RAGIP PAŞA
2067
3-4

جمعیت خیریهٔ اسلامیه
عبد الهادی شکیب وقفی
١٣٢٨

عموم
١٦٦٦
١٧

الجلد الثالث

من تفسیر تبیان ومواکب

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KİTAPLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 2067/3-4

(ناشری)

محمد مهدی

معارف نظارت جلیله سنك رخصتنامه سیله (عارف) افندی
مطبعه سنده طبع اولنمشدر

سنه ١٣٢٣

R. Y
2363

جمعیت خیریهٔ اسلامیه
عبد الهادی شکیب وقفی
١٣٢٨

﴿ تفسير تبيان ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ سورة الكهف وهي مائة واحدى عشر آية مكية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم (الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب) اول الله تعالى يه حمد اولسونكه عبدى محمد صلى الله عليه وسلمه جبريل عليه السلام واسطه سيله قرآنى انزال ايتدى * الله جل وعلا حمده استحقاقنى قرآن انزالى اوزره ترتيب ايتمسيله تنبيه ايتديكه اول قرآن انك اعظم نعماسيدر * زيرا كه اول عبادك كمالى اولان شيئه هادى ومعاش ومعادك صلاحى منتظم اولان شيئه داعيدر * ديلديكه انزال كتابده تحميد واسراده تسبيح ذكر اولندى زيرا مقام تسبيح انك كمالى درجاتنك مبداٴيدر ومقام تحميد ايسه انك نهايتيدر زيراكه بشرك كمالى اول كتابله در (ولم يجعل له عوجا) اول الله تعالى قرآنده عوجدن برشئ قيلمدى لفظنده اختلال ومعناسنده تنافى اولمق ايله وياخود جانب حقه دعوتدن آنده انحراف قيلمغله كه اول معانيده اعيانده كى عوج كبيدر (قيما) مستقيم معتدل اولديغى حالده انده افراط وتفريط يوقدر وياخود اول كتبك كلنى مصدق وشرايعنى ناسخ اولديغى حالده (لينذر بأساً شديدا من لدنه) تاكه كندى عندندن صادر اول كتابله اكا كافرلرى عذابله تخويف ايده (ويبشر المؤمنين الذين يعملون الصالحات ان لهم اجرا حسنا) وتاكه اعمال صالحه ايشليين مؤمنلره جنت اولمسيله تبشير ايده (ماكثين فيه ابدا) انلر آنده بلا انقطاع مقيم اولدقلرى

﴿ تفسير مواكب ﴾

﴿ سورة الكهف مكية وهى مائة واحدى عشر آية ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

﴿ الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب ولم يجعل له عوجاً قيما لينذر بأسا شديداً من لدنه ويبشر المؤمنين الذين يعملون الصالحات ان لهم اجرا حسنا ماكثين فيه ابدا ﴾ حمد اولسون اول الله تعالى يه كه عبدى محمد صلى الله تعالى عليه وسلمه لفظ ومعناده اكريلك اولميه‌رق وافراط وتفريطدن برى اوله‌رق معتدل ومستقيم ومصالح عباده قائم اولديغى حالده جبرائيل عليه السلام واسطه سيله قرآن كريمى انزال ايلدى تاكه انكله كافرلرى من عند الله عذاب شديد ايله تخويف ﴿ حالده ﴾ وعمل صالح ايشليان مؤمنلرى اجر حسن ايله تبشير ايده‌كه انلر اول اجرده مؤبد وبى انقطاع مقيملردر

(ويندر الذين قالوا اتخذ الله ولدا مالهم به من علم ولا لآبائهم كبرت كلمة تخرج من افواههم ان يقولون الا كذباً) الله تعالى ولد اتخاذ ايتدى دين كافرلرى ﴿ ۳ ﴾ تخويف ايده آنلرك وبابالرينك بونى ديه‌ده علملرى اولميوب صرف جهل وتقليددر آنلرك اغزلرندن چيقان بو كلام كفر عظيم اولدى آنلر آنجق يلان سويلرلر (فلعلك باخع نفسك على آثارهم ان لم يؤمنوا بهذا الحديث اسفاً) يوخسه آنلرك بوقرآنه ايمان ايتميوب يانكدن كتدكلرينه حزن وغضبله نفسكى هلاك مى ايدرسك (انا جعلنا ماعلى الارض زينة لها لنبلوهم ايهم احسن عملاً) بز يرده اولان معادن ونباتات وحيواناتى زمين اهلنه زينت قيلدقكه قنغيسى عمل صالحده وقنغيسى دنيايى تركده‌در تجربه ايده‌لم (وانا لجاعلون ماعليها صعيداً جرزا) واول زمينده اولان طاغ واغاج وبنالرى محو ايله نباتسز قورى خراب ايدجيز (ام حسبت ان اصحاب الكهف والرقيم كانوا من آياتنا عجباً) اصحاب كهف ورقيمك اوچيوز طقوز سنه اويقوده قالدقلرينى يا محمد سن بزم سموات وارضى خلق ايتديكمزه نسبتله عجيب وغريب ظن ايتدكمى قدر تمزه نسبتله عجب دكلدر * بعضيلر ديديلركه اصحاب رقيم بشقه اوچ كيسه ايدى بعض ايشلرينه كيدركن آنلرى يغمور طوتوب برمغاره‌يه كيرديلر اوحالده طاغدن برقيا قوپوب مغاره‌نك آغزينى قپاتدى اول اوچ كيسه‌نك هر برى عملنى ياد وتوسله الله تعاليدن

حالده (ويندر الذين قالوا اتخذ الله ولدا) وتاكه الله تعالى ولد اتخاذ ايتدى دين كافرلرى تخويف ايده (مالهم به من علم ولا لآبائهم) اول قوله انلرك ونه آبالرينك علمى يوقدر بلكه آنى ديملرى جهل مفرط وتوهم كاذبدندر وياواثلرندن ويا آبالرندن ايشتدكلرينه تقليددن ناشيدر حالبوكه انكله اراده ايتدكلرى معنايى بيلمكسزينكه انلر اب وابنى مؤثر واثر معناسنه اطلاق ايدرلردى اكر اول معنايى بيلسه‌لردى اكا ولد اتخاذ نسبتنى ايتمزلردى (كبرت كلمة تخرج من افواههم) انلرك اشبو مقاله‌سى كفرده عظيم اولديكه اول انلرك آغزلرندن چيقار زيرا كه انده تشبيه وتشريك وار واكا اعانه ايدر ولده احتياج ايهامى وار (ان يقولون الا كذبا) انلر قول كذب ديرلر (فلعلك باخع نفسك على آثارهم ان لم يؤمنوا بهذا الحديث اسفا) يوخسه انلرك اشبو قرآنه ايمان كتورمدكلرينه حزن وغضبله يانكدن كتدكلرندن صكره كنديكى هلاك مى ايدرسك (انا جعلنا ماعلى الارض زينة لها) يربوزنده اولان حيوان ونبات ومعادنى يره ويراهلنه زينت قيلدق (لنبلوهم ايهم احسن عملا) تاكه تعاطيده انلرك قنغيسى اصلح ودنيايى اتركدر اختيار ايده‌رز (وانا لجاعلون ماعليها صعيدا جرزا) نفخهٔ اولى ده يراوزرنده‌كى زينتى بزيره برابر ترابه دوندررز ونباتسز صعيد املس قيلورز (ام حسبت ان اصحاب الكهف والرقيم كانوا من آياتنا عجبا) يا محمد ظن ايتدكمى‌كه اصحاب كهف ورقيم بزم آيتلريمزدن برآيت عجيبه اوله بلكه سموات وارض ومافيهماده اولان عجائب اندن اعجبدر * كهف جبلده غار واسعدر ورقيم ايسه شول جبل وياواديئك اسميدركه كهف انده‌در ويا اصحاب كهفك قريه ويا كلبه‌لرينك اسميدر وياخود لوح رصاص وياحجردركه انده انلرك اسملرى يازيلوب كهفك قپوسى اوزره قونوبدر * ديلديكه اصحاب رقيم قوم آخروندركه انلر اوچ كسه ايديلر اهللرى ايچون حاجتلرينه كيدركن انلرى يغمور طوتوب بركهفه كيرديلر اول حالتده جبلدن برصخره قوپوب كهفك قپوسنى بركتدى انلرك برى ديديكه كالك هر بريمز احسن عملنى ذكر ايتسون اميددركه الله تعالى انك بركتنه بزى بوورطه‌دن خلاص ايده * انلرك برى ديديكه كونلرده بركون بعض عمل ايچون اجيرلر استعمال ايتدم بررجل وسط نهارده كلوب بقيهٔ يومده اول سائرك كامل نهارده ايشلدكلرى دكلو ايشلديكندن سائرلرينه ويرديكم اجر دكلو اكا دخى ويردم اول سائرلرك بريى اوزلنوب اجرينى ترك ايتدى بن ايسه اول اجرله برديشى بوزاغى اشترا ايدوب حتى‌كه بيوتدم نسللنديروب چون ماشاء الله از زمان ودهور مرورندن صكره بربيلديكم پير ضعيف بكا چيقه كلدى بنم سنده حقم واردر ايسترم ديدى وكنديئك اول اجرينى ترك ايدن اجير ايدوكنى بكا بيلدردى بندخى نعم ديوب انك اجريله اشترا ونسللنديرديكم صغرلرك جمله‌سنى اكا ويردم الهى اكر بن اول فعلى وجه كريمك ايچون ايتدمسه بزى بوورطه‌دن خلاص ايت * هماندن اول صخره برمقدار كهفك قپوسندن آيريلوب آيدينلق كوردك * وانلرك ايكنجيسى ديديكه بنم فضله مالم وار ايدى ناسه شدت ايروب بندن معروف ديليوب بكا برمرأة كلدى ديدمكه نفسكى بكا تسليمدن غيرى وجهله سكا برشئ ويرمزين اول ايسه اكا رضا ويرميوب كتدى بعده بروقتدن صكره كيرو كلوب بندن معروف استديكنده بنه اكا اولكى

تجارت طلبيله دعا ايتديلر بريسى اجرتله آدمى بعد زمان اجرتنى مدتى فائضيله وفا ايتديكنى وبريسى هواى نفسنه مخالفت
ايتديكنى وديكرى والدينه احسان ايتديكنى ياد واستغاثه لرنده قيا بوارلنوب خلاص بولديلر * اصحاب كهف
قصه سنده اقوال مختلفه
اولمغله مشهور اولان بودركه
افسوس شهرى حواليسنده
رقيم نام واديده بناخلوس
طاغنده كهف دينور بر
مغاره وار ايدى شهر
افسوس دقيانوسك
دار الملكى اولوب اهاليسنى
بت پرستلكه تكليف ايدوب
اطاعت ايدن خلاص
ايتمين قتل اولوردى كشى
زاده لردن خدا پرست
كنج آلتى كيمسه بر
كوشه ده بو جبارك
فتنه سندن خلاص ايچون
دعايه مشغول ايديلر
بو حاللرنده ايكن دقيانوسه
خبر ويريلوب آنلرى احضار
وتهديد بسيار ايلدى
انلر طريق توحيدده ثبات
كوستروب شركى قبول
ايتمديلر دقيانوس آنلرك
جميع مالنى اخذله سز
جوانلرسكز سزه ايكى
اوچ كون مهلت ويريرم
خلاص وقتلكزى فكر
ايدك ديوب كندوسى بر
غيرى شهره كيتدى اول
جوانلر فرصتى غنيمت
بيلوب بعد المشاوره فراره
قرار ويرديلر هر برى
پدرينك خانه سندن زاد
ونفقه ايچون بر مقدار آلوب شهره قريب برطاغه عازم اولديلر بولده كيدركن برچوبانه راست كلوب
آنلرك دينته موافقتله مرافقت ايلدى چوبانك كلبى دخى بونلره تابع اولوب عقبلرنجه كيدردى هرنقدر منع ايتديلرسه

تكليفنى ايتدم حتى اوچ كره بو منوال اوزره كلوب كتديكندن صكره انى زوجه ايتديكمنده
زوجى اكا ديمشكه اجابت ايت نه چاره ايده لم تك عيالمزه بر قوت تحصيلنه اغاثه ايت چون مرأة
كلوب نفسنى بكا تسليم ايتدى بندخى انى كشف وقصد ايديجك دتره دى ديدمكه سكا نولديكه
دترسن ديديكه الله تعاليدن قورقارين ديدمكه سن بويله فقروشدتده ايكن اندن قورقوب
بن ايسه رخا وراحتده ايكن روا ميدركه اندن قورقميم اويله اولسه انى ترك ايدوب التماس ايتديكى
شيئى ويردم الهى اكر بن اول فعلى وجه كريمك ايچون ايتدمسه بزى بو ورطه دن خلاص ايت *
اويله اولسه اول صخره كهفك قپوسندن اولكيدن زياده آريلوب حتى كه برى بريمزى كورر
اولدق * انلرك اوچنجيسى ديديكه بنم پيرلكه ايرشمش والدينم وار ايدى بن ايسه غنم صاحبى
ايدم انلرى يديروب ايچوروب خدمتلرين كورمينجه غنمه كيتمزدم بر كون يغموردن انلرك قاتنه
وارەمدم حتى كه اخشام اولدى محلبمده سود ايله انلر قاتنه واروب اويور بولدم انلرى اوياندرمقدن
كراهت ايدوب المده محلبله صباحه دكين انلره منتظر اولدم حتى كه اويانديقلرنده يديروب ايچوردم
الهى اكر بن بو فعلى وجه كريمك ايچون ايتدمسه بزى بو ورطه دن خلاص ايت اويله اولسه
صخره قپودن آريلوب اوچى دخى اول شدتدن قورتيلوب كيتديلر * محمد بن اسحاق ايدر وقتا كه
اهل انجيل بيننده اختلاف عظيم اولوب عصيانلرينى كبير ايتديلر ملوكلرى دخى طغيان ايدوب
ناسى اصنام عبادتنه وطواغيت ايچون ذبحه اكراه ايتديلر جمله دن برى ملوك رومدن دقيانوس
نام جبار ناسى اول فعله اكراه ايدوب مخالفت ايدنلرى قتل ايتدى انلركه مؤمنلر اولوب دين
مسيح اوزره ثابت اولديلر انك عذاب وقتلنى اختيار ايتديلر چون دقيانوس افسوس شهرينه
نزول ايتديكه اصحاب كهف انده اولديلر انلرى دقيانوس قاتنه كتورديلر انلر ايسه اشراف رومدن
مؤمنلر ايديلر حق تعالينك وحدانيتنه ايمانلرين اعلان ايدوب دقيانوسك عذابن اختيار ايتديلر
دقيانوس انلره امهال ايدوب ديديكه وارك عقللكزى باشكزه ديرك شمدى سزه امان ويرميوب
اولدرمكدن بنى نه منع ايدردى الا بوكه شبابلغكز ايچون سزى اسركدم ايمدى واروب كيدك
حيات ويا موتدن نفسلريكز ايچون ديلديككزى اختيار ايدك * ايمدى بن فلان شهره كيدوب
كيرو بونده كلورم امريمه مطاوعت ايتمزسكز اشد عذابله سزى هلاك ايدرين چون بو منوال
اوزره اندن آيريلوب اولرينه كلديلر بر مقدار زاد آلوب دقيانوس كيرو آنلرى استيوب كلدين
شهردن كيتمكه بونلديلر مكر شهرلرينه قريب ينجلوس نام جبلده بر كهف وار ايدى اتفاق ايتديلركه اكا
كيره لر وانده الله تعالى يه عبادت وطاعته مشغول اولوب دقيانوس كلديكنده ارادة الله نه ايسه
انى كوره لر اول كهفه كيدركن انلره بر كلب اويوب انى كرارا مرارا طرد ايتدكلرندنصكره باذن الله
تعالى اول انلره سويليوب ديديكه بندن اوشنمكز بن الله تعالينك دوستلرينى سورم اويوديغكزده
بن سزى بكلرم چون انلر اول كهفه كيرديلر دقيانوسك كلمسنه انتظارله ذكر وطاعته يوز
اورديلر چون دقيانوس كيرو افسوس شهرينه كلدى واصحاب كهفك كبيرينه يمليخا دينوردى
تبديل شكلله شهره واردى حاجتلرينى كورردى وكنديلر حقنده هرنه سويلنورسه انلره

(خبر)

ممكن اولميوب آخركار حق تعالى اول كلبه لسان كرم ايدوب بندن قورقميك بن الله تعالينك وسزك دوستكزم سزاويقوده ايكن
بن سزه پاسبانلق ايدرم ديدى چونكه طاغه يقين كلديلر چوبان بونلره بن بو طاغده بر مغاره بيلورم اول مغاره ده
كيزلنمك ممكندر ديو اتفاقله
اول مغاره يه متوجه اولديلر
حق تعالى آيت آتيه ده
مغاره يه كيتدكلرينى خبر
ويرر (اذ أوى الفتية الى
الكهف فقالوا ربنا آتنا
من لدنك رحمة وهيء لنا
من امرنا رشدا) انلره
ذكر ايت شونيكه اول
يكيتلر مغاره يى مأوى
ايدوب ديديلركه يا ربنا بزه
سنك عندكدن رحمت يعنى
رزق ومغفرت وعدودن
امنيت وير وكفاردن
مفارقت امريمزده صدق
ورشد وير (فضربنا على
اذانهم فى الكهف سنين
عددا) بز كهفده معدود
ييللر آنلرك قولقلرينه
حجاب وضع ايتدك كه كلام
ايشتميه لر يعنى آنلرى
اويوتدق (ثم بعثناهم
لنعلم اى الحزبين احصى
لما لبثوا امدا) صكره
اويا ندرق تا كه علم ازليمزده
اولان آنلرك مغاره ده
اكلنمسنى اهل كتابدن
مؤمن وكافر يا متقدمين
ومتأخريندن قنغى كروه
تمام تعداد ايدوب ضبط
ايلمشدر (نحن نقص
عليك نبأهم بالحق انهم فتية
آمنوا بربهم وزدناهم هدى) بز سكا اول اصحاب كهفك خبرينى حقله حكايت ايدرز اول يكيتلر ربلرى جل شانه يه ايمان
كتورديلر بز آنلرك هدايت وثباتلرينى آرتردق (وربطنا على قلوبهم اذ قاموا فقالوا ربنا رب السموات والارض لن ندعو

خبر كتورردى بر كون يمليخا شهردن اغليه رق كلدى دقيانوسك شهره كلوب كندولرك تفقد
ايتديكنى انلره سويلدى آغلشوب سجده يه وارديلر والله تعاليدن استغاثه ايدوب يلوارديلر اندن
باشلرين قالديروب آياكه بزه دقيانوسدن نه حالت ايرر ديو حيرته دوشديلر شمسك غروبى وقتى
ايدى الله تعالى انلره نوم القا ايدوب جميعى اويخويه وارديلر بر وجانبده دقيانوس انلرك بابالرينى
قاتنه كتورتدى بكا عصيان وتمرد ايدن اوغللريكزدن خبر ويرك قنده كيتديلر ديدى بابالرى
ايتديكه انلر سكا اطاعت ايتميجك بزه مى اطاعت ايدرلر اموالمزى آلوب شهرك سوقنده اهلاك
ايتديلر بعده ينجلوس طاغنه چيقوب كتديلر * الله تعالى دقيانوسك قلبنه القا ايتديكه اول كهفك
آغزينى بركيده تاكه انلرى عجائب آياتندن بر آيت ايده دقيانوس دخى انجلين ايتدى والحال انده
انلرك خبرى اولميوب الله تعالى انلرى وفات نومله توفى ايتدى كلبلرى ايسه كهفك قپوسنده ايكى
ذراعنى باسط اولديغى حالده ياتدى مكر دقيانوسك يانده ايكى رجل وار ايدى ايمانلرينى كتم
ايدرلردى اصحاب كهفك اسماء وانسابلرين وقصه واخبارلرين وزمان وتاريخلرين رصاصدن
ايكى لوحه يازديلر ونحاسدن بر صندوق ايچره قويوب اول بنيان ايچنده كيزلديلر شول رجا ايله كيم
الله تعالى بر زمانده انلرى قوم مؤمنينه اظهار ايدرسه انلرك احوال واخبارينى بيله لر * وهب
بن منبه ايدر عيسى عليه السلامك حواريلرندن برى افسوس شهرينه كلوب دخول مراد ايتديكنده
بوابلر انى دخولدن منع ايتديلر شهر قپوسنده بر صنم وار اكا سجده ايتمينجه كمسه شهره كيره مز
ديديلر اويله اولسه حوارى شهره كيرميوب كيرو دوندى مكر شهرك قربنده بر حمام وار ايدى انك
حماميسنه حوارى كندوبى ايجار ايتديكه اول حمامده خدمت ايده حمامجى انى استيجارندن حمامده
بركت بولدى واول حوارىيه شهر شبابندن برقاچ كمسه لر آشنا اولديلر اول ايسه انلره سماء
وارض اخبارين وآخرت احوالن خبر ويرر انلر انى اينانورلردى وحمامجى ايله شرط ايتمشديكه
كيجه ده حمام انك اوله انكله صلاتى بيننه حائل اولميوب عبادتنه مشغول اوله بو حالت اوزره
برقاچ ايام مرورندنصكره ملكك اوغلى بر مرأه ايله كلوب حمامه كيردى حوارى اكا ديديكه
سن ملك اوغلى ايكن سكا لايقميدركه بويله ايدرسن ديو تعيير ايتدى اول اندن اوتانوب كيتدى *
بعده ينه انجلين ايتدكده حوارى انى تعيير ايديجك حوارىيى اول سب وقهر ايتدى
واكا التفات ايتميوب مرأه ايله بيله حمامه كيردى كيربجك ايكيسى دخى حمامك ايچنده اولديلر
ملكه خبر ايرديكه حمامجينك اجيرى اوغلكى اولدردى ديديلر چون حوارىيى استيو كلديلر
اول ايسه قاچوب كيتمشدى اويله اولسه انك اصحابى اولان شبانى استديلر آنار دخى كنديلرك
استنديكن ايشيديجك شهردن چيقوب يوله كيرديلر * مكر ايمانده بر صاحبلرى وار ايمش
يولده آكا راست كلوب بيله سنجه بر كلبله بيله كيجه بر كهفه كيرديلر بو كيجه بونده ياته لم
ان شاء الله تعالى صباحن رأيمز نه اقتضا ايدرسه آنى ايده لم ديوب اول حالتده الله تعالى آنلره
نوم القا ايدوب آنده قالديلر ايرتسى ملك اصحابيله اول شبانى تتبع ايدرك كهفه كيردكلرين
بيلديلر الله تعالى قلبلرينه رعب ايركوروب هيچ برى اوزرلرينه وارمغه طاقت كتورمدى

من دونه الهاً لقد قلنا اذاً شططاً ﴾ بز آنلرك قلبلری اوزرینه اظهار حق ودقیانوسه جواب ویرمکده جسارتی محکم قیلدق
اولوقتکه دقیانوسك اوکنده طوروب آنلری بت پرستلکه دعوت ❦ ٦ ❦ ایتدکده دیدیلرکه بزم ربمز تعالی سموات

وارضك ربیدر آندن
غیری یه طاپمیز اکر غیری یه
طپارز دیرسك اول آنده
خطاویلان سویلمش اولورز
﴿ هؤلاء قومنا اتخذوا من
دونه آلهة لولا یأتون علیهم
بسلطان بین فمن اظلم ممن
افتری علی الله کذباً ﴾ بو
بزم قومز اولان اهل
افسوسدن بر کروهکه
دقیانوسك تهدید وقتلی
خوفیله الله تعالیدن غیری
باطل الهه اتخاذ ایتدیلر
اول کافرلر نیچون بت
پرستلکلری اوزره برهان
ظاهر کتورمزلر الله
تعالی یه شریك نسبتیله
کذب وافترا ایدندن اظلم
کیم اولور ﴿ واذ اعتزلتموهم
وما یعبدون الا الله فأوا
الی الکهف ینشر لکم
ربکم من رحمته ویهیئ
لکم من امرکم مرفقاً ﴾
بیوکلری اولان یملیخا
فرارا مغاره یه کیدرکن
یولده رفیقلرینه دیدیکه
چونکه قومزدن آیرلمغی
ایستدك اول قومز الله
تعالی یه عبادت ایدوب
وعبادتده اصنامی اکا
شریك ایدرلر بونلرك بو
عبادتلری بزه کران کلدی
ایمدی مغاره یی مسکن ایدوب بز الله تعالی یه عبادت ایدهلم ربکز جل شانه ایکی جهانده رحمتندن سزه (بر مقدار)
نشر ایدر وامرکزدن دین ودنیاده سزه رفق ونفعی اولور شیئی تسهیل ایدر * مرویدرکه اول جوانلر چوبانك

آرالرندن بری دیدیکه آنلره ایریشلدیکی تقدیرجه مرادکز قتل اولنجق اوزرلرینه کهفك آغزینی محکم بر کدك تاکه آنده آج وصوسز هلاك اولسونلر اول رأیی تحسین ایدوب آنك کبی ایتدیلر بعده ازمان ودهور مرور ایدوب اول بلادده بندوسیس نام بر رجل صالح ملك اولوب آلتمش سکز ییل ملوکتده باقی اولدی لکن زماننده ناس احزاب اولدیلر کیملری الله تعالینك وحدانیتنه وبعثك حقیقتنه تصدیق وکیملری ایسه انی تکذیب ایدرلردی ومع ذلك اهل باطل کوندن کونه زیاده اولوب اهل حق اوزره ظهورده ایدیلر حیات انجق حیات دنیادر بعث انجق ارواحه اولور اجساده بعث اولمز دیرلردی * بندوسیس بو حالتدن زیاده مهموم اولدی کیجه وکوندز الله تعالی یه یلواروب حقك ظهورینی دیلردی اویله اولسه الله تعالی اکا اجابت ایدوب اصحاب کهفك شانی تبیین ایله قیامتك اتیانی وبعثك حقیقتی اظهار ایلدی * شول وجهله کیم افسوس اهالیسندن اولیاس نام رجلك قلبنه القا ایتدیکه اول کهفك آغزنده کی بنیانی هدم ایدوب قیونلرینه کهفی حظیره ایده اویله اولسه اجیرلر طوتوب حتی که آنی هدم وکهفك آغزینی آچدیلر * واول حالتده الله تعالینك اذنیله اصحاب کهف دخی اویخودن اویانورکبی کویا کیجه یاتوب صباحك طوررکبی اوتوری کلدیلر وجوه واحوالرنده تغیر اولمامغله اوزرلرندن نیچه زمانی نه بیلدیلر ونه توهم قیلدیلر بلکه کما کان دقیانوسدن حاللری نیه ایرهمسی خوفنه دوشدیلر * ویملیخایه دیدیلرکه عادتی اوزره تبدیل شکلله شهره کیده وکندیلر ایچون طعام اشترا ایدوب ونه سویلنور ایدوکن تجسس ایده چون یملیخا شهرك قپوسنه ایردی کورسه که قپوده اول شهر اهلنك مؤمنین اولملری علامتی وار * تعجب ایدوب بر آخر قپویه واردی انده دخی آنك مثلنی کوروب متحیر اولدی * بونه حالتدرکه دونکی کونده مسلمون استخفاده ایکن بوکونده ظهوره واستعلاده درلر دونکی کونده عیسی اسمی خوف واخفا ایله سویلنورکن بوکونده ایسه آنك اسمنه یمین ایدیلور * وبرینه دیدیکه بوشهره نه دینور ایتدیکه افسوس اویله اولسه یملیخانك حیرتی زیاده اولدی کوکلندن دیدیکه ایمدی عقلمه خلل ایرویدر بکا لایق اولان بودرکه ناس بنی بیلمدین وکیسه دن بکا ضرر ایرمدین حاجتم کوروب کیدم * آندن طعام اشتراسیچون بردکانه واردی وکیسه سندن بر درهم چیقاروب طعامه ویردی اول آنی کوریجك ضرب ونقشنه تعجب ایدوب یانده بر رجله صوندی اول دخی بر آخره بومنوال اوزره اول درهم تعجبله الدن اله کتدکدن صکره بری برلریله بوکمسه دفینه بولمشدر دیو کیزلو سویلشمکه باشلدیلر * یملیخا ایسه آنلر کندوبی بیلدیلر دقیانوسه ایلتمك مراد ایدرلر ظن ایدوب خوفه دوشدی درهم سزك اولسون طعامکز کرکمز قوك بنی حالمه کیدهیم دیدی دیدیلرکه ای یکیت سن نه حالوسن کنزی قنده بولدك بزه خبر ویرکه سکا مشارك اولوب سنی کیزلیهلم اولمسه سنی ملکه ایلتورز انی اندن کیزلمکه امکانك اولمز خبر ویررسن * یملیخا ایسه آنلره نه جواب ویره جکن بیلمیجك سوروب انی مدبرلره ایلتدیلرکه آنلر رجل صالح ایدیلر برینه اریوس وبرینه اسطیوس دینوردی یملیخا ایسه کندوبی دقیانوسه ایلتورلر ظنیله قورقوب آغلردی انلری کوریجك

دلالتیله مغاره یه کیروب قرار ایتدیلر همان امر حقله اویودیلر دقیانوس افسوسه کلوب انلری سؤال ایلدی فرارلرینی
خبر ویردکلرنده بابالرینه آنلرك احضارنی ❦ ٧ ❦ تکلیف ایلدی بابالری بزم مالمزی آلوب بو طاغه کیتدیلر

دیدیلر دقیانوس جمعیتله
کیدوب اول غاری بولدقده
بویلجه فوت اولسونلر دیو
غارك آغزینی محکم یاپدردی
دقیانوسك مقربلرندن ایکی
مؤمن جوانلرك اسملرینی
وحاللرینی بر طاشه نقش
ایدوب مغاره نك دیوارینه
وضع ایلدیلرکه شاید
بر وقت اقتضا ایده اول
مغاره جبل بنا خلوسك
جنوب طرفنده ایدی
شمس طلوع وغروبنده
اکا طوقنوب عفونتی
تحلیل ایدردیکه اجساد
واثوابلری متغیر اولمیه
﴿ وتری الشمس اذا طلعت
تزاور عن کهفهم ذات
الیمین واذا غربت تقرضهم
ذات الشمال وهم فی فجوة
منه ذلك من ایات الله من
یهد الله فهو المهتد ومن
یضلل فلن تجد له ولیاً
مرشداً ﴾ کوردیکه
کونش طلوعنده مغاره لری
قطب شمالی مقابلنده اولمغله
آنلرك صاغ طرفنه میل
ایدردی وغروبنده انلری
ترك ایدوب صول طرفه
کیدردی وآنلر مغاره نك
اورته سنده اولمغله هوا
آلوب تعفندن امین ایدیلر
ایشته بو قدرت الهیك دلائلندندر کیمکه الله تعالی توفیقیله هدایت ایدرسه اول کمسنه فلاح ورشاده یول بولمشدر کیمی که
ضلالتله مخذول ایدرسه انکیچون ولی مرشد بولهمزسین ﴿ وتحسبهم ایقاظاً وهم رقود ونقلبهم ذات الیمین وذات الشمال

بر مقدار قورقوسی کیدوب لکن حیرتندن نه سویلیه جکن بیلمزدی چون اول مدبرلر درهمی کوردیلر ضرب ونقشنه تعجب ایدوب دیدیلرکه ای یکت بولدیغن دفینه قنده در * یملیخا ایتدی بن دفینه بولمامشن بلکه بو درهمی بابامك مالندن آلمشن بو شهرك ضرب ونقشیدر لکن بکا نه حالت ایردیکن بیلمزین * زیرا بن کندیمی بو شهرك اهلندن ایدوکی تیقن ایدرین حالبوکه دونندبرو نه بنی بیلور ونه بن بیلدیکم کمسه قالمش بواورین دونکی کونده بو شهر ملکی دقیانوس ایدی اول حکم ایدردی شمدی ایسه سزی حکم ایدر کوررین * دیدیلرکه دقیانوسك موتندنبری چوق زمان کچوبدر نیچه ملوك کلوب بعده دنیادن کیدوبدر سن ایسه هنوز تازه بر یکتسن بر سوز سویلهکه مقالك حالنه موافق اوله * یملیخا ایتدی بز بر قاچ یکتلر ایدك دقیانوسك نامی اصنام عبادتنه اکراهندن بنم زعممده دونکی کونده قاچوب شهرك طشره سنده کی نیجلوس طاغنده بر کهفه کیرمشدك که الآن انلر انده درلر بنی کوندردیلرکه انلره طعام آلیویرم ودقیانوسك بزم امریزده مرادی ندر بیلوب انلره ایرکورم بن ایسه بونده کلیجك بو حالتلره ایردم ماجرام بودرکه اشته سزه خبر ویردم ایناتمزسکز کلوك بنمله اول کهفه کیدهلم انده اصحابمی کورهسز بنم صدقمه اطمئنان وتیقن ایرکورهسز نعم دیوب اول ایکی مدبر اهل مدینه ایله آتلو یایاق اصحاب کهفه توجه ایدوب یوله کیردیلر * یملیخا اوکلرینه دوشوب حتی که کهفك قربنه ایردیلر برو جانبده اصحاب کهف وقتاکه یملیخانك زیاده اکلندیکن کوردیلر دقیانوس جانبندن بیلنوب اله کیردی ظن ایتدیلر اویله اولسه بری برلرینه وداع ایدوب نمازه طوردیلر کندیلرك اخذینه نه زمان کلورلر دیو انتظارده اولدیلر اول حالتده یملیخا اوزرلرینه چیقه کلدی انلر انی کوریجك سکا نه حالت ایردیکه بویله تأخر ایتدك دیدیلر اول دخی انلره ماجرایی حکایت ایدوب اریوس واصحابی وافسوسك اهالیسی انلری زیارت ایچون کهفك طشره سنده منتظرلر ایدوکنی روایت ایتدی اویله اولسه کندیلرده ظاهر اولان حق تعالینك آیت وقدرتلرین بیلدیلر وبودکلو زمان اویخوده اولدقلرندنصکره اویانملری بعثك حقیقتنه علامت وقیامتك قیامنه دلالت ایدوکن تیقن قیلدیلر بعده یملیخانك اثرنجه اریوس واصحابی کهفك قپوسنه ایردیلر اول اصحاب کهفك احوالی یازیلو ایکی لوحی صندوقدن چیقاروب کوردیلر اوقیوب ماجرالرین بیلدیلر الله تعالی یه حمد ایدوب بعثك حقیقتنه مطمئن اولدیلر آندن اصحاب کهفك قاتنه کیردیلر وبری برلریله سویلشوب اصحاب کهف دقیانوسله کچن ماجرالرین بالمشافهه آنلره خبر ویردیلر بعده اریوس ملکلری بندوسیسه برید ایله نامه کوندردی واصحاب کهف احوالن اکا بیلدیردی اول انی ایشیدیجك الله تعالی یه حمد وشکر ایدوب زیاده سوندی فی الحال اتباع واعوانیله آتلنوب اصحاب کهفك قاتنه واردی انلر اوتورر وبندوسیس طوررکن انلرك هر برینی اعتناق ایتدی بعده انلر اکا استیداع ودعا ایدوب اول انلرك اوکنده قائم ایکن انلر کیرو اویخویه واروب قبض اولندیلر ملك امر ایلدیکه انلرك هر بری التوندن تابوت ایچنه قونیله * ملك کیجه منامنده انلری کوروب اکا دیدیلرکه بزنه التوندن

وكلبهم باسط ذراعيه بالوصيد لو اطلعت عليهم لوليت منهم فراراً ولملئت منهم رعباً) آنلرك كوزلری آچيق اولمغله سن
آنلری اويانق ظن ايدرسين مع هذا آنلر اويقوده‌در بز ❧ ٨ ☙ آنلری ملكرله صاغنه وصولنه دونده‌ريرزكه
طول زمانله بدنلری
چوريمه وانلرك كلبلری
ديرسكلرنی قپونك اشيكنه
بسط ايتمشيدی اكرسن آنلره
نظرله مطلع اوليدك
خوفكدن كيرو دونوب
قاچردك وقلبك آنلرك
رعبيله طولردی زيرا
كوزلری آچيق وقيللری
و طرنقلری اوزامش
ومكانلری مظلم وموحش
ايدی (وكذلك بعثناهم
ليتساءلوا بينهم قال قائل منهم كم
لبثتم قالوا لبثنا يوماً او بعض
يوم قالوا ربكم اعلم بما لبثتم
فابعثوا احدكم بورقكم هذه
الى المدينة فلينظر ايها ازكى
طعاماً فليأتكم برزق منه
وليتلطف ولا يشعرن بكم
احداً) بز آنلری
اويوتديغمز كبی كمال
قدرتمزله جسد ولباسلری
بو مدت طويله‌ده تغيير
اولمقسزين اويادردق كه
حاللرنی بيله‌لر وصنعت
الهيه‌يی اكليه‌لر آنلردن
بريسی (مكسلمينا) ديديكه
نقدر زمان ياتوب اكلنديكز
انلرك مغاره‌يه كيرمهلری
كونش طوغركن ايدی
اويانمه‌لری غروبه قريب
اولمغله جوابده بركون
ياخود كوندن برمقدار خوابده اكلندك ديديلر تكرار قيللرينه وطرناقلرينه و بربرلرينه باقه‌رق ربكز جل شانه بيلوركه (دنياده
نقدر اكلنديكز ديديلر آنك علمنه چاره‌لری اولمامغله كندولرينه الزم ومهم اولان ايشه عزيمتله ديديلركه بو درهمه بريكزی

ونه كومشدن خلق اولنمشز بلكه ترابدن خلق اولنوب ينهترابه عودت ايديسرز بزی كهفده
تراب اوزره بولديغك حالتده ترك ايله‌كل تاكه الله تعالی بزی اندن بعث ايده وانلرك قاتندن ناس
طشره چيقدقلری حيندن الله تعالی رعبله انلره حجاب ايتدی من بعد هيچ كمسنه‌نك انلر اوزره
دخوله قدرتی اولمدی بعده ملك اول كهفك قپوسنده بر مسجد ياپديروب اول عبادتكاه وناسه
زيارتكاه اولدی (اذ أوى الفتية الى الكهف فقالوا ربنا آتنا من لدنك رحمة) يا محمد انلره ذكر
ايت شول وقتی كه اشراف رومدن شول شبانی كه دقيانوس انلری شركه تحويل اراده ايتدكده
انلر اندن ابا ايدوب كهفه كيرديلر وانی مأوى ايدنديلر يا ربنا بزه سنك عندكدن رحمت ورزق
واعدادن امن ويرديو يلواردیلر (وهيئ لنا من امرنا رشدا) وبزم ايچون اوزرينه اولديغمز
مفارقت كفار امرندن رشدی تيسير ايت تاكه انك سببيله راشدين مهديين اوله‌وز وياخود
امر عزلتك كلنی رشد ايت (فضربنا على آذانهم فی الكهف سنين عددا) اويله اولسه بز انلرك
مسامعی اوزره بر حجاب وضع ايتدك كه اول انلری ايشتمكدن منع ايدر يعنی بز انلری اول كهفده
سنين معدوده‌ده بر نوم ثقيل ايله انامه ايتدك كه انلره اصواتدن هيچ بر صوت تأثير ايتميه (ثم
بعثناهم لنعلم ای الحزبين احصى لما لبثوا امدا) بز انلری اول كهفده انامه ايتديكمزدنصكره ايقاظ
ايتدك كه تعلق حالی ايله اولان علممز اولدكی علممزه مطابق تعلق استقبالی ايله تعلق ايده اكاكه
ايكی مختلف طائفه‌نك قنغيسی انلرك كهفنده مدت لبثنده غايت اوقات لبثلرنی اضبطدر (نحن
نقص عليك نبأهم بالحق) بز سكا اول اصحاب كهفك خبرين صدقله حكايت ايدرزكه (انهم فتية
آمنوا بربهم) انلر شول شبانلردركه ربلری جل شانه‌يه ايمان كتورديلر (وزدناهم هدى) بز
انلرك ايمان وبصيرتلرين آرتوردق (وربطنا على قلوبهم) بز انلرك قلوبنی وطن واهل ومال
مفارقتی صبرينه وحقی اظهارده ودقيانوسی رده جرأته قوی قيلدق (اذ قاموا فقالوا ربنا رب
السموات والارض لن ندعو من دونه الها لقد قلنا اذا شططا) شول وقتكه دقيانوسك اوكنده
طوروب اول انلری صنم عبادتن تركلری اوزره عتاب ايتديكنده ديديلركه بزم ربمز سموات
وارضك ربيسيدر اندن غيری بر الٰهه ادعا ايدردكلرز ادعا ايدرسه‌وز جور وكذب ديمش اولورز
(هؤلاء قومنا اتخذوا من دونه آلهة) قوممز افسوس شهرينك اهلی الله تعالیدن غيری اصنامی
آلهه اتخاذ ايدوب آنلره عبادت ايدرلر (لولا يأتون عليهم بسلطان مبين) او اصنامه عبادتلری
اوزره برهان ظاهر ايله نيه كلمزلر كاسه‌لردی زيراكه دين برهانله اخذ اولنور اشبو دليلدركه
ديانتدن اول شی كه اكا دليل اولميه اول مردوددر وآنده تقليد جائز دكلدر (فمن اظلم ممن افترى على الله
كذبا) شول كمسه‌دن اظلم وار ميدركه الله تعالی‌يه شريك نسبتيله افترا ايده (واذ اعتزلتموهم وما يعبدون
الا الله) اول شبان بری برلرينه ديديلركه اكر قوممزی ومعبودلرينی ترك ايدوب عبادتی انجق الله
تعالی‌يه ايتسيديكمز زيراكه اول قوم عبادتی هم الله تعالی‌يه وهم اصنامه ايدرلردی اشبونده دلالت
واردركه زمانك فسادی عندنده ناسدن عزلت وجبال وغير آنده سكون ووحدت مشروع اوله (فأووا
الى الكهف ينشر لكم ربكم من رحمته) ايمدی كهفه التجا ايدك كه ربكز جل شانه رحمتندن سزه

شومدينه‌يه * يعنی افسوسه شمدی اسمی طرسوسدر * كوندرككه باقسون قنغی طعام حلال وپاك ايسه آندن سزه رزق
كتورسون واشتراسنده لطف ومدارا ايلسون وسزی شهرلودن بركمسنه‌يه خبر ويرمسون (انهم ان يظهروا عليكم
يرجموكم او يعيدوكم فی ملتهم ولن تفلحوا ❧ ٩ ☙ اذا ابدا) اكر دقيانوسه تابع اولان اهالیٔ شهر سزه مطلع
اولور ياظفر بولورلرسه
سزی رجم ايدرلر ياخود
كرها كندو دينلرينه
دوندررلر اكر انلرك
دينينه كيررسه‌كز ابدی
فلاح بولمزسكز * مرويدركه
انلرك كامل واعقللری
اولان يمليخا بووصيتلری
قبول ايله شهره كيدوب
قپولره واردقده طورلری
تغيير اولمش كوردی شهره
كيردكده پازار ومحلات
وانسانلرك لون وشكللرينی
طرز آخرده كوروب
كندويه حيرت غلبه
ايدوب مضطرب اولدی
آخر الامر اتمكجی دكانينه
واروب اول درهمی يعنی
دقيانوسك سكه‌سيله اولان
اقچه‌يی اتمكجی‌يه ويردكده
اتمكجی خيال ايتديكه
بو آدم خزينه بولمشدر
همان الدن اله كوستره‌رك
ضابطه واردی يمليخايی
طوتوب بولديغك مالك
باقيسنی وير ديو تهديد
ايتديلر يمليخا بن خزينه
بولمدم دونكی كون
بو آلتونی اودن آلدم
بو كون پازاره كتوردم
ديدی پدرينك اسمنی صورديلر خبر ويردكده شهرده اولمقوله آدم ايشتدكلری اولمامغله تكذيب ايتديلر غايت دهشتندن
بنی دقيانوسه كوتورك اول بنم ايشمی بيلور ديدی اول كلامنی دخی استهزا ايدوب دقيانوس فوت اوله‌لی اوچيوز سنه‌يه
قريبدر سن بزه مثل سويليورسين ديديلر يمليخا ناچار عاقبت دونكی كون قاچوب غاره كيردكلرينی سويليوب غيری

دنياده وآخرتده بسط وتوسيع ايده (ويهيئ لكم من امركم مرفقا) وامريكزدن سزه يسر ورفق
عائد اولور شيئی تسهيل ايده (وترى الشمس اذا طلعت تزاور عن كهفهم ذات اليمين) يا محمد اكر
سن آنلری كورسيدك كونش طوغديغنده آنلرك كهفندن جهت يمينه ميل ايدرتاكه شعاعی آنلر
اوزره وقوعله آنلره ايذاء ايتميه * زيراكه كهف جنوبی ايدی (واذا غربت تقرضهم ذات الشمال)
وكونش باتديغنده آنلری ترك ايدوب جهت شماله عدول ايدر (وهم فی فجوة منه) آنلر اول كهفدن
مكان متسعده يعنی آنك وسطنده‌درلر بر حيثيتله كيم آنلره روح هوا ايرروانكله كربت غار آنلردن
كيدر (ذلك من آيات الله) اشبو ذكر اولنان آنلرك شان وحديثی الله تعالينك عجائب صنع ودلائل
قدرتندندركه آنكله اعتبار اولنور (من يهد الله فهو المهتد) اول كمسه‌كه الله تعالی اكا توفيقله هدايت
ايده اول مهتديدركه فلاحه ايردی * اشبونكله مراد آنلره ثنادر ويا تنبيهدركه بو آيات امثالی
كثيره‌در لكن آنكله انتفاع اول كمسه‌يه‌دركه الله تعالی انی تأمل واستبصاره توفيق ايده (ومن يضلل
فلن تجد له وليا مرشدا) اول كه الله تعالی آنی مخذول ايده آنكچون ولی مرشد بولمزسين
(وتحسبهم ايقاظا وهم رقود) سن آنلری انفتاح عيون وكثرت تقلبلريچون اويانق ظن
ايدرسن حالبوكه آنلر اويورلردر (ونقلبهم ذات اليمين وذات الشمال) بز آنلری ياتاقلرنده
صاغلرينه وصوللرينه دوندررز تاكه طول زمانله ارض بدنلرندن اكاولی ايدن جانبی
چوريتميه (وكلبهم باسط ذراعيه بالوصيد) حالبوكه آنلرك كلبی بابده ويا فناء ويا عتبه‌ده اويور
اولديغی حالده ايكی ذراعن بسط ايدوبدر (لو اطلعت عليهم) يا محمد اكرسن آنلرك يانينه واروب
آنلره نظر ايتسك (لوليت منهم فرارا) آنلردن خوف ايتديككدن كيرو دونوب قاچيدك
(ولملئت منهم رعبا) وآنلردن رعبله صدرك طوليدی * زيراكه الله تعالی آنلره هيبت لباسن
كيوربدر ويا اجراملرنده عظم ومكانلرنده وحشت اولوبدر * روايت اولنديكه معاويه
رضی الله تعالی عنه رومه غزا ايدوب اول كهفه اوغراديغنده ديديكه اشبو اصحاب كهفه كيروب
كورسيدك ابن عباس رضی الله تعالی عنه انكله بيله ايدی ديديكه اكا چاره يوقدر * زيراكه
الله تعالی سندن خيرلوبی آندن منع ايدوبدر ديو اشبو آيتی ذكر ايلدی معاويه ايسه آنی
دكليوب اتباعندن برقاچ كمسه‌لری آكا كوندردی كيردكلری كبی بر ريح كلوب آنلری طشره
چيقاردی (وكذلك بعثناهم ليتساءلوا بينهم) بز آنلری كمال قدرتمزه آيت اولسون ايچون
اويوتديغمز كبی اويادرقكه بری برلرينه سؤال ايله حاللرنی والله تعالينك آنلره اولان صنعنی
بيله‌لر وآنلر آنك كمال قدرتنه يقينلرنی آرتروب بعث امرينه مستبصر وآنك كنديلره اولان
نعمتلرينه شاكر اوله‌لر (قال قائل منهم كم لبثتم قالوا لبثنا يوما او بعض يوم) آنلرك رئيسی
مكسلمينا ديديكه نومكزده نه‌دكلو زمان لبث ايتديكز ديديلركه بركون لبث ايتمشز * زيراكه
آنلر كهفه كونش طوغاركن كيروب اويانمه‌لری كونش باتركن ايدی بعده كونشدن بقيه

شی بیلمم دیو جواب وردی القصه پادشاهلری اولان ملك صالح تندروسه کوتوردیلر اول ملك مؤمن اولوب وقتنك ناسی
اکثری حشر اجسادی منکر ایدیلر هرچند ملك مزبور آنلره نصیحت ایتدیکجه فائده ایتمزدی یملیخا اول ملکه صورت حالی
تقریر ایتدکده ملك اوغلی واشراف ومقربلریله عازم غار اولدیلر یملیخا واروب یارانلرینه خبر وردی

ملك دخی یتشوب اول حاللری
اوزرینه یازیلان طاشی
کتوروب اوقودیلر اسملری
و حاللری معلوم اولدی
آنلره سلام وبروب
جواب آلدی و آنلرله
معانقه ایدوب وداع
ایدرکن تکرار اویقویه
واروب قبض اولندیلر
(وکذلك اعثرنا علیهم
لیعلموا ان وعد الله حق
وان الساعة لاریب فیها
اذ یتنازعون بینهم امرهم
فقالوا ابنوا علیهم بنیاناً
ربهم اعلم بهم قال الذین
غلبوا علی امرهم لنتخذن
علیهم مسجداً) اصحاب
کهفی بو صورتله اویاندرمز
کبی ناسی انلرك حالنه مطلع
ایلدك که الله تعالی نك
وعدی اولان بعث
و حشر حق اولدیغی
بونلره انظار وتشبیه ایله
شك وشبهه سز قامت قیامتی
بیله لر زیرا آنلر اولوقتده
دینلری امرنده منازعه
ایدوب * بعضیلری حشر
یالکز ارواح مجرده ایله در
و بعضلری روح وجسد
معا حشر اولنور دیرلردی
تاکه بونلری کوروب روح مع جسد حشر اوله جغنی وقدرت اللهده عجز اولمدیغنی بیلسونلر چونکه اهالیٔ (مسلون)
شهر بو احوالی کوردیلر * بر کروهی بونلرك حفظنه دیوار وبنا یاپلسون دیدیلر ربلری تعالی انلرك امورلرینه اعلمدرکه
بنا خصوصنده اولان معارضه لرنده حشر اجساده قائل اولنلر غلبه ایدوب اوزرلرینه عبادت ایچون مسجد بناسنی

کوریجك ویاپرکونك بعضنی لبث ایتمشز دیدیلر اندن صاچلرینه وطرنقلرینه نظر ایدیجك برکوندن
اکثر لبث ایتدکلرین بیلوب (قالوا ربکم اعلم بما لبثتم) نه قدر زمان لبث ایتدیککزده ربکز جل شانه
اعلمدر دیدیلر وقتاکه اول امر ملتبس اولوب انك علمنه چاره لری اولمدیغن بیلدیلر مهملری اولان
امره اقبال ایدوب دیدیلرکه (فابعثوا احدکم بورقکم هذه الی المدینة) ایمدی بریکزی اشبو نفقه مز
ایچون اعداد اولنان درهمله شهره کوندردك که انك اسمی الآن طرسوسدر زمان جاهلیتده
افسوس ایدی (فلینظر ایها ازکی طعاما) نظر ایتسون که اول شهر اهلندن قنغیسنك طعامی احل
واطیب واکثر وارخصدر (فلیأتکم برزق منه ولیتلطف) واندن بر رزقله کلسون ومعامله ده لطفی
تکلف ایتسون تاکه الدانمیه ویاخود ذهاب وایابنده تخفیفده تکلف ایتسون تاکه بیلنمیه (ولا
یشعرن بکم احدا) وسزك بیلنمککز مؤدی اوله جق شیٔ ایشلمسون (انهم ان یظهروا علیکم یرجموکم
او یعیدوکم فی ملتهم ولن تفلحوا اذا ابدا) اکر انلر سزه مطلع اولور ویاظفر بولورلرسه
سزی طاشله اولدررلر ویاخود کرها کندی دینلرینه دوندررلر والحال اکر انلرك دیننه
کیررسکز ابدا فلاح بولمزسز (وکذلك اعثرنا علیهم) تکیم بز اول اصحاب کهفی اویودوب
اویاردق ناسی انلرك حالنه مطلع قیلدق (لیعلموا ان وعدالله حق) تاکه انلرك حالنه مطلع
اولان ناس الله تعالینك بعثله وعدی حق ایدوکنی بیله لر * زیرا انلرك نوم وانتباهی
وفات ایدوب بعث اولنانك حالی کبیدر (وان الساعة لاریب فیها) وقیامتك امکاننده ریب
یوق ایدوکنی دخی بیله لر * زیرا انلرك نفوسنی توفی ایدوب اوچیوز ییل بدنلرین تحلل
وتفتتدن حفظه قادر اولان رب تعالی قادردرکه جمیع ناسك نفوسن توفی ایدوب بدنلرینی
اعاده ایتدکدن صکره نفوسلرین کیرو اکا رد ایده (اذ یتنازعون بینهم امرهم) بز ناسی
اصحاب کهفك حالنه مطلع قیلدق شول حینده که انلر دینلری امرنده تنازع ایدرلردی *
بعضلری ارواح مجرده بعث اولور وبعضیلری ایسه ارواح وابدان معا بعث اولور دیردی
ویاخود اصحاب کهف امرنده تنازع ایدرلردی شول حینده که الله تعالی آنلری ثانیا موتله
اماته ایتدی بعضلری دیدیکه انلر اولدیلر وآخرون دیدیلرکه اول مرده اویودقلری کبی
اویودیلر * بر طائفه دیدیلرکه انلر اوزره بنیان ایده لم که انده ناس ساکن اوله لر وانی قریه
ایدینه لر * وآخرون دیدیلرکه انلر اوزره مسجد بنا ایده لم که انده نماز قیلنه * تکیم حق
تعالی انی ذکر ایلدیکه (فقالوا ابنوا علیهم بنیانا) انلردن بر طائفه دیدیلرکه انلر
اوزره بنیان ایدك که تربه لری انلره ناس نظرقندن محفوظ اوله وناسه مسکن اوله الله تعالی
انلرك امرینه خوض ایدنلری رد ایدوب دیدیکه (ربهم اعلم بهم) ربلری جل شانه
انلرك حالنه اعلمدر (قال الذین غلبوا علی امرهم لنتخذن علیهم مسجدا) انلرك حالنه مطلع
اولنلرکه بندوسیس واصحابیدر دیدیلرکه کهفك قپوسنده مسجد بنا ایده لم که انده

اتخاذ ایده وز دیدیلر (سیقولون ثلثة رابعهم کلبهم ویقولون خمسة سادسهم کلبهم رجماً بالغیب ویقولون سبعة وثامنهم کلبهم
قل ربی اعلم بعدتهم مایعلمهم الا قلیل فلا تمار فیهم الا مراءً ظاهراً ولا تستفت فیهم منهم احداً) نجران نصاراسندن
سید یعقوبیه وعاقب نسطوریه ایدیلر سید واصحابی اصحاب کهف اوچ درد نجیسی کلبلری ایدی دیدی

وعاقب واصحابی اصحاب
کهف بش وکلبلری التنجی
ایدی انلرك دیمه لری
ظن واختراعی ایدی
ومسلمانلر خبر رسول علیه
السلامله اصحاب کهف یدی
وسکزنجی کلبلری ایدی
دیدیلر سن دیکه انلرك
عددینی ربم جل شانه بیلور
ناسدن انی انجق از کیمسه
بیلور امدی اصحاب کهف
ماده سنده اول اهل کتاب
ایله دقتلو مجادله ایتمه مکر
ظاهریجه قرآنده اولانی
قرائت ایله اکتفا ایدوب
انلری تجهیل ایتمه واهل
کتابك هیچ بریندن اصحاب
کهف احوالنی سؤال ایتمه
(ولا تقولن لشایٔ انی
فاعل ذلك غداً الا ان
یشاء الله واذکر ربك اذا
نسیت وقل عسی ان یهدین
ربی لاقرب من هذا
رشداً) بر شیئه عزیمتکده
بن انی یارین ایشلرم دیمه
بلکه الله تعالی مراد ایدرسه
ایشلرم دی وغفلتله
مشیتنی اونودرسك ربك
تعالی یه رجوع وذکر ایله
ودیکه شاید ربم تعالی بنی
بو سؤال اولنان اصحاب کهف شاننده راه صوابه یقین اولانه هدایت ایدر * مرویدرکه پیغمبر علیه السلامدن یهود
وساطتیله قریش اوچ سؤال ایتدیلر دیکه سورهٔ اسراده روح آیتنده تحریر اولنمشیدی افندمز علیه الصلوة والسلام یارین
جواب ویریرم دیو ان شاء الله دیممشیدی اون بش کون قدر وحی نازل اولمامغله قریشك طعنلری سببیله قلبلرینه ملال

مسلون تبرکا نماز قیله لر روایت اولندیکه اهل نجران نصاراسندن سید وعاقب وایکیسنك اصحابی
پیغمبریمز علیه السلام قاتنده ایدیلر اصحاب کهف ذکر اولنوب (سیقولون ثلاثة رابعهم کلبهم) سید
واصحابی که انلر یعقوبی ایدیلر دیدیلرکه اصحاب کهف اوچ رجل ایدیلر دردنجیلری کلبلری ایدی
(ویقولون خمسة سادسهم کلبهم) وعاقب واصحابی که نسطوری ایدیلر دیدیلرکه اصحاب کهف بش
رجل ایدیلر التنجیلری کلبلری ایدی (رجما بالغیب) انی دیملری حدس وظنله ایدی یوخسه یقینله
دکل (ویقولون سبعة وثامنهم کلبهم) مسلمون پیغمبریمز علیه السلامدن واول جبریل علیه
السلامدن اخباریله دیدیلرکه انلر یدی رجل ایدیلر سکزنجیلری کلبلری ایدی (قل ربی اعلم
بعدتهم مایعلمهم الا قلیل) یا محمد دیکل که انلرك عددینه ربم جل شانه اعلمدر ناسدن انلری آز
کمسه بیلور * علی رضی الله عنه ایدر انلر یدی رجل ایدی سکزنجیلری کلبلری ایدی
انلرك اسملری یملیخا ومکسلینا ومثلینا که ملکك اصحاب یمینی ایدیلر ومرنوش ودبرنوش
وشاذنوش که ملکك اصحاب یساری ایدیلرکه انلرکله استشاره ایدردی وسابعلری راعی
ایدیکه انلره موافقت ایتدی اسمی کفشططیوش ایدی وکلبلرینك اسمی قطمیر ایدی *
دینلدیکی اقوال ثلاثه نك جمیعی اهل کتابکدر وقلیل دخی انلردندر (فلا تمار فیهم الا مراءً
ظاهرا) ایمدی اصحاب کهف شاننده جدال ایتمکل مکرکه جدال ظاهره ایده سن اکا
تعمقسز شول وجهله کیم انلره قرآنده ذکر اولنانی بیان ایده سن یوخسه انلری تجهیل
ورد ایتمه سز (ولا تستفت فیهم منهم احدا) ودخی اصحاب کهفك قصه سندن انلردن برکمسه یه
مسترشد سؤالی ایتمکل * زیرا سکا وحی اولنان سنی غیریدن مغنیدر مع هذا انلرك اکا
علمی بوقدر ودخی متعنت سؤالن ایتمکل که انکله سؤال ایتدیکك کمسه یی تفضیح وعندنده
اولان شیئی تزییف اوله اول حالبوکه اول مکارم اخلاقه خلل ویرر (ولا تقولن لشیٔ انی
فاعل ذلك غدا الا ان یشاء الله) وبر شیئی ایرته ایشلمکه عزیمت ایتسك بن انی ایرته ایشلرین
دیمکل مکرکه انی مشیة اللهه تعلیق ایده سن تکیم سبب نزولی سورهٔ اسراده (ویسئلونك
عن الروح) آیتنده سبقت ایتدی (واذکر ربك اذا نسیت) ربك جل شانه نك مشیتین ذکر
ایدوب ان شاء الله دیکل چنانکه آنی اونوتسك * ابن عباس ایدر اکرچه بر ییلدن صکره
ایسه ده مادامکه حانث اولمیه سن * پس بو اجلدن ابن عباس استثناء منقطعی تجویز
ایتدی لکن عامهٔ فقهاء انك خلافنه ملا بسدر * زیرا اکر استثناء منقطع صحیح اولورسه
اقرار وطلاق وعتاقدن هیچ بری متقرر اولمزدی وصدق کذبدن بیلنمزدی ویاخود ربکی
وعقابنی ذکر ایت چنان انك امر ایتدیکی اشیادن بر شیٔ ترك ایده سن ویاخود نمازك برین
اونودوب ترك ایتسك ذکر ایتدکده قضاء ایتکل (وقل عسی ان یهدین ربی لاقرب من هذا
رشدا) ودیکل که قریب اولدیکه ربم جل شانه اکا اقرب وارشد طریق اوزره بنی تثبیت

عارض اولمغله بو آیت کریمه ایله بیان اولندی (ولبثوا فی کهفهم ثلثمائة سنین وازدادوا تسعاً) اول یکتلر اوچیوز سنه
وطقوز سنه دخی زیاده مغاره‌لرنده اویقوده اکلندیلر سنهٔ شمسیه‌نك اوچیوز سنه‌سی سنهٔ قمریه‌ده اوچیوز طقوز سنه
اولمغله شمسیه وقمریه‌نك مدتی بیاندر دینلمش (قل الله اعلم بما ١٢ لبثوا له غیب السموات والارض ابصر
به واسمع مالهم من دونه
من ولی ولایشرك فی حکمه
احداً) دیکه آنلرك نمقدار
اکلندکلرینی الله تعالی
اعلمدر سموات وارضك
مغیباتی وجمله‌یه خفی اولان
اشیانك علمی آکا مخصوصدر
صغیر وکبیر خفی وجلی هر
موجودی کورر وایشیدر
آسمان وزمین اهلنك آندن
غیری امورلرینه متولی
وناصرلری یوقدر وحکمنده
کمسنه اکا شریك
اوله‌مز (واتل ماا وحی
الیك من کتاب ربك
لامبدل لکلماته ولن تجد
من دونه ملتحداً) یا محمد
سکا وحی اولنان قرآندن
تلاوت ایله آنك کلماتنی
تبدیل ایدر یوقدر اکر
اول قرآنه اتباع ایتمزسك
آندن غیری التجا ایده‌جك
بوله‌مز سین (واصبر
نفسك مع الذین یدعون
ربهم بالغدوة والعشی
یریدون وجهه ولاتعد
عیناك عنهم تریدزینة الحیوة
الدنیا ولاتطع من اغفلنا
قلبه عن ذکرنا واتبع هویه
وکان امره فرطاً) صباح
واخشام الله تعالینك رضاسنی اراده وطلب ایله ربلرینه طاعت ودعا ایدنلرله نفسکی ثابت وصبر ایله آنلردن
نظرکی صرف ایدوب دنیا زینتنه مائل اغنیا واشراف مجالستنی اراده ایتمه وقلبنی بزم ذکرمزدن اغفال ایدوب هواسنه
تابع اولان کیمسه‌یه اطاعت ایتمه انك امری تباه وضایع اولدی * دینلدیکه عیینه بن حصن واقرع بن حابس وامثالی (شول)

ایده * دینلدیکه الله تعالی اکا امر ایتدیکه برشیئی اونوتدیغنده انی ذکر ایدوب اندن دیلیه‌که اول
اونوتدیغی شیء تذکرندن خیرلو شیئه انی هدایت ایده * دینلدیکه وقتا کیم قوم مشرکون عناد
وجهی اوزره اندن اصحاب کهف قصه‌سین سؤال ایتدیلر الله تعالی اکا امر ایتدیکه انلره خبرویره
انی کیم الله تعالی اکا ویرسه‌در ججدن انیکه صحت نبوتنه اصحاب کهف قصه‌سندن انلره ادلدر * اوپله
اولسه انی هدایت اندن اعظم اشیایه کیم شول زمانلری اندن متباعد انبیانك قصصین وغیوب
اخبارین واعصار مستقبله‌ده قیام ساعته دکین نزول ایده‌جك امور عظام ظهورین انلره بیان ایتدی
(ولبثوا فی کهفهم ثلاثمائة سنین وازدادوا تسعا) اصحاب کهف کهفلرنده احیاء نیام اولدقلری حالده
اوچیوز یل لبث ایتدی لکن اهل کتاب طقوز یل زیاده ایتدیلر * علی رضی الله عنه ایدر اهل
کتاب عندنده اصحاب کهف کهفده سنهٔ شمسیه ایله اوچیوز طقوز یل لبث ایتدیلر * اما که حق تعالی
انلرك مدت لبثنی سنهٔ قمریه ایله اوچیوز طقوز یلدر دیو ذکر ایتدی * ایمدی سنهٔ شمسیه ایله سنهٔ قمریه
بیننده تفاوت هر یوز سنه‌ده اوچ سنه‌در * اوپله اولسه شمسیه‌نك اوچیوز یلی قمریه‌دن اوچیوز
طقوز یل اولور * دینلدیکه سنهٔ شمسیه اوچیوز التمش بش کوندر وسنهٔ قمریه اوچیوز اللی درت
کون ایله برکونك ثلثیدر (قل الله اعلم بما لبثوا) دیکل که انلرك مدت لبثنه الله تعالی اعلمدر
(له غیب السموات والارض) سموات وارضده غائب اولان واهالیسنه خفی اولان اشیانك
علمی اول الله تعالی‌یه مختصدر (ابصر به واسمع) الله تعالی هر موجودی عجب کورر
وهر مسموعی عجب ایشیدر وانك سمع وبصرندن برشیء غائب اولمز اول کرکسه لطیف
ویا کثیفدر صغیر ویا کبیردر خفی ویا جلیدر (مالهم من دونه من ولی) سموات وارض
اهلنك اول الله تعالیدن غیری امرلرینه تولی ایدر ناصرلری یوقدر (ولایشرك فی حکمه احدا)
واول قضاسنده انلردن هیچ کیمسه‌یی اشراك ویا انلر ایچون انده مدخل ایتمدی * دینلدیکه
حکمدن مراد علم غیبدر (واتل ماا وحی الیك من کتاب ربك) یا محمد ربك سکا وحی
ایتدیکی قرآندن تلاوت ایدوب ایچنده اولانه اتباع ایت (لامبدل لکلماته) قرآنی تغییر
ایدر ویا انك اهل معاصی‌یه کلماتیله ایتدیکی وعیدلری تغییر ایدر یوقدر (ولن تجد من دونه
ملتحدا) اکر سن اول قرآنه اتباع ایتمزسك اندن غیری ملتجا بوله‌مزسن که اکا عدول
ایده‌سن (واصبر نفسك مع الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه) یا محمد نفسکی
حبس وتثبیت ایت شول قومله کیم مجامع اوقاتلرنده ویا نهارك ایکی طرفنده ربلری جل شانه‌یه
دعا ایدرلر ویا صلوات خمسی ویا صلاة فجرله صلاة عصری ادا ایدرلر وانکله الله تعالینك
رضا وطاعتن اراده ایدرلر (ولاتعد عیناك عنهم) وانلرك رثاثت حاللریچون نظرکی انلردن
غیری‌یه صرف ایتمکل (ترید زینة الحیاة الدنیا) که انکله اغنیا واشراف مجالستن واهل دنیا
صحبتن اراده ایده‌سن (ولاتطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هواه) واطاعت ایتمکل

پیغمبر علیه السلامه یارسول الله بز اشراف عربدنکز یانکده فقیر مسلمانلر اوتوریورلر انلرك اثوابنك رایحه‌لری بزی
متأذی ایدر انلری بزدن تبعید یاخود آنلر ایچون مجلس آخر ایتسك بز حضورکزه کلوب تعلیم احکام ایدوب بزو بزمله
سائر کیمسه‌لر ایمانه کلوردی دیدیلر ١٣ بناء علیه بو آیت کریمه نازل اولدی (وقل الحق من ربکم فمن شاء
فلیؤمن ومن شاء فلیکفر
انا اعتدنا للظالمین ناراً
احاط بهم سرادقها وان
یستغیثوا یغاثوا بماءٍ کالمهل
یشوی الوجوه بئس الشراب
وساءت مرتفقاً) دیکه قرآن
ربکز جل شانه طرفندن
کلام حق خبر صدقدر استیان
مؤمن اولور استیان کافر
اولوریعنی ایمان وکفردن
سز دیلدیککزی اختیار
ایدك بن آنلری یانمدن طرد
ایتمم بز اول ظالملر ایچون آتش
حاضر ایلدك که آنك قالین
دیواری آنلری احاطه
ایتمشدر آنلر صو
ایسته‌سه‌لر آنلره زیت
طور طوبی یاخود
اریمش باقر کبی صو
ویریلور آغزلرینه
کوتورر کن یوزلرینی
بریان ایدر نه قبیح صوونه
قبیح مکاندر (ان الذین
آمنوا وعملوا الصالحات
انالانضیع اجر من احسن
عملاً) شونلر که الله
تعالی‌یه ورسولنه وقرآنه
ایمان ایدوب عمل صالح
ایشلدیلر اول احسن عمل
ایشلینلرك اجرنی ضایع
ایتمز (اولئك لهم جنات عدنٍ تجری من تحتهم الانهار یحلون فیها من اساور ومن ذهب ویلبسون ثیاباً خضراً من سندس
واستبرق متکئین فیها علی الارائك نعم الثواب وحسنت مرتفقاً) اول مؤمنلر ایچون اقامت جنتلری واردرکه آنلرك
منزللری تحتندن وسود وصو وشراب وبال ایرمقلری آقار وآنده آلتوندن بیله‌زکلر حلی باغلنورلر ویشیل دیبادن اینجه

شول کمسه‌یه کیم بز انك قلبنی ذکرمزدن اغفال ایدوب طلب شهواتله هواسنه اتباع ایتدی (وکان
امره فرطا) وانك امری حق اوزره تقدم وحقی وراء ظهرینه نبذ اولدی * اشبونده تنبیه
واردرکه انی اول استدعایه داعی اولان قلبنك معقولاتدن غفلتی ومحسوساته انهماکیدر حتی اکا
شرف تحلیهٔ نفسله اولوب زینت جسدله دکل ایدوکی خفی اولدی واکا طاعت ایدن غباوتده انك
مثلی اولدی * اشبو آیتك سبب نزولنده دینلدیکه عیینة بن حصن الفزاری اسلامندن اول پیغمبرمز
علیه السلامه کلدی حالبوکه قاتنده فقرادن برجماعت وارایدی ودیدیکه یا محمد بونلرك رایحهٔ
کریهه‌لری سکا ایذا ایتمزمی بز ایسه مضرك سادات واشرافیز بز اسلامه کلسه‌وز بزمله بیله ناس کثیر
اسلامه کلوربزی سکا اتباعدن منع ایتمز الا بونلرك صحبتیدر بونلری قاتکدن طرد ایت اولمزسه باری
برمجلس انلر ایچون وبرمجلس بزم ایچون تعیین ایتسکه سکا اتباع ایدرز * بو آیت نازل اولیجق
پیغمبرمز علیه السلام الله تعالی‌یه حمد اولسونکه امتمده بن انلرکله صبر ایتمکله امر اولندیغم کمسه‌لر
قیلوبدردیدی (وقل الحق من ربکم فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر) یا محمد انلره دیکل که حق
اولدرکه الله تعالی جهتندن اوله بوخسه اقتضاسیله اولان دکل توفیق وخذلان وهدی وضلالت
انك بدنده‌در بنم یدمده اندن برشیء یوقدر استیان مؤمن اولسون واستیان کافر اولسون
بن سزك هواکزه اتباعله انلری قاتمدن طرد ایتمم ایمان وکفردن دیلدیککزی اختیار ایدك
(انا اعتدنا للظالمین نارا احاط بهم سرادقها) بز کافرلر ایچون نار تهیئه ایتمشزکه انك
فسطاطی انلری احاطه ایدوبدر * دینلدیکه اول سرادقله مراد شول حجره‌درکه فسطاط حولنده
اولور ویاخود نارك دخانیدر ویاخود ناردن حائطدر پیغمبرمز علیه السلام ایدر نارك
سرادقی درت دیواردرکه هربرینك قالینلغی قرق ییللق مسافه‌در (وان یستغیثوا یغاثوا
بماء کالمهل) چقان انلر شدت عطشدن استغاثه ایده‌لر اغاثه اولنه‌لر برماء غلیظ ایله کیم اول
زیتك دردیسنه بکزه‌یه (یشوی الوجوه) اول شرب ایچون تقدیم اولندیغنده فرط حرارتندن
یوزلرین کویندیره (بئس الشراب) اولنه چرکین شراب اولور (وساءت مرتفقا) ونار
نه چرکین منزل ومجتمع اولور (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات انا لا نضیع اجر من
احسن عملا) شونلرکه قرآن ومحمده ایمان کتوروب اعمال صالحه ایشلدیلر انلردن عملی
احسن اولانك اجرنی ضایع ایتمزبلکه جزاسین ایدرز (اولئك لهم جنات عدن) ایمدی
انلر ایچون اقامت اولنه‌جق جنتلر واردر (تجری من تحتهم الانهار) که انلر تحتندن صو
وسود وسجی وبال ایرمقلری جاری اولور (یحلون فیها من اساور) جنتده انلر سوارلردن
تحلیه اولنورلر (من ذهب) التوندن وکومشدن ولؤلؤ ویواقیتدن (ویلبسون ثیابا خضرا
من سندس واستبرق) ویشل ثوبلر کیرلرکه اول الوانك احسنی وطراوتده اکثریدر * دیباجك
رقیقندن وغلیظدن ایکی نوع بینی جمع اولندی تا اول دلالت ایده کیم انده انفسك اشتها واعینك

وقالین اثواب کیرلر و متنعمین حالده تختلر اوزره اوتوررلر جنت ونعمتی نه کوزل ثواب واول سریر و بوستانلر نه احسن
مکان ومقر اولور (واضرب لهم مثلاً رجلین جعلنا لاحدهما جنتین من اعناب وحففناهما بنخل وجعلنا بینهما زرعاً
کلتا الجنتین اتت اکلها ولم تظلم منه شیئاً) سن اول ایکی رجلك ﴿ ١٤ ﴾ حالنی ضرب مثل ایله بزآنك برینه یعنی

کافره اوزوم تاکلرندن ایکی بوستان قیلدق واول بوستانلری خرما اغاجلریله احاطه ایتدك وایکی بوستانك اراسنی اکینلك ایتدك که هم میوه وهم ذخیره اوله اول بوستانلر محصولارینی تمام ویروب فراوان ونقص سنه لرنده وسائر بوستانلرده اولدیغی وقتده بونلرده نقصانلق برشی اولمدی * منقولدرکه بنی اسرائیلدن ایکی قرداش وار ایدیکه بری مؤمن یهوذا بری کافر نطروس دینیلورلردی بابالرندن سکز بیك دینار میراث قالوب دردر بیك دینار اخذ ایتمشلردی ایدی یهوذا اول مالی وجوه خیره صرف ایدوب نطروس انکله عقار وضیاع ومتاع خانه المغله حق تعالی بو آیات کریمه ده آنلرك حال وانجامنی بیان بیورر (وفجرنا خلالهما نهراً وکان له ثمر فقال لصاحبه وهو یحاوره انا اکثر منك مالا واعز نفراً) واول بوستانلرك اورته سندن نهر

آقتدق واول کافر ایچون اوزوم وخرمادن بشقه دخی میوه لر ومالار وار ایدی واول قرداشنه محاوره (مادەسنی)
ومجادله ایده رك بنم سندن مال واولاد وخدمم چوقدر دیدی * منقولدرکه مؤمن یهوذا قرداشنه واروب معیشتنه
مساعده ایستدکده نطروس میراثی برابر آلدق بن بوباغ ومال وخدمی پیدا ایلدم سن نیچون فقیر قالدك دیدی یهوذا بن

التذاذ ایتدیکی حاصل اولور (متکئین فیها علی الارائك) انلر انده متنعمین هیئتنده جالده که عروس ایچون تزیین اولنور بیوتدر انده سریرلر اوزره اتکاء ایدرلر اولدقلری حالده (نعم الثواب) جنت ونعیمی نه کوزل ثواب اولور (وحسنت مرتفقا) وسریرلر وجنتلر نه کوزل مجلس ومقر اولور (واضرب لهم مثلا رجلین) کافرلره ومؤمنلره ایکی مقدر ویا موجود رجلك حالنی ضرب مثل ایت * دینلدیکه اول ایکی رجل بنو اسرائیلدن ایکی قرنداشلر ایدیلر بری کافر اسمی نطروس ایدی وبری مؤمن اسمی یهوذا ایدی بابالرندن سکز بیك دینار میراث قالوب دردر بیك دینار اولشدیلر کافر انکله ضیاع وعقار آلدی ومؤمن ایسه انی وجوه خیره صرف ایتدی بعده ایکیسنك آخر امرلری الله تعالینك حکایت ایتدیکی حالته ایردی * دینلدیکه اول ضرب مثل قلنان ایکی رجل بنو مخزومدن ایکی قرنداشلر ایدی بری اسود بن عبد الاسد کافر ایدی وبری ابو سلمه عبد الله بن عبد الاسد مؤمن ایدی پیغمبریمز علیه السلامدن اول ام سلمه رضی الله عنها بی تزوج ایتمشدی (جعلنا لاحدهما جنتین من اعناب) اول ایکیسنك بری ایچون اعنابدن ایکی بستان قیلدق (وحففناهما بنخل) واول ایکی بستانی خرما آغاجلریله احاطه ایتدك (وجعلنا بینهما زرعا) واول ایکی بستان اراسنده اکینلر ایتدك تا که اول ایکی بستاندن هر بری شکل حسن اوزره متواصل العماره اولوب اقوات وفواکهی جامع اوله (کلتا الجنتین آتت اکلها ولم تظلم منه شیئا) اول ایکی بستانك هر بری ثمرینی کامل اوزره ویروب سائر بستانلرنده معهود اولان مقداردن نقص ایتمدی (وفجرنا خلالهما نهرا) واول ایکی بستانك اورتاسندن نهر آقتدق تا که شربی دائم اوله که اول اصلدر وانك بهاسی آرتورر (وکان له ثمر) واول ایکی بستاندن غیری انك مالدن انواعی وار ایدیکه (فقال لصاحبه وهو یحاوره انا اکثر منك مالا واعز نفرا) واول ایکی بستانك صاحبی کافر کلامده مراجعت ایدر اولدیغی حالده صاحبی مؤمنه دیدیکه مالده بن سندن اکثر وحشم واعوانده ویا اولاد ذکورده اعزم (ودخل جنته) وبستانه اول صاحبی مؤمنله کیردی (وهو ظالم لنفسه) حالبوکه عجب وکفریله نفسنه ظلم ایدیجی ایدی انی انده کزدیردی وفخر وعجب ایله انی اکا کوستردی (قال ما اظن ان تبید هذه ابدا) ودیردیکه ظن ایتمزم که اشبو بستان ابدا فانی اوله زیرا که امل طویل وغفلت واغتراری تمادی ایله (وما اظن الساعة قائمة) وظن ایتمزم که قیامت اوله (ولئن رددت الی ربی لاجدن خیرا منها منقلبا) اکر سنك زعمك مقتضاسنجه بعثله رب تعالی یه رجوع ایدرسم اشبو بستاندن خیرلو بستانی بکا انده ویرر زیرا که بکا دنیاده انی ویرمسی اکا اهلیت واستحقاقم ایچون ایدی اویله اولسه آخرتده بکا اندن افضل ویرر (قال له صاحبه وهو یحاوره أکفرت بالذی خلقك من تراب ثم من نطفة ثم سواك رجلا) مؤمن اول کافر صاحبنه کلامده مراجعت ایدر اولدیغی حالده دیدیکه کافرمی اولدك اول الله تعالی یه که اصلك

مال دنیایی صاتوب جنت بوستانی آلدم دیدی نطروس حاضر مالی تلف ایدوب کله جك امیدیله خوار ومحتاج اولدك
دیو سرزنش ایلدی (ودخل جنته وهو ظالم لنفسه قال ما اظن ان تبید هذه ابداً وما اظن الساعة قائمة ولئن رددت الی
ربی لاجدن خیراً منها منقلباً) وصاحبی ﴿ ١٥ ﴾ یهوذا ایله بوستانه کیردی وفخر وعجبله نفسنه ظلم ایدیجی

اولدیغی حالده کزرکن دیدیکه بن ظن ایتم بو بوستان هرکز فنا بوله وقیامت قوپه جغنی دخی ظن ایتم اکر سنك زعمجه قیامت قوپوب ربمه رد اولنور سم دخی بنم اهلیت واستحقاقم حسبیله البته آنده بوندن خیرلوسی بولورمکه بونك برینه بکا ویریلور (قال له صاحبه وهو یحاوره اکفرت بالذی خلقك من تراب ثم من نطفة ثم سویك رجلا لکنا هو الله ربی ولا اشرك بربی احداً) اول کافره صاحبی اولان یهوذا جدل یوزندن دیدیکه آیا سن سنی اصل تراب ماده سندن صکره بقیننده نطفه دن خلق ایدن بعده تام اندام ایله انسان ایدن الله تعالی یه کافرمی اولدك لکن بن مؤمن موحدم الله تعالی بنم ربمدر وآکا هیچ فردی اشراك ایتمم (ولولا اذ دخلت جنتك قلت ماشاء الله لا قوة الا بالله ان ترن انا اقل منك مالاً وولداً) بوستانکه کیر دیککده

نیچون ماشاء الله لا قوة الا بالله دیمدك یعنی الله تعالی دیلیوب بکا ویرمش وقوت وقدرت انجق الله تعالی نکدر واولاد جهتیله
آز کوررسك (فعسی ربی ان یؤتین خیراً من جنتك ویرسل علیها حسباناً من السماء فتصبح صعیداً زلقاً) شایدکه ربم
جل شانه ایمانم جهتیله بکا سنك بوستانکدن خیرلوسنی ویره وسنك بوستانکك اوزرینه کوکدن بر بلا کوندروب آیاق

ماده سنی ترابدن بعده ماده قریبه کی نطفه دن خلق ایتدی بعده سنی انسان ذکر قیلوب رجال حدینه ایرکوردی * انك بعثه کفرینی کفر بالله قیلدی زیرا انك منشیء الله تعالینك کمال قدرتنده شکدر اول اجلدن انکاری انی ترابدن خلق ایتمسی اوزره ترتیب ایتدی زیرا انك بدأ خلقنه قادر اولان رب تعالی انی اعاده یه دخی قادر اولور (لکنا هو الله ربی ولا اشرك بربی احدا) سن اول الله تعالی یه کافر ایسه ك بن اکا مؤمن موحدم بن سنك دیدیکنی دیمزم بلکه دیرم که اول الله تعالی بنم ربمدر اکا هیچ فردی اشراك ایتمزم (ولولا اذ دخلت جنتك قلت ماشاء الله لا قوة الا بالله) اول بستانکه دخولك عندنده دیسیدك که امر الله تعالینك دیلدیکیدر ویا انك دیلدیکی اولیسردر دیلرسه اول بستانکی ابقا ویا افنا ایدر ودخی نفسك اوزره عجزیکه والله تعالینك قدرتنه اعتراف ایتسیدك * زیرا که بستانك عمارت وتدبیری امرندن سکا آسان اولان انك معونه واقداریله در * پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکسه که برشیء کوروب بکندیکنده ماشاء الله لا قوة الا بالله دیسه انده مکروه کورمیه (ان ترن انا اقل منك مالا وولدا) اکر بنی مال وولد جهتندن کندکدن اقل کوروب ازوریمه تکبر وتعظم ایدرسك (فعسی ربی ان یؤتین خیرا من جنتك) رجا ایدرم که ربم جل شانه ایمانم اجلیچون آخرتده بکا سنك بستانکدن خیرلوسن ویره (ویرسل علیها حسبانا من السماء فتصبح صعیدا زلقا) وسنك بستانك اوزره سمادن عذاب ویا نار ویا برشیء مهلك ایرکوروب ارض ملساء قیله که انده اقدام متزلق اولور (او یصبح ماؤها غورا) ویاخود بستانکك صوینی یره باتوره (فلن تستطیع له طلبا) بعده انی رد ایچون ترده قادر اولمیه سن (واحیط بثمره * اول مؤمنك توقع وانذاری حسبنجه عذابله اول کافرك بستانی اهلاك اولندی شول وجهله کیم سمادن بر آتش اینوب یاقدی وصوبی یره باتدی (فاصبح یقلب کفیه علی ماانفق فیها) اویله اولسه اول کافر بستانك اول حالده کوریجك انك عمارتنه انفاق ایتدیکی ماله تلهف وتحسرله ایکن الن بری برینه اورمغه باشلدی (وهی خاویة علی عروشها) حالبوکه بستانك کرومی دعامه لری اوزره دوشوبدر دعامه لرك یره دوشمسندنصکره (ویقول یالیتنی لم اشرك بربی احدا) ودیدیکه نولیدی بن ربمه هیچ احدی اشراك ایتمییدم کأنه اول مؤمنك موعظه سین تذکر ایدوب اول مصیبتك اکا ایرمسی شرکی قبلندن ایدوکنی بیلدی اویله اولسه تمنی ایتدیکه نولیدی شرك ایتمییدیکه بستانی هلاك اولمییدی واحتمالدرکه اول شرکدن توبه وسبقت ایدن فعل سیئه ندامت اوله (ولم تکن له فئة ینصرونه من دون الله) وانکچون الله تعالینك عذابندن قورتارر ویا اندن غیری اکا نصرتنه قادر اولور احد اولمدی کفر ایله خذلانه استحقاقی ایچون اول اکا نصرت ایتمز (وما کان منتصرا) وکندی دخی قوتیله الله تعالینك انتقامندن امتناع ایدر اولمدی (هنالك الولایة لله الحق) اشبو مقام وحالتده ولایت ونصرت یالکز الله تعالی یه مختصدرکه اول حقدر (هو خیر ثوابا وخیر عقبا) اول الله تعالی

قیاجق اوتسزدوز طوپراق اوله (اویصبح ماؤها غورا فلن یستطیع له طلباً) یاخود بوستانك صوینی یره باتوره‌كه
آنی طلب ایتمكه قدرتك اولمیه (واحیط بثمره فاصبح یقلب كفیه علی ماانفق فیها وهی خاویة علی عروشها ویقول یالیتنی
لم اشرك بربی احداً) * حق تعالی اول مؤمن یهوذانك كلامنی ١٦ تصدیق ایدوب * اول كافرك بوستانك
میوه و اشجار و بناسنی
كوكدن آتش نزول واحاطه سیله
هلاك و بناو سقفلری دوشوب
باغ و بوستانی خراب ایلمش
وصوینی یره باتمش صباح
نطروس اولحالی كوردكده
آنلره صرف ایتدیكی
مالك حسرتیله ایكی النی
بربرینه اوروب تأسفله
تولیدی ربم تعالی یه
كیمسه‌یی شریك ایتمیدم
دیدی (ولم تكن له فئة
ینصرونه من دون الله وما
كان منتصراً) انكچون
الله تعالی دن غیری بركمسنه
یاردم ایدر اولمدی اول
دخی كندینه نصرت وباغنی
قورترمغه قدرت بولور
اولمدی (هنالك الولایة
لله الحق هو خیر ثواباً
و خیر عقباً) بو حالت
و زوال نعمتده یاردم
ودوستلق ایتمك انجق الله
تعالی یه مخصوصدركه اول
حقدر اول الله تعالی اهل
طاعته مكافات ایتمكه خیرلو
و افضلدر و جهت عاقبتله
سائردن خوف ایتمكدن
الله تعالی دن خوف ایتمك
اخیر والزمدر (واضرب
لهم مثل الحیوة الدنیا كماء انزلناه من السماء فاختلط به نبات الارض فاصبح هشیماً تذروه الریاح وكان الله (حشر)
علی كل شیء مقتدراً) یامحمد اهل دنیایه حیات دنیانك مثلنی ذكر ایله اول آكا بكزركه سمادن انزال ایتدیكمز صو ایله
ارضك نباتی قاریشوب او نبات قوت ونشو ونما ایله كالی بولور بعده قوریوب روزكار آنی كوكندن چیقاروب

اهل طاعته جزا ایتمكه افضلدر واكا طاعتك عاقبتی غیره طاعتك عاقبتندن خیرلودر (واضرب لهم
مثل الحیاة الدنیا) یامحمدسن قومكه حیاة دنیانك زهره سنده وسرعت زوالنده و یاصفت غریبه سنده
مثلن ذكر ایتكه اول (كماء انزلناه من السماء فاختلط به نبات الارض) شول مطر مثلیدركه بز آنی
سمادن ایندیروب انك سببیله نبات ارض التفاف وتكاثف ایتدكدنصكره بعضی بعضنه مخالط اولدی (فاصبح
هشیماتذروه الریاح) بعده قوریوب اجزاسی متفرق اولمغله ریاح انی صاورراولدی (وكان الله علی
كل شیء مقتدرا) الله تعالی انشا وافنادن هرشیئه قادراولدی (المال والبنون زینة الحیاة الدنیا)
مال وبنون حیاة دنیانك زینتیدر انسان دنیاسنده اول ایكیسیله تزین ایدر لكن هیچ بری كندویه
قالمزكیدر (والباقیات الصالحات) واعمال صالحه‌كه انك ثمره‌سی ابدالآباد قالور اول كركسه صلوات
خمس واعمال حج وصوم رمضان وسبحان الله والحمدلله ولااله الاالله والله اكبر وكلام طیبدر (خیر
عندربك ثوابا وخیراملا) ربك جل شانه عندنده اول مال وبنوندن ثوابی خیرلودر ومأمولنك
خیرلوسیدركه صاحبی انك سببیله دنیاده‌كی مأمولنه آخرتده نائل اولور (ویوم نسیر الجبال) ذكر
ایت شول كونی‌كه بزانده جبالی مكانلرندن قلع ایدوب جوّده یوریدرز بعده كیدروب هباء منثور
قلورز (وترالارض بارزة) وارضی بارزه كوررسنكه اوزرندن شجر وجبال وبناء كیدوبدر
(وحشرناهم) وبزانلری موقفه جمع ایدرز (فلم نغادر منهم احدا) انلرك هیچ برینی تحت ارضده
ترك ایتمزز (وعرضوا علی ربك صفا) انلر رب تعالی یه صف حالده عرض اولنورلر هیچ بری
برلرینه حجاب اولمزلر تاكه شانلرنده امر الهی نه ایسه اجرا اولنه اول وقتده انلره دینوركه (لقد
جئتمونا كما خلقناكم اول مرة) سز عراة وفرادی واولدیغكز حالده بزه كلدیكز نتكیم
اول مرّه‌ده بز سزی اول هیئتده خلق ایتمشدك (بل زعمتم انلن نجعل لكم موعدا) سز
ظن ایتمیكزكه بربعثله وعدمزی تصدیق ایدرز * بلكه زعم ایدردیكزكه اول وعدمز انجازینه
سزكیچون وقت قلمیه‌وز * عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال النبی علیه السلام یحشر
الناس علی ثلاث طرائق راغبین وراهبین اثنان علی بعیر وثلاثة علی بعیر واربعة علی بعیر
وعشرة علی بعیر وتحشر بقیتهم النار تقیل معهم حیث قالوا وتبیت معهم حیث باتوا وتصبح معهم
حیث اصبحوا وتمسی معهم حیث امسوا) ابوهریره رضی الله عنه ایدر پیغمبریمز علیه الصلاة
والسلام دیدیكه یوم قیامتده ناس اوچ حالت اوزره حشر ایدیلور بر طائفه‌سی كرامته
راغبلردر وبر طائفه‌سی اهانت اولنمغلری خوفیله راهبلردر بردوه‌یه ایكی كشی واوچ ودرت
حتی اون كشی بنمش اولدقلری حالده محشره كیده‌لر وانلرك بقیه‌سنی نار حشر قبول ایده قیلوله
وبیتوته‌لرنده بیله اوله انلركله صباحلیه وانلركله اخشاملیه * قال ابن عباس رضی الله عنه قال
النبی صلی الله علیه وسلم انكم محشرون حفاتا عراتا غرلا * ابن عباس رضی الله عنه ایدر پیغمبر
علیه الصلاة والسلام دیدیكه یوم قیامتده سزیالن آیاق بدن چپلاق ختانسز اولدیغكز حالده

سایروب هرطرفه طاغیدر الله تعالی انشا وافنادن هرشیئه قادر اولدی (المال والبنون زینة الحیوة الدنیا والباقیات
الصالحات خیر عند ربك ثواباً وخیر املاً (مال واولاد حیات دنیانك زینتیدر واعمال صالحه‌كه آنك ثمره‌سی باقیدر
* اول بش وقت نماز وصوم وحج ١٧ وسبحان الله ولااله الاالله والله اكبر * كلمه‌سی وسائر كبی * ربك تعالی
عندنده آنلر مال واولاددن
وامل دنیادن ثواب وامید
جهتیله خیرلودر (ویوم
نسیر الجبال وتری الارض
بارزة وحشرناهم فلم نغادر
منهم احداً) یاد ایله شول
كونیكه بز آنده طاغلری
یرندن قوپاروب هواده
یوریدیرز وارضی جبل
وبنا وشجردن خالی
كوررسن وآنلردن برینی
ترك ایتمیوب موقعنه جمع
وحشر ایده‌رز (وعرضوا
علی ربك صفاً لقد جئتمونا
كما خلقناكم اول مرة بل
زعمتم الن نجعل لكم
موعداً) آنلر ربك
جل شانه‌یه صف اولنورلر
حالده عرض اولورلر
وآنلره دینوركه مقدمده
سز هیچ ایكن سزی خلق
ایتدیكمز كبی شمدی
عریان بی مال ومنال
تنهاجه بزه كلدیكز بلكه
محاسبه ایچون سزه وعد
ایلدیكمز بعث وحشری
اجرا قیلمیز زعم ایدردیكز
(ووضع الكتاب فتری
المجرمین مشفقین ممافیه
ویقولون یاویلتنا مالهذا
الكتاب لایغادر صغیرة ولاكبیرة (ثالث) (٢) الا احصیها ووجدوا ماعملوا حاضراً ولایظلم ربك احداً) دفتری اعمالاری
هركسك یدینه ویاخود میزانه وضع اولنور كنهكارلری كوررسنكه اونوتدقلری كناهلرینی اول كتابده كوروب مطلع
اولدقلرنده قورقارلر وای وحیف بزه‌كه بو كتاب اعمال نه اولدیكه بزم كوچك وبیوك كناهلرمزك برینی ترك ایتمیوب

حشر اولنورسز (ووضع الكتاب) صحایف اعمال ناسك ایمان وشمائلنه میزانه وضع اولنور
ویاخود اول بین یدی الله وضع ایدیلور (فتری المجرمین مشفقین ممافیه) جرم ایدنلری كوررسنكه
انده‌كی اعمال سیئه‌دن خائفدرلر (ویقولون یاویلتنا مالهذا الكتاب لایغادر صغیرة ولاكبیرة الا
احصاها) ودیه‌لركه ویل وهلكه بزه كیم بو كتابی اعماله نولیدیكه صغیره وكبیره كناهلریمزدن هیچ
برین ترك ایتمیوب جمعنی عدواثبات ایتمش * دینلدیكه صغیر تبسم وكبیره قهقهه كبی وصغیره مس وقبله
وكبیره زنا كبی (ووجدوا ماعملوا حاضرا) وخیر وشردن ایشلدكلرین انده حاضر بوله‌لر (ولا
یظلم ربك احدا) ربك جل شانه هیچ كمسه‌یه ظلم ایتمز یا عملنك ثوابنی نقصله و یا عقابن زیاده ایله (واذقلنا
للملائكة اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابلیس) ذكر ایت شول وقتیكه بز ملائكه‌یه آدمه
سجده ایدك دیوامر ایتدك جمله‌سی اكا سجده ایتدیلر الا ابلیس سجده ایتمدی (كان من الجن
ففسق عن امر ربه) زیراكه اول جندن ایدی یوخسه ملائكه‌دن كل سجودی تركله
رب العالمینك امرندن خروج ایتدی اشبو دلیلدركه ملك البته عصیان ایتمیه و ابلیسك
عصیانی اصلنده جنی اولدیغیچون اوله (أفتتخذونه وذریته اولیاء من دونی وهم لكم عدو)
یابنی آدم سز اول ابلیسی وذریتی بندن غیری اولیامی ایدینورسز حالبوكه انلر سزه اعدادر
(بئس للظالمین بدلا) ابلیس وذریتی ظالملر ایچون الله تعالی دن نه چركین بدل اولوركه آنلر
انی استبدال ایدرلر (ما اشهدتهم خلق السموات والارض ولاخلق انفسهم) بز ابلیس وذریتن
سموات وارض خلقنه ویا كندیلرك خلقنه احضار ایتمدك تاكه انلركله خلقنه اعتضاد ایده‌وز
(وما كنت متخذ المضلین عضدا) خلق دیندن اضلال ایدنلری اعوان اتخاذ ایدر اولمدم (ویوم
یقول نادوا شركائی الذین زعمتم) یوم قیامتده الله تعالی مشركینه دیه‌كه ندا ایدك شول شركائمه
كیم انلری بكا شركاء وشفعاء زعم ایدردیكز تاكه سزی بنم عذابمدن منع ایده‌لر (فدعوهم
فلم یستجیبوا لهم) اویله اولسه انلر اول شركارینه ندا ایده‌لركه كندیلرینه اعانه ایده‌لر شركاء
ایسه انلره نه اجابته ونه شفاعته قادر اوله‌لر (وجعلنا بینهم موبقا) اول مشركینله شركالری
بیننه مهلك قیلرزكه اول ناردر انده اشتراك ایدرلر (ورأی المجرمون النار فظنوا انهم
مواقعوها ولم یجدوا عنها مصرفا) وقتاكه مشركون ناره سوق اولنوب ناری كوره‌لر ایقان
ایده‌لركه انلر اكا واقع اولورلر واندن اصراف ایده‌جك مكان بولمزلر (ولقد صرفنا فی هذا
القرآن للناس من كل مثل) اشبو قرآنده بز ناس ایچون هر احتیاج اولدقلری شیء جنسندن
مثل بیان ایتدك تاكه تذكر واتعاظ ایده‌لر (وكان الانسان اكثر شیء جدلا) انسان باطلده
خصومته اكثر شیء اولدی * دینلدیكه آنكله مراد كفاردر لكن اصح اولان نوع انسانه
عام اولمقدر (ومامنع الناس ان یؤمنوا اذجاءهم الهدی ویستغفروا ربهم) ناسه رسول ناجی
وقرآن منیر كلدیكندنصكره انلری ایماندن ورب تعالی یه استغفاردن منع ایتمدی (الا ان تأتیهم

جمله‌سنی تعداد وضبط ایلمش دیرلر وخیروشردن ایشلدکلرینی آنده حاضر بوله‌لر ربك تعالی برکسنه‌یه ثوابنك نقصانی
وعقابنك زیاده‌سیله ظلم ایتمز (واذ قلنا للملائكة اسجدوا الا ابلیس كان من الجن ففسق عن امر ربه افتتخذونه وذريته
اولياء من دونی وهم لكم عدو بئس للظالمين بدلاً) یاد ❦ ۱۸ ❦ ایت شونیکه بز ملکلره آدمه سجده ایدك دیدك
جمله‌سی سجده ایدوب انجق
ابلیس ایتمدی زیرا اول جندن
ایدی اول سببدن الله تعالی نك
امرندن خروجله عصیان
ایتدی یابنی آدم ایامسز اول
ابلیسی و ذریتنی بندن
غیری دوستمی اتخاذ
ایدرسز حال بوکه آنلر
سزه دشمنلردر ظالملر
ایچون ابلیس و ذریتنی
الله تعالی یه بدل طوتمق
نه قبیح شیدر (ما اشهدتهم
خلق السموات والارض
ولا خلق انفسهم وما كنت
متخذ المضلين عضداً)
بز سموات وارضی و
کندولرینی خلق ایتمکه
ابلیس و ذریتنی حاضر
ایدوب آنلری بزه معین
ایتمدك ونامی اضلال
ایدنلری بن خالقیتده
مددکار ایدراولمدم (ویوم
يقول نادوا شركائی الذين
زعمتم فدعوهم فلم
يستجيبوا لهم وجعلنا بينهم
موبقاً) قیامتده الله تعالی
مشرکلره دیه‌که بکا شریك
زعم ایتدکلریکزه ندا
ایدك که سزی عذابمدن
منع ایده‌لر آنلر ندا
ایدوب یاردم طلب ایده‌لر اول شرکالری اجابت وشفاعته قادر اوله‌میه‌لر بز آنلرك بینلرینه آتشدن بر وادی (اعلمدر)
قیله‌رز (ورأ المجرمون النار فظنوا انهم مواقعوها ولم يجدوا عنها مصرفاً) مشرکلر آتشی قرق ییللك یولدن کوروب
آکا دوشه‌جکلرینی یقینا بیله‌لر آندن انصراف ایده‌جك مکان بوله‌مزلر (ولقد صرفنا فی هذا القرآن للناس من كل مثل

سنة الاولين او يأتيهم العذاب قبلا) الا انتظارلریکه امم سابقه‌یه اهلاك ارنده‌کی سنتمز ایریشه
ویا انلره عذابمز آشکاره ویا آکسزین ایریشه (وما نرسل المرسلين الا مبشرين ومنذرين)
بز ناسه رسوللر ارسالمز دکل الا انکیچوندرکه مؤمنلره جنتله تبشیر وکافرلری نارله تخویف
ایده‌لر (ويجادل الذين كفروا بالباطل ليدحضوا به الحق) کافرلر معجزات ظهورندنصکره اقتراح
آیات ایله جدال ایدرلرکه انکله حقی ازاله ایده‌لر * مثلا رسوللره سزدخی بزم کبی بشرسز واکر
الله تعالی دیلسه ملائکه انزال ایدردی دیه‌لری کبی (واتخذوا آياتی وما انذروا هزوا) اول
کافرلر قرآنی وتخویف اولندقلری شیئی هزو ایدینورلر (ومن اظلم ممن ذكر بآيات ربه فاعرض
عنها ونسی ما قدمت يداه) ظلمده اشد نه کمسه‌در اندنکه رب تعالینك آیتلری قرآنله وعظ وتذکیر
اولنوب اول ایسه انی تدبر وانکله تذکر ایتمیه وتقدیم ایتدیکی کفرومعاصینك عاقبتن اونوده‌مسی
ومحسن لابد جزاء اولنور ایدوکن تفکر ایتمیه (انا جعلنا على قلوبهم اكنة ان يفقهوه وفی آذانهم
وقرا) بز انلرك قلوبنی اوزره اغطیه قیلدق تا که انی فهم ایتمیه‌لر وآذانلرنده ثقل وصمم قیلدق که
انی اشتمیه‌لر (وان تدعهم الى الهدى فلن يهتدوا اذا ابدا) یا محمد اکرسن انلری هدایته دعوت
ایدرسك آنلر نه تحقیق ونه تقلید ایله اهتدا ایدردکلردر * اشبو شول اقوام شاننده‌درکه آنلر علم
اللهده ایمانه کلمیسرلردر (وربك الغفور ذو الرحمة) ربك جل شانه مغفرتده بلیغ ورحمتله
موصوفدر (لو يؤاخذهم بما كسبوا لعجل لهم العذاب) اکر الله تعالی آنلری کسب ایتدکلری
ذنوبله مؤاخذه ایتسه آنلره امهالسز دنیاده عذابی تعجیل ایدردی لکن تعجیل ایتمدی (بل
لهم موعد لن يجدوا من دونه موئلا) بلکه آنلر ایچون موعد واردکه اول یوم بدرده ویا یوم
قیامتده انك غیریدن ملجأ ومنجی بولمزلردر (وتلك القرى اهلكناهم لما ظلموا) اصحاب
قری که قوم نوح وعاد وثمود وقوم لوط وآنلرك اضرابیدر * وقتا که کافر اولدیلر بز
انلری اهلاك ایتدك (وجعلنا لمهلكهم موعدا) وانلرك هلاکیچون وقت معلوم قیلدقکه
آندن تأخر ویا تقدم ایتمزلر * ایمدی اهل مکه دخی انلردن عبرت آلوب عذابلری تأخیرینه
اغترار ایتمسونلر (واذ قال موسى لفتاه) ذکر ایت شول وقتیکه موسی بن عمران علیه السلام
فتاسی یوشع بن نون ابن افرائیم بن یوسف علیه السلامه دیدی که اول اکا خدمت ایدر
واکا اویوب کیدردی (لا ابرح حتى ابلغ مجمع البحرين او امضى حقبا) زائل اولمز کیدرین
حتی ایکی بحرك جمع اولدیغی محله ایریشم که بحر فارسله بحر رومك مشرق جانبنده التقا
ایتدیکی محلدر ویاخود زمان طویل سیر وسفر ایدرین وحقبدن مراد دهر ویا سکسان
ییلدر * روایت اولندیکه موسی علیه السلام قبطك هلاکندنصکره مصره داخل اولنجق
بنو اسرائیله خطیب اولدیغی حالده وعظ بلیغ ایدوب انی بکندیلر اکا دینلدیکه هیچ کمسه
بیلورمسنکه اول سندن اعلم اوله دیدیکه بیلمزین * وحی الهی کلدیکه عبدم خضر سندن

وكان الانسان اكثر شیء جدلاً) بز بو قرآنده ناس ایچون سبب عبرت اولور قصه‌لردن محتاج اولدقلری هر مثللری بیان
وتفصیل ایلدك انسان ایسه چوق شیده باطل خصومتله جدل ایدر اولدی (وما منع الناس ان يؤمنوا اذ جاءهم الهدى
ويستغفروا ربهم الا ان تأتيهم سنة الاولين ❦ ۱۹ ❦ او يأتيهم العذاب قبلاً) ناسه رسول علیه السلام وقرآن کلمشیکن
آنلری ایمان ایتمکدن
وربلرینه استغفاردن منع
ایتمدی الا امم سابقه‌یه اولان
هلاك سنتمزك ویا کندولره
فجأة واشکار عذابمزك
کلمسنه منتظرلردر (وما
نرسل المرسلين الا مبشرين
ومنذرين ويجادل الذين
كفروا بالباطل ليدحضوا
به الحق واتخذوا آياتی وما
انذروا هزواً) بز ناسه
پیغمبرلری انجق مؤمنلری
جنتله تبشیر وکافرلری
نارله تخویف ایدیجی
ارسال ایلدك اول کافرلر
* پیغمبر ملك کلیدی
وطاغی آلتون ایدیدك
کبی * باطل اقتراحلریله
جدل ایدرلرکه انکله حق
اولان قرآنی زائل ایده‌لر
وآیتلرمزی وتخویف
اولندقلری شیئی افسانه
اتخاذ ایدرلردی (او من اظلم
ممن ذكر بآيات ربه فاعرض
عنها ونسی ما قدمت يداه
انا جعلنا على قلوبهم اكنة
ان يفقهوه وفی آذانهم
وقراً وان تدعهم الى
الهدى فلن يهتدوا اذا
ابداً) اول کیمسه‌دن اظلم
کیمدرکه رب تعالی‌نك آیتلری قرآنله ذکرونصیحت اولنمشیکن انی اعراضله قبول ایتمیوب وتقدیم ایتدیکی کفرومعاصی‌یی
اونودوب عاقبتنی تفکر ایتمیه بز آنلرك قلبلری اوزره پرده قیلدقکه انی فهم ایتمیه‌لر وقولاقلرینه صاغرلق ویردك که ایشتمیه‌لر
اکرسن آنلری هدایته دعوت ایدرسك آنلر سنك دعوتکه ابدی یول بوله‌مزلر (وربك الغفور ذو الرحمة لو يؤاخذهم

اعلمدر مجمع البحرینده‌در * وخضر علیه السلام فریدون زماننده فارس ملوکندن ایدی ذوالقرنین
اکبرك مقدمه سنه امیر ایدی موسی علیه السلام زمانه دکین قالدی * دینلدیکه موسی علیه السلام
رب تعالی‌یه دیدیکه یارب عبادکك قنغیسی سکا احبدر دیدی اولکه بنی ذکر ایدر اونوتمز ینه
دیدیکه یارب عبادکك قنغیسی اقضادر دیدی اولکه حقله قضا ایدر هواسنه اتباع ایتمز ینه دیدیکه
یارب عبادکك قنغیسی اعلمدر دیدی اولکه ناسك علمنی کندی علمنه ضم ایتمك دیلر شول رجاایله کیم
برکلمه‌یه اصابت ایده‌که اول انی هدایه ایرکوره ویا اندن ردایی ایرکوره ینه دیدیکه یارب اکر
عبادکده بندن اعلم وار ایسه بکا انی دلالت ایت دیدیکه عبدم خضر سندن اعلمدر دیدیکه یارب بن
انی قنده بولورین دیدیکه اول ساحلده صخره عندنده‌در ایمدی مکتلکه بر حوت اخذ ایت انی قنده
یتورر سك بیلکه خضر آنده‌در * اویله اولسه موسی علیه السلام مکتلنه بر حوت قویوب فتاسنه
دیدیکه اشبو حوتی یتوردیککده بکا خبرویر کل اندن ایکیسی یوله کیروب کتدیلر (فلما بلغا مجمع
بينهما نسيا حوتهما) وقتاکیم ایکیسی اول ایکی بحرك جمع اولدیغی محله ایردیلر انده بر صخره
دیبنده اوتوردیلر مکر آنده عین الحیاة وار ایدی انك صوبی میته ایرسه دیریلوردی * دینلدیکه فتی
اول حوتی صخره اوزره قودی وموسی علیه السلام اول محلده یاتوب اویودی وفتی ایسه
اول عین حیاتدن آبدست آلمغه مشغول اولدی آبدست صویندن اول حوته ایریشجك
حوت دیرلدی ومکتلدن چیقوب بحره آتلدی بعده طوروب ایکیسی اول ارادن کتدیلر
فتی حوتی کتورمکی وموسی علیه السلام حوتدن سؤال ایتمکی اونوتدی (فاتخذ سبيله
فی البحر سربا) حوت ایسه بحره کیتدیکی طریق کوه اولوب قالدی واول حالت موسایه ویا
خضره معجزه اولدی (فلما جاوزا قال لفتاه آتنا غداءنا لقد لقينا من سفرنا هذا نصبا)
وقتاکیم ایکیسی مجمع بحرینی تجاوز ایدوب اول کیجه وایرته اویلیه دکین کتدیلر موسی
علیه السلامه جوع ونصب ایردی دینلدیکه موسی علیه السلامه اول سفرك غیریده عی ایرمش
دکلیدی فتاسنه دیدیکه غدامزی کتورکه یه‌لم اول صخره‌یه کچدیکمزدنصکره‌ده یوریدیکمزدن
بزه تعب ونصب ایرمشدر موسی علیه السلام آندن غدایی طلب ایدیجك اولدخی حوتدن
کوردیکن تذکر ایدوب (قال أرأيت اذ أوينا الى الصخرة فانی نسيت الحوت) موسی علیه
السلامه دیدیکه کوردکمیکه بکا نه حالت ایردی صخره عندنده نزول ایتدیکمزده حوتی آنده
قویوب یتوردم وانی سکا ذکر ایتمکه اونوتدم (وما انسانيه الا الشيطان ان اذكره) بکا اول
حوت امرینی سکا ذکر ایتمکی اونوتدیرن دکل الا الشیطان ایدی (واتخذ سبيله فی البحر عجبا)
واول حوت بحرده کیتدیکی محلی مسلك ایتدی بن اندن تعجب ایتدم (قال ذلك ما كنا نبغ)
موسی علیه السلام دیدیکه اشبو ذکر ایتدیکك حوت امری بزم مطلوبمزدرکه اول اکا
علامتدر (فارتدا على آثارهما قصصا) اندن کیرو دونوب کلدکلری یوله کتدیلر حتی که

بما كسبوا لعجل لهم العذاب بل لهم موعد لن يجدوا من دونه موئلاً ﴾ ربك عز شانه مغفرت صاحبی ورحمتله موصوفدر
اكر آنلری كسب ایتدكلری ذنوبله مؤاخذه ایتسه البته انلر ایچون عذابی تعجیل ایدردی بلكه آنلر ایچون وعد زمانی
واردركه * اول روز بدریا قیامت اوله * آنلر حق تعالیدن ﴿٢٠﴾ غیری ملجاء ومناء بولمزلر ﴿ وتلك القری
اهلكناهم لما ظلموا
وجعلنا لمهلكهم موعداً ﴾
بز سكا قصه لرینی بیان
ایتدیكمز قوم نوح وعاد
وثمود وقوم لوط كه كفر
و تكذیبله نفسلرینه ظلم
ایتدكلرندن بز آنلری
هلاك ایتدك وهلاكلری
ایچون وقت معلوم مقرر
قیلدق كه اهل مكه دخی
آنلردن عبرت وعذابلری
تأخیرینه مغرور اولمسونلر
﴿ واذ قال موسی لفتیه لا ابرح
حتی ابلغ مجمع البحرین او
امضی حقباً ﴾ یاد ایله شونیكه
موسی علیه السلام
شاكردی یوشع بن نون
ابن افرایم بن یوسف
علیه السلامه دیدیكه بن
خضر طلبیله مجمع البحرینه
بالغ اولنجه دك طورمیوب
كیده جكم یاخود مقصودمه
واصل اولنجه دك چوق
ییللر كچوره جكم *
منقولدركه موسی علیه
السلام فرعونك هلاكندن
صكره بنی اسرائیلی جمع
ایدوب بر خطبه اوقودی
دكلیانلره معنی وحقیقتنده
تأمل ایله حیرت وبكا وفغان
واقع اولدی عظماء قومدن بریسی یا كلیم الله روی زمینده سندن اعلم وارمیدر دیدی موسی علیه السلام قلبندن
* عجبا وارمیدر * دیمكله حق تعالی وحی كوندردیكه * مجمع البحرینده بر قولم واردر اكا علم خاص ویرمشم سنك
بر خاص آدمكله اكا كیت و سكا رهبر اولمق ایچون بریان اولمش بر بالق برابر آل سكا یولی كوسترسین * بیوردی

آثارلرین تتبع ایدرك اول صخره یه ایردیلر ﴿ فوجدا عبدا من عبادنا ﴾ انده عباد مختصیمزدن
بر عبد بولدیلر * دینلدیكه جمهور قولنده انكله مراد خضر علیه السلام ایدی اسمی بلیا بن ملكان ویا
الیسع ویا الیاس ایدی خضر دینلمسنه سبب اول بر فروهٔ بیضا اوزره جلوس ایدیجك تحتنده اول
اخضر اولوب اهتزاز ایتدی دینلدیكه اول نماز قلدیغنده حولنده كی اشیاء اخضر اولوردی *
روایت اولندیكه موسی علیه السلام انده خضری كوردیكه بر ثوبه بورنمشدی ﴿ آتیناه رحمة من
عندنا وعلمناه من لدنا علما ﴾ بز اكا عندمزدن وحی ونبوت ویردك و بزه مختص اولوب توفیقمز ایله
بیلنور علومدن اكا اوكرتدك كه اول علم باطندركه غیوبدن خبر ویرر موسی علیه السلام اكا سلام
ویروب اول دخی اكا رد ده سلام سكا دخی اولسون ای بنی اسرائیل پیغمبری دیدی موسی علیه السلام
اكا دیدیكه بن انلرك پیغمبری ایدوكمی سكا كیم بیلدردی دیدی اول كه سكا بنم مكانمی بیلدروبدر
﴿ قال له موسی هل اتبعك علی ان تعلمن مما علمت رشدا ﴾ موسی علیه السلام اكا دیدیكه سكا اتباعه
كلمشین كه شول تعلیم اولندیغكدن بكا علم ذا رشد تعلیم ایده سن * دینلدیكه خضر علیه السلام دیدیكه
سكا علمده توراة وتبلیغده بنی اسرائیل یتر موسی علیه السلام دیدیكه الله تعالی بكا بویله امر ایدوبدر *
موسی علیه السلامك ابواب دینده شرط اولمیان شیئی غیریدن تعلمی نبوتنه وصاحب شریعت
اولمسنه منافی اولمز زیرا رسوله لایق اولوركه مرسل الیه اولدیغی كمسنه دن اعلم اوله هر
شیئده كه دینك اصول وفروعندن انكله بعث اولنمشدر حالبوكه انده غایت تواضع وادب
رعایت اولنه اول اجلدن نفسنی استجهال واكا تابع اولمغه استیذان واندن ارشادینی سؤال
ایتدی ﴿ قال انك لن تستطیع معی صبرا ﴾ خضر علیه السلام دیدیكه سن بنمله صحبته استطاعت
ایدمزسن * زیراكه بندن امور منكره كورورسن انبیایه ایسه منكراته صبر جائز اولمز
اكرچه حقیقتده اول معروف ایسه ده مادامكه انك باطن حالنی بلمیه ﴿ وكیف تصبر علی
مالم تحط به خبرا ﴾ اندن خضر علیه السلام اكا عذر بیان ایدوب دیدیكه سن نبی ایكن نیجه
صبر ایدرسن شول بنم تولی ایده جكم اموره كیم ظاهری منا كیردر باطننه ایسه سنك علمك
ایرمیوبدر ﴿ قال ستجدنی ان شاء الله صابرا ولا اعصی لك امرا ﴾ موسی علیه السلام اكا دیدیكه
ان شاء الله بنی سنك افعالكه صبر ایدر بولورسن سكا عصیان ایتمزین * موسی علیه السلامك
كندینك صبره استطاعتی اولمسنه وثوقی اولمدیغیچون وعدینی مشیة اللهیه تعلیق ایتدی *
زیراكه خلاف معتاده صبر شدیددر انكله خلف وعد ایتمش اولمز وبو دلیلدركه افعال عباد
مشیة اللهله اوله ﴿ قال فان اتبعتنی فلا تسئلنی عن شیء حتی احدث لك منه ذكرا ﴾ خضر
علیه السلام اكا دیدیكه چون بكا اتباع ایدرسن بندن سؤاله عجله ایتمكل اول شیئدنكه انی بندن
كوروب انكار ایدرسن حالبوكه انك وجه صحتنی بیلمزسن بلكه صبر ایت تاكه بن سكا انك
حقیقتنی ووجه صحتنی بیان ایدم ﴿ فانطلقا حتی اذا ركبا فی السفینة خرقها ﴾ اویله اولسه
(ساحل)

* دینلدیكه اول مجمع البحرینده اولان عبد اعلم خضر علیه السلام ایدیكه فریدون زماننده فارس ملوكندن ایدی ذوالقرنین
اكبرك امیری ایدی موسی علیه السلام زماننه دك قالمشیدی اسمی بلیا بن ملكان ویا الیسع یاخود الیاس ایدی نماز قلاركن
اطرافنده اولان اشیا جمله یشیل ﴿٢١﴾ اولمغله خضر دینلدی * والحاصل موسی علیه السلام شاكردی یوشع
علیه السلامه بنمله رفاقت
ایدرمیسن دیدكده علی
الرأس دیدی اویله اولسه
بر مقدار نان وبر ماهیٔ
بریان برابر آل واول بالق
نه زمان خبر ویررسه مطلوبمز
خضر آنده در دیدی وبوله
روانه اولدیلر ﴿ فلما بلغا مجمع
بینهما نسیا حوتهما فاتخذ سبیله
فی البحر سربا ﴾ وقتاكه
ایكی دریانك جمع اولدیغی
محله واردیلر * بر چشمه
كنارنده طاش اوزره
اوتوردیلر موسی علیه
السلام اول چشمه دن
آبدست الوركن اول
صودن بریان بالغه صو
طوقنمغله فی الحال
دیریلوب بحره آتلدی *
موسی علیه السلام
قالقدیغی كبی عجله یوله
كیرمكله بالق حالنی خبر
ویرمكی وسؤال ایتمكی
اونوتدیلر بالغك بحر
اوزرنده كمر كبی اولوب
آلتندن یولنی آلدی ﴿ فلما
جاوزا قال لفتیه آتنا
غداءنا لقد لقینا من سفرنا
هذا نصباً ﴾ وقتاكه
مجمع البحرینی كچدیلر
موسی علیه السلام شاكردینه بزم طعاممزی كتور ییه لم بو بزم سفرمزدن زحمته ملاقی اولدق دیدی ﴿ قال ارأیت اذ اوینا
الی الصخرة فانی نسیت الحوت وما انسانیه الا الشیطان ان اذكره واتخذ سبیله فی البحر عجباً ﴾ یوشعك بالق ماده سی
خاطرینه كلوب موسی علیه السلامه دیدیكه خبرك وارمیكه بز اول طاشده اكلندكمز زمان بالغك حالنی سزه سویلمكه

ساحل بحردن ركوب ایچون سفینه استیوب كیتدیلر بر سفینه بولوب اكا ركوب ایتدیلر پیغمبریمز
علیه السلام ایدر بر سفینه انلره اوغرایوب بزی الك دیجك اهلی خضر علیه السلامی بیلوب
انلری نولسز آلدیلر بحرك ایچروسنه ایردكلرنده خضر علیه السلام النه بر بالته آلوب سفینه نك
قبل بحردن ایكی تخته سنی خرق ایتدی ﴿ قال أخرقتها لتغرق اهلها لقد جئت شیئا امرا ﴾ موسی
علیه السلام اكا دیدیكه اشبو سفینه بی خرق ایتدك كه اهلنی غرق ایده سن حالبوكه آنلر بزدن
نول آلمامغله بزه احسان ایتدیلردی سن انكله شیء منكر ایتدك روایت اولندیكه خضر علیه
السلام سفینه بی خرق ایدیجك ایچنه صو كیرمدی بر روایتده موسی علیه السلام انی كوریجك
ثوبیله انی بر كتدی وبر روایتده خضر علیه السلام بر زجاجدن قدحله اول خرقی عادی
﴿ قال ألم اقل انك لن تستطیع معی صبرا ﴾ خضر علیه السلام اكا دیدیكه بن سكا دیمدمیكه
سن بنمله صحبته استطاعت ایده مزسن ﴿ قال لا تؤاخذنی بما نسیت ﴾ موسی علیه السلام دیدیكه
اول مرده بكا وصیتكی تركم سببیله بنی مؤاخذه ایتمكل ﴿ ولا ترهقنی من امری عسرا ﴾
بنم امرمدن بكا عسری تكلیف ایتمكل ویا متابعتكی بكا تعسیر ایتمكل بلكه تیسیر ایت * زیراكه
بن سنك صحبتكی مراد ایدرین اكا ایسه چاره عفو ایله ومناقشه بی تركله اولور ﴿ فانطلقا حتی اذا لقیا
غلاما فقتله ﴾ بعده ایكیسی سفینه دن چیقوب كیدركن غلمان جماعتنه اوغرادیلر كه لعب
ایدرلردی ارالرندن بر غلام ظریفی طوتوب بوغازلدی ویا الیله انك باشین قوپاردی ویا طاش
ایله باشین ازدی ویا باشنی دیواره اورمغله اولدردی اكثرون دیدیلركه اول غلام حد بلوغه
ایرمش ایدی وانك طبعی كافر ایدی حیاتده قالسه ابوینی طغیان وكفره ایركوریسردی ﴿ قال
أقتلت نفسا زكیة بغیر نفس لقد جئت شیئا نكرا ﴾ موسی علیه السلام اكا دیدیكه قتل ایتدكمی
شول ذنوبدن طاهره نفسیكه قتل نفس ایتمامشیدی اویله اولسه شیء منكر ایشلدك كه اول
اولكیدن قبح وشناعتده اعظمدر * زیراكه تداركی ممكن دكلدر اولكی فعلك بونك خلافیدر
﴿ قال ألم اقل لك انك لن تستطیع معی صبرا ﴾ خضر علیه السلام اكا دیدی كه بن سكا
دیمدمیكه سن بنمله صحبته استطاعت ایده مزسین ﴿ قال ان سألتك عن شیء بعدها فلا تصاحبنی
قد بلغت من لدنی عذرا ﴾ موسی علیه السلام اكا دیدیكه اكر بو دفعه دنصكره سكا
بر شیئدن سؤال ایدرسم بكا مصاحب اولمغل اكرچه بن سنك صحبتكی دیلرسمده * زیرا
بنم قبلمدن عذری نهایه ایركوردك وصحبت واتباعكده اعتذار ایده جك بر عذرم قالمدی *
زیراكه وصیتكی رعایت ایتمیوب اوچ كره سكا مخالفت ایتدم * پیغمبریمز علیه السلام ایدر
الله تعالی رحمت ایده قرنداشم موسایه كیم استحیاسندن اول سوزی سویلدی اكر عجله
ایتمیوب صبر ایتسیدی خضر اكا بر چوق اعجب اعاجیب كوستریردی ﴿ فانطلقا حتی اذا اتیا اهل
قریة ﴾ اندن ایكیسی كیدوب حتی كه بر اهل قریه یه ایردیلركه اول انطاكیه در ویا «ایله» دركه
اول ارضك سمادن ابعدیدر ﴿ استطعما اهلها فأبوا ان یضیفوهما ﴾ اول قریه اهلندن ضیافت

اوندم آنی ذکر ایتمکی بکا آنجق شیطان اونوتدردی اول بالق دکزده واسع عجب یوللر آچه‌رقدن کیتدی (قال ذلك ما کنا نبغ فارتدا علی اثارهما قصصا) موسی علیه‌السلام بو بالق مطلوبمز اولان کیسه‌یی بولمغه بزه یول کوسترەجك ایدی دیوب ایزلرینه کیرو دوندیلر وایزلرینی تتبع ایده‌رك اول ماهینك دریایه کیتدیکی محله کلدیلر

(فوجدا عبدا من عبادنا آتیناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علماً) آنلر آنده بزم عباد خاصمزدن بر بنده بولدیلرکه آکا عندمزدن عنایتمزله وحی ونبوت یا طول عمر ویرمشیدك ونزه مخصوص وتوفیقمزله بیلنور علمی نزدمزدن آکا تعلیم ایلدك * دینلدیکه خضر جامه‌سنی باشنه چکمشیدی موسی علیه السلام کلوب سلام ویردی خضر * وعلیك نبی اسرائیل پیغمبری موسی * دیدی موسی علیه السلام * بنم کبی ایدوکمی سکا کیم بیلدردی * دیدی جوابنده * سکا بنم مکانمی بیلدیرن بیلدیردی * دیدی (قال له موسی هل اتبعك علی ان تعلمن مما علمت رشدا) موسی علیه السلام آکا دیدیکه ایا سکا تابع اولسه‌م شو شرطله‌که سکا تعلیم اولنان خیر ورشد علمنی بکا تعلیم ایده‌سین (قال انك لن تستطیع معی صبراً)

(وکیف تصبر علی مالم تحط به خبرا) خضر موسایه سن بنمله صبر ایتمکه قادر اوله‌مزسین شول شیئی‌که (یتیمك) سنك علمك احاطه ایتمشدر آکا نیجه صبر ایده‌بیلورسین دیدی * دینلدیکه موسی علیه السلام * نیچون صبر ایده‌مم * دیدی خضر علیه السلام * سن پیغمبرسن سنك حکمك ظاهر اوزره‌در بندن شاید بر علم صادر اولورکه ظاهرده اول

وجهی اوزره طعام استدیلر اهل قریه ایسه انلری ضیافتدن اباء ایتدیلر * ابو هریرة رضی الله عنه ایدر انلری بر مرأه اطعام ایتدیکه اول بر بر اهلندن ایدی رجالی ایسه اندن امتناع ایتدی * اویله اولسه اول ایکیسی اول قریه‌ده اولان نسایه خیر دعا ورجاله بددعا ایتدیلر (فوجدا فیها جدارا یرید ان ینقض فأقامه) اول قریه‌ده بر دیوار بولدیلرکه دوشمکه میل ایتمشدی خضر علیه السلام انی الیله طوغرلتدی ویا الیله مسح ایدیجك اول طوغرلدی ویا انی ییقوب یاپدی (قال لو شئت لاتخذت علیه اجرا) موسی علیه السلام اکا دیدیکه اکر سن دیله‌سك اول عملك اوزره اجر آلوردك‌که انکله تعیش ایدیدك (قال هذا فراق بینی وبینك) خضر علیه السلام موسی علیه السلامه دیدیکه اشبو وقت بری بریمزدن فراقك وقتیدر (سأنبئكم بتأویل مالم تستطع علیه صبرا) سکا خبر ویره‌یم انك تأویلنی‌که ظاهر حیثیتدن منکر اولدیغیچون سن اکا استطاعت ایده‌مدك (اما السفینة فکانت لمساکین یعملون فی البحر) اما اول سفینه‌که بن انی خرق ایتدم مساکیندن اون قرنداشك ایدیکه انلرك بشی زمنی وبشی بحرده مؤاجره واکتساب ایدرلردی (فاردت ان اعیبها) دیلدمکه اول سفینه‌یی خرقله عیبلو ایدم تاکه غصب اولنمیه (وکان وراءهم ملك یأخذ کل سفینة غصبا) حالبوکه آنلرك اوکنده جلندی ویامنوله دینور بر کافر ملك وار ایدیکه هر سفینۀ صالحه‌یی اصحابندن غصب ایدردی * روایت اولندیکه خضر علیه السلام اول قومه اعتذار ایدوب اول ملك غاصبك شاننی ذکر ایلدی آنلر ایسه انی بیلمزلردی ودیدیکه سفینه‌کز اکا اوغرادیغنده عیبلو اولدیغیچون اول آنی آلمیه وآنی کچدیکزدن صکره آنی اصلاح ایدوب کما کان نفعلنه‌سز (واما الغلام فکان ابواه مؤمنین) واما اول قتل ایتدیکم غلام کافر ایدی ووالدینی ایسه مؤمنلر ایدیلر (فخشینا ان یرهقهما طغیانا وکفرا) خوف ایتدك‌که اول غلام کافر انلره طغیان وکفری تکلیف ایده ویا اکا فرط محبتلرندن انك دیننه متابعت ایده‌لر * خضرك اندن خوف ایتمسی تعالینك اکا آنی اعلامیله ایدی * ابن عباس رضی الله عنهدن مرویدرکه نجدة الحروری اکا نامه یازوب دیدیکه خضر انی نیجه قتل ایتدی حالبوکه پیغمبریمز علیه السلام ولدانی قتلدن نهی ایدوبدر * ابن عباس رضی الله عنهما اکا جوابده یازدیکه اکر ولد انك حالندن خضر بیلدوکن سن دخی بیلورسك سکا دخی جائز اولورکه قتل ایده‌سن (فاردنا ان یبدلهما ربهما خیرا منه زکاة واقرب رحما) بز اراده ایتدك‌که اول ایکیسنه ربلری جل شانه اول غلامدن بدل بر ولد ویره‌کیم صلاح وتقواده ووالدینه رحمت وعطفه اقرب اوله * دینلدیکه اول ایکیسندن بر قز وجوده کلوب انی بر نبی تزوج ایتدیکه اول نبی ایله قزدن بر نبی وجوده کلدیکه الله تعالی انکله امعدن بر امته هدایت ایتدی (وما الجدار فکان لغلامین یتیمین فی المدینة) واما اول طوغرلتدیغم جدار مدینه‌ده اصرم وصریم دینور ایکی غلام

لایق کورنمز وسن آنك سببنی بیلمز وآکا صبر ایده‌مزسین * دیدی (قال ستجدنی ان شاء الله صابراً ولا اعصی لك امراً) موسی علیه السلام ان شاء الله سن بنی افعالکه صبر ایدیجی بولورسین وایشکده سکا عصیان ایتمم دیدی (قال فان اتبعتنی فلاتسئلنی عن شیء حتی احدث لك منه ذکراً) خضر اکر سن بکا تابع اولورسك منکر بر شیء

واقع اولورسه آندن بکا سؤاله عجله ایتمه تا آنك حقیقتنی سکا ذکر وبیان ایدنجیه‌دك (فانطلقا حتی اذا رکبا فی السفینة خرقها قال اخرقتها لتغرق اهلها لقد جئت شیئاً امرا) آندن کیدوب ساحل دریاده بر سفینه بولوب آکا رکوب مراد ایتدکلرنده کمیجیلر راضی اولمدیلر صکره خضری طانیدقلرنده تعظیم تامله آلدیلر کیدرکن دکزده خضر علیه السلام بالطه ایله کمی‌یی دلدی موسی علیه السلام بو سفینه‌یی نیچون دلدك اهلنی غرق ایده جکسین سن آنکله منکر شیء کتوردك دیدی (قال الم اقل انك لن تستطیع معی صبراً) خضر علیه السلام بن دیمدمی‌که سن بنمله صبر ایده‌مزسین دیدی (قال لاتؤاخذنی بما نسیت ولا ترهقنی من امری عسراً) موسی آنی اونوتمشم اونوتدیغم شیله بنی مؤاخذه ایتمه وایشمده بکا عسرتلو تکلیف ایتمه دیدی (فانطلقا حتی اذا لقیا غلاماً فقتله

قال اقتلت نفساً زکیة بغیر نفس لقد جئت شیئاً نکراً) سفینه‌دن خروجله بر قریه‌یه واردیلر خارج کویده چوجقلر اوینارلردی آنلرك ایچنده بر کنج ظریف غلامه ملاقی وآنی اقرانلری بیننده‌ن اخذ وبر دیوار دیبنه کوتوروب قتل ایتدی موسی علیه السلام بویله بی‌کناه پاك نفسی بغیر حق قتل ایتدکی بی‌قصاص نیچون قتل ایتدك تحقیق نامقبول

یتیمك ایدی (وکان تحته کنزلهما) واول جدارك آلتنده اول ایکی غلامك کنزی وار ایدی واول کنزده اختلاف اولندی * دینلدیکه التون ویا کومش ویا مال ویا کتب علم ایدی ویا التوندن بر لوح ایدیکیم اکا یازلمشدی * عجبلر بن اول کمسه‌یه کیم موته یقینی وار ایکن نیجه سوینور وقدره یقینی وار ایکن اندن نیجه یرینور ورزاقنه یقینی وار ایکن کندویه نیجه تعب ویرر وحسابه یقینی وار ایکن اندن نیجه غافل اولور ودنیانك زوالنه یقینی وار ایکن اکا نیجه قلبی یاتیشور لا اله الا الله محمد رسول الله * وآنك آخر جانبنه یازلمشدیکه بن اول الله جل شانه بن‌که الوهیتده شریکم یوقدر یالکزین خیر وشری بن خلق ایتمشین سعادت اول کمسه‌یه کیم انی خیر ایچون خلق ایتمش اولوب انی خیرده استعمال ایدم وشقاوت اول کمسه‌یه کیم انی شر ایچون خلق ایتمش اولوب انی شرده استعمال ایدم (وکان ابوهما صالحا) واول ایکی غلامك بابالری صالح ایدی اسمی کاشح ایدی انلر بابالرینك صلاحیله حفظ اولندیلر * دینلدیکه اول ایکی غلام ایله اب صالحلری بیننده یدی آباء کچمشدی اول سیاح ایدی محمد بن المنکدر ایدر الله تعالی بر عبدك صلاحیله ولدنی وولد ولدنی وعشیرتنی وحولنده‌کی اهل دویراتنی حفظ ایدر اول انلرك بیننده اولدیغنجه انلر الله تعالینك حفظندن زائل اولمزلر (فأراد ربك ان یبلغا اشدهما) ربك جل شانه دیلدیکه اول ایکی غلام بالغ وعاقل اوله‌لر ویا شدت وقوتلرینه ایره‌لر ویا اون سکز یاشنه کیره‌لر (ویستخرجا کنزهما) واول کنزلرین چیقاره‌لر (رحمة من ربك) اول انلره ربك جل شانه‌دن بابالرینك صلاحی سببیله رحمت اولسون ایچوندر * دینلدیکه اولده ارادتی خضر علیه السلام نفسنه اسناد ایتدی * زیراکه تعییبه مباشر اولدی وثانیده الله تعالی‌یه ونفسنه اسناد ایتدی زیراکه تبدیل اهلاك غلامله وانك بدلن الله تعالینك ایجادیله ایدی وثالثده یالکز الله تعالی‌یه اسناد ایتدی زیراکه غلامینك بلوغنده انك مدخلی یوغیدی ویاخود اولکی نفسنده شردر واوچنجی خیردر وایکنجی ایسه ممتزجدر ویاخود وسائطه التفاتده حال عارفك اختلافیچون ایدی (وما فعلته عن امری) یا موسی اشبو کوردیکك اشیانی بن کندی رأیمله ایشلمامشن بلکه الله تعالینك امریله ایشلمشن (ذلك تأویل مالم تستطع علیه صبرا) اشبو سکا خبر ویردیکم اشیا شول انکار ایتدیکك امورك تأویلیدرکه اکا صبره استطاعت ایده‌مدك اشبو موسی وخضر قصه‌سنده‌کی دلائلندرکه استخدام لابأس اوله وسفرده رفیق وخادم اتخاذی جائز اوله وطلب علم ایچون رحلت مستحب اوله وعالم علمدن استزاده وسفر ایچون اتخاذ زاد جائز اوله واول توکله منافی اولمیه ونسیان وانك مثلی امور مکروهه مجازا شیطانه نسبت اولنه ومتعلم معلمنه تواضع ایده اکرچه اول معلم رتبه‌ده اول متعلمدن دون ایسه‌ده وعالم کندیدن اخذ علم مراد ایدنه شول طبعی ومتحمل اولمدیغی شیئی عدم تعلیمنده اعتذار ایده وامرده مشیتی تقدیم ایده ومتبوع تابعه اشتراط ایده ومشروطه وفاء

برشیء کتوردك دیدی (قال الم اقل لك انك لن تستطیع معی صبراً) خضر علیه السلام بن سکا دیمدیمی که بڭله
برابر اولمقده طاقتك یوقدر دیدی (قال ان سئلتك عن شیء بعدها فلاتصاحبنی قد بلغت من لدنی عذراً) موسی
علیه السلام بوندن صکره سکا بر شیدن سؤال ایدرسه‌م بڭله ❦ ٢٤ ❦ مصاحب اولمه زیرا بنم طرفمدن اولان
عذری نهایته ایرشدردك
اکر اوچ کره مخالفت
ایدرسم بنم مصاحبلکمی
ترکده معذورسین دیدی
خبرده وارددر که افندمز
علیه السلام الله تعالی رحمت
ایلسون برادرم موسایه که
حیاسندن * فلاتصاحبنی *
دیدی اکر عجله ایتمیوب صبر
ایدیدی خضر آکا عجایب
شیلر کوستردی بیوردیلر
(فانطلقا حتی اذا اتیا اهل
قریة استطعما اهلها فابوا ان
یضیفوهما فوجدا فیها
جداراً یرید ان ینقض فاقامه
قال لوشئت لاتخذت علیه
اجراً) اندن ایکیسی کیدوب
براهل قریه‌یه واردیلر * که
اول قریه انطاکیه یا «ایله»
دیدی اول قریه اهالیسندن
طعام ایستدیلر آنلر آنلری
مسافر ایدوب اطعامدن
ابا ایلدیلر موسی وخضر
علیهما السلام آنده بر
دیوار بولدیلر که یقیلمغه
میل ایتمشیدی خضر آنی
طوغرلتدی موسی علیه
السلام آکا بوقریه اهالیسی
بزه طعام ویرمدیلر اکر
مراد ایدیدك بو دیوارك
تعمیری ایچون آنلردن اجرت آلوردك دیدی (قال هذا فراق بینی وبینك سانبئك بتأویل مالم تستطع
علیه صبراً) خضر علیه السلام موسی علیه السلامه ایشته سؤالك اوچ اولمغله بڭله سنك بیننزده آیرلمق وقتیدر
شمدی سکا اول وقوعاتك تأویلی خبرینی ویره‌یم که ظاهرا انکار اولنور شیلر اولدیغندن سن آنلرك صبرینه طاقت

لازم اوله وکشی نسیانله مؤاخذه اولنمیه وتکرارده اوچ دفعه معتبر اوله وغریب ایچون طعام
وضیافت طلبی لابأس اوله وصنع جمیل ترك اولنمیه اکرچه لئامه ایسه‌ده واعمال اوزره اخذ
اجر جائز اوله ومسکینك سفینه‌سی ویا آلت کسبی ویا کندویه کفایت ایتمز شیئی اولمغله مسکنتدن
چیقمیه وغصب حرام اوله ومال غیرك بعضی اتلاف وتعییب جائز اوله قچانکه انکله باقینك بقاسی
مرجو اوله مال مودوع ومال یتیم کبی وایکی ضرر تعارض ایتدیکنده انك اعظمن دفع ایچون اهونی
تحمل واجب اوله وولدباباسنك صلاحیله محفوظ اوله ودورك عمارتی واجب اولوب خرابنه دکین
اهمالی حرام اوله ویره مال دفنی جائز اوله واشبو قصه علم حقیقتده اصل اوله وشرع مقتضاسی اوزره
جاری اولدیغنجه انکار اولنمیه * ومافعلته عن امری * قولی خضرك نبوتنه دلیل اوله * زیرا اول
اقتضا ایدرکه اول وحی الهامدر والهامك حجتنه انکله استدلال ایدر * روایت اولندیکه موسی
علیه السلام وقتاکه خضردن مفارقت مراد ایلدی دیدیکه بکا وصیت ایت دیدیکه علمی تحدیث
ایچون طلب ایتمکل بلکه عمل ایچون طلب ایت * خضرك حی ویامیت ایدوکنده علماء اختلاف
ایتدیلر * دینلدیکه خضر والیاس ایکیسی دخی حیاتده‌در هرسنه موسمده التقا ایدرلر * وخضرك
حیاتنه سبب اولدرکه ذوالقرنینله اول عین حیات طلبیچون ظلمته کیردیلر خضر علیه السلام
اول عینه راست کلوب اندن غسل وشرب ایتدی ذوالقرنین ایسه انی بولمیوب کیرو
دوندی * ابوالعباس المرسی ایدر خضر علیه السلام حی‌در اشبو کفمله اکا مصافحه ایتمشن
وخضر علیه السلام بکا خبر ویردیکه برکمسنه کیم هرصباحن * اللهم اصلح امة محمد اللهم
تجاوز عن امة محمد اللهم اجعلنا من امة محمد * دیسه ابدالدن اوله فقرانك بری آنی
ابوالحسن شاذلی‌یه عرض ایدیجك ابوالعباس صدق ایتمش دیدی خضر علیه السلام بکا کلوب
کندوبی بیلدردی واندن ارواح مؤمنین یمینده منعمه ویامعذبه ایدکاری معرفتن اکتساب
ایتدم اکر الآن بکا بیك فقیه کلوب خضر علیه السلام میتدر دیسه‌لر انلره رجوع ایدر
دکلن وانی میتدر دینلر استدلال ایدرلر آنیکه * قال النبی علیه السلام بعدما صلی العشاء لیلة
أرأیتکم لیلتکم هذه فان علی رأس مائة سنة لایبقی احد ممن هو الیوم علی ظهر الارض *
پیغمبریمز علیه السلام برکیجه یتسو نمازین قیلدیغندنصکره دیدیکه اشبو کیجه‌یی کوردیکزمی
اشبو وقتدن یوز ییل باشنه دکین الآن ظهر ارضده اولاندن کیمسه حیاتده قالمیسردر *
ایمدی اکر خضر علیه السلام حی اولسه اول مدتدنصکره‌یه قالمزدی لکن خضر علیه السلامی
حیاتده‌در دینلرك اشبو حدیثه جوابی اولدرکه پیغمبریمز علیه السلامدن حدیث مذکور
صدورنده خضر علیه السلام ظهر ارضك غیری عوالمك برنده اولمسی ممکندر (ویسئلونك
عن ذی القرنین) یامحمد سنی امتحان ایچون یهود ویا مشرکون سکا ذوالقرنیندن سؤال
ایدرلرکه اول اسکندر رومیدرکه فارس وروسه برقولده مشرق ومغربه ملك ایدی اول

(اجلدن)

کتورمه‌دك (اماالسفینة فکانت لمساکین یعملون فی البحر فاردت ان اعیبها وکان وراءهم ملك یأخذ کل سفینة غصباً)
اما اول دیلدیکم سفینه اون نفر فقرا قرنداشلرکدر بشی خسته بشی بوکمیله بحرده معاش تحصیل ایدرلردی آنلرك اوکلرنده
« جلندبن کرکده » نام پادشاه هر سفینه‌یی ❦ ٢٥ ❦ غصبا اخذ ایدر اولمغله بن بوکمی‌یی عیبلو ایتمك مراد ایتدمکه
اول غصبدن خلاص اوله
(واما الغلام فکان ابواه
مؤمنین فخشینا ان یرهقهما
طغیاناً وکفراً فاردنا ان
یبدلهما ربهما خیراً منه زکوة
واقرب رحماً) واما اول قتل
ایتدیکم غلام کافر ایدی
ووالدینی مؤمنلر ایدی
خوف ایتدککه غلام
والدینی تضییقله طغیان
وکفری تکلیف ایده
یا فرط محبتلرندن آنك
دیننه تابع اوله‌لر بز بیلدك
ومراد ایتدککه آنك
والدینه ربلری آندن
خیرلو صالح ومتقی
ومرحمتده اقرب اکا بدل
بر ولد ویره * دینلدیکه
اول والدیندن بر قز
وجوده کلوب بر نبی‌یه
تزویج اولنمغله انك نسلندن
یتمش نبی ظاهر اولمشدر
(واما الجدار فکان
لغلامین یتیمین فی المدینة
وکان تحته کنز لهما وکان
ابوهما صالحا فاراد ربك ان
یبلغا اشدهما ویستخرجا
کنزهما رحمة من ربك وما
فعلته عن امری ذلك
تأویل مالم تستطع علیه
صبراً) واما اول طوغرلتدیغم دیوار شهرده « اصرم وصریم نامان » ایکی یتیم غلاملرك ایدی واول دیوارك آلتنده
آنلرك خزینه‌سی وار ایدی وآنلرك بابالری « کاشح نامنده » صالح کمسنه ایدی « بو کاشح اول یتیملرك یدنجی قارن
جدلریدی » آنك صلاحی سببیله بو یتیملر بو وجهله محافظه اولندیلر ربك تعالی آنلرك علم ورشدی کمال قوته بالغ

اجلدن اکا ذوالقرنین دینلمشدی ویا آنکیچونکه اول نور وظلمته کیردی ویا اول دنیانك شرق
وغربنه ایردی ویا انك ایکی کوچك قرنی اولوب انی عمامه سیله اورتر ویا تاجنك ایکی قرنی
وار ایدی * دینلدیکه انك اسمی مرزبان بن مرزبة الیونانی ایدی یونان بن یافث بن نوح علیه السلام
اولادندن ایدی انك نبوتنده اختلاف اولندی * ابوالطفیل ایدر علی رضی الله عنه‌یه ذوالقرنیندن
سؤال اولندیکه اول نبی ویا ملك میدی دیدیکه اول نه نبی ونه ملك ایدی لکن بر عبد صالح
ایدیکه الله تعالی‌یی سوردی الله تعالی دخی انی سوردی روایت اولندیکه عمر رضی الله عنه بر
رجلی ایشتدیکه آخره یاذاالقرنین دیو قیغرر دیدیکه اسماء نبی ایله تسمی‌یه راضی اولمیوب حتی که
اسماء ملوکله تسمی ایتدیکمز * دینلدیکه اول ملك عادل صالح ایدی الله تعالی انی ارضه ملك ایدوب
اکا علم وحکمت وهیبت ویردی واکا نور وظلمتی تسخیر ایتدی سیر ایتدیکنده اوکنجه نور کیدوب
آردندن ظلمت انی احاطه ایدردی (قل سأتلو علیکم منه ذکرا) دیکل که بن سزه انك حالندن
الله تعالی عندندن خبر ویرین (انا مکنا له فی الارض) بز اکا یریوزنده تصرف امرنی تمکین
ایتدك * علی رضی الله عنه ایدر الله تعالی اکا سحابی تسخیر ایدوب انك اوزره دیلدیکی یره
کیدردی واکا اسباب مداولندی ونور بسط اولوب لیل ونهار اکا مساوی اولمشدی (وآتیناه
من کل شیء سببا) وبز اکا هرشیدنکه انی دیلر ویا اکا توجه ایلر علم وقدرت وآلتدن انی اکا
ایرکورر سبب قیلدق ویا اکا اقطار ارضی قریب ایتدك (فاتبع سببا) اندن مغربه بلوغ اراده
ایدوب اکا ایرکورر طریقه سلوك ایتدی (حتی اذا بلغ مغرب الشمس وجدها تغرب فی عین
حمئة) حتی که شمسك غروبی محلنه ایردی اول شمسی بر قیزمش سیاه بالچقلو صو پکارنه
غروب ایدر بولدی (ووجد عندها قوما) وانك عندنده برقوم بولدیکه لباسلری جلود وحشی
ایدی وطعاملری بحرك طیشره براقدیغی ایدی * دینلدیکه انده اول قوم مدینه‌لرینك اون ایکی
بیك قپوسی وار ایدی اکر اول قومك صحیح وصیاحی اولمسه شمسك غروب ووجبتی
ایشیدیلوردی واول قوم کفار ایدیلر (قلنا یاذاالقرنین اما ان تعذب واما ان تتخذ فیهم حسنا)
دیدیکه یا ذاالقرنین مخیر سن دیلرسك اول قومی کفرلری اوزره قتل ایت اکر اسلامه دخول
ایتمزلرسه ویاخود ارشاد وتعلیم شرایعله انلرك امرنده حسن اتخاذ ایت اکر ایمانه کلوب
مقتضاسیله عمل ایدرلرسه * دینلدیکه قتل واسر بیننده تخییر ایتدی قتل مقابله‌سنده اسر
حسن تسمیه اولندی (قال اما من ظلم فسوف نعذبه ثم یرد الی ربه فیعذبه عذابا نکرا)
ذوالقرنین دعوتی اختیار ایدوب دیدیکه اما اول کمسه کیم بن انی دعوت ایدوب اول ایسه
کفری اوزره اصرار ایله نفسنه ظلم ایده بز انی دنیاده قتلله عذاب ایدیسرز بعده الله تعالی
اکا بر عذاب منکر ایدرکه مثلی معهود اولمیه (واما من آمن وعمل صالحا فله جزاء الحسنی)
واما اولکه ایمان وعمل صالح ایده آنکیچون دنیاده وآخرتده جنت ایله جزا اولور (وسنقول له

اولوب اول خزنه‌یی ربكك عنایتیله چیقارملرینی مراد ایتدیكه یقلوب غیریسی اخذ ایتمسون دیو طوغرلتدم بن بونی
كندو رأیمله ایتمدم بلكه الله تعالینك امریله ایشلدم اشبو سكا خبر ویردكلرم سنك انكار ایتدكلرك موادك تأویللریدركه
سن آنلرده صبر ایتمكه قادر اولمدك دیو وداعلشدیلر * دینلدیكه اول خزنه آلتون و كمش ایدی یاخود
علم كتابلری ایدی لكن
مشهور اولان آلتوندن بر
تخته اولوب اوزرینه یازلمش
ایدیكه « بسم الله الرحمن
الرحیم » تعجب ایده‌رم اول
كمسنه‌لره كه قضا و قدره ایمانی
اولوب غم چكه ودخی
رزق الله تعالیدن اولدیغنی
بیلوركن زحمت چكه ودخی
موتی تصدیق ایدركن فرح
و سرورده اوله و دخی
حساب قیامته ایمانی وار
ایكن وقتنی غفلتله كچوره
ودخی دنیانك انقلابنی
بیلوركن آكا نیجه كوكل
باغلیه لا اله الا الله محمد
رسول الله ﴿ ویسئلونك
عن ذی القرنین قل سأتلوا
علیكم منه ذكرا ﴾ یهودك
امتحانیله مكه مشركلری
سندن ذو القرنینی سؤال
ایدرلر سن دیكه آندن
سزه ذكر وبیان تقریر
ایده‌یم * دینلدیكه انك
اسمی « مرزبان بن مرزبة
الیونانی » ایدیكه یونان بن
یافث بن نوح علیه السلام
اولادندندر نبوتنده
اختلاف اولندی آكا
ذو القرنین تسمیه‌سی
مشرق ومغربه حكم ایتدكیچون اوله یاخود تاجنده ایكی بوینوز اوله یاخود عمامه‌سی التنده ایكی كوچك
قرن اوله یاخود ایكی زلفی اوله یاخود علم ظاهر وباطنی جمع ایتمش اوله ﴿ انا مكنا له فی الارض وآتیناه من كل شیء سببا ﴾
﴿ فاتبع سببا ﴾ بز آكا یریوزنده تصرف واستیلا ایچون قدرت تمكین وهر ایستدیكی وتوجه ایتدیكی شیئی تسخیره علم

من امرنا یسرا ﴾ وبزا كا امریمزدن آسان اولانی دیرز یوخسه صعب اولانی دكل ﴿ ثم اتبع
سببا ﴾ بعده‌انی مشرقه ایركورر طریقه سلوك ایتدی ﴿ حتی اذا بلغ مطلع الشمس ﴾ حتی شول
موضعه ایردیكه معمورهٔ ارضدن شمس ابتدا اكا ایرر ﴿ وجدها تطلع علی قوم لم نجعل لهن من
دونه سترا ﴾ انی بر قوم اوزره طلوع ایدر بولدیكه انك حرندن انلری حفظ ایدر بنا قیلمدق
زیرا انلر بر مكانده ایدیلركه انك اوزره بنا قرار ایتمزدی سوری وكسكین اولدیغندن اویله اولسه
انلر اسرابده ساكن اولورلردی شمس زائل اولیجق معاشلر یچون چیقارلردی دینلدیكه شمسك
طلوعی عندنده انلر صویه كیروب ارتفاعنده اندن چیقارلردی وبهایم كبی اوتلاغه كیدرلردی *
دینلدیكه انلر بر قوم ایدیكیم عریانلر ایدی ایكی قولاقلرینك برین دوشنوب برین اورتنورلردی
﴿ كذلك ﴾ ذو القرنینك تخییر واختیارده اهل مشرق شاننده امری اهل مغرب شاننده‌كی امری
كبیدر ویاخود شمسی بر قوم اوزره طلوع ایدر بولدیكه انلر كفر وحكمده شول اوزرلرینه
شمس غروب ایدن قوم كبی ایدیلر ﴿ وقد احطنا بما لدیه خبرا ﴾ حالبوكه بز اول ذو القرنینك
عندنده اولان جند وعده وآلات واسبابه ظواهر وخفایاسنه علمله احاطه ایتمشزدر * یعنی اول
كثرتده بر حده ایردیكه انی لطیف وخبیر جل شانه‌دن غیرك علمی احاطه ایتمزدی ﴿ ثم اتبع سببا ﴾
بعده مشرق ومغرب بیننده معترض جنوبدن شماله كیدر طریقه سلوك ایتدی ﴿ حتی اذا بلغ بین
السدین ﴾ حتی كه اول ایكی جبل بیننه ایردیكه ذو القرنینك سدی انده بنا اولنمشدی * دینلدیكه
سد سینك ضمیله اول شیدركه انی الله تعالی خلق ایده وسد سینك فتحیله اولدركه انی ناس عمل
ایده دینلدیكه اول ایكی جبل آخر شمالده ارض ترك منقطعنده اولوب یأجوج ومأجوج اول
ایكی جبلك ورا سنده قالمشدر ﴿ وجد من دونهما قوما لا یكادون یفقهون قولا ﴾ اول ایكی سدك
امامنده بر قوم بولدیكه غرابت لغت وقلت فطنتلری یچون قریب اولمزدیكه سامعه كلاملرین افهام
ایده‌لردی ونه كندیلر غیرك كلامن فهم ایدرلردی الا اشارت ویا ترجمانله ﴿ قالوا یا ذا القرنین
ان یأجوج ومأجوج مفسدون فی الارض ﴾ انلرك مترجملری ذو القرنینه دیدیلركه یأجوج
ومأجوج طائفه‌سی ارضمزده قتل وتخریب واتلاف زروعله فساد ایدیجیلردر * دینلدیكه انلر ایام
ربیعده چیقوب یرده بر یشیل اوت قومزلردی یرلردی وقوریمشن كوتوررلردی وبر قولده
ناسدن بولدقلرینی یرلردی * ودینلدیكه یأجوج ومأجوج تركدن بر جیلدر یعنی بر جماعت
یافث ابن نوح اولادندندر ترك یأجوج و مأجوجدن بر سریه‌دركه ذو القرنین سدی بنا
ایدیجك سددن طشره قلانلره ترك دینلمشدر * دینلدیكه انلر یكرمی ایكی قبیله‌در انلردن
بر قبیله سددن طشره‌ده ترك اولندیغیچون ترك دینلمشدر اهل تواریخ ایدر نوح
علیه السلامك اوچ اولادی وار ایدی سام وحام ویافث ایدی اما سام عرب وعجم ورومك
ابیدر وحام ایسه حبشه وزنج ونوبه‌نك ابیدر ویافث ایسه ترك وخوز وصقالبه ویأجوج

وقدرتی اكا سبب ویردك مغرب طرفنه كیتمك سببنه توسل ایله تابع اولوب كیتدی ﴿ حتی اذا بلغ مغرب الشمس وجدها
تغرب فی عین حمئةٍ ووجد عندها قوماً قلنا یا ذا القرنین اما ان تعذب واما ان تتخذ فیهم حسناً ﴾ تا كه شمسك غروب ایتدیكی
محله واردی آنده شمسی كویا بر صیجاق سیاه چامورلو پیكار ایچنه غروب ایدر بولدی واو محلده بر قوم بولدیكه
« آنلره ناسك دینور
بت پرستلر لباسلری
حیوان دریسی وطعاملری
دكز حیوانلرینك لحمی
ایدی » بز یا ذا القرنین
اكر اول قوم اسلامه كلمزلر
ایسه دیلرسك قتل ایله
عذاب ایت یاخود انلرك
حقنده حسن معامله
وارشادی اتخاذ ایت
مخیرسین دیدك ﴿ قال اما من
ظلم فسوف نعذبه ثم یرد الی
ربه فیعذبه عذاباً نكراً ﴾
ذو القرنین دیدیكه اما اول
كمسنه‌كه نفسنه ظلمله كفر
اوزره مصر اوله بز آكا
عذاب دنیاكه قتلدر انكله
عذاب ایدرز صكره اول
قیامتده ربنی طرفنه رد
اولنوب حق تعالی آكا
ایشیدلمامش شدید عذابله
عذاب ایدر ﴿ واما من آمن
وعمل صالحاً فله جزاءً
الحسنی وسنقول له من
امرنا یسراً ﴾ واما اول كه
مؤمن اولوب عمل صالح
ایشلیه انك ایچون دنیا
وآخرتده احسن جزا
واردر وبز آكا امریمزدن
آسان اولانی سویلرز
﴿ ثم اتبع سبباً ﴾ صكره مشرق طرفنه كیتمك سببنه تابع اولوب كیتدی ﴿ حتی اذا بلغ مطلع الشمس وجدها تطلع علی
قوم لم نجعل لهم من دونها ستراً ﴾ تا كه مبدأ عمارت اولان شمسك طوغدیغی محله بالغ اولدی آنده كونشی بر قوم
اوزرینه طلوع ایدر بولدیكه « آنلره منسك دینور » آنلره ایچون كونشدن غیری ستر ایدر بر شیء قیلمدق * انلرده

ومأجوجك ابیدر دینلدیكه یأجوج ومأجوجك هر بری دردر یوز بیك امتدر انلردن بر رجل
صلبندن سلاحه قادر بیك اولاد ذكور كورمینجه فوت اولمز انلر اوچ صنفدر بر صنفك
قامتلری یوز یكرمیشر ذراعدر وبر صنف ایسه طول وعرضلری برابردر یوز یكرمیشر
ذراعدر انلره جبل وحدید قائم اولمز وبر صنف ایسه قولاقلرینك برینی دوشنوب برین اورتنورلر
فیل ووحشی وخنزیردن بولدقلرین آخرزمانده اكل ایدیسرلردر مقدمه‌لری شامده ساقه‌لری
خراسانده اولیسردر مشرق جانبنده‌كی نهرلری وطبریه‌ده‌كی بحیره‌یی ایچه‌لر * دینلدیكه بر وقتده
آدم علیه السلام احتلام اولوب نطفه‌سی ترابه قارشدی الله تعالی اندن یأجوج ومأجوجی
خلق ایتدی ایمدی انلر اب جهتندن ناسه متصل اولورلر ام جهتندن دكل * وهب بن منبه ایدر
ذو القرنین رومدن بر رجل صالح ایدی الله تعالی اكا دیدیكه بن سنی شول اسانلری مختلف
اولان امتلره كوندررین انلردن ایكی امت طول ارضده‌در بری مغرب شمس عندنده‌در انلره
ناسك دینور وبری دخی مطلع شمس عندنده‌در انلره منسك دینور وایكی امت دخی ارضك
عرضنده‌در بری قطر ایمنده‌در انلره هاویل دینور وبری ایسه قطر ایسرده‌در انلره قاویل دینور
وامم كثیره وسط ارضده اولوركه انلر جن وانس ویأجوج ومأجوجدر ذو القرنین دیدیكه
یارب بن انلره نه قوتله مكابره ونه جمعله مكاثره ونه لسانله مناطقه ایدرین الله تعالی دیدیكه بن
سنك لسانكی بسط وعضده‌كی شدید ایدرین حتی كه هیچ بر شیئدن قورقمیه‌سین وسكا هیبت
لباسن كیره‌ین حتی كه سندن خلق قورقودیرین وسكا نور ظلمتی تسخیر ایدرین نور امامكده
هادی اولور وظلمت وراكدن سنی حارس اولور * اویله اولسه مغرب شمسه كیدوب
انده جمع كثیر بولدیكه عددین آنجق الله تعالی بیلور ظلمت ایله انلری مكان واحده جمع
ایدوب توحید وعبادته دعوت ایلدی انلرك كیمی ایمانه كلوب كیمی اندن اعراض ایتدی اعراض
ایدنلرك اوزره ظلمتی ادخال ایدوب حتی انی انلرك اجواف بیوتنه كیردیردی انكله انلر انك دعوتنه
اجابت ایتدیلر اویله اولسه مغرب اهلندن اكا جند عظیم جمع اولوب ذو القرنین انلره قائد
وظلمت سائق اولدی حتی كه هاویله كلوب ناسكه ایتدیكی عمل مثللی انلره ایتدی اندن كچوب
مطلع شمسده منسكه ایردی اوكدینكی ایكی امته ایتدیكی عملی انلره دخی ایتدی اندن ارضك
قطر ایسرنده قاویله واروب عمل سابقی انلره دخی اجرا ایتدی اندن وسط ارضده‌كی امتلره
قصد ایدوب مشرق جانبنده منقطع تركه ایردی انسدن بر امت صالحه دیدیلركه یا ذا القرنین
اشبو ایكی جبلك اراسنده بهایم اشباهنده بر خلق واردركه دواب ووحوشی افتراس ایدرلر
حیات وعقاربی ییرلر وبالجمله یرده‌كی مخلوقاتدن هر جانلویی اهلاك ایدن مبالات ایتمزلر وانلرك كبی
هیچ بر خلق زیاده اولمز شك ایتمزكه انلر كله دنیا طولیسر وبالجمله بر اهلنه انلرك شرب
ایریسردر ﴿ فهل نجعل لك خرجا علی ان تجعل بیننا وبینهم سداً ﴾ سندن حاجتمز اولدركه

لباس وبنا دخی یوغیدی وقت طلوعده سردابه کیررلردی شمس چیقوب باشلرندن بعید اولدقده سرد ایدن خروج وبالق
طوتوب یرلردی ﴿ کذلك وقد احطنا بما لدیه خبراً ﴾ ذو القرنینك مغربده بولدیغی قوم کبی بونده دخی تخییر اولدی حالبوکه
بز آنده اولان عسکر وآلات وقوتنك ظاهر وخفی جملەسنه علمز

احاطه ایتمشدر ﴿ ثم اتبع سبباً ﴾ صکره
ذو القرنین مشرقدن شماله
کیدر طریقه تابع اولدی
﴿ حتی اذا بلغ بین السدین وجد
من دونهما قوماً لایکادون
یفقهون قولاً ﴾ تاکه ایکی
سدك بیننه بالغ اولدی « یعنی
زمین ترکستانه منقطع
اولوب ارقەسنده یأجوج
ومأجوج اولان ایکی
طاغك بیننه واروب » اول
طاغلرك اوکنده « هاویل
دینور » برقوم بولدیکه
غریب هیئتلو کلاملری
فهم اولنمغه قریب دکلدی
« مکر ترجمان واشارتله
اوله » ﴿ قالوا یاذا القرنین
ان یأجوج ومأجوج
مفسدون فی الارض فهل
نجعل لك خرجاً علی ان
تجعل بیننا وبینهم سداً ﴾
انلرك ترجمانلری دیدیلرکه
یاذا القرنین یأجوج
ومأجوج بزم یریمزده قتل
وتخریب واتلاف زروعله
فساد ایدیجیلردر ایا بز
سکا مصرفنی تعیین ایتسکده
بزمله آنلرك بیننه سد
یاپەسنکه آنلر طشره
چیقمقدن منع اولەلر ﴿ قال
مامکنی فیه ربی خیر
فاعینونی بقوة اجعل بینکم وبینهم ردماً ﴾ ذو القرنین دیدیکه ربم جل شانه بکا بوایشده قدرت ویرمشدرکه سزك ﴿ تعالی ﴾
ویرەجککز خرج ومصرفدن خیرلودر سز بکا قوتلو رنجبرلر ولازم اولان آلاتله اعانت ایدككه سزکله آنلرك بیننه ترکیبلو
متین برسد یاپەیم ﴿ آتونی زبر الحدید حتی اذا ساوی بین الصدفین قال انفخوا حتی اذا جعله ناراً قال اتونی افرغ علیه

اموالمزدن سکا خرج ومصرف ویررزکه بزمله انلرك بیننه سد وحاجز قیلەسن * ابن العربی
ایدر اشبو دلیلدرکه اعمال اوزره خراج واجراخذی جائز اوله وملك اوزره خلقك مصالحنه
قیام وفرجەلری سد وثغوری اصلاح واجب اوله اکرچه رعیەنك اموالندن اخذله ایسەده
وقچانکه اکا احتیاج اوله ﴿ قال مامکنی فیه ربی خیر ﴾ ذو القرنین دیدیکه اول شیکیم ربم تعالی
ملك ومالدن بنی اکا تمکین ایتدی سزك بکا بذل ایدەجککز خرج ومصرفدن خیرلودر وبنم
اکا احتیاجم بوقدر ﴿ فأعینونی بقوة ﴾ ایمدی بانیلر وصانعلرایله وآلاتدن لازم اولان اشیا ایله
بکا اعانت ایدك ﴿ أجعل بینکم وبینهم ردما ﴾ تاکه سزکله انلرك بیننه حاجز حصین قیلمکه اول
سددن اکبردر ﴿ آتونی زبر الحدید ﴾ ایمدی بکا حدید قطعەلرین کتورك چون انی کتوردیلر بعده
صویه ایرنجه اکا اساس قازدیلر وصخرەلرایله طولدیروب اوزرینه اریدلمش طینهٔ نحاس دوکدیلر
بعده بناسیچون اول ارایه برصف حدید وبرصف حطب بومنوال اوزره صف صف حدیدو حطب
بسط ایدرك اول ایکی جبلك رأسی برابرینه ایرکوردیلر ﴿ حتی اذا ساوی بین الصدفین ﴾ قچانکه
سد اول ایکی جبلك اراسی اعلاسنه دکین اشیاء مذکورەایله مملو اولدیغی حالده مساوی اولدی
﴿ قال انفخوا حتی اذا جعله ناراً قال آتونی افرغ علیه قطرا ﴾ بعده عملەیه امر ایلدی اول حدیدار اسندەکی
حطبه آتش اوروب منافخله انی نفخ ایتدیلر حتی که حدید نار کبی اولیجق دیدیکه بکا اریمش کتوردك که
اول قیزمش حدید اوزره دوکم چون انی ایتدی بعضی بعضنه ملتصق اولوب حدید ایله نحاسدن دوزلمش
یکپاره حصار اولدی دینلدیکه اول سدك عرضی اللی ذراع وارتفاعی ایکیوز ذراع وطولی یوز فرسخ
ایدی ﴿ فما استطاعوا ان یظهروه ﴾ اویله اولسه یأجوج ومأجوج قومی اول سدك ملاست ورفعتیچون
فوقنه صعوده قادر اولمیەلر ﴿ وما استطاعوا له نقبا ﴾ وانك شدت وصلابتیچون اسفلندن نقبه
دخی قادر اولمیەلر ﴿ قال هذا رحمة من ربی ﴾ ذو القرنین دیدیکه اشبو سد وآنك تسویەسنه
اقتدار ربم جل شانەدن عبادینه رحمتدر ﴿ فاذا جاء وعد ربی جعله دکاه ﴾ قچانکه ربم جل
شانەنك یأجوج ومأجوجك خروجیله وعدینك وقتی کله اول سد مذکوری ارضه مستوی
مبسوط قیلور ﴿ وکان وعد ربی حقا ﴾ وربم جل شانەنك وعدی حق اولور ابوهریرە رضی الله
عنهدن مرفوعا مرویدرکه یأجوج ومأجوج هرکونده سدی قازارلر حتی که شعاع شمسی
کورمکه قریب اولورلر شول اوزرلرینه تسلط ایدن کبیرلری اخشام اولیجق انلره دستور
ویرر ایرته فتح ایدەلم دیو انلرکله مواعده ایدر والحال رب تعالی انی اولکی حالتنه ایرکورر
وقتاکه انلرك خروجی وقتی کله کبیرلری دستور وقتنده دیەکه ان شاءالله ایرته فتح ایدەلم
اویله اولسه ایرته کلدکلرنده انی آلیقودقلری هیئتده بوله اندن قازوب ناس اوزره چیقالر
صولری تتبع ایدەلر وناس حصنلره کیرەلر وانلر سمایه اوقلرین رمی ایدەلر اوقلری قانه
بولاشوق کلوب اهل ارضه قهر ایتدیکمز کبی اهل سمایه دخی قهر ایتدك دیەلر بعده الله

قطراً ﴾ بکا تیمور قطعەلری کتورك آنی کتوردیلر ایکی طاغك بینی صویەدك قازدیلر ونملی طمرق قیالرله طولدیروب
اوزرینه تیمور پارچەلری وارالرینه حطب دوشەدیلر تاکه ایکی جبل ایله مساوی اولدی صکره عملەیه اوفلەیك دیدی
تاکه اول حدید آتش کبی اولدی صکره

بنا اوزرینه دوکمك ایچون اریمش باقر کتورك دیدی حدید
ونحاس بربرینه قاریشوب
یکپاره برحصار اولدی *
دینلدیکه اول سدك عرضی
اللی ذراع وارتفاعی ایکیوز
ذراع وطولی یوز فرسخ
ایدی ﴿ فما استطاعوا ان
یظهروه وما استطاعوا له
نقباً ﴾ امدی یأجوج
ومأجوج قومی انك فوقنه
چیقماغه واسفلندن دلمکه
قادر اولمیەلر ﴿ قال هذا
رحمة من ربی فاذا جاء وعد
ربی جعله دکاء وکان وعد
ربی حقاً ﴾ ذو القرنین
دیدیکه ایشته بوسد وبنم
آنك اتمامنه اقتدارم ربم
تعالیدن فتنهٔ یأجوجی دفعه
رحمتدر ربمك وعدی
کلدکده « یعنی قیامتده
یأجوجك خروجی وقتی
کلدکده » اول سدی
دوزلدوب آنلرك یولنی
آچار ربم عز شانەنك
وعدی حقدر ﴿ وترکنا
بعضهم یومئذ یموج فی بعض
ونفخ فی الصور فجمعناهم
جمعاً ﴾ اول قیامت کونده
یأجوج ومأجوجی ترکزده
انس وجن بربریله ازدحام
ایدوب صو کبی
طالغەلنورلر وقیام قیامت ایچون صور نفخ اولنوب جمله خلق حساب وجزا ایچون محشره جمع اولورلر ﴿ وعرضنا جهنم
یومئذ للکافرین عرضاً ﴾ واول کونده کافرلره جهنمی ابراز ایدەرزکه آشکار کورەلر ﴿ الذین کانت اعینهم فی غطاء عن
ذکری وکانوا لایستطیعون سمعاً ﴾ اول کافرلرکه فرط غفلتلریله بنم آیاتمی مشاهدەدن کوزلرنده پرده وار ایدی وحق

تعالی انلرك قفالرینه نغف علتن ایرکوروب جملەسی هلاك اولەلر ودواب ارض انلرك میتەلرین
ییوب سمورەلر * بر روایتده الله تعالی امریله دوه بیونلری کبی قوشلر آنلرك جیفەلرین
کتوروب الله تعالینك دیلدیکی مکانه براغەلر بعده الله تعالی یره یغمور یاغدیروب انکله
یریوزین پاك ایده واکینلر ومیوەلر بتوروب خلقه نعمتلر ووسعتلر ایرکوره ﴿ وترکنا بعضهم
یومئذ یموج فی بعض ﴾ یأجوج ومأجوجك سددن خروجلری وقتنده کثرتلرندن بری
برلرینه اختلاط ایدوب ماء کبی تموج ایدەلر ویاخود قیام ساعت عندنده خلق بری برلرینه
ازدحام ایدوب انس وجن حیران اولدقلری حالده تموج ایدەلر ﴿ ونفخ فی الصور فجمعناهم
جمعا ﴾ وقیام ساعت ایچون صوره نفخ اولنوب حساب وجزا ایچون انلری محشره جمع
ایدەرز ﴿ وعرضنا جهنم یومئذ للکافرین عرضا ﴾ واول کونده جهنمی کافرلره ابراز ایدرز
حتی که انی آشکاره کوررلر ﴿ الذین کانت اعینهم فی غطاء عن ذکری ﴾ که انلر دنیاده بنم
آیاتمه نظردن کوزلری غطاده ایدیکه اکا نظر ایله بنی توحید وتعظیم ایدەلردی ﴿ وکانوا
لایستطیعون سمعا ﴾ وحقدن فرط صممریچون بنم ذکر وکلاممی استماعه استطاعت
ایدەمزلردی * زیرا اصم کاهی اکا صیحه اولنسه استماع ایدر اماکه انلر کأنه مسامعلری
بالکلیه سماعدن منع اولنمشدی ﴿ أفحسب الذین کفروا ان یتخذوا عبادی من دونی اولیاء ﴾
شول بنم غیری عبادم عیسی وملائکەیی معبود اتخاذ ایدن کافرلر ظن ایدرلرمیکه انلره
اول عبادت ایتدکلری عباده نفع ایده ویا انلره عذاب ایتمیم ویا انلرك عذابدن نجاتلرینه کافی
اولەلر ﴿ انا اعتدنا جهنم للکافرین نزلا ﴾ بز کافرلر ایچون جهنمی ضیف ایچون احضار اولنور
نزل کبی قلمشز ﴿ قل هل ننبئکم بالاخسرین اعمالا ﴾ انلره دیکل که سزه خبر ویرەیمی شول
قومیکه اعمال جهتندن قتی مغبونلردر ﴿ الذین ضل سعیهم فی الحیاة الدنیا ﴾ شول کمسەلردرکه
حیاة دنیاده عمل واجتهادلری ضایع وباطل اولدی ﴿ وهم یحسبون انهم یحسنون صنعا ﴾
والحال انلر کندیلرك حق اوزره اولوب عمل حسن ایتمش ظن ایدرلر * دینلدیکه انلرکله
مراد ریا وسمعه ایچون عمل ایدنلردر ویا معروفلری اوزره خلقدن منت وشکر طلب
ایدنلردر ویا یهود ونصارادر ویا راهبلردرکه کندیلرین صومعەلرده حبس ایتمشلردر *
شو فضل ونوال رجا ایتدکلری عمللریله هلاك وبواره ایررلر ﴿ اولئك الذین کفروا بآیات
ربهم ولقائه ﴾ ایمدی انلر ربلری جل شانەنك آیاتی قرآنه ویا توحید ونبوت اوزره نصب
اولنان دلائله وبعد الموت بعثله عذاب الله لقاسنه کافرلر اولدیلر ﴿ فحبطت اعمالهم ﴾ انلرك
کفرلری سببیله عمللری باطل اولدی انك اوزره مثاب اولمزلر ﴿ فلا نقیم لهم یوم القیامة وزنا ﴾
یوم قیامتده بز انلر ایچون قدر قیلمزز ویا اعماللرین وزن ایچون میزان قورمزز * قال النبی
علیه السلام انه لیأتی الرجل العظیم السمین یوم القیامة لایزن عندالله جناح بعوضة وقال
اقرؤا فلا نقیم لهم یوم القیامة وزنا * پیغمبریمز علیه السلام ایدر یوم قیامتده بر رجل عظیم

كلاممز ایشتمكه قدرتلری اولمیوب صاغرلر ایدی ﴿ افحسب الذین كفروا ان یتخذوا عبادی من دونی اولیاء انا اعتدنا جهنم للكافرین نزلاً ﴾ اول عیسی وعزیر وملائكه قوللریمی بندن غیری معبود اتخاذ ایدن كافرلر اول قوللرم آنلری بنم عذابمدن منع وخلاص ایدرمی ظن ایدرلر بز كافرلر ایچون ❁ ٣٠ ❁ جهنمی منزل ومأوی حاضرلمشزدر ﴿ قل هل ننبئكم بالاخسرین اعمالاً الذین ضل سعیهم فی الحیوة الدنیا وهم یحسبون انهم یحسنون صنعاً ﴾ یا محمد دیكه عمللرنده زیان ایدنلری سزه خبرویره یممی آنلر شول كمسنه لردركه انلرك حیات دنیاده ابو كوستردكلری عمل وسعیلری ضایع وباطل اولدی حالبوكه انلر ایشلرینی حق اوزره احسن ایتمشلر ظن ایدرلر * دینلدیكه انلر اكثر اوقات صلوة وصوم اوزره اولان رهبان وكشیشلردر یاخود ریا وسمعه ایله تصدق واطعام فقرا ایدنلردر كه اجر ومكافات رجا سنده اولدقلری باطل وسعیلری هبا وضایعدر ﴿ اولئك الذین كفروا بایات ربهم ولقائه فحبطت اعمالهم فلانقیم لهم یوم القیامة وزناً ﴾ اول مذكورلر شونلردركه ربلری جل شانه نك آیتلرینه وحشر وبعثه وعذابه ملاقی اولهجقلرینه كافر اولدیلر آنلرك كوسترش عمللری تباه وباطل اولدی بز آنلرك عمللرینی قیامتده ترازویه وضع ایتمیزكه بی اعتباردر ﴿ ذلك جزاؤهم جهنم بما كفروا واتخذوا آیاتی ورسلی هزواً ﴾ بو باطل وبی اعتبار عملك جزاسی كافر اولدقلری وبنم آیات وپیغمبرلریمی سخریه اخذ ایتدكلری سببیله جهنمدر ﴿ ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات كانت لهم جنات الفردوس نزلا ﴾ شونلركه

سمین كتوریلور حالبوكه عندالله انك جناح بعوضه دكلو قدری اولمز واكا بو آیتی دلیل اقامت ایتدی * ابو سعید الخدری رضی الله عنه ایدر یوم قیامتده بعض ناس اعماله كله لركی اول انلرك زعمنده عظمده تهامه طاغلری كبی اوله حالبوكه وزن اولندقده حبط اولندیغیچون جدا قدری اولمیه ایمدی اعمال كفار وزن اولنمز دینلر اشبو آیتله استدلال ایدر ﴿ ذلك جزاؤهم جهنم بما كفروا واتخذوا آیاتی ورسلی هزوا ﴾ اشبو ذكر اولنان حبط اعمال وخست اقدار اهلینك جزالری جهنمدر * شول سببدنكه كافر اولدیلر وبنم آیتلریمی ورسوللریمی هزؤ ایدندیلر ﴿ ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات كانت لهم جنات الفردوس نزلا ﴾ شونلركه ایمان كتوروب اعمال صالحه ایشلدیلر الله تعالینك وعد سابقی مقتضاسنجه انلره فردوس جنتلری منزل اولور ﴿ خالدین فیها لا یبغون عنها حولا ﴾ انده دائمین اولدقلری حالده اندن تحول طلب ایتمزلر * زیراكه اندن اطیب مكان بولمزلر * پیغمبرمز علیه السلام ایدر الله تعالیدن آخرتده منزل ایستر اولسه كز اندن فردوسی ایستكزكه اول جنتك اوسط واعلاسیدر انك فوق عرش الرحماندر جنتك نهرلری اندن منفجر اولور * كعب ایدركه انده امر معروف ونهی منكر ایدنلر ساكن اولور ﴿ قل لو كان البحر مدادا لكلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربی ﴾ دیكلكه اكر جنس بحرك بأسره صولری ربم جل شانه نك علم وحكمتی كلماتن یازمغیچون حبر اولسه ربمك كلماتی توكنمدین جنس بحرك صولری بأسره انی یازمقدن توكنیدی * زیراكه هر جسم متناهیدر اماكه كلمات الهیه یه نهایت یوقدركه انكله مراد اولیاسنه وعدی واعداسنه ووعیدی وخلق اوزره حكمیدر ﴿ ولو جئنا بمثله مددا ﴾ اكرچه جنس بحر صولری مثلن انی یازمغیچون اولكی اوزره زیاده كتورر سه وزده اول دخی توكنوب كلمات الهیه توكنمیدی زیراكه اكا حد وعد یوقدر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر پیغمبرمز علیه السلام حضرتلرینه یهود دیدیلركه یا محمد سن زعم ایدرسنكه سكا حكمت ویرلمش اوله والحال كتابنده * ومن یؤت الحكمة فقد اوتی خیرا كثیرا * اولكه اكا حكمت ویریله خیر كثیر ویریلوبدر دینلدی بوندنصكره دیرسنكه * وما اوتیتم من العلم الا قلیلا * علمدن سزه آز شیء ویریلوبسز اول سببدن بو آیت نازل اولدی ﴿ قل انما انا بشر مثلكم یوحی الی انما الهكم اله واحد ﴾ دیكلكه بن دخی سزك كبی بشرین وحی اولندمكه الهكز اله واحددر ذاتنده نظیری وصفاتنده شریكی یوقدر ﴿ فمن كان یرجو لقاء ربه ﴾ اول كمسنه كه رب تعالی یه لقاسی حسن حال اوزره اولمسین رجا ایدر ویا سوء حال اوزره اولمسندن خوف ایدر ﴿ فلیعمل عملا صالحا ﴾ انك رضاسن استیو عمل صالح ایشلسون ﴿ ولا یشرك بعبادة ربه احدا ﴾ رب تعالینك عبادتنه كمسه یی شریك ایتمسون ریا ایله ویا مقابله سنده اجر طلب ایتمكله * قال النبی علیه السلام ان اخوف ما اخاف علیكم الشرك الاصغر قالوا وما الشرك الاصغر قال الریاء * پیغمبرمز علیه السلام ایدر سزك اوزریكزه معاصیدن زیاده خوف ایتدیكم شرك

آیات ورسله ایمان ایدوب عمل صالح ایشلدیلر آنلر ایچون ، حكم الهیله میوه اغاچلرینی واكثری اوزوم باغلرینی مشتمل ، فردوس جنتلری مسكن ومنزلدر ﴿ خالدین فیها لا یبغون عنها حولاً ﴾ آنلر اول فردوسده ابدی دائملردر آندن غیری جنته تحویل ایستمزلر * پیغمبرمز ❁ ٣١ ❁ علیه السلام بیوروركه الله تعالیدن جنت طلبكزده فردوسی ایستیككه اوجنتلرك اعلاسیدر انك فوق عرش الرحماندر ﴿ قل لو كان البحر مداداً لكلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربی ولو جئنا بمثله مدداً ﴾ دیكه اكر بحر محیط وجمله دریالر ربم تعالینك قرآن معنالرینی وعلم وحكمتی كلماتنی تحریر ایچون سیاه مركب اولسه واكر اول مركبه ینه اول دیارلر كبی برمثلنی امداد كتورسك دخی ربمك كلماتی دوكنمزدن مقدم آنلر دوكنوردی زیرا اول بحرلر نهایت بولور شیدر اما كلمات الهیه یه نهایت یوقدر * دینلدیكه یاخود پیغمبر علیه السلامه ، ومن یؤت الحكمه فقد اوتی خیرا كثیرا ، دیرسن صكره ، وما اوتیتم من العلم الا قلیلا ، دیرسن یعنی بكا حكمت ویرلمشدر دیركن و علمدن آز شی ویرلمشدر دیرسین دیدیلر بناء علیه بو آیت كریمه نازل اولدی ﴿ قل انما انا بشر مثلكم یوحی الی انما الهكم اله واحد فمن كان یرجو لقاء ربه فلیعمل عملاً صالحاً ولا یشرك بعبادة ربه احداً ﴾ دیكه بن دخی سزك كبی بشرم وحی اولندمكه الهكز اله واحددر شریك ونظیری یوقدر كیمكه ربسنك جنتده دیدارینی طلب ورجا ایدرسه یاخود قیامتده حشردن خوف ایدرسه آنك رضاسنی طلبله عمل صالح ایشلسون ریا یاخود بر كمسنه دن اجر طلبیله ربسی تعالینك عبادتنه كمسنه یی شریك ایتمسون

اصغردركه اول عماده ریادر * قال النبی علیه السلام یقول الله تبارك وتعالی انی اغنی الشركاء عن الشرك فمن عمل عملا اشرك فیه غیری فانا منه بریء هو والذی عمله * پیغمبرمز علیه السلام ایدر الله تبارك وتعالی دیركه بن شركانك شركندن زیاده غنی بن اول كمسه كه اعمال دینیه نك برنده غیری بكا اشراك ایده بن اول عملدن بریئم اول عمل بندن غیری بكا اشراك ایتدیكی كمسنه نك اولسون * قال النبی علیه السلام من حفظ عشر آیات من اول سورة الكهف عصم من فتنة الدجال * پیغمبرمز علیه السلام ایدر بر كمسه كه سورهٔ كهفك اولندن اون آیت حفظ ایده دجال فتنه سندن عصمت اولنه * قال النبی علیه السلام من قرأ اول سورة الكهف وآخرها كانت له نورا من قدمه الی رأسه ومن قرأها كلها كانت له نورا من الارض الی السماء * پیغمبرمز علیه السلام ایدر بر كمسنه كه سورهٔ كهفك اولنی وآخرنی اوقویه قدمندن راسنه دكین نور اوله واولكه كلنی اوقویه ارضدن سمایه دكین انكیچون نور اوله

❁ سورة مریم وهی ثمان وتسعون آیة مكیة ❁

❁ بسم الله الرحمن الرحیم ❁

﴿ كهیعص ﴾ دینلدیكه اول اسماء اللهدن بر اسمدر ویا اسماء قرآندندر ویا اسم سوره ده در ویا قسمدركه الله تعالی انكله اقسام ایدوبدر * دینلدیكه اول الله تعالی خلقنه كافیدر عبادینه هادیدر یدی انلرك یدلری فوقنده در بریه سنه عالمدر وعدنه صادقدر ﴿ ذكر رحمة ربك عبده زكریا ﴾ اشبو تلاوت اولنان ربك جل شانه نك عبدی زكریایه رحمتی ذكریدر ﴿ اذ نادی ربه نداء خفیا ﴾ شول وقتنكه اول رب تعالی یه نداء خفی ایله ندا ایتدی اكرچه جهر واخفا عندالله مساویدر الابوكه اخفاده اخبات اشد واخلاص اكثردر ویاخود كبری حالنده طلب ولد ایله لوم اولنمیه ویا موالیسی اكا مطلع اولمیه كه انلردن خوف ایدی ویا ضعف هرم انك صوتنی اخفا ایتدی ﴿ قال رب انی وهن العظم منی ﴾ واول نداسنده دیدیكه یارب كوكم ضعیف اولوب اینجلدی ﴿ واشتعل الرأس شیبا ﴾ وباشم قیلی آغاردیغندن اشتعال ایتدی ﴿ ولم اكن بدعائك رب شقیا ﴾ هیچ بركره سكا دعامده خائب اولمدم بلكه هر دعا ایتدیكمده اجابت ایتدك یعنی توسل ایتدی انیكه اجابتدن الحچوبدر وتنبیه ایتدی انیكه مدعوله اكرچه معتاد دكل ایسه ده لكن اجابتی معتاده در واول الله تعالی اكا اجابتی تعوید وانی اكا اطماع ایتدی وكریمك حقنده دركه اطماع ایتدیكی كمسه یی كرمندن خائب ایتمیه ﴿ وانی خفت الموالی من ورائی ﴾ وموتمدن صكره خلافتمه ولی ایده جكلردن جور خوفن ایدرینكه انلر انك بنو عمیسی اولوب بنو اسرائیلك اشراری ایدیلر ﴿ وكانت امرأتی عاقرا ﴾ وخاتونم ایسه طوغرمز اولدی ﴿ فهب لی من لدنك ولیا ﴾ ایمدی سنك عندكدن وفضلكدن بكا براین صالح باغشلغل زیرا انك مثلی محض فضلكدن

سورة مريم مكية وهى ثمان وتسعون آية

(بسم الله الرحمن الرحيم * كهيعص) دينلديكه اسماء اللهدندر يا اسماء قرآندر يا اسم سوره‌در ياخود الله تعالى آنكله قسم
ايتمشدر ودينلديكه كاف الله تعالى خلقنه كافيدر هاء عبادته هاديدر ياء يدى انلرك يدلرى فوقنده‌در عين
حكمتنده عالمدر صاد وعدنده
صادقدر (ذكر رحمة ربك
عبده زكريا) وتلاوت
اولنان ربك تعاليك عبدى
زكريايه رحمتى ذكريدر
(اذنادى ربه نداءً خفياً)
زكريا عليه السلام ربسى
جل شانه‌يه كيزلو ندا ايله ندا
ايتدى * طفسان طقوز
ياشنده ايكن ولد طلب
ايتمكله قومندن حجابله
كيزلو دعا ايتدى ياخود
پيرلكدن آوازى ضعيف
اولمغله خفى نياز ايتدى
اوله (قال رب انى وهن
العظم منى واشتعل الرأس
شيباً ولم اكن بدعائك
رب شقياً) اول نداسنده
ديديكه يارب كوكم ضعيف
اولوب اينجلدى وباشمك
قيلى آغاروب روشن
اولدى وهيچ بركره ربم
سكا دعا ايتديكمده خائب
وبى بهره اولمدم هر دعامه
اجابت ايتدك (وانى
خفت الموالى من ورائى
وكانت امرأتى عاقراً
فهب لى من لدنك ولياً)
موتمدنصكره خلافتمه
ولى اولەجق عمزاده‌لرم
قورقارمكه امر دينده قصور ايدرلر زوجه‌م طوغورمز اولدى بن وزوجه‌مك اولاد كتورمكه صلاحيتمز (وحنانا)
يوق انجق سنك عندكدن فضل وكرمكله ولىّ دين اولور بر ولد صالح باغشله (يرثنى ويرث من ال يعقوب واجعله رب
رضياً) اول ولد بندنصكره علم ونبوتده بكا وآل يعقوبه وارث اوله ويارب انى قول وعملنده سنك راضى اولدقلركدن

وكمال قدرتكدن رجا اولنور بوخسه بن وخاتونم ولادته صلاحدن قالمشزدر (يرثنى ويرث من آل يعقوب) كه او بندن صكره بكا وآل يعقوبه وارث اوله اشبو ارثده اختلاف اولندى لكن ابن عباسدن عطانك قولنده ايدر اول خوف ايتديكى انك بنو عمىسى دين الهى اضاعه واحكامنى تغيير ايده‌لر نتكم بنو اسرائيلدن انى مشاهده ايتمشدى اوبله اولسه رب تعاليدن بر ولد صالح ديلديكه امتى اوزره اول امين اوله ونبوت وعلمنه وارث اولوب دينى ضياعدن حراست ايده (واجعله رب رضيا) وانى يارب بر تقى مرضى ايلكل (يازكريا انا نبشرك بغلام اسمه يحيى) الله تعالى انك نداسنه اجابت ايدوب ديديكه يازكريا بز سكا تبشير ايدرز بر غلامله كيم اسمى يحيادر (لم نجعل له من قبل سميا) اندن اول بر كسنه‌يى اول اسمله مسمى قيلمدن اول اسمله تسميه اولنمسنه حكمت وارزبراكه اول وبرلديكى علم وحكمتله حيات بولمشدى ويا انكچونكه اول شيخ فانى ايله عجوز عاقردن وجوده كلمشيدى ويا انكچونكه اكا نظير وشبيه قيلنمامشدى شول حيثيتدنكه اول مدت عمرنده نه معصيت ايتمش ونه معصيته قصد قيلمشدى (قال رب انى يكون لى غلام وكانت امرأتى عاقرا وقد بلغت من الكبر عتيا) زكريا عليه السلام ديديكه يارب بنم ايچون نيجه غلام اولور حالبوكه خاتونم طوغرمز اولوبدر وبن ايسه پيرلكدن يبس وجفافه ايرمشين (قال كذلك قال ربك هو على هين) الله تعالى ويا بشارتى بليغ ايدن ملك انى تصديق ايدوب ديديكه امر سكا دينلان كبيدر وياسنك ديديكك كبيدر ربك جل شانه ديركه يحيايى سزك ايكيكزدن كبريكز حالنده وجوده كتورمك بكا آساندر (وقد خلقتك من قبل ولم تك شيئا) والحال يحيادن اول سنى خلق ايتدم سن ايسه اول وقتده برشئ دكل ايدك (قال رب اجعل لى آية) زكريا ديديكه يارب بكا بر علامت قيل كه انكله خاتونمك حملنى بيلم (قال آيتك الا تكلم الناس ثلاث ليال سويا) الله تعالى ديديكه اكا علامتك اولدركه صحيح الخلق اولوب خرس ومرضك يوغيكن اوچ كيجه وكوندزده متتابعا ناس ايله كلامه قادر اولميه‌سن اويله اولسه اول كيجه خاتوننه قربان ايدوب رحمنه ولد واقع اولدى صباح اولنجق لسانى ناسله مكالمه‌دن معتقل اولدى ذكر الله اراده ايتديكنده منطلق اولوردى وناس وراء محرابدن اكا منتظر اولورلرديكه اول نمازه چيقه (فخرج على قومه من المحراب) چون خاتونى حملنك صباحنده محرابدن قومى اوزره چيقه واردى والحال لونى متغير اولوب لسانى سويلمزدى ديديلركه يازكريا سكا نه حالت ايردى (فأوحى اليهم ان سبحوا بكرة وعشيا) انلره ايما ايتدى ويابر اوزره يازديكه غداة وعشيه‌ده لله نماز قيله‌لر يعنى اول صباحده واخشامده قومنه چيقوب صلاتله امر ايدردى خاتوننك حملى وقتى اولنجق كلامدن منع اولنوب چيقديغنده صلاتى انلره اشارت ايله امر ايدر اولدى اندن اكا يحيايى هبه ايدوب ديدككه (يايحيى خذ الكتاب بقوة) يايحيى توراتى جد له اخذ ايت (وآتيناه الحكم صبيا) وبز اكا صباوتى حالنده حكمت وفهم توراة ويا نبوت ويردك حالبوكه اول اوچ ياشنده ايدى

ايله (يازكريا انا نبشرك بغلام اسمه يحيى لم نجعل له من قبل سميا) الله تعالى دعاسنه اجابتله بيورديكه يازكريا بز سنى يحيى
نامنده بر غلامله مژده ايده‌رزكه آندن مقدم اول اسمله كسنه‌يى تسميه قيلمدق * بو اسمله تسميه اولمسى علم وحكمتله حيات بولمسى
ياخود پير فانى وعجوز عاقردن وجوده كلمسى ياخود مدت عمرنده عصيان قصدى ايتمكله تسميه تشبيه معنانه
اولوب آنك مثلى خلق
ايتمدم ديمك اوله (قال
رب انى يكون لى غلام
وكانت امرأتى عاقراً وقد
بلغت من الكبر عتياً)
زكريا عليه السلام استعلام
صورتنده ديديكه يارب بنم
ايچون نيجه اوغل اولوركه
زوجه‌م طوغورمز بن
دخى پيرلكده كماله
ايريشوب ضعيف ونحيف
اولمشم (قال كذلك قال
ربك هو على هين وقد
خلقتك من قبل ولم تك
شيئاً) امر حقله ملك
ديديكه اى زكريا ضعف
وپيرلك سنك ديديكك
كبيدر لكن ربك جل شانه
بيورديكه بو حالكزله سزدن
ولد كلمك بنم قدرتم اوزره
آساندركه بوندن مقدم سن
برشئ دكل ايكن بن سنى
يراتدم (قال رب اجعل لى
آية قال آيتك الا تكلم الناس
ثلث ليالٍ سوياً) زكريا
عليه السلام يارب بكا بر علامت
قيل كه آنكله زوجه‌مك
حملنى بيله‌يم ديدى الله تعالى
آكا بيورديكه سن صحيح
المزاج ايكن اوچ كيجه
وكوندز بر دوزيه ناسله كلامه قادر اولميه‌سين * دينلديكه زوجه‌سنه قربان ايله حمل واقع
اولديغى كبى آغزنده لسانى بيوك اولوب تحريك اولنمز اولدى (فخرج على قومه من المحراب فاوحى اليهم ان سبحوا
بكرةً وعشياً) اول زوجه‌سنك حملى صباحنده نمازكاهندن قومنه چيقوب آنلره صباح واخشامده نماز وتسبيح ايلرينه

(وحنانا من لدنا) وبزدن اكا رحمت ويردك وياخود انك قلبنده ابوينه وغيرى‌يه رحمت وتعطف قيلدق (وزكاة) وبز انى والدينه واهل زمانه صدقه ويردك (وكان تقيا) واول مسلم مخلص مطيع ايدى رب تعاليك غيريدن معرض ايدى (وبرّا بوالديه) واول والدينه اطاعت واحسان ايديجى ايدى (ولم يكن جبارا عصيا) يوخسه والدينه عاق ورب تعالى‌يه عاصى اولور دكل ايدى (وسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث حيا) والله تعاليدن اكا سلام اولدى طوغديغى كونده‌كه شيطاندن بنى آدمه ايريشن اكا ايرمدى واولديكى كونده‌كه عذاب قبردن امنده اولدى وبعث اولنمسى كونده اهوال قيامتدن سالم اولوب انعام واكرامه ايرر * دينلديكه انسانك زياده وحشتى اشبو اوچ حالنده اولور طوغديغى كونده انا قارننه الفت ايتديكى حالتدن آيريلور واولديكى كونده كورمدكارين كورر وبعث كوننده كندوبى محشرده مخاوفده بولور الله تعالى ايسه يحيى عليه السلامى اشبو مواطنده سلامتله تخصيص ايتدى (واذكر فى الكتاب مريم) قرآنده مريم قصه‌سنى ذكر ايت (اذ انتبذت من اهلها مكانا شرقيا) شول وقتكه اول بيت المقدسده ويا دارنده قومندن مكان شرقى‌يه اعتزال ايتدى * دينلديكه ايام شتاده بردك شدتنده بر مشرقده اوتوروب باشنى ياغلردى بر قولده حيضدن آريتوب غسل ايتمكه كتدى * پس بو اجلدن نصارى مشرق قبله ايدنديلر (فاتخذت من دونهم حجابا) اهلنه قريب مكانده پرده ايدوب انلردن تستر ايتدى وانده اغتسال ايچون مجرده اولديغى حالده اوتوردى (فأرسلنا اليها روحنا فتمثل لها بشرا سويا) واول حالتده بز اكا جبرائيلى كوندردككه اول شاب امرد سوى الخلق صورتنه متمثل اولديغى حالده انك قارشوسنده طوردى (قالت انى اعوذ بالرحمن منك ان كنت تقيا) مريم رضى الله عنها غايت عفافندن اكا ديديكه سندن الله تعالى‌يه صيغنورين اكر مؤمن متقى ايسك بكا ظلم وتعرض ايتمكل (قال انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زكيا) جبرائيل عليه السلام اكا ديديكه بن اول استعاذه ايتديكك رب تعاليك رسوليم انك امريله كلمشيم كه سكا بر ولد هبه ايدمكه اول ذنوبدن طاهر اوله وياخود خير اوزره نامى اوله‌سنه‌دن سنه‌يه ترقيسى خير وصلاح اوزره اوله (قالت انى يكون لى غلام ولم يمسسنى بشر ولم اك بغيا) مريم رضى الله عنها ديديكه بكا ولد قندن حاصل اولور حالبوكه بكا زوج قربان ايتمدى وبن فجور ايتمامشن ولد ايسه يا نكاحدن ويا سفاحدن اولور والحال بندن هيچ برى صدور ايتمدى (قال كذلك قال ربك هو علىّ هين) جبريل عليه السلام ديديكه يامريم حال ديديكك كبيدر لكن ربك جل شانه ديديكه باباسز ولد خلق بكا آساندر (ولنجعله آية للناس ورحمة منا) بز آنى ايدرز تاكه آنى كمال قدرتمزه علامت وبرهان قيله‌وز وانك دينىنه تابع اولنلره آنى رحمت ايده‌وز (وكان امرا مقضيا) اول ازلده امر محكوم ومفروغ اولدى اكا رد وتبديل اولنمز اندن مريم درعنى كينجك جبريل عليه السلام آنك درعنه نفخ ايتدى (فحملته) اول نفخه‌دن

اشارت ایلدی * اوچکون بوحاله چیقوب اشارت ایدردی صکره حق تعالی آکا یحیایی هبه ایدوب خطاب ایتدیکه
(یایحیی خذالکتاب بقوة وآتیناه الحکم صبیاً) یایحیی توریتی جهد وقوت تام ایله آل وبز آکا حکمت وفهم توریتی صبی
ایکن ویردك * دینلدیکه اوچ یاشنده حکمت وفهم ویرلدی محله ❧ ٣٤ ❧ چوجقلری آکا کل اوینایه‌لم دیدیلر بن
اویون ایچون خلق اولنمدم
دیدی (وحنانا من لدنا
وزکوة وکان تقیاً)
وعندمزدن آکا مرحمت
ومروت ورقت قلب
وخلقدن مدح وثنا ویردك
واول کمال انقاده اولدی
(وبراً بوالدیه ولم یکن
جباراً عصیاً) واول
والدینه اطاعت واحسانده
اولوب آنلره والله تعالی‌یه
عاق وعصیانده اولمدی
(وسلام علیه یوم ولد ویوم
یموت ویوم یبعث حیاً)
والله تعالی‌دن آکا سلام
اولدی طوغدیغی کونده
غمز شیطاندن ووفاتنده
عذاب قبردن وقیامتده
هول وخوفدن سالم
اولدی (واذکر فی الکتاب
مریم اذ انتبذت من اهلها
مکاناً شرقیاً) قرآنده
مریم قصه‌سنی ذکر ایتکه
اول کندی خاله وقومندن
شرقی برمکانه چکلمشیدی
اول دائم بیت المقدسده
اولوب عذرلندیکی حالده
خاله‌سی خانه‌سنه کیدردی
اول عذردن فراغله اغتسال
ایچون شرقی یاخود صغوقدن
كونشلو برمحله کیتدکده (فاتخذت من دونهم حجاباً فارسلنا الیها روحنا فتمثل لها بشراً سویاً) اهلنه قریب (دینلدیکه)
مکانده تستر ایچون پرده ایدوب اغتساله اوتوردی بزآکا تمام خلقت آدم صورتنه تمثیل ایله جبرائیلی کوندردك قارشوسنده
طوردی (قالت انی اعوذ بالرحمن منك ان کنت تقیا) مریم بیکانه کوردکده دیدیکه سندن رحمن اولان الله تعالی‌یه

فی الحال عیسی علیه السلام حضرتلرینه حامل اولدی (فانتبذت به مکانا قصیا) اویله اولسه اول
قارنده‌کی حمله اهلندن بعید وراء جبله ویا اقصای داره عزلت ایتدی تاکه زوجسز ولادتله
انی تعییر ایتمیه‌لر * مفسرین انك مدت حملنده ووقت وضعنده اختلاف ایتدیلر ابن عباس دیدیکه
حمل وولادتی ساعت واحده‌ده اولدی * دینلدیکه مدت سائر نساء کبی طقوز آی اولدی بر
قولده سکز آی حالبوکه سکز آیده طوغان مولود اندن غیری تیز زمانده فوت اولمشدر برقولده
مدت حملی التی آی اولدی * دینلدیکه مریم آنی حامل اولمسی برساعتده وانك تصویر اولنمسی
برساعتده وانی وضع ایتمسی برساعتده ایدی واول وقتده اول اون یاشنده اولوب عیسایه حامل
اولمزدن اول ایکی کره حیض کورمشدی (فأجاءها المخاض الی جذع النخلة) ولادت وجعی انی
برنخله جذعنه الجا ایتدیکه اول برنخلهٔ یابسه ایدیکه رأس وخضرتی کتمشیدی قیش ایامی ایدی
آکا التجاسی وجع ولادتدن آکا استناد ایچون ایدی زیراکه قابله‌سی یوغیدی (قالت یالیتنی مت
قبل هذا وکنت نسیا منسیا) ناسدن اوتانوب ولوملرندن اوشانوب دیدیکه نولیدی بوحالتدن
اول اولمش اولیدم واونودیلوب کیدیدم (فناديها من تحتها الا تحزنی قدجعل ربك تحتك سريا)
جبرائیل علیه السلام مریمه ندا ایتدی برمکاندنکه اول مریمك مکانندن اسفل ایدی زیراکه
مریم اکمه اوزره ایدی وجبریل علیه السلام ایسه اندن اسفلده وراء اکمه‌ده ایدی ویاخود
عیسی علیه السلام مریمدن طوغیجق انك تحت ذیلندن آکا ندا ایتدیکه حزن چکمکل رب
تعالی تحت قدمیکده نهر صغیر قیلدی ویا انی تحت امرکده قیلدیکه دیلرسك انی آقیدر
دیلرسك طورغورورسین * دینلدیکه عیسی علیه السلام عقبیله یره اوریجق اندن برطتلو صو پیکاری
چیقوب آقدی وبرقولده اول اراده برنهر یابس وارایدی الله تعالی اندن صو آقتدی واول نخلهٔ
یابسه‌یی یپراقلندیروب میوه ویردی (وهزی الیك بجذع النخلة تساقط علیك رطبا جنیا)
ویا مریم اول نخلهٔ یابسه‌یی کندوکه اماله وتحریك ایتکه اوزرینه شول کوزیمش تازه خرما
دوشه (فکلی واشربی) ایمدی اول خرمادن ییوب نهرك صویندن ایچکل (وقری عینا)
واول اوغلك عیسی ایله قریر العین اولوب حزنی کیدر زیرا قچانکه ناس نهر یابسی جریان
ایدر ونخلهٔ یابسه‌یی یشلنوب وقتنده اول میوه‌او کوره‌لر آکا قادر اولان رب تعالیدن
استبعاد ایتمزلرکه سندن فحلسز ولد خلقنه قادر اوله وسنك اهل عصمتدن ایدیکك بیلوب
سنی ریبه‌دن تبرئه ایده‌لر (فاما ترین من البشر احدا فقولی انی نذرت للرحمن صوما فلن
اکلم الیوم انسیا) اکر بشردن برکیمسه کوررسك سکا ولدندن سؤال ایتدیکنده اشارتله
آکا دیکل که بن الله تعالینك وجهیچون صمته نذر ایتمشن اشبو کونده برآدمی‌یه سویلمزین
اشبو صمت صومی انلرك شریعتنده جائز ایدی بزم شریعتمزده دکل (فأتت به قومها
تحمله) اندن مریم رضی الله عنها عیسایی طوغردیغی حینده کتوروب قومنه کلدی *

صغنورم اکر مؤمن ومتقی ایسك بکا ظلم وتعرض ایتمه (قال انما رسول ربك لاهب لك غلاما زکیا) جبرائیل علیه السلام
دیدیکه بن اول سنك استعاذه ایتدیکك ربك تعالی‌نك رسولیم انك امریله سکا برپاك وممدوح اوغل ویرمکه کلمشم (قالت انی
یکون لی غلام ولم یمسسنی بشر ولم اك ❧ ٣٥ ❧ بغیا) مریم دیدیکه بکا ولدنیجه اولور بکا هنوز آدم هیچ طوقنمامشدر
وبن زناکار وفاجره دکلم (قال
کذلك قال ربك هو علی هین
ولنجعله آیة للناس ورحمة
منا وکان امراً مقضیا)
جبرائیل علیه السلام
دیدیکه یامریم حال دیدیکك
کبیدر لکن ربك تعالی
بیوردیکه بابا‌سز ولد خلق
بکا آساندر وبز آنی
قدرتمزه علامت وناسدن
انك دیننه تابع اولنلره
بزدن رحمت اولمق ایچون
قیلدق اول ازلده حکم
وقضا اولنمش امر اولمغله
آکا ردوتغییر اولمز (فحملته
فانتبذت به مکاناً قصیا)
جبرائیل علیه السلام
انك یاقه‌سنه یا اتکنه نفخ
ایدوب فی الحال عیسی
علیه السلامه حامل اولدی
اول حمل ایله اقرباسندن
بعید وراء جبله یابیت لحمه
کیدوب عزلت ایتدی
(فاجاءها المخاض الی جذع
النخلة قالت یالیتنی مت
قبل هذا وکنت نسیاً
منسیا) ولادت وجعی انی
برقوری خرما اغاجنه
طیانمغه مجبور ایتدی اول
اول حالندن وصکره ناسك
لوم وطعنلری فکرندن نولیدی بوندن مقدم فوت اولوب کلیاً اونودلمش اولیدم دیدم) فناداها من تحتها الا تحزنی
قدجعل ربك تحتك سریا) مریم یوکسك محلده اولمغله اشاغیدن ملك نداء ایتدی یاخود عیسی طوغیجق ذیلده سویلدیکه
حزن ایدوب موتی تمنی ایتمه ربك عزشانه سنك ایاغك التندن نهر صغیر آقدی اندن ایچ وطهارت ایله (وهزی الیك

دینلدیکه یوسف النجار مریم وعیسایی غاره ایلتدی قرق کونده انده مکث ایدوب نفاسندن طاهره
اولیجق انکله قومنه کلدی اهلی انی قوجاغنده ولدله کوریجك برنوب آغلاشدیلر * زیراکه اهل
بیت صالحین ایدیلر (قالوا یامریم لقد جئت شیئا فریا) دیدیلرکه یامریم بدیع منکر شیئله کلدك
(یااخت هارون ماکان ابوك امرأ سوء وماکانت امك بغیا) یااخت هارون باباك عمران زانی
دکل ایدی واناك حنه دخی زانیه دکل ایدی بوولد سکاقندن حاصل اولدی * دینلدیکه اشبو هارون
بنی اسرائیلده بررجل صالح وعابد ایدی موتی کونده جنازه‌سنه قرق بیك رجل تابع اولدیکه
جمله‌سنك اسملری هارون ایدی سائر ناسدن غیری مریمی آکا تشبیه ایتدیلر یعنی بز ظن ایدردك که
صلاحده سن انك مثلی اوله‌سن یوخسه اندن مراد نسبده اخوت دکل ایدی * دینلدیکه هارون
مریمك لأب اخی ایدی ویاخود انکله مراد موسی علیه السلامك قرنداشی هارون ایدی *
زیراکه مریم انك نسلندن ایدی ویاخود هارون بنواسرائیلده برعظیم الفسوق رجل ایدی
مریمی آکا تشبیه ایتدیلر (فأشارت الیه قالوا کیف نکلم من کان فی المهد صبیا) مریم
رضی الله عنها انلره عیسایی کوستردیکه انلر آکا سویلیوب جوابی آندن اخذ ایده‌لر وانك
جوابی مریمك کندویه حجت اوله وقتاکه مریم انلره جواب ایچون عیسایی کوستردی
بویله فعل منکر کدن ماعدا بزی سخره دخی ایدرسن بز بشکده‌کی صبی‌یه نیجه سویلرز
دیدیلر (قال انی عبدالله) عیسی علیه السلام انلرك کلامن ایشیدیجك رضاعی ترك ایدوب
انلره اقبال ایتدی وبرقولده مریم انلره انی کوستریجك ثدیی ترك ایدوب یساری اوزره
اتکا ایتدی ویمینیله اشارت ایدوب دیدیکه بن الله تعالینك عبدیین انك اول تکلمی نفسی
اوزره الله تعالینك عبدی ایدوکنه اقرار اولدی تاکه آله اولنمیه (آتانی الکتاب وجعلنی
نبیا) اول بکا کتاب ویریسر وبنی نبوتله اکرام ایدیسردر * دینلدیکه یعنی الله تعالی لوح
محفوظده آکا کتاب ویرمسن وانی پیغمبر ایتمسن یازدیغن خبر ویردی نکیم پیغمبریمز
علیه السلامه نه وقتدنبرو نبیسن دینلدکده دیدیکه بن نبی ایدم حالبوکه آدم علیه السلام
روح وجسد بیننده ایدی * اکثرون دیدیلرکه عیسایه انجیل ویرلسی طفل وصغیر
ایکن ایدی واول حالتده آکا رجال عقلی ویرلمشدی * دینلدیکه اول انامی قارنده ایکن
آکا تورات الهام اولنمشدی (وجعلنی مبارکا اینما کنت) وهرقنده اولسم بنی خلقه خیر
تعلیم ایدر وبکا ایمان واتباع ایدنه نفع ایدر قیلدی (واوصانی بالصلاة والزکاة مادمت
حیا) وحیاتده اولدیغمجه بکا صلاة وزکاتله امر ایلدی یعنی ماله مالك اولورسم ویا
رذائلدن نفسمی تطهیر ایدم ویاخیردن استکثار ایدم (وبراً بوالدتی) وبنی والده‌مه محسن
ورحیم قیلدی (ولم یجعلنی جبارا شقیا) واول بنی کندویه عاصی قیلمدی * دینلدیکه
شقی اولدرکه ذنب ایدوب توبه ایتمیه (والسلام علی یوم ولدت ویوم اموت ویوم ابعث حیا)

بجذع النخلة تساقط علیك رطبا جنیا ﴾ ویا مریم اول قوری خرما اغاجنی تحریك ایله‌كه اندن اوزریكه تازه خرما دوشه ﴿ فكلی واشربی وقری عینا فاما ترین من البشر احدا فقولی انی نذرت للرحمن صوما فلن اكلم الیوم انسیاً ﴾ او خرمادون اكل ایله اول صودن ایچ و اوغلك ایله چشمك روشن اولسون

اكر آدملردن بری كوروب بو اوغل ندر دیو صوررسه اشارتله دیكه بن الله تعالی‌یه صوم نذر ایتدم بو كون انسانله صحبت ایتمم * انلرك صوملری ترك طعام وكلام ایدی ﴿ فاتت به قومها تحمله قالوا یا مریم لقد جئت شیئاً فریا ﴾ چونكه اهل مسجد مریمی نمازكاهلرنده بولمدقلرندن تفحص ایتدكلرنده بربسی بیت لحمده كوردیككنی خبر ویرمكله قومی اولطرفه كیتدیلر مریم انلری كوردكده عیسی علیه السلامی تحمیل ایله انلره كتوردی كوردكلری انده یا مریم سنك اهل بیتكده واقع اولمامش چركین شیله كلدك دیدیلر ﴿ یا اخت هرون ماكان ابوك امرا سوء وماكانت امك بغیا ﴾ یا هرونك قز قرنداشی سنك باباك « عمران » زانی دكل ایدی واناك « حنه » دخی زانیه دكلدی بو ولد سكا ندن حاصل اولدی * دینلدیكه بو هروندن مراد انك لاب هرون نام قرداشی وار ایدی یاخود بنی اسرائیلده غایت صالح مشهور برهرون وار ایدی اكا تشبیه ایتدیلر یاخود زیاده فاسق برهرون وار ﴿ ایده‌كه ﴾ ایدی اكا تمثیل ایتدیلر ﴿ فاشارت الیه قالوا كیف نكلم من كان فی المهد صبیا ﴾ مریم اكا سویلیك وجوابنی اندن آلك دیو عیسی علیه السلامه اشارت ایلدی آنلر بشكده اولان صبی ایله نیجه تكلم ایده‌رز دیدیلر ﴿ قال انی عبدالله آتانی الكتاب

جنس سلام بنم اوزریمه‌در طوغدیغم كونده واولدیكم كونده وبعث اولندیغم كونده امنده اولم * تكیم یحیی علیه السلامه سلامده معناسی كچدی عیسی علیه السلام اشبو كلماتی سویلیجك اول قوم مریمك برائتنی بیلدیلر بعده صبیانك تكلمی حدینه ایریجیه دكین سویلمدی ﴿ ذلك عیسی ابن مریم قول الحق الذی فیه یمترون ﴾ اشبو نعتی تقدم ایدن عیسی ابن مریمدر سویلدی شول قول حقیكه نصاری انده اختلاف ایدرلر شول وجهله كیم انلرك كیمی انی ابن الله وكیمی هو الله دیدی ویهود ایسه انی ساحر دیدی ﴿ ماكان الله ان یتخذ من ولد ﴾ الله تعالینك نعتندن دكلدركه ولد اتخاذ ایده ﴿ سبحانه ﴾ خلقك صفاتندن اول منزهدر ﴿ اذا قضی امرا فانما یقول له كن فیكون ﴾ اولكه برشیء اراده ایتسه كن دیمسیله ایجاد ایدر اوله منزه ومقدس اولدیكه ولد اتخاذنده خلق كبی احبال اناثه محتاج اوله ﴿ وان الله ربی وربكم فاعبدوه ﴾ والله تعالی بكا امر ایلدیكه اول بنم ربمدر وسزك ربكزدر اكا عبادت ایدك دیم نتكیم صلاة وزكاته ووالده‌مه بره امر ایتدیكی كبی ﴿ هذا صراط مستقیم ﴾ ربمك جل شانه بكا اشبو امر ایتدیكی دین صحیح وطریق مستقیمدر ﴿ فاختلف الاحزاب من بینهم ﴾ مریم مخلصز عیسانی ولادتیچون عیسی شاننده احزاب ناس اختلاف ایتدیلر دیدیلركه اول ولدزنادر ونصاری ایسه اوچ فرقه اولدیلركه نسطوریه ویعقوبیه وملكائیه‌در نسطوریه دیدیلركه اول حاشا ابن اللهدر اظهار ایدوب بعده انی رفع ایلدی یعقوبیه دیدیلركه حاشا اول كندی یره اینوب بعده صعود ایتدی وملكائیه دیدیلركه الله تعالینك عبدی ونبیسیدر ﴿ فویل للذین كفروا من مشهد یوم عظیم ﴾ ویل كافرلره شول یومك شهودندنكه هول وحساب وجزاسی عظیمدركه اول یوم قیامتدر ویاخود اول كونده ملائكه وانبیانك والسنه وجوارحلرینك شهادتندنكه انلرك كفر وفسوقلری انكله آشكاره اولیسردر ﴿ اسمع بهم وابصر یوم یأتوننا ﴾ انلر عجب ایشیدر وكوررلر یوم قیامتده‌كه بزم دركاهمزه كلورلر جدیردركه انلرك ایشتملرینه وكورملرینه تعجب اولنه حالبوكه دنیاده حقی ایشتمز وكورمز ایدیلر ویاخود یوم قیامتده انلرك كبی ایشیدر وكورر اولمز شول وقتده‌كه الله تعالی سورهٔ مائده آخرنده ذكر ایتدیكی منوال اوزره عیسی علیه السلامه دیه‌كه سن ناسه الله تعالیدن غیری بنی وانامی ایكی اله ایدینك دیدكمیدی ﴿ لكن الظالمون الیوم فی ضلال مبین ﴾ لكن كفرله نفسلرینه ظلم ایدنلر اشبو كونده خطاء بینده در شول سببدنكه استماع ونظرك نفعی اولمسی وقتنده غفلت ایتدیلردی ﴿ وانذرهم یوم الحسرة اذقضی الامر وهم فی غفلة وهم لایؤمنون ﴾ یا محمد انلری تخویف ایت شول كونله‌كه انده مسیء اساءتنه ومحسن قلت احسانه تحسر ایدر شول وقتده‌كه حسابدن فراغ ایدیلوب اهل جنت جنته واهل نار ناره كیده‌لر حالبوكه انلر آخرتده ایریشه‌جكلری شدائد واهوالدن غافللردر انی تصدیق ایتمزلردر * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر چانكیم یوم قیامتده اهل جنت جنته واهل نار ناره كیره‌لر بعده موت كتوریلوب جنت ونار اراسنده بوغازلنه وبر منادی ندا

وجعلنی نبیا ﴾ عیسی علیه السلام آنلرك كلامنی ایشتدكده آغزندن ممه‌یی براقوب لسان فصیح ایله تحقیق بن الله تعالینك قولی‌یم بكا كتاب ویرمشدر وبنی نبی قیلمشدر دیدی ﴿ وجعلنی مباركا اینما كنت واوصانی بالصلوة والزكوة مادمت حیاً ﴾ ونه‌محلده اولورسم بنی بركت وفائده

قلدی وبكا حیاتده اولدقجه نماز وزكاتله امر ایلدی ﴿ وبرا بوالدتی ولم یجعلنی جبارا شقیا ﴾ وبنی والده‌مه مهربان ومحسن قیلدی وبنی متكبر وخالقی انجیدر وكندوبه عاصی بدبخت قیلمدی ﴿ والسلام علی یوم ولدت ویوم اموت ویوم ابعث حیا ﴾ طوغدیغم كونده ووفاتم كونده وبعث اولندیغم كونده « یحیی علیه السلام كبی » سلام الله بنم اوزریمه‌در ﴿ ذلك عیسی ابن مریم قول الحق الذی فیه یمترون ﴾ عیسی بن مریمك بو سویلدیكی كلاملری حقدر یهود ونصاری انك شاننده شك واختلاف ایتدیلركه كیمی ساحر كیمی « هو الله » كیمی « ابن الله » دیدیلر ﴿ ماكان لله ان یتخذ من ولد سبحانه اذا قضی امرا فانما یقول له كن فیكون ﴾ الله تعالی ایچون ولد اتخاذ ایتمك اولمدی اول والددن منزهدر برشیئك خلق واحداثنی مراد ایتدیكی زمان انجق اكا اول دیو امر ایدر عقبنده اولور ﴿ وان الله ربی وربكم فاعبدوه هذا صراط مستقیم ﴾ تحقیق الله تعالی بنم وسزك ربكزدر یالكز اكا عبادت ایدك صحیح وطوغری یول بودر ﴿ فاختلف الاحزاب من بینهم فویل للذین كفروا من مشهد یوم عظیم ﴾ یهود ونصاری جماعتی عیسی علیه السلام حقنده بینلرنده اختلاف ایتدیلر « حاشا یهود ولد زنا ونصاریدن « نسطوریه » ابن الله « ویعقوبیه » هو الله « وملكائیه » ثالث ثلثه

ایده‌كه یا اهل جنت سزه من بعد موت یوقدر ویا اهل نار سزه دخی من بعد موت یوقدر اویله اولسه اهل جنتك فرحلری واهل نارك ترحلری زیاده اوله پیغمبریمز علیه السلام ایدر اهل جنتك هر بری جنته كیرمزدن اكا نارده‌كی مكانی كوستریلوركه اساءت ایتمش اولسه اكا كیربسردی تاكه شكری زیاده اوله واهل ناردن هر بری ناره كیرمزدن اول اكا جنتده‌كی مكانی كوستریلوركه احسان ایتمش اولسه اكا كیربسردی تاكه حسرتی زیاده اوله ﴿ انا نحن نرث الارض ومن علیها والینا یرجعون ﴾ بز ارضه واوزرنده‌كی مخلوقاته وارث اولورز انلری افنا واهلاك ایله وآخرتده بزه رجوع ایدرلر اعماللرینه كوره مجازات اولنورلر ﴿ واذكر فی الكتاب ابراهیم انه كان صدیقا نبیا ﴾ انلره قرآنده ابراهیم علیه السلام خبرین ذكر ایتكه اول صدقه ملازم والله تعالینك غیوب وآیات وكتب ورسلنه كثیر التصدیق ونبی مرسل ایدی ﴿ اذ قال لابیه ﴾ شول وقتنكه باباسی آزر بن تارخه دیدیكه اول اصنامه عبادت ایدردی ﴿ یا ابت لم تعبد مالا یسمع ولا یبصر ولا یغنی عنك شیئا ﴾ ای بابا نیچون عبادت ایدرسن برشیئه‌كه سنك حالنی بیلمز ذكرنی ایشتمز وخضوعكی كورمز ونفع جلبنده وضرر دفعنده سكا برشیء مفید اولمز ﴿ یا ابت انی قد جاءنی من العلم مالم یأتك فاتبعنی اهدك صراطاً سویا ﴾ ای بابا الله تعالیدن بكا طریق مستقیمه دلالت علمی حاصل اولوبدركه اول علم سنده یوقدر بكا اتباع ایدوب تعلمدن استنكاف ایتمكل‌كه سنی طریق ضلالتدن قورتارم وطریق مستقیمی كوسترم ﴿ یا ابت لاتعبد الشیطان ﴾ ای بابا شیطانك كفر وشركدن سكا تزیینه اغترار ایله اكا اطاعت ایتمكل ﴿ ان الشیطان كان للرحمن عصیا ﴾ زیراكه شیطان الله تعالی‌یه عاصی اولوبدر وعاصی‌یه اطاعت دخی عاصیدر ﴿ یا ابت انی اخاف ان یمسك عذاب من الرحمن فتكون للشیطان ولیا ﴾ ای بابا اكر كفر اوزره اقامت ایدرسن بیلورنكه الله تعالیدن سكا عذاب ایریشوب نارده شیطانه قرین اولورسك ﴿ قال أراغب انت عن آلهتی یا ابراهیم لئن لم تنته لارجمنك واهجرنی ملیا ﴾ آزر اكا جوابده دیدیكه یا ابراهیم سن بنی اصنامه عبادتدن صرف ایتمكی دیلرسن والله اكر سن بونك كبی مقالاتله اصنامی تعییب وتقبیحدن امتناع ایتمزسك سنی سب وشتم ایدرین ویاحجاره ایله اولدیریرین ابدی بندن حذر ایت وبرنیجه زمان بكا سویلیوب قاتمدن كیت ﴿ قال سلام علیك سأستغفر لك ربی ﴾ ابراهیم علیه السلام اكا تودیع ومتاركه وسیئه‌یی حسنه ایله مقابله وجهی اوزره دیدیكه وار بندن سالم اولوب بندن سكا مكروه ایرمسون بلكه سنكیچون ربم جل شانه‌دن دیلرینكه مغفرتكه سبب اولور ایمانی سكا توفیق ایده ﴿ انه كان بی حفیا ﴾ اول رب تعالی بكا بره والطافده بلیغ اولدی ﴿ واعتزلكم وماتدعون من دون الله ﴾ وسزی والله تعالیدن غیری معبود اتخاذ ایلدیكز اصنامی ترك ایدرین اویله ایسه اشبو بلده‌كز كوچوب ارض مقدسه‌یه كیدرین ﴿ وادعوا ربی عسی ان لااكون بدعاء ربی شقیا ﴾ ویالكز رب تعالی جل شانه‌یه عبادت ایدرین بوخسه سزك كبی انك عبادتنه هیچ احدی اشراك ایتمزین رجا ایدینكه ربم جل شانه‌یه

دیدیلر ، وای اول کافرلره که یوم عظیم اولان قیامتده حاضر اوله‌جقلرینی بعید کوررلر (اسمع بهم وابصر یوم یأتوننا لکن الظالمون الیوم فی ضلال مبین) اول کافرلر بزم درکاهمزه کلدکاری کونده عجب ایشیدرلر عجب کوررلر یعنی بزم وعیدلرمزه مشاهده ویقین ایدرلر ولکن نفع ویرمز نفسنه ظلم ایدنلر اولکونده ضلالت ظاهره‌در (وانذرهم یوم الحسرة اذ قضی الامر وهم فی غفلة وهم لایؤمنون) یا محمد انلری حساب کوریلوب جنتلك جنته وجهنملك جهنمه حکم اولندیغی کون ایله تخویف ایتکه کنهکار نیچون کناه ایتدم وثوابکار نیچون ثوابی آز ایتدم دیو حسرت چکر وآنلر بوندن بیخبر وغافللردر واول کافرلر آخرتی تصدیق ایتمزلر (انا نحن نرث الارض ومن علیها والینا یرجعون) تحقیق بز ارضه واوزرنده‌کی مخلوقاته وارث اولورزکه آنلر فانی بز باقی یز وآخرنده بزه رجوع ایدرلر اعمالرینه کوره مجازات اولنورلر (واذکر فی الکتاب ابراهیم انه کان صدیقاً نبیاً) آنلر قرآنده ابراهیم علیه السلامك قصه‌سنی ذکر ایت جمله ملت انك فضلنه معترفلردر اول ایشنده وسوزنده مبالغه ایله صادق وبلند قدر پیغمبر ایدی (اذ قال لابیه یا ابت لم تعبد مالا یسمع ولا یبصر ولا یغنی عنك شیئاً) ویاد ایله شونیکه ابراهیم علیه السلام باباسی « آزره » دیدیکه ای بنم بابام سنك دعاکی ایشتمز وخضوع وخشوعکی کورمز ونفعکی جلبده وضررکی دفعده قدرتی اولمین شیئه نیچون عبادت ایدرسن (یا ابت انی قد جاءنی من العلم مالم یأتك فاتبعنی اهدك صراطاً سویاً) ای پدرم بن علمدن وحیله کلمشم که اول سکا کلمدی سن بکا تابع اولکه

دعامده خائب اولمیم (فلما اعتزلهم ومایعبدون من دون الله وهبناله اسحق ویعقوب وکلا جعلنا نبیا) وقتاکه ابراهیم علیه السلام انلری والله تعالیدن غیری عبادت ایتدکاری اصنامی ترك ایدوب ارض مقدسه‌یه واردی بزاکا ولدی اسحاقی وانك ولدی یعقوبی هبه ایتدك وابراهیم واسحاق ویعقوبدن هر برینی نبوتله اکرام ایتدك دینلدکده برکسه‌که الله تعالینك رضاسین استیو هجرت ایده الله تعالی اکا دنیاده وآخرتده اکرام ایدر (ووهبنالهم من رحمتنا) وبز انلره رحمتمزدن نبوت واموال واولاد ویردك (وجعلنالهم لسان صدق علیا) وانلر ایچون جمیع ادیان اهلی عندنده ثناء حسن رفیع قیلدق که هر بری انلری تولی وانلره ثنا ایدرلر (واذکر فی الکتاب موسی انه کان مخلصا) یا محمد سن انلره قرآنده موسایی ذکر ایله که اول موحد وعبادتنده شرك وریادن مخلص ایدی ویاخود الله تعالی انی دنسدن خالص ایتمشدی (وکان رسولا نبیا) واول الله تعالینك خلقه رسولی اولوب انده انلره شرایع واحکامی ایرکوررردی (ونادیناه من جانب الطور الایمن) بزاکا طور جانبندن انك یمیننه ولی ایدر جهتندن * انی انا الله رب العالمین * دیو ندا ایتدك وطور مصر ایله مدین اراسنده برجبلدرکه اسمی زبیردر (وقربناه نجیا) ودخی بز انی کندیمزه مناجات ایتمکه تقریب ایتدك برحیثیتله که انك کلام ازلیسن ایشتدی * دینلدیکه الله تعالی انی حجب اوزره رفع ایدوب حتی که قلمك صریرینی ایشتدی (ووهبناله من رحمتنا اخاه هارون نبیا) وبز موسایه رحمتمزدن قرنداشی هارون نبی‌یی هبه ایتدك که اول اکا معین اوله (واذکر فی الکتاب اسماعیل انه کان صادق الوعد) یا محمد انلر قرآنده اسماعیلی دخی ذکر ایتکه اول وعدنده صادق ایدی اکرچه وعده وفا انبیانك هر برنده موجوددر لکن غیریده معهود اولمیان وفا انده بولنوبدرکه ذبح اولنمغه صبره وعد ایدوب وفا ایتدی وبر رجله برمکانده انك رجوعنه دکین انتظارده وعد ایتدیکندن صکره اول رجله انتظار ایله انده اوچ کون برقولده بر ییل اقامت ایتدی (وکان رسولا نبیا) واول قومنه رسول ونبی ایدی اشبو دلیلدرکه هر رسولك صاحب شریعت اولمسی لازم اولمیه زیراکه ابراهیم علیه السلامك اولادی انك شریعتی اوزره ایدیلر (وکان یأمر اهله بالصلاة والزکاة) اول اهل دیننه ویاقومنه صلاة وزکاته امر ایدردی (وکان عند ربه مرضیا) اول رب تعالی عندنده هرقول وفعلنده استقامتیچون مرضی ایدی (واذکر فی الکتاب ادریس) وکذلك قرآنده انلره ادریسی ذکر ایت روایت اولندیکه اکا اوتوز صحیفه نازل اولدی اسمی «اخنوخ»در کثرت درسیچون اکا ادریس لقب ویرلدی اول قلمله کتابت ایدن واول ثیاب دیکن واول دیکلمش ثیاب کین واول سلاح قوشانن واول کفاره قتال ایدن واول علم نجوم وحسابه نظر ایدن ادریس علیه السلام ایدی (انه کان صدیقا نبیا) واول الله تعالیدن اخبارنده صادق نبی ایدی (ورفعناه مکانا علیا) بز انی مکان عالی‌یه رفع ایتدك * دینلدیکه جنته ویا سماء سادسه‌یه ویا رابعه‌یه رفع اولندی انك سبب رفعنده کعب

(وغیریدن)

سکا صراط مستقیمی کوستره‌یم (یا ابت لا تعبد الشیطان ان الشیطان کان للرحمن عصیاً) ای بابام شیطانك شرکی تزیینده الدانوب آکا اطاعت ایتمه تحقیق شیطان الله تعالی‌یه عاصی اولمشدر (یا ابت انی اخاف ان یمسك عذاب من الرحمن فتکون للشیطان ولیاً) ای بابام قورقارمکه شیطانه تبعیتکله حق تعالینك عذابی سکا طوقنه‌جقدر لعنت وعذابده شیطانه قرین اوله‌جقسین (قال اراغب انت عن الهتی یا ابراهیم لئن لم تنته لارجمنك واهجرنی ملیاً) « آزر » جوابده آکا دیدیکه ای ابراهیم سن بنی الهه‌لریمك عبادتندن صرف ایتمکی استرسن اکر سن بویله اصنامی تقبیحدن امتناع ایتمزسك سنی شتم ورجم ایده‌رم برزمان بندن بعید اولوب یانمدن کیت (قال سلام علیك ساستغفر لك ربی انه کان بی حفیاً) ابراهیم علیه السلام پدرینه وداع ایدوب سیئه‌یی حسنه ایله مقابله ایده‌رك وار بندن سالم اول بن ربم تعالیدن سنك ایچون مغفرت طلب ایده‌رم شاید سکا ایمانی توفیق ایده الله تعالی بکا لطف واکرام ودعامه اجابتله وعد ایلمشدر دیدی (واعتزلکم وما تدعون من دون الله وادعوا ربی عسی ان لا اکون بدعاء ربی شقیاً) بن سزدن وجمله بت پرستلردن وسزك الله تعالیدن غیری طاپدیغکز بتلریکزدن دور اولوب عزلت ایدرم وربم تعالی‌یه وحدانیله عبادت ایدرم شایدکه ربم عزشانه‌یه اولان دعاو عبادتمده خائب ونا امید اولمیم (فلما اعتزلهم ومایعبدون من دون الله وهبناله اسحق ویعقوب وکلاً جعلنا نبیاً) وقتاکه ابراهیم علیه السلام بت پرستلری وآنلرك الله تعالیدن غیری طاپدقلری بتلرینی ترك ایدوب ارض مقدسه‌یه کیتدی بز اکا اوغلی اسحاق

وغیریدن روایت اولندیکه اول برکون کونشك اسیسنده بر حاجتنه کیدوب انك حرندن متأذی اولدی دیدیکه بن انك مجرد حرندن متأذی اولیجق انك عظم جرمیله برکونده بشیوز ییلاق مسافه‌یی انی کتورمکله قطع ایدن ملك نه‌مرتبه متأذی اولیسردر الهی اول ملکدن انك ثقل وحرینی تخفیف ایت دیو دعا ایلدی الله تعالی اکا اجابت ایدوب ملك انك ثقل وحرنده خفت بولدی دیدیکه یارب بونك ثقل وحری خفتنده حکمتك ندر بیورلدیکه عبدم ادریسك دعاسنه اجابتدر دیو اکا بیلدردی اندن اول ملك الله تعالیدن دیلدیکه ادریس علیه السلامی زیارته اذن ویره حتی که اذن اولوب ملك ادریس علیه السلامی زیارته کلدی ادریس علیه السلام اکا دیدیکه بکا علم ایردیکه سنکله ملك الموت بیننده صداقتك وارایمش دیلرمکه بنم اجلم تأخیری ایچون اکا شفاعت ایده‌سن تاکه شکر وعبادتم آرتورم ملك نعم دیوب ملك الموته انی شفاعته وعد ایتدی وادریسی کندی ایله بیله آلوب مطلع شمس عندنده کندینك مکاننده قودی وملك الموته واروب حاجتن سویلدی ملك الموت دیدیکه اما اجلی تأخیرینه چاره یوقدر لکن موتی نه وقتده اولور ایدوکن سکا خبرویره‌ین ملك نعم دیوب ملك الموت انك عمری دیوانه نظر ایتدیکندن صکره دیدیکه اول صاحبك آدمی‌یه ظن ایدرینکه ابدا موت ایرمیه * زیرا انك موتی کونشك مطلعی عندنده سنك مکانکده اولدیغی حینده ایکن تقدیر اولنمشدر ملك ایتدی الآن بن انی کندی مکانمده قویوب سکا کلمشن ملك الموت ایتدی اویله اولسه اول انده قبض اولنمشدر اندن ملك مکانه رجوع ایدوب ادریسی انده میت بولدی * دینلدیکه انبیادن درت کیمسه حیاتده‌درلر ایکیسی یرده‌درکه اول خضر والیاسدر وایکیسی کوکده درکه اول ادریس وعیسادر * وهب ایدر ادریس علیه السلام ایچون هر کونده زمانده‌کی جمیع اهل ارضك عبادتی دکلو یالکز انکیچون عبادت رفع اولنوردی ملائکه انی تعجب ایدوب ملك الموت انی زیارته الله تعالیدن استیذان ایتدی اذن اولیجق اکا آدمی صورتنده کلدی وادریس علیه السلام صائم الدهر ایدی افطاری وقتنده انی طعامنه دعوت ایتدی اول ایسه انکله اکلدن ابا ایتدی اوچ کره بویله ایدیجك ادریس علیه السلام اکا دیدیکه دیلرینکه نه‌حالو کمسه‌سن بکا کندوکی بیلدره‌سن دیدیکه بن ملك الموتم اذن الهی ایله زیارتکه کلمشن ادریس علیه السلام اکا ایتدیکه سندن حاجتم وار دیلرینکه روحمی قبض ایده‌سن تاکه موت کربتن ذوق ایدم بعده روحمی کیرو بدنمه رد ایده‌سن‌که موته زیاده مستعد اولم اذن الهی ایله انی ایتدی بعده ادریس علیه السلام اکا دیدیکه سکا ایکی حاجتم دخی واردرکه اول بنی ناره ایلتوب ورود ایتدیره‌سن اندن صکره جنته ایلتوب کیردیره‌سن اذن الهی ایله اول انی ناره ایراد واندن جنته ادخالندن صکره ملك الموت آکا چیقغل که سنی کیرو مکانکه ایرکورم دیدی ادریس علیه السلام حضرتلری انده

وانك اوغلی یعقوبی ویردك وانلرك جمیعنی نبوتله اکرام ایتدك ﴿ ووهبنالهم من رحمتنا وجعلنا لهم لسان صدق علیا ﴾
وبز انلره رحمتمزدن نبوت واموال واولاد هبه ایتدك وانلره صدق مشتمل لسان ویردك که جمله ادیان اهلی عندنده عالی وثنالری
بلند اولدی * دینلدیکه ابراهیم علیه السلام بابلدن «خارس» طاغنه کیدوب اطرافنده یدی ییل کزدی تا که بدری
فوت اولوب بتخانه عیسی «هازره» انتقال ایلدکده ابراهیم علیه السلام تکرار بابله کلوب بتلرك مذمتنه باشلیوب بو دفعه بتلری قیردی وآتش نمرودن صکره «ساره» «ولوط» علیه السلامله شام طرفنه عزیمت بیوردی ﴿ واذکر فی الکتاب موسی انه کان مخلصاً وکان رسولاً نبیا ﴾ قرآنده موسانك قصه سنی ذکر ایله اول نقایصدن پاك وطرف حقدن کوندرلمش وناسه شریعتدن خبر ویریجی اولدی ﴿ ونادیناه من جانب الطور الایمن وقربناه نجیا ﴾ بز موسایه «زبیر» طاغی اولان طورك جانبندن موسانك صاغ طرفندن ندا ایتدك وآنی درکاه قربه یقین ایلدك * که بزمله کلام راز ایلدی حتی توریة یازلدیغی قلمك آوازینی ایشتدی ﴿ ووهبناله من رحمتنا اخاه هرون نبیا ﴾ وموسایه رحمتمزدن قرنداشی هرونی نبی اولدیغی حالده باغشلدق که انك تدبیرنده معین اوله
﴿ واذکر فی الکتاب اسمعیل انه کان صادق الوعد وکان رسولاً نبیا ﴾ قرآنده اسماعیل علیه السلامی ﴿ انلر ﴾
دخی ذکر ایتکه اول وعدنده صادق ورسول ونبی اولدی * منقولدرکه برکسنه یه برمکانده آنی بکلمه یه وعد ایتمشیدی
برقولده اوچکون اوچ کیجه وبرقولده برسنه اول کمسنه کلنجیه دك بکلیوب اغاج قبوغی اکل ایلدی ﴿ وکان یأمر اهله

برشجره یه تعلق ایدوب بن بوندن چیقمزین دیدی الله تعالی اول ایکیسی بیننده حکم اولمغیچون
برملك کوندردی ملك اکا دیدیکه کیردك نیچون چیقمزسن دیدیکه الله تعالی دیدیکه ﴿ کل
نفس ذائقة الموت ﴾ هرنفس موتی ذوق ایدیجیدر بن ایسه انی ذوق ایتدم ودخی دیدیکه ﴿ وان
منکم الا واردها ﴾ سزدن هیچ برکمسه یوقدر الا اول ناره ورود ایدیسردر بن ایسه اکا
ورود ایتدم ودخی دیدیکه ﴿ وماهم منها بمخرجین ﴾ اهل جنت جنته کیردکلرنده اندن چیقارلمزلر
اول اجلدن بندخی کیردم چیقمزین ملك الموته وحی الهی کلدیکه اول جنته بنم اذنمله کیردی
بنه بنم امرمله چیقار * ایمدی اول انده حیاتده‌در ﴿ اولئك الذین انعم الله علیهم من النبیین من
ذریة آدم وممن حملنا مع نوح ومن ذریة ابراهیم واسرائیل ﴾ اشبو سوره اولندن بو محله دکین
ذکر اولنان ذکریا ویحیی وعیسی وابراهیم واسحاق ویعقوب وموسی وهارون واسماعیل
وادریس علیهم الصلاة والسلام نبیلردن شونلردرکه الله تعالی انلره دین ودنیا نعمتلرینك انواعیله
انعام ایلدیکه انلرك بعضی آدم ذریتندندرکه اول ادریسدر وبعضی نوحله سفینه‌ده کوتوردیکمز
کمسه ذریتندندرکه اول ابراهیمدرکه سام بن نوح اولادندندر وبعضی دخی اسرائیل ذریتندندرکه
اول موسی وهارون وزکریا ویحیی وعیسادر * اشبونده دلالت واردرکه اولاد بنات ذریتدن
اوله ﴿ وممن هدینا واجتبینا ﴾ اشبو ذکر اولنانلر بزم طریق حقه ارشاد ونبوت وکرامتله اصطفا
ایتدکلرمزدن ایدیلر ﴿ اذا تتلی علیهم آیات الرحمن خروا سجدا وبکیا ﴾ قچان انلره الله تعالینك آیتلری
تلاوت اولنسه سجده یه واروب آغلرلردی ایمدی سزدخی انلر کبی اولك * قال النبی علیه السلام اتلوا
القرآن وابکوا فان لم تبکوا فتباکوا * پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم ایدر قرآنی اوقویوب آغله کز
اکر کوزلریکز اغلمزسه تحزنله اغلر کبی اولك ﴿ فخلف من بعدهم خلف ﴾ اول نبیلردن صکره
قوم سوء کلدیکه انلر یهود ولاحقلریدر ویا بوامتدن برقومدرکه ﴿ اضاعوا الصلاة ﴾ انلر صلاة
مفروضه یی ترك ویا وقتندن تأخیر ایتدیلر ﴿ واتبعوا الشهوات ﴾ نفسلرینك شهواتنی طاعت اللّه
اوزره ایثار ایتدیلر ﴿ فسوف یلقون غیا ﴾ انلر آخرتده شره ملاقی اولیسرلردر * وهب ایدر غی
جهنمده برنهردرکه قعری بعید طعمی خبیثدر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر اول جهنمده
بر وادیدرکه سائر اودیه انك حرندن الله تعالی یه استعاذه ایدرلر اول اعداد اولنمشدر زنایه
وشرب خمره واکل ربایه وعقوق والدینه وشهادت زوره اصرار ایدنلرکه توبه ایتمدن
اوله‌لر ﴿ الا من تاب وآمن وعمل صالحا ﴾ مکرکه اندن توبه ایدوب ایمان وعمل صالح ایشلیه
﴿ فأولئك یدخلون الجنة ولا یظلمون شیئا ﴾ ایمدی انلر جنته ادخال اولنوب اعماللری جزاسندن
برشیء نقص اولنمزلر ﴿ جنات عدن التی وعد الرحمن عباده بالغیب ﴾ شول اقامت جنتلریکه
الله تعالی انی انلره وعد ایتدی حالبوکه انلردن غائبه‌در ﴿ انه کان وعده مأتیا ﴾ اول الله تعالینك
وعد ایتدیکی جنتی وعد اولنانلره کلوب ایریشور اولدی ﴿ لا یسمعون فیها لغواً الا سلاما ﴾

بالصلوة والزکوة وکان عند ربه مرضیا ﴾ واول قومنه صلوة وزکاتله امر ایدردی وربسی تعالی عندنده استقامت اقوال
وافعالله مقبول ایدی ﴿ واذکر فی الکتاب ادریس انه کان صدیقاً نبیا ورفعناه مکاناً علیا ﴾ وقرآنده ادریس علیه السلامك
قصه سنی ذکر ایله اول حق تعالیدن خلقه ویردیکی خبرده صادق نبی ایدی بز انی مکان عالی یه رفع
ایتدك * مرویدرکه انك اسمی «اخنوخ» ایدی کثرت درسیچون ادریس لقب ویرلدی ابتدا کتابت ایدن وعلم نجوم وحسابی سویلین ودرزیلك ایدن اولدر اکا اوتوز صحف نازل اولدی آدم علیه السلامدن بوز ییل صکره تولد ایتدی دینلدی * ادریس علیه السلامك رفعنده اقوال چوقدر ابن عباسدن منقولدرکه برکون ادریس حرارت شمسدن مضطرب اولوب الهی شمسه بز بومقدار بعید ایکن حرارتی بزی احراق ایده‌یور یانی حامل اولان ملك نه حالده‌در یارب عنایتکله اول ملکدن انك حرارتنی براز خفیف ایله دیو دعا ایلدی دعاسی مستجاب اولوب اول ملك حرارتك تأثیرینی خفیف کوردکده حق تعالیدن سببنی استدعا ایلدی خطاب الهی وارد اولدیکه بنم ادریس قولم سنك حقکده دعا ایتمکله اجابت ایتدم اوملك اذن
طلبیله ادریس علیه السلامك زیارتیچون زمینه کلدکده ادریس علیه السلامك رجاسیله انی قنادیله مطلع شمسه کوتوردی
وادریس علیه السلامك استدعاسیله عمرینك مقدارینی ووقتنی ملك الموتدن سؤال ایلدی عزرائیل علیه السلام دیوان
اعماره نظر ایدوب دیدیکه سنك دیدیکك آدمك وفاتی مطلع شمسده اوله‌جق اول ملك مطلع شمسه کلدکده آنی

انلر انده فضول کلام ایشتمزلر بلکه برقول ایشیدرلرکه انده عیب ونقیصه‌دن سالم اولورلر
سلام هر خیری جامع اسمدر یعنی اهل جنت جنتده انلری وباله ایرکورر شی ایشیتمزلر بلکه
انلرك ایشتدکلری بری برلرینه سلامدر ویاخود الله تعالیدن سلامدر ﴿ ولهم رزقهم فیها
بکرة وعشیا ﴾ انده انلره متنعمین عادتی اوزره بکره وعشیده رزقلری کلور اهل تفسیر ایدر
جنتده کیجه یوقدرکه انده بکره وعشی اوله بلکه انلر ابدا نورده‌در بلکه رزقلری نهارك ایکی
طرفی مقدارنده کلور * دینلدیکه انلر نهارك وقتنی حجابلر رفعیله ولیلك وقتنی حجابلرك ارخاسیله
بیلورلر دینلدیکه انکله مراد رفاهیت عیش وسعت رزقدر ﴿ تلك الجنة التی نورث من عبادنا
من کان تقیا ﴾ اشبو شول جنتدرکه انی عبادمزدن هرتقی اولانه ویررز وارثه موروثنك
مالنی ویرمزکبی * دینلدیکه متقیلر جنتده شول مسکنلره وارث اولورلرکه اهل نار اکا
کیریسرلردی اکر اطاعت ایتسه‌لر * وقتاکه پیغمبرمز علیه السلام اصحاف کهف وذو القرنین
وروحدن سؤال اولندقده ایرته خبر ویره‌ین ان شاء الله دیمدی اندن وحی اون بش ویاقرق
کون منقطع اولوب زیاده مهموم ومحزون اولدی حتیکه مشرکلر محمدی ربیسی ترك ایتدی
دیدیلر بعده وحی ایله جبرائیل علیه السلام اکا کلدیکنده دیدیکه یااخی جبرائیل نه سببله اکنوب
کلمدك جبرائیل علیه السلام ایتدیکه ﴿ وما نتنزل الا بامر ربك ﴾ بز عبد مأمورز سکا نزولمز دکل الا
ربك جل شانه‌نك امریله‌در یعنی جبرائیل علیه السلامه الله تعالی امر ایلدیکه محمد علیه السلامه
بویله جواب ویره ﴿ له ما بین ایدینا وما خلفنا وما بین ذلك ﴾ اول الله تعالی یه مختصدر هر اماکن
واحایینمزك علمی برمکانه‌که انتقال ایدرز وبرزمانده‌کی نزول ایدرز وبرزمانده‌که ایتمزز الا انك
امر ومشیتیله‌در * دینلدیکه یعنی اوکیمزده اولان امر آخرت وثواب وعقاب وآردمزده اولان
امر دنیا وایکیسی ایکی نفخه بینیکه فرق ییلدر ویاخود اوکیمزده‌کی دنیادن قلان وآردمزده‌کی دنیادن
کچن وایکیسی اراسنده‌کی مدت حیاتمز اوله * یاخود اوکیمزده‌کی موتمزدنصکره وآردمزده‌کی
خلق اولنمامزدن اول وایکیسی اراسنده‌کی مدت حیات اوله * ویاخود اوکیمزده‌کی ارضدر
قچانکه اکا نزول مراد ایدرز وآردمزده‌کی سمادر قچانکه اندن نزول ایده‌وز ایکیسی
آراسنده‌کی هوادر ﴿ وما کان ربك نسیا ﴾ یامحمد ربك تعالی سنی ترك ایدر اولمدی یعنی بزم
عدم نزولمز نزوله امر اولنمدیغمز ایچون یوخسه الله تعالی سنی ترك ایتمسیچون دکلدر بلکه
برحکمت ایچوندرکه اول انی اراده ایتدی * دینلدیکه اشبو آیتك اولی متقیلرك قولنی حکایت
اوله قچانکه جنته کیره‌لر یعنی بزم نزولمز دکل الا الله تعالینك امر ولطفیله‌در اول جمیع
امورك مالکیدر اول کرك سالف ویاحاضر ویامترقبدر اولکه انی بولدق وبولورزانك لطف
وفضلندندر * بعده الله تعالی انلرك اول قولنی تقریر ایدوب دیدیکه رب تعالی عمل اهلنك
اعمالنی وانك اوزره آنلر ایچون وعد ایتدیکی ثوابی اونودر اولمدی ﴿ رب السموات والارض

وفات ايتمش بولدی * وبو بابده روايت بودركه ادريس عليه السلامك كثرت طاعتندن ملك الموت آكا مشتاق اولمشيدی
اذن باريله زمينه كلوب آنی بولدی ادريسك التماسی وحقك امريله روحنی قبض ايدوب حق تعالی تكرار جاننی بخش
ايلدی عزرائيل عليه السلام آنی آسمانه كوتوروب جهنمی

كوستردی آندن جنته كيردكده بر دخی
چيقمدی انسانه موت لازم
ايدی بن انی طاتدم جنته
كيرن بر دخی چيقميه جغی
موعود ايدی ايشته بن كيردم
بر دخی چيقمم ديدی (اولئك
الذين انعم الله عليهم من
النبيين من ذرية آدم وممن
حملنا مع نوح ومن ذرية
ابراهيم واسرائيل وممن
هدينا واجتبينا اذا تتلى
عليهم آيات الرحمن خرّوا
سجداً وبكياً) بو سوره‌ده
مذكور زكريادن ادريس
عليه السلامه كلنجه نبيلر
آنلردركه الله تعالی آنلره
دين و دنيا نعمتلرينك
انواعيله انعام ايلدی
آنلردن ادريس آدم عليه
السلام ذريتندن ونوح ايله
سفينه‌يه كتوردكز سام
ذريتندن ابراهيم واسحق
واسماعيل ويعقوب عليهم
السلام و اسرائيل
ذريتندن موسی وهرون
و زكريا و يحيي و عيسی
عليهم السلامدر بونلر بزم
طريق حقه ارشاد ونبوتله
انتخاب ايتدكلرمزدن
ايديلر آنلره الله تعالينك
آيتلری تلاوت اولندقده
سجده ايدوب آغلارلردی (فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة واتبعوا الشهوات فسوف يلقون غياً) (سورهٔ)
ونبيلردن صكره قوم بد كلديكه نمازی ترك ايتديلر وآرزوی نفسلرينه تبعيتله معصيت ايشلديلر آنلر آخرتده زيان
وعذابه ملاقی اولورلر «غی» جهنمده بر قويی ياخود بر دره‌در آتشی شديد اولمغله تارك نماز وتابع شهوات مكانيدر

وما بينهما) اول سموات وارضده وايكيسی بيننده‌كی خلقك ربيسيدر اكر اكا نسيان جائز
اولسه ربوبيتی مستحيل اولوردی ايمدی اول نسياندن منزهدر (فاعبده واصطبر لعبادته)
اويله اولسه اكا عبادته اقبال وانك اوزره اصطبار ايت بوخسه بر مدت وحيك احتباسندن
ويا شماتت اعدادن ضيق الصدر اولمغل (هل تعلم لها سميا) اول الله تعالی‌يه مثيل وعديل ويا
هيچ احدی الله اسميله تسمی ايتمش بيلورميسن * زيراكه مشركين اكرچه صنملرينه آله ديو تسميه
ايده‌لر لكن جداً الله اسميله تسميه ايتمامشلردر (ويقول الانسان أئذا مامت لسوف اخرج حيا)
يعنی منكر اولان جنس انسان ديركه نچانكه بن فوت اولوب دفن اولنم قبردن حی اولديغم
حالده چيقارميم (أولا يذكر الانسان انا خلقناه من قبل ولم يك شيئا) اول انسان تذكر وتأمل
ايتمزميكه بو حالتدن اول هيچ بر شی ايكن بز انی خلقله وجوده كتوردك يعنی اكر اول نشأء
اولايی تذكر ايتسه نشأة اخرايی انكار ايتمزدی * زيرا ابدا خلق اعاده‌دن اعجب واغربدر خالقك
قدرتنه اقربدر شول حيثيتدنكه اعاده بدأدن اهوندر (فوربك لنحشرنهم والشياطين) ربك
جل شانه حقيچون اول بعثه انكار ايدنلری معادده شول دنياده‌كی قرينلری شيطانله حشر ايدرز
زيرا هر كافر انی اغوا ايدن شياطينله بر زنجيره اوليسردر (ثم لنحضرنهم حول جهنم جثيا)
بعده بز انلری جهنمك حولنده ديزلری اوزره چوكمش اولدقلری حالده ايدرز تاكه سعدا انی
كوروب كنديلرك نجاتنه غبطه وسرورلری زياده اوله واشقيا ايسه معادلريچون ادخار ايتدكلری
عدهيه نائل اولوب سعدانك انلردن دار ثوابه رجوعلرينه ودخی كنديلر اوزره شماتتلرينه غيظ
وحسدلری زياده اوله (ثم لننزعن من كل شيعة ايهم اشد على الرحمن عتيا) بعده هر امتك
كفارندن قنغيسی الله تعالی‌يه جرأت وكفرده اشد وجرمده اكثر اولانی آيروب ناره ادخالده
انلری تقديم ايدرز * بعض آثارده ايدر انلرك جميعی مسلسلين مغلولين اولدقلری حالده جهنمك
حولنه احضار اولندقلرندن صكره جهنمه ادخالده الاكفر فالاكفر تقديم اولنورلر (ثم لنحن
اعلم بالذين هم اولى بها صليا) بعده انلردن ناره دخوله احق واولانه اعلمزكه انلرك كفر وعتوده
رياستلريچون ضال ومضل اولدقلريچون عذابلرين مضاعف قيلورز (وان منكم الا واردها)
والله سزدن بر كمسه يوقدر الا اول ناره ورود ايدر (كان على ربك حتما مقضيا) سزاكا
ورودكز رب تعالينك اوزريكزه انی قضاسی مقتضاسنجه امر لازم اولدی (ثم ننجي الذين
اتقوا) بعده متقيلری اندن انجا ايدرز (ونذر الظالمين فيها جثيا) وكافرلری اول نارده ديزلری
اوزره چوكمش ترك ايدرز * اشبو ورودك معناسنده مفسرون اختلاف ايتديلر ابن عباس
ايدركه اول اكثرون قوليدر برّ وفاجر ناره كيرر بعده الله تعالى اندن متقيلری چيقارر وبر
قوم ديديلركه اول ورودله مراد حضور ورؤيتدر يوخسه دخول دكلدر * زيراكه مؤمنلر
ابدا ناره دخول ايتمزلر * ان الذين سبقت لهم منا الحسنى اولئك عنها مبعدون * دلالتيله كه

ديندی (الا من تاب وآمن وعمل صالحاً فاولئك يدخلون الجنة ولا يظلمون شيئاً) مكر اول كمسنه‌لركه توبه ايدوب قلباً ولساناً ايمان وعمل
صالح ايده آنلر جنته داخل اولوب عمللرندن برشیء نقصانله ظلم اولنمزلر (جنات عدن التي وعد الرحمن عباده بالغيب انه كان وعده مأتياً)
اول عدن جنتلری كه انی منعم حقيقی اولان

جناب الله قوللرينه وعد ايتدی الله تعالينك وعدی جنتره ايريشيجی اولدی
(لا يسمعون فيها لغوا الا
سلاماً ولهم رزقهم فيها بكرة
وعشياً) اهل جنت جنتده
كلام بيهوده ايشتمزلر انجق
الله تعاليدن يا ملكلردن ياخود
بربرلرندن سلام ايشيدرلر
وآنلرك آنده رزقلری
صباح واخشام جنت
نعمتلريدر * ديندیكه
ابدی منور اولمغله جنتك
نهاری پرده‌لرك فتحی
وليلی پرده‌لرك چكلمسيدر
ياخود كوندز خدمه‌سی
غلمان كيجه خدمه‌سی
حور اولمغله اندن معلوم
اولور (تلك الجنة التي
نورث من عبادنا من كان
تقياً) بو جنت اولدركه
بز آنی قوللرمزدن متقی
اولنلره ميراث ويررز
(وما نتنزل الا بامر ربك
له ما بين ايدينا وما خلفنا
وما بين ذلك وما كان ربك
نسياً) بز ملكلرز انجق
ربك تعالينك امريله نزول
ايده‌رز بزم كله جكده وكلمشده
واولمش واوله جق بيننده
ايشيمزك جمله‌سی الله تعالينك
علمنه مخصوصدر ربك تعالی
سنی اونودر اولمدی *
مرويدركه وقتاكه پيغمبر عليه السلام اصحاب كهف وذو القرنين وروحدن سؤال اولندقده يارين جواب ويررم ديوب
ان شاء الله ديمدی بوندن اون بش يا يكرمی بش كون صكره جبريل عليه السلام نازل اولدقده افندمز عليه السلام آكا كچ
كلدك سكا منتظر ايدم ديدی جبريل عليه السلامك جوابی بو آيت كريمه ايله حكايت اولندی (رب السموات والارض وما بينهما

سورهٔ انبياده كلور لكن قول اول اصحدركه اهل سنت ذاهبلردر شول دليل ايله كيم
* قال النبي عليه السلام لا يموت لمسلم ثلاثة من الولد فيلج النار الا تحلة القسم * پيغمبريمز عليه السلام
ايدر بر مسلم كه انك اوچ ولدی وفات ايدر انك ناره دخولی * وان منكم الا واردها * قول
شريفنده‌كی قسم تحله‌سيچون اولور جابر رضی الله عنه ايدر پيغمبريمز عليه السلامی ايشتدمكه
در ورودله مراد دخولدر الا بوكه مؤمنلره برد وسلام اولور ابراهيم عليه السلامه اولديغی
كبی وكافرلره نار اولور روايت اولنديكه اهل جنت ديه‌لركه رب تعالی قسم ايتمشديكه بزی
ناره ايراد ايده ديتله كه سز ناره ورود ايتديكز الا بوكه اول خامده ايدی اماكه * اولئك
عنها مبعدون * قوليله مراد انلر نار عذابندن ابعاد اولنمشلردر ديندیكه اول ورودله مراد
صراط اوزرندن عبوردر * زيراكه اول نار اوزره ممدود جسردر (واذا تتلى عليهم آياتنا بينات)
نچان انلره بزم آيات بيناتمز تلاوت اولنسه‌كه اول بنفسها ويا رسول الله عليه السلام بيانيله مبينه‌در
وياخود واضحات الاعجازدر (قال الذين كفروا للذين آمنوا ای الفريقين خير مقاما واحسن
ندّيا) اهل مكه صحابه‌نك فقرالرينه ديديلركه حالبوكه انلره قشافت وعيشلرنده خشونت
وثيابلرنده رثاثت اولوب مشركون ايسه صاچلرين طرارلر وباشلرين ياغلرلر وفاخر لباسلر
كيرلردی ايكی فريقدن مؤمنين وكافريندن قنغيسی منزلده خيرلودر ومجلس ومجتمعده احسندر
وقتاكه مشركون آيات واضحات ايشتديلر واكا معارضه ودخلدن عاجز اولديلر حظوظ
دنيادن مالريله افتخاره باشلديلر ودنياده حظلرينك زياده‌سن عند الله فضل وحسن احواللرينه
استدلال ايتديلر * زيراكه حياتلری دنيانك ظاهری اوزره قاصر ايدی اويله ايسه اول زعم
فاسدلری رد اولنوب * ديندیكه (وكم اهلكنا قبلهم من قرن هم احسن اثاثا ورءيا) قرون
ماضيه‌دن نيجه قرن اهالی بز هلاك ايتمشزكه انلر اشبو كفره‌دن اكثر ومنظر زينتده احسن
ايديلر (قل من كان في الضلالة فليمدد له الرحمن مدا) ديكل‌كه اول كيم كفرده اوله الله تعالی انی عمر
ايله امداد وامهال ايدركه اول اكا استدراج اولوب انكله معاذيری منقطع اولور (حتى اذا رأوا
ما يوعدون اما العذاب واما الساعة) نچان اول كفره وعد اولندقلرين كوره‌لر يا دنياده مسلمون
انلر اوزره غالب اولوب قتل واسرلری عذابنه ايره‌لر وياخود يوم قيامتده خزی ونكاله ايره‌لر
(فسيعلمون من هو شر مكانا واضعف جندا) اول وقتده بيلورلركه ايكی فريقدن قنغيسی منزلتده
شرلو واعوانده اضعفدركه انلر نارده ومؤمنلر جنتده اولورلر (ويزيد الله الذين اهتدوا هدى)
والله تعالی اهتدا ايدنلرك ايمان ويقينن آرتورر وقتاكه حق جل وعلا كافره امهال وحياة
دنيا ايله تمتيعی فضليچون دكل ايديكن بيان ايلدی ديلديكه مؤمنك دنيادن حظده قصوری
نقصيچون دكل ايديكن بيان ايده ايمدی الله تعالی انكله اكا اندن خيرلوبی تعويض اراده
ايدويدر وياخود معنی الله تعالی ضلالتده اولانك ضلالتن وهدايتده اولانك هدايتن زياده

فاعبده واصطبر لعبادته هل تعلم له سمیاً) سموات وارضك وآنلرك بیننده اولان مخلوقك ربیدر نسیان آکا لایق دکلدر
اول سنی اونتمز بیلورسن آکا عبادت ایله وعبادتکده ثابت وصابر اول وحیك اکلمسندن ملول اولمه هیچ بر کسه
الله اسمیله تسمیه اولمش بیلورمیسین اکر مشرکلر صنملرینه اله دیرلر لکن مطلقا الله اسمیله تسمیه
ایتمشلردر (ویقول الانسان
أئذا مامت لسوف اخرج
حیاً) منکر انسان بن فوت
اولوب قبرده طپراق اولدقدنصکره دیریلوب چیقارمیم
دیر (اولا یذکر الانسان
انا خلقناه من قبل ولم یك
شیئاً) ایاانسان دوشنمزمیکه
مقدم بر شی دکل ایکن
بز آنی خلق ایتدك
(فوربك لنحشرنهم والشیا
طین ثم لنحضرنهم حول
جهنم جثیاً) ربك جل
شانه حقیچون قیامتده
کافرلری قرینلری اولان
شیطانلرله برزنجیرده باغلو
حشر ایدەرز صکره
جهنمك اطرافنه دیزلری
اوزره احضار ایدەرز
که سعدا آنلری کوروب
بوبلیەدن خلاص اولدقلرینه
مسرور وکافرلر جهنمده
مکانلرینی کوروب ملال
وحسرتلری زیاده اوله
(ثم لننزعن من کل
شیعة ایهم اشد علی الرحمن
عتیاً) بعده هرکروهك
کفارندن قنغیسی الله
تعالی‌یه کفرده جسور
واشد وجرمده اکثر ایسه
تفریق وجهنمه ادخاله تقدیم ایدەرز (ثم لنحن اعلم بالذین هم اولی بها صلیاً) صکره بز بیلورزکه
کسکین آتشه آتیلوب عذاب اولنمغله آنلردن اولی اولان کیمدر (وان منکم الا واردها کان علی ربك حتماً
مقضیاً) تحقیق سزدن کمسنه یوقدر الا اول آتشه اوغرار اول جهنمك آتشنه اوغرامقلق ربك تعالینك جزمی

قیلور (والباقیات الصالحات خیر عند ربك ثواباو خیر مردّا) طاعاتکه انك عائدەسی صاحبیچون
ابدالآباد قالور اول کرك صلوات خمس ویا * سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر * ویا
غیریدر ربك جل شانه عندنده ثوابده وعاقبت ومرجعده خیرلودر شول نعم فانیه‌دنکه کفره
انکله تمتیع اولندقلرینه افتخار ایدرلر (أفرأیت الذی کفر بآیاتنا وقال لأوتین مالا وولدا) خباب
بن الارت رضی الله عنه صایغ ایدی عاص بن وائل نام کافره بعض حلی دوزوب اندن اجرتنی
استیو واردیغنده عاص اکا محمده کافر اولمینجه والله اجرتکی ویرمزین دیدی خباب ایتدی والله
بن محمده کافر اولمزین نه حیاتمده ونه مماتمده ونه بعثمده عاص ایتدی بن موتمدنصکره بعث اولنورمیم
خباب دیدیکه نعم عاص ایتدی اویله اولسه بنم انده مالم وولدم اولیسردر انده بکا کلدیککده سکا
اجرتکی ویرەین اول سببدن بوآیت نازل اولدیکه یامحمد خبردارمیسن شول کمسه‌یه کیم بزم
آیتلریمزه کافر اولوب بعث اولندیغمده بکا مال وولد ویریلور دیو تحقیق ایدر (اطلع الغیب) اول
عظم شانندن عالم غیبه‌می ارتقاء ایتدی حتی که الله تعالینك تفرد ایتدیکی علم غیبه مطلع اولوب
آخرتده اکا مال وولد ویریلور ایدوکنی ادعا اوزرینه تألی ایتدی (ام اتخذ عند الرحمن عهدا)
ویاخود عالم الغیوب رب تعالی عندنده عهدمی اتخاذ ایتدی حتی که اول اکا انی بیلدیردی * زیرا
اکا توسل اشبو ایکی طریقك بریله اولور ویاخود اول کلمهٔ توحیدمی سویلدی ویاعمل صالحمی تقدیم
ایلدی * زیرا الله تعالینك اول ایکیسی اوزره ثوابله وعدی عهدکبیدر (کلا) اول کافر ایسه
نه علم غیبه مطلع اولوبدر ونه الله تعالی عندنده عهد اتخاذ ایدوبدر (سنکتب مایقول) بز انك
اول اقوالی اوزرینه کاتبین ملکلریمزده یازدیروب یوم قیامتده انك اوزره اکا حساب وجزا
ایدرز (ونمدله من العذاب مدّا) وبز اکا عذابی طویل ایدرز ویاخود عذابنی زیاده ومضاعف
قیلورز شول سببدنکه کفروافتراء واستهزایی جمع ایلدی (ونرثه مایقول) وانك عندنده‌کی
مال وولده انی اماته ایله غیری وارث قیلورز ویاخود انك زعمنجه آخرتده کندویه ویریلور
دیدیکی مؤمنلرك برینه ایراث ایدوب دیدیکنك غیربی اکا نارده ویررز (ویأتینا فردا)
ویوم قیامتده اول بزه مال وولدنسز یالکز کلور (واتخذوا من دون الله آلهة لیکونوا لهم
عزّا) مشرکون اصنامی الله تعالیدن غیری آلهه اتخاذ ایتدیلرکه انلرکله تعززایدرلر شول
حیثیتله‌که اول اصنام انلری الله تعالی‌یه ایرکوره وانك عندنده شفاعتلری ایره (کلا) حال
بوکه انلرك زعم ایتدیکی منوال اوزره اولمز (سیکفرون بعبادتهم ویکونون علیهم ضدا) اول
اصنام انلرك عبادتی انکار ایدوب انلره اعدا اولیسرلردرکه عابدلرینه لعنت ایدەلر وعذابده
اوزرلرینه اعوان اولورلرکه نارلری انلرکله ایقاد اولنور * قال النبی علیه السلام من یطلب
رضی المخلوق فی معصیة الخالق عاد الحامد ذاما) پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکمسه‌که خالقك
معصیتنده مخلوق رضاسن طلب ایده انك حمد ایدیجیسی ذم ایدر اولور (ألم تر انا ارسلنا
(الشیاطین)

و قطعی حکم و قضاسی اولدی * بوناره اوغرامقلق کرچه مطلق واقعدر لکن بر صنف مؤمنلر اندن کچرکن اول
آتش سونور صکره آنده کچدکلرینی ملکلر خبر ویرر وبر صنف دخی اوغرایوب کناهی قدر اکلنور جنته کیدر
دینلدی (ثم ننجی الذین اتقوا ونذر الظالمین فیها جثیا) بوندن صکره شرکدن اتقا ایدنلری ناردن
اخراجله خلاص ایدەرز
وکافرلری اول ناردن
دیزلری اوزرینه چوکمش
اولەرق ترك ایدەرز (واذا
تتلی علیهم آیاتنا بینات قال
الذین کفروا للذین آمنوا
ای الفریقین خیر مقاماً
واحسن ندیاً) بزم معانیسی
ظاهر آیتلرمز مشرکلره
اوقوندقده صنادید قریشك
کافرلری مؤمنلرك فرقه‌سنه
دیدیلرکه بومؤمن وکافردن
قنغی فرقه مقام جهتیله یعنی
منازل و معاش وخوش
حاللقده خیرلودر ومجلس
و مجمع صورتیله قنغیسی
احسندر * یعنی سز ضعفا
وفقرا وبز اغنیا ومجلس
آرایز دیو مال دنیا ایله
افتخار ایلدیلر حق تعالی
آنلرك فخر فاسدلرینی
رد ایله بیوردیکه (وکم
اهلکنا قبلهم من قرن
هم احسن اثاثاً ورئیاً)
بونلردن مقدم کچنلردن
نیجه سنی هلاك ایتمشزدرکه
انلر بو کفرەدن مالده
اکثر وزینتده احسن
ایدیلر (قل من کان فی
الضلالة فلیمدد له الرحمن
مدا) دیکه کیمکه ضلالتده و حقدن دور اولدی الله تعالی آکا طول عمرله امداد و مهلت ویرر (حتی اذا راوا مایوعدون
اماالعذاب واماالساعة فسیعلمون من هو شر مکاناً واضعف جنداً) تاکه اول کفار کندولرینه وعد اولنانی یعنی دنیاده
قتل واسر وقیامتده انواع عقوبت و نکال عذابنی کورەلر آنلر یقینده بیلورلرکه ایکی فرقه‌دن قنغیسی مکانده بدتر

الشیاطین علی الکافرین تؤزهم ازا) یامحمد سن خبر ویرلدکمیکه بز شیاطینی کافرلر اوزره تسلیط
ایتدك که انلرك طاعتدن معصیته اغراء وسوق ایدەلر (فلا تعجل علیهم) اعدی سن انلرك هلاکنه
عجله ایتمکل تاکه سن ومؤمنلر انلرك شرورندن استراحت ایده وارض فسادلرندن طاهر اوله
(انما نعد لهم عدا) بز انلرك لیالی وایام وشهور واعوامن بلکه دنیاده تنفس ایتدکلری انفاسك
عدایدرز آجال مقدرەلرین استیفاء ایدەلر نه انك اوزره زائد ونه اندن ناقص اولور بعده هلاك
اولوب شرلرندن استراحت ایدرسز (یوم نحشر المتقین الی الرحمن وفدا) ذکر ایت شول یومیکه
بز انده متقیلری قبرلرندن ویاحسابدن صکره ناقەلر اوزره راکبین اولدقلری حالده جنته جمع
ایدرز * حضرت علی رضی الله عنه ایدر والله انلر بیاق حشر اولنمزلر بلکه ناقەلر اوزرەکه
رحللری آلتوندن ونجائب اوزرەکه سرجلری یواقیتدر دیلدکلرنده یوریدرلر ودیلدکلرنده طیران
ایتدیررلر (ونسوق المجرمین الی جهنم وردا) ومجرملری عطاش اولدقلری حالده شول مایه
سوق اولنور بهایم کبی جهنمه سوق ایدرز (لا یملکون الشفاعة الا من اتخذ عند الرحمن عهدا)
شفاعته مالك اولمزلر مکر اولکه دنیاده الله تعالی عندنده ایمان وعمل صالحله عهد اتخاذ ایده
ویا شفاعته الله تعالیدن اذن اتخاذ ایده (وقالوا اتخذ الرحمن ولدا لقد جئتم شیئا ادا) یهود
ونصارادن ملائکه‌یی بنات الله زعم ایدنلر دیدیلرکه الله تعالی ولد اتخاذ ایتدی یا محمد سن انلره
دکلکه سز قول عظیم منکر ویا کذب وزور سویلدیکز (تکاد السموات یتفطرن منه) انلرك
اول قولندن سموات قریب اولورکه منشق اوله (وتنشق الارض وتخر الجبال هدا) وارض
منصدع اولوب طاغلر اوزرلرینه دوشه یعنی اول کلمه‌نك هول وعظمی بر حیثیتده‌درکه بر
صورت مخصوصه ایله تصور ایدلسه اشبو اجرام عظام انی تحمل ایتمیوب انك شدتندن تفتت
ایدیدی ویا انك فظاعتی الله تعالینك غضبن مجلبه‌در اکر انك حلمی اولمسه انی تفوه ایدنه
غضبندن عالم خراب اولوب تبدد ایدیدی (ان دعوا للرحمن ولدا) شول سببدنکه الله تعالی‌یه
ولد نسبت ایتدیلر (وما ینبغی للرحمن ان یتخذ ولدا) والله تعالی‌یه مستقیم اولمزکه ولد اتخاذ
ایده * زیرا انك اکا نه حاجتی ونه بر شیئله مجانستی واردر (ان کل من فی السموات الا آتی
الرحمن عبدا) سموات وارضده هیچ احد یوقدرکه الا اول یوم قیامتده رب تعالی‌یه خاضع وذلیل
وعبودیتنه مقر اولدیغی حالده کلور ملائکه وعیسی وعزیر وغیر کبی‌که انك ربوبیتنه التجا
وانقیاد ایدەلر عبیدك ملوکه ایتمسی کبی اویله اولسه انکچون انلردن ولد اتخاذی نیجه لایق
اولور (لقد احصاهم وعدهم عدا) انلری حصر واحاطه ایلدی بر حیثیتله‌که انك حوزهٔ
علم وقبضهٔ قدرتندن خارج اولمزلر وانلرك اشخاص وانفاس واعمالنی عد ایلدی * زیراکه
هر شیء انك عندنده قدر ایله‌در نه انی مجاوز ونه اندن ناقص اولور (وکلهم آتیه یوم القیامة
فردا) انلرك هر بری یوم قیامتده یالکز کلور بیله‌سنجه اتباع وانصاردن کمسه اولمز (ان

وعسکر جهتیله ضعیفدر » زیرا مؤمنه مکان جنت کافره نار ومؤمنه الله تعالی وملکلر یار ومددکاردر وکافر ومشرکلره
خسراندر » ﴿ ویزید الله الذین اهتدوا هدی والباقیات الصالحات خیر عند ربك ثواباً وخیر مرداً ﴾ الله تعالی قرآنله
طریق مستقیمه کیده‌نك هدایتنی آرترر کفارك دنیاده افتخار ایتدکلری نعم فانیه‌دن مؤمنك باقی اولان

عمل صالحلریکه « صلوة
خمسه وسبحان الله والحمد لله
ولا اله الا الله والله اکبر
کلماتی » ثواب جهتیله ربك
تعالی عندنده وآکار جوعده
خیرلودر ﴿ افرأیت الذی
کفر بآیاتنا وقال لاوتین مالاً
وولداً ﴾ یا محمد آیا اول
آیتلرمزه کافر اولان
کمسنه‌یی کوردنمیدیکه قیامتده
البته بکا مال وولد ویریلور
دیدی * مرویدرکه خباب
بن الارت رضی الله عنه‌نك
عاص بن وائل نام کافرده
بعض صنعتی اجرتی
آله جغی اولمغله طلب
ایتدکده سن محمده کافر
اولمدقجه بورجی ویرمم
دیدی خباب رضی الله عنه
والله نه صاغلغمده ونه
وفاتمده ونه بعثمده محمد
علیه السلامه کافر اولمم
دیدی عاص اکر بعث وار
ایسه بکا آنده مال
واولادمی ویررلر اول
زمان کل حقکی ویره‌یم
دیدی بناءً علیه بو آیت
کریمه نازل اولدی ﴿ اطلع
الغیب ام اتخذ عند الرحمن
عهداً ﴾ آیا اول مال وولد
ویریله جکنی غیبه اطلاع ایله‌می یاخود لوح محفوظه مطالعه ایله‌می بیلدی یاخود الله تعالی عندندن عهدمی ﴿ تعالیدنکه ﴾
الدی ﴿ کلا سنکتب مایقول ونمدله من العذاب مداً ﴾ اویله دکلدر نه غیبه اطلاعی ونه عهد آلدیغی واردر بز آنك دیدیکنی
کاتبین ملکلرمزه یازدیروب قیامتده آنك عذابنی تطویل وتضعیف وزیاده ایده‌رزکه اول کفر وافترا واستهزایی جمع

الذین آمنوا وعملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن ودا ﴾ شونلرکه ایمان واعمال صالحه ایله
متصف اولدیلر الله تعالی انلر ایچون قلوبده مودت احداث ایدر انلرك اول مودت اسبابنه
تعرضی اولقسزین * قال النبی علیه السلام اذا احب الله عبدا یقول لجبریل احببت فلانا
فاحبه فیحبه جبریل ثم ینادی فی اهل السماء ان الله قد احب فلانا فاحبوه فیحبه اهل السماء
ثم یوضع له المحبة فی الارض * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر چقان الله تعالی برعبدی سوسه
جبریل علیه السلامه دیرکه بن فلانی سودم سن دخی انی سوکل اویله اولسه جبریل علیه السلام
انی سوب سماء اهلنه ندا ایدرکه الله تعالی فلانی سوبدر سز دخی انی سویکز اویله اولسه
اهل سماء دخی انی سورلر بعده اهل ارض قلوبنده اکا سوکو وضع اولنور * دینلدیکه
برعبدکیم الله تعالی‌یه قلبیله اقبال ایده الله تعالی اکا اهل ایمان قلوبیله اقبال ایدر حتی‌که انی
انلره سودیرر ﴿ فانما یسرناه بلسانك لتبشر به المتقین وتنذر به قوما لدا ﴾ یا محمد بز سکا
قرآنی کندی لغتك اوزره انزال ایتدك تاکه انکله متقیلری تبشیر وشدید الخصومه کمسه‌لری
انذار ایده‌سن دینلدیکه الد لغتده اول کمسه‌درکه حقی قبول ایتمیوب باطلی ادعا ایده ویاشول
ظالمدرکه مستقیم اولمیه ویا اولدرکه حقی اصم اوله ﴿ وکم اهلکنا قبلهم من قرن هل تحس
منهم من احد او تسمع لهم رکزا ﴾ اهل مکه‌دن اوکدین بز نیجه قرن اهالی اهلاك ایتمشز
انلردن هیچ برین کورر ویا صوت خفی ایشدرمیسز

﴿ سورة طه وهی مائة وثلاثون آیة مکیة ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ طه ﴾ دینلدیکه اول قسمدر ویا اسماء اللهدن بر اسمدر ویاخود سریانیجه یا رجل دیمکدر
ویا عك لغتنده یا انسان دیمکدر ویاخود الله تعالینك طول وهدایتیله اقسامیدر ویاخود طا
طاهر اسمیله وها هادی اسمیله افتتاحیدر * دینلدیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه مکه‌ده
وحی نازل اولیجق عبادتده شدت اجتهادندن ایاقلری بوریلوب ایاغنك کاهی بری وکاهی
بری اوزره طورر انك ایله ایاقلرین دیکلندیرردی * زیرا کیجه‌نك کلی صلاتده قیامله کچوردی
اویله اولسه اشبو طه لفظیله نفسنه تخفیف ایتمکه امر اولندی ﴿ ما انزلنا علیك القرآن لتشقی ﴾
بز سکا قرآنی انزال ایتمدککه نفسکی اتعاب ایده‌سن * دینلدیکه مشرکون انك عبادتده
اجتهادین کوربجك دیدیلرکه یا محمد سکا قرآن نازل اولمدی الاشقاك ایچون اویله اولسه اشبو
آیت نازل اولدی ﴿ الا تذکرة لمن یخشی ﴾ بلکه انی تذکره وعظه انزال ایتدك هر کمسه‌یه‌که قلبنده
خشیت ورقت اولوب انذاره تأثر ایده ویا اول کمسه‌یه‌که الله تعالی انی تخویفله قلبنه خشیت
ایرر ایدیکنی بیله ﴿ تنزیلا ممن خلق الارض والسموات العلی ﴾ تنزیل اولدیغی حالده اول الله

ایلدی ﴿ ونرثه مایقول ویأتینا فرداً ﴾ آنك دیدیکی مال وولدی آنك فوتیله غیری‌یه ارثا ویروب آنی قیامتده بزه مال
وولددن عاری یالکز کتوررز ﴿ واتخذوا من دون الله آلهةً لیکونوا لهم عزاً ﴾ مشرکلر اصنامی الله تعالینك غیری آلهه
اتخاذ ایتدیلرکه آنلره سبب عزت اوله‌لر یعنی آنلرك شفاعتیله عزیز اوله‌لر ﴿ کلا سیکفرون بعبادتهم ویکونون
علیهم ضداً ﴾ اویله دکلدرکه
آنلرله عزیز اوله‌جقلر بلکه
اول اصناملری آنلرك
عبادتلرینی انکار ایدوب
آنلره عداوتله لعنت ایده‌لر
واوزرلرینه ضد اوله‌لر
﴿ الم تر انا ارسلنا الشیاطین
علی الکافرین تؤزهم
ازاً ﴾ یا محمد سن خبر
المدکمی‌که بز شیطانلری
کافرلر اوزرینه تسلیط
ایلدککه آنلری
معصیته تحریص ایده
﴿ فلا تعجل علیهم انما
نعد لهم عداً ﴾ سن انلرك
عذابنه عجله ایتمه بز انلرك
ایام وانفاسنی کمال اوزره
تعداد ایده‌رز وقتی کلدکده
هلاك وعذابلرینی بولورلر
﴿ یوم نحشر المتقین الی
الرحمن وفداً ﴾ یاد ایله
اولکونیکه بز متقیلری
ناقه سوار جناب الهی‌یه
جمع ایده‌رز ﴿ ونسوق
المجرمین الی جهنم ورداً ﴾
ومجرملری صوسز
اوله‌رق جهنمه سوره‌رز
﴿ لا یملکون الشفاعة الا من
اتخذ عند الرحمن عهداً ﴾
شفاعته انجق اول کمسنه
مالك اولورکه دنیاده توحید وعمل صالح ایله من عند الله عهد المش اوله یاخود شفاعت ایتمکه مأذون کمسنه‌یی بولمش اوله
﴿ وقالوا اتخذ الرحمن ولدا لقد جئتم شیئا ادا ﴾ یهود ونصاری وبنی ملیح الله تعالی بنین وبنات ایدی دیدیلر یا محمد سن انلره
دیکه بی‌ادبلکله کذب عظیم سویلدکز ﴿ تکاد السموات یتفطرن منه وتنشق الارض وتخر الجبال هدا ﴾ بونلرك بو بی‌ادب

تعالیدنکه ارض وسموات علایی خلق ایلدی ﴿ الرحمن علی العرش استوی ﴾ که اول رحمان جل
شانه درکه عرشی اوزره استیلا ایتدی ﴿ له ما فی السموات وما فی الارض وما بینهما وما تحت الثری ﴾
انك ملك مخصوصیدر هر شیئکه سمواتده وارضده وایکیسی اراسنده هواده وثرابك وراسنده‌در
ابن عباس رضی الله عنه ایدر یدی قات ارض نون ظهرنده‌در ونون ایسه بحرده‌در نونك رأسی
وذنبی عرشك آلتنده بری برلرینه ملتقی اولور واول بحر ایسه صخرهٔ خضراء اوزره‌که سمانك
خضرتی اندندر واول صخره ثور اوزره‌در وثور ایسه تراب اوزره‌درکه اول تراب ندی‌در وترابك
تحتنده نه وار ایدیکن الله تعالیدن غیری کمسه بیلمز واول نون آغزن آچوبدر اکر الله تعالی جمیع
بحاری بحر واحد قیلوب اول نونك جوفنه آنسه جوفنه واقع اولدیغی کبی فوریوب کیدیدی
﴿ وان تجهر بالقول فانه یعلم السر واخفی ﴾ اکر سن ذکر الله ودعایی جهر ایدرسك بیل‌که الله تعالی
سنك جهرکدن غنیدر زیراکه اول سر واخفایی بیلورکه اول ضمیر نفسدر دینلدیکه سر اولدرکه
انی نفسکده اسرار ایده‌سن وسردن اخفی اولدرکه اکا خفی اوله‌که عمل ایتمزدن اول انك فاعلی نه
ایدیکنی بلیه ویاخود سر اولدرکه انك ناسدن اسرار ایدرسن واخفی ایسه وسوسه‌در ویاخود
سر عزیمتدر واخفی ایسه قلبه خطور ایدوب اوزرینه عزم اولنمیاندر * دینلدیکه آیتك معناسی
الله تعالی عبادك اسرارینی بیلور وکندی سرینی عبادندن اخفا ایدر انی کندیدن غیری احد بیلمز *
اشبو آیتده تنبیه واردرکه ذکر ودعاده جهرك مشروعیتی انی الله تعالی‌یه اعلام ایچون دکلدر بلکه
نفسك ذکری وانك انده رسوخی ایچوندر ونفسی انك غیریه اشتغالدن منعیچوندر وقتاکه الله
تعالینك صفاتی الوهیتی مستجمع ایدیکی ظاهر اولدی ایدی اول انکله متفرد ومقتضاسیله
متوحد ایدیکن بیان ایچون دیدیکه ﴿ الله لا اله الا هو له الاسماء الحسنی ﴾ الله تعالی شول معبود
بالحقدرکه ارض وسماده مثل ونظیری یوقدر انکیچون صفات اعلی واردرکه انکله ربوبیته
وعبادته مستحق اولوبدر اسماء شریفه‌سنك حسنده سائر اسماء اوزره فضلی شو سببدندرکه
معانیسی تقدیس وتمجید وتعظیم وربوبیته دلالت ایدر ودخی شول افعاله‌کیم حسنده اول
نهایتدر ﴿ وهل اتیك حدیث موسی ﴾ یا محمد سکا موسانك حدیث وخبری کلدیمی تاکه اعباء نبوتی
تحملده ومقاساة شدائده صبرده اکا اقتدا ایدوب عند الله فوز عظیمه ومقام محموده نائل اوله‌سن *
روایت اولندیکه موسی علیه السلام قاین اتاسی شعیب علیه السلامدن استئذان ایتدیکه والده‌سی
واختنی زیارت ایچون مدینه‌دن مصره کیده اول دخی اکا اذن ویریجك اهل ومالیله بوله کیردی
شام ملوکی خوفیله طریقی قویوب بریه‌یه کیتدی زوجه‌سی ایسه وضع حمله منتظره ایدی
وزمان ایسه ایام شتا ایدی برلیلهٔ مظلمهٔ شدید البرد مثلجه‌ده بیلمدیکندن طور غربی ایمن
جانبنه سیری الجا ایدوب کیدرکن زوجه‌سنی خلق اخذ ایتدی چاقمقین چاقوب آتش
طوتدرمدی ﴿ اذ رأی نارا ﴾ اول وقتده ایراقده بر آتش کوردی ﴿ فقال لاهله امکثوا

قبیح سوزلرندن قریب اولوردیکه سموات وارض منشق اوله وجبال پاره‌لنوب طاغیله دوشه (ان دعوا للرحمن ولدا
وماینبغی للرحمن ان یتخذ ولدا) شول سببدنکه الله تعالی‌یه ولد اسناد ایتدیلر الله تعالی‌یه لایق اولمزکه ولد اتخاذ ایده زیرا
انك کمسنه ایله جنسیتی بوقدر اندن منزهدر واولاد وسائرك اعانتنه محتاج دکلدر (ان کل من فی السموات
والارض الا آتی الرحمن
عبدا) آسمان وزمینده
اولنلرك کلیسی قیامتده الله
تعالی‌یه انجق خضوع
وخشوع ایله عبودیتنی
معترف اوله‌رق کلور (لقد
احصیهم وعدهم عدا) الله
تعالینك علم وقدرتندن خارج
بر شی اولمامغله جمله‌سنی
علمی احاطه ایدوب انلرك
اشخاص وافعالنی یکان یکان
تعداد ایلمشدر (وکلهم
آتیه یوم القیمة فردا)
انلرك کلیسی اکا اتباع
وانصارسز یالکز کلورلر
(ان الذین آمنوا وعملوا
الصالحات سیجعل لهم
الرحمن ودا) مؤمن اولوب
عمل صالح ایشلیانلر الله
تعالی ایچون قلبلرندن
مودت حاصل ایدر *
حدیث شریفده وارددرکه
الله تعالی برقولنی سورسه
جبرائیل علیه السلامه فلان
قولمی سودم سن دخی
سو بیورر وجبرائیل
علیه السلام اهل سمایه
ندا ایدرکه فلانی حق
تعالی سودی وبن دخی
سودم سزده سوك دیر
(فانما یسرناه بلسانك لتبشر به المتقین وتنذر به قوما لدا) یامحمد قرآنی بز سکا کندو لسانکله آسان (علیه)
انزال ایتدك که متقیلری ومعند شدید الخصومه‌لری تخویف ایده‌سن (وکم اهلکنا قبلهم من قرن هل تحس منهم
من احد او تسمع لهم رکزا) سنك قومکدن مقدم زمانلرنده مشرکلردن نیجه قومی هلاك ایلدك انلردن هیچ برینی کوررمیسز

انی آنست نارا) زوجه‌سنه بیله‌سنجه اولانلره دیدیکه سز بوراده طورك که بن آتش کوردم
(لعلی آتیکم منها بقبس او اجد علی النار هدی) رجا ایدرینکه اندن سزه شعلهٔ نار ایله کلم ویاخود
او نار عندنده بکا کوستررکمسه بولم (فلما اتاها) وقتا که موسی علیه السلام اول نارقاتنه واردی
کورسه‌که برشجرهٔ خضراءدر اسفلندن اعلاسنه دکین برپیاض آتش انی قوشادوب درطوتوشوب
کیدر نه آتشك ضوئی شجره‌نك خضرتك تغییر ایدر ونه انك خضرتی انك ضوئن تغییر ایدر اهل
تفسیر ایدر موسی علیه السلامك کوردیکی نور ایدی بوخسه نار دکل ایدی * دینلدیکه اول حجب
الهیه‌نك بریسیدی * قال النبی علیه السلام حجابه النار لو کشفها لاحرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه
بصره من خلقه * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر الله تعالینك حجابی ناردر اکرانی کشف ایتسه
سبحات وجهی خلقندن بصری ایردیکی شیئه دکین احراق ایدیدی * بعده موسی علیه السلام
حشیش یابسدن برشی آلوب اول شجره‌دن یکا یوکلدی هربارکه اول ناره قریب اولدیغنجه ناراندن
تبعد ایدردی موسی اندن بعید اولسه اول نارا کا قریب اولوردی متحیر اولوب طوردی ملائکه
تسبیحن ایشیدوب اوزرینه سکینه القا اولندی (نودی یاموسی انی انا ربك) اول شجره‌دن برندا
کلدیکه یاموسی بن سنك ربکن موسی سرعتله اکا اجابت ایتدی لکن بیلدیکه اکا ندا ایدن کیم
ایدی * دیدیکه صوتنی ایشیدرین لکن مکاننی بیلمزین سن قنده‌سن * دینلدیکه بن سنك
فوقکده وامامکده وخلفکده وقاتکده بن سکا سندن اقربن اویله اولسه موسی علیه السلام
بیلدیکه اول حالات الله تعالینك غیری‌یه لایق دکل ایدیکن تیقن قیلدی (فاخلع نعلیك)
ایمدی ایاغك قابنی چیقار غل دینلدیکه زیرا اول حمار میت جلدندن ایدی دباغت اولنمدیغی
اجلدن * دینلدیکه انك خلعیله امر اولنمسنده حکمت تاکه قدمی ارض مقدسه ترابنه
مس ایله اول ارضك برکتی اکا ایریشه اویله اولسه موسی علیه السلام انی خلعله امر
اولندی * زیراکه حافیا مشیده تواضع وادب واردر خصوصاکه مساجد وبقاع شریفه‌ده
اوله اول اجلدن سلف صالحین اکا معتادلری (انك بالواد المقدس طوی) زیراکه سن
طوی نام وادیٔ مطهره‌ده‌سن (وانا اخترتك فاستمع لما یوحی) بن سنی رسالتم ایچون
اصطفا ایتمشن * ایمدی سکا وحی اولنان شیئی ایشتکل (اننی انا الله لا اله الا انا فاعبدنی)
بن اول الله جل شانه‌یمکه خلقك بندن غیری معبود بالحق الهی یوقدر * ایمدی بکا
اطاعت وبنی توحیدده استقامت ایشتکل (واقم الصلاة لذکری) صلاتی اقامت ایتکه بنی
انده ذکر ایده‌سن ویاخود تاکه بنی انده خاصة ذکر ایده‌سن بندن غیرینك ذکرینی دکل
ویاخود ذکرم اوقاتیچون انی اقامت ایتکه اول اوقات صلاتدر ویاخود برصلاتی ترك
ایدوب صکره ذکر ایتسك ذکر ایتدیککده انی اقامت ایله * قال النبی علیه السلام من نام عن
صلاة او نسیها فلیصلها اذا ذکرها فان الله یقول اقم الصلوة لذکری * پیغمبریمز صلی الله

یا کیزلو صوتلرنی ایشیدرمیسز یعنی کان لم یکونوا نه شخصلری ونه سسلری قالدی

سورة طه مكية وهی اثنان وثلثون ومائة آيات

بسم الله الرحمن الرحيم * طه بونده اختلافك وفرقی اولمغله بعضیسی بیان اولندی علی قول حرف
مقطعه اولوب طاء طاهر هاء
هادی اسمنك مفتاحیدر
بعضیلر اسم قرآندر بعضیلر
اسم سوره‌در بعضیلر اسماء
اللهدندر دیدیلر واکثری
مزمل ومدثر کبی حضرت
رسالتپناه افندمز علیه
السلامك اسمیدر وندا
محذوفدر دیدیلر (ما انزلنا
علیك القرآن لتشقی الا
تذکرةً لمن یخشی) بز سکا
قرآنی رنج ومشقت چکمك
ایچون کوندرمدك الا
قلبنده خشیت ورقت
اولان کمسنه‌یه وعظ
ونصیحت ایتمك ایچون
کوندردك * دینلدیکه
پیغمبر علیه السلامه وحی
نازل اولدقده کیجه‌نك
کلیسنی تهجد وقیام
وشدت اشتهادندن قدم
مبارکلری بوریلوب کاه
بری اوزره کاه اول بری
اوزره طوررردی بوآیتله
نفسنی تخفیفه امر اولندی
یاخود ابوجهل واطرافی
محمده قرآن نزولی انك
زحمتی ایچوندی یا بورنج
ومشقته دوچار اولمسی
بزم دینمزی ترك ایتدیکی
سببدر دیدیلر بناءعلیه بوآیت کریمه‌نك (ثالث) (٤) نزولیله اجتهادی تخفف اولندی (تنزیلاً ممن خلق الارض
والسموات العلی الرحمن علی العرش استوی) اول قرآن ارضی وسموات علایی خلق ایدن الله تعالیدن تنزیلدر اول رحمن جل شانه
عرش اوزره استیلا ایلدی یعنی غالب اولدی * حق تعالی کرچه جمله مخلوقاته مستولیدر لکن عرش جمله مخلوقاتك اقدمی

علیه وسلم ایدر برکمسنه‌که صلوات مکتوبه‌نك برین قیلدین اویوسه ویاانی قیلمغی اونوتسه ایمدی
انی ذکر ایتدیککنده قیلسون بعده اشبو آیتی اکا دلیل کتوردی وبو آیتك عمومیله استدلال ایدر اولکه
اوقات مکروهه‌ده صلاة قضاسنی تجویز ایدر بوخسه ایرته‌یه انك وقتی مثلنه تأخیر ایتمز ابو العالیه‌دن
روایت اولندیکه قچان برنمازی اونودوب قیلمسك نوقتده ذکر ایدرسه انی قضا ایت اکرچه شمسك
طلوع ویاغروبی عندنده ایسه‌ده زیراکه الله تعالی * اقم الصلوة لذکری * دیدی (ان الساعة
آتیة اکاد اخفیها لتجزی کل نفس بما تسعی) قیامت البته اولیسردر دیلرینکه بن انك وقتنی اخفا ایدم *
زیراکه انك وقتی بیلنمیجك خلق هروقتده اندن حذراوزره اولورلر ویاخود دیلرینکه انی اظهار
ایدم تاکه هرنفس خیر وشردن ایشلدیکیله جزا اولنه (فلا یصدنك عنها من لا یؤمن بها واتبع هواه
فتردی) یاموسی قیامته ایماندن سنی صرف ایتمسون شول کمسه‌که آنی تصدیق ایتمز وهواسنه اتباع
ایدوب امر اللهه مخالفت ایدر شویله‌که اکا ایماندن صرف اولنه‌سن هلاك اولورسن (وما تلك بیمینك
یاموسی) الله تعالی موسانك وحشتن ازله وعصاسی منافعنه تنبیه وانك عصا ایدیکنی تقریر ایچون
تاکه اول ثعبانه تحویل اولندیغنده قوقیه دیدیکه یاموسی الکده‌کی نه‌شیدر (قال هی عصای)
دیدیکه اول بنم عصامدر دینلدیکه انکله نه عمل ایدرسن (اتوکؤ علیها) یوریدیکمده
ویورلدیغمده وثبه عندنده اکا اعتماد ایدرین (واهش بها علی غنمی) وانکله قیونمه اغاجدن
بپراق سلکرینکه یه‌لر (ولی فیها مآرب اخری) وبنم ایچون انده اشبو مذکوردن غیری
حاجات ومنافع اخری واردرکه اول بوریسه انی عاتقی اوزره قویوب ادواتنی اکا تعلیق
ایدردی وانك شعبه‌سی اوزره ایکی زندینی اوقوری قوردی اوزرینه کیسه سن قویوب
آنی کولکه ایدینوردی واکا ایپ باغلیوب قیودن صوچیقاردی وغنمه سباع تعرض ایتسه
انکله دفع ایدردی وحیات وعقاربی اولدرردی کأنه موسی علیه السلام فهم ایتدیکه اول
سؤالدن مقصود اول عصانك حقیقتن ویا اندن کوردیکی منافعن تذکیر اوله حتی اندنصکره
اول حقیقتك خلافن کوریجك ویا اندن عادت خارقه ومنافع آخره ظهور ایدیجك تنکم انك
ایکی شعبه‌سی کیجه سمع کبی اشتعال ایدردی واستسقا عنده اکا دلو اولوردی وقیو درین
اولدیغنده اول اوزانوردی وعدو ظهورنده اول انکیچون محاربه ایدردی وانی یره رکز
ایتسه اندن صوقینااردی نزع ایتسه قیناسی کسیلوردی میوه اشتها ایتسه بپراقلنور وبمشلنوردی
اویله اولسه انك آیات باهره ومعجزات ظاهره ایدیکن بیلوردیکه الله تعالی انك اجلیچون
احداث ایدوبدر (قال القها یاموسی فالقاها فاذا هی حیة تسعی) الله تعالی اکا موسی انی
الکدن یره براقغل دیدی براغیجق عصانك غلظنده برصاری ییلان اولدی بعده شیشوب
بیوردی بدایت حالنه نظرله اکا جان دینلدی ونهایتنه نظرله ثعبان دینلدی واول ثعبان
ضخامتنده وجان جلادتنده اولدیغیچون اکا اول کأنه جاندر دینلدی موسی علیه السلام

وجمله‌نك اعظمی اولمغله انی بیان ایلدی (له مافی السموات وما فی الارض ومابینهما وما تحت الثری) سموات وارضده وانلرك
بیننده وثری تحتنده اولان جمیعی الله تعالی‌نك ملكیدر (وان تجهر بالقول فانه یعلم السر واخفی) اكر سن كلامكی آشكار
ایدرسكده الله تعالی كیزلو كلامكی دخی بلكه ضمیركده اولان خفی بی ﴿ ٥٠ ﴾ دخی بیلور (الله لا اله الا هو له الاسماء
الحسنی) الله تعالی‌یه شریك ونظیر یوقدر انجق معبود بالحق اولدر اسماء حسنی انكچوندر (و هل اتیك حدیث موسی) سكا موسانك خبری كلدیمی « تاكه مقام نبوتده شدائده صبرده اكا اقتدا ایله » (اذرای ناراً فقال لاهله امكثوا انی آنست ناراً لعلی آتیكم منها بقبس او اجد علی النار هدی) او لوقتده‌كه ایراقدن آتش كوردی اهل و عیال و خدمه‌سنه سز بوراده طورك بن بر آتش كوردم شاید سزه اندن بر پارچه قور كتوره‌یم یاخود آنده بكا یول كوستره‌جك كمسنه بوله‌یم دیدی (فلما اتیها نودی یا موسی انی انا ربك فاخلع نعلیك انك بالواد المقدس طوی) وقتاكه اول آتشه واردی آكاندا اولندیكه یاموسی بن سنك ربكم پاپوشلرینی چیقار تحقیق سن طوی نامنده بر مختار و مطهر وادیده‌سن (وانا اخترتك فاستمع لما یوحی انی انا الله

اكا نظر ایدوب كورسه‌كه اول بر حیۀ عظیمه اولدیكه كوزلری آتش كبی اشتعال ایدر اوغرادیغی حجر وشجری یودر واسنانیله اشجار عظیمه‌یی قطع ایدر ولسانیله اصلیق چالدقده صریف عظیم ایشیدیلور وسرعتله قارنی اوزره یورردی موسی علیه السلام اندن زیاده خوف ایتدی (قال خذها ولا تخف سنعیدها سیرتها الاولی) الله تعالی اكا دیدیكه انی اخذ ایدوب اندن خوف ایتمكل زانی اولكی سیرتنده عصا قیلورز اویله اولسه موسی علیه السلام اكننده‌كی مدرعه‌سنك طرفن الینه صاردی امر الهی اولدیكه الینی كشف ایده بر روایتده بر ملك اكا دیدیكه اكر اول حذر ایتدیكنه الله تعالی اذن ویرسه اول مدرعه‌نك سندن بر ضرر دفعنه مفید اولورمیدی دیدیكه اولمزدی الا بوكه ضعیفن ضعفدن حلق اولنمشن اندن الینی كشف ایدوب اول ییلانك آغزینه صوقیجق ینه اولكی هیئتنده عصایه تحویل اولندی حالبوكه الی انك ایكی شعبه‌سنده بولندیكه توكا ایتدیكنده یاپشوردی مفسرون ایدر الله تعالی دیلدیكه اكا اشبو ویردیكی آیتی كوستره‌كه اكا مخلوق قادر اولمز تاكه اول انی فرعون عندنده القا ایدوب ییلان اولدیغنده اندن خوف وفزع ایتمیه (واضمم یدك الی جناحك تخرج بیضاء من غیر سوء آیة اخری) الیكی قولتغكه صوقغلكه عیبسز اولدیغی حالده نیرۀ مشرقه چیقه‌كه اول عصادن غیری صدقكه دلالت اخری اولور (لنریك من آیاتنا الكبری) تاكه سكا آیتلریمزدن آیۀ كبری كوستره‌وز * ابن عباس ایدر موسی علیه السلامك ید شریفلری اكبر آیات ایدی * زیراكه انك نور ساطعی وار ایدیكه لیل ونهارده شمس وقمر كبی ضیا ویرردی (اذهب الی فرعون انه طغی فرعونه) كیتكه اول عصیان وتمرده حدی تجاوز ایتدی انی بنم عبادتمه ایله (قال رب اشرح لی صدری) وقتاكه موسی علیه السلام خطب عظیم وامر جسیم ایله امر اولندی دیدیكه یارب صدرمی شق و كنكش ایت‌كه محن ومشاقه تحمل ایده فرعون واتباعنك سوء اخلاقنه صبر ایدم * زیراكه موسی علیه السلام فرعوندن قتی قورقاردی شول سببدنكه شوكتی شدتده وجنودی كثرتده ایدی واول انكله مقاومته یالكز تكلیف اولندیغنه ضیق الصدر اولدی اویله اولسه اندن دیلدیكه انی حقه توسیع ایده تاكه الله تعالینك اذنسز كمسنه انك مضرتنه قادر دكل ایدیكن بیله وفرعوندن خوفی كیده (ویسرلی امری) وفرعونه رسالتكی تبلیغده مشاقه صبری آسان ایت (واحلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی) ولسانمدن عقده‌یی حل ایتكه فرعون و قومی كلامیمی فهم ایده‌لر * روایت اولندیكه موسی علیه السلام صغری حالنده اول بر كون فرعونك دیزنده ایكن فرعونك یوزینه بر طبانجه اوردی وصقالنه یاپشوب چكدی اول اكا یاوزلنوب انی قتل ایتمك دیلدی خاتونی آسیه رضی الله عنها اكا اول صبیدر عقل وتمیزدن خالیدر دیوب فرعونك اكا غضبن تسكین ایتدی بر روایتده موسی علیه السلامی اناسی سوددن كسیجك انی كیرو فرعون وآسیه‌یه ایلتمشدی اول ایكیسی انی بسلیوب بیوتدیلر حتی‌كه انی اوغل ایدندیلر بر كون اول

لا اله الا انا فاعبدنی واقم الصلوة لذكری) بن سنی نبوتمه اختیار ایتدم سكا وحی اولانی ایشتكه بن بر الله‌م غیری
الله یوقدر انجق الله بنم بكا عبادت ایله وباخصوص نمازه قائم اول بنم ذكرم ایچونكه سن بنی ذكر ایتدكجه بندخی سنی ثنا ایله
یاد ایده‌رم (ان الساعة آتیة اكاد اخفیها لتجزی كل نفس بما تسعی) تحقیق قیامت كلیجیدر وقتی اولمیان عذابك قورقوسی

(فرعونك)

اشد اولمغله انكچون انك وقتنی كیزلو طوترم اول قیامتك كلمسنده هرنفس ایتدیكی عمل ایله جزا الور (فلا یصدنك عنها من
لا یؤمن بها واتبع هویه فتردی) هواسنه تابع اولوب قیامتك وقوعنه ایمان ایتمیان كمسنه‌سنی قیامته ایناندیغندن صرف
ایتمسونكه هلاككه سبب اولمسون ﴿ ٥١ ﴾ (وماتلك بیمینك یاموسی) اول سنك صاغ الكده‌كی ندر یاموسی (قال

فرعونك اوكنده اوینار ایكن الندن بر قضیبله فرعونك باشنه اوردی فرعون اكا یاوزلنوب انی اولدرمك دیلدی آسیه دیدیكه‌ای ملك اول بر صبی لا یعقلدر نفع وضرری تمیز ایتمزدر حتی تجربه ایت‌كه انی بیله‌سن قولمك صدقنه مطلع اوله‌سن اویله اولسه ایكی طشت كتوردوب برینه قورلو آتش وبرینه جوهر قودی بعده ایكیسن موسایه عرض ایدیجك دیلدیكه جوهری اله جبرائیل علیه السلام موسی علیه السلامك الینی قوراوزره قودی حتی‌كه قوری الوب موسی علیه السلام كندی اغزینه قودی اول سببدن دیلی یانوب كلامنده عقده اولدی دینلدیكه الندە دخی بیاض اول قورك یاقسندن اولدی فرعون انی كیدرمكه چوق علاج ایدوب چاره بولمدی بعده موسی علیه السلام انی حقه دعوتنده اول دیدیكه بنی قنغی ربه دعوت ایدرسن موسی علیه السلام ایتدی اول رب تعالی‌یه‌كه المده‌كی بیاضی كیدردی حالبوكه سن انی بندن ازاله‌یه قادر اولمدك واول عقده‌نك كمال اوزره زوالنده اختلاف اولندی بعضیلر دیدیكه * قد اوتیت سؤلك * دلالتیله زائل اولدی وبعضیلر ایسه * هو افصح منی لسانا * هارون لسانده بندن افصحدر دیو قولنی احتجاجله اول عقده اندن زائل اولمیوبدر دیدی اولكیدن جوابده دیدیكه موسانك سؤالی مطلقا اول عقده‌نك زوالی دكل ایدی بلكه افهامه مانع عقده‌نك زوالی ایدی اول اجلدن یفقهوا قولی دینلدی (واجعل لی وزیرا من اهلی هارون اخی) وبكا اهلمدن قرنداشم هارونی وزیر ایتكه بكا معین اوله‌و بندن بعض ثقلی تحمل ایده هارون علیه السلام موسی علیه السلامدن درت ییل بیوك ایدی ولسانده موسی علیه السلامدن افصح ایدی (اشدد به ازری) اول هارون ایله ظهرمی قوی ایت (واشركه فی امری) وانی نبوت وتبلیغ احكام رسالت امرنده بكا شریك ایت (كی نسبحك ونذكرك كثیرا) تاكه سنی هر حالده تقدیس وبزه‌ویردیكك نعمتلرك اوزره سكا حمد وثنا ایدرز (انك كنت بنا بصیرا) زیراكه سن بزم احوالمزه عالمسن‌كه تعاون بزی اصلاح ایدر وهارون ایسه امر شریفك اقامتنه نه كوچك معین اولور (قال قد اوتیت سؤلك یاموسی) الله تعالی دیدیكه یاموسی مسؤلك سكا ویرلدی (ولقد مننا علیك مرة اخری) یاموسی بز سكا اشبو مره‌دن اوكدن انعام ایتدك (اذ اوحینا الی امك مایوحی) شول وقتن‌كه بز سنك اناكه الهامله ویامنامنده ویازمانك نبیسی لساننده ویاملك اخبارله وحی ایتدكانی‌كه اول وحی ایله بیلنور لكن نبوت وجهی اوزره دكل (ان اقذفیه فی التابوت فاقذفیه فی الیم) كه انی تابوته قویوب بعده اول تابوتی موسی ایچنده ایكن بحر نیله براقغل (فلیلقه الیم بالساحل) بعده نیل انی كناره براقسون (یأخذه عدولی وعدوله) تاكه انی بنم عدوم وهم انك عدوسی فرعون السون * ایمدی اول وحی الهام موجبنجه ام موسی بر تابوت دوزدیروب ایچنه آتلمش پنبه قودیغندنصكره موسی علیه السلامی انك اوزره وضع ایلدی بعده اول تابوتی محكم بر كیدوب شقوقنی زفتلمكله ایچنه صو كیرمز ایتدی بعده انی نیله براقدی مكر اول نیلدن فرعونك دارینه اوغرار بر نهر كبیر وار ایدی بر وقتده اول خاتونی آسیه ایله بر كه

هی عصای اتوكؤ علیها واهش بها علی غنمی ولی فیها مارب اخری) موسی علیه السلام عصامدر آكا طیانورم وانكله قیونلرمه یپراق سلكرم آنكله دخی آخر ایشلرم واردر دیدی (قال القها یاموسی) الله تعالی آنی الكدن براق بیوردی (فالقیها فاذا هی حیة تسعی) انی براقدیغی كبی بر جسیم صاری ییلان اولوب هر طرفه یوریمكه باشلدی (قال خذها ولا تخف سنعیدها سیرتها الاولی) الله تعالی انی طوت قورقمه زانی اولكی هیئتی عصایه اعاده ایده‌رز بیوردی (واضمم یدك الی جناحك تخرج بیضاء من غیر سوء آیةً اخری) والكی قولتوغك آلتنه كوتورضم ایله تاكه عیب و علتسز روشن وبراق چیقوب نبوتكه علامت اخری اولسون (لنریك من آیاتنا الكبری) تاكه آیتلرمزدن آیت كبری كوسترز (اذهب الی فرعون انه طغی)

بومعجزلرله فرعونه كیت آنی بنم عبادتمه دعوت ایتكه اول طغیان وتمردده حدی تجاوز ایتمشدر * روایت اولندیكه
موسی بن عمران علیه السلام شعیب علیه السلامك دامادی اولمغله شعیبدن والده وقرنداشنی كورمك ایچون مصره كیتمكه
اذن آلوب اهل وعیالیله یوله روان اولدیلر كیدركن یولی غائب ایدوب وادیء یمن جانبنه دوشدیلر بر كیجه هوا صوغوق

قراكلق قار یاغردی حلیله‌سی اولان شعیب علیه السلام قزی صفورایه وضع حمل واقع اولدی موسی علیه السلام هرنقدر
چاقمق چاقدیسه آتش طوتدره‌مدی اول آنده ایراقدن آتش کورمکله آکا کیتدی کوردیکه بر یشل آغاج بیاض آتشله
قاپلمش آغاج کما کان یشللکنده نه آتشك آغاجه ضرری ونه یشل ٥٢ آغاجك آتشه ضرری وار واطرافده
فرد واحد یوق بوحاله
تحیرده ایکن آیت کریمه‌ده
مسطور نداکلدی پاپوشك
اخراجی امرنده دباغت
اولنمش حمار دریسندن
اولدیغیچون یاخود طاهر
بقر دریسی اوله‌ده مجرد
چپلاق آیاغله ارض مقدسه‌یه
طوقنوب برکت اخذیچون
یاخودتواضع وادب تعلیمی
ایچون اوله دینلمش
وعصانك باشنده ایکی
طرفنه ایکی شاخ اولوب
اسمی عمليق ایدی آدم
علیه السلامدن شعیبه
آندن موسایه انتقال
ایتمشیدی ﴿ قال رب
اشرح لی صدری ﴾ موسی
علیه السلام یارب صدرمی
واسع ایتکه مشقته تحمل
وفرعون واتباعنك سوء
اخلاقنه صبر ایده‌یم دیدی
﴿ویسرلی امری﴾وفرعونه
رسالتکی تبلیغده ایشمی
آسان ایله دیدی ﴿ واحلل
عقدة من لسانی یفقهوا
قولی ﴾ ولسانمدن عقده‌یی
حل ایتکه فرعون وقومی
کلامی فهم ایده‌لر *
مرویدرکه موسی علیه
السلام برکون فرعونك دیزنده اوتوررکن مرصع اوزون صقالنه یاپشوب برمقدارنی قوپاردی فرعون غضبه ﴿ اذهبا ﴾
کلوب قتلنی امر ایلدی زوجه‌سی آسیه عذر دیلیوب بوچوجقدر پارلاق شیئه توجه ایدر تجربه ایچون بر ظرفه آتش قوزی
برظرفت یاقوت قویه‌لم بقالم قنغیسنی الوردیمکله اویله ایلدیلر موسی علیه السلام جوهره توجه ایتمشیکن جبرائیل علیه السلام

باشنده اوتوررلردی کورسه‌لرکه اول نهردن برتابوت کلور امر ایلدی غلمان وجواری انی
چیقاروب کتوردیلر تابوتك قپاغن آچوب ایچندن موسایی الدیلر فرعون انی کوریجك الله
تعالینك ﴿ والقیت علیك محبة منی ﴾ یاموسی بندن سنك اوزریکه محبت القا ایتدم دیو بیوردیغی قول
شریفی مصداقنجه ناچار فرعون آکا محبت ایتدی * ابن عباس ایدر یعنی الله تعالی آکا محبت ایدردی
﴿ ولتصنع علی عینی ﴾ تاکه بنم مرأی ومنظرمزده تربیه اولنه‌سن ویاخود عملك بنم نظرمده
اولوب امرمه مخالفت ایتمیه‌سن ﴿ اذ تمشی اختك فتقول هل ادلکم علی من یکفله ﴾ شول وقتده‌که
اختك مریم سنك خبرك تعرف ایچون چقمشدی فرعونك اوینه کلیجك کورسه‌که موسی انلرك النه
ایرمشدی هیچ برمرأنك ممه‌سنی قبول ایتدیکندن انکچون برمرضعه استرلردی دیدیکه سزی اول
صبیکزی ارضاع ایدر کیمسه‌یه دلالت ایده‌یمی دیدیلرکه نعم اویله اولسه انلره موسانك اناسین کتوردی
ممه‌سنی وبردیکه کبی قبول ایتدی ﴿ فرجعناك الی امك کی تقر عینها ولا تحزن ﴾ ایعدی یاموسی سنی
کیروانا که رد ایتدك تاکه لقاکله طیبة النفس اولوب سنکیچون حزن چکمیه ﴿وقتلت نفسا﴾ ویاموسی
سن برکافر قبطی‌یی قتل ایتدك * دینلدیکه اول وقتده موسی علیه السلام اون ایکی یاشنده ایدی
﴿ فنجیناك من الغم ﴾ سنی انك قتلی غمندن تنجیه ایتدك عقاب اللهدن خوفکله وفرعون قصاصی
خوفندن مغفرتمزله ومدینه هجرتکله ﴿وفتناك فتونا﴾ بزسنی اختبار وابتلاء واخلاص ایتدك
ویابزسنی محنتدن محنته اوغراتدیغمزدنصکره هربرندن سنی خلاص ایتدك‌که سنی اناك شول
سنه‌ده حامل اولدیکه انده فرعون اطفالی ذبح ایدردی بعده سنی اناکه تابوت ایچنده نیله
براغوردی بعده سکا اناکدن غیرینك سودینی حرام ایدوب حتی‌که سنی اناك امزردی بعده
فرعونك لحیه‌سنه یاپشمغله اول سنك قتلکه قصد ایتدی بعده جوهردن بدل سکا جمره تناول
ایتدیردی بعده قبطی کافری قتلکله خائف اولدیغك حالده‌سنی مدینه‌یه کوندردی ﴿ فلبثت
سنین فی اهل مدین ﴾ اهل مدینده شعیب علیه السلام عندنده یکرمی سکز یل مکث ایتدك
انك اون یلی شعیب علیه السلامك قزی صفرانك مهریچون ایدی واون سکز یلی ایسه
محض اقامت ایدی ﴿ ثم جئت علی قدر یاموسی ﴾ بعده شول موعد اوزره کلدك‌که بن انی تقدیر
ایتدمکه سکا انده سویلیم ونبوت ویردم ویاخود سنك فرق سنه‌یه ایردیکده کلدك‌که انده انبیایه وحی
اولنور ورسالت ویریلور ﴿واصطنعتك لنفسی﴾وسنی وحی ورسالتم ایچون اختیار ایتدم تاکه اراده
ومحبتم اوزره تصرف ایده‌سنکه اول انك رسالته قیامیدر ویاخودسنی حجتمله قیام ایدروبنمله خلقم
بیننده مخاطب اولور قیلدم کأنه انلر اوزره حجتی بن طور غریرم وانلره خطابی بن قیلرم
﴿ اذهب انت واخوك بآیاتی ﴾ ایعدی یاموسی سن وقرنداشن هارون بنم دلائلم ومعجزاتمله
کیدك ﴿ ولا تنیا فی ذکری ﴾ وبنی تسبیح ونقدسدن وبکا التجادن اوصانمکز واوشانمکز

الی آتش طرفنه چلدی موسی اتش قورینی اخذ واغزینه کتوردکده دیلی یانوب کلامی یك فهم اولنمز اولدی ﴿ واجعل لی
وزیراً من اهلی هرون اخی اشدد به ازری واشرکه فی امری ﴾ وبکا اهلمدن قرنداشم هرونی وزیر ایله « هرون اندن
درت یاش بیوك وافصح ایدی » انکله ٥٣ بنم ظهرمی قوی ایله وانی نبوت وتبلیغ رسالت امرنده بکا
شریك ایله ﴿ کی نسبحك کثیراً
ونذکرك کثیراً انك کنت
بصیراً ﴾ تاکه سنی چوق
تنزیه ایده‌لم و ویردیکك
نعمتلره سکا چوق حمدوثنا
ایده‌لم سن بزم حاللرزی کورر
سن بزم صلاحمز سنك
قدرتکده‌در ﴿ قال قد
اوتیت سولك یاموسی ﴾
الله تعالی ایستدیکك سکا
ویرلدی یاموسی بیوردی
﴿ ولقد مننا علیك مرة
اخری ﴾ مقدم وقت
آخرده دخی سکا انعام
ایتمشدك‌که ﴿ اذ اوحینا
الی امك مایوحی ان اقذفیه
فیه فی التابوت فاقذفیه
فی الیم فلیلقه الیم بالساحل
یأخذه عدولی وعدوله
والقیت علیك محبة منی
ولتصنع علی عینی ﴾ فرعون
طوغان چوجقلری قتله
طلب ایدرکن سن طوغدك
مادرك متحیر ایدی اناکه
وحیله یا ملکله یامنامله
الهام ایتمشیدك‌که موسی‌یی
بر صندوقه زفتله محکم
قلفاتلیوب ایچنه وضع
ونیله براقکه نیل انی
کناره چیقارسون بزم
وانك دشمنی انی اخذ ایدر وبنم طرفمدن سنك محبتکی انلرك قلبنه القا ایتدم تاکه بنم علم وارادەم نظریله پرورده اولنه‌سین
* دینلدیکه اول صندوغی بحر نیل فرعونك باغنه کتوردیکه نیل انك باغندن کچردی فرعون آسیه ایله باغده بولنملریله
صندوق اوکلرینه کلدکده اخذ وکشفله موسی علیه السلامی خوبرو سیاه چشم کوروب قلبلرنده محبت پیدا اولدی انی

﴿ اذهبا الی فرعون انه طغی ﴾ ایکیکز فرعونه کیدك‌که اول تکبر وادعاء ربوبیتله طغیان
ایتدی ﴿ فقولا له قولا لینا ﴾ آکا رفق ولطفله سویلیکز یوخسه عنف وجر ایتمکز * دینلدیکه
آکا کنیه‌سیله یا اباالعباس یا اباالولید دیو خطاب ایلکز ویاخود دیکزکه میل ایدرمیدك کفر
وطغیاندن تطهر ایده‌سن وبن سنی ربك معرفتنه ارشاد ایدوب انك واجباتی اداسنه کیده‌سن *
روایت اولندیکه موسی علیه السلام آکا دیدیکه اگر ایمانه کلورسك رب تعالیدن دیلیمکه شبابك
کیتمیه وملکك مولتدن غیری وجهله یتمیه ومطعم ومشرب ومنکح لذتی مولتك حیننه دکین سکا باقی اوله
مولتکده ومولتکده مدخلك جنت اوله فرعون اشبو مواعیدی ایشیدیجك موسی علیه السلامه
اطاعته میل ایتدی * ایعدی هامانله مشورت ایده‌یم دیوب کتدی هامان آکا دیدیکه بن سنی صاحب
عقل ورأی ظن ایدردم * ایعدی سن رب ایکن مربوب ومعبود ایکن عبد اولمقمی دیلرسین دیو آنی
اول رأیندن تحویل ایتدی ﴿ لعله یتذکر او یخشی ﴾ شول رجا وطمعکز اوزره‌که اول سزك قولکزله
اتعاظ وخشیت ایده قضاء الله ایسه انك ورانسنده‌در اگر دیرسه الله تعالی انك ایمانه کلمز ایدیکن
بیلورکن موسی وهارون آکا رسالده فائده‌نه اولوردینورکه انکله اوزرینه حجت لازم اولور
وعذری کسیلور واول سببدن ظاهر اولان آیاتله متحقق اتعاظ ایدرو موهمه خشیت ایرر * بررجل
یحیی بن معاذ عندنده *فقولا له قولا لینا* آیتنی اوقویجق یحیی دیدیکه الهی بن الهن دینه رفقك بویله
اولیجق سن آلهسن دینه برك نیجه اولیسردر ﴿ قالا ربنا اننا نخاف ان یفرط علینا او ان یطغی ﴾ موسی
وهارون دیدیلرکه یاربنا قورقارزکه اول بزه عقوبتله تعجیل ایده دعوت تمامنه ومعجزه اظهارنه صبر
ایتمیه ویاخود بزه اساءتده حدی تجاوز ایدوب تبلیغ رسالتدن عاجز اوله‌وز ﴿ قال لا تخافا اننی
معکما اسمع واری ﴾ الله تعالی انلره دیدیکه سزاندن قورقیکز بنم حفظ ونصرتم سزکله‌در
وسزکله انك بیننده جاری اولان قول وفعلی ایشیدر وکوررین هرحالده سزدن انك شرینی
صرف ایدوب نصرتم ایجاب ایدرشیء احداث ایدرین ﴿ فأتیاه فقولا انا رسولا ربك ﴾ ایعدی
ایکیکز آکا واروب دیکزکه بز سنك ربك جل شانه سکا کوندرلمش رسوللری بز ﴿ فأرسل
معنا بنی اسرائیل ولا تعذبهم ﴾ بزمله بنو اسرائیلی صالیویرز تکالیف شاقه وقتل ولدایله انلره
تعذیب ایتمکل * اشبو دلیلدرکه مؤمنلری کفره‌دن تخلیص کفره‌یی ایمانه دعوتدن اهم اوله
﴿ قدجئناك بآیة ربك ﴾ بزسکا رب تعالیدن صدقمزه دلالت ایدر آیتله کلمشز * ایعدی اول
آیتی کوروب ربوبیت ادعاسین ترك ایلکل فرعون دیدیکه اول آیت‌ندر موسی علیه السلام
اکا الین چیقاردیکه انك کونش کبی شعاعی وار ایدی ﴿ والسلام علی من اتبع الهدی ﴾ ملائکه‌نك
ویاخزانهٔ جنتك سلامی هدایته اتباع ایدنلر ایچوندر ویاخود دنیاده وآخرتده سلامت
انلرکدر ﴿ انا قد اوحی الینا ان العذاب علی من کذب وتولی ﴾ بزه وحی اولندیکه الله تعالینك

اوغوللق ایدوب بشك ودایه تدارکنده اولدیلر بوطرفده موسانك اناسی قزی مریمی صندوق نیجه اولدی دیو تجسسه
کوندرمشیدی فرعونك باغنه کیردیکنی کوروب اولدخی باغه کیردی قرنداشنه دایه‌لر کتوردکلرنجه بریسنك ممه‌سنی قبول
ایتمیور کوردکده آسیه‌نك حضورینه کیدوب کندو اناسنی سوقله ٥٤ اول ارضاع ایتدی (اذ تمشی اختك
فتقول هل ادلکم علی من یکفله فرجعناك الی امك کی تقر عینها ولا تحزن وقتلت نفساً فنجیناك من الغم وفتناك فتوناً) یاد ایله شونیکه سنك قز قرنداشك فرعونك خانه‌سنه کلوب بوطفله سودویرمکه تکفل ایدر برینی دلالت ایده‌یمی دیدی آسیه اویله ایدرسك سکا اکرام ایده‌رم دیدی قزقرنداشك فی الحال اناکی کتوردی سنی ینه آناکه رجوع ایتدردك که سنك لقاکله کوزلری روشن اولوب فراقکله محزون اولمیه وسن برکافر قبطی‌یی قتل ایتدك فرعونیلر سنی قصاصا قتل ایده جکلرکن سنی مدینه هجرتله غمدن نجات ایتدك وسن تجربه ایله محنتدن محنته اوغرادقدن هربرندن سنی پاك ایدوب خلاص ایلدك (فلبثت سنین فی اهل مدین ثم جئت علی قدر یاموسی واصطنعتك لنفسی) یاموسی اهل مدینده سنه‌لرا کلندك « یکرمی سکزییل دینلدی »
صکره بووادی‌یه تقدیرمز اوزره کلدك تکلم ایلدك محبتمز ایچون سنی نبوت ورسالته اختیار ایلدم (لنخرجنا)
(اذهب انت واخوك بآیاتی ولا تنیا فی ذکری اذهبا الی فرعون انه طغی) سن وقرنداشك بنم معجزاتمله کیت بنم ذکر
وتوحیدمدن اوصانمیك ایکیکزده فرعونه کیدك که اول ادعای ربوبیتله حددن زیاده طغیان ایتدی (فقولا له قولا لینا لعله

آخرتده دوام اوزره عذابی رسوللری تکذیب ایدوب حقدن اعراض ایدنلر اوزره‌عذابی رسوللری تکذیب ایدوب حقدن اعراض ایدنلر اوزره‌در (قال فمن ربکما یاموسی) فرعون دیدیکه یاموسی سنی وقرنداشکی بکا ارسال ایدن ربکزنه وصفلودر (قال ربنا الذی اعطی کل شیءٔ خلقه ثم هدی) موسی علیه السلام ایتدی بزم ربمز جل شانه شول وصفلودرکه هرشیئه صلاحن ویروب انی اصلاح ایدرشیئه هدایت ایتدی ویاخود هرشیئه صورت وشکل ویردیکه اول انك کمالنه مطابق اولورویاخود خلیقه‌سنه هرشیءٔ ویردیکه اکا احتیاج اولوب انکله ارتفاق ایدرلر بعده اکا تعریف ایتدیکه اول ویریلان شیئله نیجه ارتفاق ایدر وانکله وکمالنه نیجه توصل ایدر اول کرك اختیاری ویا طبیعیدر ویاخود هرشیئه زوجنی ویردی یعنی انسانه مرأه وبعیره ناقه وفرسه رمکه وحماره اتان ویروب بعده هربرینه ذکرك انثایه کیفیت اتیانن الهام ایتدی (قال فما بال القرون الاولی) فرعون دیدیکه قرون ماضیه وامم خالیه‌نك موتلرندنصکره سعادت وشقاوتدن حاللری نیجه‌درکه انلر اوثانه عبادت وبعثه انکار ایدرلردی (قال علمها عند ربی فی کتاب) موسی علیه السلام ایتدی انلرك احوالی علمی ربم جل شانه عندنده لوح محفوظده مکتوبدر (لایضل ربی ولا ینسی) وبنم ربم جل شانه خطا ایتمز نه اندن برشیءٔ ونه اول برشیئدن غائب اولوروانلرك امرندن برشیءٔ اونتمز بلکه هربرینه اعماللرینك جزاسین ایدر دینلدیکه موسی علیه السلامك علمی الله تعالی‌یه حواله ایتدی زیراکه توراتك نزولندن اول انی اول بیلمزدی تورات ایسه فرعون وقومنك هلاکندنصکره نازل اولوبدر (الذی جعل لکم الارض مهدا) ربم جل شانه شول الله قادردرکه ارضی سزه فراش قیلدی (وسلك لکم فیها سبلا) وسزك ایچون انده جبال واودیه وبراری بیننده سبیللر قیلدیکه برارضدن برارضه سلوك ایده‌سزکه منافعه ایره‌سز (وانزل من السماء ماء) وسمادن یغمور ایندردی * اشبونکله موسادن اخباری تمام اولدی بعده الله تعالی کندیدن خبرویروب دیدی (فاخرجنا به ازواجا من نبات شتی) اول یغمورایله بزیردن نباتدن اصناف مختلفه بتوررزکه انك انك کیمی ناسه وکیمی بهائمه صالح اولور (کلوا وارعوا انعامکم) ایمدی اندن کندیکزه صالح اولانی کندیکز ییکزو بهائمه صالح اولانی اکا علف ایلکز (ان فی ذلك لآیات لاولی النهی) اشبو مذکورده عقول کامله صاحبلری ایچون آیتلر واردر انکله قبایح ومعاصیدن منتهی اولورلر (منها خلقناکم) بز سزی اول ارضدن خلق ایتدك که تراب اول آبائکزك اصل خلقتیدر و مواد ابدانکز اولدر (وفیها نعیدکم) وسزی موتله وتفکیك اجزا ایله ینه اول ارضه اعاده ایده‌رز (ومنها نخرجکم تارة اخری) وبعث عندنده سزی برکره دخی شول ترابه خلط اولمش اجزاء مفتته‌کزی صورت سابقه‌ده ارواحکزی ردله اول ارضدن اخراج ایده‌رز (ولقد أریناه آیاتنا کلها فکذب وابی) بز فرعونه آیتلریمزك کلیسن کوستروب صحتن بیلدیردك اول ایسه فرط عنادندن موسانی تکذیب واکا ایماندن اباء ایتدی (قال اجئتنا

یتذکر او یخشی) فرعونه یومشاق سویلیك یعنی مدارا ایله دعوت ایدك واکا ابو العباس وابو الولید کنیه‌لریله رفق معامله
ایدوب عنف ایلمك شایدکه سزك کلامکزدن متنصح اوله یاخود عذاب اللهدن قورقه * دینلدیکه موسی علیه السلام اولحلدن
سرا مصره متوجه اولدی اهل وعیالی ٥٥ کتمامشیدی انلر موسی علیه السلامه منتظر ومتحیر صحراده قالمشلر
ایدی اهل مدینیدن برجمعیت انلره راست کلوب صفورانی بیلدکلرندن آنلری آلوب باباسنه کوتوردیلر فرعونك غرقندن صکره موسانك خبرینی آلدیلر * القصه موسی علیه السلام مصره توجهنده هرون علیه السلام مدین طرفنه قرنداشکه قارشو کیت دیو وحی کلدی موجبنجه کیدرکن یولده ملاقات ایتدیلر موسی علیه السلام ماجرانی وبرابر فرعونی دعوته کیتملری لازم کلدیکنی تمامها خبر ویردی هرون علیه السلام ای برادر فرعونك شمدی شوکت وسطوتی سنك کوردیکندن زیاده در ادنی سببله قتله حکم ایدر دیدی موسی اندیشناك اولوب ایکیسی اتفاقله (قالا ربنا اننا نخاف ان یفرط علینا او ان یطغی) موسی وهرون یاربنا بز قورقارزکه بزه معجزه کوسترمکه وقت براقیوب عقوبتمزه تعجیل ایده یاخود طغیانتی زیاده
ایدوب بی ادبانه کلام سویلیه دیدیلر (قال لا تخافا اننی معکما اسمع واری) الله تعالی قورقمه‌کزکه حفظ وحراستده بن سزکله
برابرم ایشیدر وکوررم سزه ضرر ایرشدیرمم بیوردی (فأتیاه فقولا انا رسولا ربك فارسل معنا بنی اسرائیل ولا تعذبهم
قد جئناك بآیة من ربك والسلام علی من اتبع الهدی) امدی اکا واروب دیکزکه بز سنك ربك طرفندن سکا رسوللرز

لتخرجنا من ارضنا بسحرك یاموسی) ودیدیکه یاموسی سحرکله بزی ارض مصردن چیقارمغه‌می کلدك (فلنأتینك بسحر مثله فاجعل بیننا وبینك موعدا لا نخلفه نحن ولا انت مکانا سوی) ایمدی بزدخی سکا سنك سحرك مثلی سحرله کله‌لم اویله اولسه بزمله سنك بیننکده اجل ومیقات تعیین ایتکه برمکان مستویده بز وکرك سز حضورده خلف ایتمیه‌وز (قال موعدکم یوم الزینة وان یحشر الناس ضحی) موسی علیه السلام دیدیکه موعدیکز یوم الزینة اولسونکه اول انلرك یوم عیدی ایدی کیم هرسنه‌ده انده تزیین واجتماع ایدرلردی برقولده اول یوم نیروز ویاخود یوم عاشورا ایدی وناس اول یوم زینه‌نك وقت ضحاسنده موعدده بولنسونلر تاکه ریبدن وشبهه‌دن ابعد اوله (فتولی فرعون فجمع کیده ثم اتی) فرعون اهلنه رجوع ایدوب مکروحیله وسحره‌سنی جمع ایتدکدنصکره اتباعیله محل موعوده‌یه کلدی (قال لهم موسی ویلکم لا تفتروا علی الله کذبا فیسحتکم بعذاب وقد خاب من افتری) موسی علیه السلام انلره دیدیکه الله تعالی ویل عذابن سزه التزام ایده الله تعالینك آیاتنی سحردر دیمکزله اکا کذب وافترا ایتمکزکه سزی عذابیله اهلاك ایتمیه حالبوکه افترا ایدن مغبون اولدی (فتنازعوا امرهم بینهم واسروا النجوی) وقتاکه سحره موسی علیه السلامك کلامن ایشتدیلر انك امرنده تنازع ایدوب بری برلرینه دیدیلرکه بوکلام سحره کلامندن دکلدر وفرعوندن خوفله کلاملرین اسرار ایتدیلرکه اکر موسی بزه غالب اواورسه اکا اتباع ایده‌لم ویاخود اول سحره موسی علیه السلامه اعتراض ایده‌جکلری شیئده تنازع واختلاف ایدوب سردن تشاور ایتدیلر * دینلدیکه اول تنازع واسرار ایدنلر فرعون وقومی ایدی (قالوا ان هذان لساحران یریدان ان یخرجاکم من ارضکم بسحرهما ویذهبا بطریقتکم المثلی) فرعون وقومی دیدیلرکه اشبو موسی وهارون ایکی ساحرلردرکه سحرلریله سزی ارضکز مصردن چیقاروب کندیلر سزك افضل مذاهب اولان مذهبکزه کیتمك دیلرلر * دینلدیکه سحره‌نك اسرارلری اشبو کلامك تلفیق وتزویرنده ایدی زیراکه موسی وهارونك حق اوزره ایدیکن بیلدیلر تاکه ناسی انلره اتباعدن تثبیط ایده‌لر چونکه انلر معجزه ایله کندیلرك سحرلرین ابطال ایده‌لر (فاجمعوا کیدکم) ایمدی موسی وهارونه قادر اولدیغکز هرمکروحیله وسحریکزی کتورك ویاخود جمیعکز اختلافسز مجتمعین اولدیغکز حالده کیدیکز اوزره عزم ایدك (ثم ائتوا صفا) بعده صف اولوب کلك که هیبتکز اشد اوله * دینلدیکه سحره یتمش بیك کشی ایدیلر هربرینك النده حبل وعصا اولوب دفعة جمیعی موسی علیه السلام اوزره یوندیلر (وقد افلح الیوم من استعلی) اشبو کونده غالب اولان مطلوبنه فائز اولور دیدیلر * دینلدیکه بوقول فرعونك سحره‌یی موسی علیه السلام اوزره غلبه‌یه تحریضدر (قالوا یاموسی اما ان تلقی واما ان نکون اول من القی) سحره الله تعالینك الهامیله تأدبا موسی علیه السلامه دیدیلرکه عصاکی اوکدین یره سنمی القا ایدرسن یوخسه

بزمله بنی اسرائیلی کوندر بابامزك مکانی اولان ارض مقدسه‌یه کیده‌لم انلره تکالیف شاقه و قتل اولادله عذاب ایتمه
بز سکا ربك تعالی طرفندن معجزه ایله کلدك جنت خزنه‌سنك سلامی هدایته تابع اولنلر اوزرینه‌در (انا قد اوحی الینا
ان العذاب علی من کذب وتولی) بزه وحی اولندیکه الله تعالانك ﴿ ٥٦ ﴾ دنیاده و آخرنده عذابی رسوللری
تکذیب وحقدن اعراض
ایدنلر اوزرینه‌در (قال
فمن ربکما یاموسی) موسی
و هرون امر اولندقلری
وجهله فرعونه واروب
حق تعالانك تعیین بیوردیغی
کلامی ادا ایتدکلرنده فرعون
سزك ربکز کیمدر یاموسی
دیدی (قال ربنا الذی اعطی
کل شئ خلقه ثم هدی)
موسی علیه السلام بزه
ربمز شول جل شانه‌درکه
انواع مخلوقاتدن هر شیئه
صورت و شکل وحالنه
موافق ومحتاج اولدقلری
وجود ومعاشی ویروب
وهر حیوانی چفت خلق
ایتمکله معمور و منتفع
اولدی (قال فما بال القرون
الاولی) فرعون اول کچن
اهل قرونك حاللری نیجه
اولدی سعادتده میدر
شقاوتده میدر دیدی
(قال علمها عند ربی فی
کتاب لایضل ربی ولا
ینسی) موسی علیه السلام
جوابنده دیدیکه انلرك
احوالنك علمی ربم تعالی
عندنده لوح محفوظده‌در
بنم ربم خطا ایتمز برشئی
غائب ایتمز و اونتمز * دینلدیکه موسی علیه السلام انك علمی الله تعالی‌یه حواله ایلدی زیرا توریتك (شانمزده)
نزولندن مقدم انی بیلمزدی‌که انلرك حاللرینی خبر ویره ایدی (الذی جعل لکم الارض مهدا وسلك لکم فیها سبلاً وانزل

عصاسین اوکدین القا ایدن بزمی اوله‌لم (قال بل القوا) موسی علیه السلام انلرك ادبی مقابله‌سنده
ادبی اختیار ایدوب دیدیکه سز اوکدین القا ایدك مع هذا انده انلرك سحرینه عدم مبالات اولور تاکه
انلر اقصای وسعیلرین استفاده نصکره الله تعالی سلطانی اظهار ایدوب حقی احقاق وباطلی ازهاق
ایده وقتاکه سحره القا ایتدیلر (فاذا حبالهم وعصیهم یخیل الیه من سحرهم انها تسعی) سحرلرندن
حبال وعصیلری موسایه ظاهرده یورر کوزکدی * زیرا که انلر اول سحر آلاتنه زیبق سورمشلردی
اوزرلرینه کونش طوقنجق اضطراب ایتدی اویله اولسه موسی علیه السلام انی تحرك ایدر تخیل
ایتدی (فاوجس فی نفسه خیفة موسی) موسی علیه السلام انك اول حالتندن جبلۀ بشریه مقتضاسنجه
نفسنده خوف اضمار ایتدی ویاخود قومه امر ملتبس اولوب انك امرنده شك ایتملریله اکا عدم
اتباعلرندن خوف ایلدی (قلنا لاتخف انك انت الاعلی) موسایه دیدك که قورقغل سن انلر اوزره
غالب وقاهر اوله‌سن (والق ما فی یمینك تلقف ماصنعوا) ویدنده‌کی عصاکی القا ایت انلرك حبال
وعصیلری کثرتنه واجراملری عظمتنه مبالات ایتمکل که سنك عصانك اثری انلرك آنی اثرندن
اعظمدرکه انلرك صنیعی اولان اشیایی التقام وابتلاع ایدر (انما صنعوا کید ساحر) انلرك صنیعی
اولان شئ ساحر سحرینك کیدیدر (ولا یفلح الساحر حیث اتی) ساحر قنده اولور وقنجرویه
اقبال ایدرسه فلاح بولمز * جند بن عبدالله‌دن مرفوع حدیثدرکه * اذا وجدتم الساحر
فاقتلوه * ساحری بولدیغکزده قتل ایدك بعده اشبو آیتی اوقودی یعنی ساحر قنده بولنورسه
قتلدن امان ویرلمز وقتاکه موسی علیه السلام عصاسین القا ایدوب سحره‌نك حبال وعصینی
یوتدی سحره عندنده انك آیات اللهدن برآیت و معجزاتدن بر معجزه ایدیکن محقق اولوب
سحردکل ایدیکی متیقن اولدی (فالقی السحرة سجدا) اویله اولسه سوء صنیعلرینه توبه‌یه
توفیق اولنوب کوردکلری آیة اللهه تعظیم ایچون سجده‌یه القا اولندیلر * دینلدیکه اول
سجده‌لرنده جنتده‌کی منازللری کوسترلدیلر بعده اندن باشلرین قالدیریجق (قالوا آمنا برب
هارون وموسی) بز هارون وموسانك ربی جل شانه‌یه ایمان کتوردك دیدیلر (قال آمنتم له
قبل ان آذن لکم انه لکبیرکم الذی علمکم السحر) فرعون سحره‌یه دیدیکه بن سزه اذن ویرمدین
اکا ایمانمی کتوردیکز زیرا اول سزك سحر علمنده وفننده عظیمکز و اعلمکزدرکه سزه
سحر تعلیم ایدوبدر (فلاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف) سزك صاغ اللریکزله صول
ایاقلریکزی قطع ایده‌ین (ولاصلبنکم فی جذوع النخل) وسزی خرما بوداقلرینه صلب
ایده‌ین (ولتعلمن اینا اشد عذابا وابقی) بیله‌سزکه قنغیمز عذابده اشددر اکا ایمانکز اوزره
موسانك ربیسی‌می ایدر وقنغیمزك عذابی ادومدر (قالو لن نؤثرك علی ماجاءنا من البینات
والذی فطرنا) سحره فرعونه دیدیلرکه سنی اختیار ایتمزز موسانك کتوردیکی معجزات
واضحاتی وبزی خلق ایدن الله تعالینك رضاسی اوزره (فاقض ما انت قاض) ایمدی بزم

من السماء ماءً فاخرجنا به ازواجا من نبات شتی) بثم ربم اول صاحب قدرتدرکه سزکچون زمینی فراش دوشه‌دی
وسزکچون اول زمینده یوللر یاپدیکه بریردن بریره کیدوب مصالح ومنفعتکزی کوره‌سز وکوکدن یغمور انزال ایتدی
* بو محلده موسانك جوابی تمام اولوب ﴿ ٥٧ ﴾ حق تعالی بیوررکه * اول یغمورله بزیردن نباتك انواعنی بتوررز
(کلوا وارعوا انعامکم
ان فی ذلك لآیات لاولی
النهی) اول نباتاتك میوه
وحبوباتندن سزه لایق اولانی
سز اکل ایدك وحیوانلریکزه
مناسب اولانی انلره ییدرك
بو مذکورلرده عقول
کامله صاحبلری ایچون
قدرت و وحدانیت
ربانیه‌یه علامتلر واردر
(منها خلقناکم وفیها نعیدکم
ومنها نخرجکم تارة
اخری) بز سزی اصل
پدریکزك خلقی اولان
ترابدن خلق ایتدك
وموتکزدن صکره اول
خاکه اعاده ایده‌رز وبعث
عندنده برکره دخی
بنه اول طپراقدن چیقاریرز
(ولقد اریناه ایاتنا کلها
فکذب وابی) بز فرعونه
موسی وساطتیله معجزه‌لرك
کلیسنی کوستردك واول
عنادندن موسایی تکذیب
وایماندن ابا ایلدی (قال
اجئتنا لتخرجنا من ارضنا
بسحرك یاموسی) فرعون
سن سحرکله بزی ارضمز
مصردن چیقارمغه‌می
کلدك یاموسی دیدی
(فلنأتینك بسحر مثله فاجعل بیننا وبینك موعداً لانخلفه نحن ولا انت مکاناً سوی) البته بزده سنك سحرك کبی سحر
کتوررز بزمله سنك بیننه بر وعده ویرکه مخالفتمز اولمیوب برابر مکانده بولنه‌لم ناس کورسونلر (قال موعدکم یوم الزینه
وان یحشر الناس ضحیً) موسی علیه السلام وعدکز زینت کونیکه انلرك عیدی اولوب اولکونده زینتنوب جمع اولورلردی

شانمزده نه شئ قضا ایدرسن ایت (انما تقضی هذه الحیاة الدنیا) سن قضا ایتدیکك تقدیرجه
هوا ورأیك مقتضاسنجه اشبو حیاة دنیاده قضا ایدرسن حالبوکه آخرت ابقادر (انا آمنا بربنا
لیغفر لنا خطایانا وما اکرهتنا علیه من السحر) بز ربمز جل شانه‌یه ایمان کتوردك که اول بزدن
صدور ایدن کفر وعصیانی ودخی معجزه‌یه معارضه‌ده سحردن شول فعلنه بزی اکراه ایتدیککز
شیئی مغفرت ایده (والله خیر وابقی) الله تعالی ثوابده سندن خیرلو وعذابده ابقادر ویاخود
الله تعالی اطاعت اولنمغه سندن خیرلو واکا عصیان ایدنه عذابی ابقادر اشبو قول فرعونك شول
ذکری کچن (ولتعلمن اینا اشد عذابا وابقی) قولنه جوابدر اکر دینورسه‌که سحره‌نك (وما
اکرهتنا علیه من السحر) قوللری نیجه توفیق اولنور حالبوکه انلر موعده مختارین اولدقلری حالده
کلدیلر فرعونك عزتیچون بز غالبلرز دیو یمین ایتدیلر * دینلدیکه فرعون برقومه سحر تعلمنه اکراه
ایدردیکه سحرك اصلی اونودیلوب کیتمیه مقاتل ایدر سحره یتمش ایکی کسه ایدیلر ایکیسی قبطدن
ویتمشی بنو اسرائیلدن ایدی فرعونك اکراهی بنو اسرائیلدن اولانلره ایدی روایت اولندیکه
سحره فرعونه دیدیلرکه بزه موسایی اویودیغنده کوستر اولدخی نعم دیوب انی انلره اویورکن
کوستردی کورسه‌لرکه عصاسی انی حراست ایدر فرعونه دیدیلرکه بو سحر دکلدر زیرا ساحر
اویودیغنده سحری باطل اولور فرعون ایسه انلرك اول قولنه التفات ایتمیوب کرها انلره ایشلتدی
(انه من یأت ربه مجرما فان له جهنم لایموت فیها ولا یحیی) برکسه‌که یوم قیامتده رب تعالی‌یه
مشرك وعاصی اولدیغی حالده کله اکا مأوی جهنم اولور انده اولمزکه عذابدن استراحت ایده
وشول حیاتده دخی اولمزکه اول حیات نفع ایده (ومن یأته مؤمنا قد عمل الصالحات فاولئك لهم
الدرجات العلی) واولکه یوم قیامتده رب تعالی‌یه مؤمن اولوب عمل صالحله کله * ایمدی اول
وصفلو کسه‌لره درجات عالیه واردر (جنات عدن تجری من تحتها الانهار خالدین فیها) که اول
جنات عدندرکه اشجاری آلتندن نهرلر جاری اولور انلر اول جناتده دائمین اولدقلری
حالده (وذلك جزاء من تزکی) اشبو ذکر اولنان فضائل شول کسه‌نك جزاسیدرکه کفر
ومعاصی ادناسندن تطهر ایده اشبو آیات ثلاثه احتمال اولورکه سحره کلامندن ویاخود الله
تعالیدن ابتداء کلام اوله (ولقد اوحینا الی موسی ان اسر بعبادی فاضرب لهم طریقا فی البحر
یبسا لاتخاف درکا ولا تخشی) بز موسایه وحی ایتدك که عبادم بنی اسرائیلله کیجه مصردن
کیدوب عصاکی بحره اورمقله انلر ایچون انده طریق یابس قیلغل که انده فرعونك سزه
ادراکی وبحرك سزی اغراقی خوفن ایتمیه‌سن (فاتبعهم فرعون بجنوده فغشیهم من الیم ماغشیهم)
فرعون جنودیله بنی اسرائیله ایریشجك بنی اسرائیل اول بحری کچدیکندنصکره فرعون
وجنودینی بحردن شول قصه‌سین ایشیدوب کنهنی بیلمدیکك شئ قاپلدی (واضل فرعون
قومه وما هدی) فرعون قومنی اغوا‌ئله هلاك ایدوب طریق رشاد هدایت ایتمدی بعده

اولكون وقت ضحاده ناس جمع اولسونلر ديدى (فتولى فرعون فجمع كيده ثم اتى) فرعون مجلسدن دونوب مكر وحيله
وسحرهسنى جمعله محل موعوده كلدى (قال لهم موسى ويلكم لاتفتروا على الله كذباً فيسحتكم بعذاب وقدخاب من افترى)
ساحرلره ملاقاتنده اى قوم واى سزه الله تعالايه افترا ايتمك كه ٥٨ سزى عذابيله هلاك ايدر اكا افترا ايدن
خائب وهبا اولدى ديدى
(فتنازعوا امرهم بينهم
واسروا النجوى) ساحرلر
فرعونك ملازملرندن كيزلو
كفتكو ايتديلركه بوموسانك
كلامى سحر كلامنه بكزمز
اكر بزه غالب اولورسه
تبعيت لازم كلور ديديلر
(قالوا ان هذان لساحران
ان يريدان ان يخرجاكم من
ارضكم بسحرهما ويذهبا
بطريقتكم المثلى) فرعون
وقومى ديديلركه بو موسى
وهرون ساحرلردر سزى
سحرلريله ارضكز «مصر»
دن چيقارمق مراد ايدوب
سزك افضل طريقكزله
كيتمك استرلر (فاجمعوا
كيدكم ثم أتوا صفا وقد
افلح اليوم من استعلى)
امدى حيله وآلات
سحركزى جمع ايدوب
ميدانه هيبتله صف صف
كلك كه بوكون كيم غالب
اولورسه فلاح ومطلوبنى
بولور * دنلديكه سحره
يتمش بيك كيمسه ايديلر
اللرنده زبوه ايله مصنع
ايپ و عصالرله موسى
وهرون عليهما السلامه
برابر طورديلر (قالوا ياموسى اما ان تلقى واما ان نكون اول من القى) ساحرلر طريق ادبى اوزره ياموسى
عصاكى يره سنمى القا ايدرسن يوخسه اول القا ايدن بزمى اوله‌لم ديديلر (قال بل القوا فاذا حبالهم وعصيهم يخيل اليه
من سحرهم انها تسعى) موسى عليه السلام ادبه مقابل ادبله بلكه سز القا ايدك ديدى انلر اول زيبودلو آلاتلرنى براقدقلرنده

الله تعالى بنو اسرائيله اولان منتلرين ذكر ايدوب ديديكه (يابنى اسرائيل قدانجيناكم من عدوكم)
سزى عدوكز فرعون وقومندن انجا ايتدك (وواعدناكم جانب الطور الايمن) وموسايه مناجات
ايچون واكا توراتى انزال ايچون طور جانبنده موسانك جانب يميننده سزه مواعده ايتدك (ونزلنا
عليكم المن والسلوى) وتيهده منّ والسلوى ايندردك وسزه ديدك كه (كلوا من طيبات
مارزقناكم) سزه ويرديكمز هرمأكولك اذائذو يا حلالندن يكز (ولا تطغوا فيه فيحل عليكم
غضبى) واول سزه ويرديكم شيئده طغيان ايتميكز شكرنده اخلالله وانده حدود الهى تجاوز ايله
اول كرك سرف ويابطر ويامستحقدن منع ويا غيريدر شويله كه انده طغيان ايده سز اوزريكزه عذابم
لازم اولور (ومن يحلل عليه غضبى فقدهوى) واول كمسه كه اوزرينه عذابم لازم اوله هلاك
اولور وياخود اول هاويه به دوشر (وانى لغفار لمن تاب وآمن وعمل صالحا) بن مغفرتده بليغم اول
كمسه يى كه شركدن توبه ايده وهر تصديقى واجب اولور شيئى تصديق ايده وفرائضى ادا ايده (ثم
اهتدى) وآنى الله تعاليدن توفيق ايديكن بيله وياخود موتنه دكين اسلامه ملازم اوله وياخود انك
ايچون ثواب اولديغن بيله وياعلمى تعلم ايده كه عملك كيفيتنه عالم اوله ويا استقامت ايده ويا سنت وجماعت
اوزره اقامت ايده (وما اعجلك عن قومك ياموسى) وقتاكه موسى عليه السلام توراتى اخذ ايچون
قومندن يتمش رجل اختيار ايتديكه كندى ايله بيله طوره كيده‌لر كيدبجك موسى عليه السلام
رب تعالى يه اشتياقندن انلردن آيريلوب ايلرو كتدى وانلره سز كلوب بكا ايريشك ديو امر
ايتدى الله تعالى اكا ديديكه ياموسى سنى نه شئ اعجال ايتدى حتى كه قومنى كيرو قويوب
سن انلردن ايلرو كلدك (قال هم اولاء على اثرى وعجلت اليك رب لترضى) موسى عليه السلام
ديديكه يارب بن انلردن برقاچ خطوه ايلرو كلشن كه اول دكلو تقدم عادتده معتدبه اولمز
بحله انلر بيننده اولان مسافه ده رفقه بر برلرين تقدم ايده كلمشدر بن ايسه يارب سكا عجله
ايتدمكه بندن راضى اوله سك زيراكه امتثال امره ووفاى عهده مسارعه رضاكى ايجاب
ايدر (قال فانا قدفتنا قومك من بعدك واضلهم السامرى) الله تعالى ديديكه سن قومك آراسندن
چيقيجك هارونله تخليف ايتديكك قومكى كه انلر التيوز بيك كمسه ايديلر عجله عبادتله
ابتلا ايتدك سامرى اتخاذ عجله وانلرى اكا عبادته دعوتله اضلال ايتدى اول جمله‌دن
انجق اون ايكى بيك كشى سامرى يه اطاعت ايتميوب اول بليه‌دن نجات بولدى (فرجع
موسى الى قومه غضبان اسفا) اويله اولسه موسى عليه السلام قومنه كلوب غضبان
وفعللرينه حزين اولديغى حالده رجوع ايتدى (قال ياقوم ألم يعدكم ربكم وعدا حسنا)
ديديكه ياقوم ربكز جل شانه سزه وعد وصدق ايتمديميكه سزه توراتى ويره ويا اول
وعد قرق كون ايديكه ذى القعده نك اولندن ذى الحجه نك اوننه دك ايدى (أفطال عليكم
العهد) يوخسه بنم سزدن مفارقتم مدتى سزه طويلى اولدى (ام اردتم ان يحل عليكم

حرارت شمسله حركت ايتدكلرينى موسى عليه السلام كوردكده سحرلرى يورر خيال ايتدى (فاوجس فى نفسه خيفة موسى قلنا
لاتخف انك انت الاعلى) موسى عليه السلام نفسنده بركيزلو قورقو بولديكه شايد سحرله معجزه يى فرق ايتميه‌لر ياخود جمعيت
طاغيله‌لر بز اكا قورقمه سن غالبسين ديدك ٥٩ (والق ما فى يمينك تلقف ماصنعوا انما صنعوا كيد ساحر ولا
يفلح الساحر حيث اتى)
الكده اولان عصابى القا
ايله آنلرك صنعتلرينى جمله
يودر آنلرك صنعتلرى
آنجق سحره حيله‌سيدر
ساحر نرده اولورسه
فلاح بولمز * دنلديكه
موسى عليه السلام عصابى
براقديغى كبى عظيم اژدرها
اولوب آنلرك ادواتنى
يوتدى خلق خوفلرندن
فرار وپراكنده اولديلر
موسى عليه السلام آنى
اخذ ايله ينه عصا اولدى
ساحرلر بيلديلركه بوقدرت
خدا ومعجزهٔ موسادر
(فالقى السحرة سجداً
قالوا آمنا برب هرون
وموسى) ساحرلر بو
قدرة اللهى كوردكلرنده
سجده يه قپانديلر *
دنلديكه سجده ده
جنتده كى مقاملرينى
كورديلر باش قالديروب
هرون وموسانك ربسى
عز شانه يه ايمان ايتدك
ديديلر فرعون بونى
مشاهده ايتدكده (قال
امنتم له قبل ان اذلكم انه
لكبيركم الذى علمكم
السحر فلاقطعن ايديكم وارجلكم من خلاف ولا صلبنكم فى جذوع النخل ولتعلمن اينا اشد عذاباً وابقى) فرعون
سحره يه ديديكه بن سزه اذن ويرمزدن مقدم آكا ايمان كتورديكز اول سزك بيوككزدركه سزه سحر تعليم ايلدى بن
سزك البته اليكزى وآياقكزى برصاغ برصول اوله‌رق مخالف كسرم وخرما آغاجنك دالنه آصارم وبيله‌سزكه بنمله

غضب من ربكم فأخلفتم موعدى) وياخود ديلديكزميكه ربكز جل شانه‌دن سزه غضب ايره
حتى كه خلف ايتديكز شول ايمان بالله اوزره ثباته وامر اولنديغكز شيئه قيامه كيم انى بكا وعد
ايتمشديكز (قالوا مااخلفنا موعدك بملكنا) ديديلركه بز سنك موعدكه اختيارمزله خلف ايتمدك
(ولكنا حملنا اوزارا من زينة القوم فقذفناها) بلكه مصردن چيقار اولديغمزده عرس نامنه
قبطدن حلى استعاره ايدوب كتورمشدك برقولده عيد ايچون استعاره ايدوب بعده خروجلرنده
بيلنملرى خوفيله رد ايتمامشلردى وبرقولده اول قبطك غرقندنصكره حليدن بحرك ساحله القا
ايتديكى اشيا ايديكه بنى اسرائيل انى آلمشلردى انى اوزار تسميه‌لرينه سبب زيراكه غنائم انلره
حلال دكلدى وياخود انلر مستأمن ايديلر مستأمنه ايسه حربينك مالنى اخذ جائز اولمز * ايمدى
اول حلى يى آتشه براقدق (فكذلك القى السامرى) بزم كبى سامرى دخى كنديده اولان
حلى يى آتشه براقدى * روايت اولنديكه موسى عليه السلام اول يتمش مختارى كمسه ايله طوره
كيدبجك هارونله قلان سائر بنى اسرائيل موسانك كلمسنه تعيين ايتديكى عدت كامل اولدى ظن
ايتديلر سامرى انلره ديديكه موسانك ميعادنه خلف ايتمسنه سبب اولدركه قبطدن الديغمز حلى
سزه حرامدر انى كنديمزدن اخراج ايدملم اويله اولسه رأيم اولدركه برچقور قازوب اول
حلى يى انك ايچنه براغه‌وز * بعده اكا آتش ايدوب ياقه‌وز چون انى ايتديلر مكر سامرينك
يله سنجه جبريل عليه السلامك فرسى باصديغى يردن برقبضه تراب وار ايدى عمامه سنده
صاقلردى انى اول چقورده اريمش حلينك اوزرينه صاچدى (فاخرج لهم عجلا جسدا له خوار)
اويله اولسه سامرى انلره اول اريمش حليدن برعجل چيقارديكه اندن صوت عجل ايشيديلردى
(فقالوا هذا الهكم واله موسى فنسى) سامرى واتباعى ديديلركه اشبو سزك وموسانك الهيدر
موسى انى اونودوب طورده استيوكتدى وياخود سامرى ايمان اظهارندنصكره صددنده اولديغى
شيئى ترك ايتدى الله تعالى ديديكه (أفلا يرون الا يرجع اليهم قولا) انلر بيلمزلرميكه اول عجل
انلره سويلمز وسويلسه‌لر انلره جواب ويرمز (ولا يملك لهم ضرّا ولا نفعا) وانلردن
مضرت دفعنه ويا منفعت جلبنه قادر اولمز (ولقد قال لهم هرون من قبل ياقوم انما فتنتم به)
حالبوكه موسانك طوردن رجوعندن اول هارون عليه السلام انلره ديمشديكه اشبو عجله ابتلا
اولنديكز زنهار اكا عبادت ايتمكز (وان ربكم الرحمن) بلكه سزك ربكز اول الله تعاليدركه
رحمانيتله متصفدر (فاتبعونى واطيعوا امرى) دين اوزره ثباتده بكا متابعت وامريمه اطاعت
ايدك (قالوا لن نبرح عليه عاكفين حتى يرجع الينا موسى) ديديلركه موسانك بزه رجوعنه
دكين بز اول عجلك عبادتى اوزره اقامتدن زائل اولمزز وقتاكه موسى عليه السلام طوردن
رجوع ايتدى (قال ياهرون مامنعك اذ رأيتهم ضلوا الا تتبعن أفعصيت امرى) ديديكه
ياهارون چون انلرى عجله عبادتله اشراك ايتدكلرين كوردك بنم امر ووصيتمه اتباعدن سنى

موسانك ربسنك قنغیمزك عذابی اشد وباقیدر (قالوا لن نؤثرك علی ماجاءنا من البینات والذی فطرنا فاقض ما انت قاض انما تقضی هذه الحیوة الدنیا انا آمنا بربنا لیغفر لنا خطایانا وما اکرهتنا علیه من السحر والله خیر وابقی) ساحرلر فرعونه دیدیلرکه موسی علیه السلامك معجزاتی وبزی خلق ایدن الله تعالی‌نك رضاسی اوزره سنی بکنمزز بزمچون نه حکم وقضا ایدرسن ایت سن انجق بو حیات دنیاده هواك اوزره حکم ایدرسین بز ربمز تعالی‌یه ایمان کتوردککه بزم کناهلرمزی وبزی ایشلمسنه اکراه ایتدیکن سحر خصوصنی بزدن مغفرت ایده الله تعالی طاعته سندن خیرلو واکا عاصی اولنه عذابی باقیدر * دینلدیکه سحره فرعونه موسایی اویورکن بزه کوستر دیدیلر منظورلری اولدقده عصاسی کندوبی حفظ ایدر کوروب بوسحر دکلدر دیو فرعونه خبر ویردکلرنده سوزلرینه التفات ایتمیوب کرها انلره سحر آلاتلرینه کتورتدی بناء علیه بزه اکراها سحر ایتدیردك دیدیلر (انه من یأت ربه مجرماً فان له جهنم لا یموت فیها ولا یحیی) قیامتده برکیمسه ربسنه کفری حالیله کلورسه آنکچون جهنم واردر آنده آکا موت یوقدر وآنده آکا دیریلك دخی اولمزکه نفعی اوله (ومن یأته مؤمناً قدعمل الصالحات فاؤلئك لهم الدرجات العلی) واولکه مؤمن اولوب عمل صالح ایله قیامتده ربسنه کلورسه آنکچون درجات عالیه واردر (جنات عدن تجری من تحتها الانهار خالدین فیها وذلك جزاء من تزکی) اول اقامت جنتلریکه اشجاری التندن نهرلر جریان ایدر آنلر اول جنتلرده دائملردر بو ذکر اولنان اجر وثواب کفر وعصیاندن پاك واعمال خیرده اولان

نه منع ایتدی نیچون انلره قتال ایتمدك والحال بیلورسنکه بن انلر آراسنده بولنسم انلره اول کفرلری اوزره قتال ایدردم بوخسه دینده صلابت وانی حمایه ایله اولان امرمه مخالفتمی ایتدك بعده یمینیله هارونك صاچنه وشمالیله صقالنه یاپشوب چکدی (قال یا ابن ام لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی) هارون علیه السلام استعطاف وترفیق ایچون اکا دیدیکه یا انام اوغلی بنم صقالمه وصاچمه یاپشمغل (انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل ولم ترقب قولی) فورقدمکه اکر سنك امرك مقتضاسنجه انلره قتال ویا انلردن مفارقت ایتسم انلر احزاب اولوب بری برلرینه قتال ایدرلردی اویله اولسه بکا نیچون بنو اسرائیل بینینی تفریق ایدوب بنم وصیتمی رعایت ایتمدك دیردك حالبوکه سن بکا * اخلفنی فی قومی واصلح * سن بنم قومده خلیفه‌م اولوب انلری اطاعته دعوتله اصلاح ایت دیمشیدك (قال فما خطبك یا سامری) بعده موسی علیه السلام سامری‌یه اقبال ایدوب دیدیکه اول صنیعه که سنی نه حمل ایتدی (قال بصرت بما لم یبصروا به) بنو اسرائیلك بیلمدیکن بن بیلدم وتفطن ایتمدکلرینی بن تفطن ایتدم اول رسولکه سکا کلدی روحانیء محضدر اثری هرنه شیئه مس ایتسه اول شیء حیات بولوردی ویاخود انلرك کورمدیکن کوردمکه اول جبرائیل علیه السلام سکا فرس حیات اوزره کلدی * دینلدیکه انك جبریل علیه السلامی کوروب بیلمسنه سبب اولدرکه اول فرعونك اولادذکوری قتل ایتدیکی ییلده طوغیجق اناسی انی بر مغاره‌یه ایلتوب براقشدی انك یدیله ظهور ایدیجك فتنه اجلیچون الله تعالی انی جبریل علیه السلامه تربیه ایتدیرمشدی (فقبضت قبضة من اثر الرسول فنبذتها) اویله اولسه اول رسولك فرسی باصدیغی یردن بر قبضه تراب الوب اول اریمش حلینك اوزرینه ویاخود عجلك جوفنه القا ایدیجك اول حیات بولدی (وکذلك سولت لی نفسی) اشبو سکا تحدیث ایتدیکم کبی نفسم بکا تزیین وتحسین ایتدی (قال فاذهب فان لك فی الحیاة ان تقول لامساس) موسی علیه السلام اکا دیدیکه وار آرامزدن مطرود اولوب کیت حیاتده اولدیغنجه نه سن کمسه ایله ونه کمسه سنکله مخالط اولسون وموسی علیه السلام بنو اسرائیله امر ایتدیکه انکله خلطه ایتمیه‌لر ویانه وارمیه‌لر اول قچان برکمسه‌یه ملاقی اولسه * لامساس * یعنی بکا قریب اولمغل بنی مس ایتمکل دیردی * دینلدیکه قچان اول کمسه‌یه ویا کمسه اکا مس ایتسه ایکیسی بیله سیتمه طوتاردی حتی که بوخصلت ذریتنه دخی سرایت ایتمشیدیکه انلرك برینه آخردن برکمسه مس ایتسه ایکیسی بیله محموم اولوردی * پس بو اجلدن سامری بریه‌یه کیدوب وحش وسباع ایله اولوردی اشبو خصلت اکا دنیاده عقوبت ایدی (وان لك موعدا لن تخلفه) وبو دنیاده‌کی عقوبتدن غیری آخرتده دخی عذابکچون موعد واردرکه سن اندن غائب اولمز وتأخر ایتمزسن بلکه الله تعالی اول فعل سیئك اوزره جزاکی ایدر فوت اولمزسن (وانظر الی الهك الذی ظلت علیه عاکفا لنحرقنه ثم لننسفنه فی الیم نسفا) یا سامری نظر ایت شول زعمنده‌کی الهکه که اکا عبادته مداومت ایتدك بز آنی آتشه احراق ایدرز دنصکره کولنی دریایه صاوررز روایت اولندیکه موسی علیه السلام

کیمسه‌لرك جزاسیدر (ولقد اوحینا الی موسی ان اسر بعبادی فاضرب لهم طریقا فی البحر یبسا لا تخاف درکاً ولا تخشی) بز موسایه قوللریمه کیجه مصردن کیت وعصاکی بحره ضربله آنلر ایچون قوری یول آچ دیو وحی ایتدککه فرعونك سزه یتشمه‌سندن وغرقدن خوفکز اولمیه (فاتبعهم فرعون بجنوده فغشیهم من الیم ماغشیهم واضل فرعون قومه وما هدی) فرعون عسکریله بنی اسرائیلك اردنجه کلوب بنی اسرائیلك مرورلرندن صکره فرعون وعسکرینی بر بحردن کنتی کیمسه بیلدیکی شی قاپلادی فرعون قومنی اضلال ایدوب هدایت کوسترمدی تاکه دریاده غائب اولوب نجات بولمدیلر (یا بنی اسرائیل قد انجیناکم من عدوکم وواعدناکم جانب الطور الایمن ونزلنا علیکم المن والسلوی کلوا من طیبات ما رزقناکم ولا تطغوا فیه فیحل علیکم غضبی ومن یحلل علیه غضبی فقد هوی) یا بنی اسرائیل بز سزه عدوکز فرعون وقومندن نجات ویردك وتوریة انزالیله طور وموسانك یمیندن سزه وعد ویردك وتیهده سزه قدرت حلواسی و بلدیرجین انزال ایتدك سزه پاك وحلال ویردکز رزق اکل ایدك واول خصوصده بربریکزه ظلم وآنی ادخار یاخود کفران نعمتله حدی تجاوز ایدوب غضبمز اوزریکزه لازم اولمسون هرکیمك که اوزرینه عذابم لازم اولورسه هلاك اوله یاهاویه‌یه دوشه (وانی لغفار لمن تاب وآمن وعمل صالحا ثم اهتدی) تحقیق بن زیاده مغفرت ایدیجیم شول کمسه ایچونکه شرکدن توبه ووحدانیتمه ایمان ایده وعمل صالح ایشلیه صکره اهل سنت وجماعت طریقنی طوته (وما اعجلك عن قومك یاموسی) قال هم اولاء علی اثری

اول عجلی کتوروب بوغازلدی اندن قان اقدی * زیراکه اول ات وقان اولمشدی بعده یاقوب کولن دریایه صاوردی (انما الهکم الله الذی لا اله الا هو) بلکه عبادته مستحق الهکز اول اللهدرکه اندن غیری خلقك الهی یوقدر (وسع کل شیء علما) علمی هرشیئه واسع ومحیط اولوب اندن هیچ برشیء خفی اولمدی (کذلك نقص علیك من انباء ماقد سبق) یا محمد بنو اسرائیل اخبارندن سکا ذکر ایتدیکمز کبی امور ماضیه وامم دارسه اخبارندن دخی ذکر ایده‌رز تاکه اول تبصره وعلمه زیاده‌و معجزاتکی تکثیر اوله وامتکدن مستبصرینه تنبیه وتذکیر اوله (وقد آتیناك من لدنا ذکرا) حالبوکه بزم عندمزدن سکا برکتاب ویردك که اشبو اقاصیص واخباری مشتملدر وتفکر واعتباره حقیقدر (من اعرض عنه) اول کمسه‌که وجوه سعادت ونجاتی جامع اولان ذکردن یعنی قرآندن برقولده الله تعالیدن اعراض ایده (فانه یحمل یوم القیامة وزرا) یوم قیامتده اول عقوبت ثقیلهٔ قادحه‌یی حامل اولور (خالدین فیه) اول وزرده ویاحملنده مقیمین اولدقلری حالده (وساء لهم یوم القیامة حملا) یوم قیامتده انلر ایچون نه چرکین حمل اولور (یوم ینفخ فی الصور) انلری تحذیر ایت شول کوندنکه انده صوره نفخ اولنور (ونحشر المجرمین یومئذ زرقا) اول کونده بز مشرکلری شدت عطشدن زرق الاعین حشر ایده‌رز * زیراکه عینك قچان نوری زائل اولسه ازرق اولور زرقه ایسه اهل نار علامتیدر (یتخافتون بینهم ان لبثتم الا عشرا) انلر ارالرنده خفیة سویلشه‌لرکه سز اول دنیاده انجق اون کیجه مکث ایدوب سز یعنی اول زائل اولدیغیچون انده‌کی مدت لبثلرینی استقصار ایده‌لر ویاخود عذابی کوریجك دنیالرین اوطارو اتباع شهواتده اضاعه‌لرینه تأسف ایده‌لر ویاخود قبورده ویاایکی نفخه آراسنده‌که اول قرق سنه‌در اول مدتده انلردن عذاب رفع اولنور اهوال قیامتی کوریجك اول ایکی محلك هربرنده‌کی مدت مکثلرین استقصار ایدوب خفیة اول قولی سویلشه‌لر الله تعالی دیدیکه (نحن اعلم بما یقولون اذ یقول امثلهم طریقة ان لبثتم الا یوما) بز انلرك خفیة سویلشدکلرین بیلورزکه عقلده اوفی وقولده اعدللری دیرکه دنیا دکل انجق برکوندر یعنی اهوال قیامتدن استقبال ایتدکلری امور جنبنده کوزلرینه اول قصیر کورینور ویاخود اوغرادقلری شدائد انلره اول دنیاده‌کی لبثلرین اونتدرر (ویسئلونك عن الجبال) اهل مکه‌نك بعضی‌که اول ثقیفدن برجلدر جبالك یوم قیامتده‌کی کیفیت حالندن یا محمد سکا سؤال ایدرلر (فقل ینسفها ربی نسفا) دیکه ربم جل شانه جبالی اصلندن قلع ایدوب هباء منثور قیلور (فیذرها قاعا صفصفا) واول جبالك مقارنی ویا ارضنی مستویهٔ ملسا قیلورکه انده نبات اولمیه (لا تری فیها عوجا ولا امتا) سن انده انخفاض ویا ارتفاع کورمزسن (یومئذ یتبعون الداعی) اول کونده ناس الله تعالینك محشره داعیسی اسرافیل علیه السلامه اتباع ایده شول وقتکه اول آغزینه صوری آلوب بیت المقدسك صخره‌سی اوزره قائم اولدیغی حالده‌که ای چوریمش کمیکلر وطاغلمش دریلر ومحو وتراب اولمش اتلر الله تعالینك عرضنه کلك * اویله اولسه

وعجلت الیك رب لترضی) قومکدن ایلرو کلمکده سنی نه‌شی عجله ایتدردی یاموسی موسی علیه‌السلام دیدیکه بونلر دخی
بنم ایزمجه کلیورلر یارب بندن راضی اوله‌سین دیو بن بر مقدار عجله ایتدم * دینلدیکه موسی علیه‌السلام توریتی اخذ
ایچون طوره کیدرکن قومندن یتمش رجل اختیار ایدوب برابر کوتورمشیدی رب تعالی‌یه اشتیاقندن

بر مقدار ایلرو کیدوب
انلره سز کلك دیمشیدی
(قال فانا قدفتنا قومك من
بعدك واضلهم السامری)
الله تعالی موسی علیه
السلامه بیوردیکه سن
آنلرك ایچندن چیقدقدن
صکره بز قومکه فتنه القا
ایدوب سامری انلری
اضلال « و بوزاغی‌یه
عبادتله ابتلا » ایلدی *
دینلدیکه آنلر آلتیوز بیك
کشیدی ایچلرندن اون‌ایکی
کشی سامری‌یه اطاعت
ایتدیلر * مرویدرکه موسی
علیه‌السلام طوره کتدکده
قرق کونه‌دك کلك اوزره
یرینه هرون علیه‌السلامی
وکیل براقشیدی عظمای
بنی اسرائیلدن سامره
قبیله‌سنه منسوب موسی
بن ظفر نامنده سامری
هرون علیه‌السلامه کلوب
بنی اسرائیلك قبطیلردن
دوکون و بیرام ایچون
عاریت آلدقلری حلی‌یی
اخذ وعطا ایده‌یورلر
بونلری تصرف لایق دکلدر
حکم ایله که بونلری
جمع ایدوب بقه‌لر هرون
علیه‌السلام امریله جمله حلیلری کتوروب بر چقور قازوب آتشله اریتدیلر سامری اوستاد قیومجی اولمغله (اولندی)
آندن بر بوزاغی صورتی دوزدی وجبریل علیه‌السلامك اسبی آیاغی آلتندن طپراق اخذ ایتمش اولمغله آندن اولصورته
وضع ایدوب اول صورت کوساله‌دن صدا ظهور ایلدی سامرینك اغواسیله آکا طاپمغه باشلدیلر (فرجع موسی الی

هرطرفدن فوج فوج انك صوتی جانبنه ناس اقبال ایده‌لر (لاعوج له) اول داعینك دعوتندن
یمین ویاشماله زیغ ایده‌مزلر واکا قدرت دخی ویرلمزلر بالکه طوعاوکرها اکا اقبال ایدرلر
وسرعتله اول یکا کیدرلر (وخشعت الاصوات للرحمن فلاتسمع الاهمسا) الله تعالینك
جلال وهیبتندن اصوات خشوع وخضوع ایدوب صوت خفیدن غیری انده صوت
ایشدلمیه اخفاف ابل صوتی کبی ویاتخافت کلام وخفض صوت ویانطقسز تحریك شفاه کبی
(یومئذ لا تنفع الشفاعة الا من اذن له الرحمن ورضی له قولا) اول کونده الله تعالی عندنده
هیچ برشافعك شفاعتی نفع ایتمز مکر انك که الله تعالی قبلندن شفاعت ایتمکه اذن ویریله وقولندن
الله تعالی راضی اوله یعنی دنیاده اخلاصله * لااله الاالله * دیمش اوله یاخود مراد الله تعالی هیچ
بر شفاعتی قبول ایتمز مکر اول کمسه ایچونکه صلاحنه مشیت الهیه اوله وقولندن دخی راضی
اوله * اویله اولسه انکیچون ایدیلن شفاعت مقبوله اولور اشبو دلیلدرکه مؤمنك غیریچون شفاعت
اولمیه (یعلم مابین ایدیهم وما خلفهم ولا یحیطون به علما) الله تعالی انلرك جمیع احوالنی بیلور
اول کرك ماضیه ویا مستقبله‌در والحال انلر انی بیلمزلر ویا الله تعالینك معلوماتنی انلر احاطه
ایتمزلر (وعنت الوجوه للحی القیوم) وجوه عصاة الله تعالی ایچون خضوع ایده‌لر شول وقتکه
سوء حساب وشقوت وخیبت کوزه‌لر (وقدخاب من حمل ظلما) خائب اولدی اول کمسه‌که
الله تعالی‌یه شرکله ظلمی حامل اوله (ومن یعمل من الصالحات وهو مؤمن فلا یخاف ظلما ولا
هضما) اول کمسه‌که مؤمن اولدیغی حالده اعمال صالحه‌نك بعضنی ایشلیه اول خوف ایتمزکه
سیئاتی آرتیله ویا حسناتی اکسیله ویاخود خوف ایتمزکه حسناتی ثوابندن اکسلدیله ویا برمسیئك
ذنوبی انك اوزرینه یوکلدیله ویاخود خوف ایتمزکه عمل ایتدیکی ذنبله مؤاخذه اولنه
ویاعملنك حسنه‌سی ابطال اولنه (وکذلك انزلناه قرآنا عربیا) اشبو وعیدی متضمن آیاتی
انزالمز کبی واول وتیره‌ده سکا قرآن عربی انزال ایتدك (وصرفنا فیه من الوعید) واول
قرآنده بز وعیدی تبیین وتکریر ایتدك (لعلهم یتقون او یحدث لهم ذکرا) تاکه معاصیدن
صاقنوب تقوایه ملکه ایدینه‌لر ویاخود قرآن انلره عبرت وعظه احداث ایده شول وجهله
کیم امم ماضیه‌یه اولان عقابی ذکرله معتبر ومتعظ اوله‌لر (فتعالی الله الملك الحق) الله تعالی
ذات وصفاتنده مماثلهٔ مخلوقیندن عالی اولدی کلامی انلرك کلامنه مماثل اولمز ذاتی انلرك ذاتنه
مماثل اولمدیغی کبی اول بر ملکدرکه امر ونهیی نافذدر وحقدرکه وعدی رجا اولنوب
وعیدندن خوف ایدیلور (ولا تعجل بالقرآن من قبل ان یقضی الیك وحیه) قرآنك سکا
قرائتی تأدیه اولنمزدن اول سن انی قرائته عجله ایتمکل روایت اولندیکه جبرائیل علیه‌السلام
قرآنله نزول ایتدیکنده پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم جبریل علیه‌السلامك ابلاغندن اول
انکله بیله قرائته مبادرت ایدردیکه اندن برشی اونوتمیه اویله اولسه اشبونکله اندن نهی

قومه غضبان اسفا) موسی علیه‌السلام غضبلو وفعللرینه محزون اولدیغی حالده قومنه رجوع ایلدی (قال یا قوم الم یعدکم
ربکم وعدا حسنا افطال علیکم العهد ام اردتم ان یحل علیکم غضب من ربکم فاخلفتم موعدی) موسی علیه‌السلام دیدیکه
ای قومم ربکز جل شانه سزه توریتی ویرمکه وعد وحسن ایتمدیمی یوخسه بنم سزدن مفارقتم سزه

وعد ایتدیکم مدتدن
اوزونمی اولدی یاخود
سزك اوزریکزه ربکزك
غضبی کلمسنی مراد
ایتدیکزده بنمله ایمانده ثبات
وامرمده قیام ایتمکه اولان
وعده‌کزده خلف ایتدیکز
(قالوا ما اخلفنا موعدك بملکنا
ولکنا حملنا اوزارا من
زینة القوم فقذفناها
فکذلك القی السامری)
کوساله پرستلر دیدیلرکه
بز کندو قوت واختیارمزله
سنك وعدکه مخالفت
ایتمدك ولکن قبطیلرك
زینتندن عاریت قالدردیغمز
حلیلری هرونك حکمیله
آتشه آتدق بزم کبی
سامری دخی کندنده
اولانی آتدی (فاخرج
لهم عجلا جسدا له خوار
فقالوا هذا الهکم واله
موسی فنسی) سامری
انلر ایچون اول اریمش
حلیدن بر جسد کوساله
چیقاردیکه انده عجل
یعنی بوزاغی صورتی
وار ایدی سامری واتباعی
دیدیلرکه بوسزك وموسانك
الهیدر موسی انی اونیدوب
طوره طلبه کیتدی یاخود سامری ایمانده ثباتی اونیدوب بویله ایلدی (افلا یرون الا یرجع الیهم قولا ولا یملك لهم ضرا
ولا نفعا) انلر کورمزلر بیلمزلرمیکه اول عجل انلره سویلمز وسویلسه‌لر جواب ویرمز وانلر ایچون مضرت دفعنه
ومنفعت جلبنه قادر اولمز (ولقدقال لهم هرون من قبل یا قوم انمافتنتم به وان ربکم الرحمن فاتبعونی واطیعوا امری) موسی

اولندی * ویاخود مجملی تبلیغ ایتمکل مادامکه اول سکا تبیین اولنمیه معناسی بیلدرلمیه (وقل
رب زدنی علما) دیکل که یارب قرآنه ومعانیسنه علمی زیاده ایلیکل یعنی استعجالکدن بدل الله
تعالیدن زیاده علم استکل * زیراکه سکا وحی اولنانه البته نائل اولورسن (ولقد عهدنا الی
آدم من قبل فنسی) شول بنم عهدمی نقض وبکا ایمانی ترك ایدنلردن اول آدمه امر وایصاء
ایتمشیدك که شجرهٔ معهوده‌دن یمیه اول ایسه بزم عهدمزی اونوتدی (ولم نجد له عزما) بز
آدمه نهی اولناندن صبر وامر اولنانی حفظ ایدر بولمدق ویا آنده رأی مزوم بولمدق شول
حیثیتدنکه عدوی ابلیسه موافقت ایتدی اکر دینورسه‌که آدم علیه‌السلام شجره‌دن اکلی حیننده
امر اللهی ناسی اولدیمیدی * دینورکه ناسی اوله حالبوکه اول وقتده انسانده نسیانده جائزدرکه
مرفوع دکلیدی بلکه مؤاخذ ایدی رفع اولنمسی بو امتك خصیصه‌سیدر دینلدیکه آدمك نسیانی
الله تعالینك عقوبتنه ایدی ظن ایتمشدیکه اول نهی تنزیهی اوله (واذقلنا للملائکة اسجدوا لآدم
فسجدوا الا ابلیس ابی) ذکر ایت شول وقتی که ملائکه‌یه آدمه سجده ایدك دیوب سجده ایتدیلر
الا ابلیس تعظیم ایدوب سجده ایتمدی (فقلنا یا آدم ان هذا عدو لك ولزوجك فلا یخرجنکما من الجنة
فتشقی) دیدیککه یا آدم ابلیس سکا وزوجك حوایه عدودر اندن حذر ایدك که سزی جنتدن
چیقارمیه تاکه دنیاده معاش طلبنده تعب ونصبه اوغرامیه‌سز (ان لك ان لا تجوع فیها ولا
تعری) اول جنتده سکا آج وچپلاق اولمق یوقدر (وانك لا تظمأ فیها ولا تضحی) سن انده
صوسز اولمز وکونش صیجاغی چکمزسن (فوسوس الیه الشیطان قال یا آدم هل ادلك علی
شجرة الخلد وملك لا یبلی) شیطان اکا وسوسه ایدوب دیدیکه یا آدم سنی بر شجره‌یه دلالت
ایده‌یمکه اندن اکل ایدرسك انده مخلد قالور وشول فنا ایرمز ملکه نائل اولورسك (فأکلا
منها فبدت لهما سوآتهما) چون آدم وحوا اول شجره‌دن اکل ایتدیلر بدنلرندن لباسلری دوکیلوب
عورت یرلری آچیلدی (وطفقا یخصفان علیهما من ورق الجنة) جنتك انجیری یپراغندن
آلوب انکله عورتلرینی ستر ایتدیلر (وعصی آدم ربه فغوی) آدم اول شجره‌دن اکل
ایله رب تعالی‌یه عصیان ایدوب مطلوبن بتوردی ویاخود عدونك قولنه اغترار ایله مأمولندن
خائب اولدی (ثم اجتباه ربه) بعده رب تعالی انی توبه‌یه حمل واکا انی توفیقیله اصطفا وتقریب
ایتدی (فتاب علیه) وتوبه ایدیجك توبه‌سین قبول ایتدی (وهدی) وتوبه اوزره اثباته
هدایت ایتدی (قال اهبطا منها جمیعا بعضکم لبعض عدو) الله تعالی آدم وحوایه ویا آدم وابلیسه
دیدیکه ایکیکز بیله جنتدن یره اینك امر معاش ایچون یر بریکزه عداوت ایدك که انکله
مراد ذریتی بیننده‌کی عداوتدرکه بر برلریله تجارب وتجاذب ایدرلر ویاخود ذریت آدمله
ابلیس بیننده‌کی عداوتدر (فاما یأتینکم منی هدی) قچانکه بندن سزه کتاب ورسول کله
(فمن اتبع هدای فلا یضل ولا یشقی) اولکه بنم کتاب ورسولمه اتباع ایده اول دنیاده

علیه السلام طوردن کلزدن مقدم هرون علیه السلام انلره دیمشیدیکه ای قوم سز بو عجله مفتون اولدیکز بوکا طاپمیك
سزك ربکز رحمت صاحبی الله تعالیدر بکا تابع وامریمه مطیع اولك ﴿ قالوا لن نبرح عاكفين حتى يرجع الينا موسى ﴾
انلر موسی رجوع ایدنجیه دکین بز عجله عبادته مقیم اولمقده یز دیدیلر * دینلدیکه کویا بقالم موسی دخی اکا

طپارمی طاپمزمی زیرا سامری موسانك تکریسیدر دیمشیدی بقالم کرچکمی خلافمی کبی یاوه کو اولدیلر موسی علیه السلام طوردن کلدکده غایت غضبندن قرنداشنك برچندن وصقالندن طوتوب طرفنه چکدی ﴿ قال یا هرون مامنعك اذ رایتهم ضلوا الا تتبعن افعصیت امری ﴾ موسی علیه السلام یا هرون چونکه انلری عجله عبادتله ضلالتده کوردك حمایت دینده بکا متابعتدن سنی نه شی منع ایتدی یوخسه بنم امرمه عاصیمی اولدك دیدی ﴿ قال یا ابن ام لا تأخذ بلحیتی ولا برأسی انی خشیت ان تقول فرقت بین بنی اسرائیل ولم ترقب قولی ﴾ هرون علیه السلام رفقله ای انامك اوغلی بنم صقالمه وصاچمه یاپشمه بن قورقدمکی اکر انلرله مقاتله ایتسم یاخود براغوب کیتسم سن بکا بنی اسرائیل بیننه نیچون تفرقه براقدك وبنم اصلح قولمی نیچون کوزتمدك دیو انفعال ایده جکسین دیدی

﴿ قال فما خطبك یا سامری ﴾ موسی علیه السلام هرونك بو عذرینی مسلم طوتوب سامری یه ﴿ کونش ﴾
سنك بو بیوك ایشك ندر یا سامری دیدی ﴿ قال بصرت بما لم یبصروا به فقبضت قبضة من اثر الرسول فنبذتها وکذلك
سولت لی نفسی ﴾ سامری دیدیکه بنی اسرائیلك کورمدکلرینی بن کوردم که اول جبریل علیه السلام ایدی آنك فرسنك

ضلالته وآخرتده شقاوته ایرمز * ابن عباس رضی الله عنهما اشبو آیتی استدلال ایدوب دیرکه الله تعالی قرآنه اتباع ایدنی دنیاده ضلالتدن وآخرتده شقاوتدن اجاره ایدر ﴿ ومن اعرض عن ذکری فان له معیشة ضنکا ﴾ اولکه بنم هدامدن اعراض ایده که اول بنی ذاکر وعبادتمه داعیدر انکچون معیشت ضیق اولورکه اول عذاب قبردر انده اضلاعی بری برینه کیردیریلور ویاخود نارده اکا زقوم وضریع وغسلین ویریلور ویا حرام ویا کسب خبیث اولور ویا اندن قناعت سلب اولنور * ابن عباس ایدر هر مالکه اول عبده ویریلور اول کرکسه قلیل ویا کثیردر انده اتقاء ایدلمیه انده خیر یوقدر اول معیشتده ضنکدر بعض قوم اولورکه دنیاده مکثرین ایکن حقدن اعراضلری سببیله معیشتلرنده ضنك اولورلر الله تعالی یه سوء ظنلرندن انفاقلرینك خلفن رجا واعتقاد ایتمدکلری ایچون معاشده کندیلره شدت ایدرلر ﴿ ونحشره یوم القیامة اعمی ﴾ یوم قیامتده بز آنی اعمی البصر واعمی القلب حشر ایدرز ﴿ قال رب لم حشرتنی اعمی وقد کنت بصیرا ﴾ دیه که یا رب بنی نیچون اعمی حشر ایتدك حالبوکه بن دنیاده بصیر ایدم ﴿ قال کذلك اتتك آیاتنا فنسیتها وکذلك الیوم تنسی ﴾ الله تعالی اکا دیه که بز سکا شول نفسنه ایتدیکك فعلك جزاسن ایتدك سکا دنیاده آیتلریمز کلدیکنده انکله عملی ترك ایتدك ویا انی تعلم ایتمش ایکن اونتدك * ایمدی دنیاده آیتلریمزله عملی ترکك کبی اشبو کونده عملك اوزره نارده ترك اولنورسن * دینلدیکه انلر انده خیردن اونودیله لر لکن عذابدن اونودلمیه لر ﴿ وکذلك نجزی من اسرف ولم یؤمن بآیات ربه ﴾ شول بزم آیتلریمزدن اعراض ایدنه ایتدیکمز جزاء کبی شهواته انهماك واشراك ایدوب ربك جل شانه آیتلرینه تصدیق ایتمیانلرینه دخی جزا ایده رز ﴿ ولعذاب الآخرة اشد وابقی ﴾ انلرك دنیاده وقبرده کی عذابلرندن آخرتده کی عذابلری اشد وادومدر ﴿ افلم یهد لهم کم اهلکنا قبلهم من القرون یمشون فی مساکنهم ﴾ مکه نك کفارینه قرآن ارشاد ایتمدیمیکه انلردن اول نیجه قرون اهلاك ایتمشز مسافرت ایتدکلرنده شامه کیتدکلرنده انلرك دیار ومنازلنه مرور ایدرلر اصحاب حجر وثمود وقرای قوم لوطی کوررلر ﴿ ان فی ذلك لآیات لاولی النهی ﴾ ایمدی آنلرك هر بری بر نوع عذابله هلاك کندن عقول کامله اربابنه عبرتلر وتذکره لر واردر ﴿ ولولا کلمة سبقت من ربك لکان لزاما واجل مسمی ﴾ اکر بو امتدن عذاب تأخیریله سبق حکم الهی واجل مسمی که یوم قیامتدر اولمسه انلره عذاب دنیاده لازم اولوردی قرون ماضیهٔ کافره یه لازم اولدیغی کبی ﴿ فاصبر علی ما یقولون ﴾ ایمدی یا محمد اهل مکه نك سنك حقنده دیدکلرینه واذالرینه صبر ایت ﴿ وسبح بحمد ربك ﴾ ونماز قیل ربك جل شانه یه هدایت وتوفیق اوزره حامد اولدیغك حالده ویا انی شرکدن وسائر نقائصدن تنزیه ایت هدی ایله سنی تمییز ایتدیکی اوزره اکا حامد ونعمك کلنی سکا ایلاء اتم ایتدیکه معترف اولدیغك حالده ﴿ قبل طلوع الشمس وقبل غروبها ﴾

باصدیغی یردن بر قبضه تراب المشیدم اول ترابی اول اریمش حلینك ایچنه وضع ایتدم اول عجلده صدا پیدا اولدی وبو
سویلدیکم کبی کاری بکا نفسم تزیین ایتدی ﴿ قال فاذهب فان لك فی الحیوة ان تقول لا مساس وان لك موعدا لن تخلفه
وانظر الی الهك الذی ظلت علیه عاکفا لنحرقنه ثم لننسفنه فی الیم نسفا ﴾ موسی علیه السلام اکا

دیدیکه ارامزدن مطرود اولوب کیت سن حیاتده اولدقجه نه کیمسه سکا نه سن کیمسنه یه طوقنه وسنکچون دنیا وآخرتده عذاب واردرکه اول عذاب البته مخالفت ایتمز سکا کلور ویا سامری سن اول مداومتله طاپدیغك معبودیکه نظر ایله که بز آنی یاقدیغمزدن صکره کولنی دریایه صاوررز * دینلدیکه موسی علیه السلام بنی اسرائیله دخی امر ایتدیکه آنکله کیمسه مخالطه ایتمیه قچان اول بر کیمسه یه یقین کلسه لامساس دیو طرد ایدردی یعنی بکا مس ایتمیه دیرلردی زیرا کیمسه طوقنسه ایکیسی بیله ایسیتمه طوتردی بناءً علیه بریه ده وحشیلرله کزردی موسی علیه السلام اول بوزاغی یی آتشه یاقوب کولنی دریایه صاوردی ﴿ انما الهکم الله الذی لا اله الا هو وسع کل شیء علما ﴾ انجق عبادته مستحق الهکز اول اللهدرکه آندن غیری اله یوقدر علمی هر شیئه واسع

ومحیطدر ﴿ کذلك نقص علیك من انباء ﴿ ثالث ﴾ ﴿٥﴾ ما قد سبق وقد آتیناك من لدنا ذکرا ﴾ یا محمد بنی اسرائیل اخبارندن سکا
ذکر ایتدیکمز کبی امور ماضیه وامم سابقه دن دخی خبر ویررزکه سنك نبوتکه معجزه وامتنه تنبیه وتذکیر اوله وعندمزدن
سکا بر کتاب ویردککه قصص واخباری مشتملدر ﴿ من اعرض عنه فانه یحمل یوم القیمة وزرا ﴾ کیمکه سنك نبوتکدن

کونش طوغمزدن اول صباح نمازنی وکونش باتمزدن اول یعنی اویله وایکندی نمازنی قیل ویاخود یالکز ایکندی یی قیل ﴿ ومن آناء اللیل فسبح ﴾ وکیجه نك ساعتلرنده اخشام ویتسو نمازنی قیل ﴿ واطراف النهار ﴾ ونهارك اطرافنده اویله نمازنی قیل * زیرا انك وقتی زوال عندنده درکه اول نهارك نصف اولنه نهایت ونصف ثانیسنه بدایتدر ﴿ لعلك ترضی ﴾ شول طمعله کیم انك سببیله الله تعالی عندنده نائل اوله جغك کرامته راضی اوله سن ویاخود الله تعالی سندن راضی اوله ﴿ ولا تمدن عینیك الی ما متعنا به ازواجا منهم زهرة الحیاة الدنیا لنفتنهم فیه ﴾ نظر ایتمکل کفره ده شول کمسه یه ویردیکمز دنیانك اصناف زینتنه وبهجتنه که بز انلری انکله ابتلاء قیلمشزکه اکا شکر ایتمدکلرنده آخرتده انلره عذاب ایده وز * وابی بن کعب ایدر اول کمسه که الله تعالینك عزاسیله تعزیه ایتمیه انك نفسی حسراتله کسیلور واولکه ناسك ایدندکی متاع دنیایه رغبتله نظر ایلسه انك حزنی طویل اولور واولکه الله تعالینك نعمتن مطعم ومشرب وملبسندن مقصود ظن ایلیه انك عملی قلیل وعذابی حاضر اولور * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه بر ضیف نزول ایدوب عندنده طعامدن بر شیء بولنمیجق بر یهودی یه خادمنی کوندردیکه مؤجلا اکا طعامدن بر مقدار شیء بیع ایده یهودی دیدیکه رهنسز ویرمزین اویله اولسه پیغمبریمز علیه السلام اکا حدیددن درعنی رهن کوندردی اندن طعام آلدی اول سببدن الله تعالی بو آیتی انزال ایله انی تعزیه ایتدی ﴿ ورزق ربك خیر وابقی ﴾ ربك جل شانه نك سنکچون آخرتده ادخار ایتدیکی کرامات ویاخود دنیاده سکا اعطا ایتدیکی نبوت وسعادت انلره دنیاده ویردیکی زهرهٔ دنیادن خیرلو وابقادر ﴿ وأمر اهلك بالصلوة واصطبر علیها ﴾ یا محمد اهل بیتکه وامتکدن سکا متابعت ایدنه صلاة ایله امر ایت وضیق معیشت عندنده انی اتیانه سن وکرك آنلر صبر ایدك یوخسه رزق امرینه اهتمام ایتمه ﴿ لا نسألك رزقا نحن نرزقك ﴾ بز سندن استمزکه کندیکه ویا اهلنه رزق ویره سن بلکه سکا وانلره رزق بز ویررز * ایمدی قلبکی آخرت امرینه تفریغ ایت ﴿ والعاقبة للتقوی ﴾ عاقبت محموده اهل تقوی ایچوندر ﴿ وقالوا لولا یأتینا بآیة من ربه ﴾ مشرکون دیدیلرکه نولیدی محمد ربندن بر آیت کتوریدیکه اول انك نبوت ادعاسنده صدقنه دلالت ایدیدی * ویاخود تعنت وعنادلرندن کلان آیتلری انکار ایدوب بر آیت مقترحه استدیلر * اویله اولسه الله تعالی انلری قرآن اتیانیله الزام ایلدیکه اول معجزاتك اعظم وابقاسیدر زیرا حقیقت معجزه نبوت ادعا ایدنك خارق عاده وجهی اوزره علم ویا عملدن بر نوعله اختصاصیدر وشك یوقدرکه علم عملك اصلیدر وقدرده اندن اعلا واثرده ابقادر اول اجلدن مشرکینه جوابده بیورلدیکه ﴿ أولم تأتهم بینة ما فی الصحف الاولی ﴾ توراة وانجیل وسائر کتب سماویه ده اولان عقائد واحکام کلیه نك بیانی آنلره قرآنده کلدیکی حالبوکه انی کتورن امی اولوب انلری کورمش وکمسه دن تعلم ایتمامش اوله * ویاخود اول کتب سماویه ده

وقرآندن يوزچويررسه اول كيمسه قيامتده عقوبت ثقيله‌يى حامل اولور (خالدين فيه وساء لهم يوم القيمة حملاً) آنلر
اول عقوبت ثقيله‌ده مخلدلردر وقيامتده اول نه قبيح يوك اولور (يوم ينفخ فى الصور ونحشر المجرمين يومئذ زرقاً) صور
نفخ اولنديغى كونده بز مشركلرى صوسزلقدن كوزلرى كوكرمش حشر ايده‌رز (يتخافتون بينهم ان
لبثتم الاعشراً) آنلر بينلرنده
كيزلو سويلشورلركه سز
دنياده ياخود قبرده انجق اون
كون اكلنديكز مدت طول
آخرتى فهملرى سببيله
(نحن اعلم بما يقولون
اذ يقول امثلهم طريقةً
ان لبثتم الا يوماً) بز آنلرك
سويلشدكلرنى بيلورز
آنلرك قولده اعدللرى
ديركه سز دنياده يا قبرده
انجق بر كون اكلنديكز
يعنى اهوال قيامتى
كوردكلرنده اوغره‌دقلرى
شدائد آنلره دنياده‌كى
مكثلرنى اونتدورر
(ويسئلونك عن الجبال فقل
ينسفها ربى نسفاً فيذرها
قاعاً صفصفاً لاترى فيها
عوجا ولا امتا) قيامت
وقوعنده سندن جبالك
حالندن سؤال ايدرلر سن
ديكه ربم تعالى آنلرى
كوكندن قوباروب پارچه
پارچه پراكنده ايدر آنلرك
يرلرينى نبات واشجاردن
خالى دوبدوز ايدركه سن
آنده آچقلق ومغاره
ويوكسكلك وتپه كورمز
سين (يومئذ يتبعون الداعى
لا عوج له وخشعت الاصوات للرحمن فلا تسمع الا همساً) اولكونده جميع ناس اسرافيل عليه السلامك محشره (آنى)
دعوتنه تبعيت واطاعتله هيچ بر طرفه ميل ايده‌ميه‌رك كيده‌لر الله تعالينك عظمت ومهابتندن خوفله كسنه‌ده صوت وصدا
اولميه اول حالده بر صحبت ايشتمزسن مكر ناس محشره كيدركن آيقلرينك سسلرينى ايشيده‌سن (يومئذ لا تنفع الشفاعة

اقتراح آيات ايدن امم كافره‌نك اخبارى كلديكه اول اقتراح ايتدكلرى آيات انلره كلوب
تصديق ايتمدكلرنده عذاب وهلاكلرى نيجه تعجيل اولنمشيدى * اويله اولسه مشركون نيجه
خوف ايتمزلركه اقتراح ايتدكلرى آيات كلديكنده اول كچن امم كافره‌يه ايريشن عذاب وهلاك
انلره‌دخى ايريشه (ولو انا اهلكناهم بعذاب من قبله) اكر بز اول مشركينى ارسال رسول
ويا انزال قرآندن اول عذابله اهلاك ايتسه‌ايدك (لقالوا ربنا لولا ارسلت الينا رسولا فنتبع
آياتك من قبل ان نذل ونخزى) يوم قيامتده انلر ديه‌لرديكه يا ربنا اكر بزه آياتله رسول ارسال
ايتسيدك‌كه اشبو كونده بزه هوان وفضاحت ايرمزدن اول اكا اتباع ايديدك (قل كل
متربص فتربصوا) يا محمد انلره ديكلكه بزدن وسزدن هر بريمز مآل امره منتظرز * اهل
مكه ديرلرديكه محمدك موتنه منتظر اوله‌لم اكا موت ايرديكنده اندن خلاص اولورز *
محمد عليه السلام ايسه انلره عذاب نزولنه منتظر ايدى * ايمدى سز محمدك موتنه منتظر
اولكز (فستعلمون من اصحاب الصراط السوى ومن اهتدى) يوم قيامتده صراط مستقيم
اصحابنى واهتدا ايده‌نى بيلورسز

﴿ سورة الانبياء مكية وهى مائة وخمس آيات ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(اقترب للناس حسابهم) ناسه حساب اولنملرى وقتى قريب اولديكه اول يوم قيامتدر انك قريب اولمسى
الله تعالى عندنده‌در * انهم يرونه بعيدا ونراه قريبا * انلر انى بعيد كورورلر بز ايسه انى قريب كوررز قولى
دلالتيله زيرا اول وعدينه خلف ايتمز (ويستعجلونك بالعذاب ولن يخلف الله وعده) انلر عذابى
استعجال ايدرلر الله تعالى وعدينه خلف ايتمز لابد اول عذاب موعودى انلره ايركورر اكرچه بر
زماندنصكره ايسه ده * زيرا هر آتى قريبدر اكرچه زمان استقبالى اوزانورسه ده بعيد اولوركه
منقرض وماضى اوله وزيرا دنيانك سالفنه نسبتله باقيسى اقصردر * پيغمبريمز صلى الله عليه
وسلمك خاتم الانبياء اولمسى دلالتيله يعنى بعثى انكار ايدنلر شاننده نازل اولوبدر (وهم
فى غفلة معرضون) حالبوكه انلر حسابدن غفلتده انك امرينى تفكردن معرضلردر (ما يأتيهم
من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم يلعبون) رب تعاليدن انلره شول نزولى محدث سنهٔ
غفلت وجهالتدن اويندير ذكر كلسه تناهئ غفلت وعواقب اموره نظردن فرط اعراضلرى
سببيله انى استهزاء واستحقار ايدر اولدقلرى حالده استماع ايدرلر (لاهية قلوبهم) قلبلرى
انى تأمل وتبصردن غافله اولديغى حالده (واسروا النجوى الذين ظلموا) ارالرنده تناجيلرين
اخفا ايدرلر انلركه تناجيده ظلم ايدر (هل هذا الا بشر مثلكم) اشبو محمد دكل الا سزك كبى
بشردر بشر ايسه رسولى اولور (أفتأتون السحر وانتم تبصرون) سز سحره حاضر اولوب

الا من اذن له الرحمن ورضى له قولا) اولكونده كيمسه‌نك شفاعتى نفع ايتمز مكر الله تعالى اول كيمسه‌يه شفاعت ايتمكه اذن
ويره واول شفيعك قولندن راضى اوله (يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم ولا يحيطون به علماً) الله تعالى مخلوقاتنك اولمش واوله‌جق
وكچمش وكله‌جك حاللرينى بيلور الله تعالينك معلوماتنى كيمسه احاطه ايده‌من (وعنت الوجوه للحى القيوم وقد خاب
من حمل ظلماً) اول روز
حشرده مجرم ومشركلر
حى وقيوم اولان الله تعالى‌يه
ذل وخشوع ايله وارەلر
ظلمله شركى حامل اولنلر
خائب اولدى (ومن يعمل
من الصالحات وهو مؤمن
فلا يخاف ظلماً ولا هضماً)
كيمكه مؤمن اولديغى حالده
بعض صالح عمل ايشليه
اول كيمسه سيئاتى
آرتمه‌سندن وثوابى
اكسلمه‌سندن قورقمز
(وكذلك انزلناه قرآناً
عربياً وصرفنا فيه من
الوعيد لعلهم يتقون او
يحدث لهم ذكراً)
بو وعيدى متضمن آيتمز
كبى عربى لغتله سكا قرآنى
انزال ايتدك واول قرآنده
بز « طوفان ورجفه كبى »
وعيدلرمزى تكرار
ايتدك شايدكه الله تعالىدن
خوف واتقا ايده‌لر ياخود
كچن وعيدلرمزى قرآن
آنلر ايچون ذكر ايتدكجه
متنصح اوله‌لر (فتعالى الله
الملك الحق ولا تعجل
بالقرآن من قبل ان يقضى
اليك وحيه وقل رب زدنى
علماً) الله تعالى بر پادشاهدركه امرى نافذ ذات وصفاتنده ثابت كامل اوصافه احق صفات مخلوقاتدن عالى قول مشركاندن
منزهدر يا محمد سكا اول قرآنك وحيى تماما ابلاغ اولنمزدن مقدم اول قرآنى قراءته عجله ايتمه وديكه يارب بكا علمى زياده ايله *
مرويدركه جبريل عليه السلام بر آيت كريمه كتوروب اوقوركن پيغمبر عليه السلام دخى اونوتمم ديو برابر اوقور ايدى

انى قبول ايدرميسز حالبوكه انك سحر ايديكن كورر وبيلورسز * كأنه انك بشر اولمسى رسالت
ادعاسنده كاذب ايديكنه استدلال ايتديلر * زيراكه اعتقادلرنده رسول ملكك غيريدن اولمز
ديرلر اويله اولسه كتورديكى خوارق ومعجزاتى سحردر ديديلر * اكا بناء انك امرينى هدم
وفسادينى عامهٔ ناسه اظهار ايدر شئ استنباطنده تشاورلرين اسرار ايتديلر (قال ربى يعلم القول
فى السماء والارض) يا محمد ديكلكه بنم ربم جل شانه سماده وارضده قولك وجهرينى بيلور قولى
بليجك انكله فعلك دخى بلنمسى اظهر اولور (وهو السميع العليم) اول الله تعالى انلرك اقوالن
ايشيدر احوالن بيلور اسرار واضمارلرى اكا خفى اولمز (بل قالوا اضغاث احلام) انلر قرآنى
سحردر ديدكلرندنصكره خلط كلام ايدوب اخلاط احلام كاذبه‌دركه انى منامده كورر انك تأويلى
اولمز (بل افتراه) بلكه انى تلقاء نفسندن اختلاق ايدر (بل هو شاعر) بلكه اول شاعردر
ديديلر * يعنى مشركلر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه قرآن شاننده قوللرين اقتسام ايتديلر انلرك
كيمى انى اضغاث احلام وكيمى فريه وكيمى سحردر وكيمى شعردر ديديلر (فليأتنا بآية كما ارسل
الاولون) ايمدى اكر محمد رسالت دعواسنده صادق ايسه بزه آيت كتوره‌سن نتكيم رسل اولون
آيات كتوردكلرى كبى الله تعالى انلره جوابده ديديكه (ما آمنت قبلهم من قرية اهلكناها أفهم
يؤمنون) اول مشركيندن اول هيچ بر قريه اهلى‌كه اقتراح ايتدكلرى آياتى رسوللرى كتوردكلرنده
ايمانه كلميوب بز انلرى هلاك ايتمشدك اشبو مشركين ايسه انلردن اطغادر اقتراح ايتدكلرى آياتك
كلسيله ايمانه مى كلورلر حالبوكه بز انلرى استئصاله هلاككرين مراد ايتمزز * زيراكه بوامت قيام
ساعته دكين استئصال اولنمامغله موعوده‌در اول اجلدن انلر اقتراح ايتدكلرى آياتى كتورمزز *
بعده مشركينك اشبو محمد سزك كبى بشردر ديو رسالته انكارلرينه جوابده دينلديكه
(وما ارسلنا قبلك الا رجالا نوحى اليهم) يا محمد سندن اول امم سابقه‌يه كوندرديكمز رسوللر
رجال ايديلركه بز انلره وحى ايدردك يوخسه ملائكه دكل ايديلر (فاسألوا اهل الذكر ان
كنتم لا تعلمون) ايمدى اهل كتاب علماسنه سؤال ايدك رسوللر بشر ايديكنى سزه خبر ويره‌لر
اكر آنى سز بيلمزسكز زيرا انلر انى انكار ايتمزلر اكر محمد عليه السلامك نبوتن انكار
ايدرلرسه‌ده الله تعالى مشركينه امر ايلديكه رسل متقدمه‌نك حالندن اهل كتابه سؤال ايده‌لر
تاكه شبهه‌لرى زائل اوله * زيراكه مشركون پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمك امرنده اهل
كتابله مشورت ايدوب قوللرينه ايناورلردى زيراكه جم غفيرك اخبارى علم ايجاب ايدر
اكرچه كفار ايسه‌لرده (وما جعلناهم جسدا لا يأكلون الطعام) ورسل متقدمينى بز اجساد
قيلدقكه ملك كبى اكل وشرب ايتميه‌لر (وما كانوا خالدين) ودنياده دخى دائمين اولمديلر
(ثم صدقناهم الوعد فانجيناهم ومن نشاء واهلكنا المسرفين) بعده آنلره وعدمزده صدق
ايدوب انبيايى ومؤمنلردن ديلديكمز كسنه‌لرى انجاء ومشركينى اهلاك ايتدك (لقد انزلنا

عجله ایتمه تمام دکله دیمك ایله نهی اولنمش اوله یاخود تبلیغنده اجمال اوزره عجله ایتمه دیمك اوله (ولقد عهدنا الی آدم من قبل
فنسی ولم نجدله عزماً) بوندن مقدم بز آدمه وحی وامر ایتدککه بو شجره‌نك ثمره‌سندن یمه آدم اول امری اونوتدی
آنك اول کناهه عزیمتنی قصدی بولمدق بلکه اونوتمغله یاعدم صبرله ٦٨ اولدی (واذ قلنا للملائکة اسجدوا
لآدم فسجدوا الا ابلیس
ابی فقلنا یا آدم ان هذا
عدولك ولزوجك فلا
یخرجنکما من الجنة فتشقی)
ملکره آدمه سجده ایله
امر ایتدکمزده آنلر سجده
ایدوب ابلیس سجده‌دن
ابا ایتدی دیدککه یا آدم
بو ابلیس سکا وزوجه‌که
دشمندر آندن حذر
ایدك که سزی جنتدن
اخراجه سبب اولمیه تاکه
دنیاده معاش طلبیله زحمته
اوغرمیه‌سز (ان لك الا
تجوع فیها ولاتعری وانك
لاتظمؤ فیها ولاتضحی) اول
جنتده سکا آج وچپلاق اولمق
یوقدر وسن آنده صوسز
اولمز وکونش صیجاغنی
چکمزسین (فوسوس الیه
الشیطان قال یاآدم هل
ادلّك علی شجرة الخلد
وملك لایبلی) شیطان آکا
وسوسه ایدوب دیدیکه
یاآدم سکا برشجره دلالت
ایده‌یمکه آندن اکل
ایدرسك ابدی جنتده
قالورسین وزوال ایرمز
دولته نائل اولورسین
(فاکلا منها فبدلت لهما
سواتهما وطفقا یخصفان علیهما من ورق الجنة وعصی آدم ربه فغوی) آدم وحوا اول شجره‌دن اکل ایتدیلر (ویل)
درعقب اوزرلرندن جنت لباسلری کیدوب عریان قالدیلر وجنتك انجیر یپراقلریله ستر عورت ایتدیلر آدم ربسنك امرینه
مخالفتله خلود مطلوبندن بی‌بهره اولدی (ثم اجتبیه ربه فتاب علیه وهدی) صکره ربسی عزشانه آنی توبه‌یه حمل ایله انتخاب

الیکم کتابا فیه ذکرکم) بز سزه برکتاب انزال ایتدك که عزوشرفکز ویاموعظه‌کز ویامکارم
اخلاقدن مطلوبکز اولان حسن ذکرکز انده‌در (أفلاتعقلون) فهم ایتمزمیسکزکه اکا ایمان
کتوره‌سز (وکم قصمنا من قریة کانت ظالمة وانشأنا بعدها قوما آخرین) چوق قری اهلیکه
ظالملر ایدیلر بز انلری قصم ایدوب انلردنصکره قوم آخرین انشا وانلرك مکانلرینه اسکان ایتدك
(فلما احسوا بأسنا اذاهم منها یرکضون) وقتاکه اول ظالملر بزم عذابمزی حاسهٔ بصرله
کوردیلر هماندم سرعتله اول قریه‌لرندن قاچدیلر (لاترکضوا وارجعوا الی ما اترفتم فیه
ومساکنکم لعلکم تسألون) انلره ملائکه لسان حال ویالسان مقالله استهزاء طریقی اوزره
دیدیلرکه سرعتله قاچوب کیتمکز بلکه رجوع ایدك نعم وتلذذدن اکا که انکله بطر ایدردیکز
ومسکنلریکزه که انده ساکن اولوردیکز تاکه اعمال خبیثه‌کز سببیله سزه نازل اولان شدائددن
سؤال اولنه‌سز (قالوا یاویلنا اناکنا ظالمین) وقتاکه انلر عذابی کوروب وجه نجاتی
کورمیجك دیدیلرکه ویل بزه‌کیم بز ظالملر ایدك (فما زالت تلك دعواهم حتی جعلناهم حصیدا
خامدین) اشبو کلامی تردیددن زائل اولمدیلر حتی بز انلری زرع محصود کبی سیوفله میتین
اولدقلری حالده حصید قیلدق دینلدیکه اشبو آیات یمنده حضورا نام قریه‌نك اهلی شاننده نازل
اولوبدرکه انلر عرب ایدیلر الله تعالی انلره بر نبی کوندروب انلری دینه دعوت ایدیجك انی
تکذیب وقتل ایتدیلر اویله اولسه الله تعالی اوزرلرینه بخت نصری تسلیط ایدوب اول انلرك
کیمن قتل وکیمن اسیر ایتدی منهزم اولوب فراره یوز طوتدیلر ملائکه انلره استهزاء طریقی اوزره
ذکر اولنان کلامی سویلدیلر بخت نصر آردلرینه دوشوب انلری قلیجدن کچوردی جو
سمادن برندا کلدیکه اشبو انبیایی قتلکز جزاسیدر دیو ایشیدلدی اول حالتده کناهلرینه
اعتراف ایتدیلر والحال اول انلره نفع ایتمیوب خائب وخاسر کیتدیلر (وما خلقنا السماء
والارض وما بینهما لاعبین) سماء وارضی وایکیسی اراسنده‌کی خلائقی عبث وباطل خلق
ایتمدك بلکه مصالح دینیه ودنیویه ایچون خلق ایتمشزکه عبادمز انکله وحدانیتمزه استدلال
ایده‌لر وانده‌کی منافع ومرافقله ضرورت واحتیاجلرین دفع ایده‌لر (لواردنا ان نتخذ
لهوا لاتخذناه من لدنا) اکر لهو اتخاذین اراده ایتسه‌وز بز انی حضرتمزه لایق مجرداتدن
اتخاذ ایدردك یوخسه اجسام مرفوعه واجرام مبسوطه‌دن دکل سقوفك رفع وتزویقنده
وفرشك تسویه وتزیننده‌کی عادتکز کبی * دینلدیکه لهو یمن لغتنده ولددر وبرقولده
زوجه‌در مراد نصاری‌یی رددر (ان کنا فاعلین) اکر انی ایدر اولسه‌وز لکن ایتمزز
(بل نقذف بالحق علی الباطل فیدمغه فاذا هو زاهق) بلکه شانمزدندرکه شول جدك
جمله‌سندن اولان حقی لهوك عدادندن اولان باطل اوزره تغلیب ایدوب اول حق باطلی
محو ایدر کوررسککه اول باطل هالك وزائلدر (ولکم الویل مما تصفون) یامعشر کفار

ایتدی وتوبه ایتمکله توبه‌سنی قبول ایتدی وتوبه اوزره ثباته هدایت ایتدی (قال اهبطا منها جمیعا بعضکم لبعض عدو فاما
یأتینکم منی هدیً فمن اتبع هدای فلایضل ولایشقی) الله تعالی آدم وحوایه دیدیکه ابلیس ایله جمله‌کز جنتدن یره اینك
ابلیس ایله سز وذریتکز بعضکز ٦٩ بعضکزله دشمن اولك بندن سزه کتاب ورسول کلدکده کیمکه بنم کتاب
ورسولمه اتباع ایدرسه اول
دنیاده ضلالته وآخرتده
شقاوته دوشمز (من اعرض
عن ذکری فان له معیشةً
ضنکا) کیمکه هدایته سبب
اولان ذکرمدن یا کتاب
ورسولمدن اعراض ایده
آنکیچون حرص وکسب
حرام ایله معاش طارلغی
یاخود قبر طارلغیله عذاب
واردر (ونحشره یوم القیامة
اعمی قال رب لم حشرتنی
اعمی وقد کنت بصیراً) اول
معرضی قیامتده بز اعمی
حشر ایده‌رز اول دیرکه
یارب نیچون بنی اعمی حشر
ایتدك حالبوکه بن دنیاده
کورر ایدم (قال کذلك
اتتك آیاتنا فنسیتها وکذلك
الیوم تنسی) الله تعالی
بیوره‌که سنك جزاك
بویله‌در سکا دنیاده
قدرتلرمزه دلالت ایدر
آیتلرمز کلدکده کوزیکی
قپایوب ترك ایتدك سنك
ترکك کبی بوکون عذابده
ترك اولنورسین (وکذلك
نجزی من اسرف ولم یؤمن
بآیات ربه ولعذاب الآخرة
اشد وابقی) واول معرضلر
کبی حدی تجاوز ایدوب شرك اوزره اولنلره وربسنك آیتلرینه ایمان ایتمیوب تکذیب ایدنلره دخی جزا ایده‌رز البته دنیاده
وقبرده‌کی عذابدن آخرت عذابی اشد وعلی الدوام باقیدر (افلم یهد لهم کم اهلکنا قبلهم من القرون یمشون فی مساکنهم ان
فی ذلك لآیات لاولی النهی) آیا مکه مشرکلرینه هدایته عبرت اولمدیمیکه آنلردن مقدم ثمود وعاد ولوط قومی کبی نیجه قرون

ویل وشدت عذاب سزه‌کیم الله تعالی‌یی اکا لایق اولمیان شیٔ ایله وصف ایدرسز (وله من
فی السموات والارض) سموات وارضده اولان خلقك کلیسی اول الله تعالینك خلق وملکیدر
(ومن عنده لایستکبرون عن عبادته ولایستحسرون) اول الله تعالی عندنده کرامتله مقربین
منزلنده‌کی ملائکه اکا عبادتدن تعظم ایتمزلر ویورلمزلر (یسبحون اللیل والنهار لایفترون)
کیجه‌ده وکوندزده الله تعالی‌یی تسبیح وتقدیس ایدرلر انلره اندن فتور کلمز * زیراکه ملائکه‌یه
تسبیح بنی آدمك نفسی منزلنده‌در (ام اتخذوا آلهة من الارض هم ینشرون) یوخسه انلر جواهر
ارضدن آلهه‌یی اتخاذ ایتدیلرکه انلر امواتی دیریکورر زیراکه الوهیته مستحق اولمز الا اولکه
احیایه وعدمدن ایجاده قادر اوله (لوکان فیهما آلهة الا الله لفسدتا) سماء وارضده الله تعالیدن
غیری آلهه اولیدی اول سماء ارض ایکیسی بیله باطل اولیدی وایکیسی بیننده‌کی اشیایه فساد
ایریدی آلهه بیننده تمانع اولدیغیچون زیرا برامرکه ایکیدن ویا اکثردن صدور ایده انده انتظام
اولمز بعده الله تعالی کندوبی تنزیه ایدوب دیدیکه (فسبحان الله رب العرش عما یصفون) الله
تعالی‌که عرشك ربیسیدر مشرکلرك اکا لایق اولمیان شیٔ ایله وصفلرندن منزه وعالی اولدی
(لایسئل عما یفعل) اول الله تعالی ایشلدیکندن سؤال اولنمز * زیراکه اول مالك حقیقیدر
خلقنده دیلدیکن ایشلر اماکه اندن استکشاف وجهی اوزره سؤال اولنسه جائز اولور * قال
رب انی یکون لی غلام * دلالتیله و (هم یسئلون) اماکه خلق اعمال وافعاللرندن سؤال اولنورلر
زیرا ممالیك وعبیددرلر (ام اتخذوا من دونه آلهة) الله تعالینك غیری آلهه‌یی اتخاذ ایتدیلر
(قل هاتوا برهانکم هذا ذکر من معی وذکر من قبلی) یامحمد انلره دیکل که اول قولکز
اوزره عقل ویا نقلدن برهانکزی کتورك زیراکه دلیل اولمیان شیٔ ایله قول صحیح اولمز
حالبوکه سزك قولکز بطلانته دلیل عقلی ونقلی تطابق ایدوبدر اشبو قرآنکه ربمدن بکا
نازل اولوبدر بنمله دینم اوزره اولانلرك وبندن اوکدین کچنلرك والله تعالیدن نازل اولان
کتابلرك خبریدر نظر ایدك که انلرده توحیدله امر ونهی اشراکدن غیری بولورمیسز
وقتاکه توحید بعثت رسلك صحتنه وکتب انزالنه متوقف اولمدیسه انده نقلله استدلال
صحیح اولدی (بل اکثرهم لایعلمون الحق فهم معرضون) بلکه انلرك اکثری حقی بیلمزلرکه
حقله باطل بیننی تمیز ایده‌لر اویله اولسه انلر توحیددن واتباع رسولدن معرضلردر
(وما ارسلنا من قبلك من رسول الا نوحی الیه انه لااله الا انا فاعبدون) یامحمد سندن اول
ناسه هیچ بر رسول کوندرمدك که الا اکا وحی ایدردك که بندن غیری معبود بالحق آله
یوقدر * ایمدی بنی توحید ایدك هیچ احدی بکا اشراك ایتمکز (وقالوا اتخذ الرحمن ولدا
سبحانه بل عباد مکرمون) بعض کفار الله تعالی ولد اتخاذ ایتدی دیدیلر * نتکیم خزاعه
ملائکه بنات اللهدر دیو افترا ایتدیلر الله تعالی انلرك اول وصفندن منزهدر بلکه ملائکه

اهلاك ایتمشز تجارت و مسافرتله آنلرك مسكنلرینه اوغرایوب كوررلر آنلرك بویله هلاك اولملرندن عقول كامله صاحبلرینه
علامات و عبرتلر واردر (ولولا كلمة سبقت من ربك لكان لزاماً واجل مسمى) اكر بو امته عذاب اولنمق اجل مسمى اولان
قیامته تأخیر اولنمسنه ربكدن حكم سبقت الهی ایتمش اولمسه ❀ ٧٠ ❀ قرون ماضیه یه اولدیغی كبی بونلره دخی دنیاده
عذاب لازم اولوردی
(فاصبر على ما یقولون وسبح
بحمد ربك قبل طلوع الشمس
وقبل غروبها ومن اناء اللیل
فسبح و اطراف النهار
لعلك ترضى) یا محمد اهل
مكه نك سنك حقكده
دیدكلرینه صبر ایت وربك
تعالینك توفیق وهدایتنه
حامد اولدیغك حالده
طلوع شمسدن مقدم صباح
نمازینی قیل وكونش
غروبندن مقدم ایكندو
نمازینی قیل و كیجه نك
ساعاتنده اخشام و یاتسو
نمازلرینی قیل وكوندزك
اطرافیكه نهارك
نصف اوّلنه نهایت
و نصف آخرینه بدایت
یعنی زوالدر اول وقتده
اویله نمازینی قیل
رجا ایله كه انك سببیله
نائل اوله جغك امتكه
شفاعتندن راضی اوله سین
(ولا تمدّن عینیك الى
ما متعنا به ازواجاً منهم
زهرة الحیوة الدنیا لنفتنهم
فیه ورزق ربك خیر وابقى)
نظر ایتمه كفاره ویردكمز
مال و زینت و متاع
دنیایه كه بز انلری انكله ابتلا قیلمشز اول نعمتلره شكر ایتمدكلرندن بز انلره آخرتده عذاب ایدرز سنك ربك (هر نفس
جل شانه سكا دنیاده ویردیكی نبوت و سعادت و آخرتده آماده ایتدیكی كرم و دولت انلره دنیاده ویردیكی زینت ومالدن
خیرلو و باقیدر * ابو رافعدن نقل ایله روایت اولندیكه بر كون حضرت پیغمبر علیه السلامه مسافر كلوب نزد دولتلرنده

انك عبادمكرمیندر عبودیت ایسه ولادته منافیدر (لا یسبقونه بالقول وهم بامره یعملون)
الله تعالى یه قولله سبقت ایتمزلر اول امر ایتمینجه بر شیء تكلم ایتمزلر بلكه قول و فعلده انك
امریله عمل ایدرلر (یعلم ما بین ایدیهم وما خلفهم) الله تعالى انلرك عمل ایتدیكن و عمل ایده جكن
بیلور (ولا یشفعون الا لمن ارتضى) اول ملائكه شفاعت ایتمزلر الا اهل ایماندن شول كمسه
ایچونكه الله تعالى انكیچون شفاعت ایتملرینه رضاسی اوله (وهم من خشیته مشفقون) ومع
ذلك انك هیبتندن خائفلردر انك مكرندن امانده اولمزلر (ومن یقل منهم انی اله من دونه فذلك
نجزیه جهنم كذلك نجزی الظالمین) ملائكه وسائر خلایقدن اول كمسه كه الله تعالیدن غیری بن
الهم دیه بز اكا جهنمی جزاء ایدرز شول الوهیت وعبادتی غیر موضعنه وضع ایدن ظالملره
بز بویله جزا ایده رز (أولم یر الذین كفروا ان السموات والارض كانتا رتقا ففتقناهما) كافرلر
خبر ویرلمدیلرمیكه سموات وارض بر برینه منضمه وملتحمه ویا حقیقت متحده ایدی ایكیسی
بری برندن تفریق ایتدك وهوا ایله ارالرندن فصل ایتدك ویاخود سمواتك جمیعی متحده ایدی تحریكات
مختلفه ایله فتق ایدوب افلاك ایدیلدی وارضون دخی متحده ایدی كیفیات واحوالی اختلافیله
طبقات ویا اقالیم قیلندی ویاخود سما امطار ایتمز وارض انبات ایتمزدی اویله اولسه سما مطرله
وارض نباتله فتق اولندی * وجعلنا من الماء كل شیء حی * حیواندن هر شیئی بز مادن خلق
ایتدك انده نبات و شجر داخل اولور زیراكه ماء هر شیئك حیاتنه سببدر * مفسرون دیدیلركه
هر شیئكه انده حیات اوله اول مادن خلق اولنوبدر یعنی ماء انك اعظم موادیدر اكر دینورسه كه
الله تعالى حیاتك بعضی مانك غیریدن خلق ایدوبدر دینلدیكه انكله مراد ارضده اولان اكثر
احیاء مادن خلق اولنوبدر ویاخود بقاسی مائله در (أفلا یؤمنون) بونك كبی آیات ظهوریله
انلر ایمانه كلمزلرمی (وجعلنا فی الارض رواسی ان تمید بهم) و بز ارضده جبال ثوابت قیلدقكه
اول انلركله میل ایتمیه (وجعلنا فیها فجاجا سبلا لعلهم یهتدون) واول جبالده كنكیش یوللر
قیلدق تاكه ناس مصالحلرینه كیده لر (وجعلنا السماء سقفا محفوظا) وبز سمایی بر سقف قیلدقكه
سقوطدن محفوظدر ویا شیاطیندن شهبله محفوظدر (وهم عن آیاتها معرضون) والحال كفار اول
سماده خلق اولنان شمس وقمر ونجوم وسائر آیاتدن معرضلردر انده تفكر ایدوب انكله
معتبر اولمزلر (وهو الذی خلق اللیل والنهار والشمس والقمر كل فی فلك یسبحون) اول الله
تعالیدركه لیل ونهاری وشمس وقمری خلق ایلدی اول شمس وقمردن هر بری فلكنك
سطحنده سرعتله سیر ایدرلر سابحك سطح ماء اوزره سرعت سیری كبی (وما جعلنا لبشر
من قبلك الخلد أفان مت فهم الخالدون) یا محمد سندن اوكدن كچنلره دنیاده خلود تقدیر
ایتمدك سنك ایچون تقدیر ایتمدیكمز كبی * ایمدی سنك موتكه انتظار ایدنلر غفلت وجهالت
ایدرلر سن اولوب انلر دنیاده قالورلرمیكه سنك موتنه سوینه لر (كل نفس ذائقة الموت)

طعامدن برشی بولنمامغله بنی بر یهودی یه كوندردیكه بكا برمقدار دقیق ویرسون غرهٔ رجبده بهاسنی ادا ایدرم بیوردی یهودی یه
واروب بو خصوصی افاده ایلدیكمده یهودی بكا رهن ویرمدكجه ویرمم جوابنی ویردی بو جوابله عودتمده پیغمبر علیه السلام
زرهنی رهن كوندروب دقیق آلدق دیدی ❀ ٧١ ❀ قلب مباركلرینه تسلیه جهتیله بو آیت كریمه نازل اولدی (وأمر اهلك
بالصلوة واصطبر علیها
لانسئلك رزقاً نحن نرزقك
والعاقبة للتقوى) یا محمد
اهل وامتكه نماز ایله امر
ایت وضیق معاشه صبر
ایدك كندیكك و انلرك
رزقنی ویرمكه سعیكی
استمزز بلكه سكا وانلره
رزقی بز ویررز سن قلبكله
آخرت امرینه اهتمام ایله
و عاقبت مستحسنه متقیلر
ایچوندر (وقالوا لولا یأتینا
بآیة من ربه اولم تأتهم بینة
ما فی الصحف الاولى) مكه
مشركلری دیدیلركه
نولیدی محمد ربسندن بزم
استدیكمز بر معجزه
كتوریدیكه انك صدقنه
دلالت ایدیدی توریة انجیل
و سائر كتب سماویه ده
اولان عقاید و احكامك
كلیسی قرآنده كلدیكی
ه اول قرآنی كتورن اول
كتب سماویه یی كورمامش
وكیمسه دن تعلم ایتمامش
امی ایكن فصحاء عرب
انك بر سوره سنی كتور-
مكدن عاجز ایدیلر بو عظیم
معجزه دكلمی یاخود امم
سالفه بونلر كبی اقتراح
معجزه طلب و اتیانده تعندلرندن بنه عدم تصدیقیله نیجه هلاك اولدقلرینی اشتمدیلرمی ، (ولو انا اهلكناهم بعذاب من
قبله لقالوا ربنا لولا ارسلت الینا رسولا فنتبع ایاتك من قبل ان نذل ونخزى) اكر بز اول مشركلری بعثت محمد و نزول
قرآندن مقدم عذابله هلاك ایدیدك البته قیامتده انلر دیه لردیكه ربنا بزه پیغمبر و آیات كوندرمش اولیدك بو كون بزه

هر نفس جسدندن مفارقت مرارتن ذوق ایدیسردر (ونبلوكم بالشر والخیر فتنة) بز سزی شدت
ورخاء وصحت وسقم وغنا و فقرله وبالجمله سزی محبوب ومكروهكز اولان اشیا ایله اختبار ایده رز
تاكه محبوبكزده شكركز ومكروهكزده صبركزه نظر ایده رز (والینا ترجعون) بوندنصكره
بزه رجوع ایدرسز شكر و صبردن وجوده كلان حالاتكز اوزره سزه جزا ایدرز * اشبونده ایما
واردركه حیاتله مقصود اولان ابتلادر وثواب وعقابه تعریضدر قضاء سابقی تقریر ایچون (واذا
رآك الذین كفروا ان یتخذونك الا هزوا) كافرلر سنی كوردكلرنده هزؤ اتخاذ ایدرلر ودیرلركه
(اهذا الذی یذكر آلهتكم) اشبودركه آلهه كزی سوء ایله ذكر ایدر (وهم بذكر الرحمن هم
كافرون) حالبوكه انلر الله تعالینك وحدانیتنی وبعث رسل وارسال كتبله خلقك ارشادینی منكرلردر
* ایمدی هزؤ اولنمغه انلر احقدر (خلق الانسان من عجل) انسان فرط استعجال وقلت تأنیسی
اولدیغیچون كأنه عجله دن خلق اولنوبدر حالبوكه انسانده عجل خلق اولنوبدر روایت اولندیكه
وقتاكه آدم علیه السلامك باشنه وكوزلرینه روح داخل اولوب جنتك ثمارینه نظر ایلدی وروح
جوفنه دخولنده طعام اشتها ایلدی و روح ایاقلرینه ایرمدن صیچرادیكه جنتك ثمارینه
ایریشه قادر اولمیوب دوشدی و بر قوم دیدیلركه معناسی الله تعالى آدمی تعجیلدن خلق
ایلدی * زیراكه اول هر شیئدنصكره جمعه كونك آخرنده كونش باتمزدن اول خلقنده
اسراع اولندی باشی روحله حیات بولیجق دیدیكه یارب كونش باتمزدن اول بنی خلقه
تعجیل ایت دیو رجا ایلدی * دینلدیكه یعنی آدم علیه السلام ترتیبسز سرعت و تعجیل
اوزره خلق اولندی یوخسه سائر آدمیین كبی نطفه وعلقه ومضغه وانك غیری اشیاده
ترتیب رعایتیله دكل و بر قوم دیدیلركه عجله دن مراد طیندر (سأریكم آیاتی فلا تستعجلون)
یا مشركین سزه نقمتمی دنیاده یوم بدرده وآخرتده نارده كوسترین * ایمدی بكا استعجال
ایتمكز ویوم قیامتك وقوعن استعجال ایتدیلر (ویقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقین)
و دیدیلركه وعد ایتدیككز یوم قیامت نه وقتده اولور بزه خبر ویرك اكر وعدكزده
صادقلر ایسه كز دیو پیغمبریمز صلى الله علیه وسلمه واصحابنه خطاب ایتدیلر (لو یعلم الذین
كفروا حین لا یكفون عن وجوههم النار ولا عن ظهورهم ولا هم ینصرون) اول وقت
موعدی استعجال ایدن كافرلر بیلسه لردی شول وقتیكه نار هر جانبلرندن احاطه ایده
اوكلرندن واردلرندن انی دفعه قادر اولمیه لر وانی انلردن منع ایدر ناصر بولمیه لر كفرلری
اوزره اقامت ایتمزلردی و اول وقت موعدك كلمسین استمزلردی (بل تأتیهم بغتة فتبهتهم
فلا یستطیعون ردها ولا هم ینظرون) بلكه اول موعود انلره فجأة كلوب انلری مبهوت
ومتحیر ایدر حتى كه انك ردینه قادر اولمزلر ومهلت دخی ویرلمزلر (ولقد استهزئ برسل
من قبلك فحاق بالذین سخروا منهم ما كانوا به یستهزؤن) یا محمد سندن اول كچن رسوللری

بوذلیلك ورسوایلق کلزدن مقدم بز اول پیغمبره و آیاته اتباع ایدردك (قل کل متربص فتربصوا فستعلمون من اصحاب الصراط السوی ومن اهتدی) یا محمد انلره دیکه بزدن وسزدن هر بریمز بر برلرمزك حالنه منتظرلرز سزدخی انتظارده اولك یقینده یعنی یوم قیامتده معلوممکز اولورکه حقیقتده صراط مستقیم صاحبلری ❦ ٧٢ ❦ کیمدر و حقه یول بولمش کیمدر * اول حضرت پیغمبر علیه السلامدرکه هم یول بولدی و هم یول کوستردی

❦ سورة الانبیاء و هی مائة واحدی عشر آیة ❦

* بسم الله الرحمن الرحیم * (اقترب للناس حسابهم وهم فی غفلة معرضون) ناسك اعماللری حسابی وقتیکه قیامتدریقین اولدی انلر اول حساب و مؤاخذه‌دن غفلتده و انی تفکردن اعراضده‌درلر (ما یأتیهم من ذکر من ربهم محدث الا استمعوه وهم یلعبون) انلره ربلرندن پند و نصیحتی مشتمل بریکی ذکر کلسه انی انجق پیغمبردن دکلیوب اندن اعراضله اویون و استهزا ایدرلر (لاهیة قلوبهم واسرّوا النجوی الذین ظلموا هل هذا الا بشر مثلکم افتأتون السحر وانتم تبصرون) انلرك قلبلری غیری شیئله مشغول و تأملدن غافل اولدقلری حالده شرك و معصیتله کندولرینه ظلم ایدنلر آرالرنده کیزلو مشورت ایدوب بو محمد ملك اولمیوب سزك کبی آدم دکلمی بشر رسالته شایان دکلدر انك کلامنك سحر اولدیغنی بیاورکن سز سحره کیدوب قبول ایدرمیسز دیرلر (قال ربی یعلم القول فی السماء والارض وهو السمیع العلیم) پیغمبریمز علیه السلام ربم تعالی سما وارضده کیزلو وآشکار کلامی بیلور اول ایشیدیجی و بیلیجیدر دیدی (بل قالوا اضغاث احلام بل افتریه بل هو شاعر فلیأتنا بآیة کما ارسل الاولون) بلکه انلر مقدم قرآن سحردر دیدکلرندن صکره پریشان رؤیادر و صکره کندندن یاپه الله تعالی‌یه افترادر بعده دونوب شاعردر امدی اکر رسالت دعواسنده صادق ایسه اولکی پیغمبرلرك کتوردکلری معجزه ❦ ٧٣ ❦ کبی بزه بر معجزه کتورسون دیدیلر (ما آمنت قبلهم من قریة اهلکناها افهم یؤمنون) بونلردن مقدم اولان اهل قریه‌یه استدکلری معجزه‌یی ویردیکمزده ایمانه کلمیوب آنلری هلاك ایتمشیدك آیا بو صنادید مکه ایمان ایدرلرمی مع هذا بونلر آنلردن سخت دل وطاغیدرلر (وما ارسلنا قبلك الا رجالا نوحی الیهم فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون) یا محمد سندن مقدم کوندردیکمز پیغمبرلر ملك اولمیوب انجق رجال * انسان * ایدیلرکه بز انلره وحی ایدردك اهل کتاب علماسنه سؤال ایدك رسوللرك بشر ایدوکنی سزه خبر ویرسونلر اکر سز بیلمزسه‌کز (وما جعلناهم جسدا لا یأکلون الطعام وما کانوا خالدین) و مقدمکی پیغمبرلری بز ییز ایچمز جسد قیلمدق ودنیاده دائم دخی اولمدیلر (ثم صدقناهم الوعد فانجیناهم ومن نشاء واهلکنا المسرفین) بعده آنلره وعدمزده صدق ایدوب انبیایه و مؤمنلردن دیلدیکمز کمسنه‌لره (ثالث) (٦) نجات ویروب مشرکلری هلاك ایتدك (لقد انزلنا الیکم کتابا فیه ذکرکم افلا تعقلون) بز سزه بر کتاب کوندردککه سزك عز و شرفکز یاپند و موعظه‌کز اول کتابده‌در سز تعقل ایتزمیسکزکه اکا ایمان ایدمزسز (وکم قصمنا من قریة کانت ظالمة وانشأنا بعدها قوما آخرین) چوق قریه اهلیکه ظالملر ایدیلر بز

قوملری استهزاء ایتدیلردی انلره استهزالری مقابله‌سنده سوء جزالری نازل اولدی * امدی سندخی قومکك استهزاء واذالرینه صبرایلکلکه ربك جل شانه انلره جزالرین ایدر (قل من یکلؤکم باللیل والنهار من الرحمن) یا محمد مستهزئین اولانلره دیکلکه کیجه‌ده وکوندزده الله تعالینك بأسندن سزی کیم حفظ ایدر اکر اول انی سزه اراده ایتسه (بل هم عن ذکر ربهم معرضون) بلکه انلر رب تعالینك ذکرندن معرضلردر قلبلرینه اول خطور ایتمزقنده قالدیکه انك خوفندن خوف ایده‌لر (ام لهم آلهة تمنعهم من دوننا) یوخسه انلرك الهه‌لریمی واردرکه بزم عذابمزدن انلری منع ایده‌بیله (لا یستطیعون نصر انفسهم ولا هم منا یصحبون) بلکه اول الهه‌لری کندیلرینك نفعنه قادر دکللردر فکیف که عابدلرینك نفعنه قادر اوله‌لر ونه انلر بزم عذابمزدن اجاره اولنورلر (بل متعنا هؤلاء وآباءهم حتی طال علیهم العمر) بلکه اول کفاره وآبالرینه بز استدراج وجهی اوزره نعم عاجله ایله تمتیع ایدوب اعمار مقدره‌لری ایله امهال ایتدك حتی ظن ایتدیلرکه اول حالت انلردن زائل اولمیه واول انلره صددنده اولدقلری سوء افعاللری سببیله اوله * امدی انلره اول امل کاذبدر (افلا یرون انا نأتی الارض ننقصها من اطرافها) اهل مکه کورمزلرمیکه ارض کفره‌یی بز ایدیء مسلمین ایله اخذ و فتح ایدوب مکه‌نك اطرافنده اراضیء کفره‌یی اکسلدیرز مسلمین دیارینی آرتوروز (افهم الغالبون) انلرمی غالبلردر یوخسه بزمی بلکه غالب الله تعالیدر انلر مغلوبدر (قل انما انذرکم بالوحی) دیکلکه بن سزی بکا نازل اولان قرآنله انذار ایدین (ولا یسمع الصم الدعاء) حالبوکه انذار آیتلریله اولان ایمانه دعوتی ایشتمز اولکه حقی استماعدن تصامم ایده (اذا ما ینذرون) شول وقتنکه انذار اولنه‌لر (ولئن مستهم نفحة من عذاب ربك لیقولن یا ویلنا انا کنا ظالمین) اکر ربك جل شانه‌نك عذابندن انلره ادنی شیء مس ایتسه نفسلری اوزره ویلله دعا ایدوب ظلملرینه اعتراف ایلیه‌لردی (ونضع الموازین القسط لیوم القیامة فلا تظلم نفس شیئا وان کان مثقال حبة من خردل اتینا بها) یوم قیامت ایچون بز عدل میزانلرین وضع ایده‌رزکه انده صحائف اعمال وزن اولنه هیچ برنفس حقی مقدارندن برشیء ظلم اولنمز اکرچه حقی برخردل دانه‌سی اغرلنجه ایسه‌ده بز انی احضار ایده‌رز (وکفی بنا حاسبین) حساب و احصایه بز کفایت ایده‌رز (ولقد آتینا موسی وهرون الفرقان وضیاء وذکری للمتقین) موسی وهارونه بز کتاب ویردككه اول حق وباطل بینینی فارقدر و عبرت وجهالت ظلماتنده ضیادر انکله استضائه اولنور وذکردرکه متقیلر انکله انعاظ ایدرلر ویا شرایعدن احتیاج اولدقلری اشیانك ذکریدر (الذین یخشون ربهم بالغیب) که انلر ربلرین کورمزلر ایکن اندن خوف ایدرلر ویاخود خلوتلرنده الله تعالیدن خوف ایدرلر خلوتلرنده‌کی خوفلری کبی (وهم من الساعة مشفقون) ومع ذلك احوال قیامتدن خائفلردر (وهذا ذکر مبارك انزلناه افانتم له منکرون) اشبو قرآن ناسك دین ومصالحلرنده احتیاج اولدقلری امورك ذکریدر مبارکدر وخیرکثیردرکه بز آنی محمده انزال ایتدك یا اهل مکه سز اکا انکار ایدرمیسز (ولقد آتینا ابراهیم رشده من قبل) بز ابراهیمه وجوه صلاحه اهتدا و معرفت ویردك بلوغندن اول شول حینده‌که اول صغیر ایدی ویا موسی وهاروندن اول اکا نبوت ویردك (وکنا به عالمین) حالبوکه بز آنك ویردیکمزه اهل ایدیکن ویاخود محاسن اوصاف ومکارم خصالی جامع ایدیکن بیلوردك (اذ قال لابیه وقومه ما هذه التماثیل التی انتم لها عاکفون) شول وقتنکه اول باباسنه وقومنه دیدیکه اشبو تصاویر ندرکه سز اکا عبادته مقیملرسز (قالوا وجدنا آباءنا لها عابدین) دیدیلرکه بز بابالریمزی اکا عبادت ایدر بولدق بزدخی انلره اقتداء واتباعله اکا عبادت ایدر اولدق (قال لقد کنتم انتم وآباؤکم فی ضلال مبین) ابراهیم علیه السلام انلره سز وآبالریکز خطاء بیننده اولدیکزکه اول هیچ بر عاقله انك خطاء ایدیکی خفی اولمزایکی فریقك دخی دلیله استنادی اولمدیغیچون تقلید جائز اولدیغی تقدیر اوزره شول کمسنه‌که جائز اولورکه فی الجمله حق اوزره ایدیکی بیلنه (قالوا أجئتنا بالحق ام انت من اللاعبین) قومی بابالرینك تضلیلنی استبعاد ایتدکلرندن ظن ایتدیلرکه ابراهیم علیه السلامك اول قولی ملاعبه وجهی اوزره اوله اویله اولسه اکا دیدیلرکه بو سوزنده جدمی ایدرسن یوخسه اوینارمیسن (قال بل ربکم رب السموات والارض الذی فطرهن وانا علی ذلکم من الشاهدین) ابراهیم علیه السلام دیدیکه بلکه ربکز جل شانه سموات وارضك ربیدرکه اول انلری خلق ایتدی وبن اشبو توحید اوزره محققین ومبرهنیندنم (وتالله لاکیدن اصنامکم بعد ان تولوا مدبرین) والله بن اصنامکزی کسر ایدرین سز انلری قویوب عیدکاهکزه کیتدیککزده * دینلدیکه ابراهیم علیه السلام بو قولنی قومندن کیزلوده سویلمشدی وانی انلردن انجق رجل ایشیدوب سائرینه افشا ایتمشدی * روایت اولندیکه انلرك عیدکاهی وار ایدی اکا کیدر اولدقلرنده طعاملرین اصناملری اوکلرینه قویوب انده تبرك زعم ایدرلردی عیدکاهلرندن رجوعلرنده اول اصنام اوکنده‌کی طعاملری آلوب ییرلردی چون اول سنه‌ده عیدلری اولدیغنده انك کبی ایدوب عیدکاهلرینه کیتدیلر ابراهیم علیه السلام بیت الاصنامه کیردی و اوکلرنده‌کی طعاملری کوردی استهزاء طریقی اوزره دیدیکه ییمزمیسز بیکز جواب کلیه‌جك نیچون سویلزسز دیوب النه بر بالطه آلدی انکله صنم اکبردن غیریسن پاره‌لیوب بالطه‌یی انك بوینه آصدی (فجعلهم جذاذا الا کبیرا لهم لعلهم الیه یرجعون) اول اصنامك جمیعین صنم کبیردن غیریسن پاره پاره ایتدی تاکه اول کفره صنم کبیره مراجعت ایدوب سائرینی کسر ایدنی کیم ایدیکنی اندن سؤال ایده‌لر و غرضی اول اصنامك نفع وضره قادر دکل عاجزلر ایدیکن انلره تبیین ایدی و یاخود تا اول اصنامك عجزی تحققنده شرکدن توحیده رجوع ایده‌لر وقتاکه عیدکاهلرندن رجوع ایدوب بیت اصنامه کیردیلر واصناملرینه ایرن اهانتی

انلری قیروب انلردن صکره یرلرینه آخر قوم پیدا ایلدك (فلما احسوا بأسنا اذاهم منها یرکضون) وقتاکه اول ظالملر بزم
عذابمزی حس ومشاهده ایتدیلر همان سرعتله اول قریه‌دن قاچدیلر (لا ترکضوا وارجعوا الی ما اترفتم فیه ومساکنکم
لعلکم تسئلون) ملکلر استهزا طریقیله آنلره دیدیلرکه قاچمیك نائل اولدیغکز ۷۴ نعمتلریکزه وساکن اولدیغکز خانه‌لریکزه

دونك شایدکه سز قتل
ایلدیککز پیغمبرلردن سؤال
اولنورسکز (قالوا یاویلنا
انا کنا ظالمین) آنلر
نجاتدن یأسله وای بزه‌که
قتل پیغمبران ایله بز
ظالملردن اولدق دیدیلر
(فما زالت تلك دعویهم
حتی جعلناهم حصیداً
خامدین) بو یاویلنا کلمه‌سنه
مداوم اولدقلری حالده
بز تا آنلری تیر پانله بیچلمش
اوتلق کبی مرده وافسرده
قیلدق * روایت اولندیکه
بو آیتلر عنده حضورا نام
بر قریه اهلی حقنده نازل
اولدیکه الله تعالی آنلره
بر پیغمبر کوندروب انلری
دینه دعوت ایتدکده
تعندلرندن انی قتل ایتدیلر
غضب ربانیله اوزرلرینه
بخت نصر تسلیط اولوب
چوغنی قلیچدن کچیروب
بعضی اسیر ایتدی اول
اثناده انبیایی قتلکزك
جزاسیدر دیو سمادن بر
ندا کلدی ایشتدکلرنده
یاویلنا دیه‌رك کناهلرینه
نادم اولدیلر لکن فائده
ایتمیوب خائب وخاسر هلاك
اولدیلر (وما خلقنا السماء والارض وما بینهما لاعبین) بز سموات وارضی وبینلرنده اولنلری اویون (ایدوب)
وعبث خلق ایتمدك • بلکه قوللرمز بصیرت اوزره اولوب وحدانیتمزی استدلال ایده‌لر وآنده اولان منافعله احتیاجلرینی
دفع ایده‌لر دیو خلق ایتدك • (لو اردنا ان نتخذ لهواً لاتخذناه من لدنا ان کنا فاعلین) اکر بز زن وفرزند کبی استیناس

کوردیلر (قالوا من فعل هذا بالهتنا انه لمن الظالمین) بری برلرینه دیدیلرکه اشبو فعلی بزم آلهه‌مزه کم ایتدی
کندوبی هلاکه توطین ایدنلردندر (قالوا سمعنا فتی یذکرهم یقال له ابراهیم) ابراهیمك والله بن
اصنامکزی کسر ایدرم دیو یمینن ایشیدن رجل دیدیکه اسمنه ابراهیم دینور بر فتابی ایشتدمکه اصنامی
تعییب ایدردی (قالوا فأتوا به علی اعین الناس لعلهم یشهدون) نمرود واتباعی دیدیلرکه انی ناسك
کوزلری اوکنده کتوردك که اندن ایلدکلری شیئه شهادت ایده‌لر بینه‌سزانی اخذ ایتمش اولمیه‌لم *
چون حضرت ابراهیم علیه السلامی نمرود واتباعی قاتنه کتوردیلر (قالوا ءانت فعلت هذا بالهتنا
یا ابراهیم) دیدیلرکه یا ابراهیم آلهه‌مزه اشبو فعلی سنمی ایتدك بزه خبر ویر (قال بل فعله کبیرهم هذا)
ابراهیم علیه السلام دیدیکه بلکه انی زعمکزده اشبو اله عظیمکز ایتدی انك وجودیله اشبو صغاره
عبادتکزه اینجنوب انلری اوروب پاره‌لدی (فاسئلوهم ان کانوا ینطقون) ایمدی اول صغاره
ماجرایی سؤال ایدك اکر نطق ایلدرسه یعنی اکر نطقه قادر اولورلرسه فعله دخی اولورلر والا
فلا * انکله انلره آلهه‌لرینك نطقدن عجزینی کوستردی وعاجزه ایسه عبادت اولنمز والوهیته لائق
اولمز (فرجعوا الی انفسهم فقالوا انکم انتم الظالمون) اویله اولسه قلبلریله تفکر وعقللرینه رجوعله
بری برلرینه دیدیلرکه اشبو سؤالده ویا نطق ایتمز ونفع وضری ایده‌من شیئه عبادتله سز
ظالملرسز یوخسه سزك اول آلهه‌کزه تعدی ایدنه ظالم دیو ظلم ایتدیککز کسه دکل (ثم
نکسوا علی رؤسهم لقد علمت ماهؤلاء ینطقون) نفسلری اوزره ظلملریله اعترافلرندن صکره
کفره رد اولندیلر ویاخود اوزرلرینه حجت لازم اولوب حیا وخجالتلرندن باشلرین اکدیلر
ودیدیلرکه بیلورسنکه بونلر سویلمزلر اویله اولسه بز بونلره نیجه سؤال ایدرز وقتاکه حجت
ابراهیم علیه السلام ایچون محجه اولدی (قال أفتعبدون من دون الله مالاینفعکم شیئا ولایضرکم)
دیدیکه الله تعالیدن غیری شول سزه برشیء نفعی اولمز وضررندن قورقیلمز شیئه عبادت
ایدرمیسز (أف لکم ولما تعبدون من دون الله افلا تعقلون) بین وقذر سزه والله تعالیدن غیری
عبادت ایتدیککز هر شیئه‌در صنیعکزك قبحنی عقولکزله فهم ایتمزمیسز وقتاکه اوزرلرینه
حجت لازم اولوب جوابدن عاجز اولدیلر (قالوا حرقوه وانصروا آلهتکم) دیدیلرکه
انی آتشه یاقك که اول عقابك اهوایدر وآلهه‌کزه نصرت ایدك انکچون اکا انتقامله
(ان کنتم فاعلین) اکر آلهه‌کزه ناصرین ایسه‌کز دینلدیکه انی آنلره القا ایدن اکراددن
هیزان دینور بر رجل ایدی الله تعالی انی یره کچوردی وبرقولده نمرود ایدی وقتاکه نمرود
وقومی حضرت ابراهیم علیه السلامی احراقه اجتماع ایتدیلر انی بر بیته قویوب چوره‌سن
حظیره کبی یاپدیلر بعده برمدت حطب جمع ایتدیلر حتی انلرك بری خسته اولسه الله تعالی
بکا عافیت ویررسه ابراهیم ایچون شو دکلو حطب کتوره‌یم دیردی ورجل موتی حیننده
وصیت ایدردیکه شودکلو حطب اشترا اولنوب اکا القا ایدیله ومراه غزلیله حطب اشترا

مراد ایتسك کندو عندمزدن مجرداتدن اخذ ایدردك لکن ربوبیتمزه شایان اولمامغله بو ایشی ایدیجیلردن دکلز * دینلدیکه
بعض لغتنده لهو زن وفرزنده دیرلر ومن لدنادن مراد حور العیندر والله اعلم (بل نقذف بالحق علی الباطل فیدمغه فاذا هو زاهق
ولکم الویل مما تصفون) بلکه بز ۷۵ آنلرك قوللرینی طرد وحق باطل اوزرینه تسلیط ایده‌رزکه حق آنی محو

واهلاك ایدر زیرا حق
ظهوریله باطل مضمحل
وفنا اولیجیدر یامعشر
الکفار وآی وحسرت
سزه‌که الله تعالی‌یی شانه
شایان اولمیان صفتله وصف
ایدرسز (وله من فی
السموات والارض ومن
عنده لایستکبرون عن
عبادته ولایستحسرون)
سموات وارضده اولان
جمله مخلوقات آنك
مملوکیدر وآنك عندنده
اولان ملائکهٔ مقربلر آنك
عبادتنده کبر ایتمزلر
وعبادتندن اوصانمزلر
(یسبحون اللیل والنهار
لایفترون) کیجه وکوندز
الله تعالی‌یه تسبیح ایدرلر
آندن آنلره فتور کلمز
(ام اتخذوا الهةً من
الارض هم ینشرون)
آیا آنلر ارضك معادن
واشجارندن آلهه‌می
اتخاذ ایتدیلر آنلر امواتی
احیامی ایدر زیرا امواتی
احیایه وعدمدن ایجاده قادر
اولمیان الوهیته مستحق
اولمز (لوکان فیهما الهة
الا الله لفسدتا فسبحان الله
رب العرش عما یصفون) اکر سموات وارضده الله تعالیدن غیری آلهه اولیدی آسمان وزمین وانلرده اولنلرده فساد
واقع اولوردی عرشك ربسی اولان الله تعالی مشرکلرك اکا لایق اولمیان شیئله وصفلرندن منزه وعالی اولدی (لا یسئل
عما یفعل وهم یسئلون) الله تعالی مالك حقیقت وایشلدیکی عین حکمت اولمغله آندن سؤال اولنمز غیریسی جمله مخلوق

ایدوب اکا القا ایدرلردی * روایت اولندیکه وقتاکه مراد ایتدکلری دکلو حطبی جمع ایتدیلر
هرجانبندن طوتشدیروب یاقدیلر لکن بیلمزلرکه ابراهیم علیه السلامی بیتدن چیقاروب اول
آتش ایچنه نیجه براغه‌لر ابلیس پرتلبیس لعنه الله انلره منجنیق عملن تعلیم ایتدی اویله اولسه
ابراهیم علیه السلامك مبارك الینی وآیاغنی بغلیوب منجنیقك ایچنه قودیلر ملائکه اکا امداد
ایچون رب تعالیدن استیذان ایتدیلر یاربنا سکا معلومدرکه یریوزنده آندن غیری سنی برلیوب
سکا عبادت ایدر یوقدر دیدیلر وحی الهی کلدیکه اول بنم خلیلمدر آنك بندن غیری خلیلی یوقدر
اکر سزدن استغاثه ایدرسه اکا اغاثه ایدك اماکه اول بندن غیریدن استغاثه ایتمزسه بنله آنك
اراسنه کیرمکز بن آنك حالن بیلورین انی کمسه‌یه احتیاجسز حاجتن بتوررین وقتاکه آنی
آتشه براقمغه مراد ایتدیلر صولر خازنی کلوب دیلرسك سنکچون آتشی سیوندیرم ویللر خازنی
کلوب دیدیکه دیلرسك اول آتشی طاغیدم ابراهیم علیه السلام دیدیکه بنم سزدن حاجتم یوقدر *
حسبی الله ونعم الوکیل * الله تعالی بکا کافیدر اول نه کوزل وکیل اولور * روایت اولندیکه
ابراهیم علیه السلام بغلیوب آتشه براغلدیغنده دیدیکه * لا اله الا انت سبحانك لك الحمد ولك الملك
لا شریك لك * چون اول منجنیقله آتیلوب هوا یوزنده آتشه کیدرکن جبریل علیه السلام اکا قارشو
کلوب یا ابراهیم حاجتك وارمیدر دیدکده ابراهیم علیه السلام دیدیکه حاجتم وار لکن سکا دکل
دیدیکه ایمدی ربکدن انی دیلکل ابراهیم علیه السلام دیدیکه * حسبی من سؤالی علمه بحالی *
اول بنم حالمی بیلمسی بنم سؤالمه کافیدر * دینلدیکه هرشیء اول آتشی سیوندرمکه چالشوردی
الا وزغ آنی اوفوروب طوتشدردی اول اجلدن پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم وزغك قتلیله
امر بیوردی (قلنا یانار کونی برداً وسلاماً علی ابراهیم) دیدکه یانار ابراهیم اوزره برد وسلام
اولغل آثارده کلدیکه اول کونده یریوزنده جمیع آتشلر سیوندی واول کونده عالمده هیچ بر
آتشله انتفاع اولنمدی اکر ابراهیم اوزره سلاما دینلمسه ایدا صوق قالوردی اویله اولسه ملائکه
ابراهیم علیه السلامی هواده ایکن ایکی ضلعنه یاپشدیلر اول آتشك اورتاسنه ایندیروب رفقله یره
قودیلر حضرت ابراهیم علیه السلام اول اراپه نزول ایدیجك آنده بر طتلو صوپکاری چیقدی وقر
مزی کوللر ونرجسلر آچیلدی ابراهیم علیه السلام آنده یدی کون مکث ایدوب اول ایامده‌کی
نعم وصفایی عمرم ایچنده کورمدم دیدی حق جل وعلا ملك الظلی ابراهیم علیه السلام صورتنده کوند
روب ابراهیم علیه السلامك یانته اوتوروب اکا مؤانسه ایدردی * روایت اولندیکه الله تعالی
اکا جنت حریرندن قمیص وبر طنفسه کوندردی قمصی کیوب طنفسه‌نك اوزرینه اوتوردی جبریل
علیه السلام یاننده انکله تحدث ایدردی ودیردیکه ربك جل شانه سکا دیرکه یا ابراهیم بیلدکمی که
احبامی آتش یاقمزمکر اول ایامده نمرود صرحندن چیقوب ابراهیم علیه السلامه نظر ایدر
کورسه‌که اول بر روضه‌در بر ملك یاننده اوتورور چوره‌سنده ایسه آتش شدتله ینار اعلی صوتله ندا

ومملوك اولمغله مالكى طرفنه اقوال واعمالرى سؤال اولنمق لازم كلور (ام اتخذوا من دونه آلهة قل هاتوا برهانكم
هذا ذكر من معى وذكر من قبلى بل اكثرهم لايعلمون الحق فهم معرضون) الله تعالىدن غيرى آلهه‌يى اتخاذ ايدرلر يامحمد
انلره ديكه الله تعاليدن غيرى آلهه اتخاذ كزده عقلا ونقلا دليلكز ﴿ ٧٦ ﴾ وار ايسه كتورك بوامتدن بنمله اولنلرك
ذكريكه قرآندر وبندن مقدم
مكيلرك توريةوانجيل وسائر
كتب سماويه‌يه نظر ايدككه
انلرده دخى توحيد امر
واشراكدن نهى مسطوردر
بلكه مشركلرك اكثرى
حقله باطل بينني بيلوب تمييز
ايتمزلر توحيدو اتباع رسولدن
اعراض ايديجيلردر (وما
ارسلنا من قبلك من
رسول الانوحى اليه انه
لااله الا انا فاعبدون)
سندن مقدم كوندردكمز
هر بر پيغمبره انجق وحى
ايدرزككه بندن غيرى
اله يوقدر انجق بكا عبادت
ايدك هيچ بر شيئى بكا
اشراك ايتميك (وقالوا
اتخذ الرحمن ولداً سبحان
بل عباد مكرمون)
بعض كفار الله تعالى
ملائكه‌دن ولد اتخاذ
ايتدى ديديلر الله تعالى
اندن منزهدر بلكه ملائكه
آنك مكرم قوللريدر
الوهيت ايسه ولادته
منافيدر (لايسبقونه
بالقول وهم بامره يعملون)
كلامده الله تعالى‌يه سبقت
ايتمزلر وانك امريله عمل
ايدرلر يعنى قول وعمللرى انك امريله دركه كفار ملائكه‌دن شفاعت اميد ايدرلرسه انلرك الله تعالى (بركيجه)
دن اذنسز كلام وشفاعت وبرفعله قدرتلرى يوقدر (يعلم مابين ايديهم وماخلفهم ولايشفعون الالمن ارتضى وهم من
خشيته مشفقون) انلرك ايتديكنى وايده‌جكنى بيلور واول ملائكه شفاعتى انجق الله تعالينك رضاسيله مؤمنلره

ايدوب ديديكه يا ابراهيم آلهك نه عظيم اله اولور قدرتيله سكا مضاّرينه حائل قيلور اول آتشدن
چيقمغه قادر اولورميسن ديديكه نعم اندن يوريه‌رك آتش ايچندن چيقوب كتدى نمرود ديديكه
يا ابرهيم ديلرينكه سنك الهكه درت بيك صغر ذبحيله تقرب ايدم ديديكه اول آنى قبول ايتمز
مادامكه اولديغك دين باطلدن چيقوب بنم دعوت ايتديكم دين حقه كيرميه سن ديديكه ملت
وملكمى ترك ايده‌مزين لكن اول نذريمى يرينه كتوره‌يم ديوب ايتدى وابراهيم عليه السلامه
من بعد تعرضى ترك ايتدى * ديندليكه ابراهيم عليه السلام آتشه براغلديغنده اون التى ياشنده
ايدى (وارادوا به كيدا فجعلناهم الاخسرين) انلر ابراهيم عليه السلامه مكر واضرار قصد
ايتديلر هر خاسردن انلرك خسارتى زياده قيلدقكه سعيلرى كنديلرك باطل اوزره ايديكنه
برهان اولوب وابراهيم عليه السلامك حق اوزره ايديكين ظاهر وعيان اولدى ابراهيم عليه
السلامك مزيد رفعت درجاتنى وانلرك شدت شقاوتنى موجب اولدى * ديندليكه يعنى الله تعالى
نمرود واهلى اوزره بعوض ارسال ايدوب انلرك لحومن اكل ودمائن شرب ايتدى انلرك برى
نمرودك دماغنه كيروب هلاك ايتدى (ونجيناه ولوطا الى الارض التى باركنا فيها للعالمين) بز
ابراهيمى نمروددن ولوطى قومندن خلاص ايدوب ارض شامه رحلت ايتدردككه اول ارضده
بز عالمينه بركت قيلدق وبركات عامه سندندركه اكثر انبياء انده مبعوث اولديلركه شرائعلرى
عالمره منتشر اولديكه كمالات وخيرات دينيه ودنيويه‌نك مباديسيدر * وديندليكه دنياده‌كى هر
ماء عذبك اصلى بيت المقدسده‌كى صخرهٔ شريفه‌نك التندن چيقار * روايت اولنديكه عمر بن
الخطاب رضى الله تعالى عنه كعب الاحبارى شامدن مدينه‌يه هجرته ترغيب ايتدكده كعب ديديكه
بن كتاب اللهده بولمشن كه * ان الشام كنز الله من ارضه وبها كنزه من عباده * ارض شام ارض
دنيادن الله تعالينك كنزيدر عباد مختصيندن كثيرون انده مكنوزلردر * قال النبى عليه السلام
انها ستكون هجرة بعد هجرة فخيار الناس الى مهاجر ابراهيم * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدربنم
هجرتمدنصكره هجرت اوليسر درايعدى اول زمانده خيار ناسك هجرتنى ابراهيم عليه السلامك محل
مهاجرتى اولان ارض شامه اولور * روايت اولنديكه ابراهيم عليه السلامه آتش بردوسلام اولمغله
قومندن برجماعت كوريجك اكا اجابت ايتديلر وانكله بيله ارض عراقدن ارض شامه رحلت
وهجرت ايتديلر وابراهيم عليه السلامى اول تصديق ايدن اكامتابعت ايدن لوط عليه السلام ايديكه
اول ابراهيم عليه السلامك قرنداشى هاران بن تاريخك اوغلى ايدى وآنى عم اكبرى هارانك قزى
ساره رضى الله عنها دخى تصديق ايدوب ابراهيم عليه السلام انى تزوجدنصكره ابراهيم ولوط
وساره دينلرينى حراست وعباد اللهه عنايت قصديله هجرت ايدوب حرّانه نزول ايتديلر انده ماشاء
الله مكثدن صكره مصره اندن شامه هجرت ايدوب ارض فلسطيندن سبع نام موضعه نزول ايتديكه
اول شام بريه‌سندندر ولوط عليه السلام ايسه مؤتفكه نام موضعه نزول ايتديكه اول سبعدن بركون

ايده‌بيلور انلر مهابت وعظمت وعقوبت الهيدن لرزان وخوفده‌درلر (ومن يقل منهم انى اله من دونه فذلك نجزيه
جهنم كذلك نجزى الظالمين) ملائكه وسائر مخلوقاتدن كيمكه الله تعالىدن غيرى بن آلهم ديه بز اكا جهنمى جزا ايده‌رز شول
الوهيت وعبادتى نابمحل موضعه ﴿ ٧٧ ﴾ وضع ايدن ظالمره بويله جزا ايدرز (اولم ير الذين كفروا ان السموات
والارض كانتا رتقا ففتقناهما
وجعلنا من الماء كل شىء حى
افلا يؤمنون) آيا كافرلر
ايشتمديلر وخبرلرى
اولمديمكه سموات وارض
متحدو متصل ايدى بز آنلرى
تفريق ايدوب هوا ايله
ارالرينى فصل ايتدك
ياخود سموات متحد
ايدى حركات مختلفه ايله
ارالرينى فصل وافلاك
ايتدك ياخود سمابى مطر
وزمينى نبات ايچون
فصل ايتدك وصودن
هر شيئه سبب حيات
قيلدق آيا مشركلر بوآياتك
ظهوريله ايمانه كلمزلرمى
(وجعلنا فى الارض
رواسى ان تميد بهم وجعلنا
فيها فجاجاً سبلا لعلهم
يهتدون) ويرده ثوابت
طاغلر قيلدقكه برحركت
ايتميه ووسعتلو يوللر
قيلدقكه تا هركس منزل
ومقصودينه يول بوله‌لر
(وجعلنا السماء سقفاً
محفوظاً وهم عن آياتها
معرضون) وسمابى بلا
ستون سقف قيلدقكه
سقوطدن محفوظدر حال
بوكه بنه كافرلر وحدانيت وكمال قدرتمزه دلالت ايدر سمانك علامتلرندن اعراض ايديجيلردر (وهو الذى خلق الليل
والنهار والشمس والقمر كل فى فلك يسبحون) اول الله تعالىدركه ليل ونهار وشمس وقمرى خلق ايتدى هر برى
فلكينك سطحنده صوده يوزر كمسنه‌نك يوزديكى كبى سرعتله سير ايدرلر (وما جعلنا لبشر من قبلك الخلد افان مت

بركيجه دكو مسافه‌در (ووهبناله اسحق ويعقوب) بز اسحق ويعقوبى ابراهيمه فضل وعطا وجهى
اوزره هبه ايتدك (وكلا جعلنا صالحين) ابراهيم واسحق ويعقوبدن هر برينه صلاحى توفيق
وصلاح اوزره انلرى حمل ايتدك حتىكه صلاحده كاملين اولديلر (وجعلناهم ائمة يهدون
بامرنا) وامرمز ايله ناسى حقه دعوت ايدر وخيراتده ناس انلره اقتدا ايدر ائمه قيلدق (واوحينا
اليهم فعل الخيرات) وبز انلره خيرات فعلنى وحى ايتدككه ناسى اكا حث ايده‌لر (واقام الصلوة وايتاء
الزكاة) وصلاتى اتمام وزكاتى ايتاء ايده‌لر (وكانوا لنا عابدين) وانلر توحيدو عبادتمزده اخلاص
ايدر اولديلر (ولوطا آتيناه حكما وعلما)وذكر ايت لوط عليه السلامىكه بز اكا حكمت ونبوت
وياخصوم بيننده حكم ودخى انبيايه لايق اولور علم ويردك (ونجيناه من القرية التى كانت تعمل
الخبائث)وبز اكا نجات ويردك سدوم نام قريه‌دنكه انك اهلى اعمال قبيحه ايشلردى ولواطه ومكس
كبى وناسه رمى بندق وطيور ايله لعب وسائر افعال منكره كبى (انهم كانوا قوم سوء فاسقين)
انلر قوم سوء فاسقين ايديلر(وادخلناه فى رحمتنا) وبز آنى رحمتمز زمره‌سنه ادخال ايتدكده انلر
دنياده اهل طاعتدر (انه من الصالحين) اول صالحلردندركه بزدن انلره حسنى سبقت ايتدى
(ونوحا اذنادى من قبل) وذكر ايت نوح عليه السلامىكه ابراهيم ولوطدن اول قومى اوزره
هلاكله دعا ايلدى (فاستجبناله فنجيناه واهله من الكرب العظيم) انك دعاسنه اجابت ايدوب انى
واهلنى طوفاندن وياقومى اراسندن خلاص ايتدك * ديندليكه نوح عليه السلام انبيانك عمرده
اطولى وبلاده اشدى ايدى (ونصرناه من القوم الذين كذبوا بآياتنا) وبز انى منع ايتدك
شول قومدنكه ويا اكا نصرت ايتدك شول قوم اوزره‌كه بزم نوح لسانيله انذار ايتديكمز
اشيايى تكذيب ايتديلر (انهم كانوا قوم سوء) انلر قوم كافرين ايديلر (فاغرقناهم اجمعين)
بز انلرك جميعنى طوفان ايله غرق ايتدك (وداود وسليمان اذيحكمان فى الحرث اذنفشت فيه
غنم القوم) ذكر ايت داود وسليمان عليهما السلامىكه حكم ايتديلر شول وقتنكه زرعده ويا
كرمده‌كه عناقيدى تدلى ايتمشدى كيجه اكا بر قومك قيونى كيروب افساد ايتدى (وكنا
لحكمهم شاهدين) بز انلرك حكملرينه عالم ايدك روايت اولنديكه ايكى رجل خصومتله داود
عليه السلامه داخل اولديلركه انك برى صاحب حرث وبرى صاحب غنم ايدى صاحب
حرث ديديكه اشبونك قيونى كيجه بنم حرثمه كيروب افساد ايتدى ديو آندن حقن طلب
ايتدى داود عليه السلام قيون صاحبنه انك حرثنى ويردى بعده چيقوب سليمان عليه السلامه
اوغرادقلرنده داود عليه السلامك حكمنى بعد السؤال حكايت ايديجك سليمان عليه السلام
ديديكه اكر بن تحكيم اولنسم ايكى فريقه ارفقله حكم ايدردمكه قيونى حرث صاحبنه
ويرردمكه سودوصوف ونسليله نفعلنه وغنم صاحبنه امر ايدردمكه حرث صاحبيچون حرثى
مثلى بذر ايده تچانكه اول حرث اولكى حرثك اتلاف اولنديغى كونده‌كى حده ايره آنى حرث

فهم الخالدون) سندن مقدم کچنلرده برآدمه بز دنیاده ابدی خلود قیلمدق سنك موتکه منتظر اولنلر سنك موتکدن
صکره انلر باقیمی اوله‌جقلر اولمز * دینلدیکه معاندان کفره پیغمبرلر علیه السلامك موتیله اصحابی پراکنده اولیدی
انتظارنده اولملریله تسلیه ضمننده بو آیت کریمه نازل اولدی (کل ٧٨ نفس ذائقة الموت ونبلوکم بالشر
والخیر فتنة والینا ترجعون)
هر نفس موتی دادیجیدر بز سزی شر وخیرله یعنی بلا وشدت وصحت ونعمتله تجربه ایده‌رز تا که صبر وجزعکز وشکر وکفرانکز ظاهر اوله بر حال طرفمزه رجوع اولنور سکز اعمالکز اوزره جزاکز ویریلور (واذا رآك الذین کفروا ان یتخذونك الا هزوا اهذا الذی یذکر الهتکم وهم بذکر الرحمن هم کافرون) کافرلر سنی کوردکلری زمان آنجق استهزایه آلوب بربرلرینه دیرلرکه آیا بومیدر سزك آلهه‌کزی مذمتله ذکر ایدن حال بوکه آنلر رحمانك ذکرینی ووحدانیتنی انکار ایدن کافرلردر « استهزایه الیق واحق آنلردر » (خلق انسان من عجل سأریکم آیاتی فلا تستعجلون) انسانك صبر وتأنیسنده قلتی اولمقدن ناشی کویا عجله‌دن خلق اولنمشدر ای مشرکلر یقینده سزه دنیاده بدر وقعه‌سیله وآخرتده جهنم عذابیله عقوبتمز نشانلرینی کوسترز عجله ایتمیك * دینلدیکه بو محلده انساندن مراد آدم علیه السلامدرکه خلقتنده روح باشنه
وکوزینه کلدکده شمسی غروبه یقین کوروب یارب آفتاب غروب ایتمزدن مقدم اتمام خلقتمده عجله ایله دیدی (ویقولون
متی هذا الوعد ان کنتم صادقین) کافرلر پیغمبر علیه السلام واصحابنه خطاباً دیرلر ایدیکه قیامت نوقتده اولور بزه خبر

(داود)

تلف اولانه ویره وغنم ایسه غنم صاحبنه ایره داود علیه السلام اکا حکم سنك حکمکدر دیوب انك حکمنه رجوع ایتدی اما حکم اسلام اولدرکه ماشیهٔ مرسله‌نك نهارده مال غیریدن افساد ایتدیکی ماشیه صاحبنه تضمین اولنمز اما کیجه افساد ایتدیکی اکا تضمین اولنور * زیرا که عرف ناسده زرع صاحبی نهارده زرعنی حفظ ایدر ومواشی ایسه صالیویریلور کیجه مراحه رد ایدیلور وائمهٔ حنفیه عندنده نچانکه ماشیه ایله مالکی بیله اولمیه اول ماشیه‌نك اتلافنی ضامن اولمز اولکرکسه کیجه‌ده ویاکوندزده اولسون (ففهمناها سلیمان) بز اول حکومت وفتوانی سلیمانه تفهیم وتعلیم ایتدك (وکلا آتینا حکما وعلما) داود وسلیماندن هر برینه بز حکم وعلم ویردك *حسن ایدر اکر بو آیت اولمسه حکامی هالکین کورردك لکن الله تعالی برینی صوابه اصابتله وبرینی اجتهاد ایله ثنا ایتدی علما اختلاف ایتدیلرکه داود علیه السلامك حکمی اجتهاد ایله ویانص ایله میدی سلیمان علیه السلامك حکمی دخی کذلك * بعضیلر دیدیکه ایکیسنك دخی حکمی اجتهاد ایله ایدی اویله اولسه انبیایه اجتهادی تجویز ایتدیلر تا که اجتهاد ثوابنه نائل اوله‌لر الابوکه داود علیه السلام خطا وسلیمان علیه السلام اصابت ایتدی ودیدیلرکه انبیایه خطا جائز اولور الابوکه انك اوزره قرار ایتمزلر اماکه علمایه حوادثده اجتهاد جائز اولور نچانکه کتاب وسنتدن نص بولیه‌لر اویله اولسه خطا ایتدکلرنده آثم اولمزلر * قال النبی علیه السلام اذا حکم الحاکم فاجتهد فاصاب فله اجران واذا حکم فاجتهد واخطأ فله اجر * پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم نچان برحاکم اجتهاد ایله ایتدیکی حکمده اصابت ایده انکچون ایکی اجر اولور واکرانده خطا ایدرسه انکچون براجر اولور وبر قوم دیدیلرکه داود وسلیماندن هر برینك حکمی وحیله ایدی الابوکه سلیمانك حکمی داودك حکمنی نسخ ایتدی * ایمدی بوقائل انبیایه اجتهاد ایله حکمی تجویز ایتمز زیرا که انلر وحیك وجودیله اجتهاددن مستغنیلردر وانبیایه خطایی تجویز ایتمزلر انلرکه هر مجتهد مصیبدر دیدیلر آیتك ظاهریله احتجاج ایتدیلر وحدیث مذکورله حکم مجتهد ایچون خطاسی اوزره ثواب وعد اولندیکه اول ائمهٔ حنیفه قولیدر وبرجماعت دیدیلرکه هر مجتهد مصیب دکلدر بلکه نچان برحادثه‌ده مجتهدینك اجتهادلری مختلف اولسه حق بلا تعیین اولور اکر انلرك هر بری مصیب اولسه تقسیمك وجهی اولمزدی پیغمبرمز صلی الله علیه وسلمك مجتهد اجتهادنده خطا ایدرسه انکچون براجر اولور دیمسیله مراد خطاسی اوزره اجرلنور دیمك دکلدر بلکه مراد حق طلبنده اجتهادی اوزره اجرلنوردر زیرا که اجتهادی عبادتدر واجتهادده‌کی خطاده اثم مرفوعدر نچانکه جهدلرنده تقصیر ایتمیه‌لر پیغمبرمز صلی الله علیه وسلمدن مرویدر دیمشکه ایکی مرأه‌نك بیله‌لرنجه بر طفل ابنلری وارایدی برذئب کلوب اول ایکی طفلك برینی قودقلری یردن آلوب کتوردی اول ایکی مرأه‌نك هر بری صاحبه‌سنه ذئبك کتوردیکی سنك طفلك ایدی دیو داود علیه السلامه تحاکم ایتدیلر

ویرك اکر وعدکزده صادقلر ایسه‌کز (لو یعلم الذین کفروا حین لا یکفون عن وجوههم النار ولا عن ظهورهم ولاهم
ینصرون) اول وقتکه نار جهنم آنلرك اوکلرندن وآردلرندن احاطه ایدوب آنلر آنی دفعه قادر اولمیه‌لر واول ناری آنلردن منع
ایدر مددکار بولمیه‌لر اول کافرلر اول ٧٩ حالی بیلسه‌لردی اول عذابك کلمسنه عجله ایتمزلردی (بل تأتیهم بغتة فتبهتهم
فلا یستطیعون ردها ولاهم ینظرون) بلکه قیامت آنلره فجأة کلوب آنلری مبهوت ومتحیر ایدر آنك ردینه قادر اولمزلر وتوبه‌یه مهلت دخی ویرلمش اولمز (ولقد استهزیء برسل من قبلك فحاق بالذین سخروا منهم ما کانوا به یستهزؤن) سندن مقدمکی پیغمبرلر دخی قوملرندن استهزا اولندیلر ایدی انلری اول استهزالری سببیله عذاب احاطه ایلدی سنك مستهزی قومکه دخی همان بو صورتله واقع اولور (قل من یکلؤکم باللیل والنهار من الرحمن بل هم عن ذکر ربهم معرضون) یا محمد مستهزیلره دیکه الله تعالی اکر مراد ایدرسه کیجه‌ده و کوندزده آنك عذاب وانتقامندن سزی کیم حفظ ایدر بلکه آنلر حق تعالی‌نك ذکرندن روکردان اولمغله عقوبت الهی خاطرلرینه کلمزکه خوف ایده‌لر (ام لهم آلهة تمنعهم من دوننا لا یستطیعون نصر انفسهم
ولاهم منا یصحبون) آیا آنلرك بزدن غیری آلهه‌لریمی وارکه آنلردن عذابمزی منع ایده آنلرك آلهه زعم ایتدکلری
بتلرینك کندو نفسلرینه یاردیمه قدرتلری یوقدرکه آنلری کسر وقطع ایدرلر نیجه بزم عذابمزی منع ایده‌بیلورلر نه آنلر
ونه عابدلری بزم عذابمزدن حفظ اولنه‌مزلر (بل متعنا هؤلاء وآباءهم حتی طال علیهم العمر افلا یرون انا نأتی الارض

داود علیه السلام اول حاضر اولان طفلی مرأهٔ کبرایه حکم ایتدی اندن چقوب سلیمان علیه السلامه واردیلر ونزاعلرین اکا خبر ویردیلر سلیمان علیه السلام دیدیکه بکا بر بچاق کتورك طفلی ایکی شق ایدوب هر بریکزه برشقنی ویره‌یم مرأهٔ صغری دیدیکه یا نبی الله حق تعالی سکا رحمت ایده‌انی ایکمکل طفل انکدر اویله اولسه اندن اول قولك صدوری شفقت اولاددن ایدیکنه استدلال ایدوب طفلی اول صغرانك ایدیکنه حکم ایتدی (وسخرنا مع داود الجبال یسبحن والطیر) بز داوده طاغلری وقوشلری تسخیر ایتدك که داود ایله بیله تسبیح ایده‌لر * دینلدیکه داود علیه السلام حجر وشجرك تسبیحن فهم ایدردی * وهب ایدر جبال وطیور انك تسبیحنه جواب ویرردی ویاخود اول نماز قیلدیغنده جبال وطیور دخی انکله بیله نماز قیلورردی دینلدیکه داود علیه السلامه تسبیحدن فتور کلسه الله تعالی اکا جبال وطیورك تسبیحن ایشتدرردیکه انکله تسبیحه نشاط کله واکا مشتاق اوله (وکنا فاعلین) ذکر اولنان تفهیم وایتاء حکم وتسخیری بز ایشلدك ایدی (وعلمناه صنعة لبوس لکم لتحصنکم من بأسکم فهل انتم شاکرون) وبز داوده سزکچون درع عملنی تعلیم ایتدك که انکله سزی سلاحك شدت وتعبندن حفظ ایده‌وز اشبو نعمته شکر ایتمزمیسز (ولسلیمان الریح عاصفة تجری بأمره الی الارض التی بارکنا فیها) وسلیمانه بز ریحی شدیدة الهبوب اولدیغی حالنده تسخیر ایتدك که انك امریله اول ریح انی اولدیغی مکاندن مدت یسیره‌ده ارض شامه ایرکوره‌که بز انده برکت قیلدق (وکنا بکل شیء عالمین) بزم هر شیئه علممز دائم ومستمر اولادی * وهب بن منبه ایدر سلیمان علیه السلام مجلسنه خروج ایتدیکنده قوشلر هواده اکا سایبان اولوردی وجن وانس اکا قارشو طوردی وانك امراسی وار ایدی قانده‌که برملك جبار ایشیدر ایسه انی کتوردوب ذلیل ومقهور ایدردی ونچانکه بر دیاره عزم مراد ایتسه خشبدن دوزلمش معسکری وار ایدی انك اوزره ناس ودوابی بندررردی وآلات حرب وسائر لوازمن اکا یوکلدردی بعده ریح عاصف انك امریله اول معسکرك آلتنه کیروب دیلدیکی دیاره کتورردی لکن اول ریحك معسکرك فوقنده مروری شول کیفیت اوزره ایدیکه زرعی تحریك ایتمز وترابی صاورمز وقوشلری اینجیتمز ایدی * مقاتل ایدر سلیمان علیه السلام ایچون شیاطین بر بساط نسج ایتمشلر ایدیکه اول ذهبله ابریشمدن اولوب طولی وعرضی بر فرسخ ایدی اول بساطك اورته‌سنه سلیمان علیه السلام ایچون آلتوندن برمنبر قونوب اول انك اوزرینه اوتورردی وانك حولنه آلتون وکومشدن اوچ بیك کرسی قونوب آلتون کرسیلره انبیاء وکومش کرسیلره علماء اوتورردی وانلرك حولنده ناس وناس حولنده جن وشیاطین طورردی وقوشلر قناد آچوب انلری کونشدن قورردی واول حالتده ریح انلری صباحدن اویله‌یه دکین برآیلق مسافه‌یه واویله‌دن اخشامه دکین اول قدر مسافه‌یه ایرکورردی (ومن الشیاطین من یغوصون له) وکذلك سلیمان ایچون شیاطیندن

نقصها من اطرافها افهم الغالبون) بلكه اول كافرلری و بابالرینی بز وسعت عیش وامن وسلامتله متمتع ایتدك تا كه عمر مقدرەلری
تطویلیله كندولره غرور ویرن بو حالت زائل اولمز ظن ایتدیلر آیا آنلر كورمزلرمیكه ارض كفرەیی بز مسلمانلره اعطا ایله
انلرك اراضیسنی اكسلدوب مسلمانلرك یرینی آرتیرز آیا انلرمی غالبدر یاخود پیغمبر و مؤمنلرمی
غالبدر (قل انما انذركم بالوحی
ولا یسمع الصم الدعاء
اذا ماینذرون) دیكه بن
سزی انجق بكا وحی اولنان
ایله اخافه ایدرم صاغرلر
ایمانه دعوت و اخافه
اولندقلرینی ایشتمز
(ولئن مستهم نفحة من
عذاب ربك لیقولن یاویلنا
انا كنا ظالمین) اكر ربك
تعالی نك عذابندن انلره
جزئی شی طوقنسه انلر
آی وای بزه كه بز شرك
وتكذیبله ظالملردن اولدق
دیەلردی (ونضع الموازین
القسط لیوم القیمة فلا
تظلم نفس شیئاً وان كان
مثقال حبة من خردل
اتینا بها وكفی بنا حاسبین)
قیامت ایچون عدل
میزانلرینی وضع ایدەرزكه
انده اعمال وزن اولنور
هیچ بر نفس نیك و بد
عملندن بر شیده ظلم اولنمز
اكرچه حق بر خردل
دانەسی آغرلغنجه ایسەده
بز آنی كتوروب ترازوده
حاضر ایدەرز كمال عدالله
عبادك اعمالك حسابنه بز
كفایت ایدەرز (لقد آتینا
موسی وهرون الفرقان وضیاءً و ذكراً للمتقین) بز موسی وهرونه حقله باطل بیننی فرق ایدر وحیرت
و جهالت ظلماتنه ضیا ویرر ومتقیلره نصح ایدر كتاب ویردك (الذین یخشون ربهم بالغیب وهم من الساعة مشفقون)
انلركه ربلری تعالینك هنوز مستور غیبده اولان عذابندن قورقار آنلر اهوال قیامتدن دائما خوف اوزرەدرلر (و هذا

شول طائفەیی بز تسخیر ایتدك كه انلر دریایه كیروب قعرندن آنكچون جواهر چیقاررلردی
(ویعملون عملا دون ذلك) وانكچون اول شیاطین غوصدن غیری انك دیلدیكی اعمالی ایشلرلردی
مدینەلر وقصرلر بنا ایدرلردی ومحاریب وتماثیل وجفان وقدور دوزرلردی (وكنا لهم حافظین)
بز اول شیاطینی حفظ ایدر اولدقكه سلیمانك امرینه انقیاد ایدوب عملارین افساد ایتمیەلر زیرا كیجه
اولمدن بر عملدن فارغ اولوب عمل آخره اشتغال اولنمسەلر اول ایكی عملارین افساد ایدرلردی (وایوب
اذ نادی ربه انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) ذكر ایت شول ایوب علیه السلامی كه [١] عیص بن
اسحاق اولادندن بر رجل رومی ایدی الله تعالی انی نبوتله اصطفا ایتدی * ابل وبقر وغنم وخیل وحمیر و
سائر اصناف ماله اكا دنیایی بسط ایتمشیدی واكا اوچ كمسنه ایمان كتورمشدی بری یمن اهلندن وایكیسی
كندی بلدندن ایدی انك اهلی واولادی وار ایدی صالح وتقی ایدی مسكینلره مرحمتلو اولوب انلره
وقونقلره اطعام واكرام ایدردی وایتام وارامل حاجتلرینه كیدردی والله تعالینك نعمتلرینه شاكر
اولوب حقوقنی ادا ایدردی بوندنصكره الله تعالی انی انواع بلایا ایله مبتلا قیلدی صدیقلری ابتلاسی
كبی كه اول انلره سخط وهوادن دكلدی بلكه كرامت وسبب احسان ایدی اولادی اوزرلرینه بیتلرینی
هدمله هلاك ایتدی واملاك واموالی كتدی وبدننه مرض مستولی ایدوب اون سكز ییل وبر قولده
اون اوچ ییل ویدی ییل یدی آی یدی كون اكا صبر ایتدی روایت اولندیكه مرأەسی ماخیر بنت
میشا بن یوسف ویاخود رحمه بنت افرائیم ابن یوسف بر كون اكا دیدیكه الله تعالی یه دعا ایتسیدك كه
اوزرندن بو بلایی رفع ایدیدی دیدیكه ندكلو زمان رخاده اولدق دیدیكه سكسان ییل دیدیكه بن ربم
جل شانەدن اوتانورمكه اكا دعا ایدم حالبوكه بلامك مدتی رخامك مدتنه ایرمیه بو دكلو مدت بنوا
اسرائیلك كناسەسنده مطروح یاتدی مرأەسی رحمەدن غیری یانه كلور اولمیوب ناس انی ترك
ایتدی بر وقتده ابلیس رحمه یه بر رجل صورتنده كلوب دیدیكه یا امة الله قانی زوجكك نعیم ومالی
وشباب وجمالی جمله كتدی * ایمدی بو حالتندن زائل اولمزمكركه بنم سوزم طوتەسن و بر سخله
كتوروب اكا ویردیوبه دیكل كه بلاسندن خلاص اولور دیلرسه بو سخلەیی بنمچون بوغازلسون
اوبله اولسه رحمه ایوب علیه السلامه كلوب دیدیكه رب تعالی نەوقته دكین سكا عذاب ایدر
اولادك ومالك یتدی حسن وجمالك كتدی بو سخلەیی بوغازلغلكه بلادن قورتیلەسن ینه
اولكی حالنه ایروب صحت وراحت بولەسن ایوب علیه السلام اكا دیدیكه ابلیسك مكرینه
اوغرامشسن بكا اول مال وولد وصحتی كیم ویردی دیدیكه الله تعالی وانكله ندكلو زمانی
متاعلندیردی دیدیكه سكسان ییل ایوب علیه السلام ایتدی انصافك یوقمیدركه بلانك مدتی
رخامزك مدتی دكلو اولمدین صبر ایتیوب ابلیسك امرینه اطاعت ایدرسن والله دن غیریچون
ذبح ایتمكه بكا امر ایدرسن شمدنكرو بكا كتوردیكك طعامی یمیەیم حرام اولسون والله
تعالی بكا شفا ویررسه سكا یوز جلده اورمق عهدو اوزرمه الزام اولسون قاتمدن كیت بكا كلمه

(خدمتك)

[١] عصمت انبیایه مخالف اولان اشبو قصه بعض كتبده احادیث ضعیفه و غریبه صورتنده روایت اولنمقده ایسەده اسرائیلیات قبیلندندر
اولوب اساسی اولمدیغی محققین سویلدیلر

ذكر مبارك انزلناه افانتم له منكرون) بو قرآن كلام مبارك وناسه خیر كثیر ومنفعتدركه بز آنی محمد علیه السلامه انزال
ایتدك ای اهل مكه سز اول قرآنی انكار ایدیجیلردن میسكز (ولقد اتینا ابراهیم رشده من قبل وكنا به عالمین) بز ابراهیمه
نبوتندن « یاموسی وهروندن » مقدم صلاحه یول بولمغه معرفت ویردككه بز آنك بو عطایه اهل ومستحق
اولدیغنی بیلوردك (اذ قال
لابیه وقومه ماهذه التماثیل
التی انتم لها عاكفون)
اولوقت باباسی آزره
وقومنه دیدیكه بو تصویر
لر ندركه سز آنلره عبادته
مقیملرسز (قالوا وجدنا
اباءنا لها عابدین) انلر بابا
لرمزی بونلره عبادت
ایدر بولدق انلره تقلید
ایدەرز دیدیلر (قال لقد
كنتم انتم واباؤكم فی ضلال
مبین) ابراهیم علیه
السلام تحقیق سز وبابالر
یكز دخی آشكار ضلالتده
سكز دیدی (قالوا اجئتنا
بالحق ام انت من اللاعبین)
قومی ابراهیم علیه السلامك
بو كلامنی بعید كوروب
تعجب صورتنده سن بونی
جد وحق اولەرقمی سویلرسین
یوخسه لعب ولطیفەمی
ایدرسین دیدیلر (قال بل ربكم
رب السموات والارض
الذی فطرهن وانا علی
ذلكم من الشاهدین)
ابراهیم علیه السلام دیدیكه
بلكه سزك ربكز عزشانه
سموات وارضك ربی
وآنلرك خالق وموجدیدر
وبن آنك بنم وسزك وآسمان وزمینك وجملەنك ربی اولدیغنه شاهدلردنم وتحقیق یوزندن ادای شهادت ایدەرم
(وتالله لاكیدن اصنامكم بعد ان تولوا مدبرین) تالله دقت ایدوب سزك بتلریكزی قیرارم سز آنلری كیروكزده براغوب
عیدكاهه كیتدیككزده (فجعلهم جذاذا الا كبیراً لهم لعلهم الیه یرجعون) اول بتلرك جمیعنی پارە پارە ایدوب

خدمتك كركز كندیكی بندن ایراغ ایدكل بعده اطرافنه نظر ایدوب طعام وشرابدن برشیء
بولمدی وصدیق وانیسدن بركمسنه كورمدی سجدەیه واروب رب تعالی یه یلواردی قرآنده
ذكر اولندیغی اوزره بكا ضر وشدت ایروبدر سن ایسه راحملرك ارحمیسن دیدی (فاستجبنا له
فكشفنا ما به من ضر) الله تعالی ایدركه بز انك دعاسنه اجابت ایتدك وانده كی شدت وبلایی كیدردك شول
وجهله كیم اكا سورە صادده ذكر اولندیغی منوال اوزره آیاغك یره اور غل دینلدی اوریجق آندن بر
صو پیكاری قینادی آندن امر الهی ایله غسل ایدیجك انكله ظاهرنده كی دائی كتدی بعده قرق خطوه
یوریوب اول موضعی دخی آیاغیله اوریجق آندن بر صو پیكاری چیقوب آندن ایچدی انكله باطننده كی
دائی دخی كتدی حتی كه الله تعالی انی رجالك اصبح واجملندن ایتدی (وآتیناه اهله ومثلهم معهم) وبز اكا
اهل واولادنی احیاء ایتمكله ویردك وانلر كه بیله آنلر امثالنی ویردك * ابن عباس ایدر الله تعالی انك
مرأەسنه شبابنی رد ایدوب حتی كه ایوبدن یكرمی التی ار كك اوغل طوغوردی * دینلدیكه ایوبك
ایكی انباری وار ایدی برینه بغدای وبرینه آرپه قویاردی الله تعالی ایكی سحابه كوندروب بغدای
انبارینه آلتون وآرپه انبارینه كموش یاغدردی حتی كه برین التونله وبرین كومشله طولدردی *
روایت اولندیكه الله تعالی اكا بر ملك كوندروب دیدیكه ربك جل شانه صبرك سببیله سكا سلام ایدوب
دیركه انبارك وارەسن واریجق الله تعالی اكا آلتوندن چكركه یاغدیردی مكر انك بری انباردن
طشرەیه دوشمش ایوب علیه السلام انك اردنجه كیدوب حتی كه انی انباره قودی ملك اكا انباركده كی
سكا یتمزمی دیدی اول دیدیكه ربم جل شانەنك بركاتنه ایسه طویمزبن پیغمبریمز صلی الله علیه
وسلم ایدر بر وقتده ایوب علیه السلام عریان اولوب غسل ایدردی اوزرینه التوندن چكركه
یاغدی ایوب علیه السلام انی دیرمكه باشلادی رب تعالیدن برندا كلدیكه یا ایوب بن سنی اندن
غنی ایتمدممی دیدیكه بلی یارب الا بوكه سنك بركتكدن بكا غنا كلمز (رحمة من عندنا وذكری
للعابدین) تا كه اول بزم عندمزدن دنیاده ایوبه رحمت وعابدلره تذكره وموعظه اوله كه انك
كبی صبر ایدوب صبر ثوابنه ایرەلر اكر دینورسه كه الله تعالی ایوب علیه السلامی صبرله وصف
ایلدی حالبوكه اول یارب بكا ضر مس ایتدی دیو جزع وشكوی ایلدی دینوركه شكوی وجزع
اولدركه بلاسنی الله تعالینك غیریه عرض ایده یوخسه بلاسنی الله تعالی یه عرض ایدرسه اول
اكرچه شكوادر لكن جزع وترك صبر دكلدر بلكه * فاستجبنا له * دلالتیله دعادر ودخی
یعقوب علیه السلامك * انما اشكو بثی وحزنی الی الله * شهادتیله الله تعالی یه تضرع والتجادر
سفیان بن عیینه ایدر بركمسه كه الله تعالینك قضاسنه راضی اولدیغی حالده شكواسنی ناسه اظهار
ایتسه جزع اولمز * روایت اولندیكه جبریل علیه السلام پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه
مرضی حالنده كلوب یا رسول الله كندیكی نیجه بولورسن دیدیكنده مغموم ومكروب بولورین
دیدی * وعائشه رضی الله عنها وارأساه دیدیكنده بل انا وارأساه دیدی (واسماعیل وادریس

یالکز کبیرنی براقدیکه آندن بونلری کیم ایتدی دیو سؤاله مراجعت ایده‌لر بلکه آنلری قیردیغی بالته‌یی آنك کردننه
تعلیق ایتدی (قالوا من فعل هذا بالهتنا انه لمن الظالمین) بربرلرینه دیدیلرکه بزم آلهه‌مزه بوایشی ایدن کیمدر اول
کیمسه نفسنه ظلم ایدوب کندوینی ورطهٔ هلاکه آتانلردندر (قالوا ﴿ ٨٢ ﴾ سمعنا فتی یذکرهم یقال له ابراهیم)

وذا الکفل) یا محمد ذکر ایت اسماعیل بن ابراهیم وادریسکه اخنوخدر وذا الکفلکه الیاس
ویا یوشع ویا زکریا علیهم السلامدر (کل من الصابرین) بونلرك هر بری تکالیفك مشاقنه ونوائبك
شدائدنه صابرلردن ایدیلر (وادخلناهم فی رحمتنا) وبز انلری نبوته ویا نعمت آخرته ادخال ایتدك
(انهم من الصالحین) انبیا ایکن ینه صلاحده کامللردن ایدیلر * زیراکه انبیانك صلاحی فساد
وکدوراتدن معصومدر * ذوالکفلك اول اسمله تسمیه سنده اختلاف اولندی * روایتدرکه انبیادن
برینه وحی الهی کلدیکه عمرك آخره ایرودر بنو اسرائیله خلافتکی عرض ایت هر کمسه‌که علی الدوام
کیجه‌ده صلاته قیام وکوندزده صومه اهتمام ایده وناس بیننده قضا غضب ایتمیه خلافتکی اکا تفویض
ایت برشاب طوروب بن انی تکفل ایدرم دیوب وفا ایدیجك عندالله مشکور اولدی اول نبینك
مقامنه نبی اولوب اول اسمله تسمیه ایدلدی (وذا النون اذ ذهب مغاضبا) ذکر ایت یونس ابن
متایی‌که ارسال اولندیغی قومه انجنوب شدت غضبله ارالرندن کتدی * ابن عباس رضی الله
عنهما ایدر یونس علیه السلام وقومی فلسطینده ساکن اولورلردی برملك انلره غزا ایدوب اون
ایکی سبطدن طقوز بچق سبطی اسیر ایدوب ایکی بچق سبط دیارده قالدیلر * شعیا علیه السلامه وحی
الهی کلدیکه اول ملککری حزقیایه امر ایده کیم شول بنی اسرائیلی اسیر ایدن قوم کافرینه بر نبی قوی
کوندره‌که بن انلرك قلوبنه رعب القا ایدرین حتی‌که اسیر ایتدکلری بنو اسرائیلك جمیعن کوندررلر
ملك اکا یا شعیا سن کیمی کوندرملکی رأی ایدرسن دیدی حالبوکه انك مملکتنده انبیادن بش کمسنه
وار ایدی شعیا علیه السلام دیدیکه یونس علیه السلامی کوندر کلکه اول قوی وامین کمسنه‌در
اویله اولسه اول ملك یونس علیه السلامی چاغروب خصوص مذکور ایچون اول قومه
کیتمکه امر ایلدی یونس علیه السلام دیدیکه الله تعالی بنی اسمله ذکر ایدوب اول قومه
کتمکه بنی تعیین ایتدیمی ملك دیدیکه تعیین ایتمدی یونس علیه السلام ایتدی * ایمدی مملکتنده
بندن غیری دخی انبیاء اقویا وار انلرك برینی کوندر کل وقتاکه ملك وشعیا وقوم اکا الحاح
ایتدیلر یاوزلنوب آرالرندن چیقوب کتدی و برقوم دیدیلرکه انك انجنوب کتمسی رب تعالی‌یه
ایدی شول سببدنکه قومنه عذاب وقوعیله وعد نصکره انی رفع ایتدی کراهت واستحیا
ایتدیکه انلرك بیننده خلف وعد ایله معروف اوله واکا کاذب دینله حالبوکه عذابك رفعنه
سبب نه ایدیکنی بیلمدی یوخسه الله تعالینك حکمنه کراهتندن دکل * بعض اخبارده ایدرانك
قومی عادتندن ایدیکه کذبی ظهور ایدن کمسنه‌یی قتل ایدرلردی وقت موعودنده عذاب
کلمیجك خوف ایتدیکه کندوینی قتل ایده‌لر اکا یاوزلندی * حسن ایدر رب تعالی اکا امر
ایلدیکه قومنه بأسنی ایرکوره اول ایسه مهلت ایسته دیکه اکا حاضرلنه * دینلدیکه امر الله
اندن اسرعدر حتی نعلنك اخذینه مدت ایستیوب اول دکلو زمان دخی مهلت ویرلمیجك
خلقنده ضیق اولمغله یاوزلنوب کتدی * وهب بن منبه ایدر یونس علیه السلام یونس بن متی

ینه آنلردن دیدیلرکه
ایشتدککه بریکیت بتلری
مذمتله ذکر ایدردی انك اسمنه
ابراهیم دینوردی (قالوا
فأتوا به علی اعین الناس لعلهم
یشهدون) نمرودو امراسی
دیدیلرکه اول ابراهیمی
ناسك کوزی کوره‌رك
کتورككه بیلدکلری شیئه
شهادت ایده‌لر (قالوا ءانت
فعلت هذا بالهتنا یا ابراهیم)
آنی نمروده احضارلرنده
آکا » دیدیلرکه یا ابراهیم
بزم آلهه‌مزه بونی سنمی
ایشلدك (قال بل فعله
کبیرهم هذا فاسئلوهم ان
کانوا ینطقون) ابراهیم
علیه السلام دیدیکه بلکه
اول بتلرك بیوکی غضبندن
بن وار ایکن نیچون سزه
طپارلر دیو انی ایشلمشدر
آنلردن سؤال ایدك اکر
نطقه قادرلر ایسه سزه
جواب ویرسونلر
(فرجعوا الی انفسهم
فقالوا انکم انتم الظالمون)
. ندو عقللرینه رجوع
ایدوب بربرلرینه دیدیلرکه
تحقیق سز سویلمز
وایشتمز شیئه طاپمق ایله
ظالملر سز (ثم نکسوا علی رؤسهم لقد علمت ماهؤلاء ینطقون) صکره خجالتلرندن باشلرینی آشاغی ایوب ابراهیم
علیه السلامه سن بیلورسنکه بوبتلر سویلمزلر نیچون آنلره سؤال ایدك دیرسك دیدیلر (قال افتعبدون من دون الله مالا
ینفعکم شیئاً ولا یضرکم اف لکم ولما تعبدون من دون الله افلا تعقلون) ابراهیم علیه السلام دیدیکه آیا الله تعالیدن غیری

(برعبد)

شول شیکه سزه نفع وضرره قادر اولمیه آکا عبادت ایدرمیسکیز مردار وکریه سزه والله تعالیدن غیری طاپدقلریکزه
عجبا عملکزك قبحنی تعقل ایتمزمیسکز * مرویدرکه نمرودیلر عیدلرنده برکون صحرایه کیدوب اخشامه‌دك اکلنورلردی
ورجوعلرنده بتخانه‌یه کلوب بتلرینه ﴿ ٨٣ ﴾ نوازش ورسم پرستشی ادادن صکره خانه‌لرینه کیدرلردی ابراهیم

برعبد صالح ایدی وخلقنده ضیق اولوب اثقال نبوت اوزرینه حمل اولنیجق تحتنده تفسخ
ایتدی واندن قاچوب کتدی اویله اولسه الله تعالی انی مرسلینك اولوا العزمی زمره‌سندن
چیقاروب پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه * فاصبر کما صبر اولوا العزم من الرسل * رسوللردن
اصحاب عزائمك صبری کبی سندخی صبر ایلیکل * ولاتکن کصاحب الحوت * صاحب حوت
یونس بن متی کبی اولمغل دینلدی (فظن ان لن نقدر علیه) یونس ظن ایتدیکه بز اکا
عقوبتی قضا ایتمیه‌وز * ویا انده قدرتمز اعمال ایتمیه‌وز روایت اولندیکه یونس علیه السلامه
ذنب اصابت ایدیجك رب تعالی‌یه مغاضب اولدیغی حالده قومی اراسندن کتدی حتی ظن
ایتدیکه بز اکا عقوبت تقدیر ایتمیه‌وز وشیطان انی استزلال ایدوب لکن سلب عبادتی
اجلیچون الله تعالی انی شیطانه ترك ایتمدی بلکه انی بالق قارننه براغوب انده قرق کون ویا
یدی کون ویا اوچ کون حبس ایلدی (فنادی فی الظلمات) یونس علیه السلام ظلمت لیلده ویا ظلمت
بحرده ویا ظلمت بطن حوتده ندا ایتدیکه (ان لا اله الا انت سبحانك انی کنت من الظالمین)
یا الهی سندن غیری معبود بالحق اله یوقدر سنی تنزیه ایدرین اندنکه ارادت ایتدیکك شیئی
تنفیذدن عاجز اوله‌سن مغاضبتمله نفسمه ظلم ایدنلردن اولدم * روایت اولندیکه الله تعالی
یونس علیه السلامی یوطان بالغه امر ایلدیکه انك لحمنی یرتمیه وکمکن قیرمیه چون بالق انی
بحرده مسکننه اسفل بحره ایرکوردی انده صوت ایشدرب نفسنده دیدیکه آیا کیم بوصوت
نه اوله وحی الهی کلدیکه اول دواب بحرك تسبیحیدر اویله اولسه یونس دخی انلر کله بیله بالق
قرننده تسبیحه باشلدی ملائکه انك تسبیحك ایشدیجك دیدیلرکه یاربنا ارض غربه‌ده برصوت
ضعیف ایشیدیلور ویامکان مجهولدن برصوت معروف کلور اول نه صوتدر بیورلدیکه اول بنم
عبدم یونسك صوتیدرکه انی بالق قرننه حبس ایتمشم دیدیلرکه یاربنا اول عبد صالحیدرکه هرکونله
کیجه‌ده انك عمل صالحی صعود ایدردی بیوردیکه نعم اندن ملائکه انکیچون شفاعت ایدوب بالغه
امر اولندیکه انی بحرك ساحلنه براغه اول دخی انی امر اولندیغی کبی ایتدی * تتکیم قصه‌سنك
بقیه‌سی سورهٔ صافاتده کلور (فاستجبنا له ونجیناه من الغم) اویله اولسه بز انك دعاسنه اجابت
ایدوب ذکر اولنان ظلمات ثلاثه‌دن خلاص ایتدك (وکذلك ننجی المؤمنین) انك کبی مؤمنلری
دخی کربات وشدائددن خلاص ایدرز قچانکه بزه دعا وبزدن استغاثه ایده‌لر (وزکریا اذ نادی
ربه رب لاتذرنی فردا وانت خیر الوارثین) ذکر ایت زکریایی که اول رب تعالی‌یه دعا ایدوب
دیدیکه یارب بنی ولدسز یالکز ترك ایتمکل که وارثم اولمیه حالبوکه سن وارثلرك خیرلی
وافضلیسن (فاستجبنا له ووهبنا له یحیی) بز انك دعاسنه اجابت ایدوب یحیایی اکا هبه ایتدك
(واصلحنا له زوجه) وبز انکیچون زوجه‌سنی عقیم ایکن ولود قیلدق ویا سیئة الخلق ایکن
حسنة الخلق قیلدق (انهم کانوا یسارعون فی الخیرات) شول ذکرلری سبق ایدن انبیاء

علیه السلامه بتلرینی
کوستروب دیدیلرکه یارین
بیرامز واردر بزمله برابر
کیده‌لم که بزم دین وآیینمز
نه کوزلدر کوزه‌سین
ابراهیم علیه السلام لاونعم
جواب ویرمدی فرداسی
انی کوتورمکه استدکلرنده
سقیم دیو تمارض ایدوب
قالدی انلر کیتدیلر انلردن
کیزلو بربالطه ایله بتخانه‌یه
کیروب آیت کریمه‌ده تفسیر
اولندیغی وجهله علی قول
یغش ایکی مرصع وسائر
بتلرینی شکست ایدوب
یالکز بر کبیرلرینی ترکله
بالطه‌یی آنك بوینه اصدی
بوندن مرادی بو ایدیکه
طاپدقلریکزه سؤال
ایدك کیم ایتدوکنی
سویلسون دیو بتلرینك
سویلمکه قدرتلری
اولمدیغی بیمللریله خجیل
وبدنام ایتمك ایدی والحاصل
عیدلرندن رجوعلرنده
بتلرینی بوحالده کوروب
مضطرب ومتحیر اولدیلر
بونی کیم ایتدی دیو
تفحص ایدرلرکن مکر
بوقارو آیت کریمه‌ده کندو
کندینه « تالله لاکیدن اصنامکم » یعنی بتلریکزی قیرارم دیدیکی کلامنی بریسی ایشتمشیدی بربرینه سویلیه‌رك نمرودك امراسی
قولاغنه واروب ابراهیم علیه السلامی احضار ایلدیلر اشاغی آیات کریمه‌لرده بیان اولندیغی اوزره انلرله مناقشه والزامدن
صکره مناقشه‌یی ترکله مضاره نقل ایلدیلر (قالوا حرقوه وانصروا الهتکم ان کنتم فاعلین) دیدیلرکه آنی آتشه یاقك که اول عقوبتك

اشدیدر تاکه اندن انتقامله آلهه‌لرمزه نصرت ایتمش اوله‌لم اکرسز بویاردم ایشنی ایشلرسکز ﴿ قلنا یانار کونی برداً وسلاماً علی ابراهیم وارادوا به کیداً فجعلناهم الاخسرین ﴾ بز ناره ابراهیم اوزرینه ملایم برد وسلامت اول دیدك نمرودیلر ابراهیم علیه السلامه مکر ایتمك مراد ایتدیلر بز انلرك سعیلرنی باطل وابراهیمك ﴿۸۴﴾ حق اوزره ایدوکنی عیان ایدوب

انلری زیاده خسرانده قیلدق * روایت اولندیکه نمرود برطاغك اوکنده برعظیم دیوار حولی چکوب ایچنی برماه قدر حطب نقلیله طولدیروب اوزرینه روغن دوکدیروب آتش اوردی ابراهیم علیه السلامی الی آیاغی باغلو منجنیق ایله اول آتشه آتدیلر هواده کیدرکن جبریل علیه السلام اکا یتشوب بر حاجت وطلبك وارمی دیدی ابراهیم علیه السلام سندن حاجتم یوق دیدی جبریل علیه السلام امدی ربکدن حاجتکی استه دیدی ابراهیم علیه السلام ربمك بنم حالمی بیلمسی بنم طلبمه کافیدر دیدی چونکه ابراهیم علیه السلام میان آتشه ایندی فی الحال دست وپاسنك بندلری آچیلوب اطرافنده کل ونسرین بیتوب وآب بارد له چشمه پیدا اولدی ویدی کون اول دیدار ایچنده صفاده واطرافنده آتش یناردی نمرود کوشکندن کوردیکه ابراهیم علیه السلام کلستان ایجره صفاسنده ملك الظل ایله صحبت ایده‌یور چاغروب دیدیکه یا ابراهیم سنك اللهك نه بیوك قدرت صاحبی اولدیغنی کوردم استرمکه بن انکچون قربانلر ایلیم ابراهیم علیه السلام بیوردیکه مادام سن کندو دینکده سن اول سنك قربانکی قبول ایتمز * دینلدیکه نمرود درت بیك بقر قربان ایدوب ابراهیم علیه السلامه اذیتی

(مشرکینه)

ویاخود زکریا ومرأه‌سی ویحیی اعمال صالحه‌یه مبادرت ایدرلردی ﴿ ویدعوننا رغبا ورهبا ﴾ وبزم عندمزده‌کی ثوابه رغبت وعذابمزدن رهبت ایدوب بزه دعا ایدرلردی ﴿ وکانوا لنا خاشعین ﴾ وبزه متواضعین وخوفه دائمین ایدیلر ﴿ والتی احصنت فرجها فنفخنا فیها من روحنا ﴾ وذکر ایت مریم رضی الله عنهایی که فرجنی وطئدن حفظ ایتدی وجبریله امر ایتدك که انك درعی جیبنه نفخ ایتدی واول نفخله بطننده عیسایی احداث ایتدك ﴿ وجعلناها وابنها آیة للعالمین ﴾ وبز اول مریمی واوغلی عیسایی عالمینه علامت وعبرت قیلدق اولکه اول ایکیسنك حالنی تأمل ایده الله تعالینك کمال قدرتن تحقیق ایدر ﴿ ان هذه امتکم امة واحدة ﴾ اشبو ملت توحید ویاملت اسلام ملتکزدرکه انك اوزره اولمکز اوزریکزه واجب اولور شریعت واحده اوزره اولدیغکز حالده که آنده اختلاف اولمیه که اول سبب فلاحکزدر غیری دکل ﴿ وانا ربکم فاعبدون ﴾ بن سزك ربکزم بندن غیری ربکز یوقدر * امدی بکا عبادت ایدك غیره دکل ﴿ وتقطعوا امرهم بینهم ﴾ دینلرین بینلرنده تفریق ایدوب فرق واحزاب اولدیلر یهود ونصاری کبی بری برلرینه مخالفت ایتدیلر ﴿ کل الینا راجعون ﴾ آنلرك کلیسی آخرتده بزه رجوع ایدرلر دینده اتفاق ایتمیوب افتراقلرینك جزاسین ایدرز ﴿ فمن یعمل من الصالحات وهو مؤمن فلا کفران لسعیه ﴾ اما کمسه که مؤمن اولدیغی حالده اعمال صالحه‌دن استطاعتی اولدیغن ایشلیه آنك سعینه جحد وثوابنه نسیان اولمز ﴿ وانا له کاتبون ﴾ بز آنك سعینی صحیفهٔ اعمالنه یازوب یوم قیامتده جزاسین ایده‌رز * دینلدیکه الله تعالیدن اولان شکر وکفرانك معناسی مجازات وترك مجازاتدر ﴿ وحرام علی قریة اهلکناها انهم لا یرجعون ﴾ شول قریه اهلی اوزره واجبدرکه آنلر دنیایه رجوع ایتمیه‌لر ویاخود هلاکن حکم ایتدیکمز قریه‌نك اهلی اوزره حرامدرکه آنلرك اعمالنی قبول ایده‌رز * زیراکه آنلر توبه ایتمزلر ﴿ حتی اذا فتحت یأجوج ومأجوج ﴾ آنلرك رجوعلری امتناعی زائل اولمز ساعتك قیامته واماراتنك ظهورینه دکین اول قچانکه یأجوج ومأجوجك سدّی آچیلوب آنلر اندن چیقه‌لر ﴿ وهم من کل حدب ینسلون ﴾ اول یأجوج ومأجوج ویاخود قبوردن بعث اولنان خلائق هرنشز وتلدز ومکان مرتفعدن ذئبك سرعت مشی کبی نزولده سرعت ایده‌لر ﴿ واقترب الوعد الحق ﴾ الله تعالینك یوم قیامتی اقامته اولان وعد حقنك وقت ظهوری قریب اولدی ﴿ فاذا هی شاخصة ابصار الذین کفروا ﴾ اول وقتده کفارك کوزلری شدائد اهواله نظردن وکمال حیرتدن یوملمیوب آچق قاله دیه‌لرکه ﴿ یا ویلنا قد کنا فی غفلة من هذا بل کنا ظالمین ﴾ ویل بزه کیم بوکوندن بز غفلتده اولدق حق ایدیکن بیلمدك بلکه رسلك الله تعالیدن بزه کتوردکلری اخباری تکذیبله ظالملردن اولدق الله تعالی انلره دیه‌که ﴿ انکم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم ﴾ یا مشرکین سز والله تعالیدن غیری معبود ایدندیکز اوثان وابلیس واخوانی جهنمك ایقاد اولنه جقلریسز * وقتاکه پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم اشبو آیتی

ترك ایلدی ﴿ ونجیناه ولوطاً الی الارض التی بارکنا فیها للعالمین ﴾ ابراهیمه وقرنداشی اوغلی لوطه نجات ویروب نمرودك مکانی اولان عراقدن عالملر ایچون انده برکات ویردیکمز ارض شامه کوندردك * دینلدیکه ابراهیم علیه السلام فلسطینه لوط علیه السلام مؤتفکانه نزولله ﴿۸۵﴾ امر اولندیکه بینلری بر کون بر کیجه‌لك مسافه‌در ﴿ ووهبنا له اسحق ویعقوب نافلة وکلا جعلنا صالحین ﴾ وابراهیمه طلبی اوزره اسحاقی وطلبندن زیاده نبیره‌سی یعقوبی ویردك وانلرك کلیسنه صلاحی توفیق قیلدق ﴿ وجعلناهم ائمة یهدون بامرنا واوحینا الیهم فعل الخیرات واقام الصلوة وایتاء الزکوة وکانوا لنا عابدین ﴾ وانلری امرمزله ناسه رهنما وحقه دعوت ایدر امام‌لر قیلدق وخلقی اعمال صالحه‌یه ترغیب ایچون انلره افعال خیراتی وحی ایتدککه نمازه قیام وزکاتی ادا ایده‌لر انلر توحید وعبادتمزده اخلاص ایدر اولدیلر ﴿ ولوطاً آتیناه حکماً وعلماً ونجیناه من القریة التی کانت تعمل الخبائث انهم کانوا قوم سوء فاسقین ﴾ ولوطه نبوت وحکمت یاخود خصما بینی فصله حکم وانبیایه شایان علمی ویردك واکا عمل خبیثه ایشلیان سدوم قریه‌سی اهالیسندن نجات ویردك اول قوم دائرهٔ اطاعتدن خارج قبیح کروه اولدیلر ایدی ﴿ وادخلناه فی رحمتنا انه من الصالحین ﴾ وبز لوط علیه السلامی اهل رحمتمز زمره‌سنه ادخال ایتدککه اول رحمته شایسته صالحلردندر ﴿ ونوحاً اذ نادی من قبل فاستجبنا له فنجیناه واهله من الکرب العظیم ﴾ ونوح علیه السلامی یاد ایله‌که ابراهیم ولوط علیهما السلامدن مقدم کندو قومك هلاکنه دعا ایلدی انك دعاسنه اجابت ایدوب

مشرکینه تلاوت ایتدی انلرك بعضی دیدیکه یهود عزیره ونصاری عیسایه وبنو الملیح ملائکه‌یه عبادت ایتمزلرمی اویله اولسه انلری دخی اشبو معبودلری حصب نار اولمغی ایجاب ایدر پیغمبرمز علیه السلام دیدیکه بلکه انلر شیاطینه عبادت ایدرلر کیم اول شیاطین انلره انکله امر ایدوبدر والله تعالی * ان الذین سبقت لهم منا الحسنی اولئك عنها مبعدون * آیتن انزال ایتدی ﴿ انتم لها واردون ﴾ اول جهنمه سز دخول ایدرسز ﴿ لو کان هؤلاء آلهة ما وردوها ﴾ اکر اول اوثان حقیقتده آلهه اولسه‌لر انلر ویا انلره عبادت ایدنلر ناره داخل اولمزلردی ﴿ وکل فیها خالدون ﴾ حالبوکه اول عابدون ومعبودون نارده خالدلردر ﴿ لهم فیها زفیر ﴾ انلرك ناردن انین وتنفس شدیدی اولور ﴿ وهم فیها لا یسمعون ﴾ والحال نارده انلر زفیرلرین وصورت آخری ایشتمزلر شول سببدنکه نار شدتله غلیان ایدر ویااندنکه اهوال وآلامدن انلره ایرر ویاخود قولاقلرینه ناردن مسمارلر اوریلور ویا انلری آتشدن تابوتلره قونوب برکیدیلور * ابن مسعود ایدر قچانکه ناردن مخلدین قاله‌لر هربری ناردن تابوتلره قونور بعده اول تابوتلر برآخر تابوتلر ایچنه قونور حتی اوچ تابوت بری برینك ایچنه قونلدیغندنصکره اوزرلرینه اوریلور حتی‌که هر بری برشیء ایشتمکدن قالور ونه نارده کندیدن غیری عذاب اولنور وار ایدیکن کورر ﴿ ان الذین سبقت لهم منا الحسنی اولئك عنها مبعدون ﴾ شونلرکه انلر ایچون بزدن خصلت حسنی سبقت ایتدیکه اول سعادت ویاطاعته توفیق ویاجنتله بشارتدر * ایمدی انلر اول ناردن ابعاد اولنمشلردر * دینلدیکه انلرکله مراد هر معبوددرکه الله تعالی‌یه طائعدر وعبادت اولندیغنه کارهدر عزیر وعیسی وملائکه کبی ﴿ ولا یسمعون حسیسها ﴾ انلر قچانکه جنتده منازللرینه نزول ایده‌لر نارك صوتن وتلهب حرکتن ایشتمزلر ﴿ وهم فی ما اشتهت انفسهم خالدون ﴾ وانلر انده نفسلری اشتها ایتدیکی شیئده دائملردر ﴿ لا یحزنهم الفزع الاکبر ﴾ فزع اکبر انلری محزون ایتمزکه انکله مراد نفخهٔ اخیره‌در ویااهل نارك ناره وقت انصرافیدر ویاانلر اوزره نارك وقت انطباقیدر ویاموتك وقت ذبحیدر ﴿ وتتلقیهم الملائکة ﴾ وابواب جنتده ملائکه انلره تهنیه ایدر اولدقلری حالده قارشو کلوب دیرلرکه ﴿ هذا یومکم الذی کنتم توعدون ﴾ اشبو سزك ثوابکز کونیدرکه دنیاده وعد اولنوردیکز ﴿ یوم نطوی السماء کطی السجل للکتب ﴾ شول کونده‌که بز سمایی طی ایدرز طومارك لاجل الکتابه طیی کبی ﴿ کما بدأنا اول خلق نعیده ﴾ اول خلق ایتدیکمز اشیایی ابتداده‌کی خلقمز هیئتنده اعاده ایدرز اول کرك عدمدن ایجاددر ویاخود اجزاء متبدده‌یی جمعدر وانکله مقصود ابدایه قیاسله اعاده‌نك صحتنی بیاندر * زیرا ابداء واعاده‌نك شول مقدوریتی مصحح اولان امکان ذاتی شمولی وقدرت قدیمه‌یه تناولی علی السویه‌در ﴿ وعدا علینا ﴾ بز اعاده‌یی وعد ایتمشزکه اوزریمزه انجازی واجب اولور ﴿ انا کنا فاعلین ﴾ بز لابد انی ایشلرز ﴿ ولقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر ﴾ بز توراة ویالوح محفوظدنصکره

اكا واهل بیتنه طوفان نجات ویردك (ونصرناه من القوم الذین كذبوا بآیاتنا انهم كانوا قوم سوء فاغرقناهم اجمعین) بز نوحه
نصرتله آیتلرمزی تكذیب ایدن قوم اوزرینه غالب ایتدك انلر بد وكفرلرنده مصر قوم اولمغله جمله سنی طوفانله غرق ایتدك
(وداود وسلیمن اذ یحكمان فی الحرث اذ نفشت فیه غنم القوم وكنا ٨٦ لحكمهم شاهدین) داود وسلیمانك اكین یاباغ
شاننده اولان حكملرینی
یاد ایله كه كیجه اول زرعه
برقومك قیونی كیروب
افساد ایتمشیدی بز انلرك
حكملرینه عالم ایدك *
مرویدركه داودر علیه
السلام محكمه ده اوتروب
اوغلی سلیمان علیه السلام
قپوده طوروب خلقك
دعوالری فصل اولنوردی
بركون الیا نام بر چفتجی
ایله یوحنا نام بر صاحب
غنم كلوب چفتجی بو
یوحنانك قیونی بركیجه
بنم اكینمی یاباغمك
اوزومنی اكل وافساد
ایلمش دیو دعوا ایلدی
یوحنایه سؤال ایتدكده
اولدخی بویله واقع اولمش
دیو اقرار ایتدی داود
علیه السلام شریعتی
موجبنجه قیونلری ایلیایه
ویردیو حكم ایلدی بو حكمله
طشره چیقدقلرنده ماده
سلیمان علیه السلامك
معلومی اولوب پدرینك
یاننه دخول ایله غیری
صورت اوزره حكم
اولنسه دخی كوزل
اولوردی دیدی داود
علیه السلام نه صورتله دیدی سلیمان علیه السلام دیدیكه قیونلر ایلیایه امانت ویریلوب كذلك باغ دخی یوحنایه
ویرلشه یوحنا باغی یاترلایی اولكی حالنه كتورنجه‌یه دك زحمت چكسون وقیونلرك سود یاغ ویپاغیسیله ایلیا نفعلنسون یوحنا
اول مزروعی اولكی حالنه كتوردكده ایلیایه ویروب قیونلرینی آلسون دیدی داود علیه السلام دخی بو وجهله حكم ایلدی *

داود زبورنده ویاسمادن نازل اولان كتب الهیه‌نك جمیعنده یازدقكه (ان الارض یرثها عبادی الصالحون) ارض جنتی ویا ارض مقدسه‌یی بنم عبادمك صالحلری وارث اولور (ان فی هذا لبلاغا لقوم عابدین) اشبو ذكر اولنان اخبار ومواعظ ومواعیدده كفایه ویا بلوغ مطلوبه سبب واردر شول قومه كه همتلری عبادتدر (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) یا محمد بز سنی عالملره رحمت كوندردك زیرا آنك كتوردیكی شیء انلرك سعادتنه سببدر ومعاش ومعادلرینك صلاحنی موجبدر * دینلدیكه آنك كفاره رحمت اولمسی شول حیثیتله‌دركه آنك سببیله خسف ومسخ وعذاب استئصالدن امینلردر (قل انما یوحی الیّ انما الهكم اله واحد) دیكل كه بكا وحی اولنان دكل الا اولدركه اله واحددن غیری الهكز یوقدر واولمیه (فهل انتم مسلمون) اویله اولسه سز الله تعالی‌یه عبادتكزی شول جهتله مصدق وحینك مقتضاسنجه مخلصلرمیسز (فان تولوا فقل آذنتكم علی سواء) اكر توحیددن اعراض ایدرلرسه دیكل كه بن امر اولندیغم شیئی سزه علی السویه اعلام ایتدم (وان ادری اقریب ام بعید ما توعدون) بیلمزم كه وعد اولندیغكز یوم قیامت قریب ویا بعیدمیدر (انه یعلم الجهر من القول ویعلم ما تكتمون) اول الله تعالی سزك اسلامه طعنده جهر ایتدیككزی ومسلمینه احقاردن كتم ایتدیككزی بیلور (وان ادری لعله فتنة لكم ومتاع الی حین) وبیلمزینكه جزاكز تأخیری ظن اولور كیم سزه استدراج وافتتانكزه زیاده ویا امتحان اوله نیجه عمل ایدر ایتدیككزه نظرایده ومشیئة الهیه اقتضاسنجه اجل مقدركزه دكین تمتیع اوله (قال رب احكم بالحق) یا محمد دیكل كه یارب بزمله اهل مكه بیننی عدالله قضا ایت كه اول انلرك استعجال عذابن ویا اوزرلرینه تشدید اقتضا ایدر اویله اولسه یوم بدرده عذاب اولنوب مسلمون انلره غلبه ایتدی (وربنا الرحمن المستعان علی ما تصفون) ربمز جل شانه خلقنه رحمتی كثیردر آندن معونه طلب اولنمشدر كفارك وصف ایتدیكی اوزره كه شوكت انلرك اولوب اسلام مقهور اوله

﴿ سورة الحج وهی ثمان وسبعون آیة مكیة ﴾

الا آلتی آیت دكل كه اول هذان خصمان دن الی صراط الحمیده دكدر

بسم الله الرحمن الرحیم

(یا ایها الناس اتقوا ربكم) یا ناس ربكز جل شانه‌نك عقابندن حذر ایدوب امرینه اطاعت ایدك (ان زلزلة الساعة شیء عظیم) ساعتك اشیایی تحریكی امر هائلدر * زلزله وزلزال حال هائله اوزره شدت حركتدر اشبو زلزله‌ده اختلاف اولندی * دینلدیكه اول اشراط ساعتندركه ساعتك قیامندن اول ظهور ایدیسردر ودینلدیكه اول زلزله یوم قیامتده اولور *

(ابن)

(ففهمناها سلیمن وكلاً آتینا حكماً وعلماً وسخرنا مع داود الجبال یسبحن والطیر وكنا فاعلین) بز اول باغ وغنم
حكمنی سلیمانه تفهیم وتعلیم ایتدك وداود وسلیماندن هربرینه پیغمبرلك وامور دینده علم ویردك وداوده طاغلری وقوشلری
تسخیر ایتدككه آنكله بیله تسبیح ٨٧ ایده‌لر ذكر اولنان تفهیمله حكمی وتسخیری بز ایشلدكدی (وعلمناه
صنعة لبوس لكم لتحصنكم
من بأسكم فهل انتم
شاكرون) وداوده سز
كچون زره یاپمق صنعتنی
تعلیم ایتدككه آنكله
جنكلرده قتل وجراحتدن
محفوظ اوله‌سز عجبا بونعمته
شكر ایدیجی میسز (ولسلیمن
الریح عاصفة تجری بامره
الی الارض التی باركنا فیها وكنا
بكل شیء عالمین) وسلیمانه
شدتلو روزكاری تسخیر
ایتدككه آنك امریله اولدیغی
محلدن آنی بركت ویردكمز
ارض شامه كوتوره بزم
علمز هر شیئه مستمر
وواقف اولدی * دینلدیكه
سلیمان علیه السلامی
روزكار تختیله بر كونده
بر آیلق یوله كوتوردی
(ومن الشیاطین من
یغوصون له ویعملون عملاً
دون ذلك وكنا لهم
حافظین) وشیطانلردن
اول طائفه‌یی سلیمانه
مسخر قیلدقكه انلر دریایه
طالوب انكچون جواهر
چیقاررلردی ومدینه
وكوشك بنالری وسائر
صناعات غریبه یاپمق
ایچون غواصلقدن غیری سلیمان علیه السلامك دیلدیكی ایشلری ایشلرلردی واول شیاطینی سلیمانك امرندن چیقمامق
اوزره حفظ ایدردك (وایوب اذ نادی ربه انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) ویاد ایله كه ایوب علیه السلام ربسی جل
شانه‌یه دعا ایتدیكه یارب بكا رنج ومشقت مس ایتدی سن ارحم الراحمینسین دیدی * [۱] ایوب علیه السلام ابن آموص بن رازخ

ابن عباس رضی الله عنهما دیركه زلزله ساعتله مراد ساعتك قیامیدركه اول انكله بیله ظهور ایدر (یوم ترونها تذهل كل مرضعة عما ارضعت) شول كونده‌كی اول زلزله‌یی كوره‌لر هر مرضعه‌یی ارضاع ایتدیكی ولددن اشغال ایدر یعنی اول زلزله‌نك هولی بر مرتبه‌ده اوله كه مرأه ثدیینی رضیعنه القام ایتمشیكن دهشتندن آنی آنك اغزندن نزع ایده (وتضع كل ذات حمل حملها) وهر حامل حملنی وضع ایده حالبوكه مدت حملی تمام اولمیوبدر * اشبو دلالت ایدركه زلزلهٔ مذكوره دنیاده اوله زیراكه بعثدنصكره حمل اولمزوانی یوم قیامتده اولور دیین دیركه اول قول شریفده ورودی ساعت امرینی تعظیم وجهی اوزره‌در یوخسه حقیقتی مراد دكلدر (وتری الناس سكاری وما هم بسكاری) اول كونده ناسی كورورسنكه كأنه سكرانلردر والحال انلر حقیقتده سكران دكللردر (ولكن عذاب الله شدید) الا بوكه الله تعالینك عذابی شدیددر انك هولی انلرك عقولن اوچورر وتمییزدن كچورر * ابو سعید الخدری رضی الله عنه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدر دیدیكه الله تعالی یوم قیامتده آدم علیه السلامه دیه‌كه یا آدم اولادكدن ناره كوندریله‌جكلری آیرغل آدم علیه السلام دیه‌كه یارب اكا كوندریله‌جك نه‌كلو كسه‌لردر بیوریله‌كه هر بیكده طقوز یوز طقسان طقوز كسه‌در اول وقتده مولودلرك صاچی آغارر وذات حمل حملنی براقور وناس سكرانلر كبی كوریلور والحال انلر سكران دكللردر بلكه الله تعالینك شدت عذابندن قورقیلور صحابه دیدیلركه یا رسول الله اول بیكك بری قنغیمز اولور پیغمبریمز علیه السلام دیدیكه اول طقوز یوز طقسان طقوز یأجوج ومأجوجدن اولوب بری سزدن اولیسردر صحابه سرورلرندن تكبیر ایتدیلر * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایتدی رب تعالیدن رجام بودركه سز اهل جنتك ربعی اوله‌سز بلكه ثلثی اوله‌سز والله رجام بودركه سز اهل جنتك نصفی اوله‌سز صحابه ینه تكبیر ایتدیلر * پیغمبریمز علیه السلام ایتدیكه سز اول كونده ناسك كفاری كثرتنه نسبتله مثلكز ثور اسودده شعرهٔ بیضا كبی ویا ثور ابیضده شعر سودا كبی اولور * حدیث آخرده ایدر * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم دیدیكه اهل جنت یوز یكرمی صف اولوب سكسان صفی بنم امتم اولیسردر * یوم قیامتده كفاره نسبتله مسلمونك قلتده مثلی جنب بعیرده‌ده شامه كبیدر ویا ذراع دابه‌ده رقمه كبیدر بلكه ثور ابیضده شعرهٔ سودا ویا ثور اسودده شعرهٔ بیضا كبیدر بعده دیدیكه امتمدن یتمش بیك كشی جنته حسابسز كیرر عمر رضی الله عنه دیدیكه جنته حسابسز كیرر انجق یتمش بیكمیدر دیدیكه نعم وانك هر بریله یتمش بیك كیرر (ومن الناس من یجادل فی الله بغیر علم ویتبع كل شیطان مرید) ناسك بعضی الله تعالینك توحید وكلامنده حجت ودلیلسز خصومت وجدال ایدر واول مجادله سنده وعامهٔ احوالنده هر شیطانه اتباع ایدركه اول فساد ایچون تجرد ایدوبدر * اشبو آیت نضر بن الحارث شاننده نازل اولوبدركه اول كثیر الجدل ایدی وملائكه‌یی بنات الله‌در وقرآن اساطیر اولیندر دیردی وبعثی انكار

[۱] عصمت انبیایه

بن روم بن عيص بن اسحق عليه السلامدر * منقولدركه حق تعالى اكا نبوت وچوق مال و اولاد عنايت ايتمشيدى كيجه كوندز طاعات
وعبادات وخيراتده ايدى حق تعالى انواع بلايه مبتلا قيلدى يدى اوغل اوچ قزى ديوار التنده قالوب هلاك اولدى دوه لرى صاعقه و
قيونلرى سيل و اكينلرى ريح عاصف ايله فنا و هلاك اولوب جسد مباركنده ٨٨ قرحه لر و قوردلر پيدا و متعفن اولوب
مؤمنلرى دخى مرتد
اولدى و بر محلده قبول
اولنميوب زوجه سى
رحمه بنت افرايم بن
يوسف عليه السلامدن
غيرى يانده كمسنه قالمدى
يدى سنه يدى ماه يدى
كون يدى ساعت بو حالده
اولدى اول درجه صبر
ايتديكه وجودندن
دوشن قوردلرى الوب
ينه وجودينه قور
ايدى * ايوب عليه
السلامك «مسنى الضر»
دعاسنك سببنده روايت
كثيره اولمغله بو
مختصرده بعضيسى
تسطير اولنديكه شيطان
آكا كلوب بكا سجده
ايدرسك سنى بو بلادن
قورتارر ديمكله كندو
رنجنك ضررندن
شكايت دكلدى بلكه
شيطانك ضررندن
شكايت ايدى ديندى *
ودخى كندويه ايمان ايدنلر
اكر بونده خير اوليدى
بو بلايه مبتلا اولمزدى
ديمه لرى درون
مباركنى مجروح
ايتدى * ودخى جسدنده اولان قوردلر محل تمجيد و توحيد اولان قلب ولسانلرينه قصد ايتمكله فوت تمجيددن (احيائيدر)
خوف ايلدى * ودخى زوجه سى غايت بيچاره لكندن كيسوسنى فروختله قوت يوميه تدارك ايلديكنه مطلع اولدى * ياخود
جبريل عليه السلام آكا كلوب نيچون بويله خاموش طوريورسن ديدكده ايوب عليه السلام صبردن غيرى چاره ندر ديدى

ايدردى (كتب عليه انه من تولاه فانه يضله ويهديه الى عذاب السعير) شيطان اوزره قضا اولنديكه
هركمسه كيم انى تولى و اكا اتباع ايده اول شيطان كندويه اتباع ايده نى اضلال ايده و اكا عذاب
سعيرى مؤدى اولان شيئه دلالت ايده (يا ايها الناس ان كنتم فى ريب من البعث) يا كفار
مكه اكر بعثك امكانندن و مقدوريتندن شكده ايسه كز (فانا خلقناكم من تراب) نظر ايدك
بدأ خلقكزه كيم اول شككزى كيدرركه اول اصل اولكز آدمى تراندن خلق ايتدك (ثم من
نطفة) بعده انك ذريتنى منيدن خلق ايتدك (ثم من علقة) بعده دم غليظ منجمددنكه اول منى
دم غليظ غليظ بعده لحم اولور (ثم من مضغة مخلقة وغير مخلقة) بعده لحمهٔ قليله دنكه اول مضغ
اولنه جق دكلو اوله اول كرك مسوّاتدركه انده نقص و عيب اولميه و ياغير مسوّاندر و ياخود اول
مصوّره و ياغير مصوره در و ياخود وقتندن وضع اولنور و الدر و يا وقتسز ولدر * ابن مسعود
رضى الله عنه ايدر قچانكه نطفه رحمده قرار ايده بر ملك انى كفنه آلوب ديركه يارب اشبو نطفه
مخلقه و ياغير مخلقه مى اوليسردر اكر غير مخلقه اولوردينورسه اول رحمده دم اولوب نسنه اولمز
و اكر مخلقه اولوردينورسه ملك ديركه يارب ذكر و يا انثامى اوليسردر شقى و ياسعيدمى اولور
اجل و عمل ورزقى ندر و قنغى يرده فوت اولور اكا دينوركه لوح محفوظه نظر ايت بو جمله يى
انده بولورسين اويله اولسه لوح محفوظه وارر اشبو امورى اندن يازينور (لنبين لكم) تا كه
بو تدريجله سزه قدرتمزى تبيين ايده وز و اول شئ كه تغيير و فساد و تكوّنى مرّة قبول ايده مرّةً
اخراده دخى انى قبول ايدر و اولكه اولا انى تغيير و تصويره قادر اوله ثانيا دخى قادر اولور
(ونقر فى الارحام مانشاء الى اجل مسمى) و بز ارحامده ثبوتن ديلديكمزى وقت وضعنه دكين تثبيت
ايدرزكه انك ادناسى آلتى آيدر و اقصاسى درت ييلك آخريدر (ثم نخرجكم طفلا) بعده سزك
هر بريكزى انالريكز قارنندن طفل چيقاريرز (ثم لتبلغوا اشدكم) بعده قوت و عقلده كماله
ايره سزكه اول وقت تمييزدر * دينلديكه اول اون بش ياشنه و يا اون سكز ياشنه ايرمكدر
تا اوتوز و يا اوتوز آلتى ياشنه ايرنجيه دكين (ومنكم من يتوفى) سزدن كيميكز قوت و عقلده
كماله ايرديكنده و يا ايرمزدن مقدمده توفى اولنور (ومنكم من يرد الى ارذل العمر لكيلا يعلم
من بعد علم شيئا) و كيميكز ايسه عمرك اضعف واخسنه رد اولنوركه اول هرم و خرفدر
تا كه عقل اوله برشيئى بيلوركن بيلمز اوله يا نسيان عروضيله و يا عقلنك تغييريله بوندنصكره
بعثك حقيقتنه دليل آخر ايراد ايدوب ديديكه (وترى الارض هامدة) سن ارضى نباتسز
يابسه كوررسن (واذا انزلنا عليها الماء اهتزت وربت وانبتت من كل زوج بهيج) قچانكه بز
اكا يغمور اينديره وز أول نباتله تحرك ايدر و آرتوب يوجه لور وانده هر صنفدن حسن رائق
بتركه انى كورنه سرور و بهجت ايرر (ذلك بأن الله هو الحق) اشبو مذكوراتكه الله تعالينك
انسانى اطوار مختلفه ده خلق ايدوب احوال متضاده يه تحويليدر وارضى موتندنصكره

قوله اولان اشبو قصه لبعض كتبده احاديث ضعيفه و غريبه صورتنده روايت اولنمقده ايسه ده اساسى اسرائيليات قبيلندن اولوب اساسى اولمديغنى محققين سويلديلر

جبرائيل عليه السلام حق تعاليتك خزينه سنده بلا چوقدر سن آكا طاقت كتوره مزسين الله تعاليدن عافيت ايسته ديمكله
بودعايى ايتدى * دينلديكه ايوب عليه السلامك بشريتى ضرر جسمانيله ناله ده وروحانيتى جمال الهه ناظر اوله رق لسان بشريتى
«مسنى الضر» وزبان روحانيتى «ارحم ٨٩ الراحمين» ديدى (فاستجبناله فكشفنا مابه من ضرّ وآتيناه اهله
ومثلهم معهم رحمة من
عندنا وذكرى للعابدين)
بز ايوبك دعاسنه اجابت
ايتدك وانده اولان ضرر
وبلايى كشف ايتدك
«تفصيلى ان شاء الله تعالى
سورة ص ده كلور» و بز
اكا اهل واولادينى احيا
ايدوب ويردك وانلر ايله
امثالنى مضاعف ويردككه
عندمزدن اكا رحمت
وانعام و عابد وصابرلره
موعظه اوله (واسمعيل
وادريس وذا الكفل كل
من الصابرين) واسمعيل
وادريس «كه اخنوخدر»
وذا الكفلكه «كه الياس
يا يوشع يا زكريا عليهم
السلامدر» بونلرك
هربرى مشقت وشدايده
صابرلردن ايديلر
(وادخلناهم فى رحمتنا
انهم من الصالحين) بز
آنلرى نبوته يا نعمت
آخرته ادخال ايتدك
انلر صلاحده كامل
ومطيعلر ايديلر (وذا النون
اذ ذهب مغاضبا فظن
ان لن نقدر عليه فنادى
فى الظلمات ان لا اله الا انت
سبحانك انى كنت من الظالمين) وذكر (ثالث) (٧) ايله بالق صاحبىكه يونس عليه السلامدر وقومى انك دعوتنى قبول
ايتمدكلرينه غضبلنوب كتدى ياخود قومنه عذاب وعد ايلمشيدى عدم ظهورندن وعدمده خلف ايلدم ديو انفعال ايدوب كتدى
اول ظن ايتديكه بز انك بولنى سده قدرتمزى اعمال ايتميه لم انى بحره سوق و بالغك قرننده حبس ايتدك يونس عليه السلام

احيائيدر شول سببله دركه الله تعالى الوهيتنده حقدر انكله اشياء متحقق اولور (وانه
يحيى الموتى) واول يوم قيامتده موتايى ديركورر نطفه يى وارض ميته يى ديركورمسى كبى
(وانه على كل شئ قدير) واول هرشيئه قادردر (وان الساعة آتية لاريب فيها) ويوم
قيامت كليسردر عقلى وذهنى اولان عندنده انك حقيقتنده ريب يوقدر (وان الله يبعث من
فى القبور) واول الله تعالى قبرده كى موتايى بعث ايدر وعدى مقتضاسنجه كه اول خلف قبول ايتمز
(ومن الناس من يجادل فى الله بغير علم ولا هدى ولا كتاب منير) ناسك بعضى دين الله ده علم
عقليسز ونقليسز ووحيسز جدال ايدر (ثانى عطفه) اول كبرندن صالنور و ياعنقى لوى ايدر
و يادعوت اولنديغى شيئدن اعراض ايدر و يا نعطفن منع ايدر اولديغى حالده (ليضل عن سبيل الله)
تا كه ناسى دين اللهدن صرف ايده (له فى الدنيا خزى) انكيچون دنياده عذاب وهوان
واردركه اول انك بدرده صبرا قتل اولنمسيدر (ونذيقه يوم القيامة عذاب الحريق) ويوم
قيامتده اكا نار عذابنى اذاقه ايده رز يوخسه دنياده اكا اصابت ايدن ذنوبنه كفارت اولمز
ويوم قيامتده اكا دينوركه (ذلك بما قدمت يداك) اشبو عذاب سكا كفر وتكذيبك سببيله دركه
انى اشبو كون ايچون تقديم ايتمشدك (وان الله ليس بظلام للعبيد) والله تعالى عبيدينه ظلم
ايدر دكلدر (ومن الناس من يعبد الله على حرف) ناسدن بعضى واردركه الله تعالىيه عبادتى
ديندن برطرف اوزره ايدركه انك انده ثباتى اولمز شول كمسه كبى كه جيشك طرفنده
طورر ظفر حس ايدرسه قرار ايدر والا طورمز كيدر (فان اصابه خير اطمأن به) اكر
اكا جسمنده صحت ومعيشتنده سعت اصابت ايدرسه اكا راضى اولور وسكون ايدر
اشبو دين اسلام نه كوچك دين اسلام اولور دير (وان اصابته فتنة انقلب على وجهه)
واكر جسمنه بلا ومعيشتنه ضيق اصابت ايدرسه مرتد اولوب اردنه دونر كفرى
جهتنه كيدر * دينلديكه اشبو آيات اعرابدن برقوم شاننده نازل اولديكه انلر مهاجرين
اولدقلرى حالده باديه دن مدينه يه قدوم ايدوب اسلامك صحتنى اعتقادسز مسلمان اولديلر
انلردن اولكه مدينه يه كلديكنده جسمى صحيح اولدى وفرسى مهر جسن انتاج ايتدى
ومرأه سى اوغل طوغوردى ومالى چوق اولدى بن بودينه كيره لودنبرو خيره ايرشدم
ديدى واما اولكه مدينه يه كلديكنده جسمى مريض اولدى وقصراغى كبه اولمدى ومرأه سى
قيز طوغوردى ومالى اكسلدى بن بودينه كيره لودنبرو بكا شر ايرشدى ديوب دينندن
كفره رجوع ايتدى (خسر الدنيا والآخرة) اول مغبون اولدى دنياده مأمولنك فواتيله
وآخرتده دينتك ذهابى ونارده خلوديله (ذلك هو الخسران المبين) بو ذكر اولنان ايسه
خسران ظاهردر انك مثلى خسران اولمز (يدعو من دون الله مالا يضره وما لا ينفعه)
الله تعاليدن غيرى برجماده عبادت ايدركه اكا عصيان ايدوب عبادت ايتمسنه ضررندن

ظلمات بحر وشبده وبطن حوتده الهى سندن غيرى معبود بالحق يوقدر سنى ارادهكى اجرايه عجزدن تنزيه ايدهرم بن غضبمله
نفسمه ظلم ايدنلردن اولدم ديو ندا ايلدى ﴿ فاستجبناله ونجيناه من الغم وكذلك ننجي المؤمنين ﴾ بز يونسك دعاسنه اجابت
ايدوب انى غمدن خلاص ايلدككه اول ظلمات وشكم ماهيدر بونك كبي بز مؤمنلرى خلاص ايدرز « بونك
تفصيلي ان شاء الله تعالى
سورهٔ « والصافات » ده
كلور » ﴿ وزكريا اذ نادى
ربه رب لا تذرنى فرداً
وانت خير الوارثين ﴾
وزكريايى ذكر ايتكه
اول يارب بنى بلا وارث
ولدسز ترك ايلمه حال
بوكه سن وارثلرك افضل
وخيرلوسيسين ديو دعا
ايلدى ﴿ فاستجبناله ووهبناله
يحيي واصلحناله زوجه انهم
كانوا يسارعون فى الخيرات
ويدعوننا رغباً وكانوا لنا
خاشعين ﴾ بز انك دعاسنه
اجابت ايدوب يحيايى اكا
هبه ايتدك وزوجهسنى
عقيم ايكن طوغورر
قيلدق ياخود بد خوى
ايكن خوشخوى قيلدق
بو بابا واوغل وزوجه
ياخود ذكر اولنان انبيا
اعمال خيراته مسارعت
ايدرلردى وثوابه رغبت
وعقابدن خوفله بزه دعا
ايدرلردى وبزه متواضع
ايديلر ﴿ والتى احصنت فرجها
فنفخنا فيها من روحنا
وجعلناها وابنها آية للعالمين ﴾
ومريمى ياد ايله كه فرجنى
حلال وحرامدن حفظ ايتدى بز انك پيراهننه امرمزده اولان روحدن نفخله عيسايى احداث
ايتدك ومريمى واوغلنى عالمره علامت وعبرت قيلديكه تأمل ايدوب قدرة اللهى تحقيق ايدهلر ﴿ ان هذه امتكم امة واحدة
وانا ربكم فاعبدون ﴾ بوسزك ملتكز اولان ملة اسلامده توحيد واجبدركه اختلافسز شريعت واحدهدر بلكه جمله انبيا بونده

خوف ايدلمز واكا اطاعت وعبادت ايتسه نفعى رجا اولنمز ﴿ ذلك هو الضلال البعيد ﴾ اشبو
فعل ايسه هدايتدن بعيد برضلالدركه زوالى رجا اولنمز ﴿ يدعو لمن ضره اقرب من نفعه ﴾ عبادت
ايدر اكاكه معبود اولمسيله ضررى كه دنياده قتل وآخرتده عذاب ايجابيدر اكا اقربدر نفعندنكه
اكا عبادتله اندن شفاعت واول انكيچون الله تعالى يه وسيله اولمسن توقع ايدر ﴿ لبئس المولى ولبئس
العشير ﴾ اول نه چركين ناصر ونه چركين صاحب اولور ﴿ ان الله يدخل الذين آمنوا وعملوا
الصالحات جنات تجرى من تحتها الانهار ﴾ الله تعالى اكا ايمان كتوروب اعمال صالحه ايدن
عبادنى ادخال ايدر شول جنتلره كيم اشجارى التندن نهرلر جارى اولور ﴿ ان الله يفعل ما يريد ﴾
الله تعالى ديلديكن ايشلر موحد صالحه ثواب ويرر ومشرك وكافره عذاب ايركورر انى اندن
منع ودفع ايدر اولمز ﴿ من كان يظن ان لن ينصره الله فى الدنيا والآخرة فليمدد بسبب الى السماء ﴾
الله تعالى ورسولى محمد صلى الله عليه وسلمك دنياده وآخرتده ناصريدر اول كمسهكه غيظندن
انك خلافن ظن وتوقع ايده بيتنك سقفنه برحبل شد ايدوب انكله اختناق ايتسون ﴿ ثم ليقطع ﴾
انك اختناقندنصكره حبل دخى قيرلسون ﴿ فلينظر هل يذهبن كيده ما يغيظ ﴾ اندن نظر ايتسونكه
اول كيد وحيلهسى غيظنى كيدررمى * اشبو زجرده مبالغهدر شول ظن فاسددنكه الله تعالى رسولنه
نصرت ايتميه * ودينلديكه سماء ايله مراد سماء معروفه اوله يعنى اول سمايه برحبل مد ايدوب
اكا صعود ايتسون ومحمده كلان وحيي اصلندن قطع ايتسون * زيراكه انك اصلى
سمادندر بعده نظر ايتسونكه اول فعلله غيظنى كيدرمكه قادر اولورمى * دينلديكه نصرتله
مراد رزقدر يعنى اول كمسهكه الله تعالى اكا دنياده وآخرتده رزق ويرمز ديو الله تعالى يه
سوء ظن ايليه برحبلى بيتنك سقفنه مد ايدوب كندوينى انكله خنق ايتسون بعده نظر
ايتسونكه اول فعلى انك غيظنى كيدررمى * دينلديكه اشبو آيت اسد وغطفاندن برقوم
شاننده نازل اولوبدر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم انلرى اسلامه دعوت ايتدكده ديديلركه
بزمله يهود بيننده حلف واردر قورقارزكه محمد نصرت اولنمز وامرى ظهور بولمزسه
بز ايسه اسلامه كلمش بولنورسق بزمله يهود بيننده كى حلف كسيلوب بزه طعام ويرمز
اولورلر ﴿ وكذلك انزلناه آيات بينات ﴾ آيات قرآندن تقدم ايدن كبي بز اكا قرآنك
كلى آيات واضحات انزال ايتدك ﴿ وان الله يهدى من يريد ﴾ والله تعالى اول قرآنله ديلديكن
هدايت ايدر ويا هدايت اوزره ثابت ايدر ﴿ ان الذين آمنوا ﴾ شونلركه الله تعالى يه ورسولنه
ايمان كتورديلر ﴿ والذين هادوا ﴾ وشونلركه اسلامدن عدول ايتديلر يهود كبي ﴿ والصابئين ﴾
ودينندن دينه عدول ايتديلر ﴿ والنصارى ﴾ ودين عيساده اختلاف وضلاله دوشديلر ﴿ والمجوس ﴾
وآتشه طابديلر ﴿ والذين اشركوا ﴾ والله تعاليدن غيرى اوثانى معبود ايدنديلر ﴿ ان الله
يفصل بينهم يوم القيامة ﴾ الله تعالى يوم قيامتده انلرك بينى حكومتله ومحق مبطل اوزره
﴿ اظهارله ﴾

متفقلردر سزك ربكز بنم غيرى يوقدر يالكز بكا عبادت ايدك ﴿ وتقطعوا امرهم بينهم كل الينا راجعون ﴾ امم ماضيه بينلرنده
دينلرينى تفريق ايدوب يهوديت ونصرانيت كبى بربرلرينه مخالفت ايتديلر بونلرك جملهسى بزه رجوع ايدوب تفرقهلرى جزاسى
ويريلور ﴿ فمن يعمل من الصالحات وهو مؤمن فلا كفران لسعيه وانا له كاتبون ﴾ كيمكه مؤمن اولديغى
حالده عمل صالح ايشليه
انك سعينك ثوابنه نسيان
اولمز سعينى صحيفهٔ اعمالنه
كتب وثبت ايدهرز
﴿ وحرام على قرية
اهلكناها انهم لا يرجعون ﴾
هلاك ايتديككمز قريه
اهاليسنك توبهيه يادنيايه
رجوعلرى ممتنعدر ياخود
انلرك جزا ايچون محشره
رجوع ايتماملرى ممتنعدر
﴿ حتى اذا فتحت يأجوج
ومأجوج وهم من كل
حدب ينسلون ﴾ اول
مهلككلر حشره رجو-
علرينهدك قبورلرنده
معذب اولورلر تا علامت
قيامت اولان يأجوج
ومأجوجك سدى فتح
اولنجهيهدك واول يأجوج
ومأجوج ياخود مهلكلر
هريوكسك محللردن سريع
كيدرلر ﴿ واقترب الوعد
الحق فاذا هى شاخصة
ابصار الذين كفروا ياويلنا
قد كنا فى غفلة من هذا
بل كنا ظالمين ﴾ وعد حق
اولان قيامتك ظهورى
يقين اولدى اولوقتده
كفارك كوزلرى هول
قيامتدن حيرتله آچيق قالوب ديهلركه واى بزه دنياده بوكوندن غافل اولوب پيغمبرلرى ايشيتميهرك كنديمزه ظلم ايتمشز
﴿ انكم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم انتم لها واردون ﴾ اى مشركلر سز والله تعاليدن غيرى طابديغكز بتلريكز
وشيطان وعونهسى جهنمك چيرا وحطبي سكز واكا ورود ايديجيسكز ﴿ لوكان هؤلاء آلهة ما وردوها وكل فيها

اظهارله وياهر برينه لايق جزا ايله فصل ايدر ﴿ ان الله على كل شيء شهيد ﴾ الله تعالى هر شيئه عالم
واحوالنه مراقبدر ﴿ الم تر ﴾ يا محمد سكا خبر ويرلمديمى ﴿ ان الله يسجد له من فى السموات ومن فى
الارض ﴾ الله تعالينك سموات وارضده اولان مخلوقاتى انك قدرتنه تسخر ايدرلر انك تدبيرندن اباء
ايتمزلر وياهر برى ذليله مدبرنك عظمتنه دلالت ايدر ﴿ والشمس والقمر والنجوم ﴾ وشمس وقمر ونجوم
الله تعالى يه سجود ايدر انك امرينه انقياد ومنازللرنده دورانله ﴿ والجبال والشجر والدواب ﴾ وجبال
واشجار ودواب اكا سجود ايدر هر برينك ظلى تحوليله ﴿ وكثير من الناس ﴾ وناسك كثيرى اكا
سجود ايدر جبههلرينى يره قومغله ﴿ وكثير حق عليه العذاب ﴾ وناسك كثيرى ايسه اوزرلرينه
عذاب واجب اولوبدر كفرلريله وطاعتدن ابالريله ﴿ ومن يهن الله فما له من مكرم ﴾ اول كمسهكه
الله تعالى انى شقاوتله ذليل ايده سعادتله انى كريم ايدر اولمز ﴿ ان الله يفعل ما يشاء ﴾ الله تعالى اهانه
واكرامدن ديلديكن ايدر سعادت وشقاوت انك مشيئت وارادتيلهدر ﴿ هذان خصمان اختصموا
فى ربهم ﴾ ايكى فريق مؤمنون وكافرون الله تعالينك دين وامرنده ويا انك ذات وصفاتنده اختصام
ايتديلر * دينلديكه يهودله مؤمنلر تخاصم ايدوب يهود ديديلركه بز الله تعالى يه احق وكتابده سزدن
اقدم وپيغمبريمز سزككيدن مقدمدر ومؤمنلر ديديلركه الله تعالى يه احقزكه پيغمبريمز محمد صلى الله
تعالى عليه وسلمه وسزك پيغمبريكزه ايمان كتورمشز وسز بزم كتابمزى وپيغمبريمزى بيلوركن
حسديكزدن اكا كافر اولديكز اويله اولسه انلرك خصومتلرين فصل طريقى اوزره نازل اولديكه
﴿ فالذين كفروا قطعت لهم ثياب من نار ﴾ شونلركه دين اسلامى انكار ايتديلر انلر ايچون جثهلرى
مقدارنجه آتشدن ثوبلر تقدير اولنور وانلره كيديريلور ﴿ يصب من فوق رؤسهم الحميم ﴾ انلرك
قفالرى تيموردن مقمعه ايله دانوب ايچنه شول حرى نهايته ايرمش صودوكيلور ﴿ يصهر به
ما فى بطونهم والجلود ﴾ اول قفالرينه دوكيلن صوايله بطنلرندهكى احشاء وامعالرى پارهلنوب
اريديكندن ماعدا ظاهرلرندهكى دريلرى دخى صويلوب دوكيلور ﴿ ولهم مقامع من حديد ﴾
وانلر ايچون تيموردن سوطلر دخى اولوركه انكله انلر ضرب اولنور * خبرده كلديكه اكر
اول سوطك برى يره قونوب انس وجن انك قالدرمسنه جمع اولسهلر قالدرمسنه قادر
اولميهلردى ﴿ كلما ارادوا ان يخرجوا منها من غم اعيدوا فيها ﴾ هربار كه اول نارك غمومندن
خروج مراد ايتسهلر كيرو اول ناره رد اولنهلر ﴿ وذوقوا عذاب الحريق ﴾ وملائكه انلره
ديهلركه ذوق ايدك شول نار عذابنكه احراقده مبالغهدر اشبو ايكى خصمدن برينك جزاسيدر
بعده خصم آخرك جزاسنده دينلديكه ﴿ ان الله يدخل الذين آمنوا وعملوا الصالحات جنات
تجرى من تحتها الانهار ﴾ الله تعالى شول ايمان واعمال صالحه ايله متصف عبادينى جنتلره
ادخال ايدركه انك اشجارى آلتندن نهرلر جارى اولور ﴿ يحلون فيها من اساور من ذهب
ولؤلؤا ﴾ انلر اول جنتده آلتوندن سوارلرى ولؤلؤ ايله تحليه اولنورلر ﴿ ولباسهم فيها حرير ﴾

خالدون ﴾ اکر اول بتلریکز زعمکزجه آلهه اولسه‌لردی آنلر جهنمه ورود ایتمزلردی مع هذا بت وبت پرستلر جهنمده مخلدلردر ﴿ لهم فيها زفير وهم فيها لا يسمعون ﴾ انلر جهنمده آه وزارده‌در وانلر آنده سروره دائر کلام ایشتمزلر ﴿ ان الذين سبقت لهم منا الحسنى اولئك عنها مبعدون ﴾ شونلرکه ٩٢ انلر ایچون بزدن سعادت وطاعته توفیق وجنتله تبشیر حسناسی سبقت ایتمشدر « عزیر و عیسی وملائکه کبی » انلر کندولره عبادت اولنمغی قبول ایتمزلر انلر اول ناردن ابعاد اولنمشلردر * روایت اولندیکه « انکم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم » آیت کریمه‌سنی مشرکلر ایشتدکده غضبلندیلر ابن الزبعری انلره دیدیکه سز غم چکمیك بن شیمدی محمده کیدوب انکله مباحثه ایدرم دیو حضور نبوی‌یه کلوب « یا محمد سن اللهدن غیری طپان وطاپیلان جهنمه کیرر دیرسن یهود عزیره ونصاری عیسایه وبنو ملیح ملائکه‌یه طپارلر بو عزیر وعیسی وملائکه دخی جهنمه حطبی اولورلر » دیدی پیغمبریمز علیه السلام شیطان بونلره طاپك دیو امر ایتمکله انلر شیطانه طاپمشلردر بیوردی تصدیقاً بو آیت کریمه نازل اولدی ﴿ لا يسمعون حسيسها وهم فيما اشتهت انفسهم خالدون ﴾ اول ناردن بعید اولان اهل جنت نارك صوتنی ایشتمزلر ﴿ وانده ﴾ انلر جنتده نفسلری اشتها ایتدیکی حالده دائملردر ﴿ لا يحزنهم الفزع الاكبر وتتلقاهم الملائكة هذا يومكم الذي كنتم توعدون ﴾ انلر فزع اکبرده محزون اولمزلر « فزع اکبر اهل ناری آیروب جهنمه سوردکاری وقتدر » دینلدی وانلری قبردن

وانلرك انده لباسی حریر اولورکه انك دنیاده رجاله لبسی حرام ایدی * قال النبي عليه السلام من لبس الحرير في الدنيا لم يلبسه الله في الآخرة وان دخل الجنة لبسه اهل الجنة ولم يلبسه هو * پیغمبریمز صلى الله عليه وسلم ایدر برکسه‌که دنیاده حریر کیه الله تعالی آخرتده اکا انی کیدرمیه اکرچه جنته کیررسه‌ده اهل جنت انی کیوب اول کیمیه ﴿ وهدوا الى الطيب من القول ﴾ انلر قولك طیبنه هدایت اولنه‌لرکه اول کلمهٔ توحیددر ویاخود * الحمد لله الذي اذهب عنا الحزن * قولیدر ﴿ وهدوا الى صراط الحميد ﴾ وانلر دین اللهه هدایت اولنورلرکه اول اسلامدر وحمید الله تعالیدرکه افعالنده محموددر ﴿ ان الذين كفروا ويصدون عن سبيل الله ﴾ شول کمسه‌لرکه کافر اولوب ناسی دین اسلامدن صرف ایدرلر ﴿ والمسجد الحرام الذي جعلناه للناس سواء العاكف فيه والباد ﴾ ومسجد حرامدن دخی صرف ایدرلرکه بز انی ناسه قبله ومنسك ومتعبد قیلدق انده مقیم وخارجدن ورود ایدن مساوی اولدیغی حالده * یعنی انك حرمتی تعظیمده وانده نسك قضاسنده مساویلردر ویاخود کعبه‌یی تعظیمده ومسجد حرامده صلاة فضلنده وبیت شریفی طوافده مساویلردر ویاخود مقیم وبادی اکا نزولده مساویدر ایکیسندن بری اولدیغی منزله آخردن احق دکلدر الا بوکه ایکیسندن قنغیسی برمنزله سبقت ایدرسه آخرانی اندن ازعاج ایتمز ﴿ ومن يرد فيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم ﴾ برکسه‌که مسجد حرامده اراده ظلمله الحاد ایتمك اولور بز اکا عذاب الیمدن اذاقه ایدرز * اشبو الحادده اختلاف اولندی دینلدیکه اول شرك و الله تعالینك غیری‌یه عبادتدر ویاخود اول شیئدرکه قول وفعلدن منهی اوله اکرچه خادمنی شتم ایسه‌ده ویاخود حرمه محرم اولمدن دخولده ویا محظورات احرامدن برشیء ارتکابدر ویاخود مکه‌ده طعامی احتکاردن ابن مسعود ایدر اکر برکسه برخطیئه قصد ایتسه اول انك اوزرینه وبال یازلمز انی ایشلمدکجه برکسه عدن‌ده‌ویابلدهٔ اخراده ایکن مکه‌ده بر رجلی قتل ایتمکی قصد ایتسه الله تعالی اکا عذاب الیمدن اذاقه ایدر مکرکه اندن توبه ایده ابن عمر رضی الله عنهما حج ایتدیکنده ایکی خیمه قوراردی برینی حلده وبرینی حرمده قچان اهلندن برینه عتاب مراد ایتسه اول حلده‌کی خیمه‌سنده ایکن ایدردی ودیردیکه بز اصحاب بیننده تحدث ایدردك که کشینك حرمده لا والله بلی والله دیمسی الحاددن اوله ﴿ واذ بوأنا لابراهيم مكان البيت ﴾ ذکر ایت شول وقتی‌که ابراهیم ایچون مکان بیتی مباءه قیلدق * زیراکه کعبه طوفان زماننده سمایه رفع اولنمشیدی وقتاکه حق جل وعلا ابراهیم علیه السلامه بیت شریفی بنایه امر ایلدی ابراهیم علیه السلام انی قنده بناء ایدر ایدیکن بیلدی الله تعالی بر ریح کوندردی حتی‌که بیت شریفی اساسندن کشف ایتدی بر روایتده الله تعالی بر سحابه کوندردیکه اول بیت مقدارنده وحبالنده ایدی یا ابراهیم بنم مقدارمده بنا ایت دیو سویلدی اولدخی اکا کوره بنا ایتدی وابراهیمه دیدك‌که ﴿ ان لا تشرك بي شيئا ﴾ بکا برشیء اشراك ایتمکل ﴿ وطهر بيتي للطائفين والقائمين والركع السجود ﴾ وبنم بیتمی اوثان واقذاردن تطهیر ایت انی طواف ایدنلر وانده اقامت ایدنلر

قالقدقلری حینده ملائکه قارشولیوب بوسزه دنیاده وعد اولندیغی کوندر دیه‌لر ﴿ يوم نطوي السماء كطي السجل للكتب كما بدأنا اول خلق نعيده وعداً علينا انا كنا فاعلين ﴾ اول کونده بز کوکلری کتابلر طومار اولوب بوکلدیکی مثللو طی ایدرز مقدم عدمدن خلق وایجاده بدأ ٩٣ ایتدیکمز کبی اعاده‌یی دخی قادرز انی وعد ایلمشیدك بناء علیه انجازی لازم اولور البته بز انی ایلرز ﴿ ولقد كتبنا في الزبور من بعد الذكر ان الارض يرثها عبادي الصالحون ﴾ بز تورتدنصکره داودك زبورنده یازدقکه ارض جنته بنم صالح قوللرم وارث اولور ﴿ ان في هذا لبلاغا لقوم عابدين ﴾ اشبو اخبار ومواعظ ومواعید عبادت ایدیجی قوم ایچون کافیدر ﴿ وما ارسلناك الا رحمة للعالمين ﴾ یا محمد بز سنی مطلق عالملره رحمت کوندردك که کتوردیکك شی عالمك سعادت ومعاش ومعادلرینك صلاحنه سبب وموجبدر ﴿ قل انما يوحى الي انما الهكم اله واحد فهل انتم مسلمون ﴾ دیکه بکا وحی اولنان انجق الهکز ویکتا ویکانه اللهدر سز بو وحینك مقتضاسنه تسلیملر میسکز ﴿ فان تولوا فقل آذنتكم على سواء وان ادري اقريب ام بعيد ما توعدون ﴾ اکر توحیددن اعراض ایدرلرسه سن دیکه بن وحی اولندیغم شیء سزه علی السویه اعلام ایلدم بن بیلمم‌که وعد اولندیغکز قیامت یقینمیدر یابعیدمیدر ﴿ انه يعلم الجهر من القول ويعلم ما تكتمون ﴾ الله تعالی سزك آشکار اسلامه طعن ایتدیککز ومسلمینی کیزلو تحقیر قولکزی بیلور ﴿ وان ادري لعله فتنة لكم ومتاع الى حين ﴾ وبیلمم‌که سزك جزا کزك تأخیری شاید فتنه واعمالکزی امتحان اوله ومشیت الهیه مقتضاسنجه اجل

وانده ونماز قیلنلر ایچون ﴿ واذن في الناس بالحج ﴾ وناسی حجه دعوتله وانی ادایه امرله ندا ایت ابراهیم علیه السلام دیدیکه بنم صوتم ایردیکی نه اولسه کرك بیورلدیکه یا ابراهیم سندن نداء بزدن ابلاغدر اویله اولسه ابراهیم علیه السلام مقام اوزره چیقدی اولدخی اطول جبال دکاو یوکسلدی ایکی پارمغن قولاغنه صوقوب یمین ویسارینه وغربه یونلدی اکاه اولك ربکز جل شانه بربیت بنا ایدوب انی حج ایتمکی سزه فرض ایلدی ربکزه اجابت ایدك دیو سویلدی اویله اولسه یوم قیامته دکین کلوب حج مقدر اولان کمسنه‌لر اصلاب آباء وارحام امهاتدن لبیك اللهم لبیك دیو اجابت ایتدیلر اکا اجابتده اول اولان اهل یمن ایدی اول اجلدن انلر حجده ناسك اکثری اولدیلر * برروایتده ابراهیم علیه السلام ابا قبیسه چیقوب ندا ایتدی * ابن عباس ایدر اشبو آیتده ناس ایله مراد اهل قبله‌در * حسن ایدر ﴿ واذن في الناس بالحج ﴾ دیو تأذینله مأمور محمد علیه السلامدرکه حجة الوداعده انکله مراد اولندی * قال النبي عليه السلام ايها الناس قد فرض عليكم الحج فحجوا * پیغمبریمز صلى الله عليه وسلم دیدیکه یا ناس اوزریکزه حج فرض قیلندی من بعد حجه استطاعتی اولانکز حج ایتسون ﴿ يأتوك رجالا ﴾ سکا یایاق یوریوب کله‌لر ﴿ وعلى كل ضامر يأتين من كل فج عميق ﴾ ودخی ایراق یوللرك هر بریندن آریق دوه‌لر اوزرنده کله‌لر ﴿ ليشهدوا منافع لهم ﴾ تاکه انلر کندیلر ایچون منافع دینیه ودنیویه‌یه حاضر اوله‌لر ﴿ ويذكروا اسم الله في ايام معلومات ﴾ وتاکه عشر ذی الحجه‌ده ویا ایام نحرده هدایا وضحایا اعدادی وذبحی عندنده الله تعالینك اسمنی ذکر ایده‌لر ﴿ على ما رزقهم من بهيمة الانعام ﴾ انك اوزره‌که اول انلره هدایا وضحایا ایچون ابل وبقر وغنمدن ویردی ﴿ فكلوا منها ﴾ ایمدی اول هدایا وضحایا کزدن یکزکه اول سزه مباحدر یوخسه اهل جاهلیت کبی ایتمزکه انلر نسکلرندن یمزلردی ﴿ واطعموا البائس الفقير ﴾ واندن شول بؤسی شدید فقیره یدرك * جابر بن عبد الله رضی الله عنه ایدر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حجة الوداعده یوز بدنه سوق ایدوب التمش اوچنی پیغمبریمز علیه السلام کندیسی وباقیسنی علی رضی الله عنه نحر ایتدی پیغمبریمز علیه السلام امر ایتدیکه اول بدنه‌لرك هر بریندن بر پاره لحم النوب برقدرده پشوریله انجلین ایدیلدکدنصکره ایکیسی اندن اکل ایتدیلر ومرقندن ایچدیلر اما شرعله واجب اولان هدیه‌ده اختلاف اولندیکی مهدینك اندن اکلی جائز اولورمیکه اول دم تمتع ودم قران ودم واجب کبی‌که جنی افساد ویافوات ایله‌در وجزاء صیددر برقوم دیدیلرکه اندن برشیء اکلی جائز اولمزکه اول امام شافعی قولیدر ونذرله نفس اوزره ایجاب اولنان دخی انجیلیندر ابن عمر رضی الله عنهما دیدیکه جزاء صیددن ونذردن اکل اولنمز انك ماعداسندن اکل اولنورکه اول احمد واسحق قولیدر امام مالك ایدر هدی تمتعدن یینور ودخی هر هدیدنکه اوزرینه واجب اوله الا فدیهٔ اذادن وجزاء صیددن ومنذوردن دکل ائمهٔ حنفیه ایدرلر دم تمتع ودم قراندن یینور بو ایکیسنك غیری واجباتدن دکل ﴿ ثم ليقضوا تفثهم ﴾ بعده وسخلرین ازاله ایتسونلر قص

مقدره کزه‌دك تمتیع اوله (قال رب احکم بالحق وربنا الرحمن المستعان علی ماتصفون) پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه یارب اهل مکه ایله بزم بینمزده حقله حکم بیور بزم ربمزك جمله مخلوقلرینه رحمتی چوقدر اعانت اندن مستدعادر سزالله تعالی یی ناسزا وصف ایدرسکز اسلامی تحقیر ایتمك ایسترسکز بز اندن ﴿ ٩٤ ﴾ یاردم طلب ایتمکده وعنایتنه امیدوارز

﴿ سورة الحج مکیة وهی ثمان وسبعون آیة الامن هذان خصمان الی صراط الحمید ﴾

(بسم الله الرحمن الرحیم)
(یاایها الناس اتقوا ربکم ان زلزلة الساعة شیء عظیم) ای ناس ربکز عزشانه‌نك عذابندن قورقك تحقیق قیامتك زلزله‌سی عظیم شیدر * دینلدیکه اول زلزله علامات قیامتدندرکه شمس مغربدن طلوعندن یانفخهٔ اولیدن اوّل اوله (یوم ترونها تذهل کل مرضعة عما ارضعت وتضع کل ذات حمل حملها وتری الناس سکاری وماهم بسکاری ولکن عذاب الله شدید) اولکونده‌که زلزله‌یی کوره‌لر آنك شدتندن آنالر امزردیکی چوجقلرینی براغوب اونوده‌لر وحامله نسوان حملرینی وضع ایده‌لر واولکونك دهشتندن سن ناسی سرخوش کوررسن حقیقتده سرخوش دکللردر لکن الله تعالی‌نك عذابی شدید اولمغله حیرتدن عقللری زائل ومدهوشدر (ومن الناس من یجادل فی الله بغیر علم ویتبع کل شیطان مرید) ناسدن (پیغمبریمز) بعضیسی الله تعالی‌نك توحید وکلامنده علمسز ودلیلسز مجادله ایدر اول مجادله وجمیع احوالنده ازلده کمراه هر شیطانه تبعیت ایدر * دینلدیکه بو آیت کریمه نضربن الحارث حقنده نازل اولدیکه اول ملائکه بنات الله وقرآنه اساطیر الاولین

شارب وقلم اظفار ونتف ابط واستحداد کبی * دینلدیکه قضاء تفثله مراد حلق وقص شارب ونتف ابط واستحداد وقلم اظفار ولبس ثیابله احرامدن خروجدر ویاخود مناسك حجك کلیدرو یاخود رمی جماردر (ولیوفوا نذورهم) ونذرلرینه وفا ایتسونلر * دینلدیکه انکله مراد حج وهدی نذردر وهر شیئدرکه حجده نذر اولنور ایمدی انی قضاء ایله اتمام ایتسونلر ویاخود مراد هر نذرلرینه وفا ایتسونلر مادامکه شرعه مخالف نذر اولمیه ویاخود اوزرینه واجب اولان شیئدن خروج ایتسونلر کرکسه اول منذوررو یاغیر منذوردر (ولیطوفوا بالبیت العتیق) وبیت قدیمی طواف ایتسونلرکه اول ناس ایچون اوّل وضع اولنان بیتدر ویاجبابره تسلطندن معتقدر دینلدیکه اشبو طوافله مراد طواف واجبدرکه اول یوم نحرده رمی وحلقدنصکره‌ده‌کی طواف افاضه‌در * معلوم اوله‌که طواف اوچ نوعدر اولکیسی طواف قدومدر هرکسه‌که مکه‌یه قدوم ایده بیت شریفی یدی کره طولانور وهر کره‌ده حجر اسوددن بدأ ایدوب ینه انده اتمام ایدر اوچ اولکی کره‌لرده رمل ودرت صکره‌کیده مشی ایدر اشبو طواف سنتدر ترك ایدنه برشیء واجب اولماز * عائشه رضی الله عنهادن روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم مکه‌یه قدومی حیننده آبدست آلوب آنده اوّل فعلی بیت شریفی طواف اولدی * اول طوافك ایکنجیسی یوم نحرده رمی وحلقدنصکره طواف افاضه‌درکه اول واجبدر انی ادا ایتمینجه احرامدن تحلل حاصل اولماز * اوچنجیسی طواف وداعدر برکسه‌که صلاتك قصری جائز اولور مسافه‌یه دکین مکه‌دن مفارقت مراد ایده اکا رخصت یوقدرکه طواف وداعی ایتمدین اندن مفارقت ایده اولکه طواف وداعی ترك ایده اکا دم واجب اولور مکرکه مرأه حائض اوله انی ترك جائز اولور (ذلك ومن یعظم حرمات الله) امر اعمال حجدن ذکر اولناندر اول کسه‌که الله تعالینك احکامنی وسائر هتکی حلال اولمیان شیئی ویاخود حرمی ویا حجه متعلق تکالیفی ویاخود کعبه ومسجد حرام وبلدهٔ حرام وشهر حرامی تعظیم ایده (فهو خیرله عند ربه) اول تعظیمی انکچون رب تعالی عندنده ثوابده خیرلودر (واحلت لکم الانعام) سزه ابل وبقر وغنم اکلی حلال قیلندی قچان آنی ذبح ایده‌سز (الا مایتلی علیکم) مکر اولکه سورهٔ مائده اولنده * حرمت علیکم المیتة * آیتنده تحریمی تلاوت اولنوبدرکه اول عارضله حرام اولان اشیادر میته ولغیر الله هلال اولنان کبی بوخسه الله تعالیدن غیرینك تحریم ایتدیکی دکل بحیره وسائبه کبی (فاجتنبوا الرجس من الاوثان) شول رجس اولان اوثان عبادتندن وتعظیمندن اجتناب ایدك انجاسدن اجتنابکز کبی (واجتنبوا قول الزور) کذب وبهتاندن دخی اجتناب ایدك اشبو تخصیصدن صکره تعمیمدر زیراکه عبادت اوثان زورك رأسیدر * دینلدیکه انکله مراد شهادت زوردر * قال النبی علیه السلام عدلت شهادة الزور الاشراك بالله ثلاثا *

وبعث وحشر یوقدر دیر ایدی (کتب علیه انه من تولاه فانه یضله ویهدیه الی عذاب السعیر) شیطانك اوزرینه یازلمشدرکه هرکیم آکا دوست اولوب متابعت ایده اول شیطان آنی اضلال ایدر وجهنمك کسکین آتشی طرفنه یول کوستررر (یاایها الناس ان کنتم فی ریب من البعث ﴿ ٩٥ ﴾ فانا خلقناکم من تراب ثم من نطفة ثم من علقة ثم من مضغة مخلقة وغیر مخلقة لنبین لکم ونقر فی الارحام مانشاء الی اجل مسمی ثم نخرجکم طفلاً ثم لتبلغوا اشدکم ومنکم من یتوفی ومنکم من یرد الی ارذل العمر لکیلا یعلم من بعد علم شیئاً وتری الارض هامدةً فاذا انزلنا علیها الماء اهتزت وربت وانبتت من کل زوج بهیج) ای ناس اکر سز بعثك امکانندن شکده اولدیکز ایسه بز سزك اولکی اصلکز اولان آدمی تراپدن خلق ایتدك صکره آنك ذریتنی سزی منیدن صکره اویوشمش قاندن صکره برمقدار لحمدن تمام عیبسز خلقت وناتمام نقصان خلقتکه غیر مصور خلق ایتدك یعنی برحالدن برحاله انتقال ایتدیره‌رك که ابتدای خلقتکزله معادکزی استدلال ایدوب بعثه قدرتمزی سزه بیان ایده‌لم وسزه رحملرده وضع وقتنه دك دیلدکمز مقدار قرار ویردك بعده سزی امهاتکزدن طفل ضعیف اوله‌رق چیقاردق صکره تربیه ایله کمال قوت وعقل وفهمله اوتوز قرق یاشنه بالغ اولدیکز وسزدن بعضلری کماله کلدکده یاخود مقدم فوت اولور وبعضلری دخی عمرك اضعف واخسنه رد اولنورکه طفل کبی مقدم بیلدیکی شیلری بیلمز اولور بونك کبی بعثه دلالت ایدر شیکه سن ارضی یابس وبی‌رونق کوررسن قچانکه بز آنك اوزره یغموری انزال ایده‌رز زمینی نباتاتله حرکت ایدر وهر نوع نباتاتی بیتیروب

پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر شهادة زور الله تعالی‌یه اشراکه عدیل قیلندی اوچ کره بوقولی دیدیکندنصکره اشبو آیتی تلاوت ایتدی (حنفاء لله غیر مشرکین به) الله تعالی‌یه شرك ایتمیوب اکا اخلاص ایدراولدقلری حالده (ومن یشرك بالله فکأنما خر من السماء فتخطفه الطیر) اول کسه‌که الله تعالی‌یه اشراك ایده کأنه اول اوج سمادن دوشوب انی قوشلر استلاب ایده * زیراکه مشرك اوج کمال ایماندن حضیض کفره دوشر اهواء مردیه ایسه انك انکارینی توزع ایدر (او تهوی به الریح فی مکان سحیق) ویاخود ریح انی برمکان بعیده متلفه کوتوره یعنی مشرکك حقدن بعدی سمادن دوشوب انی قوشلر کوتورندن ویاخود ریح انی مکان بعیده ارکورندن ابعددر هیچ برحالله حقه واصل اولمز یعنی مشرکون ایکی نوعدر برنوعنه اصلا خلاص یوقدر وبرنوعی ایسه توبه ایله خلاصی ممکن اولور لکن بعد اوزره (ذلك ومن یعظم شعائر الله) اشبو امر مذکور برکسه‌که دین الله ویا فرائض حج ومواضع نسکی ویاهدایایی تعظیم ایده انك سمان حسانتی وغالیة الاثمانتی اختیارله * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم یوز بدنه اهدا ایتدی ارالرنده برجمل وارایدیکه بورننه التون بره طاقلمشدی * وعمر رضی الله عنه ایسه برنجیبه اهدا ایتدیکه اندن اوچیوز دیناره طلب اولنمشدی (فانها من تقوی القلوب) زیراکه تعظیم شعائر الله تقوای قلوب صاحبلرینك افعالندندر (لکم فیها منافع الی اجل مسمی) سزکچون اول اهدا ایتدیککز بدنه‌لرده نحری وقتنه دکین در ونسل وصوف وظهرلرنده منافع واردر (ثم محلها الی البیت العتیق) بعده اول بدنه‌لرك منحری بیت عتیق عندنده‌در * دینلدیکه حرمك کلیسی منحردر اما اولکه شعائرله مراد مناسکدر دیر معنی اولورکه ناسك احراملرندن حلوللری بیت عتیقه دکدرکه یوم نحرده طواف زیارتی ادا ایده‌لر (ولکل امة جعلنا منسکا) هر جماعت مؤمنه ایچون اهراق دماء وذبح قرابین ایچون موضع قیلدق (لیذکروا اسم الله علی مارزقهم من بهیمة الانعام) تاکه الله تعالینك اسمنی ذکر ایده‌لر انك انلره ویردیکی ابل وبقر وغنمك نحر وذبحی عندنده (فالهکم اله واحد) الهکز اله واحددر ذبایحکزك ذبحی اوزره یالکز انك اسمنی ذکر ایدك (فله اسلموا) اکا انقیاد واطاعت ایدك (وبشر المخبتین) یامحمد تبشیر ایت متواضعلره ویا مخلصلره (الذین اذا ذکر الله وجلت قلوبهم) که انلرك عندنده الله تعالی ذکر اولنسه انك جلال وهیبتندن قلبلری دترر (والصابرین علی ما اصابهم) وانلره ایریشن کلف ومصائبه صبر ایدرلر (والمقیمی الصلاة) وهر صلاة مکتوبه‌یی وقتلرنده ادا ایدرلر (ومما رزقناهم ینفقون) وبزم انلره ویردیکمز مال ونعمتدن وجوه خیره انفاق ایدرلر (والبدن جعلناها لکم من شعائر الله) بز ابل وبقردن بدنه‌لری شعائر اللهدن قیلدق (لکم فیها خیر) انك نحرنده سزه دنیاده نفع وعقباده اجر واردر (فاذکروا اسم الله علیها صواف) ایمدی اوچ قائمه‌سی اوزره نحری عندنده قیام اولدیغی حالده الله تعالینك اسمنی

وآرتیروب سروربخش اولور (ذلك بان الله هوالحق وانه یحیی الموتی وانه علی کل شیء قدیر) اشبوانسانك خلقتنده احوال
متنوعه‌یه تحویلی وزمینك بعدالموت احیاسی الله تعالی الوهیتده حق وثابت اولدیغی سببله‌در واول الله تعالی نطفه‌یی وارض
موتایی احیا ایتدیکی کبی قیامتده دخی موتایی بعث واحیا ایدر ﴿ ٩٦ ﴾ واول هرشیئه قادردر (وان الساعة آتیة
لاریب فیها وان الله یبعث
من فی القبور) بودلیللر ایله
عقل وذهنی اولان شك
وشبهه‌سز قیامتك کلیجی
اولدیغنی بیلور والله تعالی
وعدی موجبنجه تحقیق
قبورده موتایی بعث ایدر
(ومن الناس من یجادل
فی الله بغیر علم ولاهدی ولا
کتاب منیر) ناسك بعضیسی
دین اللهده علمسز ودلیلسز
وروشن کتابسز جدال ایدر
(ثانی عطفه لیضل عن
سبیل الله له فی الدنیا خزی
ونذیقه یوم القیمة عذاب
الحریق) ناسی راه خدادن
اضلال ایچون متکبرانه
اکیله‌رك بوکیله‌رك دیندن
اعراض ایدر انك ایچون
دنیاده « بدرده اولدیغی
کبی » قتل ورسوایلق
واردر وقیامتده دخی بز
آکا یاقیجی آتشی دادتیرز
(ذلك بما قدمت یداك
وان الله لیس بظلام للعبید)
وآکا دینورکه قوللرینه
ظلم ایدر اولمدی (ومن
الناس من یعبدالله علی
حرف فان اصابه خیر
اطمأن به وان اصابته فتنة
انقلب علی وجهه خسرالدنیا والاخرة ذلك هوالخسران المبین) ناسدن بعضیلری الله تعالی‌یه عبادتی بی ثبات (شانه)
انحراف واضطراب اوزره ایدر اکر اکا صحت وغنا اصابت ایدرسه انکله مطمئن اولوب اسلام نه کوزل دین ایمش دیر
واکر مرض وفقر کبی برفتنه اصابت ایدرسه دونوب مرتد اولور واول کمسنه دنیاده مأمولنك فوتیله وآخرتده دینك

ذکر ایدك یعنی * الله اکبر لااله الا الله والله اکبر اللهم هذا منك والیك * دیوب ذبح ایدك
ویاخود لوجه الله خالص اولدیغی حالده اسم الله ایله انی ذبح ایدك (فاذا وجبت جنوبها) قچان
اول بدنه‌لر نحرندنصکره جنبلری اوزره یره دوشه‌لر (فکلوا منها واطعموا القانع والمعتر)
اعدی اندن کندیکز ییکز وییدیریکز شول کمسنه‌یه کیم عندنده اولانه ومسئله‌سزویریلنه راضی
اوله ودخی اکا که سؤال‌ایده ویا سؤال‌ایتمیه اعتراض ایده (کذلك) بدنه‌لری قیاما نحرینی وصف
ایتدیکمزکبی (سخرناها لکم) سزه انلری تسخیر ایتدك که عظم وقوتیله انی اخذ ایدر وحبس
وشد ایدوب بوغزلرسز (لعلکم تشکرون) تاکه بزم سزه اول انعاممز اوزره تقرب واخلاصله
شکرایده‌سز * روایت اولندیکه اهل جاهلیت بدنه‌لرینی بوغازلسه‌لر دمائنی الله تعالی‌یی تقرب
زعمیله بیت اللهه بولشدیررلردی مسلمون دخی انلره تشبیه مراد ایتدکلرنده نازل اولدیکه (لن
ینال الله لحومها ولا دماؤها ولکن یناله التقوی منکم) اول بدنه‌لرك تصدق اولنان لحومی
ونحرله اهراق اولنان دمائی الله تعالینك رضاسنه اصابت واندن موقع قبوله واقع اولمز بلکه
اکا اصابت وواقع اولان اعمال صالحه وتقوی وخلاصدر ووجه الله اراده اولنان شیئدر
(کذلك سخرها لکم) اشبو ذکر اولنان کبی سزه بدنه‌لری تسخیر ایتدی (لتکبروا الله علی
ماهداکم) تاکه اول بدنه‌لرك تسخیری طریقنه وانکله تقرب کیفیتنه سزی ارشادی اوزره
اول الله تعالی‌یی تعظیم ایده‌سز یعنی دیه‌سزکه * الله اکبر علی ماهدانا والحمدلله علی ما اولانا *
(وبشر المحسنین) تبشیر ایت انلریکه فعل وترك ایتدکلرنده الله تعالینك رضاسن طلب ایده‌لر
(ان الله یدافع عن الذین آمنوا) الله تعالی مؤمنلردن مشرکینك اذاسنی دفعنده مبالغه ایدر
(ان الله لایحب کل خوان کفور) الله تعالی سومز هرکسنه‌یی‌که انك امانتنه خیانت ایده
نعمتنه کفران اوله * دینلدیکه اول کمسنه که ذبیحه‌سیله اصنامه تقرب ایده وانك اوزره
الله تعالی اسمنك غیری‌یی ذکر ایده اول خوان کفوردر (اذن للذین یقاتلون بأنهم ظلموا)
شول مشرکلره قتال ایدن مؤمنلره جهاده اذن ویرلدی شول سببله کیم ظلم اولندیلر * روایت اولندیکه
مکه‌نك مشرکلری صحابه‌یه ایذا ایدرلردی کیمی مضروب وکیمی مشجوج پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
وسلمه شکوایه کلیجك اول انلره صبر ایدك که بن قتالله مأذون دکلم صکره بوآیت کریمه ایله قتاله
اذن ویرلدی اشبو اول آیتدرکه اول امرده نازل اولوبدر * دینلدیکه بوآیت برقوم معینین
شاننده نازل اولوبدرکه انلر مکه‌دن مدینه‌یه هجرت مراد ایتدکلرنده مشرکلر انلری هجرتدن
منع ایدرلردی اویله اولسه اونلری هجرتدن منع ایدن مشرکلر ایله قتاله اذن ویرلدیلر (وان الله
علی نصرهم لقدیر) الله تعالی اول مؤمنلره نصرته قادردر اول انلره نصری وعد ایتدی
انلردن اذای کفاری دفعه وعدی کبی (الذین اخرجوا من دیارهم بغیر حق الا ان یقولوا
ربنا الله) که انلر ناحق یره دیارلرندن چیقارلدیلر وشول قوللری ایچونکه ربمز یالکز الله جل

ذهابیله وجهنمده خلودیله زیانده‌در بوحال کونینده عظیم زیان وآشکار خسراندر * مرویدرکه بوآیت کریمه اعرابدن برقوم
شاننده نازل اولدیکه انلر هجرت ایله مدینه‌یه کلوب اسلامه کلدیلر انلرکه وجودلرنده صحت ومالارنده برکت اولوب مرامسی
اوغل وقسراقلری طای طوغردی ﴿ ٩٧ ﴾ انلر بن بودینه کیره‌لی خیره ملاقی اولدم دیدی واولکه مدینه‌یه
کلدکده جسمی مریض
ومالی ناقص اولوب
مراسی قیز طوغردی
وقسراغی کبه اولمدی
بکا شر اولدی دیو
مرتد اولدی (یدعو
من دون الله ولا یضره
ومالا ینفعه ذلك هو الضلال
البعید) الله تعالیدن غیری
برجماده عبادت ایدرکه
اکا عصیان ایتسه ضرر
ایده‌مز وطاعت ایتسه
هیچ منفعت ایده‌مز ایشته
بو فعل هدایتدن بعید
برضلالتدر (یدعوا لمن
ضره اقرب من نفعه لبئس
المولی ولبئس العشیر)
اول برشیئه عبادت ایدرکه
اندن شفاعت والله تعالی‌یه
توسل نفعی مأمول ایدر
مع هذا اول معبودینك
دنیاده قتل وآخرتده
عذابله ضرری نفعندن
یقیندر اول معبودی
نه قبیح ناصرونه چرکین
صاحبدر (ان الله یدخل
الذین آمنوا وعملوا
الصالحات جنات تجری
من تحتها الانهار ان الله
یفعل مایرید) الله تعالی
مؤمن اولوب عمل صالح ایشلیانلری اشجاری التندن نهر اقار جنتلرینه ادخال ایدر حق تعالی مراد ایتدیکنی ایشلر
موحد ومشرکی لایقاریله جزالندیرر (من کان یظن ان لن ینصره الله فی الدنیا والآخرة فلیمدد بسبب الی السماء ثم
لیقطع فلینظر هل یذهبن کیده مایغیظ) الله تعالی پیغمبرینه دنیاده اعلای کلمه ودشمننه غلبه وآخرتده علو درجه ایله

شانه‌دردیدیلر (ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض) اکر الله تعالینك ناسی بری برلریله مؤمنلری
کافرلر اوزره تسلیطله دفعی اولمسیدی (لهدمت صوامع) ییقلیردی صومعه‌لرکه انده راهبلر تعبد
ایدر (وبیع) وبیعه‌لرکه نصارانك متعبدیدر (وصلوات) که اول یهودك کنائسیدر (ومساجد) که
اول مسلمونك مسجدلریدر (یذکر فیها اسم الله کثیرا) که اول مواضع اربعه‌ده ویاخود خاصة
مساجدده الله تعالینك اسمی چوق ذکر اولنور یعنی الله تعالی ناسی بری برلریله دفع ایتمسیدی هر
نبینك شریعتنده مکان صلاتلری منهدم اولوردی موسی علیه السلام زماننده کنائس وعیسی علیه السلام
زماننده بیع وصوامع ومحمد صلی الله تعالی علیه وسلمك زماننده مساجد منهدم اولوردی (ولینصرن
الله من ینصره) الله تعالی نصرت ایدر هرکیمسه‌یه کیم انك دیننه نصرت ایده * اعدی اول
باری تعالی جل شانه اشبو وعدینی انجاز ایچون مهاجرین وانصاری صنادید عرب واکاسرهٔ
عجم وقیاصرهٔ روم اوزره تسلیط ایدوب ارض ودیارلرین انلره میراث ایتدی (ان الله لقوی
عزیز) الله تعالی انلره نصرتنه قوی وامرنده غالبدر (الذین ان مکناهم فی الارض اقاموا الصلاة
وآتوا الزکاة وامروا بالمعروف ونهوا عن المنکر) اول دیارلرندن ناحق یره چیقاریلانلر بر
قومدرکه اکر بز انلری یریوزنده تمکین ایدرسه‌وز عدولری اوزره نصرتله مدینه‌یه انزال‌الله‌که
انلرکه مراد اصحاب محمد ویا بوامتدر صلوات مکتوبه‌یی اقامت ایدرومالارنده‌که زکات مفروضه‌یی
ویررلر ومعروفله امر ومنکردن نهی ایدرلر (ولله عاقبة الامور) آخرتده ثواب وعقابدن امور
عبادك عاقبتی الله تعالی‌یه رجوع ایدر بعده پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه تسلیه ایچون
بیورلدیکه (وان یکذبوك فقد کذبت قبلهم قوم نوح وعاد وثمود وقوم ابراهیم وقوم لوط
واصحاب مدین) یامحمد اکر قومك سنی تکذیب ایدرلرسه تکذیب اولنمده‌سن یالکز دکلسن
بلکه انلردن اول کچن امتلر پیغمبرلرین تکذیب ایتدیلردی نوح علیه السلامی قومی وهود
علیه السلامی عاد قومی وصالح علیه السلامی ثمود قومی وابراهیم علیه السلامی نمرود قومی
ولوط علیه السلامی قومی وشعیب علیه السلامی اصحاب مدین تکذیب ایدوب صبر ایتدیلردی
(وکذب موسی) وموسی علیه السلام تکذیب اولندی یعنی انی فرعون وقبط تکذیب ایتدیلر
(فامليت للکافرین ثم اخذتهم فکیف کان نکیر) بن اول کافرلره آجال مقدره‌لری انقطاعنه
دکین امهال ایدوب بعده عذابله انلری اخذ ایتدم نظر ایتکه بنم انکارم نیجه اولور نعمتی
محنته وحیاتی هلاکه وعمارتی خرابه تغییر ایدرین (فکأین من قریة اهلکناها وهی ظالمة)
نیجه قریه‌که بز انك اهلنی اهلاك ایتدك حالبوکه انلر ظالمه ایدیلر (فهی خاویة علی عروشها) که
انك سقفلری دوشدکدنصکره اوزرینه دیوارلری ییقلوبدر (وبئر معطلة) ونیجه بئرکه بوادیده
صویی وآلاتی وارایکن اربابنك هلاکیله اندن استقاء اولنمز خالیه قالوبدر (وقصر مشید)
ونیجه قصر مشید مجصص مرتفع که سکانندن خالی اولوبدر * دینلدیکه اشبو بئر معطله وقصر مشید

نصرت ایتمز ظننده اولان کمسنه بیتنك سقفنه باغلیوب انکله آصلسون بوغلدقدن صکره ایپ قیرلسون اندن نظر ایتسونکه
انك غضبندن نشأت ایدن حیله‌سنی کیدررمی یاخود اول ایپ آسمانه آصوب صعود ایتسونکه پیغمبر علیه السلامه کلن
وحیی ونصرتی قطع ایتسون * دینلدیکه بو آیت کریمه اسد ﴿ ۹۸ ﴾ وغطفاندن بر قوم حقنده نازل اولمشدرکه
پیغمبر علیه السلام انلری
اسلامه دعوت ایتدکده
دیدیلرکه بزمله یهود بیننده
معاهده واردر قورقارزکه
محمده نصرت اولنمیوب ایشی
ایلرو کتمزسه یهود بزه رزق
ویرمزلر ﴿ وکذلك انزلناه
آیات بینات وان الله یهدی
من یرید ﴾ مقدم بیان
اولندیغی کبی بز اکا قرآنی
احکام واخباری مشتمل
آیتلرله کوندردك الله
تعالی مراد ایتدیکنی
بو آیتلرله هدایتده ثابت
ایدر ﴿ ان الذین آمنوا
والذین هادوا والصابئین
والنصاری والمجوس
والذین اشرکوا ان الله
یفصل بینهم یوم القیمة
ان الله علی کل شیء شهید ﴾
شونلرکه مؤمن اولدیلر
وانلرکه یهود وستاره
پرست ودین عیساده
اختلافله نصرانی وآتش
پرست وبت پرست
اولدیلر الله تعالی قیامتده
انلرك بیننی حق وباطلی
تمیز ایله حکم وفصل
ایدر تحقیق الله عظیم الشان
هر شیئه عالم و اکاه
واحواللرینه مراقبدر ﴿ الم تر ان الله یسجد له من فی السموات ومن فی الارض والشمس والقمر والنجوم
والجبال والشجر والدواب وکثیر من الناس وکثیر حق علیه العذاب ومن یهن الله فما له من مکرم ان الله یفعل ما یشاء ﴾ ایا سن
بیلمزمیسنکه سموات وارضده اولان مخلوقات وشمس وقمر وکواکب وطاغلر واغاجلر وحیوانات وناسك اکثری

ایکیسی دخی یمنده‌در اما قصر بر جبلك قله‌سنده وبئر ایسه اول جبلك سفحنده‌در هر برینك اربابی
نعمتده ایکن اکا کافر اولدقلری ایچون الله تعالی انلری هلاك ایدوب اول بئر وقصر خالی قالدی *
روایت اولندیکه اول بئر حضرموتده «حاضوراء» دینور بر بلده‌ده ایدیکه صالح علیه السلامه ایمان
کتوروب عذابدن نجات بولان درت بیك کیمسه صالح علیه السلامله بیله اول حضرموته کلدکلرنده
صالح علیه السلام وفات ایتدی اول اجلدن اکا حضرموت دینلدی وآنده حاضورایی بنا ایتدیلر
واول بئر اوزره قرار ایدوب تناسلله کثرت بولدیلر * بعده اصنامه عبادت ایدر اولوب کافرین
اولدیلر الله تعالی انلرك اوزره حنظلة بن صفوان نام رجلی پیغمبر کوندردیکه اول انلرك حمالی
ایدی انلری توحیده ودین حقه دعوت ایدیجك سوقده ایکن انی قتل ایتدیلر اول سببدن الله
تعالی انلری هلاك ایدوب بئر وقصرلرین خالی ومعطل ایتدی ﴿ افلم یسیروا فی الارض ﴾ انلر
بر یوزنده سیر ایتمزلرمیکه هلاك اولان اقوام کافرینك مصارعن کوروب اعتبار ایده‌لر اکرچه
مسافرت ایتمشلر ایسه‌ده لکن اول قصد اوزره مسافرت ایتمشلردر ﴿ فتکون لهم قلوب یعقلون
بها ﴾ تاکه قلبلرینه تیقظ کلوب الله تعالینك وحدانیتن نظر واعتبارله بیله‌لر ﴿ او آذان یسمعون
بها ﴾ ویا آذانلری اولوب انکله قرون ماضیه اخبارینی ایشتمکله تذکر واتعاظ ایده‌لر ﴿ فانها
لا تعمی الابصار ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور ﴾ دین امرینه عمای بصر ضرر ایتمز بلکه
اکا ضرر ایدن صدورده اولان قلوبك عماسیدر * زیراکه بصر ظاهر بلغه ومتعه‌در اما که بصر
قلبدرکه دینه نفع ایدر * دینلدیکه سورهٔ اسراده مذکور ﴿ ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة
اعمی ﴾ آیتی نازل اولیجق ابن ام مکتوم پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه کلوب یا رسول الله بن دنیاده
اعمایم آخرتده دخی اعمامی اولورم دیدی اول سببدن بو آیت نازل اولدی ﴿ ویستعجلونك بالعذاب
ولن یخلف الله وعده ﴾ مشرکون وعد اولندقلری عذابك استعجالن ایدرلر والحال الله تعالی
وعدینه خلف ایتمز * زیرا انك خبرنده خلف اولمز البته انلره ایعاد ایتدیکی شیئی ایرکورر
اکرچه مدت مدیده‌دن صکره ایسه‌ده لکن صبوردر عقوبتنده عجله ایتمز ﴿ وان یوما عند
ربك کالف سنة مما تعدون ﴾ وانلرك استعجال ایتدیکی عذابلری کونك ربك جل شانه
عندنده طولده مقداری دنیا ییللرندن سزك عد ایتدیککز بیك ییلجه‌در ویاخود انلرك
استعجال ایتدکلری عذابلری ایامندن بر یوم ثقل و استطاله وشدتده بیك سنه مقدارنجه‌در
اویله اولسه انلر اکا نیجه استعجال ایدرلر * نتکم دینلدیکه ایام هموم طوالدر وایام سرور
قصاردر ویاخود رب تعالی عندنده بر کونله بیك ییل امهالده مساویدر * زیرا اول دیلدیکی
وقتده انلری اخذه قادردر تأخیرله بر شیء فوت اولمز ﴿ وکأین من قریة املیت لها وهی ظالمة
ثم اخذتها والی المصیر ﴾ نیجه قریه اولدیکه انك اهلی کافره اولوب بز انلره امهال ایتدیکمزدن
صکره دنیاده عذابله اخذ ایتدك آخرتده ایسه مصیرلری بزه‌در آنده عذاب اکبرله عذاب
(ایدرز)

الله تعالی‌یه سجده ایدرلر وناسك چوغی دخی سجده‌دن ابا ایتمکله اوزرلرینه عذاب حکم اولنمشدر الله تعالی اول کمسنه
یکه شقاوتله ذلیل ایده انکچون هیچ کرم وسعادت یوقدر تحقیق الله تعالی دیلدیکنی ایشلر ﴿ هذان خصمان اختصموا
فی ربهم فالذین کفروا قطعت لهم ثیاب ﴿ ۹۹ ﴾ من نار یصب من فوق رؤسهم الحمیم یصهر به ما فی بطونهم
والجلود ولهم مقامع
من حدید ﴾ مؤمن
وکافرلردن ایکی فرقه
ربلرینك دین امرنده
مخاصمه ومجادله ایتدیلر
شونلرکه دین اسلامی
انکار ایتدیلر انلر ایچون
جثه‌لری مقداری آتشدن
ثوبلر اولوب الباس اولنور
وباشلری دلینوب غایت
قینار صودوکیلور وانکله
قارنلرنده اولان بغرصاق
وجکرلری اریوب اول
حرارت دریلرینه دخی
تأثیر ایدر وانلری
تعذیب ایچون زبانیلرك
یدنده تیموردن کورزلر
واردر * مرویدرکه اهل
کتاب ایله مؤمنلر مخاصمه
ایتدیلر یهود ونصاری
دیدیلرکه بزم پیغمبرمز
مقدم ودینمز قدیم والله
تعالی‌یه احقز مؤمنلر
جوابنده بز پیغمبرمزه
وسزك پیغمبرلریکزه
ایناناورز سز بزم پیغمبرمزی
وکتابمزی بیلورکن
حسدکزدن ایناغمزسز مع
هذا حق بزم طرفمزده‌در
دیدیلر بناءً علیه آنلرك
خصومتلرینی فصل طریقی اوزره بو آیت کریمه نازل اولدی ﴿ کلما ارادوا ان یخرجوا منها من غم اعیدوا فیها وذوقوا
عذاب الحریق ﴾ هر بار اول آتشك غمندن خروج مراد ایتسه‌لر اول کورزله کیرویه اعاده اولنورلر وملائکه انلره یاقیجی
آتشك عذابنی دادك دیه‌لر ﴿ ان الله یدخل الذین امنوا وعملوا الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار یحلون فیها من اساور من

ایده‌رز ﴿ قل یا ایها الناس انما انا لکم نذیر مبین ﴾ دیکل که یا کفار مکه بن سزه الله تعالیدن نذیرمکه
انذار ایتدیکم شیئی سزه ایضاح ایدرین ﴿ فالذین آمنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة ورزق کریم ﴾
شونلرکه ایمان واعمال صالحه ایله متصف اولدیلر انلر ایچون ذنوبلرینه مغفرت ورزق لاینقطع
واردرکه اول جنتدر ﴿ والذین سعوا فی آیاتنا معاجزین اولئك اصحاب الجحیم ﴾ شونلرکه بزم
آیتلریمز ابطالنه سعی ایتدیلر ناسی ایماندن تثبیط ایدر ویاخود هر بری صاحبینك عجزینی اظهار
مراد ایدر اولدیغی حالده * ایمدی انلر نار موقده اصحابیدر ﴿ وما ارسلنا من قبلك من رسول
ولا نبی ﴾ یا محمد سندن اول هر رسولکه اکا جبریل علیه السلام وحیله آشکاره کلور وهر نبی‌که
اکا الهام ومنامله بیلدیریلور ﴿ الا اذا تمنی ﴾ اول بر شیئی سوسه ویا اشتها ایتسه ویا امر اولنمیان
شیئی نفسنده تحدیث ایتسه ﴿ القی الشیطان فی امنیته ﴾ شیطان انك حدیثنه القا ایدر واکا یول بولور
واکثر مفسرین دیدیلرکه یعنی قچان اول رسول ویا نبی کتاب الهی تلاوت وقراءت ایتسه شیطان
انك تلاوتنه القا ایدر ﴿ فینسخ الله ما یلقی الشیطان ﴾ الله تعالی ایسه اول شیطانك القا ایتدیکنی
ابطال واذهاب ایدر ﴿ ثم یحکم الله آیاته ﴾ بعده الله تعالی امر آخرته استغراقه داعی اولان
آیاتنی تثبیت ایدر ﴿ والله علیم حکیم ﴾ الله تعالی ناسك احوالنی بیلور فعلنده حکمتن اظهار
قیلور * ابن عباس رضی الله عنهما وانك غیری بعض مفسرین دیدیلرکه وقتاکه پیغمبریمز
صلی الله علیه وسلم قومنك کندیدن تولیسن کوردی نفسنده تمنی ایتدیکه الله تعالیدن اکا
بر شیئی کوندریله که انکله قومی بیننی تقریب ایده اویله اولسه بر کون اول قریش ایله
بر مجلسده ایدی * والنجم * سوره‌سی نازل اولوب انی انلره اوقودی * افرأیتم اللات والعزی
ومناة الثالثة الاخری * قولنه ایریشیجك شیطان انك لسانه القا ایدوب * تلك الغرانیق
العلی وان شفاعتهن لترتجی * دیدی قریش انی ایشیدیجك سوندیلر * پیغمبریمز صلی الله علیه
وسلم اندن صکره سوره‌نك آخرینه دکین اوقیوب سجده‌یه واردیلر اندن مشرکون سرورله اول
مجلسدن طاغلدیلر محمد بزم آلهه‌مزی احسن ذکرله ذکر ایتدی بلدك که الله تعالی احیا
واماته وخلق وارزاق ایدر وبزم آلهه‌مز انك عندنده شفاعت ایدر چون محمد بزم آلهه‌مز
ایچون نصیب قیلدی شمدنکرو انکله اولورز دیدیلر اخشام اولیجق جبریل علیه السلام
اکا کلوب دیدیکه یا محمد نه ایشلدك الله تعالیدن سکا کتورمدیکم شیئی ناسه تلاوت ایلدك
اندن پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم زیاده خوفله حزین اولدی اویله اولسه الله تعالی بو آیتی
انزالله انی تعزیه قیلدی ﴿ لیجعل ما یلقی الشیطان فتنة للذین فی قلوبهم مرض والقاسیة قلوبهم ﴾
تاکه الله تعالی شیطان القا ایتدیکی شیئی فتنه قیله شول کمسه‌لره کیم قلبلرنده شك ونفاق
اولوبدر وقلبلری حق قبولدن قالوبدرکه انلر مشرکوندر ﴿ وان الظالمین لفی شقاق بعید ﴾
منافقون ومشرکون بر خلافده‌درکه اول حقدن ویا رسول ومؤمنلردن بعیددر ﴿ ولیعلم الذین

ذهب ولؤلؤاً ولباسهم فیها حریر﴾ الله تعالی اول خصملردن مؤمن اولوب عمل صالح ایشلیانلری اشجاری تحتندن ایرمقلر
جریان ایدن جنتلره ادخال ایدر وانلر جنتده التون وایجو بیله زکلر ایله حلی لنورلر وانده انلرك لباسلری حریردر
﴿وهدوا الی الطیب من القول وهدوا الی صراط الحمید﴾ اول مؤمنلر

کلام طیبه هدایت اولنه لرکه اول کلمهٔ
توحیددر یاخود آخرتده
﴿الحمدلله الذی اذهب عنا
الحزن﴾ قولیدر واول
اهل ایمان الله تعالینك حمد
اولنان دین اسلام یولنه
هدایت اولنه لر ﴿ان الذین
کفروا ویصدون عن سبیل
الله والمسجد الحرام الذی
جعلناه للناس سواءً العاکف
فیه والباد ومن یرد فیه بالحاد
بظلم نذقه من عذاب الیم﴾
شونلرکه کافر اولدیلر وناسی
سبیل اللهدن ومسجد حرامدن
منع ایتدیلر اویله مسجد
حرامکه بز انی ناس ایچون
کرك انده مقیم کرك غربا
مسافره قبله قیلدقکه
مناسك حجی ادا ایده لر
کیمکه حرم شریفده ظلمله
حقدن میل والحادی
مراد ایدرسه بز اکا عذاب
الیمی دادتریرز ﴿واذبوّأنا
لابراهیم مکان البیت ان
لاتشرك بی شیئا وطهر بیتی
للطائفین والقائمین والرکع
السجود﴾ ویاد ایله که بز
ابراهیم ایچون بیت شریفك
مکانی تعیین وبیان ایلدك
ووحی ایتدك که بکا برشی
اشراك ایتمه وبنم بیتمی
طواف ایدنلر وانده اقامت ایدنلر ورکوع وسجود ایدنلر ایچون بتلردن وناشایان شیلردن تطهیر ایله ﴿واذن
فی الناس بالحج یأتوك رجالاً وعلی کل ضامر یأتین من کل فج عمیق﴾ وناسی حجه دعوتله ندا ایله یا ابراهیم که پیاده وزبون
دوه لره سوار ایله هر ایراق یوللردن سکا کله لر ﴿لیشهدوا منافع لهم ویذکروا اسم الله فی ایام معلومات علی مارزقهم

اوتوا العلم انه الحق من ربك فیؤمنوا به فتخبت له قلوبهم﴾ وتاکه علم توحید وعلم قرآن ویریلانلر
بیله لرکه قرآن حقدرکه من عندالله نازل اولوبدر ویاخود شیطانی القایه تمکین الله تعالیدن
صادر اولوبدر * زیراکه آدم علیه السلامدنبرو جنس انسده عادةالله انك اوزره جاریدر اول الله
تعالی یه ویاقرآنه تصدیق ایده لر واکا قلبلری انقیاد وخشیت ایده ﴿وان الله لهادی الذین آمنوا
الی صراط مستقیم﴾ الله تعالی مؤمنلری اشکال ایتدکلری شیئده طریق قویمه هدایت ایدیجیدر
﴿ولایزال الذین کفروا فی مریة منه﴾ وکافرلر قرآندن ویارسولدن ویاشیطانك امرندن انك
امنیه سنه القا ایتدیکندن شکده اولمقدن زائل اولمزلر ﴿حتی تأتیهم الساعة بغتة﴾ تاشول وقته دکین که
انلره فجأة موت ویاقیامت کله ﴿او یأتیهم عذاب یوم عقیم﴾ ویاانلره یوم بدر عذابی کله اکا عقیم
دینلدی * زیرا اول کونده کفاره خیر اولمدی ریح عقیم کبی که اول سحاب ومطرله کلمز زیراکه
اول کونده کیجه یی کورمدیلر کیجه اولمدن قتل اولندیلر ﴿الملك یومئذ یحکم بینهم﴾ یوم قیامتده
ولایت وحکم یالکز الله تعالینك اولور اکا منازع اولمز مؤمنلر وکافرلر بیننده حقله حکم ایدر
﴿فالذین آمنوا وعملوا الصالحات فی جنات النعیم﴾ شونلرکه ایمان واعمال صالحه ایله متصف اولدیلر
انلر جنات نعیمده در ﴿والذین کفروا وکذبوا بآیاتنا فاولئك لهم عذاب مهین﴾ شونلرکه
کفرله وآیتلریمزی تکذیبله متصف اولدیلر انلر ایچون عذاب شدید واردرکه انده اهانت
اولنورلر ﴿والذین هاجروا فی سبیل الله ثم قتلوا اوماتوا لیرزقنهم الله رزقا حسنا﴾ شونلرکه
الله تعالینك طاعتنده هجرت ایتدیلر اوطان وعشائرلرندن آیرلدیلر اول حالتده قتل اولندیلر
ویاخود حتف انفله اولدیلر الله تعالی انلره رزق جنت ویررکه اول انلردن ابدا کسلمز
ویاخود ربلری عندنده احیا اولوب رزقلنورلر ﴿وان الله لهو خیر الرازقین﴾ الله تعالی
رازقلرك خیرلوسیدرکه دیلدیکنه رزقی حسابسز ویرر ﴿لیدخلنهم مدخلا یرضونه﴾ انلری
بر مدخله ادخال ایدرکه اکا راضی اولورلرکه اول جنتدرکه انده استیوب دیلدکلرین
بولورلر ﴿وان الله لعلیم حلیم﴾ الله تعالی انلرك نیاتنی بیلور اساءت اهلنه حلم ایدر عقوبته
عجله ایتمز ﴿ذلك﴾ امر سزه ذکر ایتدیکمز کبیدر ﴿ومن عاقب بمثل ماعوقب به ثم بغی علیه
لینصرنه الله﴾ برکمسه که ظالمنه جزا ایده انك اکا ظلمی مثلیله بعده انك اوزره تعدی اولنه
الله تعالی اکا اول ظالمی اوزره البته نصرت ایدر * اشبو آیت مشرکلردن بر قوم شاننده
نازل اولوبدرکه انلر شهر حرامده مسلمیندن بر قوم اوزره قتاله کلدیلر مسلمون ایسه
شهر حرامده قتالدن کراهت ایدوب انلری منع ایتمك دیلدیلر مشرکون ایسه ممتنع اولمیوب
مسلمینه قتال ایتدیلر الله تعالی مسلمینه نصرت ایدوب حتی که مشرکین اوزره غالب اولدیلر
لکن مسلمونك قلوبنده قتاللری شهر حرامده اولمسنه کراهت وملالت اولمغین اشبو آیتله
دفع اولندی ﴿ان الله لعفو غفور﴾ الله تعالی انتصار ایدنه عفو غفوردر انتقامده هواسنه
اتباع

من بهیمة الانعام فکلوا منها واطعموا البائس الفقیر﴾ تاکه انلر کندیلری ایچون دنیوی واخروی منفعتلرینه حاضر اوله لر
وایام عشر ذی الحجه ده لبیك ایله یاخود ذبح قربان وتشریقده اسم الهی ذکر ایده لرکه الله تعالی انلره قربان ایچون دوه
وبقر وغنمدن ویرمشیدی اول هدایا

وضحایا کزدن اکل ایدك اهل جاهلیت کبی ایتمیك واندن بینوا
وتنکدسته فقیره یدیرك
﴿ثم لیقضوا تفثهم ولیوفوا
نذورهم ولیطوفوا بالبیت
العتیق﴾ بعده وسخلرینی
ازاله ایتسونلر وشرعه
موافق نذرلرینه وفا ایتسونلر
﴿ذلك ومن یعظم حرمات الله
فهو خیرله عندربه واحلت
لکم الانعام الامایتلی علیکم
فاجتنبوا الرجس من
الاوثان واجتنبوا قول
الزور﴾ بومذکورلر اعمال
واحکام بحدر هرکیمکه
الله تعالینك حرمت
واحکامنی تعظیم ایده اول
تعظیم انکیچون ربسی
عندنده ثواب جهتیله
خیرلودر وسزه ذبح
ایتدیککز ابل وبقر وغنم
حلال قلندی مکر سورهٔ
مائده اولنده * حرمت
علیکم * آیتنده تلاوت
اولنان عارضی حرام
اولمشلردر شول عین
رجس اولان بتلردن
اجتناب ایدك وخلاف
سویلمکدن ویلان شاهدلکی
ایتمکدن دخی اجتناب ایدك
﴿حنفاء لله غیر مشرکین به
ومن یشرك بالله فکأنما خرّ
من السماء فتخطفه الطیر او تهوی به الریح فی مکان سحیق﴾ انلر الله تعالی یه شرك ایتمیوب خالص اسلام اوزره اولدقلری
حالده در کیمکه الله تعالی یه شرك کتوره اول کمسنه کویا کوکدن یره دوشمکله هلاك اولوب لاشه یجی قوشلر انك
اعضاسنی پاره لرلر یاخود روزکار انی بر بعید دستکیر اولمز محله انداخته ایده یعنی کیمکه اوج ایماندن حضیض کفره دوشرسه

اتباع ایدوب الله تعالینك دیننه اعراض ایتمشیکن زیرا * ولمن صبر وغفر ان ذلك لمن عزم
الامور * مقتضاسنجه صبر وتجاوزی عزم اموردن ایکن ترك ایلدی اشبونده عفو ومغفرت ایدر
اولیجق انك غیری اکا اولی اولور ﴿ذلك بان الله یولج اللیل فی النهار ویولج النهار فی اللیل﴾ اشبو
مذکور شول سببله درکه الله تعالی شمسی تغییبیله کیجه نك ظلمتن کوندزك ضوئی مکاننه ادخال ایدر
ویاخود کیجه وکوندزك هر بریندن نقص ایتدیکی دکلو آخرده زیاده ایدر ﴿وان الله سمیع بصیر﴾
الله تعالی معاقب ومعاقبك اقوالنی ایشیدر وافعالنی کورر ﴿ذلك بان الله هو الحق﴾ اشبو کمال قدرت
وحلمله وصف شول سببله درکه الله تعالی نفسنده ثابت وذاتنده وحید واجبدر زیرا وجودینك
وجوبی ووحدتی اقتضا ایدرکه مبدء کل اوله ﴿وان مایدعون من دونه هو الباطل﴾ والله تعالیدن
غیری هرشیئکه مشرکون اکا عبادت ایدر اول باطلدر حد ذاتنده معدومدر ویا الوهیتی
باطلدر ﴿وان الله هو العلی الکبیر﴾ الله تعالی جمیع اشیا اوزره غالبدر واکا شریك اولمقدن
کبیردر ﴿ألم تر ان الله انزل من السماء ماء فتصبح الارض مخضرة﴾ کورمزمیسنکه الله تعالی
سمادن یغمور ایندیرر انکله اوتلر بتوب بر یوزی یشللنورلر ﴿ان الله لطیف خبیر﴾ الله تعالی
لطیفدرکه علمی جلیل ودقیقه ایدر تدابیر ظاهره وباطنه یه خبرداردر ﴿له مافی السموات
ومافی الارض﴾ سموات وارضده اولان هرشیء انك خلقی وملکیدر ﴿وان الله لهو الغنی
الحمید﴾ الله تعالی هرشیئدن غنیدر ذات وصفاتیله حمدی مستوجبدر ﴿ألم تر ان الله سخر لکم
مافی الارض والفلك تجری فی البحر بأمره﴾ کورمزمیسنکه الله تعالی بر یوزنده کی دوابی
سزه تسخیر ایتدیکه اکا یرده رکوب ایدرسز ودریاده سزه فلکی تسخیر ایتدیکه انك امریله
انی انده یوریدرسز ﴿ویمسك السماء ان تقع علی الارض الا باذنه﴾ وسمایی امساك ایدرکه بر
اوزره دوشمیه مکرکه یوم قیامتده انك امریله دوشه ﴿ان الله بالناس لرؤف رحیم﴾ الله تعالی
ناسه رأفتلو ورحمتلودرکه انلر ایچون اسباب استدلالی تهیئه ایتدی وابواب منافعی انلره
فتح ایتدی واسباب مضاری انلردن دفع ایتدی ﴿وهو الذی احیاکم ثم یمیتکم ثم یحییکم﴾
اول الله تعالی سزی عدمدن وجوده کتوردی وآجالکز منقضی اولدیغنده سزی اماته
وآخرتده احیا ایدر ﴿ان الانسان لکفور﴾ جنس انسان الله تعالینك نعمتلرینه کفوردر
﴿لکل امة جعلنا منسکاهم ناسکوه﴾ هر اهل دین ایچون بر متعبد ویا شریعت قیلدقکه
انکله تعبد ایدرلر ویاموضع قربان قیلدقکه انی انده ذبح ایدرلر ﴿فلاینازعنك فی الامر﴾
اعدی سائر ارباب ملل دینده ویا مناسکده سکا نزاع ایتمسون * زیرا انلرك کیمی جاهل
وکیمی معانددر ویاخود سنك دینك امری نزاعی قبولدن اظهردر * دینلدیکه اشبو آیت
کفار خزاعه شاننده نازل اولوبدرکه انلر صحابه یه دیدیلرکه سزه نولدیکه الکزله قتل
ایتدیککزی اکل ایدوب الله تعالی قتل ایتدیکنی اکل ایتمزسز ﴿وادع الی ربك انك لعلی

هواو نفسی انی پریشان و پامال ایدر ووسوسۀ شیطان انی وادیء ضلالته انداخته ایدوب نابود اولور (ذلك ومن یعظم شعائرالله فانها من تقوی القلوب لکم فیها منافع الی اجل مسمی ثم محلها الی البیت العتیق) بوبتلردن ویلانلردن مجتنب کسه والله تعالینك مناسك حجی یاخود قربانی عیبسز اوله‌رق تعظیم ایده واول تعظیم قلبلریله الله تعالیدن اتقا ایتدکلرندندر اول قربانلرك سودندن ویپا غیسندن و رکوبکزدن ویوك وضعکزدن قربان وقتی کلنجیه‌دك سزه منفعتلر واردر صکره بیت شریف قدیمه نحر وجوبنده انك ذبح و قربانی محلیدر (ولکل امة جعلنا منسکاً لیذکروا اسم الله علی مارزقهم من بهیمة الانعام فالهکم اله واحد فله اسلموا و بشر المخبتین) هر اهل ادیان ایچون قربان ذبح ایده‌جك مکان قیلدق تاکه انلره رزق ویریلن قربانلری ذبح ایتدکلری حینده الله تعالینك اسمنی ذکر ایده‌لر الهکز اله واحددر اکا اطاعت ایدك یا محمد مطیع ومتواضعلری جنتله مژده ایله (الذین اذا ذکر الله وجلت قلوبهم والصابرین علی ما اصابهم والمقیمی الصلوة ومما رزقناهم ینفقون) انلرکه عندلرنده الله تعالی ذکر اولنسه انك هیبتندن قلبلری دترر وانلره اصابت ایدن محن ومشقته صبر ایدیجیلردر وصلوة مکتوبه‌یه وقتیله اقامت ایدیجیلردر وبزم انلره ویردیکمز رزقلردن وجوه خیره صرف وانفاق ایدرلر (والبدن جعلناها لکم من شعائر الله لکم فیها خیر فاذکروا اسم الله علیها صواف فاذا وجبت جنوبها فکلوا منها واطعموا القانع والمعتر کذلك سخرناها لکم لعلکم تشکرون) قربان ایچون مکه‌یه سوق اولنان دوه وبقر (غایت

هدی مستقیم) ناسی ربك جل شانه‌نك توحید وعبادتنه دعوت ایتکه سن حقه ایرکورر طریق سوی اوزره‌سن (وان جادلوك) اکرامر ذبایحده ویاامر دینده سکاجدال ایدرلرسه حالبوکه حق ظاهر وحجت لازمه اولوبدر (فقل الله اعلم بما تعملون) دیکل که الله تعالی مجادله وسائر امور باطله‌دن ایتدیککزه اعلمدر یوم قیامتده جزا کزی ایدر (الله یحکم بینکم یوم القیامة فیما کنتم فیه تختلفون) الله تعالی یوم قیامتده سزدن مؤمنلر وکافرلر بیننی امر دیندن اختلاف ایتدیککز شیئی ثواب وعقابله فصل ایدر دنیاده حجج وآیاتله فصل ایتدیکی کبی (ألم تعلم ان الله یعلم مافی السماء والارض) بیلمدکمی که الله تعالی سماده وارضده اولان اشیانك جمیعن بیلور اکا هیچ شیء خفی اولمز (ان ذلك فی کتاب) اشبو اشیانك جمیعی لوح محفوظده ثابتدر (ان ذلك علی الله یسیر) انی لوح محفوظده اثبات ویابینکزده حکم الله تعالی‌یه آساندر زیرا انك جمله معلوماته علمی علی السویه‌در (ویعبدون من دون الله مالم ینزل به سلطانا ومالیس لهم به علم) انلر الله تعالیدن غیری بر شیئه عبادت ایدرلرکه اکا عبادت جوازینه دلالت ایدر نه حجت ودلیللری ونه علم معقوللری واردر (وما للظالمین من نصیر) اشبو ظلم مثللی ارتکاب ایدنلره مذهبلرین تقریر ایدر ویاانلردن عذابی دفع ایدر نصیر یوقدر (واذا تتلی علیهم آیاتنا بینات تعرف فی وجوه الذین کفروا المنکر) قچان انلره آیتلریمز تلاوت اولنسه‌که اول عقائد حقه واحکام الهیه‌یه واضحات الدلاله‌در اکا کافرلرك وجوهنده انکاری بیلورسن * زیرا که انده کراهت وعبوس کوررسن (یکادون یسطون بالذین یتلون علیهم آیاتنا) قریب اولورلرکه شول اوزرلرینه آیتلریمز تلاوت ایدنلری قهر وعنفله بطش ایده‌لر (قل أفأنبئکم بشر من ذلکم النار) دیکل که سزه خبر ویره‌یممی انیکه شول آیتلریمز تلاوت ایدنلره اولان غیظ وسوء قصدیکزدن شر واشد اوله‌که اول ناردر (وعدها الله الذین کفروا) که الله تعالی انی کافرلره وعد ایتدی (وبئس المصیر) اول نار نه‌چرکین قرارکاه اولور (یاایها الناس ضرب مثل فاستمعوا له) یاناس سزه بر حال مستغربه ویاقصۀ رائقه تبیین اولندی * ایمدی انك شاننی تدبر وتفکرله استماع ایدك (ان الذین تدعون من دون الله لن تخلقوا ذبابا) شول اصنام که الله تعالیدن غیری اکا عبادت ایدرسز بر ذباب خلقنه قادر اولمزلر (ولو اجتمعوا له) اکرچه انك خلقنه اجتماع ایدرلرسه‌ده (وان یسلبهم الذباب شیئا لایستنقذوه منه) واکر ذباب اول اصنام اوزرندن بر شیء سلب ایتسه انلرانی ایقاذه قادر اولمزلر * روایت اولندیکه مشرکون اصناملرین زعفرانله طلارلردی قورودیغنده ذباب انی استیلاب ایدردی ودخی اصناملری اوکنه طعام قویوب ذباب اکا اوشردی ودخی اول اصناملری انواع جواهرله تزیین ایدر والوان طیبله تطییب ایدرلر اول طیبدن دوشنی طائر وذباب استلاب واخذ ایدیجك اول اصنام هیچ بر شیئه قادر اولمزدی * ایمدی بونلرك

ذبحنی سزکچون دین الله نشانلرندن قیلدقکه انك ذبحنده سزه دنیوی واخروی خیر واردر اول دوه‌یی ایاقلری اوزره ایکن اسم اللهی ذکر ایله ذبح ایدك اول قربان یانی اوزره دوشوب جان ویردکده انك لحمندن اکل ایدك واندن غیر سائل وسائل فقرایی اطعام ایدك بوقربانلری قیاما ذبح ایتدردیکمز کبی انلری بوعظمت وقوتلریله سزه مسخر ایتدککه شاید سزه ایتدیکمز انعامه شکر ایده‌سز (لن ینال الله لحومها ولادماؤها ولکن یناله التقوی منکم کذلك سخرها لکم لتکبروا الله علی ماهدیکم وبشر المحسنین) اول قربانلرك تصدق اولنان لحملری وذبحنده آقان قانلری موقع قبولده اولمز ولکن سزدن تقوی وامر باریده تعظیم ولوجه الله اولان شی موقع قبولده‌در ذکر اولندیغی کبی اول قربانلر سزه رام اولدی تاکه اول تسخیر طریقیله ارشاد اوزره اولوب ذبحکز عندنده تکبیر کتوروب الله تعالی‌یی تعظیم ایده‌سز جمله عملرنده الله تعالانك رضاسنی طلب ایدنلری جنتله تبشیر ایله * مرویدرکه زمان جاهلیتده ذبح ایتدکلری قربانلر بنك قاننی الله تعالی‌یه تقرب زعمیله کعبه‌نك دیوارینه سوررلردی مسلمانلر دخی انلره تشبیه مراد ایتدکلرنده بوآیت کریمه ایله نهی اولندیلر (ان الله یدافع عن الذین امنوا ان الله لایحب کل خوّان کفور) تحقیق الله تعالی مؤمنلردن مشرکلرك اذاسنی دفع ایدر الله تعالی دینه خیانت وکفران نعمت ایدنلرك جمله‌سنی سومز (اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا وان الله علی نصرهم لقدیر) شول مقاتله ایدن مشرکلر ایچون مؤمنلر ظلم اولندقلری سببیله جهاده اذن ویرلدی الله تعالی مؤمنلره نصرت ایتمکه البته قادردر * مرویدرکه مکه

غایت جهالتن بیاندرکه شول مقدوراتك کلنه قادر وموجوداتك بأسرها ایجادنده تفرد ایدن الله تعالی‌یه اشراك ایده‌لر شول تماثیلی‌که اعجز اشیادر شول حیثیتدنکه احیانك اقل اقلی واذل اذلی خلقنه اجتماعلری ایله قادر اولمدقلرندن ماعدا اول اقلی اذلاه مقاومته دخی قوتلری اولمیه بلکه کندیلردن انی دفعه وعندنده‌کی شیئی اندن استنقاذه قادر اولمیه‌لر (ضعف الطالب والمطلوب) بزوصفلو عابد ومعبود ضعیف اولدی * دینلدیکه طالب ذبابدرکه صنمدن طیبی سلب ایتمك دیلر ومطلوب صنمدرکه ذباب اندن سلبی طلب ایدر ویاخود امر عکس اوزره‌درکه طالب صنم ومطلوب ذبابدر (ماقدروا الله حق قدره) مشرکون الله تعالی‌یی عظمتنه لایق وجهله تعظیم ایتمدیلر وانی حق معرفتیله بیلمدیلر وحق صفتیله وصف ایتمدیلر شول حیثیدنکه ذبابدن امتناعه قادر اولمیان شیئی اکا اشراك ایتدیلر والوهیتدن ابعد اشیاء اولان شیئی انك اسمیله تسمیه ایتدیلر (ان الله لقوی عزیز) الله تعالی جمیع ممکناتی خلقه قویدر اکا هیچ شئی غالب اولمز انلرك اصنامی ایسه اقل مخلوقاتدن عاجزه ومقهوره‌در (الله یصطفی من الملائکة رسلا ومن الناس) الله تعالی ملائکه‌دن رسوللر اختیار ایدرکه انلکه انبیابیننه وصله توسط ایدرلر وناسدن دخی رسوللر اختیار ایدرکه سائر ناسی حقه دعوت ایدرلر وکندیلره نازل اولانی انلره ایرکوررلر کأنه الله تعالی الوهیتده وحدانیتن تقریر وصفاتنده غیرك مشارکتن نفیدنصکره بیان ایتدیکه رسالت ایچون اصطفا اولنمش عبادی واردرکه ناس انلره اجابت واقتدا ایله عبادة اللهه توسل ایدرلرکه اول اعلای مراتب ومنتهای درجاتدرکه مشرکون پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه حسدلرندن * انزل علیه الذکر من بیننا * اول بزم اکبر واشرفمز دکل ایکن ارامزدن قرآن نزولنه اولمی مختص اولدی دیوانکار ایدیجك اشبوآیتله خبر ویرلدیلرکه اختیار الله تعالینکدر رسالتنه عبادندن دیلدیکن اختیار ایدر (ان الله سمیع بصیر) الله تعالی انلرك مقالتنی ایشیدر ورسالتنه اختیار ایتدیکن کورر (یعلم مابین ایدیهم وماخلفهم) الله تعالی انلرك تقدیم وکرك تخلیف ایتدیکن بیلور ویاخود عمل ایتدکلرینی وعمل ایده‌جکلرینی بیلور ویاخود ملائکه ورسلی خلق ایتمزدن اولکی احواللرین وانلرك فناسندنصکره‌کی احواللرن دخی بیلور (والی الله ترجع الامور) امورك کلیسی اکا رجوع ایدرکه اول بالذات انك مالکیدر حکم وتدبیر واختیارندن سؤال اولنمز وآخرتده عبادك ثواب وعقابدن عواقب اموری اکا عائد اولور (یاایها الذین آمنوا ارکعوا واسجدوا) یامؤمنلر صلاتکزده رکوع وسجود ایدك اول ایکیسیله امر اولندی * زیرا که اول اسلامده رکوع وسجود یوغیدی ویاخود نمازقیلك رکوع سجود انك اعظم ارکانی اولدیغیچون اول انلکه تعبیر اولندی ویاخود الله تعالی‌یه خضوع وسجود ایدك (واعبدوا ربکم) وربکز جل شانه‌یی توحید وسائر اصناف عبودیتیله اکا عبادت ایدك (وافعلوا الخیر) فعل وترککزده سزه خیر و

مشركلري مؤمنلره اذا ايدوب كيمي مضروب سرشكسته حضور نبوي‌يه شكوايله كلورلردي افندمز عليه السلام انلره صبر ايدك بن هنوز قتاله امر اولنمامشم دير ايدي چونكه هجرت واقع اولدي مؤمنلردن مكه‌ده قلانلري هجرتدن منع ايدن مشركلرله قتاله اذن ويرلدي بو آيت كريمه قتاله اذن ويريلن اولكي آيتدر دينلدي ﴿ ١٠٤ ﴾ ﴿ الذين اخرجوا من ديارهم بغير حق الا ان يقولوا ربنا الله ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع وبيع وصلوات ومساجد يذكر فيها اسم الله كثيراً ولينصرن الله من ينصره ان الله لقوي عزيز ﴾ شونلركه ناحق ديارلري اولان مكه‌دن انجق ربمز الله تعالى در ديدكلري ايچون چيقارلديلار اكر الله تعالى ناسك بعضني بعضيله دفع ايدر اولميدي يعني مؤمنلري كافرلر اوزرينه تسليط ايتميدي كافرلرك استيلاسيله البته رهبانلرك صومعه‌سي و نصارينك كليسالري و يهودك حوره‌لري و مسلمانلرك انده اسم الله چوق ذكر اولنان مسجدلري يقلوب خراب اولوردي والبته الله تعالى انك دينه نصرت ايده‌نه نصرت ايدر تحقيق الله تعالى نصرتده قوي وحكمنده غالبدر ﴿ الذين ان مكناهم في الارض اقاموا الصلواة واتوا الزكوة وامروا بالمعروف ونهوا عن المنكر ولله عاقبة الامور ﴾ شول ديارلرندن ناحق يره چيقاريلانلره اكر بريوزنده مكان ويرسك وانلري كا تعظيمله نماز مكتوبه‌لرينه اقامت ايدرلر ومالارندن زكات مفروضه‌يي ويررلر ومعروفله امر و منكردن نهي ايدرلر امور عبادك عاقبتي حق تعالى‌يه راجعدر ﴿ وان يكذبوك فقد كذبت قبلهم قوم نوح وعاد وثمود وقوم ابراهيم وقوم لوط و اصحاب مدين و كذب موسى فامليت للكافرين ثم اخذتهم فكيف ﴿ اول ﴾

اصلح اولان اشيايي تحري ايدك نوافل طاعات وصلهٔ ارحام ومكارم اخلاق كبي ﴿ لعلكم تفلحون ﴾ امور مذكوره‌نك كليسن ايشلكمز فلاحي رجا ايدر اولديغكمز حالده بوخسه اني تيقن ايدر ويا اعمالكزه وثوق ايدر اولمغله * اشبو آيتك تلاوتي عندنده سجود تلاوه وجوبنده علما اختلاف ايتديلر برقوم ديديلركه انده سجده واجب اولور شول دليل ايله كيم * قال عقبة بن عامر رضي الله عنه قلت يارسول الله فضلت سورة الحج بان فيها سجدتين قال نعم ومن لم يسجدهما فلا يقرأهما * عقبه رضي الله عنه ايدر ديدمكه يارسول الله سورهٔ حج انده ايكي سجده اولمغله تفضيل اولندي ديديكه نعم اول كمسه‌كه اول ايكي سجده‌يي ايتمك مراد ايتميه اول سجده آيتلرين اوقومسون اشبو عمر وعلي وابن عمر وعلي ابن مسعود وابن عباس رضي الله عنهم قوليدر ابن المبارك وشافعي واحمد واسحق اكا ذاهبلردر و برقوم آخرون ايسه انده سجده يوقدر ديديلر بلكه اول سجده ايله مراد سجدهٔ صلاتيه‌در ركوعه اقتراني دلالتيله‌كه اول سفيان ثوري و ائمهٔ حنفيه قوليدر ﴿ وجاهدوا في الله حق جهاده ﴾ الله تعالينك سبيلنده استفراغ طاقتله انك اعداء ظاهره‌سنه اهل زيغ كبي‌يه واعداء باطنه‌سنه هوي ونفس كبي‌يه جهاد ايدك دينلديكه حق جهاد اولدركه نيت صادقه ايله خالصا لله اولمقدر ويا اكا اطاعت ايديلوب عصيان اولنمامقدر ويانفس وهوايه مجاهده‌دركه اول جهاد اكبردر * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم تبوك غزاسندن رجوع ايديجك ديديكه ﴿ رجعنا من الجهاد الاصغر الى الجهاد الاكبر ﴾ جهاد اصغردن رجوع ايدوب جهاد اكبره كلدك يعني كفاره جهاددن دونوب نفس جهادينه كلدك ﴿ هو اجتباكم ﴾ اول الله تعالى سزي دين ونصرتيچون اختيار ايتدي اشبونده جهاده مقتضي وداعي‌يه تنبيه واردر ﴿ وماجعل عليكم في الدين من حرج ﴾ الله تعالى دين اسلامده سزه حرج ايتمدي يعني قچان مؤمن ذنوبدن برشيئه مبتلا اولسه اكا اندن مخرج قيلدي كيمن رد مظالم وقصاصله وكيمن انواع كفاراتله وبالجمله دين اسلامده بر ذنب يوقدركه عبد آنك عقابندن خلاصه چاره بولميه وياخود الله تعالى فروضكز اوقاتنده ضيق قيلمدي هلال رمضان وهلال فطر ووقت حج كبي‌كه قچان بري سزه ملتبس اولسه تيقن ايدنجيه‌دكين سزه وسعت ويرلدي وياخود سزه ضرورات عندنده رخصتلرله منّ ايتدي سفرده قصر صلاة وصو بولنمديغنده تيمم وضرورت عندنده اكل ميته وسفر ومرض حالنده صومي افطار وصلات ايچون قيامه عجزنده قاعدا اداية رخصت ويرلدي وياخود بنواسرائيله اولان تكاليف شاقه‌يي بو امتدن رفع ايلدي ﴿ ملة ابيكم ابراهيم ﴾ الله تعالى سزه دينكزه وسعت ويردي باباكز ابراهيم عليه السلام ملتنه ويرديكي وسعت وياخود انك ملتنه اتباع ايدك * زيراكه اول ملت محمديه‌يه داخلدر ابراهيم عليه السلامك جميع مسلمينه اب قيلنمك معناسي مسلمين اوزره اني احترامك وحقني حفظك وجوبي اب احترامنك وجوبي كبيدر ﴿ هو سماكم المسلمين من قبل وفي هذا ﴾

كان نكير ﴾ يامحمد اكر قومك سني تكذيب ايتديلرسه تكذيب اولنمقده يالكز سن دكلسين سندن مقدم قوم نوح نوحي وعاد هودي وقوم ثمود صالحي وقوم ابراهيم ابراهيمي وقوم لوط لوطي واصحاب مدين شعيب عليه السلامي تكذيب ايتديلر وموسى عليه السلام فرعون وقبطدن تكذيب اولندي اول ﴿ ١٠٥ ﴾ كافرلره اجل مقدره‌لري كلنجيه‌دك مهلت ويردم بعده انلري عذابله اخذ ايتدم نظر ايله‌كه بنم انكارم نيجه اولوركه نعمتي محنته وحياتي هلاكه وعمارتي خرابه تبديل ايده‌رم ﴿ فكأين من قرية اهلكناها وهي ظالمة فهي خاوية على عروشها وبئر معطلة وقصر مشيد ﴾ قريه‌دن نيجه‌لريكه اهاليسي ظالم ايديلر بز انلري هلاك ايتدك اول قريه‌نك سقفلري دوشوب اوزرلرينه ديوارلري يقلمشدر وقيولردن صو آلور كمسنه قالمامغله معطل قالمشلردر ونيجه مرتفع ومعمور كوشكلر خالي قالمشلردر * مرويدركه بو بئر معطله وقصر مشيد ايكيسي دخي يمنده حاضوراء ديدكلري بلده‌ده ايديكه صالح عليه السلامه ايمان ايدوب عذابدن نجات بولان درت بيك كمسه صالح عليه السلامله اول محله كلدكلرنده صالح عليه السلام وفات ايتدي اول اجلدن اكا « حضر موت » دينلدي وانده حاضوراي بنا ايتديلر اول قيو اوزره قرار ايدوب چوغالديلر بعده اصنامه عبادته باشلايوب مشرك اولديلر الله تعالى انلره حنظله بن صفوان نام رجلي پيغمبر كوندرديكه انلرك حماليدي انلري توحيده ودين حقه دعوت ايتدكده اني چارشوده قتل ايتديلر اول سببدن حق تعالى انلري هلاك وبئر وقصرلريني معطل ايلدي ﴿ افلم يسيروا في الارض فتكون لهم

اول الله تعالى سزي اشبو قرآندن اول كوندرديكي كتابلرنده وبو قرآنده مسلمين تسميه ايتدي وياخود ابراهيم عليه السلام سزي زماننده اشبو وقتدن اولده وبو وقتده مسلمين تسميه ايتديكه قرآنده انك لسانيله ﴿ ربنا واجعلنا مسلمين لك ومن ذريتنا امة مسلمة لك ﴾ ديو بيورلدي ﴿ ليكون الرسول شهيدا عليكم ﴾ تاكه يوم قيامتده رسولكز محمد عليه السلام اوزريكزه شاهد اوله‌كه اول سزه رسالتن تبليغ ايدوب سز دخي اني تصديق ايتديكز ﴿ وتكونوا شهداء على الناس ﴾ وسز ايسه مرسلين ايچون سائر امتلر اوزره شاهد اوله‌سزكه انلرك هر بري رسالتن امتنه تبليغ ايتديكنه شهادت ايده‌سز ﴿ فاقيموا الصلاة وآتوا الزكاة ﴾ ايمدي الله تعالى سزي ذكر اولنان فضل وشرفله تخصيصه شكر ايچون اقامت صلاة وايتاء الزكاة وانواع طاعاتله اكا تقرب ايدك ﴿ واعتصموا بالله ﴾ وجميع اموركزده اكا وثوق ايدوب اغاثه ونصرتني انك غيريدن طلب ايتمكز ﴿ هو مولاكم ﴾ اول سزك ولي وناصركز اولور ﴿ فنعم المولى ونعم النصير ﴾ اول نه كوزل مولي وناصر اولور صفات مذكوره ايله متصف اولوب انجق مولي وناصر اولهدر دينلره

سورة المؤمنون وهي ثمان ومائة آية مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

﴿ قد افلح المؤمنون ﴾ الله تعالينك وحدانيتن تصديق ايدنلر سعادته ايروب ابدا جنتده قالديلر ﴿ الذين هم في صلاتهم خاشعون ﴾ كه انلر صلاتلرنده الله تعاليدن خوف واكا تذلل وتواضع ايدرلر وياغض بصر وخفض صورت ايدرلر ويايمين وشماللرينه التفات ايتمزلر ويايمين وشماللرنده اولان كمسه‌لري بيلمزلر * قالت عائشة رضي الله عنها سألت النبي عليه السلام على الالتفات في الصلاة فقال اختلاس يختلسه الشيطان من صلاة العبد * عائشه رضي الله عنها ايدر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه نمازده التفاتك حكمندن سؤال ايتدم ديديكه اول اختلاسدركه شيطان اني عبدك صلاتندن اختلاس ايدر * قال النبي عليه السلام لايزال الله عزوجل مقبلا على العبد مادام في صلاته مالم يلتفت فاذا التفت اعرض عنه * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر الله تعالى عبدينه اقبالدن زائل اولمز مادامكه صلاتده اولوب التفات ايتميه قچانكه التفات ايده اول انده اعراض ايدر * دينلديكه خشوع سكون وحسن هيئه‌در ويابصريني موضع سجوددن رفع ايتمامكدر * ابوهريره رضي الله عنه ايدر صحابه رضي الله عنهم نمازده كوزلرين سمايه رفع ايدرلردي بو آيت نازل اولنجق كوزلرين موضع سجوده وضع ايدر اولديلر * قال النبي عليه السلام مابال اقوام يرفعون أبصارهم الى السماء في صلاتهم لينتهن عن ذلك اوليخطفن ابصارهم * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر شول كمسه‌لرك حالي ندركه نمازلرنده كوزلرين

قلوب يعقلون بها او اذن يسمعون بها فانها لا تعمى الابصار ولكن تعمى القلوب التى فى الصدور) آيا انلر بر يوزنده كزمزلرميكه اول
هلاك اولان كفار قومنك منازل و مصارعلرينك خرابيتنى كوروب قلبلريله تعقل ياخود خبرلرينى قولاقلريله ايشيدوب
تفكر ايده‌لركه وحدانيت وقدرت الهي‌يى بيله‌لر اكرچه انلر صورتا ۱۰۶ اعمى دكللردركه هر شيئى كورلرلر

لكن سينه لرنده اولان
قلبلرى اعميدركه بوكچمشلرك
احواللرينى مشاهده ايدوب
عبرت آلمزلر * دينلديكه سورهٔ
اسراده * ومن كان فى هذه
اعمى فهو فى الاخرة
اعمى * آيتى نازل اولدقده
ابن ام مكتوم پيغمبر عليه
السلامه كلوب يارسول الله
بن دنياده اعمى آخرتده
دخى اعمامى اولورم
ديمكله بو آيت كريمه
ايله تسليت بيورلدى
(ويستعجلونك بالعذاب
ولن يخلف الله وعده
وان يوما عند ربك
كالف سنة مما تعدون)
كافرلر انلره وعد اولنان
عذابك نزولنى سندن
عجله ايسترلر حق تعاليك
وعدنده خلف اولمز ربك
جل شانه عندنده بركون
سزك تعداد ايتديككز
بيك سنه كبيدر زيرا اكا
وقت وحكم جارى اولمز
زمان مراد ايدرسه اول
عذابى كوندرر (وكأين
من قرية امليت لها وهى
ظالمة ثم اخذتها والى
المصير) نيجه قريه اهلى
كافرلركن محض رحمانيتمزله انلره عذاب تأخيريله مهلت ويردك مع هذا انلر ظالم اولديلر صكره انلرى دنياده (اوج)
عذاب سختيله اخذ ايتدك ورجوعلرى طرفمزه اولمغله آخرتده عذاب شديدايله جزا نورلر (قل ايها الناس انما انا لكم نذير
مبين) ديكه اى ناس ا نجق بن سزى آشكاره اخافه ايديجى‌يم (فالذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة ورزق كريم) شونلركه

سمايه رفع ايدرلر اول فعلدن منتهى اولسونلر يوخسه بصرلرى خطف اولنور * دينلديكه اول
جسدندن برشيئله اوينامقدر * روى ان النبي عليه السلام ابصر رجلا لعبث بلحيته فى الصلاة
فقال لوخشع قلب هذا لخشعت جوارحه * روايت اولنديكه پيغمبريمز عليه السلام بررجلى
كورديكه نمازده صقاليله اوينار ديديكه اكر بونك قلبنده خشوع اولسه جوارحى دخى
خشوعده اولوردى * دينلديكه صلاتده خشوع جمع همت وصلاتك ماسواسندن اعراض
ولسانه جارى اولان قراءت وذكرى تدبردر (والذين هم عن اللغو معرضون) ومالايعنى قول
وفعلدن اعراض ايدرلر (والذين هم للزكاة فاعلون) ومالارنده اوزرلرينه واجب اولن
زكاتى ادا ايدرلر وياخود عمل صالح ايشلرلر (والذين هم لفروجهم حافظون) وفرجلرينى حرامدن
حفظ ايدرلر (الا على ازواجهم او ماملكت ايمانهم) الا تزوج ايتدكلرى زوجات اربعه دن وملك
يمينله مالك اولدقلرى سراريدن دكل (فانهم غير ملومين) ايعدى انلر فرجلرينى زوجات
وسراريلرينه بذل ايتمرليه لوم اولنمزلر چونكه شرعك اذن ويرديكى وجه اوزره اولان حيض
ونفاس حالنده اولميه (فمن ابتغى وراء ذلك فاولئك هم العادون) اول كمسه كه اشبونك وراءسى طلب
والتماس ايده اول وصفلو كمسه‌لر حلالدن حرامه متجاوزلردر اشبونده دلالت واردركه يدله استمناء
حرام اوله * عطاء ايدر ايشتدمكه برقوم يوم قيامتده يدلرى حبالى حشر اولورظن ايدرينكه انلر
يدله استمناء ايدنلر اوله * سعيد بن جبير ايدر الله تعالى برقومه عذاب ايتديكه انلر مذاكيريله اوينار
لردى (والذين هم لاماناتهم وعهدهم راعون) واموال واسراردن ائتمان اولندقلرى شيئى
حفظ ايدرلر حق وياخلق جهتندن اولان معاهده‌لرينه وفا ايدرلر معلوم اوله كه امانات مختلفه در
ايكيدن خالى دكلدر ياالله تعالى انى عبادى اوزره ايجاب ايدوبدر وياخود عبد عبد بيننده در ودائع
وبضائع كبى * ايعدى عبد اوزره جميعنه وفا واجب اولور (والذين هم على صلواتهم يحافظون)
وصلاتلرينه مواظبت واوقاتنى رعايت ايدرلر (اولئك هم الوارثون) اشبو صفاتى جمع ايدن
كمسنه‌لر وارث دينلمكه احقلردر (الذين يرثون الفردوس هم فيها خالدون) كه فردوس
جنتنه وارث اولورلر انده خالدلردر * قال النبي عليه السلام مامنكم من احد الا وله منزلان
منزل فى الجنة ومنزل فى النار فان مات ودخل النار ورث اهل الجنة منزله * پيغمبريمز صلى الله
عليه وسلم ايدر سزدن بركسه يوقدركه الانك ايكى منزلى واردر برمنزلى جنتده وبرمنزلى
نارده‌در فچانكه فوت اولوب ناره كيره جنتده‌كى منزلنه اهل جنت وارث اولور *
دينلديكه مؤمن وكافردن هربرينك ايكى منزلى واردر برى جنتده وبرى نارده‌در اما مؤمن
جنتده‌كى منزلن يپار واما كافر جنتده‌كى منزلن يقار ونارده‌كى منزلن يپار * جاء فى الحديث
ان الله تعالى خلق ثلثة اشياء بيده خلق آدم بيده وكتب التوراة بيده وغرس الفردوس
بيده ثم قال وعزتى وجلالى لايدخلها مدمن خمر ولا ديوث * حديثده كلديكه الله تعالى

مؤمن اولوب عمل صالح ايشديلر انلر ايچون ذنوبلرينه مغفرت وكرملو رزق وجنت واردر (والذين سعوا فى اياتنا معاجزين
اولئك اصحاب الجحيم) شونلركه صاحبنك عجزينى مراد ايدر اولدقلرى حالده آيتلرمزك ابطالنه سعى ايتديلر انلر شديد
علوى آتش اصحابيدر (وماارسلنا ۱۰۷ من قبلك من رسول ولا نبى الا اذا تمنى القى الشيطان فى امنيته فينسخ الله

مايلقى الشيطان ثم يحكم الله
اياته والله عليم حكيم)
سندن مقدم صاحب شريعت
رسولدن وانك شريعتنه
تابع نبيدن برينى كوندرمدك
الا اول رسول ونبى اوقق
ياخود نفسندن برشى سويلك
مراد ايتديكى زمان
شيطان انك اول قرائت
وياكلامنه برشى القا ايدر
اول شيطانك القا
ايتديكنى الله تعالى نسخ
وابطال ايدر وبعده كندو
آيتلرينى حكم واثبات
ايدر الله تعالى ناسك
احوالنى بيليجى وحكمنى
اجرا ايديجيدر * بو آيت
كريمه‌ده پيغمبر عليه
السلامك امنيتنه شيطانك
القاسى خصوصنده بعض
اهل تفاسير كندو
لسان مباركلرندن
صدورينه ذاهب اولديلر
ايسه‌ده كتب معتبرهٔ
متعدده‌دن اخذيله مواهب
بويله يازاركه سورهٔ
والنجم نازل اولدقده
پيغمبريمز عليه السلام
آنى مسجد حرامده مجمع
قريشده فهم اولنسون
ديو آيتلرده توقف ايدرك اوقيدى بو وجهله « افرأيتم اللات والعزى ومنوة الثالثة الاخرى » آيتلرينى اوقيوب توقف ايتدكده
اول ارالقده شيطان فرصت بولوب مشركلرك قولاقلرينه « تلك الغرانيق العلى وان شفاعتهن لترتجى » كلامنى وضع
ايلديكه معناسى بوبياض قوغه‌يه شبيه بتلرك شفاعتى اميد اولنور ديمكدر بو كلامله بزم بتلرمزى مدح ايتدى ديو قريش مسرور

اوچ شيئى يد قدرتيله خلق ايتديكه اول خلق آدم وكتب تورات وجنت فردوس ايدى بعده
ديديكه عزتم وجلالم حقيچون اول فردوسه مدمن خمر وديوث كيرمسون (ولقد خلقنا
الانسان من سلالة من طين) بز ولد آدمى صفوت مادن خلق ايتدك اول طيندن سل
اولنوبدر وياخود نطفه دنيكه اول طيندن سل اولندى طينله مراد آدم عليه السلامدر وياخود
انسانله مراد آدمدركه اول هر تربه‌دن سل اولنوبدر (ثم جعلناه نطفة فى قرار مكين)
بعده ولد آدمى يعنى سلاله‌يى نطفه قيلدق بر مستقرده‌كه اول سلاله انده تمكين اولنديكه اول
قطعهٔ دمدر (فخلقنا العلقة مضغة) بعده اول علقه‌يى مضغهٔ لحم قيلدق (فخلقنا المضغة
عظاما) بعده اول مضغه‌يى كمكلرك ايتدك (فكسونا العظام لحما) واول كمكلره اول مضغه‌دن
قلان لحمى كيوردك ويا اول كمكلر اوزره اكا متصل لحم بتوردك (ثم انشأناه خلقا آخر)
بعده انى خلق آخر انشاء ايتدككه اول اكا روح نفخ اولنميدر ويا اسنان وشعر بتميدر *
دينلديكه انكله مراد انك حالدن حاله تحويليدركه اول استهلال وارتضاع وقعود وقيام ومشى
وفطام واكل وشرب وبلوغ حلم وتقلب فى البلاد وانك مابعديدر (فتبارك الله احسن الخالقين)
الله تعالى قدرت وحكمتندن شانى عالى اولديكه اول مقدرينك احسنيدر (ثم انكم بعد ذلك لميتون)
بومنوال اوزره خلقكز تماميندنصكره آجالكز انقضاسنده جميعكز ميت اولورسز (ثم انكم
يوم القيامة تبعثون) بعده يوم قيامتده محاسبه ومجازات ايچون بعث اولنورسز (ولقد خلقنا
فوقكم سبع طرائق) فوقكم يدى سماء خلق ايتدككه اول ملائكه‌يه وياكواكب سياره‌يه
طرانقدر (وما كنا عن الخلق غافلين) اشبو سمواتك وياجميع مخلوقاتك حفظندن بز غافل دكلز
بلكه زوال واختلالدن حفظ ايدر وامرينى تدبير ايدرزكه حتى حكمت ومشيئة ازليه‌مز
مقتضاسنجه كمالدن تقدير ايتديكمز نهايتنه ايره (وانزلنا من السماء ماء بقدر فاسكناه فى الارض) بز
سمادن يغمور ايندردك شول دكلوكه نفعى كثير وضررى قليل اولور وياشول دكلو خلقك صلاحلرى
انكله ايدوكن بيلورز بعده انى غديرلرده ومستنقعلرده اسكان ايدرزكه ايام صيفده يغمورك
انقطاعى زماننده ناس انكله نفعلنه‌لر وياخود بز اول يغمورى بر ايچنده اسكان ايدرز بعده
اندن بريوزينه پكارلر چيقاررز * ايعدى يرده‌كى صولرك كليسى سمادندر (وانا على ذهاب به
لقادرون) وبز انى ازاله‌يه دخى قادرز افساد وياتصعيد ويا تعميقله ازالنه قادر اولديغمز
كبى * خبرده كلديكه حق جل وعلا جنتدن بش نهر انزال ايدوبدركه اول جيحون وسيحون
ودجله وفرات ونيلدر الله تعالى اشبو نهرلرى عيون جنتدن اسفل درجه‌ده عين واحده‌دن جبريل
عليه السلام ايكى جناحى اوزره آلوب بريوزينك جبالنده ابداعدنصكره بريوزينه اجرا
ايتدى وانده ناسه منفعتلر قيلدى فچانكه يأجوج ومأجوجك خروجى وقتى ايريشه

اولدیلر حتی سورەنك آخرنده سجده وقوعیله مؤمنلر ایله اكثر مشركلر دخی سجده ایتدیلر جبریل علیه السلام نازل اولوب
بوحالی پیغمبر علیه السلامه عرض ایتدكده غایت مكدر اولمغله حق تعالی تسلیت خاطرلری ایچون بوآیت كریمه یی انزال ایلدی (لیجعل
مابلقی الشیطان فتنة للذین فی قلوبهم مرض والقاسیة قلوبهم وان الظالمین لفی شقاق بعید) ۱۰۸ تاكه شیطانك القا ایتدیكی
شیئی قلبلرنده شك وتردد
مرضی اولان وقلبلری
غایت قتی اولان منافق
ومشركلر ایچون الله تعالی
تجربه وفتنه قیلر تحقیق
اهل نفاق وشرك ظالملری
حقدن بعید معند
مخالفلردر (ولیعلم الذین
اوتوا العلم انه الحق من
ربك فیؤمنوا به فتخبت له
قلوبهم وان الله لهاد الذین
آمنوا الی صراط مستقیم)
وتاكه علم توحید وعلم
قرآن ویریلنلر بوقرآن
ربك تعالی طرفندن حق
اولدیغنی وشیطانك اكا
تصرفه مجالی اولمدیغنی
بیلوب ایمان ایدەلر وانكله
قلبلری نرم اولوب احكامنی
قبول ایدەلر تحقیق الله
عظیم الشان مؤمنلری
صراط مستقیمه هدایت
ایدیجیدر (ولا یزال الذین
كفروا فی مریة منه حتی
تأتیهم الساعة بغتة اویأتیهم
عذاب یوم عقیم) كافرلر
قرآندن یا رسولدن یا
شیطان انك امنیه سنه القا
ایتدیكندن دائما شكدەدرلر
تا انلره فجأة اشراط ساعت
وموت كلنجیه دك یاخود یوم بدر كبی نسللری محو ایله عقیم یاخود عقیم كونی اولان قیامت اولنجه دك (ان)
(الملك یومئذ لله یحكم بینهم فالذین آمنوا وعملوا الصالحات فی جنات النعیم) اولكونده ملك وحكم الله تعالینكدر مؤمنله كافر
بیننده حقله حكم ایدر انلركه ایمان وعمل صالح ایله متصف اولدیلر انلر جنات النعیمدەدرلر (والذین كفروا وكذبوا

الله تعالی جبرائیل علیه السلامی كوندرر حتی كه یردن قرآنی وعلمك كلنی وحجراسودی ومقام
ابراهیمی وتابوت موسایی ایچنده اولان اشیائله وذكر اولنان بش نهرلری سمایه رفع ایدر چنانكه
بواشیاء رفع اولنه یراهلی دین ودنیانك خیرینی یتورر (فانشأنا لكم به جنات من نخیل واعناب)
وبز اول صوایله سزكچون نخیل واعنابدن جنتلر ایجاد ایدرز (لكم فیها فواكه كثیرة ومنها
تأكلون) تاكه اول جنتلرده سزكچون فواكه كثیره واردركه صیف وشتاده اندن اكل ایدرسز
ویاخود اول نخیل واعنابك ثمرنده انواع فواكه واردركه اول رطب وعنب وتمر وزبیب وعصیر
ودبس وانك غیریدر (وشجرة تخرج من طور سیناء) وسزكچون شجره ایجاد ایدرزكه اول طور
سینادن چیقاركه اول جبل موسادر مصرله مدین ارا سندەدر ویا فلسطینده در واول شجره ایله
مراد زیتوندر (تنبت بالدهن) اول دهنله بیتلنور واندن دهن چیقار (وصبغ للآكلین) واكل
ایدیجیلره اندن ادم بتر وبالجمله اول شجرەده برشیٔ بتركه اول ادهان اولنور وسراج ایدیلور واكله
ادم اولور (وان لكم فی الانعام لعبرة) سزكچون ابل وبقر وغنمده عبرت واردركه انك حالیله
اعتبار وانكله استلذاذ ایدر (نسقیكم مما فی بطونها) انك بطوننده علقدن تكون ایدن البانده سزه
ایچوررز (ولكم فیها منافع كثیرة) واول انعامك ظهورنده كی اصواف واشعارنده سزه
منافع كثیره واردر (ومنها تأكلون) وانك لحومندن یرسز (وعلیها وعلی الفلك تحملون)
اول انعامدن ابل اوزره برده وسفائن اوزره بحرده یوكلنور وبضاعكزی یوكلدرسز
(ولقد ارسلنا نوحا الی قومه فقال یاقوم اعبدوا الله مالكم من اله غیره أفلا تتقون) بز نوحی
قومنه رسالتله كوندردك اول انلره دیدیكه یاقوم الله تعالی یی توحید ایدك اندن غیری معبود
بالحق الهكز یوقدر قورقمزمیسزكه سزدن نعمتلرین ازاله ایده وكندیكزی هلاك ایده واكا
عبادتی تركگز ونعمتلرینه كفرانكز سببیله سزه عذاب ایده (فقال الملأ الذین كفروا
من قومه ماهذا الا بشر مثلكم یرید أن یتفضل علیكم) نوح علیه السلامك قومندن اشراف
عواملری دیدیكه بونوح سزك كبی بشردر دیلركه اوزریكزه تفضل ایده رئیس اوله
(ولوشاء الله لانزل ملائكة) اكر الله تعالی بزه رسول كوندرمك دیلسه ملائكەدن رسوللر
كوندروردی (ماسمعنا بهذا فی آبائنا الاولین) اشبونك سویلدیكی نبوت دعواسنی وعبادة الله
حتی وآندن غیری آلهه نفیینی بزدن اول كچن آبامزدن ایشتمدك اشبو قوللری یا فرط
عنادلرندن ویا فطرت متطاولەده بولندقلرندن اوله (ان هو الا رجل به جنة فتربصوا به
حتی حین) اول نوح دكل الا بر رجلدركه انده جنون اولدیغنده بونك كبی سوزلری سویلر *
ایمدی انی متحمل اولوب جنوبدن افاقتنه منتظر اولك (قال رب انصرنی بما كذبون)
نوح علیه السلام انلرك ایماندن مأیوس اولیجق الله تعالی یه اقبال ایدوب دیدیكه قومك
بنی تكذیبلری سببیله انلره وعد ایتدیكك عذابی انجازله بكا نصرت ایت (فأوحینا الیه

بایاتنا فاولئك لهم عذاب مهین) انلركه كافر اولوب آیتلریمزی تكذیب ایتدیلر اول كروه ایچون رسوای وتحقیر ایدیجی عذاب
واردر (والذین هاجروا فی سبیل الله ثم قتلوا اوماتوا لیرزقنهم الله رزقا حسنا وان الله لهو خیر الرازقین) شونلركه دیارلرینی
براغوب فی سبیل الله هجرت ایتدیلر صكره ۱۰۹ جهادده قتل اولندیلر یاخود اجلیله وفات ایتدیلر الله تعالی انلری
بلا انقطاع جنت نعمتلریله
رزقلندیرر یاخود احیا
اولوب رزقلنورلر تحقیق
الله عظیم الشان رازقلرك
خیرلوسیدركه دیلدیكنه
رزقی بحساب ویرر *
دینلدیكه صحابەدن بعضیلری
دیدیلركه یارسول الله دین
قرنداشلرمز جهادده
شهید اولیورلر آنلر
عطیات الهیه یه نائل
اولورلر بز طبیعتمزله
وفات ایدرسك حالمز نیجه
اولور بوآیت كریمه نازل
اولدیكه دائما نیت جهادده
اولدقجه آنلره دخی اول
رزق حسن واردر
(لیدخلنهم مدخلا
یرضونه وان الله لعلیم
حلیم) انلر جنته بردخول
ایله داخل اولورلركه انده
استدكلرینی بولوب راضی
اولورلر الله تعالی انلرك
نیتلرینی بیلور اساءت
اهلنه دخی حلم ایدر عجله
ایتمز (ذلك ومن عاقب
بمثل ماعوقب به ثم بغی
علیه لینصرنه الله ان الله
لعفو غفور) سزه حكم
ذكر اولنان در كیمكه
كندویه عقوبت اولندیغی مثلو اكا مقابل عقوبت ایده یعنی مشركلر مؤمنلره ظلما قتال ایتدكلرنده مؤمنلر دخی انلرله مقاتله
ایده بعده انك اوزره اول ظالملرینه بغی وتعدی ایدەلر الله تعالی البته اول ظالملر اوزره مؤمنلره نصرت ایدر الله تعالی
عفو ومغفرت ایدیجیدر * منقولدركه مشركلر شهر حرامده مؤمنلر اوزرینه قتاله كلدیلر مسلمانلر شهر حرامده قتالدن حذر

ان اصنع الفلك باعیننا ووحینا) بز نوحه امر ایتدك كه بزم حفظمز وامر تعلیممز ایله برسفینه
دوزەسن سن انده خطا ایتمدن ویا اكا مفسدك فسادی ایرمكدن بزانی حفظ ایدرز (فاذا جاء
امرنا وفار التنور) چنانكه اول سفینه یه ركوبله ویا نزول عذابله امریمز كله وتنوردن صو
چیقه * روایت اولندیكه نوح علیه السلامه دینلدیكه تنوركدن صو قینادقده سن واتباعك سفینه یه
كیرك وقتا كه اندن صو قینادی نوح علیه السلامك مرأەسی انی خبرویردی فی الحال سفینه یه
ركوب ایتدی ومحلی مسجد كوفەده باب كندەیه داخلك یمیننده در وبرقولده شامده یمین وردەدر
وبوقصه نك تفصیلی سورۀ هودده كچوبدر (فاسلك فیها من كل زوجین اثنین) ایمدی اول سفینه یه
هر حیواندن برارككوبر دیشی قویغل واهل بیتنی وسكا ایمانه كلنلری قویغل (الا من سبق
علیه القول منهم) الا انی دكلكه انلردن عذاب اولنمسنه قولمز سبقت ایتدی (ولا تخاطبنی فی الذین
ظلموا انهم مغرقون) بكا خطاب ایتمكل شول كمسه لر نجاتیچونكه انلر كفرله نفسلرینه ظلم
ایتدیلردی انلر غرقله هلاك اولیسرلردر (فاذا استویت انت ومن معك علی الفلك فقل الحمد لله
الذی نجانا من القوم الظالمین) چنانكه یانوح سن وبلكیجه اولان اهل ایمان سفینه یه ركوب
ایدەسز دیكلكه اول الله تعالی یه حمد اولسونكه بزی شول شرك وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدن
قومدن خلاص ایتدی (وقل رب انزلنی منزلا مباركا) وقچان سفینەدن یره نزول ایدەسن دیكلكه
یارب بنی نزول مباركله انزال ایتكه اول غرقدن نجاتدر (وانت خیر المنزلین) كه سن انزال
ایدنلرك خیرلوسیسین (ان فی ذلك لآیات) نوح قومنك كفاری هلاكنده ومؤمنلر نجاتنده
استبصار واعتبار اهلنه عبرتلر واردر (وان كنا لمبتلین) والحال بز نوحی انلره ارسال وانك
وعظ وتذكیریله اختیار ایتدككه عذاب نزولندن اوكدین اعمال سیئه لرینی اوزرلرینه حجت
ایدەوز (ثم انشأنا من بعدهم قرنا آخرین) انلری اغراقدنصكره قرن آخرینی انشاء ایتدككه
انلر عاد وثموددر (فارسلنا فیهم رسولا منهم) بز انلره كندیلردن هود وصالحی رسول كوندردك
رسوللری انلره دیدیلركه (ان اعبدوا الله مالكم من اله غیره افلا تتقون) الله تعالی یی
توحید واكا عبادت ایدككه اندن غیری معبود بالحق الهكز یوقدر قورقمزمیسزكه اكا
اشراككزله سزه عذابی ایركوره (وقال الملأ من قومه الذین كفروا وكذبوا بلقاء الاخرة)
انك قومندن كافر اولوب آخرتك ثوابی وعقابی لقاسنی تكذیب ایدنلرك اشرافیكه (واترفناهم
فی الحیاة الدنیا) بز انلری حیات دنیاده كثرت اموال واولادایله تنعیم ایتدك دیدیلركه (ماهذا
الا بشر مثلكم یأكل مما تأكلون منه ویشرب مما تشربون) بودكل الا صفت وحالده سزك كبی
بشردر سزك یوب ایچدیككزدن یروایچر (ولئن اطعتم بشرا مثلكم انكم اذا لخاسرون) اكر سز
كندیكز مثلی بشره سزه امر ایتدیكی شیئده اطاعت ایدرسكز كندیكزی اذلالكز حیثیتیله
مغبونلردن اولورسز (ایعدكم انكم اذا متم وكنتم ترابا وعظاما انكم مخرجون) اول سزه وعد

ايدوب انلرى منع ايتمك ايستديلر ممتنع اولميوب قتاله تصدى ايتدكلرنده الله تعالى مؤمنلره نصرت ايدوب غالب اولديلر
مؤمنلرك قتاللرى شهر حرامده اولمسندن قلبلرنده ملالت وقوعيله بو آيت كريمه نازل اولوب ملالتلرى دفع اولدى (وذلك
بان الله يولج الليل فى النهار ويولج النهار فى الليل وان الله سميع بصير) ١١٠ بو مظلوملره نصرت اول سبب

ابدرميكه سز فوت اولوب تراب وعظامكز لحوم واعصابدن مجرده اولدقدنصكره قبوردن
چيقه سز وياخود عدمدن بركره دخى وجوده كله سز (هيهات هيهات لما توعدون) اول قولى صدق
اولديغى تقدير اوزره قتى بعيددركه اول وعد اولنديغكز ظهوره كله (ان هى الا حياتنا الدنيا نموت
ونحيا وما نحن بمبعوثين) حيات اشبو دنيا حياتيدر بعضمز فوت اولور وبعضمز ايسه ولادتله
وجوده كلور بو خسه موتدنصكره تكرار حيات بولوردكلرز (ان هو الا رجل افترى على الله كذبا
وما نحن له بمؤمنين) اشبو كمسه بر رجلدركه رسالت دعواسنده ويا موتدنصكره بعثله وعدنده الله تعالى يه
كذب افترا ايدر بز انى اول قولنده تصديق ايدر دكلرز (قال رب انصرنى بما كذبون) رسوللرى ديديكه
يارب بكا انلر اوزره نصرت ايت وبنم ايچون انلردن انتقام ايت شول سببدنكه بنى تكذيب ايتديلر
(قال عما قليل ليصبحن نادمين) الله تعالى ديديكه آز زمانده سنى تكذيبلرينه نادم اولهلر قچانكه عذاب
كلديكن كورهلر (فأخذتهم الصيحة بالحق) انلرى جبريل عليه السلامك صيحهسى وجه ثابتله اخذ
ايتديكه انى دفع ايدر اولمدى * ديرلديكه جبريل عليه السلام بر صيحهٔ هائله ايتديكه انكله قلبلرى
ياريلوب ميتين اولديلر (فجعلناهم غثاء) هلاك كرندنصكره قوريوب بز انلرى نبات ارضدن حميل
سيل كبى قيلدق (فبعدا للقوم الظالمين) الله تعالينك رحمتندن بعد شول قومه كيم شرك وعصيانله
نفسلرينه ظلم ايتديلر (ثم انشأنا من بعدهم قرونا آخرين) انلردن صكره اقوام آخرينى انشاء
ايتدك (ما تسبق من امة اجلها وما يستأخرون) هيچ بر امت هلاكنه حد اولان وقتى نه تقدم
ونه تأخر ايدرلر (ثم ارسلنا رسلنا تترى) بعده امتاره رسوللريمزى برى برلرينك آرديجه مترادفين
اولدقلرى حالده ارسال ايتدك (كلما جاء امة رسولها كذبوه فاتبعنا بعضهم بعضا) هر باركه بر امته
رسوللرى كلدى انى تكذيب ايتديلر بز دخى انلرى هلاكده برى برلرينه اتباع وارداف ايتدك
(وجعلناهم احاديث) وانلرى اسمار وقصص قيلدقكه انلردن صكره امر وشانلرى ناس
بيننده تحدث اولنور يعنى انلردن انجق حكايهلرى قالدى غيرى دكل (فبعدا لقوم لا يؤمنون)
الله تعالينك رحمتندن بعد شول قومهدركه انك قولنى تصديق ايتمزلر (ثم ارسلنا موسى واخاه
هارون بآياتنا وسلطان مبين الى فرعون وملائه فاستكبروا وكانوا قوما عالين) بوندنصكره
موسى وقرنداشى هارونى طقوز آيتله وحجت واضحهايله فرعون وملائنه ارسال ايتدك انلر
ايسه ايمان ومتابعتدن تعظم ايدوب قوم متكبرين اولديلر (فقالوا انؤمن لبشرين مثلنا
وقومهما لنا عابدون) وديديلركه كنديمز مثللى ايكى بشرى بز تصديقمى ايدرز حالبوكه
ايكيسنك قومى بنو اسرائيل بزم خادملريمز اولوب عبيدمز كبى بزه منقادلردر (فكذبوهما
فكانوا من المهلكين) اويله اولسه اول ايكيسنى تكذيب ايدوب بحر قلزمه غرق ايله مهلكيندن
اولديلر (ولقد آتينا موسى الكتاب لعلهم يهتدون) بز موسايه توراتى ويردك تاكه بنو اسرائيل
انكله اهتدا ايدهلر (وجعلنا ابن مريم وامه آية) بز عيسايى واناسنى قدرتمزه دلالت ايدر

ووجهلهدركه الله تعالى قادردر
برشيئى برشيئه غالب ايدر
از جمله كيجهيى كوندوزه
ادخال ايله كوندزك ساعتنى
آرترمق ياخود آيدينلغى
آرترمق ايله وكوندزى
كيجهيه ادخال ايله انك
ساعت وظلمتنى آرترمق
ايله بربرينه غالب ايلر
الله تعالى معاقب ومعاقبك
قولنى واحوالنى ايشيديجى
وكوريجيدر (ذلك بان الله
هو الحق وان ما يدعون
من دونه هو الباطل وان الله
هو العلى الكبير) اشبو كمال
قدرت ايله وصف شول
سببدندركه اول الله تعالى
نفسنده ثابت وكندى
ذاتنده واجب الوجوددر
ومشركلر الله تعالى دن
غيرى شيئهكه عبادت
ايدرلر اول حد ذاتنده
معدوم وباطلدر الله
تعالى جميع اشيا اوزره
واكا شريك وهمتا
اولمقدن منزه وكبيردر
(الم تر ان الله انزل
من السماء ماء فتصبح
الارض مخضرة ان الله لطيف
خبير) كورمزميسنكه

الله تعالى سمادن يغمور انزال ايدر انكله يرده اوتلر بيتوب يشيللك اولور الله تعالى قوللرينه اول نباتاتله (آيت)
رزق لطيف ايديجيدر وانلرك حالندن خبيردر (له ما فى السموات وما فى الارض وان الله لهو الغنى الحميد) سموات وارضده
اولان هر شيئك خالق ومالكيدر الله تعالى ذاتنده هر شيدن غنى وبى نيازدر وكندو صفات وافعاليله محمود ذاتدر (الم تر ان

الله سخر لكم ما فى الارض والفلك تجرى فى البحر بامره ويمسك السماء ان تقع على الارض الا باذنه ان الله بالناس لرؤف رحيم)
كورمزميسنكه الله تعالى يرده اولان حيواناتى وسزه نفعى اولان هر شيئى سزه تسخير ايتدى وسفينهيى انك امريله درياده
يورتمكى سزه رام ايتدى وسمايى طوتركه ١١١ يره دوشميه مكر قيامتده انك اذنيله دوشه الله تعالى ناسه رأفتلو

آيت قيلدقكه اول مريمك اكا رجل مسنسز عيسايى ولادتيدر (وآويناهما الى ربوة ذات
قرار ومعين) واول ايكيسن انزال ايتدك بر مكان مرتفعهكه اول ارض مستويه ومنبسطه ويا
ثمار وزروعنده وفرت ووجه ارضده ظاهر صولرى اولمغله انده سكون وقرار قيلوب (حزب
بما لديهم فرحون) متحزبيندن هر حزب صددنده اولديغى دين باطله اعجاب وسرور ايدرلر وآنى
حق اعتقاد ايدرلر (فذرهم فى غمرتهم حتى حين) انلرى غماره وجهالتلرنده موتلرينه دكين ترك
ايلهكل (أيحسبون انما نمدهم به من مال وبنين نسارع لهم فى الخيرات) ظن ايدرلرميكه بزم انلره
مال واولاددن ويرديكمزله انلر ايچون خيروا كرامه عجله ايتمش اولهوز (بل لا يشعرون) بلكه
انلر بهايم كبيدر فطنت وشعورلرى يوقدركه شول انلره ويرديكمزى استدراج ايتديكنى بيلهلر
(ان الذين هم من خشية ربهم مشفقون) شول مؤمنلركه خشية اللهدن صددنده اولدقلرى اعمال
صالحه ايله بيله انك عقابندن صاقنورلر (والذين هم بآيات ربهم يؤمنون) وربلرى جل شانهنك
آيتلرينى تصديق ايدرلر (والذين هم بربهم لا يشركون) ورب تعالى يه شركك نه جليسن ونه خفيسن
ايتمزلر (والذين يؤتون ما آتوا وقلوبهم وجلة انهم الى ربهم راجعون) وصدقاتدن ويردكلرينى
ويررلر حالبوكه قلبلرى قورقركه اول انلردن قبول اولنميه وياخود ويرمسى وجه لايق اوزره
اولمديغيچون مؤاخذ اولهلر * زيراكه مرجعلرى ربلرينهدر اكا ايسه برشىء خفى اولمز (اولئك
يسارعون فى الخيرات) اشبو صفاتله متصف كمسهلر اعمال صالحهيه مبادرت ايدرلر وفوتندن خوفله
اكا زياده رغبت ايدرلركه اول دمشق ويارمله ويا بيت المقدسدر (يا ايها الرسل كلوا من الطيبات)
يا مرسلين طيباتدن ييكز * اشبو ندا وخطاب جميع انبيايهدركه هر برى زماننده بونكله خطاب
اولنمشدر اشبونده تنبيه واردركه انبيايه طيباتك اباحتى شرع قديم اوله وطيبات مباحاتدن هر
شيئدركه انكله استلذاذ اولنه وبر قولده اول حلالدركه صافى اقوام اوله ايمدى حلال اولدركه
انده الله تعالى يه عصيان اولنميه وصافى اولدركه انده الله تعالى اونودلميه وقوام اولدركه انده
نفس امساك وعقل حفظ اولنه (واعملوا صالحا) وعمل صالح ايشليكزكه اول سزدن مقصود
وربكز جل شانه عندنده نافعدر (انى بما تعملون عليم) بن سزك اعمالكزى عليمن اكا كوره
سزه جزا ايدرين (وان هذه امتكم امة واحدة) اشبو سزك ملتكزدر عقائدده واصول
شرايعده ملت متحده وياخود جماعتكز ايمان وتوحيد اوزره متفق جماعت واحده اولديغى
حالده (وانا ربكم فاتقون) وبن سزك ربكزينكه آنى سزه ايجاب ايتدم * ايمدى بندن
خوف ايدك وياخود سزدن اول كچن مرسلينه امر ايتديكم شيئى سزه دخى امر ايتدم
امريكز واحددر وربكز بنم بندن حذر ايدك (فتقطعوا امرهم بينهم) انلر ايسه دينلرى
امرينى تفريق ايدوب اديان مختلفه قيلديلر يهود ونصارى ومجوس اولديلر (زيرا) كتابلره
اختلاف ايدر اولدقلرى حالده كيمى تصديق وكيمى تكذيب وكيمى تحريف ايتمكلرله (كل

ومرحمتلودركه انلره ابواب
منافعى كشاده وانواع
مضارى دفع ايدر (وهو
الذى احياكم ثم يميتكم
ثم يحييكم ان الانسان
لكفور) اول الله تعالى
دركه سزى عدمدن وجوده
كتوردى بعده اجلكز
كلدكده اماته صكره قيامتده
احيا ايدر تحقيق انسان
الله تعالينك نعمتلرينه
منكرلردر (لكل امة
جعلنا منسكا هم ناسكوه
فلا ينازعنك فى الامر
وادع الى ربك لعلى هدى
مستقيم) هر امت ايچون
بر دين وشريعت تعيين
ايتدككه انكله متعبد
اولهلر امر دينده سائر
اديان اربابى سنكله نزاع
ايتمسون نامى ربك تعالانك
عبادت وتوحيدينه دعوت
ايله تحقيق سن حقه
هدايت ايدر طريق
مستقيم اوزرهسين (وان
جادلوك فقل الله اعلم بما
تعملون) بويله حق ظاهر
اولمشيكن امر دينده
سنكله مجادله ايدرلرسه
سن ديكه الله تعالى مجادله

وامور باطلهكزى بيلور وقيامتده جزاكزى ايدر (الله يحكم بينكم يوم القيمة فيما كنتم فيه تختلفون) الله تعالى قيامتده سزدن
مؤمنله كافر بيننى امر دينده اختلاف ايتديككز شيده فصل وحكم ايدوب مؤمنى درجات ثواب ومشركى دركات عقابله
جزالنديرر (الم تعلم ان الله يعلم ما فى السماء والارض ان ذلك فى كتاب ان ذلك على الله يسير) بيلمزميسنكه الله تعالى كوكده

ویرده اولان اشیانك جمله‌سنی بیلور بو اشیانك جمیعی لوح محفوظده ثابتدر تحقیق بو جمله اشیایی بیلمك الله تعالی‌یه آساندرکه انك جمله
معلوماته علمی یکساندر (ویعبدون من دون الله مالم ینزل به سلطانا ومالیس لهم به علم وماللظالمین من نصیر) انلر الله تعالیدن غیری‌یه
عبادت ایدرلرکه اکا عبادت اتمکه انلره بر حجت و برهان کوندرلمامشدر ﴿ ١١٢ ﴾ وانلر ایچون بر علم دخی یوقدرکه

دلیل کتوره‌لر همان محض
جهللرندندر بو ظالملر
ایچون عذابلرینی دفع
ایدر بر یاردمجی یوقدر
(واذا تتلی علیهم آیاتنا
بینات تعرف فی وجوه
الذین کفروا المنکر
یکادون یسطون بالذین
یتلون علیهم آیاتنا قل
افأنبئکم بشر من ذلکم النار
وعدها الله الذین کفروا
وبئس المصیر) آنلرك
اوزرینه بزم وشن
بتلریمز اوقندیغی زمان
اول کافرلرك انکارلرینی
چهره‌لرندن فهم ایدرسین
یقین اولورکه اول
آیتلریمزی اوقیانلرك
اوزرینه هجوم ایدوب کویا
قهر ایده‌جکلر دیکه سزه
خبر ویره‌یمی اول قرآنی
اوقیانلره ایتدیککز
هجومدن جهنم آتشی وسزه
دخی زیاده شر واشد هجوم
ایده‌جکدرکه الله تعالی
انی کافرلره وعد ایتدی
اول آتش نه قبیح قرارکا
هدرکه (یا ایها الذی ضرب
فاستمعوا له ان الذین
تدعون من دون الله لن

یخلقوا ذبابا ولو اجتمعوا له وان یسلبهم الذباب شیئا لا یستنقذوه منه ضعف الطالب والمطلوب) ای ناس کفارك (افسدت)
اصنامه عبادتلرینی بیان ضمننده مثل ضرب اولنمشدر خوشجه دیکله‌یك اول بتلرکه الله تعالیدن غیری انلره عبادت ایدرسکز
اول بتلرك جمله‌سی جمع اولسه‌لر بر سنك خلق ایده‌مزلر وسکك اول بتلره سوردکاری طیب وعسلی وطعاملرینی اکل

ایدرلر (وهم لها سابقون) اول خیراته ناسی سبقت ایدیجیلردر (ولا نکلف نفسا الا وسعها)
هیچ بر نفسه وسعی وطاقتی اولمیان شیء تکلیف اتمزز (ولدینا کتاب ینطق بالحق) بزم
عندمزده لوح محفوظ واردرکه صدقله تبیین ایدر یعنی الله تعالی هیچ بر نفسه تکلیف اتمز
الاعمالدن آنیکه اکا طاقت کتوره حالبوکه بز انك عملنی لوح محفوظده اثبات اتمشزدر اول انی حقله
نطق وتبیین ایدر * دینلدیکه انکله مراد کتب اعمالدرکه حفظه انی کتب ایدر (وهم لا یظلمون)
حالبوکه انلر زیادهٔ عذاب ویانقصان ثواب ایله ظلم اولنمزلر (بل قلوبهم فی غمرة من هذا) بلکه کفارك قلوبی
اشبو قرآندن غفلت وجهالتده‌در (ولهم اعمال من دون ذلك هم لها عاملون) واول کفار ایچون اعمال
مؤمنیندن غیری اعمال خبیثه واردرکه لابد آنی عمل ایدیسرلردر وانك سببیله ناره کیر یسرلردر (حتی
اذا اخذنا مترفیهم بالعذاب اذاهم یجأرون) حتی قچانکه انلرك متنعملرینی عذاب ایله اخذ ایتدك اول
یوم بدرده قتل اولنمشلردر * ویا پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك انلره بددعاسیله قحطه ایرشمشلردر بر
مرتبه‌ده‌که انده لحوم کلاب وجیفه‌لری یدیلر اول حالتده کوررسك‌که جزع واستغاثه ایدرلر
انلره دینلدیکه (لا تجأروا الیوم انکم منا لا تنصرون) جزع واستغاثه اتمکز اشبو کونده اول سزه
نفع اتمز * زیراکه سز بزدن منع اولنمزو بزم جهتمزدن سزه نصرت ومعونت ایرشمزدر (قد کانت
آیاتی تتلی علیکم فکنتم علی اعقابکم تنکصون) سزه بنم آیتلرم تلاوت اولندیغنده انی استماعدن
وموجبیله عملدن ادبار واعراض ایدردیکز (مستکبرین به) بیت حرام ایله استکبار ایدر اولدیغکز
حالده شول سببدنکه بز حرم الله اهلیزو انك جیرانیز بزه هیچ احد غالب اولمزو هیچ براحدن بزه
ضرر ایرمز دیوب سائر ناس خوفده ایکن انلر امنده اولورلردی ویاخود قرآنی ویا رسول اللهی
تکذیب ایدر اولدقلری حالده * زیراکه قرآنی ایشتدکلرنده یا محمد صلی الله علیه وسلمی کوردکلرنده
تکذیب ایدوب کبرلرین آرتوررلردی (سامرا) کیجه مجالسلرنده قرآن ذکریله واکا طعنله مسامره
ایدر اولدقلری حالده (تهجرون) اول قرآندن اعراض ویاشانده هذیان ایدرلردی (أفلم
یدبروا القول) انلر قرآنی تدبر اتمزلرمیکه انلرك ربلرندن حق ایدیکنی بیله‌لردی لفظنك اعجازی
ومدلولنك وضوحیچون (ام جاءهم مالم یأت آباءهم الاولین) یوخسه آباء اقدملرینه کلمیان
رسول ویا کتاب ویا عذابدن امن انلره‌می کلدی حتی‌که انی اول سببدن انکار ایتدیلر (ام
لم یعرفوا رسولهم فهم له منکرون) یوخسه رسوللری محمدی امانت وصدق وحسن خلق وکمال
علم وبونك غیری خصال حمیده ایله بیلمدیلرمیکه اشبو وجوهك بریچون دعواسنی انکار
ایدرلر (ام یقولون به جنة) یوخسه انده جنونمی وار دیرلر * والحال انك کندیلردن عقلده
رجحانی ونظرده امعانی اولدیغنی بیلورلر (بل جاءهم بالحق) بلکه اول انلره صدقله وبرقول‌له
کلوبدرکه صحت وحسنی هر عاقله خفی اولمز (واکثرهم للحق کارهون) والحال انلرك اکثری
حقدن کراهت ایدرلر * زیراکه شهوات واهوالرینه مخالف اولور (ولو اتبع الحق اهواءهم

ایلسه اول سنکی دفعه قدرتلری اولمز طالب ومطلوب ضعیفدرلر * طالب سکك‌درکه بتلردن طیبی سلب اتمك استر
مطلوب بتلردرکه سنك اندن طیبی اخذ ایتدی دفعنه قادر دکل یاخود بالعکس یاخود بتلر وبت پرستلر ایکیسی دخی عاجز
وضعیفلردر (ما قدروا الله حق ﴿ ١١٣ ﴾ قدره ان الله لقوی عزیز) مشرکلر الله تعالی‌یی عظمته لایق وجهله

تعظیم اتمدیلرکه ذبابك منعنه
قادر اولمیان شیئی اکا اشراك
ایتدیلر الله تعالی جمیع
ممکناتی خلقه قادر وجمله‌یه
غالبدر (الله یصطفی
من الملائکة رسلا ومن الناس
ان الله سمیع بصیر) الله تعالی
انبیایه توسط ملائکه‌دن
رسوللر وناسدن دعوت
ایچون پیغمبر انتخاب
ایدر الله تعالی پیغمبرلرك
وقت تبلیغده مقاله‌سنی
ایشیدر وقومنك رد
وقبوللرینی کورر (یعلم
مابین ایدیهم وما خلفهم
والی الله ترجع الامور)
الله تعالی انلرك ایتدکلری
عمللرینی و ایده‌جکلری
ایشلرینی بیلور وامورك
کلیسی اکا رجوع ایدر
(یا ایها الذین آمنوا ارکعوا
واسجدوا واعبدوا ربکم
وافعلوا الخیر لعلکم
تفلحون) ای مؤمنلر
نمازکزده رکوع وسجود
ایدك وربکز جل شانه‌یه
توحید ایله عبادت ایدك
وشرعا مقبول عملی ایشلیك
شایدکه فلاح بولنلردن
اولاسز (وجاهدوا فی الله

حق جهاده هو اجتبیکم وما جعل علیکم فی الدین من حرج ملة ابیکم ابراهیم هو سمیکم المسلمین من قبل وفی هذا
لیکون الرسول شهیدا علیکم وتکونوا شهداء علی الناس فاقیموا الصلوة وآتوا الزکوة واعتصموا بالله هو مولیکم فنعم المولی
ونعم النصیر) راه خداده حق جهادله * یعنی صفوت قلب ونیت خالصه ایله * جهاد ایدك کرك ظاهریکه دشمن ایله کرك

لفسدت السموات والارض ومن فیهن) الله تعالی ویا قرآن هوالرینه اتباع ایتسه شرایعك وضعی
ویا قرآنك نزولی مرادلرینه موافقت ایتسیله سموات وارض وایچلرنده‌کی مخلوقات باطله منقلب
اولوردی * زیراکه الله تعالیدن غیری اله یوقدرکه اول ایکیسنی زوالدن امساکنه قادر اوله *
نکیم زیاده تقریری * لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا * آیتنده کچدی (بل آتیناهم بذکرهم
فهم عن ذکرهم معرضون) بلکه بز انلره بر کتاب ویردك‌که اول انلرك ذکر ووعظ وصیتیدر
انلر ایسه اول ذکردن اعراض ایدرلر اکا التفات اتمزلر (ام تسألهم خرجا فخراج ربك خیر)
یوخسه اداء رسالت اوزره انلردن اجرمی استرسن * یعنی ربك جل شانه‌نك سکا دنیاده ویردیکی
رزق ویا عقباده‌کی ثواب خیرلودر (وهو خیر الرازقین) که اول رازقلرك خیرلوسیدر (وانك
لتدعوهم الی صراط مستقیم) یا محمد سن انلری صراط مستقیمه دعوت ایدرسنکه عقول سلیمه
انك استقامتنه شهادت ایدر انده عوج یوقدر (وان الذین لا یؤمنون بالآخرة عن الصراط
لناکبون) شونلرکه آخرته ایمان کتورمزلر صراط سویدن عدول ومیل ایدیجیلردر * زیراکه
آخرت خوفی حق طلب وطریق حقه سلوکه باعث اقواسیدر (ولو رحمناهم وکشفنا مابهم
من ضر للجوا فی طغیانهم یعمهون) اکر بز انلری امرکیوب صددنده اولدقلری ضرری کیدرسه‌وز
انلر کبر وکفرده افراط وحقدن استکبار ورسول اللهه ومؤمنلره عداوتلرینه تمادی ایدرلردی *
وقتاکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم قریش اوزره قحط ایرمه‌سنی الله تعالیدن دیلیوب انلره
قحط ایردی ابوسفیان کلوب دیدیکه الله تعالینك حقیچون وبیلزده‌کی رحم حقیچون سن کندیکی
رحمة للعالمین بعث اولنمش زعم ایدرسن حالبوکه اباءلری سیفله وابنایه قحطله قتل ایدیورسن دعا
ایتکه الله تعالی بو قحطی اوزریمزدن دفع ایده * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم دخی اکا بناء
دعا ایدوب کشف اولنجق بو آیت نازل اولدی (ولقد اخذناهم بالعذاب فما استکانوا لربهم وما
یتضرعون) بز اول کفاری یوم بدرده اسر وقتل عذابیله اخذ ایتدك انلر ایسه ربلریچون
استکانه اتمدیلر واکا یلوارمدیلر بلکه استکبارلری اوزره اقامت واصرار ایتدیلر (حتی اذا
فتحنا علیهم بابا ذا عذاب شدید اذاهم فیه مبلسون) حتی قچانکه انلر اوزره شدتلو عذاب
قپوسن آچدق‌که اول جوعدر اسر وقتلدن اشددر متحیرین وهر خیردن آیسین اولدقلری
حالده سکا استعطاف ایده‌کلدیلر (وهو الذی انشألکم السمع والابصار والافئدة قلیلا ما تشکرون)
اول الله تعالی سزه سمع وبصر خلق ایلدی تاکه آیات الهی ایشیدوب کوره‌سز وقلبله
منافع دینیه ودنیویه‌یی بیله‌سز سز ایسه اشبو نعمتلره شکر قلیل دخی اتمزسز (وهو الذی
ذرأکم فی الارض والیه تحشرون) اول الله تعالی سزی یرده خلق ایلدی آخرتده بعثدن
صکره اکا حشر اولنورسز (وهو الذی یحیی ویمیت) اول الله تعالی احیاء واماته ایدر
(وله اختلاف اللیل والنهار) لیل ونهارك تعاقبی اکا مختص اولور اکا انك غیری قادر اولمز

باطنیکه نفس و هوا کزله اول الله تعالی سزی دین نصرتیچون اختیار ایتدی دین اسلامده سزه کوجلك ویرمدی باباکز ابراهیم علیه السلام ملتنه ویردیکی کبی دینکزه وسعت ویردی وسزی بو قرآندن مقدم کوندردیکی کتابلرنده وبو قرآنده مسلمین تسمیه ایتدی تاکه قیامتده رسولکز محمد ❁ ۱۱۴ ❁ علیه السلام سزه تبلیغ ایتدیکنی تصدیق ایتدیککزه شاهد اوله وسز دخی ناس اوزرینه انبیا دعوت حق تبلیغ ایتدیکنه شهادت ایده سزه امدی تعظیم امر خدا ایله نمازه قائم اولك و عباد اللهه شفقتله مالکزك زکاتنی ویرك و جمیع امورکزده الله تعالی‌یه توکل اعتماد واعانه و نصرتی یالکز اندن طلب ایدك اول سزك متوالئ امورکز و هرحالده ناصرکزدر اول نه احسن و اجمل مولی و ناصردر عیبلری ستر کناهلری عفو ایدیجیدر

﴿ سورة المؤمنون مكية وهی مائه و تسعة عشر آية ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾ ﴿ قد افلح المؤمنون الذين هم فی صلواتهم خاشعون ﴾ تحقیق فلاح بولدیلر • یعنی جنتده ابد قلمغله سعادت بولدیلر • شول مؤمنلرکه نمازلرنده الله تعالادن خوف واکا تذلل و تواضع ایدرلر اویله که یمین وشمالنده اولان کمسنه‌لری بیلمزلر ﴿ والذين هم عن اللغو معرضون ﴾ وبیهوده عمل وکلامدن اعراض ایدرلر ﴿ والذين هم للزكوة فاعلون ﴾ و مالرندن واجب اولان زکاتك اداسنی ایدرلر ﴿ والذين هم لفروجهم حافظون ﴾ و فرجلرینی حرامدن حفظ ایدرلر ﴿ الا علی ازواجهم او ما ملكت ايمانهم فانهم غير ملومين ﴾ مکرکه کندو زوجه‌لرندن یاخود ملك یمینله

ویاخود اول ایکیسندن برینك انتقاصی آخرك ازدیادیله اکا مختص اولور ﴿ افلا تعقلون ﴾ نظر وتأمله بیلمزمیسزکه کلیسی بزدندر وقدرتمز ممکناتك کلنه عام اولور ﴿ بل قالوا مثل ما قال الاولون ﴾ بلکه کفار مکه آباء اولینلری دیدیکنی دیدیلر ﴿ قالوا ائذا متنا وکنا ترابا وعظاما ائنا لمبعوثون ﴾ دیدیلرکه نچان بز فوت اولوب تراب اوله‌وز کمکلریمز لحوم واعصابدن مجرد قاله بز کیرو دیریلورمیز ﴿ لقد وعدنا نحن وآباؤنا هذا من قبل ﴾ اشبو وعدی بز و آبائمز محمددن اول وعد اولنمشز ﴿ ان هذا الا اساطیر الاولین ﴾ بودکل الا اکاذیب اولیندرکه آنی یازمشلردر ﴿ قل لمن الارض ومن فیها ان کنتم تعلمون ﴾ یا محمد اهل مکه‌یه دیکلکه ارض وارضده‌کی خلق کیمدر اکر بیلورسکز ﴿ سیقولون لله ﴾ الله تعالینکدر دیسرلردر * زیرا عقل صریح ادنی نظرله اکا اقراره مضطر اولور قچان انی اقرار ایده‌لر ﴿ قل افلا تذکرون ﴾ انلره دیکلکه تذکر ایتمزمیسزکه ارضی وایچنده‌کی مخلوقاتی ابتداده خلقه قادر اولان رب تعالی ایکنجی کره ده دخی اکا قادر اولور * زیراکه بدأ خلق اعاده‌دن اهون دکلدر ﴿ قل من رب السموات السبع ورب العرش العظیم سیقولون لله قل أفلا تتقون ﴾ انلره دیکلکه سمواتك و عرش عظیمك ربی کیمدر دیسرلردرکه انلرك جمیعی الله تعالینکدر سن انلره دیکلکه ایمدی انك عقابندن قورقمزمیسزکه بعض مخلوقاتنی اکا اشراك ایدرسز وبعض مقدوراتی اوزره قدرتنی اقرار ایتمزسز ﴿ قل من بیده ملکوت کل شئ وهو یجیر ولا یجار علیه ان کنتم تعلمون سیقولون لله قل فانی تسحرون ﴾ دیکلکه هرشیئك ملکی کیمك یدنده‌در اول دیلدیکنی سوءدن منع ایدروسوء اراده ایتدیکنی اندن منع ایتمز بکا جواب ویرك اکر بیلورسکز دیسرلردرکه اول الله تعالینکدر سن دیکلکه اویله اولسه سز شیطان وهوایه نیچه آلدانورسز والله تعالی‌یه ایمان وطاعتدن آیریلورسز ﴿ بل آتیناهم بالحق وانهم لکاذبون ﴾ بلکه بز انلره حقله کلمشزکه اول کرك توحید ووعد بالنشوردر انلر ایسه کاذبلردر شول حیثیتدنکه انی انکار ایدرلر ﴿ ما اتخذ الله من ولد وما کان معه من اله اذا لذهب کل اله بما خلق ﴾ الله تعالی ولد اتخاذ ایتمدی * زیرا هیچ احد اکا مماثل دکلدر و انکله بیله آله یوقدرکه الوهیتده اکا مساهم اوله اکر انکله بیله اله اولسه هربری خلقنده تفرد ایدوب خلق وانعامنك غیره مضاف قیلندیغنه راضی اولمییدی وخلق اوزره استیلادن اله آخری منع ایدیدی ﴿ ولعلا بعضهم علی بعض ﴾ و بینلرنده تحارب اولوب بعضی بعض اوزره مغالبه‌یی طلب ایدیدی * تکیم اول حالت ملوك دنیا بیننده جاری اولور ﴿ سبحان الله عما یصفون ﴾ الله تعالی منزه اولدی آندنکه مشرکون انی ولد وشریکله وصف ایدرلر ﴿ عالم الغیب والشهادة فتعالی عما یشرکون ﴾ اول الله تعالی غیب وشهادتی سر وعلانیه‌یی بیلور * ایمدی اول عالی ومنزه اولدی اندنکه شول غیب وشهادتی بیلیان شیئی اکا اشراك ایدرلر ﴿ قل رب اما تریني ما یوعدون رب فلا ﴾
(تجعلنی)

مالك اولدقلری جاریه‌لرندن حیض ونفاس وصوم حالندن ماعدا شرع اذن ویردیکی اوزره حفظ ایتمکله لوم اولنمز ﴿ فمن ابتغی وراء ذلك فاولئك هم العادون ﴾ هرکیمکه بو زوجه وجاریه‌دن غیریسنه مباشرت استرسه اول کیمسه‌لر حلالدن حرامه تجاوز ایتمش اولور ﴿ والذین هم ❁ ۱۱۵ ❁ لاماناتهم وعهدهم راعون ﴾ وانلرکه حق وحلالدن اولان امانتلرینه و عهدلرینه مراعات و وفا ایدرلر ﴿ والذین هم علی صلواتهم یحافظون ﴾ وانلرکه نمازلرینی وقتیله وشروط وادابیله تعدیل ارکان اوزره محافظه و ادا ایدرلر ﴿ اولئك هم الوارثون الذین یرثون الفردوس هم فیها خالدون ﴾ بو مذکور صفتلرله متصف کیمسه‌لر وارثلردرکه جنتك اعلاسی انلره میراث اولور انلر انده ابدی ودائم مخلددر ﴿ ولقد خلقنا الانسان من سلالة من طین ﴾ بز آدمی چامورك خلاصه وصفوتندن خلق ایتدك ﴿ ثم جعلناه نطفة فی قرار مكین ﴾ صکره اول سلاله‌یی یعنی ولد آدمی نطفه قیلوب برقرارکاهده تمکین ایلدك * که رحمدر * ﴿ ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاماً فكسونا العظام لحماً ثم انشأناه خلقاً آخر فتبارك الله احسن الخالقین ﴾ بعده اول نطفه‌یی اویوشمش قان خلق ایتدك واول قانی بر پارچه لحم واول لحمی کمکلر ایدوب اوزرلرینه لحملر کیدردك صکره انی رحمده خلق آخر ایدوب روح نفخ ایتدك الله تعالی بونلری خلقتنده وجمیع حکم وقدرتنده احسن و عالی اولدی ﴿ ثم انكم بعد ذلك لمیتون ﴾ بو وجهله یارادلدقدنصکره جمله‌کز میت اولورسکز ﴿ ثم

تجعلنی فی القوم الظالمین ﴾ دیکلکه یارب اکر انلره ایعاد ایتدیکك عذابی بکا کوستررسك عذابده بنی انلره قرین ایتمکل * اشبو قولی دیمسی هضم نفس واظهار عبودیت ایچون اوله زیرا ظلمه‌نك شومی آرالرنده اولانلره دخی ایریشور ﴿ وانا علی ان نریك ما نعدهم لقادرون ﴾ بز انلره ایعاد ایتدیکمز عذابی سکا کوسترمکه قادرز لکن بز آنی تأخیر ایدرز شول سببدنکه کندیلرینك ویا اعقابلرینك بعضی ایمانه کله جکن بیلورز ویاخود انلرك آراسنده ایکن انلره عذابمز ایرکورمزز ﴿ ادفع بالتی هی احسن السیئة ﴾ خصالك احسنی اولان خصلتله سیئه‌یی دفع ایت که اول صفح واعراض وصبردر ویاخود اول سیئه مقابله‌سنده احسان ایت بر وجهله که دینه وهنی مؤدی اولمیه ویاخود اول کلمهٔ توحیددر وسیئه ایسه شرکدر ویاخود اول امر بالمعروفدر وسیئه ایسه منکردر ﴿ نحن اعلم بما یصفون ﴾ بز اعلمزاکه سکانی وصف ایدرلر ویاسنی خلاف حالك اوزره وصف ایدرلر بز ایسه انلر اوزره جزایه قادرز * ایمدی انلرك امرینی بزه حواله ایت ﴿ وقل رب اعوذ بك من همزات الشیاطین واعوذ بك رب ان یحضرون ﴾ دیکلکه یارب شیاطینك وساوسندن سنکله امتناع وسکا اعتصام ایده‌رین ودخی اندنکه اول شیاطین احوالدن برشیئده بکا حاضر اوله‌لر خصوصا که حال صلاتده وقراءت قرآنده وحلول اجلده‌کی اول آخر احوالدرکه اندن قورقیلور ﴿ حتی اذا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون ﴾ حتی قچانکه انلرك برینه کافر اولدیغی حالده موت ایریشه دیه‌که یارب بنی دنیایه رد ایت ویاخود خطاب ملك الموت واعوانه اوله ﴿ لعلی اعمل صالحا فیما ترکت ﴾ رجام بودرکه ترك ایتدیکمده عمل صالح ایدم اول ترك ایتدیکیله مراد یا ایمان ویا مال ویا دنیا اوله * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم قچانکه مؤمن ملائکه‌یی کوره انلر اکا دیه‌لرکه سنی دنیایه رد ایده‌لمی دیه‌که دار هموم دار احزانه می بن آنی استمزم بلکه استدیکم الله تعالی‌یه قدومدر اماکه کافر بنی دنیایه رد ایدك دیه ﴿ کلا ﴾ اکا دینورکه سن دنیایه رجوع ایدر دکلسن ﴿ انها کلمة هو قائلها ﴾ انك رجعه‌یی سؤالی بر کلمه‌درکه تفریطه تحسرندن آنی دیر لکن نائل اولمز ﴿ ومن ورائهم برزخ الی یوم یبعثون ﴾ حالبوکه اوکلرنده برزخ واردرکه انلرکله رجعت بیننه حائلدر یوم قیامته دکین که اول انلره افناط کلیدر من بعد دنیایه رجوع ایدر دکللردر * زیراکه یوم بعثده رجوع دنیایه اولمز بلکه بر حیاته اولورکه اول اخرویه‌در انك صاحبی یا جنتده ویا نارده اولور ﴿ فاذا نفخ فی الصور فلا انساب بینهم یومئذ ولا یتساءلون ﴾ قچانکه قیام ساعت ایچون صوره نفخ اولنه بینلرنده نفع ایدر انساب بولنمیه فرط حیرت واستیلاء دهشتدن بری برلرینه تعاطف وتراحملری کیده بر حیثیتله که * یوم یفر المرء من اخیه وامه وابیه * قولی فحواسنجه بری برلرندن فرار ایده‌لر وحمیم حمیمدن سؤال ایدشمیه‌لر بلکه هر بری کندی حالنه مشغول اوله اشبو آیت مناقض اولمز شول قول شریفه که * واقبل بعضهم علی بعض یتساءلون *

انكم يوم القيمة تبعثون) بو موتكزدنصكره قيامتده محاسبه و مجازات ايچون بعث اولنورسكز (ولقد خلقنا فوقكم سبع
طرائق وما كنا عن الخلق غافلين) وسزك فوقكزده يدى كوكلر خلق ايتدككه اول ملكره طريقدر بز آسمانى و جميع
مخلوقاتى خلق و حفظ ايتمزدن غافل دكلز خلل وفتى ۱۱۶ كلنجيه دك جمله‌سنى حفظ ايده‌رز (و انزلنا
من السماء ماء بقدر فاسكناه
فى الارض وانا على ذهاب به
لقادرون) وكوكدن
ناسك صلاحى ولازم
اولديغى مقدار يغمور
انزال ايتدك واول صوبى
يرده كول وصهريج و ير
التنده اسكان ايتدككه
يغمور انقطاعنده اندن
نفعلنه‌لر بز انك ازالنه
قادر اولديغمز كبى
ازاله‌سنه دخى قادرز *
دينلديكه يأجوج ومأجوج
خروجندنصكره جبرائيل
عليه السلام نازل اولوب
قرآنى وحجر الاسودى
ومقام ابراهيمى وتابوت
موسى‌يى وانهارى آسمانه
اخذ ايدوب روى
زمينده بركت قالميه
(فانشأنا لكم به جنات
من نخيل واعناب لكم
فيها فواكه كثيرة ومنها
تأكلون) واول صوايله
سزكچون خرما واوزمدن
بوستانلر ايجاد ايتدك
وانده سزكچون دخى
انواع ميوه‌لر واردر
سز انلردن اكل ايدرسز
(وشجرة تخرج من طور
سيناء تنبت بالدهن وصبغ للآكلين) وطور سيناده • يعنى موسى عليه السلامك مكالمه‌سى اولان طور (انلرى)
طاغنده • بر اغاج خلق ايدوب چيقاردقكه زيتون اغاجيدر انك ميوه‌سنده ياغ اولور اول ياغ ايله چراغ ياقر واكمكه
قاتق ايدوب اكل ايدرلر (وان لكم فى الانعام لعبرة نسقيكم مما فى بطونها ولكم فيها منافع كثيرة ومنها تأكلون)

برى برلرينه اقبال ايدوب سؤال ايدينه‌لر * دينلديكه زيرا اول سؤال ايتمه‌لرى نفخه عندنده‌در
وسؤال ايدشملرى يا محاسبه دنصكره‌در ويا اهل جنت جنته واهل نار ناره دخولدن صكره‌در
(فمن ثقلت موازينه) شول كمسه‌كه عقائد واعمالنك موزوناتى ثقيل كه زيرا هر كمسه‌كه انك
عقائد واعمال صالحه‌سى اوله انكچون عندالله وزن وقدرى اولور (فاولئك هم المفلحون)
ايمدى انلر نجات و درجاته فائزلردر (ومن خفت موازينه) واول كمسه‌كه وزن وقدرى خفيف اولور
اعمالى اولميه‌كه انلر كفاردر * زيراكه * فلا نقيم لهم يوم القيامة وزنا * قولى مصداقنجه انلرك
اعمالى وزن اولنمز (فاولئك الذين خسروا انفسهم) ايمدى انلر كنديلره زيان ايديجيلردركه
ازمان استكمال واستعماللرين ضايع ايتديلر (فى جهنم خالدون) جهنمده دائملردر (تلفح وجوههم
النار وهم فيها كالحون) يوزلرينى جهنم آتشى احراق ايده حالبوكه انده شدت احراقدن دوداقلرى
قيوريلوب اوست دوداغى باشنك اورته‌سنه ايره وآلت دوداغى كوبكنه ايره * ابو هريره
رضى الله عنه ايدر كافرك نارده يوكلكى يدى كونلك مسافه اوله وديشى احد طاغى دكلو اوله
(ألم تكن آياتى تتلى عليكم فكنتم بها تكذبون) وانلره دينوركه سزه بنم آيتلرم تلاوت اولنديغيكه
آنده اشبو كونك احوالى ذكر اولنمشدى سز ايسه انى تكذيب ايدرديكز (قالوا ربنا غلبت
علينا شقوتنا وكنا قوما ضالين) ديه‌لركه يا ربنا بزه شقاوتمز يعنى لوح محفوظده يازيلان سوء
عاقبتمز اوزريمزه غالب اولوب طريق هدادن آزمش قوم اولدق قچانكه ناره ادخال اولنه‌لر
ديه‌لركه (ربنا اخرجنا منها فان عدنا فانا ظالمون) يا ربنا بزى بو ناردن چيقارغل اكر من
بعد كفره عودت وسكا مخالفت ايدرسه‌وز نفسلريمزه ظلم ايدرز ابن عمر رضى الله عنهما ايدر
اهل جهنم قرق ييل جهنم خازنى مالكه يلواره‌لركه (ليقض علينا ربك) ربك بزى اماته ايده
اول ايسه انلره جواب ويرميوب مدت مديده دنصكره (قال انكم ماكثون) سز بو نارده خالدلر
سز نه موت ونه غيرى حالله سزه اندن خلاص يوقدر ديو جواب ويره بعده رب تعالى‌يه مراجعت
ايدوب يا رب بزى بوندن چيقارغل اكر من بعد سكا مخالفت ايدرسه‌وز كنديمزه ظلم ايدرز
ديو دنيانك ايكى عمرى دكلو زمان يلواردقلرندنصكره (قال اخسئوا فيها ولا تكلمون) الله تعالى
انلره ديه‌كه جهنمده اذلاء اولديغكز حالده رحمتمدن بعيد اولك عذابكز رفعيچون بكا سويلمكز
زيرا بن انى سزدن رفع ايدر دكلم بوندن صكره رجالرى كسيلوب برى برلرينه قارشو زفير
وشهيق ايتمكه طوره‌لر (انه كان فريق من عبادى يقولون ربنا آمنا فاغفر لنا وارحمنا وانت خير الراحمين)
زيراكه عبادم مؤمنيندن بر جماعت يا ربنا سكا ايمان كتورمشز بزه مغفرت ورحمت ايتكه راحملرك
خيرلوسيسين ديرلردى (فاتخذتموهم سخريا حتى انسوكم ذكرى وكنتم منهم تضحكون) سز ايسه
انلرى مسخره ايدينوب حتى كه اول حالته اشتغال ايله بنم ذكريمى اونوتديكز وانلرى ضحكه ايدينورديكز
اشبو آيت بلال وعمار وخباب وصهيب وسلمان وفقراء صحابه شاننده نازل اولوبدركه كفار قريش

وسزكچون ابل وبقر وغنمده عبرت وقدرت الهيه‌يه دليل واردركه انلرك قارننده اولان سوددن سزى صواريرز
وسزكچون انلرده سوار اولمق ويوك يوكلتمك وپپاغيسندن وسائره‌دن منفعت كثيره واردر وانلرك لحمندن اكل
ايدوب رزقلنورسكز (وعليها وعلى الفلك ۱۱۷ تحملون) وقره‌ده دوه‌لره وبحرده كمى‌يه بنكلنور وبضاعه‌كزى
يوكله‌در بر محلدن بر محله
كيدرسز (ولقد ارسلنا
نوحا الى قومه فقال
ياقوم اعبدوا الله مالكم
من اله غيره افلا تتقون)
بز نوحى رسالتله قومنه
كوندردك اول انلره ديديكه
ياقوم يالكز الله تعالى‌يه
عبادت ايدك اندن غيرى
معبود بالحق الهكز يوقدر
آيا سز انك عذابندن
قورقمزميسكز (فقال الملؤ
الذين كفروا من قومه
ماهذا الا بشر مثلكم يريد
ان يتفضل عليكم ولو
شاء الله لانزل ملائكة
ماسمعنا بهذا فى ابائنا
الاولين) نوح عليه
السلامك قومندن
اشرافى عواملرينه
ديديكه بو نوح انجق
سزك كبى آدمدر سزى
توحيده دعوتله اوزريكزه
تفضل ورئيس اولمق
مراد ايدر اكر الله تعالى
بزه رسول كوندرمك
استه‌يدى ملكلردن
كوندرردى بونك نبوت
وتوحيد دعواسنى
بزدن مقدم اولان
بابالرمزدن ايشتمدك ديو تعندده اولديلر (ان هو الا رجل به جنة فتربصوا به حتى حين) بو نوح مكر مجنون بر
رجلدركه بو مثللو كلام سويلر منتظر اولك تاكه اول جنوندن اكا افاقت كله (قال رب انصرنى بما كذبون) نوح
عليه السلام انلرك ايمانلرندن مأيوس اولدقده يا رب بكا ياردم ايله وبنى تكذيب ايتدكلرينك انتقامنى آل ديو مناجات

انلرى استهزاء ايدرلردى (انى جزيتهم اليوم بما صبروا انهم هم الفائزون) انلر دنياده
سزك اذا واستهزاكزه صبرلرى سببيله اشبو كونده انلره مجامع مراداتلرينه فائز اولمرتبه
جزا ايتدم (قال كم لبثتم فى الارض عدد سنين) الله تعالى يوم قيامتده كفاره ديه‌كه دنياده
وقبورده نه‌دكلو زمان لبث ايديكز (قالوا لبثنا يوما او بعض يوم فاسأل العادين) عددنده
اولدقلرى عذاب دهشتندن آنده‌كى مدت لبثلرين اونودوب بر كون ويا بر كوندن آز لبث
ايتمشز ديوب نارده خلودلرينه نسبتله انى استقصار ايده‌لر وياخود انلرك دنياده‌كى مدت
لبثلرى ايام سرورلرى ايدى ايام سرور ايسه قصاردر * وياخود اول مدت منقضى
اولديغيه معدوم حكمنده‌در واكر انك حقيقتين مراد ايدرسك انك ايامى عدينه تمكين
ايدنلردن سؤال ايت * زيراكه صددنده اولديغمز عذاب انى تذكر واحصادن بزى اشغال
ايدوبدر وياخود شول ملائكه‌يه سؤال ايتكه انلر ناسك اعمارلرين عد واعماللرين احصا
ايدرلر (قال ان لبثتم الا قليلا لو انكم كنتم تعلمون) الله تعالى انلرى مقاللرنده تصديق
ايدوب ديه‌كه دنياده وكرك قبرده آز زمان لبث ايدوبسز اكر مدت لبثكزى بيلورسه‌كز
(افحسبتم انما خلقناكم عبثا) ظن ايتديكزميكه بز سزى لعب وباطل وجهى اوزره
خلق ايتمش اوله‌وزكه انده حكمت اولميه بلكه سزى خلق ايتمشزكه بزه عبادت ايدوب
بز دخى سزه اعمالكز اوزره جزا ايده‌وز (وانكم الينا لا ترجعون) ودخى ظن
ايتديكزميكه سز بزه رجوع ايتميه‌سزكه سزه جزا ايده‌وز اندن الله تعالى كنديسنى
مشركونك وصف ايتديكى شيدن تنزيه ايدوب ديديكه (فتعالى الله الملك الحق) الله تعالى
خلقدن تعاظم ايتديكه اكا اول ملك حق اولدى انك ماعداسى مملوك بالذات مالك
بالعرضدر (لا اله الا هو) كه اندن غيرى معبود بالحق اله يوقدر (رب العرش الكريم)
عرش كريمك ربيسيدركه اول عرش اجرامى محيطدر اقضيه واحكامك محكماتى اندن
نزول ايدر (ومن يدع مع الله الها آخر لا برهان له به) بر كمسه‌كه الله تعالى ايله بيله
اله آخرى اقرار ويا اشراك وجهى اوزره معبود ايدينه انكچون اكا برهان اولمز *
زيراكه باطل شيئه برهان اولمز (فانما حسابه عند ربه انه لا يفلح الكافرون) انك
رب عندنده جزاسى كافرلرك عدم فلاحيدر سورهٔ فلاح مؤمنينى تقريرله بدأ ايدوب
كافرلردن فلاحى نفيله ختم ايلدى * بعده پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه استغفار
واسترحامله امر ايدوب ديديكه (وقل رب اغفر وارحم وانت خير الراحمين) ديكل كه
يا رب بنى ومؤمنلرى مغفرت ورحمت ايتكه سن راحملرك ارحميسن اشبونده مغفرت
ورحمت بيننى جمع ايلدى زيرا كاهى مغفرت رحمتسز اولور * تكيم اصحاب اعراف
اعرافده اولدقلرنجه اولور

ایتدی ﴿ فاوحینا الیه ان اصنع الفلك باعیننا ووحینا فاذا جاء امرنا وفار التنور ﴾ بز نوحه وحی ایتدککه بزم حفظ و امرمزله بر کمی یاپسون نزمان عذابمز نزوانه یا سفینه یه رکوبنه امرمز کلدکده ونوحك زوجه سنك اکمك پشوردیکی آتش و تنورده صو قاینیوب طاشدقده ﴿ فاسلك فیها من کل زوجین اثنین واهلك ۞ ١١٨ ۞ الا من سبق علیه القول منهم ولا تخاطبنی فی الذین ظلموا انهم مغرقون ﴾ اول کمی یه هر حیواندن بر چفت ارکك و دیشی و اهل بیتکی و مؤمنلری کتور الا اهل بیتدن آنلری کتورمه که آنلردن اوزرینه ازلده هلاك قولی سبقت ایتمشدر و اول نفسلرینه ظلم ایدنلرك نجاتیچون بکا دعا ایتمه که آنلر غرقله هلاك اولنجیلردر ﴿ فاذا استویت انت ومن معك علی الفلك فقل الحمد لله الذی نجینا من القوم الظالمین ﴾ یا نوح سن وسنکله بیله اولان مؤمنلر سفینه یه رکوب ایتدکده دیکه حمد اولسون اول الله تعالی یه که قوم ظالمیندن بزه نجات وردی ﴿ وقل رب انزلنی منزلا مبارکا وانت خیر المنزلین ﴾ و دخول و خروجك وقتنده دیکه یارب بنی نزول مبارکله انزال ایله که اول غرقدن نجاتدر و سن منزل مبارکه یه انزال ایدیجیلرك خیرلوسی سین ﴿ ان فی ذلك لایات وان کنا لمبتلین ﴾ بو نوحك و مؤمنلرك نجاتنده و قومی کفارك غرقنده اهل عبرته علامتلر واردر بز نوحی آنلره ارسال ایدوب نصیحت ایله تجربه ایتدکدن صکره اعمال سیئه لرینی حجت ایدوب ﴿ ایسه ﴾ غرقله عذاب ایتدك ﴿ ثم انشأنا من بعدهم قرنا آخرین ﴾ بونلری اغراقدن صکره قرن آخر ایجاد ایلدك «که آنلر عاد وثمود در» ﴿ فارسلنا فیهم رسولا منهم ان اعبدوا الله مالکم من اله غیره افلا تتقون ﴾ بز آنلره کندولردن هود وصالحی

رسول کوندردك آنلر قوملرینه دیدیلرکه الله تعالی یه عبادت ایدك اندن غیری معبود بالحق آلهکز یوقدر آیا اشرا کیکزله انك عذابندن قورقمزمیسکز ﴿ وقال الملأ من قومه الذین کفروا وکذبوا بلقاء الاخرة واترفناهم فی الحیوة الدنیا ماهذا الا بشر مثلکم یأکل مما تأکلون منه ویشرب ۞ ١١٩ ۞ مما تشربون ولئن اطعتم بشرا مثلکم انکم اذا لخاسرون ﴾ انك قومندن کافرلر و آخرتك ثواب و عقاب لقاسنی تکذیب ایدنلر و بز انلری کثرت اموال واولاد ایله تنعیم ایتدیکمز رئیسلری عوامه دیدیلرکه بو سزی حقه دعوت ایدن رسول انجق سزك کبی آدمدر سزك یدیککزدن اکل ایدر و سزك ایچدیککزدن ایچر اگر سز کندیکز کبی بشره اطاعت ایدرسکز کندیکزه زیان ایتمش اولورسز ﴿ ایعدکم انکم اذا متم وکنتم ترابا وعظاما انکم مخرجون ﴾ آیا اول پیغمبر سزه وعد ایدرمیکه سز فوت اولوب تراب ولحومدن مجرد کموك اولدیغکزدن صکره قبردن دیری چیقه سز ﴿ هیهات هیهات لما توعدون ﴾ بعیددن بعیدکه اول وعد اولنان بعث وجزا ظهوره کله ﴿ ان هی الا حیاتنا الدنیا نموت ونحیا ومانحن بمبعوثین ﴾ حیات انجق بو دنیا حیاتیدر که بعضمز فوت اولور بعضمز طوغر ودریلور یوخسه موتدن دکلدر ﴿ ان هو الا رجل افتری علی الله کذبا ومانحن له بمؤمنین ﴾ و کیمسه انجق بر رجلدر که رسالت دعواسنده یا موتدن صکره تکرار حیات بولور صکره بعثله وعدنده الله تعالی یه کذب وافترا ایدر بز آنی تصدیق ایتمیز ﴿ قال رب انصرنی بما کذبون ﴾ رسوللری آنلرك بو کلاملرینی ایشیدوب ایمانلرندن یأسله دیدیکه یارب بکا غالبیتله نصرت ویر و بنی تکذیبلری سببیله آنلری عذابکله مغلوب ایله

﴿ سورة النور وهی اربع وستون آیة مکیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

﴿ سورة انزلناها وفرضناها ﴾ اشبو بر سوره درکه انده کی احکامی بز ایجاب وانکله عملی سزه الزام ایتدك ویاخود انده کی حدودی بز تقریر ایتدك ﴿ وانزلنا فیها آیات بینات ﴾ وبز بو سوره ده آیتلر ایندردککه مقصوده دلالتی واضحه در ﴿ لعلکم تذکرون ﴾ تاکه انکله متعظ اولوب محارمدن بر جمله یه واقف اوله سز ﴿ الزانیة والزانی فاجلدوا کل واحد منهما مائة جلدة ﴾ زانیه وزانی قچانکه ایکیسی بیله حر بالغ عاقل بکر اولوب محصن اولمزایسه ایکیسندن هر برینه یوز جلده اورك وشرائط احصان ابو حنیفه عندنده آلتیدر اسلام وحریت وعقل وبلوغ ونکاح صحیح ودخولدر قچانکه بو شرطلرك بری بولنمیه اول محصن اولمز وشافعی عندنده اسلام شرط دکلدر زیراکه پیغمبریمز علیه السلام بر یهودی ایله بر یهودیه یی زنا ایتدکلریچون رجم ایتدی * وابو حنیفه نك اکا حجتی که * من اشرك بالله فلیس بمحصن * اولکه الله تعالی یه اشراك ایده اول محصن دکلدر دیو بیوریلان حدیث نبویدر لکن مراد اول احصان زنایله محصن دکلدر دیمکدر ﴿ ولا تأخذکم بهما رأفة فی دین الله ﴾ اول ایکیسنه حدود استیفاسنده سزی مرحمت وشفقت اخذ ایتمسون بلکه پیغمبریمز علیه السلامه اقتداء دینده تصلب ایدك * زیرا اول دیدیکه قیزم فاطمه سرقه ایتسه الینی کسردم ﴿ ان کنتم تؤمنون بالله والیوم الآخر ﴾ اگر الله تعالی یه ویوم آخرته مؤمنلر ایسه کز * حدیثده کلدیکه یوم قیامتده حددن بر سوط نقص ایدن والی وحاکم کتوریلوب نیچون اندن نقص ایتدك دینلدکده دیه که یارب عبادکه مرحمت ایتدم الله تعالی اکا دیه که عبادمه سن بندن زیاده مرحمتلومی اولدك وانی ناره کوندره بعده بر والئ آخر کتوریله که اول حدده بر سوط زیاده ایتمشیدی نیچون زیاده ایتدك دینلدکده دیه که یارب تاکه عبادك معاصیدن منزجر اوله لر انی دخی ناره کوندره ﴿ ولیشهد عذابهما طائفة من المؤمنین ﴾ اول ایکیسنك عذابنه مؤمنلردن بر طائفه حاضر اولسونکه انك اقلی اوچدر ویا بر ویا ایکیدر ومراد بر جمعدرکه انکله تشهیر حاصل اوله * زیراکاهی جنایت ایدن کشی یه تنکیل تعذیبدن زیاده تفضیحله اولور ﴿ الزانی لا ینکح الا زانیة او مشرکة والزانیة لا ینکحها الا زان او مشرك وحرم ذلك علی المؤمنین ﴾ زانی مرأهٔ صالحه نکاحنه رغبت ایتمز بلکه مشاکلی اولان زنا ویا مشرکه ایله فاسقه یه رغبت ایدر وزانیه دخی کذلك فاسق نکاحنه رغبت ایدر وبو نکاح مؤمنلره حرام قیلیندی * زیراکه زنایه مائل کسنه صالحلر نکاحنه رغبت ایتمز وزانیه دخی صالحلره رغبت ایتمز * زیراکه مشاکله سبب الفت وتضامندر ومخالفت ایسه سبب نفرت وافتراقدر * ایمدی بو نکاح مؤمنلره حرام قیلندی * زیراکه فساقه تشبه وتهمته تعرض وسوء مقاله یه تسبب وبونك غیری مفاسده مؤدیه در اول اجلدن تنزیهده مبالغه ایچون تحریمله تعبیر اولندی * اشبو آیتك معناسنده مفسرون اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلرکه مهاجرون مدینه یه قدوم ایدیجك انده باغیه نساء کوریجك نفسلرین کرایه ویررلردی اول وقتده انلر مدینه نساسنك احسنی ایدیلر فقراء مسلمیندن بر جماعت انلرك نکاحنه رغبت ایتدیلر * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن انی استیذان ایدیجك اشبو آیت نزولیله اول باغیه لری تزوج مؤمنلره حرام قیلندی زیراکه مشرکه لر ایدیلر * ابن مسعود رضی الله عنه ایدرکه زانیه نك نکاحی حرامدر اگر بر زانی بر زانیه یی نکاحلنسه اول ایکیسی ابدا زنا ایدرلر * یزید بن هارون ایدر اگر اول زانیه یی مستحل اولدیغی حالده نکاح ایدرسه اول مشرکدر واگر انی تحریم ایدر اولدیغی حالده جماع ایدرسه اول زانیدر * حسن ایدر زانئ مجلود زانیهٔ مجلوده یی نکاحلنسون وزانیهٔ مجلوده نکاحله زانئ مجلوده وارسون * سعید بن المسیب ایدر اشبو آیتله زانیه نکاحی حرام ایدی * وانکحوا الایامی منکم * آیتیله نسخ اولندی * زیراکه زانیه دخی ایامئ مسلمینده داخلدر وزانیه نك نکاحنی تجویز ایدنلر احتجاج ایتدی شول حدیثله کیم جابر رضی الله عنه ایدر بر رجل پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه کلوب دیدیکه یا رسول الله زوجه م لامسك یدینی رفع ایتمز * پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه تطلیق ایت اول دیدیکه نه چاره ایده یمکه بن انی سورم اندن مفارقته صبر ایده مزم پیغمبریمز علیه السلام ایتدی اویله اولسه تطلیق ایتمکل امساك ایت ﴿ والذین یرمون المحصنات ثم لم یأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانین جلدة ﴾ شونلرکه مسلمات حرائر عفائفی زنا ایله قذف ایدرلر بعده اول محصناتك زنالرینه شهادت ایدر درت شاهد کتورمیه لر ایمدی اول قذف ایدنلرك هر برینه سکسان جلده اورك اگر اول قذف ایدن حر ایسه واگر عبد ایسه قرق جلده اوریلور واگر مقذوف محصن دکل ایسه قاذف تعزیر اولنور * وبونده شرائط احصان بشدر اسلام وعقل وبلوغ وحریت وعفت عن الزنادر * ایمدی بر کسنه اول بلوغنده بر کره زنا ایدوب اندن توبه ایتسه وحسن حال وصلاح اوزره عمری ممتد اولدیغندنصکره انی قذف ایدنه حد لازم اولمز واگر مقذوف نفسی اوزره زنایی اقرار ایتسه ویاخود قاذف انك زناسی اوزره درت شاهد اقامت ایتسه اول قاذفدن حد ساقط اولور * زیرا انك اوزره واجب اولان حد فریه ایدی اول ایسه قاذفك صدقیله ساقط اولدی ﴿ ولا تقبلوا لهم شهادة ابدا ﴾ وانلرك شهادتلرین قبول ایتمیکز آخر عمرلرینه دکین * ابو حنیفه عندنده توبه ایتدکلرنجه * شافعی عندنده اول شهادت هر نه خصوصده ایسه زیراکه اول مفتریدر * دینلدیکه شهادتلرینك عدم قبولی قذفه مختصدر و اول جلدك استیفاسنه متوقف دکلدر ابو حنیفه دیرکه اکا متوقفدر زیراکه جلد ایله

(قال عما قليل ليصبحن نادمين) الله تعالى بيورديكه آز زمانده عذاب كلديكنى كوروب آنلر سنى تكذيبلرينه نادم اوله‌لر (فاخذتهم
الصيحة بالحق فجعلناهم غثاءً فبعداً للقوم الظالمين) جبرئل عليه السلامك صيحه‌سى انلرى حقله اخذ ايدوب قلبلرى يارلمغله جمله‌سى
ميت اولديلر آنلرى سيل كوتورديكى چوپرندى كبى نابود ايلدك ١٢٠ قوم ظالمين ايچون رحمت اللهدن طرد
وابعاد واردر (ثم انشأنا
من بعدهم قروناً آخرين)
آنلردن صكره قوم لوط
وشعيب عليه السلام كبى
قرون آخر پيدا ايلدك
(ما تسبق من امة اجلها
وما يستأخرون) هرامتدن
عذابلرى وقتى كلدكده
نه تقدم و نه تأخر ايدر
(ثم ارسلنا رسلنا تترى كلما
جاء امة رسولها كذبوه
فاتبعنا بعضهم بعضاً
وجعلناهم احاديث فبعداً
لقوم لا يؤمنون) بوندن
صكره رسوللرمزى بربرى
آردنجه كوندردك هرامته
رسوللرى كلدكجه تكذيب
ايتديلر بز دخى انلرى
هلاك ده بربرينه تعقيب
و تابع ايلدك و انلردن
برشى باقى قالميوب همان
ناسه عبرت ايچون حكايه
لرى قالدى پيغمبرلره
ايمان ايتمين قوم ايچون
حق تعالانك رحمتندن
بعيدلك واردر (ثم ارسلنا
موسى واخاه هرون بآياتنا
وسلطان مبين الى فرعون
و ملائه فاستكبروا
و كانوا قوماً عالين)
بوندنصكره موسى وقرنداشى هرونى معجزه‌لرمز وآشكار حجتلريمزله فرعونه وقومنه كوندردك انلرا كا ايمان (اوزرينه)
ومتابعتدن تكبر ايتديلر اول قوم ناسه قهرله غالب اولمشلر ايدى (فقالوا انؤمن لبشرين مثلنا و قومهما لنا عابدون)
فرعونيلر ديديلركه بشريتده بزم مثلمز اولان ايكى آدمى بز تصديقمى ايده‌رز حال بوكه انلرك قوملرى ، بنى اسرائيل ، بزم

امر وقبولدن نهى شرطه جواب واقع اولمقده ايكيسى مساويدر بينلرنده ترتيب يوقدركه انك اوزره
مترتب اوله‌لر * والحال جلددن اولكى حالى جلددنصكره كيدن اسوءدر (واولئك هم الفاسقون)
وانلر فسقلرينه حكم اولنمش فاسقلردر (الا الذين تابوا من بعد ذلك واصلحوا) الا شونلركه قذف
وحد قذفدنصكره توبه ايدرلر واعماللرين تداركله اصلاح ايده‌لر اول تدارك جمله‌سندندركه كندوبى
حد ايچون مقذوفنه تسليم ايده ويا اندن حلاللق ديليه (فان الله غفور رحيم) اويله اولسه الله
تعالى انلره مغفرت ورحمت ايتمكده بليغدر * علما اختلاف ايتديلركه قاذفك توبه‌سندنصكره شهادتى
قبول اولنه برقوم ديديلركه قاذفك نفس قذفله شهادتى رد اولنور نيچانكه قاذف توبه وندامت ايده وحالنى
تحسين ايده شهادتى قبول اولنور كركسه توبه‌سى اوزرينه حد اقامتندنصكره وكرك اوكدن
اولسون وديديلركه استشهاد رد شهادته وفسقه راجع اولور اويله اولسه توبه‌دنصكره شهادتى مقبول
اولور وفسق اسمى اندن زائل اولوركه اول ابن عباس وعمردن مرويدر ويا تابعيندن برجماعت
قوليدر ومالك وشافعينك مذهبيدر وبرقوم ديديلركه قذفده محدود شهادتى ابدا قبول اولنمز اكرچه
توبه ايدرسه‌ده اويله اولسه استثناء فسقه راجع اولوركه اول نخعى وشريح قوليدر * وابو حنيفه
مذهبيدر وديديلركه نفس قذفله شهادتى رد اولنمز مادامكه حد اولنميه شافعى ايدركه اول حد اولنمزدن
اولكى حالى شردر حد اولنديغندن صكره‌كى حالندن زيراكه حدود كفارتدر اويله اولسه
انك شهادتنى ايكى حالنك احسننده رد ايدوب شرنده قبول ايتمش اولورلر * شعبى ايدر حد
قذف توبه ايله ساقط اولور اويله اولسه استثناء كله راجع اولور عامهٔ علما ديديلركه حد قذف
توبه ايله ساقط اولماز مكركه مقذوف عفو ايده اويله اولسه حد ساقط اولور قصاص كبى كه
عفو ايله ساقط اولور توبه ايله دكل اكر دينورسه‌كه قاذفك توبه‌سندنصكره شهادتى قبول
اولنجق ابدا قوللك معناسى نه اولور دينوركه يعنى انك ابدا شهادتى قبول اولنمز مادامكه قذفى
اوزره اصرار ايده * زيراكه هر انسانك ابدى حالنه لاحق اولور مدتيدر * تكيم كافرك
ابدا شهادتى قبول اولنمز دينور يعنى كافر اولديغنجه (والذين يرمون ازواجهم ولم يكن لهم
شهداء الا انفسهم) وشونلركه زوجه‌لرينى قذف ايدرلر حالبوكه صحت مقاله‌لرينه كنديلردن
غيرى شاهدلرى اولميه (فشهادة احدهم اربع شهادات بالله انه لمن الصادقين) واجب اولان
انلردن بريناك درت كره شهادتيدركه بالله اول زوج زوجه‌سنه قذفنده صادقلردندر
(والخامسة ان لعنة الله عليه ان كان من الكاذبين) بشنجى شهادتنده اول زوج ديمسيدركه الله
الله تعالينك لعنتى اوزرينه اولسون اكر زوجه‌مى قذفده كاذبلردن ايسم اشبو آيتك حكمنده
ديلديكه نيچان بررجل مرأه‌سنى قذف ايتسه انك موجبى اجنبى قذفنك موجبيدركه اوزرينه
حد واجب اولور اكر مرأه محصنه ايسه تعزير واجب اولور اكر محصنه دكل ايسه
الابوكه اول ايكيسندن مخرجده اختلاف اولنمشدر * ايمدى اكر اول براجنبى قذف ايتسه

قوللرمزدر (فكذبوهما فكانوا من المهلكين) فرعونيلر انلرك ايكيسنيده تكذيب ايدوب بحر قلزمده غرقله هلاك اولديلر
(ولقد آتينا موسى الكتاب لعلهم يهتدون) بز موسايه توريتى ويردك كه بنى اسرائيل انكله اهتدا ايده‌لر (وجعلنا ابن مريم
وامه آية وآويناهما الى ربوة ذات ١٢١ قرار ومعين) بز عيسانى بشيكده‌كى كلاميله وانانسى بلامساس بشر اوغل
طوغرمسيله قدرتمزه دليل
قيلدق وانلره مرتفع آرامكاه
وماء جارى اولان محلى
ويردك * بو محل دمشق
اوله بعضيلر بيت المقدس
يا رمله يا مصر اوله ديمشلر
(يا ايها الرسل كلوا من
الطيبات واعملوا صالحاً انى
بما تعملون عليم) ياعيسى
وجميع پيغمبرلر طيب
وحلال طعاملردن اكل
ايدك وعمل صالح ايشليك
تحقيق بن سزك عمللكزى
بيليجى‌يم (وان هذه امتكم
امةً واحدةً وانا ربكم
فاتقون) اى رسوللر امتكز
عقائد واصول شريعتده
بر امتدر ايمان وتوحيده
متفقلردر بن سزك ربكزم
بندن خوف ايدك اختلاف
كلمه ايتمك (فتقطعوا امرهم
بينهم زبراً كل حزب بما
لديهم فرحون) اول ملتلر
دين امورنى بينلرنده درلو
درلو ايدوب اختلاف
ايتديلر هر كروه عندنده
بولنان آيين ايله كويا حقدر
ديو فرحلنديلر (فذرهم
فى غمرتهم حتى حين)
آنلرى ضلالتلرنده
موتلرينه‌دك ترك ايله (ايحسبون (ثالث (٩) انما نمدهم به من مال وبنين نسارع لهم فى الخيرات بل
لايشعرون) آيا انلره دنياده ويرديكمز مال واولاددن بز آنلرك خيرلرينه مسارعت ايده‌يورز ظنمى ايدرلر بلكه درجه
درجه عذابه تقريب ايده‌رز آنلر انى بهايم كبى فرق ايتمزلر (ان الذين هم من خشية ربهم مشفقون) شول مؤمنلركه عمل

اوزرينه حد واجب اولور اكر مرأه محصنه ايسه * ايمدى اكر اول براجنبى قذف ايتسه
اوزرينه حد اقامت اولنور مكركه اول مقذوفه‌نك زناسى اوزره درت شاهد اقامت ايده
وياخود مقذوفه زناسنى اقرار ايده اويله اولسه قاذفدن حد ساقط اولور واكر اول زوجه‌سنى
قذفنده كذلك زناسى اوزره درت شاهد ويا اندن زنايه اقرار بولنورسه وياخود اول زوج
قاذف لعان ايدرسه حددن قورتيلور زوجه قذفنده لعان بينه منزلتنده‌در * زيرا نيچان رجل
مرأه‌سنى رجل آخرله كورسه نه انك اوزره بينه اقامتنه ونه اول عار اوزره صبره امكانى اولور
اويله اولسه الله تعالى اكا لعانى صدقنه حجت قيلدى واكر زوج انك زناسى اوزره بينه اقامت
ايدرسه وياخود زوجه زنا ايتديكنه اقرار ايدرسه اول زوجدن حد ولعان ساقط اولور مكركه
انده بر ولد اولوب زوج انك نفيني مراد ايتسه انى نفى ايچون لعان ايدر نيچان امام اول ايكيسنه
لعان ايتدرمك مراد ايتسه ابتدا رجلى اقامه ايدوب كلمات لعانى اكا تلقين ايدوب ديه‌كه ديكلكه
شهادت ايدرينكه بالله بن فلانه‌يى قذفده صادقلردنم واكر رجل معينله قذف ايتمش ايسه لعانده
انى اسميله ذكر ايده واكر برجماعتله قذف ايتمش ايسه لعانده انلرى اسملريله ذكر ايده وزوج
امامك تلقين ايتديكى كبى ديه واكر ولد ويا حمل نفيين مراد ايدرسه ديه‌كه اشبو ولد ويا حمل
زنادندر بندن دكلدر بشنجيده ديه‌كه الله تعالينك لعنتى اوزريمه اولسون اكر بن فلانه‌يى قذفمده
كاذبلردن ايسم اكر قاذف كلماتدن برينى حاكمك تلقينسز سويلرسه محسوب اولمز نيچانكه رجل
لعاندن فارغ اوله انكله زوجه‌سى بيننه فرقت واقع اولور واول مرأه ابدا اكا حرام اولور
واندن نسب منتفى اولور واندن حد قذف ساقط اولور ومرأه اوزره حد زنا واجب اولور
محصنه ايسه رجم اولنور محصنه دكل ايسه جلد ايديلور اشبو بش حكمدركه كليسى لعان زوجه
متعلق اولور (ويدرأ عنها العذاب) ومرأه‌دن حدى دفع ايدر (ان تشهد اربع شهادات بالله
انه لمن الكاذبين) واول مرأه‌نك درت كره شهادتيدركه بالله زوجم بكا قذفنده كاذبلردندر
(والخامسة ان غضب الله عليها ان كان من الصادقين) بشنجى كره‌ده اول مرأه ديه‌كه الله
تعالينك غضبى اوزريمه اولسون اكر زوجم بكا قذفنده صادقلردن ايسه * ايمدى نيچانكه زوج
لعان ايده مرأه اوزره حد زنا واجب اولور اكر اول حدى اسقاط مراد ايدرسه اول دخى
طوروب حاكمك تلقينى ايله منوال مشروح اوزره لعان ايدر ومرأه‌نك لعانه انجق حكم واحد
متعلق اولوركه اول مرأه‌نك كنديدن حدك سقوطيدر واكر زوج انك زناسى اوزره بينه اقامت
ايدرسه اول مرأه‌دن لعانله حد ساقط اولمز * ائمهٔ حنفيه عندنده زوجه‌سنى قذف ايدن اوزره حد
واجب اولماز بلكه واجب اولان لعاندر لعان ايدنجه حبس اولنور وآخرون عندنده لعان زوجنك
صدقنه حجتدر نيچان قاذف صدقنه حجت اقامتدن قعود ايتسه حبس اولنمز بلكه حد اوريلور *
تكيم اجنبى قذف ايدن بينه اقامتندن قعود ايتسه حد اوريلوردى وابو حنيفه عندنده لعانك

صالحه ده ایکن دخی ربلری تعالی‌نك عذابندن قورقرلر (والذین هم بآیات ربهم یؤمنون) وانلرکه ربلرینك آیتلرینه ایمان
ایدرلر (والذین هم بربهم لایشرکون) وآنلرکه ربلرینه جلی وخفی شرك ایتمزلر (والذین یؤتون ما اتوا وقلوبهم وجلة انهم
الی ربهم راجعون) وآنلرکه حقه توسل ایچون صدقه وزکات ویررلر ﴿ ١٢٢ ﴾ ایکن عجبا قبولمی اولدی ردمی اولدی
دیو قلبلری دترر بیلورلرکه
آنلر ربلری عز شانه‌یه
رجوع ایدیجیلردر (اولئك
یسارعون فی الخیرات
وهم لها سابقون) بو صفتله
متصف کیمسه‌لر خیرات
دنیویه اولان اعمال
صالحه‌یه مسارعت ایدرلر
آنلر طاعتده وحصول
ثوابده وجنته دخولده
نامی سبقت ایدیجیلر در
(ولا نکلف نفساً الا
وسعها ولدینا کتاب ینطق
بالحق وهم لا یظلمون)
هیچ برنفسه وسع وطاقتی
اولمیان شیٔی تکلیف ایتمزز
بزم عندمزده لوح محفوظ
یاخود هرکسك نامهٔ اعمالی
واردرکه وسعی قدر عملنی
نطق وبیان ایدر کیمسه
زیاده عذاب ونقصان
ثوابله ظلم اولنمزلر (بل
قلوبهم فی غمرة من هذا
ولهم اعمال من دون ذلك
هم لها عاملون) بلکه
اول کافرلرك قلبلرنده
بو قرآندن غفلت وحیرت
واردر وآنلر ایچون بوندن
غیری دخی اعمال خبیثه
واردرکه آنلر آنی ایشلیجی
وانك سببیله ناره کیریجیلردر (حتی اذا اخذنا مترفیهم بالعذاب اذاهم یجأرون لاتجأروا الیوم انکم منا (فرق)
لاتنصرون) چونکه آنلرك مالدارلرینی بز قتل یا جوع عذابیله اخذ ایتدیکمزده آنلر فریاد واستمداد ایدرلر دینلورکه
بوکون فریادرس طمع ایتمیك که بزم طرفمزدن سزه امداد یوقدر (قد کانت آیاتی تتلی علیکم فکنتم علی اعقابکم تنکصون

موجبی وقوع فرقت ونفی نسبدر وایکیسی ایسه زوج وزوجه‌نك لعانیله حاصل اولور وفرقت
لعان علمادن کثیر عندنده فرقت فسخدرکه اول شافعی قولیدر واول فرقت مؤبده‌درحتی زوج
کندوبی اکذاب ایتسه قبول اولنوب اوزرینه حد لازم وولد منفی اکا لاحق اولور لکن
تأیید تحریم مرتفع اولمز * وابو حنیفه عندنده فرقت لعان طلاقدر چونکه رجل نفسنی اکذاب
ایتسه اول مرأه‌یی تزوج اکا جائز اولور واکر کلمات لعانك بعضنی اتیان ایتسه اکا حکم متعلق
اولمز * وابو حنیفه عندنده کلمات لعانك اکثرینی اتیان ایتسه حکم تعلقنده اول کل مقامنه قائم
اولور وهرکسه‌که یمینی صحیح اولور اول کرك حر ویا عبد مسلم ویا ذمی اولسون اشبو شافعی
واکثر علماء قولیدر * ابو حنیفه وبرجماعت دیدیلرکه لعان جاری اولمز الا ایکی مسلم بیننده‌که حر
اولوب محدود اولمیه‌لر واکر زوج وزوجه ویا ایکیسندن بری رقیق ویا ذمی ویا محدود اولورسه
بینلرنده لعان جاری اولمز لکن ظاهر قرآن حجتدر مطلقا ایکیسی بیننده لعان جاری اولور دینلره
کوره زیراکه آیتده حرله عبد ومحدودله غیر محدود بینی فصل اولنمامشدر ولعان صحیح اولمز
مگرکه حاکم ویا خلیفه عندنده اوله ولعان درت شیئله تغلیظ اولنورکه اول تعدد الفاظ ومکان
شریفده وزمان شریفده وجماعت حضورنده اولمقدر اما تعدد الفاظ لازمدر اخلالی جائز اولمز
واما مکانك شرفی مسجد وجامعده منبر عندنده اولمقدر واما زمانك شرفی صلاة عصردن صکره
اولمقدر واما جماعت اقلی درتدر اشبو جمله تغلیظ مستحبدر حتی اکر حاکم لعانی ایکیسنه
تنهاده ایدرسه جائز اولور اما مکان وزمانله تغلیظك واجب ویا مستحب ایدیکنده ایکی قول
واردر (ولولا فضل الله علیکم ورحمته) اکر الله تعالینك فضل ورحمتی اولمسه عقوبتی
تعجیل ایدردی لکن سزی ستر ایدوب لعانله سزدن حدی رفع ایلدی (وان الله تواب
حکیم) اول الله تعالی توابدر معاصیدن رجوع ایدنه رحمتله عودت ایدر حکیمدرکه سزه
لعانی ایجاب ایتدی (ان الذین جاؤا بالافك) شونلرکه کذبك ابلغیله عائشه رضی الله عنهایه
افترا ایتدیلر * قصه‌سی اولدرکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم بعض غزواتنده عائشه
رضی الله عنهایی بیله کتوررردی برکیجه قفولده رحلته ندا اولندی عائشه رضی الله عنها ایسه
قضاء حاجته کیدوب بعده رحلنه عودت ایلدیکنده الیله صدرینی لمس ایدیجك عقدینی قیرلمش
بولدی فی الحال انی التماس ایچون قضاء حاجتدن کلدیکی یوله کیرو کیتدی وانك رحلنه خدمت
ایدن ظن ایتدیکه عائشه هودجنده اوله رحلی آلوب کتدی عائشه رضی الله عنها ایسه کیرو
اول منزله کلدکده جمیع ناس اول آرادن کتمش آنده کیمسه بولمدی کندوبی استیو کلورلر
بولورلر دیو رجاله انده اوتوروب قالدی مگرکه صفوان بن معطل السلمی جیشك وراسنه
قالمشدی صباحن اول منزله کلوب عائشه رضی الله عنهایی انده بولدی وبیلدی وراحله‌سن اکا
چوکردوب حتی‌که عائشه رضی الله عنها اکا بندی وصفوان یایاق اول راحله‌یی یدەرك جیشه

مستکبرین به سامراً تهجرون) بنم آیتلرم سزه اوقوندیغی زمان سز قهقری رجوع ایدردیکز اول کبر ایله‌که بز اهالیٔ حرم
شریفز بزه کیمسه ضرر ایده‌من دیو امنیت اوزره کیجه مجلسلرده قرآنی ذکر وطعنله شانده هذیان ایدردیکز (افلم یدبروا
القول ام جاءهم مالم یأت آباءهم الاولین) ﴿ ١٢٣ ﴾ آنلر قرآنك لفظنك معجزه ومعناسنك آشکار اولدیغندن کلام حق
ایدوکنی تفکر ایتمزلرمی
یاخود بونلره کتاب
ورسول کلدیکی کبی مقدم
کچن بابالرینه کتاب ورسول
کلمدیمیدی (ام لم یعرفوا
رسولهم فهم له منکرون)
یاخود پیغمبرلری محمد
علیه السلامی امانت
وصدق وحسن خلق
وکمال وسائر خصال
حمیده‌ده بلمدیلر اکلا.
مدیلرمیکه آنك حقیقت
حالنی ودعواسنی انکار
ایدرلر (ام یقولون به جنة
بل جاءهم بالحق واکثرهم
للحق کارهون) بوخسه
آنده جنونمی وار دیرلر
اویله دکلدر بلکه محمد
علیه السلام آنلره دین
حق اولان اسلامله وکلام
حق اولان قرآنله کلدی
حال بوکه آنلرك اکثرینك
شهوات وهوالرینه
مخالف اولمغله حقی کریه
کوررلر (ولو اتبع الحق
اهواءهم لفسدت
السموات والارض ومن
فیهن بل آتیناهم بذکرهم
فهم عن ذکرهم معرضون)
اکر حق تعالی یا قرآن
کافرلرك هوالرینه تبعیتله زعم باطللرنجه آلهه‌لر فرض اولنیدی سموات وارض وایچلرنده اولان انس وجن وسائر فاسد
وتباه اولوردی نتکم « لوکان فیهما آلهة الا الله لفسدتا » آیت کریمه‌سنده تفصیل اولندیغی کبی بلکه بز آنلره برکتاب
ویردککه اول آنلرك ذکر ووعظ ووصیتیدر آنلر اول ذکردن اعراض ایدیجیلردر (ام تسألهم خرجاً فخراج ربك

ایرکوردی اویله اولسه اکا اتهام ایتدیلر (عصبة منکم) سزدن برجماعتکه اول اوندن
قرق عدده دکدرکه انکله مراد عبد الله بن ابی وزید بن رفاعه وحسان بن ثابت ومسطح بن اثاثه
وحمنه بنت جحش‌که طلحة بن عبد اللهك زوجه‌سیدر ودخی بونلره مساعد اولانلردر (لاتحسبوه
شرا لکم) سز اول افکی کندیکزه شر ظن ایتمکز اشبو خطاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
وابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه وعائشه رضی الله تعالی عنها وصفوان رضی الله تعالی عنهك جمیعنه‌در
(بل هو خیر لکم) بلکه اول سزه خیرلیدرکه انکله ثواب عظیم اکتساب ایدرسز وانکله
عند الله کرامتکز ظاهر اولدیکه برائتکزده وتعظیم شانکزده وسوء کلام ایدنلرك تهویل ووعیدنده
وسزه خیر ظن ایدنلرك شاننده اون سکز آیت نازل اولدی (لکل امریٔ منهم ما اکتسب من الاثم)
اول عصبهٔ کاذبه‌دن هر کیمسه اوزره اول افکه خوض ایتدیکی دکلو ذنبدن اکتساب ایتدیکنك
جزاسی واردر (والذی تولی کبره منهم له عذاب عظیم) افکه خائضلردن اولکه انك معظمنه
تولی ایتدیکه اول عبد الله بن ابی‌درکه ابتدا انی اول سویلیوب رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمه عداوتندن اذاعه ایتدی ویاخود انکله بیله حسان ومسطح ایتدی * ایمدی انلره آخرتده عذاب
ناروار در ویاخود دنیاده عذاب واردرکه هر بری حد قذف اورلدیلر * وابن ابی مطرود ونفاقله
مشهور اولدی وحسان ایسه اعمی وایکی یدی شلاء اولدی ومسطح ایسه مکفوف البصر اولدی
(لولا اذ سمعتموه ظن المؤمنون والمؤمنات بانفسهم خیرا) اول افکی ایشتدیککزده نیچون انلره
خیر وحسن ظن ایتمدیکز مؤمنلر ومؤمنات نفسلرینه واهل دینلرینه خیر ظن ایتملری کبی‌که اول
ایمانك مقتضاسیدر (وقالوا هذا افك مبین) وشول حاله مستیقن مطلع کبی بو قذف افك ظاهردر
دیسه‌لردی (لولا جاؤا علیه باربعة شهداء) اول قذف ایدنلر درت شاهد کتورسه‌لردی (فاذلم یأتوا
بالشهداء فاولئك عند الله هم الکاذبون) چون انلر درت شاهد کتورمیه‌لر انلر الله تعالینك حکمنده
کاذبلردندر * ایمدی سز انلری الله تعالینك امریله تکذیب ایدك (ولولا فضل الله علیکم ورحمته
فی الدنیا والآخرة لمسکم فیما افضتم فیه عذاب عظیم) اکر الله تعالینك سزه دنیاده انواع
نعمله فضلی وآخرتده عفو ومغفرتله رحمتی اولمسه شول خوض ایتدیککز افك مقابله‌سنده
سزه عاجلده عذاب عظیم ایریشیدیکه انك جنبنده لوم وجلد استحقار اولنه ایدی (اذ تلقونه
بالسنتکم) اول افکدن سؤالی بری برلریکزه القا ایدرسز (وتقولون بافواهکم مالیس لکم به
علم) وسویلرسز شول کلامیکه افواهه مختص اولور قلوبدن اکا مساعده اولمز (وتحسبونه
هینا) سز ظن ایدرسزکه اول سهل اولوب انده وبال اولمیه (وهو عند الله عظیم) حالبوکه
اول عند الله وزرده واستجرار عذابده عظیمدر اشبو اوچ آثام مترتبه‌درکه اکا عذاب عظیم
تعلق ایدوبدرکه اول السنه‌لریله افکی تلقیدر وتحقیقسز انی تحدثدر وانی استصغارلریدر (ولولا
اذ سمعتموه قلتم مایکون لنا ان نتکلم بهذا) انی ایشتدیککزده نیچون دیمدیکزکه بزه لایق

خير وهو خير الرازقين) ياخود اداء رسالت ايچون سن آنلردن اجرتمی استرسن ربك تعالينك سكا دنياده ويرديكی
رزق وآخرتده‌كی ثواب اجری خيرلودركه اول رازقلرك خيرلوسيدر (وانك لتدعوهم الی صراط مستقيم) سن انلری
بلا اجر صراط مستقيمه دعوت ايدرسنكه دين اسلامدر (وان ۞ ١٢٤ ۞ الذين لايؤمنون بالاخرة عن الصراط
لناكبون) شونلركه آخرته
ايمان ايتمزلر طوغری
يولدن ميل ايدوب ضلالتده
قالنلردر (ولو رحمناهم
وكشفنا مابهم من ضر للجو
فی طغيانهم يعمهون) اكر
بز آنلره مرحمت ايدوب
قحطدن واقع اولان
ضررلرينی كشف ايتسك
تكرار آنلر كفر
وطغيانلرينی آرتروب
تجبر وعنادلرنده ثابت
اولوردی (ولقد اخذناهم
بالعذاب فما استكانوا لربهم
وما يتضرعون) بز مكه
كفارينی يوم بدرده قتل
عذابيله اخذ ايتمشيكن
آنلر ربلريچون نياز
وتضرع ايتمديلر بلكه
كبرلری اوزره اصرار
وتعند ايتديلر * منقولدركه
مكه‌ده قحط زياده اولوب
اهاليسی مرده ومردار
اكلنه مبتلا اولديلر
ابوسفيان مدينه‌يه پيغمبرمز
عليه السلامه كلوب ديديكه
سن عالمه رحمت بعث اولندم
ديرسن اهل مكه ايسه
سنك دعاكله بو حالده‌درلر
بدرلرينی قليجله هلاك
ايتدك واولادلرينی آچلق آتشنه ياقدك دعا ايله‌كه بوقحط اوزريمزدن دفع اولسون ديمكله بو آيت كريمه نازل (رضی)
اولدی (حتی اذا فتحنا عليهم بابا ذا عذاب شديد اذاهم فيه مبلسون) حتی آنلرك اوزرينه قتل واسردن اشد عذاب
شديد صاحبی قحط قپوسنی آچدق اولزمان اوعذابده ايكن اغنيالری سندن رأفت ومرحمت ايستديلر (وهو الذی انشألكم

اولمزكه بوسوزی بز سويليه‌وز (سبحانك هذا بهتان عظيم) يارب سنی تنزيه ايدرز اشبو
كلام پيغمبرمز صلی الله عليه وسلم خاتونه عجب بهتان عظيمدر (يعظكم الله ان تعودوا لمثله ابدا
ان كنتم مؤمنين) الله تعالی سزه وعظ ايدركه اكر مؤمنلر ايسه‌كز من بعد بونك كبی سوزه
عودت ايتميه‌سز * زيراكه ايمان اندن منع ايدر (ويبين الله لكم الآيات) الله تعالی سزه شرائعه
ومحاسن آدابه دلالت ايدر آيتلرينی تبيين ايدر تاكه اتعاظ وتأدب ايده‌سز (والله عليم حكيم)
الله تعالی احوالك كلنی بيلور وتدابيرنده حكمتن اجرا قيلور (ان الذين يحبون ان تشيع الفاحشة
فی الذين آمنوا لهم عذاب اليم فی الدنيا والآخرة) شونلركه مؤمنلر بيننده فاحشه منتشر اولديغن
مراد ايدرلر انلره دنياده حد وآخرتده نار واردر (والله يعلم وانتم لاتعلمون) الله تعالی ضمائرده
اولانی بيلور سز انی بيلمزسز * ايعدی سز دنياده ظاهر دلالت ايتديكی اوزره عقاب ايدك
قلوبده اولان حب اشاعهٔ فاحشه اوزره الله تعالی عقاب ايدر (ولولا فضل الله عليكم ورحمته)
اكر الله تعالينك سزه فضل ورحمتی اولمسه دنياده عذابكزی تعجيل ايدردی (وان الله رؤف
رحيم) الله تعالی عبادينه رأفتلو ورحمتلودر (ياايها الذين آمنوا لاتتبعوا خطوات الشيطان)
يامؤمنلر اشاعهٔ فاحشه ايله شيطانك تزيينته اتباع ايتمكز (ومن يتبع خطوات الشيطان فانه يأمر
بالفحشاء والمنكر) بركسه‌كه شيطانك تزيينته اتباع ايده اول شيطان قبايح افعاله وشرعك انكار
ايتديكی شيئله امر ايدر (ولولا فضل الله عليكم ورحمته مازكی منكم من احد ابدا) اكر الله تعالينك
ذنوبی محو ايدر توبه‌يه توفيقيله وانی تكفير ايدر حدود شرعله فضل ورحمتی اولمسه سزدن هيچ
بركسه آخردهره دكين اول دنسدن طاهر اولور كمسه اولميه ايدی (ولكن الله يزكی من يشاء)
لكن الله تعالی ديلديكی كمسه‌يی اندن تطهير ايدر انی توبه‌يه حمل وتوبه‌سنی قبوله (والله سميع
عليم) الله تعالی انلرك اقوالنی ايشيدر ونياتنی بيلور (ولا يأتل اولوا الفضل منكم والسعة ان
يؤتوا اولی القربی والمساكين والمهاجرين فی سبيل الله) سزدن دينده فضل وماده وسعت
صاحبلريكه مراد ابوبكر الصديق رضی الله عنهدر ويرمكه يمين ايتمسون شول ناسه‌كه انلر اكا
قرابت ومسكنت وفی سبيل الله مهاجرتله متصفلردركه انكله مراد يالكز مسطحدركه اول
مسكين ومهاجر وبدری اولوب ابوبكر الصديق رضی الله عنهك ابن خاله‌سی ايدی عائشه
رضی الله عنهانك شاننده افكه خوض ايتديكيچون ابوبكر الصديق رضی الله عنه اكا انفاق
واحسان ايتمكه يمين ايتمشيدی (وليعفوا وليصفحوا) بلكه انلردن صدور ايدن تفريطاتی
عفو وصفح ايتسونلر (ألا تحبون ان يغفر الله لكم) سومزميسزكه اول عفو وصفحكز
وسزه اساءت ايدنلره احسانكز اوزره الله تعالی سزی مغفرت ايده (والله غفور رحيم)
الله تعالی كمال قدرتيله غفور ورحيمدر * ايعدی انك اخلاقيله تخلق ايدك روايت اولنديكه
پيغمبرمز صلی الله عليه وسلم اشبو آيتی ابوبكر الصديق رضی الله عنه‌يه قرائت ايديجك ابوبكر

السمع والابصار والافئدة قليلاً ما تشكرون) اول الله تعالی كه سزكچون قولق وكوز وقلب ايجاد ايلدی تاكه قدرة الهی
ايشيدوب كوره‌سز وقلبله تفكر ايدوب يارادلمشلردن وحدانيتنی بيله‌سز بونلردن شكرينی سز پك آز ايدرسز (وهو الذی
ذرأكم فی الارض واليه تحشرون) ۞ ١٢٥ ۞ اول الله تعالی كه سزی يرده خلق ونشر ايتدی وقيامتده انك طرفنه
حشر اولنورسكز
(وهو الذی يحيی ويميت وله
اختلاف الليل والنهار افلا
تعقلون) اول الله تعالیدركه
احيا واماته ايدر وكيجه
وكوندزك تعاقبله زياده
ونقصان اختلافلری انك
امريله‌در انی تعقل
ايتمزميسكز (بل قالوا مثل ما
قال الاولون) بلكه بونلر
دخی بی‌تفكر مقدمكی كافرلر
ديدكلری كبی ديرلر (قالوا
ءاذا متنا وكنا تراباً وعظاماً
انا لمبعوثون) ديديلركه بز
فوت وتراب اولوب
چوروك كموكلرمز
قالدقدن صكره تكرار
ديريلورميز (لقد وعدنا
نحن وآباؤنا هذا من قبل
ان هذا الا اساطير
الاولين) بزو بابامز بوندن
مقدم بو بعث وحشرله
وعد اولنمشيدك بو كلام
آنجق مقدم كلنلرك
يازدقلری افسانه
وكذبلريدر (قل لمن
الارض ومن فيها ان كنتم
تعلمون) يا محمد آنلره ديكه
ارض وآنده‌كی خلق
كيمكدر اكر بيلورسكز
سويليك (سيقولون لله قل افلا تذكرون) آنلر اضطراراً درعقب ديرلركه الله تعالينكدر سن ديكه آيا سز تذكر وملاحظه
ايتمزميسكزكه بونلری عدمدن ايجاده قادر اولان تكرار اعاده‌دن عاجزميدر (قل من رب السموات السبع ورب العرش
العظيم سيقولون لله قل افلا تتقون) آنلره ديكه يدی كوكلرك وعرش عظيمك ربی كيمدر آنلر تيز جواب ويره‌لركه الله

رضی الله عنه ديديكه بلی مغفرت اولنمزی سورز واندن مسطحه كيرو انفاق ايدر اولدی والله
من بعد انی اندن انزاع ايتمزم ديدی (ان الذين يرمون المحصنات الغافلات المؤمنات) شونلركه
قذف ايدرلر شول نسايكه انلر عفائف وقذف اولندقلرنده غافلات والله تعالی‌يه ورسولنه مؤمناتدرلر
تاكه انلرك عرضلرين استباحه ورسول الله‌يه ومؤمنلره طعن ايده‌لر (لعنوا فی الدنيا والآخرة)
انلر دنياده حدله وآخرتده نار ايله تعذيب اولنورلر (ولهم عذاب عظيم) ودخی انلره عذاب
عظيم اولور ذنوبلری عظيم اولديغيچون * دينلديكه اشبو هر قاذفك حكميدر مادامكه توبه ايتميه
برقولده اشبو حكم زوجات نبی‌يه مخصوصدر (يوم تشهد عليهم السنتهم وايديهم وارجلهم بما
كانوا يعملون) يوم قيامتده اول قاذفلرك ديللری والری وآياقلری شول دنياده ايشلدكلری اعمال
سيئه‌يه شهادت ايدر الله تعالينك انطاقيله وياانك اوزره آثاری ظهوريله (يومئذ يوفيهم الله دينهم
الحق) اول كونده الله تعالی مستحق اولدقلری جزايی توفيه ايدر (ويعلمون ان الله هو الحق
المبين) وامری معاينه‌لريله بيلورلركه الله تعالی ذاتيله ثابتدر الوهيتده ظاهردر اكا غيری مشاركت
ايتمز وانك غيرينك ثواب وعقابه قدرتی يتمز وياخود اول عدل ظاهر عادلدر اولكه شانی بو
اوله مظلوم ايچون ظالمدن انتقام ايدر (الخبيثات للخبيثين والخبيثون للخبيثات والطيبات للطيبين
والطيبون للطيبات) قول وكلامدن خبيثات ناسك خبيثلر ايچوندر وناسك خبيثلری قولك
خبيثاتيچوندر وكذلك قولدن طيبات ناسك طيبلر ايچوندر وناسك طيبلری قولك طيباتيچوندر
يعنی قولك خبيثی ناسك خبيثلرينه لائق اولور وقولك طيبی دخی ناسك طيبلرينه لائق اولور *
ايعدی عائشه رضی الله عنها طيبه‌در اكا طيبات كلامدن ثناء حسن لائق اولور وياخود كلمات خبيثه‌يی
سويلمز مكر اولكه رجال ونسادن خبيث اوله وكذلك كلمات طيبه‌يی سويلمز مكركه اول رجال
ونسادن طيب اوله اشبو عائشه رضی الله عنهايی قذف ايدنلری ذمدر وانی براءت وطهارتله
وصف ايدنلری مدحدر وياخود نسانك خبيثه‌لری رجالك خبيثلر ايچوندر ورجالك خبيثلری نسانك
خبيثه‌لريچوندر ونسانك طيبه‌لری رجالك طيبلر ايچوندر يعنی الله تعالی عائشهٔ طيبه‌يی رسول طيب
ايچون تقدير ايدوبدر (اولئك مبرؤن مما يقولون) رسول الله صلی الله عليه وسلم وعائشه رسول الله
وصفوان افك ايدنلرك افكندن مبرالردر * زيرا اكر انلرك اول قولی صدق اولسه عائشه رسول الله
صلی الله عليه وسلمك زوجه‌سی اولمزدی (لهم مغفرة ورزق كريم) انلر ايچون مغفرت وجنت
واردر الله تعالی درت كمسه‌يی درت شيئله تهمتدن بری قيلدی يوسف عليه السلامی زليخا اهلندن
شاهدله وموسی عليه السلامی قول يهوددن ثوبنی كوتورن حجرله ومريم رضی الله عنهايی ولدنی انطاقله
وعائشه رضی الله عنهايی اشبو آيات كريمه ايله بو دكل الا رسول الله صلی الله عليه وسلمك منصبن
اظهار ومنزلن اعلا ايچون ايدی * روايت اولنديكه حضرت عائشه رضی الله عنها بعض اشيا ايله
افتخار ايدرديكه اول انك غيری‌يه ويرلمامشدی جبريل عليه السلام انك صورتن بر خرقهٔ

تعالی‌در آنلره دیکه الله تعالی‌دن قورقمزمیسکزکه مخلوقاتنی آکا شریك طوترسکز (قل من بیده ملکوت کل شیء وهو یجیر ولا یجار علیه ان کنتم تعلمون سیقولون لله قل فانی تسحرون) دیکه هرشیئك حکومت و پادشاهلغی کیمك ید اقتدارنده‌درکه کیمی استرسه عذابندن منع ایدروکیم برکیمسه‌یی آنك عذابندن حفظ وامین ایده‌بیلور اکر بیلورسکز جوابنی ویرك

آنلر همان الله تعالی‌نك بدنده‌در دیرلرسن دیکه اویله ایسه سز شیطان وهوایه نیچون الدانوب راه‌حقدن اعراض ایدرسکز (بل آتیناهم بالحق وانهم لکاذبون) بلکه بز انلره حق اولان توحید ووعدهٔ بعث وحشرله کلدك آنلر آنی انکار ایتملریله کاذبلردر (ما اتخذ الله من ولد وما کان معه من اله اذاً لذهب کل اله بما خلق ولعلا بعضهم علی بعض سبحان الله عما یصفون) الله تعالی ولد اتخاذ ایتمدی وآنکله بیله اله دخی یوقدرکه الوهیتنده شریك اوله اکر اله اولسه خالق اولوب آنك مخلوق اولوردی بو تقدیرجه هر اله مخلوقیله مستقل برطرف اولوردی هر بری دیکریله نزاع و بعضیسی بعضیسی اوزره عالی وغالب اولوب دنیا ملوکلری کبی اولوردی معلوم اولدیکه بو تنازع بوقدر والله تعالی‌یه شریك یوقدر الله تعالی مشرکلرك ولد وشریك اسنادلرندن منزهدر

(عالم الغیب والشهادة فتعالی عما یشرکون) اول الله تعالی خفی و آشکاره‌یی بیلور مشرکلرك غیب وشهادتی بیلمیان شیئی اشراکلرندن منزه وعالی اولدی (قل رب اما ترینی ما یوعدون رب فلا تجعلنی فی القوم الظالمین) دیکه یارب اکر آنلره وعد ایتدیکك عذابی بکا کوسترسك یارب بنی اول ظالم مشرك قوملرك ایچنده قیلمه * بو دعا

حریر اوزره پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه کتوروب بوسنك زوجه‌کدر دیدی وپیغمبریمز صلی الله علیه وسلم انجق انی بکر تزوج ایتدی * وپیغمبریمز صلی الله علیه وسلم باشی انك دیزینه قومشکن قبض اولندی وانك بیتنده دفن اولندی * وپیغمبریمز صلی الله علیه وسلم انکله بیله ایکن اکا وحی نازل اولوردی وانك برائتنه بودکلو آیات نازل اولدی واول رسول الله صلی الله علیه وسلمك خلیفه وصدیقنك قزی ایدی واول طیبه خلق اولندی ومغفرت ورزق کریمله وعد اولندی (یا ایها الذین آمنوا لا تدخلوا بیوتاً غیر بیوتکم حتی تستأنسوا وتسلموا علی اهلها) یا مؤمنلر ساکن اولدیغکز بیوتك غیری بیوته داخل اولمکز حتی کشی ایجار ویا اعاره ایتدیکی بیت ایسه‌ده اکا کیرمسون مکرکه اول بیت اهلندن استئناس وانلره سلاملر ویردیکندنصکره اوله (ذلکم خیر لکم) اشبو استئناس وتسلیم سزه خیر اولدرشوندنکه اکابغتة ویاتحیهٔ جاهلیه ایله کیره‌سز (لعلکم تذکرون) تاکه اتعاظ ایدوب سزه اصلح اولان شیئله عمل ایده‌سز استئناسله مراد استئذاندر ویاخود طلب انسدرکه انکله اول بیتده انسان اولدیغن بیله‌واکا دخوله اذن ویرله * دینلدیکه اول تسبیحه ویاتکبیره ایله تکلمدرویا تنحنحدرکه اهل بیت انی بیلوب دخوله اذن ویره‌لر اشبو آیتده حکم اولدرکه غیرك بیتنه سلام واستئذان ایتمدیٔ کیرمیه * مفسرون استئذانی تقدیمده اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلرکه استئذان تقدیم اولنور و دینورکه کیره‌یمی سلام علیکم لکن اکثرون دیدیلرکه سلام تقدیم اولنور وآیتده تقدیم وتأخیر واردر تقدیری * حتی تسلموا علی اهلها وتستأنسوادر تکیم ابن مسعود رضی الله عنهك مصحفنده بویله یازیلودر * کلدة بن حنبلدن مرویدرکه ایدر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه سلام واستئذانسز دخول ایتدیکمده بکا دیدیکه وارکیرو کیت سلام علیکم دیوب دخول ایده‌یمی دیو استئذان ایت بعضیلر دیدیکه اکر بصری برانسانه واقع اولورسه سلامی تقدیم ایتسون والا استئذان ایدوب اندن سلام ویرسون * ابوموسی ایدرکشی ذوات محارمدن استئذان ایتسون اکر دار واحدده ایسه‌لر تنحنح وادکنی تحریك ایده‌لر * قال النبی علیه السلام اذا استأذن احدکم ثلاثاً فلم یؤذن له فلیرجع) پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر قچان بریکز اوچ استئذان ایدوب اکا اذن ویرلمیه رجوع ایتسون * حسن ایدرانك اولکیسی اعلام سلام ایکنجیسی مؤامره اوچنجیسی رجوعه استئذاندر * روایت اولندیکه بررجل پیغمبریمز علیه السلامه دیدیکه انامك بندن غیری خدمتکاری یوقدر اکا کیردیکمده استئذان ایده‌یمی دیدیکه هر کیردیککده استئذان ایت استرمیسنکه انی عریان کوره‌سن (فان لم تجدوا فیها احداً فلا تدخلوها حتی یؤذن لکم) اکر بیوتده سزه اذن ویرر کمسه بولمزسه‌کز تاسزه اذن ویرر کمسه کلنجه اکا کیرمکز * زیراکه دخوله مانع انجق عوراته اطلاع دکلدر بلکه غیرك ملکنده اذنی یوغیکن تصرف حرامدر مکرکه حرق ویاغرق عارض اوله ویا انده اکا منکر مثلی شیء بوله (وان قیل لکم ارجعوا فارجعوا)

تواضع یوزندن اوله یاخود ظلمه‌نك شوملغی یانده بولنان بیکناهلره دخی سرایت ایدر ملاحظه‌سیله اوله (وانا علی ان نریك ما نعدهم لقادرون) بز وعدمز اولان عذابی سکا کوسترمکه قادرز * لکن آنی تأخیرمز بلکه آنلر یا اولادلری ایمانه کله‌لر یاخود سن آنلرك آراسنده ایکن عذابمز وقوع بولمیه * (ادفع بالتی هی احسن السیئة نحن

اعلم بما یصفون) حضرت عزت حبیبی علیه السلامه مکارم اخلاقك اکمل واشرفنی افاده ایله بیورورکه خصالك احسنی اولان عفو ومرحمت وصبر وحلم خصلتیله سیئه‌یی دفع ایله بز بیلورزکه سنی شعر وسحر وسائرله وصف ایدرلر بز آنلرك جزاسنه قادرز (وقل رب اعوذ بك من همزات الشیاطین واعوذ بك رب ان یحضرون) ودیکه یارب شیطانلرك وسوسه‌سندن ونماز وتلاوت وجمیع احوالمده یانمده حاضر اولمسندن سکا صغنورم (حتی اذا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون) بنی وسنی بدلکله وصف ایدن کفارك برینه موت معاینه اولسه یارب بنی دنیایه رجوع ایله دیه یاخود حق تعالی‌دن استغاثه ایله ملك الموت واعوانه دیه (لعلی اعمل صالحاً فیما ترکت کلا انها کلمة هو قائلها ومن ورائهم برزخ الی یوم یبعثون) دنیایه رجوعله

شاید ترك ایتدیکم مالم ایله عمل صالح ایشلیم ومؤمن اولم آکا * حاشا اول رجعت اولمز * دینله انك اول رجعت کلامنی دیمه‌سی افراط حسرتندندرکه اکا نائل اولمز زیرا انلرك اوکنده قبر برزخی واردرکه بعث کوننه‌دك انده اولمق اقتضا ایدر (فاذا نفخ فی الصور فلا انساب بینهم یومئذ ولا یتساءلون) قچان قیام ساعت ایچون صوره نفخ اولنه اولکونده انساب

واکر دخوله استئذانکز عندنده سزه رجوع ایدك دینورسه رجوع ایدیکز یوخسه بابده طوروب الحاح ایتمکز (هو ازکی لکم) رجوعکز سزه اطهردر اندنکه الحاح ویا بابده وقوفدنکه اول کراهه وترك مروتدن خالی اولمز (والله بما تعملون علیم) الله تعالی سزك اعمالکزی بیلورانك اوزره سزه جزا قیلور * قتاده ایدر قچان اکا دخوله اذن ویرلمیه قپوده اوتوروب قالمیه زیراکه ناسك نیجه حاجتی اولور واکر قپویه کلوب استئذان ایتمکسزین صاحب بیتك خروجنه انتظارله قپوده اوتورسه جائز اولور * ابن عباس رضی الله عنهما بعض انصارینك قپوسنه حدیث تعلمنه کلوب اوتوررديكه چیقه یوخسه استئذان ایتمزدی چیقدیغنده نیچون بکا خبر ویرمدك که چیقایدم دیسه علم طلبنده بزبونکله امر اولنمشز دیردی وقپوده طوردیغی تقدیرجه اراالقدن ایچرویه باقمیه * قال النبی علیه السلام لو ان امرأ اطلع علیك بغیر اذن فحذفت حصاة ففقأت عینه ما کان علیك جناح * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر اکر برکمسه اذنسز بیتك داخلنه نظر ایتدکده برحصات آلوب کوزین چیقارسك سکا انده جناح اولمز وقتاکه آیت استئذان نازل اولدی دیدیلرکه شول بیوتده نیجه ایدرزکه یوللرده اولور ایچنده ساکن کمسنه اولمز رباط وخانات وحوانیت کبی اویله اولسه نازل اولدی (لیس علیکم جناح ان تدخلوا بیوتاً غیر مسکونة فیها متاع لکم) سزه جناح یوقدرکه استئذانسز دخول ایده‌سز شول بیوته‌کیم انده کمسه ساکن اولمیه که سزکچون انده منفعت اولور حر وبردن استکنان وایواء امتعه ومعامله ایچون جلوس کبی دینلدیکه اول بیوتله مراد بیوت خربه ومتاعله مراد انده بول وغائطدن قضاء حاجتدر ویاخود هر بیوتدرکه آنده ساکن اولمیه (والله یعلم ما تبدون وما تکتمون) الله تعالی سزك ابدا وکرك کتم ایتدیککزی بیلور (قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم) یا محمد مؤمنلره دیکلکه کوزلرین منع ایتسونلر هرشیئه نظردنکه اکا نظر حلال اولمیه (ویحفظوا فروجهم) وفرجلرین حفظ ایتسونلر تاکه اکا غیرك بصری واقع اولمیه الا انی ازواجلرندن وجواریٔ مملوکه‌لرندن دکل * دینلدیکه جمیع قرآنده مذکور حفظ فرجله مراد زنادن حفظدر الا بو محلده‌کی حفظله مراد استتاردر (ذلك ازکی لهم) اشبو غض بصر وحفظ فرج انلره انفعدر ویا اطهردرکه انده ریبه‌دن بعد واردر (ان الله خبیر بما یصنعون) الله تعالی انلرك افعالنه خبیردر پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه * لا تتبع النظرة النظرة فان لك الاولی ولیست لك الآخرة * نظری حرامه نظره‌یی اتباع ایتمکل * زیراکه شول قصدنسز واقع اولان نظرهٔ اولی سکا عفودر اندنصکره قصدله واقع اولان نظره دکل * وقال النبی علیه السلام لا ینظر الرجل الی عورة الرجل ولا المرأة الی عورة المرأة * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر بر رجل رجل آخرك عورتنه نظر ایتمسون وکذلك مرأه مرأهٔ اخرانك عورتنه نظر ایتمسون (وقل للمؤمنات یغضضن من ابصارهن) ومؤمنه‌لره دیکلکه کوزلرین

واقربا بیننده کیمسه‌نك کیمسه‌یه فائده‌سی اولمیه وبر برینك حالندن دخی سؤاله امکان اولمیه (فمن ثقلت موازینه فاولئك
هم المفلحون) شول مؤمنکه اعمال صالحه‌سی وزنی ثقیل کله اول کروهلر درکاتدن نجاتله درجاته ایریشنلردر (ومن خفت
موازینه فاولئك الذین خسروا انفسهم فی جهنم خالدون) شول کافر ۱۲۸ کیمسه‌که عمل صالح ایشلمامکله وزنی
خفیف کله انلر عمرلری غفلت
وهوالرینه تبعیت ایله کچوب
نفسلرینه زیان ایتمشلردر انلر
جهنمده دائملردر (تلفح
وجوههم النار وهم فیها
کالحون) یوزلرینی آتش
یاقوب شدت حرارتدن
اوست دوداقلری تپه‌سنه
والت دوداقلری کوبکنه
ایریشور (الم تکن ایاتی تتلی
علیکم فکنتم بها تکذبون)
انلره دینورکه بو کونی
بیان ایدر آیتلرم سزه
اوقندیغی سز آنی تکذیب
ایدردیکز (قالوا ربنا
غلبت علینا شقوتنا وکنا
قوماً ضالین) آنلر دیه‌لرکه
یاربنا شقاوتمز موجبنجه
کناهلرمز بزه غالب
اولدی یاخود لوح
محفوظده یازیلان شقاوتمز
بزه غالب اولوب ضلالتده
قالمش قومدن اولدق
(ربنا اخرجنا منها فان
عدنا فاظالمون) یاربنا بزی
بو جهنم آتشندن چیقار
اکر بوندن صکره کفره
عودت ایدرسك نفسلرمزه
ظلم ایتمشلردن اولورز
ایشته بو اهل جهنمك آخر
کلامیدر (قال اخسؤا فیها ولاتکلمون) الله تعالی بیوره‌که جهنمده قالوب خاموش اولك وبکا کلام (وبعضیلری)
سویلمك سزکچون خروج ودفع عذاب یوقدر (انه کان فریق من عبادی یقولون ربنا آمنا فاغفرلنا وارحمنا وانت
خیر الراحمین) مؤمن قوللرمدن برفرقه اولدیکه یاربنا سکا ایمان کتوردك بزه مغفرت ورحمت ایله‌که سن رحمت ایدیجیلرك

منع ایتسونلر هر شیئه نظر دنکه اکا حلال اولمیه (ویحفظن فروجهن) وفرجلرنی حفظ ایتسونلر
تاکه اکا غیرك بصری واقع اولمیه * روایت اولندیکه ام سلمه ومیمونه رضی الله عنهما ایکیسی
پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم قتنده ایدیلر ابن ام مکتوم طشره‌دن کلدی * پیغمبریمز علیه السلام اول
ایکیسنه احتجاب ایدك دیدی دیدیلرکه اول اعمی دکلمیدر دیدیکه سز دخی اعمالرمیسز آنی کورمزمیسز
(ولایبدین زینتهن) نامحرملره زینۀ خفیه‌لرینی اظهار ایتمسونلر زینت ایکی نوعدر خفیه وظاهره
دراما انك خفیه‌سی خلخال وخضاب وسوار وقرط وقلاده مثلیدر واول زینت ایله مراد مواضع
زینتدر * ایمدی نسایه جائز اولمزکه مواضع زینتن اجانبه اظهار ایده ویااجانب اکا نظر ایده (الا
ماظهر منها) مکرکه زینتدن ظاهر اولانی اظهار ایده‌لر اشبو زینت ظاهره‌ده علما اختلاف ایتدیلر *
دینلدیکه اول وجه وایکی کفدر ویاثیابدر ویاکحل وخاتم وخضاب کفدر * ایمدی مرأه‌نك زینت
ظاهره‌سنه رجل اجنبینك نظری جائز اولور اکر فتنه وشهوت خوفی ایتمزسه واکر خوف
ایدرمه اندن غض بصر ایده مرأه‌نك بدنندن اشبو مذکوراتك اظهاری رخصت ویرلدی * زیراکه
عورت دکلدر صلاتده کشفی جائز اولور اندن ماعداسی عورتده ستر ایدیلور (ولیضربن بخمرهن
علی جیوبهن) قناعلرینی جیبلری وصدورلری اوزره القا ایتسونلرکه انکله شعور وصدور
واعناقلری ستر اوله (ولایبدین زینتهن) زینۀ خفیه‌لرینی اظهار ایتمسونلرکه اول وجه وکفلرك
ماعداسیدرکه انی نه صلاتده ونه اجانبه کشفی مباح اولور (الا لبعولتهن) مکرکه انی
ازواجلری ایچون اظهار ایده‌لرکه اول ازواج زینتله مقصودلردر کیم زوجه‌لرینك جمیع بدننه
حتی مع الکراهه فرجلرینه دخی نظر ایتلری جائز اولور (وآبائهن او آباء بعولتهن اوابنائهن
اوابناء بعولتهن اواخوانهن اوبنی اخوانهن اوبنی اخواتهن) ویاخود اظهار زینتلری کندی
بابالرینه ویا ازواجلرینك بابالرینه ویاکندی اوغللرینه ویاازواجلرینك مرأۀ اخرادن اولان
اوغللرینه ویاکندی قرنداشلرینه اولکرکسه لأبوین ویالأب ویالأم اولسون ویاکندی
ار قرنداشنك اوغللرینه ویاکندی قز قرنداشلرینك اوغللرینه اولسه جائز اولور * اشبو
رجالك اول نساء اوزره مداخله‌سی کثیر وانلر قبلندن فتنه توقعی قلیل اولدیغیچون * زیراکه
طباعده مماسۀ قرابتدن نفرت واردر * ایمدی اشبو رجالك نساء مذکوراته نظرلری جائز
اولور بدنلردن اکاکه مهنت وخدمت عندنده ظاهر اولور اعمام واخوال ذکر اولنمدی
زیراکه انلر اخوان معناسنده‌در ویاخود احتیاطا انلردن استتار ایده شول حذر ایله کیم
انلر اول نسائی اوغللرینه وصف ایده‌لر (اونسائهن) ویانساء مؤمناته اوله یعنی مرأه‌نك
مرأۀ اخری بدنندن سره ایله رکبه بیننندن ماعدایه نظر جائز اولور اکر مرأه مسلمه ایسه
واکر کافره ایسه مسلمه‌نك اکا انکشافی جوازنده علما اختلاف ایتدیلر بعضیلر دیدیکه
مرأۀ مسلمه‌یه انکشافی کبی اکا دخی انکشافی جائز اولور زیرا کافره دخی جملۀ نسادندر

خیر لوسی سین دیرلردی (فاتخذتموهم سخریا حتی انسوکم ذکری وکنتم منهم تضحکون) سز اول مؤمنلرك فقراسنی
استهزایه مشغول اولوب بنم ذکریمی اونوتدیکز وکبرکزدن آنلری تحقیر وکولمکله وقت کچوردیکز (انی جزیتهم الیوم
بما صبروا انهم هم الفائزون) آنلر ۱۲۹ دنیاده سزك استهزا واذا کزه صبر ایتملریله بوکون آنلری مراد
ومطلوبلرینه نیل ایله
جزالندردم (قال کم لبثتم
فی الارض عدد سنین)
حق تعالی یاخود ملائکه
قیامتده کافرلره دیه‌لرکه
سز یر یوزنده وقبرده
سنه‌لر عددنجه نقدر
اکلندیکز (قالوا لبثنا یوماً
اوبعض یوم فسئل العادین)
آنلر اولدقلری آتشك
دهشتندن وجهنمك خلودی
مدتنه نسبتله دیه‌لرکه برکون
یاخود کونك بر مقداری
قدر اکلندك اوجه بیلمیورز
آنی عمرلری حفظ وکتب
ایدن ملائکه‌دن سؤال
ایدك (قال ان لبثتم الا
قلیلاً لو انکم کنتم
تعلمون) آنلره الله تعالی
بیوره‌که آخرته نسبتله
سز دنیاده انجق آز وقت
اکلندیکز اکر مدت
آخرته نسبتله دنیانك
هیچ اولدیغنی بیلورسکز
(افحسبتم انما خلقناکم
عبثاوانکم الینا لاترجعون)
آیاسز ظن ایتدیکزمیدیکه
بز سزی عبث خلق ایتمش
اولهلم بلکه سزدن عبادت
بزدن مکافات ایچون خلق
اولندیکز وظن ایتدیکزمیدیکه سز طرفمزه رجوع ایتمیوب اعمالکزله مجازات اولنمیه‌سز (فتعالی الله الملك الحق لااله
الاهو رب العرش الکریم) جمله موجودات مخلوق ومملوکی اولان الله تعالی حقله پادشاه عالی اولدی اندن غیری
عبادته مستحق کمسنه یوقدر وعرش کریمك ربی اولدر جل جلاله (ومن یدع مع الله الهاً اخر لابرهان له به فانما حسابه

وبعضیلری دیدیکه انکشافی جائز اولمز زیراکه الله تعالی (اونسائهن) دیدی کافر ایسه بزم نسامزدن
دکلدر زیراکه اول دینده اجنبیه‌در اویله اولسه رجل اجنبیدن ابعد اولور * پس بو اجلدن عمر
بن الخطاب رضی الله عنه ابو عبیدة بن الجراحه نامه کوندرمشدیکه اهل کتابك نسائن مسلماتله بیله
برحمامه کیرمکدن منع ایده (اوماملکت ایمانهن) ویاخود مکر اظهار زینه‌لری عبید واماءلرینه اوله
* برقوم دیدیلرکه مرأه‌یه عبدی محرمدر عفیف ایسه مولاتنك سره ورکبه‌سی بیننندن غیری جمیع
بدننه نظری جائز اولور * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم فاطمة الزهرا رضی الله
عنهایه بر عبدله کلدیکه مقدما انی اکا هبه ایتمشدی حضرت فاطمه‌نك اکننده برثوب وار
ایدیکه انکله باشین اورتسه ایاغی آچیلوردی ایاغن اورتسه باشی آچیلوردی پیغمبریمز علیه السلام
انك تستر امرنده اول اضطرابن کوریجك دیدیکه یافاطمه سکا کلان بابا کله عبدکدر ستری ترك
ایتمکده سکا باس یوقدر و برقوم ایسه دیدیلرکه مرأه‌یه عبدی اجنبی کبیدر وآیتده‌کی ملك یمینله مراد
اماءدر بوخسه عبید دکلدر ابن جریج ایدر مرأۀ مسلمه‌یه حلال اولمزکه مرأۀ مشرکه قتنده تجرد
ایده مکرکه اول مشرکه انك امه‌سی اوله (اوالتابعین غیر اولی الاربعة من الرجال) ویاخود اظهار
زینه‌لری شول خدمتلر ایچون کندیلره تبعیت ایدن رجاله اوله‌که انلر رجالدن اولی الاربه‌نك غیریدرکه
انلر برقومه تابع اولورلرکه انلرك فضل طعامنه نائل اوله‌لر همتلری انك غیری دکلدر ونسایه
حاجتلری یوقدر * دینلدیکه غیر اولی الاربه ایله مراد احمق عنیندر ویااولکه اتیان نسایه استطاعتی
اولمز وانی اشتها ایتمز ویامعتوه ویامجبوب ویامخنث ویاشیخ هرمدر * عائشه رضی الله عنها ایدر بر
رجل وارایدی مخنث ایدی پیغمبریمز علیه السلامك ازواجی اوزره دخول ایدردی انی غیر اولی
الاربه‌دن عد ایدرلردی برکون اول پیغمبریمز علیه السلامك بعض نسائی قتنده ایکن
پیغمبریمز علیه السلام اوزرینه چیقه کلدی اول ایسه بر مرأه‌یی وصف ایدوب دیردیکه اول
انی اقبال ایتسه درت ایله اقبال ایدر ادبار ایتسه سکز ایله ادبار ایدر * پیغمبریمز صلی الله
علیه وسلم دیدیکه روا کورمزمیکه بورجل بواراده اولانی بیله شمدنکیرو اوزریکزه
کیرمسون اویله اولسه اندن احتجاب ایتدیلر (اوالطفل الذین لم یظهروا علی عورات
النساء) ویاخود زینتلری شول اطفاله اوله‌که انلر عورات نسایه اطلاع ایتمیه‌لر وعورتی
بیلمیه‌لر ویاحد شهوته ایرمیه‌لر (ولایضربن بارجلهن لیعلم مایخفین من زینتهن) وایاقلرین
بری برلرینه اورمسونلرکه زینتلرندن اخفا ایتدکلری بیلنه * انلردن بری یوریدیکنده ایاغن
بری برینه اوردی تاکه خلخالنك صوتی ایشیدیله ویاخلخالی اولدیغی بیلنه اشبونکله اول
فعلدن نهی اولندیلر (وتوبوا الی الله جمیعا ایه المؤمنون لعلکم تفلحون) ای مؤمنلر جمیعکز
الله تعالی‌یه رجوع ایدك هر تقصیردنکه انك امر ونهینده سزدن صدور ایدر * زیراکه
سزدن هیچ بریکز تفریطدن خالی اولمز خصوصاکه شهواتدن کفده اوله ویاخود جاهلیتده

عند ربه انه لايفلح الكافرون) كيمكه الله تعالی ايله اله آخر دخی اقرار واشراك ايدرسه اول باطل اولمغله اول كمسنه
ايچون برهان ودليل يوقدر انك حساب وجزاسی استحقاقلری اوزره ربلری عندنده‌در تحقيق كافر ايچون خلاص وفلاح
يوقدر (وقل رب اغفر وارحم وانت خير الراحمين) نبی وامتلريمی ١٣٠ مغفرت ورحمت ايله كه سن رحمت
ايديجيلرك ارحميسين

﴿ سورة النور مدنية وهی اربع وستون آية ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

سورة انزلناها وفرضناها وانزلنا فيها ايات بينات لعلكم تذكرون) بو سوره عالم قدسدن جبريل وساطتيله سزه انزال ايتديكمز وانده اولان احكامی سزه فرض ايتديكمز سوره‌در واول سوره‌ده حدود احكامی بيان ايله آيات ظاهره انزال ايتدك شايدكه تذكر ايدوب انده اولان حكملرله متعظ ومحارمدن حذر ايليه‌سز (الزانية والزانی فاجلدوا كل واحد منهما مائة جلدة ولا تأخذكم بهما رأفة فی دين الله ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الآخر وليشهد عذابهما طائفة من المؤمنين) ای حكام زنا ايدن عورت واركككك هر برينه يوز دكنك اورك اول زانيه وزانی‌يه الله تعالی‌نك امرنده اولديغی اوزره مرحمت وشفقت ايتميه‌رك يوز دكنكی تمام وضربلوجه
اورك اكر سز الله تعالی‌يه وآخرته ايمان ايتمشلردن ايسه‌كز وآنلری ضرب ايدركن عالمه تشهير
اولسونلر ايچون مؤمنلردن برطائفه « يعنی بش اون كشی » حاضر بولنسونلر * اشبو يوز دكنك اوريله‌جق زانيه وزانی
حر وعاقل وبالغ وغير محصن اولمق شرط قلنمشدر ومحصن ومحصنه نكاحلو اركك وعورت ديمكدر انلر زانی وزانيه

ايتديككز افعالدن توبه ايدك اگرچه اول اسلامله حط اولور لكن اگر اكا ندامت قرين
اولورسه وهر ذكر اولنديغنده توبه‌يه عزيمت اولنورسه تا كه دنيا وآخرت سعادتنه نائل
اوله‌سز * معلوم اوله كه رجل رجلك عورتنه نظری جائز اولمزكه اول سره ايله ركبه ماببينيدر
مرأه مرأه ايله دخی انجليندر اما سائر بدنه نظر لابأسدر قچان فتنه خوف اولنمزسه اما مرأه‌نك
رجله حكمی اگر حرهٔ اجنبيه ايسه جميع بدنی اجنبی حقنده عورتدر اندن برشيئه نظر جائز
اولمز الا الوجه وايكی كفنه * واگر امه ايسه رجالدن عورت اولان اندن دخی عورتدر محارمك
بری برلرينه نظرلری حكمده انجليندر ومرأه رجل اجنبی‌يه نظرده حكمی رجالك مرأهٔ اجنبيه‌يه
نظرك حكمی كبيدر ورجل ايچون جائز اولوركه مرأه‌سنك وكندويه وطئی حلال اولان
امه‌سنك جميع بدنه نظر ايده الا فرجنه دگل اكا نظر مكروه اولور قچان رجل امه‌سنی تزويج
ايتسه انك عورتنه نظر حرام اولور (وأنكحوا الايامی منكم) رجال ونساكزدن زوجی
اولميانلريكزی تزويج ايدك انلر گرك بكر ويا ثيب اولسون (والصالحين من عبادكم وامائكم)
وعبيد وجواريكزدن حقوق نكاحی اقامته صلاحی اولانلری دخی تزويج ايدك * اشبو امر
ندبيدر واستحبابيدر ايمدی تزوج مستحب اولور شول كمسه‌يه كيم نفسی نكاحه توقان ايده
وتزوجه قدرتی اوله واولكه تزوجه قدرتی اولميه شهوتنی صومله كسر ايتسون * قال النبی
عليه السلام يامعشر الشبان من استطاع منكم الباءة فليتزوج فانه اغض للبصر واحصن للفرج
ومن لم يستطع فليصم فان الصوم له وجاء * پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم شبانه خطاب ايدوب
ديديكه سزدن اولكه نكاحه استطاعتی اوله تزوج ايتسونكه اول كوزی نامحرمه نظر
ايتديرمز وفرجی حرامدن حراست ايدر اولكه نكاحه استطاعتی اولميه صائم اولسون *
زيرا كه صومك كسر شهوتنده تأثيری واردر * قال النبی عليه السلام تناكحوا تكثروا فانی اباهی
بكم الامم حتی بالسقط * پيغمبريمز عليه السلام ايدر تناكح ايدك كه كثير اوله‌سز * زيرا كه يوم
قيامتده بن سائر امتلر اوزره سزك كثرتكزله مباهات ايدرين حتی سقطله‌ده * قال النبی عليه
السلام من احب فطرتی فليستن بسنتی ومن سنتی النكاح * پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم ايدر
هركمسنه كيم بنم فطرتم سوه سنتمله استنان ايتسون وسنتمك بری نكاحدر اما اول كمسه كه
نفسی نكاحه توقان ايتميه والحال اول اكا قادردر شافعی قتنده انك عبادته اشتغالی نكاحدن
افضلدر وائمهٔ حنفيه قتنده اكا نكاح افضلدر شافعی استدلال ايدركه انكله الله تعالی برعبد
اكرمن * وسيدا وحصورا ونبيا من الصالحين * ديو ذكر ايلدی حصور اولدركه نسايه اتيانه
قادر ايكن انی ترك ايده اشبو آيتده دلالت واردركه نساء ايامابی تزويج اوليايه مفوض اوله *
زيرا كه الله تعالی نكاحی انلره امر ايتدی عبيد واماء تزويجن ساداته امر ايتديكی كبی كه
اول صحابه وتابعيندن اكثر علما قوليدر شافعی واحمد اكا ذاهبلردر * امام ابوحنيفه
(مرأنك)

اولورسه رجم ايله امر اولنمشلردر (الزانی لا ينكح الا زانية او مشركة والزانية لا ينكحها الا زان او مشرك وحرم ذلك
علی المؤمنين) زانی اولان كمسه انجق زانی ومشركه‌يی نكاح ايدر وزانيه اولان مرأه دخی انجق بر زانی‌يی يا مشركی
نكاحلنور زانی وزانيه‌يی نكاحلنمق مؤمن ١٣١ ومؤمنه اوزرينه حرام قلندی * آيت كريمه‌نك سبب
نزولنده ديلديكه مدينه‌ده يهود ومشركلردن نسوانلر برر خانه‌ده ساكن اولوب قپولری اوكنه علامت وضع واركلكری دعوت ايدرلردی طائفهٔ مهاجرك فقراسی مسكن وعشيرتلری اولمديغندن اونلری نكاحلنمق مراد ايتدكلرنده بو آيتله منع اولنديلر (والذين يرمون المحصنات ثم لم يأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانين جلدة ولاتقبلوا لهم شهادة ابدا واولئك هم الفاسقون) شونلركه حر وبالغ وعاقل ومسلم وهيچ زنا ايتمامش محصن ومحصنه‌كه « بو بش صفتی جامع كيمسه‌لردر » انلره زنا ايله رمی وقذف يعنی زنا ايتدی ديسه‌لر ودرت عادل شاهد كتورمسه‌لر اول كيمسه‌لره سكسان دكنك اورك وموتنه يا توبه‌سنه دك ابدا برشيئه شهادتلری قبول اولمز وانلر فاسقلردر * بو سكسان دكنك اورلمق كندوسنده بش صفت بولنان كمسنه
حقنده زنا عزو واسناد ايدرسه‌در انلردن غيريسنه يعنی محصنه اولميانه وسائره وشربه افترا سنده بو مقطوع دكنك اولميوب
حاكمه مفوضدر (الا الذين تابوا من بعد ذلك واصلحوا فان الله غفور رحيم) مكر شونلركه بو اسنادی ايدوب دكنكی
يدكدنصكره بردخی ايتمامكه توبه ايده‌لر وعزو ايتديكی كمسنه ايله حلاللشه‌لر وعملرينی اصلاح ايده‌لر الله تعالی

مرأه‌نك نفسنی تزويجن تجويز ايدر * مالك ايدر اگر مرأه دنيه ايسه نفسنی تزويجی
جائز اولور شريفه ايسه جائز اولمز نكاحده ولينك رضاسی شرط ايديكنه اخبار جهتندن دليل
اولدركه * قال النبی عليه السلام لا نكاح الا بولی * پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم ايدر نكاحك
صحتی دگل الا ولينك رضاسيله‌در * وقال النبی عليه السلام ايما امرأة نكحت بغير اذن وليها فنكاحها
باطل ثلاثا * پيغمبريمز عليه السلام ايدر قنغی مرأه كه وليسی اذنسز نكاح اولنه انك نكاحی
باطلدر باطلدر باطلدر (ان يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله) اگر فقرا ايسه‌لر الله تعالی
انلری فضلندن غنی ايدر * ديلديكه اشبو غنا ايله مراد قناعتدر * وياخود زوجان رزقلرينك
اجتماعيدر * قال النبی عليه السلام التمسوا الرزق بالنكاح * پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم ايدر
سز نكاحله الله تعاليدن رزق التماس ايدك (والله واسع عليم) الله تعالی وسعت صاحبيدر
نعمتلرينه نهايت اولمز عبادينه رزقی قبض وبسطنده حكمتن بيلور (وليستعفف الذين لا يجدون
نكاحا حتی يغنيهم الله من فضله) شونلركه اسباب نكاحی بولمزلر زناده عفتده ودفع شهوتده اجتهاد
ايتسونلر حتی كه الله تعالی انلره رزقده وسعت ويره تزوج ايده‌جك شیء بوله‌لر (والذين يبتغون
الكتاب مما ملكت ايمانكم) ملك يمينكزده اولان عبيد وامادن شونلركه سزدن مكاتبه طلب
ايدرلركه اول رجل مملوكنه ديمسيدركه مالدن شول دكلو شيئه‌سنی مكاتب قيلدمكه انی شو دكلو
زمانده بكا ادا ايده‌سن ادا ايتديكنده آزاد اوله‌سن عبد ايسه انی قبول ايده * ايمدی قچان اول
عبد تعهد ايتديكی مالی ادا ايده آزاد اولور واول عبد عقد كتابتدن صكره كسب ايتديكی ماله
احق اولور وقچان اداء ماله آزاد اوله يدنده فضله قلان مال انك اولور وحال كتابتنده حاصل
اولان اولادی اكا تبعيتله آزاد اولور وقچان بدل كتابتی ادادن عاجز اوله مولاسنه جائز
اولوركه انك كتابتن فسخ ايدوب انی رقه رد ايليه ويدنده‌كی مالی مولاسنك اولور * ابن
عمر رضی الله عنهما ديركه مكاتب عبد مادامكه كتابتندن عهده‌سنده برشی قالمز (فكاتبوهم
ان علمتم فيهم خيرا) ايمدی سز انلری مكاتب قيلك اگر انلرده امانت واداء ماله قدرت بيلور
سه‌كز * بعض علما قتنده اشبو امر ايجابيدر اويله اولسه مولی اوزره واجب اولوركه عبدينی
مكاتب ايده قچانكه انده خير بيله اگر اول عبد كتابتی قيمتی ويا قيمتندن اكثر اوزره طلب
ايدرسه ويا قيمتدن اقل اوزره طلب ايدرسه واجب اولمز * روايت اولنديكه سيرين مولاسی
انس بن مالك رضی الله عنهدن ديلديكه كندويی مكاتب ايده انس ايسه اندن امتناع ايدوب
سيرين اندن عمر بن الخطاب رضی الله عنه‌يه شكايت ايتدكده حضرت عمر انی دره ايله اوروب
انی مكاتب ايتديردی واكثر علما قتنده بو امر ندبی واستحبابيدر (وآتوهم من مال الله الذی آتاكم)
واول مكاتبلره ويرك شول مالدنكه الله تعالی انی سزه ويردی اشبو مؤمنلره امر ندبيدر *
ديلديكه مؤمنلره واجب اولوركه مكاتبلره اعانت ايده‌لر ويا موالی‌يه ايجاب ايدركه مكاتبلرك

مغفرت ورحمت ایدیجیدر * مذهب حنفیده ابدا شهادتی قبول اولمز شافعیده بعد التوبة قبول اولور دیدی (والذین ازواجهم ولم یكن لهم شهداء الا انفسهم فشهادة احدهم شهادات بالله انه لمن الصادقین) شونلركه زوجه‌لرینه زنا عزو ایدرلر حالبوكه انلرك شاهدلری اولمیوب انجق یالكز كندولری زوجه‌لرینه بوزنایی اسناد ایده‌یورلر • انلرك بریسی درت كره بالله اول زوج زوجه سنه زنا عزونده صادقلردندر • دیو شهادت ایتمك لازمدر (والخامسة ان لعنت الله علیه ان كان من الكاذبین) بشنجیده اول زوج الله تعالینك لعنتی بنم اوزریمه اولسون اكربن زوجه‌می قذفده كاذبلردن ایسم دیو شهادت ایتمك اقتضا ایدر * وهر نوبتنده زوجه‌سنه اشارت ایدر بونلرله حد ساقط اولور (ویدرأ عنها العذاب ان تشهد اربع شهادات بالله انه لمن الكاذبین) ومرأه‌نك بالله زوجم بكا قذفنده كاذبلردندر دیو درت كره شهادت ایتمسی اول زوجه‌دن حدی دفع ایدر (والخامسة ان غضب الله علیها ان كان من الصادقین) بشنجی كره اول مرأه الله تعالینك غضبی بنم اوزریمه اولسون اكر زوجم بكا قذفنده صادقلردن ایسه دیو شهادت ایدر * بولعان آیتلرینك سبب نزولنده مفسرین عویمر زوجه‌سی خوله حقنده وبعضیلر هلال بن امیه كندی زوجه‌سی حقنده قنغیسی ایسه بلاشاهد كندولری مشاهده ایدوب (عصاراته) حضور نبویده حاللرینی افاده ایتمرلیله بوآیتلر نازل اولوب اولوجهله تحلیف ولعان اولندیلر دیمشلر (ولولا فضل الله علیكم ورحمته وان الله تواب حكیم) اكر سزك اوزریكزه الله تعالینك فضل ورحمتی اولمیه‌یدی عقوبتكزی تعجیل ایله

كتابه‌لری مالندن حطایده‌لر ایتمزلرسه جبر اولنه‌لركه اول شافعی مذهبیدر علی رضی الله عنه ایدركه ربع كتابتی حطایدر * ابن عباس ایدر اكا كتابتندن بلاتعیین برمقدار شیء حط اولور (ولا تكرهوا فتیاتكم علی البغاء ان اردن تحصنا) وجواریكزی زنایه اكراه ایتمكز زیراكه انلر زنادن تعفف طلب ایدرلر * روایت اولندیكه عبدالله بن ابی نام منافقك معاذه ومسیكه نام ایكی جاریه‌سی اولوب انلری زنایه اكراه ایدردی شول ضریبه ایچونكه انلردن آلوردی اسلام كلنجك معاذه ومسیكه دیدیلركه اشبو فعلكه بزانی ایشلرزایكی وجهك برندن خالی اولمز اكرخیر ایسه خیربزی اكثار ایتدك واكرشر ایسه وقتی ایردیكه انی ترك ایده‌وز اول سببدن بوآیت نازل اولدی * روایت اولندیكه اول ایكی جاریه‌نك بری بركون بربرد ایله وبری بردینار ایله كلوب دیدیلركه اسلام كلوب زنا حرام اولدی شمدنكرو والله بز زنا ایتمزز مولاسی ایسه انك اوزره اكراه مراد ایدنجك ایكیسی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه كلوب شكایت ایتدكلرنده اشبو آیت نازل اولدی (لتبتغوا عرض الحیاة الدنیا) ایعدی دنیا اموالنی ایدوب انلری زنایه اكراه ایتمكز (ومن یكرههن فان الله من بعد اكراههن غفور رحیم) اول كمسه‌كه انلری زنایه اكراه ایدرسه الله تعالی انلری اكراه اولنمغله ایتدكلری اول فاحشه‌لرینی مغفرت وظلم اولندقلری ایچون كندیلره رحمت ایدیجیدر (ولقد انزلنا الیكم آیات مبینات) بز سزلره آیتلر انزال ایتدككه اول حلال وحرامی تبیین ایدر وحدود واحكامی تفصیل ایدر (ومثلا من الذین خلوا من قبلكم) وسزدن اول كچنلردن بعضیلرك قصص وامثاللرین انزال ایتدیككه انلرك قصه‌سی كبی عائشه رضی الله عنها قصه‌سین انزال ایتدیكه اول یوسف ومریم قصه‌لرینه بكزر برقصهٔ عجیبدر (وموعظة للمتقین) ومتقیلره موعظه انزال ایتدك (الله نور السموات والارض) الله تعالی سموات وارض اهلنه هادیدر انك نوریله حقه اهتدا ایدرلر وهدا سیله حیرت ضلالتدن نجاته ایررلر ویاخود اول سمواتی ملائكه ایله وارضی انبیاء ایله منوردر ویاخود سموات وارضك امورینی مدبردر ویاخود سمواتی شمس وقمر ونجومله وارضی انبیاء وعلماء ومؤمنینله ویانبات واشجار ایله مزیندر ویاخود انوارك كلیسی آندندر (مثل نوره) الله تعالی نورینك قلب مؤمنده مثلیكه اول شول نوردركه انكله اهتدا ایدر ویاخود مؤمنه وردیكی نورك مثلی * دینلدیكه یعنی قلب مؤمنده‌كی نورك مثلی ویاقرآنك ویامحمد علیه السلامك ویاطاعتك مثلی اشبو انواری تفصیلا نفسنه مضاف قیلدی (كمشكاة فیها مصباح) اول جدارده شول كوه مثلیدركه انده سراج ثابت اوله (المصباح فی زجاجة) اول سراج قندیلده اوله (الزجاجة كأنها كوكب دری) اول قندیل ایسه كأنه ضوء وتلألؤنده كوكب دریدركه اول كواكب خمسهٔ عظامك یعنی زحل ومریخ ومشتری وزهره وعطاردك بریدر (یوقد من شجرة مباركة زیتونة) اول مصباح وزجاجه برشجرهٔ زیتونهٔ مباركه زیتندن یاقیلور یعنی اول شجرهٔ كثیرة المنافعدركه اول ادام وفاكهه‌در استخراجنده

رسوای ایدردی اول الله تعالی توبه‌لری قبول ایدیجی وحدود واحكامی حكم ایدیجیدر (ان الذین جاؤا بالافك عصبة منكم لا تحسبوه شرا لكم بل هو خیر لكم لكل امرئ منهم ما اكتسب من الاثم والذی تولی كبره منهم له عذاب عظیم) شونلركه كذب صریح ایله • عائشه رضی الله تعالی عنهایه • افترا ایتدیلر انلر سزدن برجماعتدر • كه عبدالله بن ابی وزید بن رفاعه وحسان بن ثابت ومسطح بن اثاثه وحمنه بنت جحش كبی • سز بوكذب وافترایی كندوكزه شرظن ایتمیك بلكه سزكچون خیرلودركه اول افترا ایله ثواب عظیم وكذبلری ظاهر اولمغله تعظیم شان بولدیكز وتبریهٔ ذمتكز حقنده آیتلر نازل اولدی • بوخطاب پیغمبر علیه السلامه وابوبكر وعایشه وصفوان رضی الله تعالی عنهمه‌در • اول افترا ایدنلردن هربریچون بدكویان وخنده كنان وعدم منعله خاموشان ایچون كسب ایتدكلری كناه قدر جزالری واردر اول مفتریلردن اولكه • عبدالله بن ابی وحسان ومسطح • بوافترایی ایجاد ایدوب كلامك اكبر واشنعنی سویلدیلر انلر ایچون دنیا وآخرنده عذاب عظیم واردر * دینلدیكه بونلره حد قذف اورلدقدن صكره عبدالله بن ابی مطرود ومخذول وحسان عمری آخرینه‌دك اعمی ومسطح مشلول الید اولدیلر * عائشه رضی الله عنهایه افترا اولندیغی قصه بووجهله منقولدركه پیغمبر علیه السلام بعض غزالرده عایشه رضی الله تعالی عنهایی كوتوردی نزول ایتدكلری برمحلدن بركیجه رحلته ندا اولندقده عایشه رضی الله تعالی عنها قضاء حاجته كتمش بولنمغله اولحالده معسكر همایونه كلوركن الی صدرینه مس ایتدككده كردنلغی قیرلمش بولدی

عصاراته احتیاج اولنمز بلكه انی هركشی استخراج ایده‌بیلور * حدیثده كلدیكه اول باسوره نفع ایدر اول برشجره‌دركه اعلاسندن اسفلنه دكین بپراقلنور * قال النبی علیه السلام كلوا الزیت وادهنوا به فانه من شجرة مباركة * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر زیتی یكز وانكله بدنكزی یاغلكزكه اول شجرهٔ مباركه‌دن استخراج اولنوبدر (لا شرقیة ولا غربیة) اول شرقیه دكلدركه شمسك زوالندنصكره سنده اكا شمس اصابت ایتمیه وغربیه دخی دكلدركه نهارك اوائلنده اكا شمس اصابت ایتمیه بلكه اول طول نهارده اكا شمس اصابت ایدر شول شجره كبی‌كه قله اوزرنده اوله ویابر صحراء واسعه‌ده اوله ویاخود اول ارضك نه شرقیهٔ معموره ونه غربیهٔ معموره‌سنده نابته‌در بلكه وسطنده‌دركه اول شامدر انك زیتونی اجوددر (یكاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار) قریب اولوركه زیتی فرط صفاسندن ضیاء ویره اكرچه اكا آتش ایرمدیسه‌ده (نور علی نور) نور مصباح نور زجاجه اوزرنده زیاده اولوبدر * علماء اشبو تمثیلك معناسنده اختلاف ایتدیلر كعب ایدر اشبو مثل محمد صلی الله علیه وسلم ایچوندر مشكاة انك صدریدر وزجاجه قلبیدر ومصباح انده‌كه نبوتدركه شجرهٔ نبوتدن ایقاد اولنوبدر قریب اولوركه محمددن امری متبین اوله اكرچه نبی ایدیكنی سویلمز ایسه‌ده * ابن عمر ایدر مشكاة جوف محمددر زجاجه انك قلبیدر ومصباح شول نوردركه الله تعالی انی انده قیلوبدر اول نه یهودی ونه نصرانیدر اول اكا ابراهیمدن ایقاد اولنوبدر بلكه انك نوری قلب ابراهیم نوری اوزره زیاده قلنوبدر * محمد بن كعب القرظی ایدر مشكاة ابراهیمدر وزجاجه اسماعیلدر ومصباح محمددركه اول شجرهٔ مباركهٔ ابراهیمدن ایقاد اولنوبدر ومبارك اولمسی اكثر انبیاء انك صلبندن كلدیكیدر نه شرقیه ونه غربیه اولمسی ابراهیم علیه السلامك نه یهودی ونه نصرانی اولوب حنیف مسلم اولدیغیدر * زیراكه یهود نمازلرنده مغربه ونصاری مشرقه استقبال ایدرلر قریب اولوركه محمد علیه السلامك محاسنی وحی اولنمزدن اول ناسه ظاهر اولیدی نور اوزره نور ایدیكه نبی نسلندن نبی ایدی نور ابراهیم اوزره نور محمد ایدی * ابی ابن كعب ایدر اشبو مؤمن مثلیدركه مشكاة نفسیدر وزجاجه صدریدر ومصباح ایسه قلبنده‌كی ایمان وقرآندر وشجرهٔ مباركه‌دن ایقاد اولنمسی الله اخلاصیدر مثلی شول شجرهٔ خضراء ناعمه مثلیدركه انی اشجار النفاف ایتدیكندن اكا شمس اصابت ایتمیه‌نه طلوعنده ونه غروبنده كذلك مؤمن احتراس اولنوبدركه اكا فتندن برشیء اصابت ایتمیه * زیرا اول درت خصال حسنه بیننده‌در اكا نعمت ویرلسه شكر ایدر بلا ایرسه صبر ایدر حكمنده عدل قولنده صدق اوزره‌در قریب اولوركه قلبی حق بیله اول اكا تبیین اولنمزدن اول زیراكه اول حقه توفیق اولنوبدر نور اوزره نوردركه اول بش نور ایچنده تقلب ایدر قولی نور ومخرجی نوردر ویوم قیامتده مصیری نوره‌در * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر اشبو قلب مؤمنده الله تعالی نور وهداسنك مثلیدر نتكیم رب تعالینك قدرتیله زیت صافی اكا

انى آرارکن بر مقدار مکث ایتمکله انك هودجنك خادمی عایشه رضی الله تعالی عنها هودجده ظنیله هودجی الوب
عسکرله کتدی عایشه رضی الله تعالی عنها کلوب عسکری وهودجی کتمش بولدیغنده اول محلده توقف ایلدی عسکرك کیروسنه
مأمور صفوان بن معطل السلمی کلوب بیلمکله صدیقه‌یی دوه‌سنه ﴿ ۱۳۴ ﴾ ارکاب ایله کندوسی پیاده دوه‌یی
یده‌رك معسکر همایونه
کتوردی بو اجلدن اتهام
ایتدیلر (لولا اذ سمعتموه ظن
المؤمنون والمؤمنات بانفسهم
خیراً وقالوا هذا افك مبین)
بو افترایی ایشتدیککزده
مؤمن و مؤمنه‌لر کندو
اهل بیتلرینه خیر ظنیله
بو آشکار کذب وافترادر
دیه‌لردی (لولا جاؤا علیه
باربعة شهداء فاذلم یأتوا
بالشهداء فاولئك عندالله
هم الکاذبون) انلر نیچون
بو سوزلری اوزرینه
درت شاهد کتورمدیلر
چونکه انلر شاهد
کتورمدیلر اویله ایسه
انلر الله تعالی‌نك حکمنده
کاذبلردر * انلری حکم
باریله تکذیب ایدك (ولولا
فضل الله علیکم و رحمته
فی الدنیا والآخرة لمسکم
فی ما افضتم فیه عذاب
عظیم) اکر الله تعالی‌نك
سزه دنیاده توبه وآخرتده
مغفرت فضل و رحمتی
اولمیدی اول افترا
ایتدیککز کلام کذب
سببیله سزی عذاب عظیم
مس ایدردی (اذ تلقونه
بالسنتکم وتقولون بافواهکم مالیس لکم به علم وتحسبونه هینا وهو عندالله عظیم) اول افك کلامنی بربریکزه (دکانلرین)
لسانکزله القا ایدرسکز واغزیکزله سویلرسکز هیچ اندن علم وخبریکز یوقدر وبوسوزی سویلمك آسان وانده وبال
یوقدر ظن ایدرسکز حالبوکه اول کلام عندالله بیوك کناه و چوق عقوبتی موجبدر (ولولا اذ سمعتموه قلتم مایکون

نارمس ایتمزدن اول قریب اولورکه ضیاء ویره قچان اکا نارمس ایده ضوء اوزره ضوئی زیاده اولور
کذلك مؤمنك قلبی قریب اولورکه اکا علم کلمزدن اول هدی ایله عمل ایده قچانکه اکا علم کله هدی
اوزره هدایی ونور اوزره نوری زیاده اولور * کلبی ایدر نور اوزره نورله مراد مؤمنك ایمان
وعملیدر «سدی» ایدرکه اول نور ایمان ونور قرآندر * حسن ایدر اشبو قرآنك مثلیدر مصباح قرآندر
مصباحله استضائه اولندیغی کبی قرآنله اهتدا اولنور زجاجه قلب مؤمندر ومشکاة انك فم ولسانیدر
وشجرهٔ مبارکه شجرهٔ وحیدر قریب اولورکه قرآنك حجتی متضح اوله اکرچه اوقونمزسه‌ده
وقرآن الله تعالیدن خلقه نوردر وقرآنك نزولندن اول دلائل واعلامدن اقامت ایتدیکیله بیله
اویله اولسه انکله نور اوزره نورلری زیاده اولدی (یهدی الله لنوره من یشاء) الله تعالی اشبو
نوره دیلدیکی کسنه‌یی هدایت ایدر (ویضرب الله الامثال للناس) الله تعالی ناسه مثالی تبیین ایدر
تاکه فهم ایدوب تصدیق ایده‌لر زیراکه مثل مرآنه بکزرکه الله تعالی هر شیئی بیلور معقول ومحسوس
ظاهر وباطندن هیچ برشیء اکا خفی اولمز اشبونده وعد ووعید واردر اول کسه‌یه کیم انی تدبر
ایلیه واکا اکتراث ایلیور (فی بیوت) اول مصباح بعض بیوتده ایقاد اولنورکه انکله مراد
مساجددر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر مساجد یریوزنده الله تعالینك بیوتیدر اهل سمایه ضیاء
ویرر نجوم اهل ارضه ضیاء ویرمسی کبی ابو زید ایدر اول بیوتله مراد درت مسجددرکه هر
برینی بر پیغمبر بنا ایدوبدر بری کعبه‌درکه ابراهیم واسماعیل علیهما السلام بناء ایتدی وبیت
المقدسدرکه داود وسلیمان علیهما السلام بناء ایتدی ومسجد مدینه‌درکه پیغمبریمز صلی الله
علیه وسلم بناء ایتدی ومسجد قبادرکه تقوی اوزره تأسیس اولنمشدر انی دخی پیغمبریمز
صلی الله علیه وسلم بناء ایتدی (اذن الله ان ترفع) الله تعالی امر ایلدیکه اول بیوت تعظیم
اولنه وقاذوراتدن تبرئه ایدیله (ویذکر فیها اسمه) واول بیوتده انك اسم شریفی ذکر اولنه
اشبو عامدر هر شیئه‌که انك ذکرینی متضمن اوله اکرچه اول انك افعالنده مذاکره واحکامنده
مباحثه ایسه‌ده اشبونده دلالت واردرکه مساجدده ذکر الله وصلاة مستحب اوله (یسبح
له فیها بالغدو والآصال) اول بیوتده غداة وعشیده اول الله تعالی تنزیه ویا انکچون
صلاة مفروضه ادا ایدیلور (رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله) اول بیوتده الله
تعالی‌یی شول رجال تنزیه ایدرکه انلری ذکر اللهدن تجارت رابحه وبیع اشغال ایتمز رجال
قولنده اشارت واردرکه نسایه افضل اولان صلاتی قعر بیوتلرنده ادا ایدملر ونسایه مسجدده
جماعت واجب اولمیه و (لاتلهیهم) آیتنده دلالت واردرکه تجارت صلاته منافی اولمیه *
زیرا مفهوم آیت اولدرکه انلر تعاطی ایدرلر ومع ذلك اول فعل انلری صلاتدن وحضور
جماعتدن الهاء ایتمز (واقام الصلاة) وصلاة مفروضه‌یی اوقات مستحبه‌لرنده ادادن دخی
اشغال ایتمز * روایت اولندیکه ابن عمر سوقده ایدی صلاة اقامت اولنجق ناس طوروب

لنا ان نتکلم بهذا سبحانك هذا بهتان عظیم) بو سوزی ایشتدیککزده نیچون دیمدیکزکه بویله کلام سویلمك بزه لایق دکلدر
یارب سنی تنزیه ایدرز بو کلام حرم نبوی‌یه منافقلردن بهتان عظیمدر (یعظکم الله ان تعودوا لمثله ابداً ان کنتم مؤمنین
ویبین الله لکم الآیات والله علیم حکیم) ﴿ ۱۳۵ ﴾ الله تعالی سزه وعظ ایدرکه اکر مؤمنلر ایسه‌کز بو مثللو
سوزلره ابدی عودت
ایتمیه‌سز الله تعالی جمیع
احواله علیم وتدبیرلرنده
حکیمدر (ان الذین یحبون
ان تشیع الفاحشة فی الذین
آمنوا لهم عذاب الیم
فی الدنیا والآخرة والله
یعلم وانتم لا تعلمون)
شونلرکه مؤمنلرده
بد ناملق نشر اولدیغنی
سورلر آنلر ایچون
دنیاده حد ورسوایلق
واخرتده عذاب نار واردر
الله تعالی قلبلرده اولانی
بیلور سز آنی بیلمزسکز
(ولولا فضل الله علیکم
ورحمته وان الله رؤف
رحیم) اکر الله تعالینك
سزه فضل ورحمتی اولمیه
ایدی دنیاده عذابکزی
تعجیل ایدردی الله تعالی
عبادنه رأفتلو ورحمتلودر
(یاایها الذین آمنوا لا تتبعوا
خطوات الشیطان ومن
یتبع خطوات الشیطان
فانه یأمر بالفحشاء والمنکر
ولولا فضل الله علیکم
ورحمته مازکی منکم من
احدٍ ابداً ولکن الله یزکی
من یشاء والله سمیع علیم)
ای مؤمنلر شیطانك وسوسه‌سنه تبعیتله قذف وکذب ایتمك کیمکه شیطانك آثارینه متابعت ایدرسه اول شیطان
اکا اعمال قبیحه وشرعك انکار ایتدیکی شیئله امر ایدر اکر الله تعالینك سزه فضل ورحمتی اولمیدی افعال قبیحه
سزدن ابدی تطهیر اولنمزدی ولکن الله تعالی دیلدیکنی قبول توبه ایله تطهیر ایدر الله تعالی جمله‌نك اقوالنی ایشیدر

دکانلرین برکتدیلر وسرعتله مسجده کتدیلر * ابن عمر اشبو آیتی اوقیوب بویله وصفلو قوم
شاننده نازل اولوبدر دیدی (وایتاء الزکاة) وزکاتلرك وجوبی عندنده مستحقینه ادادن دخی اشغال
ایتمز ویاخود اعمال صالحه ایشلرلر (یخافون یوما تتقلب فیه القلوب والابصار) ومع ذلك خوف ایدرلر
شول کوندنکه انك اهوالندن قلوب وابصاره تقلب واضطراب ایرر * دینلدیکه یعنی قلوب دنیاده
اوزرینه اولدیغی شرك وکفر حالندن تقلب ایدر وابصاردن اغطیه کیدر ویاخود قلوب خوف
ورجا بیننده تقلب ایدر خوف ایدرکه هلاك ایره رجا ایدرکه الله تعالی فضلندن اکا نجات ویره وابصار
دخی تقلب ایدرکه قنغی ناحیه‌دن اخذ اولنور ذات یمیندنمی یوخسه ذات شمالدنمی وکتب اعماللری
قبل ایماندنمی ویاقبل شمائلدنمی ویریلور ویاخود قلب جوفده تقلب ایدوب حنجره‌یه ارتفاع ایدوب
نه نزول ونه خروج ایده وبصر ایسه هول وشدتدن تقلب ایدوب شاخص اوله (لیجزیهم الله
احسن ماعملوا) ذکر اولنان اعمال صالحه‌یی ایشلدیلرکه الله تعالی انلره اعمال حسنه‌لرینك
جزاسین ایلیه (ویزیدهم من فضله) وانلره اعماللریله مستحق اولمدقلری ثوابی فضلندن
زیاده ایلیه (والله یرزق من یشاء بغیر حساب) الله تعالی دیلدیکی کسه‌یه حسابسز ویرر
اشبو زیاده‌یی تقریردر والله تعالینك کمال قدرتنه ونفاذ مشیئتنه ووسعت احسانه تنبیهدر
(والذین کفروا اعمالهم کسراب بقیعة) شونلرکه کافر اولدیلر اعماللری ارض منبسطهٔ
واسعه‌ده سراب مثلیدرکه اول برّاریده شدت حرده نصف نهارده ماء جاری کبی کورینور
قربنه واردقده لاشیء بولنور (یحسبه الظمآن ماء) صوسز انی کوردیکنده صو ظن ایدر
(حتی اذا جاءه لم یجده شیئا) قچانکه اول سراب موضعنه کله انی برشیء بولمز کذلك کافر
ظن ایدرکه عمل اکا نفع ایده قچانکه ملك الموت کلوب عمله محتاج اوله عملی کندویه
برشیء نفع ایدر بولمز (ووجد الله عنده) واول عملی عندنده الله تعالینك عقابنی ویا زبانیه
سین بولور ویاخود انی کندویه محاسب بولور (فوفاه حسابه) اندن استعراض ویا مجازات
وجهی اوزره انك حسابنی توفیه ایدر (والله سریع الحساب) الله تعالی حسابده سریعدر
انی هیچ فردك حسابی آخرك حسابندن اشغال ایتمز یوم قیامتده خلقی حساب ایدر اولدقده
جمیعنی دفعهٔ واحده‌ده حساب ایدر حتی هر بری ظن ایدرکه انجق کندی حساب اولنوبدر
(او کظلمات فی بحر لجی) ویاخود کافر اولنلرك اعمالی بحر عمیقده لجج بحر وامواج وسحابدن
حاصل اولمش ظلمات متراکبه کبیدر ویا انلرك اعمال حسنه‌لری سراب کبیدر واعمال
قبیحه‌لری ظلمات کبیدر ویا اول دنیاده ظلمات کبی آخرتده سراب کبیدر (یغشاه موج
من فوقه موج من فوقه سحاب) که اول بحری موج قاپلیه اول موجك فوقندن موج آخر
وانك فوقندن سحاب قاپلیه (ظلمات بعضها فوق بعض) اشبو ظلماتکه ظلمت سحاب وظلمت
موج وظلمت بحر بری برینك فوقنده‌در * دینلدیکه ظلماتله مراد اعمال کفاردر وبحر لجی قلبیدر

وئیتلرینی بیلور (ولایأتل اولوا الفضل منکم والسعة ان یؤتوا اولی القربی والمساکین والمهاجرین فی سبیل الله ولیعفوا
ولیصفحوا الا تحبون ان یغفرالله لکم والله غفور رحیم) سزدن دینده فضل ومالده وسعت صاحبلریکه ، مراد ابو بکر
رضی الله تعالی عنهدر ، اقرباسنه وفقرایه فی سبیل الله هجرت ایدنلره ﴿ ١٣٦ ﴾ انفاق واحسان ایتمامکه یمین ایتمسون
بلکه انلردن صادر اولان
جرمی عفو وانتقامدن اغماض
ایتسونلر آیا سز سومز
میسکزکه الله تعالی سزی
مغفرت ایده الله تعالی
مغفرت ورحمت ایدیجیدر
* دینلدیکه ابو بکر
رضی الله تعالی عنهك
، مسطح ، تیزه‌سی اوغلی
فقیر و مهاجر ایدی
صدیق رضی الله تعالی عنه
اکا نفقه احسان ایتمکده
ایدی عایشه رضی الله تعالی
عنهانك حقنده افترا
ایتمکله اندن انفاقی قطع
و یمین ایتمشیدی پیغمبر
علیه السلام بو آیت کریمه‌یی
ابو بکر رضی الله تعالی
عنه‌یه قرائت ایتدکدن
بلی مغفرت اولنمزی
سورز دیو مسطحه ینه
انفاق ایدر اولوب والله
هیچ نفقه‌سنی قطع ایلم
دیدی (ان الذین یرمون
المحصنات الغافلات
المؤمنات لعنوا فی الدنیا
والآخرة ولهم عذاب
عظیم) شونلرکه قذف
اولندقلرندن غافله محصنه
عفیفهٔ مؤمنه‌لری قذف
ایدرلر انلر دنیاده وآخرتده مطرود وملعونلردر وانلر ایچون عذاب عظیم واردر (یوم تشهد علیهم السنتهم (زیراکه)
وایدیهم وارجلهم بما کانوا یعملون) قیامتده انلرك لسانلری والری وایاقلری انلرك ایشلدکلری عملاری اوزرینه شهادت
ایدرلر (یومئذ یوفیهم الله دینهم الحق ویعلمون ان الله هو الحق المبین) اولکونده الله تعالی انلره مستحق اولدقلری جزابی تماماً

وموج قلبنی غشی ایدن جهل وشك وحیرتدر وسحاب قلبی اوزره ختم وطبعدر * ابی بن کعب
اشبو آیتده ایدر کافر بش ظلمتده تقلب ایدر کلامی ظلمت وعملی ظلمت ومدخلی ظلمت ومخرجی
ظلمتدر ویوم قیامتده مصیری ظلمات نار‌ه‌در (اذا اخرج یده لم یکد یراها) قچان اول یدینی
چیقارسه شدت ظلمتدن انی کورمکه قریب اولمز (ومن لم یجعل الله نوراً فما له من نور) اول
کمسه‌که الله تعالی اکا دین وایمان ویرمیه انك دینی اولمز ویاخود اولکه الله تعالی انی هدایت
ایتمیه انك ایمانی اولمز وهیچ کمسه انی هدایته قادر اولمز * دینلدیکه اشبو آیت عتبة بن ربیعه شاننده نازل
اولوبدرکه اهل جاهلیتده دین التماس ایدوب نصاری دینی اختیار ایدوب دین عیسایی قبول ایلدی
ومسوح کیردی اسلام کلیجك کافر اولدی اکثرون دیدیلرکه اشبو جمیع کفاره عامدر (الم تر ان الله
یسبح له من فی السموات والارض) یا محمد بیلدکیکه سموات وارضده‌کی مخلوقات الله تعالی‌یه تسبیح ایدر
(والطیر صافات) وطیر دخی انی تسبیح ایدر قنادلرین هوا یوزنده بسط ایدرا ولدقلری حالده (کل قد
علم صلاته وتسبیحه) تسبیح ایدنلرك ویا طیران ایدنلرك هر بری صلاة وتسبیحنی بیلور مجاهد ایدر صلاة
بنو آدمك وتسبیح سائر خلقکدر * دینلدیکه طیورك قنادلری صلاة وتسبیحلریدر ویاخود معنی
الله تعالی هر مصلی ومسبحك صلاة وتسبیحنی بیلور (والله علیم بما یفعلون) الله تعالی اول مخلوقاتك
ایشلدکلرینی بیلور (ولله ملك السموات والارض) سموات وارضك واول ایکیسنك ایچنده‌کی ذوات
وصفات وافعالك جمیعی الله تعالینك ملکیدر (والی الله المصیر) آخرتده مرجعا کادر (الم تر ان الله
یزجی سحاباً) یا محمد بیلدکیکه الله تعالی بولتلری سوق ایدر (ثم یؤلف بینه) واول بولتلرك اجزاسنی
ضم ایدوب بری برینه ایرکورر (ثم یجعله رکاما) بعده انی بری برینك فوقنده متراکم قیلور (فتری
الودق یخرج من خلاله) کورسنکه یغمور انك ارالقلرندن چیقار (وینزل من السماء من جبال فیها
من برد) وسمادن کثرتده بردن جبال دکلو ایندررر (فیصیب به من یشاء) اول بردی عبادندن
دیلدیکی کمسه‌یه ایرکوروب هلاك ایدر زروع واموالنی هلاك ایتمسی کبی (ویصرفه عن من یشاء)
ودیلدیکی کمسه‌دن انی صرف ایدوب ضرر ایرکورمز (یکاد سنا برقه یذهب بالابصار)
قریب اولورکه اول سحاب برقنك ضوئی شدت نوریله ابصاری اختطاف ایده (یقلب الله
اللیل والنهار) الله تعالی لیل ونهاری تقلیب ایدر بری برینك عقبنده کتورمکله ویا برینی
آرتوروب برینی اکسلتمکله ویا احوالرینی حر وبردله تغییر ایتمکله ویا برنده ظلمت وبرنده نور
کتورمکله ویا اشبو اشیانك جیمعن انده ایراد ایتمکله (ان فی ذلك لعبرة لاولی الابصار)
اشبو ذکر اولنان اشیاده عقول وبصائر اهلنه الله تعالینك وحدانیت وکمال قدرت واحاطهٔ
علم ونفاذ مشیئت وحاجتدن تنزهنه دلالت واردر (والله خلق کل دابة من ماء) الله تعالی یر
یوزنده یورر حیوانانك اکثرینی ماء مخصوصدن خلق ایتدیکه اول نطفه‌در * دینلدیکه
مراد هر حیواندرکه دنیاده مشاهده اولنور اویله اولسه ملائکه وجن انده داخل اولمز *

ادا ایدر وبیلورلرکه الله تعالی کندو ذاتیله ثابت والوهیتده ظاهر وعقاب وثوابه قادردر (الخبیثات للخبیثین والخبیثون
للخبیثات والطیبات للطیبین والطیبون للطیبات اولئك مبرؤن مما یقولون لهم مغفرة ورزق کریم) خبیث سوز سویلمك
خبیث آدملره لایقدر وخبیث ﴿ ١٣٧ ﴾ آدملر خبیث کلامه سزادر وطیب کلام طیب آدملره شایاندر
وطیب آدملره طیب سوز
سویلمك یاقشور پیغمبر
علیه السلام و عایشه
وصفوان رضی الله تعالی
عنهما اول مفتریلرك
افتراسندن مبرالردر انلر
ایچون وجنتده نعمت وکرامت
واردر * اشبو آیت کریمه
عایشهٔ صدیقه رضی الله
تعالی عنهایی قذف
ایدنلری ذم وانی برائت
وطهارتله وصف ایدنلری
مدحدر دینلدی یاخود
خبیث نسا خبیث رجل
ایچون وطیب نسا طیب رجل
ایچون دیمکدر (یا ایها الذین
آمنوا لا تدخلوا بیوتاً غیر
بیوتکم حتی تستأنسوا وتسلموا
علی اهلها ذلکم خیر لکم
لعلکم تذکرون) ای مؤمنلر
کندو خانه‌کزدن غیری
کیمسه‌نك خانه‌سنه کیرمیك
تاکه اول خانه‌نك اهلندن
اذن آلوب وسلام ویروب
کیره‌سز بو اذنله وسلامله
کیرمکز سزه خیرلودرکه
اهل خانه ستر عورات ودفع
مکروهات ایده‌لر شاید بونلری
ملاحظه ایله متعظ اوله‌سز
(فان لم تجدوا فیها احداً فلا
تدخلوها حتی یؤذن لکم
وان قیل لکم ارجعوا فارجعوا هو ازکی (ثالث) (١٠) لکم والله بما تعملون علیم) اول غیرینك خانه‌سنده سزه اذن ویرر کیمسه بولمزسکز
تا اذن ویره‌جك کمسنه ظهورینه دك کیرمیك اکر اذن طلبکزده کیرو کیدك دینلورسه رجوع ایدوب کیرو کیدك که انده وقوف یا الحاحکزدن

زیراکه بز انلری مشاهده ایتمزدینلدیکه جمیع خلقك اصلی مادندر زیراکه الله تعالی مانی خلق ایدوب
انی درت شی قیلدی ریح ونار وطین ریحدن ملائکه‌یی ونار دن جنی وطیندن آدمی خلق ایتدی)
(فمنهم من یمشی علی بطنه) اول حیوانلرك بعضی قارنی اوزره یورر حیات وحیتان ودیدان کبی
(ومنهم من یمشی علی رجلین) وانلرك بعضی ایسه دخی ایکی ایاق اوزره یورر بنو آدم وطیور کبی
(ومنهم من یمشی علی اربع) وانلرك بعضی دخی درت ایاق اوزره یورر بهایم وسباع کبی درت ایاقدن
اکثر اوزره یوریین ذکر اولنمدی حشرات ارض کبی * زیراکه صورتده درت ایاق اوزره یورر
کبیدر ویاخود یوریدیکنده اعتمادی درت ایاغه‌در (یخلق الله ما یشاء) الله تعالی ذکر اولنان وذکر
اولنمیاندن دیلدیکن خلق ایدر صور واعضاء وهیآت وحرکات وطبائع وقوی وافعالده اختلاف
اوزره مع هذا عناصر متحد ایکن (ان الله علی کل شیء قدیر) الله تعالی هر شیئه قادردر دیلدیکن
ایشلر (لقد انزلنا آیات مبینات) بز آیات انزال ایتدیککه انواع دلائلله حقائقی تبیین ایدر (والله
یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) الله تعالی دیلدیکی کمسه‌یی آیاتنه نظر ومعانیسی تدبرینه توفیقیله دین
اسلامه هدایت ایدرکه اول درك حقه وفوز جنته مرصلدر (ویقولون آمنا بالله وبالرسول واطعنا
ثم یتولی فریق منهم من بعد ذلك وما اولئك بالمؤمنین) منافقلر دیرلرکه بز الله تعالی‌یه ورسولنه ایمان
کتوروب امرلرینه اطاعت ایتدك بوقولاریندنصکره انلردن بر فریق الله تعالی‌یه ورسولنه اطاعتدن
اعراض ایدر حالبوکه انلر مؤمنلر دکللردر * روایت اولندیکه « بشر » منافقله بر رجل یهودی بیننده
بر ارضده خصومت اولوب یهودی دیدیکه محمده تحاکم ایده‌لم منافق ایسه کعب بن الاشرفه تحاکم
ایده‌لمکه محمد حیف ایدر دیدی اول سببدن بو آیت نازل اولدی (واذا دعوا الی الله ورسوله لیحکم
بینهم اذا فریق منهم معرضون) قچان اول منافقلر الله تعالی‌یه ورسولنه دعوت اولنسه‌لرکه رسول
علیه السلام انلرك بیننده الله تعالینك حکمیله حکم ایده کورسنکه انلردن بر فریق اوزرلرینه
حکم اولنمق خوفیله سکا کلمکدن اعراض ایدرلر (وان یکن لهم الحق یأتوا الیه مذعنین) اکر انلرك
غیر اوزره حقلری اولسه انك حکمنه منقاد اولدقلری حالده سرعتله کلورلر * زیرا آکاه وثوقلری
واردیکه انلر اوزره حقله حکم ایدر اولدیغی کبی انلر ایچون دخی حقله حکم ایدر (أفی قلوبهم مرض
ام ارتابوا) بوخسه قلبلرنده کفر ویا ظلمه میللی وار یاخود سنده تهمتی کوردیلرکه سنك صدقکده شك
ایتدیلر (ام یخافون ان یحیف الله علیهم ورسوله) ویاخود خوف ایدرلرمیکه الله تعالی ورسولی انلر
اوزره حکومتده ظلم ایده (بل اولئك هم الظالمون) بلکه انلر حقدن اعراض ایله نفسلرینه ظلم
ایدیجیلردر (انما کان قول المؤمنین اذا دعوا الی الله ورسوله لیحکم بینهم ان یقولوا سمعنا
واطعنا) مؤمنلره لایق قول بو اولدیکه قچان بینلرنده حکم ایچون کتاب الله وسنت رسوله
دعوت اولندقلرنده دیه‌لرکه قولکی ایشتدك وامرکه اطاعت ایتدك (واولئك هم المفلحون)
اشبو آدابی رعایت ایدنلر مرادلرینه ظفر بولنلردر اشبو آیتده دلالت واردرکه شرعه دعوت
اولنانه حضور واجب اولور امتناع حرام اوله واول دعوت اولندقده سمعنا واطعنا دیمك
مستحب اوله (ومن یطع الله ورسوله) اول کمسه‌که الله تعالی‌یه ورسولنه فرائض وسننده امر

رجوعكز سزك محسنات و ادابكزدندر الله تعالى سزك اجازه و ابرام عملكزى بيلور و اكا كوره مكافات ايدر (ليس عليكم جناح ان تدخلوا بيوتا غير مسكونة فيها متاع لكم والله يعلم ماتبدون وما تكتمون) دائم ساكن اولنميوب آينده وروندە ايچون اولان باطو خانلره دخولكزده سزه كناه يوقدركه حرّ و بردن و متاعكزى وضعله محفوظ اولورسكز الله تعالى سزك بو استيذانله آشكار مرادكزى و مكتوم نيتكزى بيلور * دينلديكه بولده اولان خانلره دخولده اذن آلنور دیو سؤال اولنمغله بو آيت نازل اولدى (قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم و يحفظوا فروجهم ذلك ازكى لهم ان الله خبير بما يصنعون) مؤمنلره سويله كه كوزلرينى سبب فتنه اولان نامحرمه نظردن صرف ايتسونلر و فرجلرينى حفظ ايتسونلر بو صرف و حفظ آنلره نفعلودر الله تعالى كوزكزله و جوارحكزله اولان صنعكزدن خبيردر (و قل للمؤمنات يغضضن من ابصارهن و يحفظن فروجهن و لا يبدين زينتهنّ الا ماظهر منها و ليضربن بخمرهن على جيوبهن ولا يبدين زينتهن الا لبعولتهن او آبائهن او آباء بعولتهن او ابنائهن او ابناء بعولتهن او اخوانهن او بنى اخوانهن او اخواتهن او بنى اخوانهن او نسائهن او ما ملكت ايمانهن او التابعين غير اولى الاربة من الرجال او الطفل الذين لم يظهروا على عورات النساء و لا يضربن بارجلهن ليعلم ما يخفين من زينتهن و توبوا الى الله جميعاً ايه المؤمنون لعلكم تفلحون) (پيغمبريمز) ونساء مؤمنه لره ديكه حلال اولميان شيدن كوزلرينى منع ايتسونلر و فرجلرينى حفظ ايتسونلر و زينتلرينى اظهار ايتمسونلر مكر

ايتدكلرينه اطاعت ايده (و يخشى الله و يتقه) و كنديدن صدور ايدن ذنوب اوزره الله تعاليدن قورقه و باقى عمرنده اندن صاقنه (فاولئك هم الفائزون) ايمدى انلر نعيم مقيمه فائزلردر (و اقسموا بالله جهد ايمانهم لئن امرتهم ليخرجن) منافقلر محمد صلى الله عليه و سلم حكمندن امتناعلرين انكار ايدوب جهد ايمانله الله تعالى يه قسم ايتديلركه اكر سن انلره امر ايتسيدك كه ديار و اموالرندن چيقه لر مخالفت ايتميوب اطاعت ايده لردى (قل لا تقسموا) انلره ديكل كه كذب اوزره قسم ايتمكز (طاعة معروفة) سزدن مطلوب اولان طاعت معروفه در يوخسه يمين و طاعت نفاقيه دكل و ياخود نيت خالصه ايله اولان طاعت معروفه افضل و امثلدر يمين لساندنكه اكا فعل موافقت ايتميه (ان الله خبير بما تعملون) الله تعالى سزك اعمالكزه خبيردر سرائركزه اكا خفى اولمز (قل اطيعوا الله و اطيعوا الرسول) ديكل كه الله تعالى يه فرائضده و رسول اللهه سننده اطاعت ايدك (فان تولوا فانما عليه ما حمل و عليكم ما حملتم) اكر رسول اللهه اطاعتدن اعراض ايدرسه كز اكا ضرر ايتمزسز بلكه ضررى كنديكزه ايدرسز اكا واجب اولان امر و تكليف اولنديغى رسالتى تبليغدر و سزه واجب اولان ايسه انك امرينه امتثالدر (وان تطيعوه تهتدوا) اكر انك امرينه امتثال و اطاعت ايدرسكز حقه اهتدا بولورسز (و ما على الرسول الا البلاغ المبين) رسول اوزره واجب اولان دكل الا سزه تكليف اولنديغكز شيئى تبليغ موضحدر اول ايسه انى ادا ايتدى و سزه واجب اولان امور قالدى اكر ادا ايدرسه كز ثوابن بولورسز اعراض ايدرسه كز عقابن كورورسز (وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم فى الارض) سزدن ايمان كتوروب اعمال صالحه ايشلينلره الله تعالى وعد ايتديكه انلرى يريوزنده خلفا قيله كيم ملوكك ممالكلرندهكى تصرف كبى انلر دخى انده تصرف ايده لر * اشبو خطاب رسول الله صلى الله عليه و سلمه و امتنه در وياخود اكا و انكله بيله اولنلره در (كما استخلف الذين من قبلهم) انلردن اول بنى اسرائيلى جبابره دنصكره مصر و شامه استخلاف ايتديكى كبى (و ليمكننّ لهم دينهم الذى ارتضى لهم) و انلر ايچون اختيار ايتديكى دين اسلامى تمكين ايده شول وجهله كيم انلر ايچون بلادى توسيع و انلره تمليك ايدهو دين اسلامى سائر اديان اوزره اظهار ايده (و ليبدلنهم من بعد خوفهم امنا) و انلرى اعدادن خوفلرندنصكره اول حالتى امنه تبديل ايده (يعبدوننى لا يشركون بى شيئا) امين اولدقلرى حالده بكا عبادت ايده لر بكا برشئ اشراك ايتميه لر (و من كفر بعد ذلك فاولئك هم الفاسقون) اشبو وعددنصكره بركمسه كه ارتداد ايده ويا بو نعمته كفران اوله اول و صفلو كمسه لر فاسقلردر * اشبو آيتك سبب نزولنده دينلديكه پيغمبريمز صلى الله عليه و سلم وحيدنصكره اصحابيله مكهده اون يل مكث ايتدى اذاى كفاره صبرله امر اولنوب صباح و اخشاملرين خوفله كچوررلردى بعده مدينه يه هجرت ايدوب قتالله امر اولندقلرنده صباحده و اخشامده سلاحدن مفارق اولمزلردى حتى انلرك بريديديكه بز ايا شول كونه ايريشورميزكه اوزريمزدن سلاحمزى قويوب امن و راحتله يورويه وز اوبله اولسه الله تعالى بو آيتله انلره ذكر اولنان امورى وعد ايتديكندنصكره انجاز ايتدى دين اسلامى اظهار ايدوب اولياسنى اعدالرى اوزره منصور قيلدى و خوفندنصكره انلرى امنته و ارضده بسطه

ايش وقتندظاهر اولورز ينتلريكه انلر خاتم و سرمه و النده كى حنا كبيكه انلر يوزده و الده اولمغله اظهاره محتاجدرو باش اورتولرينى ياقه لرى اوزرينه چكسونلركه صاچلرى و قولاقلرى آردى و كوكسى ستراولسون و ديكر زينتلريكه خفيه در يوزده و الده اولندن ماعدا بيلازك و كردانلق و خلخال كبيلرك موضعلرينى اظهار ايتمسونلر مكر زوجنه و بابالرينه و زوجنك باباسنه و اوغللرينه و اوكى اوغللرينه و قزقرداشلرينه و اركك و قزقرداشلرينك اوغللرينه ، اكرچه عميسى و دايبسى دخى محرملردر لكن اوغللرينه تعريف ايدرلرده فتنه يى موجب اولوردیو ذكر اولنمامش دينلمش و مسلمان خاتونلرينه ، زيرا كفره قاريلرينه كوسترمكده اختلاف علما واردر ، و جاريه سى اولان مسلمه و كافره يه و خاتونلره ميلى اولميوب انجق همتى طعامه قصر اولان اركككره كه شهوت بيلزعنين و پيرو خصى كبيلره و نسالرك عوراتنه مطلع اولميان مراهق نابالغ اطفاله ، يعنى يوقارودن برى تعداد اولنان كيمسه لره اول زينت خفيه لرى موضعنى اظهار ايدره و زينت خفيه سى بيلنمك ايچون خلخاللى اياقلرينى يولده كيدركن يريره اورمسون اى مؤمنلر سزدن صدور ايدن تقصيراتدن الله تعالى يه توبه و رجوع ايدك شايدكه اول توبه ايله فلاح بولوب دنيا و آخرت سعادتنه نائل اوله سز (و انكحوا الايامى منكم و الصالحين من عبادكم و امائكم ان يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله والله واسع عليم) سزدن بكر و ثيب رجال و نساكز زوجى اولميانلرى نكاح ايدك و عبد و جاريه كزدن نكاحه صالح اولنلرى دخى تزويج ايدك اكر انلر فقير ايسه لر الله تعالى انلرى فضليله

ايركوردى اشبو آيتده خلفاء راشدينك امامتنه دلالت واردر * قال النبى عليه السلام الخلافة من بعدى ثلاثون سنة ثم تكون ملكا * پيغمبريمز صلى الله عليه و سلم ايدركه بندنصكره خلافت اوتوز يل اولوب بعده ملكه منقلب اولور اول قول شريف مصداقنجه خلافتده ابو بكر الصديق رضى الله عنه ايكى يل * و عمر رضى الله عنه اون يل و عثمان رضى الله عنه اون ايكى يل * و على رضى الله عنه التى يل قرار ايتمشدى (و اقيموا الصلاة و آتوا الزكوة و اطيعوا الرسول لعلكم ترحمون) اقامت صلاة و ايتاء زكاة و اطاعت رسول ايدك كه رحمت اولنه سز (لا تحسبن الذين كفروا معجزين فى الارض) يا محمد سن كفارى ظن ايتمكل كه يرده الله تعالى يى انلر ادراك و اهلاكدن اعجاز ايده لر (و مأويهم النار و لبئس المصير) انلرك قرارگاهى جهنمدر اول ايسه نه چركين مكان اولور (يا ايها الذين آمنوا ليستأذنكم الذين ملكت ايمانكم و الذين لم يبلغوا الحلم منكم ثلاث مرّات) يا مؤمنلر ملك يمينكزده اولان عبيد و امائكز و احراريكزدن حد بلوغه ايرميان صبيانكز سزدن اوچ وقتده دخوله استئذان ايتسونلر (من قبل صلاة الفجر) صلاة فجردن اوكدين كه زيرا اول مضاجعدن قيامكز و ثياب نومى طرحكز و ثياب يقظه يى لبسكز وقتيدر (و حين تضعون ثيابكم من الظهيرة) و وقت ظهردهكه انده قيلوله ايچون ثيابكزى وضع ايدرسز (و من بعد صلاة العشاء) و صلاة عشادنصكره ده زيرا اول لباسدن تجرد ايدوب لحافله التحاف وقتيدر (ثلاث عورات لكم) اشبو وقتلر سزه اوچ عورتدركه انده تستر و تحفظ مختل اولور (ليس عليكم و لا عليهم جناح بعدهن طوافون عليكم بعضكم على بعض) اشبو اوقات ثلاثه دنصكره سزه و كرك عبيد و امائكزه و صبيانكزه جناح يوقدركه استئذانسز دخول ايده لر سز انلره استخدام ايچون وارهسز و انلرى قاتكزه كيرديره سز (كذلك يبين الله لكم الآيات) الله تعالى سزه احكام آيتلرينى بو بجلين بيان ايدر (و الله عليم حكيم) الله تعالى احوالكزى بيلور سزه تشريعنده حكمتن اجرا قيلور (و اذا بلغ الاطفال منكم الحلم فليستأذنوا كما استأذن الذين من قبلهم) قچان احرار كزدن اطفالكز احتلامله بلوغه ايريشه جميع اوقاتده استئذان ايتسونلر * نتكم احرارده انلردن اوكدين بالغ اولنلر استئذان ايدرلردى * (كذلك يبين الله لكم آياته) الله تعالى امر و نهيدن سزه احكامنى بونك كبى بيان ايدر (و الله عليم حكيم) الله تعالى عبادينه صالح اولانى بيلور هر شيئى حكمتله وجوده كتورور عبث فعلى يوقدر (و القواعد من النساء اللاتى لا يرجون نكاحا) نسادن شول عجائزكه حيض و عملدن قاعدلردر كبيرة السن اولدقلريچون رجالى اراده ايتمزلر * دينلديكه انلر شول عجائزدركه رجال انلرى كوردكلرنده انلردن استقذار ايده لر اما اولكه انده بقية جمال اوله اول محل شهوتدر اشبو آيتده داخل اولمز (فليس عليهن جناح ان يضعن ثيابهن) انلره جناح يوقدركه رجال عندنده بعض ثيابلرين وضع ايده لر جلباب كبى و ثياب فوقنده كى ردا كبى و خمار فوقنده كى قناع كبى اما خمارينى وضع جائز اولمز (غير متبرّجات بزينة) شول اخفاسى امر اولنان زينتى اظهار ايتمز اولدقلرى حالده و تبرج اولدركه مرأه محاسنندن اظهار ايده آنيكه سترى لائق اولور (و ان يستعففن خير لهن) و انلرك تبرج و وضع ثيابدن استعفافلرى انلر ايچون خير لودر * زيراكه تهمتدن ابعددر (و الله سميع عليم) الله تعالى اول

غنی ایدر الله تعالی معاشه وسعت ویریجی ومستحقی بیلیجیدر ﴿ولیستعفف الذین لا یجدون نكاحاً حتی یغنیهم الله من فضله والذین
یبتغون الكتاب مما ملكت ایمانكم فكاتبوهم ان علمتم فیهم خیراً وآتوهم من مال الله الذی آتیكم ولا تكرهوا فتیاتكم
علی البغاء ان اردن تحصناً لتبتغوا عرض الحیوة الدنیا ومن یكرههن فان الله من بعد اكراههن غفور

رحیم﴾ شونلركه اسباب نكاح اولان مهر ونفقه‌یی بوله‌مزلر انلر حرامدن اجتناب ایله عفت ایتسونلر تاكه الله تعالی فضلندن انلره غنا ویروب تزوج ایده‌جك شی بوله‌لر مالك اولدیغكز كوله وجاریه‌دن شونلركه سزدن مكاتبه استرلر انلری مكاتب ایدك اگر انلرده امینلك واداء مالده قدرت بیلورسكز واول مكاتب كوله وجاریه‌كزه الله تعالینك سزه ویردیكی مالدن ویرك وجاریه‌لریكز كندولرینی تحفظ مراد ایدركن اول فحشله تمتع واولادینی فروختله كسب تعیش ایچون انلری زنایه اكراه ایتمیك كیمكه انلری زنایه اكراه ایده انك وبالی انلری اكراه ایده‌نكدر الله تعالی اول جاریه‌لر بو فحشی بویله اكراها ایتدكدن صكره انلری مغفرت وظلم اولندقلری ایچون رحمت ایدر * بو آیت كریمه‌ده مسطور مكاتب یعنی بر كیمسه كوله وجاریه‌سنی شو مقدار بهایه قطعله مكاتب ایدركه اول مقدار مبلغی قزانوب افندیسنه ادا ایدر وآزاد اولور
اكثر علما بو مكاتب ایتمكی وجوبی اولمیوب مستحبدر دیمشلر * منقولدر سیرین افندیسی انس بن مالك رضی الله ﴿بنده‌كی﴾
تعالی عنهدن مكاتبلك استدی انس امتناع ایتمكله سیرین عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهابه شكایت ایتدكده انی دره

عجائزك وضع زینه‌لری حالده رجاله سویلدكلرین ایشیدر ومقصودلرین بیلور ﴿لیس علی الاعمی حرج ولا علی الاعرج حرج ولا علی المریض حرج﴾ اعمی واعرج ومریض اوزره حرج یوقدركه افعال آتیة الذكری ایشلیه‌لر اشبو آیتك سبب نزولنده علما اختلاف ایتدیلر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر وقتاكه الله تعالی * لا تأكلوا اموالكم بینكم بالباطل * آیتن انزال ایتدی مسلمون مرضی وزمنی وعمیان وعرجانله معا مواكله‌دن تحرج ایدوب دیدیلركه طعام افضل اموالمزدر والحال الله تعالی بزی وجه باطله مالمزی اكلدن نهی ایتدی اعمی طعام طیب موضعن كورمز واعرج جلوسه تمكن ایتمیوب طعام اوزره مزاحمه‌یه استطاعتی اولمز ومریض ایسه ضعیف اولدیغندن طعامدن استیفا ایده‌مز اول سببدن بو آیت نازل اولوب دینلدیكه سزه حرج یوقدركه اعمی واعرج ومریضله بیله طعام یه‌سز * سعید بن جبیر رضی الله عنه ایدر عرجان وعمیان ومرضی اصحاء ایله بیله مواكله‌دن تنزه ایدرلردی * زیراكه ناس انلردن تقذر وموكله‌لرندن كراهت ایدرلر * اعمی دردیكه احتمالدركه كورمزلكله بن انلردن اكثرا اكل ایدم واعرج دردیكه بن مجلسده ایكی كشی یرین طوتردم اول سببدن بو آیت نازل اولدی * مجاهد ایدر اشبو نلره رخصت ویرلدیكه اشبو آیتده تسمیه اولنانلرك بیوتندن اكل ایده‌لر انلردن بری بر طعام استیوب بر رجله واردی اول رجلك كندیده طعام بولنمدیغنده انی اطعام ایچون اشبو آیتده تسمیه اولنانلرك بیتنه ایلتوردی اول فقیر معذور ایسه بنی غیرك بیتنه ایلتدی دیو اول غیرك طعامنی اكلدن تحرج ایدیجك بو آیت نازل اولدی * سعید بن المسیب ایدر مسلمون غزایه كیتدكلرنده زمنالرینی تخلیف ایدوب قپولری مفتاحن انلره ویررلردی بیوتمزدن یدكلریكز سزه حلال اولسون دیرلردی اویله اولسه بو آیتله انلره رخصت ویرلدی ﴿ولا علی انفسكم ان تأكلوا من بیوتكم﴾ وكندیكزه دخی حرج یوقدركه شول بیوتدن اكل ایده‌سزكه انده ازواج وعیالكز اولور اشبونده بیوت اولاد داخل اولور * زیرا كشی‌به ولدنك بیتی كندینك بیتی كبیدر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم دیدیكه * انت ومالك لابیك * سن كندك ومالك باباكگدر ودخی دیدیكه * ان اطیب ما اكل الرجل من كسبه وان ولده من كسبه * كشینك اطیب مأكولی كسبندن حاصل اولاندر وكشینك ولدی كسبندندر ﴿او بیوت آبائكم او بیوت امهاتكم او بیوت اخوانكم او بیوت اخواتكم او بیوت اعمامكم او بیوت عماتكم او بیوت اخوالكم او بیوت خالاتكم﴾ ویا آباكز واجدادكز بیوتندن ویا ام وجداتكز بیوتندن ویا اخوانكز بیوتندن ویا اخواتكز بیوتندن ویا اعمامكز بیوتندن ویا عماتكز بیوتندن ویا اخوالكز بیوتندن ویا خالاتكز بیوتندن اكل ایده‌سز ﴿او ما ملكتم مفاتحه﴾ ویا مفتاحلرینه مالك اولدیغكز كمسه‌نك بیوتندن اكل ایده‌سز * ابن عباس رضی الله عنهما ایدركه انكله مراد كشینك ضیعه وماشیه‌سنده وكیلی وقیمیدر * یعنی اول وكیل وقیمه لا بأس دركه یدلرنده وتحت تصرفلرنده‌كی ضیعه‌نك ثمارندن اكل وماشیه‌نك لبنندن شرب ایده حمل وادخار ایتمكسزین * ضحاك ایدر كشی عبید ومعالیكی بیوتندن اكلی لا بأس اولور * زیراكه سید عبدنك منزلنه مالك اولور ﴿او صدیقكم﴾ ویا صدیقكز بیوتندن اكل ایده‌سز صدیق اولدركه سكا دوستلقده صادق اوله * یعنی انك مالندن اكلی حسن وقتاده عندنده جائز اولور اگرچه استئذان ایتمزسه‌ده نیچانكه بینلرنده انبساط اوله اب ایله ابن

ایله ضرب ومكاتب ایتدردی * وینه بو آیت كریمه‌ده جاریه‌یی زنایه اكراهدن نهی اولنمسنك سبب نزولنده روایت
اولندیكه عبد الله بن ابی نام منافق معاذه ومسیكه نامان جاریه‌لرینی زنایه اكراهله تجارت ایدردی ظهور اسلامده اول
جاریه‌لر بربرینه دیدیلركه اگر بو ایشیمز خیر ایسه الویرر اگر شر ایسه وقتی كلدی ترك ایده‌لم دیو
حضور نبوی‌یه كلوب افاده‌لرنده منع اولندی ﴿ولقد انزلنا الیكم آیات مبینات ومثلا من الذین خلوا من قبلكم وموعظة للمتقین﴾ بز سزه حلال وحرامی وحدود واحكامی بیان ایدیجی آیتلر كوندردك وسزدن مقدم كچمش مثل وقصه‌لر بیان ایتدككه اول یوسف ومریم قصه‌لرینه بكزر قصهٔ عجیبه‌در ومتقیلره پند وموعظه انزال ایتدك ﴿الله نور السموات والارض مثل نوره كمشكوة فیها مصباح المصباح فی زجاجة الزجاجة كانها كوكب دری یوقد من شجرة مباركة زیتونة لا شرقیة ولا غربیة یكاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء ویضرب الله الامثال للناس والله بكل شیء علیم﴾ لفظ نور اسماء حسنادن اولمغله عینی تفسیر ایتمش وصاحب كشاف سموات وارضده اولان نورك صاحبیدر دیمش یعنی سمواتی ملائكهٔ مقربین وارضی انبیاء مرسلین ایله تنویر ایتمشدر دیمك اوله یاخود سموات
وارض اهلی آنك نوریله حقه اهتدا ایدر قلب مؤمنده آنك نورینك مثلی قندیلكده اولان چراغكه اول چراغ قندیلده اولوب اول
قندیل مشتری وزهره یلدزی كبی مشعشع ایكن مبارك زیتون آغاجنك زیتندن یاقیلوركه اول آغاج نه شرقی ونه غربیدر بلكه وسط

بیننده‌كی وایكی اخ بیننده‌كی انبساط كبی * روایت اولندیكه حارث بن عمرو رضی الله عنه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایله غزایه كیدوب مالك ابن زید رضی الله عنه‌یی اهلی اوزره تخلیف ایتدی حارث رجوع ایدیجك انی مجهود بولدی حالندن سؤال ایتدكده اول دیدیكه اذنكسز طعامكی اكلدن تحرج ایتدم اول سببدن بو آیت نازل اولدیكه ﴿لیس علیكم جناح ان تأكلوا جمیعا او اشتاتا﴾ سزه حرج یوقدركه طعام اكلنده كرك مجتمعین ویا متفرقین اولك * روایت اولندیكه كنانه‌دن بنو لیث بن عمرو طعاملرینی یالكز یمكدن تحرج ایدرلردی بلكه كندیله بیله اكل ایدر بر ضیفه منتظر اولورلردی حتی انلرك بری طعامی اوكنده صباحدن رواحه دكین بیلمز قالوردی * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر نیچان بر غنی بر فقیر قریب ویا صدیقن زیارت ایدوب اول فقیر آنی طعامه چاغرسه اول غنی اكا دیردیكه والله بن غنی سن فقیر ایكن سنكله بیله طعام اكل ایتمم اول سببدن بو آیت نازل اولدی * عكرمه ایدر انصاردن بر قوم نیچان كندیلره ضیف نزول ایتمسه اول ضیفسز اكلدن تحرج ایدرلردی اول سببدن بو آیت نازل اولوب دیلدكلری كیفیت اوزره اكله رخصت ویرلدیلر ﴿فاذا دخلتم بیوتا فسلموا علی انفسكم﴾ نیچان اشبو بیوتدن بر بیوتنه داخل اولسه‌كز انك اهلنه سلام ویرك كه انلر دینده وقرابتده سزدندر ﴿تحیة من عند الله مباركة طیبة﴾ حق تعالیدن سزه تحیت اولدیغی حالده‌كه انكله زیادهٔ خیر وثواب رجا ایدرسز ومستمعك نفسنی تطییب ایدرسز قتاده ایدر نیچان بیتكه داخل اوله‌سن اهلكه سلام ویركه انلر سلام ویردكلریكك سلامه احقیدر ونیچان بر بیته داخل اولسه‌ك كه انده كمسنه اولمیه * السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین * دیگل كه ملائكه رد سلام ایدر * قال النبی علیه السلام لانس رضی الله عنه متی لقیت احدا من امتی فسلم علیه یطل عمرك واذا دخلت بیتك فسلم علیهم یكثر خیر بیتك وصل صلاة الضحی فانها صلاة الاوابین * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم انس رضی الله عنه دیدیكه امتمدن بر كمسه‌یه ملاقی اولدیغنده اكا سلام ویر كل كه عمرك طویل اوله وبیتكه دخول ایتدیكنده انده اولان اهل وعیالكه سلامی ویر كل كه بیتكه خیری كثیر اوله وضحی نمازنی قیلغل كه اول صلاة اوابیندر * ابن عباس رضی الله عنهما اشبو آیتك تفسیرنده ایدر بیوتدن مراد مساجددر * یعنی مسجده كیردیكنده * السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین * دیگل ﴿كذلك یبین الله لكم الآیات لعلكم تعقلون﴾ الله تعالی اشبو بیان كبی سزه امر ونهیده آیاتنی تبیین ایدر تاكه فهم ایدوب موجبیله عمل ایده‌سز ﴿انما المؤمنون الذین آمنوا بالله ورسوله﴾ ایمانده كامل انلردركه الله تعالی‌یه ورسولنه صمیم قلبله ایمان كتوره‌لر ﴿واذا كانوا معه علی امر جامع لم یذهبوا حتی یستأذنوه﴾ نیچانكه انلر رسول الله ایله بر امر جامع اوزره اولسه‌لر جمعه واعیاد وحرب ومشاوره كبی تا اندن استئذان ایتمینجه قندن كیتمزلر * مفسرون ایدر نیچان رسول الله علیه السلام جمعه كوننده منبره صعود ایتسه وبر كمسه بر حاجت ایچون مسجددن چیقمق دیلسه پیغمبریمز علیه السلامك قارشوسنه واروب طورورلردی اولدخی انی استئذان ایچون طوردیغنی بیلوب دیلدیكنه اذن ویرردی * یعنی هر امركه مسلمون امامله بیله

عالم صحرای واسعهٔ معموره‌ده‌در شاید شام اوله» اول آغاجك زیتنه آتش طوقنمقسزین كمال صفوتندن یقیندركه چراغ آسا ضیا ویره بونك ضیاسی وچراغك نوری وقندیلك لطافتی نور علی نوردر الله تعالی نوری معرفتیله دیلدیكنی راه حقه هدایت ایدر الله تعالی ناس ایچون احساس اولنه‌جق مثللر ضرب ایدركه هدایتی حس ایده‌لر الله تعالی معقول ومحسوس ظاهر وباطندن هر شیئی علیمدر * بو آیت كریمه‌ده مفسرین رحمهم الله‌ك غایت طویل وعمیق تفسیر وبیانلری اولوب بو مختصرك تحملی اولمدیغندن حسب الطاقه بو مقدارجه وضع قلم اولندی (فی بیوت اذن الله ان ترفع ویذكر فیها اسمه یسبح له فیها بالغدو والآصال) خانه‌لرده یعنی مسجدلرده‌كه الله تعالی انلرك قدرینی ترفیعله تعظیم اولنمق اذن وامر ایلدی وآنلرده آنك اسمی یاد اولنور وآنلرده صباح واخشام الله تعالی‌یه تسبیح ونماز مفروضه ادا اولنور * دینلدیكه بونلر درت خانه‌دركه امر الهیله پیغمبران بنا ایلمشلردر بری «كعبهٔ معظمه» كه سعی خلیل ومدد اسماعیل علیهما السلامله تمام اولدی وبری «بیت المقدس» كه داود علیه السلام خلافتنده مباشرت وسلیمان علیه السلام یدیله تمام اولدی و «مسجد مدینه» و «مسجد قبا» پیغمبرمز علیه السلام اشارتیله بنا اولدی وجمیع مساجد دخی دینلمشدر (رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع عن ذكر الله واقام الصلوة وایتاء الزكاة یخافون یوما تتقلب فیه القلوب والابصار) آدملر واردركه آنلری تجارت رابحه واخذ واعطا (اولدی) ذكر اللهدن ونمازدن واداء زكاتدن منع واشغال ایتمز مع هذا قلبلرك وكوزلرك اهوال یوم قیامتده تقلب واضطرابندن

انك اوزره اجتماع ایده‌لر انلردن هیچ برینك اكا مخالفتی ویاندن رجوعی جائز اولمز الا آنك اذنیله قچان بریكزكه امامدن استئذان ایده امام دیلرسه اكا اذن ویرر دیلرسه اذن ویرمز (ان الذین یستأذنونك اولئك الذین یؤمنون بالله ورسوله) انلركه سندن استئذان ایدرلر ایمدی انلر الله تعالی ورسولنه ایمانلرنده كامللردر (فاذا استأذنوك لبعض شأنهم فأذن لمن شئت منهم) قچان بعض مهاملر ایچون سندن استئذان ایده‌لر انلردن سن دیلدیكنه اذن ویر (واستغفر لهم الله) واندنصكره انلر ایچون الله تعالیدن مغفرت طلب ایت * زیراكه استئذان اگرچه عذر ایچون ایسه ده‌نه قصوردر * زیرا امر دنیایی امر دین اوزره تقدیمدر (ان الله غفور رحیم) الله تعالی عبادنك فرطاتنی مغفرت ایدر وانلره تیسیر ایله رحمت ایدر (لاتجعلوا دعاء الرسول بینكم كدعاء بعضكم بعضا) رسول الله علیه السلامك دعاسندن حذر ایدمكی اسخاط ایتمكز * زیرا انك دعاسی بری بریكزه اولان دعا كبی ظن ایتمكز زیرا آنك دعاسی مستجابدر ویاخود سز آنی اسمیله چاغرمكز بری برلریكزی چاغردیغكز كبی یامحمد یا ابن عبدالله دیمكز بلكه توقیر وتواضع وخفض صوتله یارسول الله یانبی الله دیو تعظیم وتفخیم ایلكز (قد یعلم الله الذین یتسللون منكم لواذا) الله تعالی بیلور سزدن انلریكه بری برلریكزه كیزلنه‌رك چیقوب كیدر ویاخود اذن ویریلنه تابع كبی انكله بیله چیقوب كیدر دینلدیكه خندق حفرنده منافقلر پیغمبرمز علیه السلامدن اذنسز مختفین اولدقلری حالده چیقوب كیدرلردی ویا انلره مسجدده مقام واستماع خطبه ثقیل اولوب بعض صحابه‌یه التیاذ ایله خفیة مسجددن چیقارلردی (فلیحذر الذین یخالفون عن امره ان تصیبهم فتنة او یصیبهم عذاب الیم) ایمدی انك امری مقتضاسنی تركله امرینه مخالفت ایدنلر وانلرك كندیلكی سمتك خلافنه كیدنلر حذر ایتسونلركه انلره دنیاده محنت ویا آخرتده عذاب الیم ایریشور * اشبو دلیلدركه امر وجوب ایچون اوله زیرا مقتضای امری ترك ایكی عذابك برینی مقتضی اولمسی اكا دلالت ایدر واندن حذرله امر آنك حسننه دلالت ایدركه اول مقتضی كه قیامله مشروطدر اول ایسه وجوبی مستلزمدر (الا ان لله ما فی السموات والارض) آگاه اولك كه سموات وارضده اولان اشیا جمیعی الله تعالینك ملك وعبیدیدر (قد یعلم ما انتم علیه) مخالفت وموافقت ونفاق واخلاصدن نه حال اوزره اولدیغكزی بیلور (ویوم یرجعون الیه) ومنافقلرك جزاء ایچون اكا رجوعلری كونی دخی بیلور (فینبئهم بما عملوا) اویله اولسه سوء اعمالدن ایشلدكلرینی انلره بیلدیرر (والله بكل شیء علیم) الله تعالی هر شیئی بیلور اكا هیچ بر شیئی خفی اولمز * قال النبی علیه السلام لاتنزلوا النساء الغرف ولاتعلموهن الكتابة وعلموهن الغزل وسورة النور * پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم ایدر نساكزی غرفه‌لره چیقارمكز وانلره كتابت اوكرتمكز بلكه انلره ایپلك اگرمكی اوكردك وسورهٔ نوری اوكردك

سورة الفرقان وهی احدی وثمانون آیة مكیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(تبارك الذی نزل الفرقان علی عبده) كثیر الخیر اولدی وصفات وافعالنده هر شیئدن عالی

خوف ایدرلر (لیجزیهم الله احسن ما عملوا ویزیدهم من فضله والله یرزق من یشاء بغیر حساب) انلر اول اعمال صالحه‌كه خوفده اولدقلری سببیله الله تعالی آنلره اعمال حسنه‌لرینك جزاسنی ویره واعماللریله مستحق اولدقلری ثوابی فضلندن زیاده ایلیه الله تعالی دیلدیكی كیمسه‌یه رزق واجری حسابسز احسان ایدر (والذین كفروا اعمالهم كسراب بقیعة یحسبه الظمآن ماءً حتی اذا جاءه لم یجده شیئاً ووجد الله عنده فوفیه حسابه والله سریع الحساب) شول كافر اولنلرك عمللری یاز كوننده اووه‌لرده كول كبی كورینن سراب كبیدركه صوسز كیمسه‌لر آنی كوروب صو ظن ایدرلر آكا یقین كلدكده برشی بولمز كافرلر دخی عمللری آنلره نفع ایدر ظن ایدرلر آنلره موت كلدكده او عملك یرینه الله تعالینك عقابنی بولور كه آنك حساب وجزاسنی تماماً ادا ایدر الله تعالی حسابده سریعدر (او كظلمات فی بحر لجی یغشیه موج من فوقه موج من فوقه سحاب ظلمات بعضها فوق بعض اذا اخرج یده لم یكد یریها ومن لم یجعل الله له نوراً فماله من نور) یاخود آنلرك اعماللری دریانك انكننده حاصل اولمش ظلمات كبیدركه بر موجی بر موج قاپلیه وآنلرك اوزرینه بلوطلرك ظلمانی كلوب بربری اوزرینه تراكم ایده‌كه كندو الینی چیقارسه یقین اولمز الینی كورمیه كیمسه‌كه الله تعالی دین وایمان نوری ویرمیه انكیچون نور ایمان اولمز (الم تر ان الله یسبح له من فی السموات والارض والطیر صافات كل قد علم صلاته وتسبیحه والله علیم بما یفعلون) كورمدیمی بیلدیمیكه سمواتده وارضده اولنلر وصف صف اوچان قوشلر الله تعالی‌یه تسبیح ایدرلر تسبیح وطیران ایدنلرك كلیسی

اولدی اول الله تعالی كه حق وباطل بیننی فرق ایدر قرآنی عبدی محمد صلی الله تعالی علیه وسلمه تنزیل ایتدی (لیكون للعالمین نذیرا) تاكه اول عبد ویا قرآن جن وانسه منذر اوله (الذی له ملك السموات والارض) كه سموات وارضك خزائنی اكا مختصدر (ولم یتخذ ولدا) اول ولد اتخاذ ایتمدیكه ملكنه وارث اوله زیراكه اول حی لایموتدر (ولم یكن له شریك فی الملك) وملكنده اكا شریك اولمدیكه اكا نزاع ایده (وخلق كل شیء) وجدانی لایق اولور هر شیئی اول احداث ایتدی (فقدره تقدیرا) بعده انی تسویه وتهیئه ایتدی اكا صالح اولور شیء ایچون انده خلل وتفاوت یوقدر ویاخود هر شیء ایچون اجل ورزق تقدیر ایلدی مقادیر دخی خلق اولندیغی منوال اوزره جاری اولدی ویاخود آنی تهیئه ایتدی اندن اراده ایتدیكی خصائص وافعال ایچون * تكلیم انسانی ادراك وفهم ونظر وتدبیر وصنائع متنوعه‌یی استنباط واعمال مختلفه‌یی مزاوله ایچون تهیئه ایتدی (واتخذوا من دونه آلهة) مشركون اصنامی الله تعالیدن غیری آلهه اتخاذ ایتدیلر (لایخلقون شیئا) كه انلر برشیئی خلقه قادر اولمزلر (وهم یخلقون) بلكه كندیلر خلق اولنورلر كه عبده‌لری انلری طاشدن وسائر اشیادن دوزرلر وتصور ایدرلر (ولا یملكون لانفسهم ضرا ولانفعا) وكندیلری ایچون دفع ضرر ویا جلب نفعه مالك اولمزلر (ولا یملكون موتا ولاحیاة ولانشورا) واماته واحیایه وبعد الموت بعثه دخی مالك اولمزلر * زیراكه عاجزلردر اویله اولسه عبادت اولنمغه نیجه لایق اولورلر (وقال الذین كفروا ان هذا الا افك افتراه) كافرلر دیدیلركه اشبو قرآن دكل الا كذبدركه انی محمد اختلاق ایتدی (واعانه علیه قوم آخرون) وآنی اختلاقه اكا قوم آخرون اعانت ایتدی یعنی یهودكه اكا امم سابقه اخبارنی القا ایدرلر ویاخود «جبر» و «یسار» و «عداس» كه قصه‌سی سورهٔ نحلده * انما یعلمه بشر * آیتنده كچدی (فقد جاؤا ظلما وزورا) ایمدی انلر ظلم وزور ایله كلدیلر شول حیثیله كه كلام معجزی یهوددن متلقف امك مختلقدر دیدیلر واندن برینه انی نسبتله زور ایتدیلر (وقالوا اساطیر الاولین اكتتبها) ودخی مشركون دیدیلركه اول قرآن متقدمینك سطر ایتدیكیدر انی كاتب محمده یازدی ویا محمد انی یازدردی (فهی تملی علیه بكرة واصیلا) اول اكا صباحده واخشامده دائما اوقنوركه اول انی حفظ ایده * زیرا اول اكا قادر دكلدركه كتابدن ازبرلیه ویا انی كتب ایلیه (قل انزله الذی یعلم السر فی السموات والارض) دیكلكه اول قرآنی انزال ایتدی اول الله تعالی كه سموات وارضده‌كی سری بیلوركه اول سزی فصاحتیله اعجاز ایتدی ودخی مغیبات مستقبله واشیاء مكنونه‌دن اخباری متضمن اولدیكه انی عالم الاسراردن غیری احد بیلمز اویله اولسه سز انی نیجه اساطیر اولیندر دیه بیلورسز (انه كان غفورا رحیما) اول الله تعالی غفور ورحیم اولدی اول اجلدن اول قولكز اوزره مستحق اولدیغكز عقوبتی تعجیل ایتمز (وقالوا مال هذا الرسول یأكل الطعام ویمشی فی الاسواق) ودیدیلركه اشبو رسالت زعم ایدن كشی‌یه نولدیكه بزم كبی طعام یر ومعاش طلبیچون بزم كبی اشبو اسواقده یوریر اگر دعواسی صحیح اولسه حالی بزم حالمزه مخالف اولوردی والحال بو حالتك اول كافرلردن صدوری نظرلری

صلات و تسبیحلرینی بیلورلر الله تعالی انلرك فعللرینی بیلور ﴿ ولله ملك السموات والارض والی الله المصیر ﴾ آسمان و زمینك
پادشاهی الله تعالیدر وجملهنك رجوعی آكادر ﴿ الم تر ان الله یزجی سحاباً ثم یؤلف بینه ثم یجعله ركاماً فتری الودق یخرج
من خلاله وینزل من السماء من جبال فیها من برد فیصیب به من یشاء ﴿١٤٤﴾ ویصرفه عن من یشاء یكاد سنا برقه
یذهب بالابصار ﴾ آیا كورمز
میسنكه الله تعالی بلوتلری
بلوك بلوك سوق ایدر صكره
بینلرینی تألیف وضم ایدر
صكره آنلری بر بری اوزرینه
بیغر كورر سنكه یغمور آنك
ارالقلرندن چیقار و كوكدن
طلو طاغلرندن طلولری
ایندیررواني دیلدیكی اكین
وباغ وسائره اصابت
ایتدیروب هلاك ایدر و
دیلدیكندن صرئله حفظ
ایدر یقین اولوركه آنك
برقنك شدت ضیاسی كوزلرك
نورینی كیدهره ﴿ یقلب الله
اللیل والنهار ان فی ذلك لعبرة
لاولی الابصار ﴾ الله تعالی لیل
ونهاری كیدوب كلمك ارتوب
اكسلمك نور ظلمت حر و برد
حاللریله چویرر بو ذكر
اولنان احوالده بصیرت
صاحبلرینه وحدانیت
باری یه دلالت و عبرت واردر
﴿ والله خلق كل دابة من ماء
فمنهم من یمشی علی بطنه ومنهم
من یمشی علی رجلین ومنهم
من یمشی علی اربع یخلق الله
مایشاء ان الله علی كل شیء
قدیر ﴾ عناصرك اصلی صو
اولمغله قدرت الهیله اندن
عناصر ثلثه تكون ایتمشدر
بناء علیه الله تعالی صودن هر حیواناتی خلق ایلدی انلردن بعضیسی قارنی اوزره بعضیسی ایكی ایاغله بعضیسی درت ایاقله ﴿ ایچون ﴾
یورر عناصر متحد ایكن الله تعالی صورت وهیئت وحركتلری مختلف دیلدیكی صورتله حیوانات خلق ایدر الله تعالی هر شیئه

محسوسات اوزره قصورلری ایچوندر بیلمزلركه رسولك سائر ناسدن امتیازی امور جسمانیه
ایله دكلدر بلكه احوال نفسانیه ایله در نتكم * قل انما انا بشر مثلكم * قول شریفی اكا اشارت ایدر
﴿ لولا انزل الیه ملك فیكون معه نذیرا ﴾ نوایدی اكا بر ملك انزال اولنسه كه انكله بیله نذیر اوله
اول ملكك تصدیقیله انك صدق بیلنه ﴿ او یلقی الیه كنز ﴾ ویا اكا بر كنز القا اولنسه كه انی حوایجنه
انفاق ایدوب تحصیل معاشدن استغنا ایدیدی ﴿ او تكون له جنة یأكل منها ﴾ ویا انك بر بستانی
اولوب انك حاصلندن یسیدی ﴿ وقال الظالمون ان تتبعون الا رجلا مسحورا ﴾ اول كفر و شركله
نفسلرینه ظلم ایدنلر بری برلرینه دیدیلركه اگر سز بو رجله اتباع ایدرسه كز رجل مسحوره اتباع
ایدرسز ﴿ انظر كیف ضربوا لك الامثال ﴾ یا محمد نظر ایتكه انلر سنك شانكده نیجه اقوال شاذه یی
ایراد و احوال نادره یی اختراع ایدرلر ﴿ فضلوا ﴾ انلر خواص نبی معرفتنه موصل طریقدن آزدیلر
﴿ فلا یستطیعون سبیلا ﴾ ایمدی انلر ضلالتدن چیقوب هدایته ایركورر یوله كیرمكه مجال بولمزلر ﴿ تبارك
الذی ان شاء جعل لك خیرا من ذلك جنات تجری من تحتها الانهار ویجعل لك قصورا ﴾ عالی اولدی
اول الله جل شانه كه دیلسه دنیاده سنكیچون انلرك دیدیكلرندن خیرلو بستانلر قیلور دیكه اشجاری
آلتندن نهرلر جاری اولیدی و سنكیچون بیوت مشیده قیلیدی لكن انی آخرته تأخیر ایلدیكه زیرا اول
خیرو ابقادر * پیغمبریمز علیه السلام ایدر ربم جل شانه بكا عرض ایتدیكه بطحاء مكه یی بنمیچون
آلتون ایده دیدمكه یارب انی ایستمزم بلكه ایستدیكم بودر كه بر كون طوق و بر كون آج اولم آج
اولدیغمده سكا تضرع ایدم طوق اولدیغمده سكا حمد و شكر ایدم ﴿ بل كذبوا بالساعة ﴾ بلكه انلر
قیامت اولمنی تكذیب ایتدیلر نظرلری حطام دنیایه قصر ایدوب كرامتی مال كثرتنده ظن ایتدیلر
اول اجلدن فقر كه طعن ایدوب نبوتكی تكذیب ایتدیلر ﴿ واعتدنا لمن كذب بالساعة سعیرا ﴾ قیامتی
تكذیب ایدنه بز نار شدیده اعداد ایتدك ﴿ اذا رأتهم من مكان بعید سمعوا لها تغیظا وزفیرا ﴾ قچانكه
نار انلری ایراق یردن كوره اندن غلیان غضب و صوت حمار كبی صوت ایشیدهلر یعنی
غلیانی صوت مغتاظه و زفیری صوت جوفه بكزهیه ﴿ واذا القوا منها مكانا ضیقا مقرنین
دعوا هنالك ثبورا ﴾ قچان انلر اول ناردن مكان ضیقه القا اولنهلر الاری بیونلرینه تیمورلنمش
ویاخود شیاطینله بر زنجیره قوشلمش اولدقلری حالده ویل و ثبورله اول حینده كندیلره
اغلشوب فریاده ایدهلر ﴿ لا تدعوا الیوم ثبورا واحدا وادعوا ثبورا كثیرا ﴾ انلره دینلهكه
اشبو كونده ثبور واحدله اكتفا ایتمكز بلكه ثبور كثیر ایستكز * زیراكه عذابكز بر نیچه
نوع اوزرهدر هر نوع ایسه شدتندن ثبور اقتضا ایدر ویاخود هر دائم عذابلری متجدد
اولور هر كرهده ثبورلر دخی متجدد اولور ﴿ قل أذلك خیر ام جنة الخلد التی وعد المتقون ﴾
یا محمد كفاره دیكلكه اشبو ذكر اولنان نارك صفت و اهلیمی خیرلودر یوخسه شول جنت
خلدمیكه متقیلره وعد اولندی ﴿ كانت لهم جزاء ومصیرا ﴾ كه اول انلره ثواب و مقر اولدی
﴿ لهم فیها مایشاؤن خالدین ﴾ انلر اول جنتده دائمین اولدقلری حالده انلر ایچون هر دیلدكلری
شیء اولور ﴿ كان علی ربك وعدا مسئولا ﴾ ربك جل شانهنك فضلی متضاسنجه مؤمنلر

قادردر ﴿ لقد انزلنا ایات مبینات والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم ﴾ بز حقیقتی بیان ایدر آیتلر كوندردك الله تعالی دیلدیكنی
صراط مستقیمه هدایت ایدر ﴿ ویقولون امنا بالله وبالرسول واطعنا ثم یتولی فریق منهم من بعد ذلك وما اولئك بالمؤمنین ﴾
منافقلر دیرلركه بز الله تعالی یه و رسولنه ﴿١٤٥﴾ ایمان ایتدك صكره انلردن بر فرقهیی بو اقرارلرندن رجوع ایدرلر
انلر مؤمنلردن دكلدر *
روایت اولندیكه «بشر» نام
منافقله بر یهودینك بیننده
خصومت واقع اولوب
یهودی محكمهٔ نبوی یه
كیدهلم دیدی بشر منافق
كعب بن اشرفه مرافعه
اولهلم دیمكله بو آیت كریمه
نازل اولدی ﴿ واذا دعوا
الی الله ورسوله لیحكم بینهم
اذا فریق منهم معرضون ﴾
قچان بینلرنده حكم ایتمك
ایچون اول منافقلر الله تعالی یه
و رسولنه دعوت
اولنسهلر انلردن بر فرقه
اعراض ایدرلر ﴿ وان یكن
لهم الحق یأتوا الیه مذعنین ﴾
اگر انلر دعوالرنده حق
اولدقلرینی جزم ایتسهلر
پیغمبر علیه السلام حق
اوزره حكم ایتدیكنی بیلد
كلرندن سرعتله اكا كلورلر
﴿ افی قلوبهم مرض ام ارتابوا
ام یخافون ان یحیف الله علیهم
ورسوله بل اولئك هم الظا
لمون ﴾ ایا انلرك قلبلرنده كفر
و ظلم مرضیمی واردر یاخود
بر تهمت مشاهده سیله پیغمبرده
شكاریمی واردر یاخود انلره
الله تعالی و رسولی حیف و غدر
ایدر دیو قورقارلرمی اوبله
دكل بلكه انلر نفسلرینه ظلم ایدیجیلردر ﴿ انما كان قول المؤمنین اذا دعوا الی الله ورسوله لیحكم بینهم ان یقولوا سمعنا
واطعنا واولئك هم المفلحون ﴾ مؤمنلر وقت مخاصمهلرنده بینلرنده حكم اولنمق ایچون كتاب الهه و پیغمبره دعوت اولندقلرنده

ایچون مطلوب وعد اولندیكه انكله مراد سورهٔ آل عمران آخرنده مذكور مؤمنلرك * ربنا و آتنا
ما وعدتنا علی رسلك * اشبو دنیاده طلب ایتدكلریدر ویاخود سورهٔ حم المؤمن اولنده مذكور
ملائكهنك مؤمنلر ایچون * ربنا وادخلهم جنات عدن التی وعدتهم * دیو طلب ایتدكلریدر ﴿ ویوم
یحشرهم ومایعبدون من دون الله فیقول ءانتم اضللتم عبادی هؤلاء ام هم ضلوا السبیل ﴾ یوم قیامتده
بز اول مشركلری و الله تعالیدن غیری معبودلرینی جمع ایدهرز اول كرك انبیاء و ملائكه و یا اصنامدر
واول معبودلره دیرزكه بنم اشبو عبادمی سزمی آزدردیكز یوخسه كندیلرمی طریق حقدن آزدیلر نظر
صحیحی اخلال و مرشد نصیحتدن اعراض ایچون ﴿ قالوا سبحانك ﴾ انلر كندیلره دینلاندن تعجب
طریقی اوزره الله تعالی یه تنزیه ایدهلر كندیلر بر شیئه قادر اولمیوب بلكه انك تسبیح و توحیدیله مؤمنلر
ایدكلرین اشعار ایدهلر و دیهلركه ﴿ ما كان ینبغی لنا ان نتخذ من دونك من اولیاء ﴾ بزه لایق اولمدیكه
سندن غیری هیچ فردی تولی ایده وز عصمتلری ویا عدم قدرتلری ایچون ﴿ ولكن متعتهم وآباءهم حتی
نسوا الذكر وكانوا قوما بورا ﴾ لكن یاربنا سن انلری و آباءلرینی انواع نعمتله تمتیع ایتدیككدن
شهواته استغراق ایدوب ذكركدن و آلائكی تذكردن و آیاتنی تدبردن غافل اولدیلر و قضا كده
قوم هالكین اولدیلر ﴿ فقد كذبوكم بما تقولون ﴾ اندن الله تعالی اول عبدهیه دیهكیم ایشته معبودلریكز
سزی انلری آلهه دیدیككزده تكذیب ایتدیلر ﴿ فما تستطیعون صرفا ولا نصرا ﴾ اول معبودلریكز
سزدن نه عذاب دفعنه و نه سزه عونه قادر اولورلر ﴿ ومن یظلم منكم نذقه عذابا كبیرا ﴾ سزدن اول
كمسه كه محمد و یا قرآنی تكذیب ایده بز اكا نار عذابن اذاقه ایدرز ﴿ وما ارسلنا قبلك من المرسلین
الا انهم لیأكلون الطعام ویمشون فی الاسواق ﴾ یا محمد سندن اول ارسال ایتدیكمز رسوللر طعام یرلر
و اسواقده یوررلردی ﴿ وجعلنا بعضكم لبعض فتنة ﴾ و بعضكزی بعضكزه فتنه قیلدق * ایمدی غنی فقیره
و صحیح مریضه و شریف وضیعه بلیه در كه اول دون حالو در كه نیچون بن دخی اول بندن فوق حالو كبی
اولمدم * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر یعنی بعضكزی بعضكزه بلاء قیلدقكه انلردن ایشتدیككزه
صبر ایدوب هدایه اتباع ایدهسز دینلدیكه اشبو قصه شریفك و وضیعله ابتلاسی شاننده نازل اولوبدركه
شریف اسلامه كلك مراد ایتدیكنده وضیعی كندیدن اول اسلامه كلمش كوریجك بن اندن صكره
اسلامه كلور سم اسلامده انك بنم اوزریمه فضل سبقی اولوردیو اسلامه كلمز كفری اوزره قالور *
دینلدیكه اشبو فقراء مؤمنینك مستهزئین قریشله ابتلالری شاننده نازل اولوبدركه اول مستهزئین
دیرلر دیكه نظر ایدك محمده اتباع ایدنلره كیم بزم موالیمز و اراذلمزدندر اویله اولسه الله تعالی اول مؤمنلره
دیدیكه ﴿ أتصبرون ﴾ اشبو حالته صبر ایدرمیسز ﴿ وكان ربك بصیرا ﴾ ربك جل شانه بصیر
اولدی صبر ایدنه و كرك جزع ایدنه هر برینه عملنه كوره جزا ایدر * قال النبی علیه الصلاة
والسلام اذا نظر احدكم الی من فضل علیه فی المال والجسم فلینظر الی من دونه فی المال
والجسم * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر قچان بریكز مال و جسمده كندی اوزره
تفضیل اولنمش كمسنهیه نظر ایتدكده مال و جسمده كندیدن دونه دخی نظر ایتسون كه

كلاملرى انجق ايشتدك وامرينه اطاعت ايتدك ديمك اولدى انلر فلاح بولجيلردر (ومن يطع الله ورسوله ويخش الله ويتقه الله
فاولئك هم الفائزون) كيمكه الله تعالى ورسولنك امر ايتديكى فرائض وسننه اطاعت ايده وايشلديكى كناهلر ايچون الله تعالينك
عذابندن قورقه ودائما اندن صاقنه انلر نجات بولجيلردر (واقسموا بالله جهد ايمانهم لئن امرتهم ليخرجن

قل لا تقسموا طاعة معروفة
ان الله خبير بما تعملون)
منافقلر جهد ايله يمين وقسم
ايدرلركه اكر سن ديار
ومالاركزدن چيقك ديو امر
ايدرسك في الحقيقه چيقه‌لر
سن ديكه يمين ايتمك سزدن
مطلوب اولان خلوص
وصدقله اطاعتدر يوخسه
نفاقاته خلاف يمين دكلدر
الله تعالى سزك اعمالكزه
خبيردر درونكزده اولان
نفاق بيلور (قل اطيعوا الله
واطيعوا الرسول فان تولوا
فانما عليه ما حمل وعليكم
ما حملتم وان تطيعوه تهتدوا
وما على الرسول الا البلاغ
المبين) ديكه الله تعالى
ورسولنه طوع وصفوتله
اطاعت ايدك اكر اطاعتدن
يوز چويررسكز پيغمبره
ضرر ايتمزسكز كه اكا تحمل
اولنان انجق تبليغ رسالتدر
وسزه تحميل اولنان اطاعت
وانقياددر اكر اكا اطاعت
ايدرسكز هدايت بولورسكز
رسول اوزره واجب
اولان انجق آشكاره تبليغ
ودعوتدر (وعد الله الذين
آمنوا منكم وعملوا الصالحات
ليستخلفنهم في الارض كما

كندبده‌كى نعمته اهانت ايتميه (وقال الذين لا يرجون لقاءنا لولا انزل علينا الملائكة او نرى ربنا)
لقامزى خبرله اولمسن تأمل ايتمينلر بعثه كفرلريچون ويالقامزى شرله اولمسندن خوف ايتمينلر
ديديلركه نوليدى بزه ملائكه انزال اولنوب بزه محمدك صدقنى خبرويريديلر ويابزه رسل اوليديلر
وياخود ربمزى كورسيدككه بزه محمدى تصديقله ويا اكا اتباعله امر ايديدى (لقد استكبروا في انفسهم
وعتوا عتوا كبيرا) اشبو مقاله ايله نفسلرنده تعظم ايتديلر وظلمده تجاوز ايدوب اقصاى مرتبه‌نه ايرديلر
شول حيثيتله كه معجزات قاهره‌يى كورلرايكن اعراض ايتديلر (يوم يرون الملائكة لا بشرى يومئذ
للمجرمين) ذكر ايت شول كونيكه انده موت وياعذاب ملائكه سن كوره‌لر اندن بشارت مؤمنلره
مختص اولوب كافرلره بشارت اولمز يعنى يوم قيامتده ملائكه مؤمنلره جنتله تبشير ايدوب كافرلره سزه
بشارت يوقدر ديرلر (ويقولون حجرا محجورا) وملائكه ديه‌لركه حرام محروم اولديكه لا اله الا الله
دينلرك غيرى جنته كيرميه (وقدمنا الى ما عملوا من عمل فجعلناه هباء منثورا) وكفارك كفرلرى حالنده
ايشلدكلرى قراى ضيف وصلهٔ رحم واغاثهٔ ملهوف كبى مكارمه بزعمد ايدوب ابطال ايدرز (اصحاب
الجنة يومئذ خير مستقرا واحسن مقيلا) اصحاب جنت جنتده استقرارلرى كونده مستقر جهنمدن خير
اولوردركه انده تجالس وتحادث ايدرلر واحسن مقيلده‌درلركه اول ازواجله استراحه وتمتع ايچون
انده قرار ايديلور يعنى يوم قيامتده اهل جنتك محشرده وقوفلرى اول نهاردن قيلوله وقتنه دكين دكلو
زمان اولوركه هر برى جنتده مسكنلرينه ايريشوب قرار قيلورلر * روايت اولنديكه يوم قيامت
مؤمنلره برمرتبه قصير اولوركه ايكنديدن غروب شمسه دكين دكلو زمان اولور (ويوم تشقق السماء
بالغمام) واول كونده سماء منشق اولوب اندن غمام چيقاركه اول برغيم رقيق ابيضدركه سموات سبعك
فوقنده‌در آنده ملائكه اولوركه اللرنده صحايف اعمال عبادى طوتوب نزول ايدرلركه (ونزل الملائكة
تنزيلا) قوليله مراد اولدر (الملك يومئذ الحق للرحمن) اول كونده ملك حق تعالينك اولوب منازعى
اولمز وياخود يوم قيامتده الله تعاليدن غيرى قضا ايدر ملك اولمز (وكان يوما على الكافرين عسيرا)
ويوم قيامت كافرلره يوم عسير اولور اشبو خطاب دلالت ايدركه اول مؤمنلره يوم عسير اولميه حدشده
كلديكه يوم قيامت مؤمنلره برصلاة مكتوبه اداسندن اخف اولور (ويوم يعض الظالم على يديه)
ذكر ايت شول كونيكه ظالم فرط حسرتندن ايكى اللرينيه حتى كه ايكى مرفقلرينه ايره بعده بتوب
بومنوال اوزره اول بتدكجه اول انى يه الى ماشاء الله بونوع اوزره عذابى ممتد اوله دينلديكه عقبة بن
ابى معيط پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايله چوق مجالسه ايدردى بركون اول پيغمبريمز عليه السلامى
ضيافتنه چاغردى پيغمبريمز عليه السلام اكا اوروب ايكى شهادت كلمه سن سويلمينجه طعامكدن يمزم
ديدى عقبه دخى انى سويليوب پيغمبريمز عليه السلام انك طعامندن ييدى مكر ابى بن خلف
عقبه نك صديقى ايدى عقبه يه ديديكه نيچون بويله بيلمزلك ايتدك عقبه ديديكه اول بيتمه كلوب طعام
اكلندن اباء ايتدى بندخى استحيا ايتديكمدن اكا موافقتله شهادتين كلمه سين سويلدم ابى ايتدى سندن
راضى اولمزم مكركه واروب قفاسن چكنيه ويوزينه توكوره سن عقبه دخى نعم ديوت پيغمبريمز عليه

استخلف الذين من قبلهم وليمكنن لهم دينهم الذى ارتضى لهم وليبدلنهم من بعد خوفهم امنا يعبدوننى لا يشركون
بى شيئا ومن كفر بعد ذلك فاولئك هم الفاسقون) سزدن ايمان كتوروب عمل صالح ايشليننلرى الله تعالى عرب

وعجم وسائر كفارك يرلرنده خليفه ايتمكه وعد ايتدى مقدم بنى اسرائيلى جبابره دنصكره مصر وشامه خلف ايتديكى كبى
تا كه راضى اولديغى دين اسلامى انلر ايچون قوتله متمكن ايده وانلرك حاللرينى اعدادن خوفدنصكره امنه تبديل ايده
اولدقلرى حالده بكا عبادت ايدوب برشئ اشراك ايتميه‌لر بو وعددنصكره ارتداد ايده يا بو نعمته كفران اوله

اول كيمسه‌لر فاسقلردر * بو
آيت كريمه‌نك سبب نزولنده
دينلديكه پيغمبريمز عليه
السلام وحيدنصكره اصحابيله
مكه‌ده اون ييل مكثنده
كفارك اذاسنه صبر ايله امر
اولندى وقتلرى خوفله
كچوب بعده مدينه‌يه هجرتلرنده
قتال الله امر اولنوب دائما
سلاح چيقارمزلردى بعضاً
ديرلرديكه آيا سلاحمزى
چيقاروب امن وراحتده
اولديغمز كونى كوررميز
الله تعالى بو آيتله وعد بيوريلان
امورى اجرا ودين اسلامى
اظهار واعدالرى اوزره
منصور ايدوب خوفدنصكره
امنه وارض بسطه نائل
اولديلر (واقيموا الصلاة وآتوا
الزكوة واطيعوا الرسول
لعلكم ترحمون) نمازه اقامت
ايدك وزكات واجبه‌يى ويرك
وپيغمبر عليه السلامك
امرينه اطاعت ايدك شايدكه
رحمت بولمش اوله‌سز (لا تحسبن
الذين كفروا معجزين في الا
رض ومأويهم النار ولبئس
المصير) يا محمد ظن ايتمه‌كه
كافرلر الله تعالى يى يرده
انلره عذاب ايتمكدن عاجز
ايده‌لر انلرك يرلرى جهنم

السلامى دار الندوه‌ده ساجد بولديكن ايتدى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم اكا ديديكه مكه‌دن
طشره‌ده سنى بولميم الا سيفله باشكى كسم اويله اولسه يوم بدرده عقبه اسير ايديلوب پيغمبريمز
عليه السلام على رضى الله عنه امر ايدوب حتى كه آنى اول قتل ايتدى واحد غزاسنده پيغمبريمز
عليه السلام ابى بى كندى اليله قتل ايتدى ضحاك ايدر عقبه پيغمبر عليه السلامك يوزينه توكوريجك
توكركى ينه عقبه‌نك يوزينه دونوب اندن ايكى يناغنى ياندى اول يانغنك اثرى اندن كيتميوب تامونه
دكين قالدى * ايمدى اشبو آيتله مراد عقبه‌دركه يوم قيامتده اكا ايريشه‌جك حسرت وندامتى
حكايت بيورديلر (يقول يا ليتنى اتخذت مع الرسول سبيلا) ديه‌كه نوليدى دنياده محمده اتباع ايدوب
انكله بيله هدايه سبيل اتخاذ ايديدم (يا ويلتى ليتنى لم اتخذ فلانا خليلا) ويل بكا كه نوليدى فلانى
يعنى ابى بن خلفى صديق اتخاذ ايتميديدم (لقد اضلنى عن الذكر بعد اذ جاءنى) اول بنى ذكر الله ويا
قرآن ويا موعظهٔ رسول ويا كلمهٔ شهادتدن اضلال ايلدى اول بكا كلوب اكا تمكننددنصكره (وكان
الشيطان للانسان خذولا) خليل مضل ويا ابليس انسانله موالات ايدوب حتى انى هلاكه ايردير بحك
انى ترك ايدوب نفع ايتمدى اشبو آياتك حكمى عامدر هر ايكى محبت ايديشنلره كيم معصية الله اوزره
اجتماع ايده‌لر * قال النبي عليه السلام مثل الجليس الصالح والسوء كحامل المسك ونافخ الكير فحامل
المسك اما ان يحذيك واما ان تبتاع منه واما ان تجد منه ريحا طيبة ونافخ الكير اما ان يحرق ثيابك
واما ان تجد منها خبيثة * پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر جليس صالحك مثلى حامل مسك
مثليدركه اول سكا يا مسكندن ويرر ويا سن اندن صاتون آلورسن ويا ريح طيبه بولورسن
وجليس سوءك مثلى نافخ كير مثليدركه اول يا ثيابكى احراق ايدر ويا اندن ريح خبيثه
بولورسن * قال النبي عليه السلام لا تصاحب الا مؤمنا ولا يأكل طعامك الا تقى * پيغمبريمز
عليه السلام ايدر مؤمنك غيريه مصاحب اولمغل وطعامكى تقينك غيرى يمسون * وقال النبي
عليه السلام المرء على دين خليله فلينظر احدكم من يخالل * پيغمبريمز عليه السلام ايدر كشى
خليلنك دينى اوزره‌در * ايمدى كشى كندينك ويا ديلديكى كمسنه‌نك حال باطنه سن بيلك
مراد ايدرسه خليل ايدنديكى كمسه‌نك حالنه نظر ايتسون (وقال الرسول يا رب ان قومى
اتخذوا هذا القرآن مهجورا) محمد عليه السلام اول كونده ديه‌كه ويا اول دنياده شكايت
ايدوب ديه‌كه يا رب قومم قريش اشبو قرآنى ترك وناسى اندن صد ايتديلر * قال النبي
عليه السلام من تعلم القرآن وعلق مصحفه ولم يتعاهده ولم ينظر فيه جاء يوم القيامة يقول يا رب
عبدك هذا اتخذنى مهجورا اقض بينى وبينه * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر بركمسه‌كه قرآنى
تعلمندنصكره مصحفى تعليق ايده يوخسه انى اوقويوب ايچنه نظر ايتميه يوم قيامتده قرآن اكا خصومت
ايدوب ديه‌كه يا رب اشبو عبدك بنى مهجور ايتدى بنمله انك بيننى قضا ايت وياخود معنى انلر انى هذيان
وقول سيئى منزلتنده قيلديلر انى شعر ويا سحر زعم ايتديلر الله تعالى رسولنى تسليه ايدوب ديديكه
(وكذلك جعلنا لكل نبى عدوا من المجرمين) يا محمد قومك مشركلرندن سكا اعدا قيلديغمز كبى
هر نبى‌يه دخى قومنك مشركلرندن عدو قيلدق انلر ايسه بنم امرمه صبر ايتديلردى سن دخى انلر كبى

آتشيدر اول نه قبيح مكاندر (يا ايها الذين آمنوا ليستأذنكم الذين ملكت ايمانكم والذين لم يبلغوا الحلم منكم ثلث مرات من قبل
صلوة الفجر وحين تضعون ثيابكم من الظهيرة ومن بعد صلوة العشاء ثلث عورات لكم ليس عليكم ولا عليهم جناح بعدهن

طوافون عليكم بعضكم على بعض كذلك يبين الله لكم الايات والله عليم حكيم) اى مؤمنلر كوله كز وجاريه كز وسزدن بالغ
اولميان حر صبيانكز اوج وقتده يانكزه كيرمكه اذن استه سونلر برى صباح نمازندن اول كه يتاقدن قالقوب لباس كيه جككز
وقتدر برى ظهر وقتندهكه اويقوده بولنوب شايد ثيابسز بولنه مز ١٤٨ برى دخى يانسودن صكره كه لباسدن
تجرد وقتكزدر بو اوج
وقتده عوراتكزى ستر مختل
اولور بواوج وقتدنصكره
كوله وجاريه كز وصبيانكز
يانكزه كيروب بعضكز
بعضكزه خدمت ايتمكده
وبال يوقدر الله تعالى احكام
آيتلرينى سزه بويله بيان ايدر
الله تعالى مصالح عباده عليم
ومراسم آدابى رعايتده حكيمدر
(واذا بلغ الاطفال منكم الحلم
فليستأذنوا كما استأذن الذين
من قبلهم كذلك يبين الله لكم
آياته والله عليم حكيم)
سزدن حر اولنلر بالغ
اولدقده سائر كيمسه لر مقدم
اذن استدكلرى كبى انلر دخى
هر وقت اذنله كيرسونلر
بو حكم بيان اولنديغى كبى
الله تعالى سزكچون آيتلرينى
بيان ايدر الله تعالى جميع
احوالكزه عليم و وضع
شريعتده حكيمدر (والقواعد
من النساء اللاتى لا يرجون
نكاحا فليس عليهن جناح
ان يضعن ثيابهن غير
متبرجات بزينة و ان
يستعففن خير لهن والله سميع
عليم) نسالردن شونلركه
حيض و حملدن اختياره
نكاحه اميديوق وجمالدن
بقيه قالمامش عجوز اولوب اوطورمش انلر ايچون نماز اورتوسندن ماعدا ياشمق وچاركبى شيلرى براقمقده وبال يوقدر
بو شرطله كه كندينه نظام و زينت ويروب اندامنى رجاله اظهار ايتميه انلرك كندولره زياده زينت ويرميوب عفت ايتملرى

امرمه صبر ايلكل (وكفى بربك هاديا ونصيرا) ربك جل شانه انلرى قهر طريقنه سكا هادى وانلر
اوزره قاهريتر (وقال الذين كفروا لولا نزل عليه القرآن جملة واحدة) كافرلر ديديلركه نوليدى اشبو
قرآن كتب ثلاثه كبى دفعهٔ واحده ده انزال اوليدى (كذلك) بز آنى مفرق انزال ايتدك (لنثبت به
فؤادك) تاكه انى تفريقله فهم و حفظه قلبكى قوى ايده وز زيرا محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك حالى
موسى وداود وعيسانك حالنه مخالف ايدى شول حيثيتدنكه انلر كتابت وقراءت ايدرلردى ومحمد عليه
السلام ايسه امى اولوب كتابت وقراءت ايتمزدى اكر اول اكا جملة القا اولنسه حفظى اكا آسان اولمزدى
و تلقف ايسه شيئاً فشيئاً اولور وانك وقايع حسبنجه نزولى مزيد بصيرت ومعنايه خوض ايجاب ايدر
وانى هر معارضه جواب وجهى اوزره انزالده معارضى تعجيز اولور وانى تفريقله ناسخ ومنسوخ
بيلنور و قرائن حاليه دلالت لفظيه يه منضم اولور (ورتلناه ترتيلا) و بز سكا انى يكرمى ويا يكرمى
اوچ ييلده اناءت ومهل اوزره تبيين وتفريق ايتدك (ولا يأتونك بمثل الا جئناك بالحق واحسن
تفسيرا) يا محمد هر باركه مشركون سنك امرك ابطالنده بر مثل ضرب ايتسه لر بز سكا انى دفع ايدر
حقله واحسن بيانله جواب ملزم ايراد ايدرز (الذين يحشرون على وجوههم الى جهنم) كه
انلر جهنمه سوق اولنوب يوزلرى اوزره سوريديلورلر * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن مرويدركه
يوم قيامتده ناس اوچ صنف حشر اولور برصنفى دواب اوزره و برصنفى اقدام اوزره و برصنفى
دخى وجوه اوزره كيدرلر (اولئك شر مكانا واضل سبيلا) ايمدى انلر آخرتده مكان ومنزلتده
اشر وطريقده اخطأدرلر (ولقد آتينا موسى الكتاب وجعلنا معه اخاه هارون وزيرا) بز
موسى يه توراتى ويردك واكا قرنداشى هارونى دعوته واعلاء كلمه يه معين قيلدق (فقلنا اذهبا الى
القوم الذين كذبوا بآياتنا فدمرناهم تدميرا) واول ايكيسنه ديدك كه شول بزم آيتلريمزى تكذيب ايدن
فرعون وقومنه واروب انذار ايدك انلر دخى واروب انذار ايتدكلرنده اول ايكيسى انلرى تكذيب
ايديجك بز انلرى هلاك ايتدك (وقوم نوح لما كذبوا الرسل اغرقناهم) ونوح قومنى دخى طوفانله
اغراق ايتدك وقتا كه نوح عليه السلامى واول كچن انبيانى تكذيب ايتديلر ولكن يالكز انى تكذيبله
كلنى تكذيب ايتمش اولديلر وياخود مطلقا رسلك بعثتى تكذيب ايتديلر براهمه كبى (وجعلناهم للناس
آية) وانلرك اغراق قصه لرين بز ناسه عبرت قيلدق (واعتدنا للظالمين عذابا اليما) بز اول ظالملر
ايچون دنياده كى عذابلرندن ماعدا آخرتده دخى عذاب وجيع اعداد ايتدك (وعادا وثمود واصحاب
الرس) ودخى عاد وثمود واصحاب رسى اهلاك ايتدك * اصحاب رسده علما اختلاف ايتديلر * وهب
بن منبه ايدر انلر شول ايچى ياپلمدق قيو اوزره مقيم اصحاب مواشى اولوب اصنامه عبادت ايدر قوم ايديلر
الله تعالى انلره شعيب عليه السلامى كوندروب انلرى اسلامه دعوت ايتديكنده شعيب عليه السلامه
اذى وطغيانلرنده تمادى ايتديلر اويله اولسه قيولر بك حولنده ايكن بر وقتده فجأة كنديلر ديار واموا-
للريله يره كچديلر * ديندكه اول فلج يمامه ده بر بئردركه اصحابى نبيلرين قتل ايدوب الله تعالى انلرى اهلاك
ايتدى وياخود انلر بقيهٔ ثمود اولوب سورهٔ حجده مذكور بئر معطله اهلى ايديلر وياخود انلرك حنظله
بن صفوان نام نبيلرى اولوب قتل ايتدكلرى ايچون الله تعالى انلرى هلاك ايتدى * وياخود اول انطاكيه ده

انلر ايچون خيرلودر الله تعالى انلرك ارككلر حقنده سويلدكلرينى ايشيدر ومقصودلرينى بيلور (ليس على الاعمى حرج ولا على
الاعرج حرج ولا على المريض حرج ولا على انفسكم ان تأكلوا من بيوتكم او بيوت آبائكم او بيوت امهاتكم او بيوت اخوانكم او
بيوت اخواتكم او بيوت اعمامكم او بيوت ١٤٩ عماتكم او بيوت اخوالكم او بيوت خالاتكم او ما ملكتم مفاتحه او صديقكم
اليس عليكم جناح ان تأكلوا
جميعا او اشتاتا فاذا دخلتم بيوتا
فسلموا على انفسكم تحية من
عند الله مباركة طيبة كذلك
يبين الله لكم الآيات لعلكم
تعقلون) اعمايه و توباله
و خسته يه و كنديكزه
خانه كزده طعام يمكده كناه
يوقدر ياخود بابا كزك خانه سنده
يا انا كزك يا قرنداشكزك يا قز
قرنداشكزك يا عموجه كزك
يا خاله كزك يا دايكزك يا تيزه
كزك خانه لرنده دخى طعام
يمكده كناه و وكيلى وخزينه
دارى اولديغكز وهر وجهله
سزدن امنيتى اولوب مالى
تحت تصرفكزده اولديغى
كمسنه نك و رضا كزده
اولان كوله كزك خانه سنده
دخى طعام اكلنده وبال يوقدر
وبابا اوغل وقرداش كبى
اولديغكز صديق و حقيق
دوستكزك خانه سنده دخى
طعام يمكده بأس يوقدر و سزك
ايچون جمعيتله ويا بشقه
بشقه طعام ايتمكده وبال
يوقدر چقان سزلر بو خانه لرك
برينه ياخود مسجدلره
دخولكزده انك اهلنه
سلام و بركه انلر اقرباكز
ودين قرداشلريكزدر اويله
سلام كه انكله سزه خير وثواب وبركت و اول خانه اهلنى تطييب واردر الله تعالى سزه بو نلركبى آيتلرينى بيان ايدركه
شايد تعقل ايدوب موجبنجه عمل ايده سز * بو آيت كريمه ده اولاد قيدى اولمديغى كشينك مالى كندو كسبى اولديغى كبى

بر بئر ايدى اصحابى حبيب النجارى قتل ايتديلركه قصه سى سورهٔ يس ده مذكوردر * وياخود اصحاب
اخدوددر رس ايسه اول حفر ايتدكلرى اخدوددر * وياخود بر قوم ايديكه نبيلرين بر بئرك ايچنه
قويوب اوزرينه طپراق دوكوب اولدرديلر (وقرونا بين ذلك كثيرا) وعاد واصحاب رس بيننده
قرون كثيره اهلاك ايتدك كه انى الله تعاليدن غيرى بيلمز (وكلا ضربنا له الامثال) هلاك اولنانلردن
هر صنف ايچون بز قصص اولينندن قصص عجيبه تبيين ايتدك كه اول انلره انذار اوله انلر ايسه كفر
وعصيانلرى اوزره اصرار ايديجك انلرى اهلاك ايتدك (وكلا تبرنا تتبيرا) وانلرك هر برين تكذيبلر
ندنصكره هلاك ايتدك (ولقد اتوا على القرية التى امطرت مطر السوء) قريش كافرلرى شامه تجارت
ايچون ذهاب واياب لرنده امرار ومرور ايدرلر شول قريه يه كه اكا سمادن حجاره امطاريله هلاك ايدلديكه
اول قوم لوط قراسنك اعظمى قريهٔ سدوم در * ديندكه قوم لوط بش قريه ده ساكن اولورلردى اول
قرادن برينك اهلى فاحشه ايشلمدكلرى ايچون نجات بولوب ماعداسى ايسه انى ايشلدكلرى ايچون هلاك
اولديلر (أفلم يكونوا يرونها) انلر مرورلرنده الله تعالينك آثار عذابن كورمزلرميكه انكله اتعاظ
ايده لر (بل كانوا لا يرجون نشورا) بلكه انلر كفره در بعثى توقع ايتمزلر اول اجلدن اكا نظر و انكله
اتعاظ ايتمزلر (واذا رأوك ان يتخذونك الا هزوا) يا محمد اهل مكه سنى كوردكلرنده هزؤ اتخاذ ايدوب
ديرلركه (أهذا الذى بعث الله رسولا) اشبو ميدركه الله تعالى انى رسول بعث ايلدى تا كه اول اوزريمزه
حجت اثبات ايده (ان كاد ليضلنا عن آلهتنا) اول قريب اولديكه توحيده جدده وتيله حجج ومعجزات ندر
دوب ايراد ايتديكى شيئك كثرتيله آلهه مز عبادتندن بزى صرف ايده (لولا ان صبرنا عليها)
اكر بز انك اوزرينه ثابت اولمسه و آلهه مز عبادتن استمساك ايتمسه ايدك (وسوف يعلمون
حين يرون العذاب من اضل سبيلا) انلر يوم قيامتده اوزرلرينه عذاب نزولن كوردكلرنده
سبيل جهتندن قنغى فريق اضل ايديكنى بيلورلر مؤمنلرمى يوخسه انلرمى اشبونده وعيد
و دلالت واردركه انلر اهمال اولنمزلر اكرچه امهال اولنورسه ده (أرأيت من اتخذ الهه
هواه) خبر وير اول كمسه يى كه هواسنى معبود ايدينه اكا اطاعت ايدوب دينن انك اوزره
بناء ايده حجتى ايشتميه دليله نظر ايتميه * روايت اولنديكه مشركلرك برى بر حجره عبادت
ايدردى قچان اندن احسن بر حجر آخر كورسه اولكى حجرى براغوب اول صكره كى حجره
عبادت ايتمكه باشلردى * ابن عباس ايدر يعنى كورر ميسز شول كمسه يى كه الله تعالينك عبادتن
ترك و اكا مخالفت ايده و بر حجرى معبود ايدينوب اكا عبادت ايتمكه كيده بنم عندمده
انك حالى نيجه اولور (أفأنت تكون عليه وكيلا) يوخسه سن انى شرك ومعاصيدن منع ايدر
حفيظمى اولورسن * ايمدى سن اويله دكلسن بلكه سكا واجب اولان انجق انذاردر غيرى
دكل (ام تحسب ان اكثرهم يسمعون او يعقلون) يوخسه ظن ايدرميسنكه انلرك اكثرى
سنك قولكى فهم ايچون استماع ايدر ويا حجج واعلامدن كوردكلرين تعقل ايدر اوله لر (ان
هم الا كالانعام) انلر دكل الا انعام كبيدرلر شول حيثيتدنكه آيات ايشتمكله نفعلنمزلر ومشاهده
ايتدكلرى دلائل و معجزاتى تدبر ايتمزلر (بل هم اضل سبيلا) بلكه انلر سبيل جهتندن

اولاد دخی کندو کسبی اولمغله خانه‌سی کندو خانه‌سی کبیدر * بو آیت کریمه‌نك سبب نزولنده علما اختلاف ایتمشلردر
انلردن مشهور و متفق اولان تسطیر اولندیکه صحابه‌دن صحیح الوجود بعضیلری بو مذکور مریضلرله طعام ایتمزلردی
یاخود بو مریضلر بزدن نفرت ایدرلردیو ارباب صحتله طعام ایتمکدن ﴿ ۱۵۰ ﴾ احتراز ایدرلردی بناءً علیه آیتك
بالاسی بونلرك حقنده
اوله * بعض صحابه سفره
کتدکلرنده خانه‌لرینك
انبار وذخائرینی برکیسه‌یه
تفویض ایتمشیدی سفردن
رجوعنده اول امین نصب
ایتدیکی کیمسه اول ذخیره‌دن
اکل ایتمیوب مضطر الحال
اولدیغنی فهم ایدوب سؤالنده
اذنسز طعامکی اکلدن
حذر ایتدم دیمکله
« اوما ملکتم مفاتحه »
کلام شریفی انك شاننده
اوله * کنانه‌دن بنی لیث
بن عمرو و انصاردن
بعضیلری مسافرسز
طعام یمزلردی حتی
کیجه‌نك ثلثنه‌دك طعام
اوکلرنده بکلرلردی « لیس
علیکم جناح ان تأکلوا
جمیعا او اشتاتا » کلام
شریفی انلرك شاننده اوله
دینلمشدر (انما المؤمنون
الذین آمنوا بالله و رسوله
واذا کانوا معه علی امر
جامع لم یذهبوا حتی یستأذنوه
ان الذین یستأذنونك اولئك
الذین یؤمنون بالله ورسوله
فاذا استأذنوك لبعض
شأنهم فاذن لمن شئت
منهم واستغفر لهم الله ان الله غفور رحیم) انجق مؤمنلر انلردرکه خلوص قلبله الله تعالی‌یه و رسولنه (نفسنده)
ایمان ایده‌لر قچان انلر برامر ایچون رسول الله‌ه جمع اولسه‌لر جمعه وعید وجهاد ومشاوره کبی تا اندن اذن آلمینجه یانندن کیتمزلر
بوحالده سندن اذن استیان کیمسه‌لر الله تعالی‌یه ورسولنه صدقله ایمان ایدنلردندر بومؤمن مخاصلر بعض مهم ایشلر ایچون

انعامدن اضلدرلر * زیراکه انعام کندیلرین تعهد ایدن کمسه‌یه انقیاد ایدر وکندیلره احسان
ایدنی اساءت ایدندن تمییز ایدر ونفعلوبی استروضرر ایدن اجتناب ایدر اماکه کفره ربلرینه انقیاد
ایتمزلر وآنك احسانی شیطانك اساءتندن تمییز ایتمزلر واعظم منافع اولان ثوابی طلب ایتمزلر واشد
مضار اولان عقابدن صاقنمزلر وانعام اکرچه حقی اعتقاد وخیری اکتساب ایتمزدر لکن باطلی
اعتقاد وشری اکتساب دخی ایتمزدر اماکه کفره انك خلافی اوزره‌در وانعامك جهالتی هیچ
احده ضرر ایتمزدر اماکه کفره‌نك جهالتی فتن ظهورینه وناسی طریق حقدن صده مؤدی اولور
وانعام کمال طلبنه تمکنی اولمدیغیچون انده نه تقصیر ونه ذم تصور اولنور اماکه کفره مقصرلردر
تقصیرلری اوزره اعظم عقابه مستحقلردر (ألم تر الی ربك کیف مد الظل) ربك جل شانه‌نك
صنعنه نظر ایتمزمیسنکه طلوع فجرله طلوع شمس بیننده ظلی نیجه مد وبسط ایتدیکه اول اطیب
احوالدر زیرا ظلمت خالصه طبعی تنفیر ونظری سد ایدر وشعاع شمس ایسه هوایی قزدیرر وبصره
ضعف ایرکورر اول اجلدن جنت ظل ممدودله وصف اولندی (ولو شاء لجعله ساکنا) اکر الله
تعالی دیلسه انی دائم وثابت قیلور شمسله کتمز قالور ایدردی (ثم جعلنا الشمس علیه دلیلا) بعده شمسی
اول ظله دلیل قیلدق زیرا اکر شمس اولمسه ظل بیلنمزدی ونور اولمسه ظلمت بیلنمزدی * زیراکه
اشیاء اضدادیله بیلنور (ثم قبضناه الینا قبضا یسیرا) بعده اول ظلك موقعنه شمسی ایقاع ایدوب
آز آز شمسك ارتفاعی حسبنجه انی ازاله ایده‌رز تاکه انکله مصالح کون منتظم اوله ومنافع
خلقدن امور لایحصی حصول بوله * دینلدیکه حق جل وعلا وقتاکه سمایی نیرسز بناء وانك
آلتنده ارضی بسط ایتدی انك اوزره سمانك ظلنی القاء ایلدی اکر الله تعالی دیلسه انی
اول حال اوزره ثابت ایدردی بعده شمسی انك اوزره تسلیط ایدوب ظلك اکا تبعیتی
دلیل قیلدی دلیل مدلولك تبعیتی دیلسی کبی اول ظل شمسك حرکتیله متفاوت ومتحولیله
متحول اولور بعده اول ظلی شیئا فشیئا غایت نقصانه ایرنجه قبض یسیر ایتدی * دینلدیکه
اکر اول دفعهٔ واحده‌ده قبض اولنسه ناسك اکثر منافعی معطل اولوردی * ایمدی
قبض یسیرده منافع لا یحصی واردر (وهو الذی جعل لکم اللیل لباسا) اول الله تعالی سزه
کیجه‌یی ستر قیلدیکه انکله استتار ایدرسز یعنی انك ظلمتی هر شیئی غشی وستر ایدر شول لباس
کبی کیم لابسنی غشی وستر ایدر (والنوم سباتا) واویخویی ابدانکزه راحت وعملکز
انقطاعنه وقت قیلدی ویاخود انی موت قیلدی (وجعل النهار نشورا) وکوندزی وقت
انتشار قیلدیکه ناس انده معاشیچون منتشر اولورلر ویاخود بعث اموات کبی انی نومدن بعث
ایتدی * اشبونده اشارت واردرکه نوم ویقظه موت ونشوره نمونه اوله لقمان علیه السلامدن
مرویدر دیدیکه ای اوغل اویوب اویاندیغك کبی اولوروب دیریلورسن (وهو الذی ارسل الریاح
بشرا بین یدی رحمته) اول الله تعالی ریاح مطری اوکنجه ارسال ایتدیکه اول سحابی نشر
ایدر (وانزلنا من السماء ماء طهورا) وبز سمادن ماء طهور انزال ایتدك * طهور اولدرکه

سندن اذن طلب ایتدکلرندن انلردن کیمه ایسترسك اذن ویروسندن اذن آلمشلر ایکن دخی سن انلر ایچون الله تعالی‌دن مغفرت
طلب ایله زیرا اذن طلبلری عذر ضمننده دخی اولورسه امر دنیایی امر دینه تقدیم واردر الله عظیم الشان قوللرینك تقصیراتنی
مغفرت وتکلیف خفیفلرنده رحمت ﴿ ۱۵۱ ﴾ ایدیجیدر (لا تجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم بعضاً قد یعلم الله
الذین یتسللون منکم لواذا
فلیحذر الذین یخالفون عن
امره ان تصیبهم فتنة او
یصیبهم عذاب الیم) رسول
اللهك دعاسنی بینکزده
بعضکز بعضکزه ایتدیککز
دعا کبی ظن ایتمیك‌که انك
دعاسی مستجاب ومقبولدر
یاخود انك دعوتنی سزك
بینکزده بربریکزی دعو
تکزده اعراض ومسامحه
اولور انك دعوتی واجب
قبیلنندر یاخود انی بر بر
یکزی یافلان نداسیله
چاغردیغکز کبی چاغرمیك
بلکه یارسول الله یانبی الله
دیو تعظیمله دعوت ایدك
سزدن بعضکز بربریکزه
کیزلنه‌رك واذن آلنلره
تبعیتله بر بر سزاچیقوب
کتدیککزی الله تعالی بیلور
انك امرینه مخالفت ایدنلر
حذر ایتسونلرکه انلره
دنیاده خسارت ومحنت
واخرتده عذاب الیم اصابت
ایدر * منقولدر خندق حفرنده
وبعض خطبه استماعنده
منافقلر خفیة بر بر چیقوب
کیدرلردی (الا ان لله مافی
السموات والارض قد
یعلم ما انتم علیه ویوم یرجعون الیه فینبئهم بما عملوا والله بکل شیء علیم) اکاه اولك‌که سموات وارضده اولان اشیا جمیعی الله
تعالی‌نك ملکی ومخلوقیدر سزك موافقت ومخالفت وطاعت ومعصیتده اولدیغکزی ومنافقلرك انك طرفنه رجوعی کونی
بیلور انلرك سوء عملارینی بیلوب انلره خبرویرر وجزالرینی ایدر الله تعالی هر شیئی بیلور اکا هیچ برشی کیزلو اولمز

نفسنده طاهر وغیری مطهر اوله * قال النبی علیه السلام فی البحر هو الطهور ماؤه الحل میتته *
پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم بحر حقنده دیدیکه انك مائی طهوردر میته‌سی حلالدر وآیتده‌کی
طهورله مراد مطهردر * زیراکه اول انسانی حدث نجاستدن تطهیر ایدر ائمهٔ حنیفه دیدیلرکه
طهورله مراد طاهردر * پس بو اجلدن مائعات طاهره ایله نجاسات ازاله‌سنی تجویز
ایتدیلر اول خل وماء ورد وورق وامثالیدر اکر انکله نجاست ازاله‌سی جائز اولسه
حدث ازاله‌سی دخی جائز اولوردی وبعضیلر دیدیلرکه طهور اولدرکه اندن تطهیر
متکرر اوله‌که اول مالك قولیدر حتی برکره توضی ایدیلن ماءایله وضوئی تجویز ایتدیلر واکر مائه
برشیء واقع اولوب طعم ویالون ویاریحی تغییر ایتسه اکر اول واقع مائك اندن صیانتی ممکن دکل
شیء ایسه طین وتراب واوراق اشجار کبی انکله طهارت جائز اولور تنکیم طول مکثله متغیر اولسه
واکر مائك اندن صیانتی ممکن شیء اولوب اکا مخالطه اولسه خل وزعفران وامثالی کبی انکله
طهوریتی زائل اولوب انکله وضوئی جائز اولمز واکر احد اوصافی متغیر اولمزسه نظر اولنور اکر
اکا واقع شیء طاهر ایسه طهوریتی زائل اولمیوب انکله طهارت جائز اولور کرکسه اول ماء قلیل
ویاکثیر اولسون واکا واقع شیء نجس ایسه نظر اولنور اکر ماء ایکی قله‌دن اقل ایسه اول ماء نجس
اولور ویا ایکی قله دکلو ویا اندن اکثر ایسه اول طاهر اولوب انکله وضوء جائز اولور وایکی قله‌نك
وزنی بشیوز رطلدر شول دلیلله کیم پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم فلانده‌کی مادن سؤال اولندقده‌که
اکا سباع ووحوش ورود ایده دیدیکه * اذا کان الماء قلتین لیس یحمل الخبث * قچانکه مائك
مقداری ایکی قله اوله اول ماء خبثی قبول ایتمزکه اول شافعی واحمد واسحاق واهل حدیثدن بر
جماعتك قولیدر دیدیلرکه قچان ماء ایکی قله‌یه ایرسه اکا نجات وقوعیله اول نجس اولمز
مادامکه طعم ویاریح ویالونی متغیر اولمیه‌که اول قول حسن حق وعطاء ونخعی وزهری مذهبیدر
ابوسعید الخدری رضی الله عنه ایدر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه دینلدیکه
یارسول الله بئر بضاعه‌دن توضی ایده‌لمیکه اول بئردرکه اکا حیض خرقه‌لری ولحوم کلاب
ونتن براغیلور پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم دیدیکه * ان الماء طهور لاینجسه شیء * ماء
طهوردر آنی هیچ شیء نجس ایتمز (لنحیی به بلدة میتا) تاکه مطرله بلدهٔ میته‌یی احیاء
ایدرز انده نبات واعشاب انباتیله (ونسقیه مما خلقنا انعاما واناسی کثیراً) واول مائی
اسقا ایده‌رز انعامه واناس کثیره کیم انلر اهل بوادیدر زیراکه مدینه وقریه‌لری واهالیسی
انهار ومنابع قربنده اقامت ایدرلر اویله اولسه انلر وحوالرنده‌کی انعام ماء مطردن غنیلردر
اماکه سائر حیوانات ماء طلبنده بعید اولدقلرندن غالبده انلر شربه کلمزلر (ولقد صرفنا
بینهم لیذکروا فابی اکثر الناس الا کفورا) اشبو قولی یعنی * هو الذی ارسل الریاح *
آیتی ناس بیننده قرآنده وسائر کتبده ویاخود مطری انلرك بیننده بلدان مختلفه‌ده واوقات

سورة الفرقان مكية وهی سبع وسبعون آية

بسم الله الرحمن الرحيم (تبارك الذی نزّل الفرقان علی عبده ليكون للعالمين نذيرا) كثير الخير والبركه وهرشيدن عالی
وذاتنده ثابت اولان الله تعالی حق وباطل بيننی فرق ايدر وانس ١٥٢ وجنی عذابدن اخافه ايدر قرآنی عبدی
محمد عليه السلامه تنزيل
ايتدی (الذی له ملك
السموات والارض ولم يتخذ
ولداً ولم يكن له شريك
فی الملك وخلق كل شیٔ
فقدره تقديرا) آسمان
وزمينك ملكی وپادشاهلغی
اكا مخصوصدر اول ولد
اتخاذ ايتمديكه اكا وارث
اوله وملكنده شريك
اولمديكه اكا منازع اوله
وهر شيیٔ لايق اوزره
خلق ايدوب وقت ورزق
ومقادرينی تقدير وتعيين
ايلدی (واتخذوا من
دونه آلهة لايخلقون شيئاً
وهم يخلقون ولايملكون
لانفسهم ضراً ولانفعاً
ولايملكون موتا ولاحيوة
ولانشوراً) مشركلر
اصنامی الله تعاليدن غيری
آلهه اتخاذ ايتديلركه انلرك
بر شيیٔ خلقه قدرتلری
اولميوب كندولری طاشدن
وسائر اشيادن ياپلشلردر
وكندو نفسلر ايچون دفع
وضرره وجلب نفعه مالك
اولمزلر واماته واحيايه
وبعث ونشوره مالك
اولمزلر (وقال الذين كفروا
ان هذا الا افك واعانه عليه قوم اخرون فقد جاؤا ظلماً وزوراً) كافرلر ديديلركه بوقرآنی
محمد انجق كندندن اختراع ايتدیكه كذب وافترادن وآكا آخر قوم يعنی يهود وجبير و يسار و عداس كبيلر اعانت
ايتدی تحقيق اول كافرلر قرآنی بوكلامی اسناده ظلم وكذب له كلديلر (وقالوا اساطير الاولين اكتتبها فهی تملی عليه بكرة

متغايره ده وطل ووابل وغيری صفات متغايره ده صرف ايلدك تاكه تفكر ايدوب الله تعالينك كمال
قدرتن وانده كی حق ونعمتی بيلوب شكرينه قيام ايده لر ويانی انلردن غيريلره وغيريدن انلره
صرفيله اعتبار ايده لر اكثر ناس ايسه اندن امتناع ايدوب كفران نعمتی اختيار ايتديلر * ابن عباس
ايدر هيچ بر يل بر يلدن يغمورلی دكلدر لكن الله تعالی انی بر يوزنده ديلديكی مكانه صرف ايدر تشكيم
مرفوعا روايت اولنديكه كيجه ده وكوندزده هيچ بر ساعت يوقدركه انده يغمور ياغميه الا بوكه الله
تعالی انی ديلديكی مكانه صرف ايدر * ابن مسعود رضی الله عنه ايدر هيچ بر سنه بر سنهٔ اخرادن
يغمورلی دكلدر الا بوكه الله تعالی اشبو ارزاقی سماء دنياده اشبو يغمورده قيلدی هر سنه اندن كيل
معلوم ووزن معلومله يره ايندير ر قچان بر قوم عصيان ومخالفت اوزره اولسه لر الله تعالی انی انلردن
قوم آخرينه تحويل ايدر قچان جمله سی عصيان اوزره اولسه لر انی چوللره وكوللره ودريالره
وطاغلره ياغدير ر * زيد بن خالد الجهنی ايدر پيغمبر يمز عليه السلام حديبيه ده ايدی بر كيجه يغمور
ياغدی انك صباحنده نمازدنصكره ناسه اقبال ايدوب ديديكه بيلورميسزكه ربكز جل شانه نه دير
ديديلركه الله تعالی ورسولی اعلمدر * قال قال الله تعالی أصبح من عبادی مؤمن بی وكافر بالكواكب
فاما من قال مطرنا بفضل الله ورحمته فذلك مؤمن بی كافر بالكواكب واما من قال مطرنا
بنوء كذا وكذا فذلك كافر بی ومؤمن بالكواكب) پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم ايتدی
الله تعالی ديركه عبادمك بعضی بكا مؤمن كوكبه كافر اولور اولكه بزه يغمورك ياغمسی الله
تعالينك فضل ورحمتيله در ديه اول بكا مؤمن وكوكبه كافردر اما اولكه انك ياغمسی فلان
يلدزك نوئيله در ديه اول بكا كافر وكوكبه مؤمندر لكن بر كمسه كه اعتقادنده امطاری خلق
ايدن الله تعاليدر يلدزك نوئی اكا دلائل واماراتدر ديه اول كافر اولمز (ولوشئنا لبعثنا فی كل
قرية نذيرا) اكر ديلرسك هر قريه يه بر نذير كوندرردك انك اهلنی انذار ايديديكه اعباء نبوت
سكا خفيف اوليدی لكن سكا اجلال وشانكی تعظيم وسنی سائر رسل اوزره تفضيل ايچون
امری سنك اوزريكه قصر ايتدك * يعنی انك اوزره ثابت اولوب دعوت واظهار حقده
اجتهاد ايتكل (فلاتطع الكافرين) يعنی كافرلره اطاعت ايتمكل شول مرادلرنده كی ابلاغی
ترك ايدوب انلره مداهنه ايده سن (وجاهدهم به جهاداً كبيرا) وقرآنله انلره جهاد شديد ايت
يعنی انلر حقكی ابطالده اجتهاد ايدرلر يعنی سندخی انلره مخالفتده وباطللرين ازاله ده
جهاد شديدی مقابل ايت زيراكه سفهايه حجتله مجاهده اعدايه سيفله اولان مجاهده دن
اكبردر (وهو الذی مرج البحرين) اول الله تعاليدركه ايكی بحرك برينی آخر اوزره افاضه
ايتدی وياخود اول ايكيسنی مجرالرينه ارسال ايلدی (هذا عذب فرات) اول ايكيسنك بری
فرط عذوبتندن عطشی كيدرر (وهذا ملح اجاج) وبری ايسه بليغ الملوحه ومرّدر (وجعل
بينهما برزخا) واول ايكی بحرك اراسنه قدرتيله حاجز قيلدی بری اول برينه قارشميه (حجراً

واصيلاً) وديديلركه بو كلام مقدم سويلنمش مثللردركه آنی محمد يازدرمشدر اول يازلمش املا اولنوب صباح واخشام
حفظ ايتمك ايچون اوقنور * چونكه كندو اوقومق ويازمق بيلمز حفظندن وحيدر دير (قل انزله الذی يعلم السر
فی السموات والارض انه كان غفوراً ١٥٣ رحيماً) ديكه اول قرآنی سموات وارضده اولان اسراری
بيلور الله تعالی انزال
ايتديكه انده كيمسه نك اخبار
مغيبات وار وانك بر آيتنی
كتوره مكده فصحای عرب
عاجزلردر الله تعالی غفور
رحيم اولديكه قوللرينك
مستحق اولدقلری
عقوبتده تعجيل ايتمز
(وقالوا مال هذا الرسول
يأكل الطعام ويمشی
فی الاسواق لولا انزل
اليه ملك فيكون معه نذيرا)
وكافرلر ديديلركه بو
رسالت دعواسنی ايدن
كيمسه يه نه اولديكه طعام
اكل ايدر وسائرلر كبی
طلب معاش ايچون
بازارلرده كزر كركدركه
حالی بزم حالمزه مخالف
اوليدی نيچون اكا ملك
كوندرلمديكه انكله بيله
اخافه ايديدی (او يلقی
اليه كنزا وتكون له جنة
يأكل منها وقال الظالمون ان
تتبعون الا رجلا مسحورا)
ياخود اكا بر خزينه القا
اوليديكه انكله تحصيل
معاشدن مستغنی اوليدی
ياخود انك بر بوستانی
اولوب انك حاصلندن
اكل ايديدی اول ظالملر بری برلرينه ديديلركه (ثالث) (١١) اكر سز بوكا اتباع ايدرسكز انجق بر رجل مسحوره اتباع
ايتمش اولورسكز (انظر كيف ضربوا لك الامثال فضلوا فلا يستطيعون سبيلا) يا محمد نظر ايله كه انلر سكا ياوه كلاملرله
ضرب مثللر ايدوب انبيايی سائره دن تميز ايتميه رك ضلالته دوشديلركه هدايته واصل اولمغه يول بوله مزلر (تبارك الذی

محجورا) وستر ممنوع ويا محدود قيلدی دجله كبی كه بحری شق ايدوب خلالنده بر قاچ فرسخ
كيدر حالبوكه طعمنه خلل وتغير ايرمز * ديندیكه بحر عذبله مراد نهر عظيمدر نيل كبی وبحر
ملح ايله مراد بحر كبيردر وبرزخله مراد اول ايكی بحر بيننده حائل اولان ارضدر اويله اولسه
قدرت فضلده واختلاف صفتده اولور مع هذا هر عنصر اجزاسنك مقتضای طبيعتی تضام وتلاصق
وكيفيتده تشابه ايدی (وهو الذی خلق من الماء بشرا) اول الله تعاليدركه طينهٔ آدمی تخمير
ماءدن بشر خلق ايلدی وياخود مائی مادهٔ بشردن جزء قيلدی تاكه انده سلاسه وانقياد اوله
واشكال وهيأتی سهولتله قبول ايده وياخود ماء منيدن بشر خلق ايلدی (فجعله نسبا وصهرا)
وانی ذكور قيلديكه انلره نسبت اولنور ودخی اناث قيلديكه انلرله مصاهرت حاصل اولور *
ديندیكه نسب اولدركه نكاحی حلال اولميه وصهر اولدركه نكاحی حلال اوله * يعنی نسب
حرمتی ايجاب ايتمز وياخود نسب قرابتدن صحيح النسبدر وصهر ايسه قرابته بكزر خلطه دركه
انكله نكاح حرام اولور سورهٔ نساده * حرمت عليكم امهاتكم * آيتنده نكاحی حراملركيديسی
نسبله ويديسی سببله ايديكنی الله تعالی ذكر ايلدی (وكان ربك قديرا) جل شانه قدرتنده بليغ
اولدی شول حيثيتنكه مادهٔ واحده دن بشر خلق ايلديكه اول اعضای مختلفه وطباع متباعده يی
جامعدر وانی ايكی قسم متقابل قيلدی وكاهی نطفهٔ واحده دن ايكيز بر ذكر واثنی خلق ايدر
(ويعبدون من دون الله مالا ينفعهم) مشركلر الله تعاليدن غيری شول شيئه عبادت ايدرلركه
انلره نفع ايتمز عبادت ايتملرينه وضرر دخی ايتمز اكا عبادتی ترك ايتملريله زيرا هيچ بر مخلوق بوقدركه
نفع وضرر ايرديرمكده مستقل اوله (وكان الكافر علی ربه ظهيرا) كافر رب تعالی يه عصيانله
شيطانه معين اولدی وياخود كافر رب تعالی يه حقير وذليل اولدی شول شیٔ كبی كه خلف ظهره
براغيلوب اكا التفات اولنميه (وما ارسلناك الا مبشراً ونذيرا) يا محمد بز سنی الله تعالی يه ايمان
واطاعت ايدنلره جنتله تبشير ايدر واكا كفر وعصيان ايدنلره عذاب نارله انذار ايدر ارسال
ايتدك (قل ما اسألكم عليه من اجر الا من شاء ان يتخذ الی ربه سبيلا) ديكل كه يا مشركين بن
سزه رسالتمی تبليغ اوزره اجر ايتمزين اول كمسه كه رب تعالی عندنده مرجع صالح اتخاذين
ديليه كه اول جنتدر ايمانه كلسون وياخود اول كمسه كه اوجه الله تعالی مالندن انفاقله اكا
تقرب ديليه ايتسون (وتوكل علی الحیّ الذی لا يموت) وانلرك شرورين استكفاده ويا
اجورلرندن استغناده حضرت حی لا يموت جل شانه يه توكل ايتكه توكل اولنمغه اول حقيقدر
يوخسه شول احيا دكلكه انلره موت ايرر زيرا انلره موت ايريجك متوكللری ضايع اولور
(وسبح بحمده) وانك حمد ينی ملابس اولديغك حالده صفات نقصاندن انی تنزيه ايت (وكفی به
بذنوب عباده خبيرا) اول الله تعالی عبادنك ذنوب ظاهره وباطنه سنه مطلع اولمغه كافی اولدی
هر برينه جزاسن ايدر (الذی خلق السموات والارض وما بينهما فی ستة ايام) كه اول سموات

ان شاء جعل لك خيراً من ذلك جنات تجرى من تحتها الانهار ويجعل لك قصوراً) اول الله تعالى عالى وقادردركه اكر
دیلرسه محض فضلندن سكا دنياده آنلرك ديدكلرندن اعلا وخيرلو اشجارى آلتندن نهرلر آقار بوستانلر وسنكچون
عالى كوشكلر قيلردى * لكن آنى آخرته تأخير ايتديكه اول خير ١٥٤ وباقيدر (بل كذبوا بالساعة واعتدنا
لمن كذب بالساعة سعيراً)
بلكه آنلر نظرلرينى مالك
كثرتنه قصر ايدوب قيامتى
تكذيب ايتديلر قيامتى
تكذيب ايدنه بر نار شديد
آماده ايلدك (اذا رأتهم من
مكان بعيد سمعوا لها تغيظاً
وزفيرا) اول آتش آنلرى
ايراقدن كوردكده زياده
غضبلنوب صوت حمار كبى
شديد صداسنى اول كافرلر
ايشيدهلر (واذا القوا منها
مكاناً ضيقاً مقرنين دعوا
هنالك ثبوراً) آنلر
شيطانلرله برابر زنجيره
باغلنوب جهنمك طار
محلنه آتلدقلرنده اولمحلده
هلاكلرينه دعا ايدوب
واويلا چاغررلر (لاتدعوا
اليوم ثبوراً واحداً
وادعوا ثبوراً كثيراً)
اولحالده آنلره دينيلهكه
بر بددعا بر واويلا ايتمك
بوندن صكره عذابكز
قات قات اولقدهدر چوق
چوق واويلا ديو فرياد
ايدك (قل اذلك خير ام جنة
الخلد التى وعد المتقون
كانت لهم جزاءً ومصيراً)
آنلره دیكه آيا بو فانى دنيانك
خزينه وبوستانلرمى خيرلودر بوخسه متقيلره وعد اولنان جنت خلدمى خيرلودركه اول متقيلر ايچون آنده (انلره
مجازات ومكان مخلد واردر (لهم فيها ما يشاؤن خالدين كان على ربك وعداً مسؤلاً) اول متقيلره جنتده دائم اولدقلرى
حالده ديلدكلرى شى واردر ربك تعالينك وعد وفضلى موجبنجه مطلوبلرى اولديكه « ربنا وآتنا ما وعدتنا » ديمشلر ايدى

وارضى وايكيسى اراسندهكى كائناتى آلتى كونده خلق ايلدى حالبوكه اول انى لحظهٔ واحدهده
خلقه قادر ايدى لكن عبادينه رفق وتثبتى تعليم ايتدى ودخى حكم آخر ايچونكه عليله اول
تخصص ايتدى (ثم استوى على العرش الرحمن) بعده عرش اوزره استيلاء ايتديكه اول رحمانيتله
متصفدر (فاسئل به خبيرا) ايمدى ذكر اولنان خلق وكرك استوادن عالمه سؤال ايتكه اول
سكا انك حقيقتن خبر ويرهكه اول الله تعاليدر ويا جبريل عليه السلامدر ويا كتب متقدمهده
انى بولان كمسهدر (واذا قيل لهم اسجدوا للرحمن) قچانكه مشركينه رحمن جل شانهيه سجده
ايدك دينلسه ديرلركه رحمن نه شيئدر بز رحمن يمامهدن غيرى رحمن بيلمزكه انكله مرادلرى
مسيلمهٔ كذاب ايدى زيراكه انلر رحمن اسمنى الله تعالىيه اطلاق ايتمزلردى وياخود الله تعالينك
غيرى اراده ايدر ظن ايدوب ديديلركه (أنسجد لما تأمرنا) بزه امر ايتديكك شيئه عرفانمز
يوغيكن سجدهمى ايدهرز (وزادهم نفورا) ورحمانه سجوده امر انلرك دين وايماندن نفورلرينى
آرتوردى (تبارك الذى جعل فى السماء بروجا) عظمت وعلوله متصف اولدى اول بارى جل
شانهكه سماده اون ايكى برج قيلديكه اول كواكبدن سبعهٔ سيارهنك منازليدركه اول برج حمل
وثور وجوزا وسرطان واسد وسنبله وميزان وعقرب وقوس وجدى ودلو وحوتدر اما حمل
وعقرب مريخك ايكى بيتيدر وثور وميزان زهرهنك ايكى بيتيدر وجوزا وسنبله عطاردك ايكى
بيتيدر وسرطان قمرك بيتيدر واسد شمسك بيتيدر وقوس وحوت مشترينك ايكى بيتيدر وجدى
ودلو زحلك ايكى بيتيدر وبو بروج طبائع اربعهيه مقسومهدر اول طبائعدن هر بيته اوچر
برج نصيب اولوركه اكا مثلثات دينور اما حمل واسد وقوس مثلثهٔ ناريهدر وثور وسنبله وجدى
مثلثهٔ ارضيهدر وجوزا وميزان ودلو مثلثهٔ هوائيهدر وسرطان وعقرب وحوت مثلثهٔ
مائيهدر (وجعل فيها سراجا وقمرا منيرا) واول سماده سراج يعنى شمسى خلق ايلدى كوندزده
ضياء ويرر وقمريكه اول كيجهده ضياء ويرر (وهو الذى جعل الليل والنهار خلفة) اول الله
تعالى ليل ونهارى برى برينه خلف وعوض قيلديكه برنده فوت اولان عمل آخرده قضاء
اولنور وياخود ايكيسندن هر برينى صاحبنه مخالف برينى اسود وبرينى ابيض قيلدى ياخود
برى كتسه اول برى كلور ضياء وظلامله وزياده ونقصانله برينى اول برى تعاقب ايدر
(لمن اراد ان يذكر او اراد شكورا) شول كمسه ايچونكه الله تعالينك آلائنى تذكر وصنعتنى
تفكر ايدوب انكيچون بر صانع حكيم واجب بالذات رحيم بالعباددن لابد ايدككنى بيلمك
ديليه ويا اول كمسه ايچونكه الله تعالينك اكا ويرديكى نعمتلره شكر ايتمك ديليه وياخود اول
ليل ونهار ذاكرين وشاكرينه آيت وقت اوله برنده وردنى فوت ايدن كشى اول برنده
تدارك ايده (عباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا) الله تعالينك افاضل عبادى
شول كمسهلردركه سكينه ووقارله يوررلر (واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) قچان سفها

(ويوم يحشرهم ومايعبدون من دون الله فيقول ءانتم اضللتم عبادى هؤلاء ام هم ضلوا السبيل) الله تعالى مشركلرى والله
تعالىدن غيرى عبادت ايتدكلرينى حشر وجمع ايدر اول معبودلرينه ديركه بنم قوللريمى سزمى آزدرديكز يوخسه كندولريمى
مرشد نصيحتندن اعراضله طريق ١٥٥ حقدن آزديلر (قالوا سبحانك ما كان ينبغى لنا ان نتخذ من دونك
من اولياء ولكن متعتهم
واباءهم حتى نسوا الذكر
وكانوا قوما بورا) مشركلرك
آلهه اتخاذ ايتدكلرى
هرنه ايسه ديهلركه يارب
بز سنى شريك وشبيهدن
تنزيه ايدهرز بزه لايق
اولمديكه سندن غيريسنى
دوست طوتهلم ولكن
سن انلرى وبابالرينى دنياده
اموال واولاد وسائر
نعمتلرله متاعلندردك تاكه
سنك ذكرينى اونودوب
وآيتلريكى تفكردن غافل
اولديلر بناءً عليه انلر حكم
وقضاكله قوم هالكيندن
اولديلر (فقد كذبوكم
بما يقولون فما تستطيعون
صرفاً ولانصراً ومن يظلم
منكم نذقه عذاباً كبيراً)
انلره دينيلهكه ايشته آلهه مز
ديديككز معبودلركز
سزى تكذيب ايتديلر
اول معبودلركز سزدن
نهعذاب دفعنه ونهياردمه
قادر اولورلر سزدن كيمكه
شرك كتورمكله نفسنه
ظلم ايدر اكا عذاب كبيرى
دادندروب جهنمده تأبيد
ايدهرز (وما ارسلنا قبلك
من المرسلين الا انهم ليأكلون الطعام ويمشون فى الاسواق وجعلنا بعضكم لبعض فتنةً اتصبرون وكان ربك بصيراً) يا محمد
بز سندن مقدم كوندرديكمز رسوللر طعام ييرلر وبازارده كزرلردى وبعضكزى بعضكز ايچون بليه وتجربه قيلدقكه آيا
اول ابتلايه صبر ايدرميسكز ربك عزشانه صبر ايدهنى وجزع ايدهنى كوروب اكا كوره جزا ايدر * ديديكه ابوجهل

انلره كراهت اولنور شيئله خطاب ايتسهلر ديرلركه سزدن تسليم ايدرز سزدن نه خير ونه شر
ديلرز وياخود قول سديله اذى واثمدن سالم اولورز * ايمدى مراد سفهادن اغضاء وكلامده
انلركله مقابلهيى تركدر (والذين يبيتون لربهم سجدا وقياما) شونلركه ربلرى جل شانه ايچون
صلاتده ساجدين وقائمين كيجهلرلر ابن عباس رضى الله عنهما ايدر بركمسهكه عشاء اخيرهدن صكره
ايكى ركعت ويا اندن اكثر نماز قيله لله ساجد وقائم كيجهلر وبركمسهكه كيجه نمازنده قرآندن
برشيء اوقوسه اكرچه قليلده لله ساجد وقائم كيجهلر * قال النبى صلى الله عليه وسلم من صلى
العشاء فى جماعة كان كقيام نصف ليل ومن صلى الفجر فى جماعة كان كقيام ليلة * پيغمبر عم عليه
السلام ايدر بركمسهكه يتسو نمازين جماعتله قيله كيجهنك نصفنى قيام كبى اولور واولكه صباح
نمازينى جماعتله قيله اول كيجهيى قائم كبى اولور (والذين يقولون ربنا اصرف عنا عذاب جهنم
ان عذابها كان غراما) وشونلركه خلقله حسن مخالقه وعبادت حقده اجتهادلريله بيله الله تعاليدن
قورقوب ديرلركه يا ربنا بزدن جهنم عذابنى صرف ايتكه اول هلاك وخسران لازم اولور انك
صرفيله الله تعالىيه ابتهاللرى واعماللرينه اعتدادلرى واستمرار احواللرينه وثوقلرى اولمديغيچوندر
(انها ساءت مستقرا ومقاما) اول جهنم قرار واقامته چركين موضع اولور (والذين اذا انفقوا
لم يسرفوا ولم يقتروا وكان بين ذلك قواما) وشونلركه نفقهده اسرافله حدى تجاوز ايتمزلر
وتضييقله قتردخى ايتمزلر بلكه انفاقلرين اسراف وقترينننده وسط ايدرلر * علماء اسراف واقتارده
اختلاف ايتديلر بعضيلر ديديكه اسراف اولدركه معصيته انفاق اولنه اكرچه قليل ايسهده واقتار
حق الهى منعدر پس بواجلدن اشبو آيتك تفسيرنده حسن ديديكه يعنى مال لرين معاصىيه انفاق
ايتمزلر وفرائضدن امساك دخى ايتمزلر وبرقوم ديديلركه اسراف انفاقده حدى تجاوز ايدوب
تبذيره ايركورمكدر واقتار ايسه لابدمنهده تقصيردر بررجل رجل آخره ديديكه اسرافده
خير اولمز اول ديديكه خيرده اسراف اولمز پس بواجلدن دينلديكه اكر بركمسهنك ابوقبيس طاغى
دكلو التونى اولوب سبيل اللهه انفاق ايتسه مسرف اولمز واماكه اندن بردرهمى معصيته انفاق
ايتسه مسرف اولور * يزيد بن ابى حبيب اشبو آيتده ايدر صحابهٔ كرام رضى الله تعالى عنهم اجمعين
طعامى تنعم ولذت ايچون يمزلردى وثوبى جمال ايچون كيمزلردى بلكه طعامله مرادلرى
جوعلرين سد ايدوب رب تعالينك عبادتنه قوى اولهلر وثيابله مرادلرى عورتلرين انكله
اورتهلر واسى وصوقدن بدنلرين قوروبهلر عمر بن الخطاب رضى الله عنه ديرديكه كشىيه
بو اسراف يتركيم هر اشتهاء ايتديكى شيئى اشترا واكل ايده (والذين لايدعون مع الله الها
آخر ولايقتلون النفس التى حرم الله الا بالحق ولايزنون) ودخى شونلركه الله تعالى ايلهبيله
اله آخر ادعا ايتمزلر والله تعالى قتلنى حرام ايتديكى نفسى قتل ايتمزلر مكركه اوچ خصالك
بريله اوله يا ردت ويا زناى احصان ويا قصاصله اوله وزنا دخى ايتمزلر * ابن عباس رضى الله

ووليد وامثالى بلال وصهيب وخباب وسائر فقرا رضى الله عنهم مؤمنلرى كوروب بربرلرينه ديرلر ايديكه بزلر دخى اسلامه
كلوب بونلر كبيى اولهلم ديو استهزا ايدرلردى فقرايى اغنيانك بو كلام واستهزالرينه ابتلا ايله صبر ايتملرى حقنده بو آيت كريمه
نازل اولدى (وقال الذين لا يرجون لقاءنا لولا انزل علينا الملئكة اوترى ﴿١٥٦﴾ ربنا لقد استكبروا فى انفسهم وعتوا
عتوا كبيرا) شونلركه منكر حشر اولوب بزم عذابمزه ملاقى اولهجقلرينى اميد ايتمينلر ديديلركه نيچون بزه پيغمبر ملائكه كلمدى ياخود محمدك صدقنى خبر ويرر ملك كلمدى ونيچون ربمزى كورمدككه محمدى تصديق ايچون بزه كلام سويليدى انلر تحقيق نفسلرنده تعظم ايدوب كمال كبرله حدلرينى تجاوز ايتديلر (يوم يرون الملئكة لا بشرى يومئذ للمجرمين ويقولون حجرا محجورا) موت ياحشر كوننده آنلر عذاب ملكلرينى كورهلر ملائكه اولكون مؤمنلرى جنتله تبشير ايدوب كافرلره بشارت يوقدر ديهلر وسزه بشارت وجنت حرام محرم اولدى ديهلر (وقدمنا الى ما عملوا من عمل فجعلناه هباء منثورا) كافرلرك خير صورتنده ايشلدكلرى صلهٔ رحم واطعام فقرا واكرام يتيمان كبى عملرينى قصدله ذره كبى هوايه ويروب ابطال ايدهرز * زيرا
قبول اعمال ايمانه منوطدر (اصحاب الجنة يومئذ خير مستقرا واحسن مقيلا) اولكونده اهل جنتك
قرارگاهلرى خيرلو ونصف نهار راحتلرى احسندر * يعنى اول نهاردن قوشلغهدك حشر وحسابلرى تمام اولوب نصف
نهارده جنتده راحت اوزرهدرلر (ويوم تشقق السماء بالغمام ونزل الملئكة تنزيلا) واولكونده بلوتله سما يارلوب ملكلر

عنهما ايدر اهل شركدن برجماعتكه قتل وزنايه اكثار ايتمشلردى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه
كلوب ديديلركه سنك سويلديكك ودعوت ايتديكك نه كوزلجك اولور لكن بزم اشبو اشلديكمز قتل
وزنايه كفارت وارميدر بزه خبر ويرسيدك اويله اولسه انلره جوابده بو آيت ودخى * يا عبادى
الذين اسرفوا) آيتى نازل اولدى حق جل وعلا افاضل عباد ايچون اصول طاعاتى اثباتدنصكره
امهات معاصى يى نفى ايلديكه انكله انلرك كمال ايمانلرين اظهار واجر مذكور اشبو امور بيننى جامع
اولنلره موعود ايديكنى اشعار اوله وانك اضدادى كفره يه اولمسنى تعريض اوله اويله اولسه انلرى
تهديد ايچون وعيدله تعقيب اولنوب ديلديكه (ومن يفعل ذلك يلق اثاما) بركمسه كه اشبو مذكوراتدن
برشيء ايشليه اول اثمك جزاسنه ملاقى اولور * ديلديكه اثام جهنمده بربئردركه اكا اهل نارك صديدى
سيلان ايدر (يضاعف له العذاب يوم القيامة ويخلد فيه مهانا) يوم قيامتده اكا عذاب تضعيف
اولنور وعذابده مهان اولديغى حالده دائم قالور * زيراكه مشرك هم شركى وهم معاصيسى
اوزره تعذيب اولنديغى سببدن عذابى مضاعف اولور (الا من تاب وآمن وعمل عملا صالحا
فاولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات) مكر اول كمسه كيم كناهنه توبه ايده والله تعالى يه ورسولنه
ايمان كتوره وتوبهدنصكره كنديله رب تعالى بيننده عمل صالح ايشليه * ايمدى اول صفاتله
متصفلرك الله تعالى سيئاتلرين حسناته تبديل ايدر سوابق معاصيلرينى توبه ايله محو ايدوب
مكانه لواحق طاعتلرينى اثبات ايدر وياخود نفسلرندهكى ملكهٔ معصيتى ملكهٔ طاعته تبديل
ايدر وياخود اندن سبقت ايدن شيئك اضدادينى اكا توفيق ايدر وياخود هر عقابك يرينه
ثواب اثبات ايدر (وكان الله غفورا رحيما) الله تعالى انلرك توبهدن اول ايشلدكلرى ذنوبى
مغفرت ايدر وتوبهدنصكره انلره رحمت ايدر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر يوم قيامتده
حضور حقه بررجل كتوريلوب ملائكهيه دينلهكه اكا ذنوبك صغائرينى عرض ايدوب
كبائرينى كيزلكنز اويله اولسه اكا دينلهكه فلان كونده شونك وشونك كبى ذنب ايشلدكى
اول ايسه انكار ايتميوب اقرار ايليه حالبوكه اول كبائرى ذكر اولنمسندن خوف ايده اندن
الله تعالى ديهكه انك هر سيئهسى يرينه حسنه ويرك اويله اولسه اول رجل ديهكيم بوذكر
اولنان غيرى بنم ذنوبم واردركه انى بو محلده كورمزم پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم انك
بو قولنى حكايت ايتديكنده ضحك ايتدى حتىكه نواجذ شريفهسى ظاهر اولدى (ومن تاب
وعمل صالحا فانه يتوب الى الله متابا) بركمسهكه معاصيدن توبه ايده انى ترك واكا ندامتله عمل
صالح ايشليه * ايمدى اول كمسهكه الله تعالى يه رجوع ايدر انك عندنده مرضى وخطالرى مكفر
وثواب حاصل اولديغى حالده * ايمدى اولكى توبه شركدن رجوعدر وبو ايكنجى توبه الله تعالى يه
جزاء ومكافات ايچون رجوعدر (والذين لا يشهدون الزور) وشونلركه شهادت باطلهيى اقامت
ايتمزلر وياخود محاضر كذبه حاضر اولمزلر * زيرا مشاهدهٔ باطل باطلده شركتدر وياخود

زمينه اينرلر * ديلديكه يدى كوكلرك بالاسندن بركران وغليظ بياض بلوت پيدا اولوب آسمانك هربرينه دوشدكجه شق
ايدر وملكلر اللرنده صحايف اعمال عبادى طوتوب نزول ايدرلر (الملك يومئذ الحق للرحمن وكان يوما على الكافرين عسيرا)
اولكونده پادشاهلق وحكم وقضا الله ﴿١٥٧﴾ تعالى يه منحصر وثابتدر واولكون كافرلره زيادهدشوار وعسرتلو اولدى
(ويوم يعض الظالم على يديه يقول يا ليتنى اتخذت مع الرسول سبيلا) ياد ايله شول كونيكه ظالم فرط حسرتندن اللرينى صيروب ير كاشكى دنياده رسوله اتباعله نجات يولنى آليدم دير * ديلديكه ايكى اللرينى ديرسكلرينه دك ييوب بعده ينه بتوب ينه ييهرك دائم اول عذابله اولهلر * مرويدركه عقبة بن ابى معيط پيغمبر عليه السلامه قوكشو اولمغله آنلرى ضيافته دعوت ايلدى افندمز عليه السلام كلمهٔ شهادت كتورمينجه طعامكدن ييم بيوردى عقبه كلمهٔ شهادت كتوردى ابى بن خلف انك دوستى اولمغله بونك شهادتنى ايشتدكده ياعقبه سن شهادت كتوروب دينكدن دونمشسين ديدى عقبه دونمدم لكن طعامدن ييديكندن بكا عار كلوب سويلدم ديدى ابى ياعقبه سندن راضى اولمم تا آنك يوزينه توكرمينجه ديدى عقبه ملعون پيغمبر عليه
السلام دار الندوهده سجدهده ايكن بو ملعنته جرأت ايلدى كندو توكريكى كندو يوزينه رجوع ايتمكله يوزينى ياقوب
مرد اولنجهيهدك داغى باقى ايدى اوحضرت عليه السلام ياعقبه اكر سنى مكهدن طشره بولورسم باشنى كسرم بيوردى
فى الواقع بدر غزاسنده اسير اولوب مرتضى رضى الله عنه حضرتلرينه قتل ايتدردى واحد غزاسندهده ابى يى كندو اللريله قتل

نوحهيه ويا اعياد مشركينه ويا لهو وغنايه حاضر اولمزلر ويا اهل باطلك باطلنه مساعد اولمزلر
وزورك اصلى برشيئى خلاف صفتيله وصف وتحسينيدركه اول باطلى تمويهدر برشيئله كيم
انى حق ايهام ايدر (واذا مروا باللغو مروا كراما) قچان لغوا وتركى لايق اولنور برشيئه
اوغراسهلر اندن معرضين ونفسلرينى اكا توقفله واهل لغو معاشرتيله تدنيسدن منزهين اولدقلرى
حالده مرور ايدرلر * زيراكه حضور ومشاهده اكا رضايه دليلدر * ايمدى فواحشدن اغضاء
وذنوبدن صفح وتصريحى مستهجن شيئدن كنايه بو قبيلدن اولور (والذين اذا ذكروا بايات ربهم
لم يخروا عليها صما وعميانا) وشونلركه رب تعالينك آيتلريله وعظ وتذكير اولنسهلر اكا قولاق طوتمز
واكا نظر ايتمز اولدقلرى حالده قيام ايتمزلر بلكه اذن واعيه ايله سامعين وعيون داعيه ايله انى
مبصرين اولدقلرى حالده انك اوزره اكباب ايدرلر (والذين يقولون ربنا هب لنا من ازواجنا
وذرياتنا قرة اعين) وشونلركه رب تعالى يه تضرع ايدوب يا ربنا ازواج وذريتمزدن ابرار
صالحين قيلكه انلركله كوزلريمز شن اوله زيرا قچان مؤمنك اهلى طاعة اللهده اكا مشارك اوله
قلبى اكا سونور وكوزى شنلنور شول سببدنكه دينده انلرك كندويه مساعدهلرين كورر
وجنتده انلرك كندويه لحوقن توقع قيلور (واجعلنا للمتقين اماما) وبزى متقيلره امام قيلكه
امر دينده بزه اقتدا ايدهلر * ديلديكه اشبو متماوبدندر يعنى بزه متقيلرى امام قيل وبزى
متقيلره اقتدا ايدر قيل (اولئك يجزون الغرفة بما صبروا) ايمدى انلر مضض طاعات ورفض
شهوات وتحمل مجاهدات مشاقنه صبرلرى سببيله جنتك اعلاى مواضعنده درجه ايله وياخود
جنتده در وزبرجد وياقوتدن دوزلمش غرفهلر ايله جزا اولنورلر (ويلقون فيها تحية وسلاما)
وانلر انده تعمير وسلامتله دعا اولنورلر ملائكه انلر تحيه وتسليمى بربرلرينه ايدرلر وياخود
رب تعالى انلره سلام كوندرر (خالدين فيها) انده دائمين اولدقلرى حالده (حسنت مستقرا
ومقاما) اول نه كوزلجك موضع قرار واقامت اولور (قل ما يعبؤ بكم ربى لولا دعاؤكم) يا محمد
اهل مكه وياعامهٔ ناسه ديكلكه الله تعالى سزى نيلردى ويا انك عندنده قدريكز نه شيء ايدى اكر
اكا دعاكز وياعبادتكز ويا ايمانكز ويا انك سزى ايمانه دعاسى اولمسه قچانكه ايمانه كله سز
قدريكز ظاهر اولور * زيراكه انسانك شرف وكرامتى معرفت ويا طاعتلهدر والا اول
سائر حيوانات مساويدر * ديلديكه يعنى ربم جل شانه سزى خلق ايدوب نيلردى اكر اكا
عبادت وطاعتكز اولمسه زيراكه اول سزى * وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون * قول
شريفى فحواسنجه اكا عبادت ايتمكز ايچون خلق ايدوبدر وبرقوم ديديلركه يعنى ديكلكه ربم
جل شانه سزى مغفرتدن مبالات ايتمزدى اكر انكله بيله آلهه ادعا ايتميديكز * ديلديكه
سزه عذابدن مبالات ايتمزدى اكر شدائدده اكا دعاكز اولمسه وياخود بنم سزه حاجتم
اولديغندن سزى خلق ايتماميشن بلكه انكچون خلق ايتمشينكه بكا سؤال ايدهسز مسئولكزى

ایلدی بو آیتده کندو اللرینی بیکله عذاب اولنان عقبه ایدوکی منقولدر (یا ویلتی لیتنی لم اتخذ فلاناً خلیلا) ای واه که
کاشکی ابی بن خافی دوست اتخاذ ایتمییدم (لقد اضلنی عن الذکر بعد اذجاءنی وکان الشیطان للانسان خذولا) اول بکا
کلدکدنصکره بنی موعظهٔ رسول وکلمهٔ شهادتدن اضلال ایلدی انسان ⟨ ۱۵۸ ⟩ شیطانی انسانی خوار وذلیل ترك
ایدر اولدی (وقال الرسول یارب ان قومی اتخذوا هذا القرأن مهجورا) پیغمبر علیه السلام یارب بو قوم قریش بو قرأنی هذیانه نسبت ایلدیلر دیدی (وکذلك جعلنا لکل نبی عدواً من المجرمین وکفی بربك هادیاً ونصیراً) یا محمد سنك قومکی سکا دشمن قیلدیغمز کبی هر نبی یه دخی مشرکلردن عدو قیلدق ربك تعالی رهنما اقده و دشمنك اوزرینه نصرتده سکا کافیدر (وقال الذین کفروا لولا نزل علیه القرأن جملةً واحدةً کذلك لنثبت به فؤادك ورتلناه ترتیلا) کافرلر دیدیلرکه محمده بو قرأن کتب ثلثه کبی نیچون بردن نازل اولمدی بز انی بویله پراکنده انزال ایتدککه وقت وقت نزولیله سنك قلبکده انك حفظی ممکن وثابت اوله وانی سکا تأنی ومهلتله قرائت ایتدك زیرا سن موسی وعیسی وداود کبی کتابت وقرائت بیلمزسین (ولا
یأتونك بمثل الا جئناك بالحق واحسن تفسیراً) یا محمد مشرکلر هر بار سکا قدح نبوت وطعن قرأن حقنده مثل (شانه)
کتورسه‌لر بز انلری حق جواب واحسن بیان کتورمکله رد ایده‌رز (الذین یحشرون علی وجوههم الی جهنم اولئك شر
مکاناً واضل سبیلا) اول مشرکلر یوزلری اوزره سورینه‌رك حشر وجهنمه سوق اولنورلر انلرك آخرتده مکانلری شر

ویرم وبندن مغفرت دیلیه سز بندخی سزی مغفرت ایدم (فقد کذبتم فسوف یکون لزاما) ای
کافرلر الله تعالی سزی رسولی ایله توحید وعبادتنه دعوت ایتمشیکن سز انی تکذیب ایدوب
دعوتنه اجابت ایتمدیکز * ایمدی اول تکذیبکز سزه عذاب لازم اوایسردر ویا انك اثری
عذاب لازم اولوب یوم بدرده قتلدنصکره روحلرینه عذاب نار تعجیل اولندی

﴿ سورة الشعراء وهی اثنتا عشرة ومأتان آیة مکیة ﴾

﴿ اشبو سوره مکیه در الا سوره آخرنده (والشعراء یتبعهم الغاون) دن سوره تمامنه دکین دکل ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(طسم) دینلدیکه اشبو قسم ویا اسم سوره در * دینلدیکه اول الله تعالی طور سینا وملکیله قسم
ایتدی ابن عباس رضی الله عنهما ایدر پیغمبریمز علیه السلام ایدر الواح موسادن بدل بکا طه
وطواسین * ویرلدی (تلك آیات الکتاب المبین) اشبو آیتلر شول اعجازی وصحتی ظاهر سوره
ویا قرآن آیتلریدر (لعلك باخع نفسك الا یکونوا مؤمنین) یا محمد نفسکه اشفاق ایتکه قومکك
اسلامه کلمدکلرینه حسرتله کندیکی قتل ایتمکل سکا واجب اولان انجق تبلیغدر غیری دکل
(ان نشأ ننزل علیهم من السماء آیة فظلت اعناقهم لها خاضعین) اکر دیلسه‌ك وزانلر اوزره
سمادن ایمانه الجاء ایدر علامت تنزیل ایدردککه رؤسالری اول علامته انقیاد ایده‌لردی
(ومایأتیهم من ذکر من الرحمن محدث الا کانوا عنه معرضین) هر بارکه انلره رحمن جل شانه
طرفندن محمد علیه السلامه وحیله انزالی مجدد قرآندن موعظه وتذکیر کلسه انلر اندن اعراض
ایدر اولدیلر (فقد کذبوا فسیأتیهم انباء ماکانوا به یستهزؤن) انلر تذکیردن اعراضلری
عقبینده انی تکذیب ایدوب تکذیبلرنده امعان ایتدیلر بر حیثیتله که ضمنا مخبر به اولان قرآنی
استهزایه مؤدی اولدی * ایمدی استهزا ایتدکلری شیئك اخبار وعواقبی کلیسردر اول وقتده انك
حق اولوب تصدیق اولنمغه حقیق ایدیکن بیلورلر (أولم یروا الی الارض کم انبتنا فیها
من کل زوج کریم) انلر ارضك عجایبنه نظر ایتمزلرمیکه بز انده هر نوعدن محمود کثیر المنفعه
نبات خلق ایتدککه انك بعضی منفعتده منفرددر وبعضنك ایسه منفعتی غیریله‌در (ان
فی ذلك لآیة) ایمدی اول انواعی انباتده ویا هر برنده آیت واردرکه انی انبات ایدن رب
تعالی قدرت وحکمتنده کامل ونعمت ورحمتی سابقدر (وماکان اکثرهم مؤمنین) حالبوکه
الله تعالینك علم وقضاسنده انلرك اکثری مؤمن دکللردر اول اجلدن بو آیات عظام امثالی
انلره نفع ایتمز (وان ربك لهو العزیز الرحیم) ربك جل شانه کفره‌نك انتقامنه قادر وغالبدر
ورحیمدرکه انلره امهال ایتدی ویاخود کافردن انتقامنده عزیز وتوبه ایدنه رحیمدر
(واذ نادی ربك موسی ان ائت القوم الظالمین) یا محمد ذکر ایت شول وقتیکه ربك جل

و دنیاده یوللری آزغوندر (ولقد آتینا موسی الکتاب وجعلنا معه اخاه هارون وزیراً) بز موسایه توریتی ویردك و اکا
قرنداشی هرونی دعوته واعلای کلمه‌یه معین قیلدق (فقلنا اذهبا الی القوم الذین کذبوا بآیاتنا فدمرناهم تدمیراً) اول
ایکیسنه بزم آیتلرمزی تکذیب ⟨ ۱۵۹ ⟩ ایدن فرعون وقومنه کیدوب دعوت ایدك انلر کیدوب
دعوتلرنده ابا و استکبار ایتملریله بز اول قومی دریای قلزمده غرق ایتدك (وقوم نوح لما کذبوا الرسل اغرقناهم و جعلناهم للناس آیةً و اعتدنا للظالمین عذاباً الیماً) و نوح قومنی طوفانله غرق ایتدك و بر پیغمبری تکذیب ایتمك جمیع پیغمبرلری تکذیب ایتمکدر وانلرك قصه‌سنی ناس ایچون عبرت قیلدق و اول ظالملر ایچون آخرتده دخی عذاب الیم آماده ایلدك (و عاداً وثمود و اصحاب الرس وقروناً بین ذلك کثیراً) ودخی عاد وثمود واصحاب رس و بونلرك بیننده چوق قرنلر هلاك ایلدککه انلرك عددینی الله تعالادن غیری کیمسه بیلمز * مرویدرکه رس بر قیو اسمی اولمغله اول قیو اطرفنده بر قوم بت پرست ایدیلر شعیب علیه السلام انلره دعوتله کلدکده اکا اذا وطغیانلری سببیله اول قیو اطرافنده مال و حیوانلریله فجأة
یره کچدیلر یاخود یمامه‌ده بر قیو اولوب انده ساکنلر نبیلرینی قتل ایتملریله هلاك اولدیلر یاخود بقیهٔ ثمود اولوب سورهٔ
حجده مذکور بئر معطله اهالیسی ایدیلر یاخود انلرك حنظله بن صفوان نام نبیلری اولوب قتل ایتدکلریچون الله تعالی
انلری هلاك ایلدی یاخود اول انطاکیه‌ده بر قیو ایدی قصه‌سی سورهٔ یس‌ده مذکور اصحابی حبیب نجاری قتل ایتدکلریچون

شانه موسایه ندا ایتدیکه واروب کیتمکل شول قومه کیم کفرله وبنی اسرائیلی استعباد واولادلرینی
ذبحله نفسلرینه ظلم ایتدیلر (قوم فرعون) که انلر فرعون وقومی قبطدر (الا یتقون) بندن خوف
ایتمزلرمیکه بنم غیریمه عبادت ایدرلر (قال رب انی اخاف ان یکذبون) موسی علیه السلام دیدیکه
یارب قورقرینکه بنی تکذیب ایده‌لر (ویضیق صدری) وانلرك بنی تکذیبلری سببیله صدرم ضیق
اوله (ولا ینطلق لسانی) ولساننده‌کی عقده سببیله سویلمکه قادر اولمیم (فأرسل الی هارون)
ایمدی قرنداشم هارونه رسالت ویرکه بکا وزیر اولوب رسالتم تبلیغنه بکا مظاهرت ایده (ولهم علی
ذنب فاخاف ان یقتلون) انلرك بنم اوزرمده دعوای ذنبی واردرکه اول موسی علیه السلامك بر
قبطی قتل ایتدیکیدر قورقرینکه رسالتی تبلیغ ایتمدین بنی قتل ایده‌لر (کلا فاذهبا بآیاتنا انا معکم
مستمعون) الله تعالی دیدیکه انلر سنی قتل ایدردکلدر اندن اوتوری کل قرنداشك هارونی سکا وزیر
ایتدم ایمدی ایکیکز بنم آیتلرمله فرعونه وارك بز سزك ایکیکزله فرعون بیننده جاری
اولان کلامی سامعلرز ایکیکزی انك اوزره غالب قیلورز (فأتیا فرعون فقولا انا رسول
رب العالمین) ایمدی ایکیکز فرعونه واروب دیکزکه بز ایکیمز رب العالمین جل شانه‌نك رسولی یز
(ان أرسل معنا بنی اسرائیل) بزمله بیله بنی اسرائیلی فلسطینه ارسال ایت یوخسه انلری
استعباد ایتمکل حالبوکه فرعون انلری درتیوز یلدنبرو استعباد ایدردی اول وقتده بنو
اسرائیل آلتیوز اوتوز بیك کمسنه ایدی اشبو امر الهی ورودندنصکره موسی علیه السلام
مصره واردی هارون علیه السلام مصرده ایدی حالبوکه موسی علیه السلامك اکننده بر
جبهٔ صوف ویدنده عصا ومکتلنی عصانك باشنه تعلیق ایتمشیدیکه زادی انك ایچنده ایدی
کندی اوینه واروب هارونه امر الهی‌یی خبر ویردی همانَدم هارون علیه السلام سمعا
و طاعة دیوب کیجه ایچنده ایکیسی فرعونك قپوسنه واردیلر ودق باب ایدوب بوّابلر
بلمکلشدیلر سز کیمسزکه بو وقتده ملك قپوسین دق ایدرسز دیدیلر انلر ایسه بز رب العالمین
جل شانه‌نك رسولی یز دیو خبر ویردیلر چون بوابلر فرعونه واروب ایکی مجنون قپویه
کلمش بز رب العالمین رسولی یز دیوزعم ایدرلر دیدی فرعون بوابلره ترك ایدك ایرته کوره‌لم
دیدی بر روایتده اول ایکیسی اکا بر ییل ملازمت ایتدیلر حالبوکه کیرمکه چاره ایده‌مدیلر
چون آخر امرده کیروب رسالت الهیه‌یی اکا ایرکوردیلر فرعون موسی‌یی کوریجك بیلدی
(قال ألم نربك فینا ولیدا) فرعون اکا دیدیکه سن بزم منزلمزده صبی ایسلنمدککی (ولبثت فینا
من عمرك سنین) وسنی عمرکدن نیچه ییللر کچنجه بزده لبث ایتدك * دینلدیکه انك انده
مدت لبثی اوتوز ییل ایدی (وفعلت فعلتك التی فعلت وانت من الکافرین) وایشلدیکك
ایشی ایشلدککه اول قبطی‌یی قتل ایتدك شمدی ایسه اول فعلکی ستر ایدرسن ویابنم نعمتمه
کافرلردنسنکه بنم بعض خواصم قتلنه سعی ایدرسك * زیرا اول فرعونك خبازی ایدی (قال

هلاك اولدیلر یاخود «رس» اصحاب اخدودك حفر ایتدكلری اخدود اوله (وكلاضربنا له الامثال وكلاتبرنا تتبیراً) بو امتلردن
هر برینه مقدمكیلرك قصه‌لرنی بیان ایدوب اخافه ایتدك و جمله‌سنی انكارلری سببیله محو وهلاك ایتدك (و لقد اتوا علی
القریة التی امطرت مطر السوء افلم یكونوا یرونها بل كانوا لا یرجون نشوراً) تحقیق كفار قریش شامه

كیدوب كلدكلرنده اهالیسی
اوزرلرینه طاش یاغوب
هلاك اولان لوط قومنك
قریه‌لرندن كچرلر آیا انلر
انی كورمیورلرمی بلكه
اول كافرلر بعث وحشری
امید ایدر اولمدیلر (واذا
رأوك ان تتخذونك الا
هزواً اهذا الذی بعث الله
رسولا) یا محمد اهل مكه
سنی كوردكلری زمان
استهزا ایله الله تعالی‌نك
پیغمبر بعث ایتدیكی
بومیدر دیرلر (ان كاد
لیضلنا عن آلهتنا لولا
ان صبرنا علیها و سوف
یعلمون حین یرون العذاب
من اضل سبیلا) حجت
و دلیل ابرازیله آز
قالدیكه بزی آلهه‌لرمزه
عبادتدن صرف ایدیدی
اكر آلهه‌مز عبادتنده
صابر و ثابت اولمیدق
«بونلرك بو كلام باطلارینه
جواب اوله‌رق حق تعالی
بیوروركه» انلر یقینده عذابی
كوردكاری حینده بیلورلركه
مؤمنلردن و یا انلردن
قنغی فرقه ضلالتده‌در
(ارأیت من اتخذ آلهه هویه
افانت تكون علیه وكیلا) آیا كوردكمی اول كیمسه‌یكه آرزوسنی آلهه اتخاذ ایتمشدر سن اول كمسنه‌یی (مدار)
اول هواسندن حفظ ومنع ایدرمیسین * اویله دكلدر بلكه سكا لازم اولان انجق ابلاغ وانذاردر (ام تحسب ان اكثرهم
یسمعون او یعقلون ان هم الا كالانعام بل هم اضل سبیلا) سن ظن ایدرمیسنكه انلرك اكثری سنك قولكی دیكلیوب

فعلتها اذا وانا من الضالین) موسی علیه السلام ایتدی بن اول ایشی ایشلادیكمده ایشلدم حالبوكه بكا
الله تعالیدن برشیء كلمدیكی سببدن جاهللردن ایدم و یاخود طریق صوابدن تعمدسز آزمشلردن ایدم
(ففررت منكم لما خفتكم فوهب لی ربی حكما وجعلنی من المرسلین) وقتاكه سزدن خوف ایلدم فرار
ایدوب كدیجك ربم جل شانه بكا علم و فهم و نبوت ویردی و بنی مرسللردن قیلدی (وتلك نعمة تمنها
علی ان عبدت بنی اسرائیل) اشبو تربیه بر نعمتدركه انی ظاهرده بكا امتنان ایدرسن حالبوكه اول
حقیقتده بنی اسرائیلك تعبیدك وابنالرینی ذبحله قهركدر * زیراكه اول سببدن بن سنك یدیكه و تربیتكه
دشمش اكرسن انلری استبعاد واولادلرینی ذبح ایتمك اهلمدن بنی تربیه ایدر بولنوردی ویاخود
تربیتك بكا نعمتدر انكله امتنان ایدرسن شول حیثیتدنكه بنی اسرائیل غلمانی قتل ایدوب بنی قتل
ایتمدك و بنی اسرائیلی استعباد ایدوب بنی استعباد ایتمدك ویاخود تربیتكی بكا امتنانمی ایدرسن حالبوكه
قومیمی استعباد ایتدك بر كمسه‌كه قومی اهانت اولنه اول ذلیل اولور * ایمدی بنی اسرائیلی استعبادك
بكا اولان احسانكی حبط ایتدی (قال فرعون وما رب العالمین) فرعون ایتدی یا موسی رب
العالمین نه شیئدركه سن كندینی انك بكا رسولی زعم ایدرسن شیئك جنسندن سؤال ایتدی الله تعالی
ایسه جنسیتدن منزهدر (قال رب السموات والارض وما بینهما ان كنتم موقنین) موسی علیه
السلام اكا جوابده الله تعالینك شول افعالنی ذكر ایلدیكه خلق انك مثلنی اتیاندن عاجز اولور
دیدیكه اول سموات وارض وما بینهمانك ربیسیدر اكر اشبو كورینن اشیایی ایقان ایدرسه‌كز
جمله خلائقك الهی الله تعالی ایدیكنه دخی ایقان ایدرسز موسی علیه السلام انی دیجك اكا
جوابده فرعون متحیر اولوب (قال لمن حوله الا تستمعون) حولنده‌كی اولان اشراف قومنه
دیدیكه موسانك جوابك ایشیدرمیسنزكه بن اكا ربك حقیقتندن سؤال ایدرم اول ایسه بكا
انك افعالن ذكر ایدر و یاخود انی رب سموات زعم ایدر اول ایسه ذاتنده واجبهٔ متحركه‌در
نكیم اول دهریه مذهبیدر و یاخود انك مؤثر احتیاجی معلوم دكلدر (قال ربكم ورب آبائكم
الاولین) موسی علیه السلام بیانده زیاده ایدوب دیدیكه اول سزك و آباء اولینكزك ربیسیدر
تعمیمدن صكره انفس وآبالریله تخصیص * زیراكه عاقل كشی‌یه اقرب منظور نفسی و والدیدر
فرعون كندینك مغلوب اولدیغن بیلوب (قال ان رسولكم الذی ارسل الیكم لمجنون)
جلیسلرینه دیدیكه اشبو سزه ارسال اولنان رسولكز مجنوندر بن اكا برشیئدن سؤال ایدرم
اول ایسه بكا آخردن جواب ویرر و اكا رسول دیمسی سخریه طریقی اوزره‌در ویاخود
اول بر كلام سویلركه بز انی تعقل ایتمزز و صحتی بیلمز حالبوكه انلرك عندنده اعتقادی انلرك
اعتقادنه موافق اولمیان كشی عاقل دكلدر موسی علیه السلام بیانده زیاده ایدوب (قال
رب المشرق والمغرب وما بینهما ان كنتم تعقلون) دیدیكه اول مشرق ومغرب وما بینهمانك
ربیسیدر هر كون كوررسزكه اول شمسی مشرقدن كتورر واولكی كون مدارنك غیری

فهم ایده‌لر و ابراز ایتدیكك توحید دلیللرینی تعقل ایده‌لر انلر انجق حیوانلر كبی بلكه حیوانلردن زیاده ضلالتده‌درلر *
زیرا حیوانلر كندولره نفعی اولان كمسنه‌یه انقیاد ایدرلر وضرر كله جك شیدن اجتناب ایدرلر (الم تر الی ربك كیف
مد الظل ولو شاء لجعله ساكناً ثم جعلنا الشمس علیه دلیلا ثم قبضناه الینا قبضاً یسیراً) ربك جل شانه‌نك صنعتنه

نظر ایتمزمیسنكه طلوع شمسله
طلوع فجر بیننده اولان
كولكه‌یی نیجه مد ایتدیكه
« اصل ظلمت طبعه ثقلت
ویرمكله طلوع شمسه‌دك
اولان اول كولكه طبعه فرح
ویرر زمان فیض وغایت
خوش وقتدر بناء علیه
جنت ظل ممدود ایله
ایله وصف اولندی » اكر
الله تعالی دیلسه اول
ظلی ثابت ایدوب شمسله
كتمز قالوردی بعده
سایه بیلنمك ایچون
كونشی او ظله دلیل
قیلدق « زیرا شمس
اولمسه سایه بیلنمزدی «
صكره شمسك ارتفاعیله
سایه‌یی آزار آزار
قبض ایتدك «كه انكله
عالمك مصالحی نظام بوله
اكر اول ظل دفعة
قبض اولنسه ناسك
اكثر منافعی معطل
اولوردی » (هو الذی
جعل لكم اللیل لباساً
والنوم سباتاً وجعل النهار
نشوراً) اول الله تعالیكه
سزكچون كیجه‌یی لباس
قیلدیكه انده راحت
ایده‌سز و اویقویی دخی سكونت وآرام قیلدی وكوندزی معاشكز طلبنه حركتكز ایچون قیلدی (وهو الذی ارسل
الریاح بشراً بین یدی رحمته وانزلنا من السماء ماءً طهوراً) اول الله تعالیكه رحمتی اولان یغمورك اوكنده روزكارلری
مژده‌جی كوندردی وكوكدن ماء طهور سه انزال ایتدی (لنحیی به بلدة میتاً ونسقیه مما خلقنا انعاماً واناسی

مدار اوزره تحریك ایدر حتی‌كه مغربه ایركورر بر وجه نافع اوزره‌كه انكله امور كائنات
انتظام بولور اكر عقلكز وار ایسه بونك فوقنده سزه جواب اولمدیغن بیلورسز بعده فرعون
كندینك حجتله ملزم و جوابده عاجز اولدیغن كوردی جباره طریقی اوزره عفو میل ایدوب
(قال لئن اتخذت الها غیری لاجعلنك من المسجونین) دیدیكه اكر بندن غیری آله اتخاذ
ایدرسك سنی مسجونیندن قیلورم بنم مسجونمده اولنلرك حالنی ایسه بیلورسن * دینلدیكه انك
سجنی قتلدن اشد ایدیكه اول مسجونلرینی برهوهٔ عمیقه‌یه براغور موتنه دكین انده الیقوردی
وانك الوهیته ادعاسی ظن اولنوركه اول دهریه اعتقادنده ایدیكم بر كمسنه قوة طالعیله بر قطره
مالك اولوب امرنه تولی ایده اول انلرك زعمنده اول قطرك اهلی اكا عبادت ایتمكه مستحق
اولور (قال أولو جئتك بشیء مبین) موسی علیه السلام ایتدی بكا اول فعل ایدرمیسن
اكرچه صدق دعوامی مبین شیء كتورر سمده اول معجزه‌در كیم صانعك وجود و حكمتنه
دلالتله مؤدی نبوت صدقنه دلالت بینن جامعدر موسی علیه السلام انی دیدی زیراكه اخلاق
ناسك شاننداندركه انصافه سكون وحقه بعد البیان اجابت ایده (قال فأت به ان كنت من
الصادقین) فرعون ایتدی ایمدی اول شیء كتور كل اكر نبی اولدیغكده و یا نبوت دعواسنده
صادقلردن ایسك * زیراكه نبوت دعواسنه حجتدن لابددر (فالقی عصاه فاذا هی ثعبان مبین)
موسی علیه السلام نم دیوب الندن عصاسن یره براقدی كورلسه اول ثعبانیتی ظاهر ایدی
بوخسه سحرله صورتده ثعبانه بكزمش صورت دكل * روایت اولندیكه اول بر میل دكلو
سمایه مرتفع اولوب فرعونه ایتدی فرعون موسی علیه السلامه سنی ارسال ایتدك ربك
حقیچون انی اخذ ایت چون موسی علیه السلام انی اخذ ایتدی نه اولكی هیئتنده عصایه
تحویل ایتدی فرعون ایتدی اشبو كوریلندن غیری دخی برشیئك وارمیدر نم دیوب الن
كوستردی فرعون دیدیكه بونده نه وار (ونزع یده فاذا هی بیضاء للناظرین) اویله اولسه
موسی علیه السلام الن قولتغی التنه صوقوب كیرو چیقاردی كورسه‌لركه اول بیضادر قریب
اولدیكه شعاعی ابصاری غشی و افقی سد ایده (قال للملاء حوله ان هذا لساحر علیم)
فرعون حولنده اولان اشراف قومنه دیدیكه اشبو سحر علمنده فائقدر (یرید ان یخرجكم من
ارضكم بسحره فماذا تأمرون) مراد ایدركه سحریله سزی ارضكزدن مصردن چیقاره بكانه
اشارت ایدرسزكه انی ایدم سلطان معجزه اكا قهر ایدوب دعوای ربوبیتدن انی حط
ایتدی حتی‌كه قومنك مؤامره‌سنه وانلر ایله ایتماره وموسادن تنفیره وانی ملكی اوزره
ظهورك استشعارنی اظهاره احتیاج ایتدی (قالوا ارجه واخاه) دیدیلركه موسایی وقرنداشنی
تأخیر ویا حبس ایله (وابعث فی المدائن حاشرین) مدینه‌لریكه شرطیلر كوندركل كه بولدقلری
سحره‌یی حشر ایده‌لر (یأتوك بكل سحار علیم) هر ساحری كتوره‌لركه سحر فننده انلر

کثیراً) تاکه بلدهٔ میته‌یی اول یغمورله احیا ایده‌رزکه نباتات بتر و خلق ایتدیکمز حیوانات و بادیه‌ده اولان چوق انسانی
اول مطرله صواریرز * بز بو یغموری انسانلرك بیننده بعضا بر بلده‌ده وبعضا بشقه بلده‌ده وبعضاً اوقات مختلفه‌ده وبعضاً
ایری وبعضا اوفق دانه‌لو درلو درلو وجهله صرف ایتدك تاکه ١٦٢ قدرتمزی تفکر ایدوب شکر ایده‌لر
ناسك اکثری شکردن ابا
ایدوب کفران نعمتده اولدیلر
(ولو شئنا لبعثنا فی کل قریة
نذیراً فلا تطع الکافرین
وجاهدهم به جهاداً کبیراً)
اکر بز مراد ایدیدك هر
بلده‌یه بر قورقودیجی پیغمبر
کوندررردك ● لکن سنك
شانکه تعظیم ایچون نبوتی
سنده ختم ایدوب کافهٔ ناسه
قیامته‌دك سنی مبعوث
قیلدق ● ابلاغی ترکله
کافرلره اطاعت ومداهنه
ایتمه وآنلره قرآن وشمشیر
ایله شدت اوزره جهاد
ومقابله ایله (وهو الذی
مرج البحرین هذا عذب
فرات وهذا ملح اجاج
وجعل بینهما برزخاً
وحجراً محجوراً) اول
الله تعالی که ایکی بحری
بر برینه ملاصق وملاحق
ایتدی بریسی شربه شایان
طاتلو واول بریسی توزلو
وآجی ● رشیدود میاطده
نیل ایله آقدکز و سائر کبی
بوایکی بحرك بیننده برزخ
وحدمقدر قیلدیکه بربرینه
غلبه ایتمیه‌لر (وهو الذی
خلق من الماء بشراً فجعله
نسباً وصهراً وکان ربك قدیراً) اول الله تعالی که طینهٔ آدمی صو ایله تخمیر ایدوب بشر خلق ایتدی یاخود ماء منیدن بشر (ربنا)
خلق ایتدی وآندن ارکك اولانلر اقرباء نسب وقز اولانلر اقرباء صهر اولدی یعنی داماد وانشته کبی ربك تعالی ذکور
واناث خلقیله قدرتنده بلیغ اولدی (ویعبدون من دون الله مالا ینفعهم ولا یضرهم وکان الکافر علی ربه ظهیراً) مشرکلر

اندن افضل اوله‌لر (فجمع السحرة لمیقات یوم معلوم) یوم معلومده سحره جمع ایدیلدیکه انلر یتمش
ایکی بر روایتده یتمش بیك ایدیلر یوم زینتده ضحی وقتنه کیم اول تعیین اولندی (وقیل للناس هل
انتم مجتمعون) اهل مصره دینلدیکه جمع اولندیکز میکه ایکی فریقك فعلنه نظر ایده‌سز (لعلنا
نتبع السحرة ان کانوا هم الغالبین) تاکه سحره‌یه اتباع ایده‌وز اکر موسی‌یه غلبه ایدرلرسه *
دینلدیکه انلرك مقصودلری موسی‌یه اتباع ایدی یوخسه سحره‌یه دکل اوبله اولسه کلاملرین
مساق کنایه‌ده سوق ایتدیلر (فلما جاء السحرة قالوا لفرعون أئن لنا لاجراً ان کنا نحن الغالبین) سحره
کلنجك فرعونه دیدیلرکه بزه جعل وارمیدر اکر موسی‌یه غالبین اولورسه‌وز (قال نعم وانکم
اذاً لمن المقربین) فرعون دیدیکه نعم اوزریمه سزکچون جعل اولورکه اکر موسی‌یه غالب اولورسه
کزبنم قتمده جلوسده مقربلرمدن اوله‌سز بکا ناسدن اول کیروب صکره چیقه‌سز (قال لهم موسی
القوا ما انتم ملقون) موسی علیه السلام سحره‌یه دیدیکه القا ایده‌جککز شیئی القا ایدك حالبوکه
سحره اندن ابتدا سنمی القا ایدرسن یوخسه بزمی القا ایده‌لم دیو مقدما تأدبا استئذان ایتدیلر *
موسی علیه السلام دخی انلره تأدبلری مقابله‌سنده تقدمه اذن ویردی (فألقوا حبالهم وعصیهم
وقالوا بعزة فرعون انا لنحن الغالبون) اوبله اولسه سحره اهل جاهلیه طریقی اوزره
فرعونك عزتنه اقساملرندن صکره آلات سحرلری اولان حبال وعصیلرین القا ایدوب
تفاؤلا بز موسی وهارونه غالبلرز دیدیلر (فألقی موسی عصاه فاذا هی تلقف ما یأفکون)
انلردن صکره موسی علیه السلام دخی عصاسین القا ایدیجك کوردیلرکه شول تمویه وتزویرله
ناسه حیات تخییل ایتدکلری حبال وعصیلرین موسی علیه السلامك عصاسی ثعبان اولوب
یوطدی (فألقی السحرة ساجدین) اوبله اولسه سحره الله تعالی‌یه سجده ایتمکله القا اولدیلر
(قالوا آمنا برب العالمین) عالملرك ربیسی جل شانه‌یه ایمان کتوردك دیدیلر (رب موسی
وهارون) که اول موسی وهارونك ربیسیدر (قال آمنتم له قبل ان آذن لکم انه لکبیرکم
الذی علمکم السحر فلسوف تعلمون) فرعون سحره‌یه دیدیکه سزه بن اذن ویرمدین اکا
ایمان کتوردیکز اول سزك کبیریکزدرکه سزه سحره تعلیم ایلدی بعضی تعلیم ایدوب بعضنی
کیزلدی تاکه علم سحر قوتیله سزه غلبه ایده‌سز ایسه اکا اغترار ایدوب انی معجزه ایله سزه
غلبه ایتدی ظن ایتدیکز حالبوکه امر اول ظنکز کبی دکلدر * فرعونك بو قوایله مرادی
قومنه تلبیس ایدی تاکه انلر سحره‌نك ایمانی بصیرت وظهور حق قوتیله اولمسین اعتقاد ایتمیه‌لر *
ایمدی اول فعلکزك وبالنی بیلیسرسز (لاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف ولاصلبنکم اجمعین)
ایمدی هر بریکزك صاغ الیله صول ایاغن کسوب جمیعکزی شاطیء بحرده صلب ایدرم
(قالوا لا ضیر انا الی ربنا منقلبون) سحره اکا دیدیلرکه سنك بزه اول فعلکده ضرر یوقدرکه
زیرا ربمز جل شانه‌یه رجوع ایدرز اکا ایمانمز سببیله بزی اثابه ایدر (انا نطمع ان یغفر لنا

الله تعالیدن غیری‌یه عبادت ایدرلرکه انلره عبادت ایتملریله اکا نفع ایده‌مزلر وعبادت ایتملریله ضرر دخی ایده‌مزلر
کافرلر ربلرینه عصیانله شیطانه معین وظهیر اولدیلر (وما ارسلناك الا مبشرا ونذیرا) یا محمد بز سنی انجق مؤمنلری جنتله
مژده‌لیجی وکافرلری جهنمله قورقودیجی ١٦٣ کوندردك (قل ما اسئلکم علیه من اجر الا من شاء
ان یتخذ الی ربه سبیلا)
دیکه تبلیغ رسالتم اوزره
سزدن اجرت استمم مکر
شول کمسنه که ربیسی
عز شانه‌نك رضاسنی طلب
ایله ایمانه کلوب طوغری
یولی اخذ ایده ● اول بکا
اجرتدرکه هر پیغمبره
صلحای امتیله برابر اجر
ویریلور ● (وتوکل
علی الحی الذی لا یموت
وسبح بحمده وکفی به
بذنوب عباده خبیرا)
انلرك اجرلرندن استغنا
ایله موت ایرشمز حی
باقی اولان الله تعالی‌یه
توکل ایله وانی حمد ایله
نقصان صفاتدن تنزیه
ایله اول الله تعالی
عبادینك ظاهر وباطن
کناهنه خبیر وجزاسنه
کافیدر (الذی خلق
السموات والارض وما
بینهما فی ستة ایام ثم
استوی علی العرش الرحمن
فسئل به خبیرا) اول
الله تعالی که قدرتیله
سموات وارضی وبینلرنده
اولان کائناتی التی
کونده خلق ایلدی بعده
عرش اوزره استیلا ایلدیکه اول رحمانیتله موصوفدر اول خلق واستوایی انلردن خبیر اولندن سؤال ایله ● اول
جبرائیل علیه السلام اوله ● (واذا قیل لهم اسجدوا للرحمن قالوا وما الرحمن انسجد لما تأمرنا وزادهم نفورا)
مشرکلره رحمانه سجده ایدك دینلدکده انلر رحمان اسمی الله تعالی‌یه اطلاق اولندیغنی بیلیوب رحمان نه‌شیدر سنك بزه

ربنا خطایانا ان کنا اول المؤمنین) زیرا بز طمع ایدرزکه ربمز جل شانه شرك وسحردن ایتدیکمز
خطالریمزی مغفرت ایده زمانمزده سنك اتباعکدن موسی‌یه اول ایمان کتوردیکمز ایچون (واوحینا
الی موسی ان اسر بعبادی انکم متبعون) بز موسی‌یه وحی ایتدککه عبادم بنو اسرائیله کیجه مصردن
چیقوب کیتکه فرعون وجنودی سزی خروجدن منع ایچون اردیکزه دوشوب کیدیسرلردر *
ابن جریح ایدر الله تعالی موسی علیه السلامه وحی ایتدیکه بنو اسرائیلدن هر درت بیت اهلنی بر یرده
جمع ایده بعده قوزیلر بوغزلیوب قانلرندن قپولرینه سوره‌لر وملائکه‌یه امر ایدرینکه اول قاندن
قپوسنه بولاشمش بیته کیرمیه‌لر ملائکه‌یه امر ایدرینکه فرعون وقومنك کندیلرندن ومالرندن
ابکاری قتل ایدرین ودخی بنو اسرائیل خبز فطیر پشورسونلر وکیجه سنکله بوله کیروب تا بحره
ارنجه کتسونلر * بعده امرم نه اولور کوره‌سن انی بنو اسرائیله ایرکوره‌سن چون موسی
علیه السلام وبنو اسرائیل امر اولندقلری کبی ایتدیلر وکیجه بوله کیروب کتدیلر صباح اولنجق
فرعون وقومی کوردیلرکه کندیلردن ومالرندن شو دکلو ابکار قتل اولنوبدر وموسی بنو
اسرائیله مصردن کیدوبدر (فأرسل فرعون فی المدائن حاشرین) هماندم فرعون مدینه‌لرینه
شرطیلر کوندردیکه عساکرین جمع ایده‌لر تاکه بنو اسرائیلك اردنجه کیده‌لر * دینلدیکه اول
زمانده مصر مملکتنده بیك مدینه واون ایکی بیك قریه وار ایدی چون عساکر جمع اولوب کلدیلر
فرعون انلره دیدیکه (ان هؤلاء لشرذمة قلیلون) اشبونلر طائفهٔ قلیله‌در حالبوکه التی یوز بیك ویا
یتمش بیك کشیدیلر فرعونك قومی ایسه لا یحصی ایدی * ایمدی انلری قلیلدر دیمسی کندی
عساکرینه اضافتله ایدیکه مقدمه‌سی یدی یوز بیك ایدی مؤخره‌سین اکا قیاس ایت ویاخود انلرك
قلیل اولمسی اسباط اعتباریله‌درکه انلردن هر سبط قلیلدر (وانهم لنا لغائظون) وانلر افعال
فاسده‌لریله بزی اویکلندردیلر وبزم عادتمز ایسه مفسدینك فسادنی حسمه اسراعدر (وانا لجمیع
حاذرون) وبز اقویا وآلهٔ حربله مستعدلرز (فاخرجناهم من جنات وعیون وکنوز ومقام
کریم) اوبله اولسه اشبو داعیه ایله فرعون وقومنی مصردن چیقاردق شول بستانلردنکه
نیلك ایکی طرفنه مبسوطه وممتده ایدی وانهاردنکه اول بستانلری ایچنه جاری اولوردی
والتون وکومش کنوزندنکه اول ظاهره ایکن حق الهی اندن ادا ایتمدکلری ایچون اکا کنوز
دینلدی * دینلدیکه فرعونك سکز یوز بیك غلامی وار ایدیکه هر بری بر فرس عتیقه بنردیکه
هر بریك بوینده التون طوق وار ایدی ومنازل حسنه ومجالس بهیه‌دنکه اول مقام کریمله
مراد اولندر * دینلدیکه فرعون سریری اوزره جلوس ایتدیکنده قارشوسنه التوندن اوچیوز
کرسی قویوب اوزرلرینه اشراف اوتورر وفوقلرینه دیباجدن قبه‌لر قوریلوردی (کذلك
واورثناها بنی اسرائیل) اشبو منوال اوزره بز انلری مصردن چیقاردق واموال ومنازللرین
بنو اسرائیله ایراث ایتدك (فاتبعوهم مشرقین) وقتاکه موسی علیه السلام وبنو اسرائیل

امر ایتدیکك شیئه بز سجده می ایده رز دیدیلر ورحمانه سجده امری ایماندن نفرتلرینی آرتردی ﴿ تبارك الذی جعل
فی السماء بروجا وجعل فیها سراجا وقمرا منیرا ﴾ اول باری جل شانه عالیدرکه سماده « اون ایکی » بروج وانده شمسی
سراج وقمری کیجه یه ضیا بخش قیلدی ﴿ وهو الذی جعل ١٦٤ اللیل والنهار خلفة لمن اراد ان یذکر
اوارد شکورا ﴾ اول الله
تعالی که لیل ونهاری بر برینه
خلف قیلدی بری کلوب بری
کیدر تاکه انك صنایع وقدرتنی
ذکر وفکر ونعمتلرینه
شکر مراد ایدن کسنه یه
دلیل اوله ﴿ وعباد الرحمن
الذین یمشون علی الارض
هونا واذا خاطبهم
الجاهلون قالوا سلاما
والذین یبیتون لربهم
سجداً وقیاما ﴾ الله
تعالی نك مقبول قوللری
انلردرکه یریوزنده
سکینه ووقار ایله یوررلر
جاهللر انلره بی ادبانه
خطاب ایتدکلرنده انلر
جوابلرنده معارضه دن
اعراض وقول سدید
ولین ایله کناهدن سالم
اولورلر وانلردرکه ربلری
ایچون سجده وقیامله
یعنی نمازله کیجه لرلر
﴿ والذین یقولون ربنا
اصرف عنا عذاب جهنم
ان عذابها کان غراما
انها ساءت مستقرا
ومقاما ﴾ انلرکه خلقله
حسن معامله وکیجه لری
عبادت حقله کچوررکن
یاربنا بزدن جهنم عذابنی دوندر تحقیق عذاب جهنم دائم وشدید اولدی دیرلر اول جهنم قرار واقامته نه قبیح محلدر ﴿ اذ ﴾
﴿ والذین اذا انفقوا لم یسرفوا ولم یقتروا وکان بین ذلك قواما ﴾ وشونلرکه مالارینی انفاق ایتدکلرنده اسراف ایتمزلر وامساك
دخی ایتمزلرکه اسرافله خست بیننده اعتدال اوله ﴿ والذین لایدعون مع الله الها آخر ولایقتلون النفس التی حرم الله الا

کیجه دن کتدیلر فرعون وجنودیله انلره طلوع شمس وقتنده ایردیلر ﴿ فلما تراءا الجمعان قال
اصحاب موسی انا لمدرکون ﴾ وقتاکه بنو اسرائیل وقوم فرعون بری برلرینه مقابل اولوب کورشدیلر
موسانك اصحابی یعنی بنو اسرائیل دیدیلرکه بز ایریشلدك ویاخود انلرك یدلرنده هلاکه ایریشرز
﴿ قال کلا ان معی ربی سیهدین ﴾ موسی علیه السلام دیدیکه انلر سزه ایریشور دکللردر * زیراکه
الله تعالی سزی انلردن خلاصی وعد ایدوبدر ربم جل شانه نك علم وحفظی بکا در طریق نجاتی بکا
هدایت ایدر * وقتاکه موسی وبنو اسرائیل بحره ایردیلر ریح وبحر هیجان ایتدی طاغلر کبی
امواجنی طشره براغوردی یوشع علیه السلام دیدیکه یا کلیم الله قنده کتمکه امر اولندك حالبوکه
آردیمزدن فرعون ایردی واو کیمزه ایسه بحر حائل اولوب طوردی موسی علیه السلام دیدیکه
اشبو بحره کیرمکه امر اولنمشم همانده یوشع علیه السلام بحره کیردی وجانب آخره ایردی حالبوکه
ماء دابه سنك حافرنی اورتمدی * برروایتده موسی علیه السلام دیدیکه بورایه امر اولندم لکن
بیلمزم که نیجه ایدم ﴿ فاوحینا الی موسی ان اضرب بعصاك البحر فانفلق فکان کل فرق کالطود
العظیم ﴾ اوبله اولسه بز موسایه وحی ایتدککه عصا کله بحر قلزمی ویا بحر نیلی اورغل اوریجق
بحرك مائی اون ایکی فرقه اولدیکه ارالقلری مسالك ایدی وهر فرقه سی سمایه مرتفع جبل عظیم
کبی ایدی ﴿ وازلفنا ثم الآخرین ﴾ وقوم آخرینی یعنی فرعون قومنی بنو اسرائیله قریب ایتدك
ویاخود ایکی فریقی اول بحرك فرق اولندیغی محلده جمع ایتدك ویاخود فرعون قومنك جمیعن بحره
کیردردك که انلرك هیچ بری قورتلیه ﴿ وانجینا موسی ومن معه اجمعین ﴾ موسایی وبیله سنجه
اولان بنی اسرائیلی غرقدن قورتاردق ﴿ ثم اغرقنا الآخرین ﴾ بعده فرعون وقومنی اول بحره
غرق ایتدك ﴿ ان فی ذلك لآیة وما کان اکثرهم مؤمنین ﴾ اشبو مذکورده اعتبار اهلنه عبرت
واردر لکن انلرك اکثری انی تصدیق ایتمدیکه انلر مصرده قلان قوم فرعوندر وبنو
اسرائیلك نجات بولانلرندن عجله عبادت ایدنلردر وموسایه بز سنی تصدیق ایتمزز مکرکه الله
تعالی بی آشکاره کوروزدیلردر * دینلدیکه قوم فرعونده انجق اوچ مؤمن واردیکه اول
خربیل وآسیه امرأة فرعون ومریم بنت ناموسا ایدیکه اول مصردن خروجده یوسف
علیه السلامك بحرده عظامنه دلالت ایتدی ﴿ وان ربك لهو العزیز الرحیم ﴾ یا محمد سنك ربك
اعداسنه منتقم واولیاسنه رحیمدر ﴿ واتل علیهم نبأ ابراهیم ﴾ یا محمد مشرکلره ابراهیم علیه السلام
خبرین ذکر ایت ﴿ اذ قال لابیه وقومه ما تعبدون ﴾ که اول باباسی آزره ودخی قومنه دیدیکه
نه شیئه عبادت ایدرسز تاکه انلر عبادت ایتدکلری شیء عبادته مستحق دکل ایدیکن بیلدیره
﴿ قالوا نعبد اصناما فنظل لها عاکفین ﴾ دیدیلرکه اصنامه عبادت ایدرزکه اکا عبادته مقیمین
اولدیغمز حالده دائملرز اول فعل باطللرینه افتخارلرندن جوابلرینه شرح حاللرین دخی
الحاق ایتدیلر * دینلدیکه انلر اکا کوندزده عبادت ایدرلردی کیجه ده دکل ﴿ قال یسمعونکم

بالحق ولا یزنون ومن یفعل ذلك یلق اثاما ﴾ شونلرکه الله تعالی ایله بیله اله آخر ادعا ایتمزلر والله تعالی قتلنی حرام
ایتدیکی نفسی قتل ایتمزلر مکرکه حقله قتلی ایجاب ایده « مرتدلر واحصانله زنا وقصاص لازم اولانلر کبی » وزنا دخی
ایتمزلر برکسنه بونلردن برشی ایشلرسه ١٦٥ اول کناهك جزاسنه ملاقی اولور * مرویدرکه مشرکلردن
بعضیسی حضور نبوی یه
کلوب دیدیلرکه یا محمد بز
شرك کتورمیشز وناحق
یره قتل ایتمشز وزنا ایتمشز
اکر بزی آنك عبادتنه
تکلیف ایتدیکك الهك
بزی بو کناهلردن عفو
ایدرسه ایمان ایدردك
بناء علیه بو آیت کریمه نازل
اولدی ﴿ یضاعف له
العذاب یوم القیمة ویخلد
فیه مهانا ﴾ قیامتده انك
عذابی مضاعف اولوب
اول عذابده خوار
وذلیل اولدیغی حالده
دائم قالور ﴿ الا من تاب
وآمن وعمل عملا صالحا
فاولئك یبدل الله سیئاتهم
حسنات وکان الله غفوراً
رحیما ﴾ مکر اول کسنه که
کناهنه توبه ایده والله
تعالی یه ورسولنه ایمان
کتوره وارکان واسلام
اوزره عمل صالح ایشلیه
الله تعالی اول وصفده
اولان کسنه لرك کناهلرینی
ثوابه تبدیل وتوبه لریله
معصیتلرینی محو ایدر الله
تعالی کنهکارلرك توبه ایله
کناهلرینی مغفرت وتوبه لرنده
ثباتلریله رحمت ایدر اولدی ﴿ ومن تاب وعمل صالحاً فانه یتوب الی الله متاباً ﴾ برکسنه شرك وقتل وزنا
توبه سندن صکره سائر معاصیدن دخی توبه ایدوب عمل صالح ایشلیه اول کسنه الله تعالی یه رجوع ایدر آنك عندنده
مرضی وکناهلری معفو وثواب حاصل اولدیغی حالده * اوّلکی توبه شرکدن رجوع وبو توبه مکافات ایچون رجوعدر

اذ تدعون ﴾ ابراهیم علیه السلام دیدیکه اول اصنامه دعا ایتدیککزده دعاکزی ایشیدرلرمی ویاخود
دعاکزه سزه جواب ایشتدیررلرمی ﴿ او ینفعونکم او یضرون ﴾ ویا انلر عبادتکز مقابله سنده سزه
نفع ایدرلرمی ویا عبادتلرندن اعراض ایدنلره ضرر ایدرلرمی ﴿ قالوا بل وجدنا آباءنا کذلك یفعلون ﴾
دیدیلرکه اول اصنام نه ایشیدر ونه اندن نفع وضرر توقع ایدیلور الا بوکه آبائمزی بولدقکه اشبو بزم
ایتدیکمز کبی ایدرلردی اشبو دینده تقلیدك ابطالنه دلیلدر ﴿ قال افرأیتم ما کنتم تعبدون انتم وآباؤکم
الاقدمون فانهم عدوّ لی ﴾ ابراهیم علیه السلام دیدیکه کوررمیسز شول اصنامیکه اکا سز وکچن
آبائکز عبادت ایدرلردی اول بنم عدوّمدر یعنی کندی امرمی فکر ایدوب بیلدم اصنامه عبادت
عدویه عبادتدر اویله اولسه اندن اجتناب ایتدم اول اصنام بنم عدومدر دیدی تاکه اکا نظر ایدوب
دیه لرکه اول نفسیچون اراده ایتدیکن بزم ایچون دخی اراده ایدوبدر تاکه اول انلرك قبولنه ادعی اوله
وانی اندن ایشیدن اعانه کله ﴿ الا رب العالمین ﴾ الا بوکه رب العالمین جل شانه بنم ولیمدر ویاخود
هر عبادت ایتدیککز شیئکه رب العالمینك غیریدر اول بنم عدوّمدر * زیراکه انلر اصنامه
عبادتلریله بیله الله تعالی یه دخی عبادت ایدرلردی ویاخود اول اصنامه عبادت ایدنلر بنم عدومدر الا
رب العالمینه عبادت ایدنلر دکل بلکه انلر بنم ولیمدر ﴿ الذی خلقنی فهو یهدین ﴾ که اول بنی
وهر مخلوقی خلق ایدوب معاش ومعاد امورندن ما خلق له سنه هدایت ایدرکه اول جمله انسانه
نسبتله مبدئی جنینك رحم امدن دم حیض امتصاصنه هدایتیدر ومنتهاسی طریق جنته ولذائذ
ایله تنعمه هدایتیدر ﴿ والذی هو یطعمنی ویسقین ﴾ واول بنی طعامله وشرابله رزقلندیرر
اول بنم رزاقدر رزقم انك عندندندر ﴿ واذا مرضت فهو یشفین ﴾ خسته اولسم اول بکا شفا
ویرر * ابراهیم علیه السلام مرضی کندوبه نسبت ایتدی زیراکه مقصودی تعداد نعم ایدی
اماکه اماته یی اکا اسنادله نقص ایجاب ایتمز * زیراکه موت موت اولدیغی حیثیتدن کرچه
حسن دکلدر لکن انده ضرر دخی بوقدر بلکه ضرر انجق مقدماتنده درکه اول مرضدر
بلکه موت اهل کماله شول محابی نیلنه وسیله درکه انك جنبنده حیات دنیویه استحقار اولنور
وانواع محن وبلیه دن خلاصدر وزیرا مرض غالب امرده مطاعم ومشاربده تفریط سببیله
ودخی اخلاط وارکان بیننده کی تنافی وتنافر ایله حاصل اولور صحت ایسه انك اجتماعی
استحفاظله ویا مخصوص اعتدالی قهرا حملله حاصل اولور ﴿ والذی یمیتنی ثم یحیین ﴾ که
اول بنی دنیاده اولدرر وآخرتده دیرکورر ﴿ والذی أطمع ان یغفر لی خطیئتی یوم
الدین ﴾ که اول بنم یوم قیامتده خطیئه می مغفرت ایتمسنی رجا ایدرین انك بو قولی نفسنی
هضم وامته تعلیم ایچون ایدیکه معاصیدن اجتناب وحذر اوزره اوله لر وکندیلردن صدور
ایدن تفریطلرینك وصغائردن نوادرلرینك مغفرتن دیلیه لر * دینلدیکه اول خطیئه ایله مراد
انك * انی سقیم * ودخی * بل فعله کبیرهم * قولیدر ودخی زوجه سی ساره حقنده اول

والذين لايشهدون الزور واذا مرّوا باللغو مروا كراماً) شونلركه شهادت زور ايتمزلر ياخود مشرك وكافرلر بيراملرينه
واون محلارينه حاضر اولمزلر وچقان لغو وباطل شيلرينه اوغرسه‌لر آنلردن اعراض ونفسلرينه آنلردن تنزيه ايده‌رك
كچرلر (والذين اذا ذكروا بآيات ربهم لم يخروا 〈١٦٦〉 عليها صماً وعمياناً) آنلركه ربلرينك آيتلريله انلره
وعظ اولندقده صاغرلق
وكورلك ايله يوز اوزره
قپانمزلركه بلكه قلب
قولاغيله ديكارلر وبصيرت
كوزيله كوررلر (والذين
يقولون ربنا هب لنا من
ازواجنا وذرياتنا قرة
اعين واجعلنا للمتقين
اماماً) وآنلر ديرلركه
ياربنا بزم ازواج واولاد
مزدن بزه ابرار وصالحلر
وير كه آنلرله كوزلرمز
روشن اوله وبزى متقيلر
ايچون امام قيل يعنى بزه
كمال اتقا بخش ايله كه
متقيلره امام اولمغله شايان
اوله‌لم (اولئك يجزون
الغرفة بما صبروا ويلقون
فيها تحية وسلاماً خالدين
فيها حسنت مستقراً
ومقاماً) بو صفتلرله
متصف كسنه‌لر صبرى
سببيله جنتك اعلا مقامنده
مجازات اولنورلر وآنده
ملكلردن تحيت و الله
تعالى دن سلامه ملاقى
اولورلر انلرانده دائملردر
اول نه كوزل قرارگاه
واقامتدر (قل مايعبؤبكم
ربى لولا دعاؤكم فقد كذبتم فسوف يكون لزاماً) يامحمد آنلره ديكه ربكزك عندنده سزك نه قدريكز (اول)
اولور سزك آكادعاكز وعبادتكز اولمسه الله تعالى رسوليله سزى توحيده دعوت ايتمشيكن تكذيب ايتديكز امدى
يقينده اول تكذيبكزه بدل عقوبت دنياده كه يوم بدردر وآخرتده دخى جهنم عذابى تعجيل اولنور

بنم احمقدر ديمسيدر لكن اكثرون بوكلامى معارضيدر ديديلر * زيراكه انبيا خطايادن معصوملردر *
اشبو جمله‌سى ابراهيم عليه السلامدن قومى اوزره احتجاج واخباردركه اشبو افعالى ايشلمكه قادر
اولميان الوهيته صالح اولمز (رب هب لى حكما) يارب بكا حدود واحكامك معرفتنى ويافهم
وعلم وعمله كمال وير كه انكله خلافت حقه وریاست خلقه مستعد اولم (وألحقنى بالصالحين) وعلمده
كمالى بكا توفيق ايتكه انكله صلاحده كامللر عدادينه منتظم اولم كه انلرك صلاحنك ذنبك نه كبيرى
ونه صغيرى شائب اولمز (واجعل لى لسان صدق فى الآخرين) وبندن صكره كلور امتلرده
بنم ايچون ثناء حسن وذكر جميل وقبول عام قيل * اول اجلدن اهل اديانك كليسى انى تولى
واكا ثنا ايدرلر ويازيمدن صادق قيلكه بنم اصل دينمى تجديد ايدوب ناسى بنم دعوت ايتديكم
شيئه اولدخى دعوت ايده كه اول محمد صلى الله تعالى عليه وسلمدر (واجعلنى من ورثة
جنة النعيم) وبنى آخرتده جنت نعيم وارثلرندن قيل واول وراثتك معناسى ايسه برقاچ
موضعده كچدى (واغفر لابى انه كان من الضالين) وبابامى ايمانه توفيق وهدايتكله مغفرت
ايتكه اول طريق حقدن آزمشلردن اولدى اشبو دعا انك موتندن صكره اولديغى تقديره
اوزره انى ديمسى نمروددن قورقوب ايمانى اخفا ايدر ظنيله‌در اول اجلدن اكا ايمان
كلمكى وعد ايتدى وياخود اول وقتده كفار ايچون استغفاردن منع اولنمامشدى (ولاتخزنى
يوم يبعثون) عباد قبورلرندن بعث اولندقلرى كونده بنى افضاح ايتمكل تفريطم اوزره
معاتبه ايله وياخود رتبه‌مى بعض وارث رتبه‌سندن تنقيصله وياخود والدمى تعذيبله ويا انى
ضالين عدادنده بعثله (يوم لاينفع مال ولابنون الا من اتى الله بقلب سليم) شول كونده كه
انده مال وبنون كسه‌يه نفع ايتمزمكر اكا كه مخلص اوله وكفر وميل معاصى وسائر آفاتدن
سليم القلب اوله وياخود اول كونده مال وبنون نفع ايتمز مكر شول كسه‌نك ماليكه سبيل
بره انفاق اولنه وبنونيكه حقه ارشاد وخيره حث اولنه وانلرك الله تعالى‌يه عباد مطيعين
اولوب يوم قيامتده شفعا اولملرى قصد ايديله (وازلفت الجنة للمتقين) متقيلره جنت قريب
اولنور * زيراكه يوم قيامتده جنت موقف سعدايه قريب اولوب اكا نظر ايدرلر اكا
واررزديو سوينورلر (وبرزت الجحيم للغاوين) ودين اسلامدن آزغونلره نار جحيم كشف
اولنور * زيراكه يوم قيامتده نار اشقيانك كوزلرى اوكنده آشكاره اولوب اكا سوق
اولنمارى ذكريله حسرت وملالتده اولورلر (وقيل لهم اينما كنتم تعبدون من دون الله
هل ينصرونكم او ينتصرون) وانلره دينوركه قنى شونلركه دنياده سز الله تعاليدن غيرى
انلره عبادت ايدرديكز وانلرى كنديكزه شفعا زعم ايدرديكز كورك كه سزه نصرت
ايده‌بيلورلرميكه عذابكزى دفع ايده‌لر وياخود كنديلرين عذابدن قورتاره‌لر * زيراكه
انلر وآلهه‌لرى ناره كيريسرلردر (فكبكبوا فيها هم والغاوون وجنود ابليس اجمعون)

سورة الشعراء مكية وهى مائتان وست وعشرون آية

(بسم الله الرحمن الرحيم * طسم) بو حروف مقطعه اسم سوره يا قسم اوله كه الله تعالى طوبى وسدره ومحمد عليه السلامه ياخود
طور وسينا وملكيله قسم ايتدى (تلك 〈١٦٧〉 آيات الكتاب المبين) بو آيتلر صحتى ظاهر قرآنك آيتلريدر (لعلك باخع
نفسك الايكونوا مؤمنين)
يامحمد قومنك اسلامه
كلمدكلرينه نفسنى حسرتله
قتل ايتمه (ان نشا ننزل
عليهم من السماء آية فظلت
اعناقهم لها خاضعين)
اكر مراد ايتسك كوكدن
آنلرك اوزرينه نشانهٔ
قيامتدن برعلامت انزال
ايدردككه آنلرك كردنكش
رؤسالرى اول علامته
خضوعله انقياد ايده‌لردى
(ومايأتيهم من ذكر من
الرحمن محدث الاكانوا
عنه معرضين) هربار
رحمن جل شانه طرفندن
پيغمبر عليه السلامه وحيله
مجددا وعظ وتذكيرى
متضمن آيت كلسه آنلر
آندن يوز چويرر اولديلر
(فقد كذبوا فسيأتيهم انبؤا
ماكانوابه يستهزؤن) انلر
قرآنى تكذيبلرنده مصر
اولديلر يقينده آنلر موت
كلوب اول استهزاسنده
اولدقلرى شيئك خبرينى
آلوب تصديقه سزا
ايدوكنى بيلورلر (اولم
يروا الى الارض كم انبتنا
فيها من كل زوج كريم)
آنلر كورمزلرميكه يرده بز هرنوعدن نبات خلق ايتدككه هرصنفى برشيئه نافع وبعضا بريريله امتزاجله نفع ايدر (ان
فى ذلك لاية وماكان اكثرهم مؤمنين) بونباتاتك بتمسنده الله تعالى‌نك كمال قدرتنه وحكمتنه دلالت واردر حالبوكه علم
ازليده آنلرك اكثرينك ايمان ايتمملرى قضا اولدى (وان ربك لهو العزيز الرحيم) تحقيق ربك تعالى كفره‌دن انتقامه

اول ناره براغيلورلر آلهه وكرك عبده‌لرى وابليسك ناس وشياطيندن اتباعى انده جمع ايديلورلر
حتى انك قعرينه ايرشنجه مرة بعد اخرى منكبين اولدقلرى حالده كيررلر (قالوا وهم فيها
يختصمون) اول ناره داخل اولنلر عابدون معبودينه اختصام ايدر اولدقلرى حالده ديرلركه
(تالله ان كنا لفى ضلال مبين) تالله بز ضلالت بينه‌ده اولمشز (اذ نسويكم برب العالمين) شول
سببدنكه بز سزى عبادته استحقاقده الله تعالى‌يه مساوى اعتقاد ايتدك (وما اضلنا الا المجرمون)
بزى ضلالته دعوت ايتمدى الا شول مجرملركه بزده انلره اقتدا ايتدك ابليس وقابيل وسائر شياطين
انس وجن كبى اندن انبياء وملائكه ومؤمنون اصدقالر ايچون شفاعت ايده‌لر اول حالتده مشركون
تأسف ايدوب ديه‌لركه (فما لنا من شافعين) بزم ايچون ملائكه وانبيادن شفاعت ايدر كسه‌مز
يوقدر (ولاصديق حميم) واصدقادن دخى كسه‌مز يوقدركه مؤمنلرك كبى بزه شفاعت ايده‌لر
وياخود برمهلكه‌يه دوشدك كه بزى اندن نه شافع ونه صديق تخليص ايده‌بيلور * صديق اولدركه
سنى مهموم ايدن شئ انى دخى مهموم ايده وحميم ايسه قريب خاصدر (فلو ان لنا كرة
فنكون من المؤمنين) نوليدى بركره دخى دنيايه رجوع ايتسيدك مؤمنلردن اوليدق (ان
فى ذلك لآية وماكان اكثرهم مؤمنين) اشبو ذكر اولنانده الله تعالينك غيريه عبادت ايدنلره
عبرت واردركه معبودلرى يوم قيامتده انلردن تبرى ايدر حالبوكه انلرك اكثرى انى تصديق
ايدر دكللردر (وان ربك لهو العزيز الرحيم) ربك جل شانه انلردن انتقامن تعجيله قادر
عزيزدر ورحيمدركه انلره امهال ايدر تاكه كنديلر وياخود ذريه‌لرندن برى ايمانه كله
(كذبت قوم نوح المرسلين) نوحك قومى مرسلينى تكذيب ايتديلر * زيراكه رسول
واحدى تكذيب جميع رسلى تكذيبدر (اذ قال لهم اخوهم نوح ألا تتقون) كه نسبده قرداشلرى
نوح عليه السلام انلره ديديكه الله تعاليدن قورقمزميسزكه انك غيريه عبادت ايدرسز (انى لكم
رسول امين) كه بن سزه رب تعاليدن رسولمكه اراكزده امانت ايله مشهورم (فاتقوا الله
واطيعون) الله تعاليدن قورقوب توحيد وطاعتدن سزه امر ايتديكمه اطاعت ايدك (وما
اسئلكم عليه من اجر ان اجرى الا على رب العالمين) شول صددنده اولديغم دعوت ونصحم
اوزره سزدن اجر استمزم بلكه بنم اجرم حضرت رب العالمين جل شانه‌نك وعد كريمى
مقتضاسنجه عهده‌سنه‌در (فاتقوا الله واطيعون) ايمدى الله تعاليدن قورقوب امرمى سزه
تبليغمده بكا اطاعت ايدك (قالوا أنؤمن لك واتبعك الارذلون) ديديلركه بز سكا ايمانمى
كتوررز حالبوكه سكا جاه ومالده اقل كسه‌لر اتباع ايدوبدر * ايمدى بو حالت انلره سخافت
عقل وحطام دنيويه اوزره قصور رأيلرندن ناشى ايدى حتى كه اول حطامدن مقلينك اتباعى
كنديلرك اتباعنه مانع قيلديلر وانلرك دعوت اولندقلرى شيئه ايمانى اول شئ مدعوك بطلانه
دليل ايدنديلر كأنه انلرك اتباعى نظر وبصيرتله دكل ايديكه اتباعدن مقصود توقع مال ورفعت

غالب ومؤمنلره مهربان ورحيمدر (واذنادى ربك موسى ان ائت القوم الظالمين قوم فرعون الايتقون) ربك تعالى موسايه
قوم ظالمينه كيت ديوندا ايتديكه اول فرعونك قوميدر آنلره ديكه بندن قورقزلرميكه بندن غيرى يه عبادت ايدرلر (قال
رب انى اخاف ان يكذبون) موسى عليه السلام قورقارمكه بنى ١٦٨ تكذيب ايدرلر ديدى (ويضيق صدرى
ولاينطلق لسانى فارسل الى
هرون) وتكذيبلرى سببيله
صدرم ضيق اوله و اسانمده كى
عقده سببيله سويلمكه قادر
اولميم وجبرائيل عليه السلامى
قرنداشم هرونه كوندركه
رسالتده بكا معاونت
ايدوب وزير اوله (ولهم
على ذنب فاخاف ان يقتلون)
وانلر ايچون اوزرمده
قبطى بى قتل ايتديكم كناه
واردر قورقارمكه آكا
عوض بنى قتل ايدرلر
(قال كلا فاذهبا بآياتنا انا
معكم مستمعون) الله
تعالى بيورديكه انلر سنى
قتل ايده مزلر قرندا شكله
برابر بزم آيتلرمزله كيدك
تحقيق سزكله فرعون
بيننده اولان كلامى ايشيد -
يجيلر دكز سزى انك
اوزرينه غالب ايده رز
(فأتيا فرعون فقولا انا
رسول رب العالمين ان
ارسل معنا بنى اسرائيل)
ايكيكز دخى فرعونه
كيدوب عالملرك ربسندن
رسولز بنى اسرائيلى بزمله
زمين شامه كوندر ديو
سويليك * دينلديكه
موسى وهرون عليهما السلام امر الهيله فرعونك قپوسنه واروب برسنه دن صكره ملاقات ايدوب فرعون
آنى يادكدن صكره امتنان بوزندن (قال الم نربك فينا وليداً ولبث فينا من عمرك سنين وفعلت فعلتك التى فعلت وانت من
الكافرين) فرعون اكا ديديكه سن بزم خانه مزده صبى ايكن بسلنمدكى وعمركدن نيجه سنه لر بزده اكلنمدكى * بكرمى

جاه اولمسن ظن ايتديلر (قال وما علمى بما كانوا يعملون) نوح عليه السلام ديديكه انلرك
اعمالنه بنم علمم يوقدركه انى ايشلرى اخلاصيله ميدر وياحطام دنيويه دن برشيئه طمعله ميدر
انجق بكا واجب اولان نسنه ظاهر حاللرينه اعتباردر (ان حسابهم الا على ربى لو تشعرون)
انلرك بواطنلرى حسابى الله تعالينك ارادهٔ كريمه سنه راجعدركه اول اكا عالمدر اكر شعور ايدكز
واراسه انى بيلورسز لكنى جهالت ايدوب بيلمديككزى سويلرسز (وما انا بطارد المؤمنين)
بن سزك شهواتكزه اتباعله مؤمنلرى طرد ايدر دكلم تاكه انلرى طردله سزك نفوسكزى تطييب ايدم
(ان أنا الا نذير مبين) بن دكل الا بر جامكه مكلفينى كفر ومعاصيدن انذار ايچون بعث اولنمشم
كركسه انلر اعزاء ويااذلاء اولسونلر اويله اولسه بكا نيجه لائق اولوركه اغنيايى استتباع ايچون
فقرايى طرد ايدم وياخود بكا واجب اولان برهان واضحله سزى انذار ايدم يوخسه سزى ارضا
ايچون انلرى طرد ايتمك دكل (قالوا لئن لم تنته يانوح لتكونن من المرجومين) ديديلركه يانوح اكر
بوقولكدن منتهى اولمزسك شتم اولنور وياطاش ايله اوريلنلردن اولورسن (قال رب ان قومى
كذبون) نوح عليه السلام ديديكه يارب قومم بنى تكذيب ايتديلر اشبو قولله نوحك مرادى انلرك
تكذيبنى اخبار دكلدى * زيراكه اكا برشىء خفى دكلدر بلكه مرادى انلره بددعا ايتمسنك سببن
اظهار ايديكه اول حق تكذيبلريدر يوخسه انلرك انى تخويف واستخفافى دكل (فافتح بينى وبينهم
فتحا ونجنى ومن معى من المؤمنين) اويله اولسه بنمله انلر بيننى حكم ايت وبكا وبنمله اولان مؤمنلره
انلرك قصد وشوم عمللرندن نجات ويركل (فانجيناه ومن معه فى الفلك المشحون) اويله اولسه انك
دعاسنه اجابت ايدوب انى وانكله اولان مؤمنلرى انجا ايتدك شول سفينه ده كه اول انساندن
رجال ونسائله وهر نوع حيواندن بر جفت اركك ودیشیله طولمشدى (ثم اغرقنا بعد الباقين)
انلرك ماعداسن كه سفينه يه كيرميلر در اغراق ايتدك (ان فى ذلك لآية) اشبو ذكر اولنان
خبرده حق قبولدن استكبار ايدنلره عبرت واردر (وما كان اكثرهم مؤمنين) نوح
عليه السلامه قومنك اكثرى مؤمن دكليدى * دينلديكه اكا ايمانه كلان رجال ونسادن
سكسان كشى ايدى (وان ربك لهو العزيز الرحيم) ربك جل شانه اعداسنه قهر واوليا سنه
رحمت ايديجيدر (كذبت عاد المرسلين) عاد قومى رسوللرى هود عليه السلامى وسائر مرسلينى
تكذيب ايتديلر (اذ قال لهم اخوهم هود ألا تتقون) انلرك نسبده قرداشلرى هود ديديكه
الله تعاليدن قورقزميسزكه انك غيريه عبادت ايدرمسز (انى لكم رسول امين) بن
سزه الله تعاليدن رسولمكه ارا كزده امانتله معروفم (فاتقوا الله واطيعون) الله تعاليدن
قورقوب توحيد وطاعتدن سزه امر ايتديكم شيئده بكا اطاعت ايدك (وما اسألكم عليه
من اجر ان اجرى الا على رب العالمين) دعوت ونصحم اوزره سزدن اجر استمز
بلكه اجرم حضرت رب العالمين جل شانه نك عهده سنه ده در (أتبنون بكل ريع آية
تعبثون)

ياوتوزسنه دينلمشدر » وايشلر ايشلدككه بنم خبازم قبطى بى قتل ايتدك وسنى بسلديكم وخانه مده بومقدار اكلنديكك خصوصلره
كفران نعمت ايلدك (قال فعلتها اذا وانا من الضالين) موسى عليه السلام بن اول ايشى ايشلديكم وقتده يعنى قبطى بى قتل ايتديكمده
هنوز جاهللردن ايدم ديدى (ففررت ١٦٩ منكم لما خفتكم فوهب لى ربى حكماً وجعلنى من المرسلين) اولزمان
خوفله فرار ايتمشيدم ربم جل
شانه بكا علم وفهم ونبوت
ويردى و بنى پيغمبرلردن
قيلدى (وتلك نعمة تمنها على
ان عبدت بنى اسرائيل) سنك
بنم اوزريمه منت عد
ايتديكك نعمت بكا امتنان
اولمزكه اكر سن بنى
اسرائيلى بنده طوتميدك
بنم انام بنى بحره آتمز
تربيه ايدردى سكا محتاج
اولمزدم (قال فرعون وما
رب العالمين) چونكه
مقدم موسى عليه السلام
« انا رسول رب العالمين »
ديمشيدى فرعون رب
العالمين نه شيدر ديدى (قال
رب السموات والارض
ومابينهما ان كنتم موقنين)
موسى عليه السلام
جوابنده سموات وارض
وآنلرك بيننده اولانلرك
ربسيدر اكر سزلر آنك
قدرتنى يقينا بيلورسكز
ديدى (قال لمن حوله الا
تستمعون) فرعون
اطرافنده اولانلره
ايشتميورميسكزكه بن
آكا ربسنك حقيقتندن
سؤال ايده يورم اول بكا
فعلندن جواب ويريور
ديدى (قال ربكم ورب
آبائكم الاولين) موسى عليه السلام (ثالث) (١٢) تكرار اول سزك واولكى بابالريكزك ربسيدر ديدى (قال ربكم
ورب الذى ارسل اليكم لمجنون) فرعون بنه مجلسنده اولانلره استهزا يوزندن ديديكه بوسزه ارسال اولنان رسولكز مجنوندركه
سؤاله مطابق جواب ويرميور (قال رب المشرق والمغرب ومابينهما ان كنتم تعقلون) دفعه موسى عليه السلام مشرق

هر مكان مرتفعده اماره ايچون علامتى بنا ايدرسزكه مرور ايدنلرى سخره
ايده سز وياقصور بنا ايدرسزكه انكله افتخار ايده سز وياول بنيانكز مسافرينه مهدى اوله حالبوكه
انلر اسفارلرنده نجومله اهتدا ايدوب اكا محتاج اولمزلر (وتتخذون مصانع لعلكم تخلدون)
ومأخذماء وياقصور مشيده وياحصون اتخاذ ايدرسز شول رجا ايله كيم دنياده خلود ايده سز (واذا
بطشتم بطشتم جبارين) قچان بركمسه يى اخذ ايتسه كز جبارين عادتى اوزره قتل وياضربله عقاب
ايدرسز يوخسه انكله قصد تأديب ونظر عاقبت ايتمزسز (فاتقوا الله واطيعون) اعدى الله تعاليدن
قورقوب اشبو افعالى ترك ايدك وسزى دعوت ايتديكم شيئده بكا اطاعت ايدك اول سزه انعمدر
(واتقوا الذى امدكم بما تعلمون) اول الله تعاليدن قورقك كه هر خيردن بيلديككز له سزه امداد
ايتدى (امدكم بأنعام وبنين وجنات وعيون) سزه انعام وبنين وجنات وعيونله امداد ايتدى
(انى اخاف عليكم عذاب يوم عظيم) قورقرينكه سزه دنياده ويا آخرتده يوم عظيم عذابى ايريشه *
زيراكه انعامه قادر اولان رب تعالى انتقامه دخى قادر اولور (قالوا سواء علينا أوعظت ام لم تكن من
الواعظين) هود عليه السلامه ديديلركه بزه مساويدر كرك بزى عذابله تخويف ايت وكرك
تخويف ايتمه اشبو صددنده اولديغمز حالاتدن تحول ايدردكللرز (ان هذا الا خلق الاولين)
اشبو بزه كتورديكك شىء دكل الا كذب اولينندر وياخود اشبو بزم خلقمز دكل الا خلق اولينندر
ديريلورز واولورز بعث وحساب اولمز اعتقاد قيلورز وياخود اشبو بزه كتورديكك دكل الا
عادت اولينندركه سنك كبى تزوير وتسطير ايدرلردى وياخود اشبو بزم اوزرينه اولديغمز دين
اولينك خلق وعادتيدر بز ايسه انلره اقتدا ايدرز وياخود اشبو صددنده اولديغمز موت
وحيات عادت قديمه در ناس انك اوزره اولمقدن زائل اولمزلر (وما نحن بمعذبين) صددنده
اولديغمز حالت اوزره عذاب اولنمزلر (فكذبوه فأهلكناهم) اويله اولسه هود عليه السلامى
تكذيب ايتديلر بز دخى اول تكذيبلرى سببيله انلرى ريح صرصرله هلاك ايتدك (ان فى ذلك
لآية) بزم انلره بوفعلمزده جبارين عملن ايدنلره عبرت واردر (وما كان اكثرهم مؤمنين)
والحال انلرك اكثرى مؤمن دكللر ايدى اكر اكثرى مؤمن اولسيدى بز انلرى هلاك
ايتمزدك اشبو آيتده بوامته تخويف واردركه انلرك عملى كبى عمل ايتميه لر (وان ربك لهو
العزيز الرحيم) ربك جل شانه اكا عصيان ايدنه عزيز واكا توبه واطاعت ايدنه رحيمدر
(كذبت ثمود المرسلين) قوم ثمود رسوللرى صالح عليه السلامى وسائر مرسلينى تكذيب
ايتديلر (اذ قال لهم اخوهم صالح الا تتقون) انلرك نسبده قرداشلرى صالح عليه السلام
انلره ديديكه الله تعاليدن قورقزميسزكه انك غيريه عبادت ايدرسز (انى لكم رسول امين)
بن الله تعاليدن سزه رسول امينن (فاتقوا الله واطيعون) اعدى الله تعاليدن قورقوب سزه
تبليغ ايتديكم انك وامر ونواهيسنده بكا اطاعت ايدك (وما اسألكم عليه من اجر ان

ومغرب وآنلرك بيننده اولانلرك ربيدر اكر عقلكز وار ايسه سزه بونك فوقنده جواب اولمديغى بيلورسز ديدى
(قال لئن اتخذت الهاً غيرى لاجعلنك من المسجونين) فرعون اكر بندن غيرى اله اتخاذ ايدرسك سنى زندانده محبوسلردن
ايدەرم ديدى * دينلديكه انك زندانى قتلدن اشد بر درن قيو ١٧٠ ايديكه موتەدك اندن خلاص يوقدى

(قال اولوجئتك بشئ مبين) موسى عليه السلام بن سكا ظاهر شيله « يعنى معجزه ايله » كلدمسه سن آنى بكا ايدرميسين ديدى (قال فأت به ان كنت من الصادقين) فرعون اكر سن صادقلردن ايسك اول شيئى كتور ديدى (فالقى عصاه فاذاهى ثعبان مبين) موسى عليه السلام عصاسنى يره براقدقده اول عصا آشكاره بر حيهٔ كبيره اولدى * دينلديكه اول محلده حاضرلردن خوفله چوق آدم تلف اولدى فرعون موسايه ربك حقيچون انى طوت ديمكله اخذ ايدوب ينه عصا اولدى (ونزع يده فاذاهى بيضاء للناظرين) موسى عليه السلام اليني قولتغى آلتنه صوقوب كيرو چيقاردقده بياض براق اولديكه حاضر ناظرلرك نور شمس كبي كوزلرينى قماشدردى (قال للملاء حوله ان هذا لساحر عليم) فرعون اطرافنده اولان رؤساسنه
بو علم سحرده ماهردر ديدى (يريد ان يخرجكم من ارضكم بسحره فماذا تأمرون) فرعون « انا ربكم الاعلى » (جل)
دعواسندن تنزيل بولوب رؤساسنه ديديكه بو سزى سحريله يريكز اولان مصردن اخراج مراد ايدەيورسز بكا بونك حقنده
نه امر ايدرسكزكه اويله حركت ايدەيم ديدى (قالوا ارجه واخاه وابعث فى المدائن حاشرين يأتوك بكل سحار عليم)

اجرى الا على رب العالمين) اول تبليغ اوزره سزدن اجر استمزم بلكه بنم اجرم مغفرت ايتمكه
حضرت رب العالمين عهدەسنەدر (أتتركون فيما هاهنا آمنين) شول صددندە اولديغكز خيرده
اشبو حيات دنياده موت وزوال وعذابدن امن اوزره مخلد ترك اولنمغى زعم ايدرميسز (فى جنات
وعيون وزروع ونخل طلعها هضيم) كه جنات وعيون وزروع ونخلدە ترك اولنەسزكه اول
نخلك طلعى لطيف لينەدر ثمرينك لطفيچون وزيراكه نخل اناثدر واناث نخلك طلعى ايسه الطفدر
(وتنحتون من الجبال بيوتا فارهين) وطاغلرده بيوت نقب ايدرسز اول عملكزده ناعمين فرحين
اولديغكز حالده (فاتقوا الله واطيعون) الله تعاليدن قورقوب امريمه اطاعت ايدك * زيراكه
بنم امريمه اطاعت اكا اطاعتدر (ولا تطيعوا امر المسرفين) يوخسه مشركين امرينه اطاعت
ايتمكزكه انلر طقوز كسنه ايديكه ناقەيى عقر ايتديلر (الذين يفسدون فى الارض ولا يصلحون) كه
انلر يريوزندە شرك وعصيانله افساد ايدرلر الله تعالينك امرينه اطاعت ايتمزلر (قالوا انما انت من
المسحرين) صالح عليه السلامه انلر ديديلركه سن شول قومدنسنكه مرارا سحر اولنمغله عقللرينه
خلل ايرويدر وياخود طعام وشرابله معلل مخلوقيندنسن (ما انت الا بشر مثلنا فأت بآية ان كنت
من الصادقين) سن دكل الا بزم كبى بشرسن يرواچرسن ملك دكلسن * يعنى اكر بزه الله تعالينك
رسولى اولديغكده صادق ايسك قولك صحتنه بزه بر علامت كتوركه سنى تصديق ايدەلم (قال هذه
ناقة لها شرب ولكم شرب يوم معلوم) اويله اولسه انلرك اقتراحيله اشارت ايتدكلرى صخرەدن
بر ناقهٔ عشراء اخراج ايدوب عظمده انك مثلى يوق ايدى ولد ولادتندن صكره صالح عليه السلام
انلره ديديكه اشبو اقتراحكز سببيله الله تعالينك بنم صدقمه دلالت ايدر اظهار ايتديكى ناقەدركه
انكچون مادن نصيب واردركه انك جميعن شرب ايدردى وسزكچون دخى يوم معلوم
شربى واردر * يعنى كندى شربكز اوزره اقتصار ايدوب اكا شربنده مزاحمه ايتميكز
(ولا تمسوها بسوء فيأخذكم عذاب يوم عظيم) واول ناقەيى زينهار سوءله كرك ضرب ويا
عقرله مس ايتمكزكه سزى يوم عظيم عذابى اخذ ايدر * روايت اولنديكه مصدع نام بر
رجل شقى بر مضيقدن براوق آتوب ناقەنك اياغنه اير كوردى ناقه اندن دوشيجك ثمودك
رجال ونسا وصبيانى رضاسيله قدار نام شقى انى عقر ايتدى (فعقروها فاصبحوا نادمين)
چون ناقەيى صالح عليه السلامه مخالفت ايدوب عقر ايتديلر كنديلره عذاب نزولى خوفندن
ويا عذاب نزولنى كوردكلرندن جميعى نادم اولديلر لكن اول ندامت توبه ايچون دكل ايدى
(فأخذهم العذاب) اويله اولسه انلرى عذاب موعود اخذ ايتدى (ان فى ذلك لآية)
اشبو مذكورده اعتبار اهلنه عبرت واردر (وما كان اكثرهم مؤمنين) حالبوكه انلرك
اكثرى صالح عليه السلامه مؤمن اولمدى اشبونده اشارت واردركه اكر انلرك اكثرى
ويا نصفى مؤمن اولسه انلرى عذاب اخذ ايتمزدى (وان ربك لهو العزيز الرحيم) ربك

ديديلركه موسايى وقرنداشنى تأخير ياحبس ايله وشهرلره جمع ايدیجى آدملر كوندر فننده ماهر ساحرلرى كتورسونلر
(فجمع السحرة لميقات يوم معلوم) زينت كونى اولان ضحى وقتنەدك ساحرلر جمع اولندى (وقيل للناس هل انتم
مجتمعون) واهل مصره جمع ١٧١ اولديكزمى دينلدى (لعلنا نتبع السحرة ان كانوا هم الغالبين) شايدكه

بزده سحريه امداد ايله دفع موساده متابعت ايدەلم اكر موسايه غلبه ايدرلرسه (فلما جاء السحرة قالوا لفرعون ائن لنا لاجراً ان كنا نحن الغالبين) وقتا كه ساحرلر كلدكلرنده فرعونه ديديلركه اكر بز غالب اولورسق بزه اجر وارميدر (قال نعم وانكم اذاً لمن المقربين) فرعون انلره بلى غالب اولورسكز بنم مقربلرمدن اولوب بكا جملەدن مقدم كيروب صكره چيقانلردن اولورسكز ديدى * ساحرلر وقت موعودده صف باغليوب موسى عليه السلامه سنمى مقدم براغورسن بزمى ديديلر (قال لهم موسى القوا ما انتم ملقون) موسى عليه السلام آنلره سز براقەجغكز شيئى براغك ديدى (فالقوا حبالهم وعصيهم وقالوا بعزة فرعون انا لنحن الغالبون) ساحرلر ايپلرينى وزيبوه ايله طولمش عصالرينى براقدقلرنده حرارت شمسله حركته باشلدقجه ناس فرعونك
عزتى حقيچون بز غالبز ديديلر (فالقى موسى عصاه فاذاهى تلقف ما يأفكون) موسى عليه السلام عصاسنى القا ايتدكده
اژدرها اولوب آنلرك تزويرله يابدقلرى ايپ وعصالرينى يوتدى (فالقى السحرة ساجدين) ساحرلر يوزلرى اوزره
دوشوب سجده ايتديلر (قالوا امنا برب العالمين رب موسى وهرون) ساحرلر عالملرك وموسى وهارونك ربنه ايمان

جل شانه اكا مخالفت ايدنه انتقام ايدیجيدر واطاعت ايدنه رحمت ايدیجيدر (كذبت قوم لوط
المرسلين) لوط عليه السلامى قومى وسائر مرسلينى تكذيب ايتديلر (اذ قال لهم اخوهم لوط
الا تتقون) شول وقتكه نسبا قرداشلرى لوط عليه السلام انلره ديديكه الله تعاليدن قورقمزميسزكه
انك امرينه مخالفت ايدرسز (انى لكم رسول امين) بن سزه الله تعاليدن رسول ووحينه امينم
(فاتقوا الله واطيعون) يعنى الله تعاليدن قورقوب اوامر ونواهيسنى تبليغمده بكا اطاعت ايدك
(وما اسألكم عليه من اجر ان اجرى الا على رب العالمين) وانى تبليغ اوزره سزدن اجر استمزين
بلكه اجرم حضرت رب العالمين عهدەسنەدر (أتأتون الذكران من العالمين) اولاد آدم بيننده
ذكورى وطئ ايدرميسز انانى كثرتده ذكورينه غالب ايكن وياخود بو فاحشه ايله سائر انسان
وحيوان بيننده تخصصمى ايدرسز (وتذرون ما خلق لكم ربكم من ازواجكم بل انتم قوم عادون)
وربكز جل شانه استمتاع ايچون مجانسكز اناثدن خلق ايتديكنى ترك ايدرسز بلكه سز حد
شهوتدن متجاوزلرسز شول حيثيتدنكه سائر ناس بلكه حيوانات اوزره زيادەمى اولديكز ياخود
اشبو جريمەيى ارتكابكز ايچون عدوانله وصف اولنمغله احقسز (قالوا لئن لم تنته يا لوط لتكونن
من المخرجين) ديديلركه يا لوط اكر بزم فعلمزى انكاردن منتهى اولمزسك قريەدن اخراج
اولنانلردن اولورسن (قال انى لعملكم من القالين) لوط عليه السلام ديديكه بن سزك عملكزه
بغض شديد ايدنلردنم اكا انكاردن ابعادكزله وقوف ايدردكلم (رب نجنى واهلى مما يعملون)
يارب بكا واهلمه انلرك شوم وعذابندن نجات وير (فنجيناه واهله اجمعين) اويله اولسه بز انك
دعاسنه اجابت ايدوب انى واهل بيتنى ودينده اتباعنى عذابدن انجا ايتدك نجانكه لوطك قومنه
عذاب ايردى (الا عجوزا فى الغابرين) الا لوطك مرأەسى عذابدن باقيلرده تقدير اولنديغندن
انجا اولنمدى شول سببدنكه فاحشەيە معينه وراضيه ايدى (ثم دمرنا الاخرين) بعده آخرينى
اهلاك ايتدك (وامطرنا عليهم مطرا) انلرك بلادلرندن طشره بولنانلرينه سمادن طاش ياغدردق
(فساء مطر المنذرين) اول انذار اولنانلرك يغمورى نه چركين اولور (ان فى ذلك لآية وما كان
اكثرهم مؤمنين) اشبو مذكورده اعتبار اهلنه عبرت واردر والحال انلرك اكثرى لوط عليه
السلامه مؤمن دكليدى (وان ربك لهو العزيز الرحيم) ربك جل شانه اعداسى اوزره قهرله
غالبدر واولياسنه رحيمدر (كذب اصحاب الايكة المرسلين) اصحاب ايكه شعيب عليه السلامى وسائر
مرسلينى تكذيب ايتديلر * ايكه مدين قربنده غيضەدر آنده ناسدن بر طائفه اولوردى شعيب
عليه السلام انلردن اجنبى ايكن انلره بعث اولندى مدينه بعث اولنديغى كبى (اذ قال لهم
شعيب الا تتقون) شعيب عليه السلام انلره ديديكه الله تعاليدن قورقمزميسزكه اكا عصيان
ايدرسز (انى لكم رسول امين) الله تعاليدن بن سزه رسول امين بعث اولندم (فاتقوا الله
واطيعون) الله تعاليدن قورقوب بكا اطاعت ايدك (وما اسألكم عليه من اجر ان اجرى الا على

ایتدك دیدیلر (قال امنتم له قبل ان اذن لكم انه لكبیركم الذی علمكم السحر فلسوف تعلمون) فرعون ساحرلره دیدیكه بن سزه اذن ویرمزدن مقدم اكا ایمان ایتدكز اول سزك بیوككزدركه سزه سحری تعلیم ایلیوب بنم هلاكمه و ملكمك فسادینه اتفاق ایتدیكز یقینده بیلورسكزكه بونكیچون سزه نه عقوبت ایده‌جكم (لاقطعن ایدیكم و ارجلكم من خلاف ولاصلبنكم اجمعین) البته صاغ الیكزی وصول ایاغكزی خلاف اوزره كسرم وجمیعكزی آصارم (قالوا لاضیر انا الی ربنا منقلبون) ساحرلر فرعونه دیدیلركه سنك اول فعلكدن بزه ضرر یوقدر بز ربمز تعالی‌یه رجوع ایدوب انده مثاب اوله‌جغز (انا نطمع ان یغفرلنا ربنا خطایانا ان كنا اول المؤمنین) بز طمع ایده‌رزكه سنك اتباعكدن اول ایمانه كلدیكمز ایچون ربمز بزم كناهلریمزی مغفرت ایده (و اوحینا الی موسی ان اسر بعبادی انكم متبعون) بز موسایه وحی ایتدككه قوللرم بنی اسرائیل ایله مصردن چیقوب كیت فرعون وجنودی سزك آردیكزه دوشوب كیده‌لر * دینلدیكه موسی علیه السلام بنی اسرائیله امر ایتدیكه بیرامز وار دیو قبطیلردن عاریت زروزبور وسائر ذی قیمت حلی اخذ ایده‌لر وفلان كیجه طلوع ماهده فلان محلده جمع اوله‌لر امر اولندقاری وجهله جمع اولدیلر اما نه طرفه كیده‌جكلرنده شبهه‌ده ایكن یوسف علیه السلامك بنی اسرائیل بنم تابوتمی برابر الدقلری حالده مصردن چیقه‌سونلر دیو دعا ایتدیكی خاطرلرینه كلوب مدفن تابوتی بیلور كمسنه وار ایسه بكا خبر ویرسون هر مرادینه واصل ایده‌رم دیو موسی علیه السلام ندا ایتدیردی

رب العالمین) انك اوامر ونواهیسنی سزه تبلیغ اوزره سزدن اجر استمزین بلكه اجرم حضرت رب العالمین عهده‌سنه‌در * اشبو ذكر اولنان بش قصه‌یی امور مذكوره ایله تصدیرنده دلالت واركه مرسلینك بعثتی مقصوره اولها اكاكه حق تعالی‌یی ناسه بیلدیره‌لر و اكا اطاعتله ثوابنه ایره‌لر وعقابندن آیریله‌لر وبو امورده انبیاء متفقین ایدیلر اگرچه بعض تفاریعده مختلفین ایسه‌لرده مطامع دنیه واغراض دنیویه‌دن مبرئین اولدقلری حالده (اوفوا الكیل ولا تكونوا من المخسرین) كیلی اتمام ایدك یوخسه تطفیفله حقوق ناسی اخسار ایدنلردن اولمكز (وزنوا بالقسطاس المستقیم) ومیزانی عدلله وزن ایدك (ولا تبخسوا الناس اشیاءهم) وناسك حقوقندن برشیء نقص ایتمیكز (ولا تعثوا فی الارض مفسدین) یریوزنده قتل وغارت وقطع طریقله فساده سعی ایتمیكز (واتقوا الذی خلقكم والجبلة الاولین) اول الله تعالیدن قورقك‌كه اول سزی خلائقدن سزی تقدم ایدنلری خلق ایتدی (قالوا انما انت من المسحرین) دیدیلركه سن مرارا سحر اولنمغله عقلكه خلل ایرمشلردنسن (وما انت الا بشر مثلنا) والحال سن بزم كبی بشرسن ملك دكلسن (وان نظنك لمن الكاذبین) وبز سنی دعواكده كاذبلردن ظن ایدرز (فأسقط علینا كسفا من السماء ان كنت من الصادقین) ایمدی سمادن اوزریمزه قطعه یعنی عقوبت ایندر اگر دعواكده صادقلردن ایسك (قال ربی اعلم بما تعملون) شعیب علیه السلام دیدیكه ربم جل شانه سزك كیل ووزنی نقص ایتدیككزعمله وكرك مستحق اولدیغكز عقابه اعلمدر حكم ومشیئتی آنكدر دیلرسه سمادن اوزریككزه عقوبت ایندیرر ویا عذاب اخرله جزا قیلور (فكذبوه فأخذهم عذاب یوم الظلة) انلر ایسه انی تكذیب ایتدیلر اویله اولسه اقتراح ایتدكلری شیء مثلنده یدی كون اوزرلرینه حر تسلیط اولنوب حتی‌كه نهرلری غلیان ایتدی اول حالتده برسحابه انلره ظله اولدی جمیعی انك تحتنه اجتماع ایتدكده اوزرلرینه آتش یاغوب یاندیلر یوم ظله عذابیله اخذ اولندیلر (انه كان عذاب یوم عظیم) اول عذاب یوم ظله یوم عظیم عذابی ایدی (ان فی ذلك لآیة) اشبو مذكورده كیل ووزنی نقص ایدنلره عبرت وموعظه واردر (وما كان اكثرهم مؤمنین) انلرك اكثری شعیب علیه السلامه مؤمن دكلیدی (وان ربك لهو العزیز الرحیم) ربك جل شانه عاصیلره عزیز ومطیعلره رحیمدر الله تعالی اشبو یدی قصه‌یی اختصار وجهی اوزره ذكر ایلدیكه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه تسلیه ومرسلینی تكذیب ایدنلره تهدید اوله (وانه لتنزیل رب العالمین) اشبو قرآن عالملری خالق ایدن رب تعالینك تنزیل ایتدیكیدر (نزل به الروح الامین علی قلبك لتكون من المنذرین بلسان عربی مبین) كه انكله امین وحی اولان جبریل علیه السلام یا محمد سنك قلبك اوزره نزول ایتدی تاكه مخوفیندن اوله‌سن هرشیئدنكه فعل ویا تركی عذابی مؤدی اولور شول معناسی واضح لسان عربیله كیم قومك انكله ملزم اولوب عدم قبوله عذرلری قالمیه ویاخود لغة عربیه ایله تخویف ایدن انبیادن اوله‌سنكه انلر هود

(وصالح)

انك اخراجیله مشغوللر ایكن قمر وسط السمایه كلدی آنلر دخی یوله روانه اولدیلر ایكنجی كون قبطیلر بنی اسرائیلی تعقیب ایچون كیده‌جكلر ایكن قوملرینك اولولرینك خانه‌لرنده بر فوت اولمش كمسنه‌لر ظهور ایتمكله انك تعزیه‌سیله مشغول اولدیلر اولكونده فرعون لشكر جمعنی امر ایلدی (فارسل فرعون فی المدائن حاشرین ان هؤلاء لشرذمة قلیلون) فرعون شهرلره عسكر جمع ایدیجی كوندردی بو بنی اسرائیل طائفهٔ قلیله‌در دیدی * دینلدیكه بنی اسرائیل التیوز یتمش بیك كیمسه ایدیلر فرعونك یالكز مقدمه‌سی یدیوز بیك اولمغله آكا نسبتله فرعون طائفهٔ قلیله دیدی (وانهم لنا لغائظون وانا لجمیع حاذرون) انلر بزی قاچمه‌لریله وپیرایه‌لرمزی اخذ ایله اغضاب ایتدیلر وبز آلات حرب قوللنور حربه مستعدلرز انلر علم حربی بیلمزلر (فاخرجناهم من جنات وعیون وكنوز ومقام كریم) بو داعیه ایله فرعون وقومنی مصرده اولان بوستانلرندنكه ایچلرندن چشمه‌لر اقاردی وزروسیم خزینه‌لرندن واعلا منزللرندن چیقاردق (كذلك واورثناها بنی اسرائیل) بونك كبی اخراجله اول بوستان وخزینه ومنزللرینی بنی اسرائیله میراث ویردك (فاتبعوهم مشرقین) فرعونیان مشرق طرفنه یاخود طلوع شمسده بنی اسرائیلك آردنجه كیتدیلر (فلما تراء الجمعان قال اصحاب موسی انا لمدركون) وقتاكه ایكی عسكر بربرینی كوردیلر موسانك قومی دیدیلركه لشكر فرعون بزه ایرشدی انلرك یدنده اسیر

وصالح واسماعیل وشعیب ومحمد علیهم السلامدر (وانه لفی زبر الاولین) اول قرآنك ذكری ویا معناسی كتب متقدمه‌ده ثابتدر (أولم یكن لهم آیة ان یعلمه علماء بنی اسرائیل) قرآنك صحتنه ویا محمد علیه السلامك نبوتنه علامت اولمدیمیكه بنو اسرائیل علماسی كتابلرنده مذكور نعتیله انی تعریف ایده‌لر * روایت اولدیكه اهل مكه مدینه یهودینه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك نعتندن سؤال ایچون رسول كوندردكلرنده یهود دیدیلركه انك خروجی وقتی كلمشدر ونعتنی ذكر ایتدیلر اكا بناء الله تعالی دیدیكه محمد علیه السلامك شاننده شكمی ایدرلر انلر ایچون علامت اولمدیمیكه علماء بنی اسرائیل انی انلره كتابلرنده ذكر اولندیغی منوال اوزره خبر ویردیلر ایمدی اول انك صدقنه كفایت ایدر (ولو نزلناه علی بعض الاعجمین فقرأه علیهم ما كانوا به مؤمنین) اگر بز اول قرآنی اعجمینك برینه انزال ایتسیدك كه اول لساننده عجمه اولدیغندن كلامنی تبیین ایتمیاندر واول اعجمی قرآنی لغة عربیه‌نك غیری اوزره انلره اوقوسه فرط عناد واستكبار ویا عدم فهم ویا عجمه اتباعدن اعراض واستكبارلرندن اكا ایمان كتورمیه‌لردی (كذلك سلكناه فی قلوب المجرمین) اشبو منوال اوزره شرك وتكذیبی عربك مشركلری قلوبنه ادخال ایده‌وز (لا یؤمنون به حتی یروا العذاب الالیم) اویله اولسه عذاب الیمی كورمینجه اول قرآنی تصدیق ایتمزلردی (فیأتیهم بغتة وهم لا یشعرون) اول عذاب انلره دنیاده ویا آخرتده فجأة كلور حالبوكه انك كلمسنه انلرك شعوری اولمز (فیقولوا هل نحن منظرون) تحسر وتأسفلرندن دیه‌لركه نولیدی بز تعذیبدن تأخیر وامهال اولنسیدك كه ایمانه كلوب تصدیق ایدیدك (أفبعذابنا یستعجلون) بزم عذابمزه استعجالمی ایدرلر شول قوللریله كیم اوزریمزه سمادن طاش یاغدرو دخی بزه ایعاد ایتدیككشیئی كتور دیو استرلردی عذاب نزولنده نولدیكه استمهال ایدرلر (أفرأیت ان متعناهم سنین ثم جاءهم ما كانوا یوعدون ما اغنی عنهم ما كانوا یمتعون) یا محمد كوررمیسنكه اگر بز انلری نیچه ییللر نعیم طویلله تمتیع ایتسه‌وز بعده انلره وعد اولندقلری عذاب كلسه اول نعیم طویللری اول عذابلری دفعنه ویا تخفیفنه مفید اولمیه ایدی (وما اهلكنا من قریة الا لها منذرون) هیچ بر قریه اهلنی اهلاك ایتمدك الا انك رسوللری وارایدی كه الزام حجت ایچون انلری انذار ایدرلردی (ذكری وما كنا ظالمین) اشبو انلره تذكره‌در بز ظالملردن دكلزكه ظالملرك غیرینی ویا انذاردن اول كمسه‌یی اهلاك ایده‌وز (وما تنزلت به الشیاطین) اول قرآنله شیاطین تنزل ایتمدی * نتكیم مشركین زعم ایدرلركم اول شیاطینك كهنه‌یه القاسی قبیلندن اوله (وما ینبغی لهم وما یستطیعون) اول شیاطینه هیچ صحیح اولمزكه قرآنله نزول ایده‌لر واكا قدرتلری دخی اولمز (انهم عن السمع لمعزولون) زیراكه انلر اهل سما كلامنی استماعدن محجوبلردر * زیراكه اول مشروطدركه صفات ذاتده مشاركت وفیضان حقی قبول وصور ملكوتیه انتقاش یولنه نفوس شیاطین ایسه خبیثهٔ ظلمانیه شریرة بالذات اولدیغندن انی قبول

وهلاك اوله جعز (قال كلا ان معی ربی سیهدین) موسی علیه السلام سزك دیدیككز وخوفكز كبی دكلدر بنم ربمك علم
وحفظی بمله‌در یقینده بكا طریق هدایت و نجات ویرر دیدی * مرویدركه چون اشكر فرعون بنی اسرائیله یقین كلدیلر
ایكی عسكرك بیننه بر غلیظ بخار كلدیكه بربرلرنی كوره‌مدیلر ١٧٤ فرعون قومنه دیدیكه صبر ایدك كونش
بوقارو چیقنجه بخار قالقار
انلرك اوكی دكز ارقه‌سی
عسكر مزبوللری باغلو اولمغله
فراره مجاللری یوقدر امابنی
اسرائیل بو طرفده غایت
اضطرابده و موسی علیه
السلام بكاده ایكن وحی
ایرشدیكه بحری سكا مسخر
ایتدم نتكم بیورر (فاوحینا الی
موسی ان اضرب بعصاك
البحر فانفلق فكان كل فرق
كالطود العظیم) بز موسایه
عصاكله بحره ضرب ایله
دیو وحی ایتدك اوردقده
بحردن اون ایكی یول آیریلوب
هر یولك اطرافی جبل عظیم
كبی اولدی و اون ایكی
سبط هر بری بر یولدن
كیتدیلر (و ازلفنا ثم
الآخرین) و دیكر قوم
فرعونی كنار بحرده جمع
ایلدك یاخود جمیعنی بحره
كیردردككه هیچ بری
قورتلیه (و انجینا موسی
ومن معه اجمعین) موسایه
و بیلسنجه اولنلرك جمیعنه
غرقدن نجات ویردك
(ثم اغرقنا الآخرین)
صكره فرعون و قومنی
اول بحرده غرق ایتدك
(ان فی ذلك لآیة وما كان اكثرهم مؤمنین) بو بحرك یاریلوب برقومك نجات و برقومك غرقنده قدرت الهیه‌یه (من)
دلالت واردر لكن فرعونیانك اكثری انی تصدیق ایتمدیلر * دنیلدیكه قوم فرعونده انجق * خربیل و آسیه امرأة
فرعون * ومریم بنت ناموسا اوچ مؤمن وار ایدی (وان ربك لهو العزیز الرحیم) یا محمد سنك ربك اعداسنه منتقم

ایدردكلدر و الحال قرآن حقایق و مغیباتی مشتملدركه ملائكه‌نك غیریدن تلقیسی ممكن اولمز (فلا
تدع مع الله الها آخر فتكون من المعذبین) ایعدی الله تعالی ایله بیله اله آخر اتخاذ ایتمكلكه معذبلردن
اولورسن اكرچه انك عندنده كریم ایسكده ابن عباس رضی الله عنهما ایدر الله تعالی اشبو نكله
غیری تحذیر ایدر زیرا كه یا محمد سن بكا اكرم خلقسن اكر بندن غیری اله اتخاذ ایدسك سكا عذاب
ایدردم فكیف كه سنك غیری اوله (وانذر عشیرتك الاقربین) وعشیرتكی الاقرب فالاقرب انذار
ایت زیرا انلرك شاننه اهتمامك اهمدر * روایت اولندیكه اشبو آیت نازل اولیجق پیغمبریمز صلی الله
علیه وسلم طوروب دیدیكه یا معشر قریش نفسلریكزی الله تعالینك عذابندن اكا ایمان و امرینه
اطاعتله قورتاریكز والا بكا قرابتكز سزه برشیء مفید اولمز یا بنی عبد مناف یا عباس بن عبد المطلب
یا صفیة عمة رسول الله یا فاطمة بنت رسول الله هر بریكزی عذاب اللهدن تخلیص ایدیكز یوخسه
اكا مخالفتله بكا انتسابكز برشیئی مفید اولمز (واخفض جناحك لمن اتبعك من المؤمنین) مؤمنلردن
سكا اتباع ایدنلره الانهٔ جانب و تواضع ایت یعنی انلره كیم ایمانه داخل اولمغه مشارف اولورلر
و یا لسان ایله سنی تصدیق ایدرلر (فان عصوك فقل انی بریء مما تعملون) اكر سكا عصیان
ایدوب اتباع ایتمزلرسه دیكل كه سزك ایشلدیككز شرك و معاصیدن بریئم (وتوكل علی العزیز
الرحیم) توكل ایت اول الله تعالی‌یه كیم اعداسنه قهره و اولیاسنه نصره قادر اولور تا كه
سكا عصیان ایده‌نك و غیرینك شرینی سندن كف ایده (الذی یراك حین تقوم وتقلبك
فی الساجدین) كه اول سنی تهجده و یا جمیع مهامكه قیامك حیننده و صلاتده قیام و ركوع
وسجود و قعودده تقلبكی كورر و یاخود احوال متهجدین تصفحنده ترددكی كورر شول
وقتكه قیام لیلك فرضیتی نسخ اولیجق اول كیجه اصحابك بیوتن طواف ایتدیكه انلرك طاعاتی
كثرتنه حرصندن نه ایشلدكلرین كوره ذكر الله و تلاوتله بیوت زنابیرده‌كی كبی دندنه‌لری ایشیدیلور
بولدی (انه هو السمیع العلیم) اول سنك مقالتكی ایشیدرو نیتكی بیلور (هل أنبئكم علی من تنزل
الشیاطین تنزل علی كل افاك اثیم یلقون السمع واكثرهم كاذبون) سزه خبر ویره‌یمكه شیاطین نه حالو
كمسه‌یه تنزل ایدر * ایعدی انلر هر كذاب فاجره تنزل ایدرلركه انلر كهنه‌در ملائكه‌دن استراق سمع
ایتدكلرندنصكره كهنه‌یه القا ایدرلر و الحال انلرك اكثری كاذبلردر * وقتاكه قرآن شیاطین
تنزلندن اولمسی صحیح دكل ایدیكنی بیان ایلدی انی تأكید ایچون انلرك محمد علیه السلامه
تنزلی صالح اولمدیغن ایكی وجهله اظهار ایلدی * بری بوكه انلرك تنزلی شریر كذاب كثیر
الاثم اوزره اولور محمد علیه السلام ایسه انك خلافنی ملابسدر * بری دخی بوكه اول
افاكون كهنه‌در سمعی شیاطینه القا ایدرلر و علمده نقصانلریچون اول شیاطیندن ظنون
و امارات تلقی ایدوب تخیلاتلری حسبنجه اكا شول اكثری واقعه مطابق دكل اشیایی ضم
ایدرلر * نتكیم حدیثده كلدیكه * الكلمة یحفظها الجنی فیقرؤها فی اذن ولیه فیزید فیها اكثر

واولیاسنه رحیمدر (واتل علیهم نبأ ابراهیم) یا محمد مشركلره ابراهیم علیه السلامك خبرینی ذكر ایت (اذ قال لابیه وقومه
ما تعبدون) كه اول باباسی و قومنه نه شیئه عبادت ایدرسز دیدی (قالوا نعبد اصناماً فنظل لها عاكفین) آنلر بتلره عبادت
ایده‌رز و آنلرك عبادتنه ملازم ١٧٥ ومداومز دیدیلر (قال هل یسمعونكم اذ تدعون او ینفعونكم او یضرون)
ابراهیم علیه السلام آیا اول
بتلر سزك دعاكزی ایشیدوب
اجابت ایدرلرمی یاخود
سزك عبادت ایتمكزله سزه
فائده ایدرلرمی یا ایتمكزله
ضرر ایدرلرمی دیدی
(قالوا بل وجدنا آباءنا
كذلك یفعلون) آنلر اكر
سمع و نفع و ضررلری
یوقدر بلكه بابامزی بویله
عبادت ایدر بولدق دیدیلر
(قال افرأیتم ماكنتم
تعبدون انتم و آباؤكم
الاقدمون فانهم عدو لی
الا رب العالمین) ابراهیم
علیه السلام دیدیكه آیا
كوردیكز بیلدیكزمیكه
شول سزك و كچن بابالركزك
عبادت ایتدكلری بتلر بنم
دشمنلرمدر انجق بنم
دوستم عالملرك ربی اولان
الله تعالی‌در (الذی خلقنی
فهو یهدین) اول الله
تعالی كه بنی عدمدن
وجوده كتوردی و اول
بنی صراط مستقیمه
هدایت ایلدی (والذی هو
یطعمنی ویسقین) اولدركه
بنی طعام و شرابله رزقلندرر
بنم رازقمدر (واذا مرضت
فهو یشفین) خسته اولسم بكا شفا ویرن اولدر (والذی یمیتنی ثم یحیین) اولدركه بنی دنیاده اماته ایدر صكره آخرتده
احیا ایدر (والذی اطمع ان یغفر لی خطیئتی یوم الدین) اولدركه بن آندن قیامتده كناهمك مغفرت ایتمسنی امید و طمع
ایده‌رم * بوندن مراد امت محمدك كناهنی استغفار و آنلره تعلیمدر دینلدی (رب هب لی حكماً والحقنی بالصالحین) یا رب

من مائة كذبة * شول كلمه كه جنی انی ملائكه‌دن حفظ ایدوب ولیسی كاهن قولاغنه اوقور كاهن
ایسه اكا یوز كذبدن اكثری زیاده ایدر محمد صلی الله علیه و سلم انجلین دكلدر * زیرا اول مغیبات
كثیرهٔ لا یحصادن خبر ویروبدركه جمیعنك حقیقتی ظاهر اولوبدر و یاخود اول شیاطین ملائكه‌دن
مسموعلرینی اولیالرینه القا ایدرلر حالبوكه انلر اكثر اقواللرنده كاذبلردر * زیرا كه ایشتدكلری
ملائكه‌نك سویلدیكی نصف اوزره دكلدر یا اول شیاطینك شرارتلریچون و یا فهم و یا ضبط و افهامده
قصورلریچون (والشعراء یتبعهم الغاوون) شعرایه غاویلر اتباع ایدركه انلر مشركون و یا شیاطین
و یا سفها و یا شطار قریشدر محمد صلی الله علیه و سلم اتباعی ایسه انلر كبی دكلدر اشبو آیت شول شاعرلر
حقنده نازل اولوبدركه شعر سویلیوب محمد صلی الله علیه و سلم سویلدیكی كبی بز دخی سویلرز
دیرلردی * و پیغمبریمز صلی الله علیه و سلمی هجو ایدوب انلری استماع ایچون قوملرینك سفهاسی
انلر قتنه جمع اولوردی (ألم تر انهم فی كل واد یهیمون) كورمزمیسنكه انلر كلام اودیه‌سندن هر
وادیده حیرت اوزره كیدرلر * زیرا اكثر مقدماتلری خیالاتدركه حقیقتی اولمز و اغلب كلماتلری
تمزیق اعراض و قدح انساب و وعد كاذب و افتخار باطل و مدح من لا یستحقه‌در (وانهم یقولون
ما لا یفعلون) وانلر شعرلرنده ایشلمدكلری شیئی ایشلدك دیو اوكنورلر (الا الذین آمنوا
وعملوا الصالحات وذكروا الله كثیرا وانتصروا من بعد ما ظلموا) الا شول شعرایه غاویلر اتباع
ایتمزلركه ایمان كتوروب اعمال صالحه ایشلرلر و الله تعالی‌یی چوق ذكر ایدرلر و اكثر
اشعارلری توحیدده و الله تعالی‌یی ثناده و طاعته حثده اولور و هجوله كندیلرین هجو ایدنلردن
انتصار مراد ایدرلر اشبو آیت شعراء مؤمنین شاننده نازل اولوبدر شول سببدنكه پیغمبریمز
صلی الله علیه و سلمه كلوب دیدیلركه یا رسول الله الله تعالی بیلوركه بز دخی شعرایز بزم حالیمز
نیجه اولور * پیغمبریمز علیه السلام دیدیكه مؤمن سیفیله و لسانیله جهاد ایدر حسان رضی الله
عنهه دیردیكه * قل وروح القدس معك * شعر سویلكل كه روح القدس نصرتی سنكله‌در
و كعب بن مالك رضی الله عنهه دیدیكه * اهجهم فو الذی نفسی بیده لهو اشد علیهم من النبل * مشركینی
هجو ایت اول الله تعالینك حقیچونكه روحم انك یدنده‌در سنك هجوك انلره نبلدن اشددر بعده
شعراء كفار ایعاد اولندیلركه (وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون) الله تعالی‌یه اشراك و پیغمبریمز
صلی الله علیه و سلمی هجو ایدنلر موتلرندنصكره قنغی مرجعه رجوع ایدیسرلر ایدیكنی بیلورلر

سورة النمل وهی ثلاث وتسعون آیة مكیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(طس تلك آیات القرآن وكتاب مبین) اشبو سوره‌ده‌كی آیات قرآنك و لوح محفوظك

بكا علمده كال ويركه خلافت حق و رياست خلقه مستعد اولم و علمده كال سببيله صلاحله درگاهك كزيده لرندن اوله‌يم
(واجعل لى لسان صدق فى الآخرين) بندن صكره كله جك امتلرده بنم ايچون ثناء حسن و ذكر جميل وقبول عام قيل *
واقعا دعاسى قرين اجابت اولوب اهل اديانك كليسى آكا منتدار ١٧٦ وثنا كارلردر باخصوص على الاطلاق

اهل اسلام و پيغمبر عليه السلام (واجعلنى من ورثة جنة النعيم) و بنى جنت نعيمك وارثلرندن قيل (واغفر لابى انه من الضالين) وبابامى ايمانه توفيق ايله مغفرت ايله كه اول طريق حقدن آزمشلردن اولدى (ولا تخزنى يوم يبعثون) قيامتده قبردن بعث كونده بنى ذليل ايله * بو دعا امتلره تعليمدر والا انبيا ذليل اولمز (يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتى الله بقلب سليم) شول كونده كه مال و اولاد هيچ كيمسه يه فائده ايتمز انجق اول كمسنه كه الله تعالى يه كفر و معصيتدن سالم قلب ايله كله ومالنى راه حقه نفقه ايده و اولادينى طريق مستقيمه سوق ايده (وازلفت الجنة للمتقين) متقيلره قيامتده جنت يقين اولوب مشاهده سيله مسرور اولورلر (وبرزت الجحيم للغاوين) و آزغونلره جهنم كشف اولنوركه مقاملرينى كوروب غم و الملرى آرتر

(وقيل لهم اين ما كنتم تعبدون من دون الله هل ينصرونكم او ينتصرون) آنلره دينوركه اول سزك دنياده (كندى
اللهدن غيرى عبادت ايتديككز و شفيع زعم ايتديككز نره‌ده‌در سزك عذابكزى دفعه ياردم ايدرلرمى ياخود كنديلرينى
عذابدن قورتره‌بيلورلرمى (فكبكبوا فيها هم والغاون وجنود ابليس اجمعون) بتلر و آكا طپانلر و ابليسك جن وانسده

آياتيدر (هدى و بشرى للمؤمنين) اول مؤمنلره ضلالتدن هدى و انى تصديق ايدنلره جنتله بشرى اولديغى حالده (الذين يقيمون الصلاة و يؤتون الزكاة) كه انلر نمازى تعديل اركان ورعايت اوقاتله ادا ايدرلر و مالارينك زكاتن ويررلر (وهم بالآخرة هم يوقنون) كه انلر آخرته ايقان ايدرلر زيراكه مشاق عبوديته تحملى عاقبت خوفيله و محاسبه يه وثوقله اولور (ان الذين لا يؤمنون بالآخرة زينا لهم اعمالهم) شونلركه آخرته ايمان كتورمزلر انلره اعمال قبيحه لرى تزيين اولنور كفرلرينه مجازات ايچون طول عمر وسعت رزقله تمتيع اولنورلر حتى كه شهواتلرينه اتباع ايدوب تكاليف شاقه ده قرار ايدرلر بوخسه فواحشى تحسين و فعلنى امرله دكل (فهم يعمهون) اويله اولسه انلر ضلالتده متحير و متردد اولورلر (اولئك الذين لهم سوء العذاب وهم فى الآخرة هم الاخسرون) ايدى او وصفله موصوفلر ايچون يوم بدرده قتل واسرله سوء عذاب اولنوب آخرتده زياده خاسرين اولوركه مثوبتى فوت وعقوبتى تحصيل ايدرلر (وانك لتلقى القرآن من لدن حكيم عليم) يامحمد سكا قرآن ويريلوبدر اول الله تعالى عندندنكه امرنده حكيم واعمال خلقه عليمدر (اذ قال موسى لاهله انى آنست نارا) يامحمد ذكر ايت شول وقتيكه موسى عليه السلام اهليله مدييندن مصره مسيرنده اهلنه ديديكه بن آتش كوردم (سآتيكم منها بخبر) سزه اول آتش عندنده اولاندن طريق خبرين كتوره‌يم زيراكه طريقدن طشره كيتمشيدى (او آتيكم بشهاب قبس لعلكم تصطلون) وياخود شعلهٔ نار مقبوسه ايله كلم كه اندن آتش ياقوب ايسينه‌سز (فلما جاءها نودى ان بورك من فى النار ومن حولها) وقتاكه موسى عليه السلام اول آتش قتنه كلدى موسى عليه السلامه ندا اولنديكه اول ناره قريب اولان كمسه‌ده ويا اول نار مكانك حوالنده اولان كمسه‌ده بركت قيلندى اول بركتله مراد امر عظيم قضاسيله بشارتدركه اندن ارض شامك كلنه بركت منتشر اوليوركه اول امر دينى حدوثيدر كيم اول الله تعالينك موسى يه تكليميدر و انده معجزات ظهوريدر و اول خبرك بركتنى نشر ايچون انى بقعه‌نك اباعدنه ارساليدر و اول نارله مراد نور رب العزتدر واول مباركله مراد موسى عليه السلام وانده‌كى ملائكهٔ حاضروندر (وسبحان الله رب العالمين) اول الله تعالى رب العالميندر كلامى خلق كلامنه مشابهتدن منزه اولدى اشبو ندا اولنان شيئك تمامندندر (ياموسى انه انا الله العزيز الحكيم) ياموسى بن اول الله تعالى يمكه عزت و حكمتله موصوفم * ديندكه اشبو جوابدر موسى عليه السلامك شول قولنه كيم سويليان كيمدر ديدى خطاب ايشيدوب خطاب ايدنى كورمدى (والق عصاك) الكدن عصاكى يره براقفل براغيجق برحيه اولدى (فلما رآها تهتز كانها جان ولى مدبرا ولم يعقب) وقتاكه موسى عليه السلام اول عصانى حيهٔ خفيفهٔ اهليه كبى اضطراب وتحرك ايدر كوردى حالبوكه اول فرعون عندنده حيهٔ كبيرهٔ غيراهليه ايدى موسى عليه السلام آرديته دونوب

تابعارى اول جهنمده براغيلور (قالوا وهم فيها يختصمون تالله ان كنا لفى ضلال مبين اذ نسويكم برب العالمين) بتلر وبت
پرستلر جهنمده مخاصمه ايدوب ديرلركه تالله بز ضلالت ظاهره‌ده اولدقكه سزى رب العالمين ايله برابر طوتوب عبادته
مستحق اعتقاد ايتدك (وما اضلنا الا ١٧٧ المجرمون) بزى ضلالته انجق ابليس وسائر كبى مجرملر القا

ايتديلر (فمالنا من شافعين ولا صديق حميم) مؤمنلرده شفعا كوروب بزم ايچون هيچ شفاعت ايديجى ودوست صديق و مشفق يوقدر ديه‌لر (فلو ان لنا كرة فنكون من المؤمنين) نوليدى بركره دخى دنيايه رجوع ايدوب مؤمنلردن اوليدق ديه‌لر (ان فى ذلك لاية وما كان اكثرهم مؤمنين) بو ابراهيم عليه السلامك خبرنده عقلايه عبرت وعلامتلر واردر لكن قوم ابراهيمك اكثرى آنى تصديق ايدر اولمديلر (وان ربك لهو العزيز الرحيم) تحقيق ربك تعالى آنلردن انتقامى تعجيله قادردر توبه وايمانه كلملرينى امهاله رحيمدر (كذبت قوم نوح المرسلين) قوم نوح رسوللرينى تكذيب ايتديلر * زيرا بر رسولى تكذيب جميعنى تكذيبدر (اذ قال لهم اخوهم نوح الا تتقون) آنلره نسبدن قرنداشلرى نوح عليه السلام الله تعاليدن قورقمزميسكزكه آندن غيرى‌يه عبادت

ايدرسز ديدى (انى لكم رسول امين فاتقوا الله واطيعون) تحقيق بن الله تعالى طرفندن امين اوله‌رق سزه رسولم
الله تعاليدن قورقك بنه عبادت ايتمك وقبول ايمانله بكا اطاعت ايدك (وما اسئلكم عليه من اجر ان اجرى الا على
رب العالمين فاتقوا الله واطيعون) بو اداى رسالت اوزره سزدن اجر استمم بنم اجرم انجق رب العالمينك عهده‌سنده‌در

كندى خوفندن اكا دونوب باقدى اكا دينلديكه (ياموسى لا تخف انى لا يخاف لدى المرسلون) ياموسى اول حيه‌دن خوف ايتمكل زيرا لايق دكلدركه مرسلون بنم عندمده خوف ايده‌لر (الا من ظلم ثم بدل حسنا بعد سوء فانى غفور رحيم) مكر مرسليندن اول كمسه‌كه اندن صدور ايتمش ذنب سببيله نفسنه ظلم ايده آدم ويونس وداود واخوهٔ يوسف كبى صلوات الله عليهم اجمعين و اول ظلمندن صكره توبه ايليه ايمدى بن انى مغفرت ورحمت ايدرين (وأدخل يدك فى جيبك تخرج بيضاء من غير سوء) والكى درعك جيبنه قويوب چيقارغل كه انى برصسز بيضاء اولديغى حالده چيقاره‌سن (فى تسع آيات الى فرعون وقومه) فرعون وقومنه طقوز آيتله ويا اول ايكى آيته مقارن طقوز آيتله مرسل اولديغك حالده كيتمكل كه اول عصاويددن غيرى بحرك انفلاقى وطوفان وجراد وقمل وضفادع ودم ومالارينك طمسى وبواديده جذب ومزارعده نقصاندر (انهم كانوا قوما فاسقين) زيراكه انلر قوم عاصى اولديلر (فلما جاءتهم آياتنا مبصرة) وقتاكه موسى بزم طقوز آيتمزى ظاهره وبينه اولديغى حالده انلره كتوردى (قالوا هذا سحر مبين) ديديلركه اشبو بر سحردركه سحريتى آشكاره‌در (وجحدوا بها) واول آياتى بيلدكلرندن صكره انكار ايتديلر (واستيقنتها انفسهم ظلما وعلوا) انك صدقنه والله تعاليدن ايدوكنه استيقان ايدرلر ايكن اول انكارلرى نفسلرينه شركله ظلم وايماندن ترفع ايدر اولدقلرى حالده (فانظر كيف كان عاقبة المفسدين) نظر ايتكه مفسدلرك عاقبتى نيجه اولور دنياده اغراق وآخرتده احراق اولور (ولقد آتينا داود وسليمان علما) بز داود وسليمانه علمدن برطائفه ويردككه اول حكم وقضادر (وقالا الحمد لله الذى فضلنا على كثير من عباده المؤمنين) واول ايكيسى ديديلركه الله تعالى يه حمد اولسونكه بزى نبوت وكتابله وتسخير جن وانس وشياطينله وفهم كلام طير وبهايم وملكله عباد مؤمنيندن كثير اوزره تفضيل ايتديكه انلره بوخصال ويرلمدى * اشبو آيت علمك شرفنه واول اجل نعمدن ايديكنه دليلدر وعلم ويريلن كشى عباد مؤمنينك كثيرى اوزره مفضل اوله (وورث سليمان داود) سليمان عليه السلام باباسى داود عليه السلامك نبوت ويا ملك ويا علمنه وارث اولدى اشبو اشياده انك مقامنه قائم اولمغه سائر اوغلارى دكل حالبوكه انلر اون طقوز ايديلر * دينلديكه سليمان عليه السلامه داود عليه السلامه ويريلاندن زياده ريح وشياطين تسخير ايدلدى وسليمان عليه السلام ملكده داوددن زياده واندن اقضى ايدى وداود عليه السلام تعبدده سليمان عليه السلامدن اشد ايدى وسليمان عليه السلام نعم اللهه داوددن اشكر ايدى (وقال يا ايها الناس علمنا منطق الطير) وسليمان عليه السلام الله تعالينك نعمتنى تشهير واكا اعتراف ومعجزه ذكريله ناسى تصديقه دعوت ايدوب ديديكه ياناس بز منطق الطير تعليم اولندق * ومنطق متعارفده هر لفظدركه انكله مافى الضميردن تعبير اولنه اول كرك مفرد ويام كبدر واصوات حيوانيه تخيلاته تابعه اولديغى حيثيتدن عبادات منزلتنده‌در

الله تعالادن قورقك رسالتمده بكا اطاعت ایدك ﴿ قالوا انؤمن لك واتبعك الارذلون ﴾ بز سكا ایمانمی ایده‌رز حالبوكه سكا تابع اولانلر اسافلدركه ظاهرده تابع وباطنده مخالفدر دیدیلر ﴿ قال وما علمی بما كانوا یعملون ﴾ نوح علیه السلام دیدیكه انلرك عمللرینه بنم علم یوقدر انلرك بكا تبعیتلری خلوصله‌میدر دكلیدر

بیلم بكا لازم اولان ظاهره اعتباردر ﴿ ان حسابهم الا علی ربی لو تشعرون ﴾ انلرك باطنلری حسابی انجق الله تعالانك علمنه راجعدر اكر شعوركز وار ایسه انی بیلورسكز ﴿ وما انا بطارد المؤمنین ان انا الا نذیر مبین ﴾ اسافل و فقرا نه ایسه بن مؤمنلری طرد ایدیجی دكلم بن انجق ناسی دعوت و معصیتدن اخافه ایچون بعث اولنمشم كرك اغنیا كرك فقرا اولسون ﴿ قالوا لئن لم تنته یا نوح لتكونن من المرجومین ﴾ دیدیلركه یا نوح بو دعوت و اخافه‌دن كیرو طورمزسك یا نی یاطاشله رجم اولنمشلردن اولورسن ﴿ قال رب ان قومی كذبون فافتح بینی و بینهم فتحاً ونجنی و من معی من المؤمنین ﴾ نوح علیه السلام یارب بنم قومم بنی تكذیب ایده‌یورلر بنمله انلرك بیننده حكم ایله و بكا و بنمله اولان مؤمنلره انلرك قصدندن نجات ویر دیدی ﴿ فانجیناه ومن معه فی الفلك المشحون ثم اغرقنا بعد الباقین ﴾ بز اكا وانكله سفینه‌یه طولمش آدملره وحیوانانه نجات ویردك صكره قومندن باقیلرینی ﴿ ان ﴾ غرق ایتدك ﴿ ان فی ذلك لآیة وما كان اكثرهم مؤمنین ﴾ انك قومنك اذاسنه صبرنده صبر موجب ظفر اولدیغنه علامت واردر انك قومنك اكثری ایمان ایدنلردن اولمدی * دینلدیكه رجال ونسادن اكا ایمان كتورن سكسان كیمسه ایدی

ظن اولنوركه سلیمان علیه السلامك برحیوان صوتنی ایشتدیكنده قوت قدسیه ایله انك تصویت ایتدیكی تخیلی وطلب غرضنی بیلوردی اشبو قبیلدندركه اول بر بلبله مرور ایتدیكه اول تصویت وهم رقص ایدردی دیدیكه اشبو بلبل دیركه * اذا اكلت نصف تمره فعلی الدنیا العفاء ﴾ چون نصف تمره یدم دنیا اوزره دروس وذهاب اولسون وفاخته‌یی تصویت ایدر ایشدوب دیدیكه اشبو فاخته دیركه * لیت الخلق لم یخلقوا * نولیدی بو خلق یرادلمیدی ظن اولنوركه بلبلك آنی دیمسی شبع وفراغ بالندن ایدی وفاخته‌نك مقاسات شدت وتألم قبیلندن ایدی ﴿ واوتینا من كل شیء ﴾ وانبیا و ملوكك ویرلدیكی هر شیئدن یعنی انلرك ویرلدیكی اشیانك كثیرندن بزدخی ویرلدك ﴿ ان هذا لهو الفضل المبین ﴾ اشبو بزه ویریلن نعم كثیره بزدن غیریه ویریلن اوزره زیادهٔ ظاهردر سلیمان علیه السلامدن اشبو قولك ورودی شكر وثنا وجهی اوزره ایدی یوخسه فخر وجهی اوزره دكل * روایت اولندیكه سلیمان علیه السلام برچوق مدت اهل دنیانك جمیعنه جن وانسه دواب وطیر وسباعه ملوكت ایتدی هر شیئك نطقنك علمی ویرلدی وزماننده صنایع عجیبه احداث اولندی ﴿ وحشر لسلیمان جنوده من الجن والانس والطیر فهم یوزعون ﴾ سلیمان علیه السلام ایچون جن وانس وطیردن جنودی جمع ایدلدی برمسیرده‌كه اول انك صددنده ایدیكه انلر سوق وهم جمع ایدیلورلردی یعنی ایلرو كیدنلری منع اولنوردیكه كرویه قالانلری انلره ایریشه تاكه مجتمعین اولوب انلردن كمسه تخلف ایتمیه * روایت اولندیكه سلیمان علیه السلام معسكرینك طولی وكرك عرضی یوز فرسخ ایدی وانك ذهب وابریشمدن طولی وعرضی بر فرسخ بر بساطی وار ایدیكه انی اكا جنیلر نسج ایتمشیدی انك وسطنه سلیمان علیه السلامك التوندن منبری وانك حولنه التون وكومش كرسیلر قونوردی اول منبر اوزره سلیمان علیه السلام والتون كرسیلره انبیاء وكومش كرسیلره علماء اوتوررلردی وانك حولنه ناس وناسك حولنه جن وجنك حولنه شیاطین طوررلردی وسلیمان علیه السلامك باشی برابرنده هواده قوشلر قناد آچوب كولكه اولوردی كونشك حرندن انی قورردی وانك بساطنی امریله باد صبا كتورردی صباحدن اویله‌یه دكین بر آیلق مسافه‌یه واویله‌دن اخشامه دكین اول دكلو مسافه‌یه ایرردی * روایت اولندیكه سلیمان علیه السلامك طولی وعرضی یوز فرسخ معسكرینك یكرمی بش فرسخنده انس ویكرمی بشنده جن ویكرمی بشنده وحوش ویكرمی بشنده طیور اولوردی واول معسكر اوزره قواریردن بیك بیت دوزلمشدیكه اوچیوزنده حره خاتونلری یدیوزنده سریه‌لری اولورلردی ریح عاصف اول معسكری قالدیرر وریح رخاء یوروردی بروقتده اول هواده معسكرنده جنودیله كیدركن اكا وحی الهی كلدیكه سكا ملوكتكده زیاده ایلدمكه خلایقدن هر كس سنك شانكده بر سوز سویلیه الا اول سوزی سكا ایركورم دینلدیكه سلیمان علیه السلام اول معسكرنده تیموردن تنورلر ومطبخلر اتخاذ ایتمشیدیكه انده اتمكلر واشلر پشوررلردی قدر وعظاملری وار ایدیكه هر برینه

﴿ وان ربك لهو العزیز الرحیم ﴾ وربك جل شانه كافرلره عقوبته قادر ومؤمنلره رحیمدر ﴿ كذبت عاد المرسلین ﴾ عاد قومی رسوللری تكذیب ایتدیلر ﴿ اذ قال لهم اخوهم هود الا تتقون ﴾ نسبده قرنداشلری هود علیه السلام انلره دیدیكه سز شركدن پرهیز وعذاب الهیدن

خوف ایتمزسكز ﴿ انی لكم رسول امین فاتقوا الله واطیعون ﴾ بن سزه رسالت و وحیله كوندرلمش امینم الله تعالادن قورقك و توحیدده امرمه اطاعت ایدك ﴿ وما اسئلكم علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین ﴾ دعوت و نصحم اوزره سزدن اجرت استمم بنم اجرتم انجق رب العالمین حضرتلرینك عهده‌سنده در ﴿ اتبنون بكل ریع آیة تعبثون و تتخذون مصانع لعلكم تخلدون ﴾ سز هر مرتفع مكانلرده افتخار و كچنلری استهزا ایچون كوشك و علامتلر بنامی ایدرسكز دنیاده ابدی قالورسكز امیدیله حوضلر وقصرلر وابنیهٔ رفیعه‌لر اتخاذ ایدرسكز ﴿ واذا بطشتم بطشتم جبارین فاتقوا الله واطیعون ﴾ بر كمسنه‌یی حمله ایله اخذ ایتدیككزده جبار ومتكبرلر كبی بیرحمت ظلم ورعونتله اخذ ایدرسز و ضرب وقتله عقاب ایدرسكز لایق اولمیان جبارلقدن پرهیز ایدك الله تعالادن قورقك وسزی دعوتمده بكا اطاعت ایدككه سزه انفعدر ﴿ واتقوا الذی امدكم بما تعلمون امدكم بانعام وبنین وجنات وعیون ﴾ اول الله تعالادن قورقك كه سزه بیلدیككز انواع نعمتلرله امداد ایلدی حیوانات واولاد وبوستان وآقار صولر ایله امداد وانعام ایلدی ﴿ انی اخاف علیكم عذاب یوم عظیم ﴾ قورقارمكه سزه دنیاده یا آخرتده بیوك كون عذابی

اون جزور قونوردی ﴿ حتی اذا اتوا علی واد النمل ﴾ حتی قچانكه وادی النمله ایردیلركه اول طائفه ویا ارض شامده بر وادی كثیر النمل ایدی * دینلدیكه اول وادیده جنیلر ساكن اولورلر ایدی اولان نمل اول جنیلرك مراكبیدر واول وادینك نملی ذئاب امثالنده ایدی لكن مشهور اولان انك نملی معروف اولان نمل صغیر اوله ﴿ قالت نملة ﴾ اول نمل طائفه‌سنك ملكی ایكی قنادلو ایدی بر قولده عرجا ایدی اسمی طاحیه ویا جزمی ایدی اول نمله دیدیكه ﴿ یا ایها النمل ادخلوا مساكنكم لا یحطمنكم سلیمان وجنوده وهم لا یشعرون ﴾ یا نمل طائفه‌سی مسكنلریكزه داخل اولككه سلیمان وجنودی سزی كسر ایتمسون حالبوكه سزی كسرلرینه شعورلری اولمز زیراكه شعورلری اولسه انی ایدر دكللردر اول نمله‌نك قولنی ریح سلیمان علیه السلامك سمعنه اوچ میل مسافه‌دن ایركوردی اویله اولسه سلیمان علیه السلام جنودینی حبس و وقف ایتدی حتی كه اول طائفهٔ نمل بیوتلرینه دخول ایتدیلر ﴿ فتبسم ضاحكا من قولها ﴾ سلیمان علیه السلام انی ایشیدیجك انك حذر وتحذیرینه ویا قومك مصالحنه اهتداسنه تعجب ویا حق تعالینك انی نمله همتنی ادراكله تخصیصنه سروردن ضحكه شروع ایدر اولدیغی حالده تبسم ایتدی بعده سلیمان علیه السلام رب تعالینك اكا انعامنه حمد ایدوب ﴿ وقال رب اوزعنی ان اشكر نعمتك التی انعمت علی وعلی والدی ﴾ دیدیكه یارب بكا الهام ایتكه نعمتكه شكر ایدمكه انی بكا و والدیمه انعام ایتدك سلیمان علیه السلام انده والدینی ذكرینی درج ایلدی نعمتنی تكثیر ویا تعمیم ارادتیله زیراكه والدینه اولان نعمت اكا دخی نعمتدر وولده اولان نعمت والدینه اولان نعمتدر خصوصا كه اول والدتقی اوله انك دعا وشفاعتیله نفعلنور ﴿ وان اعمل صالحا ترضاه ﴾ وعمل صالح ایشلیمكه سن اكا راضی اوله‌سك ﴿ وادخلنی برحمتك فی عبادك الصالحین ﴾ ورحمتكله بنی جنتده عباد صالحینك جمله‌سنه ادخال ایت ﴿ وتفقد الطیر فقال مالی لا اری الهدهد ام كان من الغائبین ﴾ سلیمان علیه السلام طیوری تطلب ایتدیكه هدهدی كوركه اول هدهدلرك رئیسی ایدی انی انلرك اراسنده كورمیجك دیدیكه بكا نوالدیكه طیورك جمله‌سنده هدهدی كورمزمكه عجب نه اولدی یوخسه اول غائبلردنمیدر وقتاكه هدهدك غیبتی سلیمان علیه السلامه محقق اولدی دیدیكه ﴿ لاعذبنه عذابا شدیدا ﴾ والله بن اول هدهده عذاب شدید ایدم ریش وذنبن یولوب كونشه قویم بروجهله كیم نمل وهوامدن امتناعه مجالی اولمیه ویا انی قطرانی بوله‌یوب كونشه قویم ویا انی قفصه قویم ویا انی مألوفدن آییرم ویا انی ضدیله بر یره حبس ایدم ﴿ او لاذبحنه ﴾ ویاخود انی بوغازلیم ﴿ او لیأتینی بسلطان مبین ﴾ ویاخود بر برهانله كله كیم اول انك عذرینی تبیین ایده * مفسرون هدهدك سبب غیبتنده دیدیلركه سلیمان علیه السلام بیت المقدس بناسندن فارغ اولیجق عزم ایتدیكه ارض حرمه خروج ایده اویله اولسه انس وجن وشیاطین ووحوش وطیوری معسكرینه بندیروب حتی كه ریح انلری حرمه ایركوردی سلیمان علیه السلام ماشاء الله حرمده اقامت ایتدیكنجه هر كونده بشبیك دوه وبشبیك صغر ویكرمی بیك

ایریشه (قالوا سواء علینا اوعظت ام لم تکن من الواعظین) قوم عاد هود علیه السلامه دیدیلرکه سن بزه نصیحت ایتمش
یا ایتمامش سین برابردر بز بو حالمزدن تحویل ایتمیز (ان هذا الا خلق الاولین وما نحن بمعذبین) بو بزم پت پرستلك وجبارلق
ومرتفع بنا یاپمق قدمکی عادتمزدر بز بونکله عذاب اولنانلردن دکلز ۱۸۰ (فکذبوه فاهلکناهم ان فی ذلك لآیة
وما کان اکثرهم مؤمنین)
آنلر هود علیه السلامی
تکذیب ایتدیلر انلری باد
صرصر ایله هلاك ایتدك
بونلرك هلاکی تکذیبه عبرت
ونشانلدر بو قوم عادك
اکثری ایمان ایدر اولمدی
(وان ربك لهو العزیز
الرحیم) تحقیق ربك تعالی
عاصیلره عذابیله غالب توبه
ایدنه رحمتله مشفقدر (کذبت
ثمود المرسلین) قبیلهٔ ثمود
مرسللرینی تکذیب ایتدیلر
(اذ قال لهم اخوهم صالح
الا تتقون) نسبده قرنداشلری
صالح علیه السلام آنلره
دیدیکه الله تعالیدن
قورقمزمیسزکه اکا شریك
کتورورسکز (انی لکم رسول
امین فاتقوا الله واطیعون)
بن سزکچون امانتله
مشهور رسولم الله تعالینك
عذابندن حذر ایدك وامر
ونهیده بکا اطاعت ایدك
(وما اسئلکم علیه من
اجر ان اجری الا علی
رب العالمین) بو نصیحتم
اوزره سزدن اجرت
طلب ایتمم بنم اجرتم انجق
عالملرك ربی اوزرینه در
(اتترکون فی ماهنا آمنین فی جنات وعیون وزروع ونخل طلعها هضیم وتنحتون من الجبال بیوتاً فارهین) (رجوع)
بواولدیغکز حالده امین وسالم بوستانلرده وچشمه لرده واکینلرده ولطیف طمورجقلنمش خرما اغاچلرنده وطاغلردن
طاشلری یونوب یاپدیغکز فرحلو خانه ومسکنلرده ترك اولنورمیسکز ظن ایدرسکز (فاتقوا الله واطیعون) الله تعالیدن

قیون قربان ایدردی بعده برصباحین جنودیله مکه دن چیقوب وقت زواله دکین صنعایه ایردیکه
اول مکه دن بر آیلق مسافه در انده برارض حسنا کوردیکه خضرت وزهره سی جانه صفا ویردی
دیلدیکه اول ارایه اینه نماز قیلوب انده غدالنه اول نزوله مشغول ایکن هدهد عزم ایلدیکه
هوایه صعود ایده واطراف دنیایه نظر ایدوب سلیمان علیه السلامك اشغالی تمامنده یانده بولنه
چون هدهد هوایه صعود ایدوب یمین وشماله نظر ایدیجك بلقیسك بستانن کوردی انك خضرتنه
میل ایدوب فی الحال اکا هبوط ونزول ایتدی اسمی یعفور ایدی انده برهدهده ملاقی اولدیکه
اسمی عنفیر ایدی اول یعفوره قاندن کلور قانده کیدرسن دیدی یعفور ایتدی صاحبم سلیمان بن
داودله شامدن کلوربنکه اول انس وجن وشیاطین ووحوش وطیور ورباحك ملکیدر عنفیر
ایتدی کرچه سنك صاحبنه ملك عظیم ویرلمش لکن بو دیار یمن ملکه سی بلقیس اندن دون
دکلدر زیرا تحت یدنده اون ایکی بیك قائدی اولوب هر قائد یوز بیك مقاتله موکلدر کل سنی
انك مملکتنه ایلته یم که کوره سن یعفور ایتدی قورقریم که نماز وقتنده سلیمان علیه السلام صویه
محتاج اولوب بنی تفقد ایده عنفیر ایتدی اشبو ملکه تك خبرین اکا کوتوریجك انی مسرور ایدرسن
اویله اولسه یعفور اکا موافقت ایدوب کتدی حتی که بلقیس ومملکتنه نظر ایتدی اندن رجوع
ایدوب سلیمان علیه السلام قتنه کتدی حالبوکه اویله وقتی چیقوب ایکندی وقتی کیرمشدی وقتا که
سلیمان علیه السلام اول منزله نزول ایدوب نماز وقتی داخل اولدی والحال اول صوسزیر ایدی
انس وجن وشیاطینه صودن سؤال ایدوب انلردن بیلور بولنمدی اویله اولسه هدهدی تفقد
ایتدیکه اکا صودن سؤال ایده * زیرا که اول سلیمان علیه السلامك صویه دلیلی ایدی یر التنده کی
صویی زجاجه ده کوریلن صو کبی کورردی قریب وکرك بعید ایکن بیلور وصو اولدیغی موضعی
اکا خبر ویروردی اول دخی موضعی شیاطینه صو چیقنجه قازدیرر ایدی * برکسه ابن عباس رضی الله
عنهمایه دیدیکه هدهد بو خصلتله مختص ایکن کوررسنکه برصبی طوزاق قوروب انی آز
طپراغله اورتر هدهد کلور اول طوزاغی کورمز بوغازندن طوتیلور حکمت ندر ابن عباس
رضی الله عنهما دیدیکه چقان قضا وقدر ایرر بصر کورمز عقل کیدر * چون سلیمان علیه
السلام اول حینده هدهدی بولمدی غضب ایدوب حکایت بیورلدیغی منوال اوزره وعید
ایتدی وسید الطیر اولان عقابی چاغردی بو ساعتده هدهدی بولوب قائمه کتور دیو بیوردی
همان دم عقاب هوایه اوچوب هدهدی کوردی سوق ایدوب سلیمان علیه السلام قتنه
کتوردی هدهد اکا قریب اولیجق تواضعا باشنی قالدیروب قویرق وقنادلرین سوریو انلردن
یکا یوریدی سلیمان علیه السلام انك باشنه یاپشوب انی کندویه چکدی واکا تهدید ایتدی هدهد
دیدیکه یا نبی الله حضرت رب العالمین جل شانه یه حضور وقتنی ذکر ایت سلیمان علیه السلام
انی ایشیدیجك دترهیوب انی عفو ایلدی (فمکث غیر بعید) چون هدهد آز زمان مکث ایدوب

قورقك طول امادهاولمیك توحید امرنده بکا اطاعت ایدك (ولا تطیعوا امر المسرفین الذین یفسدون فی الارض ولا یصلحون)
شول ناقه یی عقر ایدن طقوز کسه که انلر بر یوزنده فساد ایدوب صلاح بولمزلر انلرك امرینه اویمیك (قالوا انما انت
من المسحرین) قوم ثمود صالح علیه ۱۸۱ السلامه دیدیلرکه سن چوق سحره اوغرایوب عقلکه
خلل کلمشدر (ما انت الا بشر
مثلنا فأت بآیة ان کنت من
الصادقین) سندخی بزم کبی
آدمسین اکر رسالت
دعواسنده صادق ایسك
خارق عادهدن بر نشان
کتور دینلدیکه صالح
علیه السلام انلره نه
استرسکز دیدی انلر بو قیادن
بر دوه چیقار دیدیلر (قال
هذه ناقة لها شرب ولکم
شرب یوم معلوم) صالح
علیه السلام قیادن اول
جنس ناقه یی اخراجله
دیدیکه استه دیککز ناقه که
صو بر کون اول دوه نك
ومعلوم بر کون سزکدر
اما صو ایچمکده اکا
مزاحمه ایتمیك (ولا تمسوها
بسوء فیأخذکم عذاب
یوم عظیم) اول ناقه یه
سوء قصدله طوقنمیك که
سزی بیوك کونك عذابی
اخذ ایدر (فعقروها
فاصبحوا نادمین) اول
دوه یی سکرلدیلر
عذابك نزولی معلوملری
اولوب پشیمان اولدیلر
(فاخذهم العذاب ان
فی ذلك لآیة وما کان
اکثرهم مؤمنین) انلری عذاب اخذ ایتدی یوم مذکورده اعتبار اهلنه عبرت واردر مع هذا اکثری ایمان ایدر اولمدی
(وان ربك لهو العزیز الرحیم) تحقیق سنك ربك تعالی غالبدر مغلوب اولمز رحمت صاحبیدر بی استحقاق عذاب ایتمز
(کذبت قوم لوط المرسلین) لوط قومی رسوللرینی تکذیب ایتدیلر (اذ قال لهم اخوهم لوط الا تتقون) شول وقتکه

رجوع ایتدیکنده سلیمان علیه السلام بو کونده قنده ایدك دیو سؤال ایتدی (فقال احطت بما لم
تحط به) هدهد دیدیکه یا نبی الله سنك بیلمدیکك شیئی بیلدم سن وجنودك ایرمدیکی محله بن ایردم
(وجئتك من سبأ بنبأ یقین) وسکا ولایت سبادن خبر یقینله کلدم دیدی سبأ اسم بلده ویا اسم
قبیله در * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه سبادن سؤال اولندقده دیدیکه اول
بر رجل ایدیکه انك اون اوغلی وار ایدی التیسیله تیامن ودردیله تشاؤم ایدردی (انی وجدت
امرأة تملکهم) بن بر مرأه بولدمکه قومنه ملکه اولوبدرکه اول بلقیس بنت شراحیلدرکه
یعرب ابن قحطان نسلندن اولوب باباسی بر عظیم الشان ملك ایدی ارض یمنك کلنه ملوکتی
ایرشدی بلقیسدن غیری ولدی اولمدیغندن اندنصکره ملوکتنه اول وارث اولمشدی اناسی جنیه
ایدی (واوتیت من کل شیء) واول بلقیسه ملوکه لایق اولور اموال جنود وسائر اشیادن
ویرلمشیدی (ولها عرش عظیم) وانك ابناء جنسنه نسبتله سریر ضخیمی وار ایدی دینلدیکه
اول سریر التوندن اولوب در ویاقوت احمر وزبرجد اخضرله ترصیع اولنمشدی اوزرینه بری
برینك ایچنده یدی بیت بناء اولنمشدی طول وعرض وارتفاعی اوتوز ذراع وبر قولده سکسان
ذراع ایدی (وجدتها وقومها یسجدون للشمس من دون الله) بن اول بلقیسی وقومنی الله تعالیدن
غیری کونشه عبادت ایدر بولدم (وزین لهم الشیطان اعمالهم) شیطان انلره کونشه عبادتلرین
وسائر اعمال قبیحه لرین تزیین ایتدی (فصدهم عن السبیل فهم لا یهتدون) واول انلری طریق
حقدن صد ایتدی اویله اولسه انلر طریق حقه کیتمزلر سلیمان علیه السلامه بلقیسك حالی خفی
اولدی بر حکمت ایچوندرکه الله تعالی انی اراده ایتدی یعقوبدن یوسفك مکانی خفی اولمسی کبی
هدهد انك شمسه سجودنی ومعرفة الالهه عدم اهداسنی انکار ایلدی * زیرا که الله تعالی اکا انی
الهام ایتدی سائر طیور وحیواناته معارف لطیفه الهام ایتدیکی کبی قریب اولمزکه عقلا اکا اهتدا
ایده (الا یسجدوا لله) شیطان انلری صد ایتدیکه الله تعالییه سجده ایتمیه لر ویا انلره اعماللرینی
تزیین ایتدیکه اکا سجده ایتمیه لر واهتدا اولنمزلرکه اکا سجده ایده لر ویا اول حینده هدهد انلره
دیدیکه یا قوم آکاه اولوب الله تعالییه سجده ایدك (الذی یخرج الخبأ فی السموات والارض ویعلم
ما تخفون وما تعلنون) که اول سموات وارضده اولان غیبی اظهار ایدر واول ایکیسی اهلنك
سرلرین وجهرلرین بیلور (الله لا اله هو رب العرش العظیم) اول الله جل شانه دن غیری اله
یوقدر وعرش عظیمك ربیسیدر عرش عظیم اجرامك اولی واعظمیدر ویا انك جمله سنی محیطدر
اشبو محلده هدهدك کلامی تمام اولدی (قال سننظر اصدقت ام کنت من الکاذبین) سلیمان علیه السلام
هدهده دیدیکه تأمل ایدلمکه بزه خبر ویردیککده صدقمی ایلدك یوخسه کاذبلردنمیسن بعده منوال
آتی اوزره بلقیسه نامه یازوب خاتمیله ختم ومسکله طبع ایتدی اندن هدهده دیدیکه (اذهب بکتابی
هذا فألقه الیهم ثم تول عنهم فانظر ماذا یرجعون) شبو نامه ایله بلقیس وقومنه کیدوب انلرك انی کوره جکی

شفقت قرنداشلری لوط علیه السلام الله تعالیدن قورقزمیسکزکه معاصی ارتکاب ایدرسکز دیدی ﴿ انی لکم رسول امین فاتقوالله واطیعون ﴾ بن سزکچون رسول امینم الله تعالی یه مخالفتدن قورقك وبنم وعظمه اطاعت ایدك ﴿ وما اسئلکم علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین ﴾ بو وعظم اوزره سزدن اجرت طلبنده دکلم بنم اجرتم انجق رب العالمین اولان الله تعالی عندنده در ﴿ اتأتون الذکران من العالمین ﴾ عالملردن ارککلره می مباشرت ایدرسز ﴿ وتذرون ماخلق لکم ربکم من ازواجکم بل انتم قوم عادون ﴾ ربکز جل شانه سزکچون خلق ایتدیکی نسوانی ترك ایدرسز بلکه سز رجاله میل ایله حدی تجاوز ایدن قوملردنسکز ﴿ قالوا لئن لم تنته یالوط لتکونن من المخرجین ﴾ انلر دیدیلرکه یالوط اکر سن بزی بو عملمزدن نهی ایتمکدن واز کچمزسك البتده بزم دیارمزدن اخراج اولنورسین ﴿ قال انی لعملکم من القالین ﴾ لوط علیه السلام بن سزك بو عملکزه بغض شدید ایدنلردنم دیدی ﴿ رب نجنی واهلی مما یعملون ﴾ یارب بکا واهلمه انلرك عمل شومندن نجات ویر ﴿ فنجیناه واهله اجمعین الا عجوزاً فی الغابرین ﴾ بز لوطه واهلنه جمیعا نجات ویردك انجق زوجه سی عجوز عذابده اولنانره داخل اولدیکه انلرك عملارینه راضیه ایدی ﴿ ثم دمرنا الاخرین ﴾ بعده سائرلرینی هلاك ایتدك ﴿ وامطرنا علیهم ﴿ حربك ﴾ مطراً فساء مطر المنذرین ﴾ انلرك طشره بولنانلری اوزرینه طاش یاغدردق اول اخافه ایله ایمانه کلمیانلرك یغموری نه قبیح وچرکین اولدی ﴿ ان فی ذلك لاية وماکان اکثرهم مؤمنین ﴾ بو اهل مؤتفکه عذابی کافرلره بر عبرتدر اول قومك

بر موضعه براقغل بعده انلردن بر مکان قریبه تنحی ایدوب انده تواری ایت بعده نظر ایتکه نه وجه اوزره رد جواب ایدرلر اویله اولسه هدهد نامه یی آلوب بلقیسه واردیکه اول صنعادن مأرب نام ارضده کندویه مخصوص قصرنده ارقه سی اوزره یاتمش اویور بولدی واول قصرك کونشه قارشی بر پنجره سی وار ایدیکه بلقیس کونشك طلوعن اندن کوریجك اکا سجده یه واردی هدهد کلوب اول پنجره یی قناد یله قپادی اول سببدن بلقیس کونشك طلوعك بیلمدی اندن طوردیکه کونشه نظر ایده اول حالتده هدهد نامه یی انك اوکنه براقدی بلقیس دخی نامه یی آلوب اوقودی خاتمن کوریجك دتره یوب خضوع ایتدی زیراکه سلیمان علیه السلامك ملکی خاتمنده ایدی واول نامه یی کوندرن ملکده کندیدن اعظم ایدیکنی بیلدی وهدهد بر مقدار تأخر ایدوب طوردی وبلقیس سریر ملکنه چیقوب اوتوردی وقومنك اوچیوز اون کمسه عاقللرینی حضورینه جمع ایلدی ﴿ قالت یا ایها الملاء انی القی الی کتاب کریم ﴾ دیدیکه یا اشراف بکا بر کتاب کریم القا اولندی انك کریم اولمسی یا مضموننك ویا مرسلنك کرمیچون ویا مختوم اولدیغی ایچون انده یازلمشدیکه ﴿ انه من سلیمان وانه بسم الله الرحمن الرحیم ان لا تعلوا علیّ وأتونی مسلمین ﴾ کتاب ویا عنوان سلیماندندر واول مکتوب ویا مضمون الله رحمن رحیمك اسمنه مقارندر اشبو کتابله مقصود اولان بنم اوزریمه تکبر وتعظم وترفع ایتمکز ویا بکا اجابتدن امتناع ایتمکز زیراکه ترك اجابت علوّ وتکبردندر ومؤمنین منقادین اولدیغکز حالده بکا کلك * اشبو کلام غایت وجازتیله مقصوده دلالتی نهایتده درز براکه اول بسمله یی مشتملدرکه اول صانعك ذات وصفاتنه صریح والتزامله داالدر وترفعدن نهیدرکه اول ام رذائلدر واسلامله امردرکه اول جامع امهات فضائلدر ورساله سی جنس اقامتدن اوّل انقیاده امر ایتدیکه تقلیده دعوت اولمیه ﴿ قالت یا ایها الملاء افتونی فی امری ماکنت قاطعة امراً حتی تشهدون ﴾ بلقیس قومنك اشارتنه وآرالری اطلاعنه وقلبلری تطیبنه واکا معاونته قیاملرینه راغبه اولدیغی حالده دیدیکه یا اشراف اشبو امرمده استصواب ایتدیککز شیء بکا ذکر ایدك هیچ بر امری بن سز حاضر اولمینجه قطع ایدر دکلم اشبو قولیله انلردن استعطاف ایتدیکه اجابتده اکا موافقت ایده لر ﴿ قالوا نحن اولوا قوة واولوا بأس شدید والامر الیك فانظری ماذا تأمرین ﴾ انلر اکا جوابده دیدیلرکه بز اجساد وآلات وعدد ودخی نجدت وشجاعت صاحبلریز ومع ذلك امر سکا موکلدر وبز سکا مطیعلرز اوزریکه بر شیئله حکم ایتمزز کورکه بزه نه امر ایدرسن مقاتله وصلحدن قنغیسنی دیلرسك امرکه اتباع ایدرز مخالفت ایتمزز وقتاکه بلقیس انلردن مقاتله یه میلی احساس ایتدی اول ایسه صلحه میل ایدوب قوللرین تزییف ورأیده خطالرین ارائت وجهی اوزره ﴿ قالت ان الملوك اذا دخلوا قریة أفسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة ﴾ دیدیکه قچان ملوك بر قریه یه قهر ایله کیرسه لر اول قریه اهالنك عزیزلرین نهب اموال وتخریب دیارله ذلیل ایدرلر اشبونکله انلره

اکثری ایمان ایدر اولمدیلر ﴿ وان ربك لهو العزیز الرحیم ﴾ ربك اعداسنه قاهر ودوستنه رحیمدر ﴿ کذب اصحاب الئیکة المرسلین ﴾ اصحاب ایکه رسوللرینی تکذیب ایتدیلر * دینلدیکه ایکه مدین قربنده اشجار واثماری کثیر بر محل ایدی شعیب علیه السلام انلره اجنبی ایکن اول انلره پیغمبر کوندرلدی ﴿ اذ قال لهم شعیب الا تتقون ﴾ شعیب علیه السلام انلره اللهدن قورقمزمیسکزکه اکا عصیان ایدرسز دیدی ﴿ انی لکم رسول امین فاتقوا الله واطیعون ﴾ بن سزکچون رسول امینم الله تعالیدن خوف ایدك ومناهی یی ترکله بکا اطاعت ایدك ﴿ وما اسئلکم علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین ﴾ بن سزدن تبلیغ اوزره اجر استمم بنم اجرم رب العالمیندندر ﴿ اوفوا الکیل ولا تکونوا من المخسرین ﴾ کیله یی تمام اولچوك ناسك حقوقنه خسارت ایدیجیلردن اولمیك ﴿ وزنوا بالقسطاس المستقیم ﴾ وطوغری ترازو ایله وزن ایدن ﴿ ولا تبخسوا الناس اشیاءهم ولا تعثوا فی الارض مفسدین ﴾ وناسك حقوقندن بر شی نقصان ایتمیك ویر یوزنده قتل وزنا وقطع طریقله فساده سعی ایتمیك ﴿ واتقوا الذی خلقکم والجبلة الاولین ﴾ واول الله تعالی نك عقوبتندن حذر ایدککه اول سزی وسزدن مقدم اولنلری خلق ایتدی ﴿ قالوا انما انت من المسحرین ﴾ انلر دیدیلرکه انجق سن دفعاتله سحره اوغرمشلردن سنکه عقلنه خلل کلمشدر ﴿ وما انت الا بشر مثلنا وان نظنك لمن الکاذبین ﴾ سن انجق بزم کبی بشرسن بزسنی دعواکده کاذبلردن ظن ایدرز ﴿ فاسقط علینا کسفاً من السماء ان کنت من الصادقین ﴾ اوزریمزه کوکدن پارچه عذاب ایندر اکر دعواکده

حربك عاقبتن ذکر ایلدی حق تعالی بلقیسك قولنی تصدیق ایدوب دیدیکه ﴿ وکذلك یفعلون ﴾ فی الحقیقه اول ملوك بویله ایدرلر ویاخود بو بلقیس کلامندن اولوب انکله ارادتی سلیمان علیه السلامی مملکتنه دخولدن دفع اوله ﴿ وانی مرسلة الیهم بهدیة فناظرة بم یرجع المرسلون ﴾ وبن انلره رسوللرمله هدیه کوندرمکه انکله انی اختبار ایدم اکر ملوکدن ایسه هدیه یی الوب کیرو دونر واکر انبیادن ایسه هدیه یی آلمز اندن بلادمزه خلل ایرر بعده نظر ایدرینکه رسوللر نه شیئله رجوع ایدر هدیه می آلورمی ویا دوندررمی * وهب وغیری ایدر بلقیس هدیه ایچون بشیوز غلام وبشیوز جاریه احضار ایدوب غلمانه جواری لباسن وجواری یه غلمان لباسن کیدردی والتوندن بشیوز لبنه وکومشدن بشیوز لبنه وبر حقه ایچنده دلنمدك بر درۂ ثمینة بر درۂ ثمینة یتیمه وبر خرزه که اول اکری دلنمشدی وبواشیایی قومنك اشرافندن منذر بن عمرو نام رجله ویردی وقومندن عقل ورأی اصحابی برنیچه رجالی اکا ضم ایتدی وکوندردیکی هدایایی بر کاغده دفتر ایتدیکندن صکره اکا یازدیکه اکر نبی ایسك اشبو کوندریلان غلمان وجواری یی بری برلرندن تمییز ایت وحقه ده کی دره یی دل وخرزه یه ایپلك کچور وبلقیس اول غلمانه امر ایتدیکه نساء صوتنه مشابه صوتله وجواری ایسه رجال صوتنه مشابه صوتله سویلیه لر ورسولنه دیدیکه قچان اول رجله دخول ایده سز کورکه اکر سکا غضبله نظر ایدرسه بیلکلکه اول ملکدر اندن اوشنمکل زیراکه بن اندن اعزم واکر بشاشت ولطفله نظر ایدرسه بیلکلکه اول ملك دکلدر آنجق اول نبی مرسلدر سوزنی فهم ایدوب نه دیرسه بکا اندن خبر کتور چون رسول هدایا ایله یوله کیردی هدهد اندن اول سلیمان علیه السلامه ایردی ذکر اولنان ماجرانك جمیعنی بر بر وقوعی اوزره اکا خبر ویردی هماندم سلیمان علیه السلام جنیلره امر ایلدی حتی که التوندن وکومشدن دیلدیکی دکلو لبنه دیزدیلر بعده شول کندینك اولدیغی طقوز فرسخ میدانه اول لبنه لری بسط ایدوب دیزدیلر واول میدانك حوالنه دیوار یاپوب اکا التون وکومش شرفه لر ایتدیلر بعده بر وبحرده اولان حیواناتك انواع عجائبندن کتوروب اول میدانه صف صف ترتیب وتزیین ایتدیلر بعده سلیمان علیه السلامك سریری وضع اولنوب اوزرینه چیقوب جلوس ایلدی یمین ویسارینه دردر بیك کرسیلر قورلدی اهل مراتبدن هر بری رتبه سنجه کرسیسنه نزول قیلدی انس وجن وشیاطین ووحوش وسباع وطیور واصناف خلائق صف صف اولوب طوردیلر وقتاکه بلقیسك رسوللری اول میدانه ایردیلر سلیمان علیه السلامك ملکنه نظر ایتدیلر شول کوردکلری حیوانلر التون وکومش لبنه لره روث ایدرلر کتوردکلری هدایایی تحقیر ایدوب براقدیلر * بعض روایاتده ایدر سلیمان علیه السلام وقتاکه اول میدانی التون وکومش لبنه لرله فرشه امر ایلدی اول رسوللرك کله جکی طریقده شول یله لرنجه اولان لبنه لر دکلو مواضعی لبنه سز آلیقودیلر چون

صادق ایسك (قال ربی اعلم بما تعملون) شعیب علیه السلام دیدیکه ربم جل شانه سزك کیل ووزنی نقص ایتدیککز علی ومستحق اولدیغکز عذابی بیلور استرسه سمادن پارچه ایله استرسه آخر صورتله عذاب ایدر (فکذبوه فاخذهم عذاب یوم الظلة انه کان عذاب یوم عظیم) انلر انی تکذیب ایتدیلر بناءً علیه ﴿ ١٨٤ ﴾ ایستدکلری کبی انلری یوم الظلة یعنی

کولکه‌لك کونی عذابی اخذ ایتدی اول عذاب یوم الظله یوم عظیم عذابیدی * منقولدرکه چونکه انلر شعیب علیه السلامی انکار ایدوب کوکدن پارچه عذاب ایستدیلر ایدی یدی کون انلره زیاده حرارت واقع اولوب حرارتدن نهرلر قاینادی طاغلره کیدوب آغاجلر کولکه‌لرنده یاتارلر ایکن ناکاه کوکدن بر سیاه بلوت پیدا اولدی بر خوش سرین هوا ظهور ایتمکله بربرلرینی ندا ایله اول بلوتك التنه دعوت ایتدیلر تمام جمع اولدقلری حالده اول بلوتدن آتش ایننوب جمله‌سنی یاقدی (ان فی ذلك لآیة وما کان اکثرهم مؤمنین) بو یغمور بلوتدن آتش نزولی منتقم حقیقینك قدرتنه نشانه‌در آنلرك اکثری شعیب علیه السلامه مؤمن دکلدی (وان ربك لهو العزیز الرحیم) ربك تعالی انبیانی اعداسی اوزرینه غالب وانبیا وتابعلرینه رحمت ایدیجیدر * الله تعالی بوبدی آیت کریمه‌یی اختصار وجهی اوزره ذکر ایلدیکی پیغمبر علیه السلامه تسلیه ومرسلینی تکذیب ایدنلری تهدید اوله (وانه لتنزیل رب العالمین) بوقرآن کریم رب العالمینك تنزیل ایتدیکیدر (نزل به الروح الامین علی قلبك لتکون من المنذرین بلسان عربی مبین) اول قرآنله امین وحی اولان جبریل

رسوللر لبنه‌لر موضعن خالی کوردیلر حالبوکه انك ماعداسی مفرشه ایدی اول کتوردکلری لبنه‌لری اول خالی موضعدن چیقارمغله اتهامدن خوف ایدوب انی اول خالی موضعه براقدیلر اندن اصناف خلائق کروهنه اوغرادیلر هر صنفده درلو عجائب کوردیلر حتی که آخرده سلیمان علیه السلامه ایردیلر اول انلره طلاقت وبشاشتله نظر ایلدی ولطف وفصاحت وبلاغتله سویلدی اول رسوللرك رئیسی منذر بلقیسك نامه‌سن اکا ویروب هدایایی عرض ایلدی اویله اولسه سلیمان علیه السلامه غلمان وجواری بیننی تمییزده صو کتوروب یوزلریکزی والریکزی یوکز دیدی جاریه اولان صویی برالیله آلوب اول برالینه قویدیغندنصکره انی یوزینه اوردی وقوللرین بومقده صویی قوللرینك ایچ یوزینه دوکدی اماکه غلام اولان صویی اناٴدن آلدی یغی کبی یوزینه اوردی وقوللرین بومقده صویی قوللرینك دیش یوزینه دوکدی وارضه‌یه امر ایتدی آغزینه برشعره آلوب اول کتوریلان دره‌یی دلوب ایچکوردی وصفصافده اولور بردرهٔ بیضا اول اکری دلنمش خرزه‌یه ایپلك کچوردی بعده سلیمان علیه السلام هدایادن اشبو اشیایی وسائرینی قبول ایتمیوب رد ایلدی (فلما جاء سلیمان قال أتمدوننی بمال فما آتانی الله خیر مما آتیکم بل بهدیتکم تفرحون) وقتاکه بلقیسك رسولی ویا اهدا ایلدیکی شیء سلیمان علیه السلامه کلدی سلیمان علیه السلام اول رسولره دیدیکه بکا مالله امدادمی ایدرسز الله تعالینك شول بکا ویردیکی دین ونبوت وحکمت وملك سزك کتوردیککز اشیادن خیرلیدر هدایا کزه بنم احتیاجم یوقدر وعندمده وقعی دخی اولور دکلدر بلکه سز هدیه کزه سوینورسز زیراکه سزك عملکز حیات دنیادن ظاهره مقصوددر سز هدیکزه سوینورسز زیراکه انکله مالکز زیاده اوله واهدا ایلدیککز اشیایه دخی سوینورسزکه اول سزکچون امثالکز اوزره افتخار اوله اما بنم مقصودم وحاجتم قومکزك ایمان مجوسیتی ترکلریدر (ارجع الیهم فلنأتینهم بجنود لاقبل لهم بها ولنخرجنهم منها اذلة وهم صاغرون) ایمدی یارسول شول کتوردیکك هدایا ایله بلقیس وقومنه کیتکل اکر مسلمین اولدقلری حالده بنم قتمه حاضر اولمزلر ایسه انلره برجنودله وارورزکه انلرك اکا مقاومته طاقتی ومقابله‌یه استطاعتی اولمیه وانلری سبادن ذلیل اولدقلری حالده چیقاررز مع ذلك انلر اسیر ومهانلردر وقتاکه رسول منذر سلیمان علیه السلامك خبریله بلقیسه رجوع ایتدی انك ملك اولمیوب نبی ایدیکنی بیلدی یدی بیتدن ایچرویه سریرینی قویوب قپولرین برکتدی اوزرینه حارسلر تعیین ایدوب جنودیله سلیمان علیه السلامه کیتدی انك قدومندن اوکدن سلیمان علیه السلام برکون سریری اوزره چیقوب اوتوردی کورسه‌که ایراقدن برجمع کثیر کلور بوکوریلان سواد عظیم ندر دیو سؤال ایتدکده دیدیلرکه بلقیس وجنودیدرکه سزه اطاعت وانقیاده کلور اویله اولسه سلیمان علیه السلام دیلدیکه الله تعالینك عظیم قدرتنه دلالت وکندینك دعوای نبوتده صدقنه اشارت ایدر علامت کوستره وبلقیسك عقلده رتبه‌سن کوره

علیه السلام سنك قلبك اوزره نزول ایتدیکه سن ناسی عذاب اللهدن قورقودیجی اوله‌سین لسان مبین عربیله نازل اولدیکه سنك قومك آنی فهمله ملزم اولوب عذرلری قالمیه (وانه لفی زبر الاولین) اول قرآنك ذکری کتب متقدمه‌ده ثابتدر (اولم یکن لهم آیة ان یعلمه علمؤا ﴿ ١٨٥ ﴾ بنی اسرائیل) آیا بنی اسرائیل علماسنك کتابلرنده قرآنك صفتنی

وپیغمبرك نعتنی بیلدکلرندن مشرکلر ایچون قرآنك صحتنه ومحمد علیه السلامك نبوتنه برنشان یوقیدر (ولو نزلناه علی بعض الاعجمین فقرأه علیهم ما کانوا به مؤمنین) اکر بز قرآنی بعض اعجمی اوزره یعنی لسان عربك غیریسیله انزال ایدوب آنی آنلره اوقویایدی انلر اقوام عرب عجمه تابع اولمق عاردر یاخود بز بولسانی فهم ایتمیز دیو ایمان ایتمزلردی (کذلك سلکناه فی قلوب المجرمین) بو منوال اوزره عناد وانکاری مشرکلرك قلبلرینه کتوررز (لایؤمنون به حتی یروا العذاب الالیم) تا عذاب الیمی کورمینجه انلر ایمان ایتمزلر (فیأتیهم بغتة وهم لایشعرون) اول عذاب آنلره فجأة کلوب انلرك شعورلری اولمز (فیقولوا هل نحن منظرون) آیا بزه مهلت ویریلورمیدیکه ایمانه کلوب تصدیق ایدیدك دیرلر (افبعذابنا یستعجلون) آیا بزم عذابمزده عجله‌می ایدرلر مقدم عذاب ایستدکلرینی ملاحظه (ثالث) (١٣) ایتمزلر (افرأیت ان متعناهم سنین ثم جاءهم ما کانوا یوعدون ما اغنی عنهم ما کانوا یمتعون) یا محمد کوررمیسنکه بز انلری نیجه سنه‌لر انواع نعمتلرله کچندردك صکره انلره وعد اولنان عذاب کلسه اول نعمتلر اول عذابلرك دفعنه یا تخفیفنه مفید اولمییدی (وما اهلکنا من قریة الا لها منذرون) بر قریه

(قال یا ایها الملأ ایکم یأتینی بعرشها قبل ان یأتونی مسلمین) سلیمان علیه السلام جلساسنه دیدیکه یااشراف قنغیکز بکا بلقیسك سریرین کتورر اول وقومی مسلمین اولدقلری حالده بکا کلمزدن اول زیراکه مسلمه اولدیغندنصکره انی اخذ حلال دکلدی تکلیم شرعمزده دخی انجلیندر مکرکه رضاسیله اوله (قال عفریت من الجن انا آتیك به قبل ان تقوم من مقامك وانی علیه لقوی امین) جندن برخبیث ماردکه اسمی کوزی ایدی قدمنی منتهای طرفی عندنده وضع ایدردی دیدیکه بن سکا اول سریری مجلس حکومتکدن قیام ایتمدین کتورەین سلیمان علیه السلام ایسه نصف نهاره دکین مجلس حکومتنده اوتورردی وبن اول سریری کتورمکه قوی بن وانده‌کی جواهر وغیریه امین برشیء نقص وکسر ایتمز سکانی کتوره‌بن سلیمان علیه السلام دیدیکه بن انك اندن اسرع وقتده کلسنی دیلرین (قال الذی عنده علم من الکتاب) شول عندنده کتاب منزلدن ویالوح محفوظدن علم اولان دیدیکه اول جبریل علیه السلام ویاملائکه دن برملکدرکه الله تعالی انکله سلیمان علیه السلامی تأییدایتدی ویاخضر علیه السلامدر ویاسلیمان علیه السلامك کندیدر لکن اکثر مفسرین دیدیلرکه اول آصف بن برخیادرکه الله تعالینك اسم اعظمن بیلوردی صدیق ایدی سلیمان علیه السلامه دیدیکه (انا آتیك به قبل ان یرتد الیك طرفك) بن سکا انك سریرین کتورەیم طرفك سکا ارتداددن اول اول سریری اوکیکده کورەسن سلیمان علیه السلام دیدیکه اکرانی ایده بیلورسك قتی سرعت ایدرسن آصف اکا دیدیکه ایمدی طرفکی یمین جانبنه ارسال ایت سلیمان علیه السلام انجلاین ایدوب آصف دعا ایتدی همان الله تعالی اکاملائکه کوندروب حتی که یرك التندن سریری یری یارارق کتوروب سلیمان علیه السلامك اوکنه قودیلر سلیمان علیه السلام طرفنی دوندرمدین سریر اوکنده بولندی حالبوکه انکله سریرك ما بینی ایکی آیلق مسافه ایدی (فلما رآه مستقرا عنده قال هذا من فضل ربی لیبلونی ءأشکر ام اکفر) وقتاکه سلیمان علیه السلام بلقیسك سریرین قتنده حاصل کوردی الله تعالینك عباد مخاصینی طریقه‌سی اوزره نعمتی شکرله تلقی ایدوب دیدیکه اشبو ربم جل شانه‌نك بکا محض فضلندندر یوخسه بنم استحقاقمله دکلدر تاکه بنی اختبار ایده‌کیم انك بونعمتنه شکرمی ایدرین حول وقوتمز انی اندن فضل کوروب حقنه قیامله ویاکفرانمی اولورم کندیمی آراده بولوب اداء واجبده قصور ایله (ومن شکر فانما یشکر لنفسه) اول کمسه‌که شکر ایده انی نفسیچون ایدر زیراکه انکله نعمتك دوام ومزیدنی استجلاب ایدر وانی وصمهٔ کفراندن حفظ ایدر (ومن کفر فان ربی غنی کریم) واولکه شکری ترك ایده بنم ربم انك شکرندن غنیدر شاکر وکافره انعامله کریمدر (قال نکروا لها عرشها ننظر أتهتدی ام تکون من الذین لایهتدون) سلیمان علیه السلام دیدیکه انك سریرینی اولکی هیئتندن تغییر ایدك اعلاسنی اسفل ومقدمنی مؤخر واخضر مکانه احمر واحمر مکانه اخضر قیلمغله کورەلمکه سریری معرفتنه اهتدا ایدرمی یوخسه آکا ویاجواب صوابه

اهلنی هلاك ایتمدك كه مكر انلره عذابمزله اخافه ایدیجی پیغمبرلر كلدكده انلر تكذیب ایتدیلردی (ذكری وما كنا ظالمین)
پیغمبرلر انلره توحیدی ذكر ونصیحت ایدوب عناد ایتدكلرینه بناء هلاك ایتدك یوخسه بز ظلم ایدیجیلردن اولمدق (وما
تنزلت به الشیاطین وماینبغی لهم وما یستطیعون) اول قرآنله ایمدی شیاطین وشیاطینه قرآنله نزول
صحیح اولمز وانكله نزوله
قدرتلری دخی اولمز (انهم
عن السمع لمعزولون)
شیطانلر اهل سما كلامنی
ایشتمكدن مطرودلردر
(فلاتدع مع الله آلهاً آخر
فتكون من المعذبین) الله
تعالی ایله بیله اله آخر اتخاذ
ایتمكله معذبیندن اولورسین
بوخطاب پیغمبر علیه السلامه
ایسه‌ده مراد امتلرینه‌در
(وانذر عشیرتك الاقربین)
یك یقین اقرباكی عذاب
اللهله اخافه ایله * منقولدركه
بوآیت كریمه نازل اولدقده
پیغمبر علیه السلام اقرباسنی
جمع ایدوب الله تعالی‌یه ایمان
واطاعتله نفسكزی انك
عذابندن قورتارك یوخسه
بكا قرابتكز سزه فائده
ایتمز بیوردی (واخفض
جناحك لمن اتبعك من
المؤمنین) مؤمنلردن سكا
تابع اولانه قنادكی سایه ایله
یعنی رأفت واكرام ایله
(فان عصوك فقل انی بریء
مما تعملون) اكر سكا
عصیان ایدوب تابع
اولمزلرسه دیكه بن سزك
شرك ومعاصی عمللریكزدن
بری وبیزارم (وتوكل علی العزیز الرحیم الذی یریك حین تقوم وتقلبك فی الساجدین انه هو السمیع العلیم) (سلیمان)
اعداسنی قهره واولیاسنه نصرته قادر الله تعالی‌یه توكل ایله كه اول سنی كیجه تهجده قیامك وكوندز صلاة مفروضه‌ده
قیام وركوع وسجودك وقتنده كورر اول الله تعالی سنك قولكی ایشدیجی ونیتی بیلیجیدر (هل انبئكم علی من تنزل

اهتدا ایتمزمی ویاالله تعالی‌یه ورسولنه ایمانه اهتدا ایدرمی ویاایتمزمی * وهب بن منبه وغیری
ایدرشیاطین خوف ایتدیلركه سلیمان علیه السلام بلقیسی تزوج ایدوب بلقیس اكا اسرارجنی افشا
ایده واندن برولد وجوده كلوب ابدا تسخیردن منفك اولمیه‌لراویله اولسه اكا ثناده اساءتله
اندن سلیمان علیه السلامی تنفیر قصدایدوب دیدیلركه انك عقلنده خلل واردروایاغی حمارك حافری
كیبدر وساقلری قللیدر اكا بناء سلیمان علیه السلام دیلدیكه سریرنی تغییرله عقلنده اختبار ایده
وصرح بناسیله ساقلرین كوره (فلماجاءت قیل أهكذا عرشك قالت كأنه هو) چون بلقیس سلیمان
علیه السلام قتنه كلدی اكا دینلدیكه سریرك بویله میدی دیدیكه كأنه اودر نعم دیمدی كذب خوفیله
انكله سلیمان علیه السلام انك كمال عقلنی بیلدی زیراكه نه اقرار ونه انكار ایلدی * دینلدیكه اكا
سریرینك امری مشتبه اولدی زیراكه اول انی بریتده الیقومشدیكه انی یوت چوره آلمشدی
وقپولری بركیدوب كلید لنمشدی اكا دینلدیكه بوسنك كندی سریركدر بلقیس دیدیكه (واوتینا العلم
من قبلها وكنا مسلمین) اشبو حالتدن اول الله تعالینك كمال قدرتنه وسنك صحت نبوتكه بزه
علم ویریلوب اكا طائعین اولمشدق * دینلدیكه اشبو سلیمان علیه السلام وقومی قولندندركه
انی بلقیسك جوابنه عطف ایتدیلركه زیرا انده انك الله تعالی‌یه ورسولنه ایمانی اولدیغنه
دلالت وار شول حیثیتدنكه اول انك سریری اولمسن واحضار اولنمسن تجویز غالبله تجویز
ایتدی ودخی شول معجزاتدن اولمسن‌كه اكا الله تعالیدن غیری احد قادر اولمیه وانی انبیاء
بدیله اظهار ایلیه (وصدها ماكانت تعبد من دون الله انها كانت من قوم كافرین) وانك كونشه
عبادتی انی اسلامه تقدمدن منع ایلدی ویاخود الله تعالی اكا ایمانی توفیقیله كونشه عبادتدن
انی منع ایلدی بلقیسك الله تعالینك غیری‌یه عبادتن زیراكه نشوی اظهر كفار بیننده ایدی
وقتاكه شیاطین بلقیسك ایاقلری حمارك حافری كبیدروساقلری قللیدر دیو سلیمان علیه السلامه ذم
ایتدیلر سلیمان علیه السلام دیلدیكه بلقیسه ایاقلری وساقلری كشفنی سؤالنمزیله شیاطینه امر
ایلدیكه انكچون برصرح بنا ایده‌لركه اول زجاجدن برقصروبایت ایدیكه بیاضلغندن صوكبی
كورینور ایدی * دینلدیكه اول صرح صحن دارده ایدی انك التنه صو اقیدوب ایچنه دریا
دوابندن سمك وضفادع وغیری صالیویردی بعده سلیمان علیه السلام سریرینی انك صدرینه
قویوب اوزرینه اوتوردی وعادتی اوزره جن وانس وطیوری یرلی یرینه طورغردی
(قیل لها ادخلی الصرح فلما رأته حسبته لجة وكشفت عن ساقیها) وبلقیسه اول صرحه
كیركل دینلدی بلقیس انی كوریجك ماء عظیم ظن ایدوب ایكی ساقنی كشف ایتدی حتی‌كه
سلیمان علیه السلام انك ایاقلرینی كوردیكه اول عضوده احسن ناسدن ایدی الا بوكه ساقلری
قللی ایدی سلیمان علیه السلام اندن بصرین صرف ایدوب (قال انه صرح ممرد من قواریر)
دیدیكه اول ماء ظن ایتدیكك زجاجدن دیزلمش صرح مملسدر یوخسه ماء دكلدر اندن

الشیاطین تنزل علی كل افاك اثیم یلقون السمع واكثرهم كاذبون) شیطانك پیغمبر علیه السلام وقرآنله مناسبتی اولمامغله
سزه خبر ویره‌یممیكه شیاطین كیمك اوزرینه تنزل ایدر هركذاب وفاجره تنزل ایدركه انلر كهنه‌در انلر قوللرینی شیطانك
كذبنه القا ایدوب اكا دخی زیاده یالان اضافه ایدرلرانلرك كلیسی كاذبلردندر (والشعراء یتبعهم الغاون)
مشركلرك شاعرلری ابن
زبعری وهبیر ومسافع
وامیهٔ ثقفی كبیلره سفهای
عرب تابع اولوب محمدك
سویلدیكی كبی بزده سویلرز
دیرلردی وهجوایدرلردی
* بوآیت كریمه انلرك حقنده
نازل اولمشدر دینلدی (الم تر
انهم فی كل واد یهیمون)
كورمزمیسنكه انلر هر
وادیده یعنی طعن وذم
وهجو نالایق ومدح
نامستحق وامثالی
وادیلرنده سركردان
كزرلر (وانهم یقولون مالا
یفعلون) وایشلمدكلری
شیئی شعرلرنده ایشلدك دیو
سویلرلر (الا الذین آمنوا
وعملوا الصالحات وذكروا
الله كثیراً وانتصروا
من بعد ما ظلموا وسیعلم
الذین ظلموا ای منقلب
ینقلبون) الا اول
شاعرلركه انلره سفها
اتباع ایتمزلر اول شاعرلر
ایمان كتوروب عمل
صالحه ایشلرلر والله
تعالی‌یی چوق ذكر ایدرلر
اكثر اشعارلری توحید
وثناسی طاعته وایمانه
ترغیبدر وكندیلرینی هجو ایدن مشركلری نصرت وغلبه مرادیله هجو ایدرلر الله تعالی‌یه اشراك وپیغمبر علیه السلامی
هجو ایدنلر موتلری حالنده قنغی مرجعه رجوع ایده‌جكلرینی بیلورلر * دینلدیكه بوآیت كریمه شعرای مؤمنین حقنده
نازل اولمشدركه حسان وابن رواحه وسائر شعرای صحابه رضی الله عنهم بوقاروده شعرا قدح بیورلدیغی آیت كریمه‌یی

سلیمان علیه السلام انی اسلامه دعوت ایتدی بلقیس دخی اكا اجابت ایدوب (قالت رب
انی ظلمت نفسی) دیدیكه یارب نفسمه ظلم ایتدم سنك غیریه عبادتمله ویاسلیمانه ظنمله زیرا
ظن ایتدمكه اول نبی ماء عظیمه اغراق مراد ایتمش اوله (واسلمت مع سلیمان لله رب العالمین)
وسلیمانك یدیله ویادیغی توحیده اخلاص ایتمكله عالملرك ربیسی الله جل شانه اسلامه انقیاد
ایتدم * بلقیسك اسلامندنصكره‌كی امرنده مفسرین اختلاف ایتدیلركه انی سلیمان علیه السلام
كندی تزوج ایتدیمی یوخسه همدان ملكی ذاتبع رجله‌می تزویج ایتدی امانی سلیمان علیه السلام
كندی تزوج ایتدی دینلن قول اوزره انك ساقلری قللی اولدیغندن كراهت ایدوب شیاطینه
انك كیدرمسنه علاج سؤال ایتدكده دیدیلركه بزانی سكا فضهٔ بیضا كبی ایده‌لم اول سبیدن نوره
وحمام احداث ایتدیلر وقتاكه سلیمان علیه السلام انی تزوج ایتدی ینه ملوكیتی اوزره انی تقریر
ایدوب ارض یمنده انكچون جنیلره اوچ حصن بنا ایتدردیكه اول سلحین وبینون وغمداندرو سلیمان
علیه السلام هرآیده بركره صباحن شامدن قالقوب اخشام اولمدین اكا وارر واوچ كون انده
قالوب بعده كیرو شامه كیدردی واندن براوغل اولدی وبعضیلر دیدیكه بلقیس اسلامه كلنجه
سلیمان علیه السلام اكا دیدیكه قومكدن بركمسه‌یی اختیار ایتكه سنی اكا تزویج ایدم اول دخی
همدان ملكی ذاتبعی اختیار ایدوب بلقیسی اكا تزویجدنصكره كیرو یمنه كوندردی وزوجنی یمن
اوزره تسلیط ایتدی (ولقد ارسلنا الی ثمود اخاهم صالحا ان اعبدوا الله) بز ثموده قرنداشلری
صالح علیه السلامی ارسال ایتدك كه انلری الله تعالی‌یی توحید وطاعتنه دعوت ایده (فاذاهم فریقان
یختصمون) انلر ایسه ایكی فریق اولدیلر بر فریقی مؤمن وبر فریقی كافر اولوب هر فریق
حق بزمله‌در دیو فریق آخرله اختصام ایتدیلر (قال یاقوم لم تستعجلون بالسیئة قبل الحسنة)
صالح علیه السلام دیدیكه یاقوم نیچون عقوبته استعجال ایدوب بزه ایعاد ایتدیكك شیئی
كتور دیرسز توبه‌دن اول‌كه انی عقاب نزولنه تأخیر ایدرسز شول اعتقادله كیم انك
ایعادی صدق اولدیغی تقدیر اوزره عقابك نزولی عندنده توبه ایدرز اوبزه نفع ایدردیو
كفرلری اوزره اصرار ایتدیلر صالح علیه السلام انلری اول اعتقادده جهل وخطا ایتدكلرینه
اشارت ایدوب دیدیكه (لولا تستغفرون الله لعلكم ترحمون) سزه عذاب نزولندن اول
توبه ایله الله تعالیدن مغفرت طلب ایتمه‌كزكه رحمت اولنه‌سز زیراكه عذاب نزولنده توبه
قبول اولمز (قالوا اطیرنا بك وبمن معك) دیدیلركه یاصالح بز سنكله ویاسكا تابع اولنلرله
تشاؤم ایدرز اشبو دینی اختراع ایده‌لیدنبرو شدائددن قورتلمدق (قال طائركم عندالله)
صالح علیه السلام دیدیكه خیروشردن سزه ایریشن الله تعالینك امریله‌در اول تقدیر ایدوبدر
(بل انتم قوم تفتنون) بلكه سز برقومسزكه سراء وضراء تعاقبیله اختبار اولنورسز
(وكان فی المدینة تسعة رهط یفسدون فی الارض ولا یصلحون) مدینهٔ ثموده‌كه اول

استماعلرنده حضور نبوی‌یه کلوب یارسول الله الله تعالی‌یه معلومدرکه بز دخی شاعرلرز بزم حالمز نیجه اولور دیدیلر
حضرت رسالتپناه علیه صلوات الله بیوردیلرکه مؤمنلر قلیج ولسانله جهاد ایدر سزك کفار حقنده اولان شعرکز انلره
اوقدن زیاده تأثیر ایدر وحسانه « اهج المشرکین فان جبریل معك » بیوردی

﴿ سورة النمل مکیة وهی اربع و تسعون آیة ﴾

(بسم الله الرحمن الرحیم * طس) اسم سوره یاخود طاء طالب طریق مستقیم وسین سلامت قلوب ماسوی الله (تلك آیات القران وکتاب مبین) بوسوره‌ده‌کی آیات قرآنك ولوح محفوظك آیتلریدر (هدی وبشری للمؤمنین الذین یقیمون الصلوة ویؤتون الزکاة وهم بالاخرة هم یوقنون) بوقرآن نمازلرینه تعدیلیله اقامت ایدن ومالارینك زکاتنی مستحقلره ویرن وانلر لسان وقلبله شبهه‌سز آخرته ایناتان مؤمنلر ایچون یول کوستریجی و جنتله تبشیر ایدیجیدر (ان الذین لا یؤمنون بالاخرة زینّا لهم اعمالهم فهم یعمهون) شونلرکه آخرته ایمان ایتمزلر انلرك طول عمر ووسعت رزق وتبعیت شهواتله دنیاده اعمال قبیحه‌لری تزیین اولنوب اول ضلالتده متحیرلردر (اولئك الذین لهم سوء العذاب وهم فی الآخرة هم الاخسرون) اول کروه انلردرکه دنیاده یوم بدرده قتل واسرله عذاب (الرجال) اولنوب آخرتده زیاده خسرانده اولور (وانك لتلقی القران من لدن حکیم علیم) یا محمد سکا قرآن امرنده حکیم واحوال ناسه علیم اولان الله تعالی عندندن تلقین اولنمشدر (اذقال موسی لاهله انی آنست نارا سآتیکم منها بخبر او آتیکم بشهاب قبس

جرده در اشرافلر ابناسندن طقوز کمسه وار ایدیکه یر یوزنده شانلری شوب اصلاحدن خالص افساد ایدیکه انلر ناقه‌نك عقرینه اتفاق ایدنلردرکه رئیسلری قدار بن سالف ایدی * روایت اولندیکه اول طقوز مفسدلردن قدار بن سالف ومصدع بن دهر ناقه‌نك ممری اوزره طوروب مصدع براوق ایله ناقه‌یی دوشردی وقدار بوغازلدی بعده دریسن صویوب اتنی اولشدیلر اویله اولسه صالح علیه السلام انلره هلاکله وعید ایتدی والوانلری تغیرنی اکا علامت بیان ایتدی (قالوا تقاسموا بالله لنبیتنه واهله ثم لنقولن لولیه ماشهدنا مهلك اهله وانا لصادقون) اول بری برلرینه دیدیلرکه متقاسمین بالله اولدیغکز حالده توافق ایدککه کیجه اولدیغنده آکسزین صالحی واهلنی باصوب اولدیرهلم بعده انك دمنی طلب ایدنه دیه‌لمکه بزانلرك هلاکی موضعنه حاضر اولمدق فکیفکه بزانلری اهلاکه تولی ایتمش اوله‌وز بزم اندن خبریمز یوقدر سوزمزده صادقلرز (ومکروا مکرا ومکرنا مکرا وهم لایشعرون) اشبو طریق مذکور اوزره صالحی بغتة قتله قصد ایله مکر ایتدیلر بز دخی انلره مکرلرینك جزاسین ایتدك انی هلاکلرینه سبب ایتمکله والحال انلرك اکا شعوری یوغیدی ابن عباس رضی الله عنهما ایدر حق جل وعلا اول کیجه صالح علیه السلامك دارینه حراست ایچون ملائکه کوندردی چون اول طقوز کمسه یالن قیلچلریله صالح علیه السلامك دارینه کلدیلر اول ملائکه انلر اوزره طاش یاغدردیلر طاشی کوررلر ملائکه‌یی کورمزلردی حتی انلرك طقوزی بیله قتل اولندیلر * روایت اولندیکه صالح علیه السلامك جرده شعبده مسجدی وار ایدیکه انده نماز قیلوردی دیدیلرکه صالح زعم ایدرکه اوچ کونه دکین بزدن فارغ اوله * ایمدی اول اوچ کون کچمدین بز اندن واهلندن فارغ اولهلم دیو اول شعبده انی قتله واردیلر اوزرلرینه بر صخره اینوب انلری باصدردی انلرك باقیسی ایسه اماکنلرنده اهلاك اولندیلر (فانظر کیف کان عاقبة مکرهم انا دمرناهم وقومهم اجمعین) نظر ایتکه مکرلرینك عاقبتی نیجه اولدیکه انلری وقوملرینی جمیعنی اهلاك ایتدك یا صیحهٔ جبریل علیه السلامله ویانار احراقیله کیم اول برالتندن چیقدی (فتلك بیوتهم خاویة بما ظلموا) اشبو خربه انلرك بیوتیدرکه ظلملری سببیله خالیه‌در ویاساقطهٔ منهدمه‌در (ان فی ذلك لآیة لقوم یعلمون) اشبو مذکورده عبرت واردر شول قومه‌که بزم هر شیئه قدرتمز اولدیغن بیلوب متعظ اولورلر (وانجینا الذین آمنوا وکانوا یتقون) وصالحی وانکله اولان مؤمنلری انجا ایتدك‌که انلر کفر و معاصیدن اتقا ایدرلردی (ولوطا اذ قال لقومه أتأتون الفاحشة وانتم تبصرون) وبز لوطی دخی قومنه ارسال ایتدك اول انلره دیدیکه سز لواطه‌یی ایشلرمیسز حالبوکه سز آنك فحشنی بیلورسز وقباحتی بیلور کشینك اقترافی اقبحدر ویاخود اول فاحشه‌یی ایشلمکده بری بریکزدن صاقنمز آشکاره ایدرسز اول ایسه افحشدر ویاخود سزدن اول کچن عصاتك آثارینی کوررکن متنبه اولمزسز (ءانکم لتأتون

لعلکم تصطلون) یاد ایله شونیکه موسی علیه السلام مدیندن مصره توجهنده یولی غائب ایدوب قیش دخی اولمغله اهل بیتنه دیدیکه بن آتش کوردم بن سزه اول آتش عندنده اولندن تیزجه یول خبرینی کتوره‌یم یاخود برپارچه کتوره‌یمکه ایسنه‌سز (فلما جاءها نودی ان بورك من فی النار ومن حولها وسبحان الله رب العالمین) وقتا که موسی علیه السلام اول آتشه یقین کلدکده اول آتشده وانك اطرافنده اولانلرده برکت قلندی دیو ندا اولندی رب العالمین اولان الله تعالینك کلامی خلق کلامنه تشبیهدن منزهدر (یا موسی انه انا الله العزیز الحکیم) موسی علیه السلام بوندایی ایشتدکده بو ندا کیمکدر دیو حیرتده ایکن یاموسی ندا ایدن بنمکه جمله‌یه غالب و حکم ایدیجی الله تعالی‌یم (والق عصاك فلما رآها تهتز کأنها جان ولی مدبرا ولم یعقب یا موسی لاتخف انی لایخاف لدی المرسلون) عصاکی یره براق وقتاکه براقدقده عصایی اینجه ییلان کبی حرکت و هر طرفه یورر کوروب خوفندن یوز چویروب انی تعقیب ایتمدی تکرار ندا اولندیکه قورقمه یاموسی زیرا بنم عندمده مرسلاره قورقمق لایق دکلدر (الا من ظلم ثم بدل حسنا بعد سوء فانی غفور رحیم) مکر اول کیمسه خوف ایده‌که بر کناه سببیله نفسنه ظلم ایتمش اوله صکره اول کناهدن توبه ایله احسن عمله اولورسه تحقیق بن انی مغفرت واکا رحمت ایدیجیم (وادخل یدك فی جیبك تخرج بیضاء من غیر سوء فی تسع آیات الی فرعون وقومه انهم کانوا قوما فاسقین) والکی کوملکك یقاسنه ادخال ایله‌که علتسز یعنی آبرشسز بارلاق بیاض چیقسون تاکه بو دخی طقوز معجزه‌دن اولوب فرعون وقومنه

الرجال شهوة من دون النساء) سز نسادن غیری رجاله شهوتله جماع ایدرسز وسزه حرث ایچون خلق اولنان نسایی ترك ایدرسز حالبوکه جماعله مراد اولان طلب نسلدر بوخسه قضاء وطر دکلدر (بل انتم قوم تجهلون) بلکه سز بر فعل ایدرسزکه انك سوء عاقبتن تأمل ایتمزسز (فما کان جواب قومه الا ان قالوا اخرجوا آل لوط من قریتکم انهم اناس یتطهرون) لوط علیه السلامه قومنك جوابی بو اولدیکه لوط واهلنی قریه‌کزدن چیقارك‌که بزم افعالمزدن ویا اقذاردن تنزه ایدرلر بزم فعلمز ایسه انلرك زعمنده قذردر (فانجیناه واهله الا امرأته قدرناها من الغابرین) اویله اولسه لوطی واهلنی انجا ایتدك الامرأه سنی عذابده باقیلردن اولمسن تقدیر ایتدك (وامطرنا علیهم مطرا فساء مطر المنذرین) واول قومك اوزرینه حجاره امطار ایتدك شول رسلله انذار اولنوب ایمانه کلمینلرك مطری نه چرکین اولور (قل الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی) الله تعالی شول کمال قدرتنه وعظمة شانه دلالت ایدر قصه‌لری حکایت ورسل کرامی تخصیص ایتدیکی آیات کبرایی تذکار واعدالری اوزره نصرتی اخباردنصکره رسولی محمد صلی الله علیه وسلمه امر ایلدیکه اکا حمد وخیار خلقنه سلام ایده تاکه اول شکر اوله اکاکه انلره انعام واحواللرندن بیلمدیکنی اکا اعلام ایلدی و تاکه انلرك فضلنه وحق و تقدملرینه ودینده اجتهادلرینه عرفان اوله ویاخود لوط علیه السلامه امر ایلدیکه قومنك کفره‌سنی اهلاکی اوزره اکا حمد ایده و فواحشدن عصمتله وهلاکدن نجاتله اصطفاء ایتدیکی عبادینه سلام ایده اشبو تعلیم حسندر اول کمسه‌یه کیم بر علم مستفاد وموعظه وخطبه بیانه شروع اراده ایده وکذلك هر حادثه و امرذی خطرده تحمید وسلام ذکریله تبرك ایده بعده استفهام وفعللرنده تجهیل وحاللرینی استهزاء طریقی اوزره دینلدیکه (الله خیر اما یشرکون) الله تعالی‌می خیرلیدر یوقسه اکا اشراك ایتدکلری آلهه‌لریمی معلومدرکه اول اشراك ایتدکلرنده خیر یوقدر * ایمدی الله تعالی کندویه عبادت ایدنلره عذاب نزولنده بر شیء مفید اولمزلر بعده الله تعالی آثار رحمتی اولان خیرات ومنافعی عد ایدوب دیدیکه (امن خلق السموات والارض) اصول کائنات و مبادیء منافع اولان سموات و ارضی خلق ایدن الله تعالی‌می خیرلیدر یوخسه اکا اشراك ایتدکلری آلهه‌لریمی (وانزل لکم من السماء ماء فأنبتنا به حدائق ذات بهجة) وسزکچون سمادن مطر انزال ایتدی وانکله سزه حدائق نزهه انبات ایتدك‌که اول مختلفة الانواع متباعدة الطباعدر (ماکان لکم ان تنبتوا شجرها) اول حدائقك اشجارینی انبات الله تعالیدن غیری سزه وکرك اشراك ایتدیککز معبودلریکزه صالح ولائق اولمدی (ءاله مع الله) الله تعالیدن غیری اله وارمیدرکه اکا قرین و شریك قیلنه حالبوکه اول خلق وتکوینده متفرددر (بل هم قوم یعدلون) بلکه انلر بر قومدرکه حقدن عدول ایدرلرکه اول توحیددر (امن جعل الارض قرارا) ارضی انسان ودواب ایچون قرارکاه خلق

رسالتله كيت زيرا انلر اطاعتدن خارج فاسق قوملر اولديلر (فلما جاءتهم آياتنا مبصرةً قالوا هذا سحر مبين) وقتاكه موسا
ايله بزم رسالتنه دليل آيتلرمز فرعونه كلدكده انلر بو آشكاره سحردر ديديلر (وجحدوا بها واستيقنتها انفسهم ظلماً وعلواً
فانظر كيف كان عاقبة المفسدين) انلرك قلبلرى واول معجزه‌لر الله تعالى طرفندن اولديغنى وسحر اولمديغنى
يقينا بيلوركن مجرد ظلم
وتكبر جهتيله انلرى انكار
ايتديلر نظر ايله‌كه
مفسدلرك عاقبتلرى نيجه
اولور دنياده اغراق
آخرتده احراقدر (ولقد
آتينا داود وسليمان علماً
وقالا الحمد لله الذى فضلنا
على كثير من عباده
المؤمنين) بز داود وسليمانه
حكم وقضا علمى ويردك
آنلر ديديلركه حمد
اولسون اول الله تعالى يه‌كه
بزى نبوت وكتاب وسائر
علوم وحكمتله چوق
مؤمن قوللرى اوزرينه
تفضيل ايتدى (وورث
سليمان داود وقال يا ايها
الناس علمنا منطق الطير و
اوتينا من كل شئ ان هذا
لهو الفضل المبين) سليمان
عليه السلام باباسى داود
عليه السلامك نبوت ياعلم
يا ملكنه وارث اولدى
وسليمان عليه السلام ديديكه
اى ناس بزه قوشلرك كلامى
تعليم اولندى ومحتاج
اولديغمز و انبيا و ملوكه
ويريلان هرشى بزه اعطا
اولندى بو بزه ويريلان
نعمتلر جمله‌يه ظاهر بر فضيلتدر مرويدركه بر بلبل بردال اوزره قونمش اوتردى سليمان عليه السلامه اصحابى (كنا)
اول بلبلك كلامندن سؤال ايتديلر بيورديكه بن بوكون يارم خرما يدم دنيا محو ومضمحل اولسون ديو ترنم ايدر وبر
قمرى دخى كاشكى بو مخلوقات خلق اولنميدى ديو تغنى ايدر ظن اولنوركه بلبلك قارنى طويوب فراغ بالى و قمرينك الم

ايدن الله تعالى مى خيرليدر يوخسه اكا اشراك ايتدكلريمى (وجعل خلالها انهارا) واول ارضك
اوسطنده انهار جاريه قيلدى (وجعل لها رواسى) واول ارض ايچون جبال ثوابت قيلديكه انده
معادن تكون ايدر وانك حضيضندن منابع نبعان ايدر (وجعل بين البحرين حاجزا) بحر عذبله بحر
مالح ويا خليج فارس وخليج روم بيننده سد قيلديكه بربرينه قارشميه‌لر (ءاله مع الله) الله تعالى يه
قرين اله وارميدركه انك صنعنه معين وظهير اوله (بل اكثرهم لا يعلمون) بلكه انلر الله تعالينك
وحدانيتن بيلمدكلرندن اكا اشراك ايدرلر (امن يجيب المضطر اذا دعاه) شول مرض ويا فقر ويا
برحادثه سببيله التجا ودعا ايدنه اجابت ايدن الله تعالى مى خيرليدر يوخسه اكا اشراك ايتدكلريمى
(ويكشف السوء) وضرر ويرر شيئى انساندن كيدرر (ويجعلكم خلفاء الارض) وسزى بر
يوزنده خلفا قيلور سكناسنى وانده تصرفى سزدن اوكدين كچنلردن توريثله (ءاله مع الله) الله
تعالى يه قرين اله وارميدركه اشبو نعم عامه وخاصه ايله سزى احاطه ايده (قليلا ما تذكرون) انك
آلائنى ذكر قليل ايله تذكر ايدرسز (امن يهديكم فى ظلمات البر والبحر) شول كيجه ظلماتنجه بر
وبحرده نجوم ايله وعلامات ارضله سزه هدايت ايدن الله تعالى مى خيرليدر يوخسه اكا اشراك
ايتدكلريمى (ومن يرسل الرياح بشرا بين يدى رحمته) ويغمورى اوكنجه يللر كوندرر
(ءاله مع الله) الله تعالى يه قرين اله وارميدركه بونك كبى اموره قادر اوله (تعالى الله عما يشركون)
جميع اشيايى ايجاد ايدن الله تعالى خالق شول مخلوق عاجز مشاركتندن منزه وعالى اولدى
(امن يبدأ الخلق ثم يعيده) اولكه خلقى عدمدن وجوده كتوروب آخرتده انى اعاده‌يه قادر
اولان الله تعالى مى خيرليدر يوخسه اشراك ايتدكلريمى (ومن يرزقكم من السماء والارض)
وسزى اسباب سماويه وارضيه ايله رزقلنديرر (ءاله مع الله) الله تعالى يه قرين اله وارميدركه
اشبو اشيايى ايشليه (قل هاتوا برهانكم ان كنتم صادقين) ديكلكه الله تعاليدن غيرى اشبو
اشيادن برينى ايشلمكه قادر اولور ايديكنه برهانكزى كتورك اكر اشرا ككزده صادقلر
ايسكز زيرا كمال قدرت الوهيتك لوازمندندر * اشبو آيتده‌كى استفهام توبيخ ايچوندر يوخسه
استرشاد ايچون دكل (قل لا يعلم من فى السموات والارض الغيب الا الله) سموات وارضده
غيبى الله تعاليدن غيرى احد بيلمز (وما يشعرون ايان يبعثون) حالبوكه نوقتده بعث
اولنه‌جقلرين بيلمزلر اويله اولسه غيبى نيجه بيلورلر پس بواجلدن عائشه رضى الله عنها ديديكه
بركمسنه‌كه محمد صلى الله عليه وسلم ايرته‌ده اوله‌جق اشيايى بيلور زعم ايده الله تعالى يه افتراء
عظيم ايدر (بل ادارك علمهم فى الآخرة) علملرى كامل اولوب آخرت حدوثنه دخى
لاحق اولمديغكه نوقتن اولور ايديكن بيله‌لر (بل هم فى شك منها بل هم منها عمون) بلكه
انلر آخرتدن شك اوزره‌درلر يقينلرى يوقدر كاهى آنى اولور وكاهى اولمز ديرلر بلكه انلر
اعمى القلبدر بصيرتلرينك اختلالى ايچون انك دلائلن ادراك ايتمزلر (وقال الذين كفروا ائذا

وشدتى اولمغله كلاملر اول سببدن ايدى (وحشر لسليمان جنوده من الجن والانس والطير فهم يوزعون) سليمان عليه السلام
ايچون جن وانس وطيردن لشكرى جمع ايدلدى اول لشكرلر بو جمله همواراتك سيرنده سوق اولنورلردى * ديندليكه
سليمان عليه السلامك عسكرينك طولا يوزو عرضى يوز فرسخ ايدى يكرمى بش فرسخنده جن يكرمى
بشنده انس يكرمى بشنده
طيور يكرمى بشنده وحوش
اولوردى وعرضى بر فرسخ
اولەرق ابريشمدن بر قاليچه‌سى
وار ايديكه تختى انك
اورته‌سنده وضع اولنور-
دى واطرافنده اشراف
واكابر كرسيلرنده
اوتوررلردى واول
قاليچه‌يى انلرله برابر
روزكار ايستديكى محله
كوتوررردى صباحدن
اويليه‌دك بر آيلق يول
واويله‌دن اخشامه‌دك
بر آيلق يول آلنوردى
قوشلر هواده قناد
آچوب كولكه ايدرلردى
(حتى اذا اتوا على واد النمل
قالت نملة يا ايها النمل ادخلوا
مساكنكم لا يحطمنكم
سليمان وجنوده وهم
لا يشعرون) تاكه طائف
جانبنده قارنجه‌لرك واديسنه
كلديلر اول قارنجه‌لرك
رئيسلرى اولان منذره
ياطاخيه ياجرى نام قارنجه
قوملرينه ديديكه اى
قارنجه‌لر خانه‌كزه كيرك كه
سليمان عليه السلام وعسكرى
سزى چكنيوب كسر
ايتمسون زيرا اول عسكر سزى بيلميوب پامال ايدرلر * ديندليكه اول رئيس قارنجه‌نك كلامنى روزكار اوچ ميل يردن
سليمان عليه السلامك سمعنه القا ايلدى (فتبسم ضاحكا من قولها وقال رب اوزعنى ان اشكر نعمتك التى انعمت على وعلى
والدى وان اعمل صالحاً ترضيه وادخلنى برحمتك فى عبادك الصالحين) سليمان عليه السلام حق تعالى آنى نمله كلامنه ادرا كنه

كنا ترابا وآباؤنا أئنا لمخرجون) يعنى انكار ايدن كافرلر ديديلركه بز وكرك آبامز تراب
اولديغمزدنصكره قبوردن چيقارمز حال فنادن حال حياته ايررمز (لقد وعدنا هذا نحن
وآباؤنا من قبل) اشبو بعثى بزو بزدن اول آبامز وعد اولنمشز (ان هذا الا اساطير الاولين)
اشبو دكل الا اولينك احاديث واكاذيبيدر كيم الريله يازمشلردر (قل سيروا فى الارض فانظروا
كيف كان عاقبة المجرمين) ديكلكه يريوزنده سير ايدوب شول تكذيبله جرم ايدنلرك عاقبتى نه
حاله ايرديكن عين بصيرتله كورك انلرى مجرميتله تعبيرده مؤمنلره جرائم تركنه لطفله تنبيه واردر
(ولا تحزن عليهم) انلرك تكذيب واعراضنه محزون اولمغل (ولا تكن فى ضيق مما يمكرون)
انلرك مكر وكيدندن صدركده حرج اولمسون زيرا كه الله تعالى سنى انلرك مكرندن عصمت ايدر
وانلر اوزره سكا نصرت ايدر (ويقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين) كافرلر ديرلركه اشبو
عذاب موعود نوقتن اولور بزه خبر ويرك اكر قولكزده صادقلر ايسه‌كز (قل عسى ان يكون
ردف لكم بعض الذى تستعجلون) ديكلكه شول استعجال ايتديككز عذابك بعضى قريب اولديكه
سزه لاحق اوله كه اول يوم بدردر (وان ربك لذو فضل على الناس ولكن اكثرهم لا يشكرون)
ربك جل شانه ناسه فضل وكرم ايديجيدر معاصى اوزره عقوبتلرين تأخيرله تاكه توبه ايده‌لر لكن
انلرك اكثرى اكا شكر ايتمزلر (وان ربك ليعلم ما تكن صدورهم وما يعلنون) ربك جل شانه
انلرك صدورلرنده اخفا ايتدكلرى سكا عداوتى ولسانله اظهار ايتدكلرى كفرى بيلور
(وما من غائبة فى السماء والارض الا فى كتاب مبين) سماء وارضده عباددن مستور هيچ برشئ
يوقدر الا اول لوح محفوظده مستوردر (ان هذا القرآن يقص على بنى اسرائيل اكثر الذى
هم فيه يختلفون) اشبو قرآن بنو اسرائيله تبيين ايدر دين امرندن اكثريكه انده اختلاف
ايدرلر حتى كه اول سببدن فرقه فرقه اولوب بربرلرينه لعنت ايتديلر اكر انصاف ايدوب
قرآنه مراجعت ايتسه‌لر اول اختلافده خطالرين بيلورلر وقرآنى تصديق ايدوب ايمانه
كلورلردى (وانه لهدى ورحمة للمؤمنين) واول قرآن مؤمنلره هدى ورحمتدركه انكله
انلر نفعلنورلر (ان ربك يقضى بينهم بحكمه) ربك تعالى يوم قيامتده دينده مختلفين بينى
عدليله فصل ايدر (وهو العزيز العليم) اول الله تعالى عزيزدر قضاسى رد اولنمز قضاء
وحكمنك حقيقتنه عليمدر (فتوكل على الله انك على الحق المبين) ايدى امركى اول الله
تعالى يه تفويض ايدوب انلرك معاداتنه مبالات ايتمكل اول سنك انلر اوزره ناصركدر
زيرا كه سن دين واضح اوزره‌سن اكا شك تعلق ايتمز (انك لا تسمع الموتى) شول
موتى مثابه‌سنده اولان كفار معاندينه اسماع ايده‌مزسن زيرا انلرك سماعى سماع دكلدر
انكله انتفاعلرى اولمديغيچون (ولا تسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرين) وسن اصملرى
آيات قرآنله ايمانه دعوتى ايشتديره‌مزسن چونكه انلر تكذيبله حقدن معرضين

سروروندن وآنك قومنی تحدیزی کلامندن تعجبله تبسم ایدوب دیدیکه یارب بکا الهام ایتکه بکا و والدیمه احسان ایتدیکك نعمتکه شکر ایدەیم وسنك راضی اولدیغك صالح عملی ایشلیم ورحمتکله بنی صالح قوللریکك زمرەسنه ادخال ایت (وتفقد الطیر فقال مالی لااری الهدهد ام کان من الغائبین) سلیمان علیه السلام ۱۹۲ قوشلری تفحصله ارشادیردی ودیدیکه نولدیکه بن هدهدی کورمیورم یوخسه اول غائبلردنمی اولدی * دینلدیکه هدهدلرك رئیسی اشکرك صوینه دلیل اولمغله سلیمان علیه السلامه برصوسز محلده آبدست آلمق اقتضا ایدوب اول هدهد طلب اولندقده بولنمدی یاخود سلیمان علیه السلام تختنده کونشدن برفرجه کوروب نظر ایتدکده هدهدك موضعنی خالی کوروب تفحص ایتمشدر (لاعذبنه عذاباً شدیداً اولاذبحنه اولیأتینی بسلطان مبین) بن اول هدهدی البته عذاب شدید ایله عذاب ایدەرم قنادینی یولوب کونشه براغورم یاچفتندن آییریرم یاخود ضدیله بر قفسه وضع ایدەرم یاخود بوغازلرم یاخود بکا برروشن حجتله سبب غیبتنی بیان ایدر (فمکث غیر بعیدٍ فقال احطت بما لم تحط به وجئتك من سبإٍ بنبإٍ یقین) هدهد چوق اکلنمیوب کلدی سلیمان علیه السلام اکا عتاب ایدرکن هدهد دیدیکه یانبی الله سنك مشاهده ایتمدیکك شیئی بن مشاهده ایتدم وسبأ شهرندن سکا برمحقق خبر (سبیله ایله کلدم * دینلدیکده سلیمان علیه السلام خبرك ندر دیو سؤالنده هدهد دیدیکه سبادن برهدهده راست کلدم بکا پادشاهلرینك عظمتنی ودیارلرینك هواسنك کوزللکنی تقریر ایتدکده انی کورمکه هوسکار اولدم کتدم وکوردم سلیمان

اولدقلری حالده منصرف اولەلر * زیرا که اول حالده استماعلری ابعددر (وماانت بهادی العمی عن ضلالتهم) وسن آیات قرآنیه دن بصیرتلری عمیانی شرکدن ایمانه هدایت ایدرد کلسین سکا واجب اولان دعوتدر الله تعالی دیلدیکنه هدایت ایدر (ان تسمع الا من یؤمن بآیاتنا فهم مسلمون) سن استماع ایده مزسن مکر اکا که اول قرآنی الله تعالی دن اولدیغنی اقرار ایدر اوله که انلر ایمانلرنده مخلصلردر (واذا وقع القول علیهم اخرجنا لهم دابة من الارض) قچانکه ناس اوزره وعد اولدقلری بعث وعذابك وقوعی قریب اوله بز انلره ارضدن جساسه نام دابه یی چیقاریرز * روایت اولندیکه انك طولی التمش ذراع اولور وقائمه لری اوفق وایری تویلری وایکی قنادی اولور اندن هارب قورتلمزوا اکا طالب ایریشمز * دینلدیکه انك اوچ کره چقمسی اولور اول کره سی اقصای یمندن اولور بعده برزمان کیزلنور ایکنجی کره چقمسی مکه دن اولور بعده دهر طویل کیزلنور اوچنجی کره چیقمسی ناحیهٔ مسجد حرامدن رکن اسودله باب بنی مخزومدن اولور اول خروجی ناسه هیبت ایرکورر برقوم اندن اورکوب کیدر و برقوم ایسه طوروب اکا نظر ایدر * روایت اولندیکه اول دابه چیقدیغنده بیله سنجه موسی علیه السلامك عصاسی وسلیمان علیه السلامك خاتمی اولور عصا ایله مؤمنك النه مس ایدوب انکله یوزینك بیاضی آرتوب خاتمله کافرك یوزینه ختم ایدوب انکله کافرك یوزینه سواد ایرر (تکلمهم ان الناس کانوا بآیاتنا لایوقنون) اول لسان عربیله سویلیوب انلره دیه که ناس بزم رمز آیتلرینه ایقان ایتمزلرکه انك خروجی وسائر احوالی الله تعالینك آیتلریدر * دینلدیکه انك سویلمسی ظالملره لعنت اولور ویاخود دین اسلامدن غیری ادیانك بطلاننی بیلدیرر بعده اول کیرو مکانه عودت ایدر بعده اول کونده التی ساعت زلزله اولور اول خوفله کیجه یاتورلر ایرته سی دجال چیقدی دیو فریادجی کلور (ویوم نحشر من کل امة فوجا ممن یکذب بآیاتنا فهم یوزعون) یوم قیامتده بز هر امتدن بزم آیتلریمزی تکذیب ایدنلردن جماعت کثیره یی حشر ایدرز حالبوکه انلرك اولی آخرلریچون حبس اولنور تاکه رؤسالری اتباع اوکنجه موقفه سوق اولنه لر (حتی اذا جاؤا قال أکذبتم بآیاتی ولم تحیطوا بها علما اما ذا کنتم تعملون) حتی قچانکه انلر محل حسابه کله لر الله تعالی انلره دیه که بنم آیتلریمی اول وهله ده تکذیبمی ایتدیکز حالبوکه انك تصدیق ویاتکذیبنه لائق ایدلدیکنه نظر وفکرله علمکز احاطه ایتمدی بونصکره نه عمل ایتدیکزدی ویاقنغی عمل سزی ایماندن منع ایلدی والحال آیات ورسله ایمان یرینه تکذیبدن غیری عمل ایتمدیکز اشبو توبیخ طریقی اوزره استفهامدر وحجتله تبکیتدر وانلره اعلامدرکه الله تعالی انلرك تکذیب آیاتدن غیری دنیاده عمل ایتمدکلرینه علیمدر اویله اولسه بز سنك آیاتکی تصدیق ایتدك ایدی دیمکه قادر اولمیوب تکذیبلری متعین اولور (ووقع القول علیهم بما ظلموا فهم لاینطقون) وعذاب موعود شول آیات الهی تکذیبله اولان ظلملری

علیه السلام پادشاهلری کیم ودینلری ندر دیو سؤالده (انی وجدت امرأةً تملکهم واوتیت من کل شیء ولها عرش عظیم) اهل سبایه پادشاهلق ایدر « بلقیس » نامنده برمرأه بولدم واکا ملوکه لایق اولان اموال وجنود وسائر اشیادن ویرلمش وانکچون جنسنه نسبتله طول ۱۹۳ وعرض وارتفاعی اوتوز آرشون التوندن جواهرله مرصع بیوك تخت واردر (وجدتها وقومها یسجدون للشمس من دون الله وزین لهم الشیطان اعمالهم فصدهم عن السبیل فهم لایهتدون) بن اول بلقیسی وقومنی الله تعالی دن غیری کونشه سجده ایدر بولدم شیطان انلره شمسه عبادتلرینی وسائر اعمال قبیحه لرینی تزیین ایلدی وانلری راه حقدن منع ایتدیکه انلر هدایت وطریق توحیده کیتمزلر (الایسجدوا لله الذی یخرج الخبء فی السموات والارض ویعلم ماتخفون وماتعلنون) شیطان انلری منع ایتدیکه الله تعالی یه سجده ایتمیه لر اولکه الله تعالی که سموات وارضده اولان کیزلو مطر ونباتات کبیلری ظاهره اخراج ایدر واناره اولان سرلرینی وجهرلرینی بیلور (الله لا اله الا هو رب العرش العظیم) اول الله تعالی درکه اندن غیری اله یوقدر عرش عظیمك ربیدر (قال سننظر اصدقت ام کنت من الکاذبین) هدهدك کلامی تمام اولدقده سلیمان علیه السلام بقالم خبر ویردیککده صادقمیسین یوخسه کاذبلردنمیسین دیو بلقیسه نامه یازوب مهر ایله ختم وهدهده ویروب دیدیکه (اذهب بکتابی هذا فالقه الیهم ثم تول عنهم فانظر ماذا یرجعون) بونامه م ایله بلقیسه وقومنه کیدوب کوره جکاری برمحله براق ورجوع ایدوب بر کوشه ده تجسس ونظر ایله که نوجهله جوابه مراجعت ایدرلر

سببیله اوزرلرینه واقع اوله انلر ایسه حجت واعتذار ایله نطقه قادر اولمیه لر عذاب موعود انلری نطقدن اشغال ایتمسیله ویاغزلری مهرلنمسیله (ألم یروا انا جعلنا اللیل لیسکنوا فیه والنهار مبصرا) اهل مکه اعتبارله نظر ایتمزلرمیکه بز کیجه یی خلق ایتدك که انده نوم وقرارله سکون ایده لر ونهاری خلق ایتدك که انده کسب وتجارت طریقن کوره لر تاکه بو آیاتله انلره توحید متحقق اوله وحشرك جوازینه ورسلك بعثتنه ارشاد اولنه لر * زیرا که نور وظلمتك وجه مخصوص غیر متعین بذاته اوزره تعاقبی اولمز الا قدرة قاهره ایله اولور واول الله تعالی که مادهٔ واحده ده ظلمتی نوره ابداله قادر اوله مواد ابدانده موتی حیاته ابداله قادر اولور (ان فی ذلك لآیات لقوم یؤمنون) اشبونده عبرتلر واردر شول قوم ایچونکه تصدیق واعتبار ایده لر (ویوم ینفخ فی الصور ففزع من فی السموات ومن فی الارض) ذکر ایت شول کونیکه انده صور نفخ اولنه اول نفخك هیبتندن سموات وارضده اولان مخلوقات فزع وخوف ایده دینلدیکه اول موتانك انبعاثی حیثك انبعاثنه تمثیلدر قچانکه بوق نفخ اولنه * دینلدیکه اشبونکله مراد فزع موتدرکه نفخهٔ اولی شدتندن جمیع خلائق تسلیم روح ایده لر (الا من شاء الله) الا الله تعالینك دیلدیکی کسه لر دکلکه قلبلری ثابت اولوب اندن فزع ایتمزلر * دینلدیکه انلر جبرائیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل علیه السلامدر ویاخود خزنه وحملهٔ عرشدر ویاشهدادر ویاموسی علیه السلامدر زیرا که اول برکره صعقه ایتمشدی انکله اکتفا اولندی لکن ظن اولنورکه بونکله مراد بونلرك جمیعنه عام اولمقدر دیمشلر (وکل اتوه داخرین) جمیع خلائق نفخهٔ ثانیه دنصکره الله تعالینك امرینه صاغرین اولدقلری حالده کلوب اجابت ایده لر (وتری الجبال تحسبها جامدة) اول کونده طاغلری کورورسنکه یرلو یرنده ثابتدر (وهی تمر مر السحاب) حالبوکه اول طاغلر ارضدن قلع اولنوب هوا یوزنده بولتلر کبی سرعتله یورر * زیرا اجرام کبارك سمت واحده ده حرکتی قریب اولمزکه متبین اوله (صنع الله الذی اتقن کل شیء) اشبو صنعی ایتدی اول الله تعالی که هرشیئی علم وحکمتیله احکام ایتدی (انه خبیر بما تفعلون) الله تعالی افعال عبادك ظواهر وبواطننه وانك اوزره استیجاب ایتدکلری جزایه عالمدر (من جاء بالحسنة فله خیر منها) برکسه که برحسنه ایله کله انکیچون اول حسنه دن خیرلی اولور * زیرا که الله تعالی انك عمل خسیسنه جزاء شریف وعمل فانیسنه جزاء باقی وعمل واحدینه یدی یوز مثلن جزاء ایدر ویاخود انك جهتندن حاصل اولور خیر واردرکه اول جنتدر (وهم من فزع یومئذ آمنون) حالبوکه انلر یوم قیامتده عذاب خوفندن آمنلردر (ومن جاء بالسیئة فکبت وجوههم فی النار هل تجزون الا ما کنتم تعملون) واول کسه که الله تعالی یه شرکله کله یوزلری اوزره ناره القا اولنورلر وانلر دینورکه جزاء اولنمزسز الا انك سببیله که شرك ومعاصیدن دنیاده انی ایشلردیکز حق جل وعلا مبدأ ومعاد واحوال یوم التنادی بیاندنصکره رسولی

* منقولدركه هدهد نامه‌يى آلوب بلقيسه واردیغنده قصرنده نائمه ایدی هد هدنامه‌یی كوكسنه براقدقده اویانوب اخذ
ومطالعه ایلدی درحال اعیان دولتی احضار ایدوب انلره توجهله ﴿ قالت یاایهاالملؤا انی القی الی كتاب كریم ﴾ دیدیكه‌ای
كروه اشراف بكا بر كتاب كریم القا اولندی * كریم دیمسی بسمله‌ ۱۹٤ شریفدن ومهر سلیمان علیه السلامدن

محمد صلی الله علیه وسلمه امر ایلدیكه توحیده رغبت وشركدن رهبت ایدوب دیه‌كه ﴿ انما
امرت ان اعبد رب هذه البلدة ﴾ بن امر اولندمكه اشبو بلدهٔ مكه‌نك رئیسی جل شانه‌یه
عبادت ایدم اشعار ایچونكه اول دعوتن تمام ایتدی اندنصكره اكا واجب قالمدی الا انك
شانه اشتغال رنفسنی انك عبادتنه استغراق واعمال ایده وبواضافتله مكه‌یی تخصیصده انی
تشریف وشانی تعظیم وتكریم واردر ﴿ الذی حرمها ﴾ كه اول تعالی كه اول
بلده‌یی تحریم ایتدیكه انده دم انسان سك اولنمز وصیدنه تعرض ایدلمز ونباتی بولنمز
وشجری كسلمز ﴿ وله كل شیٔ ﴾ وهرشیٔ انك خلق وملكیدر ﴿ وامرت ان اكون من المسلمین ﴾
وامر اولندمكه اكا منقادلردن ویاملت اسلام اوزره ثابتلردن اولم ﴿ وان اتلو القرآن ﴾ وامر
اولندمكه قرآن عظیم تلاوتنه مواظبت ایدم تاكه بكا شیئا فشیئا انك حقائقی ظاهر ومنكشف
اوله ویا قرآنه اتباعله امر اولندم ﴿ فمن اهتدی فانما یهتدی لنفسه ﴾ اول كمسه كه اسلام وتوحید
وتلاوت قرآن وعملده بكا اتباعله اهتدا ایده اول نفسیچون اهتدا ایدر زیراكه منافعی اكا
عائددر ﴿ ومن ضل فقل انما انا من المنذرین ﴾ اول كمسه كه اشبو اموروده بكا اتباع ایتمیه اكا
دیكل كه بن دكل الا انذار ایدن رسوللردنم انك ضلالتی وبالندن بكا برشیٔ راجع اولمز *
زیراكه رسول اوزره واجب اولان انجق تبلیغدر بن ایسه تبلیغ ایتدم ﴿ وقل الحمد لله ﴾ الله
تعالی‌یه حمد ایلكل كه سكا نبوتله انعام ویاقرآنی تعلیم وانكله عملی توفیق ایتدی ﴿ سیریكم آیاته
فتعرفونها ﴾ الله تعالی سزه دنیاده آیات قاهره‌سنی كوستر وقعهٔ بدر وخروج دابة الارض
كبی ویاآخرتده كوستررسز دخی آنك آیات الله ایدیكنی بیلورسز حالبوكه اول وقتده بیلدیككز
سزه نفع ایتمز اولور ﴿ وما ربك بغافل عما تعملون ﴾ ربك جل شانه انلرك اعمالندن غافل
دكلدر * ابعدی عذابلرینك تأخیر اولنمسی رب تعالینك انلرك اعمال سیئه‌لرینه غفلتندن ظن
ایتمسونلر زیراكه عالم بالذاته غفلت جائز اولمز

سورة القصص وهی ثمان وثمانون آیة مكیة

دیبلدیكی * الذین آتیناهم الكتاب * قولندن * لانبتغی الجاهلین * مكیة دكلدر ودینلدیكه
ان الذی فرض علیك القرآن * آیتی مكه ومدینه بیننده نازل اولوبدر

بسم الله الرحمن الرحیم

﴿ طسم ﴾ معناسنده كلام سورهٔ شعراده كچمشدر ﴿ تلك آیات الكتاب المبین ﴾ اشبو سوره‌نك
آیتلری كتاب مبین آیتلریدر ﴿ نتلو علیك من نبأ موسی وفرعون بالحق لقوم یؤمنون ﴾ بز
سكا موسی وفرعون خبرینك بعضی محققین اولدیغمز حالده جبریل لسانیله قراءت ایدرز
شول قوم ایچونكه علم ازلیمزده انلرك ایمانه كلملری سبقت ایتدی * زیرا انكله انتفاع ایده جك

وامر غریب قوش
كتورمسندن اوله اوچ
یوزاون اشراف نامه كیمدندر
دیو سؤال ایتدیلر ﴿ انه
من سلیمان وانه بسم الرحمن
الرحیم الا تعلوا علی
واتونی مسلمین ﴾ اول
كتاب سلیماندندر واول
نامه‌نك مضمونی الله
رحمن ورحیم اسمنه
مقارن بنم اوزریمه تعظیم
وتكبر ایتمیك ومسلمین
اولدیغكز حالده بكا كلك
﴿ قالت یاایهاالملؤا افتونی
فی امری ماكنت قاطعةً
امراً حتی تشهدون ﴾
بلقیس اشرافنه دیدیكه
ای اشراف بنم بوایشمده
بكا خیرلو وفائده‌لو اولان
نه ایسه بكا فتوی وخبر
ویرك كه بن سزلر حاضر
اولوب مشورت ایتمدكجه
براموری قطع ایدر دكلم
﴿ قالوا نحن اولوا قوةٍ
واولوا بأس شدیدٍ والامر
الیك فانظری ماذا تأمرین ﴾
اول اشراف دیدیلركه بز
قوت وشدت وشجاعت
وعسكر صاحبیز ورأی
سكا مفوضدر سن نظر
وملاحظه ایله مقاتله وصلحدن قنغیسنی دیلرسك بز سنك امركه مطیعز ﴿ قالت ان الملوك اذا دخلوا قریة افسدوها ﴾ ﴿ انلر
وجعلوا اعزة اهلها اذلة وكذلك یفعلون ﴾ بلقیس دیدیكه پادشاهلر خصمانه برشهره داخل اولدقلرنده اول شهری اخرت
واهالیسنك عزیزلرینی ذلیل واسیر ایدر وفی الحقیقه بوایشی ایشلر ﴿ وانی مرسلة الیهم بهدیة فناظرة بم یرجع المرسلون

بن سلیمان وقومی طرفنه هدیه ایله ایلچیلریمی كوندررم بعده نظر ایده‌رمكه ایلچیلریمی نیجه كوندرر * هدیه‌می آلورسه
پادشاهدر آلمز ایسه پیغمبردر * روایت اولندیكه هدیه ایچون بشیوز غلام بشیوز جاریه حاضر ایدوب غلاملره جاریه
لباسی وجاریه‌لره غلام لباسی ۱۹٥ كیدردی وآلتون وكومشدن بشر یوز كرپیچ وبرحقه ایچنده دلنمامش

انلردر ﴿ ان فرعون علا فی الارض ﴾ فرعون ارض مصرده تجبر وتعظم ایتدی ﴿ وجعل اهلها
شیعا ﴾ واول مصر اهلنی فرق مختلفه قیلدیكه انك اراده ایتدیكی شیئده اكا متابعت ایدرلردی ویا
انك طاعتنده بری برلرینی اتباع ایدرلردی ویاانلرك استخدامده اصناف قیلوب هرصنفی برعملده
استعمال ایدردی ویاانلری احزاب قیلدی بینلرینه عداوت القاسیله تاكه اتفاق ایدوب اوزرینه
هجوم ایتمیه‌لر ﴿ یستضعف طائفة منهم ﴾ انلردن برطائفه‌یی استقهار ایدردیكه انلر بنواسرائیلدر
شول وجهله كیم ﴿ یذبح ابناءهم ویستحیي نساءهم ﴾ طوغان اولادلرینك ارككلرین اولدیررودیشیلرین
الیقوردی ﴿ انه كان من المفسدین ﴾ اول مفسدلردن ایدی اول اجلدن تخیل فاسدله اولادانبیادن
خلق كثیرك قتلنه جرأت ایتدی ﴿ ونرید ان نمن علی الذین استضعفوا فی الارض ﴾ ارض مصرده
فرعون وقبط ایدنده استضعاف اولنان بنواسرائیله دیلدك كه انلردن انقادله تفضل ایده‌وز ﴿ ونجعلهم
ائمة ونجعلهم الوارثین ﴾ وانلری خیرده اقتداء اولنور قاده قیله‌وز ﴿ ونمكن لهم فی الارض ﴾ وبنو
اسرائیلی ارض مصر وشامه تسلیط وتوطین ایده‌وز ﴿ ونری فرعون وهامان وجنودهما منهم ما كانوا
یحذرون ﴾ وفرعون وهامان وایكیسنك جنودلریله بنواسرائیلدن حذر ایتدكلرینی كوستره‌وزكه
اول بنواسرائیلدن برمولود یدیله ملكلرینك ذهابی وكندیلرك هلاكیدر ﴿ واوحینا الی ام موسی
ان ارضعیه ﴾ بز موسی علیه السلامك اناسی یوحنا بنت لاوی بن یعقوب علیه السلامه وحی الهام
ویامنامله وحی ایتدك كه ولدك موسایی ارضاع ایت ﴿ فاذا خفت علیه فألقیه فی الیم ﴾ قچانكه انك
صیاح وبكائی سببیله بیلنوب قتل اولنمسی خوفن ایده‌سن انی بحرنیله براق ﴿ ولا تخافی ولا تحزنی
انا رادوه الیك وجاعلوه من المرسلین ﴾ انك اوزرینه ضیعه وشدت خوفن ایتمكل وانك
فراقنه حزن چكمكل بز سكا انی زمان قریبده ردایدرز وانی مرسلیندن ایلرز * ابن عباس
رضی الله عنهما ایدر وقتاكه ام موسی علیه السلامك ولادتی وقتی ایردی مكر انك برقابله
آشناسی وار ایدیكه اول فرعونك بنو اسرائیل حبالاسی اوزره تسلیط ایتدیكی قابله‌لرك
بریسیدی ام موسی اكا دیدیكه اشته بنم شدت ولادتم وقتی ایروبدر آشنالغك ظهوری
كونیدر دیو آندن استمداد ایتدی اولدخی نعم دیوب اكا كلدی حتی كه موسی علیه السلام
یره دوشیجك موسی علیه السلامك ننندن برنور ظاهر اولدی قابله انی كوریجك اعضاسی
دتریوب موسانك محبتی قلبنه القا اولندی ام موسایه انی خبر ویروب دیدیكه بن كلدیكمده
عزمم اشبو ولدیكی قتل ایدی لكن بكا ایریشن حالت قلبمدن اول عزممی كدردی قابله كیدیجك
اثرنجه فرعونك جاسوسلری كلدیلر ام موسی خوف ایدوب دهشتندن موسی‌یی برقزمش
تنورك ایچنه صوقدی جاسوسلر كیروب كورسه‌لركه انده برقزمش تنور طورر وام موسایه
تغیر كلمامش ومعه‌لرینه سود ایتمامشدر دیدیلركه اول قابله سكا نه حاجت ایچون كلشدی دیدیكه
اول بنم آشنالرمدن اولوب بنی زیارت ایلشدی اویله اولسه جاسوسلر اندن چیقوب كتدیلر

رانجو وبر دخی آرقوری
دلنمش ووافر مشك وعنبری
اشراف قومندن منذربن
عمروه‌تودیعا بربلوك اشرافله
كوندردی ومنذره دیدیكه
احتیاط ودقت ایله اكر
غضب صورتیله معامله
ایدرسه پادشاهدر واكر
بشاشت ولطفله معامله
ایدرسه بیلكه اول نبی
مرسلدر نه سویلرسه
خوشجه فهم ایدوب بكا
خبرینی كتوردیدی ودقت
ایله كه غلاملره جاریه‌لری
فرق ایدرمی وكوهری
دلرمی واكری دلنمشه
ایپلك كچوررمی بوكیفیتی
هدهد عجله كلوب سلیمان
علیه السلامه خبر ویردی
سلیمان دخی جنیلره امر
ایدوب آلتون وكومشدن
كرپیچلر یاپدیروب كندو
اولدیغی محلدن یدی فرسخ
یره دك اول كرپیچلری
دوشتدی ومنذرك كله‌جكی
كون انس وجن ووحوش
وسباع وطیور صف
باغلیوب كندو تختنه
جلوس ویمین ویسارینه
دردر بیك كرسیلر وضع
اولنوب اهل مراتب هر بری كرسیلرنده اوتوردی وقتاكه بلقیسك ایلچیلری اول میدانه كلدیلر هیچ كورمدكلری
انواع حیوانات اول زر ونقره كرپیچلرك اوزرینه تروث ایدرلر كتورمدكلری هدایایی تحقیر ایدوب براقدیلر حتی سلیمان
علیه السلامك حضورینه كلدیلر آنلره بشاشت ولطافتله نظر وفصاحتله كلام ایلدی منذر نامه‌سنی تقدیم ایلدكده تبسم ایله

حقه بی کتوردوب آغاج قوردینه امر ایلدی دلنمامش انجویی دلدی ودیکرینه دخی رشته کچوردی وغلام وجاریه‌لره‌دخی
امر ایلدیکه یوزلرنده‌کی یول غبارینی غسل ایده‌لر غلاملر طاسدن صویی آلوب همان یوزلرینه اوردیلر جاریه‌لر بر الیله
صو آلوب اوبر النه دوکوب بعده یوزینه اوردیلر بو وجهله آنلر دخی فرق اولندی بعده سلیمان
علیه السلام هدیه‌لرینی قبول
ایتمیوب رد ایلدی (فلما جاء
سلیمان قال اتمدوننی بمال فما
آتینی الله خیر مما آتیکم بل
انتم بهدیتکم تفرحون)
وقتا که بلقیسک ایلچیسی
هدیه ایله سلیمان علیه السلامه
کلدی سلیمان علیه السلام
دیدیکه بکامال ایله امدادمی
ایدرسکز الله تعالی نك
بکا ویردیکی دین ونبوت
وعلم و حکمت سزك
کتوردیککز اشیادن
خیرلودر بنم هدیه‌یه
احتیاجم یوقدر بلکه سز
هدیه ایله فرحلنورسکز
(ارجع الیهم فلنأتینهم
بجنود لا قبل لهم بها
ولنخرجنهم منها اذلة وهم
صاغرون) ای ایلچی
کتور دیکك هدیه‌لر ایله
بلقیس وقومنه کیت اکر
بنم طرفه کلمزلر ایسه انلره
بر عسکرله کیدرزکه انلرك
آکا مقاومت ومقابله‌یه
قدرتلری اولمیه وانلری
شهرلری سبادن ذلیل
اوله‌رق چیقاریرز خوار
واسیراولورلر * دینلدیکه
وقتا که منذر بن عمرو
سلیمان علیه السلامك خبر ایله بلقیسه واردقده انك نبی اولدیغنی بیلوب همان یولجیلغه حاضر اولوب تختنی بر محکم (انك)
محله وضعله کلیدلیوب بکجیلر تعیین ایلدی وکندوسی عسکریله سلیمان علیه السلامه متوجه اولدی جنیلر بلقیسك عزیمتنی
کرچه سلیمان علیه السلامه خبر ویردیلر لکن آنی تزوج ایدرسه آنك اناسی جنیدن اولمغله آکا اسرار جنی خبرویرر

بعده موسی علیه السلام بکاء ایدوب ام موسی انك قتنه واردی کورسه‌که قزمش تنورده ضرر
کلمش بلکه الله تعالی اکا انی برد وسلام ایلمش بعده فرعونك ولدان طلبنده اهتمامن کوندروب
موسایه اندن ضرر خوفیله قبط نجارلرندن برینه واردیکه برتابوت صغیر اشترا ایده نجار آکا
بوتابوتی نیلرسن دیدی اول کذبدن کراهت ایدوب مقصودینی حقیقتی اوزره ذکر ایلدی نجاردخی
اکا دیلدیکی کبی تابوتی ویروب بعده ذباحینه کتدیکه انی خبرویره واردیغنده دیلی طوتیلوب
سویلمکه مجالی اولمدی وذباحیندن دخی هیچ بری انك اشارت ومرادین بیلمدی آخرانی اوردیلر
وقتلرندن سوردیلر چون نجار کیرو منزلنه ایردی الله تعالی اکا سویلمسنی ویردی همان ذباحینه
اخبار ایچون کتدی واریجق الله تعالی انی سویلمز وایشتمز ایتدی انلره مرادینی افهامه قادر اولمجق
انی دوکوب وقتلرندن سوردیلر اول حیرت ایله کیدرکن یولن یتوردی اول حالتده قلبنه الله تعالی
ندامت کتوردی اشبو کورمز وسویلمزلکدن خلاص اولورسم من بعد اول ولده ضرر قصدین
ایتمیم بلکه امکانم اولدقجه انی کیزلیم دیو اخلاص اوزره الله تعالی ایله عهد ایلدی اول عزم صادق
حرمتنه فضل الهی ایله کوزی کوروب دیلی سویلدی * روایت اولندیکه ام موسی موسایی
طوغردیغندنصکره اوچ آی حجرنده ارضاع ایتدی بعده اکا ضرر ایرمك خوفیله انی برتابوته قویوب
نیله براقدی مکر فرعونك برسوکلی قزی وار ایدی هر کون اکا اوچ حاجت عرض ایدوب فرعون
دخی رد ایتمز روا ایلردی واول قزك برص شدیدی اولوب اطبا اکا علاجدن عاجز اولمشلردی
فرعون انك امرنده کاهنلری جمع ایدوب سؤال ایتدکده دیدیلرکه بوکا علاج بحر قبلندن اولورکه
انده انسانه بکزر برحیوان بولنور انك ریقندن آلنوب بوقزك برصنه سورلدکده برص کیدوب
اندن عافیت بولور * ایعدی فلان کونك شمسی اشراقنده اول حیوان نیلدن فلان موضعه کلور
اویله اولسه اول کونده فرعون خواص اتباعیله اول موضعه واردیلر اول وقت معینده نیلدن
برتابوت کلور کوردیلر امواج انی براغاجه ایلشدردی فرعون ایتدی غالبا اشبودرکه کاهنلر بزه
انی بیلدیردی هر جانبدن اکا سفینه‌لرله ایردیلر آلوب فرعون قتنه کتوردیلر لکن هیچ برکسه انك
نه فتحنه ونه کسرنه قادر اولمدی حتی‌که آسیه بنت مزاحم اکا ال اوریجك فی الحال آچلدی
(فالتقطه آل فرعون لیکون لهم عدوا وحزنا) اویله اولسه آل فرعون انی اخذ ایتدیلر تاکه
اول انلره عاقبت امرده عدو اولوب رجاللرین قتل ونساللرین استعباد ایده (ان فرعون وهامان
وجنودهما کانوا خاطئین) ایعدی فرعون وهامان وایکیسنك جنودی خطا ایدر اولدیلر زیراکه
اول موسی اجلیچون ولداندن الوف قتل ایتدکلرندنصکره انی آلوب بیوتدیلر تاکه حذر ایتدکلری
شیئی اول انلره ایشلیه ویاخود مذنبین اولدیلرکه عدولرین انلره تربیه ایتدرمکله حق تعالی
انلره عقاب ایتدی * وهب ایدر وقتا که تابوتی فرعون اوکنه قویوب آچدیلر فرعون
موسایی کوریجك دیدیکه اعدامزدن برعبرانیدر نه سببدن بونی ذبح ایتمشلر دیو یاوزلندی مکر

بوتقدیرجه بزم ایشمز مشکل اولور دیو بلقیسك عقلی اولمدیغنی وآیقارنده طرنقلری اولمیوب قاطر طرنغی کبیدر
وبالدرلری قیللودر کبی کلاملرله سلیمان علیه السلامی تنفیره قصد ایتدیلر بناءً علیه سلیمان علیه السلام انك عقلنی ووجودینی
تجربه ایچون تختنی جلبه سعی ایلدی (قال یاایها الملؤا ایکم یأتینی بعرشها قبل ان یأتونی مسلمین) سلیمان
علیه السلام دیدیکه بلقیس
وقومی کلوب مسلمان اولمزدن
مقدم انك تختنی قنغکز بکا
کتوررسز زیرا مسلمان
اولدقدنصکره اولمزکه مکر
رضاسیله اوله (قال عفریت
من الجن انا آتیك به قبل ان
تقوم من مقامك وانی علیه
لقوی امین) جندن بر
خبیث پلید • اسمی
ذکوان • دیدیکه بن اول
تختنی سکا سن یرکدن
قالقمزدن مقدم کتوررم
وبنم بوکا قدرتم قوی
وبرشی ضایع اولمیه جغنه
امینم * دینلدیکه سلیمان
علیه السلام نصف نهاره‌دك
حکومتده اوتورردی
یعنی حکومتدن قیامکه‌دك
کتوریرم دیدی (قال الذی
عنده علم من الکتاب انا
آتیك به قبل ان یرتد
الیك طرفك فلما راه
مستقراً عنده قال هذا من
فضل ربی لیبلونی ءاشکر
ام اکفر ومن شکر فانما
یشکر لنفسه ومن کفر
فان ربی غنی کریم) انك
عندنده کتاب منزلدن علم
اولاندن بریسی دیدیکه
• اول جبریل علیه السلام یاخضر علیه السلام یاخود سلیمان علیه السلامك وزیری آصف بن برخیا اوله که اسم اعظم
بیلوردی • بن انك تختنی برطرفکدن برطرفکه دونجیه‌دك کتوررم واقع حال صول طرفندن صاغ طرفنه دوندکده اول
تختی یاننده طورر کوردی سلیمان علیه السلام بو نعمته شکرله دیدیکه بوکرم ربم جل شانه‌نك فضلندندرکه بنی تجربه ایدر

انك مرأه‌سی آسیه بنت مزاحم بنواسرائیلدن ایدی خیار نسادن وبنات انبیادن ایدی ام مساکین
اولوب انلره مرحمت وتصدق ایلردی فرعونك یاننده ایدی دیدیکه بوولد بریاشندن زیاده‌یه
بکزر سن ایسه ولدان ذبحنه امر ایتدیکك بویلده‌در ودخی احتمالدرکه بنواسرائیلدن اولمیوب
قوم آخریندن اوله بووجهله انك غضبین اسکان ایتدی (وقالت امرأة فرعون قرة عین لی ولك)
وآسیه فرعونه دیدیکه اشبوولد بنم وسنك قرة عینمز اولسون الله تعالی آنی انلره سوردردی
وریقندن اول قزك برصنه سوردکلری کبی برصی زائل اولدی * حدیثده کلدیکه فرعون
آسیه‌یه دیدیکه بوولد سنك اولسون بن استمزین اکر بنم دخی اولسون دیمش اولسیدی الله
تعالی آسیه‌یه هدایت ایتدیکی کبی اکا دخی هدایت ایدردی (لا تقتلوه عسی ان ینفعنا او نتخذه
ولدا وهم لا یشعرون) انی اولدرمیکز امیددرکه اول بزه نفع ایده انکله نفعلنه‌وز ویاخود
انی ولد ایدینه‌وز والحال بیلمزلرکه انلر انی التقاطده ویاندن نفع طمعنده ویا انی تبنیده خطا
ایتدیلر زیراکه اول انلری هلاك ایدیسردر (واصبح فؤاد ام موسی فارغا) ام موسی نك قلبی
موسی نك همّ وذکرندن غیری هرشیئدن خالی اولدی ویاخود اونوتدی الله تعالینك شول
وحیی‌که انی بحره القائله امر ایتدیکنده خوف وحزن چکمیه وشول عهدینی‌که اکا موسی‌یی
رد ایده‌وم مرسلیندن ایلیه اکا شیطان کلوب دیدیکه ولدکی فرعون قتل ایتمسندن کراهت
ایتدك حالبوکه اندن سکا اجر وثواب حاصل اولوردی بلکه انك قتلنه کندك تولی ایدوب
بحره القاء واغراق ایتدك وقتا که اکا ولدینك نیلدن فرعون یدینه ایردیکی خبرین ایشتدی
شیطان اکا دیدیکه اشته اول عدو یدینه دوشدیکه سن انی اندن قاچورردك اویله اولسه
عظیم بلاء اکا عهد اللهی اونوتدردی (ان کادت لتبدی به) ام موسی فرط ضجرت ویا فرحندن
قریب اولدیکه موسی نك امر وقصه‌سی سرنی واول انك اوغلی ایدیکنی اظهار ایدیدی (لولا
ان ربطنا علی قلبها لیکون من المؤمنین) اکر بز انك قلبی اوزره صبر وثباتی ربط ایتمسیدك
تاکه الله تعالینك وعدینه مصدقیندن اوله وانك حفظنه واثقیندن اوله یوخسه فرعون تبنی
وعطفنه دکل (وقالت لاخته قصیه فبصرت به عن جنب وهم لا یشعرون) ام موسی موسی
علیه السلامك اختی مریم رضی الله عنهایه دیدیکه موسی نك اثرنجه کیتکل که انك خبرین
آلوب بکا ایر کوره سن اولدخی نعم دیوب موسی نك تابوتی قنده کیدر ونه محله ایردیکنی
اوزاقدن ویانیل کنارندن کوزتدی والحال فرعون وقومندن هیچ کمسه اول انك اختی
اولوب تابوتك قنده کیدر ایدیکن کوزتمه‌سن بیلمزدی (وحرمنا علیه المراضع من قبل)
مریمك موسی اثرنجه کیتمسندن اول بز موسی‌یی مرضعه‌لری ارتضاعدن ویا اناسندن غیری
هیچ برمرأه‌نك لبنی شربدن منع ایلدك آسیه‌نك ایسه دنیادن اکبر همی اکا مرضعه بولمق
ایدی هرقنغی مرضعه‌یی اکا کتوردیلرسه ثدینی المدی بوحال اوزره سکز کون کچوب موسی

آیا بن شکرمی ایده‌رم یوخسه اداء واجبده قصور ایله کفران نعمه‌می اولورم کیمکه نعمته شکر ایدرسه کندو نفسیچون ایدرکه نعمتك دوام و زیاده‌لکنه بادی اولور کیمکه کفران نعمه اولورسه تحقیق ربم تعالی انك شکرندن غنی و مستحقلره کرم ایدیجیدر ﴿ قال نکروا لها عرشها ننظر اتهتدی ام تکون من الذین ۱۹۸ لا تهتدون ﴾ سلیمان علیه السلام دیدیکه انك تختنك اشاغیسنی یوقارو وتقدیم وتأخیر ایله شکلنی تغییر ایدك بقالم کندو تختی اولدیغنی فهمه یول بولورمی یوخسه فهم ایتمزلردنمیدر ﴿ فلما جاءت قیل اهکذا عرشك قالت کأنه هو واوتینا العلم من قبلها وکنا مسلمین ﴾ وقتاکه بلقیس کلدکده اکا دینلدیکه بو سنك تختکمیدر اول دخی کویاکه اولدر دیدی و بزه مقدم کمال قدرت الهیه‌دن سلیمانك نبوتنك صحتنه علم ویرلمش اولوب اکا تسلیم اولنلردن اولمشیدك ﴿ وصدها ماکانت تعبد من دون الله انها کانت من قوم کافرین ﴾ الله تعالی مدد توفیقیله بلقیسی اللهدن غیری شمسه عبادتدن منع ایلدی زیرا انك کونشه عبادتی مقدمدن کافرلر قومنك ایچلرنده اولوردی ﴿ قیل لها ادخلی الصرح فلما رأته حسبته لجة وکشفت عن ساقیها قال انه صرح ممرد من قواریر ﴾ بلقیسه کوشکه کیر دینلدی کوشکك میدانی کوردکده عمیق صو ظن ایدوب بالدیرلرینی آچدی سلیمان علیه السلام (اولدیغی) انك ایاقلرینی انسان ایاغی اولدیغی کوروب انصرافله ای بلقیس ساقلریکی ستر ایله اول صو دکلدر بللوردن یاپلمش قصره بر زمیندر دیدی * دینلدیکه بالاده بیان اولندیغی وجه اوزره جنیلر ایاقلرینی ذم ایتمشلر ایدی سؤالسز آنی بیلمك ایچون

ایسه صیحه ایتمکدن زائل اولمدی انلر ایسه مرضعه طلبنده اولدی ﴿ فقالت هل ادلکم علی اهل بیت یکفلونه لکم وهم له ناصحون ﴾ موسی‌نك اختی مریم انلره دیدیکه بن سزه بر اهل بیتی دلالت ایده‌یمکه اشبو ولدی سزکچون ضم وارضاع ایده حالبوکه انلر ولدیکزی ارضاع و تربیه‌ده تقصیر ایتمزلر بلکه ناصحلردر اول برمرأه‌درکه ولدی قتل اولندیغندن اکا احب اشیا ارضاع ایده‌جك بر صغیر بولمق اولمشدر مریم بو کلامی سویلیجك انی اخذ ایدوب دیدیلرکه سن ولدی بیلورمیسین ایمدی بزه انك اهلنی دلالت ایت دیدیکه اول بنم انامدر دیدیلرکه انانك اوغلی وارمیدر دیدیکه هارون نامنده بر اوغلی واردرکه ولدان قتل اولنمزیلده طوغمشدر دیدیلرکه کرچکسن ایمدی بزه انا کی کتورکل اندن مریم اناسنه واروب موسی‌نك حالنی اکا خبر ویردی و آناسن انلره کتوردی وقتاکه ام موسی کلدی اول حینده موسی علیه السلام فرعونك النده اولوب آغلر و فرعون ایسه انی اویالردی اناسی انی الینه الدیغی کبی ثدینی قبول ایلدی وطونیجه اندن امدی فرعون دیدیکه سنك بوولده مناسبتك نوجهله درکه سنك ثدیکدن غیری ثدینی قبول ایتمدی دیدیکه مناسبتم شول وجهله درکه بن طیبة الریح وطیبة اللبنم هرصبی که بکا ویرلدی الا اول بنم ثدیمی قبول ایتدی اویله اولسه فرعون اکا هر کونده بر دینار اجرتله موسی‌یی اکا ارضاعه ویردی اول کونده موسی‌یی آلوب اوینه کتوردی الله تعالی انی رده وعدنك انجازی مقتضاسنجه ﴿ فرددناه الی امه کی تقر عینها ولا تحزن ﴾ بز موسی‌یی اناسنه رد ایتدك که موسی ایله کوزی روشن اولوب فراقیله حزن چکمیه ﴿ ولتعلم ان وعد الله حق ﴾ والله تعالینك وعدی حق ایدیکنی علم مشاهده ایله بیله ﴿ ولکن اکثرهم لا یعلمون ﴾ لکن انلرك اکثری انك وعدی حق ایدیکنی بیلمیوب انده ارتیاب ایدر ویاخود رددن غرض اصلی الله تعالینك وعدی حق ایدیکنی ام موسی‌نك بیلمسی اولوب ماسواسی بالتبع ایدیکنی انهادر ﴿ ولما بلغ اشده ﴾ وقتاکه موسی شول سنه ایردیکه نشو آنك اوزره زیاده اولمز اول اوتوز یاشندن قرقه دکیندر انده عقل کمالن بولور * دینلدیکه هر نبینك بعثی رأس اربعینده اولمشدر ﴿ واستوی ﴾ وقدی ویا عقلی مستوی اولدی ﴿ آتیناه حکما وعلما ﴾ بز اکا نبوت و علم ودین ویردك ویاخود انی استنبادن اول حکما و علمانك علم وسمتن ویردك حتی که استجهال اولنور شیئه سویلدی و نه ایشلدی اشبو نظم قصه‌یه موافقدرکه انك استنبائی هجرتدنصکره مراجعتده اولمشدر ﴿ وکذلك نجزی المحسنین ﴾ موسایه و اناسنه ایتدیکمز کبی محسنلره احسانلری اوزره جزاء ایدرلر ﴿ ودخل المدینة علی حین غفلة من اهلها ﴾ موسی علیه السلام قصر فرعون ویا منف ویا حابین ویا عین شمس نام موضعدن کلوب مصره داخل اولدی بر وقتده که انده مصره دخول اهلنه معتاد دکل ایدی ویاخود اول وقتده انك دخولنی توقع ایتمزلردیکه اول وقت قیلوله‌ده ویاخود اخشامله یتسو ارا سنده ایدی ﴿ فوجد فیها رجلین یقتتلان هذا من شیعته وهذا من عدوه ﴾ اول داخل

برقصر بنا ایدوب زمیننی بللور ایله فرش و التنه صوو بالقلر وضع ایتدیروب کندو تختنی دخی وسطنه نصب ایتمشیدی بووجهله تجربه ایدوب ذملری کذب ایدوکنی بیلدی ﴿ قالت رب انی ظلمت نفسی و اسلمت مع سلیمان لله رب العالمین ﴾ بلقیس دیدیکه یارب بن شمسه عبادتله نفسمه ۱۹۹ ظلم ایتدم و سلیمانك معیتیله عالملرك عالیسی اولان الله تعالینك وحدانیتنه ایمان ایتدم * بونك حقنده اقوال کثیره اولوب اکثر مفسرین انی سلیمان علیه السلام تزویج ایتدی دیمشلردر * تأویلاتده هدهدی قوت مفکره‌یه و سبائی مدینهٔ جسده و سلیمانی قلبه و بلقیسی نفسه و عندنده علم کتاب اولانی عقل فعاله و عرش بلقیسی طبیعت بدنیه تشبیهله تطبیق حکایه‌یی صفوت فهمه حواله ایلمشدر ﴿ ولقد ارسلنا الی ثمود اخاهم صالحاً ان اعبدوا الله فاذاهم فریقان یختصمون ﴾ بز ثموده قرداشلری صالح علیه السلامی ارسال ایتدککه الله تعالی‌یه عبادت ایتمکه دعوت ایده انلر مؤمن و کافر ایکی فرقه اولوب بربرلریله مخاصمه ایتدیلر انلرك مخاصمه‌لری سورهٔ اعرافده مذکوردر ﴿ قال یا قوم لم تستعجلون بالسیئة قبل الحسنة لولا تستغفرون الله لعلکم ترحمون ﴾ صالح علیه السلام دیدیکه یاقوم نیچون حسنه اولان توبه‌دن مقدم سیئه اولان عذابك نزولنی عجله ایسترسکز زیرا انلر عذابك نزولی عندنده توبه ایده‌رز دیرلردی نیچون الله تعالی‌دن مغفرت طلبیله ایمان ایتمزسکزکه مرحمته شایسته اوله‌سز ﴿ قالوا اطیرنا بك و بمن معك قال طائرکم عند الله بل انتم قوم تفتنون ﴾ صالح علیه السلامه دیدیلرکه بز سنکله و سکا تابع اولنلرله تشأم ایده‌رزکه

اولدیغی بلده‌ده ایکی رجل بولدیکه بری برلریله اختصام وتنازع ایدرلردی انك بری بنو اسرائیلدن بری قبطدن ایدی ﴿ فاستغاثه الذی من شیعته علی الذی من عدوه ﴾ بنو اسرائیلدن اولان رجل قبطدن اولان رجل اوزره موسادن استمداد ایتدی ﴿ فوکزه موسی فقضی علیه ﴾ اویله اولسه موسی علیه السلام جمیع کفیله قبطینك کوکسنه اوروب اولدردی ﴿ قال هذا من عمل الشیطان انه عدو مضل مبین ﴾ موسی علیه السلام دیدیکه اشبو قتل مضل شیطان عملندندرکه اول کفار قتلنه امر اولنمامشدی ویا موسی علیه السلام انلرك بیننده مأمون ایدی اول شیطان الله تعالینك خلقنه ظاهر العدواندر ﴿ قال رب انی ظلمت نفسی فاغفرلی فغفرله انه هو الغفور الرحیم ﴾ موسی علیه السلام دیدیکه یارب اول قبطی‌یی قتلله نفسمه ظلم ایتمشم بنی مغفرت ایت رب تعالی دخی انی مغفرت ایتدی زیراکه اول عبادنك ذنوبنه غفور وانلره رحیمدر ﴿ قال رب بما انعمت علی فلن اکون ظهیراً للمجرمین ﴾ موسی علیه السلام توبه‌سنی تأکید ایدوب دیدیکه یارب بکا مغفرتله انعامك حقیچون بنی عصمت ایت شول معاونتم جرمه مؤدی اولور کمسه‌لره معین وظهیر اولمیم ویاخود بکا انعام ایتدیکك قوت حقیچون انکله اولیاکه اعانت ایدم یوخسه مظاهرانته انی استعمال ایتمیم ﴿ فاصبح فی المدینة خائفا یترقب ﴾ موسی علیه السلام قبطی‌یی قتل ایتدیکی بلده‌ده نفسی اوزره خائف اولدیغی حالده منتظر اولدیکه اول استفاده اولنه ﴿ فاذا الذی استنصره بالامس یستصرخه ﴾ کوردیکه دونکی کونده اندن نصرت طلب ایدن اسرائیلی ینه بر قبطی آخرله قتال ایدوب موسی علیه السلامدن دخی استمداد ایتدی ﴿ قال له موسی انك لغوی مبین ﴾ موسی علیه السلام اول اسرائیلی‌یه دیدیکه سن شول غوایتی ظاهر رجلسك زیراکه سن بکا بر رجلك قتلنه سبب اولمشیکن شیمدی بر رجل آخرله قتال ایدوب ینه بندن انك اوزره دخی استمداد ایدرسن اول اسرائیلی‌یه غضب ایتدکدنصکره ینه اکا ترحم ایتدی ﴿ فلما ان اراد ان یبطش بالذی هو عدو لهما ﴾ وقتاکه موسی علیه السلام کندویه و اول اسرائیلی‌یه عدو اولان قبطی‌یی بطش ایتمك دیلدی زیراکه اول انلرك دینی اوزره دکلدی اسرائیلی ظن ایتدیکه موسی علیه السلام انی قتل ایتمك دیلر ﴿ یا موسی أترید ان تقتلنی کما قتلت نفسا بالامس ﴾ دیدیکه یاموسی بنی قتل ایتمکمی دیلرسن نتکیم دونکی کونده بر نفس قتل ایتمشیدك اسرائیلی موسی‌یه بویله سویلدی زیراکه موسی اکا سن غویسن دیو عتاب ایتدیکندن موسی‌نك قصدی کندیسنی قتل ایتمکه اولمسن ظن ایلدی ﴿ ان ترید الا ان تکون جبارا فی الارض وما ترید ان تکون من المصلحین ﴾ یاموسی سن دیلدیکك دیلرسن الا انکچونکه ارض مصرده ظلمله قتال اوله‌سن یوخسه ناس بیننی اصلاح ایدنلردن اولمق دیلمزسنکه انکله مخاصمی دفع ایده‌سن وقتاکه اول قبطی اسرائیلینك سوزین ایشتدی برکون اول قبطی‌یی قتل ایدن موسی ایدیکن بیلدی فی الحال فرعونه واروب انی خبر ویردی اویله اولسه فرعون موسی‌نك

سن بودينى اختراع ايده‌ايدن بر و بز شدائددن قورتلدق صالح عليه السلام ديديكه سزه واقع اولان خير وشر حكم ازلده
الله تعالى عندندن تقدير اولنمشدر بلكه سز بر قومسكز كه دولت ونكبت وراحت وشدتله تجربه اولنورسز (وكان فى المدينة
تسعة رهط يفسدون فى الارض ولا يصلحون) مدينهٔ ثمود ❧ ٢٠٠ ❧ اولان جرده اشرافلردن • قدار بن
سالف ومصدع بن دهر •
وسائره طقوز كيمسه ناقه‌يى
عقره مباشرت ايدوب زمين
جرده كفر ومعاصيله
صلاحدن خالى فساد ايدرلردى
(قالوا تقاسموا بالله لنبيتنه
و اهله ثم لنقولن لوليه
ماشهدنا مهلك اهله و انا
لصادقون) انلر بر بريله
اتفاق اوزره يمين
ايتديلركه صالحى كيجه
باصوب كنديني وتبعه‌سنى
قتل ايده‌لم صكره وليسى
قاتنى طلب ايتدكده بز
انلرك قتل اولنديغى محله
بيله وارمدق بز صادقلردنز
ديه‌لم (ومكروا مكراً ومكرنا
مكراً وهم لايشعرون)
بو منوال اوزره صالحك
قتلنه مكر ايتديلر
بز دخى انلره مكرلرينك
جزاسنى ايتدك حالبوكه
انلرك اندن شعورلرى
يوغيدى • ديندلديكه چون
صالح عليه السلام
اوچ كونه دك انلره عذاب
وعد ايتمشيدى اوچ كوندن
مقدم بز آنى قتل ايده‌لم
ديو طقوز كيمسه اتفاق ايتمشلر
ايدى صالح عليه السلام
بر مغاره‌يى مسجد ايدوب كيجه‌لرى انده نماز قيلاردى بر كيجه مغاره‌نك قپوسنه كلوب صاقلنديلركه
صالح عليه السلام نمازه كلدكده قتل ايده‌لر انلر مسجدك قپوسنده ايكن اوزرلرينه بر قيا اينوب طقوزينى دخى باصديروب
هلاك ايلدى صكره سائر قوم دخى صيحه‌دن هلاك اولديلر (فانظر كيف كان عاقبة مكرهم انا دمرناهم وقومهم اجمعين)

قتلن امر ايلدى (وجاء رجل من اقصى المدينة يسعى) اول بلده‌نك وسطندن بر رجل مشينده
سرعت ايدرك موسى عليه السلامه واردى ديندلديكه اول رجل مؤمن آل فرعوندن ايديكه فرعونك
ابن عمى اولوب اسمى خربيل ايدى (قال ياموسى ان الملأ يأتمرون بك ليقتلوك فاخرج انى لك من
الناصحين) ديديكه ياموسى قوم فرعونك اشرافى سنك امرنده مشورت ايدرلركه سنى قتل ايده‌لر
ايمدى بو بلده‌دن چيقوب كيت بن سكا خير اراده ايدنلردنم (فخرج منها خائفا يترقب) اكا بناءً موسى
عليه السلام بلده‌دن چيقدى قورقرديكه بوله‌ده طلب وتعرض اولنه نه زاد ونه ظهيرى واركه سير بنه
عون بولنه حتى سكز كون كتدى بر شئ بولمديغندن اغاج يپراغيله تعيش ايتدى (قال رب نجنى من
القوم الظالمين) وديديكه يارب بنى اول قوم ظالميندن تخليص ويالحوقلرندن حفظ ايت (ولما توجه
تلقاء مدين قال عسى ربى ان يهدينى سواء السبيل) وقتاكه موسى عليه السلام مدين جانبنه قصد
ايلديكه اول شعيب عليه السلامك قريه‌سيدر ديديكه رجام بودركه ربم جل شانه بنى اوسط طريقه
هدايت ايده زيراكه اول طريق بيلمزدى اكا اوچ طريق ظاهر اولوب اول ايسه اول
طريقلرك اوسطنه كتدى انك عقبنجه انى طالبلر ايكى طرف بولره توجه ايتدى • ديندلديكه
موسى عليه السلام دعا ايديجك اكا بر ملك فرس اوزره النده عنزه ايله كلدى حتى انكله بيله
مدينه‌يه واصل اولدى (ولما ورد ماء مدين وجد عليه امة من الناس يسقون) وقتاكه موسى
عليه السلام مدين بئرينه كلوب واصل اولدى واول بئر يانينده ناسدن بر جماعت بولديكه اول
بئردن حيوانلرين صواررلردى (ووجد من دونهم امرأتين تذودان) واول ناسدن اسفل
مكانده ايكى مرأه بولديكى غنملرين انلرين اغناملرندن كف ايدرلركه اختلاط ايتميه‌لر انلر كله
بيله سقيدن عجزلريچون (قال ماخطبكما) موسى اول ايكى مرأه‌يه ديديكه شانكزندر كيم
ناسله بيله غنمكزى صوارميوب بئردن غنمكزى منع ايدرسكز (قالتا لانسقى حتى يصدر
الرعاء) اول ايكى مرأه ديديلركه بز صوارمزز تاكه راعيلر حيوانلرين صواروب كيده‌لر
شول حذرله كيم رجاله مزاحمه ايتميه‌وز انلر كتدكلرنده بز واروب اغناممزى صواررز (وابونا
شيخ كبير) وبابامز ايسه چوق ياشلو بيردر اغناممزى سقيچون چيقمغه استطاعتى اولمديغندن
اضطرارله اكا بزى كونده‌رر (فسقى لهما) اويله اولسه موسى عليه السلام انلره غنملرين
صواردى مع هذا يالن آياق يوريمكدن آياقلرينك دريسى صويلمش وآچلقدن بوكالوب ضعيف
اولمشدى ديندلديكه موسى عليه السلام انلرك اول قولنى ايشديجك مرحمت ايدوب اول محله
قريب بر بئر آخر وار ايديكه اغزى بر بيوك طاشله قپانمشدى انى يدى ويا اندن اكثر رجال
قالدررردى موسى عليه السلام يالكز قالديروب اغناملرى اندن صواردى (ثم تولى الى الظل)
بعده بر اغاج كولكه‌سنه واردى (فقال رب انى لما انزلت الى من خير فقير) وديديكه يارب
دين خبرندن بكا انزال ايتديكك ايچون دنياده فقير اولدم زيرا كه اول فرعون عندنده ايكن
(وسعتده)

نظر ايله كه انلرك مكرلرينك عاقبتى نيجه اولدى اول طقوزى مسجدك قپوسنده بر طاشله وباقى جميع قوملرينى صيحه ايله
هلاك ايلدك (فتلك بيوتهم خاوية بما ظلموا ان فى ذلك لآية لقوم يعلمون) انلرك شرك وظلملرى سببيله جرده اولان
خانه‌لرى خراب وخاليه‌در بوندن بزم ❧ ٢٠١ ❧ قدرتمزى بيلان قوم ايچون عبرت واردر (وانجينا الذين امنوا
وكانوا يتقون) وصالحه
وانكله اولان مؤمنلره
نجات ويردككه انلر
كفر ومعاصيدن پرهيز
ايدرلردى (ولوطا اذ قال
لقومه اتأتون الفاحشة
وانتم تبصرون) ولوطى
دخى قومنه ارسال ايتدك
اول آنلره ديديكه سز
بو فحشى يعنى لواطه‌يى
ايشلرميسكز مع هذا سز
آنك قبيح اولديغنى كورر
وبيلورسز (ائنكم لتأتون
الرجال شهوة من دون
النساء بل انتم قوم تجهلون)
آيا سز شهوت ونسب
ايچون خلق اولنان نسادن
غيرى اركك شهوتله
مباشرتمى ايدرسز بلكه
سز جهالتله بر فعل ايدرسزكه
آنك سوء عاقبتنى ملاحظه
ايتمزسكز (فما كان جواب
قومه الا ان قالوا اخرجوا
آل لوط من قريتكم انهم اناس
يتطهرون) قوم لوطك
جوابى انجق بو اولديكه
لوطى واهلنى قريه‌كزدن
چيقارك زيرا انلر پاكلك
ايدوب بزم فعلمزى تقبيح
ايدرلر (فانجيناه واهله
الا امرأته قدرناها من الغابرين) لوطى (ثالث) (١٤) واهلنى قورتاردق انجق زوجه‌سنك عذابده باقى اولمسنى تقدير
ايتدك (وامطرنا عليهم مطراً فساء مطر المنذرين) بز انلرك اوزرينه طاش ياغدردق اول پيغمبرلرينك قورقوتدقلرى عذابه
اينانميانلرك يغمورى نه شدتلو وقبيح اولور (قل الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى الله خيرا مايشركون) • چونكه

وسعتده ايدى وياخود يارب بن خلقه خيره محتاجم كه انكله صلبمى طوررغم شول بكا انزال ايتديكك
خير دين اجليچونكه اول علم وحكمتدر وياظالميندن نجاتدر وقتاكه اول ايكى مرأه بابالرينه ناسدن
اول رجوع ايتديلر حالبوكه غنملرى طوقلر صويه قانمشلردى بابالرى شعيب عليه السلام انلره ديديكه
نه سببدن تيز كلديكز معتاد وقتكزه قالنمديكز ديديلركه بر رجل صالحه راست كلدك بزه مرحمت
ايدوب غنملريمزى صواردى شعيب عليه السلام اول ايكيسندن برينه ديديكه واروب بكا اول
رجلى چاغرك (فجاءته احديهما تمشى على استحياء) انك بريسيكه حياسندن درعنك كمنى يوزينه
طوتوب موسى عليه السلامه كلدى • ديندلديكه اول كلان اول ايكيسنك صغراسى ايدى برقولده
كبراسى ايدى اسمى صفورا وياصغراء ايديكه موسى عليه السلام انى تزوج ايتدى (قالت ان ابى
يدعوك ليجزيك اجر ماسقيت لنا) ديديكه بابام سنى چاغرركه بزه اغناممزى صوارديغك مكافاتن ايده •
موسى عليه السلام اندن اول كلامى ايشيديجك كيتمك ديلدى لكن فتى آچ اولديغندن كيتمكه
چاره‌سى اولمدى اويله اولسه مرأه اوكنجه وموسى عليه السلام اردنجه كيتدى لكن روزكار
مرأه‌نك اردندن كلوب ثوبنى ردفنه ضم ايتمكله ردفنى وصف ايديجك موسى عليه السلام اكا
نظردن كراهت ايدوب مرأه‌يى اردنجه يورتدى واكا ديديكه اكر يولده خطا ايدرسم بكا دلالت
ايت نم ديوب اول منوال اوزره ايكيسى شعيب عليه السلامه داخل اولديغنده شعيب
عليه السلام اكا طعام كتوروب اوكنه قودى موسى عليه السلام انى اكلدن امتناع ايدوب
بز اهل بيتز دينمزى دنيايه بيع ايتمزز ديدى شعيب عليه السلام ايتدى آچ دكلمسن ديديكه
بلى آچم لكن قورقارينكه بو طعام اول صوارديغمه عوض اوله شعيب عليه السلام ديديكه
بو بزم عادتمزدر هركه بزه نزول ايده بز انى اطعام ايدرز و بر كمسه‌كه بر فعل معروف
ايدوب اكا بر شئ اهدا اولنه انك اخذى حرام اولمز اويله اولسه موسى عليه السلام
اول طعامدن اكل ايلدى (فلما جاء وقص عليه القصص قال لاتخف نجوت من القوم
الظالمين) وقتاكه موسى عليه السلام شعيب عليه السلامه كلوب طعامدن يدى ومقصوصى
اكا خبر ويرديكه اول قبطى‌يى قتلى وفرعونك انى قتله قصديدر شعيب عليه السلام
اكا ديديكه قورقمغل كه اول قوم ظالميندن نجات بولدك زيراكه فرعونك مدين اوزره
تسلطى يوقدر (قالت احديهما ياابت استأجره) اول ايكى مرأه‌نك بريكه انى دعوت
ايتمشدى ديديكه اى بابا انى اغناممزى رعى ايچون استيجار ايت (ان خير من استأجرت القوى
الامين) زيرا سنك استعمال ايتديكك اجيرلرك خيرلوسى اول كمسه‌دركه عمله قوى وامانته مؤدى اوله
شعيب عليه السلام اكا ديديكه انك قوت وامانتنى نه‌دن بيلدك مرأه ايتدى اما قوت بوكه
فلان بئرك اغزنده‌كى حجرى قالدردى حالبوكه انى يدى سكز كمسنه كوجله قالديرردى واما
امانتى بوكه بنى اردنجه يورتدى تاكه بدنم وصفنى كورميه (قال انى اريد ان انكحك احدى ابنتى

الله تعالی بو سورەدە اختصار وجهله پیغمبرانك کرامات ونجاتلری واعدالرینك قهر وهلاکلری قصەلرینی خبر ویرمکله
امر بیوردیکه ، یا محمد الله تعالی یە حمد اولسون وآنك اختیار واصطفا ایتدیکی قوللرینە سلام اولسون دیکە آنلرك
حاللرندن بیلمدیککی سکا اعلام ایلدی الله تعالی می خیرلودر یوخسە ۲۰۲ اکا شریك طوتدقلری عجزەمی

خیرلودر * الله تعالایە
عبادت ایدنلر نجات مشرکلر
دائما دنیا و آخرتدە عذاب
وهلاکدە اولدقلری مبیندر
(امن خلق السموات
والارض وانزل لکم من
السماء فانبتنا بە حدائق ذات
بهجة ما کان لکم ان تنبتوا
شجرها ءالە مع الله بل هم
قوم یعدلون) یا اول
شریك ایتدکلری عجزەلرمی
یوخسە اصول عالم کون
وفساد اولان آسمان و
زمینی خلق ایدنمی خیر-
لودرکە سزکچون کوکدن
یغمور انزال ایتدی
وآنکلە زیبا باغچەلر و
نبات بتوردك اول
باغچەلردە اغاج بتورمك
سزکچون ممکن دکلدی
آیا الله تعالادن غیری الە
وارمیدرکە بونلری خلق
ایدوب اکا شریك اولە
حاشا بلکە اول مشرکلر
حقدن عدول ایتمش بر
قومدرلر (امن جعل
الارض قراراً وجعل
خلالها انهاراً وجعل لها
رواسی وجعل بین
البحرین حاجزاً ءالە مع
الله بل اکثرهم لایعلمون) آیا انلرك عاجز الهەلریمی یوخسە انسان وحیوانە قرار ایچون ارضی خلق ایدن (رجل)
الله تعالی می خیرلودرکە اول ارضك ارالرندە آقار صولر وبلند وثابت معدنلر وسائر طاغلر وطاتلو وآجی دکزلرینك
قارشماق ایچون مانعە وفاصلەلر قیلدی آیا الله تعالی ایلە غیری الە وارمیدرکە بونلری یارانمقدە اکا معین اولە کلا بلکە

هاتین) اویلە اولسە شعیب علیە السلام موسی علیە السلامە دیدیکە دیلرینکە اشبو ایکی قزیمك
برینی سکا تزویج ایدم (علی ان تأجرنی ثمانی حجج) شول شرطلە کیم بکا سکز ییل اجیر اولەسن (فان
اتممت عشرا فمن عندك) اکر اون ییل تمام ایدرسك اول فعلك سندن تفضل وتبرعدر یوخسە
واجب دکل (وما ارید ان اشق علیك) مرادیم دکلدر بنکە سکا مشقت ویرم اون ییل تمامنی الزامله
ویا مراعات او قاعدەمناقشە ایلە (ستجدنی ان شاء الله من الصالحین) حسن معاملە ولین جانب ووفاء
معاهدەدە ان شاء الله بنی صالحلردن بولورسن (قال ذلك بینی وبینك ایما الاجلین قضیت فلا
عدوان علیّ) موسی علیە السلام دیدیکە اشبو شرط بنمله سنك ارامزدەدر ایکی اجلك قنغیسن
قضا ایدرسم کرك اوزونی ویا قصرنی زیادە طلبیلە اوزریمە اعتدا اولنمسون اون ییل ایلە زیادە
مطالبە اولنمیم سکز ییل اوزرە زیادە مطالبە اولنمدیغم کبی (والله علی مانقول وکیل) اشبو
سویلشدیکمز مشارطەیە الله تعالی شاهد وحفیظدر * ابوذر رضی الله عنەدن مرفوعا روایت
اولنورکە موسی علیە السلام ایکی اجلك قنغیسین قضا ایدوبدر دیو سؤال اولندقدە دیکلکە اون
ییل قضا ایدوبدر واول ایکی مرأەنك قنغیسین تزوج ایدوبدر دیو سؤال اولندقدە دیکلکە صغراسنی
اول موسی علیە السلامە کلمشدر وباباسنە انی استیجار ایت دیمشدر * وهب قولندە اول انلرك کبراسنی
تزوج ایدوبدر * روایت اولندیکە شعیب علیە السلامك اغلمقدن کوزلری اعمی اولدی الله تعالی
اکا بصرنی رد ایلدی اوچ کرە اعمی اولوب بصری رد اولندیغندن صکرە الله تعالی هر شیئە علیم
ایکن اکا دیدیکە بو آغلمق ندر جنتە شوقکدن ویا نار خوفکدنمیدر شعیب علیە السلام دیدیکە یا رب
اول دکل الا اکاکە شوقندر وحی الهی کلدیکە اویلە اولسە یا شعیب لقائمە سکا تهیئە اولسون او اجلدن
کلیمم موسایی سکا خدمتکار ایتدم * روایت اولندیکە شعیب علیە السلام قزنی موسی علیە السلام
نکاح ایدەجك قزینە امر ایتدیکە موسی علیە السلامە بر عصا ویرەتا کیم انکلە غنمدن سباع
کلورسە کیدرە دینلدیکە اول عصا جنت اغاجندن اولوب آدم علیە السلام انی جنتدن
چیقارمشدی انی انبیاء بری برلرندن توارث ایدرك حتی کە شعیب علیە السلامە ایرشدی
اولدخی انی موسی علیە السلامە ایداع ایتمشدی قزی اکا اول عصایی کتوریجك شعیب علیە
السلامە اکا بونی ایلتوب بونك غیری بر عصا کتور دیدی زیرا انبیالرك عصالری شعیب
علیە السلام قتندە ایدی قزی دخی انی الوب یرینە قودی بعدە انك غیری بر عصا آلمق مراد
ایتدکدە الینە ینە اول عصا کلدی انی باباسنە کتوروب اوچ کرەیە دکین بویلە واقع اولیجق
اول عصایی موسی یە ویردی موسی علیە السلام دخی انی الوب کتدکدنصکرە شعیب علیە
السلام انی ویردیکنە نادم اولدی زیراکە اول کندیدە ودیعە ایدی موسانك اثرنجە کیدوب
اندن اول عصانك ردنی دیلدی موسی علیە السلام انی ویرمزینکە اول بنم عصامدر دیدی
بونزاعلە ایکیسی اوّل ملاق اولدقلری رجل حکمنە راضی اولمغە عهد ایتدیلر اویلە اولسە

انلرك اکثری انك وحدانیتنی بیلدکلرندن اکا شریك قوشارلر (امن یجیب المضطر اذا دعاه ویکشف السوء ویجعلکم
خلفاء الارض ءالە مع الله قلیلاً ماتذکرون) مرض یا فقر وسائر حاللردن مضطر اولنلر دعا ایتدکدە اجابت ایدن وبر ضرر
وکدر اصابت ایتدکدە آنی کشف ۲۰۳ ایدن وسزی بر بریکزە وراثلە بر یوزندە سکنالر ویرن الله تعالی می

خیرلودر یوخسە اکا
شریك طوتدقلریمی آیا الله
تعالایە قرین الە وارمیدر
آزاجق تفکر ایدەسز
(امن یهدیکم فی ظلمات
البر والبحر ومن یرسل
الریاح بشراً بین یدی
رحمتە ءالە مع الله عما
یشرکون) کیجەلردە
بیابان ودریانك ظلماتندە
کواکبلە سزە یول کوسترن
وباران رحمتی اوکندە
روزکار ارسالیلە مژدە
ویرن الله تعالی می خیرلودر
یوخسە اشراك ایتدکلریمی
آیا الله تعالی ایلە غیری
الهمی واردر حاشا مشرکلرك
غیری بی اشراکلرندن الله
تعالی عالی ومنزهدر (امن
یبدؤ الخلق ثم یعیدە
ومن یرزقکم من السماء
والارض ءالە مع الله قل
هاتوا برهانکم ان کنتم
صادقین) یا اولکە خلقی
عدمدن وجودە کتوروب
آخرتدە انی اعادەیە قادر
اولان وکوکدن یغمور
ویردن نبات واثمار
وحبوبات ایلە سزە رزق
ویرن الله تعالی می خیرلودر
یوخسە اشراك ایتدکلریمی آیا الله تعالی یە قرین الهمی واردرکە بونلرە قدرتی اولە کلا نلرە دیکە الله تعالیدن غیری بونلرە
قدرتی اولان وار ایسە حجت کتورك اکر سز صادقلردن ایسەکز (قل لایعلم من فی السموات والارض الغیب الا الله
ومایشعرون ایان یبعثون) دیکە سموات وارضدە اولان غیبی کیمسە بیلمز اول علم انجق الله تعالی یە مخصوصدر بناءً علیە

رجل صورتندە بر ملکە ملاق اولوب انی نزاعلرینە حاکم ایتدیلر ملك موسایە دیدیکە عصاکی
الکدن یرە براقغل بعدە انی هر قنغیکز رفع ایدەبیلورسە اول عصا انکدر چون موسی انی الندن
براقدی شعیب علیە السلام انی اخذ ورفعە چارە ایدەمیوب موسی انی رفع ایدوب اخذ ایتدی *
روایت اولندیکە موسی علیە السلام اجلنی تمام ایدوب شعیب علیە السلام اکا قزینی تسلیم ایدەجك
موسی علیە السلام مرأەسنە دیدیکە باباکە سویلەکە غنمك بعضنی بزە ویرە چونکە اول انی باباسنە
سویلدی شعیب علیە السلام دیدیکە اشبو ییلدە اغناممدن هر طوغان ابلق وبلقا جدی سنك اولسون
موسی علیە السلامە منامدە دینلدیکە اغنامك مسقاسی اولان مائی عصا ایلە اورە اویلە اولسە موسی
علیە السلام مسقایە واروب عصاسیلە مائی اوردی بعدە اول مادن اغنامی صواردی اویلە اولسە اول
ییلدە طوغان جدیك جمیعی آبلق اولندە اولوب شعیب علیە السلام وعدی مقتضاسنجە انلری موسی
ایلە زوجەسنە ویردی (فلما قضی موسی الاجل وسار باهلە) وقتاکە موسی علیە السلام اجلك اکملنی
قضا ایدوب اندن فارغ اولدی بعدە اون ییل دخی شعیب علیە السلام قتندە اقامت ایتدی اویلە اولسە
موسی علیە السلامك شعیب علیە السلام قتندە مدت اقامتی یکرمی ییل اولدی بعدە اهلیلە مصرە
رجوعە شعیب علیە السلامدن استیذان ایدوب اذن ویردکدنصکرە اهلیلە مصر جانبنە توجە ایتدی
(آنس من جانب الطور ناراً قال لاهلە امکثوا انی آنست ناراً) طورە ولی ایدر جهتدن نار
کوروب اهلنە دیدیکە سز مکانکزدە وقوف ایدك * زیرا بن نار کوردم (لعلی آتیکم منها بخبر)
تاکە سزە اول نار قبلندن طریق خبرین کتورم (او جذوة من النار لعلکم تصطلون) ویا اول
ناردن قطعە ویا شعلە کتوردمکە ایصنەسز * زیراکە اول بریەدە لیلهٔ مظلمەدە برد شدیدە
اولوب مرأەسنی طلق اخذ ایتمشدی (فلما اتاها نودی من شاطئ الوادی الایمن فی البقعة المبارکة
من الشجرة ان یا موسی انی انا الله رب العالمین) وقتاکە موسی علیە السلام اول نارە واردی
وادیٔ ایمن جانبندن بقعهٔ مبارکەدە شجرهٔ عناب ویا عوسجدن اکا ندا اولندیکە یا موسی بن
اول عالمینك ربیسی الله جل شانەیم (وان الق عصاك) ودخی عصاکی یرە براقغل دیو ندا
اولندی (فلما رآها تهتز کأنها جانّ ولیّ مدبراً ولم یعقب) انی یرە براقدیغندە کورسەکە
اول تحرك ایدر کأنە حیهٔ صغیرەدرکە اضطرابی چوق اولور خوفندن آردینە دونوب قاچدی
اکا التفات ایتمدی (یا موسی أقبل ولا تخف انك من الآمنین) اکا ندا اولندیکە یا موسی اکا
اقبال ایدوب خوف ایتمکلکە سن مخاوفدن آمنلردنسن زیراکە بنم قتمدە مرسللر خوف ایتمزلر
(اسلك یدك فی جیبك تخرج بیضاء من غیر سوء) یدکی جیبکە ادخال ایتکە انی بر صنمسز
شمس شعاعی کبی بیضاء چیقارەسن (واضمم الیك جناحك من الرهب) قچان یدك امری واندن
کوردیکك شعاع سکا خوف ویرە انی جیبکە ادخال ایتکە اول اولکی حالتنە عودت ایدە
وجناح ایسە یدك کلیدر ویا بعضیدر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر الله تعالی اکا امر ایتدیکە

نه‌وقت بعث اولنه‌جقلرینی کیمسه‌لر بیلمزلر (بل ادّارك علمهم فی الاخرة بل هم فی شك منها بل هم منها عمون) آخرتك وقوعنه علملری کمال اوزره لاحق اولدیمی بلکه انك وقوعندن شکده‌درلر بلکه قلب کوزلری اندن اعمی‌درلر (وقال الذین کفروا ءاذا کنا تراباً واباؤنا ائنا لمخرجون) کافرلر دیدیلرکه ۲۰۴ بز و بابالریمز طپراق اولدیغمزدن صکره تکرار قبردن چیقارمیز (لقد وعدنا هذا نحن واباؤنا من قبل ان هذا الا اساطیر الاولین) بوندن مقدم بز و بابالریمز بو بعث و نشرله وعد اولنمشیدك بو وعد انجق مقدم یازلمش مثللردندر (قل سیروا فی الارض فانظروا کیف کان عاقبة المجرمین) دیکه « حجر واحقاف ومؤتفکات کبی » یرلرده کزوب مجرملرك عاقبتلری نیجه اولدیغنی کورك (ولا تحزن علیهم ولاتکن فی ضیق مما یمکرون) انلرك تکذیبنه محزون اولمه وانلرك سکا ایتدکلری مکرندن تنکدل اولمه الله تعالی سنك ناصر وحافظکدر (ویقولون متی هذا الوعد ان کنتم صادقین) کافرلر دیرلرکه بو موعود عذاب نه‌وقت اولور بزه خبر ویرك اکر صادقلردن ایسه‌کز (قل عسی ان یکون ردف لکم بعض الذی تستعجلون) دیکه اول عجله ایتدیککز عذابك بعضیسی سزه واصل اولمغه قریب اولدی « اول یوم بدردر » (وان ربك لذو فضل علی الناس ولکن اکثرهم لایشکرون) تحقیق (یا) سنك ربك تعالی ناس اوزرینه فضل صاحبیدر « معاصیلرینه توبه ایده‌لر دیو عقوبتنی تأخیر ایدر » ولکن انلرك اکثری اکا شکر ایتمزلر (وان ربك لیعلم ماتکن صدورهم ومایعلنون) ربك جل شانه سکا صدرلرنده کتم ایتدکلری حقد وحسدی

بدنی صدرینه ضم ایده تاکه حیه‌یی کوردیکنده اکا ایریشن خوف کیده یعنی برخافقکه بدنی صدرینه وضع ایده انکله خوفی زائل اولور دینلدیکه ضم جناحله مرادسکوندر یعنی روحك تسکین وقلبك اضطرابنی تلیین ایت (فذانك برهانان من ربك الی فرعون وملائه) اشبو ید وعصا ربك جل شانه‌دن فرعونه وقومنه ایکی حجتدر (انهم کانوا قوما فاسقین) زیراکه انلر قوم فاسقین اولدیلر احقدرلرکه انلره رسول ارسال اولنه (قال رب انی قتلت منهم نفسا فاخاف ان یقتلون) موسی علیه السلام دیدیکه یارب بن انلردن نفس قتل ایتدم قورقرینکه اول نفس مقابله‌سنده انلر دخی بنی قتل ایده‌لر (واخی هرون هو افصح منی لسانا) وقرنداشم هارون لسانده بندن ابین واحسندر وموسانك لساننده ایسه عقده اولمشیدی شول نار دنکه صباوتی حالنده انی آغزینه صوقشدی تکیم قصه‌سی سورهٔ طه‌ده کچمشدی (فأرسله معی رداً یصدقنی) یعنی هارونی بنمله بیله بکا معین ارسال ایتکه اول بنی تصدیق ایده تخلیص حق وتقریر حجت وتزییف شبهه ایله زیراکه محاجه عندنده لسانم بکا مطاوعت ایتمز (انی اخاف ان یکذبون) زیرا قورقرینکه فرعون وقومی بنی تکذیب ایده‌لر (قال سنشد عضدك باخیك) الله تعالی دیدیکه قرنداشیله قوتلنور یدك عضدله قوتلنمسی کبی وعضد ایسه مرفقله کتف مابینیدر (ونجعل لکما سلطانا) وایکیکز ایچون حجت وبرهان ویاغلبه وتسلط قیلورز (فلایصلون الیکما) یعنی انلر سزه استیلاء وحجله ویاقتل وسوء ایله واصل اوله‌مزلر (بآیاتنا) ایکیکز بزم آیتلریمز ایله انلره کیدك ویاخود آیتلریمزله سزی انلره تسلیط ایده‌رز (انتما ومن اتبعکما الغالبون) ایکیکز واتباعکز فرعون وقومنه غالبلرسز (فلماجاءهم موسی بآیاتنا بینات قالوا ماهذا الاسحر مفتری) وقتاکه موسی انلره ربوبیتمزه دلالتده علامات واضحه ایله کلدی دیدیلرکه بو بر سحر مختلقدرکه اندن اول مثلی نقل اولنمیوبدر ویاانی تعلم ایدوب بعده انی الله تعالی‌یه افترا ایلیوبدر (وماسمعنا بهذا فی آبائنا الاولین) اشبو سحری ویا ادعاء نبوتی آباء اولینمزك زمانلرنده اولدیغنی ایشتممشز (وقال موسی ربی اعلم بمن جاء بالهدی من عنده) موسی دیدیکه ربم جل شانه اعلمدر اول کمسه‌یی‌که انك عندندن رسالتله کلدی اول محق‌سز مبطللرمسز (ومن تکون له عاقبة الدار) ودخی اول کمسه‌یی‌که دار دنیانك عاقبت محموده‌سی‌که عبدك رحمت ورضوانله عندالموت بشارت ملائکه ایله ختم اولمسیدر اول کمسه ایچون اولور * زیراکه دنیا آخرته ممرّ خلق اولنوبدر وآخرتله بالذات قصد اولنان ثوابدر وعقاب قصدی بالعرضدر (انه لایفلح الظالمون) کذب وسحر وکفر وسائر فساداتله نفسلرینه ظلم ایدنلر دنیاده هدایه وعقباده حسن عاقبته نائل اولمزلر (وقال فرعون یاایهاالملاء ماعلمت لکم من اله غیری) فرعون اشراف قومنه دیدیکه وجودده بندن غیری الهکز اولدیغنی بیلمزین موسایه اطاعت ایتمیکز (فأوقدلی یاهامان علی الطین فاجعل لی صرحا لعلی اطلع الی اله موسی) یعنی یاهامان لبنه اوزره آتش یاقوب انی آجرایتدیکندنصکره بنم‌چون

آشکار ایتدکلری عداوتی بیلور (ومامن غائبة فی السماء والارض الا فی کتاب مبین) کوکده ویرده حوادث ونوازلدن برشی مستور دکلدر الا جمله‌سی لوح محفوظده مسطوردر (ان هذا القران یقص علی بنی اسرائیل اکثرالذی هم فیه یختلفون) بوقرآن بنی اسرائیله ۲۰۵ جمله‌یی بیان ایدرکن انلر جهالتلرندن ناشی انلك اکثر شیئده اختلاف ایدرلر (وانه لهدی ورحمة للمؤمنین) واول قرآن مؤمنلر ایچون هدایت ورحمتدر (ان ربك یقضی بینهم بحکمه وهو العزیزالعلیم فتوکل علی الله انك علی الحق المبین) ربك عزشانه دینده اختلاف ایدنلر بینی قیامتده عدله فصل ایدر اول حکمنده غالب وحقیقتنی عالمدر الله تعالی‌یه توکل ایله انلرك عداوتلرندن قورقمه زیرا سن آشکار دین حق اوزره سین (انك لا تسمع الموتی ولاتسمع الصم الدعاءاذاولوامدبرین) سن موتایه یعنی میت‌قلبلولره کلام ایشتدیره‌مزسین وصاغرلره ایمانه دعوتی ایشتدیره‌مزسین انلر تکذیبله حقدن یوز چویردکلرنده قلبلری موتا واصم اولور (وما انت بهادی العمی عن ضلالتهم ان تسمع الا من یؤمن بآیاتنا فهم مسلمون) ضلالتدن بصیرتلری اعمی اولنلری سن ایمانه هدایت ایده‌مزسین انجق سن بزم آیتلریمزه ایمان ایدوب تسلیمیتده اولنلره قرآنی دکله دیرسین (اذا وقع القول علیهم اخرجنالهم دابة من الارض تکلمهم ان الناس کانوا بآیاتنا لایوقنون) قچانکه ناس اوزره وعد اولنان بعث وعذابك وقوعی قریب اوله بز انلره ارضدن « جساسه نام » دابه‌یی چیقاریرز ناس ربکزك آیتلرینی تفکر ایتمزلر دیو « عربی لسانله » انلره کلام

برقصر عالی طویل بنا ایده کورکه اکا صعود ایدوب موسانك الهنه مطلع اولم کأنه توهم ایتدیکه اول جسم اولوب سماده اوله واکا ارتقاء ممکن اوله (وانی لاظنه من الکاذبین) ومع هذا بن ظن ایدرمکه موسانك بندن غیری الهی اولمق ادعاسنده کاذبلردندر * اهل سیر دیدیلرکه فرعون وزیری هامانه صرح بناسیله امر ایدیجك هامان عمال وفعله‌دن اللی بیك بناء جمع ایلدی اتباع واجرادن وآجر وجص طبخ ایدر واغاج یونار ومسمار دوزر طوائفدن غیری حتی‌که صرحی رفع وتشیید ایتدیلر طولی برحده ایردیکه بنالر انك فوقنده طورمغه قدرتلری اولمز اولدی دینلدیکه طولی بشبیك ذراع وعرضی اوچبیك ذراع ایدی وقتاکه بنادن فارغ اولدیلر فرعون انك فوقنه چیقوب برنشابه‌یی سما جانبنه رمی ایتدی اول اکا قانه بولاشق کلوب موسانك الهنی حاشاکه قتل ایتدم دیو سویلدی اویله اولسه جبرائیل علیه السلام امرالهی ایله اول صرحه برکز قنادیله اوربجق اوچ قطعه اولدی برقطعه‌سی عسکری اوزره دوشوب نیجه بیك کشی اندن هلاك اولدی وبالجمله اول صرحه عمل ایدنلردن هیچ بری قالمدی وبرقطعه‌سی دریایه وبرقطعه‌سی مغربه دوشدی (واستکبر هو وجنوده فی الارض بغیر الحق وظنوا انهم الینا لایرجعون) اول فرعون وجنودی ارض مصرده استحقاقسز استکبار ایدوب کندیلرین موتله بزه رجوع ایتمز ظن ایتدیلر (فاخذناه وجنوده فنبذناهم فی الیمّ) آنی وجنودنی اخذ ایدوب دریایه براقدق (فانظر کیف کان عاقبة الظالمین) یامحمد نظر ایتکه شرك وکفرله نفسلرینه ظلم ایدنلرك حالی نیجه اولدی وانك مثلی فعلندن قومکی تحذیر ایت (وجعلناهم ائمة یدعون الی النار) وبز انلری خذلانمزله جهاله رؤسا قیلدق‌که کفر ومعاصیدن نار ایجاب ایدر اعمال سیئه‌یه دنیاده انلری دعوت ایده‌لر (ویوم القیامة لاینصرون) ویوم قیامتده انلر عذابدن قورتارلمزلر (واتبعناهم فی هذه الدنیا لعنة) واشبو دنیاده رحمتدن طرد وابعادی بز انلره اتباع ایتدك (ویوم القیامة هم من المقبوحین) ویوم قیامتده ایسه انلر تعذیب واهلاك اولنانلردن اولورلر (ولقدآتینا موسی الکتاب من بعد ما اهلکنا القرون الاولی) بز موسایه توراتی ویردك اندن اول نوح وهود وصالح ولوط اقوامنی اهلاك کدنصکره (بصائر للناس) اول توراة ناسك قلوبنه انوار اولدیغی حالده انکله حقائقی کورورلر وحق وباطل بیننی تمییز ایدرلر (وهدی ورحمة لعلهم یتذکرون) ودخی اول سبیل الله اولان شرایعه هدایت وانده اولانه عمل ایده‌نه رحمت اولدیغی حالده تاکه انلر تذکر ایتملری رجا اولنور حاله ایره‌لر (وما کنت بجانب الغربی اذ قضینا الی موسی الامر) یامحمد سن موسانك طورده‌کی مقامندن جانب غربیده دکل ایدك شول وقتکه بز موسایه تعریفن اراده ایتدیکمز امری وحی ایتدك (وما کنت من الشاهدین) وسن اول مقامده حاضرلردن دکل ایدك انلر نقبادرکه موسی علیه السلام انلری میقات ایچون اختیار ایتدی (ولکنا انشأنا قرونا فتطاول علیهم العمر) لکن بز سکا وحی ایتدك

سويليه روايت اولنديكه قيامت علامتلرينك مقدم سماويسى شمسك مغربدن طلوعى وانك عقبنده ارضيسى دابة الارضك
خروجيدر واول دابه بر جانوردركه طولى التمش ذراع ودرت اياقلو وتوكلو وايكى قنادى اولوب غايت چابك اولمغله آندن
قاچمق واكا يتشمك ممكن اولماز خروجى اوچ دفعه اولمغله بردفعه اقصاى يمندن چيقوب غائب اولور صكره بر
دفعه دخى مكه‌دن چيقوب
ينه وافر مدت غائب اولور
صكره مسجد حرمدن ركن
اسودله باب بنى مخزومدن
اولوب واول خروجنده
ناسه هيبت كلور * ودينلديكه
خروجنده يانـنده موسى
عليه السلامك عصاسى
وسليمان عليه السلامك
خاتمى اولوب عصا ايله
مؤمنـك آلننه طوقنوب
يوزى بياض اولور وخاتمله
كافرك يوزينه مهر اوروب
يوزى سياه اولور بوندن
صكره بشـقه نام ولقب
اولميوب بياض رو سياه رو
ياخـود اهل جنت اهل
جهـنم ديو چاغريلورلر
﴿ ويوم نحشر من كل امة
فوجاً ممن يكذب بآياتنا
فهم يوزعون ﴾ قيـامتده
آيتلرمزى تكذيب ايدن
هر امتك رؤسـاسنى جمع
وحشر ايده‌تا كه قوملرينك
اراذل واسافللرى كلوب
يتشه‌لر ديو انلرى توقيف
ايده‌رزكه جملـه‌سى برابر
موقفه سوق اولنه‌لر ﴿ حتى
اذا جاؤا قال اكذبتم باياتى
ولم تحيطوا بهـا علماً اما ذا
كنتم تعملون ﴾ تاكه انلر محشره كله‌لر الله تعالى آنلره ديه‌كه بنم آيتلريمى وهله اولاده تكذيبمى ايتديكز حالبوكه ﴿ اتباح ﴾
آنلرك مآلنى تفكر ايتميوب كنهنى علمكز احاطه ايتمـدى بوندن صـكره آيتلرى وپيغمبرلرى تكذيبـدن غـيرى نه عمل
ايشلديكز ﴿ ووقع القول عليهم بما ظلموا فهم لاينطقون ﴾ تكذيبله ايتدكلرى ظلم سـببيله اوزرلرينـه عذاب موعود واقع

انكچونكه موسادنصكره بزقرون مختلفه انشا ايتدك كه اوزرلرينه وحيك زمان انقطاعى طويل
اولديغندن عهد اللهى اونودوب امرينى ترك ايتديلر ﴿ وماكنت ثاويا فى اهل مدين تتلو عليهم
آياتنا ﴾ وسن مدين اهلى شعيب ومؤمنين قتنده دكل ايدك كه انلرك قصه‌سن انلرك تعلمدنصكره انى
مكه اهلنه ذكر ايده‌سن ﴿ ولكنا كنا مرسلين ﴾ لكن بزسنى رسول ارسال ايدوب اشبو اخبارى
مبين كتاب انزال ايتدك كه انى اهل مكه‌يه تلاوت ايده‌سن اكر حال بومنوال اوزره اولمسه نه‌سن
آنى بيلور ونه قومنه خبرويردك ﴿ وماكنت بجانب الطور اذ نادينا ﴾ وسن طور جانبنده دكل
ايدك شول وقتكه بزموسايه * انى انا الله رب العالمين * ديوندا ايتدك ﴿ ولكن رحمة من ربك ﴾
لكن ربك جل شانه‌دن سكا رحمت اولوب انى سكا تعليم ايتدك ﴿ لتنذر قوما ما اتاهم من نذير من
قبلك ﴾ تاكه انكله برقومى يعنى اهل مكه‌يى انذار ايده‌سنكه سندن اول انلره نذير كلمدى سنكله
عيسى بيننده فترتده واقع اولدقلرى ايچون اول بشيوز اللى ييل ايدى وياخود سنكله اسمعيل بيننده
انلره نذير كلمدى * زيراكه موسى وعيسانك رسالتى بنواسرائيله وانلرك حواليسنده اولنلره
مخصوص ايدى ﴿ لعلهم يتذكرون ﴾ تاكه انلر انكله اتعاظ ايدوب ايمانه كله‌لر ﴿ ولولا ان تصيبهم
مصيبة بما قدمت ايديهم فيقولوا ربنا لولا ارسلت الينا رسولا فنتبع آياتك ونكون من المؤمنين ﴾
اكر انلره كفر ومعاصيلرى سببيله عقوبت ايركورديكمزده يا ربنا بزه رسول ارسال ايتمش اولسيدك كه
اول بزه آيتلرينى تبليغ ايتديكنده بز اكا اتباع ايدوب مصدقيندن اولوردق ديملرى اولمسه سنى
ارسال ايتمزدك * ايمدى سنى انلره ارسالمز دكل الا عذرلرين قطع وحجتمزى اوزرلرينه الزام
ايچوندر ﴿ فلما جاءهم الحق من عندنا قالوا لولا اوتى مثل ما اوتى موسى ﴾ وقتا كه انلره بزم عندمزدن
رسولمز محمد صلى الله عليه وسلم معجزاتدن برنوعله كلدى ديديلركه نوليدى محمده موسايه ويريلن
آيات مثلى ويريله ايدى توراتك جملةً ويرلمسى كبى ويد بيضاء وعصا كبى ﴿ اولم يكفروا بما اوتى
موسى من قبل ﴾ الله تعالى ديديكه حالبوكه قرآندن اول رأى ومذهبده ابناء جنسلرى موسى
عليه السلام زمانك كفره‌سى موسايه ويريلنه كافر اولمديلرمى ﴿ قالوا سحران تظاهرا ﴾ ديديلركه
موسى وهارون ويا موسى ومحمد اشبو خوارقى اظهارله ويا ايكى كتاب توافقيله تعاون ايدشديلر
﴿ وقالوا انا بكل كافرون ﴾ وديديلركه انلرك كلنه وكرك كتابلرينه كافرلرز ﴿ قل فأتوا بكتاب
من عند الله هو اهدى منهما اتبعه ان كنتم صادقين ﴾ يا محمد سن انلره ديكل كه ايمدى قولكزده
صادقار ايسه‌كز بكا بر كتاب كتوركه اول موسايه وبكا انزال اولنان كتابلردن اهدى اوله تاكه
بن اكا اتباع ايده‌يم ﴿ فان لم يستجيبوا لك فاعلم انما يتبعون اهواءهم ﴾ اكر كتاب اهدى كتورميوب
دعوته اجابت ايتمزلرسه بيل كه كفرلرنده هوالرينه اتباع ايتمشلردر ﴿ ومن اضل ممن اتبع هواه بغير
هدى من الله ﴾ شول كمسه‌دن اضل كيمدركه الله تعاليدن هدايتسز هواسنه اتباع ايده‌ز يراكه هواى نفس
كاهى حقه موافق اولور ﴿ ان الله لايهدى القوم الظالمين ﴾ الله تعالى هدايت ايتمز شول قومه كيم

اولوب نطقه مجاللرى اولمز ﴿ الم يروا انا جعلنا الليل ليسكنوا فيه والنهار مبصرا ان فى ذلك لايات لقوم يؤمنون ﴾ منكر
حشر اولنلر كورمزلرميكه بز كيجه‌يى خلق ايتدككه آنده نوم وراحت ايده‌لر وكوندزى خلق ايتدككه آنده كسب
وتجارت طريقنى كوره‌لر بوتعاقب ليل ونهار ونور وظلمتـده قدرة الالهيه ايمـان ايدن قوم ايچون عبرت
وبعث ونشوره اشـارت
وعلامت واردر ﴿ ويوم
ينفخ فى الصور ففزع من
فى السموات ومن فى الارض
الا من شاء الله وكل اتوه
داخرين ﴾ صـور نفخ
اولنـديغى كونده كوكده
ويرده اولانلر آنك هيبتندن
بلكليوب قورقه‌لر مكركه
الله تعالينك ديلديكى كمسنه‌لر
فزع ايتميه‌لر ونفخۀ ثانيه‌دن
صـكره جميع خلايق الله
تعالى‌نك امرينـه خوار
وذليـل اولدقلرى حالده
كله‌لر * دينلديكه نفخـۀ
اولاده ارادت الالهيه فزع
ايتميان جبرائيل وميكائيل
واسرافيـل وعزرائيـل
عليهم السلام وحملۀ عرش
وشهدادر ﴿ وترى الجبال
تحسـبها جامدةً وهى تمر
مر السحـاب صـنع الله
الذى اتقن كل شئ انه خبير
بما تفعلون ﴾ اول كونده
طـاغلرى كوروب يرنده
ثابت طور يورلر ظن
ايدرسن حالبوكه بلوتلرك
كيتمسى كبى هواده سرعتله
كيدرلر الله تعالى هر شيئى
علم وحكمتى اوزره اتقان
ولايق وجهله صنع ايلدى اول الله تعالى افعالكزى بيلور واكا كوره جزا ايدر ﴿ من جاء بالحسنة فله خير منها وهم من
فزع يومئذ آمنون ﴾ كيمكه بر حسنه ايله كله انكچون اول حسنه‌دن خيرلو زياده اجر وجزا واردر وآنلر اول كونده
عذاب خوفندن امينلردر ﴿ ومن جاء بالسيئة فكبت وجوههم فى النار هل تجزون الا ما كنتم تعملون ﴾ كيمكه الله تعالى‌يه

اتباع هوا ادعا ايتمكله نفسلرينه ظلم ايتديلر ﴿ ولقد وصلنا لهم القول لعلهم يتذكرون ﴾ بز قرآن آيتلرينى
انزالده بريرينه اتباع ايتدك تاكه تذكير متصل اوله وياخود نظمده اتباع ايتدك تاكه دعوت حجتله
ومواعظ مواعيدله ونصايح عبرله متقرر اوله شول عبرله كيم تذكر ايدوب ايمانه كله‌لر ﴿ الذين
آتيناهم الكتاب من قبله هم به يؤمنون ﴾ شونلركه بز انلره قرآندن اول كتاب ويردك انلر محمده ويا
قرآنه ايمان كتورورلر * دينلديكه اشبو آيت اهل كتاب مؤمنلرى شاننده نازل اولوبدر وياهل
انجيلدن قرق كشى شاننده دركه اوتوزايكيسى حبشه‌دن جعفر رضى الله عنه ايله كلديلر وسكزى
ايسه شامدن كلديلر ﴿ واذا يتلى عليهم قالوا آمنا به انه الحق من ربنا انا كنا من قبله مسلمين ﴾ قچان انلره
قرآن تلاوت اولنسه ديرلركه بز انك كلام الله ايديكنى تصديق ايتدك اول بزم ربمزدن حقدر اول
قرآنك نزولندن اول الله تعالى‌يى توحيده مخلصلر ومحمد نبى حق ايديكن مصدقلر ايدك ﴿ اولئك
يؤتون اجرهم مرتين بما صبروا ﴾ ايمدى انلره اجرلرى ايكى كره ويريلور برى كندى كتابلرينه
ايمانلرى ايچون وبرى قرآنه ايمانلرى ايچون ايكى ايمانه صبر وثباتلرى سببيله وياخود قرآنه نزولندن
اولده وصكره‌ده ايمانه صبر وثباتلريله ﴿ ويدرؤن بالحسنة السيئة ﴾ وطاعتله معصيتى دفع ايدرلر
شهادت كلمه سيله شركى دفع ايدرلر ومشركيندن ايشتدكلرى اذى وشتمى عفو وصفحله دفع ايدرلر
﴿ ومما رزقناهم ينفقون ﴾ وبزم انلره ويرديكمز اموالدن سبيل خيره انفاق ايدرلر ﴿ واذا سمعوا اللغو
اعرضوا عنه ﴾ قچان لغو كلام ايشتسه‌لر تكرم ايدوب اندن اعراض ايدرلر ﴿ وقالوا لنا اعمالنا ولكم
اعمالكم ﴾ واول لغو ايدنلره ديرلركه بزم اعمالمز وافعالمز بزم وسزك اعمالكز سزك اولسون ﴿ سلام
عليكم ﴾ اولديغكز حالتدن الله تعالى سزه سلامت ويره ﴿ لانبتغى الجاهلين ﴾ بز جاهللر صحبتن طلب
واراده ايتمزز ﴿ انك لاتهدى من احببت ﴾ يا محمد سن استديكك كمسه‌يى اسلامه كتورمكه قادر اولمزسن
زيراكه قلبى اوزره مطبوعى بيلمزسن مادامكه بن سكا انى بيلدرميم زيراكه اول علم غيبدندر ﴿ ولكن
الله يهدى من يشاء ﴾ لكن الله تعالى ديلديكى كمسه‌يى اسلامه كتورور * زيراكه اول عالم الغيبدر قلبى
اوزره مطبوعى غيريدن تميز ايدر ﴿ وهو اعلم بالمهتدين ﴾ اول الله تعالى اسلامه استعدادى اولنلرى
بيلور جمهور عندنده بو آيانك نزولى ابو طالبدركه حال احتضارنده پيغمبريمز صلى الله عليه
وسلم اكا ديديكه * اشهد ان لا اله الا الله * ديكل كه يوم قيامتده اول قولكه سنكچون شهادت
ايده‌يمكه عذاب اولنميه‌سن ديديكه اكر قريش بنى تعبير ايدر اولمسه انكله كه انى اول قوله
موت عندنده جزع حمل ايتدى ديه‌لرسكا موافقتله سنى قرير العين ايدردم ﴿ وقالوا ان نتبع الهدى
معك نتخطف من ارضنا ﴾ كفاردن خوفله اسلامه كلمينلر پيغمبريمز عليه السلامه ديديلركه
بيلورزكه سن حق اوزره‌سن لكن قورقارزكه اكر سكا متابعت وعربه مخالفت ايدرسه‌وز بزى
ارض مكه‌دن چيقاررلر الله تعالى آنلره توبيخ وجهى اوزره ديديكه ﴿ أولم نمكن لهم حرما
آمنا يجبى اليه ثمرات كل شئ ﴾ بز انلرك مكان حرم ذا امن قيلمدقمى بيت شريف حرمتنه

شرك سیئه‌سیله كه آنلر یوزلری اوزره ناره القا اولنورلر آنلره دینوركه بو جزا سزه انجق دنیاده ایشلدیككز شرك
ومعاصی سببیله‌در ﴿ انما امرت ان اعبد رب هذه البلدة الذی حرمها وله كل شیء وامرت ان اكون من المسلمین ﴾ بن امر
اولندمكه بو بلدهٔ مكه‌نك ربی جل شانه‌یه عبادت ایده‌یم اول رب تعالی‌كه اول بلده‌ده انسان قانی دوكمكی

وصیده تعرضی ونباتنك
وشجرینك قطعی حرام
ایتدی وهرشی آنك خلق
وملكی وآنك حفظنده‌در
وملت اسلام اوزره آكا
منقاد اولمقلغمه امر اولندم
﴿ وان اتلوا القرآن فمن
اهتدی فانما یهتدی لنفسه
ومن ضل فقل انما انا من
المنذرین ﴾ وقرآن عظیم
تلاوتنه مواظبت آكا
تبعیتله امر اولندم كیمكه
بو اوامره متابعت سببیله
هدایت بولورسه انجق
كندو نفسیچون هدایت
ومنفعت بولور كیمكه بو
اوامره مخالفتله ضلالته
دوشرسه سن دیكه بن
آنجق انذار وابلاغله
مأمورم آنك ضلالتندن
بكا برشی راجع اولمز
﴿ وقل الحمد لله سیریكم آیاته
فتعرفونها وما ربك بغافل
عما تعملون ﴾ سنی نبوتله
وقرآنی تعلیم وانكله عملی
توفیقله انعام ایدن الله
تعالی‌یه حمد وثنا ایدوب
آنلره دیكه الله تعالی سزه
دنیاده وآخرتده‌بدر ودابة
الارض وانواع عذاب و
عقوبت سائره‌یی كوستررر وسز آنلری آكلارسكز لكن فائده ایتمز ربك جل شانه آنلرك عملرندن غافل دكلدر ﴿ شركائی ﴾

سورة القصص مكیة وهی ثمان وثمانون آیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴿ طسم ﴾ بو حروف مقطعاتده اقوال كثیره اولمغله بر مقداری سورهٔ شعراده كچدی ﴿ تلك

حولنده‌كی عرب تناصر ایدیشورلر انلر ایسه انده آمنلردر الوان ثمراتدن هرلون نواحیدن
اول حرمه جلب وجمع ایدیلور ﴿ رزقا من لدنا ﴾ بزم عندمزدن ثمرات مخصوصه ایله مرزوق
اولدیغی حالده ایمدی اهل مكه عبدهٔ اصنام ایكن حاللری بو اولیجق انلره تخوف وتخطف نیجه
عارض اولور قچانكه حرمت بیته حرمت توحیدی ضم ایده‌لر ﴿ ولكن اكثرهم لا یعلمون ﴾ لكن
انلرك اكثری جهله‌در تفطن وتفكر ایتمزلركه انی بیله‌لر ویاخود انلردن آزدركه تدبر ایدوب اول
انلره الله تعالی عندندن رزق ایدیكن بیله‌لر * زیرا اكر آنی بیلسه‌لر انك غیریدن قورقارلردی
بعده الله تعالی بیان ایتدیكه انلرك خوفی صددنده اولدقلری كفردن احقادرلر شول قولله كیم
بیورلدی ﴿ وكم اهلكنا من قریة بطرت معیشتها ﴾ چوق قریه اهلیكه بز انلری تدمیر ودیارلرین
تخریب ایلدك حاللری امنده وخفض عیشده اهل مكه‌نك حاللری كبیدی الله تعالینك رزقن یوب
انك غیری‌یه عبادت ایتدیلردی ﴿ فتلك مساكنهم لم تسكن من بعدهم الا قلیلا ﴾ اشبو بیوت خالیه
انلرك مسكنلریدر شوم معاصیلرندن انلردنصكره انده ساكن اولوراولمدی مگركه مسافریندن
آزكمسه بركون ویا اندن آز زمان انده ساكن اولیدی ﴿ وكنا نحن الوارثین ﴾ وبز اول مسكنلره
مساكنلرندن وارث اولدق * زیراكه هیچ بركمسه انلره خلف اولمدیكه دیارلرنده وسائر
متصرفاتلرنده انلرك كبی تصرف ایدیدی ﴿ وما كان ربك مهلك القری حتی یبعث فی امها رسولا
یتلو علیهم آیاتنا ﴾ ربك جل شانه شول قری اهالی اهلاك ایدر اولمدی‌كه انلر كافرلردر الا شوندن
صكره‌كه اول قرآنك اكبر واعظمیله رسول كوندردیكه انلره خبر ویره كیم ایمانه كلمزلر ایسه
انلره عذاب نازل اولور وقرآنك اعظمی رسول كوندرلمسنه تخصیص بیورلدی * زیراكه رسول
اشرافه بعث اولنور واشراف ایسه مدینه‌لرده وشول مواضعده ساكن اولورلركه اول
حولنده‌كی اماكنك اتمیدر ﴿ وما كنا مهلكی القری الا واهلها ظالمون ﴾ بز هیچ قریه اهالیسنی
هلاك ایدر اولمدق الا انلر تكذیب رسل وكفرده عتوله ظالملر ایدی ﴿ وما اوتیتم من شیء
فمتاع الحیاة الدنیا وزینتها ﴾ اسباب دنیادن برشیئكه سزه اولویرلدی حیات دنیانك اول متاع
وزینتیدر مدت حیاتكز انقضاسنه دكین انكله تمتع وتزیین ایدرسز ﴿ وما عند الله خیر وابقی ﴾
والحال الله تعالی عندنده اولان ثواب اشبو مذكوردن خیرلیدر زیراكه اول لذت خالصه
وبهجت كامله‌در ودخی ابقادر زیراكه اول دائم لا یفنادر ﴿ افلا تعقلون ﴾ تدبر ایتمزمیسزكه
باقی فانیدن خیرلیدر تاكه ادنایی اعلایه استبدال ایده‌سز ﴿ افمن وعدناه وعدا حسنا فهو لاقیه ﴾
شول كمسه‌كه بز اكا جنت وعدین ایده‌وزكه اول اكا لابد ملاقیدر ﴿ كمن متعناه متاع الحیاة
الدنیا ﴾ شول كمسه كبیدركه بز اكا حیات دنیا متاعنی تمتیع ایده‌وزكه اول آلامله مشوب
ومتاعبله مكدر وانقطاعی تحسرله مستعقبدر ﴿ ثم هو یوم القیامة من المحضرین ﴾ بوندنصكره
اول یوم قیامتده حساب ویا عذاب ایچون احضار اولنلردن اوله ﴿ ویوم ینادیهم فیقول این

آیات الكتاب المبین ﴾ بو سوره كتاب مبین آیتلریدر ﴿ نتلوا علیك من نبإ موسی وفرعون بالحق لقوم یؤمنون ﴾ بز سكا
موسی وفرعون خبرندن بعضنی جبریل لسانیله حق اوزره اوقورزكه ایمان كتورن قوم انكله منتفع اوله‌لر ﴿ ان فرعون
علا فی الارض وجعل اهلها شیعا یستضعف طائفة منهم یذبح ابناءهم ویستحیی نساءهم انه كان من

المفسدین ﴾ فرعون ارض
مصرده تجبر وتعظیم ایتدی
ومصر اهالیسنی فرقه فرقه
ایدوب هر فرقه‌سنی بر
ایشنده استخدام ایلدی
آنلردن برطائفه‌یی زبون
ومقهور ایلیوب كه بنی
اسرائیلدر « طوغان
اولادلرینك اركك‌لرینی قتل
ایدوب نسالرینی ابقودی
بویله قتل كثیره جرأتله اول
فرعون مفسدلردن اولدی
﴿ ونرید ان نمن علی الذین
استضعفوا فی الارض ونجعلهم
ائمة ونجعلهم الوارثین ﴾ اول
ارض مصرده زبون
وبیچاره اولان بنی اسرائیله
منت ایتمك وانلری امور
دینده خیر وصلاحه امام
ایتمك وفرعونك اموال
واملاكنه وارث ایتمك
مراد ایتدك ﴿ ونمكن لهم
فی الارض ونری فرعون
وهامان وجنودهما منهم
ما كانوا یحذرون ﴾ وبنی
اسرائیله ارض مصر
وشامده مكان ویررز
وفرعون وهامان
وعسكرلرینه بنی اسرائیلدن
حذر ایتدكلرینی كوستررز
﴿ واوحینا الی موسی ان ارضعیه فاذا خفت علیه فالقیه فی الیم ولا تخافی ولا تحزنی انا رادوه الیك وجاعلوه
من المرسلین ﴾ بز موسانك انامی یوحنابه بنت لاوی بن یعقوب علیه السلامه الهامله وحی ایتدككه اوغلك موسایی امزر
آكا قصد اولنه‌جغنی خوف وفهم ایدرسك آنی دكزه براق آنی ضایع اولور دیو قورقمه وانك فراقیله حزن ایتمه‌یقینده

شركائی الذین كنتم تزعمون ﴾ ذكر ایت شول كونیكه رب تعالی انلری چاغروب دیه‌كه قنی
شول شركاكه انلری بكا شركاء زعم ایدردیكز ﴿ قال الذین حق علیهم القول ربنا هؤلاء الذین
اغوینا اغویناهم كما غوینا تبرأنا الیك ما كانوا ایانا یعبدون ﴾ رؤساء اضلالكه اوزرلرینه عذاب
واجب اولدی دیه‌لركه اشبو اتباعمزكه بز انلری اضلال ایتدك بزم انلره تسویل ووسوسه‌مزله
ضلالتی اختیار ایتدیلر ضلالتده بزه عدیل اولدیلر یاربنا انلردن وكفر وعبادتلرندن سكا تبری
ایتدك انلر بزه عبادت ایتمزلر بلكه هوالرینه عبادت وشهواتلرینه اطاعت ایدرلردی ﴿ وقیل
ادعوا شركاءكم فدعوهم فلم یستجیبوا لهم ﴾ وانلره دینله‌كه شركا كزی چاغرككه سزی عذابدن
تخلیص ایده‌لر انلر دخی فرط حیرتلرندن شركالرین چاغره‌لر شركا ایسه اجابت ونصرتدن عجزلری
اولدیغیچون اجابت ایتمیه‌لر ﴿ ورأوا العذاب لو انهم كانوا یهتدون ﴾ اول حالتده عذاب موعودی
كوره‌لر اكر انلر دنیاده اهتدا ایتسه‌لر اول وقتده عذابی كورمزلردی ویاخود دنیاده انلره
اتباع ایتمزلردی ویاخود عذابی كوردكلرنده نولیدی مسلمین كبی دنیاده مهتدین اولیدق دیوتمنی
ایده‌لر ﴿ ویوم ینادیهم فیقول ماذا اجبتم المرسلین ﴾ ذكر ایت شول كونیكه رب تعالی كفاری
چاغروب دیه‌كه بنم رسوللریمه توحیدده نه كیفیت اوزره اجابت ایتدیكز ﴿ فعمیت علیهم الانباء
یومئذ فهم لا یتساءلون ﴾ اول كونده انلره جمیع ماتبس وطرق اخبار منسد اولوب اعتذارله
اخباره اهتدا اولنمیه‌لر بلكه حیرتلرندن سكوت ایده‌لر بوخسه ناس دنیاده مشكلاتدن بری
برلرینه سؤال ایتمسی كبی سؤال ایدشمیه‌لركه مسئول سائله حجت تلقین ایلیه زیراكه جوابدن
عجزده جمعی مساوی اولور ﴿ فاما من تاب وآمن وعمل صالحا فعسی ان یكون من المفلحین ﴾ اما
اول كمسه‌كه كفردن توبه ایدوب ایمان وعمل صالح بیننی جمع ایده حق اولوركه اول عند الله
سعدادن اوله ﴿ وربك یخلق ما یشاء ویختار ﴾ ربك جل شانه دیلیوب اختیار ایتدیكی شیئی خلق
ایدر زیراكه انك اوزره برشیء ایجاب ایدر ویا انی اختیار ایتدیكی شیئدن منع ایدر یوقدر
وقتاكه مشركلر نولیدی اشبو قرآن ایكی قریه اهلندن بررجل عظیمه تنزیل اولنیدی دیدكلرنده
انكله مرادلری ولید بن مغیره ویا عروة بن مسعود الثقفی ایدی اكا جوابده اشبو آیت نازل
اولدی یعنی ربك جل شانه رسوللرین شول ارسال اولنه‌جق اقوامك اختیار ایتدكلرینی بعث
ایتمز بلكه رسالتنه اول دیلدیكن اختیار ایدر ﴿ ما كان لهم الخیرة ﴾ یوخسه انلر ایچون برشیء
اختیار ایتمك یوقدر ویاخود الله تعالی اول شیئی اختیار ایدركه انلر ایچون انده خیر وصلاح اوله
﴿ سبحان الله ﴾ الله تعالی منزه اولدی اندنكه اكا هیچ احد منازع ویا اختیارینه مزاحم اوله
﴿ وتعالی عما یشركون ﴾ انلرك اشراكدن ویا اكا اشراك ایتدكلری شیء مشاركتندن عالی اولدی
﴿ وربك یعلم ما تكن صدورهم وما یعلنون ﴾ ربك جل شانه بیلورآنیكه انلرك صدری اضمار
ایدر رسول الله صلی الله علیه وسلمه عداوت وحقد وآنیكه اعلان ایدرلر انك شاننده طعن

بز آنی سکا رد وانی شرف نبوتله پیغمبرلردن ایدەرز (فالتقطه آل فرعون لیکون لهم عدواً وحزناً ان فرعون وهامان
وجنودهما کانوا خاطئین) تحقیق فرعون وهامان وعسکرلری خطا ایدوب نیجه بیك چوجقلری بلا جرم قتل ایتدکلرندن
صکره کندولرینك ارککلرینك غرقلری و نسالرینك تبعیدلریله عداوت وحزنلرینه سبب اولەجق
واول حذر ایتدکلری بلایی
انلره اجرا ایدەجك موسی
علیه السلامی آل فرعون
اخذ ایدوب بسلدیلر
(وقالت امرأة فرعون قرة
عین لی ولك لاتقتلوه عسی ان
ینفعنا او نتخذه ولداً وهم
لا یشعرون) فرعونك
زوجەسی آسیه بنت
مزاحم فرعونه دیدیکه
بو ولد بنم وسنك قرة عینمز
اولسون آنی اولدرمه
شایدکه بزه فائدەسی اوله
یاخود ولد اتخاذ ایدەرز
آنی بیلمزلر ایدیکه اول
آنلری هلاك ایدەجکدر
(واصبح فؤاد ام موسی
فارغاً ان کادت لتبدی به
لولا ان ربطنا علی قلبها
لتکون من المؤمنین)
موسانك آناسی صندوق
فرعونك النه کیردیکنی
ایشتدکده قلبی صبر
وعقلدن خالی اولدی علی
قول غم وحزندن خالی
اولدی آز قالدیکه اول بنم
اوغلمدر دیو اظهار ایده
اکر بز انك قلبنه الهام ایله
وحی ایتدیکمز آنی دریایه
القا ایله وانی نه سکا رد
ایدەرز وعدینه ایمان ایتملکلکی خاطرینه کتورمیدك البته اوغلنك سرینی اظهار ایدردی (وقالت لاخته قصیه) (اولدخی
قصیه فبصرت به عن جنب وهم لا یشعرون) موسانك اناسی موسانك مریم یا کلثوم نام قیز قرنداشنه دیدیکه کیت قرنداشکی
تجسس ایله وبکا خبر کتور کلثوم دخی کیدوب اوزاقدن کوردیکه قرنداشی آسیەنك قوجاغندەدر حالبوکه انلر انك قیز

کبی (وهو الله لا اله الا هو) معبود بالحق اول الله تعالیدر انك غیری دکلدر (له الحمد فی الاولی
والآخرة) حمد آنکیچون ثابتدر دنیاده کلفت وجهی اوزره وآخرتده لذت وجهی اوزره
زیراکه نعمك کلنی عاجل وآجلنی اول ویرر مؤمنلر اکا انده حمد ایدرلر دنیادەکی حمدلری
کبی دیرلرکه * الحمد لله الذی اذهب عنا الحزن الحمد لله الذی صدقنا وعده الحمد لله رب العالمین *
(وله الحکم) وهر شیئده قضاء نافذدخی انکیچون ثابتدر (والیه ترجعون) وآخرتده آکا
رجوع ایدرسز اعمالکزك خیر وشریله سزه جزا ایدر (قل أرأیتم ان جعل الله علیکم اللیل سرمداً
الی یوم القیامة من اله غیر الله یأتیکم بضیاء) یا محمد مکەنك کفارینه دیکلکه بکا خبر ویرك که
اکر الله تعالی یوم قیامته دکین کیجەیی اوزریکزه دائم ایتسه الله تعالیدن غیری اتخاذ ایتدیککز
آلهەدن هیچ بری قادر اولورمیکه انی کیدەروب سزه کوندز کتوره تاکه انده معاشکزی
طلب ایدەسز (أفلا تسمعون) بزم مواعظمزی سماع تدبرله استماع ایتمزمیسزکه انکله منتفع اولەسز
زیراکه سماعك منافعی ذکرنی وفوائدی وصفی بصر ادراك ایتمدیکنی سمع ادراك ایدر (قل
أرأیتم ان جعل الله علیکم النهار سرمداً الی یوم القیامة من اله غیر الله یأتیکم بلیل تسکنون فیه)
یا محمد بنه انلره دیکلکه بکا خبر ویرك که اکر الله تعالی یوم قیامته دکین کوندزی اوزریکزه
قائم ایتسه الله تعالیدن غیری آلهەکزدن هیچ بری قادر اولورمیکه انی کیدەروب سزه کیجەیی
کتوره تاکه انده سکون و استراحت ایدەسز (افلا تبصرون) الله تعالینك قدرتنی کورمزمیسز
اکا ایمان کتورەسز (ومن رحمته جعل لکم اللیل والنهار لتسکنوا فیه ولتبتغوا من فضله ولعلکم
تشکرون) اول الله تعالینك رحمتندندرکه سزکچون لیل ونهاری خلق ایلدی تاکه لیلده سکون
واستراحت ایدەسز ونهارده انواع مکاسبله فضلندن طلب ایدەسز والله تعالینك بو نعمتلرین
بیلوب اکا شکر ایلیەسز (ویوم ینادیهم فیقول این شرکائی الذین کنتم تزعمون) ذکر ایت
شول کونیکه الله تعالی مشرکلره دیەکه قنی شول آلهەکزکه انی بکا شرکاء زعم ایدردیکز
اشبو آیتی تکریرده ایذان واردرکه حق تعالینك غضبن جلب ایدر شرکدن زیاده شیء اولمیه
انك رضاسنی جلب ایدر توحیددن زیاده شیء اولمدیغی کبی (ونزعنا من کل امة شهیداً فقلنا
هاتوا برهانکم فعلموا ان الحق لله وضل عنهم ما کانوا یفترون) واول کونده هر امتدن
پیغمبرلرین انلرك دنیاده شرك وتکذیب رسلدن اولدقلری حالات قبیحەلرینه شهادت ایدر
اخراج ایدەرز وامتلره دیرزکه الله تعالیبه شرکله تکذیبکز صحتنه برهانکزی کتورك انلر
ایسه برهاندن عاجز اولوب الوهیت انجق الله تعالینك اولدیغنی بیلەلر والوهیتده اکا غیری
اشراك ایله افترالری کذب وباطل دعوالرین یتورەلر (ان قارون کان من قوم موسی)
قارون موسی علیه السلامك قومندن ایدی ابن عمی اولوب اکا ایمان کتورنلردن ایدی
حسن صورتیچون منور دیو ملقب ایدی توراتی ظهر قلبندن اوقوردی لکن سامری کبی

قرنداشی اولدیغنی بیلمدیلر (وحرمنا علیه المراضع من قبل فقالت هل ادلکم علی اهل بیت یکفلونه لکم وهم له ناصحون)
موسانك قیز قرنداشی کلزدن مقدم بز موسایه سود آنالرك سودینی امکی حرام ایتدك موسانك اختی کلثوم انلره دیدیکه
بن سزه براهل بیت دلالت ایدەیمکه بو چوجغی سزکچون قبول ایدوب انك خدمتنده وارضاع
وتربیەسنده قصور ایتمزلر
بلکه ناصحلردر (فرددناه
الی امه کی تقر عینها ولا
تحزن ولتعلم ان وعد الله
حق ولکن اکثرهم
لا یعلمون) بزم موسایی
آناسنه رد ایلدککه انکله
کوزی روشن اولوب
فراقیله محزون اولمیه والله
تعالینك وعدی حق
اولدیغنی علم مشاهده ایله
بیله لکن انلرك اکثری
انك وعدی حق ایدوکنی
بیلمزلر * مفسرین بو
قصەیی بو وجهله بیان
ایدرلرکه طائفهٔ بنی
اسرائیلده طوغان
ارککلری قتل ایتمك
اوزره ابەلره تنبیه وابەلرك
اوزرلرینه دخی کلی ناظر
و مؤکللر تعیین و دقت
اولنمشیدی موسی علیه السلام
طوغدقده ابەسی حکمت
الهیله دفعة انك جمالنه حیران
و انکیچون محبت عظیمه یه
دوچار اولدی آناسنه
دیدیکه ای مرأه غم یمەکه بن
سنك سرکی فاش ایتمم
ومؤکللره دیرمکه بر اولو
قیز طوغردی طوپراغه
کومدم اما بو شرطله که سنك اوغلکی دخی اقربا وقومشولرندن کیسەیه کورمیه دیدی * دینلدیکه مؤکللردن بر کروه
شبهه ایدوب موسی علیه السلامك خانه سنه تفحصه کلدیلر همشیرەسی همان موسایی آلوب آتشلو تنوره آتدی مؤکللر
کیتدکدن صکره کوردیکه موسی تنورده اوینایور القصه اوچ درت ماه اناسنك یاننده ایکن فرعون طرفندن تفحص

اولدخی منافق ایدی فرعونك بنو اسرائیل اوزره عاملی ایدی (فبغی علیهم) بنو اسرائیل اوزره
ظلم وکفر وکثرت مالله تکبر ایتدی وموسایه مخالفتله تکبر ایتدی (وآتیناه من الکنوز ما ان مفاتحه
لتنوء بالعصبة اولی القوة) بز اکا اموال مدخرەدن شول دکلو ویردك که انك صنادیق ویا خزائنك
مفتاحلری شول قوت صاحبلری جماعت کثیرەیه ثقیل اولوب کتورمکده انلری میل ایتدیرردی
اول جماعتك عددنده اختلاف اولندی اوچدن اونه ویا اوندن اون بشه ویا اوندن قرقه دکیندر ویا
قرق رجل ویا التمش رجلدر * دینلدیکه انك خزائنی مفتاحلرین التمش قاطر طاشردی هر خزانەنك
بر مفتاحی وارایدی وهر مفتاح ایسه جلوددن اولوب بر پارمقدن زیاده دکلیدی (اذ قال له قومه
لا تفرح) اکا قومی بنی اسرائیل دیدیلرکه حطام دنیا ایله فرح ایتمکل اول مطلقا مذمومدر زیرا اول
فرح دنیایه محبت ورضانك نتیجەسیدر حالبوکه اذائذ دنیویه البته زائل ایدیکنك بیلنمسی ترح ایجاب
ایدر (ان الله لا یحب الفرحین) زخارف دنیایله فرحانلری الله تعالی سومززیراکه اول محبة الله‌ه
مانعدر اول اجلدن الله تعالی (ولا تفرحوا بما آتاکم) سزه ویریلن متاع دنیایه فرحان اولمکزدیو
اندن نهی اولندی (وابتغ فیما آتاك الله الدار الآخرة) الله تعالینك سکا ویردیکی غنا وثروت
ایله دار آخرتی طلب ایله که انی طاعته صرف ایله زیراکه انکله مقصود دار آخرته وصولدر
(ولا تنس نصیبك من الدنیا) ودنیادن نصیبکی اونوتمغل یعنی دنیاده آخرت ایچون عملی ترك ایتمکل
ویاخود صحت وقوت وشباب وغناکی اونوتمغل انکله آخرتکی طلب ایدەسن ویاخود دنیادن
کندکك واهلك قوتنی اونوتمغل (وأحسن کما احسن الله الیك) وعباد الله‌ه احسان ایت الله
تعالی سکا انعامیله احسان ایتدیکی کبی ویاخود شکر وطاعتله احسان ایتکه الله تعالی سکا
انعامیله احسان ایده (ولا تبغ الفساد فی الارض) ظلم وبغیه علت اولور امرله یر یوزنده
فسادی طلب ایتمکل (ان الله لا یحب المفسدین) الله تعالی افساد ایدنلری سومز سوء
افعاللریچون (قال انما اوتیته علی علم عندی) قارون دیدیکه اول مال بکا ویرلدی شول علم
اوزره کیم اول بنم عندمدەدر * دینلدیکه اول علم توراتدرکه اول انده بنو اسرائیلك
اعلمیدی و یاخود علم تجارت ومکاسب ایدی ویاخود علم کیمیا ایدیکه موسی علیه السلام
اول علمك بر ثلثنی یوشع بن نون علیه السلامه وبر ثلثنی کالب ابن یوقانه وبر ثلثنی قارونه
تعلیم ایتمشیدی * بعده قارون اول ایکیسنی آلدایوب انلرك اول علملرینی دخی کندی
علمنه ضم ایتدی اموالنك کثرتنه اول سبب اولدی * دینلدیکه اول یوسف علیه السلامك
کنوزنه مطلع اولمشدی (أولم یعلم ان الله قد اهلك من قبله من القرون من هو اشد منه قوة
واکثر جمعا) اول بیلمدیمیکه الله تعالی اندن اول قرون متقدمەدن شول کیمسەلری
هلاك ایلدیکه قوتده اشد وجمعده اکثر ایدیلر * اشبو انك قوت وکثرت ماله اغترارینه
تعجب وتوبیخدر مع هذا کندی حالاو کیمسەلرك عاقبتی نیجه اولدیغن وتوراتده اوقومش

زياده اولمغله وحى اولنديغى وجهله نيله براقمق ايچون صندوق يا پمغه عمرانك دوستى نجاخر بيله بن صورايه اصمرليوب
تكميلنده موسانك اناسنه تسليم ايلدى اما خاطرينه كلديكه بو صندوق چوجق ايچوندر مؤكللردن حفظ ايده جكدر ديو
مؤكللره سو يلمكه كيتدى واردقده دبلى طوتيلوب سو يامكه قدرتى اولمدى خانه سنه كلدكده لسانى
آچيلوب صحت بولمغله تكرار
فرعونه خبرويرمكه چيقدقده
اعمى اولوب يولى غائب ايتدى
اولحالده قلبنه ندامت كلوب
اكر بودفعه صحت بولورسم
من بعد شو چوجغه ضرر
قصدنى ايتميوب بلكه وسعم
درجه اعانت ايده يم ديمكله
افاقت بولدى ايمانه كلمكله
مؤمن آل فرعون اولدر
دينلدى برو طرفده مادر
موسى صندوغى محكم
زفتليوب موسى اويوركن
ايچنه وضعله نيله براقدى
فرعونك آرش علتنه
مبتلا برقيزى وار ايدى
علاج قبول ايتميوب نهايت
كاهنلره مراجعت ايتملريله
آنلر فلان كون نيلدن بر
چوجق چيقه جق انك
توكركيله زائل اولور ديو
خبر ويرديلر بناءً عليه
اولكون فرعون
و زوجه سى و قيزى
ومحرملريله كنار نيلده
منتظرلر ايكن صندوق
ظهور ايدوب آچدقلرنده
جمله آنده موجودلرك
موسى يه كمال محبتلرى پيدا
اولدى فرعون منجملرك
سويلدكلرى مولود بودرديو قتلى دغدغه سنه دوشدكده حاضر اولنلرهله تأخير ايله قيزيكزه علاج ايده لم ديو (سن)
آغزى يارينى آلوب برصنه سوردكلرنده افاقت بولدى صكره آيت كريمه ده اولديغى كبى زوجه سى آسيه نك كلاميله
اوغلاق ايدنديلر بعده همشيره سى كلثومك وساطتيله بيلنميه رك آناسى كتورديلوب اجرت مقدره ايله ارضاع اولندى

وتواريخ حفاظندن ايشتمدى وياخود اول برعلم ادعا ايلدى والحال كندويى هلاكدن صيانت ايدر
علمى بيلمديكه اول علم نافعدركه نفوسى مصارع هالكيندن وقايه ايدرانك ادعا ايتديكى علم ايسه انك
خلافى ملابسدر (ولايسال عن ذنوبهم المجرمون) يوم قيامتده مجرمون ذنوبلرندن سؤال اولنمزلر
زيراكه الله تعالى انلرك حالنه عالمدر بلكه سؤال وحسابسز انلرى نارله عقاب ايدر وياخود انلر
ذنوبلرندن سؤال نجاتله سؤال اولنمزلر بلكه سؤال تعذيبله سؤال اولنورلر (فخرج على قومه فى زينته)
بركون قارون عرضچون زينتده قومى اوزره چيقديكه اول بغلهٔ شهبايه بنمشديكه اوزرينه التون
سرج اورلمشدى وكندى زينتنده بيله سنجه درت بيك عبيد اويدرمشدى بر قولده كنديك
وخيللرينك اوزره ديباج احمر كيدرلمشدى وصاغنده اوچيوز غلام وصولنده بياض اوچيوز جاريه
اولوب اكينلرينه هربرى حلى وديباج كيمشدى (قال الذين يريدون الحيوة الدنيا ياليت لنا مثل
ما اوتى قارون انه لذو حظ عظيم) مسلميندن چوق حيات دنيا مراد ايدنلر بساره رغبت طريق
اوزره ديديلركه مالدن قارونه ويريلن مثلى بزه دخى ويرلسيديكه اول دنيادن حظ عظيم صاحبيدر
حسددن حذر ايدوب مثلنى تمنى ايتديلر بوخسه عيننى دكل (وقال الذين اوتوا العلم ويلكم ثواب الله
خير لمن آمن وعمل صالحا) دنياده زاهد اولوب اشيانى ماهيتى اوزره عارف اولنلر اول متمنيلره
ديديلركه ويل سزه كيم الله تعالينك ثوابى خيرليدر شول كمسه يه كيم ايمان وعمل صالحى جمع ايده
قارونه ويريلندن بلكه دنيا ومافيهادن (ولايلقيها الا الصابرون) زاهدلرك اول كلمه سنه ويا
اول مثوبته ويا اول سيرته توفيق اولنمز الا انلركه معاصيدن صاقنوب طاعته صبر ايدرلر
(فخسفنا به وبداره الارض) بز اول قارون ودارنى يره كچوردك * روايت اولنديكه
قارون هر وقتده موسى عليه السلامه ايذاء ايدردى * موسى عليه السلام ايسه قرابتيچون
اكا مدارا ايدردى حتى كه زكاتك وجوبى نازل اولدى اويله اولسه موسى عليه السلام
قارونه زكاتله امر ايدوب مالنك بيكده برينى ويرمسى اوزره صلح اولدى قارون انى
حساب ايدوب استكثار ايتدى قصد ايلديكه موسى يى بنو اسرائيل بيننده رسواى ايده تاكه
انلر موسادن كراهت ايدوب ترك ايليه لر اويله اولسه برمرأهٔ فاجره يه رشوت ويردى
تاكه موسى عليه السلام نكله فجور ايتدى ديو افترا ايده * وقتاكه يوم عيد اولدى موسى
عليه السلام طوروب ناسه امر ونهى ايلدى وديديكه هركمسه كه سرقه ايده انك اليني قطع ايده رز
واكر اولكه زنا ايده اكر محصن دكلسه اكا جلده اوررز محصن ايسه رجم ايدرز *
قارون ديديكه اكرچه سن ايسكده بوحكمى كندى اوزريكه اجرا ايدرميسن ديديكه نعم
اجرا ايدرين قارون ايتدى ايمدى بنو اسرائيل زعم ايدرلركه سن فلانه فاجره ايله فجور
ايتمشسن اندن فلانه اول موضعه كتورلدى حضرت موسى اكا ديديكه الله تعالينك
حقيچون اولسون اشبو امرده صدق ايت اول ديديكه قارون بكا شو دكلو مال ويرديكه

(لما بلغ اشده واستوى آتيناه حكماً وعلماً وكذلك نجزى المحسنين) وقتاكه موسى عليه السلامك سنى اوتوزقرق اولوب عقل
ورشدى كماله بالغ اولدقده بز آكا نبوت وعلم ويردك موسى وآناسنه ويرديكمز لطف وكرم كبى محسنلره احسانلرى اوزره
جزا ويررز (ودخل المدينة على حين غفلة من اهلها فوجدفيها رجلين يقتتلان هذا من شيعته وهذامن
عدوه فاستغاثه الذى من
شيعته على الذى من عدوه
فوكزه موسى فقضى عليه
قال هذا من عمل الشيطان انه
عدو مضل مبين) موسى
عليه السلام مصره داخل
اولديكه اهاليسنك غفلتى
وقتى ايدى اويله اويقوسى
ياخود اخشامله يتسو آراسى
ايدى اولحالده ايكى كيمسه
غوغا ايدر بولدى بريسى آكا
تابع بنى اسرائيلدن بريسى
دشمنى قبطيلردن ايدى بنى
اسرائيلدن اولان كمسنه قبطى
اوزره موسى دن مدد ايستدى
موسى عليه السلام اليله آنك
كوكسنه اورمغله حكم قضا ايله
قبطى فوت اولدى موسى
عليه السلام آنى كوردكده
هنوز كفار قتلنه امر
اولنمامغله بوشيطان ايشيدر
اول شيطان آشكار
آزدريجى دشمندر ديدى
(قال رب انى ظلمت نفسى
فاغفرلى فغفر له انه هو
الغفور الرحيم) موسى
عليه السلام يارب بن نفسمه
قتل قبطيله ظلم ايتدم بنى
مغفرت ايله ديو مناجات
ايتمكله الله تعالى انى مغفرت
ايتدى اول الله تعالى مغفرت ورحمت ايديجيدر (قال رب بما انعمت على فلن اكون ظهيراً للمجرمين) موسى عليه
السلام توبه سنى تأكيد ايله ديديكه يارب بكا مغفرتله انعام ايتديكك حقيچون جرمه مؤدى اولور مظاهرتده بولنمقدن بنى حفظ
ايله (فاصبح فى المدينة خائفاً يترقب فاذا الذى استنصره بالامس يستصرخه قال له موسى انك لغوى مبين) موسى

سن بنمله فجور ايتمشسن ديو سكا افترا ايدم ههاندم موسى عليه السلام سجده يه واروب رب تعالى يه
قاروندن شكايت ايتدى وحى الهى كلديكه ياموسى يره ديلديككك شيئى امر ايت اول سكا اطاعت ايدر
ديدى اول ديديكه يا ير قارونى اخذايت فى الحال يرآنى ديزلرينه دكين يوتدى ايكنجى كره اخذ
ايت ديديكنده بلينه دكين يوتدى اوچنجى كره اخذايت ديديكنده بوغازينه دكين يوتدى دردنجى
كره اخذايت ديديكنده يره باتوب بتدى هركره ده ايسه قارون اكا يلواررر اول ايسه اكا مرحمت
ايتميوب يره اخذايت ديو بيوردى وحى الهى كلديكه ياموسى عجب فظاظت وغلظت ايتدككه اول
سندن مرارا مرحمت ديلدى سن ايسه اكا مرحمت ايتمدك عزتم حقيچون اكر اول بكا بركره
دعا ايتمش اولسه بن اكا اجابت ايدردم بعده بنو اسرائيل ديديلركه موسى بوفعلى قارونه ايتديكه
مال ودارينه وارث اوله اويله اولسه دعا ايلدى حتى كه مال ودارى دخى يره كچدى ايمدى اول
هركونده بر رجل قامتنجه اشاغه كيتمكده در يوم قيامته دكين بركه قعرينه ايرر (فما كان له من فئة
ينصرونه من دون الله وما كان من المنصرين) قارون ايچون اعوان اولمديكه الله تعالينك
عذابن اندن دفع ايده لر واول كندى دخى اكا نازل اولان عذابدن امتناع ايدنلردن اولمدى
(وأصبح الذين تمنوا مكانه بالامس يقولون ويكأنّ الله يبسط الرزق لمن يشاء من عباده ويقدر)
شول زمان قريبده قارونك منزلتن تمنى ايدنلر خطالرينه متنبه اولوب سويلر اولديلركه
عجب بزه امر مشتبه اولديكه الله تعالى عبادندن ديلديكنه بسط وبعض ديلديكنه ايسه تضييق
ايدر (لولا ان منّ الله علينا لخسف بنا) اكر الله تعالى بزه ديلديكمزى ويرمكله منّ ايتميدى
بزدخى قارون كبى يره كچردك (ويكأنّه لايفلح الكافرون) عجب حال مشتبه اولديكه الله
تعالينك نعمتنه كافرلر ويا رسوللرينى مكذبلر خلاصه نائل اولمزلر (تلك الدار الآخرة
نجعلها للذين لايريدون علواً فى الارض ولافساداً) بز دار آخرتى قيلورز شول كمسه لر
ايچونكه يريوزنده ايماندن استكبار ايتمزلر ويا ناس اوزره استطاله وانلره تهاون ايتمزلر ويا
ارباب سلطنتلرى عندنده عزو شرف طلب دخى ايتمزلر * على كرم الله وجهه ايدر اشبو
آيت ولّات واهل قدرتدن متواضعلر شاننده نازل اولوبدر ودخى بريوزنده فساد دخى
مراد ايتمزلر الله تعالينك غيرى يه عبادته دعوته وناسك اموالنى بغيرحق اخذله ويامعاصى
ايشلمكله (والعاقبة للمتقين) عاقبت محموده كه جنتده قراردر الله تعالينك اوامرنى ادا
ومعاصيدن اجتناب ايدوب عقابندن خوف ايدنلر ايچوندر (من جاء بالحسنة فله خير منها)
بركمسه كه حسنه ايله كله انكيچون ذات وقدر ووصفده اول حسنه سندن خيرلو اولور
(ومن جاء بالسيئة فلايجزى الذين عملوا السيئات الا ما كانوا يعملون) واولكه سيئه ايله كله *
ايمدى سيئه يى ايشليلر انجق ايشلدكلرى سيئه مثليله جزاء اولنور (ان الذى فرض عليك
القرآن لرادّك الى معاد) اول الله تعالى كه سكا قرآنك تلاوت وتبليغ ومقتضاسيله عملى

عليه السلام اول مقتولك قصاصنى استرلر ديو مدينه ده قورقارق صباحلدى ناكاه دونكى قبطينك غوغاسيله قتلنه سبب
اولان اسرائيلى ينه برقبطى ايله نزاع ايدوب موسى عليه السلامدن مدد طلبيله كلدى موسى آكا سن آشكار آزغون
بركيمسه سنكه دونكى كون بكا بركشينك قتلنه سبب اولدك ديدى ﴿ ۲۱۴ ﴾ ﴿ فلما ان اراد ان يبطش بالذى هو عدو
لهما قال ياموسى اتريد ان تقتلنى
كما قتلت نفساً بالامس ان تريد
الا ان تكون جباراً فى الارض
وما تريد ان تكون من
المصلحين ﴾ وقتاكه موسى
كندينك و اسرائيلينك
دشمنى اولان قبطى يى
نزاع دفع ايچون طوتمق
مراد ايتدكده مقدم
اسرائيلى يى آزغونسين
ديو تعزير ايتديكندن
اسرائيلى كندويى قتل
ايده جك ظنيله ديديكه
يا موسى اخشام قتل
ايتديكك آدم كبى بنى دخى
قتل ايتمكمى مراد ايدرسين
سن انجق مصرده خونريز
جباراق ايتمك ايسترسك
بوخسه ناسك بينى اصلاح
ايتمك ايستهمزسين اول
قبطى اسرائيليدن بوكلامى
ايشتدكده دونكى قبطى
« فاتون » خبازى قتل
ايدن موسى ايدوكنى
همان فرعونه خبر ويردى
اول دخى اركان دولتيله
مشاوره ايله موسىنك
قتلنه قرار ويرديلر
﴿ و جاء رجل من اقصى
المدينة يسعى قال ياموسى
ان الملاء يأتمرون بك ليقتلوك فاخرج انى لك من الناصحين ﴾ شهرك بعيد طرفندن بررجل سكردهرك كلدى ﴿ انلرى ﴾
اول رجل نجار « خربيل » موسى عليه السلامه ديديكه ياموسى فرعون وقومنك اشرافى مشورت وتدبير ايتديلركه
قبطئ مقتولك عوضنه سنى قتل ايده جكلر بو شهردن چيقوب كيت كه بن سنكچون خيرله نصيحت ايديجيلردنم ﴿ فخرج

ايجاب ايتدى سنى معادينه رد ايدركه اول مكه در * وقتاكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم
غاردن چيقوب مدينه يه يونلدى طلب اولنمسى خوفيله يولدن صاپدى اول خوفدن امين
اولنجق كيرو يوله كيروب مكه ومدينه بيننده جحفه نام منزله نزول ايتدى ومكه يولنى
بيلوب مكه يه مشتاق اولدى جبريل عليه السلام آكا كلوب يا محمد بلد ومولدكه مشتاقى
اولدك ديديكه نعم اول سببدن بوآيت جحفه ده نازل اولدى وياخود الله تعالى شول سكا وعد
ايتديكى مقام محموده رد ايدر وقتاكه مشركلر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه سن ضلالده سن
ديديلر الله تعالى آكا ديديكه ﴿ قل ربى اعلم من جاء بالهدى ومن هو فى ضلال مبين ﴾ ديكلكه
ربم جل شانه اعلمدر اول كمسه يه كه هدا ايله كلوب ثواب ونصرته مستحق اولور و دخى
آكاكه ضلال مبينده اولوب عذاب و اذلاله مستحق اولور ﴿ وما كنت ترجو ان يلقى اليك
الكتاب الا رحمة من ربك ﴾ يا محمد سن رجا ايدردكل ايدككه سكا قرآن وحى اولنه لكن
ربك جل شانه سكا رحمت ايدوب قرآنى ويردى ﴿ فلا تكونن ظهيراً للكافرين ﴾ ايمدى
كافرلره معين اولمغل انلره مدارا ايله و اذالرينه تحملله وطلبلرينه اجابتله * اشبو آيت شول
حينده نازل اولديكه انى آبائى دينه دعوت ايتديلر اوبله اولسه الله تعالى آكا نعمتلرين
تذكير ايدوب انلره اولدقلرى شىء اوزره مظاهرتدن نهى ايتدى ﴿ ولا يصدنك عن آيات الله
بعد اذ انزلت اليك ﴾ سنى قرآنك قراءت و موجبيله عملدن صد ايتمسونلر اول سكا انزال
اولنمسى وقتندنصكره ﴿ وادع الى ربك ﴾ ناسى ربك جل شانه نك توحيد وعبادتنه دعوت ايت
﴿ ولا تكونن من المشركين ﴾ ومشركلردن اولمغل انلره مساعده ايله ﴿ ولا تدع مع الله الها آخر
لا اله الا هو ﴾ الله تعالى ايله بيله اله آخر دعا ايتمكلكه زيرا اندن غيرى اله معبود بالحق يوقدر *
ابن عباس رضى الله عنهما ايدر اشبو آياتله ظاهرده مخاطب پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدر لكن
مراد اهل ديندر ﴿ كل شىء هالك الا وجهه ﴾ هر شىء هالكدر يعنى آكاكه هلاك وفناء جائز
اوله اول حد ذاتنده هالكدر الا الله تعالينك ذاتى دكل * زيراكه اول باقى لا يفنادر ويا خود
الا عملدن اول شىء كه انكله وجه الله مراد اوله اول فانى اولمز زيراكه ثوابى باقيدر ﴿ له الحكم ﴾
خالق بيننده قضاء نافذ انكچون ثابتدر ﴿ واليه ترجعون ﴾ آخرتده آكا رجوع ايدرسز

سورة العنكبوت و هى تسع و ستون آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ الم أحسب الناس ان يتركوا ان يقولوا آمنا وهم لا يفتنون ﴾ ناس ظن ايتديلرميكه بز ايمان
كتوردك ديمكله ترك اولنه لر حالبوكه اموال ونفسلرنده امتحان اولنميه لر بلكه الله تعالى

منها خائفاً يترقب قال رب نجنى من القوم الظالمين ﴾ بناءً عليه همان بى زاد وراحله ورفيق آردندن كمسنه كلور ديو انتظار
وخوفله شهردن چيقوب يارب بكا قوم ظالميندن نجات كرم ايله مناجاتيله روان اولدى * دينلديكه جبرائيل عليه السلام
آكا مدين يولنى كوستروب مدينه ﴿ ۲۱۵ ﴾ كيت ديدى ﴿ ولما توجه تلقاء مدين قال عسى ربى ان يهدينى سواء
السبيل ﴾ وقتاكه مدين
طرفنه توجه ايتدكده رجا
ايدهرمكه ربم جل شانه
بنى طوغرى مدين يولنه
هدايت ايليه ديو مناجات
ايتدى * دينلديكه مدين
بانيسى مدين ابن ابراهيم
عليه السلامك اسميله
مسمادر مصردن سكز
كونلك مسافه در سكز
كون سكز كيجه يالكز
اوت ايله تعيش ايدهرك
كندى ﴿ ولما ورد ماء مدين
وجد عليه امة من الناس
يسقون ووجد من دونهم
امرأتين تذودان قال ما
خطبكما قالتا لا نسقى حتى
يصدر الرعاء وابونا شيخ كبير ﴾
وقتاكه موسى عليه السلام
مدين شهرينك كنارنده كى
قيويه واصل اولدقده
اول قيوده ناسدن بر
جماعت بولديكه حيوانلرينى
صوارررلر ايدى وانلرك
كيروسنده ايكى مرأه
بولديكه كندو قيونلرينى
انلرك قيونلرينه قارشمه
سون ديو دفع وسوق
ايدرلردى شفقت ذاتى
انبيا حكمنجه اول نسوانه
ديديكه حالكز ندر نيچون آنلرله صوارمزسكز آنلر ديديلركه چوبانلر صواروب كيتمينجه بز صوارهمز انلرك فضله
صولريله صواريرز زيرا بزم مددكارمز يوقدر بابامز زياده اختيار اولمغله كلوب بزه امداده قدرتى يوقدر * دينلديكه
انلر شعيب عليه السلامك قزلرى ايدى اسملرى « صفورا وصفيرا » ايدى موسى عليه السلام چوبانلره نيچون بوعاجزه لرى

انلرى مشاق تكاليفله امتحان ايدر مهاجره ورفض شهوات ووظائف طاعات وانواع مصائب
كبى تاكه مخلص منافقدن ودينده ثابت مضطربدن ممتاز اوله واكا صبرله عوالئ درجاته ايريله
زيراكه مجرد ايمان اكرچه خلوص قلبله ايسه ده عذاب مخلددن خلاصك غيرينى اقتضاء ايتمز
* دينلديكه نچان الله تعالى برعبدى سوسه انى بلايه عرض قيلور روايت اولنديكه صحابه دن
برجماعت مشركينك اذاسندن جزع ايديجك بوآيت نازل اولدى بر قولده مشركون واهل
كتاب شول احد غزاسنده مصاب اولان مسلمينى تعيير ايديجك اندن زياده متأذى اولدقلرنده
بوآيتله تسليه بيورلدى ﴿ ولقد فتنا الذين من قبلهم ﴾ والحال انلردن اول چكن انبياء واوليايى
بز انواع بلايا ايله امتحان ايتدك انلرك كيمى عذابله قتل وكيمى منشارله نشر وكيمى امشاط حديدله
مشط اولوب هيچ برى دينندن عدول ايتمدى * ايمدى بوحالات امتلرك كلنده جارى اوله كلمش
سنت قديمه در لايق دكلدركه انك خلافى توقع اولنه ﴿ فليعلمن الله الذين صدقوا وليعلمن الكاذبين ﴾
تاكه الله تعالى ازلده هر مخلوقدن صدور ايده جك حالاتى بيلوركن امتحانله ايمانده صادقلرى
كاذبلردن تمييز ايدوب صادقلره ثوابله وكاذبلره عقابله جزاء ايدر ﴿ ام حسب الذين يعملون
السيئات ان يسبقونا ﴾ كفر ومعاصى ايله اساءت ايدنلر ظن ايتديلرميكه بز انلره انتقامدن عاجز
اولهوز ﴿ ساء ما يحكمون ﴾ نه چيركين حكم اولدى اولكه انلر انى حكم ايدرلر ﴿ من كان
يرجو لقاء الله ﴾ اول كمسه كه جنتده الله تعالينك لقاسن رجا ايدر ويا انك ثوابنه وصولى رجا ايدر
ويا موت وبعث وحساب خوفن ايدر ﴿ فان اجل الله لآت ﴾ انك لقاسيچون مضروب اولان
وقت كليسردر * ايمدى اول وقته مستعد اولوب اعمال صالحه يه جهد ايتسون ﴿ وهو السميع
العليم ﴾ اول الله تعالى عبادك اقوالنى ايشيدر عقائد وافعالنى بيلور ﴿ ومن جاهد فانما يجاهد
لنفسه ﴾ بركمسه كه طاعات مشقتنه وشهواتدن كف شدتنه صبرله جهاد ايده اول نفسيچون
جهاد ايدر زيراكه انك منفعتى ينه نفسنه عائد اولور ﴿ ان الله لغنى عن العالمين ﴾ الله تعالى
عالمينك طاعتندن غنيدر وانلره تكليفى رحمت وصلاحلرينى مراعات ايچوندر ﴿ والذين آمنوا
وعملوا الصالحات لنكفرن عنهم سيئاتهم ولنجزينهم احسن الذين كانوا يعملون ﴾ شونلركه ايمان
كتوروب اعمال صالحه ايشلديلر بز انلرك كفر ومعاصيلرين ايمان وطاعتلريله تكفير ايدرز
واحسن اعماللريله انلره جزاء ايدرز وياخود ايشلدكلرى اعمال صالحه دن اكثر واحسنن ويررز
﴿ ووصينا الانسان بوالديه حسنا ﴾ بز انسانه عهد وامر ايتدككه والدينه فعل حسن ايده
﴿ وان جاهداك لتشرك بى ما ليس لك به علم فلا تطعهما ﴾ واكر والدينك سكا شول الوهيتن
بيلمديكك شيئى بكا اشتراك ايتمك ايچون جهد ايدرلرسه اول امرده انلره اطاعت ايتمكل
* اشبونده اشعار واردركه صحتى بيلنمييان شيئه اتباع جائز اولميه اكرچه بطلانى بيلنمزسه ده
فكيف كه بطلانى بيانه ﴿ الى مرجعكم فأنبئكم بما كنتم تعملون ﴾ سزدن مؤمن ومشركك

بكلدبر سكز انلرك قیونلرینی صوارك كتسونلر دیدی اكر سن قادر ایسك كل صوار دیدیلر وبر طرفه چكیلوب نظر
ایتدیلركه اون كمسنه چكدیكی قوغه‌یی یالكز چكر ایدی مع هذا سكز كون طعام یمشدی علی قول اولحالده بشقه
بر قیو دخی اولوب اغزنده اون كشی قالدیرمز برطاش وار ﴿ ٢١٦ ﴾ ایدی اول طاشی قالدیروب اندن
اول نسوانك اغنامنی
صواردی (فسقی لهما ثم
تولی الی الظل فقال رب
انی لما انزلت الی من خیر
فقیر) اول مرأه‌لرك
قیونلرینی صواردقدن صكره
بر كولكه‌یه واروب یارب
دین خیردن بكا انزال ایتد.
یكك شیء ایچون دنیاده بن فقیر
اولدم دیدی * شعیب علیه
السلام قزلرینك غنملری
صوارلمش تیز عودتلرندن
سؤال ایتدكله انلر ماجرایی
تماما نقل ایتدیلر شعیب
علیه السلام قزینك برینه
وار اول كمسنه‌یی بكا كتور
دیدی (فجاءته احدیهما
تمشی علی استحیاء قالت
ان ابی یدعوك لیجزیك
اجر ما سقیت لنا فلما جاءه
وقص علیه القصص قال
لا تخف نجوت من القوم
الظالمین) اول ایكی
مرأه‌نك بریسی اوتانه‌رق
موسی علیه السلامه
كلوب بزم قیونلرمزی
صواردیغكك مكافاتیچون
بابام سنی دعوت ایدر دیدی
وقتا كه موسی شعیبه
كلوب بعد الطعام فرعون ایله اولان قصه‌یی وقتلنه قصد ایتدكلرینی نقل ایتدكده شعیب علیه السلام قورقمه اول (طقوز)
قوم ظالمیندن نجات بولدك زیرا فرعونك مدین اوزره تسلطی یوقدر دیدی * دینلدیكه موسی علیه السلام اجرت سق
كلامندن هرچند كتمكده تردد ایتدیسه‌ده شعیب علیه السلامك زیارتیچون مرأه‌یه پیرولك ایدركن روزكار بعضاً انكارینی

ووالدینه باروكرك عاقك مرجعی بكادر هربریكزه عملنه كوره جزا ایدرین * اشبو آیت وسورهٔ
لقمانده وسورهٔ احقافده‌كی سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه وانامی حمنه شاننده نازل اولوبدر سعد
اسلامه كلیجك حمنه یمین ایتدیكه تا اول مرتد اولمیجه كونشدن كولكه‌یه وارمیه واكل وشرب
ایتمیه بو حال اوزره اوچ كون لبث ایتدی سعد اكا دیدیكه اكر سنك یوز جانك اولوب بر بر
چیقسه بن دینمی ترك ایدردكلم نه دیلرسك انی ایت اشبو امرده سكا اطاعت ایتمزم حمنه انك موافقتندن
مأیوس اولیجق كولكه‌یه كلوب اكل وشرب ایتدی (والذین آمنوا وعملوا الصالحات لندخلنهم
فی الصالحین) شونلركه ایمان وعمل صالح ایتدیلر بز انلری صالحین جمله‌سنه ادخال ایدرز
وصلاحده كمال ایسه درجات مؤمنینك منتهاسی وانبیاء ومرسلینك متمناسیدر ویاخود صالحین
مدخلنه ادخال ایدرزكه اول جنتدر (ومن الناس من یقول آمنا بالله فاذا اوذی فی الله جعل فتنة
الناس كعذاب الله) ناسك بعضی بز الله تعالی‌یه ایمان كتوردك دیرلر چنانكه فی الله ایذاء اولنسه‌لر
كفره انلره ایمانلری اوزره عذاب ایتمكله ناسك اذی وعذابنی الله تعالینك آخرتده‌كی عذابی كبی
قیلور یعنی ناسك عذابندن جزع ایدوب صبر ایلمز حتی كه ناسه اطاعت ایدر الله تعالی‌یه
عذابندن خائفك اطاعتی كبی كه اول منافقدر فی الله ایذاء اولنسه دیننده دونر كافر اولمغه
كیدر (ولئن جاء نصر من ربك لیقولن انا كنا معكم) واكر ربك جل شانه‌دن مؤمنلره
فتح وغنیمت ایرسه دیرلركه دینده بز سزكله یز نائل اولدیغكز غنیمته بزی اشتراك ایدك
(ألیس الله بأعلم بما فی صدور العالمین) الله تعالی صدور عالمینده اولان ایمان ونفاقه اعلم
دكلمیدر (ولیعلمن الله الذین آمنوا ولیعلمن المنافقین) تاكه الله تعالی حقیقتده مؤمنلری
وایمانلرنده منافقلری تمیز ایدوب وجزالرین ایده (وقال الذین كفروا للذین آمنوا اتبعوا
سبیلنا ولنحمل خطایاكم) مكه‌نك كافرلری انلردن ایمانه كلنلره دیدیلركه بزم دینمزه وآبامز
ملتنه اتباع ایدك یوم قیامتده بز سزك خطالریكز اثمنی كتورهلم بزه اتباعكز خطیئه اولدیغی
تقدیر اوزره (وما هم بحاملین من خطایاهم من شیء انهم لكاذبون) والحال اول كفار انلرك خطالرندن
برشیء كتورر دكللردر ایعدی انلر اول زعملرنده كاذبلردر (ولیحملن اثقالهم واثقالا مع اثقالهم)
بلكه انلر كفر ومعاصیلریله اقتراف ایتدكلری اوزاری وكندیلرك اول اوزاریله بیله اتباعلرینك
اوزارندن دخی كتوررلر انی كه انلرك اضلال ومعاصی‌یه حملیله ایشلمشلردی اول اتباعك اوزارندن
برشیء اكسلمكسزین (ولیسئلن یوم القیامة عما كانوا یفترون) یوم قیامتده تقریع وتبكیت
وجهی اوزره سؤال اولنورلر شول اباطیلدنكه اتباعلرین انكله اضلال ایتدیلردی (ولقد
ارسلنا نوحا الی قومه) بز نوح علیه السلامی قومنه ارسال ایتدككه انلری ایمانه دعوت ایده
(فلبث فیهم الف سنة الا خمسین عاما فأخذهم الطوفان وهم ظالمون) اول قومی بیننده
بیك یل لبث ایتدی الا اللی یل دكل * روایت اولندیكه اول قرق یاشنده بعث اولنوب

آچمغله اكا سن كیرو قال وبكا بو طرفه شو طرفه كیت دیو كیرودن خبر ویر دیدی وشعیب علیه السلامك خانه‌سنه
واروب طعام كلدكده موسی علیه السلام اكلدن امتناع ایدوب بز اهل بیتز دینمزی دنیایه بیع ایتمز یعنی بز سقی الله
تعالی ایچون ایتدك اجرتله ایتمدك ﴿ ٢١٧ ﴾ دیدی شعیب علیه السلام دیدیكه بو بزم عادتمزدر بز هر مسافری
اطعام ایده‌رز وبر كمسنه بر
فعل خیر ایشلیوب اكا برشی
اهدا اولنسه اكا انك اخذی
حرام اولمز موسی علیه
السلام اوتوروب طعام ایلدی
(قالت احدیهما یا ابت
استأجره ان خیر من
استأجرت القوی الامین)
اول ایكی مرأه‌دن
بریكه آنی دعوته كلان
ایدی دیدیكه ای بابا انی
اجرتله چوبانلغه طوت
زیرا سنك استیجار
ایتدیككك خیرلوسی
قدرتلو وامیندر انك
صو چكمكده قدرتنی
ودعوتنده ایلرو كیتمكده
امینلكنی تعریف ایتمشیدی
(قال انی ارید ان انكحك
احدی ابنتی هاتین علی
ان تأجرنی ثمانی حجج فان
اتممت عشرا فمن عندك
وما ارید ان اشق علیك
ستجدنی ان شاء الله من
الصالحین) شعیب علیه
السلام موسی علیه السلامه
دیدیكه سكز سنه بكا
خدمت ایتمك اوزره
ایسترمكه بو قزیمك برینی
سكا نكاح ایده‌یم اكر
كندو رضا كله اون سنه‌یی تمام ایدرسك اول (ثالث) (١٥) سنك فضل وكرمكدر بن سكا اون سنه‌نك تمامنی الزامله مشقت
مراد ایتمم حسن معامله ووفاء معاهده‌ده ان شاء الله سن بنی صالحلردن بولورسین (قال ذلك بینی وبینك ایما الاجلین قضیت
فلا عدوان علی والله علی ما نقول وكیل) موسی علیه السلام دیدیكه بو عهد بنمله سنك بیكمزده‌در سكز یا اون یل وعده‌مزی

طقوز یوز اللی یل قومنی توحیده دعوت ایتدی بعده انلری طوفان اخذ ایتدی حالبوكه كفرله
انلر ظالملر ایدیلر وطوفاندنصكره دخی التمش یل معمر اولدی (فأنجیناه واصحاب السفینة)
بز نوحی وسفینه‌ده انكله اولان مؤمنلری طوفاندن انجاء ایتدككه انلر یتمش سكز نفر ایدیلر
نصفی ذكور ونصفی اناث ایدی نوحك اوچ اوغلی حام وسام ویافث ونسالری اول جمله‌دن
ایدی (وجعلناها آیة للعالمین) بز اول سفینه ویا واقعه‌یی عالملره عبرت قیلدقكه انكله اتعاظ
واستدلال ایده‌لر (وابراهیم اذ قال لقومه اعبدوا الله واتقوه ذلكم خیر لكم ان كنتم تعلمون)
وابراهیمی بز قومنه ارسال ایتدك اول انلره دیدیكه الله تعالی‌یه عبادت ایدوب اندن قورقكز
بویله ایتمكز سزه خیرلودر اندنكه كفر ومعصیت اوزره اولورسز اكر خیر وشری بیلور
ویا خیری شردن تمییز ایدرسكز ویا اموره نظر عمله نظر قیلورسه‌كز (انما تعبدون من
دون الله اوثانا وتخلقون افكا) الله تعالینك غیری‌یه عبادتی اوثانه ایدرسز واول اوثانی آلهه
والله تعالی‌یه شركاء تسمیه‌كز ایله كذب اختلاق ایدرسز ویا انی افك ایچون دوزرسز (ان الذین
تعبدون من دون الله لا یملكون لكم رزقا) شول اوثانكه الله تعالیدن غیری اكا عبادت ایدرسز
سزه رزق ویرمكه قادر اولمزلر (فابتغوا عند الله الرزق) رزقك كلنی الله تعالیدن طلب ایدك
(واعبدوه واشكروا له) واكا عبادت وشكر ایدك اكا عبادتله مطالبكزه توسل ایدر واكا
شكرله نعمتدن سزی احاطه ایدن شیئی تقیید ایدر ویاخود اكا عبادت وشكرله لقاسنه استعداد
ایدر اولدیغكز حالده (الیه ترجعون) زیراكه بعد الموت اكا رجوع ایدرسز اعمالكز اوزره
سزه جزا اكزی ایدر (وان تكذبوا فقد كذب امم من قبلكم) اكر بنی تكذیب ایدرسكز سزدن
اول كچن امتلر رسوللرین تكذیب ایتدیلر حالبوكه تكذیبلری كندیلره ضرر ایتدی شول حیثیتدنكه
اول هلاكلرینه سبب اولدی سزك تكذیبكز دخی انك كبیدر (وما علی الرسول الا البلاغ المبین)
رسول اوزره واجب اولان شول ابلاغدركه آیات الهیه اقترانله انك صدقی ظاهر وسامعك شكی
زائل اوله غیری دكل (اولم یروا كیف یبدئ الله الخلق ثم یعیده) اهل مكه نظر ایتمزلرمیكه
الله تعالی انلری نیجه خلق ایتدی ابتداده نطفه اندن علقه اندن سوی اندن میت ایدر
ویوم قیامتده دیركورر (ان ذلك علی الله یسیر) اشبو خلقك بدأ واعاده‌سی الله تعالی‌یه آساندركه
فعلنده برشیئه احتیاج اولمز (قل سیروا فی الارض فانظروا كیف بدأ الخلق ثم الله ینشئ النشأة
الآخرة) یا محمد اهل مكه‌یه دكلكه یر یوزنده سیر وسفر ایدوب عبرتله نظر ایدك الله تعالی اشبو
خلق اختلاف اجناس واحوال اوزره امثالسز نیجه خلق ایتدی بوندنصكره جزاء ایچون بر
كره دخی انك خلقنی اعاده ایدر * ایعدی بر كمسه‌كه انك بدأ قدرتن بیله لایق اولوركه اعاده‌یه
دخی قدرتنه حكم ایدر زیراكه اعاده ابدادن اهوندر (ان الله علی كل شیء قدیر) الله تعالی
هر شیئه قادردر زیراكه قدرتی لذاته‌در وذاتنك جمیع ممكناته نسبتی علی السویه‌در اعاده‌یه

بن قضا ایتدکدن صکره سن دخی بنم اوزریمه زیاده طلبیله تعدی ایتمزسین الله تعالی بزم شرط وقولمزه شاهد وحافظدر
(فلما قضی موسی الاجل وسار باهله آنس من جانب الطور ناراً قال لاهله امکثوا انی انست ناراً لعلی آتیکم منها بخبر
اوجذوة من النار لعلکم تصطلون) وقتاکه موسی علیه السلام وعد ٢١٨ اولنان اون سنه مدتی اتمامدنصکره
اون سنه دخی شعیب
علیه السلامه مصاحب
اولوب یکرمی ییل تکمیلنده
شعیب علیه السلامدن اذن
ایله اهلیله مصره متوجه
اولدی یولده طور جانبنده
آتش کوروب آدملرینه
سز بو محلده اکلنك بن
آتش کوردم شایدکه اول
آتشده اولنلردن یول
خبرینی آلهیم وسزه بر
پارچه آتش کتوره‌یمکه
ایسینه‌سز (فلما اتیها
نودی من شاطئ الوادی
الایمن فی البقعة المبارکة
من الشجرة ان یاموسی انی
انا الله رب العالمین) وقتاکه
موسی علیه السلام اول آتشه
کلدکده صاغ طرفنده‌کی
وادیدن برکتلو ارض
قطعه‌سنده اولان عناب
اغاجندن ندا اولندیکه
یاموسی تحقیق بن عالملرك
ربی اولان الله تعالی‌یم
(وان الق عصاك فلما راها
تهتز کانها جان ولی مدبراً ولم
یعقب یاموسی اقبل ولا
تخف انك من الامنین)
دخی عصاکی یره براق
دیو ندا اولندی براقدقده
کوردیکه اوفق اوق یلانی کبی حرکت ایده‌یور خوفندن انی تعقیب ایتمیوب ارقه‌سنی دوندی تکرار ندا (اسحق)
اولندیکه ایلرو کل آل قورقمه سن خوفدن امین اولیجیلردنسین (اسلك یدك فی جیبك تخرج بیضاء من غیر سوء واضمم
الیك جناحك من الرهب فذانك برهانان من ربك الی فرعون وملائه انهم کانوا قوماً فاسقین) الیکی یاقه‌که ادخال ایله‌که

قدرتی ابدایه قدرتی کبیدر (یعذب من یشاء ویرحم من یشاء) الله تعالی دیلدیکنه عذاب ودیلدیکنه
رحمت ایدر هیچ احدا کا اعتراض ایتمز (والیه تقلبون) واکا رد اولنورسز اعمالکز اوزره
جزا کزی ایدر (وماانتم بمعجزین فی الارض ولا فی السماء) رب تعالی‌یی کندیکزه ادراکدن
اعجاز ایدر دکللرسز نه ارضده ونه سماده اکر انك قضاء وحکمندن فرار ایدرسکز قنده اولورسکز
اندن سزه مفر ومخلص یوقدر (ومالکم من دون الله من ولی ولا نصیر) الله تعالینك عذابندن
قورتارر سزه قریب ویا ناصر اولمز (والذین کفروا بآیات الله ولقائه) شونلرکه الله تعالینك دلائل
وحدانیتنه وکتابلرینه ویوم قیامتده اکا لقایه کافر اولدیلر (اولئك یئسوا من رحمتی) ایمدی انلر
یوم قیامتده اکا لقایه کافر اولانلر بنم رحمتمدن مأیوس اولورلر (واولئك لهم عذاب الیم) وانلره
کفرلری سببیله عذاب الیم اولور (فما کان جواب قومه الا ان قالوا اقتلوه او حرقوه فانجاه الله
من النار) ابراهیم علیه السلام قومنی ایمانه دعوت ایتدیکنده انلر بری برلرینه دیدیلرکه ابراهیمی
قتل ویا ناره احراق ایدك اویله اولسه انی ناره القاء ایتدیلر الله تعالی ایسه اکا ناری برد
سلام ایدوب اندن اکا ضرر ایردیرمدی (ان فی ذلك لآیات لقوم یؤمنون) الله تعالی
ابراهیمی ناردن انجائنده انك وحدانیتنه ایمان کتورن قوم ایچون عبرتلر واردرکه اول
نارك اذاسندن حفظ واول نار زمان یسیرده منجمد اولوب یرینه روض انشا ایدر (وقال
انما اتخذتم من دون الله اوثاناً مودة بینکم فی الحیاة الدنیا) ابراهیم علیه السلام دیدیکه سز
الله تعالیدن غیری اوثانی بینکزده سبب مودت اتخاذ ایتدیکز اول بینکزده مودوددر
حیات دنیاده انك عبادتی اوزره بری برلریکزه تواد وتواصل ایدرسز (ثم یوم القیامة
یکفر بعضکم ببعض ویلعن بعضکم بعضا) بوندنصکره یوم قیامتده بری برلریکزه انکار ولعن
ایدرسز اوثان عبده‌دن وقاده اتباعدن تبری ایدر واتباع قادیه لعنت ایدر (ومأواکم
النار ومالکم من ناصرین) جمله‌کزك قرارکاهی ناردر سزه نصرت ایدر اولمزکه شفاعت
ویاقوتله سزی اندن تخلیص ایده‌لر (فآمن له لوط) ابراهیم علیه السلامه لوط علیه السلام
ایمان کتوردی شول حینده‌که انی نار احراق ایتمدیکن کوردی اول ابراهیم علیه السلامك
قرنداشی اوغلی اولوب اکا ایمان کتورنلرك اولی اول ایدی (وقال انی مهاجر الی ربی)
ابراهیم علیه السلام دیدیکه بن قومیمدن ربم جل شانه‌نك امر ایتدیکی مکانه هجرت ایدرین
(انه هو العزیز الحکیم) اول عزیزدر اعدامی بندن منع ایدر حکیمدرکه بکا صلاحم
ایجاب ایدر شیء بیورر * روایت اولندیکه ابراهیم علیه السلام لوط علیه السلام‌له ومرأه‌سی
ساره ایله‌که اول انك بنت عمیدر کوفه سوادندن کوثی نام قریه‌دن حران نام قریه‌یه بعده
اندن شامه هجرت ایتدی ابراهیم علیه السلام هجرت ایتدیکنده یتمش بش یاشنده ایدی
هجرتی ابتدا اول سنت ایتدی (ووهبنا له اسحق ویعقوب) ابراهیمه بز هجرتنه اکراما

برص سز پارلاق وبیاض چیقاره‌سین والیکی شعاعندن سکا وساءره اورکك کلورسه انی قولتغك التنه وضع ایله بنه اولکی
حالنه عودت ایده بو عصا وید بیضا فرعون وقومنك اشرافنه ربك تعالی طرفندن ایکی حجت ومعجزه‌در زیرا انلر فاسق
قوملر اولدیلر (قال رب انی قتلت ٢١٩ منهم نفساً فاخاف ان یقتلون) موسی علیه السلام یارب بن انلردن
بر نفس قتل ایتمشم
قورقارمکه اکا بدل انلرده
بنی قتل ایده‌لر دیدی
(واخی هرون هو افصح
منی لساناً فارسله معی رداً
یصدقنی انی اخاف ان
یکذبون) قرنداشم هرون
لسان جهتیله بندن
فصیحدر انی بکا مددکار
ومعین اوله‌رق بنمله کوندرکه
بنی تصدیق ایتسون
قورقارمکه بنی تکذیب
ایده‌لر (قال سنشد عضدك
باخیك ونجعل لکما سلطاناً
فلا یصلون الیکما بآیاتنا انتما
ومن اتبعکما الغالبون) الله
تعالی بیوردیکه سنك بازوکی
قرنداشکله قوتلندیررز
وسزه دشمنکز اوزره
غلبه وتسلطی ویررز
انلر سزه استیلا وغلبه
ایله واصل اوله‌مزلر
ایکیکز بو آیتلرمزله کیدك
سز وسزه تابع اولنلر انلره
غالبلرسکز (فلما جاءهم
موسی بآیاتنا بینات قالوا
ماهذا الا سحر مفتری
وماسمعنا بهذا فی آبائنا
الاولین) وقتاکه موسی
بزم معجزات ظاهره‌لرمزله
فرعونیلره واردقده انلر دیدیلرکه انجق بو بر کورلمامش دوزمه سحردر بزبونی اولکی بابالرمزدن ایشتمامشز (وقال موسی
ربی اعلم بمن جاء بالهدی من عنده ومن تکون له عاقبة الدار انه لا یفلح الظالمون) موسی علیه السلام دیدیکه ربم جل شانه‌نك
عندندن رسالتله کلان ودنیاده عاقبتی ختم ایمان ایله محمود اولان کسنه‌لری بیلورکه آنلر حق اوزره‌درلر سز باطلرسز

اسحق ویعقوبی ولد نافله ویردك شول حینده‌که مرأه‌سی عجوز عاقر اولدیغیچون انك ولادتندن
مأیوس اولمشدی (وجعلنا فی ذریته النبوة والکتاب) وانك ذریتنده بز نبوت وکتاب قیلدق اویله
اولسه ابراهیم علیه السلامدنصکره هر بعث اولنان نبی انك ذریتندن اولدی وجنس کتاب منزلی
انك ذریتندن اولنلره انزال ایتدك (وآتیناه اجره فی الدنیا) واکا شول بزه هجرتنك اجرنی دنیاده
ویردك اول وقتسزا کا ولد ویرلمسی وذریتندن نبوت مستمر اولمسی وملتلرك کلیسی اکا انتمائمسی
وثناء حسنله ذکر ایدلمسی وآخر دهره دکین اکا صلاة اولنمسیدر (وانه فی الآخرة لمن الصالحین)
واول آخرتده صلاحده کامللر عدادنده‌در (ولوطا اذ قال لقومه انکم لتأتون الفاحشة ماسبقکم
بها من احد من العالمین) وبز لوط علیه السلامی قومنه ارسال ایتدك واول انلره دیدیکه سز
ایشلر میسکز شول فعله‌یی‌که قبحده بالغه‌درسزدن اول عالمیندن برکمسه اکا اقدام ایتمدی فرط قباحتی
ایچون سز ایسه طبعکز خباثتندن اکا اقدام ایدرسز (أئنکم لتأتون الرجال وتقطعون السبیل)
سز رجاله اتیان ایدرسز وسبیلی قطع ایدرمیسز زیراکه انلر مسافریندن کندیلره مرور
ایدنلره قتل واخذ ماله ویا فاحشه ایله تعرضلری سببیله قطع طریق ایدرلردی ویا نساءدن
اعراضله سبیلی نسلی قطع ایدرسز (وتأتون فی نادیکم المنکر) ومجالس خاصه‌کزده افعال
منکره‌یی ایشلرسزکه انلر بری برلرینه جماع ایدرلردی وبولدن کچنلری حصاله اوررلردی
ومسخره ایدیورلردی دینلدیکه انلر مجالسلرنده هر رجل اوکنه بر قصعه ایچنده حصی
قوردی یولده کیدنلره انی اتارلردی هر قنغیسنك حصاتی‌که انلرك برینه اصابت ایدرسه
اول اکا اولیدر دیو فعل قبیحلرین حصاة صاحبی اکا ایدردی ومجلسلرنده ضرطه
ایدیشورلردی وبر برلرینك یوزلرینه توکریشورلردی * روایت اولندیکه قوم لوط
اخلاقندندرکه صاقز چینمك وپارمقلری اوجنه حناء اورمق وازارنی حل ایتمك وآغزیله
صفیر ایتمك وخمر ایچمك وپارمقلرین چاتلتمق وسب ایدشمك وکوکرجینله لعب ایتمك
وفعل قبایحدن مبالات ایتمامك (فما کان جواب قومه الا ان قالوا ائتنا بعذاب الله ان کنت
من الصادقین) لوط علیه السلامه قومنك جوابی استهزاء طریقی اوزره بو اولدیکه الله تعالیدن بزم
ایچون وعد اولنان عذابی کتورکل اکر بزه صددنده اولدیغمز فعلك استقباحنده ویاخود نبوت
دعواسنده صادقلردن ایسك (قال رب انصرنی علی القوم المفسدین) لوط علیه السلام دیدیکه یارب
انزال عذابله اشبو قوم اوزره بکا نصرت ایتکه انلر ابتداء فاحشه ایله وکندیلردنصکره کلنلره انی
تسنینله مفسدلردر (ولما جاءت رسلنا ابراهیم بالبشری) وقتاکه رسوللریمز ملائکه ابراهیمه
اسحاق ویعقوب بشارتیله کلدیلر (قالوا انا مهلکوا اهل هذه القریة ان اهلها کانوا ظالمین)
اول ملائکه دیدیلرکه اشبو قریهٔ سدوم اهلنی اهلاك ایدرز زیرا که کفر ومعاصیلرینه اصرار
وتمادیلری ایچون ظالم اولدیلر (قال ان فیها لوطا) ابراهیم علیه السلام لوط علیه السلام شاننده

كذب وسحر وسائر فساد ايله نفسلرينه ظلم ايدنلر فلاح بولوب حسن عاقبته نائل اولمزلر (وقال فرعون يا ايها الملاء ماعلمت
لكم من آله غيرى فاوقدلى ياهامان على الطين فاجعل لى صرحاً لعلى اطلع الى آله موسى وانى لاظنه من الكاذبين) فرعون
اشراف قومنه ديديكه بندن غيرى آلهكز اولديغنى بيلمم موسى به ٢٢٠ اطاعت ايتمك ياهامان آتش ياقوب

چامورى طوغله ياپ وبڭا
ايچون بر يوكسك كوشك
بنا ايله كه موسى نك آلهنه
مطلع اولهيم بن آنى كاذبلردن
ظن ايده يورم * ديىلديكه
اول كوشكه كرچيجى
وطوغله جى واتباعندن ماعدا
اللى بيك عمله ايشلردى
تمام اولدقده فرعون آكا
چيقوب سمايه بر اوق
آتدى اول اوق قانله
بولاشق كلدكده موسى نك
آلهنى حاشا كه قتل ايتدم
ديو سويندى جبريل
عليه السلام امرالهيله اول
كوشكه بر كره قناديله
اوروب اوچ پارچه اولدى
بر قطعه سى عسكرى
اوزرينه دوشوب نيجه بيك
قبطيلرى وجمله اول كوشكه
خدمت ايدن عمله لرى
هلاك ايلدى وبر پارچه سى
دريايه وبر پارچه سى
مغربه دوشدى (واستكبر
هو وجنوده فى الارض
بغير الحق وظنوا انهم الينا
لا يرجعون) فرعون
وجنودى ارض مصرده
ناحق كبر ايدوب كندو.
لرينى موتله بزه رجوع
ايتمز ظن ايتديلر (فاخذناه وجنوده فنبذناهم فى اليم فانظر كيف كان عاقبة الظالمين) فرعون وعسكرينى (حالبوكه)
اخذ ايدوب دريايه براقدق يا محمد نظر ايله كه ظالملرك عاقبتى نيجه اولدى (وجعلناهم ائمة يدعون الى النار ويوم القيمة
لا ينصرون) بز آنلرى دنياده ضلالت رؤساسى قيلدقكه جهلايى كفر ومعصيتله نار ايجاب ايدر اعماله دعوت ايده وقيامتده

مجادل اولديغى حالده ملائكه يه ديديكه لوط آنلركله اول قريه ده حالبوكه اول آنلرك ظلمندن
برى در (قالوا نحن اعلم بمن فيها لننجينه واهله الا امرأته كانت من الغابرين) ملائكه ديديلركه
بز اول قريه ده اولنلرك مصلحين ومفسدينه اعلمز لوط واهلنى آنلره ايريشور عذابدن انجا
ايدرز الا امرأه سى عذابده ويا قريه ده باقيلردن اولور (ولما ان جاءت رسلنا لوطاً سيئ بهم
وضاق بهم ذرعا) وقتاكه رسوللريمز ملائكه لوط عليه السلامه كلديلر لوط عليه السلام آنلرك
كلديكنه زياده مغموم اولدى وطاقت كتورلمين شيئ تحملندن ذراعى قصير اولدى زيراكه
اول آنلرك ملائكه ايديكنى بيلمديكندن قومى آنلره فاحشه ايله تعرض ايتملرى خوفك ايتدى
(وقالوا لا تخف ولا تحزن انا منجوك واهلك الا امرأتك كانت من الغابرين) ملائكه لوطك آنلر
اجليچون ضجر والمن كوربجك ديديلركه قومك بزه تمكنلرينه خوف وحزن چكمه بز سنى
واهلنى هلاكدن قورتاررز الا امرأه كى دكل اول هالكيندن اولور (انا منزلون على اهل
هذه القرية رجزا من السماء بما كانوا يفسقون) اشبو قريه نك اهلى اوزره الله تعالى يه عصيانلرى
سببيله سمادن عذاب يعنى حجاره انزال ايدرز (ولقد تركنا منها آية بينة لقوم يعقلون) قوم لوط
قراسندن بر علامت ظاهره ترك ايلدك كه اول خراب اولان منزللرينك آثاريدر ويا سمادن نازل
اولان حجاره دن بقيه دركه بوامتك اوائلى انى كورديلر ويا وجه ارض اوزره ماء اسود ظهوريدر
شول قوم ايچونكه عقللرين استبصار واعتبارده استعمال ايدرلر (والى مدين اخاهم شعيبا فقال
ياقوم اعبدوا الله وارجوا اليوم الآخر ولا تعثوا فى الارض مفسدين) وبز مدين اهلنه نسبده
قرنداشلرى شعيبى رسول كوندردك اول آنلره ديديكه الله تعالى يى توحيد ايدك وشول آخرتده
ثوابى رجا ايديلور شيئى ايشليكز وكيل ووزنى نقصله يريوزنده فساد ايتميكزكه عذاب اولنميه سز
(فكذبوه فأخذتهم الرجفة فاصبحوا فى دارهم جاثمين) آنلر ايسه شعيب عليه السلامى تكذيب
ايتديلر اول سببدن آنلرى زلزلهٔ شديده ويا صيحهٔ جبريل عليه السلام اخذ ايدوب دارلرنده
وبلدهلرنده دزلرى اوزره چوكمش اولدقلرى حالده ميتين اولديلر (وعادا وثمود) بز عاد وثمود
قوملرينى دخى هلاك ايتدك (وقد تبين لكم من مساكنهم) حالبوكه يا كفار مكه آنلره عذاب
نزولى مسكنلرى جهتندن سزه ظاهر اولدى نتهكه اسفاركزده اكا نظر ايده سز (وزين لهم
الشيطان اعمالهم) وشيطان آنلره كفر ومعاصيدن اعمال سيئه لرينى تزيين ايتدى (فصدهم عن
السبيل) واول آنلرى شول رسوللرينك تبيين ايتديكى طريق سويدن صرف ايتدى (وكانوا
مستبصرين) حالبوكه آنلر بصيرت وعقل صاحبلرى اولوب نظر وافكاره متمكن ايديلر لكن
انى استعمال ايتميوب هلاك اولديلر ويا خود رسوللرك اخباريله كنديلره عذاب لحوقى متبين اولمشيكن
كنديلرك رأيلرينه عجبله رسوللره لج ايدوب حتى كه هلاك اولديلر (وقارون وفرعون وهامان ولقد
جاءهم موسى بالبينات فاستكبروا فى الارض وما كانوا سابقين) وقارون وفرعون وهامانى دخى هلاك ايتدك

آنلره عذابدن خلاصه ياردم ايدر بولنمز (واتبعناهم فى هذه الدنيا لعنة ويوم القيمة هم من المقبوحين) بز آنلره بو دنياده ملائكه
ومؤمنلردن لعنتى اتباع ايتدك قيامتده قبيح الوجه معذبلردن اولورلر (ولقد آتينا موسى الكتاب من بعد ما اهلكنا القرون
الاولى بصائر للناس وهدى ورحمة لعلهم ٢٢١ يتذكرون) نوح وهود وصالح ولوط عليهم السلام قوملرينى
هلاكدن صكره موسى يه
توريتى ويردك شايدكه بنى
اسرائيل آنى تذكر وآكا
اتباعله ديدهٔ بصيرتلرى
كشاده وانكله عمل ايدوب
هدايت ورحمت بوله لر (وما
كنت بجانب الغربى اذ قضينا
الى موسى الامر وما كنت
من الشاهدين) يا محمد بز
موسى يه طورده امرى وحى
وتعريف ايتديكمزده سن
طورده حاضر دكل ايدك
(ولكنا انشأنا قروناً
فتطاول عليهم العمر وما كنت
ثاوياً فى اهل مدين تتلوا
عليهم آياتنا ولكنا كنا
مرسلين) لكن بز
موسى دن صكره مختلف
قوملر خلق ايتدك آنلرك
مدتلرى اوزامغله آنلردن
طوغرى خبر اوليوب
وعلم دخى مندرس اولمغله
آنلرك خبرلرينى بز مجددا
سكا كوندردك عقلا
بيلوركه الله تعالى نك
وحيندن غيرى بونلرى
كيمسه خبر ويرمز وسن
مدين اهلى شعيب يانده
مقيم دكل ايدك كه موسى
وشعيب قصه سنى اهل
مكه يه ذكر ايده سن لكن بز سنى پيغمبر كوندردك وبو خبرلرى مبين سكا قرآنى انزال ايتدك كه سن اول خبرلرى اهل مكه يه
تلاوت ايده سن (وما كنت بجانب الطور اذ نادينا ولكن رحمة من ربك لتنذر قوماً ما اتيهم من نذير من قبلك لعلهم يتذكرون)
بز موسى يه ندا ايدوب توريتى ويرديكمزده سن طور طرفنده دكل ايدك ولكن ربك جل شانه دن رحمت جهتيله آنى سكا

حالبوكه موسى آنلره واضحه ايله كلدكده آنلر ارض مصرده استكبار ايتديلر بزم عذابمز آنلره ايريشوب
اندن قورتلمديلر (فكلا اخذنا بذنبه) اشبو مذكوريندن هر برين كندى ذنبيله مؤاخذه ايتدك (فمنهم
من ارسلنا عليه حاصبا) آنلرك بعضى اوزره شول ريحى ارسال ايتدك كه اول حصباء صغار كتورديكه
آنلر قوم لوطدر (ومنهم من اخذته الصيحة) وآنلرك بعضنى صيحه اخذ ايتدى اهل مدين وثمود كبى
(ومنهم من خسفنا به الارض) وآنلرك بعضنى يره چكوردك قارون واصحابى كبى (ومنهم من اغرقنا)
وآنلرك بعضنى غرق ايتدك قوم نوح وقوم فرعون كبى (وما كان الله ليظلمهم ولكن كانوا انفسهم يظلمون)
الله تعالى آنلره ظلم ايدر اولمدى * زيراكه عادتى دكلدركه هيچ كيمسه يه جرمسز عقاب ايده لكن آنلر
نفسلرينى عذابه تعرضلرله ظلمى نفسلرينه ايتديلر (مثل الذين اتخذوا من دون الله اولياء كمثل العنكبوت
اتخذت بيتا وان اوهن البيوت لبيت العنكبوت لو كانوا يعلمون) شول كمسه لركه الله تعالينك غيرى يى
اولياء اتخاذ ايتديلر آنلره اعتماد واتكال ايدوب نصر ونفعلرين رجا ايدر اولدقلرى حالده آنلرك مثلى
شول اورمجك مثليدركه بربيت اتخاذ ايده كيم انى كندويه مأوى ايدينه حالبوكه آنك بيتى غايتده ضعف
ووهنده در اكر بيلورسكز زيراكه اول حر وبردده وقايه اولمز كذلك مشركينه اصناملرى بر
شيئى مالك اولمزنه عابدلرينه عبادتلريچون نفعلرينه ايرر ونه آنلره مخالفتلريچون ضررلرندن
قورقيلور (ان الله يعلم ما يدعون من دونه من شيئ) يا محمد كفره يه ديكل كه الله تعالى اندن
غيرى هرنه شيئه كه عبادت ايدرسز اول انى بيلور آنك اوزره جزاكزى قيلور (وهو العزيز
الحكيم) اول شيئ اوزره عزيز وقاهردر وحكيمدر هر فعلنده حكمت وتدبير ايدر (وتلك الامثال
نضربها للناس) اشبو مثل ونظائرينى ناسه تبيين ايدرزكه افهاملرندن بعيد اولان شيئى اكا
تقريب اوله (وما يعقلها الا العالمون) اول امثالك حسن وقبحنى بيلمز الا علماء بالله بيلوركه
اشيايى لايق اولديغى وجه اوزره تدبر ايدرلر (خلق الله السموات والارض بالحق) الله تعالى
سموات وارضى غرض صحيح ايچون خلق ايتدى تاكه اول عبادته مساكن وكنديتك
وحدانيتنه وعظم قدرتنه دلائل اوله (ان فى ذلك لآية للمؤمنين) اشبونده مؤمنلره عبرت
واردر * زيراكه انكله نفعلنور آنلردر (اتل ما اوحى اليك من الكتاب) قرآندن سكا
وحى اولنانى تلاوت ايت تاكه قرآنيله الله تعالى يه تقرب والفاظنى تحفظ ومعانيسنى استكشاف
ايده سن زيراكه قارئ متأمله تكرارله كاهى منكشف اولور واول كرهده منكشف اولمشدى
(واقم الصلاة) صلاة مفروضه يى مواقيتنده تمام اركانيله ادا ايت (ان الصلاة تنهى عن الفحشاء
والمنكر) زيراكه صلاة خشوع وتقوا ايله ادا اولنور توبهٔ نصوحدن صكره صاحبنى فحشاء
ومنكردن نهى ايدر صلاة وغيرى يه اشتغالى حالنده معاصيدن انتهايه سبب اولمسيله شول
حيثيتدنكه صلاة اكا الله تعالى يى تذكير ايدروآندن نفسنه خشيت ايرر * روايت اولنديكه
انصاردن برفتى صلوات خمسى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايله قيلوردى ومع ذلك فواحشدن

تعلیم ایتدك تاكه انكله اهل مكه یی اخافه ایده سین زیرا سندن مقدم آنلره نذیر كلامشیدی سنكله عیسی بیننه بشیوز اللی سنه
واقع اولوب ایام فترت ایدی وموسی وعیسی علیهما السلامك رسالتلری بنی اسرائیله واول حوالی یه مخصوص ایدی شمدی
بونلری ایشیدوب شاید متعظ اوله لر (ولولا ان تصیبهم مصیبة ﴿ ٢٢٢ ﴾ بما قدمت ایدیهم فیقولوا ربنا لولا
ارسلت الینا رسولاً فنتبع
آیاتك ونكون من المؤمنین)
بدلرنده اولان شرك وظلم
ومعصیتلری تقدیم اولندیغی
سببیله عقوبت وعذابه
اصابتلرنده دیه جكلر ایدیكه
یاربنا اكر سن بزه رسول
كونده ربدك بز سنك
آیتلریكه تبعیت و تصدیق ایله
مؤمنلردن اولوردق بو
كلامی حجت وبهانه ایتمسونلر
دیوسنی پیغمبر كوندردك كه
عذر وبهانه لری قطع اوله
(فلما جاءهم الحق من عندنا
قالوا لولا اوتی مثل
مااوتی موسی اولم یكفروا
بما اوتی موسی من قبل
قالوا سحران تظاهر
وقالوا انا بكل كافرون)
وقتاكه بزم عندمزدن
محمد علیه السلام حق
وقرآنله انلره كلدكده
انلر دیدیلركه نولیدی
موسایه كلدیكی مثللو محمده
دخی عصا وید بیضا كبی
معجزه لر ویریلیدی الله
تعالی بیورركه آیا بونلرك
جنسی اولان قبط مشركلری
مقدم موسایه ویریلان
معجزه لره كافر اولمدیلر میدی
وبوموسی وهرون بربرلرینه معاونتله ساحرلردر دیدیلردی وانلرك كلیسنه وكتابلرینه منكر وكافرلرز دیدیلر (سكا)
(قل فاتوا بكتاب من عند الله هو اهدی منهما اتبعه ان كنتم صادقین) انلره دیكه اكر سز صادقلر ایسه كز موسایه
وبكا انزال اولنان كتابلردن زیاده یول كوستریجی بر كتاب كتورك كه بن دخی اكا تابع اوله یم (فان لم یستجیبوا لك فاعلم انما

برشی ترك ایتمزدی ایشلردی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه انك حالی وصف اولیجق دیدیكه انك صلاتی
انی فواحشدن نهی ایدیسردر فی الحقیقه چوق زمان یچمه دی توبه ایدوب حالی حسن اولدی
(ولذكر الله اكبر) الله تعالینك ذكری طاعاتك افضلیدر « قال النبی صلی الله علیه وسلم الا أنبئكم
بخیر اعمالكم وازكاها عند ملیككم وارفعها فی درجاتكم وخیر من اعطاء الذهب والفوارق وان
تلقوا عدوكم فتضربوا اعناقهم ویضربوا اعناقكم قالوا وماذاك یارسول الله قال ذكر الله » پیغمبریمز
صلی الله علیه وسلم ایدر آگاه اولك كه سزه خبر ویره یم آنیكه اول اعمالكزك افضلی وازكاسیدر
ودرجاتكزده اول ارفعیدر والتون وكموش تصدقندن وعدویه ملاقی اولوب سز انلرك وانلرك
سزك بوینن اورمسندن خیرلیدر دیدیلركه یارسول الله اول نوصفلو عملدر دیدیكه ذكر اللهدر « روی
ان اعرابیا قال یارسول الله ای الاعمال افضل قال ان تفارق الدنیا ولسانك رطب من ذكر الله » روایت
اولندیكه براعرابی دیدیكه یارسول الله اعمالك قنغیسی افضلدر دیدیكه دنیادن مفارقتك لسانی ذكر
اللهدن رطب اولدیغی حالده اولمقدر « قال النبی علیه السلام لا یقعد قوم یذكرون الله الا حفهم الملائكة
وغشیتهم الرحمة ونزلت علیهم السكینة وذكرهم الله فیمن عنده » پیغمبریمز علیه السلام ایدر برقوم مكه
برمجلسه اوتوروب ذكر ایده لر ملائكه ورحمت انلری آلور واوزرلرینه سكینه اینر والله تعالی انلری
ملائكهٔ مقربینه ذكر ایدر وبعضیلر آیتك معناسنده دیدیلركه الله تعالینك سزی ذكری سزك انی ذكر
ایتمسندن افضلدر ویاخود ذكر الله اكبردركه انكله عفو اولنمدق معصیت قالمیه (والله یعلم ماتصنعون)
الله تعالی خیر وطاعتدن صنیعكزی بیلور مقابله سنده سزه احسن جزاء ویرر (ولا تجادلوا
اهل الكتاب الا بالتی هی احسن) اهل كتابله مجادله ومخاصمه ایتمكز الا شول خصلتله كیم اول
احسندر خشونته لینتی وغضبه كظمی ومشاغبه یه نصحی مقابل ایتمك كبی * دینلدیكه اشبو
حكم آیت سیفله منسوخدر زیراكه اندن اشد مجادله اولمز ودینلدیكه انكله مراد اهل كتابك
معاهده لریدر (الا الذین ظلموا منهم) الا انلردن ظلم ایدنلره خصلت احسنله جدال ایتمكز بلكه
غلظت ایدك یعنی انلر جزیه ویرمكدن امتناع وحربه عزیمت ایدرلرسه انلرله جدالی سیفله ایدك
تاكه اسلامه كله لر ویا جزیه ویره لر (وقولوا آمنا بالذی انزل الینا وانزل الیكم والهنا والهكم
(واحد ونحن له مسلمون) قچان جزیه یی قبول ایدن اهل كتابك بری كتابلرنده اولان
اشیادن برشیئی خبر ویررلرسه انلری نه تصدیق ونه تكذیب ایدك بلكه دییكز كیم الله
تعالیدن كلان كتابلرك جمیعنه ایمان كتوردك اول كرك بزه وكرك سزه نازل اولمشدر
پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم دیمشدركه اهل كتابی سز نه تصدیق ونه تكذیب ایدك بلكه
دییكزكه الله تعالی یه وكتابلرینه ورسوللرینه ایمان كتوردك اكر دیدكلری باطل ایسه تصدیق
ایتمش اولمزسز واكر حق ایسه تكذیب دخی ایتمش اولمزسز ودخی دییكزكه بزم الهمز
وسزك الهكز واحددر بز اكا مطیعلرز (وكذلك انزلنا الیك الكتاب) اشبو كتاب دخی

یتبعون اهواءهم ومن اضل ممن اتبع هویه بغیر هدی من الله ان الله لایهدی القوم الظالمین) اكر دعوتكه اجابت ایتمزلر
ایسه وكتاب كتورمزلر ایسه بیلكه كفرلرنده هوالرینه اتباع ایتمشلردر ضلالتده آندن زیاده كیم اولوركه اول كیمسه الله
تعالیدن هدایتسز هواسنه تابع اوله ﴿ ٢٢٣ ﴾ تحقیق الله عظیم الشان قوم ظالمینه هدایت ایتمز (ولقد وصلنا لهم القول
لعلهم یتذكرون) بز قرآن
آیتلرینی مواعظ و مواعد
وقصص كلاملریله متصل
كوندردككه شاید تذكر ایله
عبرت آلوب ایمانه كله لر
(الذین آتیناهم الكتاب من
قبله هم به یؤمنون) قرآندن
مقدم كتاب ویردكلریمز قرآنه
ایمان ایدرلر * دینلدیكه
بو آیت كریمه اهل كتابدن
نصاری مؤمنلری حقنده
نازل اولمشدركه قرق
كیمسه حبشه و شامدن
ایمان ایدوب كلدیلر ایدی
(و اذا یتلی علیهم قالوا
آمنا به انه الحق من ربنا
انا كنا من قبله مسلمین)
آنلره قرآن تلاوت
اولندقده دیدیلركه بز اكا
ایمان ایتدك وربمز جل
شانه طرفندن منزل حق
ایدوكنی تصدیق ایتدك
نزولندن مقدم كتب
متقدمه ده ذكرینی بولوب
خالص مسلملردن ایدك
(اولئك یؤتون اجرهم
مرتین بما صبروا و یدرؤن
بالحسنة السیئة ومما رزقناهم
ینفقون) انلره ایكی كتابه
ایمانلری و ایكی دینده
صبر وثباتلری ایچون ایكی كره اجر ویریلور وطاعتله معصیتی دفع ایدرلر و انلره ویردیكمز اموالدن خیره انفاق ایدرلر
(و اذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه وقالوا لنا اعمالنا ولكم اعمالكم سلام علیكم لانبتغی الجاهلین) قچان لغو كلام ایشتسه لر
اكراه ایدوب یوز چوررلر اول لغو ایدنلره دیرلركه بزم عمللریمز بزم و سزك عمللریكز سزك اولسون اولدیغكز حالده

سكا قرآنی انزال ایتدك كه اول سائر كتب سماوی یی مصدقدر (فالذین آتیناهم الكتاب یؤمنون به)
شولكه بز انلره كتاب ویردك اكا ایمان كتوررلر عبدالله بن سلام واصحابی كبی ویا اهل كتابدن
پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم عهدنی تقدم ایدنلر كبی (ومن هؤلاء من یؤمن به) عرب ویا اهل
مكه دن ویا پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم عهدنده اولان اهل كتابدن بعضی واردركه اكا ایمان كتوررر
(وما یجحد بآیاتنا الا الكافرون) بزم آیتلریمز ظاهر اوزرینه حجت قائم ایكن انی انكار ایتمز مكر
انلركه كفره توغل ایدرلر كعب بن الاشرف واصحابی كبی زیرا كفره جزملری انك صدقنی افاده ایدر
شیئی تأملدن منع ایدر * زیراكه اول پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه اضافتله معجزه در (وما كنت تتلو
من قبله من كتاب) یامحمد سكا اشبو قرآن نزولندن اول كتب منزله دن هیچ بر كتاب اوقومش دكل
ایدك (ولا تخطه بیمینك) ودخی یمینكله كتابت ایدر اولمدك * ایمدی اشبو قرآنكه انواع علوم
شریفه یی جامعدر شول قراءت وتعلمله معروف اولمیان امی یه ظهوری خارق عاده در (اذاً لارتاب
المبطلون) اكر سن قراءت ویا كتابت ایدر اولسیدك مشركون ارتیاب ایدوب دیرلردیكه اول
انی تعلم ایتمش ویا كتب اقدمیندن التقاط ایتمشدر ویاخود یهود ارتیاب ایدوب دیرلردیكه انك
نعتنی توراتده امی بولوب قراءت وكتابت ایتمز بولمشز بو ایسه اول نعتله منعوت دكلدر (بل هو
آیات بینات) الا اعجازدر شول كسه لر صدورنده كه انی عالم وحافظ اولدیلر * ایمدی قرآنك
معجز ومحفوظ اولمسی انك خصائصندندر * زیراكه امم سابقه كتابلرینی نظرله اوقورلردی
قچان اطباق ایتسه لر انبیالرندن غیریسی اندن برشیئ بیلور اولمزدی (وما یجحد بآیاتنا
الا الظالمون) بزم آیات واضحه مزی انكار ایتمز الا انلركه اول آیاتمزك دلائل اعجازی وضوحندن
صكره مكابره ایله ظلمه توغل ایتدیلر (وقالوا لولا انزل علیه آیات من ربه) مشركلر
دیدیلركه نولیدی محمده ربندن انك نبوتنه دلالت ایدر برعلامت نازل اولسیدی ناقهٔ صالح
وعصای موسی ومائدهٔ عیسی كبی (قل انما الآیات عند الله) انلره دیكل كه آیاتك نزولی الله
تعالینك قدرتنه متعلقدر دیلدیكی وقتده دیلدیكی كیفیت اوزره انزال ایدر بوخصه بنم یدمده
دكلدركه اقتراح ایتدیككز شیئی سزه كتورم (وانما انا نذیر مبین) بلكه بن تكلیف اولنمشنكه
انذار ایدم ودلائل واضحه ایله انی اظهار ایدم (أولم یكفهم انا انزلنا علیك الكتاب یتلی
علیهم) انلره كفایت ایتمدیمیكه بز سكا قرآن انزال ایتدك كه اول انلره علی الدوام تلاوت
اولنورسنی تصدیق وحجتنی اثبات ایدر واول اعظم آیاتدر سائرندن اول غنا ویرر وسائر
آیات مضمحل اولسه اكا زوال ایرمز قالور (ان فی ذلك لرحمةً وذكری لقوم
یؤمنون) اشبو قرآنده اكا ایمان كتورن قومه نعمت عظیمه وتذكره واردر * روایت
اولندیكه مسلمیندن بر طائفه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه بر صحیفه كتوردیلركه انده
یهودك بعض اقوالی یازلمشدی پیغمبریمز علیه السلام دیدیكه برقومه ضلالت یتركه پیغمبرلری

سزه سلام اولسون بز جاهلار صحبتنی طلب ایتمیز ﴿انك لاتهدی من احببت ولكن الله يهدی من يشاء وهو اعلم بالمهتدين﴾
یامحمد سن دوستك اولان کیمسه‌یی ایمانه هدایته قادر دکل‌سن لکن الله تعالی دیلدیکنی ایمانه هدایت ایدر حکم ازلیسنده
هدایت وایمانه مستعد اولانی الله تعالی بیلور * بو آیت کریمه‌نك ۲۲٤ سبب نزولی ابو طالبدرکه حضرت
رسالتپناه افندمز علیه السلامك عمی اولمغله ایمانه کلمسنه غایت حریص ایدی وفاته قریب پیغمبر علیه السلام یانته واروب یاعم بکا کلمهٔ « لااله‌الاالله » ویرکه سنك ایچون درکاه حقه حجت کوترهیم دیدی ابوطالب دیدیکه ای برادر زاده‌م بیلورمکه طوغریسین و طوغری سویلرسین اکر قریشك اشرافی موتدن قورقوسندن بوکلمه‌یی سویلمش دیو بنی تعییب ایتمسه‌لرسنی مسرور ایدردم ﴿ وقالوا ان نتبع الهدی معك نتخطف من ارضنا اولم نمكن لهم حرماً آمناً يجبی اليه ثمرات كل شیء رزقاً من لدنا ولكن اكثرهم لايعلمون﴾ کفاردن خوفله اسلامه کلمینلر پیغمبر علیه السلامه دیدیلرکه اکر بز سنکله اولوب طریق هدایته اتباع واسلامه کلسك عرب بزی یرلریمزدن چیقاررلر حق تعالی انلری توبیخ جهتیله بیوررکه آیا بز انلر ایچون امین حرم شریفی مکان ایتمدکمی‌که
هرنوع میوه‌لردن اکا جاب اولنور انلر مشرکلر ایکن بزم عندمزدن بویله رزقلنورلر وامین ومطمئن ﴿ رزقن ﴾
اولورلر « اکر حرمت نیته حرمت توحیدی ضم ایتسه‌لر نیجه خوف اوله‌بیلور » لکن آنلرك اکثری بونقطه‌یی تفکر
ایدوب بیلمزلر * مرویدرکه حارث ابن عثمان ابن نوفل جناب نبوتمآب علیه السلامه دیدیکه یامحمد بیلورمکه کلامك حقدر

کتورديکندن اعراض ايدوب غيرك کتورديکنه اقبال ايده‌لر ﴿قل كفی بالله بينی وبينكم شهيدا﴾
دیکل‌که بنمله سزك بینکزده الله تعالی شاهدیترکه اول بنی معجزاتله تصدیق ایتدی ویاخود بنمله ارسال
ایتدیکی شیئی سزه تبلیغمه وسزك تعنتکزه وبنی تکذیبکزه اول شاهدیتر ﴿يعلم ما فی السموات والارض﴾
سموات وارضده اولان جمیع اشیایی بیلور اویله اولسه بنم حالمدن وسزك حالکزدن اکا برشیء
خفی اولمز ﴿والذين امنوا بالباطل وكفروا بالله اولئك هم الخاسرون﴾ شونلرکه الله تعالیدن غیری
معبودلرینه ایمان کتوروب الله تعالی‌یه کافر اولدیلر انلر صفقه‌لرنده زیان ایتمشلردر شول حیثیتدنکه
ایمانی کفره دکشدیلر ﴿ويستعجلونك بالعذاب ولولا اجل مسمی لجاءهم العذاب وليأتينهم بغتة وهم
لايشعرون﴾ مشرکون سندن عذابی استعجال ایدرلر اکر عذابلرینه لوح محفوظده وقت معین
اولمسه‌که اول موت ویایوم قیامتدر انلره عذاب تأخیر نسز عاجلا کلوردی * ایمدی عذابلرینه تعیین
اولنان وقت ایرکنده اول انلره فجأة کلور حالبوکه انك کلدیکنه انلرك شعوری اولمز ﴿يستعجلونك
بالعذاب وان جهنم لمحيطة بالكافرين﴾ انلر سندن عذاب نزولنی استعجال ایدرلر حالبوکه کافرلری جهنم
محیطه‌در نچانکه انلر عذابك وقتی ایرر ویاخود الآن انلر جهنم احاطه ایتمش کبیدر انك اسبابی
اولان کفر ومعاصی احاطه ایتدیکیچون ﴿يوم يغشيهم العذاب من فوقهم ومن تحت ارجلهم ويقول
ذوقوا ما كنتم تعملون﴾ اول جهنم احاطه ایدر الله تعالی ویاانك امریله ملائکه انلره دیرکه اعمال
سیئه‌کزك عقوبتنی ذوق ایدك ﴿ ياعبادی الذين آمنوا ان ارضی واسعة فاياي فاعبدون ﴾ یابنم
مؤمن قوللرم نچان بربلده‌ده سزه عبادت آسان اولمسه بنم ارضم واسعه‌در اول سزه آسان
اولان موضعه هجرت ایدوب هرقنده اولورسکز بکا عبادت ایدك * دینلدیکه اشبو آیت مکه‌ده
مقیم ضعفاء مسلمین شاننده نازل اولوبدر یعنی اکر مکه‌ده ایمانکزی اظهاردن ضیقده ایسه‌کز
اندن مدینه‌یه کیدك‌که اول ارض واسعة آمنه‌در * دینلدیکه نچان برارضده معاصی ایشلنسه
اندن کیدك‌که بنم ارضم واسعه‌در پس بواجلدن هرکمسنه‌که معاصی ایشلنور بلده‌ده اولوب
تغییرینه قادر اولمیه اکا واجب اولورکه اندن هجرت ایده بریره‌که انده عبادت آسان اولور
﴿كل نفس ذائقة الموت ثم الينا ترجعون﴾ هرنفس موتی ذائقه‌در بعده بزه رجوع ایدرسز *
ایمدی اولکه عاقبتی بواوله لایق اولورکه انکچون استعدادده اجتهاد ایده ﴿والذين آمنوا
وعملوا الصالحات لنبوئنهم من الجنة غرفا تجری من تحتها الانهار خالدين فيها﴾ شونلرکه
ایمان واعمال صالحه‌یی جمع ایده بز انلری جنتده غرفه‌لره انزال ایدرز انك التندن
نهرلر جریان ایدر انلر انده دائم اولدقلری حالده ﴿ نعم اجر العاملين ﴾ اعمال صالحه اهلنك
ثوابی نه‌کوکچك اولور ﴿ الذين صبروا ﴾ انلرکه دینلرین صیانت ایچون شدائد ومفارقت
اوطانه صبر ایدرلر ﴿ وعلی ربهم يتوكلون ﴾ ورزقلری امرنده وغیریده رب تعالی‌یه توکل
ایدرلر ﴿وكأين من دابة لاتحمل رزقها الله يرزقها واياكم﴾ دوابك کثیری ضعیف اولدیغیچون

وسویلدیکك حیاتمزده سبب دولتمز ووفاتمزده وسیلهٔ سعادتمزدر لکن سکا متابعت تمام عربه مخالفت اولمغله اکرسکا متابعت
ایدرسك بزی حرم شریف زمیندن اخراج ایدرلر بزم قلت انصارمز سببیله آنلره مقاومته قدرتمز یوقدر دیمکله بو آیت
کریمه نازل اولدی ﴿ وكم اهلكنا من ۲۲٥ قرية بطرت معيشتها فتلك مساكنهم لم تسكن من بعدهم الا قليلاً
وكنا نحن الوارثين﴾ چوق قریه اهلیکه حاللرنده امنیت و معیشتلرنده وفرت وار ایکن اهل مکه کبی کفران نعمت ایله شرك وطغیان ایتدکلرندن بز آنلری هلاك ایتدك آنلردن صکره مسکنلری خالی اولوب کیمسه ساکن اولمز مکر یولجیلردن آز کیمسه اوغره‌یه‌لر واول مسکنلره بز وارث اولدق یعنی اول اهالی فنا بولدی بز دائم وباقی‌یز ﴿ وما كان ربك مهلك القری حتی يبعث فی امها رسولاً يتلوا عليهم آياتنا وما كنا مهلكی القری الا واهلها ظالمون ﴾ ربك جل شانه قرا اهلی کافرلری هلاك ایدیجی اولمدی تاکه انلرك عظیم شهرلرینه پیغمبرلر کوندروب ایمانه کلمزلر ایسه انلره عذاب نازل اوله‌جغنی بیان و اولبابده ابراز حجت و برهان ایتدکدن صکره اوله وبز قریه‌لری خراب ایدر اولمدق الا انلرك اهالیسی تکذیب پیغمبران ایله
ظالملردن اولدیلر ﴿ وما اوتيتم من شیء فمتاع الحيوة الدنيا و زينتها وما عندالله خير و ابقی افلا تعقلون ﴾ اسباب
دنیادن سزه ویریلان شی حیات دنیانك متاع وزینتیدرکه آنکله کچنور وافتخار ایدرسز آخرتده عندالله ویریلان نعمت
ایدی آندن خیرلو وباقیدر آیا آنی تعقل وفهم ایتمزمیسکز ﴿ افمن وعدناه وعداً حسناً فهو لاقيه كمن متعناه متاع الحيوة

رزقن کتورمکه طاقت کتورمز ویاادخار ایتمز صباح واخشامده یاننده رزق اولمز بویله ایکن اول
دوابه ضعف وتوکللریله وسزه قوت کسبه اجتهادکزله جمله‌یه رزق ویرن الله تعالیدر * زیراکه کلنك
رزقی اسبابله‌در واکا مسبب یالکز الله تعالیدر * ایمدی هجرتله معاشکز اوزره خوف ایتمکز
وقتاکه صحابه هجرتله امر اولندیلر انلرك بعضیلری دیدیلرکه نیجه قدوم ایدرز بربلده‌یه‌که بزم انده
معیشتمز یوقدر اول سببدن بو آیت نازل اولدی ﴿وهو السميع العليم﴾ اول الله تعالی اقوالکزی
ایشیدر وصدورکزده اضمار ایتدیککزی بیلور ﴿ولئن سألتهم من خلق السموات والارض وسخر
الشمس والقمر ليقولن الله فأنی يؤفكون﴾ اکرسن اهل مکه‌یه سؤال ایتسك‌که سموات وارضی کیم
خلق ایتدی وشمس وقمری کیم تسخیر ایتدی دیه‌لرکه الله تعالی * ایمدی بواعترافلرندنصکره انك توحید
وطاعتندن نیجه اعراض ایدرلر ﴿الله يبسط الرزق لمن يشاء من عباده ويقدر له﴾ الله تعالی عبادندن
دیلدیکی کمسه‌یه رزقی کاهی توسیع وکاهی تضییق ایدر ﴿ان الله بكل شیء عليم﴾ الله تعالی هرشیئی
علیمدر مصالح ومفاسدلرین بیلور ﴿ولئن سألتهم من نزل من السماء ماء فأحيا به الارض من بعد موتها
ليقولن الله﴾ اکرسن انلره سؤال ایتسك‌که سمادن مائی کیم انزال ایدوب انکله ارضی موتندنصکره
احیاء ایتدی دیه‌لرکه الله تعالی ﴿قل الحمد لله﴾ اشبو اشیانك فاعلی الله تعالی ایدیکنه اقرارلرینه
واوزرلرینه حجت لزومنه الحمدلله دیکل ﴿بل اكثرهم لايعقلون﴾ بلکه انلرك اکثری دیدکلرین فهم
ایتمزلر * زیراکه بواشیانك خالقی الله تعالی ایدیکنه اقرار ایدرلر ایکن وحدانیتن انکار ایدرلر
یاخود انلرك مقاله‌لری عندنده سنك تحمیدکله مراد نه‌ایدیکنی بیلمزلر ﴿وما هذه الحياة الدنيا الا لهو
ولعب﴾ اشبو حیات دنیا دکل الا لهو ولعبدر * زیراکه اول اهلندن سرعت زوالی وانلرك
موتله اندن ذهاب وارتحالی صبیانك لعبلرینه بکزرکه برساعت اکا اشتغاللرندن صکره
متفرق اولوب کیدرلر ﴿وان الدار الآخرة لهی الحيوان لو كانوا يعلمون﴾ ودار آخرت ایسه
دار حیات حقیقیه‌در زیراکه انده موت طریانی ممتنعدر اکر انی بیلورلرسه انك اوزره ایثار
ایتمزلر شول دنیایی‌که اصلی عدم حیاتدر وانده‌کی حیات ایسه عارضه وسریعة الزوالدر
﴿فاذا ركبوا فی الفلك دعوا الله مخلصين له الدين﴾ انلرکه برده دائما شرکله متصفلردر نچانکه
بحرده سفینه‌یه رکوب ایدوب غرق خوفن ایتسه‌لر دینده مخلصین صورتنده الله تعالی‌یه
یالواررلر * زیراکه اول ورطه‌دن انلری انك غیری انجایه قادر دکل ایدیکنی بیلورلر ﴿فلما
نجاهم الی البر اذا هم يشركون﴾ وقتاکه اول انلری بره ایصالله اول ورطه‌دن انجاء ایده
کوررسنکه شرکه عودت ایدرلر ﴿ليكفروا بما آتيناهم﴾ تاکه شرکلریله نعمت نجاته کافر
اوله‌لر ﴿ وليتمتعوا ﴾ وعبادت اصنام اوزره اجتماع وتوادله تعیش وتلذذ ایده‌لر ﴿ فسوف
يعلمون ﴾ انك عاقبتن اوزرلرینه عذاب نزولنده بایسه‌لردر ﴿أولم يروا انا جعلنا حرما امنا﴾
اهل مکه کورمدیلرمیکه بز انلرك بلده‌لرین لهب وتعدیدن مصون وکندیلرین قتل وسبیدن

الدنیاثم هو یوم القیمة من المحضرین) آیا اول کیمسه یه که بز جنتی وعد ایتدك ایدی البته اول آکا ملاقیدر اول حیات دنیا
متاعیله متاعلندردیکمز کیمسه کبیمیدرکه آخر الامر نعمت ومالی محنت وزوال واقبال وجاهی لابقا وانتقالدر بوندن صکره
اول قیامتده حساب یاعذاب ایچون احضار اولنانلردندر (و یوم ﴿ ٢٢٦ ﴾ ینادیهم فیاول این شرکائی الذین کنتم
تزعمون) یاد ایله شول کونیکه حق تعالی آنلری چاغروب دیه‌که قنی آنلرکه بکاآنلری شرکازعم ایدردیکز (قال الذین حق علیهم القول ربنا هؤلاء الذین اغوینا اغوینا هم کما غوینا تبرأنا الیك ماکانوا ایانا یعبدون) اوزرلرینه عذاب واجب اولان رؤسای ضلالت دیه‌لرکه بوتبعه مزضلالتی اختیار ایتمکله بز آنلری اضلال ایتدك آنلرده بزم کبی ضلالتده اولدیلر یاربنا شمدی بز سنك طرفنه کلوب آنلرك کفر و عنادلرندن بری وبیزار اولدق آنلرك عبادتلری بزه اولمیوب هوا وشهوتلرینه ایدی (وقیل ادعوا شرکاءکم فدعوهم فلم یستجیبوا لهم ورأوا العذاب لو انهم کانوا یهتدون) وآنلره دینیله‌که شرکاکزی چاغرك که سزی عذابدن خلاص ایده آنلر حیرتلرندن چاغره‌لر شرکالری مدد و نصرندن عجزلری اولدیغندن اجابت ایتمیه‌لر اولحالده وعد اولنان عذابی کوره‌لر اکر انلر راه حقده اولسه‌لردی عذابی کورمزلردی و یوم ینادیهم (واندە
فیقول ماذا اجبتم المرسلین) اولکونده الله تعالی کفاری چاغروب بیوره‌که بنم پیغمبرلرم سزی توحیده دعوت ایتدکده
نه وجهله جواب ویردیکز (فعمیت علیهم الانبیاء یومئذ فهم لایتساءلون) اولکونده آنلره اعتذار وخبرلر قپانوب

امن قیلدق (ویتخطف الناس من حولهم) حالبوکه انلرك حولنده‌کی ناس قتل وسبیله اختلاس اولنورلر (افبالباطل یؤمنون) اشبو نعمت مکشوفه‌دن صکره صنم ویاشیطانه ایمان کتوررلر (وبنعمت الله یکفرون) والله تعالینك نعمتی قرآن واسلام ومحمد صلی الله علیه وسلمه کافر اولورلر (ومن اظلم ممن افتری علی الله کذبا او کذب بالحق لما جاءه) شول کمسه‌دن اظلم وارمیدرکه الله تعالی‌یه اشرا کله کذب اختلاق ایده ویا اکا الله تعالیدن رسول وکتاب کلدیکنده تکذیب ایده (الیس فی جهنم مثوی للکافرین) اشبو کافرلر ایچون جهنمده مأوی یوقمیدرکه انلر بوجزایی ایتدیلر (والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا) شونلرکه بزم رضامز طلبنده اعادئ ظاهره وباطنه‌یه جهاد ایده بزانلره بزه سیر وجنابمزه وصول یوللرین هدایت ایدرز ویاخود انلره سبیل خیره هدا ایتمز واکا سلوکه توفیقمز آرتوررز وشونلرکه طلب علمه جهاد ایده‌لر بزانلره عمل طریقن هدایت ایدرز وشونلرکه علملری اولدیغی شیئده جهاد ایده‌لر بزانلری بیلمدکلری شیئه هدایت ایدرز دینلدیکه افضل جهاد نفسدرکه اول الله تعالینك رضاسنده هوایه مخالفتله بذل نفسدر وصدق مجاهده اولدرکه الله تعالی‌یه انقطاعدر هرشیئدنکه انك غیریدر * شیخ اکبر قدس سره فتوحاتنده ایدر مجاهده وریاضتدن صکره فتح امری لازمدر اندن مفارقت اولمز * زیراکه اعمال انی طلب ایدوب اکا نائل اولور لکن اول فتحك ظهوری نوقتده اولور دنیاده‌می ویا آخرتده‌می اول الله تعالینك علم وارادتنه راجعدر ایمدی قچان برکمسه‌یی عملده صدق ایدر کوره‌سن ویا اول حالته نفسنی ایرکوره‌سن والحال باطنکده فتح کورمیه‌سن شول کمسه‌یه اولان فتح کبی‌که عملده انی کندی صورتنده کورسن اکا غم چکمه بیلکه اول سنکیچون ادخار اولنوبدر نفسکدن تهمتی طرح ایت اهل تهمتدن اولمغل زیرا برکمسه‌که دنیاده همتی بذل مجهودله معالی طلبنه تعلق ایدوب دنیاده اکا ذوق وکشفله واصل اولمیه لابد یوم قیامتده اول اکا نائل اولوب اشبو دنیاده انی ذوق ایدن کبی اولور (وان الله لمع المحسنین) الله تعالی احسانله عمل ایدنلرله‌در دنیاده نصر ومعونتله وعقباده ثواب ومغفرتیله‌در

سورة الروم وهی ستون آیة مکیة الافسبحان الله حین تمسون الخ

بسم الله الرحمن الرحیم

(الم غلبت الروم فی ادنی الارض) روم مغلوب قیلندی ارض عربك رومه اقرب موضعنده یاخود ارض رومك عربه اقرب موضعنده‌که اول اطراف شامدر (وهم من بعد غلبهم سیغلبون فی بضع سنین) والحال روم مغلوب اولدقلرندنصکره اوچ یل ایله طقوزنجی یله وارنجه اول اراده خصملرینه غلبه ایدیسرلردر * روایت اولندیکه فارس رومه غزا ایدوب ازرعاتله بصره بیننده ویاجزیره‌ده بری برلرینه قاوشدیدیلرکه اول ارض رومك فرسه اقربیدر

مشکللرندن سؤال ایده‌میه‌لر سائل ومسئول جمله حیرتده اولوب عجزده جمیعی مساوی اوله (فاما من تاب وآمن وعمل
صالحاً فعسی ان یکون من المفلحین) اما اول کیمسه‌که کفردن توبه ایله ایمانه کلوب عمل صالح ایشلیه شایاندرکه اول
کیمسه فلاح بولیجیلردن اوله (وربك ﴿ ٢٢٧ ﴾ یخلق مایشاء ویختار ماکان لهم الخیرة سبحان الله وتعالی عما
یشرکون) ربك جل شانه دیلیوب اختیار ایتدیکی شیئی خلق ایدر بوخسه آنلر ایچون برشی اختیار ایتمك بوقدر الله تعالینك اختیاری اوزرینه اختیار اولمق ممکن دکلدر وآکا اشراك ایتدکلرندن عالی ومنزهدر * مرویدرکه صنادید عرب دیدیلرکه نبوته محمد اختیار اولنه جغنه مکه وطائفدن بربیوك کیمسه اختیار اولنیدی آندن مرادلری ولید بن مغیره یاعروة بن مسعود الثقفی ایدی آکا جوابده بوآیت کریمه نازل اولدی (وربك یعلم ماتکن صدورهم وما یعلنون) ربك تعالی انلری پیغمبر علیه السلامه قلبلرندن مضمر حقد وعداوتی آشکار اولان طعنلرینی بیلور (وهو الله لااله الا هو له الحمد فی الاولی والاخرة وله الحکم والیه ترجعون) عبادته مستحق کیمسه بوقدر انجق معبود بالحق اول الله تعالیدر دارینده ولی نعم اولدر اولمغله دنیا وآخرتده حمد وحکم
انکیچوندر واخر الامر آکا رجوع اولورسکز (قل ارایتم ان جعل الله علیکم اللیل سرمداً الی یوم القیمة من اله غیر الله
یاتیکم بضیاء فلاتسمعون) دیدیکه فکر ایدك اکر الله تعالی قیامته دکین اوزریکزه کیجه‌یی دائم ایتسه الله تعالیدن غیری کیم
واردرکه سزه طلب معاشکز ایچون آیدنلغی کتوره آیا بونی تفکرله بزم نصیحتمزی دکله‌مکه قولغکز بوقیدر (اقل ارایتم

وانده قتال ایدوب فارس رومه غلبه ایتدی بوخبر مکه‌یه ایریشیجك مشرکون زیاده سوندیلر ومسلمینه آنکله اشتمات ایدوب سزو نصاری اهل کتابلرسزو بزو فارس امیلرز بزم اخوانمز سزك اخوانکزاوزره غلبه ایتمشلردر * ایمدی بزدخی سزك اوزریکزه غلبه ایدرز دیدکلرنده بوآیت نازل اولوب ابوبکر رضی الله عنه انلره دیدیکه الله تعالی سزی قریرالعین ایتمز والله بضع سنینده روم فارس اوزره غلبه ایدیسردر ابی بن خلف اکا دیدیکه کذب ایدرسن ایمدی بوقولك ظهورینه دکین برزمان تعیین ایتکه انك اوزره سنکله مناحبه ایده‌لم اویله اولسه زمانی اوچ یله تعیین ایدوب قنغیسنك قولی صادق اولورسه آخر اکا اون قلوص ویرمك اوزره مناحبه لشدیلر بعده ابوبکر رضی الله عنه انی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه خبرویریجك دیدیکه بضع اوچدن طقوزه دکدر ایمدی خطرکده زیاده ایدوب زمانی مدایلکل اویله اولسه مناحبه‌لرینی یوز قلوص ویرمك اوزره زمانی طقوز یله دکین مدایتدیلر اشبو مناحبه مدتی تمامندن اول ابی بن خلف احدده پیغمبریمز علیه السلامك جرحندن بعدالقفول فوت اولدی ویوم حدیبیه‌ده روم فارس اوزره غلبه ایدوب ابوبکر رضی الله عنه اول خطری ابی بن خلفك ورثه‌سندن آلدی وانی پیغمبریمز علیه السلامه کتوریجك انی تصدیق ایت دیوا کابیوردی (لله الامر من قبل ومن بعد) غالبیت ومغلوبیت امری الله تعالینك قضاء ومشیئتیله‌در فارسین غالبین اولملرندن اولده‌که اول رومك مغلوبین اولملری وقتیدر وکرکسه فارسك مغلوبین اولملرندنصکره‌که اول رومك غالبین اولملری وقتیدر (ویومئذ یفرح المؤمنون) رومك فارسه غالب اولدیغی کونده مؤمنلرسوینورلر (بنصر الله) الله تعالینك رومی فارس اوزره نصر وتغلیبنه‌که انده انقلاب تفاول مشرکین ومسلمینك مشرکینه اخبارلرینك صدقی ظاهر ومسلمونك مناحبه‌ده انلره غالب ویقینلری زیاده اولمسیدر (ینصر من یشاء) الله تعالی دیدیکنه نصرت ایدر کاهی اهل کتابه کاهی امیینه (وهو العزیز الرحیم) الله تعالی عبادینه نصرتله اعداسندن انتقام ایدر وکاهی اعداسنه عبادی اوزره نصرتیله تفضل ایدر (وعد الله لایخلف الله وعده) الله تعالی اشبونی وعد ایتدی اول وعدینه خلف ایتمز (ولکن اکثر الناس لایعلمون) الابوکه ناسك اکثری انك صحت وعدنی بیلمزلر جهللری وعدم تفکرلریچون (یعلمون ظاهرا من الحیاة الدنیا وهم عن الآخرة هم غافلون) انلر حیات دنیادن کیفیت معاشلرین بیلورلر کسب وتجارت نیجه اولور فدان نوقتن دیکیلور اکین نیجه اکیلور بیچیلور بنا نیجه استحکام ایدیلور حتی انلرك بری بردرهمی طرنغی اوجیله آلدیغنده وزنی بیلور حالبوکه انلر حیات دنیانك غایت ومقصود منتهاسندن غافللردر باللرینه خطور ایتمز دنیانك ظاهرین بیلمکله مقصود اولان انك حقائق وصفات وخصائص وافعال واسبابنی وانده کیفیت تصرفی بیلمکدر وانك باطنن بیلمکله مقصود اول اولان آخرته مجاز اولوب انده‌کی کراماته نائل اولمغه وسیله واحوالنه نمونه‌در بوخسه ظاهر دنیایه مختص اولان علمله

ان جعل الله عليكم النهار سرمداً الى يوم القيمة من اله غير الله يأتيكم بليل تسكنون فيه افلا تبصرون) انلره ديكه آيا نه
كوررسكز اكر الله تعالى قيامتهدك اوزريكزه كوندزى امتداد ايتسه الله تعالىدن غيرى اله كيدركه انده سزه مرحمة
راحت ايچون كيجه‌يى كتوره آيا آثار قدرتى ديدهٔ تفكرله ۲۲۸ كورمزميسكز (ومن رحمته جعل لكم
الليل والنهار لتسكنوا فيه
ولتبتغوا من فضله ولعلكم
تشكرون) اول الله تعالى نك
رحمتندندركه كيجه‌يى سكون
وراحت وكوندزى فضلندن
كسب وتجارت طلبكز ايچون
خلق ايتدى شايدكه بو
نعمتلرى بيلوب اكا شكر
ايده‌سز (ويوم يناديهم
فيقول اين شركائى الذين
كنتم تزعمون) ياد ايله اول
كونيكه الله تعالى مشركلره
شول اله زعم ايتديككز
شركاكز نره‌ده‌در ديه
(ونزعنا من كل امة
شهيداً فقلنا هاتوا برهانكم
فعلموا ان الحق لله وضل
عنهم ما كانوا يفترون)
اولكونده هر امتدن كلام
وعملرينه پيغمبرلرينى
شاهد اخراج ايده‌رز
وانلره ديرزكه شرك
وتكذيبكزه اولان
حجتكزى كتورك اول
وقتده الله تعالى نك
وحدانيتنى بيلوب كذب
و افترا وباطل دعوالرينى
غائب ايده‌لر (ان قارون
كان من قوم موسى فبغى
عليهم وآتيناه من الكنوز
ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولى القوة اذ قال له قومه لا تفرح ان الله لا يحب الفرحين) قارون موسى عليه السلامك (آيريلوب)
قومندن ايدى قومنه ظلم و تعدى و موسايه مخالفتله سركشلك ايتدى بز اكا خزينه‌لر ويردككه انك مفتاحلرى قوت
صاحبلرى بر جماعته تحميلده ثقيل اولوردى مؤمنلردن انك قومى اكا ديديلركه اى قارون مال دنيا ايله فرحلنمه زيرا

عدم علم بيننده فرق يوقدر (اولم يتفكروا فى انفسهم ما خلق الله السموات والارض وما بينهما الا بالحق)
انلر نفسلرنده تفكرى احداث ايتمزلرمى زيراكه نفسلرى انلره غيريدن اقربدر واول برمرآتدركه
ممكناتك جميعنده اولان اشياء انده مستبصرينه منجلى اولور تاكه انى مبدع جل شانك ابدائنه قدرتندن
اعادهسنه دخى قدرتى متحقق اوله وياخود تفكر ايتمزلرميكه ديه‌لر وبيله‌لركه الله تعالى سموات وارضى
وايكيسى بيننده‌كى اشيابى حق ملتبس اولديغى حالده خلق ايلدى بوخسه غرض صحيح وحكمت
بالغه‌سز عبث وباطل خلق ايتمدى (واجل مسمى) واجل معلومله كيم اشياء مذكوره اكا منتهى
اولوب اندنصكره بقا قالمز (وان كثيرا من الناس بلقاء ربهم لكافرون) والحال ناسك كثيرى اجل
مسمانك انقضاسنده وياخود ساعتك قيامى عندنده رب تعاليدن جزالرى لقاسنه جاحدلردر ظن
ايدرلركه دنيا ابديه اوله وآخرت اولميه (اولم يسيروا فى الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين من
قبلهم) اهل مكه يريوزنده سير وسفر ايتمزلرميكه اندن اول هلاك ايديلن امم عاتيه‌نك آثارينه نظر
ايدوب معتبر اوله‌لر (وكانوا اشد منهم قوة) كه اول امم عاتيه قوتده انلردن اشد ايديلر (واثاروا
الارض وعمروها اكثر مما عمروها) واول امم ارضى زراعت ايچون اهل مكه‌دن اكثر سورديلر
وعمارت ايتديلر * ايمدى اهل مكه‌يه نظر ايت كه دنيا حالنده اول امدن اضعف ايكن ينه دنيا ايله نيجه
اغترار وافتخار ايدرلر زيرا دنيانك مدار امرى بلادده تبسط وعباد اوزره تسلط وانواع عمارت ايله
اقطار ارضده تصرفدر اهل مكه ايسه بربلوك ضعفادركيم برمنفعتسز واديه الجا اولنمشلردر
(وجاءتهم رسلهم بالبينات) وانلره رسوللرى معجزات وآيات واضحاتله كلديلر انلر ايسه اول
رسوللرك تكذيب ايدنجك الله تعالى انلرى هلاك ايتدى (فما كان الله ليظلمهم ولكن كانوا انفسهم
يظلمون) الله تعالى انلرى اهلاكله ظلم ايدر اولمدى زيراكه اول عدلله موصوفدركه اول
اول ظلمه منافيدر بلكه انلر هلاكلرينه مؤدى شئ ايشلمكله نفسلرينه ظلم ايتديلر (ثم كان
عاقبة الذين اساؤا السوآى) بوندنصكره اساءت ايدنلرك عاقبتى عقوبت سيئه اولديكه
جهنمدر (ان كذبوا بآيات الله وكانوا بها يستهزؤن) انكيچونكه الله تعالينك آياتنى تكذيب ايدوب
استهزاء ايدرلردى (الله يبدؤ الخلق ثم يعيده ثم اليه ترجعون) الله تعالى اشبو خلقى ابتداء انشاء
ايدر وموتدنصكره بعث ايدر بعده جزاء ايچون اكا ارجاع اولنورسز (ويوم تقوم الساعة
يبلس المجرمون) قيامت قائم اولديغى كونده مشركلر متحيرين وهر خيردن آيسين اولدقلرى
حالده سكوت ايدرلر ويا كلام وحجتلرى منقطع اولور ويا مفتضح اولور (ولم يكن لهم
من شركائهم شفعاء وكانوا بشركائهم كافرين) الله تعالىيه اشراك ايتدكلرى ملائكه واصنامدن
انلرى عذاب اللهدن اجاره ايدر شفعا اولميه اول آلهه‌لرندن مأيوس اولنجق انلره كافر اوله‌لر
وياخود اول آلهه‌لرى سببيله دنياده كافرين ايديلر (ويوم تقوم الساعة يومئذ يتفرقون) ساعت
قائم اولديغى وقتده اهل جنت اهل ناردن متميز اولور وياحسابدنصكره مؤمنلر كافرلردن

الله تعالى دنيا ايله فرح ايدنجيلرى سومز * منقولدركه موسانك عمزاده‌سيدى موسى ابن عمران بن قاهت بن لاوى بن
يعقوب عليه السلامدر وقارون بن يطهر ابن قاهتدر غايت خوب صورت اولمغله منور ديرلردى توريتى ازبردن اوقوردى
فقرى حالنده غايت متواضع اولوب غنى ۲۲۹ اولدقده طبيعتى متغير ومتكبر اولدى مالنك مفتاحلرينى يوكلنلر
قرق ياتمش كيمسه ايدى ديديلر
وهر مفتاحى بر پارمقدن
زياده دكل ايدى ديندى
(وابتغ فيما اتيك الله
الدار الاخرة ولا تنس
نصيبك من الدنيا واحسن
كما احسن الله اليك ولا تبغ
الفساد فى الارض ان الله
لا يحب المفسدين) ينه
قارونه اول مؤمن قوملرى
ديديلركه الله تعالى نك
سكا ويرديكى غنا وثروتله
آخرتى طلب ايله ودنيادن
نصيبكى اونتمه « يعنى اول
مالدن قسمتك انجق بر
كفن اولمغله انى اونتمه »
الله تعالى سكا احسان
ايتديكى كبى سنده
عباد اللهه احسان ايت
يريوزنده ظلم وبغيه بادى
فساد ايدنلرى سومز
(قال انما اوتيته على علم
عندى اولم يعلم ان الله قد
اهلك من قبله من القرون
من هو اشد منه قوة
واكثر جمعاً ولا يسئل عن
ذنوبهم المجرمون) قارون
انلره جوابنده ديديكه
انجق بنده اولان علم
اوزرينه بومال بكا ويرلمشدر اول علم توريةيا تجارت يا كيميا اوله موسى عليه السلام همشيره‌سنه اوكرتمشيدى قارون
اندن تعليم ايلمشيدى اول قارون توريتدن وتاريخلردن بيلمديميكه اندن مقدم قوتده اندن اشد وقوى ومالده اندن
جمعيتلو نيجه قرونلرى بزهلاك ايتدك قيامتده مجرملر كناهلرندن سؤال اولنمزلر بلكه سيمالرندن معلوم اولوب معذب اولورلر

آيريلوب مؤمنلر جنته كافرلر ناره كيدرلر من بعد اجتماع ايتمزلر (فاما الذين آمنوا وعملوا
الصالحات فهم فى روضة يحبرون) اماشونلركه ايمان واعمال صالحه‌يى جمع ايتديلر انلر شول نضارتى
نهايتده بستانده نعمت وحبوو كرامتده اولورلر (واما الذين كفروا وكذبوا بآياتنا ولقاء الآخرة
فاؤلئك فى العذاب محضرون) واماشونلركه كافر اولوب بزم آيتلريمزى ويوم قيامتده بعث اولنملرينى
تكذيب ايتديلر ايمدى انلر جهنم عذابنه ادخال اولنوب اندن غائب اولمزلر دائما تعذيب اولنورلر
(فسبحان الله حين تمسون وحين تصبحون) الله تعالىيى تنزيه ايدك يعنى انكيچون نماز قيلك اخشامه
داخل اولديغكزده صلاة مغرب وعشايى قيلك وصباحه داخل اولديغكزده صلاة صبحى قيلك
(وله الحمد فى السموات والارض) سموات وارض اهلنك حمد وصلاتى اول الله تعالىيه مختصدر
غيريه دكل (وعشيا وحين تظهرون) عشيده صلاة عصرى وظهيره‌يه داخل اولديغكزده
صلاة ظهرى قيلك اشبو آيت الله تعالىيه تنزيهه واكا ثنايه امر معناسنده اخباردر اوقات مذكوره انك
قدرتى ظاهر ونعمتى متجدد اولور ويا دلالتدر اكا كه الله تعالينك تنزيهنى وحمده استحقاقنى ناطق
شواهد اول اوقاتده حادث اولور هركمسه‌دنكه سموات وارض اهلندن تميز ى اولور * تسبيحى
صباح ومسايه تخصيص ايتدى زيراكه آثار وقدرت عظمت اول ايكى وقتده اظهردر وحمدى عشايه‌كه
اخر نهاردر وظهيره‌يه‌كه اول وسط نهاردر تخصيص ايتدى زيراكه اول ايكى وقتده تجدد
نعم اكثردر * ابن عباس رضى الله عنهمايه صلوات خمسك ذكرينى قرآنده بولورميسن
ديو سؤال اولندقده نعم ديو اشبو ايكى آيتى اوقودى علماء اختلاف ايتديلركه صلوات خمس
مكه‌ده مى فرض اولدى يوخسه مدينه‌ده مى اكثرون ديديلركه مكه‌ده فرض اولدى عائشه
رضى الله عنها ايدر صلاة ابتدا مكه‌ده ايكيشر ركعت فرض اولدى پيغمبريمز صلى الله عليه
وسلم مدينه‌يه قدوم ايدنجك صلاة سفر كاكان ايكيشر ركعت اوزره تقرير اولنوب حضرده
عصر وعشا دردر ركعت قلندى (يخرج الحىّ من الميت) اول الله تعالى ميتدن حى اخراج
ايدر انسانى نطفه‌دن وطائرى بيضه‌دن اخراجى كبى (ويخرج الميت من الحىّ) وحيدن ميت
اخراج ايدر نطفه‌يى انساندن وبيضه‌يى طائردن اخراجى كبى (ويحيى الارض بعد موتها)
وارضى يبسندنصكره نباتله احياء ايدر (وكذلك تخرجون) اشبو اخراجى كبى سز دخى
قبوركزدن اخراج اولنورسز پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن مرويدر بركمسه‌يى كه ثواب قفيز
اوفى ايله وكيل اولنمسى مسرور ايده (فسبحان الله حين تمسون وحين تصبحون وله الحمد
فى السموات والارض وعشياً وحين تظهرون يخرج الحىّ من الميت ويخرج الميت من الحىّ
ويحيى الارض بعد موتها وكذلك تخرجون) ديسون پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر بركمسه
اشبو ذكرى صباحن ديسه اول كيجه‌ده فوت ايتديكنه ادراك ايده واولكه انى اخشامن
ديسه اول كونده فوت ايتديكنه ادراك ايده (ومن آياته ان خلقكم من تراب ثم اذا انتم بشر

(فخرج علی قومه فی زینته قال الذین یریدون الحیوة الدنیا یالیت لنا مثل ما اوتی قارون انه لذو حظ عظیم) برشنبه کونی
قارون صاغنده اوچیوز غلام و صولنده اوچیوز جاریه جمله‌سی زر وجواهره مستغرق کمال زینتله قومنه چیقدی اول
قومندن حیات دنیایه طالب و راغب اولانلر دیدیلرکه کاشکی قارونه ویریلان مال بزه دخی ویریلیدی
اول دنیاده حظ عظیم
صاحبیدر (وقال الذین
اوتو العلم ویلکم ثواب الله
خیر لمن امن وعمل صالحا ولا
یلقها الا الصابرون) شونلرکه
انلره علم ویریلوب احوال
آخرتی وبرکت قناعتی بیلور
«یوشع علیه السلام واصحابی»
کبی کیمسه‌لر اول قارون
مثللو مال تمنی ایدنلره
دیدیلرکه ای طالب
دنیالر وای سزه ایمانله
عمل الصالحی جمع ایدنلر
ایچون الله تعالینک ثوابی
قارونک و دنیا وما فیهانک
مالندن خیرلودر اول
ثوابه انجق معاصیدن
حذرله طاعته صبر ایدنلر
ملاقی اولورلر (فخسفنا
به وبداره الارض فما کان
له من فئة ینصرونه من
دون الله وما کان
من المنتصرین) بز اول
قارونی و خانه‌سنی یره
یچوردك انکیچون الله
تعالینک اول عذابندن
آنی قورتارمغه برقومدن
یاردم ایدر اولمدی
کندو دخی اول عذابی
منعنه قادر اولمدی *
روایت اولندیکه قارون دائما موسی علیه السلامه اذا ایتمکده ایکن قرابتیچون موسی علیه السلام اکا مدارا (وارض)
ایدردی وقتاکه زکاة وجوبی نازل اولدقده مالنك بیکده برینی ویرمکه قارونه امر ایدوب آنکله صلح اولدی قارون
حسابی چوق کورمکه قصد ایلدیکه موسایی بنی اسرائیل بیننده متهم ایده سنبر نام برمرأة فاجره‌یه ایکی کیسه التون ویروب

تنشرون) الله تعالینک قدرت و وحدانیتنه دلالت ایدر دلائلدندرکه اصلکز آدمی ترابدن خلق
ایتدی بوندنصکره بشر اولوب یریوزینه منتشر اولدیکز (ومن آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجا
لتسکنوا الیها) اول دلائلدندرکه اول الله تعالی سزکچون کندیکزدن ازواجکزی خلق ایتدی
زیراکه حوا آدم علیه السلامك ضلعندن خلق اولنوبدر وسائر نساء ایسه رجال نطفه‌لرندن خلق
اولندیلر ویاخود نساء رجال جنسندندرتاکه اول ازواجه میل ایدر و انلرکله الفت ایده‌سز زیراکه
جنسیت ضمه علتدر (وجعل بینکم مودة ورحمة) ورجال ونساء بیننده ویا افراد جنس بیننده
مودت وازواج وساطتیله شبق وغیری حالده بینکزده رحمت قیلدق تاکه انکله امر معاش منتظم
اوله زیراکه انسانك تعیشی تعاون وتعارفه متوقفدر اول ایسه تواد وتراحمه محتاجدر * دینلدیکه
مودت جماعدن ورحمت ولددن کنایه‌در (ان فی ذلك لآیات لقوم یتفکرون) اشبونده آیاتلر
واردرشول قوم ایچونکه انك صنعنده تفکر ایدوب آنکله انك قدرت وعظمتنه استدلال ایدرلر
واکا ایمان کتوروب عبادتنه کیدرلر (ومن آیاته خلق السموات والارض) وینه اول
دلائلدندرکه سموات وارضی خلق ایتمسیکه سزانی بیلور واکا مقر اولورسز (واختلاف
السنتکم والوانکم) ولغاتکز اختلافیکه هرصنفك برنوع لغتی وار ویا انك وضعنی سزه الهام
وانی تکلمه سزی اقدار ایتدی ویا نطقکز اجناس واشکالیکه ایکی منطق کیفیتده متساوی
بولمزسن ودخی الوانکز اختلافیکه بعضنك جلدی ابیض و بعضنك اسود ویا بو ایکی لونك
غیریدر تاکه انکله تعارف وتمایز اوله حتی ایکی توأمی کوررسنکه مواد واسبابده متفقلر
ایکن امور مذکوره‌نك برنده مختلف اولورلرا کرا شکالده متفق اولوب ضرب واحد اولسه‌لر
بینلرنده تجاهل والتباس اولوب انکله مصالح کثیره معطل اولوردی (ان فی ذلك لآیات
للعالمین) اشبونده آیتلر واردرکه ملك وانس وجندن هرعاقله خفی اولمز (ومن آیاته منامکم
باللیل والنهار وابتغاؤکم من فضله) وینه اول دلائلدندرکه کیجه‌ده ویا کوندزده قوای
نفسانیه راحت وقوای طبیعیه یه قوت ایچون اویورسز واول ایکی زمانده معاشکز طلب
ایدرسز ویا کیجه‌ده اویورسز و کوندزده معاش طلب ایدرسز (ان فی ذلك لآیات لقوم
یسمعون) اشبونده آیتلر واردر شول قوم ایچونکه سماع تفهم واستبصار ایله استماع ایدرلر
(ومن آیاته یریکم البرق خوفا وطمعا) وینه انك آیتلرندندرکه سزه برق کوستررر صاعقه‌دن
خوف ایدر وغیثی طمع ایدر اولدیغکز حالده (وینزل من السماء ماء فیحیی به الارض بعد
موتها) وسمادن یغمور ایندیروب انکله یرك یبسندنصکره اندن نباتاتله انی دیرکورر (ان
فی ذلك لآیات لقوم یعقلون) اشبونده آیتلر واردر شول قومه کیم انك اسبابی استنباطنده
وتکونی کیفیتنده عقللرین استعمال ایدرلرکه انلره صانع جل شانه‌نك کمال قدرت وحکمتی
ظاهر اوله (ومن آیاته ان تقوم السماء والارض بأمره) وینه اول دلائلدندرکه سماء فوقکزده

موسی بکله زنا ایتدی دیمکه عهد ایتدردی عید کونی کلدکده موسی علیه السلام ناسه وعظ ایدر ایکن سرقت ایده‌نك النی
قطع ایده‌رز زنا ایدنه محصن دکلسه دکنك اوررز محصن ایسه رجم ایده‌رز دیدکده قارون دیدیکه اکر سن ایدرسکده
بو حکمی کندیکه اجرا ایدرمیسن موسی علیه السلام البته اجرا ایده‌رم دیدی قارون بنی اسرائیل
زعم ایدرلرکه سن فلانه
فاجره ایله فجور ایتمشسك
دیدی اول سنبرانام فاجره
اول محله کتورلدی موسی
علیه السلام اول فاجره‌یه
الله تعالی‌یه وتورینه یمین
ویروب طوغری سویله
دیدی هیئت الهی وقوعیله
زن دفعة یا کلیم الله قارون
بکا افترا ایله دیو ایکی
کیسه آلتون ویردی
ایشته کیسه‌لر دیو مهریله
کتوردی بنی اسرائیل
کوروب مکری آشکار
اولدی همان موسی علیه
السلام سجده‌یه واروب
قاروندن شکایت ایلدی
وحی الهی کلدیکه یری
سکا مسخر ایلدم
استدیکك وجهله امر
ایله بیورلدی فی الحال
یا ارض قارونی اخذ ایله
دیدی درعقب دیزلرینه‌دك
یوتدی ایکنجی دفعه اخذ
ایت دیدی بلنه‌دك یوتدی
اوچنجیده بوغازینه‌دك
دردنجی کره اخذ ایت
دیدکده باتوب غائب
اولدی هر دفعه‌ده قارون
یالواردی مرحمت ایتیوب
یره اخذ ایت دیمکده ایدی وحی الهی کلدیکه اول سندن مرارا وکرارا مرحمت طلبیله یالواردی سن مرحمت ایتمدك
عزتم حقیچون اکر اول بکا برکره دعا ایدیدی مرحمت ایدردم بیوردی بعده بنو اسرائیل دیدیلرکه امدی بوفعلی قارونه
ایتدیکه مال ودارینه وارث اوله تکرار دعا ایلدی مال وداری جمله یره یچدیلر دینلدیکه قارون الی یوم القیامه

وارض تحتکزده طورر شول وقته دکینکه اول انی تعیین ایدوبدر مجرد انك امریله بوخسه مقیم
محسوسله دکل (ثم اذا دعاکم دعوة من الارض اذا انتم تخرجون) بعده اول سزی قبوردن برکره
یاموتی چیقك دیو اسرافیل علیه السلام لسانیله دعوت ایتدیکنده اول حینده سرعتله توقفسز
چیقارسز (وله من فی السموات والارض کل له قانتون) سموات وارضده‌کی خلقك موجد وربیدر
کلیسی اکا مطیع ومنقادلردر اندن امتناع ایتمزلر (وهو الذی یبدأ الخلق ثم یعیده) اول الله تعالی آدمی
ابتداء خلق ایدوب بعده اندن ذریتن وجوده کتوردی حالبوکه انلر برشیء دکل ایدیلر وانلری
اماته دنصکره یوم قیامتده قبرلرندن بعث ایدر (وهو اهون علیه) سزك عقوللکز مقتضاسنجه الله
تعالی‌یه اعاده بدأدن اسهلدرکه صیحهٔ واحده ایله جمیعی طوری کلورلر اماکه الله تعالینك قدرتنه
اضافتله ادا واعاده ایکیسی مساویدر (وله المثل الاعلی فی السموات والارض) اول الله تعالینك
سموات والارض ومافیهماده وصف اعلاسی واردرکه دلالت ونطقله اندن وصف اولنورکه اول
صفات محدثیندن تنزهیدر وهرشیئه قادر اولوب انشاء واعاده وغیریدن عاجز اولمدیغیدر (وهو
العزیز الحکیم) اول الله تعالی هرمقدوره قادردر وهرفعلی حکمت مقتضاسی اوزره جاریدر
(ضرب لکم مثلا من انفسکم هل لکم مما ملکت ایمانکم من شرکاء فیما رزقناکم فانتم فیه سواء
تخافونهم کخیفتکم انفسکم) الله تعالی سزه اقرب امور اولان انفسکز احوالندن منتزع مثل
ضرب ایدرکه شول سزه ویردیکمز اموال وغیریده راضی اولورمیسزکه بعض مماللکز سزه
شرکاء اوله‌سز وآنلر اول اموالده حر وعبدیدینی تفضیلنسز مساوی اوله وانی اول مماللکز له
مقاسمه ایده‌سز حرك حرك شریکی حرله مقاسمه ایتمسی کبی واول مماللکزدن قورقه‌سزکه اول
اموالی تصرفده مستبد اوله‌لر احرارك بری برلرندن قورقمسی کبی معلومدرکه اکا راضی
اولمزسز اویله اولسه معبودلریکزی الوهیت وعبادتده بکا شرکاء قیلغه نیجه راضی
اولورسز والحال معبودلریکز بنم عبیدمدر (کذلك نفصل الآیات لقوم یعقلون) اشبو
تفصیل کبی بز آیاتی تبیین ایدرز زیراکه تمثیل معانی‌یه کشف وایضاح ایدر شول قوم ایچونکه
عقوللرین امثال تدبرنده استعمال ایدرلر (بل اتبع الذین ظلموا اهواءهم بغیر علم) بلکه
اشراکله نفسلرینه ظلم ایدنلر هوالرینه اتباع ایدرلر جاهلین اولدقلری حالده انلری اندن
برشیء کف ایتمز اکر عالمین اولسه‌لر هوالرینه اتباعلری جائزدرکه علملری انلری اندن منع
ایدر (فمن یهدی من اضل الله ومالهم من ناصرین) الله تعالینك اضلال ایتدیکنی کیمدرکه
ارشاد ایده وانلری ضلالتدن تخلیص وآفاتندن حفظ ایدر ناصرلری اولمز (فأقم وجهك
للدین حنیفا) یامحمد دینکی لله خالص ایت ویا دینه اقبال ایدوب امر ونهیله عملده استقامت
ایت انده مخلص اولدیغك حالده (فطرت الله التی فطر الناس علیها) اتباع والتزام ایدك فطرة
اللهه کیم ناسی انك اوزره خلق ایتدیکه اول حقی قبول وانی ادراکه تمکنلریدر حتی تخلیه

هركون بوینجه یره کچمکده‌در (واصبح الذين تمنو مكانه بالامس يقولون ويكأن الله يبسط الرزق لمن يشاء من عباده ويقدر
لولا ان منّ الله علينا لخسف بنا ويكأنه لايفلح الكافرون) دونکی کون قارونك حال ومنزلتنی استیانلر صباح بربرینه
دیرلردیکه وای سکا انی بیلکه الله تعالی قوللرندن دیلدیکنك رزقنی بسط واوسع ایدر ودیلدیکنك

مقتضای مشیتیله قبض
ایدر اکر الله تعالی دنیاده
تمنی ایتدیکمزی ویرمکله
منت ایتمیدی بزدخی قارون
کبی یره کچردك بیلمزوکورمز
میسنکه کافرلر عذابدن
خلاص اولوب فلاح
بولمزلر (تلك الدار الاخرة
نجعلها للذين لايريدون
علواً فى الارض ولافساداً
والعاقبة للمتقين) بز دار
آخرتی بر یوزنده تکبر
وعنوان وظلم وفساد
استیانلر ایچون قیله‌رز
عاقبت محموده که جنتدر
اول متقیلر ایچوندر
(من جاء بالحسنة فله خير
منها ومن جاء بالسيئة فلا
يجزى الذين عملوا السيئات
الا ماكانوا يعملون)
کیمکه دنیاده ایشلدیکی
خصال حمیده وطاعت
وعبادتله کله آخرتده
انلردن خیرلو وزیاده
مکافات اولنور کیمکه
خصال ذمیمه وکناهله
کلور ایسه اول کیمسه
انجق ایشلدیکی کناهی
مقدارنجه جزالنور (ان
الذى فرض عليك القرآن
لرادك الى معاد قل ربى اعلم من جاء بالهدى ومن هوفى ضلال مبين) اول الله تعالا که سکا قرآنك (تعلمون)
تبلیغنی وانکله عملی فرض ایتدی البته سنی معادك اولان مکه‌یه رد ایدیجیدر دیکه ربم عزشانه هدایت وتوحیدله کلنه
وضلالت ظاهره‌ده اولنه اعلمدر * مرویدرکه پیغمبر علیه السلام هجرتلرنده مکه‌دن چیقوب جحفه نام محله کلدکلرنده

اولنسه‌لر انك اوزره مستمر اولورلردی زیرا بودینك حسنی عقولده موجوددر اندن عدول ایتمز
الا اولکه نشو ونقلید آفاتنه واقع اوله اویله اولسه یهود ونصاری اولاد واتباعلرین آباءلری دیننه
اماله ایدوب انکله فطرة سلیمه وجهة مستقیمه‌دن زائل اولورلر * برقوم دیدیلرکه اول فطرتله مراد
الله تعالینك (ألست بربكم) دیو عالم ذرده بنی آدمدن سؤال ایتدیکنده بلی دیو انلریله اولان عهدك
ظهوریدر * ایمدی عالمده هرمولود اول اقرار اوزره‌درکه اول حنیفیه‌درکه خلقت انك اوزره‌در
اکرچه الله تعالینك غیری‌یه عبادت ایدرسه‌ده * نتکیم قرآنده بیورلدیکه * ولئن سألتهم من
من خلقهم ليقولن الله * اکر سن انلره سزی کیم خلق ایتدی دیو سؤال ایتسك دیه‌لرکه
الله تعالی خلق ایتدی * ودخی حکایت بیورلدیکه (والذين اتخذوا من دونه
اولياء مانعبدهم الا ليقربونا الى الله زلفى) شونلرکه الله تعالینك غیری آلهه اتخاذ
ایتدیلر دیرلرکه بزم انلره عبادتمز دکل الا انکچوندرکه انلر بزم ایچون الله تعالی‌یه شفاعت ایده‌لر
وبزی اکا تقریب ایده‌لر لکن احکام دنیاده ایمان فطری‌یه عبرت یوقدر بلکه عبرت ایمان شرعی‌یه‌درکه
مأموربه‌در ارادات وفعله مکتسبدرکه (لاتبديل لخلق الله) الله تعالینك دیننه لائق اولمزکه تبدیل
ویاتغییر اوله ویاهیچ کمسه قادر اولمزکه انی تغییر ایده * دینلدیکه اشبو خبردر نهی معناسنده‌در یعنی
دین الهی تبدیل ایتمکز بلکه دین الهه ملازم اولوب اکا متابعت ایدك ویاخود معنی الله تعالینك
انسانی مجبول ایتدیکی سعادت ویاشقاوت تبدیل اولمز * ایمدی نه سعید شقی اولور ونه شقی سعید
اولور (ذلك الدين القيم) اشبو دین مأمور ویافطرة دین مستویدرکه انده عوج یوقدر (ولكن
اكثر الناس لايعلمون) لکن ناسك اکثری تدبرلری اولمدیغیچون انی بیلمزلر (منيبين اليه)
الله تعالی‌یه توحید وطاعتله راجعین اولدیغکز حالده (واتقوه) وانك امر ونهینه امتثاله
عذابندن صاقنك (واقيموا الصلاة) وصلاتدن هرمکتوبه‌یی ارکاننی اقامتله وقتنده ادا ایدك
(ولاتكونوا من المشركين) دینلرنده شرك ایدنلردن اولمکز (من الذين فرقوا دينهم) شول
قومدنکه دینلرینی ادیان مختلفه ایتدیلر امر اولندقلری دینی ترك ایتدیلرکه انلر یهود
ونصارادر ودینلدیکه انکله مراد اشبو امتدن اهل بدعدر (وكانوا شيعا) طوائف
مختلفه اولدیلر * دینلدیکه یهود یتمش برفرقه ونصاری یتمش ایکی فرقه ومسلمون یتمش اوچ
فرقه اولدی (كل حزب بما لديهم فرحون) اول فرق ضاله‌دن هرفرقه صددنده اولدقلری
دین باطلی حق ظنیله آلدانوب اکا سوینورلر (واذا مس الناس ضر دعوا ربهم منيبين اليه)
قچان ناسه شدت ایرسه مرض وقحط کبی الله تعالی‌یه اقبال ایدر اولدقلری حالده انك
دفعیچون دعایه مشغول اولورلر (ثم اذا اذاقهم منه رحمة اذا فريق منهم بربهم يشركون)
بعده الله تعالی انلری اول شدتدن خلاص ایدوب مطر وصحتدن انلره نعمتن اذاقه ایتسه
انلردن برفریقی کوررسنکه رب تعالی‌یه اشراك ایدرلر (ليكفروا بما آتيناهم فتمتعوا فسوف

مکه‌دن افتراق واکا اشتیاقلری خطور ایتمکله اول محلده بوآیت کریمه نازل اولدی (وما كنت ترجوا ان يلقى اليك الكتاب
الا رحمة من ربك فلا تكونن ظهيراً للكافرين) یامحمد سن قرآن سکا کوندریلور امیدنده دکل ایدك انجق ربك تعالی
رحمتندن انی سکا کوندردی سن کافرلره ظهیر ومعین اولمه (ولا يصدنك عن ايات الله بعد اذ نزلت
اليك وادع الى ربك
ولاتكونن من المشركين)
قرآن سکا انزال اولندقدن
صکره کافرلر انك قرآندن
وموجبیله عمل ایتمکدن
سنی منع ایتمسونلر ناسی
ربك تعالینك توحید
وعبادتنه دعوت ایله وانلره
مساعده ایله مشرکلردن
اولمه (ولاتدع مع الله الهاً
آخر لا اله الا هو كل شيء هالك
الا وجهه له الحكم واليه
ترجعون) الله تعالی ایله
آخر اله ادعا ایتمه آندن
غیری معبود بالحق یوقدر
• بو خطابلر ظاهرده
پیغمبر علیه السلامه اولوب
مراد امتدر • جمیع اشیا
هلاك اولیجی فانیدر انجق
ذات خدا باقیدر حکم
وفرمان آنکدر آخرتده
جمله‌ا کارجوع اولنورسکز

﴿ سورة العنكبوت
وهى تسع وستون آية
مكية الاعشر آيات ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾
(الم) بوحروفات حقایقنی
تحقیقه یول یوقدر بعضیلر
الف اسم الله لام لطف
الله میم مجد الله دیمش
(احسب الناس ان يتركوا ان يقولوا (ثالث) (١٦) امنا وهم لايفتنون) ناس مجرد بز ایمان کتوردك دیمه‌لریله ترك اولندیلرمی
ظن ایتدیلر تاکه نفس ومال ونعمت وجهاد وهجرت وعبادت وطاعت وانواع مشقتله امتحان اولنمدقجه (ولقد فتنا الذين من
قبلهم فليعلمن الله الذين صدقوا وليعلمن الكاذبين) آنلردن مقدم کچن انبیا واولیایی بز انواع بلالرله امتحان ایتدك کیمی

تعلمون) تاکه بزم انلره ویردیکمز نعم سببیله کافر اوله‌لر * ایمدی دنیاده برقاچ کون تمتع ایدك اول
تمتعکزك آخرتده جزاسنی بیلورسز (ام انزلنا عليهم سلطانا فهو يتكلم بما كانوا به يشركون) بز انلره
سمادن برهان ویاکتابمی انزال ایتدك که اول انلره سویلیه انی که نه سببله الله تعالی‌یه اشراك
ایتدیلردی (فاذا اذقنا الناس رحمة فرحوا بها) قچان بز کفاره صحت ووسعت ویرسه‌وز انك سببیله
بطر ایدرلر (وان تصبهم سيئة بما قدمت ايديهم اذاهم يقنطون) واکر انلره تقدیم ایتدکلری خبیثه
سببیله ضیق وشدت ایرسه الله تعالینك رحمتندن مأیوس اولورلر (أولم يروا ان الله يبسط الرزق
لمن يشاء ويقدر) انلر کورمزلرمیکه الله تعالی رزقنی دیلدیکی کیمسه‌یه توسیع وتضییق ایدر
اویله اولسه نیچون انك رحمتندن یأس ایدرلر صددنده اولدقلری معاصیدن تائبین اولوب
اکا تضرع ورجا ایتمزلرکه اول رحمتك کیرو انلره ایرکوره (ان فى ذلك لآيات لقوم يؤمنون)
الله تعالی رزق عبادنه بسط وقبضنده آیتلر واردر شول قومه کیم الله تعالینك قولنی تصدیق ایدوب
انکله انك کمال قدرت وحکمتنه استدلال ایدرلر (فآت ذا القربى حقه والمسكين وابن السبيل) انك
ذوقرابتك حقنی ویرکل برصله ایتمکله ومسکینه وابن السبیله زکاتدن توظیف اولنان شیئی ویرکل
(ذلك خير للذين يريدون وجه الله) ایمدی اشبو معروفات فعلی خیرلیدر شول کیمسه‌لره کیم انکله
الله تعالی‌یه تقرب جهتن قصد ایده‌لر (واولئك هم المفلحون) وآخرتده انلر دخول جنتله مقصودلرینه
فائزلردر امام ابوحنیفه اشبو آیتی احتجاجله کشینك اوزره ذی رحم محرملری نفقه‌سین ایجاب ایدر
قچانکه احتیاج اوله (وما آتيتم من ربا ليربو فى اموال الناس فلا يربو عند الله) اول شیئکه معامله‌ده
زیادهٔ محرمه‌دن ویامزید مکافات توقع اولنور عطیه‌دنکه ویررسز تاکه اموال ناسده زیاده
اوله * ایمدی اول الله تعالی عندنده نه زیاده ونه انده برکت اولور (وما آتيتم من زكاة تريدون
وجه الله فاولئك هم المضعفون) واول شیئکه زکاتدن انی ویروب انکله الله تعالینك جهت
تقربن قصد ایدرسز بوخسه انکله مکافات ویارپا ویاسمعه قصدین ایتمزسز * ایمدی اول
وصفلو کیمسه‌لرك حسناتلری مضاعف قیلنور (الله الذى خلقكم ثم رزقكم ثم يميتكم ثم
يحييكم هل من شركائكم من يفعل من ذلكم من شىء) الله تعالی سزی خلق ایتدی سز ایسه
هیچ برشی دکل ایدیکز بعده دنیاده اولدقچه رزقکزی ویردی بعده آجالکز انقضاسنده
سزی اولدرر بعده حساب وجزا ایچون یوم قیامتده سزی دیری کورر الله تعالی‌یه شرکا
اتخاذ ایتدیککزك هیچ بری افعال مذکوره‌دن برشیئ ایشلمکه قادرمی اولور (سبحانه وتعالى
عما يشركون) اول الله تعالی انلرك اشراکندن منزه وعالی اولدی (ظهر الفساد فى البر
والبحر بما كسبت ايدى الناس) ناسك کسب ایتدکلری معاصی شومیله برك بوادی ومفاوزنده
وبحرك سواحلنده‌کی فساد ظاهر اولدی جذب ونقص معاش وتجاراتده قلت ربح وزراعاتده
قلت ربع وناس ودوابده وقوع موتان وکثرت مضار وقلت منافع ومحو برکات کبی * دینلدیکه

مقتول كبى مضروب اولوب هيچ برى دينندن عدول ايتمدى الله تعالى به جملهنك حالى معلوم ايكن امتحانله ايمانده صادقلرى كاذبلردن تميز ايدوب صادقلره ثوابله كاذبلره عقابله جزا ايده ﴿ ام حسب الذين يعملون السيئات ان يسبقونا ساء مايحكمون ﴾ اول كفر ومعاصى ايشليانلر ظن ايدرلرميكه بز آنى ٢٣٤ فوتله ياخود عجز ايله كنـاهلرينك

جزاسندن بچهلم آنلرك حكملرى نه قبيح حكم اولور ﴿ من كان يرجوا لقاء الله فان اجل الله لآت وهو السميع العليم ﴾ كيمكه جنتده الله تعالينك لقاسنى اميد ايدر يا ثواب الهى به وصولى رجا ايدر الله تعالينك لقا وجزا ايچون تعيين ايلديكى وقت كلجيدر وقوللرينك كلامنى ايشديجى وضميرلرنى بيلیجى اولدر ﴿ ومن جاهد فانما يجاهد لنفسه ان الله لغنى عن العالمين ﴾ كيمكه شهواتدن صبرله ومشقت طاعاتله جهاد ايده انجق كندو نفسيچون جهاد ايدركه نفعى كندويه عائددر الله تعالى عالملرك طاعات ومجاهداتندن غنى وبى نيازدر ﴿ والذين آمنوا وعملوا الصالحات لنكفرن عنهم سيئاتهم ولنجزينهم احسن الذى كانوا يعملون ﴾ آنلركه مؤمن اولوب عمل صالح ايشلديلر بز آنلرك معصيتلرنى ايمان وطاعتلريله ستر ومحو ايدرز واحسن اعماللريله جزا ايدهرز ﴿ ووصينا الانسان بوالديه حسناً وان جاهداك لتشرك بى ماليس لك به علم فلا تطعهما الى مرجعكم فانبئكم بما كنتم تعملون ﴾ بز انسانه امر ايتدككه اناسنه باباسنه حسن معامله ايده اكر آنلر سكا سنك بيلمديكك شيئه الوهيتله عبادت وبكا تشريك ايتمكه تكليف وجهد ايدرلرسه آنلره اطاعت ايتمهسزدن مؤمن وكافر ووالدينه باروعاق

﴿ مامن ﴾

يعنى شرورونتن ظاهر اولدى ديلديكه بحرله مراد حقيقة بحردر يغمورك قلتى برده تأثير ايدر زيراكه اصداف يغمور ياغديغنده صويك يوزينه چيقوب آغزلرين آچرلر اول صدفكه يغموردن اغزينه دوشه اول انجو اولور * ديلديكه آدم عليه السلام زماننده ارضك جميعى مخضره وموثقه ابدى هر قنغى شجره يه وارلسه انده ميوه بولنوب اكل اولنوردى وبحرك صويى طاتلو ايدى وسباع حيواناتى انجتمزدى تاشول وقته دكين كه قابيل هابيلى اولدردى من بعد آغاچلر ديكنلندى وبحرك صويى آجيلندى وحيواناتك بعضى بعضنه ضرر ايدر اولدى ﴿ليذيقهم بعض الذى عملوا لعلهم يرجعون﴾ تاكه ايشلدكلرى خباثتك بعض عقوباتن انلره دنياده اذاقه ايدهوز تمامى ايسه آخرتده اولور تاكه صددندهاولدقلرى معاصيدن رجوع ايدهلر ﴿قل سيروا فى الارض فانظروا كيف كان عاقبة الذين من قبل كان اكثرهم مشركين﴾ يا محمد مكه مشركلرينه ديكلكه يريوزنده سير سفر ايدوب نظر ايدك كهسزدن اول كچن امم عاصيه نك عاقبتلرى نه حاله ايردى كنديلر هلاك اولوب مسكنلرى خرابه ايردى انلرك اكثرى سزك كبى مشركين ايديلر ﴿فاقم وجهك للدين القيم﴾ ايمدى شول استقامتده بليغ دينه كه اول اسلامدر وجهكى تعديل ايت ﴿من قبل ان يأتى يوم لامرد له من الله﴾ شول كون كلمزدن اولكه يوم قيامتدر انى هيچ كيمسه الله تعاليدن رده قادر اولمز وياول كونى الله تعالى ردايتمز ارادهٔ قديمهسى اولديغيچون ﴿يومئذ يصدعون﴾ اول كون اولديغنده ناس متفرقين اولورلر برفرقهسى ناره كيدر ﴿ من كفر فعليه كفره ﴾ بركيمسه كه كافر اوله كفرينك وبالى كندى اوزرهدركه اول نار مؤبدهدر ﴿ومن عمل صالحا فلانفسهم يمهدون﴾ واولكه عمل صالح ايده اول وصفلو كمسهلر جنتده كنديلر ايچون منزل تسويه ايدرلر ﴿ ليجزى الذين آمنوا وعملوا الصالحات من فضله﴾ تاكه الله تعالى ايمان واعمال صالحه يعنى جمع ايدنلره ثوابدن مستحق اولدقلرى شيئى ايفادنصكره فضلندن انك اوزره زياده ثواب دخى ويره ﴿انه لايحب الكافرين﴾ اول الله تعالى كافرلرى سومز ﴿ومن آياته ان يرسل الرياح﴾ اول الله تعالينك قدرت ووحدانيتى دلائلندندركه رياح رحمتى ارسال ايدركه اول صبا وجنوب ريحلريدر اماكه دبور ريح عذابدر ﴿ مبشرات ﴾ تاكه خلقنه مطر نافعله تبشير ايده ﴿وليذيقكم من رحمته﴾ واكا تابع رحمتندن سزه اذاقه ايدهكه اول حصول خصبدر ﴿ ولتجرى الفلك بأمره ﴾ وارسال رياحله امريله درياده كميلر يوروية ﴿ولتبتغوا من فضله﴾ وتجارت بحرله انك فضلندن طلب ايدهسز ﴿ولعلكم تشكرون﴾ واول رياحدن حاصل اولان اشبو نعمتلر اوزره اكا شكر ايليهسز ﴿ولقد ارسلنا من قبلك رسلا الى قومهم فجاؤهم بالبينات فانتقمنا من الذين اجرموا﴾ يا محمد بز سندن اول رسوللريمزى قوملرينه ارسال ايتدك اول رسوللر انلره آيات واضحاتله كلجك انلر اول رسوللرى تكذيب ايتديلر اويله اولسه اول آياتمزى تكذيب ايدنلره عذابله انتقام ايتدك ﴿وكان حقا علينا نصر المؤمنين﴾ وبزم عهدهمزه حق اولديكه مؤمنلره نصرت ايدهوز * قال النبى صلى الله عليه وسلم

جمله رجوعكز بنم طرفمهدر وقت جزاده سزه عملكزى خبر ويررم * مرويدركه بو آيت كريمه ولقمان واحقافدهكى آيات سعد بن ابى وقاص واناسى حمنه بنت سفيان حقنده نازل اولمشدركه سعد اسلامه كلدكده اناسى حمنه يمين ايتديكه تااول مرتد اولمينجه كونشدن كولكهيه ٢٣٥ وارميه واكل وشرب ايتميه بو حال اوزره اوچكون اكلندى

سعد آكا ديديكه اكر سنك يوز جانك اولسه وبربر چيقسه بن دينمى ترك ايدر وبو بابده سكا اطاعت ايدر دكلم حمنه انك اطاعتندن مأيوس اولدقده كولكهيه كلوب اكل وشرب ايتدى ﴿ والذين آمنوا وعملوا الصالحات لندخلنهم فى الصالحين ﴾ شونلركه ايمان ايتديلر وعمل صالح ايشلديلر بز آنلرى صالحلر زمرهسنه ادخال ايدهرزكه انلرك مدخلى جنتدر ﴿ ومن الناس من يقول آمنا بالله فاذا اوذى فى الله جعل فتنة الناس كعذاب الله ولئن جاء نصر من ربك ليقولن انا كنا معكم اوليس الله باعلم بما فى صدور العالمين ﴾ ناسدن بعضيسى بز الله تعالى به ايمان ايتدك درلر قچان آنلره الله يولنده كفرهدن عذاب اولنسه ناسك رنج وعذابنى الله تعالى نك عذابى كبى عد ايدرلر يعنى كافرلرك عذابى خوفندن ترك ايمان ايدرلر واكر ربك تعالى دن مؤمنلره نصرت واقع اولسه بز دينده سزكله برابرز غنيمته بزى شريك ايدك درلر الله تعالى عالملرك قلبنده اولان ايمان ونفاقه اعلم دكلميدر ﴿ وليعلمن الله الذين آمنوا وليعلمن المنافقين ﴾ الله تعالى حقيقتده مؤمنلرى وايمانلرنده منافقلرى بيلور وتميز ايدر وجزالرينى ويرر ﴿ وقال الذين كفروا للذين آمنوا اتبعوا سبيلنا ولنحمل خطاياكم وماهم بحاملين من خطاياهم من شئ انهم

مامن مسلم يردعن عرض اخيه الا كان حقا على الله ان يرد عنه نار جهنم يوم القيامة ثم تلا هذه الآية * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدركه برمسلم قرنداشنك عرضندن برموذينك اذاسنى دفع ايده الله تعالى به فضل وكرمى مقتضاسنجه عهد اولوركه يوم قيامتده اندن نار جهنمى دفع ايده اندن صكره * وكان حقا علينا نصر المؤمنين * قول شريفن تلاوت ايتدى ﴿الله الذى يرسل الرياح فتثير سحابا فيبسطه فى السماء كيف يشاء ويجعله كسفا فترى الودق يخرج من خلاله﴾ الله تعالى رياحى ارسال ايدوب انكله غيم رفع ايدر وكاهى انى سماده متصلا ديلديكى كيفيتده بسط ايدر سائر وياواقف مطبق ودخى بونك غيرى حالات اوزره اولديغى حالده وكاهى انى سماده قطع متفرقه قيلور كرك بسطى حالندهوكرك تفريقى حالنده كوررسنكه انك اراسندن يغمور چيقار ﴿فاذا اصاب به من يشاء من عباده اذاهم يستبشرون ﴾ قچانكه الله تعالى اول مطرى عبادندن ديلديكى كمسهلرك اراضى وبلادلرينه ايركوره كوررسنكه خصب مجيئنه سوينشورلر ﴿وان كانوا من قبل ان ينزل عليهم من قبله لمبلسين﴾ اكرچه انلره مطر نزولندن اوكدين مطرله تطاول عهد واستحكام يأسلرندن آيسين اولمشلردى ﴿فانظر الى آثار رحمة الله كيف يحيي الارض بعد موتها ان ذلك لمحيي الموتى﴾ الله تعالينك رحمتندن اولان مطره نظر ايتكه ارضى يبسندنصكره انكله نيجه احيا ايدر نبات واشجار وانواع اثمار بتورر اكا قادر اولان رب تعالى قادر اولوركه انلرى موتلرندنصكره يوم قيامتده ديركوره ﴿وهو على كل شئ قدير﴾ اول الله تعالى هرشيئه قادردر زيرا انك قدرتنك جميع كائناته نسبتى على السويهدر ﴿ولئن ارسلنا ريحا فرأوه مصفرا لظلوا من بعده يكفرون﴾ اكر بز ريح ارسال ايدوب زرعلرين افساد ايتسهك حتى اول يشيل ايكن انى صاررمش كورسهلر انك صاررمسندنصكره الله تعالى ونعمتنه كافر اولورلر * اشبو آيات كريمه كفارك قلت ثبوت وعدم تدبر وسرعت تزلزل وسوء رأيلرينى بيان ايدر والحال نظر سوى اقتضا ايدركه انلردن مطر محتبس اولديغنده الله تعالى به توكل واكا التجا ايدهلر رحمتندن مأيوس اولميهلر وانلره مطر رحمتى ايرديكنده شكره مبادرت وطاعته استدامت ايدهلر استبشارده افراط ايتميهلر وزرعلرى صاررمغله هلاك اولديغنده بلايه صبر ايدهلر نعمته كفران اولميهلر ﴿ فانك لاتسمع الموتى ﴾ يا محمد سن دعوتكى ايشتديرهمزسك شول كفاره كيم انلر موتى كبيدر ﴿ولاتسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرين﴾ ودخى اصملرهده ايشتديرهمزسنكه انلر دعوتكى سماعدن تصامم ايدرلر قچانكه مكذبين اولدقلرى حالده حقدن اعراض ايدهلر ﴿ وماانت بهادى العمى عن ضلالتهم ﴾ وسن شول آيتلريمزدن بصيرتلرى اعمالرى ضلالتلرندن ايمان وطاعته هدايت ايدر دكلسن بلكه الله تعالى عبادندن ديلديكى كمسهلرى اكا توفيق ايدر سكا واجب اولان انجق دعوت وابلاغدر ﴿ ان تسمع الامن يؤمن بآياتنا فهم مسلمون ﴾ سن اسماع ايتمزسن الا انلره كيم بزم آيتلريمزه ايمان كتوروب ايمانلرنده

لیکاذبون ﴾ مکه کافرلری ایمانه کلنلره دیدیلرکه بزم دینمزه و بابالرمزك ملتنه تابع اولك اکر بوسزه کناه اولورسه بز سزك
خطالرکزی قیامتده یوکلنورز حالبوکه اول کافرلر انلرك خطالرندن بر شی یوکلنور دکللردر انلر اول زعملرنجه کاذبلردر
﴿ ولیحملن اثقالهم و اثقالاً مع اثقالهم و لیسئلن یوم القیمة عما کانوا ﴿٢٣٦﴾ یفترون ﴾ اول کافرلر قیامتده البته کندو
کناهلرینی یوکلنورلر
و اضلال ایتدکلرینك
و زرلرینی دخی کندو
وزرلریله برابر یوکلنورلر
مع هذا اول اضلال
ایتدکلری تبعه لرینك
کناهلرندن بر شی نقصان
اولمز واول تابع ومتبوع
وضال ومضل دنیاده
ایشلدکلری حیله و باطللردن
قیامتده سؤال اولنورلر
﴿ ولقد ارسلنا نوحاً الی
قومه فلبث فیهم الف سنة
الا خمسین عاماً فاخذهم
الطوفان وهم ظالمون ﴾ بز
نوح علیه السلامی ایمانه
دعوت ایچون قومنه ارسال
ایلدك انلرك بیننده بیك
ییلدن اللی ییل نقصان
اکلندی انلری طوفان
اخذ ایتدی انلر کفرله
ظالملر ایدی مرویدرکه
نوح علیه السلام قرق
یاشنده بعث اولندی طقوز
یوز اللی سنه قومنی ایمانه
دعوت ایلدی وطوفاندن
صکره التمش سنه دخی
معمر اولدی که بیك اللی
سنه اولور علی قول بیك
درتیوز سنه معمر اولدی
* منقولدرکه ملك الموت روحنی قبضه کلدکده دیدیکه یا نجی الله دنیایی نیجه بولدك ایکی قپولو برخانه کوردم برندن ﴿ بلکه
کیررلر برندن چیقارلر بیوردی * دینلدیکه بوقصه دن مراد یعنی نوح علیه السلامك بومدت مدیده ده دعوتی وقومندن
چکدیکی اذا وجفاسی وینه تکذیبلریله طوفان اخذ ایتمسی بیانی پیغمبرمز علیه السلامه تسلیه ایدی ﴿ فانجیناه واصحاب السفینة

مخاصلردر زیراکه ایمانلری آیتلریمزك الفاظی تلقیسنه و معانیسی تدبرنه داعیدر ﴿ الله الذی خلقکم
من ضعف ثم جعل من بعد ضعف قوة ثم جعل من بعد قوة ضعفا و شیبة ﴾ اول الله تعالی سزی ابتداده
ضعفا خلق ایتدی ضعفی اساس امرکز قیلدی * خلق الانسان ضعیفا * قول شریفی دلالتیله و یاخود
سزی اصل ضعیفدن خلق ایتدیکه اول نطفه در و یا اول ضعفله مراد حال طفولیتدن حال
احتلامه دکدر واول طفولیت ضعفکزدنصکره کهولتکزه دکین سزه قوة شباب قوتندنصکره
سزده ضعف شیوخت و هرم قیلدی ﴿ یخلق مایشاء ﴾ وذات و صوردن و یاخود ضعف وقوت وشباب
وشیبه دن اول دیلدیکنی خلق ایدر ﴿ وهو العلیم القدیر ﴾ اول سزی اشبو احوال مختلفه ده تردیدی
غیره امکانله بیله علم وقدرتده صانع کامل ایدیکنه دلیلدر ﴿ ویوم تقوم الساعة یقسم المجرمون مالبثوا
غیر ساعة ﴾ قیامت قائم اولدیغی کونده مشرکون یمین ایده لرکه دنیاده ویاقبورده ویادنیانك
فناسیله بعث وانقطاع عذابلری بیننده بر ساعتدن غیری لبث ایتمدیلر اول مدت لبثلرین
آخرنده کی مدت عذابلرینه اضافتله و یاخود نسیانله استقلال ایده لر حدیثده کلدیکه * مابین
فناء الدنیا والبعث اربعون * دنیانك فناسیله بعثك مابینی قرق دکلودر * ایمدی اول قرق
ساعات وایام وعوامك هربرینی محتملدر ﴿ کذلك کانوا یؤفکون ﴾ صدقدن اشبو صرف
کبی انلر دنیاده حقدن صرف اولنورلردی وانلر انده کذب ایده لر بعث یوقدر دیو دنیاده
کذب ایتدکلری کبی ویاخود الله تعالی انلری افضاح اراده ایدوب اهل جمعه متبین اولان
شیئی کذبله یمین ایده لر ﴿ وقال الذین اوتوا العلم والایمان لقد لبثتم فی کتاب الله الی یوم البعث
فهذا یوم البعث ولکنکم کنتم لاتعلمون ﴾ ملائکه وانسدن علم وایمان ویریلنلر انلری تکذیب
ایدوب دیه لرکه الله تعالینك قضاء ویا علم ویالوح ویاقرآننده ذکر ایتدیکی اوزره یوم بعثه دکین
لبث ایتدیککز اشبو وقت ایسه یوم بعثدرکه سز آنی انکار ایدردیکز لکن سز نظرده تفریطکز
سببیله انك حق ایدوکن بیلمزدیکز ﴿ فیومئذ لاینفع الذین ظلموا معذرتهم ولاهم یستعتبون ﴾
اویله اولسه اول کونده شرك وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدنلره اعتذارلری نفع ایتمز وانلردن
توبه وطاعتله رب تعالی ارضا طلب اولنمز ﴿ ولقد ضربنا للناس فی هذا القرآن من کل مثل ﴾
اشبو قرآنده بز ناسه هرصفت وقصهٔ عجیبه دن وصف وبیان ایتدك یوم قیامتده مبعوثینك
صفت وقصه لرین وانلر نه دیرلر وانلره نه دینور ومعذرت واستعتاب منتفی اولور ویاخود بز
انلره بیان ایتدك هرمثلدنکه انلری توحید وبعث وصدق رسوله ارشاد ایدر ﴿ ولئن جئتهم
بآیة لیقولن الذین کفروا ان انتم الا مبطلون ﴾ اکر سن انلره آیات قرآندن برآیتله کلسك
انلردن کافر اولنلر فرط عناد وقساوت قلوبلرندن رسول الله صلی الله علیه وسلمه ومؤمنلره
دیه لرکه سز دکل الا کاذبلردنسز ﴿ کذلك یطبع الله علی قلوب الذین لایعلمون ﴾ اشبو طبع
کبی الله تعالی طبع ایدر شول کمسه لرك قلوبنه کیم توحیدی بیلمزلر ورسوللری تصدیق ایتمزلر

وجعلناها آیةً للعالمین ﴾ نوح علیه السلامه وسفینه ده اولانلره بز نجات ویردك وانی عالمره عبرت قیلدق ﴿ وابراهیم اذقال
لقومه اعبدوا الله واتقوه ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون ﴾ وابراهیم علیه السلامی قومنه کوندردك اول انلره دیدیکه الله
تعالی یه عبادت ایدوب اندن قورقمککه ﴿٢٣٧﴾ کفر ومعصیتده اولمکزدن اول سزه خیرلودر اکر خیر وشری
بیلورسکز ﴿ انما تعبدون
من دون الله اوثاناً وتخلقون
افکا ان الذین تعبدون من
دون الله لا یملکون لکم
رزقاً فابتغوا عندالله الرزق
واعبدوه واشکروا له الیه
ترجعون ﴾ سز الله تعالیدن
غیری بتلره عبادت ایدرسز
وشریك دیویلان دوزرسز
شول بتلرکه الله تعالیدن
غیری انلره عبادت ایدرسز
انلر سزه رزق ویرمکه قادر
دکللردر رزقی الله تعالیدن
طلب ایدك واکا عبادت
ایدك ورزقکزی اول
ویرمکله اکا شکر ایدك
زیرا آخرتده اکا رجوع
ایدرسکز اعمالکزه کوره
جزاکزی ایدر ﴿ وان
تکذبوا فقد کذب امم
من قبلکم وما علی الرسول
الا البلاغ المبین ﴾ اکر
پیغمبری تکذیب ایدرسکز
سزدن مقدم کلن امتلر
دخی پیغمبرلرینی تکذیب
ایتدیلردی انلرك تکذیبلری
دنیا وآخرتده کندولرینه
ضرر ایتدی پیغمبرلر
انجق توحیده دعوت
وآشکار امر ونهی تبلیغه
مأمورلردر ﴿ اولم یروا کیف یبدیء الله الخلق ثم یعیده ان ذلك علی الله یسیر ﴾ کافرلر کورمزلرمیکه الله تعالی انلری نیجه
یوقدن وار ایلدی صکره قیامتده تکرار احیا ایدر بوبراتمق ودیرلتمك حق تعالی یه آساندر ﴿ قل سیروا فی الارض فانظروا
کیف بدا الخلق ثم الله ینشیء النشاة الاخرة ان الله علی کل شیء قدیر ﴾ یا محمد اول منکر بعثلره دیکه یر یوزنده کزوب عبرتله

بلکه اعتقاد ایتدکلری خرافات اوزره اصرار ایدرلر زیراکه جهل مرکب حقی ادراکدن
منع ایدر ومحقق تکذیبی ایجاب ایدر ﴿ فاصبر ان وعدالله حق ﴾ انلرك اذالرینه صبر ایت که
الله تعالینك نصرتله ودینکی جمیع ادیان اوزره اظهارله وعدی حقدر لابد آنی انجاز
واکا وفا ایدر ﴿ ولا یستخفنك الذین لایوقنون ﴾ یا محمد سنی خفت وقلقه تحمیل ایتمسون
انلرك تکذیب و ایذالریکه انلر بعث وحسابی ایقان ایتمزلر ویاخود حلاوت کلام واظهار
تماملریله عقلکی سالب ایدوب سنی مخدوع ایتمسون شول وجهله کیم فتکده مؤمنلره تعلیم
اظهار ایده لر زیراکه ضالین وهم مضلیندرلر انلردن حذر ایت که انلر مکر وفتنه اصحابیدرلر

سورة لقمان وهی اربع وثلاثون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

﴿ الم تلك آیات الکتاب الحکیم ﴾ اشبو قرآن آیتلریدر حلال وحرام واحکامله محکمدر
﴿ هدی ورحمة للمحسنین ﴾ هدی ورحمت اولدیغی حالده شول کمسه لر ایچونکه نیت خالصه
ایله عملارین حسن ایدرلر ﴿ الذین یقیمون الصلوة ﴾ شونلرکه نمازی ارکانله وقتنده قیلورلر
﴿ ویؤتون الزکاة ﴾ وزکاتی ویررلر ﴿ وهم بالاخرة هم یوقنون ﴾ وانلر بعث وجزانك وقوعنه
ایقان ایدرلر ﴿ اولئك علی هدی من ربهم ﴾ انلر ربلری جل شانه دن توفیق اوزره درلر ﴿ واولئك
هم المفلحون ﴾ وانلر اعلای مقاصدلرینه فائزدرلر عقیدهٔ حقه ایله عمل صالحی جمع ایتدکلریچون ﴿ ومن
الناس من یشتری لهو الحدیث ﴾ بعض ناسك لهو حدیث اشتراسی کبی اولمیه واساطیرکه انده اعتبار
بولنمیه ومضاحك وفضول کلام کبی * دینلدیکه اشبو آیت نضر بن الحارث شاننده نازل اولوبدرکه
اول اعاجم اخبارنی اشترا ایدوب قریشه انی تحدیث ایدردی محمد سزه عاد وثمود حدیثن تحدیث
ایدرسه بن سزه اسفندیار ورستم حدیثن تحدیث ایدرین انلر انك اول حدیثن استماع ایدوب قرآن
استماعنی ترك ایدرلردی * قال النبی علیه السلام لایحل تعلیم المغنیات ولا بیعهن واثمانهن حرام *
پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر حلال اولمزکه جاریه لره غنا تعلیم ایدیله ویامغنیه بیع اولنه
ثمنلری حرامدر * دینلدیکه آیتك معناسی غناء ومزامیر ومعازف قرآن اوزره اختیاردر *
ابن مسعود رضی الله عنه اشبو آیتدن سؤال اولندقده یمین ایدوب دیدیکه اول غنادر *
دینلدیکه غناء قلبده نفاق بتورر واول رقیهٔ زنادر ویا اول هر لهو ولعبدر ﴿ لیضل عن سبیل الله
بغیر علم ﴾ تاکه ناسی انکله دین اسلامه دخولدن ویاقراءت قرآندن صد ایده اول اشترا
ایتدیکی شیئك حالنی ویا تجارتنی بیلمکسزین شول حیثیتدنکه لهوی قرآنه استبدال ایتدی
﴿ ویتخذها هزوا ﴾ وتاکه آیات الهی مسخره اتخاذ ایده ﴿ اولئك لهم عذاب مهین ﴾ ایمدی

نظر ایدکه الله تعالی بومخلوقاتی اختلاف اجناس واحوال اوزره نیجه خلق ایتمشدر بوندنصکره بعث واعادهیه قدرتی
فهم ایدرسز زیرا ابداءدن اعاده آساندر الله تعالی هرشیئه قادردر (یعذب من یشاء ویرحم من یشاء والیه تقلبون) دیلدیکنه
عذاب ودیلدیکنه رحمت ایدر روز جزاده مجازات ایچون اکا ۲۳۸ رد اولنورسکز (وماانتم بمعجزین
فی الارض ولا فی السماء وما
لکم من دون الله من ولی
ولانصیر) یرده وکوکده
فرار وخفاده اولسکز سزه
عذاب ایتمکدن الله تعالی یی
عاجز ایدیجیلردن دکلسکز
وسزکچون عذابدن تخلیصه
الله تعالیدن غیری نکهدار
ومددکار یوقدر (والذین
کفروا بآیات الله ولقائه
اولئك یئسوا من رحمتی
واولئك لهم عذاب الیم)
شونلرکه الله تعالینك
وحدانیتنه وکتابلرینه
وآخرتده لقاسنه کافر
اولدیلر انلر بنم رحمتمدن
مأیوس اولدیلر وانلر ایچون
الملوعذاب واردر (فماکان
جواب قومه الا ان قالوا
اقتلوه اوحرقوه فانجیه
الله من النار ان فی ذلك
لآیات لقوم یؤمنون)
ابراهیم علیه السلام بتلرینی
قیردقدن صکره قومنك
جوابی انجق ابراهیمی قتل
یاخود آتشه یاقك دیمك
اولمغله انی ناره القا
ایتدکلرنده الله تعالی ناردن
نجات ویروب نار اکا
برد وسلامت اولدی انك
ناردن نجاتنده مؤمنلره قدرت وعبرت نشانلری واردر (وقال انما اتخذتم من دون الله اوثانا مودة (کتوردی)
بینکم فی الحیوة الدنیا ثم یوم القیمة یکفر بعضکم ببعض ویلعن بعضکم بعضا ومأویکم النار ومالکم من ناصرین) ابراهیم علیه السلام
دیدیکه انجق الله تعالیدن غیری بتلری اله اتخاذ ایتدیکز دنیاده کچنمك ایچون جمعیت وبربریکز بیننده مودتدن صکره

اول وصفلو کسهلره عذاب مهین اولور حق اوزره باطلی استیثارله حقه اهانتلر ایچون (واذا تتلی
علیه آیاتنا ولی مستکبرا کأن لم یسمعها کأن فی اذنیه وقرا فبشره بعذاب الیم) قچانکه اکا آیتلریمز
تلاوت اولنسه تکبر ایدوب آیتلریمزه ومحمده ایماندن اعراض ایدر اول امرده انك حالی شول
کسهلرك حالنه بکزرکه ایشیدرکن ایشتمزلنه کأنه قولاغنده صمم واردر * ایمدی اکا عذاب مؤلمله
تبشیر ایت (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات لهم جنات النعیم) شونلرکه ایمان واعمال صالحه بیننی
جمع ایتدیلر آخرتده انلره جنات نعیم مأوی اولور (خالدین فیها) انده دائمین اولدقلری حالده
(وعدالله حقا) اشبو وعدالله تعالینك وعد حقیدر (وهو العزیز الحکیم) اول بر عزیزدرکه وعد و
وعیدنی انجازدن انی برشیء عاجز ایتمز حکیمدر ایشلمز الا انیکه حکمتی استدعا ایدر (خلق السموات
بغیر عمد ترونها) الله تعالی سمواتی کوردیککز هیئتده سواریسز خلق ایتدی نه درونده دعامهسی
وارکه انی رفع ایدهونه فوقنده علاقهسی وارکه انی امساك ایده بلکه اول ایکیسندن دخی خالی اولوب
الله تعالی قدرتیله انی امساك ایتدی (والقی فی الارض رواسی ان تمید بکم) وارض اوزره جبال
مرتفعه وضع ایتدی تاکه اول ارض سزکله میل واضطراب ایتمیه (وبث فیها من کل دابة)
وانده هر دابهدن بث ایتدی (وانزلنا من السماء ماء فأنبتنا فیها من کل زوج کریم) وسمادن
یغمور ایندیروب ارضده نبات کثیر المنفعهنك هرصنفندن بتوردك (هذا خلق الله فأرونی
ماذا خلق الذین من دونه) اشبو ذکر اولنان اشیاء الله تعالینك مخلوقیدر یامشرکین بکا
کوسترك که آلههکز نه خلق ایتدی حتی که الله تعالییه مشارکتنه مستحق اولدیلر (بل
الظالمون فی ضلال مبین) بلکه مشرکلر ضلال ظاهردهدرکه هیچ برناظره اول خفی اولمز
(ولقد آتینا لقمان الحکمة) بز لقمانه عقل وعلم وعمل وامورده اصابت ویردك * دینلدیکه
اول لقمان بن باعور بن باخور بن تارخدرکه اول ایوب علیه السلامك اخت ویاخالهسی
اوغلی آزر اولادندندر لقمان علیه السلام معمر اولوب حتی داود علیه السلامه ایرشدی
واندن اخذ علم ایتدی وبعث اولنمزدن اول فتوی ویرردی * جمهور دیدیلرکه اول حکیم
ایدی نبی دکل ایدی عرف علماده حکمت نفس انسانیهیی استکمالدر وعلوم نظریهیی اقتباس
ونفسك قدر طاقتنجه افعال فاضله اوزره ملکهٔ تامه اکتسابیدر ولقمان علیه السلامك
حکمتندندرکه اول داود علیه السلامه بر نیجه آی صاحب اولدی داود علیه السلام درع
دوزردی لقمان اکا اول نه شیء ایدیکن سؤال ایتمدی اتمام ایدیجك آرقهسنه کیوب دیدیکه
نه کوکچك حرب لباسی اولورسن اول حینده لقمان دیدیکه صمت حکمتدر انك فاعلی
قلیلدر برکون داود علیه السلام اکا یالقمان نیجه صباحلدك دیدی اول ایتدیکه بنم غیرك
بدنده * داود علیه السلام تفکر ایدوب اندن صعقه ایتدی بروقتده لقمان علیه السلامه
امر اولندیکه برقیون بوغزلیوب اندن ایکی اطیب مضغه کتوره نم دیوب انك لسان وقلبن

قیامتده بعضکز بعضکزی انکار وتکفیر وبعضکز بعضکزه لعن وشتم ایدرسکز سزك بریکز جهنمدر انده سزه مددکار
یوقدر (فآمن له لوط وقال انی مهاجر الی ربی انه هو العزیز الحکیم) ابراهیم علیه السلامه « قرنداشی اوغلی اولان »
لوط علیه السلام اولا ایمان کتوروب ۲۳۹ بن ربم تعالینك امر ایتدیکی محله قومدن هجرت ایدهرم دیدی
اول الله تعالی غالبدر
دشمنلرمی بندن منع ایدربکا
صالح اولان شیئی حکم
ایدر * مرویدرکه ابراهیم
ولوط علیهما السلام وبنت
عمی اولان زوجهسی ساره
سواد کوفهدن کوثی نام
قریهیه اندن شامه کلدیلر
ابراهیم علیه السلام
فلسطینه نزول ییوروب
لوط علیه السلام مؤتفکهیه
کیتدی * دینلدیکه
ابراهیم علیه السلام
هجرتنده یتمش بش یاشنده
ایدی حق تعالی اول سنه
هاجر جاریهدن اکا
اسماعیل علیه السلامی
ویردی ویوز اون ایکی
یاشنده سارهدن اسحق
علیه السلامی ویردی
(ووهبنا له اسحق
ویعقوب وجعلنا فی ذریته
النبوة والکتاب وآتیناه
اجره فی الدنیا وانه
فی الآخرة لمن الصالحین)
وبز اکا اوغلی اسحق
ونبیرهسی یعقوب علیه
السلامی اعطا ایتدك
وانك ذریتنه نبوت
وکتابلر ویردك واختیار
لغنده دنیاده اولاد وذریتنده نبوت کتابلر وثناء وجملهدن احسن واخر دهرهدك صلواة وسلام ویرلمکله هجرتی اجرتی
ویردك وآخرتده جملهٔ صالحین زمرهسندهدر (ولوطا اذقال لقومه انکم لتأتون الفاحشة ماسبقکم بها من احد من العالمین)
لوط علیه السلام قومنه دیدیکه سز برفاحش عمل ایشلرسکزکه سزدن مقدم بوعملی عالمده کیمسه ایشلمشدر (ائنکم لتأتون

کتوردی بعده وقت آخرده امر اولندیکه ینه برقیون بوغزلیوب اندن ایکی اخبث مضغهیی کتوره
نم دیوب ینه لسان وقلبن کتوردی انك حکمتندن سؤال اولندقده دیدیکه اشبو ایکی مضغه اطیب
شیئدر قچانکه طیب اوله واخبث شیئدر قچانکه خبیث اوله دینلدیکه لقمان علیه السلام نبوتله حکمت
بیننده تخییر اولنوب اول حکمتی اختیار ایتدی * روایت اولندیکه اول برنصف نهارده نائم ایکن
برندا کلدیکه یالقمان استرمیدك که الله تعالی سنی ارضده خلیفه ایدوب ناس بیننده حق اوزره حکم
ایدهسن اول ندایه جوابده دیدیکه اکر ربم بنی تخییر ایدرسه عافیتی قبول ایدوب بلایی قبول ایتمزین
واکر بکا امر ایدرسه سمع واطاعت ایدرین زیرا بیلورمکه اوزریمه الزام اولینیجق اعانت وعصمت
اولنورین والحال حاکم منازلك اشد واکدرنده اولوب انی ظلمت قاپلیوبدر اعانت اولنورسه
حریدرکه اندن نجات بوله اکر حکمنده خطا ایدرسه جنت یولن یتوررو کشینك دنیاده ذلیل اولمسی
شریف اولمسندن خیرلیدر اول کمسهکه دنیایی آخرت اوزره اختیار ایده دنیایی فوت ایدر وآخرته
ایرمز ملائکه انك حسن منطقنه تعجب ایتدیلر بوندنصکره برنومهسنده حکمت ویرلدی اویانیجق
حکمتدن سویلر اولدی بعده داود علیه السلامه ندا اولنوب خلافت عرض اولندقده قبول
ایتدی یوخسه لقمان کبی شروط ذکر ایتمدی اول اجلدن مرة بعد اخری خطیهیه دوشوب
الله تعالی کلیسن عفو ایتدی ولقمانی وزیر ایدیندی (ان اشکر لله) بز اکا دیدککه الله تعالییه
شکر ایت انك اوزرهکه سکا حکمت ویردی (ومن یشکر فانما یشکر لنفسه) اول کمسهکه شکر
ایده نفسیچون شکر ایدر زیراکه نفعی اکا عائددرکه نعمتی انکله دائم اولور واول نعمتك
مزیدینه مستحق اولور (ومن کفر فان الله غنی حمید) واول کمسه الله تعالینك نعمتلرینه کافر
اوله اول جل شانه خلقك شکرندن غنیدر وحمد اکا حقیقدر اکرچه حمد اولنمزسهده ویااول
محموددر جمیع مخلوقاتی لسان حالله اکا حمدی نطق ایدر (واذقال لقمان لابنه وهو یعظه)
ذکر ایت شول وقتیکه لقمان اوغلی انعمه ویا اشکر ویا ماثانه وعظ ایدر اولدیغی حالده
دیدیکه (یابنی لاتشرك بالله ان الشرك لظلم عظیم) ای اوغلجغم الله تعالییه اشراك ایتمکلکه
اول ظلم عظیمدر شول حیثیتدنکه جمیع اشیانك خالقیله هر شیئدن عاجز بیننی تسویهدر *
دینلدیکه لقمان علیه السلامك اول اوغلی وانامی مشرکلر ایدیلر لقمان علیه السلام وعظ
ایدرك ایکیسنی دخی اسلامه کتوردی (ووصینا الانسان بوالدیه) بز انسانه وصیت ایتدككه
والدینه بر واحسان ایده (حملته امه وهنا علی وهن) اکا والدهسی حامل اولدی حالبوکه
حمل وثقلی ازدیادیله ضعف اوزره ضعفی زیاده اولدی (وفصاله فی عامین) انك مدت فطامی
ایکی ییل تمامندهدر * اشبو دلیلدرکه مدت رضاعن اقصاسی ایکی ییل اوله واندنصکره حرمت
ارضاع ثابت اولمیه اشبو شافعی مذهبیدر (ان اشکر لی ولوالدیك) انسانه وصیتمز اولدرکه
بکا ووالدینکه شکر ایدهسن (الی المصیر) مرجعك بکادر شکر وکفرك اوزره سنی محاسبه

الرجال ولاتقطعون السبيل وتأتون فى ناديكم المنكر فما كان جواب قومه الا ان قالوا ائتنا بعذاب الله ان كنت من الصادقين)
آيامز رجاله مباشرت ايدرسز ويول قطع ايدرسزكه يولجيلرك مالنى الورسكز وغريبلره بوعملكزى ايدرسكز ومجلسلريكزده
فحشيات ودشنام وصفيره وشرب خمر وبربريكزله جماع ويولجيلره ◆ ٢٤٠ ◆ طاش آتمق و استهزا ايتمك كبى فعل
قبيح ايشلرسكز لوط عليه السلامه قومنك جوابى استهزا يوزندن انجق بو اولديكه اللهك عذابنى بزه كتورا كر صادقلردن ايسك ديديلر (قال رب انصرنى على القوم المفسدين) لوط عليه السلام انلرك صلاحندن نوميد اولوب مناجات وجهيله يارب بو قوم مفسدين اوزره انزال عذاب ايله بكا نصرت وير ديدى (ولما جاءت رسلنا ابراهيم بالبشرى قالوا انا مهلكوا اهل هذه القرية ان اهلها كانوا ظالمين) وقتاكه رسوللرمز ملكلر ابراهيم عليه السلامه اولاد مژده سيله كلدكده ديديلركه بو قريهٔ سدوم اهاليسنى هلاك ايده جكزكه انلر انواع منكراتله كفر و ظلم ايديجيلردن اولديلر (قال ان فيها لوطا قالوا نحن اعلم بمن فيها لننجينه واهله الا امرأته كانت من الغابرين) ابراهيم عليه السلام ملكلره
ديديكه انده لوط واردر اول ظالملردن دكلدر ملكلر ديديلركه بز انده اولان مؤمن وكافرى بيلورز بز لوطه (اون)
واهلى وتبعه سى مؤمنلره نجات ويررز انجق زوجه سى عذابه داخل اولانلردندر (ولما ان جاءت رسلنا لوطا سئ بهم وضاق بهم
ذرعا وقالوا لاتخف ولاتحزن انا منجوك واهلك الا امرأتك كانت من الغابرين) وقتاكه رسوللرمز ملكلر لوط عليه السلامه

ايدرين دينلديكه بركمسه كيم صلوات خمس اداسنه مداومت ايده الله تعالى يه شكر ايدر واولكه صلوات خمس ادبارنده والدينه دعا ايده انلره شكر ايدر (وان جاهداك على ان تشرك بى ماليس لك به علم فلا تطعهما) واكر والدينك جهد ايدرلرسه كه سن بكا اشراك ايده سن انى كه اول هيچ برشئ دكلدر اول امرده انلره اطاعت ايتمكل (وصاحبهما فى الدنيا معروفا) وانلرله دنياده صحاب معروفله صحبت ايت كه انى شرع ارتضاع وكرم اقتضاء ايدر بر وصله وحسن عشرت كبى (واتبع سبيل من اناب الى) ودينده توحيد واخلاصله بنم طاعتم طريقنه اقبال ايدنه اتباع ايت كه اول پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم واصحابيدر (ثم الى مرجعكم فانبئكم بما كنتم تعملون) سنك ووالدينك مرجعى بكادر سكا ايمانك وانلره كفرلرى اوزره جزاء ايدرين * اشبو ايكى آيت سعد بن وقاص رضى الله عنه وانا سى شاننده نازل اولوبدر وقصه سى سورهٔ عنكبوتده كچوبدر لقمان عليه السلامه اوغلى ديديكه اكر بن خطيئه يى هيچ كمسه نك كورمديكى مكانده ايشلسم الله تعالى انى بيلورمى لقمان ديديكه (يا بنى انها ان تك مثقال حبة من خردل فتكن فى صخرة او فى السموات او فى الارض يأت بها الله ان الله لطيف خبير) اى اوغلجغم اكر ايشلديكك خطيئه وكرك حسنه خردل دانه سى قدر وزنى اولديغندن ماعدا بر موضع اخفى واحرزده اولسه جوف صخره ده كه اول صوده اوله ويا تحت ارضده كى صخره ده كيم انده اعمال كفار يازيلودر ويا عالم علويده ويا عالم سفليده اولسه يوم قيامتده الله تعالى انى كتوروب عاملنه جزاسين ايدر زيرا انك علمى هر خفى يه ايرر كنهنى ومكاننى بيلور واندن برشئ فوت اولمز بعض كتبده ايدر اشبو كلمه يى لقمان تكلم ايديجك هيبتندن مراره سى منشق اولوب تسليم روح ايلدى (يا بنى اقم الصلاة) اى اوغلجغم نمازى اتمام اركانله ادا ايت كه نفسكى تكميل ايده سن (وأمر بالمعروف وانه عن المنكر) وناسه خيرله امر ايت وانلرى شردن نهى ايت كه غيرى تكميل ايده سن (واصبر على ما اصابك) وسكا ايريشن شدائده سيما امر ونهيك صددنده ايكن صبر ايت (ان ذلك من عزم الامور) اشبو اوامر مذكوره الله تعالينك ايجاب والزام ايتديكى عزائمندندر (ولا تصعر خدك للناس) ناسه تكبر ايدوب سكا سويلدكلرنده يوزيكى انلردن دوندرمكل وياخود فقرايى تحقير ايتمكل بلكه فقير و غنى ايله معاشرتكى على السويه تحسين ايلكل (ولا تمش فى الارض مرحا) ويريوزنده فخرله ويابطر اجلچون يوريمكل (ان الله لا يحب كل مختال فخور) زيراكه الله تعالى هر اختيال وفخر ايدنلرى سومز (واقصد فى مشيك) يوريمكده وسط اختيار ايدوب نه اختيال ونه اسراع ايلمكل بلكه سكينه ووقار اوزره يورى كل (واغضض من صوتك) محل خطابده صوتكى خفض ايدوب جهر ايتمكل مكركه ارهاب عدو ايچون اوله (ان انكر الاصوات لصوت الحمير) زيراكه اصواتك اوحش واقبحى حمار صوتيدركه اولى زفير وآخرى شهيقدر والحال بونك ايكيسى دخى اهل نار صوتيدر * دينلديكه هر شيئك صياحى تسبيحدر الا حمارك دكل * وهب ايدر لقمان عليه السلام حكمتنده

كلديلر اول انلرى بيلممكله قومى انلره تعرض ايدرلر خوفيله غايت مغموم وتاب وطاقتى ضيق اولدى ملكلر انك بو پيچ
وتابنى كوردكده تسلى ايدوب ديديلركه قورقمه وحزن ايتمه بز سنى وسكا تابع مؤمن اهل بيتكى قورتاريرز انجق زوجه ك
عذابده باقى وهلاك اولنلردندر (انا ◆ ٢٤١ ◆ منزلون اهل هذه القرية رجزا من السماء بما كانوا يفسقون) بز
بو قريه اهاليسى اوزرينه فسقلرى سببيله كوكدن طاش ياغديره جغز (ولقد تركنا منها آية بينة لقوم يعقلون) بز اول قريه نك خرابلق آثارينى وكوكدن ياغان طاشلرك بقيه لرينى وانده ظهور ايدن سياه صوبى نشانه ظاهره ترك ايتدككه تعقل ايدن قوم ايچون عبرت اوله (والى مدين اخاهم شعيبا فقال ياقوم اعبدوا الله وارجوا اليوم الآخر ولا تعثوا فى الارض مفسدين) ومدين اهلنه نسبده قرداشلرى شعيبى كوندردك اول انلره ديديكه ياقوم الله تعالى يه عبادت ايدك وآخرتده ثوابى اميد اولنور عمل ايشليك وكيل ووزنده نقصله بريوزنده فساد ايتميك (فكذبوه فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فى دارهم جاثمين) انلر شعيب عليه السلامى تكذيب ايتديلر انلرى زلزله يا صيحهٔ جبريل عليه السلام اخذ ايدوب خانه لرنده ديزلرى اوزره چوكمش ميتلر
اوله رق صباحلديلر (وعادا وثمود وقد تبين لكم من مساكنهم وزين لهم الشيطان اعمالهم فصدهم عن السبيل وكانوا
مستبصرين) وعاد وثمود قوملرينى دخى هلاك ايتدك «حجاز ويمنده» انلرك مسكنلرندن كچدكجه انلرك عذاب اثرلرى سزه
ظاهر اولور وشيطان انلره كفر ومعاصيدن اعمال سيئه لرينى تزيين ايتدى وطوغرى يولدن منع ايتدى حالبوكه انلر

اون ايكى باب سويلديكه ناس انى كلام وقضايالرينه ادخال ايتديلر (ألم تروا ان الله سخر لكم مافى السموات ومافى الارض) كورمزميسن كه الله تعالى سزه سمواتده اولان شمس وقمر ونجوم وسحاب وغير اشيايى تسخير ايتدى منافعكز تحصيلنه اسباب قيلمغله وارضده اولان بحار وانهار ومعادن ودواب وسائر اشيايى دخى تسخير ايتدى واسطه ايله ويا واسطه سز انتفاعه تمكينله (واسبغ عليكم نعمه ظاهرة وباطنة) وسزه نعم محسوسه سنى ومعقوله سنى بيلدكلريكزى وبيلمدكلريكزى افضال واسباغ ايتدى ونعمت هرشيدركه انكله احسان ونفع قصد اولنه وعالمك كليسى نعمتدر غيره نفع ايچون يوخسه الله تعالى منافعه احتياجدن غنيدر ونعم ظاهره حسن صورت وامتداد قامت وتسويهٔ اعضادر وياخود بصر وسمع ولسان وسائر جوارح ظاهره در ونعم باطنه معرفتدر وهرشيدركه دليل ايله بيلنه ويا اصلا بيلنميوب انكله انتفاع اولنه انسانك بدننده نيجه اشيا واردركه اول بيلمز وبيلنمكه دخى چاره اولمز سر وقلب وعقل وروح كبى * دينلديكه نعم ظاهره دنيادن اعراضدر ونعم باطنه الله تعالى يه توكل ووثوقدر (ومن الناس من يجادل فى الله بغير علم ولا هدى ولا كتاب منير) ناسك بعضى الله تعالينك توحيد وصفاتنده دليلدن مستفاد علمسز ورسوله راجع هدايتسز والله تعالينك انزال ايتديكى كتاب منيرسز تقليدله جدال ايدر (واذا قيل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه آباءنا) قچان مكه كافرلرينه الله تعالينك انزال ايتديكى قرآنه اتباع ايدك دينلسه ديرلر آبائمزى صددنده بولديغمز دينه اتباع ايدرز الله تعالى انلره ديركه (أولو كان الشيطان يدعوهم الى عذاب السعير) آبائلرينه اتباع ايدرلرمى اكرچه شيطان انلرى تقليد ويا اشراكك مآلى جهنم عذابنه دعوت ايدرسه ده (ومن يسلم وجهه الى الله وهو محسن فقد استمسك بالعروة الوثقى) بر كمسه كه ذاتنى الله تعالى ايچون خالص ايده امرنى اكا تفويض وجميع شراشرين اكا اقباله حالبوكه عملنده محسندر شول انقطاعى مأمون حبل متيندن اوثق عروه يى اعتصام ايدركه اول * لا اله الا الله * قول شريفيدر (والى الله عاقبة الامور) جمع امورك عاقبتى الله تعالى يه رجوع ايدر (ومن كفر فلا يحزنك كفره) اول كمسه كه كافر اوله كفرى سنى محزون ايتمسون كه اول سكا نه دنياده ونه آخرتده ضرر ايدر (الينا مرجعهم فننبئهم بما عملوا) يوم قيامتده رجوعلرى بزه در دنياده ايشلدكلرى كفر ومعاصى يى بز انلره خبر ويرر وجزالرين ايدرز (ان الله عليم بذات الصدور) اول الله تعالى عبادنك صدورنده اولان اشيايى بيلور انك حسبنجه جزالرين قيلور (نمتعهم قليلا ثم نضطرهم الى عذاب غليظ) بز انلرى دنياده زمان قليل تمتيعمزدن صكره عذاب شديده الجاء ايدرزكه اندن انفكاكه قادر اولمزلر (ولئن سألتهم من خلق السموات والارض ليقولن الله) اكر سن اهل مكه يه سؤال ايتسك كه سموات وارضى كيم خلق ايتدى ديه لركه الله تعالى زيراكه دليلك وضوحيچون خلقى غيره اسناددن امتناع ايده لر (قل الحمد لله

بصيرت وعقل صاحبلرى ايكن كندو ظنلريله پيغمبرلرينك كلاملرينى معقول كورميوب هلاكه اوغرادیلر ﴿ وقارون
وفرعون وهامان ولقد جاءهم موسى بالبينات فاستكبروا فى الارض وما كانوا سابقين ﴾ وقارون وفرعون وهامانى دخى
هلاك ايتدك موسى انلره معجزه وعلامات ظاهره ايله كلدكده انلر تكبر ايدوب ارض مصرده فساد ايتديلر
عذابلرمز انلره ايريشوب
قورتيله مديلر ﴿ فكلا اخذنا
بذنبه فمنهم من ارسلنا عليه
حاصباً ومنهم من اخذته
الصيحة ومنهم من خسفنا به
الارض ومنهم من اغرقنا وما
كان الله ليظلمهم ولكن كانوا
انفسهم يظلمون ﴾ بونلرك
هر برينى كندو كناهيله
مواخذ ايتدك انلردن
بعضى اوزره روزكار
كوندردككه اول طاش
ياغدردى « انلر قوم
لوطدر » وبعضى صيحه
اخذ ايتديكه « انلر اهل
مدين وثموددر » وبعضى
يره كچوردككه « اول
قاروندر » وبعضى غرق
ايتدككه « قوم نوح
وفرعون قوميدر » الله
تعالى انلره ظلم ايدراولمدى
لكن انلر جهل وعناده
نفسلرينه ظلم ايتديلر
﴿ مثل الذين اتخذوا من
دون الله اولياء كمثل
العنكبوت اتخذت بيتاً
وان اوهن البيوت لبيت
العنكبوت لوكانوا يعلمون ﴾
شونلركه الله تعالى دن
غيرى دوستلر اتخاذ
ايدرلر انلرك مثلی اورمجك مثاليدركه خانه پيدا ايدر خانه لرك زياده كوشك وضعيفلرى اورمجك خانه سيدركه ﴿ مايدعون ﴾
نه سقفى ونه ديوارى واركه قيش ويازده كندوبى محافظه ايده مشركلرك دخى اصنامه عبادت واعتمادلرى بونك كبيدركه
دنياده وآخرتده نفع وضره قدرتلرى يوقدر اكر بيلورلرسه ﴿ ان الله يعلم مايدعون من دونه من شیء وهو العزيز الحكيم ﴾

بل اكثرهم لايعلمون ﴾ الله تعالى يه حمدايت كه انلرى معتقدلرينك بطلاننى ايجاب ايدر شیء اعترافنه
الزام والجاء ايتدى بلكه انلرك اكثرى ملزم اولدقلرين بيلمزلر ﴿ لله مافى السموات والارض ﴾
سموات وارضده اولان اشيانك جميعى الله تعالينك خلق وملكيدر اول ايكيسنده اندن غيرى عبادته
مستحق يوقدر ﴿ ان الله هو الغنى الحميد ﴾ الله تعالى حامدينك حمدندن غنيدر وحمده اول مستحقدر
﴿ ولو ان مافى الارض من شجرة اقلام ﴾ اكر يريوزنده كى اشجار اقلام ايدلسه ﴿ والبحر يمده
من بعده سبعة ابحر مانفدت كلمات الله ﴾ حالبوكه بحر محيط سعتيله يدى بحرله ممدود مداد اولسه اول
اقلام وبو مداد ايله الله تعالينك كلامى يازلسه اقلام ومداد دوكنوب كلام الله دوكنميه ايدى ﴿ ان الله
عزيز حكيم ﴾ الله تعالى عزيزدر انى هيچ برشى عاجز ايتمز حكيمدر علم وحكمتندن هيچ بر امر
خارج اولمز * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم مدينه يه هجرت ايديجك احبار يهود
اكا كلوب ديديلركه بزه خبر ايرديكه سن ديرمشنكه « وما اوتيتم من العلم الا قليلا » سز علمدن
آز ويرلديكز اول قوللرله بزمى يوخسه قومكيمى اراده ايتدك ديديكه كليكزى كرك سزى وكرك
انلرى اراده ايتدم ديديلركه سكا نازل اولاندبيلمدكيكه بزه توراتده هرشيئك علمى ويريلوبدر
ديديكه توراتده كى علوم علم الله اضافتله قليلدر بلكه سزه شول دكلو علم ويريلوبدركه انكله عمل
ايتسه كز نفعلنور ديكز ديديلركه يامحمد نه ديرسن شول قولكه كيم * ومن يؤت الحكمة فقد اوتى
خيرا كثيرا * اول كمسه يه كه حكمت ويريله خير كثير ويريلوبدر اويله اولسه علم قليل ايله خير كثير
بينى نيجه توفيق اولنور اكا جوابده « ولو ان مافى الارض » آيتى نازل اولديكه مشركون محمدك
كتوردیكى قرآن وغيرى قريب اولوركه دوكنوب كسيله اول وقت بو آيت نازل اولدى ﴿ ماخلقكم
ولا بعثكم الا كنفس واحدة ﴾ الله تعالى يه سزك كثرتكزله خلق وبعثكز دكل الا نفس واحده نك
خلق وبعثى كبيدر انك قدرتنده قليل وكثير مساويدر انى برشان شان آخردن اشغال ايتمز
جمله اشيانك وجودينه قدرت ازليه سيله ارادت واجبه سنك تعلق كفايت ايدر ﴿ ان الله
سميع بصير ﴾ الله تعالى هر مسموعى ايشيدر وهر مبصرى كورر انى اشيانك بعضى ادراكى
بعض آخرى ادراكدن اشغال ايتمز خلق دخى انك كبيدر ﴿ ألم تر ان الله يولج الليل فى النهار
ويولج النهار فى الليل ﴾ كورمزميسنكه الله تعالى كيجه يى كوندزه ادخال ايدوب كيجه يى ايستديكى
دكلو زمانى كوندزده آرتورر كيجه يه ادخال ايدوب كوندزى اكسلتديكى دكلو زمانى
كيجه ده آرتورر ﴿ وسخر الشمس والقمر كل يجرى الى اجل مسمى ﴾ شمس وقمرى بنى آدمه
تذليل ايتدى ايكيسندن هر برى فلكده منتهاى معلومه دكين جارى اولور شمس سنه آخرينه
دكين وياخود يوم قيامته دكين ﴿ وان الله بما تعملون خبير ﴾ الله تعالى اعمالكزك كنهنى بيلور
﴿ ذلك بان الله هو الحق ﴾ اشبو ذكر اولنان سعت علم وشمول قدرت وعجائب صنع شول
سببله دركه اول الله تعالى ذاتنده ثابت وجميع جهاتدن واجبدر وياخود الهيتى ثابتدر ﴿ وان

الله تعالى كندندن غيرى هرنه شيئه طپارلرسه بيلور وجزالرينى ايدركه اول هرشيئه غالب وقاهر وهر فعلنده حكيمدر
﴿ وتلك الامثال نضربها للناس وما يعقلها الا العالمون ﴾ بومثلريكه بزناسه بيان ايدرز انلرى تعقل ايدوب تفعلنمزلر مكركه
اشيانك حقايقنه واقف عالملر اولەلر ﴿ خلق الله السموات والارض بالحق ان فى ذلك لاية للمؤمنين ﴾
الله تعالى سموات وارضى
اظهار حق ايچون خلق
ايتدى بونلرك يرادلمسندن
مؤمنلر ايچون علامت
و عبرت واردر ﴿ اتل
ما اوحى اليك من الكتاب
واقم الصلوة ان الصلوة
تنهى عن الفحشاء والمنكر
ولذكر الله اكبر والله يعلم
ما تصنعون ﴾ سكا وحى
اولنان قرآنى تلاوت ايله
و نمازه قيام ومداومت
ايله تحقيق نماز انسانى
عقلا وشرعا مذموم وممنوع
ومحذوراتدن نهى ومنع ايدر
و ذكر الله طاعاتك اكبر
و افضليدر على قول الله
تعالى نك قوللرينى ذكر
ايتمسى عبدك ذكرندن اكبر
وافضلدر الله تعالى خير
و طاعاتدن عملكزى
بيلور اكا كوره احسن
جزا ايدر * مرويدركه
انصاردن بريكت بش وقتى
پيغمبرمز عليه السلامله
قيلردى مع ذلك فواحشدن
برشيئى ترك ايتمز ايشلردى
انك حالى پيغمبرمز عليه
السلامه وصف اولندقده
انك نمازى انى فواحشدن
منع ايده جكدر بيورديلر فى الواقع آز وقتده توبه ايدوب كمال زهاددن اولدى ﴿ ولا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتى هى احسن
الا الذين ظلموا منهم وقولوا آمنا بالذى انزل الينا و انزل اليكم والهنا والهكم واحد ونحن له مسلمون ﴾ اهل كتابله
مجادله ايتميك مكركه خصلت حسن ايله يعنى خشونتلرينه لين كلام وغضبلرينه حلم ايله مقابله ايده سز انجق عهدلرينى قيروب

مايدعون من دونه الباطل ﴾ والله تعاليدن غيرى انلرك الهه اتخاذ ايتدكلرى حدذاتنده معلوم
الهيتى باطلدر ﴿ وان الله هو العلى الكبير ﴾ والله تعالى هرشیء اوزره متسلط ومترفعدر ﴿ ألم تر ان
الفلك تجرى فى البحر بنعمة الله ليريكم من آياته ﴾ يامحمد بيلمزميسنكه الله تعالينك رحمت واحسانيله
دريادە سفينه لر يوررتاكه سزه وحدانيتك بعض دلائلك كوستره ﴿ ان فى ذلك لآيات لكل صبار
شكور ﴾ اشبونده آيتلر واردر هركمسه يه كيم نفسنده تفكرله نفسنى اتعاب مشاقنه صبرايده
ونعمى بيلوب انى ويرن بارى تعالى يه شكره مداومت ايده زيراكه ايمان ايكى صنفدر صبر وبر
صنفى شكردر ﴿ واذا غشيهم موج كالظلل دعوا الله مخلصين له الدين ﴾ قچان انلرى ظله لركبى موج
قاپلسه الله تعالى يه دينلرك اخلاص ايدر اولدقلرى حالده دعا وتضرع ايدرلر ﴿ فلما نجيهم الى البر ﴾
وقتاكه نجاته انلرى ايره كوره ﴿ فمنهم مقتصد ﴾ انلرك كيمن كوررسنكه طريق قصد اوزره مقيمدركه
اول توحيددر وياخود انزجار ايله منزجز اولديغندن ظلم وكفرده متوسطدر ﴿ وما يجحد بآياتنا
الا كل ختار كفور ﴾ بزم آيتلريمزى انكار ايتمز الا اولكه نقض عهدله غدر ايدر واكا اولان
احسانى ستر ايدر ﴿ يا ايها الناس اتقوا ربكم ﴾ ياناس ربكز جل شانه يه مخالفتدن صاقنك ﴿ واخشوا
يوما لا يجزى والد عن ولده ولا مولود هو جاز عن والده شيئا ﴾ شول كوندن قورقك كه اول
يوم قيامتدر انده والد ولدندن برشى قضا ايتمز وولد دخى والدندن برشى قضا ايتمز يعنى برينك
اوزرنده كى دين وياعذابى اول بريكانمز * دينلديكه اشبو حكم كفاره مخصوصدر يوخسه
مؤمنلر بربرلرينه نفع ايديسرلردر زيراكه * الحقنا بهم ذريتهم * ديوسورۀ طورده اول بيان
بيورلدى ﴿ ان وعد الله حق ﴾ الله تعالينك ثواب وعقابله وعدى حقدر انده خلف اولمز ﴿ فلا
تغرنكم الحياة الدنيا ﴾ سزى دنيانك زينتى اكا اطمئنان ايدوب آخرت عملن تركله سزى مغرور
ايتمسون ﴿ ولا يغرنكم بالله الغرور ﴾ وشيطان غرار سزى الله تعالى ايله مغرور ايتمسون معصيته
تمادى ايدوب الله تعاليدن مغفرت تمنى ايتمكزله ﴿ ان الله عنده علم الساعة ﴾ الله تعالينك عندنده دركه
يوم قيامت نوقتده اوله جغن بيلور * روايت اولنديكه حارث بن عمرو پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه
كلوب ديديكه بكا خبرويركه قيامت نه وقتن اولور وبره اكين اكمش يغمور نوقتن يغار وخاتونم
حامله در قارنده كى اركك وياديشيميدر وبوكونده ايشلديكمى بيلورين ايرته نه ايشلرين ومولديمى
بيلورم امانه يرده اولورم اول سببدن بو آيت نازل اولدى ﴿ وينزل الغيث ﴾ وديلديكى وقتده
يغمور ياغديرر ﴿ ويعلم مافى الارحام ﴾ وارحامده اولان ذكر ويا انثاميدر تام ويا ناقصميدر
بيلور ﴿ وما تدرى نفس ماذا تكسب غدا ﴾ وكشى بيلمزكه ايرته خير وشردن نه ايشلر كاهى
ايرته برشیء ايشلمكه عزيمت ايتمشيكن اول وقتده انك غيريسين ايشلر ﴿ وماتدرى نفس
بأى ارض تموت ﴾ وكشى بيلمزكه نه يرده اولور نوقتده اولور ايديكنى بيلمديكى كبى *
روايت اولنديكه ملك الموت سليمان عليه السلامه اوغرايوب جلساسندن بررجله ادامۀ نظر

جزیه و یرمکدن امتناع و حربه تصدی ایدنلره سیفله مقابله ایده‌سز و اول اهل کتابه دیه‌سزکه بزه و سزه انزال اولنان
کتابلره ایمان ایتدك و بزم آلهمز وسزك آلهکز بر الله تعالیدر آکا مطیعلردنز (وکذلك انزلنا الیك الکتاب فالذین
آتیناهم الکتاب یؤمنون به ومن هؤلاء من یؤمن به ومایجحد بآیاتنا ٢٤٤ الاالکافرون) مقدم انبیایه کوندردیکمز

کتابلر کبی اصول دینده انلره
موافق سکا قرآنی کوندردك
شونلرده کبز کتب متقدمه‌نك
علمنی ویردك « ابن سلام
واصحابی کبی » انلر قرآنه
ایمان ایدرلر وعربدن دخی
کیمسه‌لر واردرکه آکا
ایمان ایدرلر بزم آیتلرمزی
انجق کافرلر انکار ایدرلر
« کعب بن اشرف و ابو
جهل کبی » (و ماکنت
تتلوا من قبله من کتاب
ولاتخطه بیمینك اذاً لارتاب
المبطلون) سن بو قرآن
نزولندن مقدم کتب
منزله‌دن هیچ برینی اوقومش
دکل ایدك وصاغ الکله یازی
یازمش دخی دکل ایدك
اکر سن قرائت یا کتابت
ایتمش اولیدك مشرکلر
قرآنی تعلیم ایتمش یاکتب
متقدمیندن اخذ ایتمش
ویهودلر بز توریتده انك
نعتنی امی بولدق بو ایسه
امی دکل دیوشك ایدرلردی
(بل هو آیات بینات فی
صدور الذین اوتوا العلم
و مایجحد بآیاتنا الا
الظالمون) بلکه اول
قرآن قلبلرینه علم ویرلمش
کیمسه‌لرك حفظ وضبطنده آیات بینات‌در « که اهل کتاب مؤمنلرك یا صحابهٔ کرامك ازبرلرنده اولوب تحریفدن (بیك)
مبرادر زیرا کتب متقدمه ورقدن اوقنوب حافظی بولنمزدی بزم آیتلرمزی انجق ظلمده مکابره ایدنلر انکار ایدرلر
(وقالوا لولا انزل علیه آیات من ربه قل انما الآیات عندالله وانما انا نذیر مبین) مشرکلر دیدیلرکه نولیدی محمده ربسندن

ایتدی رجل سلیمان علیه السلامه بوکیمدر دیو سؤال ایدوب اول اکا ملك الموتدر دیدی رجل
ایتدی کانه اول بنی مراد ایدر ریحه امر ایتکه بنی کتوروب دیار هندده براغه سلیمان علیه السلام
دخی انجلاین ایتدی بعده اول رجلك امرندن ملك الموته سؤال اولندقده ملك الموت دیدیکه
اکا ادامهٔ نظرم انك امرینه تعجبمدن ایدی شول سبیدنکه اول وقتده انی هندده قبض
ایتمکه امر اولنمشیدم اول ایسه سنك یانکده ایدی بعده انی اول وقتدن زمان مقدرده
بولوب قبض ایتدم * دینلدیکه انسانه کسب وعاقبتندن اخص شیء بوقدر اول ایکیسی معرفتنه
طریق اولمیجق اندن ماعدانك معرفتنه طریق ابعد اولور (ان الله علیم خبیر) الله تعالی
جمیع اشیانی ظواهر و بواطننی بیلور

سورة السجدة وهی ثلاثون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(الم) اشبو سوره ویاقرآن (تنزیل الکتاب لاریب فیه من رب العالمین) کتاب منزلدر ریب
یوقدرکه اول رب العالمیندندر (ام یقولون افتراه) آکا ایمان کتوررلرمی یوخسه انی محمد
اختلاق ایتدی دیرلرمی (بل هو الحق من ربك لتنذر قوما ما اتیهم من نذیر من قبلك لعلهم
یهتدون) بلکه اول قرآن حق ربك تعالیدن منزل ایدیکی ثابتدر تاکه انکله برقومی انذار
ایده‌سنکه سندن اول انلره نذیر کلمیوبدرکه اول قومله مراد عربدر تاکه انذارکله اهتدا
ایده‌لر (الله الذی خلق السموات والارض وما بینهما فی ستة ایام) که اول رب العالمین الله
جل شانه‌درکه سموات و ارض وایکیسی اراسنده‌کی اشیانی آلتی کونده خلق ایتدی تاکه
انکله عبادینه اموره تأنی وتثبتی تعلیم ایده اکرچه انی لحظهٔ واحده‌ده خلقه قادر ایدی
تنکیم تفصیلی سورهٔ اعرافده کچدی (ثم استوی علی العرش) بعده انك امری عرش اوزره
مستوی ومستولی اولدی (مالکم من دونه من ولی ولاشفیع) الله تعالیدن غیری سزه
نصرت ویاسزکچون شفاعت ایدر یوقدر قچانکه انك رضاسین تجاوز ایده‌سز ویاخود سزك
اندن غیری ولی وشفیعکز یوقدر بلکه مصالحکزی تولی ایدن و مواطن نصرتده سزه نصرت
ایدن اولدر اول سزی مخذول ایدیجك هیچ ولی ونصیریکز قالمز (افلا تتذکرون) انك
مواعظیله متعظ اولمزمیسزکه انی توحید ایده‌سز (یدبر الامر من السماء الی الارض) اول
الله تعالی امر دنیایی ملائکه وسائر اسباب سماویه ایله تدبیر ایدرکه انك آثاری ارضه نزول
ایدر (ثم یعرج الیه) بعده اول اکا صعود ایدوب علمنده ثابت اولور موجود اولدیغی
حالده (فی یوم کان مقداره الف سنة مما تعدون) برکونده‌که انك مقداری ایام دنیادن

« ناقهٔ صالح وعصای موسی ومائدهٔ عیسی کبی » علامتلر نازل اولسه‌ایدی سن انلره دیکه آیتلرك نزولی الله تعالینك قدرتنه
متعلقدرنه زمان ایسترسه ونه کیفیتله مراد ایدرسه کوندرر بنم قدرتمده دکلدر بن انجق انك عذابنی سزه آشکار تبلیغله
تخویفه مأمورم (اولم یکفهم انا انزلنا علیك ٢٤٥ الکتاب یتلی علیهم ان فی ذلك لرحمة وذکری لقوم
یؤمنون) آنلره کفایت
ایتمدیمیکه بزسکا قرآنی انزال
ایتدك اول قرآن انلره اوقنور
اطوار فصاحت و اسرار
بلاغتی انلره معلومدرکه بر
آیتك مثلنی کتورمکه قادر
اولمدیلر بو قرآنده اکا
ایمان کتورن قوم ایچون
رحمت ونعمت ونصیحت
عظیمه واردر * دینلدیکه
مسلمیندن بر طائفه پیغمبر
علیه السلامه بر صحیفه
کتوردیلرکه انده یهودك
بعض اقوالی یازلمشیدی
پیغمبر علیه السلام بیور
دیلرکه بر قومه ضلالت
یترکه پیغمبرلر کتورر
دیکندن اعراضله غیرك
کلامنه اقبال ایده‌لر (قل
کفی بالله بینی وبینکم شهیداً
یعلم ما فی السموات
والارض والذین امنوا
بالباطل وکفروا بالله
اولئك هم الخاسرون)
دیکه الله تعالی بنمله سزك
بینکزده شاهدیترکه اول بنی
معجزاتله تصدیق ایتدی
اول کوکده ویرده اولانی
بیلور بزم حالمز دخی اکا
معلومدر آنلرکه باطل
معبوده ایمان ایدوب حق الله تعالی‌یه کافر اولدیلر انلر کفری ایمانه تبدیل ایله زیانکار اولدیلر (ویستعجلونك بالعذاب
ولولا اجل مسمی لجاءهم العذاب ولیأتینهم بغتة وهم لایشعرون) کافرلر سندن عذاب نزولنی عجله ایسترلر اکر عذابلرینه
لوح محفوظده وقت معین اولمسه البته عذابلری کلوردی وقتی کلدکده انلره فجأة کلورکه خبر وشعورلری اولمز (یستعجلونك

بیك ییلجه‌در بشیوز ییل نزولی وبشیوز ییل صعودیدر زیراکه سما وارضك ماینی بشیوز ییللق
مسیره‌در اکر بنی آدمك بری سیرله انی قطع ایدر اولسه بشیوز ییلده نزول و بشیوز ییلده صعود
ایدردی لکن ملك اول نزول وعروجی برکونده تحصیل ایدر وبو مشکل اولمز وشول بومده کیم
مقداری اللی بیك ییلجه‌در زیرا انکله مراد عرش ویا سدرة المنتهی ایله ارض سفلی ماینیدر تنکیم
انك بیانی سورهٔ معارجده کلور (ذلك عالم الغیب والشهادة العزیز الرحیم) اشبو امور
مذکوره‌نك فاعلی اول الله تعالیدرکه خلقنك غائب وحاضرین بیلور امرینه غالبدر تدبیرنده
عبادینه رحیمدر (الذی احسن کل شیء خلقه) که اول هر خلق ایتدیکی شیئی احسان وحکمتی
مقتضاسنجه احکام واتقان ایتدی ویا بیلدیکه هرشیئی نیجه خلق ایدر ویا حیواناتدن هرصنفی
برصورتده خلق ایتدیکه سائر اصنافی اول صورتده خلق ایتمدی ایمدی هرحیوان خلقتنده کامل
وحسندر واعضاسندن هرعضوی معاشنه صالح اولور شیئله مقدردر (وبدأ خلق الانسان
من طین) آدم علیه السلامك خلقنی طیندن بدأ ایلدی (ثم جعل نسله من سلالة من ماء
مهین) بعده انك ذریتنی نطفه‌دن ماء ضعیفدن یعنی منیدن قیلدی (ثم سواه ونفخ فیه من
روحه) بعده انك اعضانی لائق اولدیغی وجه اوزره تصویرله تقویم ایدوب اول الله تعالی‌یه
علمی مخصوص شیئدن اکا نفخ ایتدیکه اول روحدر (وجعل لکم السمع والابصار والافئدة)
وسزده ایشتمك وکورمك وبیلمك ایچون سمع وبصر وفؤاد خلق ایتدی تاکه هر برینی
انك طاعتنده استعمال ایده‌سز (قلیلا ماتشکرون) بونعمتلرك ربنه سز شکر قلیل ایدرسز
(وقالوا أئذا ضللنا فی الارض أئنا لفی خلق جدید) یعنی انکار ایدنلر دیدیلرکه قچان بز
اولوب تراب اولوب یرده غائب اولورز بز بعث اولنور خلقمز تجدید ایدیلورمی قائل ابی
بن خلف ایکن انلرك جمعنه اسنادی اول قوله رضالری ایچوندر (بل هم بلقاء ربهم
کافرون) بلکه انلر موتدنصکره بعثله الله تعالینك لقاسنه کافرلردر (قل یتوفیکم ملك الموت
الذی وکل بکم) دیکل که سزك ارواحکز قبضنه توکیل اولنان ملك الموت ارواحکزی
استیفاء ایدر حتی‌که اندن هیچ برینی آلیقومز (ثم الی ربکم ترجعون) بعده حساب
وجزا ایچون اکا رجوع ایدرسز (ولوتری اذ المجرمون ناکسوا رؤسهم عند ربهم) یا محمد
اکر کورسیدك شول وقتی که مشرکلر یوم قیامتده رب تعالی عندنده حیا وخجلت وندامتدن
باشلرین اکمش اولدقلری حالده دیه‌لرکه (ربنا ابصرنا وسمعنا فارجعنا نعمل صالحا انا
موقنون) یاربنا بزه عصیانمز مقابله‌سنده وعد ایتدیکك عذابی کوردك ورسوللریکك
صدقنی سندن ایشتدك بزی کیرو دنیایه کوندرکل که انده عمل صالح ایشلیه‌وز زیراکه بز
انکار ایتدیکمز بعث وقیامتك هر برینی مشاهده ایتمزله حقیقتنه تیقن ایتدك لکن اول
قوللری انلره جدا نفع ایتمیه (ولوشئنا لآتینا کل نفس هدیها) اکر دیلسه‌وز هر نفسه

بالعذاب وان جهنم لمحيطة بالكافرين) آنلر سندن عذابك نزولنى عجله طالب ايدرلر وقتى كلديكى كبى انلرى جهنم احاطه
ايدر (يوم يغشيهم من فوقهم ومن تحت ارجلهم ويقول ذوقوا ما كنتم تعملون) شول كونده انلرى اوستلرندن و التلرندن
عذاب قاپلار وانلره ملائكه ديركه اعمال سيئه كزك عقوبتنى دادك ٢٤٦ (ياعبادى الذين آمنوا ان ارضى واسعة
فاياى فاعبدون) اى بنم مؤمن
قوللرم اكر سزه آشكار
عبادت آسان اولمسه بنم
ارضم واسعه در نره ده سز
عبادته محل بولورسكز
اولطرفه هجرت ايدوب
خلوصله بكا عبادت ايدك*
دينلديكه بو آيت كريمه
مكه ده مقيم ضعفاء مسلمين
شاننده نازل اولديكه اكر
مكه ده ايمانكزى اظهاردن
مضايقه ده ايسكز مدينه
هجرت ايدككه اول ارض
واسعهٔ آمنه در (كل نفس
ذائقة الموت ثم الينا
ترجعون) هر بر نفس
موتى داديجيدر صكره بزم
طرفمزه رجوع اولنور
سكز (والذين آمنوا وعملوا
الصالحات لنبوئنهم من
الجنة غرفاً تجرى من تحتها
الانهار خالدين فيها نعم
اجر العاملين) شونلركه
مؤمن اولوب عمل صالح
اشلديلر البته بز انلرى
جنتدن بلند مقاملره
كوندررزكه آنلرك
التندن نهرلر اقار وانلر
انده دائملردر اعمال
صالحه ايشليلنرك اجرى
نه كوزل اولور (الذين صبروا وعلى ربهم يتوكلون) انلر شونلردركه اذاى مشركانه وهجرت اوطانه صبر (كانوا)
ايتديلر ورزقلرى امرنده ربلرينه توكل ايدرلر (وكاين من دابة لاتحمل رزقها واياكم وهو السميع العليم) حيواناتك
اكثرى كندو رزقنى يوكلنوب طاشيمز بويله ايكن اول حيواناته وسزه رزق ويرن الله تعالىدر بناء عليه هجرتله

ايمان وعمل صالحى توفيق ايدرك (ولكن حق القول منى لاملأن جهنم من الجنة والناس
اجمعين) لكن قضائم ثابت ووعيدم سابق اولديكه جن وانسك كفاريله جهنمى طولدرم
(فذوقوا بما نسيتم لقاء يومكم هذا) ويوم قيامتده بز انلره ديرزكه سز عذابى ذوق ايدك اشبو
يومك لقاسنى وانكچون استعدادى تركـكز وشهواته اتباعله عاقبتكزى تذكرون ذهولكز سببيله
(انا نسيناكم) اول ترك وذهولكزه جزا ايچون بزدخى سزى جهنمده ترك ايتدك (وذوقوا
عذاب الخلد بما كنتم تعملون) وانده عذاب دائمى ذوق ايدك كفر ومعاصى سببيله كيم انى دنياده
ايشلرديكز (انما يؤمن بآياتنا الذين اذا ذكروا بها خروا سجدا) بزم آيتلريمزى تصديق
ايتمزالا انلركه اول آياتله وعظ اولدقلرنده الله تعالىنك عذابى خوفندن سجديه واررلر (وسبحوا
بحمد ربهم) والوهيته لائق اولمين صفاتدن انى تنزيه ايدرلر انلر اسلام توفيقنه شاكر وحامد
اولدقلرى حالده (وهم لايستكبرون) والحال اكا ايمان واطاعتدن استكبار ايتمزلر (تتجافى
جنوبهم عن المضاجع) جنبلرى فراشلرندن بعيد ومرتفع اولور (يدعون ربهم خوفا وطمعا)
رب تعالىيه دعا ايدرلر سخطندن خوف ورحمتنه طمع ايدر اولدقلرى حالده * بو آيتك تفسيرى
پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن روايت اولنديكه انلركله مراد عبدك جوف ليلده طوروب تهجد
قيلمسيدر پيغمبريمز عليه السلامدن روايت اولنديكه قچان يوم قيامتده الله تعالى اولين وآخرينى
جمع ايده برمنادى ندا ايده بر صورتله كيم خلائقك كليسى انى ايشيده اشبو كونده كرم الهىيه
اولى نه طائفه ايديكن اهل جمع بيليسردر بعده برندا كله كيم طورسون شول قومكه كيجه
ايچنده جنبلرين فراشلرندن بعيد ايدرلرديكه نافله نماز قيلهلر اويله اولسه اهل محشردن بر
طائفه طورهلر والحال انلر قليل اوله بعده برنداء آخر كله كيم طورسون شول مكه
سراده وضراده الله تعالىيه حمد ايدرلردى اويله اولسه برقوم آخرين طورهلر والحال
انلر دخى قليل اوله اندن اول ايكى قوم جنته سوق اولنهلر وبعده سائر ناسك حسابلرى
كوريله * دينلديكه اشبو آيت صحابهدن برطائفه شاننده نازل اولوبدركه انلر مغربدن عشايه
دكين نافله نماز قيلورلردى (ومما رزقناهم ينفقون) وبزم انلره ويرديكمز مالدن وجوه
خيره انفاق ايدرلر (فلا تعلم نفس ما اخفى لهم من قرة اعين) هيچ برنفس نه ملك مقرب
ونه نبى مرسل بيلمزكه انلر ايچون نه اخفا اولنوبدر اندنكه انكله كوزلرشن اولور * قال
النبى عليه السلام يقول الله تعالى اعددت لعبادى الصالحين مالاعين رأت ولااذن سمعت ولا
خطر على قلب بشر بله ماطلعتم عليه اقرؤا ان شئتم فلا تعلم نفس ما اخفى لهم من قرة اعين *
پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر الله تعالى ديديكه بن عباد صالحيم ايچون اعداد ايتمشم
شول كراماتىكه انى كوزلر كورمدك وقولاقلر ايشتمدك وهيچ بشر قلبنه خطور ايتمدكدر
اكا شهادت ايدر ديلرسكز * فلا تعلم نفس ما اخفى لهم * آيتنى قرائت ايدك (جزاء بما

غربنده معاشكز ايچون انديشه وخوف ايتميك الله تعالى رزقمز نرهدن ويريلور ديديككزى ايشيدر ورزقكزى نرهدن
ويرهجكنى بيلور دينلديكه وقتاكه صحابه هجرتله امر اولنديلر بعضيلرى بز بربلدهيه كيتديكمزده انده رزقمز يوقدر نيجه ايدهرز
ديمهلريله آيت كريمه نازل اولدى (ولئن ٢٤٧ سألتهم من خلق السموات والارض وسخر الشمس والقمر
ليقولن الله فانى يؤفكون)
اكر سن اهل مكهيه
سؤال ايتسك كه سموات
وارضى كيم خلق ايتدى
وشمس وقمرى كيم تسخير
ايتدى انلر البته الله
تعالى ايتدى ديرلر بوندن
صكره انك توحيد وطاعتندن
نيجه اعراض ايدرلر (الله
يبسط الرزق لمن يشاء
من عباده ويقدر له ان الله
بكل شئ عليم) الله تعالى
قوللرندن ديلديكى كيمسهيه
رزقى كاه توسيع كاه
تضييق ايدر الله تعالى هر
شيئى عليمدر قوللرينك
مصالحنى بيلور (ولئن
سألتهم من نزل من السماء
ماء فاحيا به الارض من
بعد موتها ليقولن الله
قل الحمد لله بل اكثرهم
لايعقلون) اكر سن
انلردن سؤال ايلسك
كوكدن صويى كيم انزال
ايدوب انكله يرى موتندن
صكره كيم احيا ايتدى
ديرلرديكه الله تعالى احيا
ايتدى بنى وبكا تابع
اولنلرى بو ضلالتدن حفظ
ايدن الله تعالىيه حمد
اولسون بلكه كافرلرك اكثرى ديدكلرينى عقل ايتميوب بنه وحدانيتى انكار ايدرلر (وما هذه الحيوة الدنيا الا لهو ولعب وان الدار
الاخرة لهى الحيوان لو كانوا يعلمون) بو حيات دنيا انجق بيهوده شغل وچوجق اويونيدركه چوجقلر آز مدت جمع اولوب
طاغيلورلر آخرت سرايى ايسه خانهٔ حيات ابديدر اكر بيلسهلر فانىيى باقىيه بدل ايتمزلر (فاذا ركبوا فى الفلك دعوا الله

كانوا يعملون) تاكه اول انلرك ايشلدكلرى اعمال صالحهيه جزا اوله (أفمن كان مؤمنا كمن كان فاسقا
لايستوون) ايمانى اولان كشى ايماندن خارج اولان كبيميدر شرف ومثوبتده ايكيسى مساوى اولمز
بعده ايكيسى بيننده تفاوتى تبيين ايچون بيورلديكه (اما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فلهم جنات
المأوى) اما شونلركه ايمانلرينه اعمال صالحه تقرين ايتديلر انلر ايچون جنات مأوى اولوركه اول
مؤمنلره قرارگاهدر (نزلا بما كانوا يعملون) اول انلره اعماللرى سببيله نزل اولديغى حالده
(واما الذين فسقوا فمأواهم النار) اما شونلركه ايماندن خروجله فسق ايتديلر انلرك قرارگاهى
جهنمدر (كلما ارادوا ان يخرجوا منها اعيدوا فيها) هربار كه انلر جهنمدن چيقمق قصد ايدهلر
زبانيه آنلرى آتشدن مقامعله اوروب جهنمك قعرينه ارگوررلر (وقيل لهم ذوقوا عذاب النار
الذى كنتم به تكذبون) وانلره دينوركه ذوق ايدك شول جهنم عذابنكه سز انى دنياده تكذيب
ايدرديكز (ولنذيقنهم من العذاب الادنى) بز انلره عذاب اقربدن اذاقه ايدرزكه اول قتل واسر
وجدب وسائر دنياده ايريشن محنتلردر (دون العذاب الاكبر) كه اول آخرت عذابندن دوندر
* دينلديكه عذاب ادنى ايله مراد عذاب قبردر وعذاب اكبر ايله مراد عذاب ناردر وياخود معنى
بز انلره عذاب دنيايى اذاقه ايدرز عذاب آخرته وصوللرندن اول (لعلهم يرجعون) تاكه
انلرك باقيسى كفردن توبه ايدوب ايمانه رجوع ايدهلر (ومن اظلم ممن ذكر بآيات ربه ثم
اعرض عنها انا من المجرمين منتقمون) شول كمسهدن اظلم كيمدركه رب تعالىنك آيتلريله
وعظ اولنديغندنصكره اندن اعراض ايده يوخسه انده تفكر ايتميه بز مشركلردن انتقام
ايدرز (ولقد آتينا موسى الكتاب فلا تكن فى مرية من لقائه) بز موسىيه كتاب ويردك سكا
ويرديكمز كبى ايمدى انك كتابى لقائندن شكده اولمغل وياخود سن موسىيه لقائكده شك
ايتمكل (وجعلناه هدى لبنى اسرائيل) واول موسىيه ويرديكمز كتابى بنو اسرائيله هدايت
قيلدق (وجعلنا منهم ائمة يهدون بامرنا لما صبروا) واول بنو اسرائيلدن ائمه قيلدقكه ناسى
اول كتابدهكى احكامه بزم امر وياتوفيقمزله دعوت ايدهلر وقتاكه طاعتمه ويا دنيادن صبر
ايتديلر (وكانوا بآياتنا يوقنون) بزم آيتلريمزه نظرده امعانلر ايچون انى ايقان ايدرلردى
(ان ربك هو يفصل بينهم يوم القيامة فيما كانوا فيه يختلفون) ربك جل شانه يوم قيامتده
امر ديندن اختلاف ايتدكلرى شيئده حقى باطلدن تمييز ايدر (اولم يهد لهم كم اهلكنا من
قبلهم من القرون يمشون فى مساكنهم) الله تعالى اهل مكهيه محمدى بعث ايدوب اول انلره
تعريف ايتمديمكه انلردن اول قرونلردن ثمود وعاد وغيرى نيجه قرونى بز هلاك ايتدككه
تجارت ومسافرتلرنده انلرك مسكنلرينه مرور ايدوب اكا نظر ايدرلر (ان فى ذلك لآيات
أفلا يسمعون) اشبونده عبرتلر واردر تدبر واتعاظ اسماعيله استماع ايتمزلرميكه متعظ اولهلر
(اولم يروا انا نسوق الماء الى الارض الجرز فنخرج به زرعا تأكل منه انعامهم وانفسهم

مخلصين له الدين فلما نجيهم الى البر اذاهم يشركون ﴾ يعنى كافرلر سفينه يه بنوب غرق خوفنی ايتسلر دينده مخلصلر كبی الله تعالى يه
يلوارلركه اندن غيری نجات ويرر اولمديغنی بيلورلر وقتاكه انلری قره يه ايصال الله نجات ويرر يينه شركه عودت ايدرلر
﴿ ليكفروا بما اتيناهم وليتمتعوا فسوف يعلمون ﴾ تاكه انلره ويرديكمز ٢٤٨ نعمت نجاته كافر اوله لر وعبادت

أفلا يبصرون ﴾ كورمزلرميكه بز سحابله ويا انهارله مائى سوق ايدرز شول ارضه كيم
انك نباتى مطر انعداميله منقطع وزائل اولوبدر واول ماء سببيله اندن زرع چيقاررز كيم
انك تبن واوراقنى انعاملر اكل ايدر وحبوب وفواكهنى كنديلر اكل ايدر انى
كورمزلرميكه انكله رب تعالينك كمال قدرت وفضلنه استدلال ايدوب وحدانيتنه ايمان
كتوره لر ﴿ ويقولون متى هذا الفتح ان كنتم صادقين ﴾ كافرلر مؤمنلره ديديلركه قيامت
نوقتن اولوركه سزكله بزم بيننمز فصل اولنه بزه خبر ويرك وعدكزده صادقلر ايسه كز
﴿ قل يوم الفتح لا ينفع الذين كفروا ايمانهم ولاهم ينظرون ﴾ انلره ديكل كه يوم فتحده
كافرلره ايمانلری نفع ايتمز دينلديكه اول يومله مراد يوم قيامتدركه انده مسلمين ايچون كفره
اوزره نصرت اولنور وبينلری فصل اولنور وياخود مراد يوم بدردر ويا يوم فتح
مكه در واول كافرلرله مراد بدرده ومكه ده قتل اولنانلردر * ايمدی انلرك حال قتلده كی
ايمانلری نفع ايتمز وانلره امهال دخی ويرلمزكه توبه ايده لر وقتاكه تكذيب واستهزا طريقی
اوزره اول يومك استعجالن اراده ايتديلر دينلديكه ﴿ فأعرض عنهم ﴾ انلردن اعراض ايت
يوخسه انلرك تكذيبنه مبالات ايتمكل * دينلديكه اشبو سيف آيتيله منسوخدر ﴿ وانتظر انهم
منتظرون ﴾ وانلر اوزره وعدم مقتضاسنجه نصرتمه منتظر اولغل كه انلر هلاككه منتظرلردر
والحال سن احقسنكه انلرك هلاككه منتظر اوله سن وملائكه دخی اكا منتظرلردر * روايت
اولنديكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم اشبو سوره يی وسورهٔ ملكی اوقومينجه ياتمزدی

سورة الاحزاب وهی ثلاث وسبعون آية مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ يا ايها النبی اتق الله ﴾ الله سبحانه وتعالى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمی تعظيم وتقوانك شانی
تفخيم ايچون اكا انكله امر ايلدی وانكله مراد تقوی اوزره ثباته اكا امردر تاكه اول
انی مناهيدن منع ايده ﴿ ولا تطع الكافرين والمنافقين ﴾ رأی ومشورتده كافرلره ومنافقلره
اطاعت ايتمكل بلكه انلردن حذر ايت ﴿ ان الله كان عليما حكيما ﴾ الله تعالى مصالح ومفاسده
عليم امر ونهينده حكيم اولدی * روايت اولنديكه ابوسفيان اهل شركدن بعض اتباعيله
پيغمبريمز عليه السلامدن استيمان ايدوب مدينه يه قدوم ايتديلر ومنافقلرك رئيسی عبدالله بن
ابی يه نزول ايتديلر بعده پيغمبريمز عليه السلامه كلوب ديديلركه سن بزم آلهه مزك ذكرنی
ترك ايدوب بلكه انلرك عابدلرينه شفاعتی اولور ديكل بزدخی سنك ربك ذكرنی ترك ايده لم اول
سببدن بو آيت نازل اولدی ﴿ واتبع ما يوحى اليك من ربك ﴾ وربكدن سكا وحی اولنان
قرآنه اتباع ايت يوخسه كافرلر ومنافقلر رأينه دكل ﴿ ان الله كان بما تعملون خبيرا ﴾ الله تعالى

اصنامه جمع اولوب تعيش
ايده لر عاقبتی عذاب نزولنده
بيلورلر ﴿ اولم يروا انا
جعلنا حرما امنا ويتخطف
الناس من حولهم افبالباطل
يؤمنون وبنعمة الله
يكفرون ﴾ اهل مكه
كورمديلرميكه بز انلرك
شهری اهاليسنی قتل
وغارتدن امين قلدق
مع هذا انلرك اطرافنده
اولان ناس قتل واسير
اولنورلر بوندن صكره
بتلره يا شيطانه ايناتوب
نعمة اللهه كافرمی اولورلر
﴿ ومن اظلم ممن افتری
على الله كذبا او كذب
بالحق لما جاءه اليس
فی جهنم مثوی للكافرين ﴾
اول كيمسه دن اظلم
وارميدركه شريكی
واردر ديو الله تعالى يه
كذب وافترا ايده ياخود
الله تعاليدن رسول
وكتاب كلديكنده انلری
تكذيب ايده بو كافرلر
ايچون جهنمده ير يوقميدركه
انلر بو جسارتی ايدرلر
﴿ والذين جاهدوا فينا
لنهدينهم سبلنا وان الله
لمع المحسنين ﴾ شونلركه بزم رضامز طلبيله ظاهری وباطنی دشمنلره جهاد ايده لر البته بز ﴿ سزك ﴾
انلره جنتلريمزه وصول يوللرينی هدايت ايده رز الله تعالى * دنياده مدد ونصرت وآخرتده عفو ومغفرتله * محسنلر
ايله در

سورة الروم مكية وهی ستون آيات

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿ الم غلبت الروم فی ادنى الارض وهم

من بعد غلبهم سيغلبون فی بضع سنين لله الامر من قبل ومن بعد ويومئذ يفرح المؤمنون ﴾ روم اقرب محلی اولان يرده
«كه اطراف شام اوله اول مواضعده» مغلوب اولدی ومغلوبيتدن صكره اوچ ييل ايله طقوزنجی ييله وارنجه بوارالقده
خصملرينه غلبه ايده جكلردر مقدم ٢٤٩ غالبيت ومغلوبيت امری الله تعالينك حكم ومشيتنده در رومك

سزك اعمالكزه خبير اولديكه اعمالكزی اصلاح ايدر شيئی وحی ايدوب كفره نك قولی استماعندن
اغنا ايتدی ﴿ وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا ﴾ هر امركی الله تعالينك تدبيرينه تفويض ايت اول
هر امريكه وكيل اولمغه كفايت ايدر ﴿ ما جعل الله لرجل من قلبين فی جوفه ﴾ الله تعالى هيچ بركمسه يه
جوفنده ايكی قلبی جمع ايتمدی * روايت اولنديكه كفار ديديلركه محمدك ايكی قلبی واردر بری بزمله
وبری اصحابيله در * وبرقولده سبب نزولی ابومعمر بن اسد الفهريدركه عرب بيننده اولان وقائع
واخباردن ايشتديكن حفظ ايدوب بنم ايكی قلبم واردر انك بريله محمدك فهم ايتديكندن اكثر فهم
ايدرم ديردی يوم بدرده مشركين ايله منهزم اولنجق كورديلركه ايكی نعلنك بری اياغنده وبرنی
الينه آلمش كيدردی نيچون بويله ايدرسن دينلدكده ديديكه اوتمشم بن انك ايكيسين دخی اياغمده
ظن ايتمشم اول كونده بيلديلركه ايكی قلبم واردديكنده كذب ايدرمش زيرا ايكی قلبی اولسه النده كی
نعلينی اونتمزدی ﴿ وما جعل ازواجكم اللائی تظاهرون منهن امهاتكم ﴾ وازواجكزدن مظاهره
ايتديككز نسائی سزه امهات قيلمدی * وظهار اولدركه كشی زوجه سنه سن بكا انامك
ظهری كبيسن ديه وياخود سن بكا انامك بطنی كبی يعنی فرجی كبی حرمسن ديه ايمدی الله
تعالى نسائكزه بوقولی ديمكزله انلری سزه امهات قيلمدی لكن اول برقول منكردركه انكله
اوزريكزه كفارت واجب اولور كيفيتی سورهٔ مجادله ده كلور انشاء الله تعالى ﴿ وما جعل
ادعياءكم ﴾ واوغل ايدنديككز كمسه لری الله تعالى سزه اوغل ايتمدی * اشبونكله تبنی نسخ
اولندی زمان جاهليتده بركمسه يه چقان بر ولدك عقل وكياست وظرافتی خوش كلسه انی
اوغل ايدينوب ناس انی اول كمسه نك اوغليدر ديرلردی واول ولد صلب كبی وارث اولوردی
وپيغمبريمز صلى الله عليه وسلمك بعثتندن اول زيد بن حارثه يی اعتاقندن صكره اوغل ايدينمشدی
وقتاكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم زينب بنت جحشی تزوج ايتدی حالبوكه اول اندن اول
مذكور زيدك تحت نكاحنده ايدی منافقلر ديديلركه محمد اوغلانك مرأه سنی تزوج ايتدی
والحال اول ناسی اندن نهی ايدردی اول سببدن برحكم نازل اولوب تبنی نسخ اولندی ﴿ ذلكم
قولكم بافواهكم ﴾ اشبو ذكر اولنان افواهكزله قولكزدر يوخسه اعيانده حقيقتی يوقدر ﴿ والله
يقول الحق وهو يهدی السبيل ﴾ الله تعالى انی ديركه ظاهر وباطنده حق اوله واول خلقی سبيل
حقه هدايت ايده ﴿ ادعوهم لآبائهم هو اقسط عند الله ﴾ ايمدی تبنی ايتديككز كمسه لری نسب
جهتندن اولان آبالرينه نسبت ايدككه اول عندالله اعدلدر ﴿ فان لم تعلموا آباءهم فاخوانكم
فی الدين ومواليكم ﴾ اكر انلرك آبالرين بيلمزسكز ايمدی انلر سزك دينده اخوانكز واوليالكزدر
اشبو بنم قرنداشمدر ودوستمدر ديكز ﴿ وليس عليكم جناح فيما اخطأتم به ولكن ما تعمدت
قلوبكم ﴾ اشبو اشيايی نهيدن صكره خطائله ويا اندن صكره نسيانله وياسبق لسانله ايشلمككزده سزه
وبال يوقدر بلكه وبال انده دركه عمدله ايده سز * دينلديكه اكر اول معروف النسب ايسه انی

فارسه غالب اولديغی
كونده مؤمنلر فرحلنورلر
﴿ بنصر الله ينصر من يشاء
وهو العزيز الرحيم وعد الله
لا يخلف الله وعده ولكن
اكثر الناس لا يعلمون ﴾
الله تعالينك نصرتنی كتابسز
قوم اوزره اهل كتابه در
اول الله تعالى ديلديكنه
نصرت ايدر غالبدر بر
كروهدن انتقام آلور
بر كروهه رحمت ايدر
الله تعالى بونی وعد ايتدی
وعدينه خلف ايتمز لكن
ناسك اكثری انك صحت
وعدنی بيلمزلر ﴿ يعلمون
ظاهرا من الحيوة الدنيا
وهم عن الآخرة هم
غافلون ﴾ حيات دنيادن
آشكار اولان كسب
وتجارت واكين نوقت
اكيلور ونه زمان بچيلور
وسائری بيلورلر لكن امور
اخرتدن غافللردر * منقول
دركه كسری اولان خسرو
پرويز شهريار وفرخان نام
ايكی قرنداشلری سرعسكر
ايدوب اشكر كرانله رومه
كوندروب رومك بعض
ولايتلرينی اخذ وروم ه غالب
اولديلركه بعثتك طقوزنجی سنه سی (ثالث) (١٧) ايدی بو خبر مكه مشركلرينه واصل اولدقده مسرور اولوب مؤمنلره
ديديلركه سز وروميلر اهل كتابسز بز وفارسيلر كتابسز اميلرز بوفارسيلرك روميلره غلبه سندن تفأل ايتدككه بزده
سزه غالب اوله جغز صكره بضع سنينده روميلره غالب اوله جقلرينه آيت كريمه نازل اولمغله ابوبكر صديق رضی الله

عنه بو آیت کریمه منطوقنجه مشرکلره سز فرحلنمیك رومیلر فارسه غالب اوله‌جقلردر دیدی ابی بن خلف صدیق رضی الله
عنه‌یی تکذیبله دیدیکه مدت واوکدل تعیینیله سنکله بحث ایده‌لم اولوقت قمار هنوز حرام اولمشیدی نه ایسه اوچ سنه مدتله
اون عدد دیشی وکنج دوه بحث ایلدیلر صدیق رضی الله تعالی ﴿ ٢٥٠ ﴾ عنه بو مباحثه‌لرینی حضور نبوی‌یه

افاده ایلدکده بضع لفظی اوچدن طقوزه دکدر وارهم مدتی واوکدلی آرتور بیوردی صدیق رضی الله تعالی عنه ابی بن خلف ایله طقوز سنه‌یه‌دك مدتی دوه‌لری یوز عدد ایدوب بر بریله عهد وقرار ایتدیلر علی قول یدنجی سنه‌ده روم فارسه غلبه ایتدیکی خبری حدیبیه‌ده کلمکله اندن مقدم ابی بن خلف احد غزاسنده افندیمز علیه السلامك ضربندن مجروحا فوت اولمغله صدیق رضی الله عنه ابی بن خلفك وارثلرندن مقاوله‌لری اوزره دوه‌لری اخذ ایلدی وپیغمبریمز علیه السلامك امریله انلری تصدق ایلدی * دینلدیکه مقدم کسری طرفندن سرعسکر اولان شهریار وفرخان نام ایکی قرنداشلره بعض ارباب غرضك غمزیله خسرو منفعل اولوب بربرلرینك قتلنه امر ویردی انلر بو حاله واقف اولدقلرنده قیصر رومه
خبر کوندروب دین عیسایی اختیار ایتدیلر قیصر انلری لشکر رومه سرعسکر ایدوب فارسیلره غالب اولدیلر ﴿ وغطفان ﴾
﴿ أولم يتفكروا فى انفسهم ماخلق الله السموات والارض ومابينهما الا بالحق واجل مسمى وان من الناس بلقاء ربهم لكافرون ﴾
آیا انلر نفسلرنده تفکر ایتمزمیکه الله تعالی سموات وارضی وبینلرنده اولانی انجق حق وحکمتیله وتسمیه اولنان وقتی ایله

اوغلم دیمسیله اندن نسب ثابت اولمز واکر عبدی ایسه آزاد اولور اشبو ابو حنیفه عندنده‌در اما که
غیری عندنده انکله نه آزاد اولور ونه نسب ثابت اولور ﴿ وكان الله غفورا رحيما ﴾ الله تعالی
غفور ورحیم اولدیکه مخطی‌یی عفو ایدر امدی اکر توبه ایدرسه ﴿ النبى اولى بالمؤمنين
من انفسهم ﴾ محمد صلی الله علیه وسلم مؤمنلره جمیع امورلرنده نفسلرندن اولیدر زیرا اول اونلره
امر ایتمز وانلردن راضی اولمز الا اکا که انلرك انده صلاح ونجاتی اولور اما که نفس انك خلافنی
ملابسدر اویله اولسه مؤمنلره واجب اولورکه پیغمبریمز علیه السلام انلره نفسلرندن احب وامری
اوزرلرینه انفذ واکا شفقتلری اتم اوله * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم تبوك
غزاسنه کیدر اولدیغنده ناسه خروج ایدك دیو امر ایدیجك انلرك بعضی آباء وامهاتمزدن استیذان
ایده‌لم دیدکلرنده بو آیت نازل اولدی ﴿ وازواجه امهاتهم ﴾ وانك ازواجی تحریمده واستحقاق
تعظیمده مؤمنلرك امهاتی منزلنه تنزیل اولنمشلردر اما که انك ماعداسنده اجنبیات کبیدرلر اول
اجلدن عائشه رضی الله عنها دیردیکه بز نسانك امهاتی دکلز بلکه رجالك امهاتیز ﴿ واولوا الارحام
بعضهم اولى ببعض فى كتاب الله من المؤمنين والمهاجرين ﴾ قرابت صاحبلری توارثده بعضی بعضنه
اولیدر لوح محفوظده ویا محمد صلی الله علیه وسلمه نازل اولانده ویا الله تعالینك فرض ایتدیکنده شول
مؤمنلردنکه حق دینله ومهاجرلردنکه حق هجرتله توارث ایده‌لر ﴿ الا ان تفعلوا الى اوليائكم كان
معروفا ﴾ مکرکه مؤمنین ومهاجریندن موالات ایتدیککز کسه‌لره دینده ولایت اجلیچون ثلث
ویا اندن اقلی وصیت ایده‌سز زیراکه اجانبه وصیت مباحدر اما که ورثه‌یه وصیت جائز اولمز
﴿ كان ذلك فى الكتاب مسطورا ﴾ اشبو ایکی آیتده ذکر اولنان لوحده ویا قرآنده ویا توراتده ثابت
اولدی ﴿ واذ اخذنا من النبيين ميثاقهم ﴾ ذکر ایت شول وقتی‌که بز نبیلردن اخذ عهد ایتدك که
امتلرینه رسالتی تبلیغ وانلری دین قیمه دعوت ایده‌لر ﴿ ومنك ومن نوح وابراهيم وموسى وعيسى ابن
مريم ﴾ علی الخصوص ارباب شرایعك مشاهیری سندن ونوح وابراهیم وموسی وعیسادن اول
عهدی اخذ ایتدك ﴿ واخذنا منهم ميثاقا غليظا ﴾ وانلردن میثاق جلیل الشان اخذ ایتدك که اول
شول عهد قدیمدرکه نوح علیه السلام واندنصکره کلن انبیاء علی الخصوص محمد صلی الله علیه وسلم
انك اوزره بعث اولندیلر ویاخود اول تحمیل اولندقلری شیئ وفایه یمین بالله ﴿ ليسأل
الصادقين عن صدقهم ﴾ الله تعالی اشبو اشیایی ایشلدی تاکه انبیایه رسالتی تبلیغلرندن
یوم قیامتده سؤال ایده وانکله مراد اول انبیانك ارسال اولنوب انلر تکذیب ایدن اقوامی
تبکیتدر ویاخود مؤمنلره الله عملرندن سؤال ایده ویاخود صادقلره قلبلرینك صدقندن سؤال
ایده‌که لسانلریله تقریر ایده‌لر ﴿ واعد للكافرين عذابا اليما ﴾ وکافرلره عذاب مؤلم اعداد ایتدی
﴿ يا ايها الذين آمنوا اذكروا نعمة الله عليكم ﴾ یا مؤمنلر الله تعالینك یوم احزابده که اول یوم
خندقدر سزدن اعداکزی رفع ایتمسی نعمتنی ذکر ایدك ﴿ اذ جاءتكم جنود ﴾ شول وقتنکه قریش

خالق ایتدی اول وقت وزمانك نهایتی روز قیامتدر * زیرا انفس بر آیینه‌درکه جمیع ممکناتده اولان اشیا اهل بصیرته
منعکسدر بو مخلوقاته بصیرتله نظر ایدوب بونلری بدایةً خلقه قدرتی اولان اعاده‌سنه دخی قادردر * ناسك اکثری اجل
مسمانك انقضاسیله قیامتده رب تعالینك ﴿ ٢٥١ ﴾ جزاسی لقاسنه منکرلردر ﴿ اولم يسيروا فى الارض فينظروا

كيف كان عاقبة الذين من قبلهم كانوا اشد منهم قوة واثاروا الارض وعمروها اكثر مما عمروها وجاءتهم رسلهم بالبينات فما كان الله ليظلمهم ولكن كانوا انفسهم يظلمون ﴾ آیا اهل مکه بر یوزنده کزمزلرمیکه انلردن مقدم کچن امتلرك عاقبتی نیجه اولدی کوره‌لر انلر قوت جهتیله بونلردن قوی وانلر یرلری سوروب حبوبات واشجار بتشدردیلر ومعمور ایتدیلر مع هذا مکه وادیء غیری ذی زرع اولمغله ضعیفلر ایکن بونه دنیا ایله نیجه افتخار واغترار ایدرلر اول کچنلره پیغمبرلری معجزات ظاهره ایله کلمشلر ایکن انلر پیغمبرلری تکذیب ایتملریله الله تعالی انلری هلاك ایتدی الله تعالی ظلم ایدر اولمدی ولکن انلر هلاکلرینی مقتضی افعالده بولنملریله نفسلرینه ظلم ایتدیلر ﴿ ثم كان عاقبة الذين اساؤا السوأى ان كذبوا بآيات الله وكانوا
بها يستهزؤن ﴾ بوندنصکره عصیان ایدنلرك عاقبتی عقوبت قبیحه اولدیکه جهنمدر انلر الله تعالینك آیتلرینی تکذیب ایدوب
وآیتلرله استهزا ایدرلری ﴿ الله يبدؤا الخلق ثم يعيده ثم اليه ترجعون ﴾ الله تعالی بو خلقی ابتدا انشا ایدر وموتدنصکره
بعث ایدر بعده جزا ایچون اکا رجوع اولنورسکز ﴿ ويوم تقوم الساعة يبلس المجرمون ولم يكن لهم من شركائهم

وغطفان ویهود قریظه ونضیردن اون بیك دکلو کافر مدینه‌یه پیغمبریمز علیه السلام ومؤمنینله
قتال ایچون کلوب غلبه نام موضعه نزول ایتدیلر پیغمبریمز علیه السلام ایله اولان مسلمون
اوچبیك مقداری کشیدیلر * روایت اولندیکه پیغمبریمز علیه السلام انلرك اقبالن ایشیدیجك
مدینه‌نك چوره‌سنه خندق قازوب مسلمین ایله خندقك ایچ یوزنده طوردی کفار ایسه طشره
طوروب برآی اولمغه قریب زمانده ایکی فرقه بری برلرینه اوق وطاش آتمقدن غیری وجهله
جنك ایتمدیلر ﴿ فارسلنا عليهم ريحا ﴾ اویله اولسه بز اول کافرلر اوزره بر صووق کیجه‌ده صبا یلنی
کوندردك حتی که انلری اوشندی ویوزلرینه طپراق صاوروب آتشلرینی سوندردی وخیمه‌لرینی
ییقوب دابه‌لرینی بری برینه قاتدی ﴿ وجنودا لم تروها ﴾ ودخی اول کافرلر اوزره ملائکه‌دن بیك
ملك کوندردك که انلر اول ملائکه‌یی کورمزدی بلکه صوتلرینی ایشیدرلردیکه عسکرك جوانبنده
طوروب تکبیر ایدرلردی اول حالنده طلیحة بن خویلد الاسدی نام کافر سائرلرینه ندا ایدوب
دیدیکه آکاه اولك که محمد سزه سحره باشلدی شمدنکیرو طوروب نیلرسز باشکزه چاره استرسکز
بورادن قاچوب کیدرسز اویله اولسه قتال ایتمدین صندیلر این المفر دیو کیرولرینه دوندیلر
﴿ وكان الله بما تعملون بصيرا ﴾ الله تعالی سزك خندق قازمکزه ویاخود مشرکلرك تحزب ومحاربه‌سنه
بصیر اولدی ﴿ اذ جاؤكم من فوقكم ومن اسفل منكم ﴾ ذکر ایدك شول وقتی‌که بنو غطفان
وادینك اعلاسندن قبل مشرقدن وقریش ایسه وادینك اسفلندن قبل مغربدن کلدیلر جملهٔ
واحده اولوب محمدی آرادن کیدره‌لم دیدیلر ﴿ واذ زاغت الابصار وبلغت القلوب الحناجر ﴾
حتی که مسلمون کافرلرك کثرت عددندن خوف ایدوب کوزلری مستوای نظردن حیرت
وشخوصه میل ایتدی وقلبلری منتهای حلقومه ایردی ﴿ وتظنون بالله الظنونا ﴾ ویا مؤمنلر
الله تعالی‌یه ظنون مختلفه ایتدیکز اما که منافقون ظن ایتدیلرکه مسلمون استیصال اولنه ومخلصون
ایسه ظن ایتدیلرکه ابتلالرندن صکره انلره نصرت اولنه ﴿ هنالك ابتلى المؤمنون وزلزلوا زلزالا
شديدا ﴾ اشبو محلده مؤمنلر اختبار اولنوب مخلص منافقدن وثابت متزلزلدن ممتاز اولدی
وشدت فزعدن زیاده منزعج اولدیلر ﴿ واذ يقول المنافقون والذين فى قلوبهم مرض
ماوعدنا الله ورسوله الا غرورا ﴾ شول وقتنکه منافقلر وقلبلرنده ضعف اعتقاد اولنلر
دیدیلرکه الله تعالی ورسولی بزه ظفر واعلاء دیندن وعد ایتمز الا وعد باطل ایدر * دینلدیکه
اشبو قولك قائلی «معتب بن قشیر» ایدی احزابی کوردیکنده دیدیکه بزه محمد کسری وقیصر
کنوزی وفارس وروم فتحی وعد ایدر والحال بریمز قادر اولمزکه خوفندن تبرز ایده *
ایمدی بو دکل الا وعد غروردر ﴿ واذ قالت طائفة منهم يا اهل يثرب لا مقام لكم فارجعوا ﴾
منافقلردن اوس بن قیظی واصحابی دیدیلرکه یا اهل مدینه اشبو محل سزه قرارکاه دکلدر
ویا مقام اقامت دکلدر هاربین اولوب منازلکزه رجوع ایدك ویاخود دین محمدده سزه

كافرين ﴾ قيامت قائم اولديغى كونده مشركلر متحير ومأيوس اولدقلرى حالده سكوت ايدرلر انلر ايچون شريك طوتدقلرندن شفاعت وعذاب اللهدن خلاصه چاره بولهمدقلرندن شركالرندن دخى روكردان اولوب انلره دخى كافر اولهلر ﴿ ويوم تقوم الساعة يومئذ يتفرقون ﴾ قيامت قائم اولديغى كونده مؤمنلر ٢٥٢ كافرلردن آيريلوب تميز اولورلر ﴿ فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فهم فى روضة يحبرون ﴾ انلركه ايمانله عمل صالحى جمع ايتديلر انلر ازاهار وانهارله مزين مرغزارلرده شادومسرور اولورلر ﴿ واما الذين كفروا وكذبوا بآياتنا ولقاء الاخرة فاولئك فى العذاب محضرون ﴾ اما شونلركه كافر اولوب بزم آيتلرمزى وحشر ونشرى تكذيب ايتديلر انلر دائما عذابده حاضر اولوب تعذيب اولنقدهدرلر ﴿ فسبحان الله حين تمسون وحين تصبحون ﴾ اخشام ويتسو وصباح نمازلرينى قلديغكز وقتلرده الله تعالى يى تنزيه ايله تسبيح ايدك ﴿ وله الحمد فى السموات والارض وعشياً وحين تظهرون ﴾ سموات وارضده اولنلرك جمله سنك حمد وصلاتى الله تعالى ايچوندر وايكندى واويله نمازلرينى قيلديغكز وقتده دخى حمد وتسبيح وتقديس ايدك ﴿ يخرج الحى من الميت ويخرج الميت من الحى ويحيي الارض بعد موتها وكذلك تخرجون ﴾ اول الله تعالى ميتدن ديرى چيقارر « نطفهدن انسانى ويمورطهدن قوشى وغيرى يى چيقارديغى كبى » وبالعكس حيدن ميتى اخراج ايدر « انساندن نطفهيى وطيردن بيضهيى وسائر اخراجى كبى » وارض قوريدقدن صكره باراناله آنى احيا ايدوب نباتات بتورر وبونك كبى سز دخى قبرلريكزدن اخراج

مقام بوقدر شركه رجوع ايدوب محمدى ترك ايدككه سالم اولهسز وياخود سزه مدينهده مقام بوقدر * ايمدى كفره رجوع ايدككه انده سزه امكان اوله ويثرب اسم ارضدركه مدينه انك ناحيه سندهواقع اولوبدر ﴿ ويستأذن فريق منهم النبى يقولون ان بيوتنا عورة ﴾ انلردن بر فريقكه اول بنو سلمه وبنو حارثه ايدى پيغمبر عم عليه السلامدن رجوعه استئذان ايدوب ديديلركه بيوتمز حصينه دكلدر عدو وسارقدن قورقيلور ﴿ وماهى بعورة ان يريدون الافرارا ﴾ حالبوكه بيوتلرى حصينهدر استئذانله مرادلرى دكل الاقتالدن فراردر ﴿ ولو دخلت عليهم من اقطارها ثم سئلوا الفتنة لآتوها وماتلبثوا بها الايسيرا ﴾ اكر احزاب اول منافقين واول مدينهنك ويا بيوتلرينك نواحيسندن دخول ايتسهلر بعده اول منافقين شركوردده ومقاتلهء مسلمينه دعوت اولنسهلر احزابك دعوتنه اجابت وفعللرينه موافقت ايدهلردى واول احزابه اجابتدن مدينهده لبث يسير انجق سؤال وجواب دكلو زمان توقف ايدهلردى وياخود معنى انلر ارتدادلرندن صكره مدينهده زمان قليل لبث ايدوب رسول اللهه نصرتدن فرارلريچون عذاب اولنهلردى ﴿ ولقد كانوا عاهدوا الله من قبل لا يولون الادبار ﴾ بنو حارثه خندق غزاسندن اول پيغمبر عم عليه السلام وساطتيله الله تعالى يه عهد ايتديلركه عدويه قتال ايدهلر بوخسه منهزمين اولوب فرار ايتميهلر * روايت اولنديكه يوم احدده بنو حارثه بنو سلمه ايله قصد ايتديلركه من بعد انك مثلى فعله عودت ايتميهلر وياخود انلر بر قوم ايديلركه بدر غزاسنه حاضر اولمامشلردى بعده اهل بدره ويريلن كرامات وفضيلتى كوربجك ديديلركه الله تعالى بزى بر قتاله دخى احضار ايدرسه قتال ايدهلم اويله اولسه الله تعالى انلره احزابى سوق ايتدى ﴿ وكان عهد الله مسئولا ﴾ الله تعالينك عهدى يوم قيامتده وفاسيله سؤال وانك اوزره مجازات اولور ﴿ قل لن ينفعكم الفرار ان فررتم من الموت او القتل ﴾ يا محمد انلره ديكلكه سزه فرار نفع ايدر دكلدر اكر موت وياقتلدن فرار ايدرسكز زيراكه لابد هر شخصه قضاء ازلى سبق وانك اوزره قلم الهينك ثبوتى مقتضاسنجه بر وقت معينده كيفيت مقدره اوزره ايريسردر ﴿ واذا لا تمتعون الاقليلا ﴾ زعمكز اوزره سزه فرار نفع ايتديكى تقديرجه تأخيرله تمتيع اولنسهكز اول تمتيع سزه زمان قليل اولور ﴿ قل من ذا الذى يعصمكم من الله ان اراد بكم سوء او اراد بكم رحمة ﴾ ديكلكه الله تعالينك قضاسندن كيم منع ايدر اكر اول سزه سوء اراده ايدرسه ويا سزه كيم سوء ايركورر اكر اول سزه خير اراده ايدرسه ﴿ ولا يجدون لهم من دون الله وليا ولا نصيرا ﴾ وانلر كنديلر ايچون الله تعاليدن غيرى نفع ايركورر ولى وانلردن ضرر كيدرر نصير بولمزلر ﴿ قد يعلم الله المعوقين منكم والقائلين لاخوانهم هلم الينا ﴾ الله تعالى بيلور سزدن انلريكه ناسى رسول الله عليه السلامدن تعويق ايدركه انلر منافقلردر ودخى انلركه مدينه ساكنلرندن اخوانلرينه ديرلركه بزم يانمزه كلك محمد واصحابنى ترك ايدك انلر آز كمسهدر انك رعايت خاطريچون كنديكزى نيچون

اولنورسكز ﴿ ومن آياته ان خلقكم من تراب ثم اذا انتم بشر تنتشرون ﴾ الله تعالى نك قدرتلرى علاماتندركه اصلكز آدم عليه السلامى ترابدن خلق ايتدى صكره بشر اولوب يريوزينه طاغلديكز ﴿ ومن آياته ان خلق لكم من انفسكم ازواجا لتسكنوا اليها وجعل بينكم مودة ورحمة ان ٢٥٣ فى ذلك لآيات لقوم يتفكرون ﴾ آنك قدرتى دليللرندركه سزكچون جنسكزدن نسوان زوجهلر خلق ايتديكه جنسيت حسبيله انلره ميل ايله الفت ايدهسز وبينكزده محبت ومرحمت قيلدى بونده آنلرى تفكر ايدوب حكمتنه مطلع اولان قوم ايچون عبرت وعلامتلر واردر ﴿ ومن آياته خلق السموات ولارض واختلاف السنتكم والوانكم ان فى ذلك لآيات للعالمين ﴾ وينه اول دلائلدندركه سموات وارضى خلق ايتمسى ولغت وصوت جهتله لسانلر كزك وبياض وسياه وسائر صورتله رنكلر كزك مختلف اولمسى خصوصلرنده قدرت وحكمت الهيه يه نشانلر اولديغى ملك وانس وجندن هرعاقله خفى دكلدر ﴿ ومن آياته منامكم بالليل والنهار وابتغاؤكم من فضله ان فى ذلك لآيات لقوم يسمعون ﴾ آنك قدرتى علامتلرندن دركه كيجهده وكوندزده استراحت قواى نفسانى وطبيعى ايچون اويورسز وقتيله الله تعالى نك فضلندن معاشكزى طلب ايدرسز بونده بصيرت قولاغيله ايشيدنلر ايچون عبرت واردر ﴿ ومن آياته يريكم البرق خوفاً وطمعا وينزل من السماء ماءً فيحيي به الارض بعد موتها ان فى ذلك لآيات لقوم يعقلون ﴾ ينه اول دلائلدن دركه سزه شمشك كوسترر يلديرمدن خوف ويغمور طمع ايدر اولديغكز حالده كوكدن يغمور انزاليله زمينى

هلاك براغورسز ﴿ ولا يأتون البأس الا قليلا ﴾ پس بواجلدن انلر قتاله آز كلورلردى ومؤمنلرله چيقوب آز قتال ايدرلردى ويا تعلل ايدوب كيرو مدينهيه دونرلردى ﴿ اشحة عليكم ﴾ انلر مسلمينه ظفرى ويا معاونتى ويا فى سبيل الله نفقهيى ويا غنيمتى بخل ايدر اولدقلرى حالده ﴿ فاذا جاء الخوف رأيتهم ينظرون اليك تدور اعينهم كالذى يغشى عليه من الموت ﴾ قچن عدودن خوف ايرسه انلرى كورورسنكه سكا نظر ايدرلر كوزلرى احداقلرنده دور ايدر شول كمسهنك كوزلرى كبى كه سكرات موتدن مغشى عليه اوله بو حالت انلره خوف وحذو سكالو ذدن اوله زيراكه موته قريب كمسهنك عقلى كيدر وكوزلرى بوملقدن قالور ﴿ فاذا ذهب الخوف سلقوكم بألسنة حداد ﴾ قچانكه عدو خوفى كيدوب غنائم جمع ايديله كوررسنكه السنهء سليطه ايله سزه اذا ايدرلر ياخود غنيمتك قسمتى عندنده سزك شانكزده السنهلرين بسط ايدرلر بزسزكله قتاله حاضر اولمامزله عدويه غالب اولديكز قسمتده بزم نصيبى توفير ايلهكز ديو اوزريكزه اجترا ايدرلر ﴿ اشحة على الخير ﴾ مال وغنيمته حرصلردن قسمت عندنده مؤمنلره بخل ايدر اولدقلرى حالده ﴿ اولئك لم يؤمنوا فأحبط الله اعمالهم ﴾ ايمدى انلر اخلاص اوزره ايمانه كلميوبدر اول اجلدن الله تعالى انلرك اعمالنى ابطال ايتدى ﴿ وكان ذلك على الله يسيرا ﴾ اشبو ابطال عمل الله تعالى يه آسان اولدى ﴿ يحسبون الاحزاب لم يذهبوا ﴾ منافقلر خوف وجبنلرندن ظن ايتديلركه احزاب منهزم اولميهلر حالبوكه انلر منهزم اولديلر اول ظنله منافقين داخل مدينهيه قاچديلر ﴿ وان يأت الاحزاب يودوا لو انهم بادون فى الاعراب ﴾ اكر احزاب ايكنجى كره كلسه اول منافقلر تمنى ايدهلرديكه انلر مدينهدن باديهيه چيقمش اولوب اعراب بيننده بولنهلردى ﴿ يسألون عن انبائكم ﴾ مدينه جانبندن كلنلره سزك اخبار وماجراكزى سؤال ايدهلردى ﴿ ولو كانوا فيكم ماقاتلوا الاقليلا ﴾ اكر اول ايكنجى كرهده سزك اراكزده بولنوب مدينهيه رجوع ايتمش اولمسهلر حالبوكه قتال واقع اولسه تعبيردن خوفله ورياايله آز قتال ايدهلردى ﴿ لقد كان لكم فى رسول الله اسوة حسنة ﴾ سزكچون رسول الله عليه السلامك نفسنده قدوهء صالحه واردر حقندركه اكا اقتدا اولنه حربده ثبات وشدائده مقاسات كبى زيرا اول قتالده سزه مواسات ايتدى شول حيثيتدنكه احد غزاسنده يوزى يارهلندى ورباعيهسى قيرلدى وعمى قتل اولندى وبر نيچه اذا ايله متأذى اولدى * ايمدى سزه دخى حق اولوركه انك سنتيله استنان ايدهسز ﴿ لمن كان يرجو الله ﴾ رسول الله عليه السلامك قدوه اولمسى اول كمسه ايچوندركه الله تعالينك ثوابن رجا وحسابندن خوف ايليه ﴿ واليوم الآخر ﴾ ويوم بعثدن دخى خوف ايليهكه اول اعماله جزا كونيدر ﴿ وذكر الله كثيرا ﴾ جميع اوقات واحوالنده لسان وقلبله اللهى ذكر كثير ايده * ايمدى رسول الله صلى الله عليه وسلمى قدوه ايدينن كمسنه بو اوصافله متصف اولور ﴿ ولما رأى المؤمنون الاحزاب قالوا هذا ماوعدنا الله ورسوله ﴾ وقتاكه مؤمنلر

بوستندن صکره نباتات ایله احیا ایدر بونده صانعك قدرت وحکمتنی تعقل ایدن قوم ایچون قدرتنه علامتلر واردر ﴿ ومن آیاته ان تقوم السماء والارض بامره ثم اذا دعاکم دعوة من الارض اذا انتم تخرجون ﴾ بنه قدرتی نشانلرندندرکه آنك امریله کوکلر دیرکسز و زمین صو اوزره طورر بعده سزی قبرلریکزدن اسرافیل نفخه سیله ای موتالر یردن چیقك دیو دعوت ایتدکده درعقب سرعتله چیقارسز ﴿ وله من فی السموات والارض کل له قانتون ﴾ سموات وارضده اولان مخلوقاتك موجدی ورئیسك اولدر جمله سی اکا مطیع و منقادلردر ﴿ وهو الذی یبدؤا الخلق ثم یعیده وهو اهون علیه وله المثل الاعلی فی السموات والارض وهو العزیز الحکیم ﴾ اول الله تعالی خلقی ابتدا یوقدن وار ایلدی آنلری اماته دن صکره قیامتده بعث واحیا ایدرسزك عقلکز مقتضاسنجه یکیدن خلق ایتمکدن تکرار اعاده آکا آساندر اکر آنك قدرتنده ایکیسی دخی مساوی ایسه ده آنك انشا و اعاده ده قدرت کامله سی اولدیغی سموات وارض وما فیهاده علو درجه ایله موصوف ومبنیدر الله تعالی ابداء و اعاده یه قادر وغالبدر و افعالنده حکیمدر ﴿ضرب لکم مثلاً من انفسکم هل لکم من ما ملکت ایمانکم من شرکاء فی مارزقناکم فانتم فیه سواء تخافونهم کخیفتکم انفسکم کذلك نفصل الآیات لقوم یعقلون ﴾ الله تعالی سزه کندو ﴿ ایتسون ﴾ نفسکزدن مثل ضرب ایدرکه سزه ویردیکمز مال و غیریده سزك کوله لریکز سزه شریك اولمغه راضی اولورمیسکزکه بینکزده افندی وعبد فرق اولنموب قضیات وتصرف متساوی اوله واول کوله لریکزدن سائر حراورتاقلریکز کبی قورقق استرمیسکز یامعبودلریکز اولان بزم قوللرمزی بکا شرکا قیلمغه نیجه راضی اولورسکز عقللرینی امثال تدبرنده استعمال ایدن قوم ایچون بو تمثیل آیتلریمزی تفصیل ایدرز ﴿ بل اتبع الذین ظلموا اهواءهم بغیر علم فمن یهدی من اضل الله ومالهم من ناصرین ﴾ بلکه انلر علمسز هوالرینه تبعیتله نفسلرینه ظلم ایتدیلر کیمدرکه الله تعالی نك اضلال ایتدیکنی ارشاد ایده وانلر ایچون یاردم وعذابدن خلاص ایدر اولمز ﴿ فاقم وجهك للدین حنیفاً فطرت الله التی فطر الناس علیها لا تبدیل لخلق الله ذلك الدین القیم و لکن اکثر الناس لایعلمون ﴾ یا محمد وجهکی حنیف اولان دین اسلامه قائم و متوجه ایله ناس انلر ایچون خلق اولنان دین الهه اتباع و التزام و روز الستده بلی دیدکاری عهد اوزره ثابت اولسونلر الله تعالی نك خلق ایتدیکی دینده تبدیل و تغییر یوقدر دین مستقیم بودرکه انده اکریلك یوقدر ولکن ناسك اکثری تدبیرلرنده اعوجاجدن ناشی بو دینك استقامتنی بیلمزلر ﴿ منیبین الیه واتقوه و اقیموا الصلاة ولاتکونوا من المشرکین ﴾ الله تعالی یه رجوع ایدیجی اولدیغکز حالده اندن قورقك و نمازه اقامت ایدك و مشرکلردن اولمیك ﴿ من الذین فرقوا دینهم و کانوا شیعاً کل حزب بما لدیهم فرحون ﴾ شول دینلرینی تفریق ایدنلردن دخی اولمیك که انلر طوائف مختلفه اولدیلر مشرکلر کبی بتلره کبی شمس کبی کوکبه و سائره طاپدیلر ویهود یتمش برفرقه ونصاری یتمش ایکی فرقه ومسلمون یتمش اوچ فرقه اولدیلر هر برفرقهٔ ضاله دین باطلی حق ظنیله فرحلندیلر ﴿ واذا مس الناس ضر دعوا ربهم منیبین الیه ثم اذا اذاقهم

احزابی کوردیلر اشبو بزه الله تعالینك سورهٔ بقره ده * ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما یأتکم مثل الذین خلوا من قبلکم * آیتیله وعد ایتدیکیدر ودخی رسولی علیه السلامك * سیشتد الامر باجتماع الاحزاب علیکم والعاقبة لکم علیهم * سزك اوزریکزه احزاب اجتماعیله امر مشتد اولیسردر لکن عاقبتده سزکچون انلر اوزره نصرت ایریسردر دیو وعد ایتدیکیدر ﴿ وصدق الله ورسوله ﴾ الله تعالی ورسولی خبرینك صدقی ظاهر اولدی ویاخود الله تعالی ورسولی نصرت وثوابده صدق ایتدی بلاده صدق ایتمسی کبی ﴿ ومازادهم الا ایماناً وتسلیما ﴾ احزابك انلره کلمسی الله تعالی یه ووعدینه تصدیقلرین وقضا وقدرینه تسلیملرین آرتوردی ﴿ من المؤمنین رجال صدقوا ماعاهدوا الله علیه ﴾ مؤمنلردن رجال واردرکه الله تعالی یه ایتدکاری عهده قیام ووفاء ایتدیلرکه اول کفار قتالنده پیغمبریمز علیه السلامله بیله ثبات واعلاء دین ایچون مقاتله در ﴿ فمنهم من قضی نحبه ﴾ انلرك بعضی نذرنه و فاء ایتدی قتال ایدوب حتی که شهید اولدی حمزه ومصعب بن عمیر وانس ابن النضر کبی ﴿ ومنهم من ینتظر ﴾ وانلرك بعضی ایسه شهادته منتظر اولور عثمان وطلحه کبی ﴿ وما بدلوا تبدیلا ﴾ عهدلرینی تبدیلدن بر شیئله تبدیل ایتمدیلر * روایت اولندیکه انس بن النضر رضی الله عنه بدر غزاسنه حاضر اولامشدی پیغمبریمز علیه السلامه کلوب دیدیکه یا رسول الله سنك مشرکینله اول قتالکه بن حاضر اولمدم من بعد اکر الله تعالی بنی مشرکین قتالنه حاضر ایدرسه الله تعالی سزه صنعمی کوسترهچون احد غزاسی اولوب مسلمینه انکشاف ایردی انس ابن النضر رضی الله عنه تقدم ایدوب انی سعد بن معاذ استقبال ایتدی انس اکا دیدیکه یا سعد والله احد جانبندن جنت قوقوسن شم ایدیورم سعد ایتدی یارسول الله انك قتالده ایتدیکی جد واهتمامه بنم استطاعتم اولمدی انده سکساندن زیاده ضربهٔ سیف و طعنهٔ رمح و رمیهٔ سهمدن اثر بولندی ومع ذلك مشرکون اکا زیاده مثله ایتمش اولدیغندن انی اختندن غیری کمسه بیلمدی * انس بن مالك رضی الله عنه ایدرظن ایدرینکه بوآیت انك واشباهی مؤمنلر حقنده نازل اولوبدر * حباب ابن الارث رضی الله عنهدن مرویدر دیدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله الله تعالینك رضاسن طاب ایدوب هجرت ایتدك انك وعد کریمی مقتضاسنجه مرجومز اولان اجردن بعضمز هیچ بر شیء اکل ایتمدی انلرك بری مصعب بن عمیر ایدیکه احد غزاسنده قتل اولندقده تکفین اولنه جق بر نمره سندن غیری بر شیئی بولنمدی انی باشی اوزره قودیغمزده ایاقلری آچیلوردی ایاقلری اوزره قودیغمزده باشی آچیلوردی پیغمبریمز علیه السلام بزه دیدیکه ایمدی انکله باشندن طرفی اورتوب ایاغی اوزره اذخری قوکز جابر بن عبدالله رضی الله عنه ایدر پیغمبریمز علیه السلام طلحة بن عبدالله رضی الله عنه یه نظر ایدوب دیدیکه برکسه که شول نحبنی قضاء ایتمش رجلی کورمك دیلیه اشبوکا نظر ایتسون روایت اولندیکه احد غزاسنده اول رسول الله صلی الله علیه وسلمی حراست ایتمکدن یدی شلا اولمشدی ﴿ لیجزی الله الصادقین بصدقهم ﴾ تاکه الله تعالی شول عهدلرینه وفا ایله صدق ایدن صادقلره صدقلرینك جزاسن ایده ﴿ ویعذب المنافقین ان شاء او یتوب علیهم ﴾ وتاکه منافقلره دیلرسه عذاب ایده اکر توبه ایتمزلرسه ویاانلره توبه یی توفیق ایده ﴿ ان الله کان غفورا رحیما ﴾ کفرونفاقدن توبه ایدنه الله تعالی غفور ورحیم اولدی ﴿ ورد الله الذین کفروا بغیظهم لم ینالوا خیرا ﴾ الله تعالی احزاب کفره یی غیظی ملتبسین اولدقلری حالده مرادلرینه ظفر بولمدین رد ایلدی ﴿ وکفی الله المؤمنین القتال ﴾ الله تعالی مؤمنلره ریح وملائکه ایله قتاله کافی اولدی ﴿ وکان الله قویا عزیزا ﴾ الله تعالی اراده ایتدیکی شیئك احداثنه قوی وهر شیئك اوزره غالب اولدی * روایت اولندیکه احزابك منهزم اولدیغی کیجه نك صباحنده پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه جبریل علیه السلام کلوب دیدیکه سن سلاحکی چیقاررمیسن والحال ملائکه سلاحلرینی چیقارمدیلر الله تعالی سکا واصحابنه امر ایدرکه بنی قریظه یه کیده سز بنم دخی قصدم انلره در ناسه تأذین ایتکه ایکندی نمازین بنی قریظه ده قیلسونلر اویله اولسه کیدوب انلری یکرمی بر ویا یکرمی بش کون محاصره ایتدیلر حتی که بنو قریظه اندن مجهود اولدیلر پیغمبریمز علیه السلام انلره دیدیکه بنم حکممه نزول ایدرمیسز انلر ایسه اندن ابا ایدوب سعد بن معاذ حکمنه رضا ویردیلر اویله اولسه سعد رضی الله عنه حکم ایتدیکه مقاتله لری قتل و ذراری ونسالری سبی اولنه واموالاری مسلمین بیننده قسمت ایدیله پیغمبریمز علیه السلام تکبیر ایدوب دیدیکه یا سعد الله تعالینك حکمیله حکم ایدك بعده انلری استنزال ایدوب التیوز ویا اکثر مقاتله لرینی قتل و ذراری ونسادن یدیبوز دکلو کمسه یی اسیر ایتدیلر اشبو سببدن نازل اولدیکه ﴿ وانزل الذین ظاهروهم من اهل الکتاب من صیاصیهم ﴾ والله تعالی اول احزابه اعانت ایدن اهل کتابدن بنو قریظه یی حصونلرندن انزال ایتدی ﴿ وقذف فی قلوبهم الرعب ﴾ وانلرك قلوبنه مسلمیندن خوف القا ایتدی ﴿ فریقا تقتلون ﴾ انلرك برفریقی قتل ایدرسزکه اول انلرك رجالیدر ﴿ وتأسرون فریقا ﴾ وبرفریقی ایسه اسیر ایدرسزکه اول انلرك نسا وذراریسیدر ﴿ واورثکم ارضهم ودیارهم واموالهم وارضاً لم تطؤها ﴾ والله تعالی سزه انلرك مزارع وحصون ونقود ومواشی واثاثلرینی ایراث ایتدی * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم انلرك عقاراتنی مهاجرینه ویردی انصاردن بعضی اول امرده سویلیجك سز منزللریکزده سزا کا احتیاجکز یوقدر دیدی عمر رضی الله عنه دیدیکه یارسول الله یوم بدرده کی کبی بونیدخی تخمیس ایتمزمیسن دیدیکه ایتمزم * زیرا بو بکا طعمه قیلنوبدر ودخی شول ارضی ایراث ایتدیکه سزا کا ایاق باصمدیکز فارس وروم ویا خیبر ویاهر ارضکه یوم قیامته دکین فتح اولنور ﴿ وکان الله علی کل شیء قدیرا ﴾ الله تعالی هر شیئه قادر اولدی ﴿ یاایها

منه رحمة اذا فريق منهم بربهم يشركون) اسانه « مرض يافقر وسائر كبي » ضرر اصابت ايتسه الله تعالى طرفنه رجوعله انك
دفعيچون دعا ايدرلر صكره رحمتله اول ضرردن تخليصه نعمتنى دادترسه انلردن بر فرقه‌سى ربلرينه شركله مقابله ايدرلر
(ليكفروا بما آتيناهم فتمتعوا فسوف تعلمون) تاكه ويرديكمز ❊ ٢٥٦ ❊ نعمته كفران سببيله برقاچ كون
دنياده كچنوب آخرتده
جزاسنى بيلورسز (ام
انزلنا عليهم سلطاناً فهو
يتكلم بما كانوا به يشركون) بز انلره كوكدن حجت
وياكتابمى انزال ايتدككه
اول انلره الله تعالى‌يه
اشراكلرى سببنى سويليه
(واذا اذقنا الناس رحمة
فرحوا بها وان تصبهم سيئة بما
قدمت ايديهم اذاهم يقنطون) كفاره صحت وسعت ويرسك
انك سببيله فرح ايدرلر
اكر تقديم ايتدكلرى
اعمال خبيثه‌لرى سببيله
انلره مضايقه وشدت
اصابت ايدرسه الله
تعالى‌نك رحمتندن نا اميد
اولوب جزع ايدرلر
(اولم يروا ان الله يبسط
الرزق لمن يشاء ويقدر
ان فى ذلك لايات لقوم
يؤمنون) انلر كورمزلر
ميكه الله تعالى ديلديكنه
رزقنى وسعتلو وطار
ويرر بووسعت وضيقده
مؤمنلر ايچون دلائل
وعبرتلر واردر (فآت
ذا القربى حقه والمسكين
وابن السبيل ذلك خير
للذين يريدون وجه الله واولئك هم المفلحون) اقرباكه حقنى وير ومحتاج فقرايه ومحتاج وغربا يولجيلره (اطاعت)
زكاتدن مقرر وظيفه‌لرينى وير الله تعالى‌يه تقرب جهتنى ورضاسنى مراد ايدنلر ايچون بونلرى ويرمك امساكدن
خيرلودر وآخرتده انلر دخول جنتله مقصودلرينه فائزلردر (وما آتيتم من ربا ليربوا فى اموال الناس فلا يربوا عند الله

النبى قل لازواجك ان كنتن تردن الحياة الدنيا وزينتها فتعالين امتعكن واسرحكن سراحاً جميلا وان
كنتن تردن الله ورسوله والدار الآخرة فان الله اعد للمحسنات منكن اجراً عظيما) روايت اولنديكه
پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن نسائى ثياب زينه وزيادهٔ نفقه طلب ايديجك اشبو ايكى آيت نازل اولديكه
يا محمد زوجاتكه ديكلكه اكر دنيانك سعه ونعيم وزينه وزخارفن مراد ايدرسكز كلك سزه دنيادن
بعض شيئله تمتيع ايدوب بعده سوء قصدنسز وبدعه وضرانسز احسانله سزى تطليق ايدهيم واكر الله
تعالى‌نك ورسولنك رضاسنى ودار آخرتى مراد ايدرسكز الله تعالى سزدن اكا ورسولنه اطاعت
ايدنلره جنتده اجر عظيم اعداد ايدوبدركه انك عندنده دنيا وزينتى استحقار اولنور * روايت اولنديكه
اولوقتده پيغمبريمز عليه السلامك تحت نكاحنده طقوز خاتونى وار ايديكه انلرك بشى قريشدن ايديكه
اول عائشه بنت ابى بكر وحفصه بنت عمر وام حبيبه بنت ابى سفيان وام سلمه بنت ابى اميه وسوده بنت
زمعه ايدى * ودردى ايسه قريشك غيريدن ايديكه اول زينب بنت جحش الاسديه وميمونه
بنت الحارث الهلاليه وصفيه بنت حيى بن اخطب الخيبريه وجويريه بنت الحارث المصطلقيه ايدى
رضوان الله تعالى عليهن اجمعين * وقتاكه اشبو آية تخيير نازل اولدى پيغمبريمز صلى الله عليه
وسلمه احب نسائى عائشه رضى الله عنها ايدى اكا تلاوت ايدوب تخييرده انكله بدأ ايلدى
اول ايتديكه الله تعالى‌يى ورسولنى ودار آخرتى اختيار ايدرين سائرى دخى اكا متابعت
ايتديلر اول فعللرى عند الله مشكور اولديغندن انلر اوزره قصر اولندى * لايحل لك النساء
من بعد * يا محمد بو نسائكدن صكره سكا نساء حلال اولمز دينلدى * تكيم بو سوره‌ده انك زياده
بيانى كلور (يا نساء النبى من يأت منكن بفاحشة مبينة يضاعف لها العذاب ضعفين) يا پيغمبرم
محمد عليه السلامك خاتونلرى سزدن اونكه پيغمبرك ذرعنى تضييق وقلبنى تحزين ايدر
نشوز وسوء خلقدن معصية ظاهره ايله كله انلرك غيرى‌يه اولان عذابك ايكى مثليله عذاب
اولنور * زيراكه سائر نسادن قبيح اولان شئ انلردن اقبح اولور شول اجلدنكه ذنبك
زيادهٔ قبحى مذنبك فضل ونعمتى زياده‌سنه تابع اولور * پس بو سببدن حرك حدى عبدك
حدى اوزره مضاعف قيلندى وانبيا غيرك عتاب اولنمديغى شيئله عتاب اولندى (وكان
ذلك على الله يسيرا) اشبو فعل الله تعالى‌يه آسان اولديكه زوجات نبى اولملرى عذابلرى
تضعيفنى منع ايتمز اولدى (ومن يقنت منكن لله ورسوله وتعمل صالحا نؤتها اجرها مرتين
واعتدنا لها رزقا كريما) وسزدن اولكه الله تعالى‌نك ورسولنك امرينه اطاعت ايدوب
واعمال صالحه‌يه مداومت ايده بزاكا غيريه ويرديكمز اجرك ايكى مثلنى ويررز برينى طاعتى
اوزره وبرينى ايسه قناعت وحسن معاشرتله پيغمبريمز عليه السلامك رضاسن طلبى اوزره
ويريلوب جنتده اول اجرى اوزره زائد رزق كريم اعداد ايدرز (يا نساء النبى لستن كاحد
من النساء ان اتقيتن) يا پيغمبرم خاتونلرى اكر سز معاصيدن صاقنور والله تعالى‌يه ورسولنه

وما اوتيتم من الزكوة تريدون وجه الله فاولئك هم المضعفون) عطيه وسائر جهتله نمادار وزياده اولمق اميديله ناسه
ويرديككز مالك عند الله نما وبركتى اولمز واول ماليكه رضاء الله قصديله بلاريا زكوة وصدقه‌يه ويررسز آنك مكافاتى
اضعاف مضاعف اولور (الله الذى ❊ ٢٥٧ ❊ خلقكم ثم رزقكم ثم يميتكم ثم يحييكم هل من شركائكم من يفعل
من ذلكم من شئ سبحانه
وتعالى عما يشركون) الله
تعالى سزى هيچدن خلق
ايتدى وحياتده اولدقچه
رزقكزى ويردى صكره
سزى اماته ايدر بعده
حساب وجزا ايچون
قيامتده احيا ايدر سزك
شريك اتخاذ ايتديككزدن
هيچ برى واريدركه
بو فعللرى ايشلمكه قادر
اوله الله تعالى آنلرك
اشتراكندن عالى ومنزهدر
(ظهر الفساد فى البر
والبحر بما كسبت ايدى
الناس ليذيقهم بعض الذى
عملوا لعلهم يرجعون)
ناسك كسب ايتدكلرى
معاصينك شئامتيله قره‌ده
قورافاق وحيواناتك افتى
وانسانده طاعون كبى
ودكزده طوفانله خلقك
هلاكى وفورتنه ايله
سفاينك غرقى كبى فسادلر
ظاهر اولدى تاكه ايشلدكلرى
خبيثه‌نك بعضنى دنياده داد
ترهلر تمامى آخرتده اولور
شايدكه شرك ومعاصيدن
توحيد وطاعته رجوع
ايده‌لر * دينلديكه تكون
فساد اكثريا يغمورك قطعيدر زيرا يغمور اولمديغى حالده يرده نباتات وحبوبات بتمز قحط ظهور ايدر وبحرده اينجو
اولمز معاملاتده تدنى ظهور ايدر نه ايسه دنيانك فسادينه ناسك طغيانلرى سبب اولور (قل سيروا فى الارض فانظروا
كيف كان عاقبة الذين من قبل كان اكثرهم مشركين) مشركاره ديكه يريوزنده كزوب نظر ايدككه سزدن مقدم كچن

اطاعت قيلورسكز بنم عندمده قدركز سائر نساء صالحات قدرى كبى اولمز بلكه سزبكا اكرم وثوابده
اعظم اولورسز (فلا تخضعن بالقول فيطمع الذى فى قلبه مرض) اجنبى رجاله جوابده كلامكزى
تليين وصوتكزى ترقيق ايتمكز * زيرا ايدرسكز قلبنده فجور وشهوت ونفاق اولان طمع ايدر اجنبى
نسايه منددور بدركه اجابه سويلديككزده قطع اطماع ايچون مقاله‌سنده غلظت ايده (وقلن قولا معروفا)
وقول معروف ديككزكه انى دين ايجاب ايده تصريح وبيانله اكن خضوعنسز (وقرن فى بيوتكن)
وبيوتكزده قرار ايدك (ولا تبرجن تبرج الجاهلية الاولى) وويرديككزده صالنمكز جاهليهٔ قديمه
زمانده‌كى نسانك صالنمسى كبى * دينلديكه اول زمان آدم ونوح ماييندر وياشول زمانديركه انده
ابراهيم عليه السلام طوغدى اول زمانده برمرأه اؤاؤدن درع كيوب يولك اورته‌سنده يورر
انكله كندويى رجاله عرض ايدردى وجاهلية اولى اخرى عيسى ومحمد عليهما السلام ماييندر *
دينلديكه جاهلية اولى جاهليهٔ كفردركه اسلامدن اول ايدى وجاهليهٔ اخرى اسلامده‌كى
جاهليهٔ فسوقدر (واقمن الصلاة وآتين الزكاة واطعن الله ورسوله) وصلوات خمسى ادا
ايدك ومالكز اولدقده زكاتنى ويرك الله تعالى‌نك ورسولنك امرونهينه اطاعت ايدك (انما
يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا) يا اهل بيت الله تعالى ديلركه
سزدن كيدره هر ذنبى كه عرضكزى تدنيس ايدر وار جاهله تلوثدن سزى تطهير ايده
واهل بيتله مراد بومحلده نساء نبى اولمسندن حديث دلالتيله على وفاطمه وحسن وحسين
وغيرينك دخى اهل بيتدن اولمسى منافى اولمز (واذكرن ما يتلى فى بيوتكن من آيات الله
والحكمة) ذكر ايدك شول بيوتكزده تلاوت اولنور كتابكه آيات وحكمت بينني جامعدر
اشبو نكله مراد انلره اولان انعامى تذكيردركه انلرى بيت نبوته اهل قيلدى وآثار وحيدن
مشاهده ايتدكلرى انوارله ايمانلرى قويه وطاعته حرصلرينه سبب قيلدى (ان الله كان لطيفا
خبيرا) الله تعالى لطيف وخبير اولدى بيلوروتدبير ايدر انيكه دينه صالح اولور وانيكه نبوته
صالح اولور وانيكه اهل بيتدن اولمغه صالح اولور * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلى الله
عليه وسلمك ازواجى رضى الله تعالى عنهن ديديلركه يا رسول الله قرآنده الله تعالى رجالى
خيرله ذكر ايدوب نساده خير اولمديغندن ذكر ايتمامشدر بر روايتده ازواج نبى عليه السلام
شانلرنده ذكر اولنان آيات كريمه نازل اولنجق نساء مؤمنين ديديلركه بزم شانمزده هيچ
برشئ نازل اولميوبدر اول سببدن نازل اولديكه (ان المسلمين والمسلمات) رجال ونسادن
انلركه سلمه داخل اولوب الله تعالى‌نك حكمنه انقياد ايدرلر (والمؤمنين والمؤمنات) رجال
ونسادن انلركه تصديق اولنمسى واجب هرشيئى تصديق ايدرلر (والقانتين والقانتات)
رجال ونسادن انلركه طاعته مداومت ايدرلر (والصادقين والصادقات) رجال ونسادن
انلركه قول وعملده صدق ايدرلر (والصابرين والصابرات) رجال ونسادن انلركه طاعاتى

امتلرك حالی نیجه اولدی كندولری هلاك ومسكنلری خراب اولدی آنلرك اكثری سزك كبی مشركلر ایدی (فاقم وجهك للدین القیم من قبل ان یأتی یوم لامرد له من الله یومئذ یصدعون) اول مستقیم اولان دین اسلامه وجهكی قائم ومتوجه ایله اولكون كلزدن مقدمكه آنك كلمسنه الله تعالی نك ارادهٔ ٢٥٨ قدیمه‌سی اولمغله آنكچون رد یوقدر اولكونده ناس آیریلوب بر فرقه‌سی جنته وبر فرقه‌سی جهنمه كیدرلر (من كفر فعلیه كفره ومن عمل صالحاً فلانفسهم یمهدون) كیمكه كافر اولدی كفره‌نك وبالی كندو اوزره اولوب جهنمده مؤبددر كیمكه عمل صالح ایشلدی آنلر كندولریچون جنتده مكان حاضرلدی (لیجزی الذین آمنو وعملوا الصالحات من فضله انه لا یحب الكافرون) تاكه الله تعالی مؤمن اولوب عمل صالح ایشلیانلره ثوابدن مستحق اولدقلری مجازاتدن صكره كندو فضلندن دخی زیاده ثواب احسان ایدر اول الله تعالی كافرلری سومز (ومن آیاته ان یرسل الریاح مبشرات ولیذیقكم من رحمته ولتجری الفلك بامره ولتبتغوا من فضله ولعلكم تشكرون) الله تعالی نك قدرتنه دلالت ایدر علامتلردندركه شمال وصباوجنوب روزكارلرینی یغموره مژده‌جی كوندرر تاكه اول روزكارله رحمتندن سزه اوجوزلق نعمتنی دادیره وامریله دكزده كمیلر یوریوب تجارت بحری (زینبدن) آنك فضلندن ایستیه‌سز واول روزكاردن حاصل اولان نعمتلره شاید شكر ایده‌سز (ولقد ارسلنا من قبلك رسلاً الی قومهم فجاؤهم بالبینات فانتقمنا من الذین اجرموا وكان حقاً علینا نصر المؤمنین) یا محمد بزسندن مقدم قوملرینه رسوللر عزی

ایشلمكه ومعاصیدن صاقنمغه صبر ایدرلر (والخاشعین والخاشعات) رجال ونسادن انلركه قلب وجوارحلریله لله تواضع ایدرلر (والمتصدقین والمتصدقات) رجال ونسادن انلركهماللرینك زكاتن ویررلر ونوافلی بخل ایتمزلر ۞ دینلدیكه بركسه كیم هرهفته‌ده بردرهم تصدق ایده اول متصدقیندن اولور (والصائمین والصائمات) رجال ونسادن شونلركه صوم مفروضی ادا ایدرلر ۞ دینلدیكه بركسه كیم هرآیده ایام بیض صومنه مداومت ایده اول صائمیندن اولور (والحافظین فروجهم والحافظات) رجال ونسادن انلركه فرجلرینی حرامدن صاقنورلر (والذاكرون الله كثیراً والذاكرات) رجال ونسادن انلركه قلب ولسانله الله تعالی یی ذكر كثیر ایدرلر ۞ دینلدیكه بركسه كیم علم نافعه وتلاوت قرآنه ویادعایه اشتغال وصلوات خمسی اتمام اركان وسننله ادایه مواظبت ایده اول الله تعالی یه ذكر كثیر ایدنلردن اولور (اعد الله لهم مغفرةً واجراً عظیماً) رجال ونسادن اشبو خصالی تدرع ایدنلر ایچون اقتراف ایتدكلری صغائرلرینه مغفرت وطاعتلری اوزره اجر عظیم اعداد ایتدی (وما كان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضی الله ورسوله امراً ان یكون لهم الخیرة من امرهم) هیچ بر مؤمن ومؤمنه‌یه صحیح اولمزكه الله تعالی ورسولی بر امری قضا ایتدیكنده انلر امرلرندن دیلدكلری شیئی اختیار ایده‌لر بلكه اوزرلرینه واجب اولوركه اختیارلرینی الله تعالی ورسولنك اختیارلرینه تبع قیله‌لر (ومن یعص الله ورسوله فقد ضل ضلالاً مبیناً) اول كمسه‌كه الله تعالی ورسولنك اختیارینه مخالفت ایده شول صوابدن انحرافی ظاهر ضلالته ایرر ۞ روایت اولندیكه اشبو آیت زینب بنت جحش الاسدیه ایله قرنداشی عبدالله بن جحش شاننده نازل اولوبدركه انالری امیمه بنت عبدالمطلب اولوب پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمك عمه‌سیدر ۞ وقتاكه پیغمبریمز علیه السلام زینب رضی الله عنهایی زیدبن حارثه ایچون خطبه ایتدی حالبوكه پیغمبریمز علیه السلام زید رضی الله عنهی زمان جاهلیتده سوق عكاظده اشترا واعتاق وتبنی ایتمشدی زینب وكرك قرنداشی اندن اباء ایتدیلر اول سببدن بو آیت نازل اولیجق زینب وكرك قرنداشی اكا رضا ویردیلر اویله اولسه پیغمبریمز علیه السلام انی زیده نكاح ایدوب زید قبلندن اكا مهر ایچون التمش درهم وخمار وملحفه ودرع وازار واللی مد طعام واوتوز صاع تمر كوندردی برمدت زینب زیدك تحت نكاحنده قالدی ۞ روایت اولندیكه بوندنصكره پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم بركون بعض حاجتیچون زید رضی الله عنه كلدی انده زینب رضی الله عنهایی كوردیكه اول درع وخمارله طورردی حالبوكه اول بیضاء جمیله اولوب نساء قریشك اعمندن ایدی انك حسنی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمی اعجاب وقلبی اكا میل ایدوب سبحان الله مقلب القلوب دیدی اندن چیقوب كتدی بعده زید كلوب زینب اكا پیغمبریمز علیه السلامك مجیء ومقاله‌سنی ذكر ایتدی زید رضی الله عنه پیغمبریمز علیه السلامك انكله مرادینی تفطن ایدوب اول حینده قلبنه

كوندردك اول رسوللر آنلره حلال وحرام احكامیله كلدكلرنده قوملری آنلری تكذیب ایتدیلر آنلردن كافر اولنلری عذابله انتقام ایتدك وعهده‌مزده حق اولدیكه مؤمنلره نصرت ایده‌لم (الله الذی یرسل الریاح فتثیر سحاباً فیبسطه فی السماء كیف یشاء ویجعله كسفاً فتری الودق یخرج ٢٥٩ من خلاله فاذا اصاب به من یشاء من عباده اذاهم یستبشرون) الله تعالی روزكاری كوندروب بلوتی قالدیرر آنی كوكده دیلدیكی كیفیتده كاهی بسط وكاه آنی قطعه قطعه ایدر آنی كوررسنكه حكم الهیله یغمور اول بلوتلرك آرالغندن چیقار قچانكه الله تعالی اول یغمور دیلدیكی قوللرینك بلاد واراضیسنه اصابت ایتدیرر آنلر بولق ایله مسر اولورلر (وان كانوا من قبل ان ینزل علیهم من قبله لمبلسین) اگرچه سحاب ظهور ایتمزدن مقدم آنلر باران نزولندن ناامید ایدیلر (فانظر الی آثار رحمت الله كیف یحیی الارض بعد موتها ان ذلك لمحی الموتی وهو علی كل شیء قدیر) الله تعالی نك رحمتنه نظر ایله كه اول یغمور ایله قورومش ارضی نیجه احیا ایدوب اشجار واثمار وحبوبات ونباتات بتورر آكا قادر اولان رب تعالی انلری موتلرندن صكره قیامتده بعث واحیایه قادردر الله تعالی كل شیئه قادردر آنك قدرتی جمیع مكوناته یكساندر (ولئن ارسلنا ریحاً فرأوه مصفراً لظلوا من بعده یكفرون) اكر بز مزروعاتی صرارد روزكار كوندرسك آنلری صرارمش كورسه‌لر بوندن صكره الله تعالی نك نعمتنه كافر اولورلر ۞ كرك ایدیكه بنه حقه التجا ایده‌لر ورحمتندن امیدی قطع ایتمیه‌لر (فانك لاتسمع الموتی ولاتسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرین) یا محمد سن قلبی

زینبدن كراهت كلدی پیغمبریمز علیه السلامه كلوب دیدیكه یارسول الله دیلرینكه زینبدن مفارقت ایدم دیدیكه سكا نولدی انی نیچون استمز اولدك اول دیدی یارسول الله انك خیرندن غیری برشیئن كورمدم الا بوكه شرفیله اوزریمه تعظم ولسانیله بكا اذا ایدر پیغمبریمز علیه السلام زیده دیدیكه زوجه‌كی امساك وشاننده الله تعالیدن خوف ایت بوندنصكره زید انی تطلیق ایتدی اول امرده نازل اولدیكه (واذ تقول للذی انعم الله علیه وانعمت علیه امسك علیك زوجك واتق الله) یا محمد ذكر ایت شول وقتیكه الله تعالی اسلامی وسكا انك عتقنی توفیقله اكا انعام وسكا توفیق اولنان شیئله انعام ایتدیكك زیدبن حارثه‌یه دیدككه زوجه‌ك زینبی امساك ایت والله تعالیدن قورقوب ضرار ایله وتكبرنی تعلل ایله تطلیق ایتمكل (وتخفی فی نفسك ما الله مبدیه) ونفسكده اخفا ایدرسن آنیكه الله تعالی اظهار ایدیسردركه اول زید انی تطلیق ایدرسه سن نكاحلیه‌سن (وتخشی الناس والله احق ان تخشیه) وناسك انكله سنی تعییرندن خوف ایدرسن والحال انده خوف اولنور شیء وارایسه خوف اولنمغه الله تعالی احقدر ۞ اشبو عتاب یالكز انی اخفاسی اوزره دكلدر زیراكه اول حسندر بلكه عتاب ناسك مقاله‌سی خوفیله اضمارینه منافی شیئی اظهارینه‌در زیرا بونك امثالنده اولی صامت اولمق ویا اول امری الله تعالی یه تفویض ایتمك ایدی ۞ عائشه رضی الله عنها ایدر اكر پیغمبریمز علیه السلاما اكا نازل اولاندن برشیء كتم ایدر اولسه بو آیتی كتم ایدردی علی بن حسین رضی الله عنه ایدر الله تعالی اكا بیلدیرمشدیكه اول انك ازواجندن اولیسر ایدیكنی وزید آنی تطلیق ایدیسر ایدیكنی وقتاكه زید اكا كلوب بن انی تطلیق مراد ایدرم دیدیكنده اول اكا زوجه‌كی امساك ایت دیدیكی اوزره الله تعالی اكا عتاب ایتدی یعنی نیچون انی دیدك حالبوكه بن سكا اول سنك ازواجكدن اولیسر ایدیكن بیلدیرمشدم وپیغمبریمز علیه السلام ایسه استحیاء ایتدیكه زیده شول سنك تحت نكاحنده اولان زینب بنم ازواجمدن اولیسردر دیه اول اجلدن انی اخفا ایتمه اشبو قول حسن ومرضیدر حال انبیایه الیق واولیدر اگرچه قول آخر دخی حال انبیایه قدح ویرمز ایسه‌ده كه اول انك محبتی ویا زید انی تطلیق ایدرسه نكاحك اراده‌سین اخفا ایتمشدی زیراكه عبد بونك كبی اشیانك قلبنه وقوعی اوزره لوم اولنمز مادامكه انده مأثم قصد اولنمیه ۞ زیراكه ود ومیل نفس طبع بشردندر وقتاكه زید انی تطلیق ایدوب عدتی منقضیه اولدی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم زیده دیدیكه سن بكا سائردن اوثقسن ایمدی زینبه واروب انی بكا خطبه ایت زید ایدر اویله اولسه واروب انی خمیرن یوغورر بولدم ظهرم اكا دوندیروب دیدمكه یازینب سكا بشارت اولسونكه رسول الله صلی الله علیه وسلم سنی نكاحلمق دیلر سن نه دیرسن سویلوب دیدیكه ربم جل شانه ایله مؤامره ایتمینجه برشی ایدردكلم اندن مصلاسنه واروب نمازه طوردی اویله اولسه پیغمبریمز علیه السلامه نازل اولدیكه (فلما قضی زید منها وطراً زوجناكها) وقتاكه زیداندن حاجتن

ميتلره وصاغرلره دعوتكى ايشتديره مزسن چونكه سنك دعوتكدن يوز چويرەلر (وما انت بهادى العمى عن ضلالتهم
ان تسمع الا من يؤمن بآياتنا فهم مسلمون) و سن قلبى كورلرى ضلالتلرندن ايماه هدايت ايده مزسن سكا لازم اولان
انجق دعوتدر سن انجق آيتلريمزه ايمان ايدوب امر ونهيه اطاعت و خلوصله تسليم اولنلره دعوتى
ايشتديررسن (الله الذى
خلقكم من ضعف ثم جعل من
بعد ضعف قوة ثم جعل من
بعد قوة ضعفا وشيبة يخلق
مايشاء وهو العليم القدير)
الله تعالى سزى ابتداده
ضعيف منيدن خلق
ايدوب بعده ضعيف
چوجقلقدنصكره جوان
و يكيت قيلدى بعده اول
جوان و يكيتلكدنصكره
ينه ضعيف و پير قيلدى
ضعف و قوة و شباب
و پيرلكدن ديلديكنى
خلق ايدر اول الله تعالى
قوللرينك احوالنه عليم
و صفتلرينك تغييرينه
قادردر (و يوم تقوم
الساعة يقسم المجرمون
مالبثوا غير ساعة كذلك
كانوا يؤفكون) قيامت
قائم اولديغى كونده كافرلر
يمين ايدەلركه بز دنياده
برساعتدن زياده اكلنمدك
دنياده حشرى و نشرى
انكارله كذب ايتدكلرى
كبى آخرتده دخى طوغرى
يولدن منصرف اولورلر
(وقال الذين اوتوا العلم
والايمان لقد لبثتم فى كتاب
الله الى يوم البعث فهذا يوم البعث ولكنكم كنتم لا تعلمون) ملائكه وانساندن علم وايمان ويرلمشلر انلرك (و پيغمبرلرك)
يمينلرينى تكذيباً ديەلركه الله تعالىنك قرآنده ذكر ايتديكى اوزره دنياده و قبورده بعث كوننه دك اكلنديكز ايشته انكار ايتديككز
يوم بعث بودر لكن سز فرط جهالتكزدن بعثك حق ايدوكنى بيلمزديكز (فيومئذ لا ينفع الذين ظلموا معذرتهم ولاهم

اتمام ايتدى بز سكا انى تزويج ايتدك عقدو اسطه سنسز * پس بو اجلدن زينب رضى الله عنها سائر ازواج
نبى اوزره افتخار ايدوب ديرديكه سزك انكاحكزه اوليا كز تولى ايدوب بنم انكاحمه الله تعالى تولى
ايتدى ديلديكه زينب رضى الله عنها پيغمبريمز عليه السلامه ديرديكه بن سكا اوچ خصلتله ادلال
ايدرينكه نسائنك هيچ برى انكله ادلاله چارەلرى يوقدر بنم جدم و سنك جدك بردر و بنى سكا الله تعالى
انكاح ايتدى وسفيرم جبريل عليه السلامدر روايت اولنديكه پيغمبريمز عليه السلام اكا عقدسز
و استئذانسز داخل اولدى و پيغمبريمز عليه السلام انكيچون ايتديكى وليمه يى نسائندن هيچ بريچون
انى ايتمدى (لكيلا يكون على المؤمنين حرج فى ازواج ادعيائهم اذا قضوا منهن وطرا) تا كه
مؤمنلره اوغل ايدندكلرى كمسنەلرك زوجەلرينى تزوجده حرج اولميه چنانكه اول اوغل
ايدينلنلر اول زوجەلرندن قضاء وطر ايدەلر ايدى بو دليلدركه پيغمبريمز عليه السلامك حكمى
و امتنك حكمى واحد اوله مادامكه دليله اكا مختص شئ اوليه و كشى اوغل ايدنديكى
كمسنەنك زوجەسنى تزوج حلال اوله صلبى اوغلنك زوجەسى دكل (وكان امر الله مفعولا)
الله تعالىنك تكوينن اراده ايتديكى امر لابد مكون اولور حالبوكه زينبى پيغمبريمز عليه السلام
تزوج ايتمسنى قضا ايتمشدى (ما كان على النبى من حرج فيما فرض الله له) الله تعالىنك پيغمبريمز
عليه السلام ايچون ايجاب و قسمت ايديكنده اوزرينه حرج قيلمدى (سنة الله فى الذين خلوا
من قبل) الله تعالى سندن اوكدن كچن انبيايه باب نكاحده حرج و مؤاخذه سز اباحه و توسيعى
سنت ايتديكه انلرك نسائى سندن اكثر ايدى داود عليه السلام كبىكه يوز مرأەسى و اوچيوز
سريەسى وار ايدى و سليمان عليه السلام كبىكه اوچيوز مرأەسى و يديوز سريەسى وار ايدى
(وكان امر الله قدراً مقدورا) الله تعالىنك امرى قضاء مقضى و حكم مبتوت اولدى (الذين
يبلغون رسالات الله و يخشونه ولا يخشون احدا الا الله) كه انلر الله تعالىنك رسالاتنى ناسه
ايركوررلر و اندن خوف ايدرلر انك غيرى هيچ كمسەدن خوف ايتمزلر (وكفى بالله حسيبا)
الله تعالى مخاوف دفعنه ويا صغيره ويا كبيرەيى محاسبەيه كافى اولدى اويله اولسه لايق
دكلدر انك غيريدن خوف ايديله (ما كان محمد ابا احد من رجالكم) محمد عليه السلام سزك
رجالكزدن هيچ كيمسەنك باباسى اولمديكه انكله سزدن بر رجل بيننده حرمة مصاهره
ثابت اوله و تبنى ايتديكى كيمسەنك زوجەسى افتراق وانقضاء عدتدنصكره نكاحى حلال اولميه
زيراكه تبنى ايتديكى كيمسەيه اول حقيقتده بابا اولمسى ايجاب ايتمز و بونك عمومى انك طاهر
و قاسم و ابراهيمه بابا اولمسن نقض ايتمز زيراكه رجال حدينه ايرمشلردر ايرمش اولسەلر
دخى انلرك رجالندن دكللر ايدى (ولكن رسول الله) لكن اول الله تعالىنك رسولى اولدى
و هر رسول ايسه امتنك باباسيدر اما كه مطلق دكل بلكه شول حيثيتدنكه اول انلره شفيق
ناصحدر اوزرلرينه انى توقير و اكا اطاعتلرى واجبدر زيد ايسه انلرك بريدر (وخاتم النبيين)

يستعتبون) اولكونده شرك و عصيانله نفسلرينه ظلم ايدنلره اعتذارلرى نفع ايتمز و انلردن توبه و طاعتله رب تعالىيى رضى ايتملرى
طلب اولنمز (ولقد ضربنا للناس فى هذا القرآن من كل مثل ولئن جئتهم باية ليقولن الذين كفروا ان انتم الا مبطلون)
بوقرآنده بز ناسه توحيد و بعث و صدق رسوله ارشاد ايدر هر مثل و قصەلردن بيان ايلدك اكر سن انلره آيت
قرآندن برآيتله كلسك
فرد و عنادلرندن اول
كافرلر ديرلركه پيغمبر
ومؤمنلر انجق كاذبلردر
(كذلك يطبع الله على
قلوب الذين لا يعلمون)
بونك كبى بيلمينلر و بيلميه
طالب اولميانلرك قلبلرى
اوزره الله تعالى مهر اورر
(فاصبر ان وعد الله حق
ولا يستخفنك الذين
لا يوقنون) انلرك اذالرينه
صبر ايتديكه الله تعالىنك
سكا نصرتله وعدى
و دينكك غلبەسى حقدر
و انلر امرى معادى تيقن
ايتميوب تكذيب و سكا
اذالرى سكا خفت ويرمسون

﴿ سورة لقمان اربع
و ثلثون آية مكية الا ثلث
آيات ﴾

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(الم * تلك ايات الكتاب
الحكيم) بو آيتلر قرآنك
حلال و حرامى حكم
ايديجى آيتلريدر (هدى
ورحمة للمحسنين) نيت
خالصه ايله عمل حسن
ايشليانلر ايچون رهنما
والله تعالىدن رحمت و عطادر (الذين يقيمون الصلاة ويؤتون الزكوة وهم بالآخرة هم يوقنون) انلركه نمازلرينى وقتيله
قيلارلر و زكاتلرينى ويررلر و انلر آخرته شبهه ايتميوب ايمان ايدرلر (اولئك على هدى من ربهم واولئك هم المفلحون)
انلر ربلرى جل شانەدن هدايت و توفيقدەدرلر و انلر فلاح بولمشلردندر (ومن الناس من يشترى لهو الحديث ليضل عن

و پيغمبرلرك آخرى اولدى اول اجلدن انك اوغللرى معمر اولمديلر معمر اولسەلر پيغمبر
اوليسرلردى انك بو وصفنه آخر زمانده عيسى عليه السلامك نزولى قدح ويرمز زيراكه اول
نزول ايتدكنده پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمك دين و شريعتى اوزره اوليسردر و نمازى انجلين
كعبەيه قليسردر وياخود اول يفسه انبيانى ختم ايلديكى اندنصكرەده كيمسەيه نبوت ويرلمز عيسى
عليه السلامه ايسه پيغمبريمز عليه السلامدن اوكدن نبوت ويرلمشدى (وكان الله بكل شئ عليما)
الله تعالى هرشيئه عليم اولدى ختم نبوتەيه كيمسه لايق ايديكن بيلور (يا ايها الذين آمنوا اذكروا
الله ذكرا كثيرا) يا مؤمنلر الله تعالىيه لايق ضروب ثنا ايله هر حالده ذكر دائم ايدك ابن عباس
رضى الله تعالى عنهما ايدر عبادى اوزره هر فرض ايتديكى فريضەيه بر حد معلوم قيلوب بعده عذر
حالنده اهلنى معذور ايتدى الاذكرى دكل بلكه انكيچون نهايت و هيچ بر عذرله انى تركه غايت
قيلمدى مادامكه مكلف مغلوب العقل اولميه بلكه جمع احوالده اكا مداومته امر ايلدى
ديديكه * فاذكروا الله قياما وقعودا وعلى جنوبكم * طورروا اوتورر و ياتركن الله تعالىيى
ذكر ايدك ودخى ديديكه * اذكروا الله ذكرا كثيرا * الله تعالىيى ليل و نهارده برده و بحرده
صحت و سقمده سر و علانيەده ذكر ايدك * ديلديكه ذكر كثير اولدركه انى ابدا اونوتميه
(وسبحوه بكرة واصيلا) و انى نهارك اولنده و آخرنده تسبيح ايدك اول ايكى وقت ملائكەنك
حضورينه وقت اولديغيچون ذكرده تخصيص ايتدى * ديلديكه بكرة ايله مراد صلاة صبحدر
و اصيلله مراد صلاة ظهر و عشائيندر * ديلديكه يعنى * سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله
والله اكبر ولا حول ولا قوة الا بالله * ديكز تسبيح عمده اولديغيچون اخواندن دخى انكله
تعبير اولندى * ديلديكه ذكر كثيرله مراد اشبو كلماتدركه انى طاهر و محدث و جنب دير
(هو الذى يصلى عليكم و ملائكته) اول الله تعالى و ملائكەسى سزه صلاة ايدر ايمدى الله تعالىنك
مؤمنلره صلاتى رحمتيدر و ملائكەنك انلره صلاتى استغفار ايدر ديلديكه الله تعالىنك عبدينه صلاتى
انك ذكر جميلنى عبادى بيننده اشاعەسيدر (ليخرجكم من الظلمات الى النور) تا كه سزى
كفر و معصيت ظلماتندن ايمان و طاعات نورينه اخراج ايده (وكان بالمؤمنين رحيما) اول
الله تعالى مؤمنلره رحيم اولدى حتى كه صلاح امر و رفعت قدرلرينى اعتنا ايدوب انلرك
شاننده ملائكهٔ مقربينى استعمال ايتدى (تحيتهم يوم يلقونه سلام) الله تعالىنك مؤمنلره
تحيتى سلامدر شول كونده كه موتله ويا قبردن خروجله ويا جنته دخولله اكا ملاقى اولورلر
وياخود جميع آفاتدن انلرى سالم قيلور وياخود ملك الموته ملاقى اولدقلرنده اول انلره
سلام ويرر * ديلديكه ملك الموت مؤمنك روحنى قبضه كلديكنده رب تعالىدن اكا سلام
ايركورر ويا قبردن چيقدقلرنده ملائكه انلره سلام ايدوب جنت و كرامتله تبشير ايدرلر
(واعدلهم اجرا كريما) و انلر ايچون اجر كريم اعداد ايتديكه اول جنتدر (يا ايها النبى
انا ارسلناك شاهدا) يا محمد بز سنى بعث ايتديكز اقوامه تصديق و تكذيبلرينه و رسوللرك

سبیل الله بغیر علم ویتخذها هزواً اولئك لهم عذاب مهین) ناسدن بعضیلری افسانه ومالا یعنی کلامی صاتورلر تاکه علمسز
وبرهانسز ناسی سبیل اللهدن وقرآن استماعندن منع ایده‌لر وآیات الهی استهزا ایده‌لر انلر ایچون ذلیل ایدیجی عذاب
واردر * دینلدیکه بو آیت کریمه نضر بن حارث حقنده نازل ﴿ ٢٦٢ ﴾ اولدیکه اول فارس طرفنه کیتمش
وانده اسفندیار ورستم
قصه‌لرینی آلمشیدی قریشك
جمعیتنده انلری سویلیوب
وجمعیتی فریفته ایدوب دیر
ایدیکه محمد عاد وثمود
قصه‌سنی سویلرسه بن
سزه اسفندیار ورستم
حکایه‌لرینی سویلرم دیمکله
قریش انك کلامنی مدح
وقرآن استماعنی ترك
ایدرلردی (واذا تتلی
علیه ایاتنا ولی مستکبرا
کان لم یسمعها کأن فی اذنیه
وقرآ فبشره بعذاب الیم)
اول لهو حدیث ایدن
کسنه‌یه بزم آیتلرمز
اوقوندیغی زمان کبر
ایدر اولدیغی حالده بوز
چویرر کویا قولاقلری
صاغردرده ایشتمزسن
اکا اللو عذابله مژده ایله
(ان الذین آمنوا وعملوا
الصالحات لهم جنات النعیم)
شونلرکه ایمان وعمل
صالحی جمع ایتدیلر انلر
ایچون جنات نعیم واردر
(خالدین فیها وعد الله
حقا وهو العزیز الحکیم)
انلر اول جنتده دائمار
درکه انلره موعود ایدی
الله تعالینك وعدی حق وصادقدر غالبدر هیچ کمسنه انك وعدینه مانع اولمز هرفعلی حکمت طریقیله‌در (یمینك)
(خلق السموات بغیر عمد ترونها والقی فی الارض رواسی ان تمید بکم وبث فیها من کل دابة وانزلنا من السماء ماء فانبتنا فیها
من کل زوج کریم) الله تعالی سمواتی کوردیککز هیئتله دیرکسز خلق ایتدی وارضه بلند طاغلر وضع ایتدی تاکه ارض

رسالتی تبلیغلرینه شاهد کوندردك (ومبشرا ونذیرا) ومؤمنلره جنتله تبشیر ومکذبلره نار
ایله تحذیر ایده‌سن (وداعیا الی الله باذنه) والله تعالینك تبشیریله انك توحید وطاعتنه دعوت ایده‌سن
(وسراجا منیرا) ودینده سنکله اهتدا ایچون ناسه سنی سراج منیر کوندردك که ظلمات جهالتدن
سنکله استضائه ونورکدن انوار بصائر اقتباس ایده‌لر (وبشر المؤمنین بان لهم من الله فضلا کبیرا)
ومؤمنلره تبشیر ایتکه الله تعالیدن انلر ایچون سائر امتلر اوزره ویا اعمال صالحه‌لری اوزره فضل کبیر
واردر (ولا تطع الکافرین والمنافقین ودع اذیهم) وصددنده اولدیغك دعوت اوزره ثابت
اولوب شریعتکه مخالف امورده کافرلره ومنافقلره اطاعت ایتمکل واذالرینه صبر ایدوب تا سکا
امر اولنیجه مجازاتی ترك ایلکل (وتوکل علی الله) والله تعالی‌یه توکل ایتکه اول سنکچون انلردن
انتقامه کفایت ایدر (وکفی بالله وکیلا) جمیع احوالده امرکه الله تعالی سکا وکیل یتر اموریکی اکا
تفویض ایت غیری‌یه دکل (یا ایها الذین آمنوا اذا نکحتم المؤمنات ثم طلقتموهن من قبل ان تمسوهن
فالکم علیهن من عدة تعتدونها فمتعوهن وسرحوهن سراحا جمیلا) یامؤمنلر قچان مؤمنه‌لری
نکاحلنوبده بعده انلری جماع ایتمزدن اوکدن انلری تطلیق ایتسه‌کز ایمدی سزکچون اول مطلقه‌لر
اوزره عدت یوقدرکه انك عددنی استیفا ایده‌لر اویله اولسه انلره متعه ویرك اکر انلر ایچون صداق
تسمیه ایتمامشسکز اکر ایتمشسکز اول مسمانك نصفی واجب اولور یوخسه متعه دکل وانلره
اضرارسز سبیللرینی تخلیه ایدك اشبو دلیلدرکه نکاحدن اول اولان طلاق واقع اولمیه
زیراکه الله تعالی طلاقی نکاح اوزره ترتیب ایتدی حتی اکر بر مرأة اجنبیه‌یه سنی نکاحلندیغمده
بندن طالقسن دیسه ویاخود هر مرأه‌که نکاحلندم اول بندن طالقدر دیسه طلاق واقع
اولمز * اشبو علی وابن عباس وجابر ومعاذ وعائشه قولیدر تابعین وغیریدن جماعت کثیره
وشافعی واکثر علماء اکا ذاهبلردر * ابن مسعود رضی الله عنهدن مرویدرکه طلاق واقع
اولور اول ابراهیم النخعی وائمهٔ حنفیه قولیدر ربیعه ومالك واوزاعی ایدر اکر بر مرأه
تعیین ایدرسه واقع اولور تعمیم ایدرسه واقع اولمز * عکرمه ابن عباسدن روایت ایدر
دیمشکه ابن مسعود اوزره اول قول افترادر دیمش اولدیغی تقدیر اوزره عالمدن
زله‌در زیراکه الله تعالی مؤمناتی نکاحلندیغکزدنصکره تطلیق ایدرسکز دیدی یوخسه تطلیق
ایدوب صکره نکاحلنورسکز دیمدی جابر رضی الله عنه ایدر * قال النبی علیه السلام لا طلاق
قبل النکاح * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم دیدیکه نکاحدن اول اولان طلاق واقع اولمز
(یا ایها النبی انا احللنا لك ازواجك اللاتی آتیت اجورهن) یا محمد سکا حلال ایتدك شول
ازواجکی که انلره مهرلرینی ویردك ویاخود عقدده تقدیر ایتدك زیراکه اول ترك تسمیه‌دن
افضلدر واکرچه آنسز اولان دخی جائز ایسه‌ده (وما ملکت یمینك مما افاء الله علیك)
وکذلك سکا حلال ایتدك هر جاریه‌یی که کفاردن سبی ایله الله تعالی انی سکا فیء ایتدیکندن

سزکله میل و حرکت ایتمیه وانده هر حیواناتدن طاغتدی وکوکدن یغمور ایندیروب اول یرده هر صنف منفعتلو اوتلر
بتوردك (هذا خلق الله فارونی ماذا خلق الذین من دونه بل الظالمون فی ضلال مبین) بو جمله اشیا الله تعالینك مخلوقیدر
ای مشرکلر بکا کوسترك که سزك ﴿ ٢٦٣ ﴾ شریك طوتدیغکز بتلریکز نه خلق ایتدی بلکه مشرکلر آشکار
ضلالتده‌در (ولقد آتینا
لقمن الحکمة ان اشکر لله
ومن یشکر فانما یشکر لنفسه
ومن کفر فان الله غنی حمید)
بز لقمانه عقل وعلم وامورده
اصابت ویردك وسکا ویرلن
حکمت نعمتنه شکر ایت
دیدك کیمکه شکر ایدرسه
کندو نفسیچون شکر
ایدر زیرا نفعی اکا
عائددرکه اول شکر
نعمتك دوام وازدیادینه
باعثدر کیمکه کفران
نعمت ایدرسه الله تعالی
خلقك شکرندن غنیدر
حمده سزادر اکرچه حمد
اولنمزسه‌ده ☼ مرویدرکه
لقمان ایوب علیه
السلامك قز قرنداشی
یاخود تیزه‌سی اوغلیدر
داود علیه السلامك
سلطنتنك اونجی سنه‌سی
طوغمشدر بعضیلر حبشی
کوله ایدی چوبانلق
یا ترزیلك یا دولکرلك
ایدردی دیدی بعضیلر
دوداقلری قالین سیاه
نوبه عربلرندندر دیدی
علمانك بعضی نبیدر
دیدیلر اکثری نبوتی
اولمیوب حکیملکنه ذاهب اولدیلر * دینلدیکه برظهر وقتی اویقوده ایکن اکا بر ندا کلدیکه یالقمان ایسترمیسنکه
الله تعالی سنی خلیفه ایدوب ناس بیننده حکم ایده‌سین اول ندایه جوابنده اکر ربم بنی مخیر ایدرسه عافیتی استرم بلایی
قبول ایتم اکر مطلق امر ایدرسه سمعا وطاعة دیرمکه البته بکا صکره اعانت ایدر بناء علیه حق تعالی اکا حکمتی ویردی *

یمینك اکا مالك اولدی صفیه وجویریه کبی (وبنات عمك وبنات عماتك وبنات خالك وبنات خالاتك
اللاتی هاجرن معك) وکذلك سکا حلال ایلدك بنات عمکی وبنات عماتکی وبنات خالکی وبنات
خالاتکی که سنکله بیله مدینه‌یه هجرت ایتدیلر زیراکه هجرت ایتمینلرك نکاحی اکا حلال دکل
ایدی مکه فتحندنصکره نکاحده هجرت شرطی نسخ اولندی (وامرأة مؤمنة ان وهبت نفسها
للنبی) وکذلك سکا حلال ایتدك شول مرأهٔ مؤمنه‌یی‌که نفسنی سکا هبه ایده مهر طلب ایتمیه یعنی
اکر بو حال واقع اولورسه بعضیلر دیدیکه واقع اولوبدر لکن اول واهبه‌نك ذاتنده اختلاف
اولنوب دینلدیکه اول میمونه بنت الحارثه ویا زینب بنت خزیمة الانصاریه ویا ام شریك بنت
جابر ویاخوله بنت حکیم ایدی (ان اراد النبی ان یستنکحها) اکر نبی علیه السلام انك نکاحن
مراد ایدرسه زیرا اول نفسنی هبه ایتمسی حلنی ایجاب ایتمز مادامکه اول انك نکاحن اراده
ایتمیه زیراکه انك اراده‌سی قبول مجراسنه جاریه‌در (خالصة لك من دون المؤمنین) مرأه‌نك
نفسنی هبه ایتمسیله مهرسز حلال اولمق سکا مختص خصلت قلندی یوخسه اول مؤمنلره حلال
قلنمدی (قد علمنا ما فرضنا علیهم فی ازواجهم وما ملکت ایمانهم) مؤمنلر اوزره نسالری حقنده
شرائط عقددن ووجوب قسمدن ووطئله مهر وجوبندن اکرچه تسمیه اولنمدیسه‌ده ودرتدن
اکثری جمعك تحریمندن ویمینلری مالك اولدیغی اماده توسیع امردن ایجاب ایتدیکمزی بیلمشز
(لکیلا یکون علیك حرج) یا محمد ذکر اولنان خصالی سنکچون خالص ایتدك مؤمنلره تعمیم
ایتمدك تاکه سکا ضیق اولمیه (وکان الله غفوراً رحیماً) الله تعالی شول تحرزی عسیر اولان
شیئی مغفرت ایدر ومظان حرجده توسعه ایله رحمت ایدر (ترجی من تشاء منهن وتؤوی الیك
من تشاء) نسائکدن دیلدیککی تأخیر ومضاجعه‌سنی ترك ایدرسك دیلدیککی کندوکه ضم
ومضاجعه ایدرسن ویا انلردن دیلدیککی تطلیق ودیلدیککی امساك ایدرسن ☼ اشبو آیتك
معناسنده وسبب نزولنده مفسرون اختلاف ایتدیلر اشهر اقاویل اولدرکه نسائی بیننده قسم
واجب ایدی بو آیت نازل اولیجق اولاندن ساقط اولوب نسائی امرنده اختیار اکا تفویض
اولندی ☼ دینلدیکه امهات مؤمنینك نسائنك بعضی پیغمبریمز علیه السلامدن زیاده نفقه طلب
ایدیجك اول انلری برآی هجر ایدوب حتی‌که تخییر آیتی نازل اولدی امر الٰهی اولدیکه انلری
دنیا وآخرت بیننده تخییر ایده دنیایی اختیار ایدندن مفارقت ایده والله تعالی ورسولن اختیار
ایدنی امساك ایده شول شرط اوزره کیم امهات مؤمنین اولوب ابدا انکاح اولنمیه‌لر
ودیلدیکیله مضاجعه ایده ودیلدیکندن مضاجعه‌یی ترك ایده اویله اولسه اکا رضا ویردیلر
یارسول الله مالکده ونفسکده بزم شانمزده ایشلکل آنیکه دیلرسن بزه تحت نکاحنده اولمق
شرف یتر غیریسن نیلرز دیدیلر بناء علیه نسائندن عائشه رضی الله عنها وحفصه وزینب
وحوریه ایچون دیلدیکنده قسم ایدردی (ومن ابتغیت ممن عزلت فلا جناح علیه)

منقولدرکه بر مدت داود علیه السلامك صحبتنده اولوب داود علیه السلام زره یاپردی نه اولدیغنی بیلمیوب ونه در دیو سؤال ایتمدی وقتاکه زره تکمیل اولوب داود علیه السلام کیدکده نه کوزل جنك لباسی اولدی دیمکله اولوقتده لقمان صبر و سکوت حکمتدر انك فاعلی قلیلدر دیدی بر کون داود ﴿٢٦٤﴾ علیه السلام اکا لقمان نیجه صباحلدك دیدکده غیرینك النده صباحلدم دیدی داود علیه السلام بو کلامی تفکرله بیهوش اولدی ومحکیدرکه لقمانك افندیسی بر کون سائر کوله لریله لقمانی دخی باغه میوه کتورمکه کوندردی غلاملر میوه یی یوادہ اکل ایتدیلر لقمان ییدی دیدیلر افندی لقمانه غضب ایتدی لقمان بن ییدم انلر ییدی دیدکده افندیلری قباحت کیمك اولدیغنی نیجه بیلوب تأدیب ایتملو دیدی لقمان دیدیکه جمله مزه صیجاق صو ایچروب صحراده بزی سکرتدیره سین البته قی قاوب میوه یی اکل ایدن معلوم اولور فی الواقع اویله لقمانك صداقت و حکمتی معلوم و آشکار اولدی (و اذ قال لقمن لابنه و هو یعظه یابنی لا تشرك بالله ان الشرك لظلم عظیم) لقمانك کنیه سی ابو الانعم اولمغله اوغلی انعمه وعظ ایدرکن دیدیکه ای اوغلجغم الله تعالی یه اشراك ایتمه تحقیق شرك کتورمك ظلم عظیمدر (ووصینا الانسان بوالدیه حملته امه وهناً علی وهن وفصاله (ولا) فی عامین ان اشکرلی ولوالدیك الی المصیر) بزانسانه باباسنه واناسنه احسان ایتمکی وصیت ایتدککه اناسی انی ضعف اوزره ضعفله حامل اولدی و ایکی سنه امزردکدنصکره سوددن کسدی و دخی وصیتمز بکا پدر ومادریکه ذکر ایتمکدر زیرا

وشول مرأه که انی قسمندن عزل ایتمشیکن کیروانی کندوکه ایوایی طلب ایده سن سکا انده حرج یوقدر (ذلك ادنی ان تقر اعینهن ولا یحزن و یرضین بما آتیتهن کلهن) یا محمد اشبو تخییرکه نسائك صحبتنده مشیتکه تفویض اولنمشدر انلرك قرة عیونه وقلة حزننه و حسن رضاسنه اقربدر تقریب وارجاء و عزل و ایواءدن قنغیسن انلره اعطا ایدرسن ایت انده کلیسنك حکمی مساویدر بوندنصکره بینلرین تسویه ایدرسك انی سندن فضل بواورلر واکر بعضیلرین ترجیح ایدرسك انی الله تعالینك حکمیله بیلورلر (و الله یعلم مافی قلوبکم) الله تعالی قلوبکزده اولان احسان واساءتی بیلور ایمدی سز احسانه چالشك (وکان الله علیماً حلیماً) الله تعالی صدورده اولانی بیلور عقوبته عجله ایتمز حلم ایدر ایمدی لائق واحقدرکه اندن قورقله (لا یحل لك النساء من بعد) یا محمد سکا اشبو طقوز نساء کدنصکره نساء حلال اولمزکه سن انلری تخییر ایتدیکنده سنی اختیار ایتدیلر ویاخود طقوز اوزره زیاده حلال اولمز زیرا انك حقنده طقوز بزم حقمزده درت کبیدر و یاخود بو کوندن صکره سکا مرأه نکاحی حلال اولمز حتی اکر انلرك بری وفات ایتسه مرأهٔ اخری تزوجی اکا حلال اولمزدی (ولا ان تبدل بهن من ازواج ولو اعجبك حسنهن) وکذلك سکا حلال اولمزکه اشبو ازواجکدن برینی تطلیق ایدوب یرینه مرأهٔ اخری نکاحلنه سن اکرچه اول مرأهٔ اخرانك حسنی سنی اعجاب ایدرسه ده ویاخود سکا حلال قیلنان اجناس اربعه دنصکره اجناس آخردن اولان نسانك نکاحی ویا اول اجناس آخره تبدیلی حلال اولمز (الا ماملکت یمینك) مکرکه سریه لردن اولکه یمینك مالك اوله اول سکا حلال اولور (وکان الله علی کل شیء رقیباً) الله تعالی هرشیئه حفیظ اولدی ایمدی سزه امر اولنانی رعایت وحدودی تخطیدن نفسکزی حراست ایدك ✻ اشبو آیتده دلالت واردرکه نکاحی مراد اولنان مرأه یه نظر جائز اوله ✻ قال النبی علیه السلام اذا خطب احدکم لمرأة فان استطاع ان ینظر الی مایدعوه الی نکاحها فلیفعل ✻ پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر قچن بریکز برمرأه یی نکاحلنمق دیلیه استطاعتی اولورسه که انك نکاحنه داعی اولان شیئه نظر ایده (یاایها الذین آمنوا لا تدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم الی طعام) یامؤمنلر نبی الله صلی الله علیه وسلمك بیوتنه کیرمکز شول وقتده که طعامه دعوت اولنه سز (غیر ناظرین اناه) طعامك ادراکی وقتنه منتظر اولمدیغکز حالده ✻ ابن عباس رضی الله عنهما ایدر اشبو آیت ناسدن برجماعت شاننده نازل اولوبدرکه انلر رسول الله علیه السلامك طعامی وقتن کوزه دوب طعامدن اول انك بیتنه کیررلردی طعام ایرشنجه انده اوتورورلردی ویدکلرندن صکره کیتمزلر انده قالورلردی پیغمبریمز علیه السلام ایسه اندن متأذی اولوردی اول اجلدن بو آیت نزولیله اندن نهی اولندیلر (ولکن اذا دعیتم فادخلوا فاذا طعمتم فانتشروا) لکن دعوت اولندیغکزده کیر طعامی ییجك طاغیلك

رجوعك بکادر « شکر وکفرك اوزره مجازاتنی ایدرم » (وان جاهداك علی ان تشرك بی مالیس لك به علم فلا تطعهما وصاحبهما فی الدنیا معروفا واتبع سبیل من اناب الی ثم الی مرجعکم فانبئکم بما کنتم تعملون) اکر والدینك سنك بیلمدیکك شیئی سن بکا شریك ایده سین دیو جد ﴿٢٦٥﴾ وجهد ایدرلرسه سن انلره اطاعت ایتمه انلرك دنیاده کچملری ایچون استصحاب ایله ودینده بنم توحید وطاعتم یولنه کیدنلره اتباع ایله که اول پیغمبر علیه السلام واصحابیدر صکره سنك والدینکك رجوعی بکادر سکا ایمانك و آنلره کفرلری اوزره جزا ایدرم ✻ بو ایکی آیت سورهٔ عنکبوتده قصه سی کچن سعید ابن ابی وقاص شانندهدر (یابنی انها ان تك مثقال حبة من خردل فتکن فی صخرة او فی السموات او فی الارض یأت بها الله ان الله لطیف خبیر) لقمان اوغلنه تکرار وصیت ایدوب دیدیکه ای اوغلجغم اکر سن کوکده و یرده و برقیا ایچنده کیزلنوب خیر وشردن خردل دانه سی قدر برشیء ایشله سك وقت حسابده الله تعالی آنی حاضر ایلر آکا برشی خفی دکلدر الله تعالی هر شیدن خبیردر (یابنی اقم الصلوة وأمر بالمعروف وانه عن المنکر واصبر علی ما اصابك ان ذلك من عزم الامور) ای اوغلجغم (ثالث) (١٨) نمازه قائم اول که نفسك کامل بولسون وناسی خیره امر وشردن نهی ایتکه آنلره کمال ویره سین وسکا اصابت ایدن شدائده خصوصا امر ونهیده اولان وقوعاته صبر ایت بو مذکور امرلر الله تعالینك عزم والزام ایتدیکی واجبات اموردندر (ولا تصعر خدك للناس ولا تمش فی الارض مرحاً ان الله لا یحب کل

(ولا مستأنسین لحدیث) ودخی بری برلریکزك ویا اهل بیتك حدیثیله استئناس ایچون دخی کیرمکز وانده مکث ایتمز (ان ذلکم کان یؤذی النبی فیستحیی منکم والله لا یستحیی من الحق) سزك اکلدن صکره انده مکثکز نبی الله علیه السلامه اذاء ایدر زیراکه اکا واهلنه منزلنی تضییق ایدرسز اول ایسه سزه چیقك دیمکه استحیاء ایدر والحال الله تعالی سزدن حیا ایدوب حق وصوابی سزه تعریفدن امتناع ایتمز سزه چیقمغه امرله تأدیبی ترك ایتمز (واذا سألتموهن متاعاً فاسئلوهن من وراء حجاب) وقچانکه ازدواج نبی علیه السلامدن برحاجت سؤال ایدر اولسه کز انی پرده آردندن سؤال ایلیکز ✻ اشبو حکم نزولندن صکره اجانبدن هیچ کمسه یه جائز اولمدیکه نساء نبی یه نقابله ونقابسز نظر ایلیه (ذلکم اطهر لقلوبکم وقلوبهن) ایمدی نساء نبیدن حاجتکزی وراء حجابدن طلب ایتمکز سزك قلوبکزی وانلرك قلوبنی خواطر شیطانیه دن اطهر ایدر (وما کان لکم ان تؤذوا رسول الله) وسزه جائز اولمزکه رسول الله علیه السلامی اشیادن برشیئله اذا ایده سز (ولا ان تنکحوا ازواجه من بعده ابداً) وکذلك سزه جائز اولمزکه رسول الله علیه السلامك موتندن صکره انك ازواجنی نکاحلنه سز (ان ذلکم کان عند الله عظیماً) رسول الله علیه السلامه اذا وازواجنی انکاح الله تعالی عندنده ذنب عظیم اولدی اشبونده الله تعالیدن رسول الله صلی الله علیه وسلمك حیات ومماتنده حرمتنی ایجابه دلالت واردر (ان تبدوا شیئاً او تخفوه فان الله کان بکل شیءٍ علیماً) اکر سز رسول الله علیه السلامه اذاء ایدر شیء اظهار ویا صدور کزده اسرار ایده سز الله تعالی هرشیئه علیم اولدی ✻ وقتاکه آیت حجاب نازل اولدی آباء وابناء واقارب دیدیلرکه بز دخی اجانب کبی وراء حجابدنمی سویلشرز اول سببدن نازل اولدیکه (لا جناح علیهن فی آبائهن ولا ابنائهن ولا اخوانهن ولا ابناء اخوانهن ولا ابناء اخواتهن) نساء نبی ونساء مؤمنین اوزره وبال یوقدرکه آباء وابناء واخوه وابناء اخوه وابناء اخواتلرندن احتجابی ترك ایده لر (ولا نسائهن ولا ماملکت ایمانهن) وکذلك نساء مسلماتدن وملکلرنده کی عبید واماءدن برقولده خاصة اماءدن احتجابی ترك ایده لر سورهٔ نورده ذکری کچمشدر بو محلده عم وخال ذکر اولنمدی زیرا اول ایکیسی والد ووالده منزلتنده در ویاخود اول ایکیسندن احتجاب ترکی مکره اولدی شول خوفله کیم اوغللرینه انلری وصف ایده لر (واتقین الله) احتجابدن امر اولندیغکزده مخالفاتدن الله تعالیدن خوف ایدك (ان الله کان علی کل شیءٍ شهیداً) الله تعالی سر وعلن و حجابك ظاهر وباطننده هرشیئه رقیبدر اکا هیچ خافیه خفی اولمز (ان الله وملائکته یصلون علی النبی) الله تعالی وملائکه سی نبی اللهه صلاة ایدر (یاایها الذین آمنوا صلوا علیه وسلموا تسلیماً) یامؤمنلر ایمدی سزدخی اکا صلاة وسلام ایدك ✻ دینلدیکه صلاة الله تعالیدن رحمت وملائکه دن استغفار ومؤمنلردن دعادر دینلدیکه الله تعالیدن اکا صلاتی ملائکه عندنده ثنائیدر وملائکه نك صلاتی اکا دعالریدر پیغمبریمز صلی الله علیه

مختال فخور) ناسه تکبر ایدوب یوزیکی آنلردن چویرمه ویر یوزنده فضولق ایله صالنه‌رق یوریمه الله تعالی متکبرانه صالنانلری وفخر ایدنلری سومز (واقصد فی مشیك واغضض من صوتك ان انکر الاصوات لصوت الحمیر) یوریدککده خفیفلك صورتنده عجله ایتمه وتکبر اداسنده آغرلق ایتمه متواضعانه ٢٦٦ متوسطانه یوری وکلام وخطابکده یك چاغرمه زیرا صوتلرك اوحش و اقبحی حمارك صداسیدر « که بالطبع منفوردر » (الم تروا ان الله سخر لکم مافی السموات ومافی الارض واسبغ علیکم نعمه ظاهرة وباطنة ومن الناس من یجادل فی الله بغیر علم ولا هدی ولا کتاب منیر) کورمزمیسکزکه الله تعالی سزه سمواتده اولان شمس وقمر ونجوم وسحاب وسائری وارضده اولان بحار و انهار وحیوانات وسائری منافعکز تحصیلنه اسباب ایچون تسخیر ایتدی و آشکار و کزلو یعنی بیلدیککز و بلمدیککز نعمتلرینی سزك اوزریکزه تمام ایلدی ناسدن بعضیسی الله تعالینك توحید وصفاتنده دلیل وعلمسز و یولسز و برمعلوم ومنور کتابسز محض تقلید ایله جدال ایدرلر (واذا قیل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا علیه آباءنا اولوکان الشیطان یدعوهم الی عذاب السعیر) قچان انلره الله تعالینك انزال ایتدیکی قرآنه تابع اولك دینلسه انلر بلکه بز بابالرمزدن بولدیغمز طریقه تابع اولورز (بنم) دیرلر شیطان آنلری بو بابالرینه تبعیت ووسوسه ایله جهنمك عذابنه دعوت ایدرسه‌ده (ومن یسلم وجهه الی الله وهو محسن فقد استمسك بالعروة الوثقی والی الله عاقبة الامور) کیمکه دیننده خالص وعملنده تسلیم وهرحالنده محسن وموحد

وسلمه سؤال اولندیکه یارسول الله سکا نیجه صلاة ایدرز ایتدی دیکزکه * اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد * ودخی دیدیکه * صلوا علیّ فان الصلاة علیّ زکاة لکم * بکا صلاة ایدککه بکا صلاتکز سزکچون زکاتدر ودخی دیدیکه * اولی الناس بی یوم القیامة اکثرهم علیّ صلاة * یوم قیامتده بکا ناسك اولیسی بکا صلاتی اکثر اولانکزدر ودخی دیدیکه * من صلی علیّ واحدة صلی الله علیه عشرا * برکمسه‌که بکا برصلاة ایده الله تعالی اکا اون صلاة ایدر ودخی دیدیکه * من صلی علی صلاة صلت علیه الملائکة ماصلی علی فلیقلل العبد من ذلك اولیکثر * برکمسه‌که بکا صلاة ایده بکا اول صلاة ایتدکجه ملائکه اکا صلاة ایدر ایمدی عبد دیلرسه انی اقلال ویا اکثار ایتسون ودخی دیدیکه * ان الله ملائکة سیاحین فی الارض یبلغونی عن امتی السلام * الله تعالینك یریوزنده سیاحت ایدر ملائکه‌سی واردرکه امتمدن سلام ایرکورررلر علمانك بعضی دیدیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه صلاة واجب اولور هر بارکه اول ذکر اولنه شول قول شریفی دلالتیله کیم * من ذکرت عنده فلم یصل علیّ دخل النار * برکمسه کیم بنم انك قتنده ذکر اولنوب اول بکا صلاة ایتمیه ناره کیررو بعضیلر دیدیکه اول هر مجلسده برکره واجب اولور اکرانده ذکری تکرار اولنورسه‌ده سجدهٔ تلاوت وتشمیت عاطس کبی و بعضیلر دیدیکه اکا صلاة عمرده برکره واجب اولورو اما نمازده اکا صلاة ابوحنیفه عندنده شرط دکلدر شافعی عندنده شرطدر وپیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك غیریه اکا تبعیتله صلاة جائز اولور اما استقلالا مکروه اولورزیرا اول عرفده رسل ذکرینه اشعار قیلندی اول اجلدن محمد عزوجل دینلمك مکروه اولدی اکرچه اول عزیز وجلیل ایسه‌ده (ان الذین یؤذون الله ورسوله) شونلرکه الله تعالی ورسولی کراهت ایتدیکی کفر ومعاصی ارتکابیله انلره ایذاء ایده * ابن عباس رضی الله عنهما ایدرکه انلر یهود ونصاری ومشرکوندر امایهود دیدیلرکه عزیر ابن الله‌در و ید الله مغلوله‌در والله تعالی فقیردر ونصاری دیدیلرکه مسیح ابن الله‌در والله تعالی ثالث ثلاثه‌در ومشرکون دیدیلرکه ملائکه بنات الله‌در واصنام اکا شرکادر * قال النبی صلی الله علیه وسلم قال الله تعالی یؤذینی ابن آدم یسب الدهر وانا الدهر اقلب اللیل والنهار * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر الله تعالی دیدیکه ابن آدم دهری سبله بکا ایذاء ایدرکه بن دهرله متصفن لیل ونهاری تقلیب ایده‌رین * قال النبی علیه السلام یقول الله تعالی ومن اظلم ممن ذهب یخلق کخلقی فلیخلقوا ذرة اولیخلقوا حبة اوشعیرة * پیغمبریمز علیه السلام ایدر الله تعالی دیرکه شول کمسه‌دن اظلم نه کمسنه‌درکه بنم خلقم کبی شیء تصویر ایتمکه کیده ایمدی بنم کبی برذره ویا برحبه ویا بر شعیر خلق ایتسونلر بعضیلر دیدیکه الله تعالی یه ایذاء ایله مراد اسماء وصفاتنده الحاد ایتملریدر ویاخود انك اولیاسنه ایذاءدر * قال قال الله تعالی من عادی لی ولیا فقد آذنته بالحرب وقال من اهان لی ولیا فقد بارزنی بالمحاربة * پیغمبریمز علیه السلام ایدر الله تعالی دیرکه برکمسنه کیم

اولدیغی حالده الله تعالایه توجه ایلسه تحقیق امین ومحکم اولان قرآن کریمی تمسك ایتمشدر جمیع امورك عاقبتی الله تعالایه رجوع ایدر (ومن کفر فلا یحزنك کفره الینا مرجعهم فننبئهم بما عملوا ان الله علیم بذات الصدور) کیمکه عروهٔ وثقی‌یی طوتمیوب کفر ایدرسه آنك کفری ٢٦٧ سنی محزون ایتمسونکه آنلرك رجوعلری بزه‌در دنیاده ایشلدکلری کفر ومعاصی‌یی بز آنلره خبر ویررز اول الله تعالی قوللرینك قلبلرنده خیر و شردن اولان نیتلرینی بیلور « واکا کوره جزالرینی ویرر » (نمتعهم قلیلاً ثم نضطرهم الی عذاب غلیظ) بز آنلره دنیاده آزاجق نعمت و سرور ویررز صکره آخرنده چاره‌سز آغر قالین عذابه القا ایررز (ولئن سألتهم من خلق السموات والارض لیقولن الله قل الحمد لله بل اکثرهم لا یعلمون) اکر کافرلره سموات و ارضی کیم خلق ایتدی دیو سؤال ایتسك انلر البته الله تعالی خلق ایتدی دیرلر الله تعالی‌یه حمد ایله « که انلرك اعتقادلری باطل ایدوککنی کندو اعترافلریله الزام ایتدی » بلکه آنلرك اکثری ملزم اولدقلرینی بیلمزلر (لله ما فی السموات والارض ان الله هو الغنی الحمید) آسمان و زمینده اولان اشیانك جمله‌سی الله تعالینك مخلوقیدر الله تعالی حمد ایدیجیلرك حمدندن غنیدر وحمده اول مستحقدر (ولوان مافی الارض من شجرة اقلام والبحر یمده من بعده سبعة ابحر مانفدت کلمات الله ان الله عزیز حکیم) اکر یرده اولان جمیع آغاجلردن قلملر اولسه وبحر محیطدن صکره یدی دریا دخی آکا امداد ایدوب مداد یعنی مرکب اولسه‌لر الله تعالینك کلام وصنع ونعمتلرینی

بنم برولیمه عداوت ایده بن اکا حربه ایذان ایتدم واولکه بنم برولیمه اهانت ایده اول بنمله محاربه‌یه مبارزه ایدروایذاء رسوله مرادانك وجهنی شج ورباعیه‌سنی کسر ایتملریدر ویا اکا ساحر شاعر معلم مجنون دیملریدر (لعنهم الله فی الدنیا والآخرة واعدلهم عذابا مهینا) الله تعالی انلری دنیاده وآخرتده رحمتندن ابعاد و انلر ایچون عذاب مهین اعداد ایتدی (والذین یؤذون المؤمنین والمؤمنات بغیر ما اکتسبوا فقد احتملوا بهتانا واثما مبینا) شونلرکه مؤمنلره ومؤمنه‌لره اکتساب ایتمدکلری جنایتی اسنادله ایذاء ایدرلر ایمدی انلر بهتان واثم ظاهر تحمل ایدرلر دینلدیکه اشبو آیت علی بن ابی طالب کرم الله وجهه شاننده نازل اولوبدرکه منافقلر اکا ایذاء ایدوب انی ناسه ایشتدیررلردی ویا اهل افك شاننده‌درکه قصه‌سی سورهٔ نورده کچوبدر ویاخود شول زناة شاننده‌درکه شول زنادن کراهت ایدر نسانك اردینه دوشوب کیدرلردی (یا ایها النبی قل لازواجك وبناتك ونساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیبهن) یانبی الله زوجاتکه وبناتکه ونساء مؤمنینه دیکل که حاجتلری ایچون طشره چیقار اولدقلرنده یوزلرینی ملحفه‌لریله اورتسونلر * روایت اولندیکه زمان جاهلیتده واوائل اسلامده نساء درع وخمارله بروز ایدوب حرائر اماءدن تمیز ایتمزلردی اویله اولسه کیجه قضاء حاجته چیقدقلرنده اهل شطاره انلره تعرض ایدرلردی بزانی اماءدن اولمسن ظن ایتدك دیو حرائره تعرضلرینه علت ایدرلردی اول سببدن بو آیت نازل اولوب حرائر امر اولندیلرکه یوزلرین وباشلرین ستر له وارديه وملاحف لبسیله اماءدن تمیز ایده‌لر (ذلك ادنی ان یعرفن فلا یؤذین) ایمدی بو فعل حرائرك اماءدن تمیزینه اقربدر اویله اولسه اهل شطاره تعرضندن امن اوزره اولوب ایذادن قورتیلورلر (وکان الله غفورا رحیما) الله تعالی ذنوب سالفه‌دن توبه ایدنه مغفرت ایدر وعبادینه جزئیات مصالحلرین مراعاتله رحمت ایدر (لئن لم ینته المنافقون والذین فی قلوبهم مرض والمرجفون فی المدینة) اکر منافقلر نفاقلرندن وقلبلرنده ضعف وقلت ثبات ویافجور اولنلر دیننده تزلزل ویافجورلرندن ویاسرایای مسلمیندن اخبار سوئله قلوب مسلمینی ارجاف ایدنلر اول فعللرندن منتهی اولمزلرسه * دینلدیکه مرجفون بر طائفه ایدیلرکه پیغمبریمز علیه السلام بریره سرایا کوندرسه انلر کذبله ناس بیننه ایقاع ایدرلردیکه انلر قتل ویامنهزم اولدیلر ویافلان جانبدن اوزریکزه عدو کلیور دیرلردی ویاخود مؤمنلر شاننده فاحشه شیوعن استیوب دیرلردی (لنغرینك بهم ثم لایجاورونك فیها الا قلیلا) ایمدی اکر اول اوچ خصالدن منتهی اولمزلرسه سکا امر ایدرزکه انلره اساءت ایرکور ویا مدینه‌دن جلایه مضطر قیلور افاعیلی انلره ایشایه‌سن حتی‌که اندنصکره مدینه‌یه سکا آز زمان مجاورت ایده‌لر (ملعونین اینما ثقفوا اخذوا وقتلوا تقتیلا) انلر سکا مجاورت ایتمزلر الا ملعونینی اولدقلری حالده قنده بولنورلرسه اخذ وقتل اولنسونلر (سنة الله فی الذین خلوا من قبل) الله تعالینك اشبو سنتیدرکه امم ماضیه‌ده انی سنت ایتدیکه

یازمقدن دوكنوب كلات الله دوكنمزدی تحقیق الله تعالی عزیز وغالبدر آنی هیچ برشی عاجز ایتمز حكیمدر علم وحكمتندن
هیچ برامر خارج اولمز * بو آیت كریمه سورهٔ كهفك آخرندهكی « قل لو كان البحر مدادا » آیتنی تأكیددر ﴿ ما خلقكم
ولا بعثكم الا كنفس واحدة ان الله سمیع بصیر ﴾ سزك جمله كزك ۲۶۸ خلق وبعثكز الله تعالی عندنده یالكز
بر نفس خلق وبعث ایتمك
كبیدرزیرا آزوچوق خلق
برامر كن ایله وبعث بر نفخهٔ
اسرافیل علیه السلامله اولور
الله عظیم الشان هر مسموعاتی
ایشیدر و هر مبصراتی
كورر ﴿ الم تر ان الله یولج
اللیل فی النهار ویولج النهار
فی اللیل و سخر الشمس
والقمر كل یجری الی اجل
مسمی و ان الله بما تعملون
خبیر ﴾ كورمزمیسنكه
الله تعالی كیجهیی كوندزه
ادخال و كوندزی كیجهیه
ادخال ایدر و مقدارلرینی
كاه آرتور كاه اكسلدر
و شمس و قمری خلقه
منافعیچون تسخیر ایتدی
هر بری وقت مقدرهدك
جریان ایدر الله عظیم
الشان اعمالكزه خبیردر
﴿ ذلك بان الله هو الحق
و ان مایدعون من دونه
الباطل وان الله هو العلی
الكبیر ﴾ بو علم و قدرت
اول الله تعالییه مخصوص
دركه ذاتنده ثابت ووجودنده
واجبدر و الله تعالیدن
غیری آنلرك اتخاذ
ایتدكلری آلههلر باطلدر
وهرسیبلرله الله تعالی هرشی اوزرینه غالب ومتسلط وعالی وكبیردر ﴿ الم تر ان الفلك تجری فی البحر بنعمت ﴿ اكا ﴾
الله لیریكم من آیاته ان فی ذلك لآیات لكل صبار شكور ﴾ كورمزمیسنكه الله تعالینك نعمت و احسانیله سفینه دكزده
جریان ایدر تاكه سزه قدرت وحدانیتك بعض نشانلرینی كوستره ایشته بوكمینك دریاده یوریمسی دخی هر بر بلایه صبر

اول انبیایه نفاق ایدنلرك وارجافله وهنلرینه سعی ایدنلرك قنده بولنورسه قتل اولنملریدر ﴿ ولن تجد
لسنة الله تبدیلا ﴾ الله تعالینك سنتنی تبدیل و تغییر ایدربولمزسن ﴿ یسألك الناس عن الساعة ﴾ یا محمد
مشركین سكا استهزاء و تعنتله ساعتك وقت قیامتدن سؤال ایدرلر ویاخود یهود امتحان ایله سكا اندن
سؤال ایدرلر زیرا كه توراتده و سائر كتبدهانك وقتی كتم اولنمشدر ﴿ قل انما علمها عندالله ﴾ انلره
دیكلكه ساعتك علمی الله تعالییه مختصدرملك ونبیدن هیچ احده انی بیلدرمیوبدر ﴿ ومایدریك
لعل الساعة تكون قریبا ﴾ نه بیلورسن بلكه ساعت قریب اوله ﴿ ان الله لعن الكافرین واعد لهم
سعیرا ﴾ الله تعالی مكه كافرلرینه بدرده قتلله عذاب ایتمسیله بیله آخرتده نار شدیدة الایقاد اعداد
ایتدی ﴿ خالدین فیها ابدا لا یجدون ولیا ولا نصیرا ﴾ اول نارده ابدا تخلید اولندقلری حالده بر ولی
ونه نصیر بولمیهلركه انلری حفظ وعذابلرین دفع ایدر ﴿ یوم تقلب وجوههم فی النار ﴾ شول كوندهكه
انلر نارده بر جهتدن بر جهته ویا بر حالدن بر حاله صرف اولنهلر یعنی نار انلری كاهی اعلاسنه
ایركوره وكاهی اسفلنه ایندیره ﴿ یقولون یالیتنا اطعنا الله واطعنا الرسولا ﴾ تابع ومتبوع دیهلركه
نولیدی بز الله تعالییه ورسولنه اطاعت ایتمش اولیدقكه بوكونده اشبو عذابی كورمییدك
﴿ وقالوا ربنا انا اطعنا سادتنا وكبراءنا فاضلونا السبیلا ﴾ اتباع دیهلركه یاربنا بز دنیاده كفر
وعصیانده سادات وكبرامزه اطاعت ایدوب انلر بزه كفری تلقین وتزیین ایتمشلردی اویله
اولسه بزی طریق هدایتدن ایرغوب ضلالته ایركوردیلردی ﴿ ربنا آتهم ضعفین من العذاب
والعنهم لعنا كبیرا ﴾ یا ربنا ایمدی انلره بزه اولان عذابك ایكی مثلیله عذاب ایتكه انلر
ضال ومضل اولدیلردی وانلره لعنك اشد و اعظمن ایت ﴿ یاایها الذین آمنوا لا تكونوا
كالذین آذوا موسی فبرأه الله مما قالوا وكان عندالله وجیها ﴾ یامؤمنلر موسی علیه السلامه
ایذاء ایدنلر كبی اولمكز الله تعالی انی انلرك مقولندن براءتن اظهار ایدوب عندنده اول
قربت ووجاهت صاحبی اولدی * موسی علیه السلامك ایذاء اولندیغی شیئده علماء اختلاف
ایتدیلر * ابو هریره رضی الله عنه پیغمبریمز علیه السلامدن روایت ایدر دیمشكه موسی
علیه السلام حیّ وستیر كمسنه ایدی جلدندن هیچ برشیئنی كمسهیه كوسترمزدی اویله اولسه
بنی اسرائیلدن بر طائفه دیدیلركه انك بزدن تستری دكل الا جلدنده برص ویا ادره ویا بر آفت
اولدیغیچوندر الله تعالی انی انلرك مقالهسندن براءتن اراده ایدوب بر كون غسل ایچون
بر خالی مكانده ثیابن بر طاش اوزره قودی اغتسالدن فارغ اولیجق ثیابن آلمغه یونلدكده
باذن الله طاش انك اثوابنی كوتوروب بنو اسرائیلك اشرافی بیننه براقدی موسی علیه السلام
ایسه عصاسله آردنجه ثوبم دیوكیدرك عریان انلرك آراسنه واردی حتیكه بنو اسرائیل انك
جسدین احسن خلقتده ایدیكن كوردیلر اندن ثوبن كینوب عصاسیله طاشی بر قاج ضربه
اوردی حتیكه ضربهسندن طاشده بر قاج یرده اثر ایتدی وبرقوم دیدیلركه بنو اسرائیلك

ایدیجی ونعم الٓهیهیه شكر ایدیجیلر ایچون كمال قدرت وحكمتنه علامتلردر ﴿ واذا غشیهم موج كالظلل دعوا الله مخلصین
له الدین فلما نجیهم الی البر فمنهم مقتصد وما یجحد بآیاتنا الا كل ختار كفور ﴾ قچان انلری سایبانلر كبی موج دریا قاپلسه
الله تعالییه دینلرینی خالص ایدهرك ۲۶۹ دعا وتضرع ایدرلر وقتاكه آندن نجات بولوب قرهیه چیقسهلر
آنلردن مؤمنلر طریق
عدل وتوحید اوزره ثابت
اولورلر و مشركلر ینه
انكار اوزره اولورلر بزم
قدرتلرمز نشانلرینی انجق
نقض عهدله غدر ایدنلر
ونعمتاره شكر ایتمینلر انكار
ایدر ﴿ یاایها الناس اتقوا ربكم
واخشوا یوما لا یجزی والد
عن ولده ولا مولود هو جاز
عن والده شیئا ان وعد الله
حق فلا تغرنكم الحیوة
الدنیا ولا یغرنكم بالله
الغرور ﴾ ای ناس ربكز
جل شانهیه مخالفتدن
صاقنك دخی شول كوندن
قورقك كه اول كونده بابا
اوغلندن واوغل باباسندن
هیچ برشی عذاب وعقابی
دفع ایدهمز « دینلدیكه
بو كفاره مخصوصدر زیرا
مؤمنلر بربرلرینه شفاعت
ایدهبیلورلر » الله تعالینك
ثواب و عقاب وعدی
حقدر سزی دنیانك
حیات و زینتی مغرور
ایتمسون وشیطانك صكره
توبه ایدرسكز الله تعالی
عفو ایدر دیو معصیته
سوق ایتمسنه آلدانوب
غرور ایتمیك ﴿ ان الله عنده علم الساعة وینزل الغیث ویعلم مافی الارحام وماتدری نفس ماذا تكسب غدا وماتدری نفس
بای ارض تموت ان الله علیم خبیر ﴾ تحقیق قیامتك نوقت قوپهجغی علمی الله تعالینك عندندهدر ویغموری دیلدیكی زمان
ومكانه كوندرر وآنامی قارننده اولان چوجق ارككمیدر دیشیمیدر تام یا ناقصمیدر انجق اول بیلور بر نفس یارین خیر

اكا ایذاسی هارون علیه السلام تیهده وفات ایدیجك انی موسی قتل ایتدی دیدیلر اویله اولسه
الله تعالی ملائكهیه امر ایلدی هارونك جنازهسیله بنو اسرائیلك مجمعنه اوغرادیلر حتیكه
موسانك اندن براءتن بیلدیلر ۞ بعضیلر دیدیكه ایذاء ایله مراد قارون بر زانیه مرأهیی استیجار
ایتدیكه بنو اسرائیلك اشرافی بیننده موسایه كندی ایله زنا ایتدی دیو افترا ایده مرأه ایسه
قارون بكا شودكلو مال وبردیكه سكا افترا ایدم دیو اقرار ایلدی انكله موسانك آندن براءتن
بیلدیلر ۞ روایت اولندیكه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم بر غنیمتی قسمت ایتدیكنده بر رجل
دیدیكه بو بر قسمتدركه انكله وجه الله اراده اولنمیوبدر پیغمبریمز علیه السلامه انك قولی
خبر ویریلجك یاوزلنوب دیدیكه الله تعالی موسایه رحمت ایتسونكه بوندن اكثر ایذاء اولنوب
صبر ایلدی ﴿ یاایها الذین آمنوا اتقوا الله وقولوا قولا سدیدا ﴾ یامؤمنلر الله تعالیدن خوف ایدوب
انك كراهت ایتدیكی شیئی ارتكابدن حذر ایدك لسانكز حفظنه مراقب اولوب صدق ومستقیم
كلام سویلكز ﴿ یصلح لكم اعمالكم ﴾ تاكه اول الله تعالی سزی اعمال صالحهیه توفیق ایده ویاخود
اعمالكزی قبول وانك اوزره ثباتله اصلاح ایده ﴿ ویغفر لكم ذنوبكم ﴾ وقول وعملده استقامتكز
سببیله ذنوبكزی مغفرت ایده ﴿ ومن یطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظیما ﴾ اول كمسهكه اول
اوامر ونواهیده الله تعالی ورسولنه اطاعت ایده انك عندنده غایت مطلوبنه نائل دنیاده حمید
وآخرتده سعید اولور ﴿ انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فأبین ان یحملنها
واشفقن منها ﴾ بز امانتی سموات وارض وجباله عرض ایتدككه اول طاعت وفرائضدر ۞ ابن
مسعود رضی الله عنه ایدر اول امانتله مراد اداء صلاة وایتاء زكاة وصوم رمضان وحج بیت
وصدق حدیث وقضاء دین وایفاء كیل ومیزان و حفظ ودائعدر ۞ دینلدیكه اول فرائض وحدود
دیندر ویاخود اوامر ونواهیدر ویاخود صوم وجنابتدن غسل وشرائعدن خفی اولاندر
ویاخود فرج واذن وعین وید ورجلدن اول اجرام عظام مستفهمات اولدقلری حالده دیدیلركه
انده بزه نه شیء واردر ۞ دینلدیكه اگر انی تحملده احسان ایدرسهكز ثوابله جزا اولنورسز
واكر عصیان ایدرسهكز عقاب اولنورسز اویله اولسه انی تحملدن اباء ایتدیلر واول امانتی
ادادن عاجز اولدقلرنده انلره عقاب ایرشمسی خوفن ایتدیلر دیدیلركه یاربنا بز سنك امركه
مسخرلرز نه ثواب ونه عقاب دیلرز ۞ بعض علما دیدیلركه الله تعالی اشبو اجرامه امانتی عرض
ایتدیكنده عقل وفهم تركیب ایتدی حتیكه خطابی تعقل ایدوب منوال مذكور اوزره
جواب ویردیلر بعضیلر دیدیلركه امانتك سموات وارضه عرض اولنمسیله مراد اول ایكیسندهكه
مخلوقاته لاعلی التعیین یدی دینلدیكه اول تمثیلدر وآیتدهاولان متمثل به مفروضدر یوخسه محقق
دكلدر مفروضات ایسه ذهنده محققات كبی تخیل اولنور یعنی حال تكلیف صعوبتده وثقل تحملده حال
مفروضهیه تمثیل اولندی ۞ ایمدی اول امانت اشبو اجرام عظام جامدهیه عرض اولنسه جمادیتلرتله

وشر نه ایشلیه جکنی بیلمز اول بیلور هیچ برنفس قنغی یرده فوت اوله جقدر بیلمز اول بیلور الله عظیم الشان جمله غیبلری
آشکار کبی بیلور وستر ایتدیکی شیئك حکمتندن خبیردر * بو آیت کریمه‌نك سبب نزولنده بویله روایت اولنورکه حارث ابن
عمرو پیغمبر علیه السلامه کلوب بکا خبر ویرکه قیامت نه زمان قوپار ❦ ٢٧٠ ❦ واکین اکدم یغمور نه زمان یاغر

وزوجه‌م حامله قارننده
ارکك یادیشیمیدر وبوکون
ایشلدیکمی بیلورم یارین
نه ایشلیه جکم وطوغدیغم
محلی بیلورم نرده فوت
اوله جغم دیو بو مغیبات
خمسه‌دن سؤال ایتمکله
بو آیت نازل اولدی *
دینلدیکه سلیمان علیه السلام
بر رجل ایله اوتوررکن
ملك الموت اوغرایوب
اول رجله دقتله باقدی
رجله دهشت کلوب سلیمان
علیه السلامه سؤال
ایلدکده ملك الموتدر دیدی
رجل اول نبی ایسترکم
ایدوب روزکاره امر ایله
بنی هنده براقسون دیو
رجاسنه مبنی هنده براقدر-
دی ملك عقبنده سلیمان
علیه السلامه کلوب دیدیکه
عجب اول رجلی شمدی
یانکزده کوردمیدی بکا
هنده روحنی قبض ایله
دیو امر اولنمشیدی اول
آنده واروب هنده
قبض ایلدم

❦ سورة السجدة مكية ❦
❦ وهی تسع وعشرون ❦
❦ آية الا ثلث آيات ❦

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم * الم تنزيل الكتاب لاريب فيه من رب العالمين ﴾ آنده شك یوقدرکه اول رب ﴿ عرض ﴾
العالمیندن منزل قرآن کریمدر ﴿ ام یقولون افتریه بل هو الحق من ربك لتنذر قوماً ما آتیهم من نذیر من قبلك لعلهم
یهتدون ﴾ آیا ایمان ایدرلرمی یوخسه محمد آنی کندیدن یاپدی دیرلرمی بلکه اول ربك تعالادن منزل ایدوکی ثابت

اول تکلیفك عظمی ومتحملك ثقلی اجلیچون انی تحملدن اباء واشفاق ایده‌لردی ﴿ وحملها الانسان
انه كان ظلوماً جهولا ﴾ انسان ضعف بنیه ورخاوت قوتیله انی تحمل ایتدی بوندنصکره اول
کمسه‌که اکا قائم وحقوقی رعایتنه مداوم اولدی دنیا وآخرت خیرینی تحصیل وتکمیل ایتدی *
دینلدیکه الله تعالی آدم علیه السلامه دیدیکه بن امانتی سموات وارض وجباله عرض ایدوب
تحمله طاقت کتورمدیلر سن آنی شروطیله اخذ وتحمل ایدرمیسن دیدیکه یارب انده شروط
ندر دیدیکه احسان ایدرسك ثواب بولورسن اساءت ایدرسك عقاب اولنورسن اویله اولسه
آدم علیه السلام انی متحمل اولدی الله تعالی ایتدی چون سن انی متحمل اولدك بن سکا اعانت
ایدرین بصرکه حجاب قیلورین سکا حلال اولمیان شیئه نظر مراد ایتدیککده اول حجابی
بصرك اوزره صالیویرکه انی کورمیه سن ولسانکه دخی لحیینکی غلاف قیلورم قچان حلال
اولمیان شیئی سویلمکدن خوف ایده‌سن اول لحیینله انی بر کیتکه سویلمیه سن وفرجکه دخی
لباسی پرده قیلورم حرامه قصد ایتدیککده اول لباسی کشف ایتمکلکه حرامه تعرض ایتمیه سن
روایت اولندیکه امانت مذکوره صخرهٔ ملفات شکلنده قیلنوب سموات وارض وجبال انی حمله
دعوت اولندقده بزانی حمله طاقت کتوره‌مزز دیو اکافریب اولمادیلر آدم علیه السلام دعوت
اولندقده اول صخره‌یه واروب تحریك ایتدی اکربونی حمله تکلیف اولنسم تحمل ایدردم دیدی *
دینلدیکه ایمدی انی تحمل ایت اویله اولسه انی دیزلرینه دکین قالدردیغندنصکره کیرو ایندیروب
یره قودی ودیدیکه والله اکر دیلسم بوندن دخی زیاده قالدیررردم دینلدیکه قالدیرغل اولدخی
نم دیوب حقونه دکین انی قالدیردیغندنصکره کیرو یره قودی ودیدیکه والله اکر دیلسم بونك
اوزره دخی زیاده قالدیرردم دینلدیکه ایمدی قالدرغل نم دیوب حتی که انی عاتقنه قدر قالدردی
یره قومق مراد ایتدیکنده الله تعالی قبلندن بیورلدیکه اول امانت من بعد سنك اودکك عنقلرنده
قالوبدر یوم قیامتده اکا احسان واساءتکز اوزره جزا اولنورسز اول اجلدن انسان ظلوم
وجهول اولوبدر * دینلدیکه یعنی نفسنه ظلوم وامر الله ومتحمل اولدیغی امانته جهول اولدی
ویاخود ربنه عصیانله ظلوم ترك امانتده اولان عقابی بیلمامکله جهول اولدی * دینلدیکه امانتله
مراد عقل وتکلیفدر وامانتی اجرام مذکوره‌یه عرضله مراد اول امانتك انلرك استعدادنه
اضافتله اعتباریدر وانلرك اباسیله مراد اباء طبیعیدرکه اول عدم لیاقت وعدم استعداددر
وانسانك حملیله مراد اکا قابلیت واستعدادیدر وظلوم وجهول اولمسی قوهٔ غضبیه وشهویه‌نك
اکا غالب اولمسیدر اشبو معنی اوزره انك حمله علت اولمسی حسن اولور زیراکه عقلك
فوائدندرکه اول ایکی قوته مهیمن ورقیب اولوب تعدی ومجاوزهٔ حددن اول ایکیسنی حافظ اوله
وتکلیفدن معظم مقصود اول قوتی تعدیل وسؤرتلرین کسردر ﴿ ليعذب الله المنافقين والمنافقات
والمشركين والمشركات ويتوب الله على المؤمنين والمؤمنات ﴾ الله تعالی اول امانتی جنس انسانه

وحقدر تاکه آنکله برقومی عذاب الهیله قورقوده‌سن که سندن مقدم آنلره قورقودیجی کلمشدر شاید آنلر سنك
اخافکله راه حقی بوله‌لر انشاءالله تعالی ﴿ الله الذی خلق السموات والارض وما بينهما فی ستة ايام ثم استوى على العرش
ما لكم من دونه من ولی ولا شفيع ❦ ٢٧١ ❦ افلا تتذكرون ﴾ اول الله تعالی سموات وارضی وآنلرك بینلرنده

اولانی التی کونده خلق ایتدی
بعده آنك حکمی عرش اوزره
مستوی ومستولی اولدی
الله تعالیدن غیری سزکچون
نصرت وشفاعت ایدر بوقدر
آیامسز هیچ نصایح قرآنله
متنصح اولمزمیسکز ﴿ يدبر
الامر من السماء الى الارض
ثم يعرج اليه فی يوم كان مقداره
الف سنة مما تعدون ﴾ اول
الله تعالی امر دنیایی ملائکه
وسائر اسباب سماویه ایله
تدبیر ایدوب آثاری ارضه
نزول ایدر صکره آسمان
طرفنه برکونده صعود
ایدرکه آنك مقداری
سزك حسابکزجه بیك
بیلدر * که بشیوز ییل
نزولی بشیوز ییل صعودی
اولور اکر بنی آدم
مسافه‌سی اولورسه *
﴿ ذلك عالم الغيب والشهادة
العزيز الرحيم ﴾ بو تدبیر
اول الله تعالینکدرکه
غائب وحاضری بیلور
امرینه غالب تدبیرنده
قوللرینه رحیمدر ﴿ الذی
احسن كل شیء خلقه وبدأ
خلق الانسان من طين ﴾ که
اول هرشیئی حکمتی
مقتضاسنجه احسن خلق ایلدی وآدم علیه السلامك خلقتنی چاموردن بدأ ایلدی ﴿ ثم جعل نسله من سلالة من ماء مهين ﴾ صکره انك ذریتنی
ماء ضعیف منیدن قیلدی ﴿ ثم سويه ونفخ فيه من روحه وجعل لكم السمع والابصار والافئدة قليلاً ما تشكرون ﴾ صکره قالبنی تسویه و
تصویر ایدوب علمنه مخصوص روحی آکا نفخ ایلدی وسزکچون قولاق وکوزو قلبلر قیلدی بو نعمتلره آز شکر ایدرسز ﴿ وقالوا أءذا ضللنا

عرض ایلدی تاکه اول امانته خیانت ایدوب وقائمین منافقین ومنافقاته ومشرکین ومشرکاته
تعذیب ایده مؤمنین ومؤمناته اول امانته وفالریله ایمانلری ظاهر اولوب بعض طاعاتده
تقصیرلری حاصل اولدقده رحمت ومغفرتله انلره عودت ایده * اشبو وعدده توبه ذکریله
اشعار بیورلدیکه انلر جبلتلرنده ظلوم وجهول اولملری انلری فرطاتدن خالی ایتمیه *
ایمدی عرض امانتله انلرك شقاوتی وبونلرك سعادتی ظاهر اولدی ﴿ وكان الله غفورا رحيما ﴾
الله تعالی هر تائبه غفور اولوب فرط فرطاتلرندن تجاوز ایدوب ورحیم اولوب طاعتلری
اوزره فوزله اثابه ایدر کریمدر ورحیمدر

❦ سورة سبأ وهی اربع وخمسين آية مكية ❦

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ الحمد لله الذی له ما فی السموات وما فی الارض ﴾ حمد اول الله تعالی ایچون ثابتدرکه سموات
وارضده اولان اشیاء انك خلق وملکیدر دنیاده حمدانك کمال قدرتنه وتمام نعمتنه‌در زیراکه
سماده وارضده‌کی اشیا اهللرینه نعمتدر اویله اولسه اوزرلرینه واجب اولورکه انی العام
ایدن رب تعالی‌یه حمد وثنا ایده‌لر ﴿ وله الحمد فی الآخرة ﴾ آخرتده دخی حمد انك کمال قدرتنه
وتمام نعمتنه‌در ونعم آخرتکه ثوابدر اکرچه انك اوزره حمد واجب دکلدر تعبد اولمدیغیچون
لکن اهل ایمانك سرورینه تتمه‌در انلرك انکله التذاذی متعطشك ماء بارده التذاذی کبیدر *
﴿ وهو الحكيم الخبير ﴾ اول الله تعالی دنیا وآخرت امورنی احکام ایدر وبواطن اشیایی
بیلور ﴿ يعلم ما يلج فی الارض ﴾ ارضه داخل اولانی بیلور ماء غیث وحیوان ونبات واشجار
واحجار واموات وکنوز کبی ﴿ وما يخرج منها ﴾ وارضدن خروج ایده‌نی دخی بیلور ماء عیون
ودواب ونبات واشجار واحجار وجواهر ارض وبعث عندنده اموات کبی ﴿ وما ينزل
من السماء ﴾ ودخی سمادن نزول ایدنی بیلور مطر وثلج وبرد وصاعقه ورزقده‌کی برکت
ومقادیر وملائکه کبی ﴿ وما يعرج فيها ﴾ ودخی سمایه عروج ایده‌نی دخی بیلور ملائکه واعمال
عباد وابخره وادخنه کبی ﴿ وهو الرحيم الغفور ﴾ اول الله تعالی غفور ورحیمدر انلره
کیم نعمتلری شکرنده تقصیر ایدرلر مع هذا آنك نعمتلری کثیر ایکن ﴿ وقال الذين كفروا
لا تأتينا الساعة ﴾ کافرلر بعنی انکار واستهزاء طریقی اوزره دیدیلرکه بزه قیامت کلمز
﴿ قل بلى وربی لتأتينكم عالم الغيب ﴾ دیکل که ربم عالم الغیب جل شانه حقیچون قیامت
البته سزه کلیسردر ﴿ لا يعزب عنه مثقال ذرة فی السموات ولا فی الارض ﴾ اول الله تعالیدن
ذره وزنی دکلو شی که اول نملهٔ صغیره ویا شعاعده کورینور شیئدر منفصل وباین اولمز
بلکه اکا ظاهردر ﴿ ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الا فی كتاب مبين ﴾ ذره‌دن اصغر وکرك

فى الارض أئنا لفى خلق جديد بل هم بلقاء ربهم كافرون) ، ابى بن خلف وامثالى كبى بعثى انكار ايدنلر ، ديديلركه بز
موتله تراب اولوب يرده غائب اولدقدن صكره يكيدن خلق اولنور ميز بلكه آنلر ربلرينك محل لقاسى اولان آخرته
كافرلردر (قل يتوفيكم ملك الموت الذى وكل بكم ثم الى ربكم ﴿ ٢٧٢ ﴾ ترجعون) ديكه سزك ارواحكز قبضنه
وكيل قلنان ملك الموت فرد
واحد براقيوب جمله كزك
ارواحنى قبض ايدر بعده
حساب وجزا ايچون ربكز
طرفنه رجوع اولنورسكز
(ولو ترى اذ المجرمون
ناكسوا رؤسهم عند ربهم ربنا
ابصرنا واسمعنا فارجعنا نعمل
صالحاً انا موقنون) يا محمد
اكرسن كورسيدك شول
وقتده مشركلرى كه قيامتده
ربلرى عندنده خجالت
وندامتدن باشلرينى اكوب
ديەلركه يا ربنا وعد ايتدككك
عذابى كوردك و پيغمبرلرك
صدقنى ايشتدك بزى كيرو
دنيايه كوندركه عمل صالح
ايشليەلم زيرا انكار
ايتديكمز بعث وقيامتى
جمله مشاهده وحقيقتنى
تيقن ايتدك ، لكن اول
كلاملرى آنلره هيچ
نفع ايتميه ، (ولو شئنا لآتينا
كل نفس هديها ولكن حق
القول منى لأملأن جهنم
من الجنة والناس اجمعين)
اكر بز مراد ايديدك
هر نفسه ايمان طرفنه
هدايتى ويردك ولكن
بو حكم بزدن ثابت
اولمشدركه جن وانساندن كفارك جميعيله جهنمى طولديرەيم (فذوقوا بما نسيتم لقاء يومكم هذا انا نسيناكم (ايدرلردى)
وذوقوا عذاب الخلد بما كنتم تعملون) سز بو كونه ملاقى اولمكزى اونودوب ايمان ايتمديككز سببيله عذابى دادك سز
اول بعثه ايمانى ترك ايتديككز ايچون بزده سزى جهنمده ترك ايتدك اول كفر وعصيان عمللركز سببيله عذاب دائمىيى

اكبر هرنه وار ايسه الالوح محفوظده مسطوردر (ليجزى الذين آمنوا وعملوا الصالحات
اولئك لهم مغفرة ورزق كريم) ايمدى اول قيامتك كلمسى انكچوندركه مؤمن اولوب اعمال
صالحه ايشليننره الله تعالى جزاء خير ايدەاويله اولسه انلر ايچون مغفرت ورزق كريم اولوركه
اول جنتدر (والذين سعوا فى آياتنا معاجزين اولئك لهم عذاب من رجز اليم) وشونلركه بزم
آيتلريمز ابطالنه ونامى اندن تنفيره سعى ايدرلرنامى اكا ايماندن تثبيط ايدر اولدقلرى حالده *
ايمدى انلر ايچون سوء عذاب مؤلم اولور (ويرى الذين اوتوا العلم الذى انزل اليك
من ربك هو الحق ويهدى الى صراط العزيز الحميد) وناكه صحابەدن ويا تابعيندن ومسلمين
اهل كتابدن علم ويرلنلر بيلەلركه ربك جل شانەدن سكا انزال اولنان قرآن حقدر اول
عزيز منتقم افعالنده محمود رب تعالينك صراطنه هدايت ايدركه اول توحيد ولباس تقوا ايله
تدرعدر (وقال الذين كفروا هل ندلكم على رجل ينبئكم اذا مزقتم كل ممزق انكم لفى
خلق جديد) بعثى انكار ايدن كافرلر برى برلرينه سخريه وتجاهل طريقى اوزره ديديلركه
سزه بر رجل يعنى محمد صلى الله عليه وسلمى دلالت ايدهلمىكه سزه اعجب اعاجيب اجسادكز
چوريوب طاغلديغندن وطپراق اولديغندنصكره سز خلق جديدله انشاء اولنورسز (أفترى
على الله كذبا ام به جنة) بيلمزركه اول الله تعالى يه كذبمى اختلاق ايدر ويا انده جنون
اولوب انى توهم ايلرولسانى سويلر (بل الذين لا يؤمنون بالآخرة فى العذاب والضلال البعيد)
بلكه بعثك حقيقتنى تصديق ايتمينلر عذابه وهدادن بعيد ضلاله مؤدى اولور شيئه واقعلردر
(أفلم يروا الى مابين ايديهم وماخلفهم من السماء والارض) انلر اوكلرينه وارد لرينه نظر
ايتمزلرميكه قنده اولسەلر سماء وارض انلرى احاطه ايتمشدر اندن خروجه قادر اولمزلر بزم
عذابمزدن خوف ايتمزلر (ان نشأ نخسف بهم الارض او نسقط عليهم كسفا من السماء) اكر
ديلسەوز بزم آياتمزه بينات ظهورندنصكره تكذيبلرى ايچون انلرى قارون كبى يره كچورردك
ويا اصحاب ايكه كبى اوزرلرينه سمادن نار قطعەلرى ياغديرردق (ان فى ذلك لآية لكل عبد منيب)
ايمدى سماء وارضه نظر ايدوب اول ايكيسندەكى عجائب فكرىده عبرت ودلالت واردر هر عبدەكى
رب تعالى يه راجع اولور وانك امرنده چوق تأمل قيلور (ولقد آتينا داود منا فضلا) وبز
داوده بزم قبلمزدن سائر انبيا ويا سائر ناس اوزه فضل ويردككه انده نبوت وكتاب وملك وصوت
حسن وتليين حديد مندرج اولور (يا جبال اوبى معه) ديدككه يا جبال داودك تسبيح ويا نوحه سنه
انكله بيله ترجيع ايدك دينلديكه داود عليه السلام تسبيح ايتديكنده كنديله بيله جبالك
تسبيحن ايشيدر ومعناسنى بيلوردى تكليم موسى عليه السلام شجرەدن ندايى ايشيدوب
معناسنى بيلمسى كبى (والطير) وطيره ديدككه سز دخى داودك تسبيح ونوحه سنه انكله بيله
ترجيع ايدك اويله اولسه قوشلر دخى انك تسبيح ويا نوحه سنه انكله اصواتلريله ترجيع

دادك (انما يؤمن بآياتنا الذين اذا ذكروا بها خروا سجداً وسبحوا بحمد ربهم وهم لا يستكبرون) بزم آيتلرمزه انجق اول
كسنەلر ايمان ايدرلركه آنلره اول آيتلرله وعظ اولندقده عذاب اللهدن خوفله سجدەيه واررلر اسلامده اولدقلرينه حمد
ايدرك ربلرينى لايق كبرياسى اولميان ﴿ ٢٧٣ ﴾ صفاتدن تنزيه ايدرلر وهر حالده آكا ايمان واطاعتدن استكبار ايتمزلر
(تتجافى جنوبهم عن المضاجع
يدعون ربهم خوفاً وطمعاً
ومما رزقناهم ينفقون)
وجودلرينى يتاقلرندن
آيروب ربلرينك عذابندن
خوف ورحمتنى طمعله دعا
ايدرلر وانلره ويرديكمز
مالدن وجوه خيره انفاق
ايدرلر (فلا تعلم نفس
ماأخفى لهم من قرة اعين
جزاء بما كانوا يعملون)
هيچ بر ملك ونبى بيلمزكه
اول يتاقلرينى تركله عبادت
ايدنلر ايچون كزلو نه
نعمتلر واردركه آنكله
كوزلر روشن اولورتاكه
آنلره اول ايشلدكلرى
اعمال صالحه يه مجازات
اوله * دينلديكه انصاردن
بعضيلرينك خانەلرى
مسجد نبوى يه بعيد اولمغله
اخشام نمازينى افنديمز
عليه السلامله ادا ايدوب
يا تسويه دك مسجدده
عبادتله متوقف بعده
عشايى دخى ادا ايدرلردى
بو آيت كريمەلر آنلرك
حقنده نازل اولمشدر
على قول يا تسويى قيلوب
صباحه دك مسجدده
عبادت وتهجد ايله خانه سنه كيتمزدن صباح نمازينى ادا ايدنلر شاننده در دينلدى (افمن كان مؤمناً كمن كان فاسقاً
لا يستون اما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فلهم جنات المأوى نزلاً بما كانوا يعملون) مؤمن اولان كمسنه ايماندن
خارج فاسق كبيميدر بونلر برابر اولمز انلركه ايمان وعمل صالحى جمع ايتديلر آنلر ايچون عمللرى سببيله منزل وقرارگاه

ايدرلردى (وألنا له الحديد) وبزا كا تيمورى شمع كبى بدنده تليين ايتدك حتى كه انى تلييننده ناره ومطرقه يه
محتاج اولمزدى بلكه يديله انى ديلديكى كبى تصريف ايدردى ويا اكا ويريلن شدت قوتدن تيمور
بدنده لين اولوردى دينلديكه داود عليه السلام بنو اسرائيله ملك اولنجق تبديل شكله ناس بيننده
كزردى بر بيلديكى كمسەيه راست كلسه واليكز داودى نيجه بيلورونه خصالده ايشيدرسز ديو سؤال
ايدردى ناس دخى اكا خيرله ثناء ايدرلردى اويله اولسه الله تعالى اكا آدمى صورتنده بر ملك
كوندردى عادتى اوزره اول ملكدن كنديسنك حالن سؤال ايتدكده ، ملك ديديكه داود نه كوچك
كمسه ايدى كنديسنك وعيالنك معيشتى بيت المالدن اولمسيدى اويله اولسه داود عليه السلام الله تعاليدن
ديلديكه اكا بر سبب تسبيب ايدەكيم انكله بيت المالدن استغنا ايده اندن تقوت وعيالنى اطعام ايده
اويله اولسه الله تعالى اكا حديدى تليين ودرع صنعتن تعليم ايتدى حتى كه هر درعى درت
بيك درهمه بيع ايدوب اندن بر وعيالن يدرر وفقرا ومساكينه ويرردى دينلديكه اول هر
كونده بر درع دوزوب التى بيك درهمه بيع ايدردى ايكى بيكنى نفسنه وعيالنه انفاق ايدوب
درت بيكنى بنو اسرائيل فقراسنه تصدق ايدردى * پيغمبريمز عليه السلام ايدر داود عليه
السلام كسب يدندن اكل ايدردى (ان اعمل سابغات) بز داوده امر ايتدككه درعلر دوزكلكه
اول كنكيش واوزون اولوب يرده سوريته درعى اول ايجاد ايدن داود عليه السلام ايدى
(وقدّر فى السرد) ودرعلرى نسجنده تقدير ايت يعنى انك مسمارلرين دقاق ايتمكلكه فلق
ويرميه غلاظ دخى ايتمكلكه خرق ايتميه بلكه انده قصد وقدر حاجەيى رعايت ايلكل (واعملوا
صالحا) ويا داود وآل داود عمل صالح ايشلككز (انى بما تعملون بصير) بن سزك اعمالكزه
بصيرين انك اوزره سزه جزا قيلورين (ولسليمان الريح غدوّها شهر ورواحها شهر) بز
سليمان عليه السلامه ريحى تسخير ايتدككه انك غداتده جريى بر آيلق مسافه ايدى عشيده دخى
اولقدر ايدى اويله اولسه بر كونده ايكى آيلق مسافه كيدردى (وأسلنا له عين القطر) وبزا كا
نحاس مذاب عيننى اساله ايتدك اويله اولسه صونك پيكارندن قيناوب چيقمسى كبى اول دخى
معدنندن قيناوب چيقاردى دينلديكه اول هر آيده اوچ كون جارى اولوردى واول عين يمن
ديارنده ايدى ناسك الى الآن انتفاعى سليمان عليه السلامه اساله اولنان نحاسلەدر (ومن الجن
من يعمل بين يديه باذن ربه) وبز جندن بر طائفه يى سليمان ايچون تسخير ايتدككه رب تعالينك
امريله انلرك هر برى اكا اطاعت ايدرلردى (ومن يزغ منهم عن امرنا نذقه من عذاب السعير)
اول جنيلردن اولكه بزم اكا امر ايتديكمز طاعت سليماندن عدول ايده بز اكا آخرت عذابندن
اذاقه ايدرز * دينلديكه اول جنيلر اوزره مساط بر ملك النده آتشدن سوطله طورردى
سليمان عليه السلامك امرندن عدول ايدنى اول سوطله اوروب احراق ايدردى (يعملون له
مايشاء من محاريب) اول جنيلر سليمان عليه السلام ايچون قصور حصينه ومساكن شريفه

جنتدر (واما الذين فسقوا فمأويهم النار كلما ارادوا ان يخرجوا منها اعيدوا فيها وقيل لهم ذوقوا عذاب النار الذى
كنتم به تكذبون) اما شونلركه دين يولندن خروجله فسق ايتديلر انلرك قرارگاهی جهنمدر هربار آندن چيقمق ايسترلر
زبانيلر انلری آتشدن كرزلر ايله قعر جهنمه چويررلر ٢٧٤ وانلره دينوركه شول دنياده تكذيب
ايتديككز جهنمك عذابنی
دادك (ولنذيقنهم من العذاب
الادنى دون العذاب الاكبر لعلهم
يرجعون) بز انلره دنياده
قتل واسر كبی يقين
عذابدن دادديررز اول
دنياده‌كی آخرتده اولان
عذاب اكبردن اشاغيدر
شايدكه كفردن توبه
ايدوب راه حقه رجوع
ايدرلر (ومن اظلم ممن
ذكر بآيات ربه ثم اعرض
عنها انا من المجرمين
منتقمون) اول كمسنه‌دن
اظلم كيمدركه رب تعالى‌نك
آيتلريله وعظ اولندقدن
صكره اندن يوز چويره
تفكر ايتميه‌كه بز مشركلردن
عذابله انتقام آلورز (ولقد
آتينا موسى الكتاب فلا تكن
فى مرية من لقائه وجعلناه
هدى لبنى اسرائيل
وجعلنا منهم ائمة يهدون
بامرنا لما صبروا وكانوا
بآياتنا يوقنون) بز موسايه
تورتی ويردك سكا قرآنی
ويرديكمز كبی سن موسايه
ملاقی اولمقده شك ايتمه
« معراجده لقا اوليدر »
اول موسايه ويرديكمز
كتابی بنی اسرائيل ايچون هدايت قيلدق وبنی اسرائيلدن امامل قيلدقكه طاعته صبر ايدنلری بزم امرمزه هدايت ايدرلر
اول كتابده اولان احكامه دعوت ايدرلر وموسايه ويرديكمز علامتلری تيقن ايدرلر (ان ربك هو يفصل بينهم
يوم القيامة فيما كانوا فيه يختلفون) ربك تعالى قيامتده امر بينلرنده اختلاف ايتدكلری شيده حقی باطلدن فصل وتمييز

ومساجددن ديلديكی شيئی دوزرلردی اول جمله‌دن بری بيت المقدسدركه داود عليه السلام انی بر
رجل قامتی دكلو رفع ايتديكندنصكره سليمان عليه السلام انی اتمام ايتدی (وتماثيل) ودخی انكچون
زجاج ونحاس وصفر ورخامدن انبياء وملائكه وعباد صالحين صورتلرين دوزرلرديكه ناس انلری
كوردكلرنده انلرك كبی عبادته راغب اوله‌لر زيراكه انلرك شرعنده تصوير صور جائز ايدی حرمتی
شرع محمديدر * روايت اولنديكه جنيلر سليمان عليه السلامك كرسيسی اسفلنده ايكی اسد وفوقنده ايكی
نسر دوزمشلردی كرسی‌يه صعود مراد ايتديكنده اول ايكی اسد انكچون ذراعلرين بسط ايدرلردی
وكرسی اوزره اوتورديغنده اول ايكی نسر قنادلرين آچوب اكا كولكه ايدرلردی (وجفان
كالجواب) ودخی انكچون بيوك حوضلر كبی صحفه‌لر دوزرلردی دينلديكه انك هر بر صحفه سنه اكل
ايچون بيك رجل اوتورردی (وقدور راسيات) ودخی انكچون قدرلری دوزرلرديكه قائمه‌لر
اوزره ثابتلر ايدی بيوكلكندن مكانلرندن ايرلمز وايندرلمزدی انلره نردبانلرله چيقلوردی (اعملوا
آل داود شكرا) وديدككه يا آل داود اول الله تعالينك نعمتلرينه شاكرين اولديغكز حالده اكا اطاعت
ايدك (وقليل من عبادى الشكور) عبادمدن آزدركه قلب ولسان وجوارحله اكثر اوقاتنی اداء
شكره صرف ايده زيراكه الله تعالينك شكره توفيقی بر نعمتدركه شكر آخر مستدعی اولور اويله اولسه
اكا نهايت اولمز اول اجلدن دينلديكه شكور اولدركه شكردن عجزنی بيله (فلما قضينا عليه الموت مادلهم
على موته الا دابة الارض تأكل منسأته) وقتاكه بز سليمانه موتی قضا ايتدك انك موتنی آنه وياجنيلره
بيلدرمدی الا ارضه بيلدرديكه انك عصاسنی يمكله قيريلوب سليمان عليه السلام اكا طيانمشكن
دوشدی * روايت اولنديكه سليمان عليه السلام بيت المقدسه كيروب بر ييل بر آی يا ايكی آی اندن
اقل واكثرنده عبادته مشغول اولوردی طعام وشرابی اكا اول آرايه كتوريلوردی وقتاكه وفات
ايده‌جكی كره‌ده اكا كيردی هر صباحن محرابنده بر شجره بتمش بولوردی وسليمان عليه السلام اكا
اسمنی ومنفعتنی سؤال ايدوب غرس ايچون اونی چيقاروب آخر موضعه غرس ايتديرردی ومنفعتن
يازاردی حتی‌كه خروب اغاجی بتدی سن نيچون بتوبسن ديدكده ديديكه مسجدك تخريب ايچون
سليمان عليه السلام انك جوابن تأمل ايدوب قلبيله ديديكه بن حياتده ايكن الله تعالى بو مسجدی خراب
ايدرد كلدر ايمدی بو بنم موتم زمانی ايرشديكه بو وجهله بكا بيلدرلدی اندن اول خروبه‌يی
چيقاروب آخر موضعه ديكديردی والله تعالى‌يه مناجات ايدوب ديديكه الهی بنم موتمی جن
طائفه سندن كيزله‌كل تاكه انس جنك غيبی بيلمز ايتديكنی بيله‌لر زيراكه جن ايسه بز غيبدن
بعض اشيايی بيلورز ديو انسی آلدادرلردی چون سليمان عليه السلام موتنك جنه مستور
اولمسن ديلدی زيراكه بيت المقدس بناسی هنوز تمام اولمامشدی جن انك موتنی بيلمامكله عملده
جهد ايليه‌لر اتمامنه دكين انی ترك ايتميه‌لر اويله اولسه جنه امر ايلديكه كنديننك اوزره قپوسن
صرچه‌دن بر بيت بنا ايده‌لر انلر دخی حرصله انی بنا ايتديلر سليمان عليه السلام انك ايچنده
(عصاسنه)

ايدر (اولم يهد لهم كم اهلكنا من قبلهم من القرون يمشون فى مساكنهم ان فى ذلك لآيات افلا يسمعون) آيا محمد عليه السلام
اهل مكه‌يه راه حقی كوستروب انلردن مقدم پيغمبرلرينی تكذيب ايدن قوملردن نيجه‌لرينی هلاك ايتديكمزی بيان ايتمديمی
مع هذا انلر اول قوملرك مسكنلرنده ٢٧٥ كزرلر بو قرون ماضيه‌نك هلاكلری بو امتلره عبرتدر آيا بونی ايشيدوب
متعظ اولمزلرمی (اولم يروا
انا نسوق الماء الى الارض الجرز
فنخرج به زرعا تأكل منه
انعامهم وانفسهم افلا
يبصرون) كورمزلرميكه
بز نباتی زائل اولمش
ارضه بر آيا نهر ايله صويی
سوروب اكين بتوررز
انك ياپراقلرينی حيوانلری
وحبوب واثمارينی كندولر
اكل ايدرلر انی كورمزلر
ميكه الله تعالى‌نك كمال قدرت
وفضلنه دلالت بيلوب
وحدانيتنه ايمان ايده‌لر
(ويقولون متى هذا الفتح
ان كنتم صادقين) كافرلر
مؤمنلره ديه‌لركه قيامت
زمان فتح اولوركه بينمز
فصل اوله خبر ويرك اگر
صادقلردن ايسه‌كز (قل
يوم الفتح لا ينفع الذين
كفروا ايمانهم ولا هم
ينظرون) ديكه يوم
فتحده يعنی قيامتده ياروز
بدرده يا فتح مكه‌ده كافرلره
ايمانلری نفع ايتمز وانلره
نظر وامهال دخی اولنمزكه
توبه ايده‌لر (فاعرض عنهم
وانتظر انهم منتظرون)
« آية سيف نزولنه‌دك اهانت
طريقيله » انلردن اعراض ايله ونصرت الهی‌يه منتظر اول انلر سكا غلبه‌يه منتظرلردر « حق تعالى البته سنی غالب ايدر »

﴿ سورة الاحزاب مدنيه وهى ثلث سبعون آية ﴾

(بسم الله الرحمن الرحيم * يا ايها النبى اتق الله ولا تطع الكافرين والمنافقين ان الله كان عليما حكيما) ای پيغمبر تقوی‌ده ثابت

عصاسنه اتكاء ايدوب نمازده قائم ايكن روحی قبض اولندی ماشاء الله اول حال اوزره قالوب كمسه
انك موتنی بيلمدی جن انك حياتنده‌كی منوال اوزره اعمال شاقه‌يی اشليوب انی حيا تده ظن ايتديلر وانك
ناسه خروجدن احتباسنی انكار ايتمديلر زيراكه اطاله صلاته اعتيادنی بيلديلر حتی‌كه ارضه آنك
عصاسنه كيردی ييوب اوبسيله انی قيردی وسليمان عليه السلام يره دوشدی انكله اول عملده اولان
جن وشياطين انك موتن بيلوب سوينشديلر بعده اول بيتی ناس آچوب ايچرو كيرديلر وقت موتنی
بيلمك ايچون بر ارضه‌يی عصاسنه كيردرديلر بعده انك بر كونله بر كيجه‌ده عصادن يديكی اوزره
حساب ايدوب سليمان عليه السلامك وفاتندنبرو بر ييل كامل اولمش بيلديلر اويله اولسه ارضه‌نك اول
فعلی جنه مشكور اولوب من بعد اول خشب جوفنده ايكن اكا ماء وطين كتوررر اولديلر (فلما خر
تبينت الجن ان لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا فى العذاب المهين) وقتاكه سليمان عليه السلام يره دوشدی
جنه امر ملتبس ايكن بيلديلركه اگر انلر زعملرنجه غيبی بيلورلر اولسه‌لر سليمان عليه السلامك موتنی
واقع اولديغی حينده بيلوب انك موتندنصكره بر ييل تا اول يره دوشنجه تسخيرنده عذاب شديدده
قالمزلردی وياخود جنك امری انسه ظاهر اولديكه انلر غيبی بيلمزلر ايمش * اهل تاريخ ايدر سليمان
عليه السلام اللی اوچ ييل معمر اولدی اون اوچ ياشنده ايكن ملك اولدی ملوكيتندن درت ييل
چكيجك بيت مقدس بناسنه ابتدا ايتدی (لقد كان لسبأ فى مسكنهم آية) سبأ بن يشجب بن يعرب بن
قحطان اولادی ايچون مسكنلرنده صانع مختارك وجودينه وامور عجيبه‌دن ديلديكی شيئه قدرتنه
علامت ودلالت واردر * روايت اولنديكه بر رجل پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه ديديكه
يا رسول الله سبأ رجل ويا امرأه ويا ارضميدر ديديكه اول عربدن بر رجل اولوب اون اولادی
وار ايدی آلتيسيله تيامن ودردیله تشاؤم ايدردی اما تيامن ايتديكی كنده واشعرون وازد
ومذحج وانمار وحمير ايدی واما تشاؤم ايتديكی عامله وجذام ولخم وغسان ايدی * دينلديكه
انلرك مسكنلرينه مأرب دينوردی انكله صنعا بينی اوچ كونلك مسيره‌در (جنتان عن يمين
وشمال) اول آيت انلرك ايكی بلوك باغ وبوستانلريدركه بر بلوكی بلده‌لرينك صاغنده وبر بلوكی
صولنده ايدی وياخود انلردن هر بر رجلك مسكنی صاغنده بر باغی وصولنده بر باغی وار ايدی
(كلوا من رزق ربكم واشكروا له) انلره بعث اولنان پيغمبرلری ديديكه ربكز جل شانه‌نك
سزه ويرديكی باغلريكز ميوه‌سندن يیوب اكا شكر ايلكز * دينلديكه انلردن بر مرأه مكتلنی
باشنه آلوب ايكی باغنك ايچندن كيدردی الی هيچ بر ميوه‌يه دكمدين مكتلی انواع ميوه ايله
دوكيلنه قدر طولردی (بلدة طيبة ورب غفور) اشبو رزقكز اولديغی بلدهٔ طيبه‌در
وانكله سزی رزقلنديرن وسزه شكرله امر ايلين رب تعاليدركه اكا شكر انك فرطاتنی
مغفرت ايدر * دينلديكه سبأ بر بلدهٔ طيبه ايديكم انده سباع يوغيدی وانده بعوضه وذباب
وبرغوث وعقرب وحيه يوغيدی حتی بر رجلك ثيابنده قمل وار ايكن انلرك بلده‌سنه اوغراسه

اول یاخود نقض عهددن حذر ایت ورأی ومشورتده کافرلره ومنافقلره اویمه تحقیق الله عظیم الشان انلرك مقالاتلرینه علیم ووفای عهده حکیمدر * روایت اولندیکه ابو سفیان وعکرمه وابوالاعور احد وقعه سندن صکره مدینه یه کلوب ابن ابیّ منافقك خانه سنه قوندیلر فرداسی منافقلرله حضور نبویه کلوب ﴿ ٢٧٦ ﴾ دیدیلرکه سن بزم بتلرمزك ذکرینی ترك ایدوب بلکه انلرك عابدلرینه شفاعتی اولور دیو سویله بز دخی سنك ربکك ذکرینی ترك ایدهلم سن اکا عبادت ایله بو کلام پیغمبر علیه السلامه کران کلوب روی مبارکلری درهم اولدی فاروق رضی الله عنه حاضر اولمغله بونلرك قتلنه قصد ایلدی افندمز علیه السلام یاعمر بن انلره امان ویرمشم نقض عهد روا دکلدر بیوردی بو آیت کریمه نازل اولدی ﴿ واتبع مایوحی الیك من ربك ان الله کان بما تعملون خبیرا ﴾ ربك تعالی طرفندن سکا وحی اولنانه تابع اول الله تعالی سزك اعمالکزه خبیر اولوب اعمالکزی اصلاح ایدر شیئی وحی وکفرهنك قولنی استماعده نهی ایلدی ﴿ وتوکل علی الله وکفی بالله وکیلا ﴾ امورکی الله تعالی یه تفویض ایله توکل ایله امورکه وکالته الله تعالی کافیدر ﴿ ماجعل الله لرجل من قلبین فی جوفه وماجعل ازواجکم اللائی تظاهرون منهن امهاتکم وماجعل ادعیاءکم ابناءکم ذلکم قولکم بافواهکم والله یقول الحق وهو یهدی السبیل ﴾ « کفار محمدك ایکی قلبی وار بری بزمله بری اصحابیله دیرلردی بناء علیه بیورلدیکه » الله تعالی بر رجلك جوفنده ایکی قلبی جمع ایتمدی وزوجهلریکزدن مظاهره ایتدیککزی سزه انا کز قیلمدی ﴿ مظاهره دیمك زوجهسنك

﴿ توسعه ﴾

انك طیب هواسندن جملهسی اولوردی * وهب ایدر الله تعالی سبأ اهلنه اوچ پیغمبر کوندردی انلری الله تعالی یه دعوت وانلره تذکیر نعمت ایتدیلر ﴿ فأعرضوا ﴾ انلر ایسه شکردن اعراض ایتدیلر ﴿ فأرسلنا علیهم سیل العرم ﴾ اویله اولسه بز انلر اوزره سیل عرم ارسال ایتدك که اول بر سیلدر اکا طاقت کتورلمز ویاخود مطر شدیددر ویاخود کوستبك دینور حیواندر که انلرك سدلرینی تخریب ایتدی * ابن عباس رضی الله عنهما وغیری ایدر اهل سبأ وادیلرینك صوبی اوزره دوکشورلردی بلقیس اول ممالکه مالك اولدیغنده سبأ اهالیسنه امر ایلدی انده صخرة وقارله ایکی جبل اراسنه سدبنا ایدوب بری برینك فوقنده اوچ قپو ایتدیردی واول سدك جانب اسفلنده بر برکه ایتدیردی یغمور یاغدیغنده یمن وادیلرینك سیلی کلوب اول سده ایركلوردی صویه احتیاج اولدقلرنده ابتدا فوقندهکی قپوبی آچوب برکهیه آقیدیرلردی وبرکهدن صوبی آلورلردی اول دوکندکده اورتادهکی قپوبی بعده اشاغیدهکی قپوبی آچارلردی بومنوال اوزره اول سدك صوبی انلره برییلدن بر ییله وسعت اوزره وفا ایدردی وقتاکه پیغمبرلرینه عصیان ونعمة الٰهه کفران ایتدیلر الله تعالی انلره کوستبك نام حیوانی تسلیط ایتدی حتی که سدی اسفلدن دلوب سدك صوبی باغ وبوستانلرك تخریب ایتدی * وهب ایدر انلر علم وکهانتلرنده بولدیلرکه سدلرینی فاره تخریب ایدیسردر اویله اولسه سدك هرایکی طاشی اراسنه برهره قودیلر وقتاکه سدك خرابی وقتی ایردی بربیوك کوستبك اول هرهلر اوزره هجوم ایدوب سددن برارالغه کیردی وسدك ایچینی اویوب سیل کیرهجك دلکلر ایتدی حالبوکه اهل سبانك اندن خبری اولمدی سیل کلیجك اول ارالقلره کیردی سدی ییقوب خرابه ایرکوردی مسکنلرین وبیتلرین قوم باصوب کندیلر طاغلدیلر حتی که حاللری عرب بیننده مثل وعبرت اولوب سویلندیلر اهل تاریخ سبانك بو وقعهسی عیسی علیه السلام ایله محمد صلی الله علیه وسلم بعثتی بیننده واقع اولوبدر دیدیلر ﴿ وبدلناهم بجنتیهم جنتین ذواتی اکل خمط واثل وشیء من سدر قلیل ﴾ وانلرك اول ایکی صنف هلاك اولان بوستانلرینه بدل ایکی صنف آخر بوستانلر ویردك که انلرك اشجار واثماری خمط واثل وسدردن شیء قلیل ایدی اما خمط هرنبتدرکه اول مرارتدن طعم اخذ ایده اکلی ممکن اولمیه ویا اراك وثمریدر ویاهر شجردرکه انك شوکی اولمیه اما اثل شجر طرفادر ویاطرفایه بکزر برشجردر الابوکه طرفادن اعظمدر اماسدر شجرنبقدرکه غسل یدایچون انتفاع اولنور بوستانلرده دیکلور لکن اشبو سدردن مراد اول دکلدر بلکه سدر بریدرکه انکله نه انتفاع اولنور ونه ورق برشیئه صالح اولور ﴿ ذلك جزیناهم بما کفروا ﴾ اشبو فعل که انلره ایشلندی نعمته کفرانلری ویاانلره بعث اولنان پیغمبرلری تکذیبلری سببیله ایدیکه بز انلره جزا ایتدك ﴿ وهل نجازی الا الکفور ﴾ اشبو فعلمزله بز جزا ایتمزز الا اکا که کفر ایدهویا کفرده بلیغ اوله ﴿ وجعلنا بینهم وبین القری التی بارکنا فیها قری ظاهرة ﴾ وانلرله شول اهالیسنه

بر عضوونی اناسنك عضوینه بکزتمکدر بونکله اناسی اولمز لکن کفارت لازم کلور کتب فقهده مسطوردر » واوغل ایتدیککز کیمسهلری سزه اوغل قیلمدی وذکر اولنانلر سزك لسانکزله قولکزدر یوخسه حقیقتده انا واوغل اولمز الله تعالی ظاهرده وباطنده حق ﴿ ٢٧٧ ﴾ اولانی سویلر وخلقی راه حقه هدایت ایدر ❋ دینلدیکه بو « وماجعل ادعیاءکم ابناءکم » کلام شریفی زید بن حارثه حقنده نازل اولمشدرکه اول زید خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنهانك کولهسی اولوب پیغمبر علیه السلامه بخش ایتمشدی پیغمبرمز علیه السلام دخی انی اوغوللق ایتمکله زید بن محمد دیرلردی وقتاکه زیدك مقدم تزوج ایتدیکی زینب بن جحشی صکره افندمز علیه السلام تزوج ایتمکله منافقلر محمد اوغلنك مرأهسنی تزوج ایتدی مع هذا ناسی اندن نهی ایدردی دیملر یله حقیقی اوغلی اولمدیغی بیان اولندی ﴿ ادعوهم لآبائهم هو اقسط عندالله فان لم تعلموا آباءهم فاخوانکم فی الدین ومو الیکم ولیس علیکم جناح فیما اخطاتم به ولکن ماتعمدت قلوبکم وکان الله غفوراً رحیماً ﴾ اوغوللق ایتدیککز کمسنهلرك اصل باباسنی بیلورسکز اکا نسبت ایدوب انك اسمیله ابن فلان دیك که اول عندالله عدالتدر اکر باباسنی بیلمزسکز اکر سزك دینده قرداشکز اولمغله قرداشم دوستم دیك اکر خطاءً نسیانله « بابالغنك اسمنه مضافله مثلا زید بن محمد » دیرسکز اوزریکزه کناه یوقدر ولکن قلبکزله قصدیله دیرسهکز کناهدر الله تعالی غفور رحیمدرکه مخطئی عفو ایدر ﴿ النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم واولوا الارحام اولی بعضهم ببعض فی کتاب الله من المؤمنین والمهاجرین

توسعه ایله برکت قیلدیغمز قری بیننده که اول قرای شامدر قرای متواصله قیلدقکه قریهٔ اولیدن قریهٔ ثانیه کورینوردی اهل سبانك تجارتی یمندن شامه ایدی برقریهده یاتسهلر قریهٔ اخراده قیلوله ایدرلردی حتی که سبادن شامه واونجه زاد کوتورمکه احتیاج اولمزلردی ❋ دینلدیکه سبادن شامه وارنجه درت بیك یدییوز قریه بری برینه متصله ایدی ﴿ وقدرنا فیها السیر ﴾ واول قری بیننده سیرلرین بر تقدیر ایلدك برحیثیتله کیم عادی برقریهده قیلوله ایدر ورواح دخی قریهٔ اخراده بیتوتت ایدردی سبادن شامه وارنجه هرکونده ایکی کره ذات میاه واشجارلی قریهلره ایریشورلردی ﴿ سیروا فیها لیالی وایاماً آمنین ﴾ وبز آنلره دیدك که لیل ونهاردن دیلدیککز وقتده اول قراده جوع وعطش وسباعدن آمنین اولدیغکز حالده سیر ایدك اختلاف اوقاتله انده سزه امن مختلف اولمز ﴿ فقالوا ربنا باعد بین اسفارنا ﴾ انلر ایسه کثرت نعمتلری سببیله بطر وطغیان ایدوب عافیته صبر ایدهمدیلر یاربنا بزمله اسفارمز بیننی بعید قیل دیو استدیلر تاکه انده رکوب رواحل وتزود ازوادله فقراء اوزره تطاول ایدهلر الله تعالی اول حاجتلرین روا ایدوب قرای متوسطهیی تخریب ایتدی ﴿ وظلموا انفسهم ﴾ نعمة الٰهی انکار وشکرنی ترك اوزره اصرارله نفسلرینه ظلم ایتدیلر ﴿ فجعلناهم احادیث ﴾ اویله اولسه بز انلری انلردن صکره کلنلره احادیث قیلدقکه انلری تحدث واحواللرینه تعجب ایدهلر ﴿ ومزقناهم کل ممزق ﴾ وانلری غایت مرتبهده تفریق ایتدك حتی که انلردن غسان شامه وانمار یثربه وجذام تهامهیه وازد عمانه لاحق اولدی ﴿ ان فی ذلك لآیات لکل صبار شکور ﴾ اشبو ذکر اولنانده معاصیدن صبر ونعم الله شکر ایدنلره آیتلر واردر ﴿ ولقد صدق علیهم ابلیس ظنه ﴾ ابلیس انلرك شاننده ظننی تحقیق ایتدیکه اول انلرك کفری واکا اتباعلریدر شول قولله کیم ❋ فبعزتك لاغوینهم اجمعین ❋ ولا تجد اکثرهم شاکرین ❋ یارب عزتك حقیچون انلرك جمیعن اغوا ایدم ودخی انلرك اکثرنی شکر ایدر بولمیهسن دیدی ایمدی ابلیسك ظنی یااهل سبایه ایدی شول حینده که انلرك شهواته انهماکن کوردی ویابنی آدمه ایدی شول حینده که انلری آدم علیه السلامك ضعف عزمن کوردی ویاانلرده ترکیب اولنان شهوت وغضبی کوردی ویاملائکهنك انلر شاننده ❋ اتجعل فیها من یفسد فیها ❋ یاربنا یریوزنده خلیفه ایدرمیسن اول کمسهیی که انده فساد ایدر دیدکلرین ایشتدی اویله اولسه بن انلری اضلال واغوا ایدرین دیو تحقیق ایلدی ﴿ فاتبعوه الا فریقاً من المؤمنین ﴾ اول ابلیسه فریق مؤمنینك غیری ناسك جمیعی اتباع ایتدیلر ویاخود فرق مؤمنیندن برفریق عصیانده اکا اتباع ایتمدیلرکه انلر مخلصوندر ﴿ وماکان له علیهم من سلطان الا لنعلم من یؤمن بالآخرة ممن هو منها فی شك ﴾ ابلیسك انلر اوزره وسوسه واستغوا ایله تسلط واستیلاسی اولمدی الا انکیچونکه آخرته ایمانی اولانه علمز تعلق ایده برتعلقله کیم انك اوزره جزاء ترتیب ایدر ویاخود مؤمن شاکدن تمیز ایده ویاخود ایمانه کله اولکه انکیچون ایمان تقدیر اولنوبدر وشکه ایره اولکه انکیچون ضلالت

الآن تفعلوا الی اولیائكم معروفا كان ذلك فی الكتاب مسطورا) پیغمبریمز علیه السلام مؤمنلره جمیع امورلرنده نفسلرندن
اولادر « زیرا پیغمبر علیه السلام انلری صلاح وفلاح طرفنه امر ایدر نفسلری ایسه شقاوت وغوایته جلب ایدر »
وپیغمبر علیه السلامك زوجه‌لری تعظیم وتحریم جهتیله مؤمنلرك ۲۷۸ والده‌لریدر مؤمنلردن ومهاجرلردن

تقدیر اولنوبدر (وربك علی كل شیء حفیظ) ربك جل شانه هر شیئه مكون وكائنه رقیبدر
(قل ادعوا الذین زعمتم من دون الله) یا محمد مشركینه دیكل كه الله تعالیدن غیری اصنام وملائكه‌دن
آلهه زعم ایدوب عبادت ایتدكلریكزه دعا ایدك كه سزه ایریشن شدائدی كیدره ویا حوائجكزی
سزه ایركوره (لا یملكون مثقال ذرة فی السموات ولا فی الارض) بلكه اول آلهه زعم ایتدكلریكز
نه سموات ونه ارضده خیر وشردن ذره آغرلغنجه برشیئه مالك دكللردر (وما لهم فیهما من شرك)
اول آلهه كز ایچون نه سماده ونه ارضده خلقده ونه ملكده الله تعالی ایله شركتلری یوقدر (وما له
منهم من ظهیر) والله تعالینك آلهه كزدن هیچ برمعینی یوقدر كه سموات وارض اموری تدبیرنده اعانت
ایده بلكه انلر هر شیئدن عاجزلر ربوبیته صالح دكللردر (ولا تنفع الشفاعة عنده الا لمن اذن له) الله
تعالی عندنده شفاعت نفع ایتمز مكر انكچونكه شفاعت ایدیلكه ویا انكچون شفاعت ایدلمكه اذن ویریله
(حتی اذا فزع عن قلوبهم) حتی قچانكه شافعلرك ومشفوع لهلرك قلوبندن فزع كشف وزائل اوله بر كلمه
ایله كیم شفاعته اذن اطلاقنده رب العزه جل شانه انی سویلیه حالبوكه اندن اول شفعاء شفاعته اذن
اولمسی توقع وانتظارنده ایدیلر ومشفوع له اولنلر ایسه كندیلر ایچون شفاعت اولنمغه شافعلره اذن
ویریلورمی ویا اذن ویرلمزمی دیو خوفده ایدیلر شفاعته اذن ایسه زمان بعیددن صكره‌ده اولور
وقتا كه شفاعته اذن اوله سوینشوب بری برلرینه سؤال ایده‌لر (قالوا ماذا قال ربكم قالوا الحق)
دیه‌لركه ربكز جل شانه شفاعت حقنده نه دیدی دیه‌لركه قول حق دیدیكه اول مؤمنلر ایچون
شفاعته شافعینه اذندر * دینلدیكه قچان قلوب كفاردن موت ویا قیامت عندنده فزع منكسف
اوله اوزرلرینه اقامت حجت ایچون ملائكه انلره دیه‌لركه ربكز جل شانه دنیاده نه دیدی دیه‌لركه
قول حق دیدی دیو اعتراف ایده‌لر شول وقتده كه انلره اول اعتراف نفع ایتمیه (وهو العلی الكبیر)
اول الله تعالی علو كبیر صاحبیدر اول كونده ملائكه وانبیادن هیچ كیمسه ایچون انك اذنسز شفاعته
اذن ورخصت اولمز (قل من یرزقكم من السموات والارض قل الله وانا او ایاكم لعلی هدی
او فی ضلال مبین) یا محمد دیكل كه سمواتدن مطر وارضدن نباتله سزی كیم رزقلندرر اكر
سكوت ویا جوابده الزام خوفیله تلعثم ایدرلرسه انلر قابلریله اكا مقرلردر سن دیكل كه الله
تعالی رزقلندرر بلكه الله تعالی بی رزق وقدرتله توحید ایده‌رز وسزكه شول ادنای مراتبه
نازل جمادی اكا اشراك ایدرسز بزمی یوخسه سزمی هدی اوزره‌در یوخسه ضلال مبینده‌در
ایمدی بیلك كه بز یقینا هدایت اوزره‌وز زیرا كه رازقمزك وحدانیتن بیلورز وسز ایسه یقینا
ضلاله منغمسلرسز زیرا كه سز غیری اكا اشرك ایدوب انك وحدانیتن بیلمزسز (قل لا تسئلون
عما اجرمنا ولا نسأل عما تعملون) دیكل كه بزم اكتساب ایتدیكمز صغائر وزلاتدنكه مؤمن
اندن خالی اولمزسزاندن سؤال اولنمزسز وسزك ایشلدیككز كفر وكبائردن بز سؤال اولنمزز
بلكه هر كیمسه خیر وشردن عملیله جزا النور * دینلدیكه اشبو آیت سیف آیتیله منسوخدر

اقربالری وراثتده قرآنده
اولدیغی اوزره بعضلری
بعضلرندن اولی واقربدر
مكركه مؤمنلر ومهاجرلر
حیاتنده دوستلرینه وصیت
معروفه ایتمش اوله اشبو
مذكورلر قرآنده یا لوح
محفوظده مسطور ومثبتدر *
مرویدركه پیغمبریمز علیه
السلام تبوك غزاسنه
عزیمتلرنده مسلمانلره
خروج امر ایتدكده
بعضلری بابامزدن انامزدن
اذن آله‌لم دیملریله « النبی
اولی بالمؤمنین » كلام شریفی
نازل اولدی (واذ اخذنا
من النبیین میثاقهم ومنك
ومن نوح وابراهیم وموسی
وعیسی ابن مریم واخذنا
منهم میثاقا غلیظا) یاد ایله
شونیكه بز نبیلردن عهد
الدق « كه امتلرینه رسالتی
تبلیغ وآنلری دینه دعوت
ایده‌لر » وعلی الخصوص
مشهور واولوا العزملری
اولانسندن ونوح وابراهیم
وموسی وعیسی ابن مریمدن
اول عهدی آلدق وآنلردن
محكم ویمین ایله مؤكد
عهد وپیمان اخذ ایتدك

(لیسئل الصادقین عن صدقهم واعد للكافرین عذابا الیما) تا كه اول صادق پیغمبرلره رسالتی تبلیغ (قل یجمع)
ایتدكلرنی وآنلری تصدیق ایدنلری سؤال ایده وتكذیب ایدن كافرلر ایچون عذاب الیمی آماده ایده (یا ایها الذین آمنوا
اذكروا نعمة الله علیكم اذ جاءتكم جنود فارسلنا علیهم ریحا وجنودا لم تروها وكان الله بما تعملون بصیرا) ای مؤمنلر یوم

احزابده دشمنكزك كلی عسكری كلدكده الله تعالی آنلری اوزریكزدن دفع ایلدكی نعمتی ذكر ایدك بز اول كافرلر اوزره
شدید روزكار وملائكه عسكری كوندردككه آنلر یاسز اول ملائكه‌یی كورمز ایدی الله تعالی سزك خندق قازمه‌كزی
ومشركلرك هجوم ومحاربه‌سنی ۲۷۹ كوریجیدر * مرویدركه وقتا قریش وغطفان ویهود قریظه ونضیردن

اون بیك قدر كافر قتال
ایچون مدینه‌یه كلوب غلبه
نام محله قوندیلر پیغمبر
علیه السلامله مسلمون اوچ
بیك مقداری ایدیلر پیغمبر
علیه السلام مدینه‌نك
اطرافنه خندق قازدیروب
ایچ یریوزنده قرار ایلدی
بر ماهه قریب ایكی فرقه
اوق وطاشله بربریله جنك
ایتدیكه حق تعالی مؤمنلر
طرفنه بیك ملك كوندروب
عسكرك اطرافنده تكبیر
ایدرلردی كفار آنلری
كورمیوب صدالرینی
ایشیدرلردی اول اثناده
بر روزكار خلق اولنوب
یوزلرینه طپراق صاوروب
آتشلرینی سویندردی
وخیمه‌لرینی ییقوب
دابه‌لرینی بربرینه قاتدی
او حالده طلیحة بن خویلد
الاسدی نام كافر ندا
ایدوب دیدیكه آگاه
اولك كه محمد سزه سحره
باشلدی شمدن صكره
جانكزی استرسكز
سلامت طرفنه سعی ایدك
دیمكله این المفر كیرولرینه
دوندیلر (اذ جاؤكم من

قل یجمع بیننا ربنا ثم یفتح بیننا بالحق) دیكل كه ربمز جل شانه یوم قیامتده بزی وسزی جمع ایدر
بعده بزمله سزك بیننی عدله فصل ایدر محقینی جنته ومبطلینی ناره ادخال ایله (وهو الفتاح العلیم)
اول الله تعالی حاكم عادلدر خلق بیننده قضاسنك حكمتن بیلور (قل ارونی الذین الحقتم به شركاء)
دیكل كه بكا كوسترك كیم آلهه كزی نه صفتله الله تعالی‌یه عبادته استحقاقده اشراك ایدرسز
(كلا بل هو الله العزیز الحكیم) حاشا كه آلهه كز اكا شركاء اوله بلكه عبادته مستحق اول
الله تعالیدركه غلبه وكمال قدرت وحكمتله موصوفدر (وما ارسلناك الا كافة للناس) یا محمد بز سنی
عامه ناسه ارسال ایتدك (بشیرا ونذیرا) طاعت اهلنه بشیر ومخالفت اهلنه نذیر اولدیغك حالده
(ولكن اكثر الناس لا یعلمون) لكن ناسك اكثری رسالتكی تصدیق ایتمزلر وجنت ونارك
حقیقتن بیلمزلر (ویقولون متی هذا الوعد ان كنتم صادقین) مشركلرینه جهالتلرندن تبشیر
واندار ایتدیككز قیامت نوقتن اولور اكر قولكزده صادقلردن ایسه كز بزه خبر ویرك
(قل لكم میعاد یوم لا تستأخرون عنه ساعة ولا تستقدمون) دیكل كه الله تعالی عذابكزی
ایركورمك دیلسه ایركورر انكچون لوح محفوظده مكتوب یوم موعود واردركه اول یوم
موت ویا یوم بعثدر اندن نه برساعت تأخیر ونه تقدیم اولنورسز (وقال الذین كفروا لن نؤمن
بهذا القرآن ولا بالذی بین یدیه) كفار مكه دیدیلركه بز نه قرآنه ونه اندن اول ایتن توراته
وانجیله تصدیق ایدرز * روایت اولندیكه كفار مكه اهل كتابه پیغمبریمز علیه السلامدن سؤال
ایدوب اهل كتاب انلره بز انك صفتن كتابلریمزده بولمنز دیو خبر ویردكلرنده یاوزلنوب
كتابلرك جمیعنه كافر اولدیلر (ولو تری اذ الظالمون موقوفون عند ربهم یرجع بعضهم الی
بعض القول) اكر كورسیدك شول وقتیكه ظالملر رب تعالی عندنده موضع محاسبده محبوس
اولوب متجاوزین اولدقلری حالده بری برلرینه قولله مراجعت ایده‌لر (یقول الذین استضعفوا
للذین استكبروا لولا انتم لكنا مؤمنین) اتباع رؤسالرینه دیه‌لركه اكر سزك اضلالكز وایماندن بزی
صدكز اولمسیدی رسول الله علیه السلامه اتباعله بزدخی مؤمنلر اولوردق (قال الذین استكبروا
للذین استضعفوا أنحن صددناكم عن الهدی بعد اذ جاءكم بل كنتم مجرمین) رؤسا اتباعلرینه دیه‌لركه بز
سزی ایماندن صد ایتدكمی سزه هدی كلدیكندن صكره بلكه سز كندیكز مجرمین اولدیغكز شول
حیثیتدنكه هدادن اعراض ایدوب انك اوزره تقلیدی ایثار ایتدیكز (وقال الذین استضعفوا
للذین استكبروا بل مكر اللیل والنهار اذ تأمروننا ان نكفر بالله ونجعل له اندادا) اتباع رؤسایه دیه‌لركه
بزم ایماندن صدمزه لیل ونهارده بزی شركه دعوتكز احتیالی اولدیكه سز بزه امر ایدر دیكز كه
الله تعالی‌یه كافر اوله‌وز آلهه‌مزی اكا شركاء قیله‌وز (واسروا الندامة لما رأوا العذاب) ایكی
فریقدن هر بری صاحبندن تعییر خوفیله ضلال واضلال اوزره ندامتی اسرار ایده شول وقتكه
عذابی كوره‌لر (وجعلنا الاغلال فی اعناق الذین كفروا) كفارك رؤساء واتباعی بوینلرینه یوم

فوقكم ومن اسفل منكم واذ زاغت الابصار وبلغت القلوب الحناجر وتظنون بالله الظنونا هنالك ابتلی المؤمنون وزلزلوا
زلزالا شدیدا) وذكر ایله شونیكه « بنو غطفان » وادینك فوق اولان شرق طرفندن و « قریش » اسفلی اولان غرب
طرفندن كلدیلر « بریره جمع اولوب محمدی آرادن قالدیره‌لم دیدیلر » مسلمانلرك كثرت اعدادن كوزلری خیره‌لنوب

قلبلری حلقومه بالغ اولدی و الله تعالی‌یه انواع ظنلر ایتدیکز » مخلصلر حق تعالی مؤمنلره نصرت ویرر دیدیلر منافقلر
لشکر اسلام طاقت کتوره‌میوب منهزم اولور دیدیلر » بو محلده تجربه ایله مؤمن وثابت قدملر اهل تزلزلدن تمیز اولنوب
بی‌ثباتلر شدت حرکتله یرلرندن قوپارلدیلر (واذ یقول المنافقون ❦ ٢٨٠ ❦ والذین فی قلوبهم مرض ما وعدنا
الله و رسوله الا غرورا) منافقلردن « ابن قشیر وسائر کبی » وقلبلرنده ضعف اعتقاد مرضی اولانلر دیدیلرکه الله تعالی ورسولنك بزه « فتح شام ویمن وسائر » وعدی انجق وعد باطل وغروردر (و اذ قالت طائفة منهم یا اهل یثرب لا مقام لکم فارجعوا ویستأذن فریق منهم النبی یقولون ان بیوتنا عورة وماهی بعورة ان یریدون الا فرارا) و انی دخی یاد ایله‌که منافقلردن « اوس بن قبطی و ابو غرابه و ابن ابی کبی » بر طائفه دیدیلرکه ای اهل یثرب واهل مدینه سزکچون بو اقامت محلی دکلدر همان یرلرکزه فرار و رجوع ایدك وانلردن بر فرقه‌سی دخی « انلر بنو حارثه و بنو سلمه‌در » پیغمبر علیه السلامدن اذن استدیلرکه بزم خانه‌لرمز خالی و استحکامسز اولمغله دشمن وسارقدن قورقیلور دیدیلر حالبوکه انلرك خانه‌لری
تمام مستحکم اولوب مرادلری انجق جنکدن فرار ایدی (ولو دخلت علیهم من اقطارها ثم سئلوا الفتنة (تلف)
لآتوها وماتلبثوا بها الا یسیرا) اکر اول کفار مدینه‌نك اطرافنده منافقلرك اوزرلرینه داخل اولنسه‌لر صکره اول منافقلر
شرکه و مسلمانلرله مقاتله‌یه دعوت اولنسه‌لر البته اجابت ایدوب مشرك اولوردی واکلنمیوب آز وقتده اجابت ایدرلردی

قیامتده آتشدن اغلال قیلورز (هل یجزون الا ما کانوا یعملون) انلر جزا اولنمزلر الا آنك اوزره‌که کفر ومعاصیدن انی دنیاده ایشلدیلر دی (وما ارسلنا فی قریة من نذیر الا قال مترفوها انا بما ارسلتم به کافرون) بز هیچ بر قریه اهلنه انذار ایچون بر رسول کوندرمدك الا انلرك رؤساء متنعمینی اول رسوللرینه دیدیلرکه بز سزك ارسال اولندیغکز شیئه کافرلرز (وقالوا نحن اکثر اموالا واولادا ومانحن بمعذبین) زخارف دنیا ایله افتخار ایدن کافرلر مؤمنلرك فقراسنه دیدیلرکه اموال واولادده بز اکثرز یوم قیامتده بز عذاب اولنمزز زیراکه بز الله تعالی عندنده دنیاده‌کی احوالمزه قیاسله آخرتده دخی مکرم اولورز اویله اولسه عذابله اهانت اولنمزز (قل ان ربی یبسط الرزق لمن یشاء ویقدر) دیکل‌که ربم جل شانه رزقی نیجه دیلرسه قسمت ایدر کاهی عاصی‌یه توسیع ومطیعه تضییق ایدر وکاهی عکس اوزره ایدر آخرت ثوابی اکا قیاس اولنمزنه رزقك بسطی کرامته ونه تضییقی اهانته دلالت ایدر (ولکن اکثر الناس لایعلمون) لکن ناسك اکثری حال اول منوال اوزره ایدوکن بیلمزلر بلکه اموال واولادك کثرتن شرف وکرامت ظن ایدرلر حالبوکه اول اکثریا استدراج ایچون اولور (وما اموالکم ولا اولادکم بالتی تقربکم عندنا زلفی) سزی نه اموالکز ونه اولادیکز بزه تقریب ایدر دکلدر (الا من آمن وعمل صالحا) مکر اول کمسه‌نك‌که مؤمن اولوب عمل صالح ایشلیه انك اموال و اولادی انی بزه تقریب ایدر شول حیثیتله‌که مالنی سبیل خیراته انفاق ایدر و اولادینه خیر تعلیم ایدوب صلاح اوزره تربیه ایدر (فأولئك لهم جزاء الضعف بما عملوا) ایمدی انلر ایچون حسناتلری مضاعف قیلنور بر حسنه اونه ویدی‌یوزه مالا یحصایه دکین تضعیف اولنور (وهم فی الغرفات آمنون) وانلر جنت غرفه‌لرنده مکارهدن امینلردر (والذین یسعون فی آیاتنا معاجزین اولئك فی العذاب محضرون) وشونلرکه بزم آیتلریمزه ابطال نامی منعه سعی ایدرلر انده برآرایه جمع اولوب اندن منفك اولمز (قل ان ربی یبسط الرزق لمن یشاء من عباده ویقدر له) دیکل‌که ربم جل شانه عبادندن دیلادیکن ابتلا ایچون رزقنی کاهی توسیع وکاهی تضییق ایدر (وما انفقتم من شیء فهو یخلفه) اول شیئکه انی سبیل طاعته انفاق ایدرسز الله تعالی انك عوضن یا دنیاده ویرر و یا آخرتده ایرکورر (وهو خیر الرازقین) اول رازقلرك خیرلوسیدر زیراکه غیر رزق ایصالنده واسطه‌در یوخسه حقیقتده رازق الله تعالینك غیری دکلدر * قال النبی صلی الله علیه وسلم ان الله تعالی قال أنفق انفق علیك) پیغمبر عز علیه السلام ایدر الله تعالی دیرکه بنم رضام یولنه انفاق ایت‌که سکا انك اضعافنی انفاق ایدم دنیاده وآخرتده * قال النبی علیه السلام مامن یوم یصبح العباد فیه الا وملکان ینزلان فیقول احدهما اللهم اعط منفقا خلفا ویقول الآخر اللهم اعط ممسکا تلفا * پیغمبر عز علیه السلام ایدر هیچ بر کون یوقدرکه عباد آنك صباحنه ایرر الا ایکی ملك نزول ایدوب بری دیرکه الهی طاعتك یولنه انفاق ایدنه خلف ویر وآخری امساك ایدنه

(ولقد کانوا عاهدوا الله من قبل لایولون الادبار وکان عهد الله مسئولا) بنو حارثه وبنو سلمه بوندن مقدم احد غزاسنده
جنکدن یوز چویرمك اوزره الله تعالی‌یه عهد ایتمشلر ایدی قیامتده اول عهد الله انلردن سؤال اولنوب مجازات اولنورلر
(قل لن ینفعکم الفرار ان فررتم ❦ ٢٨١ ❦ من الموت اوالقتل واذا لاتمتعون الا قلیلا) یا محمد انلره دیکه اکر
سز موت یاقتلدن فرار ایدرسکز اول فرار سزه نفع ایتمز « لابد هر شخصه حکم قضا موجبنجه وقت معیننده موت کلور » اکر زعمکز اوزره سزه فرار نفع ایدرسه دخی ینه کچنمکز آز زمان اولوب موت کلور (قل من ذا الذی یعصمکم من الله ان اراد بکم سوءا او اراد بکم رحمة ولا یجدون لهم من دون الله ولیا ولا نصیرا) دیکه الله تعالی‌نك قضاسندن سزی کیم حفظ ایدر اکر اول شر وهزیمت مراد ایدرسه یاخود خیر ونصرت مراد ایدرسه کیمدرکه انی منع ایده وانلر کندیلریچون الله تعالیدن غیری نافع دوست وضرری دافع ناصر بولمزلر (قد یعلم الله المعوقین منکم والقائلین لاخوانهم هلم الینا ولا یأتون البأس الا قلیلا) سزدن خلق نصرت پیغمبردن تعویق ایدنلری وقرنداشلرینه بزم یانمزه کلك محمدی ترك ایدك بیهوده کندوکزی هلاك
ایتمك دینلری الله تعالی بیلور بواجلدن (ثالث) (١٩) جنکه منافقلردن ریا ایله آز کمسنه کلوردی (اشحة علیکم فاذا جاء
الخوف رأیتهم ینظرون الیك تدور اعینهم کالذی یغشی علیه من الموت فاذا ذهب الخوف سلقوکم بالسنة حداد اشحة علی الخیر اولئك لم
یؤمنوا فاحبط الله اعمالهم و کان ذلك علی الله یسیرا) انلر سزك ظفر وغنیمتکزده بخللك ایدرلر قچان دشمندن خوف

تلف ویر دیو دعا ایدر * قال النبی علیه السلام کل معروف صدقة و کل ما انفق الرجل علی نفسه واهله کتب له صدقة وماوقی به الرجل عرضه کتب له بها صدقة وما انفق المؤمن نفقة فعلی الله خلفها الا ما کان من نفقة فی بنیان او فی معصیة الله * پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایدر هر معروف صدقه‌در و هر شیئکه رجل مؤمن انی نفسنه و اهلنه انفاق ایدر اول انکیچون صدقه یازیلور و اول شیئکه مؤمن انی انفاق ایله عرضنی حمایت ایدر شاعره وایکی دلیلره ویریلان کبی اول دخی انکیچون صدقه یازیلور و هر نفقه‌که مؤمن انی سبیل مباحه انفاق ایدر انك خلفی الله تعالینك عهدسنه‌درمکر اولکه قدر کفایه‌دن زیاده بنیانه ویاخود معصیته انفاق اولنه اکا خلف اولمز * دینلدیکه قچان بریکز یدنده رزقدن برشیء اوله انی انفاقده اعتدال ایتسون یوخسه * وما انفقتم من شیء فهو یخلفه * آیتن تأول ایله اسراف ایتمسون زیراکه رزق ازلده مقسومدر احتمالدرکه رزق قلیل اوله انفاقده توسع ایدرسه اکا ضیق واقع اولور اویله اولسه آیتك معناسی اول شیئکه انفاق ایدرسز رزق مقسومکزدن اکا خلف اولور (ویوم یحشرهم جمیعا ثم یقول للملائکة أهؤلاء ایاکم کانوا یعبدون) کفارك رؤساء واتباعلرین یوم قیامتده جمیعا حشر ایدوب ملائکه‌یه دیرزکه اشبونلر دنیاده سزه‌می عبادت ایدرلردی ملائکه‌یه اشبو خطابله مراد مشرکینی تقریع وتبکیت وکندیلر ایچون انلردن توقع ایتدکلری شفاعتدن اقناط اولور وشرکادن ملائکه‌یی تخصیصه سبب زیراکه خطابه صالح شرکالرك اشرافیدر (قالوا سبحانك انت ولینا من دونهم بل کانوا یعبدون الجن اکثرهم بهم مؤمنون) ملائکه دیه‌لرکه یاربنا بز سنی شرکدن تنزیه ایدرز موالات ایتدیکمز سنسن یوخسه مشرکینله بزم موالاتمز یوقدر بز انلرك بزه عبادتنه راضی دکلز ایدك بلکه انلر سنك غیریه عبادتده شیاطینه اطاعتلریله کأنه انلره عبادت ایدرلردی (فالیوم لایملك بعضکم لبعض نفعا ولا ضرا) الله تعالی انلره دیه‌که اشبو کونده بری بریکز ایچون شفاعتله نفعه ویا عذابله ضرره مالك اولمزسز بلکه امرك کلیسی الله تعالی‌یه مختصدر واول دار ایسه دار جزادر ومجازی یالکز اولدر (ونقول للذین ظلموا ذوقوا عذاب النار التی کنتم بها تکذبون) ودنیاده شرك وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدنلره دیرزکه نار عذابنی ذوق ایدك‌که سز انك حقیقتن تکذیب ایدر دیکز بعده انلرك سوء فعاللری بیان بیورلدیکه (واذا تتلی علیهم آیاتنا بینات قالوا ما هذا الا رجل یرید ان یصدکم عما کان یعبد آباؤکم) قچان انلره بزم آیات واضحه‌مز تلاوت اولنسه محمد علیه السلامه اشارت ایدوب دیرلرکه بو دکل الا بر رجلدرکه آبائکز عبادت ایده کلدیکی اصنام عبادتندن سزی صد ایتمك دیلر تاکه انك ابداع ایتدیکی دینه اتباع ایده‌سز (وقالوا ما هذا الا افك مفتری) ودخی دیرلرکه اول قرآن دیدیکی کلام دکل الا کذب مختلقدر یعنی زعملرینه مطابق اولمدیغیچون کذبدر والله تعالی‌یه اضافتله افترادر (وقال الذین کفروا للحق لما جاءهم ان هذا الا سحر مبین) امر نبوته ویا اسلامه ویا قرآنه کافر اولنلر اول انلره کلدیکنده

کلدکده انلری کوررسنکه سکا نظر ایدرلر شویله که سکرات موتدن کوزلری مغشوش اولمش کیمسه کبی کوزلری دونه‌یور چقان اول خوف کیتسه کسکین لسانلرله سزی رنجیده ایدرلر قسمت غنائم خصوصنده بخل و مناقشه ایدرلر انلر خلوصله ایمانه کلمامشلردر الله تعالی انلرک ریا و غرضله ایتدکلری جهاد عملرینی ❧ ٢٨٢ ❧ باطل ایلدی بو ابطال عمل الله تعالی به

آسان اولدی (یحسبون الاحزاب لم یذهبوا وان یأت الاحزاب یودوا لو انهم بادون فی الاعراب یسئلون عن انبائکم ولو کانوا فیکم ماقاتلوا الاقلیلا) منافقلر خوفلرندن دشمن عسکری هنوز کتمیوب مدینه اطرافنده‌در ظن ایدرلر اکر اول عسکر تکرار کلیدی منافقلر قورقولرندن ایسترلر دیکه مدینه‌یی ترکله صحرا نشین عربلرله بادیه‌ده اوله‌لردی کلان کیدندن سؤال ایدرلردیکه سزک دشمنله حالکز نیجه اولدیغی خبرینی بیله‌لردی اکر آنلر مدینه‌ده مقاتله‌ء اعداده سزکله اولسه‌لر جنك ایتمزلر مکر تعییبدن خوف و ریا ایله آز ایده‌لر (لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة لمن کان یرجوا الله والیوم الآخر وذکر الله کثیراً) سزکچون رسول الله علیه السلامك نفسنده کوزل یار و غم کسارلق واردر کرکدرکه جنکده ثباتنده و محنتده صبرده آکا اقتدا ایده‌سز بو خصلت الله تعالی‌نك ثواب و لقاسنی و آخرتك نعیمی امید ایدن و الله تعالی‌یی چوق ذکر ایدن کسنه ایچوندر (ولما رأی المؤمنون الاحزاب قالوا هذا ماوعدنا الله ورسوله وصدق الله ورسوله وما زادهم الا ایماناً وتسلیماً) وقتاکه مؤمنلر خندق غزاسنده احزابی کوردیلر دیدیلرکه الله تعالی و رسولنك بزه نصرتله وعد ایتدیکی بودر الله تعالی

دیدیلرکه بودکل الاسحر ظاهردر (وما آتیناهم من کتب یدرسونها) والحال بز انلره کتبدن برشیء ویرمشدککه انی قراءتله شرکك بطلانن بیله‌لردی (وما ارسلنا الیهم من قبلك من نذیر) و سندن اول بز انلره پیغمبر کوندرمدککه شرکدن انلری عذابله انذار ایدیدی اویله اولسه انلره شبهه توجهدن عارض اولدی زیراکه مخاطب عرب مشرکلریدر حالبوکه انلره محمد علیه السلامدن غیر پیغمبر بعث اولنمیوبدر (وکذلك من قبلهم) والحال انلردن اول کچن امم و قرون پیغمبرلرینی انلرك کبی تکذیب ایتدیلردی (ومابلغوا معشار ما آتیناهم) ومع ذلك اهل مکه بزم اول امم و قرونه ویردیکمز قوت وطول عمر وکثرت مالك عشرینه ایرمدیلر ویااول امم شول اهل مکه‌یه ویردیکمز بینات وهدانك عشرینه ایرمدیلر (فکذبوا رسلی فکیف کان نکیر) بنم رسوللریمی تکذیب ایتدیلر واول حینده انلره انکارم ایروب هلاك اولدیلر ایمدی اهل مکه دخی انلره ایریشن مصیبت مثلی ایرشمسندن حذر ایتسونلر (قل انما اعظکم بواحدة ان تقوموا لله مثنی و فرادی) مکه کافرلرینه دیکلکه سزی برخصلت واحده‌یه ارشاد ایدرینکه اول ایکیشر و بربر خالصا لوجه الله مراء وتقلیددن اعراض ایدر اولدیغکز حالده امره انتصاب ایده‌سز زیراکه ازدحام خاطره تشویش ویرر (ثم تتفکروا مابصاحبکم من جنة) بعده محمد علیه السلامك وکتوردیکی قرآنك شاننده تفکر ایده‌سزکه انك حقیقتن بیله‌سزکه صاحبکز محمدده جنوندن اثر یوقدر بلکه اول عقلده ناسك اکملیدر و قول و فعلده ناسك اصدقیدر (ان هو الا نذیر لکم بین یدی عذاب شدید) اول دکل الا عذاب شدید اوکندن کلمش سزی اندن انذار ایدیجیدرکه اول عذاب ناردر (قل ما سألتکم من اجر فهو لکم) دیکلکه تبلیغ رسالت اوزره سزدن اجر سؤال ایتمامشن اجرکز سزك اولسون بکا اول مقابله‌ده هیچ برشیئکز کرکمز (ان اجری الا علی الله) بلکه بنم اجرم الله تعالینك وعد کریمنه متعلقدر (وهو علی کل شیء شهید) اول هرشیئه مطلعدر بنم صدقمی و خلوص نیتمی بیلور (قل ان ربی یقذف بالحق) دیکلکه ربم جل شانه عبادندن دیلدیکی کمسه‌یه حقی القا ایدر ویا حقی اظهار و اقطار آفاقه رمی ایدوب اول اندن اسلامی اظهار و افشایه وعد اولور (علام الغیوب) که اول سماده وارضده قول وفعلدن هرخفی‌یی بیلور (قل جاء الحق) دیکلکه اسلام کلدی (ومایبدیء الباطل ومایعید) باطل کیدوب زاهق اولدیکه اول شرکدر اندن شیء قالمدیکه ظاهر اوله ویا عودت ایده * دینلدیکه باطلدن مراد ابلیس ویا صنمدر یعنی اول نه برشیء انشا ونه برشیئك فناسندن صکره اعاده‌یه قادر اولور (قل ان ضللت فانما اضل علی نفسی) اکر بن حقدن ضال اولورسم ضلالك وبالی نفسمه اولور سزه دکل (وان اهتدیت فبما یوحی الی ربی) واکر حقه اهتدا ایدرسم اول ربم جل شانه‌نك فضل و وحییله اهتدا ایده‌رین (انه سمیع قریب) اول هرضال و مهتدینك قول و فعللرین ادراك ایدر ندکلو خفی ایسه‌ده (ولو تری اذ فزعوا

ورسولی خبرینك صدقی ظاهر اولدی مؤمنلرك اول عسکری کورملری آنجق مواعید الهی‌یه ایمانلرینی و رسولنك امرینه اطاعتلرینی آرتروب سعادت دارینه نائل اولدیلر (من المؤمنین رجال صدقوا ماعاهدوا الله علیه فمنهم من قضی نحبه ومنهم من ینتظر وما بدلوا تبدیلاً) مؤمنلردن ❧ ٢٨٣ ❧ رجال واردرکه الله تعالی‌یه ایتدکلری عهده وفا ایله قتالده ثبات

ایتدیلر انلردن بعضیسی نذرینه وفا ایله قتال ایدوب « حمزه و مصعب وانس بن النضر رضی الله عنهم کبی » شهید اولدیلر و بعضیسی شهادته منتظر اولوب « عثمان و طلحه رضی الله عنهما کبی » عهدلرینی برشیئله تبدیل ایتمدیلر * مرویدرکه اصحابدن حمزه و مصعب و انس و عثمان و طلحه وامثالی نذر ایلدیلرکه جنك وقتنده حضرت پیغمبر علیه السلامه ملازم اولوب تا شربت شهادتی نوش ایدنجیه‌دك مقاتله‌ده ثبات وسعی ایده‌لر و آیت کریمه آنلرك حاللرینی بیاندر (لیجزی الله الصادقین بصدقهم ویعذب المنافقین ان شاء او یتوب علیهم ان الله کان غفوراً رحیماً) الله تعالی صادقلره صدقیله یعنی عهده و فالریله جزا ایدر و منافقلره دیلرسه عذاب ایدر « اکر توبه ایتمزلرسه » یاخود آنلره توبه‌یی توفیق ایدر کفر و نفاقدن توبه ایده‌نه الله تعالی مغفرت و رحمت ایدر اولدی (ورد الله الذین کفروا بغیظکم لم ینالوا خیراً وکفی الله المؤمنین القتال وکان الله قویاً عزیزاً) اول احزاب کفارینی برخیر ونصرته نائل اولمقسزین غضبلریله الله تعالی کیرولرینه رد ایلدی الله تعالی مؤمنلره روزکار وملائکه ایله قتاله کفایت ایلدی الله تعالی دیلدیکی شیئی احداثه قادر وجمله اشیا اوزره غالب اولدی (وانزل الذین ظاهروهم من اهل

فلافوت) اکرسن کورسك بعث ویاقیام ساعت ویاموت ویانار عندنده که انلر فزع ایده‌لر امر فظیع کورردك انلر الله تعالینك عذابندن هرب ویاتحصنله فوت اولمزلر (واخذوا من مکان قریب) و انلر مکان قریبدن ظهر ارضدن بطننه ویاموقفدن ناره اخذاولنورلر وبالجمله انلر هرقنده اولسه‌لر الله تعالینك امر وارادتی انلره قریبدر اندن فوت اولمزلر (وقالوا آمنا به وانی لهم التناوش من مکان بعید) وانلره عذاب حلولی عندنده دیه‌لرکه بعثه ویا محمده ایمان کتوردك والحال انلره قنده اولورکه مکان بعیددن سهولتله ایمانی تناول ایده‌لر زیرا اول حین تکلیفده ایکن ممکن ایدی والحال اول انلردن بعید اولدی اشبو انلرك ایمانله استخلاصده حاللرینی تمثیلدر والحال اول انلردن فوت و بعید اولدی استحاله‌ده شول کیمسه‌نك حالنه بکزرکه برشیء تناول ایچون برغلوه مسافه‌یه یدینی مدله اخذنی قصد ایده اول ایسه محالدر اکر دنیاده ایمان انلره قریب ایکن انی قصد ایتمه‌لر ممکن ایدی آخرتده ایسه اول حد امکاندن متجاوز اولوبدر (وقد کفروا به من قبل) حالبوکه اندن اوکدین آوان تکلیفده محمده ویا عذابه کافر ایدیلر (ویقذفون بالغیب من مکان بعید) ودنیاده مقاله‌لرینك صدق و حقیقتن بیلمکسزین مجرد ظنله محمد شاعر ساحر کاهندر دیو سویلرلردی و یاخود بعث وجنت و نار یوقدر دیو خبر ویررلردی (وحیل بینهم و بین مایشتهون) انلرکه اشتها ایتدکلری توبه وایمان ودنیایه رجوع بیننده حائل قیلنه (کما فعل باشیاعهم من قبل) نتکیم انلردن اوکدین امم ماضیه‌ده انلرك نظراسی کفره‌یه ایلدی (انهم کانوا فی شك مریب) زیراکه انلر دنیاده بعثدن و انلره نزول عذابدن ریبه ایقاع ایدر شکده ایدیلر

❧ سورة الملائکة وهی خمس و اربعون آیة مکیة ❧

بسم الله الرحمن الرحیم

(الحمد لله فاطر السموات والارض) حمد اول الله تعالی‌یه مخصدرکه سموات و ارضی مثال سابقنسز خلق وابداع ایتدی (جاعل الملائکة رسلا) که اول ملائکه‌یی کندیله عبادندن انبیاء و صالحین بیننده وسائط قیلورکه انك رسالاتنی دخی الهام و رؤیای صادقه ایله انلره تبلیغ ایده‌لر ویاخود انکله خلق بیننده وسائطدرکه انك آثار صنعنی انلره ایصال ایده‌لر (اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع) که انلر ایکیشر واوچر ودردر قناد صاحبلریدر یعنی انلرك قنادلری مراتبده تفاوتلری حسبنجه متعدده و متفاوته‌در انکله نزول و عروج ایدرلر توکیل اولندقلری شیء جانبنه سرعتله کیدرلر امر اولندقلری منوال اوزره انده تصرف ایدرلر و اشبو اعدادله مراد انك اوزره حصر دکلدرکه زیاده‌یی منافی اوله زیرا

الكتاب من صياصيهم وقذف فى قلوبهم الرعب فريقاً تقتلون و تأسرون فريقاً واورثكم ارضهم وديارهم واموالهم وارضاً لم تطؤها وكان الله على كل شئ قديراً ﴾ اهل كتابدن يعنى يهوددن بنى قريظه‌يى احزابه اعانت ايتدكلريچون الله تعالى قلعه‌لرندن انزال واخراج ايتدى وانلرك قلوبنه مسلمانلردن خوف القا ايتدى آنلردن بر فرقه‌سنى « اركلكلريدر » قتل ايدرسكز و بر فرقه‌سنى « كه نسا وصبيانلريدر » اسير ايدرسكز و آنلرك يرلرينى يعنى ترلاو باغچه‌لرينى و خانه و قلعه‌لرينى ونقود وامتعه و حيوانلرينى سزه ميراث ويردك وسزك اياق بصمديغكز يرلرى دخى سزه ميراث ويردك « اول يا خيبر و ياخود فارس وروم اوله ياخود الى يوم القيام فتح اولنه‌جق يرلر اوله » الله تعالى هر شيئه قادر اولدى * دينلديكه احزابك فرارندن صكره عهدى قيروب احزابه معاونت ايدن بنو قريظه ايله محاربه‌يه امر بيورلديلر عسكر اسلام آنلرى اون بش كون محاصره ايدوب ناچار تسليمه مجبور اولدقلرنده پيغمبر عليه السلامك حكمنه راضى اولميوب سعد بن معاذك حكمنى ايستديلر سعد آنلرك اركلكلرينى قتل ونسوان و صبيانلرينى اسير وماللرينى مسلمانلره تقسيم ايتمكى حكم ايلدى افندمز بيورديلركه ياسعد الله تعالى‌نك حكميله حكم ايلدك ديو بو آيت كريمه‌يى بيان ايلدى * دينلديكه التى يديوز قدر رجاللرى قتل واولقدار نسا وصبيانى اسير ايتديلر ﴿ يا ايها النبى قل لازواجك ان كنتن تردن الحيوة الدنيا وزينتها فتعالين امتعكن و اسرحكن سراحاً جميلا ﴾ اى پيغمبر زوجه‌لريكه ديكه اكرسز دنيانك حيات ونعمتنى وثياب فاخره وپيرايه زينتنى استرسكز

پيغمبر يمز صلى الله عليه وسلمدن مرويدركه ليلهٔ معراجده بن جبريل عليه السلامى كوردمكه التيوز قنادى وارايدى ديدى ﴿ يزيد فى الخلق مايشاء ﴾ الله تعالى مقتضاى مشيتى و مؤداى حكمتى اوزره انلرك خلقنده زياده ايدر يوخسه ذاتلرى استدعا ايدرامى ايچون دكل اشبو آيت صورده وكرك معانيده اولور زياده‌يه متناوله‌در ملاحت وجه وحسن صورت وحصافت عقل وسماحت نفس كبى ﴿ ان الله على كل شئ قدير ﴾ الله تعالى هر شيئه قادردركه انى وصف احاطه ايتمز ﴿ ما يفتح الله للناس من رحمة فلا ممسك لها ﴾ الله تعالى رحمتندن بر شيئكه نعمت وامن وعلم ونبوت كبى انى ناسه فتح ايده انى امساك ايدر اولمز ﴿ وما يمسك فلا مرسل له من بعده ﴾ واول شيئكه الله تعالى انى امساك ايده انك امساكندنصكره انى ارسال ايدر اولمز اشبونده اشعار واردركه رحمتى غضبنه سبقت ايده ﴿ وهو العزيز الحكيم ﴾ الله تعالى هر شيئك اوزره غالبدر اكا هيچ احد منازع اولمز هر فعلى علم و اتقانله‌در وقناكه الله تعالى ملك وملكوتك موجدى اولوب اول ايكيسنده متصرف على الاطلاق كندى ايديكن تبيين ايتدى انعامنه شكرله ناسه امر ايدوب ديديكه ﴿ يا ايها الناس اذكروا نعمة الله عليكم ﴾ يا اهل مكه الله تعالينك سزه ويرديكى نعمتك حقنى بيلوب منعمنه اطاعتله اول نعمتى حفظ ايدككه اول سزى حرمنده اسكان ايدوب جميع عالمك عداوتندن سزى حمايت ايتدى بعده انده غيرك مدخلى اولوب مشاركتنه استحقاقن انكارله ديديكه ﴿ هل من خالق غير الله يرزقكم من السماء والارض لا اله الا هو فأنى تؤفكون ﴾ الله تعاليدن غيرى هيچ بر خالق وارميدركه سزى سمادن مطر ايله و ارضدن نباتله رزقلنديره * يعنى بيلدككه خلق ورزقده اندن غيرى الهكز بوقدر اويله اولسه توحيددن كفره نيجه منصرف اولورسز ﴿ وان يكذبوك فقد كذبت رسل من قبلك ﴾ اكر مشركلر سنى تكذيب ايدرلرسه سندن اوكدين چكن رسوللر دخى تكذيب اولنديلردى يعنى تكذيب اولنمغه صبرده انلرى اسوه ايدين ﴿ والى الله ترجع الامور ﴾ جميع امورك عواقبى الله تعاليه رجوع ايدر انلره تكذيبلرينك و سكا صبركك جزاسن ايدر ﴿ يا ايها الناس ان وعد الله حق ﴾ يا اهل مكه الله تعالينك حشر و جزائله وعدى حقدر انده خلف اولمز ﴿ فلا تغرنكم الحياة الدنيا ﴾ يعنى حياة دنيا ايله تمتعكز آخرت طلبندن سزى اذهال ايتمسون ﴿ ولا يغرنكم بالله الغرور ﴾ وسزى شيطان معصيته ميل و اصراركزله الله تعالينك مغفرتن تمنى ايدك ديو الداتمسون اول اكرچه ممكندر لكن اول توقعله ذنب ارتكابى سم تناولنه بكزركه طبيعتى انى دفع ايتمسى توقعيله‌در ﴿ ان الشيطان لكم عدو فاتخذوه عدوا ﴾ سزه شيطان عداوت عامهٔ قديمه ايله عدودر * يعنى عقائد وافعالكزده انى عدو اتخاذ ايدوب مجامع احوالكزده اندن حذر اوزره اولك ﴿ انما يدعو حزبه ليكونوا من اصحاب السعير ﴾ اول اتباعنى اتباع هوايه و دنيايه ركونه دعوت ايدركه اهل ناردن اوله‌لر ﴿ الذين كفروا لهم عذاب شديد ﴾ شونلركه كافر اولديلر انلر

كلك سزه طلاق متاعنى ويره‌يم وسزى رغبت واكرام خلاصيله تخليص ايده‌يم ﴿ وان كنتن تردن الله ورسوله والدار الآخره فان الله اعد للمحسنات منكن اجراً عظيماً ﴾ اكر سز الله تعالى‌نك ورسولنك رضاسنى ودار آخرتك نعمتلرينى طلب ايدرسكز سزلردن فعل حسن واطاعت ايدنلره الله تعالى جنتده اجر عظيم آماده ايلمشدر * منقولدركه پيغمبر عليه السلامدن زوجه‌لرى مقدورندن زياده بعض نفقه وكسوه مطالبه‌لرينه مبنى برماه انلرله مخالطه ايلمامك اوزره يمين ايدوب عزلت بيورمشلر ايدى يكرمى طقوز كوندن صكره جبريل عليه السلام تخيير ايله بو آيتلرى انزال ايلدى ازواج طاهراتدن ابتدا رضاء الله ورسولى اختيار ايدن عايشهٔ صديقه رضى الله عنها اولوب باقيلرى اكا تابع اولوب ﴿ يا نساء النبى من يأت منكن بفاحشة مبينة يضاعف لها العذاب ضعفين وكان ذلك على الله يسيراً ﴾ اى پيغمبر زوجه‌لرى سزدن كيمكه پيغمبر عليه السلامك اطاعتندن خارج بر عمل ايشلرسه آخرتده آنك عذابى زنان سائره‌نك عذابنك ايكى قاتى اولور بو تضعيف عذاب الله تعالى عندنده آسان اولدى ﴿ ومن يقنت منكن لله ورسوله وتعمل صالحاً نؤتها اجرها مرتين واعتدنا لها رزقاً كريماً ﴾ وسزدن كيمكه الله تعالى‌نك ورسولنك امرينه اطاعت واعمال صالحه‌يه مداومت ايده بز اكا غيريه ويرديكمز اجرك ايكى مثلنى ويررز برى طاعتيچون برى دخى قناعت وحسن معاشرتيله پيغمبر يمز عليه السلامك رضاسنى طلبيچون ويريلوب جنتده اول اجرندن زائد رزق كريم آماده ايدرز ﴿ يا نساء النبى لستن كاحد من النساء ان

ايچون عذاب شديد واردر ﴿ والذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة واجر كبير ﴾ وشونلركه مؤمن اولوب اعمال صالحه ايشلديلر انلره مغفرت واجر كبير واردر ﴿ أفمن زين له سوء عمله فرآه حسنا ﴾ شول كمسه‌كه اكا سوء عملى تزيين اولنه وهم وهواسى عقلنه غالب اولمغله حتى‌كه رأيى منعكس اولوب باطلى حق وقبيحى حسن كوره شول اكا سوء عملى تزيين اولنميان كبيميدركه اكا توفيق الهى ايريشوب حق بيله اعمالنك حسنن قبيحدن تميز ايده ﴿ فان الله يضل من يشاء ويهدى من يشاء ﴾ الله تعالى ديلديكن ضلالته آليقور وديلديكن هدايته ايركورر ﴿ فلا تذهب نفسك عليهم حسرات ﴾ يعنى انلرك يمينده وتكذيب اوزره اصرارينه اغتمام واعتداد ايتمكل ﴿ ان الله عليم بما يصنعون ﴾ الله تعالى انلرك سوء صنيعنه عليمدر يوم قيامتده جزالرين ايدر ﴿ والله الذى ارسل الرياح فتثير سحاباً فسقناه الى بلد ميت فاحيينا به الارض بعد موتها ﴾ الله تعاليدركه رياحى ارسال ايدوب مطر انزاليچون سحاب تهييج ايدر واول سحابى بر بلدميته سوق ايدرز واول سحابدن نازل اولان مطر ايله اول بلدك ارضنى يبسله موتندن صكره انده بشيل اوتلر بترمكله انى احيا ايدرز ﴿ كذلك النشور ﴾ يعنى شول سزك قبوردن خروجكز بزه عسرتسز اوتلرك يردن خروجى كبيدر * روايت اولنديكه يوم قيامتده الله تعالى عرشك التندن رجالك منيسى كبى برماء ارسال ايدوب انكله خلقك اجسانى يردن بتورر ﴿ من كان يريد العزة فلله العزة جميعاً ﴾ اول كمسه‌كه عزت كيمك ايديكن بيلمك مراد ايده بيلسونكه عزتك جميعى الله تعالينكدر ويا اولكه عزت مراد ايده الله تعاليه اطاعتله تعزز ايتسون عزتك جميعى انكدر اكا اطاعتله انى اندن استسون ﴿ اليه يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه ﴾ كلم طيب الله تعاليه صعود ايدر * دينلديكه اول كشينك « لا اله الا الله » ديمسيدر وياخود « سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر » ديمسيدر ابن مسعود ايدر بر عبدكه « سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر وتبارك الله » ديه بر ملك انى تحت جناحنه آلوب صعود ايدر ملائكه‌دن هر جماعته كه اوغرايه الا انلر انك قائلى ايچون استغفار ايدر حتى انى الله تعالى دركاهنه ايركورر دينلديكه كلم طيبله مراد مطلق ذكر اللهدر وعمل صالح اول كلم طيبى رفع ايدر * حسن وقتاده ايدركيم كلم طيب ذكر اللهدر وعمل صالح اداء فرائضدر اولكه ذكر الله ايدوب فرائضى ادا ايتميه انك كلامى عملنه رد اولنور ايمان نه تمنى ونه تحلى اويله‌در بلكه اول قلوبده توقير اولنور شيئدر انى اعمال وتصديق ايدر اولكه قول حسن سويليوب عمل ايتميه الله تعالى اكا اول قولنى رد ايدر اولكه قول حسن سويليوب عمل صالح ايشليه اول عمل انى رفع ايدر حديثده كلديكه * لا يقبل الله قولا الا بعمل ولا قولا ولا عملا الا بنية * الله تعالى عملسز قولى قبول ايتمز ونيتسز قول وعملى دخى قبول ايتمز ويا عمل صالحله مراد الله خالص اولان عملدر يعنى اقوال وافعالدن هر خيرك قبولنه سبب اخلاصدر شول دليله كيم

اتقيتن فلا تخضعن بالقول فيطمع الذى فى قلبه مرض وقلن قولا معروفاً) اى پيغمبرك زوجه‌لرى سزسائر نسواندن برى
كبى دكل‌سكز اكر الله تعالادن قورقارسكز « سزك سائر نسوان اوزره فضلكز چوقدر » امدى اركككارله يومشاق
وتواضعاته تكلم ايتمك‌كه قلبنده نفاق وفجور مرضى اولنلر طمع ايدرلر انلره خضوعسز دين

ايجاب ايدن قول معروف
سويليكز (وقرن فى بيوتكن
ولا تبرجن تبرج الجاهلية
الاولى واقمن الصلوة واتين
الزكاة واطعن الله ورسوله
انما يريدالله ليذهب عنكم
الرجس اهل البيت
ويطهركم تطهيراً) وخانه
لركزده قرار ايدك و
كندوكزى زينتلبوب
زوقاقده صالنمق جاهلية
اولانك ايتدكلرى كبى
« جاهلية اولى ابراهيم
عليه السلامك ولادتلرى
وقتى اولمغله اولزمان
نسوان لباسلرنى اينجو ايله
دوناتوب رجال بيننده
كزرلردى جاهلية اخرى
عيسى ومحمد عليهما السلام
بينلريدر » ونمازده قائم
اولك ومالكزك زكاتنى
ويرك والله تعالى و
رسولنك امر ونهيـنه
اطاعت ايدك اى اهل
بيت الله تعالى انجق سزدن
كناهى كيدروب كمال
اوزره سزى تطهير ايتمك
مراد ايدر * بومحلده نساء
نبى دخى اهل بيت اولمسى
فهم اولنور (واذكرن
ماتيلى فى بيوتكن من ايات الله والحكمة ان الله كان لطيفاً خبيراً) وخانه‌لركزده تلاوت اولنان الله تعالينك (بنى آدمه)
آيتلرنى و پيغمبر عليه السلامك محض حكمت اولان كلامنى ذكر ايدك الله تعالى لطيف وخبير اولدى بيلور وتدبير ايدر
(ان المسلمين والمسلمات والمؤمنين والمؤمنات والقانتين والقانتات والصادقين والصادقات والصابرين والصابرات

سورهٔ كهفك آخرنده * فليعمل عملا صالحا ولايشرك بعبادة ربه احدا * ديو شرك وريايى عمل
صالحه نقيض ايتدى (والذين يمكرون السيئات لهم عذاب شديد ومكر اولئك هو يبور) شونلركه
مكرات سيئاتى ايشلرلركه اول قريشك دارالندوه‌ده پيغمبرمز صلى الله عليه وسلمه مكر ايتدكلريدر
واوچ خصلتك برنده رأيلرينك تداولىدركه اول انى حبس وياقتل ويا اجلالريدر * ايمدى انلر
ايچون عذاب شديد واردر واول كافرلرك مكرى فاسد اولور نافذ اولمز زيراكه امور مقدره‌در
متغير اولمز (والله خلقكم من تراب ثم من نطفة ثم جعلكم ازواجا) الله تعالى اصلكز آدمى ترابدن
بعده ذريه‌سنى نطفه‌دن خلق ايتدى بعده سزى ذكران واناث ايتدى (وماتحمل من انثى ولاتضع
الابعلمه) وبر انثى بروالدى حامل اولمسى ووضع ايتمسى دكل الا انك علمى ملابستيله‌در (ومايعمر
من معمر ولاينقص من عمره الافى كتاب) هيچ برطويل العمرك عمرى طويل اولمز ومعمرك عمرندن
غيرى‌ايچون نقص اولنمز ويا عمر منقوصك عمرندن نقص اولنمز الا اول علم اللهده ويالوحده ثابتدر *
ديلديكه عمر واحدده اوچ اسباب مختلفه ايله زياده ونقصان اولمق لوح محفوظده ثابتدر مثلا
زيد حج ايدرسه عمرى التمش ييل اوله حج ايتمزسه قرق ييل اوله ديو يازلمش اوله وياخود نقصانله
مراد عمرندن مرور ايدن زمان اوله اوليه اولسه صحيفهٔ عمرينه هركون عمرندن اول مرور
ايدن زمان يازلمسى اوله * روايت اولنديكه عمر بن الخطاب رضى الله عنه محتضر اولديغنده
كعب الاحبار رضى الله عنه ديديكه والله اكر عمر رب تعالى‌يه اجلنى تأخير ايچون دعا ايتسه
تأخير ايدردى اكا ديلديكه اول نيچه ممكندر حالبوكه الله تعالى * فاذاجاء اجلهم لايستأخرون
ساعة ولايستقدمون * قچان انلرك اجلى كله نه تقدم ونه تأخر ايدر ديمشدر ديديكه اول حكم
اجل حاضر اولديغنده‌در اما كه اندن اول زياده ونقصان اولمسى جائز اولور ديوب اشبو
صددنده اولديغمز آيتله استدلال ايتدى (ان ذلك على الله يسير) اشبو اعمارى زياده وناقص
ايتمك الله تعالى‌يه آساندر (ومايستوى البحران هذا عذب فرات سائغ شرابه وهذا ملح
اجاج) بحر عذبله بحر مالح ايكيسى برابر اولمز انك برى عذب طيب اولوب حلقه‌سهولتله
كيدر واول برى ايسه مالح اولوب ملوحتندن حلقى احراق ايدر اشبو مؤمنله كافره مثلدر
(ومن كل تأكلون لحما طريا) اول ايكى بحرك هر برندن لحم طرى يرسزكه اول سمكدر
(وتستخرجون حلية تلبسونها) وبحرمالحدن حليه چيقاروب انى لبس ايدرسزكه اول لؤلؤ
ومرجاندر (وترى الفلك فيه مواخر) واول ايكى بحرك هر برنده سفاينك يوريمسيله مائك
شق وار كوررسن (لتبتغوا من فضله) تاكه الله تعالينك رزقندن طلب ايده‌سز (ولعلكم
تشكرون) وتاكه انك نعمتلرينه شكر ايده‌سز (يولج الليل فى النهار ويولج النهار فى الليل)
الله تعالى كيجه‌يى كوندوزه ادخال ايدوب كوندزى اوزون ايدر وكوندزى كيجه‌يه ادخال
ايدوب كيجه‌يى اوزون ايدر (وسخر الشمس والقمر كل يجرى لاجل مسمى) وشمس وقمرى

والخاشعين والخاشعات والمتصدقين والمتصدقات والصائمين والصائمات والحافظين فروجهم والحافظات والذاكرين الله كثيراً
والذاكرات اعدالله لهم مغفرةً واجراً عظيماً) ذكور واناثدن حكم الهه منقادلر وايمان ايدن رجال ونسا وطاعته
مداومت ايدن مردان وزنان واركك وديشيدن صادقلر وانلردن صابرلر وانلردن متواضعلر وانلردن صدقه

ويرنلر ورجال ونسواندن
صائملر وانلردن فرجلرنى
حفظ ايدنلر وانلردن الله
تعالى‌يى چوق ذكر ايدنلر
انلر ايچون الله تعالى صغائرلرينه
مغفرت وطاعتلرينه اجر
عظيم آماده ايلدى * ديلديكه
ازواج رسول الله عليه
السلام حقنده ذكر اولنان
آيات كريمه‌لر نازل اولدقده
سائر نساء مؤمنين ديديلركه
بزم حقمزده هيچ برآيت
كريمه نازل اولمامشدر
بناءً عليه بو آيت كريمه
نازل اولدى (وماكان
لمؤمن ولا مؤمنة اذا
قضى الله ورسوله امراً
ان يكون لهم الخيرة
من امرهم ومن يعص الله
ورسوله فقد ضل ضلالا
مبيناً) هيچ بر مؤمن
ومؤمنه‌يه لايق دكلدركه
الله تعالى ورسولى بر امرى
قضا ايتدكده انلر كندو
امرلرندن ايستدكلرنى
اختيار ايده‌لر بلكه
واجب اولان كندو
اختيارلرينى الله تعالى
ورسولنك اختيارينه
تابع ايده‌لر كيمكه الله تعالى
ورسولنك اختيارينه مخالفت ايدرسه ضلالت ظاهره‌يه دوچار اولور (واذتقول للذى انعم الله عليه وانعمت عليه
امسك عليك زوجك واتق الله وتخفى فى نفسك ماالله مبديه وتخشى الناس والله احق ان تخشيه فلما قضى زيد منها
وطراً زوجناكها لكى لايكون على المؤمنين حرج فى ازواج ادعيائهم اذا قضوا منهن وطراً وكان امر الله مفعولاً)

بنى آدمه تسخير ايتدى هر برى دورى مدتنه ويامنتهاسنه وياقيامته دكين فلكنده جارى اولور
(ذلكم الله ربكم له الملك) اشبو اشياء بديعه‌نك فاعلى ربكز الله تعاليدركه سموات وارضك ملكى
انكدر انى بيلوب توحيد ايدك وحاجتكزى اندن ديله‌كزكه اول دعاكزه اجابت ايدر (والذين تدعون
من دونه مايملكون من قطمير) شول اصنامكه الله تعاليدن غيرى انلره يلوارر حاجتكز ديلرسز
قطمير دكلو شئ نفعه قادر اولمزلر وقطمير شول قشر رقيقدركه نوات اوزره ملتفدر (ان تدعوهم
لايسمعوا دعاءكم) اكر سز اصنامه دعا ايتسه‌كز دعاكزى ايشتمزلر زيراكه انلر جماددرلر
(ولو سمعوا مااستجابوا لكم) ايشيدر اولدقلرى تقدير اوزره دعاكزه اجابت ايتمزلردى انفاعه
قدرتلرى اولمديغيچون (يوم القيامة يكفرون بشرككم) ويوم قيامتده سزك اول اصنام كنديلرين
الله تعالى‌يه اشراككز بطلاننه اقرار ايدرلر وياخود سزبزه عبادت ايتمزبلكه شياطينه عبادت
ايدرديكز ديرلر (ولاينبئك مثل خبير) سكا اصنامك وعبده سنك حالنى وياخود دنيا وآخرت
احوالنى خبير اولان الله تعالى كبى هيچ احد خبر ويرمز (ياايها الناس انتم الفقراء الى الله) ياناس
الله تعالينك فضلنه سز محتاجلرسز (والله هو الغنى الحميد) الله تعالى على الاطلاق خلقدن مستغنيدر
سائر موجوداتى منعمدر حتى كه حمد اولنمسى اوزرلرينه حق اولدى (ان يشأ يذهبكم ويأت بخلق جديد)
اول ديلرسه سزى كيدروب سزدن بدل برقوم آخرين كتورركه اول سزدن اطوع اولور وياخود
سزك بيلمديكز برعالم آخر كتورر (وماذلك على الله بعزيز) اشبو فعل الله تعالى‌يه متعذر ومتعسر
دكلدر (ولاتزر وازرة وزر اخرى) هيچ برنفس آثمه نفس اخرانك اثمنى حامله اولمز وسورهٔ
عنكبوتده * وليحملن اثقالهم واثقالا مع اثقالهم * قول شريفيله مراد ضالين مضليندركه انلر اثقال
اضلالرين اثقال ضلالرليه بيله حاملين اوليسرلردر انك كليسى كنديلرك اوزاريدر يوخسه
غيرك اوزارندن انده برشئ يوقدر (وان تدع مثقلة الى حملها لايحمل منه شئ) اكر نفس
حاملة الاثقال بعض اثقالنك حملنه نفس اخرايى دعوت ايتسه اندن برشئ حملنه اجابت ايدر اولميه
تنكيم اول غيرك اثقالنى حمل ايتمديكى كبى (ولوكان ذاقربى) اكر اول دعوت اولنان انك
ذاقرابتى ايسه‌ده (انما تنذر الذين يخشون ربهم بالغيب واقاموا الصلاة) يامحمد سن انذار
ايدرسن شول قوميكه رب تعالى‌يى كورمشلر ايكن انك عذابندن قورقارلر وصلاتى اتمام
اركانله ادا ايدرلر (ومن تزكى فانما يتزكى لنفسه) اول كسه‌كه معاصى دنسندن تطهر ايده اول
نفسيچون تطهر ايدر (والى الله المصير) جمله‌نك مصيرى الله تعالى‌يه‌در هر نفسى فعلى اوزره
مجازات ايدر (ومايستوى الاعمى والبصير) كافر ومؤمن وياصنم الله تعالى‌يه مساوى اولمز
(ولا الظلمات ولا النور) وباطل وحق وكفر وايمان دخى مساوى اولمز (ولا الظل
ولا الحرور) وجنت ونار ويا سوادليل وسموم نهاردخى مساوى اولمز (ومايستوى الاحياء
ولا الاموات) وعلما وجهال ويا اسلامله صدرلرين شرح ايدنلر شول كفرله قلبلرى قاسيلر

یا محمد یاد ایله شونیکه الله تعالی‌نك اسلام وسنك خدمتکله انعام ایتدیکی وسندخی انی تربیه وآزاد ایدوب اوغلق رتبه‌سیله
انعام ایتدیکك کسنه‌که « زید » در سن اکا زوجه‌کی خوش طوت وضرر ایله تطلیق ایتمه اللهدن قورق دیدك ایدی
مع هذا زینب سنك ازواج طاهره‌ك عدادینه داخل اوله‌جغی سکا ۲۸۸ اعلام اولنمشیکن سن انی نفسکده اخفا

ایلدك که الله تعالی آنی اظهار ایدیجیدر وناسك طعنندن خوف ایدرسن اکرخوف اولنمق لازم کلسه خوف اولنمغه الله تعالی احقدر وقتاکه زید زینبدن حاجتی اولان طلاق قضا واتمام ایلدی بزانی سکا تزویج ایتدك تاکه مؤمنلر اوغلقلرینك زوجه‌لرینی طلاق وعدتلرندنصکره تزویجده وبال اولمیه الله تعالینك اولمسنی مراد ایتدیکی ایش البته اولمشلردندر * روایت اولندیکه حضرت رسالتپناه علیه السلام خاله‌سی زینبی اوغلغی زید بن حارثه تزوجه طلب ایتدکده پیغمبر علیه السلام کندیچون طلب ایدر ظنیله زینب بنت جحش رضا داده اولوب صکره زید ایچون اولدیغی معلومی اولدقده کندوسی وقرنداشی عبدالله بن جحش آزادلو کوله‌یه تزویجدن ابا ایلدیلر اولبابده بوندن مقدمکی آیت کریمه‌نك نزولیله راضیلر اولوب عقد اولندی
کیده‌رك کویا عدم کفویت سببیله زیدله زینب خوشجه چکنه‌میوب برقاچ کره زید تطلیقه عزیمت ایتدکجه (واول)
پیغمبریمز علیه السلام منع بیورمشلر ایدی صکره برموجب آیت کریمه کندولری دخی منعدن منع بیورلمغله زید زینبی
تطلیق و بعد انقضاء العدة حضرت رسول اکرم علیه السلام ینه زیدی کوندروب زینبی کندویه تزویجه طلبکار

مساوی اولمز (ان الله یسمع من یشاء) الله تعالی هدایتن دیلدیکی کمسه‌یه سنك انذارکی اسماع
ایدوب اسلامه کتورر وخذلانن دیلدیکی کمسه‌یی کفرده آیقور زیرا که هدایتله منتفعی وغیر
منتفعی بیلور (وما انت بمسمع من فی القبور) یوخسه سن انذارکه اسماعه قادر اولمزسن شول
کافرلره‌کی کفر اوزره اصرارلرندن قبورده‌کی اموات کبی اولوب انذارك انلره نفع ایتمزدر (ان
انت الا نذیر) سن دکل الا نذیرسن سکا واجب اولان انذاردر یوخسه اسماع دکل (انا ارسلناك
بالحق بشیرا ونذیرا) بز سنی قرآنله بشیر ونذیر ارسال ایتدك مؤمنلره جنتله تبشیر وکافرلری ومنافقلری
نار ایله تخویف ایده‌سن (وان من امة الا خلا فیها نذیر) هیچ برعصرده برامت اولمدی الا انده
اول امتی عذاب اللهدن تخویف ایدر برنبی ویا عالم مضی ایتدی (وان یکذبوك فقد کذب الذین
من قبلهم جاءتهم رسلهم بالبینات وبالزبر وبالکتاب المنیر) یا محمد اکر کفار قریش سنی تکذیب
ایدرلرسه انلردن اول کچن امتك کفاری دخی تکذیب ایتدیلردی رسوللرینی که انلره صحت نبوتلرینه
شهادت ایدر معجزات ودخی صحفله ودخی تورات وانجیل کبی کتاب منیرله کلدیلر (ثم اخذت
الذین کفروا فکیف کان نکیر) بعده انلره کافر اولنلره عقاب ایتدم * قریش کورسونلرکه
کفاره عقوبتم نیجه اولدی (ألم تر ان الله انزل من السماء ماء فاخرجنا به ثمرات مختلفا الوانها)
یا محمد بیلمزمیسنکه الله تعالی سمادن ماء انزال ایدوب انکله اشجاردن شول اجناس واصنافی
مختلف میوه‌لر اخراج ایتدك (ومن الجبال جدد بیض وحمر مختلف الوانها) وطاغلردن طریقلر
ایتدککه انك کیمی بیاض وکیمی قرمزی شدت وضعفنده لونلری مختلفدر (وغرابیب سود)
وانك کیمی شدید السواددر کأنه سوادی غراب لونه بکزیوبدر (ومن الناس والدواب
والانعام مختلف الوانه کذلك) وثمار وجبالك مختلف الالوان اولمسی کبی ناس ودواب وانعامدن
دخی مختلفة الالوان ایتدك * ایمدی اول کمسه‌که رب تعالینك آثار صنیعن ادراك ایدوب
معتبر اوله خالقنی بیلور واندن اکا خوف کلورتکیم اکا دلالت قیلور اشبو قولیکه ذکر
اولنور (انما یخشی الله من عباده العلماء) الله تعالیدن قورقمز الا انلرکه انك صفات وافعالنی
بیلور اولکه انی اعلمدر اندن قورقوسی زیاده اولور * قال النبی صلی الله علیه وسلم انی
اخشاکم لله واتقاکم * پیغمبریمز علیه السلام اصحابنه خطاب ایدوب دیدیکه بن سزك
جمله‌کزدن زیاده الله تعالیدن خشیت واتقاء ایدرن دیدی * دینلدیکه کشی‌یه خشیة الله
علم یتر واغترار بالله جهل یتر (ان الله عزیز غفور) الله تعالی ملکنده عزیزدر اکا عصیاندن
توبه ایدنه غفوردر (ان الذین یتلون کتاب الله) شونلرکه تلاوت قرآنه مداومت وموجبیله
عمله ملازمت ایدرلر (واقاموا الصلاة) وصلوات مکتوبه‌یی مواقیتنده اتمام ارکانله ادا ایدرلر
(وانفقوا مما رزقناهم سرا وعلانیة) وویردیکمز ماللرندن کیف ما اتفق طاعة الله انفاق
ایدرلر ویاخود انفاق مسنونی سرده ومفروضی علانیه‌ده ایدرلر (یرجون تجارة لن تبور)

ایدوکنی افاده ایتدردکده زینب کمال سرورله سجدهٔ شکر ایدوب یارب سنك رسولك بنی ایستمه‌مش اکرآکا لایق ایسم قسمت ایله
دیو دعا ایتدکده اجابتله بوآیت کریمه نازل ومن طرف الله نکاح اولنمغله زینب سائر ازواج طاهره‌یه بنی الله تعالی نکاح ایتدی
دیو افتخار ایدردی (ماکان علی النبی ۲۸۹ من حرج فیما فرض الله له سنة الله فی الذین خلوا من قبل وکان امر الله

قدراً مقدوراً) الله تعالانك پیغمبر علیه السلام ایچون فرض وقسمت ایتدیکنده اوزرینه وبال یوقدر الله تعالی سندن مقدم کچن انبیایه وبال ومؤاخذه سز نکاح توسیعنی مباح وسنت قیلدیکه آنلرك نسالری سندن اکثر ایدی ، داود علیه السلامك یوز منکوحه و اوچیوز جاریه وسلیمان علیه السلامك اوچیوز مرأه و یدییوز جاریه‌سی وار ایدی ، الله تعالی‌نك امری تقدیر اولنمش حکم قطعی اولدی (الذین یبلغون رسالات الله ویخشونه ولا یخشون احدا الا الله وکفی بالله حسیبا) انلر الله تعالی‌نك رسالتنی ناسه تبلیغ ایدرلر و اندن قورقارلر غیری برکسنه‌دن قورقمزلر الله تعالی کبائر و صغائرك حسابلرینی کورمکه کافیدر (ما کان محمد ابا احد من رجالکم و لکن رسول الله وخاتم النبیین وکان الله بکل شیء علیما) محمد صلی الله علیه وسلم سزك رجالکزدن
برکسنه‌نك باباسی اولمدی ولکن الله تعالی‌نك کوندردیکی پیغمبردر وانبیانك اخری اولوب باب نبوت انکله تمهیر اولنمشدر
الله تعالی هرشیئه عالمدر ختم نبوته کیم لایق ایدوکنی بیلور * دینلدیکه کرچه طاهر وقاسم وابراهیمه پدر اولدی لکن انلر کوچك یاشده
وفات ایتملریله رجال عدادینه کیرمشلر ایدی اکر رجال عدادینه کیرسه‌لر پیغمبر اولمق اقتضا ایدردی * مرویدرکه بوزینب ونعه

واول طاعتله ثواب تحصیلن رجا ایدرلرکه اول برتجارتدرکه انك کسادی ولزوم خسرانله اکا هلاك
ایرمز (لیوفیهم اجورهم) تاکه انی انفاقله اعماللرین آنلره توفیه ایده (ویزیدهم من فضله) وثوابدن
ماعدا الله تعالی انلر ایچون زیاده ایده آنیکه کوزلر کورمدك وقولاقلر ایشتمدکدر (انه غفور
شکور) اول انلرك فرطاتنه غفور وطاعاتنه شکوردر (والذی اوحینا الیك من الکتاب هو
الحق مصدقا لما بین یدیه) اول شیکه قرآندن سکا وحی ایتدك انی تقدم ایدن کتابلری تصدیق ایدر
اولدیغی حالده اول حقدر (ان الله بعباده لخبیر بصیر) الله تعالی عبادنك بواطن احوالنه خبیر
وظواهر افعالنه بصیردر (ثم اورثنا الکتاب الذین اصطفینا من عبادنا) یا محمد قرآنی سکا
وحیدنصکره عبادمزدن اصطفا ایتدیکمز کمسه‌لره سندن تورثیه حکم ایتدك که انلرکله مراد اشبو
امتك علماسیدر ویا امتك جمیعیدر زیراکه الله تعالی انلری سائر امم اوزره اصطفا ایدوبدر وامة
وسطا قیلوب سائر امم اوزره شهادته اهل ایدوبدر (فمنهم ظالم لنفسه) انلرك برصنفی نفسلرینه ظلم
ایدیجیدر عملده تقصیرلری سببیله (ومنهم مقتصد) وانلرك برصنفی ایسه اغلب اوقاتده عمل خیر
ایدرلر اکرچه اقلنده عمل سیئ ایدرلرسه‌ده (ومنهم سابق بالخیرات باذن الله) وانلرك برصنفی
دخی الله تعالینك اذنیله خیراته سابقلردر عملارینه تعلیم وارشادی ضمله (ذلك هو الفضل الکبیر)
اشبو توریث ویا اصطفا ویا سبق الله تعالیدن فضل کبیردر * قال النبی علیه السلام سابقنا
سابق ومقتصدنا ناج وظالمنا مغفور له * پیغمبریمز علیه السلام ایدر بزم سابقمز جنته
سابقدر ومقتصدمز نجات بولور وظالممزه مغفرت اولنور ابو الدرداء رضی الله عنهدن
مرویدرکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمی ایشتدمکه اشبو آیتی اوقیوب دیدیکه اما سابق
جنته حساب اولنمدین کیرر ومقتصد حساب یسیرله حساب اولنور ونفسنه ظالم مقامنده
حبس اولنوب اکا هم دخولندن صکره جنته کیرر * حسن ایدر سابق حسناتی سیئاتی اوزره
راجح اولاندر ومقتصد حسناتی وسیئاتی مساوی اولاندر وظالم سیئاتی حسناتنه غالب اولاندر
دینلدیکه ظالم ظاهری باطنندن خیرلو اولاندر ومقتصد ظاهر وباطنی مساوی اولاندر وسابق باطنی
ظاهرندن خیرلو اولاندر دینلدیکه ظالم لسانیله توحید ایدوب فعلی قولنه موافق اولمیاندر ومقتصد
لسانیله توحید وجوارحیله طاعت ایدندر وسابق لسانیله توحید وجوارحیله اطاعت وعملنی
لله خالص ایدندر دینلدیکه ظالم تلاوت قرآن ایدندر ومقتصد تلاوت قرآن ایتمسیله بیله
معناسنی فهم ایدندر وسابق تلاوت قرآن ایدوب موجبیله عمل ایدندر * دینلدیکه ظالم
اصحاب کبائردر ومقتصد اصحاب صغائردر وسابق کبائردن وصغائردن خالیدر دینلدیکه
سابق عالمدر ومقتصد متعلمدر وظالم جاهلدر حضرت جعفر صادق ایدر الله تعالی اشبو آیتده
ظالمله بدئندن اشارت بیورلدیکه اکا تقرب ینه انك کرمیله اولورا کرچه ظالم ظلم ایدرسه‌ده
اصطفاسنه اثر ایتمزدر ثانیا مقتصدی ذکریله اشارت ایتدیکه انلر خوف ورجا بیننده‌در

سندنصكره كافرلر پيغمبر اوغللرينك زوجه‌لريني آلمق حرامدر ديركن كندوسى اوغلنك زوجه‌سنى آلدى ديوطعن ايتملريله
اول حرمت صلبى اوغلى زوجه‌سى حقنده اولوب اوغلاق مطلقا كندو اوغلى اولميوب سائر ناس كبى اولديغى بيان
ضمننده بو آيت كريمه نازل اولدى (يا ايها الذين آمنوا اذكروا ❁ ٢٩٠ ❁ الله ذكرا كثيرا وسبحوه بكرة واصيلا)

اى مؤمنلر الله تعالى‌يه انواع ذكرله دائم الاوقات ذكر ايدك وصباح واخشام اكا تسبيح ايدك ونماز قيلك وعلى قول * سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر ولا حول ولا قوة الا بالله » ديك (هو الذى يصلى عليكم وملائكته ليخرجكم من الظلمات الى النور وكان بالمؤمنين رحيماً) اول الله تعالى سزه رحمت ايدر وملكلرى سزكچون الله تعالادن مغفرت رجا ايدر تاكه سزى معصيت ظلماتندن ايمان وطاعت نورينه اخراج ايده الله تعالى ملكلرينه مؤمنلر ايچون استغفار امر ايتمكله رحمت ايدنجى اولدى (تحيتهم يوم يلقونه سلام واعد لهم اجراً كريماً) مؤمنلر قيامتده الله تعالى‌يه ملاقاتلرنده حق تعالى‌نك آنلره تحيتى سلامدر يعنى سلامت مژده‌سيدر ومؤمنلر ايچون اجر كريم آماده ايتديكى جنتدر (يا ايها النبى انا ارسلناك شاهداً ومبشراً ونذيراً

وداعياً الى الله باذنه وسراجاً منيراً) يا محمد بز سنى امتلرك تصديق وتكذيبنه شاهد ورحمتمزه مژده‌جى وعذابدن (اوبله)
قورقودیجى والله تعالى‌نك اذن وامريله آكا عبادت ووحدانيتنى اقراره دعوت ايدنجى وسراج منير اولان قرآنله كوندردك
ياخود ناسى ظلمات جهالتدن اخراج ايچون سنى نورانى سراج كوندردك (وبشر المؤمنين بان لهم من الله فضلاً كبيراً)

سابقله ختم ايتديكه هيچ كمسه انك مكرندن امين اولميه وكليسى جنتده‌در * ابو بكر الوراق ايدر اشبو آيت مقامات ناس اوزره مرتبدر زيراكه عبد اوچ خصلتك برندن خالى اولمز يا معصيت ويا غفلت ويا توبه ايدن در قچانكه عصيان ايدر ظالمين حزبنه داخل اولور قچانكه توبه ايده مقتصدين كروهنه داخل اولور قچانكه توبه‌سى صحيح اولوب كثرت عبادت ومجاهده ايده عدد سابقنه لاحق اولور (جنات عدن يدخلونها يحلون فيها من اساور من ذهب ولؤلؤا ولباسهم فيها حرير) اشبو امتدن ذكر اولنان اصناف ثلاثه جنات عدنه كيررلر وانده التوندن وانجودن سوارلر ايله تحلى وتزين ايدرلر انلرك انده لباسى حريردر (وقالوا الحمد لله الذى اذهب عنا الحزن) وجنته كيردكلرنده ديه‌لركه الله تعالى‌يه حمد اولسونكه معاشده وكرك معامله‌ده حزن ايجاب ايدر هر شيئى بزدن كيدردى اول حزن وحزن نار وحزن سيئات وحزن رد طاعات وحزن زوال نعم وحزن تقلب قلب وحزن عاقبة وحزن اهوال يوم قيامت وغيرى كبى (ان ربنا لغفور شكور) ربمز جل شانه مذنبينه غفور ومطيعينه شكوردر (الذى احلنا دار المقامة من فضله) اول الله تعالى فضلندن بزى دار اقامته انزال ايتدى (لا يمسنا فيها لغوب) كه انده بزه تعب وكلال ايرمز (والذين كفروا لهم نار جهنم لا يقضى عليهم فيموتوا ولا يخفف عنهم من عذابها) شونلركه كافر اولديلر انلر ايچون نار جهنم واردر انلر اوزره موت ثانى ايله حكم اولنمزكه هلاك اولوب استراحت ايده‌لر وانلردن اول نار عذابى دخى تخفيف اولنمز (كذلك نجزى كل كفور) اشبو جزاء كبى جزاء ايدرز هر كمسه‌يه كه كفرده ويا نعمة الله‌ه كفرانده مبالغ اولور (وهم يصطرخون فيها ربنا اخرجنا نعمل صالحا غير الذى كنا نعمل) حالبوكه انلر اول نارده فرياد ايدوب ديه‌لركه يا ربنا بزى بو ناردن چيقاروب كيرو دنيايه رد ايتكه ايشليو كلديكمز كفر وعصيانك برينه انده عمل صالح ايشليه‌وز (أولم نعمركم ما يتذكر فيه من تذكر) الله تعالى انلره ديه كه بز سزك اعماريكزى طويل ايتمدكمى شول دكلوكه انده مكلف تذكره تمكن ايدردى دينلديكه اول بلوغدر وياا ون سكز سنه‌در ويا قرق سنه‌در ويا التمش سنه‌دركه انده ابن آدمك عذرى كسيلور * قال النبى عليه السلام أعذر الله الى امرئ آخر اجله حتى بلغه ستين سنة * پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم ايدر الله تعالى عذر قومادى شول كمسه‌يه كيم انك عمرنى التمش يله ايركوره * قال النبى عليه السلام اعمار امتى ما بين ستين الى السبعين واقلهم من يجوز ذلك * پيغمبرمز عليه السلام ايدر امتمك عمرلرى التمش يل ايله يتمش يل اراسنده‌در انلردن قتى آزدركه عمرى انى تجاوز ايده (وجاءكم النذير) وسزه نذير دخى كلديكه اول محمد عليه السلامدر ويا قرآندر ويا شيبدر دينلديكه شيب موتك بريديدر (فذوقوا فما للظالمين من نصير) ايمدى عذابى ذوق ايدك كافرلره نصرت ايدر يوقدركه انلردن عذابى دفع ايده (ان الله عالم غيب السموات والارض) الله تعالى سموات وارضده‌كى غيبى بيلور

ومؤمنلره مژده ايتكه انلر ايچون الله تعالى‌دن بيوك فضل وعنايت واردر اول دولت لقادركه اعظم عطا واشرف نعمدر
(ولا تطع الكافرين والمنافقين ودع اذيهم وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا) دعوتكده ثابت اولوب شريعتكه مخالف امورده
كافرلره ومنافقلره اطاعت ايتمه واذالرينه ❁ ٢٩١ ❁ صبرله مجازاتى ترك ايله والله تعالى‌يه توكل ايله انلردن اخذ

انتقامه الله تعالى سكا كافى ووكيلدر (يا ايها الذين امنوا اذا نكحتم المؤمنات ثم طلقتموهن من قبل ان تمسوهن فما لكم عليهن من عدة تعتدونها فمتعوهن وسرحوهن سراحاً جميلا) اى مؤمنلر سز مؤمنه‌لرى نكاح ايدوب انلرله خلوت صحيحه اولمزدن مقدم تطليق ايتسه‌كز سزكچون اول مطلقه‌لر اوزره عدت يوقدركه تعداد ايده‌سز اكر انلره نكاح تقدير اولنمامش ايسه قدرتكز مقدار اعطا ايدك * اكر مهر تقدير اولنمش ايسه نصفنى ويرمك واجب اولور * وانلرى اضرار ايتمكسزين سبيللرينى تخليه ايدك (يا ايها النبى انا احللنا لك ازواجك التى آتيت اجورهن وما ملكت يمينك مما افاء الله عليك وبنات عمك وبنات عماتك وبنات خالك وبنات خالاتك التى هاجرن معك وامرأة

مؤمنة ان وهبت نفسها للنبى ان اراد النبى ان يستنكحها خالصة لك من دون المؤمنين قد علمنا ما فرضنا عليهم فى ازواجهم
وما ملكت ايمانهم لكيلا يكون عليك حرج وكان الله غفوراً رحيما) اى پيغمبر ذيشان بز سكا مهرلرينى ويرديكك ياخود
مهرلرينى تقدير ايتديكك زوجه‌لريكى حلال ايتدك والله تعالى‌نك غنيمتدن سكا ويروب ملك يمينك اولان * صفيه وجويريه

اوبله اولسه انلرك احوالندن اكا هيچ شئ خفى اولمز انلر دنيايه رد اولنسه‌لر نهى اولندقلرى شيئه عودت ايده‌سرلر ايديكنى بيلور (انه عليم بذات الصدور) زيراكه اول صدورده اولان مضمراتى بيلور عالمده‌كى هر غيبى بيلمسى كبى (هو الذى جعلكم خلائف فى الارض) الله تعالى ير يوزنده برى بريكزه خليفه قيلدى ويا سزى كچن امتلره خلائف قيلديكه انلردن كوروب ايشتدكلريكزله متعظ ومعتبر اوله‌سز ويا سزى ارضنده خلفاء قيلديكه انده تصرفه مالك اولورسز انده‌كى منافعى سزه مباح قيلديكه توحيد وطاعتله اكا شكر ايده‌سز وياخود دين اسلامى اقامتنه سزى خلفا قيلدى (فمن كفر فعليه كفره) اول كمسه كه كافر اوله كفرنك وبالى كندى اوزره‌در (ولا يزيد الكافرين كفرهم عند ربهم الا مقتا ولا يزيد الكافرين كفرهم الا خسارا) كافرلره كفرلرى رب تعالى عندنده اشد بغض وآخرتده خسارتلرين زياده ايدر (قل أرأيتم شركاءكم الذين تدعون من دون الله اروني ماذا خلقوا من الارض) يا محمد مشركلره ديكل كه بكا خبر ويرك كه الله تعاليدن غيرى اشراك ايتديككز اصنامكه انلره عبادت ايدرسز بكا كوسترك كه ارضدن قنغى جزؤك خلقنه مستبد اولديلر (ام لهم شرك فى السموات) يوخسه سموات خلقنده الله تعالى ايله بيله شركتلريمى واردركه اول سببدن الوهيتده شركت ذاتيه‌يه مستحق اولديلر (ام آتيناهم كتابا فهم على بينة منه) وياخود بز انلره كتابمى ويردك كه انلر اول كتابدن اصناملرينى بزه شركاء اتخاذ ايتدكلرينه حجت اوزره‌درلر (بل ان يعد الظالمون بعضهم بعضا الا غرورا) بلكه كافرلرك اسلافى اخلافلرينه ويا رؤساسى اتباعلرينه وعدلرى دكل الا تغريردركه اول اصناملرى عند الله انلر ايچون شفعاء اوليسرلردر دنياده انلرك اول اصنامه عبادتلرى سببيله (ان الله يمسك السموات والارض ان تزولا) الله تعالى سموات وارضى قدرتيله اخذ ايدركه زائل اولميه وياخود اول ايكيسن زائل اولمقدن منع ايدر (ولئن زالتا ان امسكهما من احد من بعده) اكر اول ايكيسى مقرلرندن زائل اولسه‌لر الله تعاليدن صكره وياخود زواللرندنصكره اندن غيرى هيچ احد امساك ايدر اولمز (انه كان حليما غفورا) اول الله تعالى حلم ومغفرتله متصف اولدى اول اجلدن كفارك عقوبتنه معاجل اولميوب توبه ايتدكلرنده سيئاتلرندن تجاوز ايتدى (واقسموا بالله جهد ايمانهم لئن جاءهم نذير ليكونن اهدى من احدى الامم) محمد عليه السلامك بعثندن اول اهل كتابك رسوللرينى تكذيبينى قريش ايشتدكجه ديديلركه الله تعالى يهود ونصارايه لعنت ايده‌كه رسوللرينى تكذيب ايتمشلر والله اكر بزه رسول كلسه يهود ونصارى وسائر امتلرك هدى واستقامتده افضلندن اهدى اولوردق (فلما جاءهم نذير ما زادهم الا نفورا) وقتاكه محمد عليه السلام انلره انذار ايچون رسول كلدى وانلر حقدن تباعدين آرتوردى (استكبارا فى الارض ومكر السيئ) ير يوزنده استكبار وفعل قبيح ايشلر اولدقلرى حالده (ولا يحيق المكر السيئ الا باهله) فعل قبيح ايسه حلول ايتمز الا اينه انك فاعلنه حلول ايدر اول فعل قبيحله مراد شرك اوزره ومحمد عليه السلامى قتل اوزره اجتماعلريدر اوبله اولسه

يوم بدرده قتل اولنديلر (فهل ينظرون الاسنة الاولين) انلر منتظر اولمزلر الا الله تعالينك رسوللرينی تكذيب ايدنلر شاننده امم سالفه‌يه ايتديكی تعذيب سنتنه منتظر اولورلر (فلن تجد لسنة الله تبديلا وان تجد لسنة الله تحويلا) ايمدی سن الله تعالينك سنتنه تبديل وتحويل بولمزسن اول تعذيبی غيری تعذيبه تبديل ويا انی مكذبيندن غيريلره تحويل ايتمز (اولم يسيروا فی الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين من قبلهم) كفار مكه تجارت وغير حاجت ايچون شام ويمن وعراقه سير وسفر ايتمزلرميكه انلردن اول كچن امملدن رسوللرينی تكذيب ايدنلرك كنديلری هلاك اولديغندن ديارلرينك آثارينه نظر ايده‌لر اندل معتبر اولوب طريق هدايته كيده‌لر (وكانوا اشد منهم قوة) حالبوكه اول امم كافره انلردن قوتده اشد ايديلر (وما كان الله ليعجزه من شیء فی السموات ولا فی الارض) الله تعالی‌يی سموات وارضده بر شیء اعجاز ايدر اولمديكه انك عذابندن هيچ احد هربه قادر اوله (انه كان عليما قديرا) الله تعالی جميع اشيايی عليم وقدير اولدی (ولو يؤاخذ الله الناس بما كسبوا ما ترك علی ظهرها من دابة) اكر الله تعالی ناسی ايشلدكلری معاصی سببيله مؤاخذه ايتسه براوزره تحرك ايدر بر حيوان ترك ايتمز جمله‌سن هلاك ايدردی نوح عليه السلام طوفاننده‌كی كبی كه انك سفينه‌سنده اولنلرك غيريسن هلاك ايتدی (ولكن يؤخرهم الی اجل مسمی) لكن انلری اجل مسمايه تأخير ايدركه اول يوم قيامتدر (فاذا جاء اجلهم فان الله كان بعباده بصيرا) چون اجل موعودلری كله الله تعالی عبادنك اعمالنه بصيردر جزالرين ايدر

﴿ تم الجلد الثالث ويليه الجلد الرابع ﴾

قد طبع فی المطبعة العارف

۱۳۲۳

كبی * جاريه‌لری دخی سكا حلال ايتدك وعمك وخالك قزلرينی كه سنكله مدينه‌يه هجرت ايتديلر انلری دخی حلال ايتدك * زيرا مكه فتحندن مقدم بونلردن هجرت ايتمينلر حلال دكلدی صكره هجرت شرطی نسخ اولدی * ونفسنی پيغمبر عليه السلامه هبه ايدن مرأهٔ مؤمنه‌يی دخی حلال ايتدك اكر پيغمبر انی نكاح ايتمك استرسه واول مرأه‌نك نفسنی سكا مهرسز حلال ايتمسی يالكز سكا مخصوص خصلت اولمغله سائر مؤمنلره حلال قلنمدی تحقيق مؤمنلرك زوجه‌لرنده نكاح اولديغی زمان مهر وشاهدلر ونفقه ووجوب قسم ونهايت درت عدد زوجه اولوب زياده اولمامغی آنلرك اوزرلرينه شرائط عقددن ايلديككمزی ومالك اولدقلری جاريه‌لرينی توسيع امردن حلال ايتديكمزی بيلورز بو « هبه ودرتدن زياده زوجه اولمق مؤمنلره رخصت وتعميم اولنميوب يالكز سكا مخصوص اولديغی » سكا مضايقه اولمامق ايچوندر الله تعالی احترازنده عسرت اولانی مغفرت ايدیجی وسكا كوچلك اولان شيده رحمت ايدیجيدر (ترجی من تشاء منهن وتؤی اليك من تشاء ومن ابتغيت ممن عزلت فلا جناح عليك ذلك اذا ان تقر اعينهن ولا يحزن ويرضين بما آتيتهن كلهن والله يعلم ما فی قلوبكم وكان الله عليما حليما) زوجه‌لركدن ديلديككی يتاغكدن تأخير ايدرسن (سندن) ديلديككی يتاغكه آلورسن اول تأخير ايتديكك زوجه‌كی ينه يتاغكه آلورسك سكا وبال يوقدر بو تبعيد وتقريبده سنك رأيكه حواله اولنان انلرك كوزلرينك روشنلكنه وقلت حزنلرينه ورضالرينه يقيندر اكر بينلرينی برابر طوترسك اول فضلی

سندن بيلورلر اكر بعضلرينی ترجيح ايدرسك انی الله تعالی حكميله بيلورلر الله تعالی سزك قلبكزده اولان رغبت ونفرتی بيلور الله تعالی قوللرينك قلبلرنده اولانی عليم وعقوبتده عجله ايتمامكله حليمدر (لا يحل لك النساء من بعد ولا ان تبدل بهن من ازواج ولو اعجبك حسنهن الا ما ملكت يمينك وكان الله علی كل شیء رقيبا) بو عقدكده اولان « طقوز » زوجه‌كدن صكره سكا زوجه آلمق حلال اولمز وبونلرك برينی تطليق ايله بر غيريسنی آلمق دخی حلال اولمز اول غيرينك حسنی سنی نقدر تعجب ايتديررسه دخی مكركه ملك يمينك اولان جاريه اول حلالدر الله تعالی هر شيئه ناظر ونكهبان اولدی (يا ايها الذين آمنوا لا تدخلوا بيوت النبی الا ان يؤذن لكم الی طعام غير ناظرين انيه ولكن اذا دعيتم فادخلوا فاذا طعمتم فانتشروا ولا مستأنسين لحديث ان ذلكم كان يؤذی النبی فيستحيی منكم والله لا يستحيی من الحق واذا سألتموهن متاعا فاسئلوهن من وراء حجاب ذلكم اطهر لقلوبكم وقلوبهن وما كان لكم ان تؤذوا رسول الله ولا ان تنكحوا ازواجه من بعده ابدا ان ذلكم كان عند الله عظيما) ای مؤمنلر پيغمبر عليه السلامك خانه‌سنه داخل اولميك مكركه سزكچون طعامه اذن ويريله كه طعام وقتنه انتظار ايله كيرميه‌سز لكن دعوت اولنديغكز وقتده كيرك طعام ايتديككزدن صكره طاغلك صحبته انسيتله مكث ايلميك بو سزك اذنسز كيرمككز وطعامدنصكره مكثكز پيغمبر عليه السلامه اذيت اولور اول سزه كيدك ديمكه حياء ايدر الله تعالی حقی تعريفدن اوتانمز سزه ازواج طاهراتدن محتاج اولديغكز بر شی سؤال ايتمك اقتضا ايدرسه پرده آرقه‌سندن يعنی كيرميوب طشره‌دن استيككه بو تنبيهات سزك وانلرك قلبلرينه هواجس نفسانيه‌دن تميزلكدر وسزه جائز دكلدر كه رسول الله عليه السلامه اذا ايده‌سز وانك زوجه‌لرندن وفاتندن مقدم وصكره ابدی نكاحلمككز جائز اولمز تحقيق اكا اذا ايتمكز وزوجه‌لرندن نكاحلمككز سزه عند الله كناه عظيم اولدی (ان تبدوا شيئا او تخفوه فان الله كان بكل شیء عليما) اكر سز پيغمبر عليه السلامه اذيت ويرر شيئی كرك اظهار ايدرسكز كرك قلبكزده اخفا ايدرسكز الله تعالی جمله‌سنه عليم اولدی (لا جناح عليهن فی آبائهن ولا ابنائهن ولا اخوانهن ولا ابناء اخوانهن ولا ابناء اخواتهن ولا نسائهن ولا ما ملكت ايمانهن واتقين الله ان الله كان علی كل شیء شهيدا) پيغمبر عليه السلام وسائر مؤمنلرك زوجه‌لری بابالرينه واوغللرينه وقرنداشلرينه وقز قرنداشلری اوغللرينه ومسلمان نسالرينه وملك يمينلری اولان جاريه‌لرينه كورنمكده كناه بوقدر ای مؤمنلرك زوجه‌لری الله تعالی‌دن قورقك حجاب پرده‌سنی قالديرميك الله تعالی هر افعال واقوالكزه شاهددر * ديلديكه وقتاكه آيت حجاب نازل اولدی نسوانك بابالری واوغللری واقربالری آيا بز دخی وراء پرده‌دنمی سويلشرز ديديلر بو آيت كريمه نازل اولدی (ان الله وملائكته يصلون علی النبی يا ايها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما) الله تعالی وملكلری نبی الله عليه السلامه صلوة ايدرلر ای مؤمنلر سز دخی اكا صلوة وسلام ايدك * ديلديكه صلوة الله تعالی‌دن رحمت وملكلردن استغفار ومؤمنلردن دعادر وكندولردن سكا نيجه صلوة ايدهلم ديو سؤال اولندقده « اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد » ديك بيوردی (ان الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنيا والآخرة واعد لهم عذابا مهينا) شونلركه الله تعالی‌يی كفر وشرك ارتكابيله ورسولنی شعر وسحر امثالی طعنله متأذی ايدرلر الله تعالی انلره دنيا وآخرتده لعنت ايدوب انلر ايچون عقباده عذاب مهين آماده ايلدی (والذين يؤذون المؤمنين والمؤمنات بغير ما اكتسبوا فقد احتملوا بهتانا واثما مبينا) شونلركه « صفوان كبی » مؤمنلری و « عايشه رضی الله عنها كبی » مؤمنه‌لری اكتساب ايتمدكلری شيئك غيريی اسناد ايله ايذا ايدرلر تحقيق انلر بهتان ووبال ظاهره‌يی يوكلنوب عقوبته مستحق اولديلر (يا ايها النبی قل لازواجك وبناتك ونساء المؤمنين يدنين عليهن من جلابيبهن ذلك ادنی ان يعرفن فلا يؤذين وكان الله غفورا رحيما) يا محمد زوجه‌لريكه وقزلريكه ومؤمنلرك زوجه‌لرينه سويله كه زوقاغه چيقدقلرنده جارلرينی « يعنی فراجه‌لرينی » اوزرلرينه كيسونلر بو نكاح ستر اولنمق حره اولان خاتونلر جاريه‌لردن فرق اولنمغله زانيلرك اذا وتسلطندن امين اولمغه قريبدر الله تعالی توبه ايدنلرك كناهلرينی مغفرت ورحمت ايدیجيدر * ديلديكه اوائل اسلامده اصيل خاتونلر جارسز طشره چيقمغله بعض ارككلر تعرضانه

كلام سويليوب توبيخ اولندقده بزانی جاریه ظن ایتدك دیو اعتذار ایتملریله بو آیت کریمه نازل اولدی ﴿ لئن لم ينته
المنافقون والذين فى قلوبهم مرض والمرجفون فى المدينة لنغرينك بهم ثم لايجاورونك فيها الا قليلا ﴾ اکر منافقلر نفاقلرندن
وقلبلرندن فجور مرضی اولنلر فجورلرندن ومدینه‌ده اراجیف اظهار ایدنلر بو فعللرندن فارغ اولمزلرسه انلرك قتل
واجلاسنی سکا امر وسپارش ایده‌رز اندنصکره انلر انجق آززمان سکا قوکشولق ایدوب شهردن چیقارلر ﴿ ملعونين
اينما ثقفوا اخذوا وقتلوا تقتيلا ﴾ انلر ملعون ومطرودلردر قنده بولنورلرسه اخذ وخوارلقله قتل اولنورلر ﴿ سنة الله
فى الذين خلوا من قبل ولن تجد لسنة الله تبديلا ﴾ مقدم کچنلردن بو فعللرده اولنلرك قتل اولنملرینی الله تعالی سنت
ایلمشدر سن الله تعالی‌نك سنتنی تبدیل وتغییر اولور بولمزسن ﴿ يسئلك الناس عن الساعة قل انما علمها عند الله ومايدريك
لعل الساعة تكون قريبا ﴾ کافرلر استهزا یوزندن سندن قیامت نوقت قوپار دیو سؤال ایدرلر سن دیکه انی انجق
الله تعالی بیلور انی بر پیغمبره بیلدرمشدر نه بیلورسن شایدکه یقین اوله ﴿ ان الله لعن الكافرين واعد لهم سعيرا ﴾
الله تعالی بعث وحشری انکار ایدن کافرلره لعنت ایلدی وانلر ایچون یالکلنمش آتش حاضرلدی ﴿ خالدين
فيها ابدا لايجدون وليا ولا نصيرا ﴾ اول آتشده ابدی قالدقلری حالده هیچ بر دوست ومعین بولمزلرکه انلری
اول آتشدن اخراجه معاونت ایده ﴿ يوم تقلب وجوههم فى النار يقولون ياليتنا اطعنا الله واطعنا الرسولا ﴾ اولکونده
آتشده انلرك یوزلری برطرفدن برطرفه دوندکجه دیه‌لرکه نولیدی بز دنیاده الله تعالی‌یه ورسولنه اطاعت ایدیدك ﴿ وقالوا
ربنا انا اطعنا سادتنا وكبراءنا فاضلونا السبيلا ﴾ انلرك اتباع واسافللری دیه‌لرکه یاربنا بز اولولریمزه وبیوکلریمزه اطاعت
ایتدکده بزی راه حقدن چیقاروب اضلال ایتدیلر ﴿ ربنا آتهم ضعفين من العذاب والعنهم لعنا كبيرا ﴾ یاربنا انلره بزم
عذابمزك ایکی قاتی ایله وانلره لعنتك اشدوا کبرینی ایله ﴿ ياايها الذين امنوا لاتكونوا كالذين اذوا موسى فبرأه الله مما
قالوا وكان عند الله وجيها ﴾ ای مؤمنلر موسایه ایذا ایدنلر کبی اولمیك الله تعالی موسایی انلرك زنا وسائر اسناد ایله
دیدکلری شیلردن پاك وبری ایلدی وموسی علیه السلام عند الله مقبول وجاه وقدر صاحبی اولدی ﴿ ياايها الذين آمنوا
اتقوا الله وقولوا قولا سديدا ﴾ ای مؤمنلر الله تعالی‌دن خوفله ارتکاب معاصیدن حذر ایدك ولسانکزی حفظله
طوغری کلام سویلیك ﴿ يصلح لكم اعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظيما ﴾ تاکه اول
الله تعالی سزی اعمال صالحه‌یه توفیق ایدوب انك اوزره ثابت ایلیه وکناهلرکزی مغفرت ایلیه کیمکه اوامر ونواهیده
الله تعالی‌یه ورسولنه اطاعت ایده انك عندنده کلی مطلوبنه نائل اولوب دنیا وآخرتده سعید اولور ﴿ انا عرضنا الامانة
على السموات والارض والجبال فابين ان يحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه كان ظلوما جهولا ﴾ بز امانتی
سموات وارضه وطاغلره عرض ایتدك انلر اول امانتی یرینه کتوره‌میه‌جکلری خوفیله انی یوکلنمکدن ابا ایدوب دفعنی
رجا ایتدیلر اول امانتی انسان یوکلنمکله نفسلرینه ظلم ایدوب عاقبتندن جاهل اولدیلر ﴿ ليعذب الله المنافقين والمنافقات
والمشركين والمشركات ويتوب الله على المؤمنين والمؤمنات وكان الله غفورا رحيما ﴾ تاکه الله تعالی اول امانته خیانت
ایدوب وفا ایتمین منافق ومنافقه‌لری ومشرك ومشرکه‌لری جهنمه طولدیروب عذاب ایده ومؤمن ومؤمنه‌لرك اول
امانته وفالریله ایمانلری نمایان وبعضلری طاعتده تقصیراتلری وقوعیله توبه ایدوب مظهر غفران اولمغله فضل رحمت
رحمانله داخل جنان اوله‌لر الله تعالی تائبلره غفور ومطیعلره انابه ایله رحیم اولدی * بو آیت کریمه‌نك معنای لطیفی
مفسرین تفصیل اوزره بیان ایتمشلر ایسه‌ده اجمالیسی بو وجهله‌درکه بو امانتدن مراد الله اعلم نماز وصوم وحج وجهاد
والحاصل اوامره کماهو حقه انقیاد واجرا و نواهیدن کال اوزره اجتناب واحتراز اوله وکوکلر ویرلر وطاغلر اول
امانتی تحمیلدن امتناعلری نه آنکه حق تعالایه مخالفت جهتیله اوله مجرد مخافت یوزندن اداده عجزلرینی ادراکله یاربنا
بزسنك امرکه مسخرز نه ثواب و نه عقاب استرز دیمش اوله‌لرکه حین خلقتلرنده بو امانت عرض اولنوب اطاعت
ایدرسکز ثوابله مکافات اولنورسکز عصیان ایدرسکز عذابله مجازات اولنورسکز بیورلمش بناء علیه خوفلرندن‌ناشی
ابا ایتمشلر برتقدیرجه جناب حق انلره فهم ویروب عرض ایتمش اوله * علی قول بو صورت تمثیل اولوب اکر بو امانت

اول اجرام ثقیله‌لره تحمیل اولنمق تکلیف اولنسه بو قوت وعظمتلریله انی تحمیلدن اباء ایدرلردی دیمك اوله انسان بو امانتی
بویله ضعیف بنیه ورخاوت قدرتله یوکلندی انسانك یوکلنمسی دخی قوت جهتیله اولمیوب مجرد همت یوزندن ایدی

﴿ سورة سبأ مكية وهى اربع وخمسون آية ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾ ﴿ الحمد لله الذى له مافى السموات ومافى الارض وله الحمد فى الآخرة وهو الحكيم الخبير ﴾ حمد اول
الله تعالی ایچوندرکه سموات وارضده اولان اشیا ونعم انك خلق وملکیدر دنیاده انك کال قدرتیله خلق ایتدیکی
نعمتلره حمد ایتمك واجبدر وآخرتده دخی انك قدرت ونعمتنه حمد اولنور « تکلیف جهتیله اولمیوب مجرد الحمد لله الذى
صدقنا وعده دیو سرورله‌در » اول الله تعالی دنیا وآخرت امورینی حکم ایدر وباطن اشیایی بیلور ﴿ يعلم مايلج
فى الارض ومايخرج منها وماينزل من السماء ومايعرج فيها وهو الرحيم الغفور ﴾ زمینه داخل اولنلری « ماء مطر وحیوان
وکنوز کبی » وزمیندن چیقانلری « ماء عیون ونبات ومعادن کبی » وکوکدن نزول ایدنلری « مطر وملائکه کبی »
وکوکه چیقانلری « ملائکه اعمال عباد وبخار کبیلری » جمله‌سنی بیلور اول الله تعالی نعمتله رحیم وکناهلری عفوله
غفوردر ﴿ وقال الذين كفروا لا تأتينا الساعة قل بلى وربى لتأتينكم عالم الغيب لايعزب عنه مثقال ذرة فى السموات
ولا فى الارض ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الا فى كتاب مبين ﴾ کافرلر استهزا یوزندن قیامت کلمز دیدیلر سن دیکه بلی
عالم الغیب اولان ربم جل شانه حقیچون البته قیامت سزه کله جکدر کوکده ویرده ذره وزنی قدرشی انك علمندن در
وخفی اولمز ذره‌دن کوچك وبیوك نه وار ایسه انجق لوح محفوظده مسطور ومثبتدر ﴿ ليجزى الذين امنو
وعملوا الصالحات اولئك لهم مغفرة ورزق كريم ﴾ اول قیامتك کلمسیله مؤمن اولوب عمل صالح ایشلیانلره جزاء خیر
ومغفرت وجنتده رزق کریم واردر ﴿ والذين سعوا فى آياتنا معاجزين اولئك لهم عذاب من رجز اليم ﴾ شونلرکه بزم
آیتلرمز ابطالنه وناسی اندن تنفیره سعی ایدوب عذابمز انلردن فوت اولور ظن ایدرلر انلر ایچون الم ویریجی سوء
عذاب واردر ﴿ ويرى الذين اوتوا العلم الذى انزل اليك من ربك هو الحق ويهدى الى صراط العزيز الحميد ﴾ تاکه صحابه
وتابعین ومؤمنلردن علم ویریلنلر بیله‌لرکه ربك تعالی طرفندن سکا انزال اولنان قرآن حقدر اول افعالنده عزیز منتقم اولان
الله تعالی‌نك صراطنه هدایت ایدر ﴿ وقال الذين كفروا هل ندلكم على رجل ينبئكم اذا مزقتم كل ممزق انكم لفى خلق جديد ﴾
یعنی انکار ایدن کافرلر استهزا طریقیله بربرلرینه دیدیلرکه سزه بر رجل یعنی محمدی دلالت ایده‌لمی‌که اول سزه جسدلریکز
چوریوب پارچه پارچه طپراق اولدقدنصکره یکیدن خلق اولنورسکز ﴿ افترى على الله كذبا ام به جنة بل الذين لايؤمنون
بالآخرة فى العذاب والضلال البعيد ﴾ آیا اول کذبله الله تعالی‌یه افترامی ایدر یاخود انده جنونمی وارکه لسانه کلن کلامی سویلر
انلرك دیدیکی کبی دکلدر بلکه آنلر آخرته ایمان ایتمدکلرندن اول جهانده عذابده بو جهانده نهایتسز ضلالده‌درلر ﴿ افلم يروا الى مابين
ايديهم وماخلفهم من السماء والارض ان نشأ نخسف بهم الارض او نسقط عليهم كسفا من السماء ان فى ذلك لآية لكل عبد منيب ﴾ انلر
اوکلرینه وآردلرینه نظر ایتمزلرمیکه سما وارض انلری احاطه ایتمشدر اکر بز مراد ایتسك آیتلرمزی تکذیبلری ایچون انلری یره
کچورردك یاخود سمادن اوزرلرینه نار قطعه‌لری یاغدرردق الله تعالی‌یه راجع عبد ایچون بو آسمان وزمینه نظر وقدرت خسف
واسقاطی تأمل ایله البته دلائل وعبرت واردر ﴿ ولقد آتينا داود منا فضلا ياجبال اوبى معه والطير والنا له الحديد ﴾ بز عندمزدن
داوده سائر ناس وانبیا اوزره فضل ویردك وطاغلره وقوشلره دیدیککه سزده داود علیه السلامك تسبیح ونغمه سنه صدا کزله
رجوع ایدك وبز اکا تیموری النده مشمع کبی یومشاتدق * دینلدیکه انك سائر اوزره فضلی نبوت وزبور وپادشاهلق
وصوت حسن وتلیین حدیددر داود علیه السلام زبوری اوقومغه باشلدقده طاغلر برابر تسبیح ایدردی وقوشلر
هوادن اغاچلره اینوب برابر نغمه‌لریله اکا امداد ایدرلردی وتیموری آتش وآلا تسز یدنده بال مومی کبی یوغروب
استدیکی شیئی یپاردی بنی اسرائیله پادشاه اولدقده ناس بیننده تبدیل کزوب داود نیجه کیمسه‌ده دیو سؤال ایدردی
هرکس ثنا ایدردی برکون آدمی صورتنده بر ملکه راست کلوب عادتی اوزره سؤال ایتدکده ملك دیدیکه کوزل
آدم ایدی اکر تعیشی بیت المالدن اولمسه بناء علیه الله تعالی‌دن کسب نیاز ایتمکله زره اعمالی اعطا اولندی دینلدیکه داود

علیه السلام کونده برزره یاپوب التی بیك درهمه صاتردی ایکی بیك درهمنی اهل وعیالیله معاشنه صرف ودرت بیك درهمنی تصدق ایدردی (ان اعمل سابغات وقدر فی السرد واعملوا صالحاً انی بما تعملون بصیر) وداود علیه السلامه امر ایتدکده زرهلری ککیش واتکلو ایله وحلقه‌لرینی وسط حالده بر دوزی‌یه هموار تقدیریله ایله واهل بیتکله عمل صالح ایشلیلکه بن سزك اعمالکزی کوروب اکا کوره مکافات ایدرم (ولسلیمان الریح غدوها شهر ورواحها شهر واسلناله عین القطر ومن الجن من یعمل بین یدیه باذن ربه ومن یزغ منهم عن امرنا نذقه من عذاب السعیر) بز سلیمانه روزکاری تسخیر ایتدککه صباحدن اویلیه‌دك بر آیلق واخشامه‌دك دخی بر آیلق کیدردی وبز اکا اریمش باقری صو پیکاری آقتدق « بلاد یمنده اولوب آیده اوچ کون آقاردی » وجندن بر طائفه‌یی سلیمان ایچون تسخیر ایتدککه رب تعالی‌نك امریله انك اوکنده ایشلرلردی اول جنلردن کیمکه امر ایتدیکمز سلیمان علیه السلامك اطاعتندن عدول ایدرسه بز اکا یالکلی آتشدن دادتریرز * دینلدیکه دنیاده النده آتشدن تازیانه ایله برملك تعیین اولنمشیدی جنیلردن سلیمان علیه السلامك اطاعتندن عدول ایده‌نه اول قامچی ایله اوروب احراق ایدردی (یعملون له مایشاء من محاریب وتماثیل وجفان کالجواب وقدور راسیات اعملوا آل داود شکراً وقلیل من عبادی الشکور) اول جنیلر سلیمان علیه السلام ایچون استدیکی کبی کوشکلر وقلعه‌لر ومسجدلر وعبادت ایدر کبی ملائکه وانبیا صورتلری وبیوك حوضلر کبی طعام ایچون لنکر وصحن وطاسلر وطاغ کبی قازغانلر یاپرلردی بز انلره دیدککه ای آل داود بونعمتلره شکر ایدك قوللرمدن آز کیمسه واردرکه لسان وقلبله شکر ایده * دینلدیکه بیت المقدسی داود علیه السلام برآدم بویی چیقارمغله سلیمان علیه السلام اتمام ایتدی واولزمان تصویر حرام اولمامغله ناس عبادته خواهشکر اولسون دیو عبادت ایدرلر حالده کوستره‌رك ملائکه وانبیا صورتلری یاپمشلردی وتختنك اشاغیسنه ایکی ارسلان اوستنه ایکی کرکس تصویر ایتمشلردی تختنه چیقمق مراد ایتدکده ارسلانلر قوللرینی اباغی آلتنه ویروب چیقارلردی وکرکسلر دخی اوتوردغنده قنادلرینی آچوب کولکه ایدرلردی واول طاغ کبی قازغانلر تملو سه‌پایه‌لر اوزرینه وضع اولنوب نردبانلر ایله چیقارلردی (فلما قضینا علیه الموت مادلهم علی موته الا دابة الارض تأكل منسأته فلما خر تبینت الجن ان لوکانوا یعلمون الغیب مالبثوا فی العذاب المهین) وقتاکه سلیمانه بز موتی قضا ایتدك « اول عصاسنه طیانوب وفات ویرسنه اول حالله متروك قالدیکه جنلرك انك موتندن خبری اولمیوب بیت المقدسی تمام ایتدیلر معلوم اولدیکه جنیلر غیبی بیلمزلر ایمش « انجق اغاج قوردی عصاسنی اکل ایتمکله یره دوشدکده جنلره موتی ظاهر اولوب فرار ایتدیلر اکر ناسك زعملرنجه جن غیبی بیلور اولسه‌لر سلیمان علیه السلامك موتی وقوعی آنده فرار ایدوب برسنه بوتکالیف شاقه عذابنده اکلنمزلردی (لقد کان لسباء فی مسکنهم آیة جنتان عن یمین وشمال کلوا من رزق ربکم واشکروا له بلدة طیبة ورب غفور) سبأ بن یشجب بن یعرب بن قحطان اولادیچون مسکنلرنده صانعك وجود وقدرتنه دلالت ایدر علامت وار ایدیکه صاغ وصوللرنده یکپاره باغ وبوستانلر بربرینه اتصال اوزره ایدی پیغمبرلری انلره دیدیکه ربکز جل شانه بوسزه ویردیکی رزقلردن اکل ایدك بویله آب وهواسی خوش مثمر شهری الله تعالی سزه احسان ایتمشدر اکا شکر ایدك بوشکر وتوبه‌کزله رب تعالی سزی مغفرت ایدر (فاعرضوا فارسلنا علیهم سیل العرم وبدلناهم بجنتیهم جنتین ذواتی اکل خمط واثل وشیء من سدر قلیل) انلر شکردن اعراض ایتدیلر بز انلر صو سدنك سیلنی کوندردك وانلرك ایکی میوه‌دار بوستانلرینه بدل آجی نبق وآجی ایلغون اغاجلری کبی آز میوه‌لو بوستانلر ویردك (ذلك جزیناهم بما کفروا وهل نجازی الا الکفور) بو نعمته کفرلری سبب ایدیکه بز انلره جزا ایتدك بز انجق کفران نعم اولنلره جزا ایده‌رز * منقولدرکه بو اولاد سبأ یمنده مأرب حوالیسنده ایکی طاغ آره‌سنده بربلده‌ده ساکن اولورلر ایدیکه منبت محل ایدی صولری وافر اولمغله بعضاً شجر ولایتك صولری اکا دخی ضم اولدقده بلده‌لرینه ضرر ایدردی بلقیس برسد یاپوب اوچ کوز ترتیب ایدوب اقتضاسنه کوره صالیویررلردی میوه‌لرینك کثرتی اول درجه‌ده ایدیکه برکمسه برزنبیل ایله اغاجلرك التندن کچسه دوکیلن میوه فی الحال زنبیلی طولدیرردی چونکه پیغمبرلرینی تکذیب

وشکردن اعراض ایتدیلر الله تعالی برکوستبکنه امر ایدوب اول سدی دلمکله برکیجه خبرلری یوغیکن سد بوشانوب انسان وحیوان تلف ومشهور بوستانلری خراب اولدی (وجعلنا بینهم وبین القری التی بارکنا فیها قری ظاهرة وقدرنا فیها السیر سیروا فیها لیالی وایاما آمنین) وسبا شهریله برکت ویردکمز شام بیننی متصل قریهٔ ظاهره‌لرله معموره قلدق « که سبا ایله شام بیننده درت بیك یدییوز قریه وارایدی دینلدی » وکیدوب کلنلرك سیرلرینی تقدیر ایتدك « که اویله‌یه‌دك برکویه واندن اخشامه‌دك برکویه کیدیلوردی » بزانلره دیدککه اول قریه‌لرده دشمن وآچلق وصوسزلقدن امین اوله‌رق کیجه وکوندز کزك * چونکه بوبرکت وراحت سببیله فقرا دخی کویدن کویه بلا زاد کیدوب کلمکده اولدقلرینه اغنیا تجارلر حسد ایدوب (فقالوا ربنا باعد بین اسفارنا وظلموا انفسهم فجعلناهم احادیث ومزقناهم کل ممزق ان فی ذلك لایات لکل صبار شکور) دیدیلرکه یاربنا بوشهرمزله شام بیننده چول پیدا ایله که زادوذخیره بولنمیوب سفرلریمز بعید اولسون تاکه هرکس کیدوب کلمکه قادر اولمسون دیو دعا ایتملریله نفسلرینه ظلم ایتدیلر امدی بز آنلردن صکره کلنلره حکایه واحواللری مقالهٔ تعجب اولسون دیو هر قبیله‌لرینی برمرتبه پراکنده وتفریق ایتدککه « تفرقوا ایدی سبا » دیو ضرب مثل اولدی اشبو مذکورلرده محنتلره صبر ایدیجیلره ونعمتلره شکر ایدیجیلره علامت وعبرتلر واردر (ولقد صدق علیهم ابلیس ظنه فاتبعوه الا فریقاً من المؤمنین) ابلیس آنلرك حقنده * فبعزتك لاغوینهم اجمعین ولا تجد اکثرهم شاکرین * دیدیکی ظننی تحقیق ایتدیکه آکا تابع اولدیلر آنجق مؤمنلردن اولان فرقه تابع اولمدیلر (وماکان له علیهم من سلطان الا لنعلم من یؤمن بالاخرة ممن هو منها فی شك وربك علی کل شیء حفیظ) ابلیسك انلر اوزره تسلطی انجق علممز تعلق ایتدیکی وجهله آخرته ایمان ایدن کیمسه ایله آنك وقوعنه شکده اولان کیمسه‌یی فرق ایچوندر ربك تعالی هرشیئه رقیب ونکهباندر (قل ادعوا الذین زعمتم من دون الله لایملکون مثقال ذرة فی السموات ولا فی الارض ومالهم فیهما من شرك وماله منهم من ظهیر) یامحمد مشرکلره دیکه اول الله تعالیدن غیری اصنام وملکلردن آلهه زعم ایدوب عبادت ایتدکلریکزه دعا ایدك که ایستدیککز شیئی سزه ویرسون وضررکز وقوعنده دفع ایتسون اول آلهه زعم ایتدکلریکز ایسه نه کوکده ونه یرده خیروشردن ذره اغرنجه برشیئه مالك دکللردر وانلرك نه یراتمقده ونه تصرفده شرکتلری یوقدر والله تعالی ایچون آنلردن هیچ برمعاونت اولمزبلکه آنلر هرشیئدن عاجزلر اولوب قطعا ربوبیته صالح دکللردر (ولا تنفع الشفاعة عنده الا لمن اذن له حتی اذا فزع عن قلوبهم قالوا ماذاقال ربکم قالوا الحق وهو العلی الکبیر) عندالله شفاعت نفع ایتمزمکرکه الله تعالی شفاعت ایده‌نه وشفاعت اولننه اذن ویره برمدت شافع ومشفوع له انتظار وخوفده اولوب تاکه اذن احسانیله انلرك قلبلرندن فزع رفع اولنه بر برلرینه دیه‌لرکه ربکز تعالی شفاعت حقنده نه بیوردی حقله مؤمنلره شفاعته اذن احسان بیوردی دیه‌لر اول الله تعالی عالی وبیوکدرکه آندن اذنسز کیمسه شفاعت ایده‌مز (قل من یرزقکم من السموات والارض قل الله وانا او ایاکم لعلی هدی او فی ضلال مبین) یامحمد دیکه سمادن باران وزمیندن نباتله سزی کیم رزقلندیرر « کافرلر الزام خوفندن جواب ویرمیه‌جکلری مقرر اولمغله » ینه سن دیکه الله تعالی رزقلندیرر بز رزق ویرن بر الله تعالییی بیلورز سز آکا جماد وسائری شرك قوشارسز کیم هدایتده کیم ضلالت ظاهره‌ده‌در (قل لاتسئلون عما اجرمنا ولا نسئل عما تعملون) انلره دیکه بزم جرممزدن سز سؤال اولنمزسکز وسزك کفر وشرك عمللریکزدن بز سؤال اولنمه‌یز هرکس کندو عملنك جزاسنی بولور (قل یجمع بیننا ربنا ثم یفتح بیننا بالحق وهو الفتاح العلیم) دیکه ربمز جل شانه قیامتده بزی وسزی جمع ایدوب بیتمزده عدله قضا ایدر محقی جنته مبطلی جهنمه ادخال ایدر اول الله تعالی مشکل قضالری فتح وعدله حکم ایدیجیدر (قل ارونی الذین الحقتم به شرکاء کلا بل هو الله العزیز الحکیم) دیکه بکا کوسترك نه صفتله بتلریکزی عبادتده الله تعالییه شریك طوترسکز حاشاکه بتلریکز آکا شریك اوله بلکه غلبه وکمال قدرت ورحمتله موصوف وعبادته لایق ومستحق انجق اول الله ذوالجلالدر (وما ارسلناك الا کافة للناس بشیراً ونذیراً ولکن اکثر الناس لایعلمون) یامحمد بز سنی عامهٔ ناس ایچون اهل طاعته مژده‌جی واهل مخالفته قورقودیجی اولدیغك حالده پیغمبر کوندردك لکن ناسك اکثری جهللرندن ناشی سنك خصائل وکمالاتکی

بیلمزلر ﴿ ویقولون متی هذا الوعد ان كنتم صادقین ﴾ آنلر فرط جهالتلرندن بووعد اولنان قیامت وعذاب نه وقت
اولور اكر صادقلر ایسه كز بزه خبر ویرك دیرلر ﴿ قل لكم میعاد یوم لاتستاخرون ساعة ولاتستقدمون ﴾ انلره دیكه
وعد اولنان كون كلدكده اولكوندن نه برساعت تأخیر ونه برساعت تقدیم اولنورسكز ﴿ وقال الذین كفروا لن نؤمن
بهذا القران ولا بالذی بین یدیه ولو تری اذ الظالمون موقوفون عند ربهم یرجع بعضهم الی بعض القول یقول الذین
استضعفوا للذین استكبروا لولا انتم لكنا مؤمنین ﴾ كفار مكه دیدیلركه بز بوقرآنه ونه مقدم كلن كتابلره ایناممیزا كرسن اول
مشركلری ربلری عندنده موقف محاسبه ده كوربدك انلر بر برلرینه رجوعله تابع ضعیفلری رؤسالرینه دیه لركه اكر
سزك اضلالكز وبزی ایماندن منعكز اولمیدی البته بز دخی مؤمنلردن اولوردق * دینلدیكه كفار مكه اهل كتابدن
پیغمبر علیه السلامك احوالندن سؤال ایتدیلر اهل كتاب بزآنك نعتنی كتابمزده بولمشز دیدیلر ابوجهل و امثالی بز
سزك كتابكزه دخی ایناممیز دیملریله بوآیت كریمه نازل اولدی ﴿ قال الذین استكبروا للذین استضعفوا انحن صددناكم
عن الهدی بعد اذ جاءكم بل كنتم مجرمین ﴾ رؤسالری اتباع ضعفالرینه دیه لركه آیا بز سزی هدایته كلدیككزدنصكره می
ایماندن منع ایتدك بلكه سز كندوكز مجرملردن اولدیكز ﴿ وقال الذین استضعفوا للذین استكبروا بل مكر اللیل والنهار
اذ تأمروننا ان نكفر بالله ونجعل له انداداً واسروا الندامة لما راوا العذاب وجعلنا الاغلال فی اعناق الذین كفروا هل
یجزون الا ما كانوا یعملون ﴾ ضعیف تابعلری رؤسالرینه دیه لركه بلكه سزك كیجه كوندز مكركز بزی الله تعالی یه
كافر اولمغله واكا شریك قیلمزه امر ایدردیكز وقتاكه انلر عذابی كوره لر هربرلری كفتكولرندن نادم اولوب
عملرینی كزلیه لر واول كافرلرك بیونلرینه آتشدن تیمور لاله لر قیله رز انلر انجق دنیاده ایشلدكلری عملریله جزا
اولنورلر ﴿ وما ارسلنا فی قریة من نذیر الا قال مترفوها انا بما ارسلتم به كافرون ﴾ بز برقریه وشهر اهلنه عذابله اخافه
ایدیجی كوندردیكمز پیغمبرلره اول شهر اهالیسنك رؤسا ومتنعملری بز سزك ارسال اولندیغكز شیلره كافرلرز
دیدیلر ﴿ وقالوا نحن اكثر اموالا واولاداً ومانحن بمعذبین ﴾ بزم اموال واولادمز چوقدر قیامتده بز عذاب اولنمزز
زیرا دنیاده كی احوالمزه قیاسله آخرتده دخی مكرم اولورز دیدیلر ﴿ قل ان ربی یبسط الرزق لمن یشاء ویقدر ولكن
اكثر الناس لایعلمون ﴾ دیكه ربم تعالی رزقی نیجه دیلرسه كاه عاصیه زیاده ومطیعه نقصان كاه عكسی اوزره ویرر بوكرم
اولمیوب انجق مشیتیدر لكن ناسك اكثری انی بیلمزلر بلكه اموال واولاد كثرتنی شرف وكرم ظن ایدرلر ﴿ وما
اموالكم ولا اولادكم بالتی تقربكم عندنا زلفی الا من آمن وعمل صالحاً فاولئك لهم جزاء الضعف بما عملوا وهم فی الغرفات
آمنون ﴾ سزك نه مالكز نه اولادكز سزی بزه یقین ایتمز مكركه مؤمن اولوب مالنی خیره صرف واولادینی اموردین
وصلاحه سوقله عمل صالح ایشلیه انلرك خیر عملرینه مكافاتلری اضعاف مضاعف اولوب جنت غرفه لرنده امینلردر
﴿ والذین یسعون فی آیاتنا معاجزین اولئك فی العذاب محضرون ﴾ شونلركه بزم آیتلرمزدن ناسی منعه سعی وناسی
آیتلرمزه ایمان ایتمكدن عاجز ظن ایدرلر انلر عذاب جهنمده حاضر اولمشلردندر ﴿ قل ان ربی یبسط الرزق لمن یشاء
من عباده ویقدر له وما انفقتم من شیء فهو یخلفه وهو خیر الرازقین ﴾ دیكه ربم تعالی عبادندن دیلدیكنك رزقنی قدرتیله
بسط ایدر ودیلدیكنك حكمتی ضمننده ضیق ایدر شول شیئیكه فی سبیل الله انفاق ایدرسز الله تعالی انك عوضنی یادنیاده
یاآخرتده اعطا ایدر اول رزق ویریجیلرك خیرلوسیدر غیریلر واسطه در رازق حقیقی اولدر ﴿ ویوم یحشرهم جمیعاً ثم
یقول للملائكة اهؤلاء ایاكم كانوا یعبدون ﴾ شول كونده كه الله تعالی مشركلری جمیعا حشر ایدوب ملكلره دیركه بونلرمیدركه
سزه عبادت ایدرلردی * مشركلره سرزنش وملكلرك شفاعتندن قطع امید ایچوندر ﴿ قالوا سبحانك انت ولینا
من دونهم بل كانوا یعبدون الجن اكثرهم بهم مؤمنون ﴾ ملكلر دیه لركه یاربنا بز سنی شركدن تنزیه ایده رز بزم معبودمز
سن سین هیچ عابد معبود اولورمی بزم انلرله علاقه مز یوقدر بلكه انلر شیطانه اطاعتلریله كویا اكا ایناتورلر ﴿ فالیوم
لایملك بعضكم لبعض نفعاً ولاضرا ونقول للذین ظلموا ذوقوا عذاب النار التی كنتم بها تكذبون ﴾ الله تعالی انلره دیه كه
بوكونده بر بریكز ایچون نفع وضره مالك اولمزسكز ودنیاده شرك وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدنلره دیرزكه عذاب ناری

دادككه سز انك حقیقتنی تكذیب ایدردیكز ﴿ واذا تتلی علیهم آیاتنا بینات قالوا ماهذا الا رجل یرید ان یصدكم عما كان
یعبد آباؤكم وقالوا ماهذا الا افك مفتری وقال الذین كفروا للحق لما جاءهم ان هذا الا سحر مبین ﴾ قچان بزم آیات ظاهره لریمز
انلره تلاوت اولنسه محمد علیه السلامه اشارت ایدوب دیرلركه بوبر رجلدركه بابالریمزك عبادت ایده كلدیكی بتلر عبادتندن سزی منع
ایتمك استرتاكه انك دیننه كیره سز ودیرلركه اول قرآن دیدیكی كلام كندو اختراعی اولوب الله تعالی یه كذب وافترا ایدر اول كافرلر
قرآن انلره كلدكده بوظاهر سحردر دیرلر ﴿ وما آتیناهم من كتب یدرسونها وما ارسلنا الیهم قبلك من نذیر ﴾ حالبوكه بز انلره
كتبدن برشی ویرمشدككه انی اوقویوب شركلك باطل اولدیغنی بیله لردی وسندن مقدم زمان فترتده بز انلری حقه دعوت
ایدر عذابدن قورقودیجی بر پیغمبر كوندرمشیدك ﴿ وكذب الذین من قبلهم وما بلغوا معشار ما آتیناهم فكذبوا رسلی
فكیف كان نكیر ﴾ بونلرن مقدم كچن امتلر پیغمبرلرینی تكذیب ایتدیلردی مع هذا اهل مكه كچن امتلره ویردیكمز
مال و عمر و قوتك عشرنه مالك اولمامشلردی اول امتلر بنم پیغمبریمی تكذیب ایتملریله بو انكارلریله انلری تدمیر
وعذابم نیجه اولدی « اهل مكه دخی بوحالاتدن حذر ایتسونلر » ﴿ قل انما اعظكم بواحدة ان تقوموا لله مثنی وفرادی
ثم تتفكروا مابصاحبكم من جنة ان هو الا نذیر لكم بین یدی عذاب شدید ﴾ اهل مكه یه دیكه انجق سزی بر نصیحتله
ارشاد ایده یمكه خالصا لوجه الله مجلسدن قالقوب ایكیشر ایكیشر بر بر ازدحام و جدال ایتمیه رك تفكر ایده سزكه
مصاحبكز محمد ایچون قطعا جنون اثری اولمیوب دائما قولنده صادق وانجق سزی اوكوكزده اولان عذاب جهنمدن
اخافه ایدیجیدر ﴿ قل ما سألتكم من اجر فهو لكم ان اجری الا علی الله وهو علی كل شیء شهید ﴾ دیكه تبلیغ رسالت
ایچون سزدن اجرت ایستمه مشم اجرتكز سزك اولسون بنم اجرتم انجق الله تعالینك وعد كریمیدر اول هر شیئه
مطلعدر بنم صدق و خلوصمی بیلور ﴿ قل ان ربی یقذف بالحق علام الغیوب ﴾ دیكه ربم عز شانه مستحقنه وحی
و رسالتی القا ایدر جمله غیوبی بیلیجیدر اكا برشی مخفی دكلدر ﴿ قل جاء الحق وما یبدئ الباطل وما یعید ﴾ دیكه
اسلام كلدی باطل اولان شرك ظهور واعاده ایتمیوب محو اولور ﴿ قل ان ضللت فانما اضل علی نفسی وان اهتدیت فبما
یوحی الی ربی انه سمیع قریب ﴾ دیكه اكر بن ضلالتده اولورسم انك وبالی انجق كندو نفسمه در اكر هدایتده
اولورسم اول ربم تعالینك وحی والهامی و كرم انعامیله در حق تعالی قوللرینك اهتدایه نیازلرینی ایشیدیجی وامیدلرینه
یقیندر ﴿ ولو تری اذ فزعوا فلا فوت واخذوا من مكان قریب ﴾ اكر انلره قیامتده قورقولرندن دهشت وحیرت
كلدكده سن انلری كورسك عجایب كوررسنكه انلر ایچون قرار و پناه یوقدر وانلردن عذاب فوت اولمز انلر یقین
یردن یعنی روی زمیندن زیر زمینه یاخود موقفدن ناره اخذ اولنورلر ﴿ وقالوا آمنا به وانی لهم التناوش من مكان بعید ﴾
وانلر عذاب حلولنده دیه لركه پیغمبره وبعثه ایمان ایتدك والحال انلره نیجه اولوركه بعید اولان آخرتدن دنیایه كلوب ایمانی
تناول ایده لر ﴿ وقد كفروا به من قبل ویقذفون بالغیب من مكان بعید ﴾ انلر مقدم تكلیف اولندقلرنده الله تعالی یه و پیغمبره
وبعثه كافر ایدیلر وبوكفرلرینك حقیقتنی بیلمكسزین دور ودراز سویلرلردی ﴿ وحیل بینهم وبین ما یشتهون كما فعل باشیاعهم من
قبل انهم كانوا فی شك مریب ﴾ انلر ایله اشتها ایتدكلری توبه وایمان ودنیایه رجوع بیننه عدم قبول حائل اولوب مقدم كچن انلرك
شبیهی كافرلره ایشلندیكی كبی بونلره دخی واقع اوله زیرا انلر دنیاده بعثدن وانلره نزول عذابدن شك وانكارده ایدیلر

﴿ سورة فاطر مكیة وهی خمس واربعون آیة ﴾

* بسم الله الرحمن الرحیم * ﴿ الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملائكة رسلا اولی اجنحة مثنی وثلث ورباع یزید
فی الخلق مایشاء ان الله علی كل شیء قدیر ﴾ حمد اول الله تعالی یه مخصوصدركه سموات وارضی یكیدن خلق وایجاد
ایدیجیدر ملكلری انبیالرینه كوندرمكه ایكیشر و اوچر ودردر قناد صاحبلری قیلدیكه انكله نزول و عروج ایدرلر
دیلرسه قنادلرك وسائر اشیانك خلقتنی زیاده ایدر الله تعالی هر شیئه قادردر ﴿ ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسك لها
وما یمسك فلا مرسل له من بعده و هو العزیز الحكیم ﴾ الله تعالی « نبوت وعلم و عافیت كبی » رحمتندن بر نعمتنی فتح
ایده انی امساك ایدر اولمز اول نعمتیكه اول امساك ایده انی ارسال ایدر اولمز الله تعالی جمله یه غالبدر هر فعلنده حكیمدر

(يا ايها الناس اذكروا نعمت الله عليكم هل من خالق غير الله يرزقكم من السماء والارض لا اله الا هو فانى تؤفكون) اى ناس الله تعالى نك سزه ويرديكى نعمتلرينى ياد ايليك الله تعاليدن غير برخالق وارميدركه كوكدن يغمور ويردن نباتله سزك رزقكزى ويره هيچ عبادته مستحق كيمسه يوقدر انجق اول الله تعالى در بويله ايكن توحيددن نيجه منصرف اولورسكز (وان يكذبوك فقد كذبت رسل من قبلك والى الله ترجع الامور) اكر مشركلر سنى تكذيب ايدرلرسه سندن مقدم كچن پيغمبرلر دخى تكذيب اولنديلر صبر ايتديلر سن دخى صبرده آنلره اقتدا ايله جمله امورك عاقبتى الله تعالى يه رجوع ايدر « سنك صبركه انلرك تكذيبنه مجازات ايدر » (يا ايها الناس ان وعد الله حق فلا تغرنكم الحيوة الدنيا ولا يغرنكم بالله الغرور) اى ناس الله تعالى نك حشر وجزا وعدى حق وثابتدر آنده خلف ممكن اولمز حيات دنيا سزى مغرور و فريفته ايتمسون « كه آخرتى فراموش ايتميه سز » وشيطان سزى صكره توبه ايدرسكز الله تعالى مغفرت ايدر ديوب آلداديوب معصيته سوق ايلمسون « اكرچه اول ممكندر لكن طبيعت آنى دفع ايدر اميديله زهر ييكه بكزر » (ان الشيطان لكم عدو فاتخذوه عدواً انما يدعوا حزبه ليكونوا من اصحاب السعير) شيطان سزكچون قديم دشمندر سز آنى دشمن اخذ ايدوب اندن حذر ايده سز شيطان كندويه تابع اولنلرى اتباع هوا وميل دنيايه دعوت ايدركه جهنم ملازملرندن اوله لر (الذين كفروا لهم عذاب شديد والذين آمنوا و عملوا الصالحات لهم مغفرة واجر كبير) شونلركه كافر اولديلر آنلر ايچون عذاب شديد واردر و آنلركه مؤمن اولوب عمل صالح ايشلديلر آنلره مغفرت واجر كبير واردر (افمن زين له سوء عمله فرآه حسناً فان الله يضل من يشاء ويهدى من يشاء فلا تذهب نفسك عليهم حسرات ان الله عليم بما يصنعون) ايا شول كمسنه كه سوء عملى تزيين اولنوب هواسى عقلنه غالب اولمغله قبحنى حسن كوره « شول توفيق الهيله حق بيلور اعمالنك حسننى قبحندن تمييز ايدن كيمسه كبيميدر » الله تعالى ديلديكنى ضلالتده ابقا وديلديكنى هدايته القا ايدر سنك نفسك آنلرك ضلالتى اوزره مغموم اولمسون الله تعالى انلرك سوء صنيعلرينه عليمدر قيامتده جزالرينى ايدر (والله الذى ارسل الرياح فتثير سحاباً فسقناه الى بلد ميت فاحيينا به الارض بعد موتها كذلك النشور) اول الله تعالى روزكارلرى كوندروب بولوتلرى يردن قوپارر واول بلوتلرى بر قورومش ميت اولمش بلده يه سوقله مطر انزال ايدوب اول ارضى نباتله احيا ايدر امدى سزى دخى احيا ايله قبرلركزدن اخراج اول نباتك احيا واخراجى كبيدر (من كان يريد العزة فلله العزة جميعاً اليه يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه والذين يمكرون السيئات لهم عذاب شديد ومكر اولئك هو يبور) كيمكه عزت مراد ايدرسه الله تعالى يه اطاعت ايتسونكه جميع عزتلر الله تعالى ايچوندر طيب كلاملركه كلمهٔ شهادت وذكر الله در الله تعالى نك دركاه قبولنه صعود واول كلام كلام طيبه يى عمل صالح اول دركاهه قالديرر « زيرا عمل صالح اولمينجه مجرد كلام مقبول و نافع اولمز » شونلركه قبيح و سوء مكرى نهانى ايشلرلر آنلر ايچون عذاب شديد واردر اول كافرلرك مكرى فاسد اولور نافذ اولمز زيرا « امور مقدره ده تغيير اولمز » * ديلديكه بوندن مراد قريشك دار الندوه ده ايتدكلرى كزلو مشورتدركه پيغمبر عليه السلامى قتل يا حبس ياخود اجلا ايديكه سورهٔ انفالده كچدى (والله خلقكم من تراب ثم من نطفة ثم جعلكم ازواجاً وما تحمل من انثى ولا تضع الا بعلمه وما يعمر من معمر ولا ينقص من عمره الا فى كتاب ان ذلك على الله يسير) الله تعالى اصلكز آدم عليه السلامى ترابدن صكره ذريتنى نطفه دن خلق ايتدى صكره اركك ديشى چفت قيلدى ونسوانك حملى ووضعى انجق انك علميله در بركمسنه نك عمرندن زياده وناقص اولمز انجق لوح محفوظده زياده ونقصانانى تقدير اولنديغيدر بو عمرك طول وقصرى الله تعالى يه آساندر (وما يستوى البحران هذا عذب فرات سائغ شرابه وهذا ملح اجاج ومن كل تأكلون لحماً طرياً وتستخرجون حلية تلبسونها و ترى الفلك فيه مواخر لتبتغوا من فضله ولعلكم تشكرون) طاتلو بحرله آجى دكز ايكيسى برابر اولمز طاتلو ايچيلور آجيسى بوغازى ياقار ايچلمز « مؤمنله كافره تشبيهدر » واول بحرلرك هر برندن تازه لحم ييرسكزكه بالقدر وتوزلو دكزدن « انجو ومرجان كبى » حلى چيقاررسكزكه نسالريكز انى كيرلر واول بحرلرده كميلر صويى يارق يوريدكنى كوررسن تاكه الله تعالى نك فضلندن انده تجارت طلب ايدوب شايد شكر ايده سز

(يولج الليل فى النهار ويولج النهار فى الليل وسخر الشمس والقمر كل يجرى لاجل مسمى ذلكم الله ربكم له الملك والذين تدعون من دونه ما يملكون من قطمير) الله تعالى كيجه يى كوندزه ادخال له كوندزى اوزون ايدر وكوندزى كيجه يه ادخال له كيجه يى اوزون ايدر وشمس وقمرى تسخير ايتدى تاكه مأمور بتلرى وقتنه دك دورو جريان ايدرلر بو جمله نك خالق وفاعلى ربكز الله تعالى در پادشاهلق انكدر الله تعالى دن غيرى شول اصناملركه انلره عبادت ايدرسز خرما چكردكنك شقى قدر نفع ايتمكه قادر اولمزلر (ان تدعوهم لا يسمعوا دعاءكم ولو سمعوا ما استجابوا لكم ويوم القيامة يكفرون بشرككم ولا ينبئك مثل خبير) اكر اول اصناملركزه جر نفع يادفع ضرر ايچون دعا ايتسه كز انلر جمادلردر دعاكزى ايشتمزلر اكر ايشيدر اولسه لر دخى نفعه قدرتلرى اولمامغله دعاكزه اجابت ايتمزلردى قيامتده اول بتلريكز انلرى الله تعالى يه شريك طوتديكز باطل اولديغنى اعتراف ايدرلر وكفريكزى اقرار ايدرلر اصنام وعبده لرينك حاللرينى سكا الله تعالى خبر ويرديكى كبى كيمسه خبر ويرمز (يا ايها الناس انتم الفقراء الى الله والله هو الغنى الحميد) اى ناس سز الله تعالى نك رزق ومغفرت وجمله فضلنه محتاجلرسز الله تعالى جمله دن مستغنيدر جمله موجودات انك نعمتلرينه محتاج اولمغله اكا حمد اولنمسى حق اولدى (ان يشأ يذهبكم ويأت بخلق جديد وما ذلك على الله بعزيز) اكر ديلرسه سزه كيدروب بريكزه مطيع برآخر قوم كتورر بو فعل الله تعالى يه امر عسير دكلدر (ولا تزر وازرة وزر اخرى وان تدع مثقلة الى حملها لا يحمل منه شئ ولو كان ذا قربى انما تنذر الذين يخشون ربهم بالغيب واقاموا الصلاة ومن تزكى فانما يتزكى لنفسه والى الله المصير) بركمسه آخر كمسه نك كناهنى يوكلنمز اكر ثقيل كناهلو بركمسنه كناهنى تحميله برينى دعوت ايتسه اول انك كناهندن برشى يوكلنمز اكر اقرباسى دخى اولورسه يا محمد سن انجق ربلرينى كورمشلركن عذابندن قورقنلر ونمازه قائم اولنلرى انذار ايدرسن كيمكه كناهدن صافى ذنوب پاك اوله اول انجق كندو نفسنى تطهير ايدر جمله نك رجوعى الله تعالى يه در « هر نفسى فعلى اوزره مجازات ايدر » (وما يستوى الاعمى والبصير ولا الظلمات ولا النور ولا الظل ولا الحرور) اعمى ايله كوريجى وظلماتله نور وكولكه ايله حرارت مساوى اولمز « يعنى كافرله مؤمن وباطل ايله حق جنت ايله جهنم برابر اولمز » (وما يستوى الاحياء ولا الاموات ان الله يسمع من يشاء وما انت بمسمع من فى القبور) ديريلر ايله ميتلر مساوى اولمز « يعنى اسلامله قلبلرينى احيا ايدنلر كفرله قلبلرينى مرده ايدنلرله برابر اولمز » الله تعالى ديلديكنه حق ايشتديرر وميت كبى اولان كافرلره انذارك ايشتديره مزسن (ان انت الا نذير انا ارسلناك بالحق بشيرا ونذيرا وان من امة الا خلا فيها نذير) سن انجق تبليغ وانذار ايديجيسن بز سنى دين حقله مؤمنلرى جنتله مژده ايديجى وكافرلرى جهنمله قورقوديجى كوندردك كچمش امتلردن هيچ برقوم اولمدى الا انلرك ايچنده عذاب الهيدن قورقوديجى بر پيغمبر يا بر عالم آگاه وار ايدى (وان يكذبوك فقد كذب الذين من قبلهم جاءتهم رسلهم بالبينات وبالزبر وبالكتاب المنير) يا محمد اكر كفار قريش سنى تكذيب ايدرلرسه انلردن اول كچن امتلرك كفارى دخى پيغمبرلرينى تكذيب ايتديلر ديكه انلره صحت ونبوتلرينه شهادت ايدر معجزات وصحفله وتورية وانجيل كتابلرله كلديلر ايدى (ثم اخذت الذين كفروا فكيف كان نكير) صوكره اول كافرلرى عذابله اخذ ايتدم امدى قريش كورسونلركه انلره عقوبتم نيجه اولدى (الم تر ان الله انزل من السماء ماء فاخرجنا به ثمرات مختلفا الوانها ومن الجبال جدد بيض وحمر مختلف الوانها وغرابيب سود) كورمزميسنكه الله تعالى كوكدن يغمور انزال ايدوب انكله رنك وجنسلرى مختلف ميوه لر چيقاردى وطاغلردن اول طاغلرك رنكنه كوره بياض وقرمزى وغايت سياه يوللر پيدا ايلدى (ومن الناس والدواب والانعام مختلف الوانه كذلك انما يخشى الله من عباده العلماء ان الله عزيز غفور) وناسدن ويرده يوريان جميع حيواندن ودوه وبقر وغنمدن دخى ميوه ويوللر كبى مختلف رنكلر قيلدق الله تعالى دن آنجق زياده خوف ايدن انك صفات وافعالنى بيلنلر الله تعالى ملكنده عزيز وغالب وتوبه كارلرى مغفرت ايديجيدر (ان الذين يتلون كتاب الله واقاموا الصلوة وانفقوا مما رزقناهم سرا وعلانية يرجون تجارة لن تبور ليوفيهم اجورهم ويزيدهم من فضله انه غفور شكور) شونلركه قرآنى اوقيوب موجبيله عمل ايدرلر ونمازه اركانيله مداومت ايدرلر وانلره ويرديكمز رزقدن اقتضاسنه كوره كزلو وآشكاره انفاق ايدرلركه انلرله كساد بولمز ثواب تجارتنى رجا ايدرلر تاكه

الله تعالی انلرك اجرلرینی تماماً ویردكدنصكره فضل وكرمیله دخی زیاده ایده الله تعالی انلرك كناهلرینه غفور وطاعتلرینه
شكوردر (والذی اوحینا الیك من الكتاب هو الحق مصدقا لما بین یدیه ان الله بعباده لخبیر بصیر) اول شیئیكه قرآندن
سكا وحی ایتدك اول مقدم اولان كتابلری تصدیق ایدر اولدیغی حالده حقدر الله تعالی قوللرینك احوال ضمیرلرینه
خبیر وافعال ظاهرەلرینه بصیردر (ثم اورثنا الكتاب الذین اصطفینا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم
سابق بالخیرات باذن الله ذلك هو الفضل الكبیر) مقدما امم سالفەیە كوندردیكمز كتابلردنصكره امت محمددن انتخاب
ایتدیكمز قوللرمزه قرآنی میراث ویردككه طلب وتعبسز وارث اولدیلر اول قوللرمزدن بعضیسی قرآنله عملده
تقصیرلری سببیله نفسلرینه ظلم ایدیجیلردر وبعضیسی اكثر اوقاتده انكله عامل اولوب احیانا قصور ایدرلر وبعضیسی
الله تعالینك اذنیله دائما احكام قرآنله حركت وخیراته سابقلردر بووراثت وانتخاب اول الله تعالینك عظیم فضل
واحسانیدر * فاروق رضی الله تعالی عنه بیورركه پیغمبر علیه السلامدن ایشتدمكه سابقمز جملەدن ایلرو جنته كیرندر
ومقتصدمز نجات بولندر وظالممز مغفرت اولندر بیوردیلر * ودینلدیكه سابق بلا حساب جنته كیرندر ومقتصد
حسابی خفیف اولندر وظالم موقف حسابده اكلنوب بعده مغفرت اولندر بوبابده اقوال كثیره اولمغله اختصار
اولندی (جنات عدن یدخلونها یحلون فیها من اساور من ذهب ولؤلؤا ولباسهم فیها حریر) بوامتدن ذكر اولنان
اصناف ثلثه جنته كیررلر وانده التون وانجودن بلزكلریله تزین ایدرلر ولباسلری حریردر (وقالوا الحمد لله الذی
اذهب عنا الحزن ان ربنا لغفور شكور) انلر جنته دخوللرنده دیەلركه حمد اولسون اول الله تعالیەكه بزدن هموم
دنیا وآخرتی وجمله خوف وحزنی كیدردی تحقیق ربمز تعالی مغفرت ایدیجی وشاكرلره مكافات ایدیجیدر (الذی
احلنا دار المقامة من فضله لا یمسنا فیها نصب ولا یمسنا فیها لغوب) اول الله تعالی بزی فضل وكرمندن دار المقامه اولان
جنتنه انزال ایلدیكه انده بزی رنج وتعب وكلفت وكلال مس ایتمز (والذین كفروا لهم نار جهنم لا یقضی علیهم فیموتوا
ولا یخفف عنهم من عذابها كذلك نجزی كل كفور) شونلركه كافر اولدیلر انلر ایچون نار جهنم واردر انلره موت
حكم اولنمزكه عذابدن قورتیلەلر وانلردن عذاب خفیف اولمز كیمكه كفرده وكفران نعمتده اصرار ایدرسه بونك
كبی جزا ایدرز (وهم یصطرخون فیها ربنا اخرجنا نعمل صالحا غیر الذی كنا نعمل اولم نعمركم ما یتذكر فیه من
تذكر وجاءكم النذیر فذوقوا فما للظالمین من نصیر) اول كافرلر جهنمده فریاد ایدرلركه یاربنا بزی بو جهنمدن اخراج
ایله كیرو دنیایه كوندركه مقدم ایشلدیكمز كفر وعصیان یرینه عمل صالح ایشلیهلم الله تعالی بیوره كه بن سزه دنیاده
دوشینوب بیلەجك ونصیحت قبول ایدەجك قدر عمر ویرمدیمیكه اول بلوغدر وسزی بو عذابله قورقودیجی
كلمدیمی « یعنی سزه پیغمبر وقرآن واقربا ودوستلر كرك موتی واختیارلغكز » نذیر كلدی ایدی امدی عذابی دادك
ظالملردن عذابی دفعه نصرت ایدر یوقدر (ان الله عالم غیب السموات والارض انه علیم بذات الصدور) الله تعالی
كوكده ویرده كی غیبی بیلور زیرا اول قلبلرده مضمر اولنلری دخی بیلور (هو الذی جعلكم خلائف فی الارض فمن
كفر فعلیه كفره ولا یزید الكافرین كفرهم عند ربهم الا مقتا ولا یزید الكافرین كفرهم الا خسارا) اول الله تعالی
سزی یریوزنده كچن امتلرك یرینه خلیفه ومتمكن قیلدیكه زمینك تصرفنی یدیكزه ویردی بودخی بیوك نعمتدر
كیمكه بونلره شكر ایتمیوب كفران نعمه اولورسه جزای كفری انك اوزرینەدر كافرلره كفرلری ربلری عندنده
انجق اشد بغض ربانی یی وآخرتده خسرانلرینی زیاده ایدر (قل ارایتم شركاءكم الذین تدعون من دون الله اورونی
ماذا خلقوا من الارض ام لهم شرك فی السموات ام آتیناهم كتابا فهم علی بینة منه بل ان یعد الظالمون بعضهم
بعضا الا غرورا) یا محمد مشركلره دیكه هیچ كوردیكمزمیكه الله تعالیدن غیری عبادت ایدوب اشراك ایتدیكز
بتلریكز ارضدن برجزء خلق ایتدیلرمی بكا كوسترك یاخود كوكلرك خلقتنده برشركتلری وارمی یاخود بز انلره
كتاب ویروب اول كتابده اصناملرینی بزه شریك ایتمكه حجتلری وارمی بلكه آنلرك سلفلری خلفلرینه ورؤسای
اسافلنه بواصنام سزه شفاعت ایدر دیو وعدلری آنجق مكر وفریب یوزندندر (ان الله یمسك السموات والارض ان

تزولا ولئن زالتا ان امسكهما من احد من بعده انه كان حلیماً غفورا) الله تعالی سموات وارضی قدرتیله طوتاركه زائل
اولمیه اكر آنلر زائل اولسەلر آندنصكره آنلری هیچ بركیمسه امساك ایدەمز الله تعالی حلیم وتوبه ایدنلری مغفرت
ایدیجیدر (واقسموا بالله جهد ایمانهم لئن جاءهم نذیر لیكونن اهدی من احدی الامم فلما جاءهم نذیر مازادهم الا نفوراً
استكباراً فی الارض ومكر السیئ ولا یحیق المكر السیئ الا باهله فهل ینظرون الا سنت الاولین فلن تجد لسنت الله تبدیلا
ولن تجد لسنت الله تحویلا) قریش یهود ونصارانك پیغمبرلرینی تكذیب ایتدكلرینی ایشتدكجه دیرلردیكه لعنت اول اهل
كتابلره والله اكر بزه نذیر پیغمبر كله اول امتلرك هر بریندن زیاده هدایتده اولوردق وقتاكه محمد علیه السلام انلره
نذیر پیغمبر كلدكده انلرك حقدن تباعدینی آرتردی یریوزنده كبر وفعل قبیح ایدر اولدقلری حالدی اومكر قبیح ایسه
انجق فاعلنه حلول ایدر آنلر انجق الله تعالینك رسوللرینی تكذیب ایدن امم سالفەیە ایتدیكی سنتنه منتظرلردر
امدی سن الله تعالانك سنتیچون تبدیل وتحویل بولمزسن (اولم یسیروا فی الارض فینظروا كیف كان عاقبة الذین من
قبلهم وكانوا اشد منهم قوة وما كان الله لیعجزه من شیء فی السموات ولا فی الارض انه كان علیماً قدیراً) اهل مكه ارض
شام ویمنه كیدركن یولده كورمزلرمیكه آنلردن مقدم پیغمبرلرینی تكذیب ایدنلرك عاقبتلری نیجه اولدی مسكنلری
خراب اولمش انلر ایسه بونلردن قوت جهتیله اشد ایدیلر الله تعالییی كوكده ویرده برشی عاجز ایتمزكه انك عذابندن
خلاص اولەلر الله تعالی جمیع اشیایه علیم وقدیر اولدی (ولو یؤاخذ الله الناس بما كسبوا ما ترك علی ظهرها من دابة ولكن
یؤخرهم الی اجل مسمی فاذا جاء اجلهم فان الله كان بعباده بصیراً) اكر الله تعالی كسب ایتدكلری شرك ومعصیت سببیله
ناسی مؤاخذه ایتسه یریوزنده كزنلرك برینی ایتمیوب هلاك ایدردی « نوح علیه السلامك طوفاننده كیده اولنلردن
غیریسنی هلاك ایتدیكی كبی » ولكن انلری تقدیر اولنان وقته تأخیر ایدر وقت مقدرلری كلدكده الله تعالی قوللرینك
اعمالنه بصیردر « جزالرینی ایدر »

فهرست تفسير تبيان

صحيفه	
٢	سورة الكهف
٣١	سورة مريم
٤٦	سورة طه
٦٦	سورة الانبيا
٨٦	سورة الحج
١٠٥	سورة المؤمنون
١١٨	سورة النور
١٤٣	سورة الفرقان
١٥٨	سورة الشعراء
١٧٥	سورة النمل
١٩٤	سورة القصص
٢١٤	سورة العنكبوت
٢٢٦	سورة الروم
٢٣٧	سورة لقمان
٢٤٤	سورة السجدة
٢٤٨	سورة الاحزاب
٢٧١	سورة سبأ
٢٨٣	سورة الملائكه

فهرست تفسير المواكب

صحيفه	
٢	سورة الكهف
٣٢	سورة مريم
٤٩	سورة طه
٧٢	سورة الانبيا
٩٤	سورة الحج
١١٤	سورة المؤمنون
١٣٠	سورة النور
١٥٢	سورة الفرقان
١٦٧	سورة الشعراء
١٨٨	سورة النمل
٢٠٨	سورة القصص
٢٣٣	سورة العنكبوت
٢٤٨	سورة الروم
٢٦١	سورة لقمان
٢٧٠	سورة السجدة
٢٧٥	سورة الاحزاب
٢٩٥	سورة سبأ
٢٩٩	سورة الملائكة

الجلد الرابع

من تفسير تبيان وتفسير مواكب

ناشرى

محمد مهدى

معارف نظارت جليله‌سنك فى ١٦ محرم سنه ٣٢٤ وفى ٢٧ شباط سنه ٣٢١ تاريخلى و ٥٠٨ نومرولى رخصتنامه‌سيله طبع اولنمشدر

درسعادت

(عارف افندى) مطبعه‌سى — سلطان بايزيدده ولى الدين افندى كتبخانه‌سى التنده نومرو ٨٧

سنه ١٣٢٤

تفسیر تبیان

(تفسیر سورة یس)

بسم الله الرحمن الرحیم

(یس) دینلدکده بو لفظ قسمدر یا طی لغتنده یا انسان دیمکدرکه انکله مراد محمد علیه السلامدر یاخود یا سید البشر دیمکدر یاخود اسم سوره یا اسم قرآندر والله اعلم (والقرآن الحکیم) حکمت صاحبی اولان قرآن حقیچون (انك لمن المرسلین) (علی صراط مستقیم) یا محمد تحقیق سن توحید وصراط مستقیم اوزره اولان انبیا ومرسلیندنسن (تنزیل العزیز الرحیم) قرآن الله تعالانك تنزیلیدرکه انی تصدیق ایتمیندن انتقام ایدر وتصدیق ایدوب موجبنجه عمل ایدنه رحمت ایدر (لتنذر قوما ماانذر آباءهم فهم غافلون) تا برقومی انذار ایدهسنکه مدت فترتده وفرت اولمغله انلرك بابالری دخی عذاب اللهیله اخافه اولنمشلر ایدی انلر غافللردر (لقد حق القول علی اکثرهم فهم لایؤمنون) انلرك اکثرینك اوزرینه * لاملان جهنم الخ

(اذقانه)

سورة یس وهی ثلاث وثمانون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(یس) دینلدیکه اول قسمدر ویا اول طی لغتنده یا انسان دیمکدرکه انکله مراد محمد علیه السلامدر ویاخود یا سید البشر دیمکدر ویاخود فواتح سورهدندرکه انکله اشبو سوره افتتاح اولنوبدر (والقرآن الحکیم) قرآن حقیچونکه اول ذو حکمتدر ویا کتب منزلهنك جمیعی اوزره حقله حکم ایدیجیدر (انك لمن المرسلین علی صراط مستقیم) یا محمد سن انبیاء مرسلیندنسن توحید وامورده استقامت اوزره اولان صراط مستقیمدهدر (تنزیل العزیز الرحیم) قرآن الله تعالینك تنزیلیدرکه انی تصدیق ایتمیاندن انتقام ایدر وانی تصدیق ایدوب موجبیله عمل ایدنه رحمت ایدر (لتنذر قوما ماانذر آباؤهم) تاکه انذار ایدهسن برقومیکه آباء واقربالری انذار اولنمدی مدت فترت تطاولیچون رسوله احتیاجلری شدید اولمشدر زیراکه قریشه محمد علیه السلامدن اوکدین رسول کلمیوبدر (فهم غافلون) اویله اولسه انلر ایمان ورشددن غافللردر (لقد حق القول علی اکثرهم فهم لایؤمنون) انلرك اکثری اوزره * لأملأن جهنم من الجنة والناس اجمعین * وعیدی واجب اولوبدرکه انك ذکری سورة * الم * السجدهده کچوبدر اویله اولسه علم اللهده انلر کفاردر ایمانه کلور دکللردر (انا جعلنا فی اعناقهم اغلالا فهی الی الاذقان فهم مقمحون) بز انلرك بیونلرینه اغلال قیلمشزکه اول انلرك

قولی وعیدی موجبنجه عذاب حق اولدی انلر ایمانه کلمزلر * که انلرك کفر وشرك اوزره فوت اولهجقلری علم اللهده مقرردر ابوجهل وامثالی کبی (اناجعلنا فی اعناقهم اغلالا فهی الی الاذقان فهم مقمحون) بز انلرك بیونلرینه لالهلر قیلمشزدرکه چکهلرینه چیقوب باشلرینی قالدرمشلر وکوزلرینی قپامشلردر ~ ٣ ~ حقه بیونلرینی اکمزلر والتفات ونظر ایتمزلر (وجعلنا من بین ایدیهم سدآ ومن خلفهم سدآ فاغشیناهم فهم لایبصرون) بز انلرك اوکلرینه * طول املی * وآردلرینه * کچمش کناهلرندن غفلتی * سد وکوزلرینی بند ایتدككه دلائل قدرتی وراه هدایتی کورمزلر دینلدیکه بو ایکی آیت کریمه بنو مخزوم حقنده نازل اولدیکه ابوجهل اکر پیغمبری نمازده کوررسم باشنی قیریم دیو یمین ایتدی برکون النه بر طاش الوب پیغمبر علیه السلام نمازده ایکن واروب النده کی طاشی اورمق ایچون یوقارو قالدردقده طاش النه یاپشوب الی بوینده قالدی اوحال اوزره اصحابنه واروب ماجرایی نقل وانلر انی کوردکلرندنصکره طاش الندن دوشدی بر مخزومی اول طاشی الوب بن بونکله انی قتل ایدهرم دیو اولحضرت علیه السلامه یقین واردقده اعمی اولدی (وسواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لایؤمنون) سن انلری قورقودرمیسن قورقودمزمیسن انلرك عندنده برابردر ایمان ایتمزلر * زیرا مشیتده انلرك قتل وموتی کفرله اولهجنی حکم اولنمشدر * (انما تنذر من اتبع الذکر وخشی الرحمن بالغیب فبشره بمغفرة واجر کریم) سن انجق قرآنه تابع وموجبیله عمل ایدن والله تعالینك هنوز مستور اولان امور اخرویهلرندن قورقان کمسنهیی انذار ایدرسن اول وصفلو کیمسهیی دنیاده مغفرتله وآخرتده اجر کریم اولان جنتله مژده ایله (انا نحن نحی الموتی ونکتب ماقدموا وآثارهم وکل شیء احصیناه فی امام مبین) بز

اذقانه ایرمشدر اول اجلدن انلر باشلرین قالدیروب کوزلرین یوممشلردر یعنی انلر حق جانبنه التفات ایتمزلر واکا بیونلرین اکمزلر (وجعلنا من بین ایدیهم سدآ ومن خلفهم سدآ فاغشیناهم فهم لایبصرون) بز انلرك اوکندن وآردندن طول املی وجنایات سابقهلرندن غفلتی حائل قیلوب بصائرلرینه غشاء ایتدك اویله اولدیسه انلر مطمورهٔ جهالتده قالوب آیات ودلائله نظردن منع اولندیلر * دینلدیکه اشبو ایکی آیت بنی مخزوم شاننده نازل اولوبدرکه ابوجهل یمین ایتدیکه محمد علیه السلامی نماز قیلورکن کوردیکنده باشنی طاشله باصدیره وقتاکه واروب انی نمازده بولدی طاشله الین قالدیرجق طاش الینه یاپشوب الی بوینه بوکلمش قالدی اول حالت اوزره اصحابنه واروب ماجرایی خبر ویردی انی انلر کوردیکندنصکره طاش الندن دوشدی هماندم بنو مخزومدن بر رجل طوروب اول طاشی آلدی بن بونکله واروب محمدی اولدیررین دیو کندی وانی نمازده بولدی الله تعالی انك بصرین اعمی ایدوب محمد علیه السلامك صوتنی ایشیدر ولکن کندوبی کورمزدی اندن اصحابنه دونوب انلری دخی کورمدی دیدیلرکه اکا واروب نه ایتدك دیدیکه انك صوتنی ایشیدوب کندوبی کورهمدم بنمله انك اراسنده فحل هیئتنده برشیء حائل اولدی اکر قریب اولسم بنی اکل ایدردی (وسواء علیهم ءأنذرتهم ام لم تنذرهم لایؤمنون) انلرك عندنده مساویدر انلری کرکسه تخویف ایت وکرك ایتمه انلر سنی وقرآنی تصدیق ایتمزلر زیراکه سابق علم اللهده انلر اوزره کلمهٔ شقاوت حق اولوبدر (انما تنذر من اتبع الذکر وخشی الرحمن بالغیب) سن تخویف وانذار ایتمزسن الا انلریکه قرآنه اتباع وموجبیله عمل ایدرلر والله تعالینك عقابی حلول واهوالی نزول ایتمدین حلول ونزولندن خوف ایدرلر واکا اطاعت ایدرلر (فبشره بمغفرة واجر کریم) ایمدی اول وصفله متصف هرکسهیی دنیاده مغفرتله وآخرتده جنتله تبشیر ایت (انا نحن نحیی الموتی) بز امواتی بعثله ویا جهالی هدایتله احیاء ایدرز (ونکتب ماقدموا وآثارهم) بز انلرك خیر وشردن ایشلدکلری اعمالی یازارز ودخی انلرك آثار حسنهلرینی وآثار سیئهلرینی یازارزکه اول تسنن ایتدکلری خیر وکرك شر عملیدرکه انلره اقتدا ایله کندیلردنصکره ایشلنه ایمدی اول مقتدالره اتباعلرینك انلره اقتدا ایله ایشلدکلری سنت حسنهدن انلره اولان اجر دکلو اجر وکرك سنت سیئهدن انلره اولان اوزار دکلو وزر اول مقتدالره دخی اولور * قال النبی علیه السلام من سن فی الاسلام سنة حسنه یعمل بها من بعده کان له اجرها ومثل اجر من عمل بها من غیر ان ینقص من اجورهم شیئا ومن سن فی الاسلام سنة سیئة فعمل بها من بعده کان علیه وزرها ومثل وزر من عمل بها من غیر ان ینقص من اوزارهم شیئا * پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایدر برکسهکه اسلامده برسنت حسنه احداث ایدوب من بعد انکله

حسنه‌لرینی دخی یازارز * علم اوکرتمك وجامع ومدرسه یاپمق وکتاب تصنیف ایتمك وامثالی کبی علی قول آثار ایز
یعنی آدیم معناسنه اولمغله جامعه کیتدکلری خطوه‌لرك دخی عددینی یازارز * حفظ وتعداد وبیان ایتدیکمز شی جمیعا
لوح محفوظده‌در * دینلدیکه بنو سلمه دیدیلرکه یا رسول الله بزم خانه‌لرمز مسجده بعید اولمغله یقین
خانه تدارك ایتسك نیجه
اولور بو آیتك نزولیله پیغمبر
علیه السلام بیوردیلرکه ای
بنی سلمه یریکزده اولك که سزك
آدیملریکز سزه اجر یازیلور
﴿ واضرب لهم مثلا اصحاب
القرية اذ جاءها المرسلون ﴾
یا محمد کفار مکه‌یه انطاکیه
اهالیسنك قصه‌سنی انلرك
حالنه مثل ذکر ایتکه اول
انطاکیه اهالیسنه عیسی
علیه السلامك رسوللری
کلدی ﴿ اذ ارسلنا اليهم
اثنين فكذبوهما فعززنا
بثالث فقالوا انا اليكم
مرسلون ﴾ بز انلره عیسی
علیه السلامك ایکی
رسوللرینی کوندردك
* دینلدیکه انلر یوحنا
و پاولیس ایدیلر * اهل
انطاکیه اول ایکیسنی
تکذیب ایتملریله اول
رسوللره اوچنجی شمعونله
تقویت ویردك اول اوچ
رسوللر انطاکیه اهالیسنه
بز سزی ایمانه دعوت ایچون
ارسال اولندق * منقولدرکه
عیسی علیه السلام خلیفه
سی شمعون حواریوندن
ایکی کسنه‌یی اهالیسنی
ایمانه دعوت ایچون انطاکیه‌یه کوندردی انلر شهره یقین کلدکلرنده کوردیلرکه بر پیر قیونلرینی اوتلادر ﴿ اویله ﴾
اکا سلام ویردیلر پیر انلردن کیملرسز دیو سؤال ایلدی انلر دیدیلرکه عیسی علیه السلامك رسوللری یز کلدککه بو شهرك
خلقنی اوثان عبادتندن منعله رحمان عبادتنه دعوت ایده‌لم پیر دیدیکه سزك بو دعوا کزه برهانکز وارمی انلر بلی خسته‌لره شفا وابرص

عمل اولنه انی احداث ایدن ایچون کندینك انکله عملی ثوابی واکا متابعتله انی عمل ایدنلرك
ثوابی مثلی یالکز اکا اولور اول تابعلرك ثوابندن بر شی نقص اولنمقسزین و بر کمسه‌که
اسلامده بر سنت سیئه احداث ایدوب من بعد انکله عمل اولنه انی احداث ایدن ایچون
کندینك انکله عملی وبالی واکا متابعتله انی عمل ایدنلرك وبالی مثلی یالکز اکا اولور اول
تابعلرك وبالندن بر شی نقص اولنمقسزین و بر قوم دیدیلرکه آثارله مراد مساجده کیتمك
ایچون اولان خطوه‌لردر انس رضی الله عنه ایدر بنو سلمه مسجد قربنه تحول مراد ایتدکلرنده
پیغمبریمز علیه السلام انلره دیدیکه * یا بنی سلمة الا تحتسبون آثاركم * آگاه اولك که خطوا
تکزله اجرلنورسز اویله اولسه مکانلرنده قرار ایدوب اندن تحولی ترك ایتدیلر قال النبی
علیه السلام * اعظم الناس اجرا فی الصلاة ابعدهم فأبعدهم ممشى * پیغمبریمز علیه السلام
ایدر ناسك نمازده اجری اعظم اول کمسه‌درکه مسجده ندکلو ایراغ اولوب یوریمسی اکثر
اولورسه اجری دخی اول اعتبارله اعظم واکثر اولور ﴿ وكل شیء احصيناه فی امام مبين ﴾
هر شیکه بز انی حفظ وعد وبیان ایتدك اول لوح محفوظده‌در ﴿ واضرب لهم مثلا اصحاب القرية ﴾
یا محمد کفار مکه‌یه انطاکیه اهالیسنك قصه‌سنی انلرك حالنه مثل ذکر ایت ﴿ اذ جاءها المرسلون ﴾
که اول انطاکیه اهلنه عیسی علیه السلامك رسوللری کلدی ﴿ اذ ارسلنا اليهم اثنين ﴾
بز انلره ایکی رسول کوندردك که انکله مراد عیسی علیه السلامك رسوللری یحیی
و یونسدر بر قولده اول ایکیسنك غیریدر ﴿ فكذبوهما فعززنا بثالث ﴾ اهل انطاکیه
اول ایکیسنی تکذیب ایتدیلر اویله اولسه اول رسوللری رسول ثالث شمعونله تقویه ایتدك *
علماء اخبار ایدر عیسی علیه السلام حواریوندن ایکی کمسنه‌یی انطاکیه اهلنه رسول کوندردی
شهره قریب اولیجق حبیب النجاری کوردیلرکه اول قیون کودردی حبیب النجار انلره سز نه
حاللو کمسه‌لرسز دیدکده انلر دیدیلرکه عیسی علیه السلامك رسوللری یز کلمشزکه بو شهرك اهالی
اوثان عبادتندن منع ایدوب رحمان عبادتنه دعوت ایده‌وز حبیب دیدیکه صحت دعوا کزه
علامتکز وارمیدر دیدیلرکه نعم الله تعالینك اذنیله مریضه شفاء ایرکوررز واکمه وابرص
عاتن کیدررز حبیب دیدیکه بنم بر مریض اوغلم وار زمان مدیده‌دنبرو اکا علاج ایده‌مدم
وانلری اکا کتوروب انی مسح ایتدکلری حینده اکا صحت ایردی حبیب انی کوریجك ایمانه کلدی
اول خبر شهر ایچنده شایع اولوب انلرك یدیله چوق مریض عافیت بولدی حتی انلرك امری
اول شهرك ملکنه ایردیکه اول اصنامه عبادت ایدردی اول رسوللری یانینه چاغروب سز نه حاللو
کمسه‌لرسز بو شهره نه مصلحت کورمکه کلوبسز دیدیلرکه انکیچون کلدك که سنی شول ایشتمز
وکورمز جمادات عبادتندن شول ایشیدر وکورر خالق کائنات عبادتنه دعوت ایدرز ملك ایتدی
بزم اشبو آلهه‌مزدن غیری الهمز وارمیدر دیدیلرکه واردر اولکه سنی والهکی ایجاد ایتدی

واکه علتنه افاقت ویررز دیدیلر اول اختیار دیدیکه بنم بر اوغلم وار برقاچ سنه خسته‌در اطباء علاجدن عاجز اولدیلر اگر
آنی قورتاررسکز بن سزك الهکزه ایمان ایدرم رسوللر خسته‌نك یانه واروب دعا ایتدکلرنده فی الحال صحت کامله بولدی اول پیر
ایمان کتوردیکه اول * حبیب نجار * در صاحب یس دینلور پیغمبر علیه السلامك بعثتندن التیوز سنه مقدم ایمانه کلمشدر
القصه بو ایکی رسولك خبری
انطاکیه‌ده شایع اولوب
دعالری برکاتیله چوق
خسته‌لر افاقت بولدی عاقبت
اول شهرك ملکی انلرك
ناسی بت پرستلکدن منع
ایتدکلرینی ایشدکده آنلری
زندانه وضع ایلدی انلرك
اردنجه شمعون تبدیل هیئتله
انطاکیه‌یه کلوب اول ملکك
مقربلریله الفت وکیدرك
علم وحکمتی سببیله ومقربلر
وساطتیله اول ملکه ندیم
ومصاحب اولدی شمعون
ملکله بتخانه‌یه کیدوب
خدایه سجده ایتدکجه کورنلر
آنی بت پرست ظن ایدرلردی
پادشاه اکا اعتماد تام ایدوب
امورنده آنکله مشورت
ایدردی برکون شمعون
پادشاهدن سؤال ایتدیکه
ای ملك زندانده ایکی غریب
کمسنه وار ایمش ایا حبسلرینه
سبب ندر دیدی ملك انلر
بنلردن غیری الله وار دیو
دعوی ایدرلرمش دیدی
شمعون نه عجایب دعوالری وار
ایمش شونلری کتورتسکز
کورسك دیدی کتوردکلرنده
شمعونی کوروب جسارته
کلدیلر شمعون انلره کیمه عبادت ایدرسز دیو سؤال ایلدی سموات خالقنه عبادت ایده‌رز دیدیلر شمعون سزك الهکز نه یاپاردیدی
انلر اعمایی بینا ایدر دیدیلر شمعون ملکدن بر ذات اعمی طلب ایلدی کتوردکلرنده شمعون انلره الهکزه سویلیك بونی بینا ایلسون دیدی
دعا ایتملریله فی الحال کوزلری آچلدی شمعون پادشاهه ای ملك بز دخی آلهه‌لرمزه دعا ایتسکده بویله ایشلر کورسه‌لر دیدی ملك

اویله اولسه انلری قتلدن چیقاروب حبسه کوندردی بعده عیسی علیه السلام حواریونك
رئیسی شمعون نام رجلی انلرك اثرنجه کوندردی متغیر هیئتده واروب ملکك اصحابیله معاشره
ومؤانسه ایتدی حتی که انلر انی ملکه ایر کوروب ملکه انیس وجلیس اولدی برکون اول
ملکه دیدیکه ایشتدم سن ایکی رجل حبس ایتمشسن هیچ انلری سویلتدکمی جائز اولورسه انلری
کتورسکز تاکه سوزلری ندر کورسیدك چون انلری قتنه کتوردیلر شمعون انلره دیدیکه سزی
بو اریه کیم کوندردی دیدیلرکه اول الله تعالی کیم هر شیئك اول خالقیدر خلقده وملکده شریکی
یوقدر شمعون ایتدی ایمدی انی ایجاز اوزره وصف ایدك دیدیلرکه اول دیلدیکنی ایشلر اراده
ایتدیکی وجه اوزره حکم ایدر دیدیکه اکا علامتکز ندر دیدیلرکه اول شیئکه انی ملك تمنی
ایدر ملك امر ایلدی ایکی کوزلری مطموس بر غلام کتوردیلرکه کوزلری جبهه کبی اولمشیدی
اول ایکیسی الله تعالی‌یه دعا ایدیجك کوزلری یری شق اولدی طیندن ایکی بندقه آلوب اول ایکی
کوز یرینه قودقلری کبی کوز اولوب کوردی شمعون ملکه ایتدی نولیدی سن دخی صنمکه دعا
ایتسیدك که بونك کبی ایتسه اول اکا شرف اولوردی ملك ایتدی سندن کیزلو ایشم یوقدر بزم
الهمز کورمز ایشتمز ونفع وضرر ایتمزدر بعده ملك اول ایکی رسوله ایتدی اکر الهکز میتی احیایه
قادر اولورسه اکا ایمان کتوره‌لم اندن بر غلام کتوردیلرکه اول یدی کوندنبرو فوت اولمشیدی
اول ایکیسی اکا دعا ایدیجك فی الحال طوری کلدی ودیدیکه بن مشرك فوت اولدیغمدن آتشدن
یدی وادی‌یه کیردرلدم ایمدی سزی صددنده اولدیغکز شرکدن تحذیر ایدرین ایمانه کلك که
اول خوفدن قورتله سز ودینلدیکه سماء قپولری آچیلوب انده بر شاب حسن الوجه کوردمکه
اشبو اوچ کمسه یعنی شمعون وایکی رسول ایچون شفاعت ایدرکه اول عیسی علیه السلام ایدی
وقتا که شمعون ملکه سوزینك تأثیرین تیقن ایتدی حالی اکا خبر ویریجك اول ملك وانك اتباعندن
بر جماعت ایمانه کلدیلر وایمانه کلمینلر اوزره جبریل علیه السلام صیحه ایدوب دفعة جمیعی
هلاك اولدیلر ﴿ فقالوا انا اليكم مرسلون ﴾ اول اوچ رسول انطاکیه اهلنه دیدیلرکه الله تعالی
قبلندن بز سزی ایمانه دعوت ایچون رسوللرز ایمدی اکا ایمانه کلك ﴿ قالوا ما انتم الا بشر مثلنا ﴾
انلر رسوللره دیدیلرکه سز دخی بزم کبی بشرسز بزم اوزریمزه مزیتکز یوقدرکه ادعا ایتدیکز
شیئله تخصص ایده‌سز ﴿ وما انزل الرحمن من شیء ان انتم الا تكذبون ﴾ الله تعالی بشر اوزره وحی
و رسالتدن بر شیء انزال ایتمیوبدر رسالت دعوا سنده بلکه سز کذب ایدرسز ﴿ قالوا ربنا يعلم انا اليكم
لمرسلون ﴾ رسوللر دیدیلرکه ربمز جل شانه بیلورکه بز انك امریله عیسی علیه السلامك سزی ایمانه
دعوته رسوللری یز ﴿ وما علينا الا البلاغ المبين ﴾ بزه واجب اولان انجق تبلیغدرکه اول صحتنه شهادت
ایدر آیاتله مکشوف وظاهردر ﴿ قالوا انا تطيرنا بكم لئن لم تنتهوا لنرجمنكم وليمسنكم منا
عذاب اليم ﴾ اهل انطاکیه دیدیلر سزك سببکزله بزدن مطر حبس اولندیغندن سزکله تشاؤم

شمعونه بواشبجه دیدیکه بیلورسنکه بزم آلهه‌لرمز کورمز ایشتمز و برشیئه قدرتلری یوقدر شمعون بو صحبتدن اغماضله
تکرار اول رسوللره ای جوانلر سزك اللهکزك دخی نه قدرتی واردر دیدی انلر موتایی احیا ایدر دیدیلر شمعون انلره
اکر سزك اللهکز بونی دخی یاپارسه جمله‌مز سزك اللهکزه ایمان ایده‌رز ٦ دیدی پادشاهك چندروزدن مقدم فوت

اولمش برقزی اولمغله
دعا ایتدکلرنده زنده اولوب
اولحالده پادشاه وحاضر
اتباعی ایمان ایتدیلر (قالوا
ماانتم الابشرمثلنا ومانزل
الرحمن من شیء ان انتم
الا تکذبون) انطاکیه
اهالیسی دیدیلرکه سز
دخی بزم کبی بشر سز
بزم اوزریمزه فضیلتکز
یوقدر الله تعالی بشره وحی
ورسالتدن برشی کوندر
مشدر بلکه سزدعواکزده
کذب ایدرسز (قالوا
ربنایعلم اناالیکم لمرسلون)
رسوللر دیدیلرکه ربمز جل
شانه بیلورکه بزانك امریله
عیسی علیه السلامك سزی
ایمانه دعوته رسوللربوز
(وما علینا الا البلاغ
المبین) بزم مأموریتمزانجق
آشکار تبلیغ رسالتدر * اکر
قبول ایتمزسکزسزه عذاب
کلور (قالوا انا تطیرنا
بکم لئن لم تنتهوا لنرجمنکم
ولیمسنکم منا عذاب الیم)
انلر دیدیلرکه * سز بو
شهره کله‌لی یغمور یاغمه‌دی *
سزکله تشأم ایتدك
اکر بودعواکزدن

دونمزسکز سزی رجم ایده‌رز وبزدن سزه عذاب الیم طوقنور (قالوا طائرکم معکم ائن ذکرتم بل انتم قوم (الله)
مسرفون) رسوللر دیدیلرکه سزك شآمتکزه سبب اولان سوء عقائدکز واعمال باطله‌کز سزکله بیله‌در آیامسز نصیحت اولندیغکزی
تشأم عد ایدوب رجمله قورقودرمیسکز بلکه سز عصیانده حدی تجاوز ایتمش بر قوم سکز (وجاء من اقصا المدینة رجل

ایتمزسه‌اکر بومقاله‌کزدن منتهی اولمزسکز سزی طاشله قتل ایده‌رز و بزدن سزه عذاب الیم ایریشور
(قالوا طائرکم معکم) رسوللر دیدیلرکه سبب شؤمکز سزکله بیله‌درکه اول سوء عقائد واعمالکزدر
(ائن ذکرتم بل انتم قوم مسرفون) وعظ اولنمکزله‌می تشاؤم ویارجمله وعدایدرسز بلکه سز
برقوم سزکه عادتکز عصیانله اسرافدر (وجاء من اقصی المدینه رجل یسعی) وقتاکه اهل
انطاکیه‌نك رسوللری قتلنه اراده‌لری خبری حبیب النجاره ایردیکه اول محمد علیه السلام بعثتندن
التیوز ییل مقدم ایمانه کلمشدی دینلدیکه اول برغارده عبادت ایدردی اول خبری ایشیدیجك
چیقوب دینی اظهار ایتدی دینلدیکه انك منزلی انطاکیه ابوابنك باب اقصاسنده ایدی سکردرك
قومنه کلدی (قال یاقوم اتبعوا المرسلین) دیدیکه یاقوم اول رسوللرك دیننه اتباع ایدك (اتبعوا
من لایسألکم اجر اوهم مهتدون) اتباع ایدك انلره کیم انذار وتبلیغ رساله‌لری اوزره سزدن
اجراستمزلر والحال انلر دنیا وآخرت خیرینه دعوت ایدرلر لایق اولورکه انلره اتباع
ایده‌سز وقتاکه حبیب انلره اول سوزی سویلدی دیدیلرکه یوخسه سن بزم دینمزه مخالفت
ایدوب اول رسوللرك دیننه‌می متابعت ایدرسن و بزم آلهه‌مزی ترك ایدوب انلرك الهنه‌می
عبادت ایتمکی دیلرسن حبیب دیدیکه (ومالی لا اعبدالذی فطرنی والیه ترجعون) بکا
نولدیکه بنی خلق ایدن رب تعالی‌یه عبادت ایتمیه‌یم والحال موتدنصکره اکا رجوع ایدرسز
سوء اعمالکزك جزاسن انك عندنده بولورسز (ءاتخذ من دونه آلهة ان یردن الرحمن بضر
لاتغن عنی شفاعتهم شیئا ولاینقذون) الله تعالیدن غیر اصنامی بن آلهه‌می اتخاذ ایدین اکر
الله تعالی بکا ضر اراده ایلسه زعمکز اوزره اصنامکز شفاعتی بندن اول ضرری دفعه مفید
اولمز وانلر بنی مکروهدن انقاذ ایتمزلر (انی اذا لفی ضلال مبین) اکر بن الله تعالیدن
غیریه عبادت ایدرسم خسران ظاهرده اولورین زیراکه نفع وخیره ودفع ضره قادر
اولمیان شیء شول نفع وضره مقتدر خالق جل شانه‌یه اشراك ضلال مبین ایدیکی هیچ
برغافله خفی اولمز (انی آمنت بربکم فاسمعون) بن ایمان کتوردم ربکمز جل شانه‌یه کیم
سزی خلق ایلدی بنم ایمانمی بندن ایشیدك وقتاکه حبیبدن اشبو سوزلری ایشتدیلر
دفعة جمیعی قالقوب انی قتل ایتدیلر دینلدیکه انلر رمی حجاره ایدر اول ایسه یارب قومیمی
هدایت ایت دیو دعا ایدردی (قیل ادخل الجنة) قتل اولندیغی حینده روحی جنته
ایلتلوب اکا کیر دینلدی سائر شهداء ارواحنه اولان کبی (قال یالیت قومی یعلمون بماغفرلی
ربی وجعلنی من المکرمین) حبیب اول حینده دیدیکه نولیدی قومم ربم جل شانه‌نك بنی
مغفرت ایتدیکن ودخی اکرام اولنمشلردن قیلدیغن بیله‌لردی تاکه انلرکه کفردن توبه‌یه کلوب
ایمانه دخولله انك حالی مثلنی اکتسابه رغبت ایده‌لردی ویاخود انلر انك امرنده خطاء
عظیم اوزره اولوب اول حق اوزره اولدیغن بیله‌لردی وقتاکه انلر حبیبی قتل ایتدیلر

یسعی قال یاقوم اتبعوا المرسلین اتبعوا من لایسئلکم اجرا وهم مهتدون) شهرك بعیدجه محلندن بر رجل
(که حبیب نجاردر) سکرده‌رك کلوب دیدیکه یاقوم اول رسوللره تابع اولك والله تعالی‌یه ایمان ایدك انلره تبعیت
ایدك که تبلیغ رسالتلریچون سزدن اجرت ٧ استمیورلر انلر دنیا وآخرت خیرینه دعوت وهدایت

ایدرلر منقولدرکه اهالیء
شهر بو رسوللرك حالنی
وبعضیلرك ایمانه کلدکلرینی
ایشتدکلرنده انلره قصد
ایتدکلرنی حبیب نجار خبر
المغله سرعتله کلوب آیت
کریمه منطوقنجه نصیحت
ایتدکده انلر حبیبه سن بزم
آلهه‌لرمزی ترکله انلرك
الهنه عبادت ایتمك استرسن
دیوطعنلرنده دیدیکه (ومالی
لااعبد الذی فطرنی والیه
ترجعون) بکانولدیکه بنی
خلق ایدن الله تعالی‌یه عبادت
ایتمیم موتدنصکره جمله
رجوعکز اکا * سوء
اعمالکزك جزاسنی انده
معاینه ایدرسکز (ءاتخذ
من دونه الهة ان یردن
الرحمن بضر لاتغن عنی
شفاعتهم شیئاً ولا ینقذون
انی اذا لفی ضلال مبین)
بن الله تعالیدن غیری اصنامی
آلهه اتخاذ ایدرمیم اکرالله
تعالی بکا ضر مراد ایتسه
زعمکز اوزره اول اصنامك
شفاعتی بندن اول ضرری
دفع ایدوب بنی قورتره‌مز
بوتقدیرجه بن ضلالت
ظاهره‌ده اولمش اولورم

(انی امنت بربکم فاسمعون) ربکمز تعالی‌یه بن ایمان ایتدم بندن اشیدك * دینلدیکه اول قوم چونکه حبیبدن بوکلاملر ایشتدیلر
جملة قالقوب انی قتل ایتدیلر (قیل ادخل الجنة قال یالیت قومی یعلمون بما غفرلی ربی وجعلنی من المکرمین) قتل اولندیغی
انده روحنه سائر شهدا ارواحی کبی جنته کیر دینلدی حبیب اولحینده دیدیکه نولیدی ربم عزشانه‌نك بنی مغفرت ایتدیکنی

الله تعالی انلره غضب ایدوب عقوبتلرین تعجیل ایتدی جبریل علیه السلام امر الهی ایله بر کره
صیحه ایدیجك دفعه جمیعی هلاك اولدیلر (وما انزلنا علی قومه من بعده من جند من السماء)
حبیبك قتلندنصکره قومی اوزره اهلاکیچون سمادن ملائکه انزال ایتمدك بلکه ملك واحد
صیحه‌سیله اکتفا ایتدك اشبونده انلرك اهلاکنی استحقاردر یوخسه یوم بدرده وخندقده
یامحمد سکا ارسال ایتدیکمز کبی جند ملائکه انزال ایتمدك زیراکه اول پیغمبریمز صلی الله
علیه وسلمه تعظیم ایچون ایدی (وما کنا منزلین) وحکمتمزده صحیح اولمدیکه حبیبك قومی
اهلاکنه ملائکه‌دن جند انزال ایده‌رز (ان کانت الاصیحة واحدة فاذاهم خامدون)
حبیبك قومنی اخذمز ویاعقوبتمز انجق صیحهٔ واحده اولدیکه جبریل علیه السلامك
صیحه‌سیدر کورلسه‌که انلرك جمیعی سونمش قور کبی میتلردر (یاحسرة علی العباد ما یأتیهم
من رسول الا کانوبه یستهزون) یوم قیامتده کفاره دینورکه حسرت وندامت انلره کیم
هربار انلره رسول کلدیکنده انلر انی استهزاء ایدرلردی (ألم یروا کم اهلکنا قبلهم من القرون
انهم الیهم لایرجعون) اهل مکه بیلدیلرمی انلردن اول قرون ماضیه‌دن نیجه قرون هلاك ایتدك
انلرك هیچ بری کیرو دنیایه رجوع ایتمزلر اهل مکه دخی انلردن عبرت آلمزلرمی (وان کل لما جمیع
لدینا محضرون) خلائقك کلیسی یوم قیامتده بزم درکاهمزه احضار اولنورلر (وآیة لهم الارض
المیتة احییناها واخرجنا منها حبا فمنه یأکلون) الله تعالینك وحدانیت وقدرتنه انلره علامتدرکه
ارض یابسه‌یی مطر ایله احیا ایدوب اندن حبك انواعنی اخراج ایدرز سز اندن اکل ایدرسز
(وجعلنا فیها جنات من نخیل واعناب) وارضده بز نخل وعنبك انواعندن بستانلر قیلورز
(وفجرنا فیها من العیون) ودخی ارضده بز عیوندن چیقار نهرلر اجرا ایدرز (لیأکلوا
من ثمره) تاکه انلر ذکر اولنان جناتك ثمرندن ویاخود ماثله حاصل اولان ثمردن اکل
ایده‌لر (وما عملته ایدیهم) حالبوکه انك خلقنه یدلری عمل ایتمیوبدر بلکه انی الله تعالینك
خلقیله معموله بولدیلر * دینلدیکه انکله مراد عیون وانهاردرکه انده ید خلق عمل ایتمیوبدر
دجله وفرات ونیل مبارك کبی ویاخود اکل ایده‌لر انیکه یدلری عمل ایتدی عصیرودبس
کبی (أفلا یشکرون) الله تعالینك نعمتلرینه شکر وانی توحید ایتمزلرمی اشبو شکرتارکنه
انکار حیثیتندنصکره شکره امردر (سبحان الذی خلق الازواج کلها) اول الله تعالی
کندویه لایق اولمیاندن منزه اولدیکه اول اصناف مخلوقاتك کلنی خلق ایتدی (مما تنبت
الارض) اول کرك یر بتوردیکندن نبات وشجردر (ومن انفسهم) ونفسلرندن کلان
ذکور واناثدر (ومما لایعلمون) وانلرك بیلمدکلرندن اشیاء عجیبه‌درکه الله تعالی اکا انلری
مطلع ایتمیوبدر ومعرفتنه انلره طریق دخی قیلمیوبدر (وآیة لهم اللیل نسلخ منه النهار) الله تعالینك
وحدانیت وقدرتنه انلر ایچون علامت اخری دلیلدرکه بز اندن نهاری نزع ایدرز یعنی نهاری

واكرام اولنمشلردن قيلديغنى قومم بيلیدى * انكله كفردن توبه ايدوب ايمانه داخل اولهلردى * (وماانزلنا على قومه
من بعده من جند من السماء وماكنا منزلين) حبيبك قتلندنصكره بز انك قومى اوزره سمادن هلاكاريچون ملائكه عسكرى
كوندرمدك * كه خوار و بيمقدار قومدر زيرا لشكر ملائكه تعظيما پيغمبرانه كوندريلور بدر وخندق غزاسنده
اولديغى كبى * (ان كان الاصيحة واحدة فاذاهم خامدون) اوقوم جبريل عليه السلامك انجق بر صيحه سيله سونمش قور كبى ميتلر اولديلر (ياحسرة على العباد مايأتيهم من رسول الا كانوا به يستهزؤن) اى دريغا شول قوللره كه هربار انلره پيغمبر كلدكجه استهزا ايدرلردى (الم يروا كم اهلكنا قبلهم من القرون انهم اليهم لايرجعون) اهل مكه بيلمديلرميكه انلردن اول كلن قومدن نيجهلرينى هلاك ايتدك انلرك هيچ برى كيرو دنيايه رجوع ايتمزلر (وان كل لما جميع لدينا محضرون) ناسك كليسى قيامتده بزم دركاهمزه احضار اولنور (وآية لهم الارض الميتة احييناها واخرجنا منها حبا فمنه يأكلون) وحدانيت وقدرتمزه علامتدركه انلر ايچون قورومش يرى يغمورله احيا ايدوب اندن حبوبات چيقاروب اندن اكل ايدرلر (وجعلنا فيها جنات من نخيل واعناب وفجرنا فيها
من العيون ليأكلوا من ثمره وماعملته ايديهم افلايشكرون) واول ارضده بز خرما اغاجلرى واوزوم چوقلريله (فى)
بوستانلر قيلهرز ويردن عيونلر چيقاروب نهرلر اقيديرز تاكه اول اغاجلرك ميوهلرندن يهلر حالبوكه انلرك خلقنه انلرك اللرى
عمل ايتمامشدر * بو محلده مانافيه اولدقده مراد انهاردر نافيه اولمزسه بوستانلر مراد اولور * آيا بو نعمتلره شكر ايدوب

كيدرر ليلى كتوررز (فاذاهم مظلمون) اويله اولسه انلر ظلمته داخل اولورلر (والشمس تجرى لمستقر لها) كونش هركون منازلنده سير ايدوب حتى كه مستقرينه منتهى اولوب انى تجاوز ايتمز زيرا انك اقصاى منازلى ابعد مغاربيدر بعده رجوع ايدر * ديلديكه اول هر سنهده منازلنك اولندن اقصاسنه دكين سير ايدوب اندهاستقرار ايدر بعده منازلنك اولنه رجوع ايدر ديلديكه انك مستقرى صيفده سماده غايت ارتفاعيدر وشتاده نهايت هبوطيدر ديلديكه انك دورنده اوچيوز التمش مشرق ومغربى واردر هركون بر مطلعدن طلوع ايدوب بر مغربده غروب ايدر بعده سنهٔ آتيه دكين اول مطلع ومغربه عودت ايتمز * ابوذر رضى الله عنهدن مرويدر ايدر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايله اوتورردم شمس غروب ايتدى ديديكه يااباذر بيلورميسنكه شمس قنده غروب ايدر ديدمكه الله تعالى ورسولى اعلمدر ديديكه اول غروب ايتديكنده عرش التنه وانده سجدهيه واروب طلوعه اذن ديلر اذن الهى ايله كيرو مطلعنه كيدر قريب اولوركه اول اذن ديليوب اذن ويرلميه بلكه كيرى مغربنه دوندريله اول يكادن طلوع ايت دينله اشبو * حديث شريف مقتضاسنجه مستقرله مراد تحت عرش اولور وياخود شول وقتدركه انده استقرار ايدوب جريى منقطع اولوركه اول يوم قيامتدر (ذلك تقدير العزيز العليم) اشبو منوال اوزره شمسك جريى اول الله تعالينك تقديريدركه قدرتيله هر مقدوره غالبدر علمى هر معلومى محيطدر (والقمر قدرناه منازل) بز قمرى ذا منازل تقدير ايتدك كه اول يكرمى سكز منزلدر هر كيجه قمر اول منازلك برينه نزول ايدر منتهاى منازله ايريشنجك كيرو ادناى منزله عودت ايدر شهر اوتوز كون اولديغنده قمر ايكى كيجه مستتر اولور يكرمى طقوز اولورسه بر كيجه مستتر اولور اشبو منازلك ذكرندن بو جمله سورهٔ يونس اوائلنده سبق ايتدى قچانكه قمر جميع منازلنى قطع ايده اينجه اولور (حتى عاد كالعرجون القديم) حتى اول معوج شمراخ كبى اولمغه عودت ايدر * ديلديكه اول نخلهنك عذق يابس عتيقنه بكزر اولوركه اول زياده قورودیغنده اينجهلور وصرارروياى كبى بوكيلور قمر دخى آى آخرنده انجلاين اولور (لا الشمس ينبغى لها ان تدرك القمر) شمسه سهل اولمزكه سيرده قمره ايريشه زيراكه شمس بطىء السيردركه فلكن بر سنهده قطع ايدر وقمر ايسه فلكن هر آيده قطع ايدر وياخود شمس قمر فلكنده طلوع ايدر زيرا قمرك فلكى شمس فلكنك غيريدر وياخود شمسك سلطانى نهاردهدر وقمرك ايسه ليلدهدر اويله اولسه شمس ليلده طلوع ايتمز (ولا الليل سابق النهار) وليلى ايسه نهارى سبق ايدر دكلدر بلكه حساب معلومله برى برينى تعاقب ايدر هيچ برى وقتندن اول كلمز وايكيسى اجتماع دخى ايتمز مكر اول وقتدهكه شمس مغربدن طلوع ايدوب قمرله اجتماع ايده (وكل فى فلك يسبحون) وهر برى فلكنده سير ايدر (وآية لهم انا حملنا ذريتهم

توحيد ايتمزلرمى (سبحان الذى خلق الازواج كلها مما تنبت الارض ومن انفسهم ومما لايعلمون) الله تعالى شايان اولمين صفتدن
منزهدر وهر شىء خلقنده قدرت كاملهسى واردركه يردن بتورديكى اشجار وحبوبات ونباتدن انواعنى ونفس انساندن
رجال ونسايى خلق ايتدى وانلرك بيلمديكى ومطلع اولهميهجقلرى اشيادن دخى خلق ايتدى (وآية لهم الليل نسلخ
منه النهار فاذاهم مظلمون) وبزم وحدانيت وقدرتمزه دليل آخر كيجهدركه بز اندن نهارى نزع ايدهرز اولزمانده آنلر ظلمته داخل اولورلر (والشمس تجرى لمستقر لها ذلك تقدير العزيز العليم) وبر دلالت دخى كونش دائما حد معينى اولان قرار كاهنهدك كيدوب صكره رجوع ايدر بو منوال اوزره شمسك جريانى الله تعالينك تقديريدركه قدرتيله هر مقدوره غالب وعلمى هر معلومى محيطيدر (والقمر قدرناه منازل حتى عاد كالعرجون القديم) وقمرك سيرينه دخى منزللر تقدير وتعيين ايلدك * كه يكرمى سكز منزلدر * حتى اول قمر عودتنده خرمانك دالى قوريوب اينجه وصارى وياى شكلنده بوكلديكى كبى اولور (لا الشمس ينبغى لها ان تدرك القمر ولا الليل سابق النهار وكل فى فلك يسبحون) سيرده شمسك قمره ايرشمسى اولمز * كه قمر سريع السير شمس بطىء السيردر * وليل
دخى نهارى سبقت ايتمز * بلكه اوقات معينه ايله بر برلرينى تعاقب ايدرلر * وهر برى يعنى شمس وقمر وكواكب
خاصهٔ متحيره كندو فلكلرنده سير ايدرلر (وآية لهم انا حملنا ذريتهم فى الفلك المشحون وخلقنا لهم من مثله مايركبون)
وآنلره قدرتمزه بر نشانه دخى بابالرينى وسائر حوانانى نوح عليه السلامك طولمش سفينهسنه تحميل ايتدك

فى الفلك المشحون) الله تعالينك وحدانيت وقدرتنه علامت آخرى اولدركه انلرك تجارانه بعث ايتدكلرى اولادلرين وياستصحاب ايتدكلرى صبيان ونسالرين سفينهٔ مملوده حمل ايتدككه انكله مراد نوح عليه السلام سفينهسيدر يعنى الله تعالى آنده آنلرك آباء اقدمين حمل ايتدى حالبوكه آنلر وذريهلرى اول آبائك اصلاب بندهيديلر (وخلقنا لهم من مثله مايركبون) ودخى آنلر ايچون سفينهٔ نوح شكلنده زورقلردن ويادوهلردن خلق ايتدك اكا ركوب ايدرلر (وان نشأ نغرقهم فلا صريخ لهم ولاهم ينقذون) اكر ديلرسك آنلرى غرق ايدهرز غرقه واقع اولدقلرنده انلره اعانه ايدر وموتدن انقاذ ايدر اولمز (الا رحمة منا ومتاعا الى حين) لكن بزم انلره رحمتمز وحياتله آجاللرى انقضاسنه دكين انلره تمتيعمز اجليچون غرق ايتمز (واذا قيل لهم اتقوا مابين ايديكم وماخلفكم لعلكم ترحمون) قچان انلره ايلروكزده كلور آخرت امرندن قورقوب عمل ايدك وآرديكزده قالور امر دنيايه اغترار ايتمكز وياخود امم سابقهيه ايريشن وقايعدن عبرت الك وآخرتده اعداد اولنان عذابدن صاقنك كه رحمت اولنوب يوم قيامتده عذاب كورميهسز دينلسه آندن اعراض ايدرلر (وماتأتيهم من آية من آيات ربهم الا كانوا عنها معرضين) هربار كه ربلرى جل شانه آيتلرندن آنلره بر آيت كتورسك الا آنلر آندن اعراض ايدر اولديلر زيراكه آنلر اكا اعتياد وآنك اوزره تمرد ايتمشلردر (واذا قيل لهم انفقوا مما رزقكم الله) وقچان آنلره الله تعالينك سزه ويرديكى اموالدن فقرايه انفاق ايدك دينلسه (قال الذين كفروا للذين آمنوا انطعم من لو يشاء الله اطعمه) كافرلر مؤمنلره استهزاء طريقى اوزره ديركه بز شول كيمسهيه اطعام ايدرميزكه الله تعالى ديلسه آنى اطعام ايدردى يعنى اول آنلرى اطعامه قادر ايكن اطعام ايتميجك بز اكا احقايز * ايمدى بو قول واعتقاد انلرك فرط جهالتلرندندر زيراكه الله تعالينك اطعامى اسبابلهدر جملهدن برى اغنيايى فقراء اطعامنه حثدر وآنى آنلره توفيقيدر (ان انتم الا فى ضلال مبين) سز دكل الا خطاء بينده سز كه الله تعالينك مشيئتنه مخالف شىء امر ايدرسز وجائزدركه بو قول الله تعاليدن آنلره جوابدر وياخود مؤمنلرك آنلره جوابنى حكايتدر (ويقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين) وديرلركه وعد ايتديككز بعث نوقت اولور بزه خبر ويرك اكر قولكزده صادقلر ايسهكز (ماينظرون الا صيحة واحدة تأخذهم وهم يخصمون) الله تعالى جوابده آنلره ديديكه آنلر منتظر اولمرى دكل الا نفخهٔ اولايهدركه آنلر تجارات ومخاصماتلرنده ايكن اول آنلرى اخذ ايدر (فلا يستطيعون توصية ولا الى اهلهم يرجعون) اويله اولسه اموردن بر شيئى وصيته وياهللرينه رجوعه استطاعتلرى اولمزكه واروب حاللرينى كورهلر بلكه اول حينده جميعى دفعة فوت اولورلر (ونفخ فى الصور فاذاهم من الاجداث الى ربهم ينسلون) بعده مابيننده قرق ييل چكدكدنصكره صوره نفخهٔ بعث نفخ اولنوب ناس قبوردن طوروب ربلرى جل شانه دركاهنه شرعتله كيدرلر (قالوا ياويلنا من بعثنا من مرقدنا) ديهلركه

یاخود انلرك اولادلرینی تجارت ایچون یا بر محله كیتمكله قدرتلری اولمین صبیانلرینی كمیلره یوكلتدك وانلر سوار اولمق ایچون كمی مثللو قایق وپاده ودره‌لر خلق ایتدك (وان نشأ نغرقهم فلا صریخ لهم ولا ینقذون) اكر دیلرسك آنلری غرق ایدرز اول آنده انلر ایچون مدد وخلاص ایدر یوقدر (الا رحمة منا ۱۰ ومتاعا الی حین) انجق آنلری رحمتمزدن اجللری كلنجیه‌دك چكنملری ایچون غرق ایتمزز (واذا قیل لهم اتقوا ما بین ایدیكم وما خلفكم لعلكم ترحمون) اول كافرلره سزدن مقدم پیغمبرینی تكذیب ایدن امتلره دنیاده اولان عذابدن وآخرتده اوله‌جق عذاب جهنمدن قورقوب ایمانه كلك كه شاید رحمت اولنه‌سكز دینلسه انلر اعراض ایدرلر (وما تأتیهم من آیة من آیات ربهم الا كانوا عنها معرضین) ربلری جل شانه‌نك آیتلرندن آنلره بر آیت كلمدی الا عنادلرندن ناشی اندن اعراض ایدر اولدیلر (واذا قیل لهم انفقوا مما رزقكم الله قال الذین كفروا للذین آمنوا انطعم من لو یشاء الله اطعمه ان انتم الا فی ضلال مبین) انلره الله تعالینك سزه ویردیكی رزقدن فقرایه انفاق ایدك دینلسه اول كافر مؤمنلره استهزا طریقیله دیركه اول فقرایی بزمی اطعام ایده‌لم اگر الله تعالی مراد ایدیدی اكا رزق اعطاسیله اطعام ایدردی ای مؤمنلر سز مشیته مخالف امر ایتمكزله ضلالت ظاهره‌ده‌سز * یعنی الله تعالی آنلری اطعامه قادر ایكن اتمیوب بز نیچون ایده‌لم * دیرلر (ویقولون متی هذا الوعد ان كنتم صادقین) ودیرلركه وعد ایتدیككز بعث نوقت اولور بزه خبر ویرك اكر صادقلردن ایسه‌كز (ما ینظرون الا صیحة واحدة تأخذهم وهم یخصمون) آنلر انجق نفخهٔ اولی‌یه منتظرلردركه

بزی اویخومزدن كیم اویاردی ویا اولدیغمز مرقددن كیم طورغردی (هذا ما وعد الرحمن وصدق المرسلون) مؤمنلر ویا ملكلر دیه‌لركه اشبو شول یوم قیامتدركه الله تعالی آنی منزل كتابلرده وعد ایدوب مرسلون آنی تبلیغده صدق ایتدیلردی دینلدیكه اشبو قول دخی كفاركدركه اقرار ایده‌لر بر حینده‌كه اول انلره نفع ایتمیه (ان كانت الا صیحة واحدة فاذاهم جمیع لدینا محضرون) اول نفخهٔ اخیره‌دكل الا صیحهٔ واحده اولوركه انكله خلقك جمیعی بزم دركاهمزه حساب ایچون حاضر اولورلر (فالیوم لا تظلم نفس شیئا ولا تجزون الا ما كنتم تعملون) اشبو قیامتده هیچ بر كیمسه بر شیئله ظلم اولنمزسز الا انكله‌كه خیر وشردن دنیاده آنی ایشلمشدیكز دینور (ان اصحاب الجنة الیوم فی شغل فاكهون) اشبو كونده اهل جنت افتضاض ابكارده وسماعده ویا نعیم جنتده ویا بری برلرین زیارتده ویا الله تعالینك ضیافتنده ناعملر وفرحانلردر (هم وازواجهم فی ظلال) اهل جنت انده كندیلره حور عیندن ازواجلریله بیله ظلال اشجاردن ویا ظل عرشده صفاده‌درلر (علی الارائك متكئون) جالده اریكه‌لر اوزره اتكاء ایدرلر (لهم فیها فاكهة ولهم ما یدعون) جنتده انلر ایچون فاكهه‌نك انواعی وهر تمنی واشتها ایتدكلری اولور (سلام قولا من رب رحیم) وآنلرك اعلای مطلوب متمنالری الله تعالینك انلره ملائكه واسطه‌سیله ویا واسطه‌سز سلامیدر * جابر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیكه اهل جنت نعملریله تنعمده ایكن اوزرلرینه بر نور سطوع ایده باشلرین قالدروب كوره‌لركه رب تعالی فوقلرندن اشراق ایدر اولدیغی حالده انلره سلام ویره اول انلره نظر ایده وانلر اكا نظر ایدر اولدقلرنجه نعیمدن بر شیئه التفات ایتمیه‌لر حتی كه اول انلردن احتجاب ایدوب نورك بركتی دائما اوزرلرنده قاله (وامتازوا الیوم ایها المجرمون) یوم قیامتده الله تعالی قلبندن بر منادی ندا ایده‌كه عاصیلر مؤمنین صالحیندن امتیاز ایدك بو كلام انلره شول حینده دینوركه ناس محشرده مؤمن وكافر ومخلص ومنافق بری برلرینه مختلطلر ایكن مخلصون جنته ایلتلور وكافرون ناره سوریلور ویاخود معنی یا مجرملر هر خیردن عزلت ایدك ویاخود یا كافرلر نارده بری برلریكزدن متفرق اولك زیرا كه هر كافرك نارده بر بیتی اولور انده یالكز حبس اولنور نه اول غیری ونه غیری انی كورر (الم اعهد الیكم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان انه لكم عدو مبین) كفار ومنافقین ناره كوندرلدكلرندنصكره دینوركه بن سزه قرآنده بیان ایتمدمیكه شیطان سزه بر عدوی ظاهر العداوه‌در اویله اولسه اندن صاقنوب اكا اطاعت ایتمیكز (وان اعبدونی) وسزه امر ایلدمكه بكا اطاعت ایدوب بنی توحید ایده‌سز (هذا صراط مستقیم) اشبو امری رعایتكز صراط مستقیمدر اكا سلوك ایدن جنته ایریشور (ولقد اضل منكم جبلا كثیرا أفلم تكونوا تعقلون) اول شیطان سزدن خلق كثیری اضلال ایتدی اكا اطاعتله سزدن اول كچن امتلره ایریشن هلاكی تعقل وتذكر ایتمزدیكزكه معتبر اوله‌یدیكز وقتا كه انلر جهنم قپوسنه قریب اوله‌لر خزنه انلره دیه‌لركه (هذه جهنم التی كنتم

انلر تجارت ومخاصمه‌لرنده ایكن اول نفخه آنلری اخذ ایدر (فلا یستطیعون توصیة ولا الی اهلهم یرجعون) آنلر بازارده تجارتده ایكن وصیته واهلنه رجوعه وقت وقدرتلری اولمیوب دفعة فوت اولورلر (ونفخ فی الصور فاذاهم من الاجداث الی ربهم ینسلون) * قرق ییلدنصكره ۱۱ نفخهٔ بعث صوری چالندقده ناس قبرلرندن قالقوب ربلری عز شانه طرفه سرعتله كیده‌لر (قالوا یا ویلنا من بعثنا من مرقدنا هذا ما وعد الرحمن وصدق المرسلون) اولزمان دیه‌لركه وای بزه بزی یتاغمزدن كیم اویاردی قالدردی ملكلر دیه‌لركه بو الله تعالینك وعد ایتدیكی وپیغمبرلرك صدقله تبلیغ ایتدكلری قیامتدر (ان كانت الا صیحة واحدة فاذاهم جمیع لدینا محضرون) اول نفخهٔ اخیره انجق بر صیحه‌در انكله خلقك جمیعی حساب ایچون دركاهمزه حاضر اولنورلر (فالیوم لا تظلم نفس شیئا ولا تجزون الا ما كنتم تعملون) اول كونده بر نفس هیچ بر شیئله ظلم اولنمز انجق دنیاده ایشلدیكی خیر وشرینه ایسه انكله جزا اولنورلر (ان اصحاب الجنة الیوم فی شغل فاكهون) اول كونده اصحاب جنت صفادن نه‌كه خاطرلرینه كلورسه اندن زیاده اثمار وانعام الهیه‌له فرح وسرورده‌دیرلر (هم وازواجهم فی ظلال علی الارائك متكئون) آنلر ومؤمنه ازواجلری وحوریلر ایله كولكه‌لرده سریر وتختلر اوزره اوتورورلر (لهم فیها فاكهة ولهم ما یدعون) انلر ایچون جنتده هر نوع میوه‌لر وهر استدكلری وآرزو ایتدكلری حاضردر (سلام قولا من رب الرحیم) آنلرك مطلب اعلالری اولان الله تعالیدن بلا واسطه سلامدر * جابر بن عبدالله نقل ایدركه پیغمبر علیه السلام بیوردیلركه اهل جنت جنتده نعیمه

توعدون) اشبو اول جهنمدركه دنیاده سز انكله وعد اولنوب تصدیق ایتمدیكزدی (اصلوها الیوم بما كنتم تكفرون) اشبو كونده اكا كیرك دنیاده الله تعالی‌یه كفریكز سببیله (الیوم نختم علی افواههم وتكلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما كانوا یكسبون) اشبو كونده بز آنلرك آغزلرینی ختم ایدوب كلامدن منع ایدرز والری شول ایشلدكلری اعمالی بزه خبر ویرر وآیاقلری شهادت ایدر اكا كه آنی كسب ایتدیلردی اول جوارح اوزره آثار معاصی ظهوریله وافعالنه دلالتیله ویاخود اول جوارحی الله تعالینك سویلتمسیله * انس رضی الله عنه ایدر پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم قتنده ایدك پیغمبرمز علیه السلام كولدی بیلور میسزكه نیه كولدم دیدی دیدیلركه الله تعالی ورسولی اعلمدر دیدیكه عبدك رب تعالی‌یه دعاسنده‌كه یا رب نفسم اوزره شاهدی نفسمدن اولمسون دیلرین الله تعالی دیدیكه اشبو كونده اوزریكه نفسك وكرام كاتبین شهود یتر اویله اولسه آغزی مهرلنوب اركانی سویلدیلور حتی كه آنك اعمالنی خبر ویردكلرندنصكره كیرو سویلمكه لسانی اطلاق اولنور لسانی سائر اركانه عتاب ایدوب دیه‌كه بن سز كچون مناضله‌یه تعمد ایتمشیكن سز اعترافكزله كندیكزی وبنی هلاكه ایقاع ایتدیكز (ولو نشاء لطمسنا علی اعینهم فاستبقوا الصراط فانی یبصرون) اكر بز دیلسه‌وز آنلرك اعین ظاهره‌لرینی كیدرردك بر حیثیتله كه آنك جفن وشقی اولمیه اول حال اوزره طریقه مبادرت ایده‌لردی فكیف كه آنی كوررلر اولسه‌لر والحال بز آنلرك اعینلرینی كورمز ایتمشز ویاخود معنی اكر دیلسه‌وز آنلری هدادن اضلال ایدوب عمیان ترك ایدردك اویله اولسه اول حالده آنلر طریقی نیجه كوررلردی ویاخود اكر دیلسه‌وز بز آنلرك اعین ضلالتلرین فقأ ایدوب عیندن آنلری عمیان قیلوردق وبصرلرین ضلالتدن هدایته تحویل ایدوب رشدلرین كوررلردی فكیف كه انلر كورر اوله‌لر بز آناره بو فعلی ایتمیه‌وز (ولو نشاء لمسخناهم علی مكانتهم فما استطاعوا مضیا ولا یرجعون) واكر دیلسه‌وز بز آنلری منزللرنده ایكن جماددن بر شیئه تحویل ایدردك ویاخود قرده وخنازیر قیلوردق اویله اولسه ذهاب ورجوعه قادر اولمیه‌لردی (ومن نعمره ننكسه فی الخلق) اول كمسه‌كه بز آنك عمرنی طویل ایدر خلقده انی تنكیس ایدرز ضعفی آرتورر وبنیه وقواسنی كسلدرز (افلا یعقلون) تعقل ایتمزمیسزكه اكا قادر اولان رب تعالی طمس ومسخه دخی قادر اولور (وما علمناه الشعر) بز اكا شعر تعلیم ایتمدك اشبو كفار مكه‌نك محمد شاعردر ودیدیكی شعردر دیو قوللرینی رددر زیرا كه اول مقفی وموزون دكلدر ومعناسی دخی شعر انك مقصودی اولان تخیلات مرغبه ومنفره وآنك امثالی دخی دكلدر (وما ینبغی له) واكا شعر سویلمك دخی صحیح اولمز واما اندن روایت اولنان * انا النبی لا كذب انا ابن عبد المطلب * قول شریفی شعر اربابی عندنده شعر دكلدر * روایت اولندیكه پیغمبرمز صلی الله علیه وسلمك كلاملرنده بر دفعه كفی * بالاسلام والشیب للمرء ناهیا *

مستغرق صفاده ایکن اوزرلرینه بر نور شعشعه‌سی پیدا اولوب باشلرینی قالدردقلرنده رب تعالی انلره سلام ویره اکا
نظرلری حالنده نعیم جنتدن برشیئه التفات ایتمه‌لر بعد الاحتجاب اول نورك برکتی دائما اوزرلرنده قاله ﴿وامتازوا الیوم
ایها المجرمون﴾ ناس محشرده ایکن اولکونده ندا اولنورکه * ای مشرکلر موحدلردن وای منافقلر ١٢
مخلصلردن آیریلك * دیو
موحد و مخلص جنته مشرك
ومنافق جهنمه سوریلور
﴿الم اعهد الیکم یابنی ادم ان
لاتعبدالشیطان انه لکم عدو
مبین﴾ * کفار جهنمه
سوریلورکن انلره
دینورکه * ای بنی آدم
شیطانه اطاعت ایتمیك اول
سزه آشکار دشمندر دیو
سزه بیان ایتمدکمی ﴿وان
اعبدونی هذا صراط
مستقیم﴾ وسزه امر ایلدمکه
بکا اطاعت ایدوب بنی
توحید ایده‌سزکه طوغری
یول بودر ﴿ولقد اضل
منکم جبلا کثیرا افلم تکونوا
تعقلون﴾ اول شیطان
سزدن چوق خلقی ضلالته
دوشردی آیا سز تعقل
ایتمدیکزمی * که آنك
دوزاغنه دوشدیکز *
﴿هذه جهنم التی کنتم
توعدون﴾ * انلر جهنمه
یقین کلدکلرنده دینیله *
اشته جهنم بودرکه دنیاده
سزه وعد اولنمشیدی
﴿اصلوها الیوم بما کنتم
تکفرون﴾ الله تعالی‌یی
وانبیایی انکار ایتدیککز
سبیله بوکون اکا کیرك
﴿الیوم نختم علی افواههم وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون﴾ بوکونده بز انلرك
آغزینه مهر وضعیله کلامدن منع ایدرز وانلرك دنیاده کسب ایتدکلری عمللرینی اللری بزه سویلر و آیاقلری شهادت
ایدرلر * مرویدرکه حق تعالی مؤمن قوللرینه دخی اعماللرندن سؤال ایدوب نه کتوردیکز بیوردقده چابلرندن عبادت و خیرلرینی

واقع اولمغله ابو بکر رضی الله عنه دیدیکه یارسول الله شاعرك دیدیکی * کفی الشیب والاسلام
للمرء ناهیا * ایدی نه تکرار اولکی سویله‌دکاری کبی بیوردیلر ابو بکر ویاعمر دیکه شهادت ایدر بنکه
سن رسول اللهسن زیراکه الله تعالی * وماعلمناه الشعر وماینبغی له * دیمشدر عائشه رضی الله
عنهابه دینلدیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم شعردن بر شیئله هیچ تمثل ایدرمیدی دیدیکه
* اکا شعرا بغض حدیث ایدی الابوکه اشبو بیتله کاهی تمثل ایدوب بردیکه * ستبدی
لك الایام ماکنت جاهلا * ویأتیك بالاخبار من لم تزود * الابوکه اول ویأتیك من لم تزود
بالاخبار دیردی ﴿ان هو الاذکر وقرآن مبین﴾ اکا وحی اولنان کلام دکل الاموعظه
وقرآندرکه فرائض واحکامی بیان ایدر ﴿لینذر من کان حیا﴾ تاکه اول قرآن ویارسول
الله انذار ایده هرکسه‌یی‌که عاقل فیهم اوله زیراکه غافل میت کبیدر ویاانی که الله تعالینك
علمنده مؤمن اوله زیراکه حیات ابدیه ایمانله‌در ﴿ویحق القول علی الکافرین﴾
وتاکه کفر اوزره اصرار ایدنلره کلمهٔ عذاب اوله ﴿أولم یروا اناخلقنا لهم مماعملت ایدینا
انعاما﴾ انلره نظر اعتبارله نظر ایتمزلرمیکه بز انلر ایچون خلق ایتدك شول احداثنه تولی
ایتدیکمزدن ابل وبقر وغنمکه بزدن غیری احد انك احداثنه قادر دکلدر ﴿فهم لها مالکون﴾
اول انعامی بزم انلره تملیکمزله تملك ایدرلر ویاخود اول انعامی انلره تسخیر وانقیادمزله
ضبط وتصرفه تمکن ایدرلر ﴿وذللناها لهم فمنها رکوبهم ومنها یأکلون﴾ وبز اول انعامی
انلره تذلیله ایتدککه اندن مرکوبلری اولور وآنك لحومندن اکل ایدرلر ﴿ولهم فیها
منافع ومشارب﴾ وانلر ایچون اول انعامده اصواف واوبار واشعارندن منافع والباننده
مشارب قیلدق ﴿أفلا یشکرون﴾ اشبو نعمتلره ربی جل شانه شکر ایتمزلرمی زیرا اکر
انعامی خلق وانلره تذلیل ایتمسه اشبو منافع مهمه تحصیلنه توسل انلره نیجه ممکن اولوردی
﴿واتخذوا من دون الله آلهة لعلهم ینصرون﴾ الله تعالیدن اشبو قدرت باهره ونعم ظاهره‌یی
کوروب آنك آنده تفردنی بیلدکلرندنصکره عبادتده آنك غیری آلهه اتخاذ ایتدیلر شول
رجاایله کیم اول آلهه‌لری آنلره ایریشور شدائد دفعنه نصرت ایده‌لر حالبوکه امر عکس
اوزره‌در زیراکه ﴿لایستطیعون نصرهم وهم لهم جند محضرون﴾ اول آلهه انلر نصرتنه
قادر اولمزلر والحال اول کفار آلهه‌لریچون جنددرکه انلری حفظ ایچون اعداداولنمشلردر
ویاخود آلهه‌لری اثرنجه ناره احضار اولنورلردی ﴿فلایحزنك قولهم﴾ ایمدی آنلرك الله
تعالی حقنده الحاد وشرکلری ویاسنك شانکده تکذیب وتهجینلری سکا حزن ویرمسون
﴿انانعلم مایسرون ومایعلنون﴾ بز آنلرك اسرار وکرك اعلان ایتدکلری شیئی بیلورز آنك
اوزره جزالرین ایدرز ﴿أولم یر الانسان اناخلقناه من نطفة فاذا هو خصیم مبین﴾ انسان
بدأ خلقنی تأمل ایدوب بیلمزمیکه بز آنی منیدن خلق ایتمشکن کوررسنکه اول بین

لسانلریله سویلیه میوب اعضالری سویلیه حتی پارمقلری ایتدکلری تسبیحلری سویلیه‌لر ﴿ولو نشاء لطمسنا علی اعینهم
فاستبقوا الصراط فانی یبصرون﴾ اکر دیلسك دنیاده آنلرن کوزلری اوزره رقم محوچکردك یعنی کوز یرلری بلورسز
اعمی ایدردك شویله‌که یالکز معتادلری ١٣ اولان طریقه عمیا ناکیده بیلورلردی آنی دخی نیجه کوررلردی
﴿ولو نشاء لمسخناهم علی
مکانتهم فما استطاعوا مضیا
ولایرجعون﴾ اکر دیلسك
جماداتدن بر شیئه مسخ
وتبدیل ایدردك نه ایلروونه
کیروکتمکه قادر اولمیه‌لردی
﴿ومن نعمره ننکسه فی الخلق
افلایعقلون﴾ اول کمسه‌یه‌که
بز عمر طویل ویررز آنك
خلقنی تبدیل ایله قوتنی
ضعفه چویررز تعقل
ایتمزلرمی * که اکا قادر
اولان الله تعالی طمس
ومسخه دخی قادردر *
﴿وماعلمناه الشعر وماینبغی
له ان هو الا ذکر وقرآن
مبین﴾ بز محمد علیه السلامه
شعری تعلیم ایتمدك اکا شاعر
دیمك دخی لایق اولمز اکا
وحی اولنان کلام انجق
موعظه وفرائض وحدود
واحکامی بیان ایدر قرآندر
* مرویدرکه اول حضرت
علیه السلام نزمانکه بیته
تمثیل بر کلام بیورسه‌لر
لسانلرینی نظم سمتندن
انحراف ایدرلردی حتی بر
دفعه کلاملرنده * کفی
الاسلام والشیب للمرء
ناهیا * واقع اولمغله صدیق
اکبر رضی الله تعالی عنه دیدیکی یا رسول الله قائل بونی * کفی الشیب والاسلام للمرء ناهیا * دیمش بنه تکرار اولکی
سویلدکلری کبی بیوردیلر ابو بکر رضی الله تعالی عنه دیدیکه بن شهادت ایده‌رمکه الله تعالینك رسولیسین وسکا شعری
تعلیم ایتمدی ولایق کورمدی * انا النبی لا کذب انا ابن عبد المطلب * کلامی قصد وتکلفسز واقع اولمشدر ﴿لینذر من کان

الخصومه‌در انك اول ماء منیدن خلقنه قادر اولان باری تعالی بعثنه دخی قادر اولور
روایت اولندیکه ابی بن خلف پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه الندهٔ برچوریمش کمك کتوروب
الیله آنی اوفقلدیغندنصکره دیدیکه اعتقاد ایدرمیسنکه اشبو کمك بویله چوریمشکن الله
تعالی انی احیاء ایده پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه نعم و سنی دخی بعث ایدر ونار ادخال
ایدر اول سببدن بو آیت ومابعدنده‌که آیات نازل اولدی ﴿وضرب لنا مثلا ونسی خلقه﴾
وبزه برامر عجیبی مثل ضرب ایدوب احیاء امواته قدرتمزی نفی ایتمك دیلر کندینك عاجز
اولدیغی شیئدن بزی دخی عاجز ظن ایدر وبزم خلقمزی اونودر حالبوکه اول کمکی احیامزدن
اغربدر ﴿قال من یحیی العظام وهی رمیم﴾ ودیرکه شول چوریمش کمکلری کیم دیر کتورر
﴿قل یحییها الذی انشأها اول مرة﴾ دیکلکه انی اول الله تعالی دیر کوررکه اول مرده
اول هیچ بر شی دکل ایکن ایجاد ایتمشدی ﴿وهو بکل خلق علیم﴾ اول الله تعالی مخلوقاتك
تفاصیلنی وکیفیت خلقنی بیلور اویله اولسه اشخاص متفتته‌نك اجزائنی اصولنی وفصولنی
ومواقعنی و طریق تمیزینی ونمط سابق اوزره بری برینه ضمنی و اعراض وقواسی اعاده‌سنی
بیلور ویا انك مثلی احداثنی بیلور ﴿الذی جعل لکم من الشجر الاخضر نارا فاذا انتم منه
توقدون﴾ که اول الله تعالی جل شانه‌درکه یشل اغاجدن آتش چیقارر مرخ وعفار کبی‌که
ایکیسیدخی شول صوبی طاملر یشیل اغاج ایکن بر برینه سحق اولنمغله ایکیسندن آتش
چیقارر حتی‌که سزاندن آتش یقارسز حکما دیدیلرکه عنابك غیری هر یشل اغاجده آتش
واردر امدی اول الله تعالی‌که یشل اغاجدن آتش چیقارمغه قادر اولور سزی بعثه دخی
قادراولور ﴿أولیس الذی خلق السموات والارض بقادر علی ان یخلق مثلهم﴾ اول الله تعالی‌که
سموات وارضی کبر جرمی وعظم شانله خلق ایتدی قادر دکلمیدرکه اول ایکیسنه اضافتله صغر
وحقارتده آنلر مثلی خلق ایده ﴿بلی وهو الخلاق العلیم﴾ دیکلکه بلی اول اکا قادر اولور اول کثیر
المخلوقات والمعلومات‌در ﴿انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون﴾ انك شانی قچان برشیئك حدوثن
اراده ایده اکا تکون ایت دیمسیدر فی الحال اول دخی تکون ایدر * دینلدیکه اشبو کلامدن مجازدرکه
ایجاد واعدامده تعبسز مجرد امریله شیئك سرعت تکوننه تمثیلدر ﴿فسبحان الذی بیده ملکوت
کل شیء﴾ اول الله تعالی منزهدر اندنکه اکا مثل ضرب ایدرلر جمیع اشیایه مالك وقادردر
﴿والیه ترجعون﴾ موتکزدنصکره اکا رجوع ایدرسز خیر وشردن اعمالکزله جزا النورسز
* روی عن النبی صلی الله علیه وسلم ان لکل شیء قلبا وقلب القرآن یس من قرأها یرید بها وجه الله
غفرله واعطی من الاجر کأنما قرأ القرآن اثنی وعشرین مرة وایما مسلم قریء عنده اذا نزل به ملك
الموت سورة یس نزل بکل حرف منها عشرة املاك یقومون بین یدیه صفوفا یصلون علیه
ویستغفرون له ویشهدون غسله ویتبعون جنازته ویصلون علیه ویشهدون دفنه وایما مسلم قرأیس

حیا ویحق القول علی الکافرین) تاکه اول قرآن * یامحمد علیه السلام و یادیری اولان یعنی عاقل و فهیم اولوب * قلبی
دیری اولان کیمسه‌یی انذار ایده * زیرا غافل و جاهل میت کبیدر * قرآن قبول ایتمین کافرلر اوزرینه کلمهٔ عذاب
واجب اولور (اولم یروا انا خلقنالهم مما عملت ایدینا انعاما ﴿ ١٤ ﴾ فهم لها مالکون) آنلر کورمزلر
بیلمزلرمیکه آنلر ایچون
کیمسه ایله مشارکتسز
بد قدتمزله ابل وبقر وغنم
خلق ایتدککه آنلرك
ضبط وتصرفنه انلر مالك
اولدیلر (وذللنا هالهم فمنها
رکوبهم ومنها یأکلون)
اول حیوانلری آنلری رام
ایلدککه آنلره بنرلر
ولحملرینی اکل ایدرلر (ولهم
فیها منافع و مشارب افلا
یشکرون) واول حیوانلرده
آنلر ایچون یاغی وقیللرندن
منفعت وسودندن ایچمك
اولمغله آیا بو نعمتلره شکر
ایتمزلرمی (واتخذوا من دون
الله آلهةً لعلهم ینصرون)
مشرکلری الله تعالادن
غیری آلهه اتخاذ ایتدیلرکه
امید ایدرلردیکه اصناملر
ندن آنلره یاردم اوله
(لا یستطیعون نصرهم
وهم لهم جند محضرون)
انلرك اول اصناملری آنلره
یاردمه قدرتلری همان
مشرکلر اول بتلرینی
حفظه حاضر عسکرلردر
(فلا یحزنك قولهم انا نعلم
ما یسرون وما یعلنون)
آنلرك * الله تعالی‌یه شریك
واولاد وسکا سحر وشعر اسنادلری * کلاملری سکا حزن ویرمسون بز آنلرك اسرار واعلان ایتدکلری (قنادیل)
شیٔ بیلورز * اکا کوره جزالرینی ویررز * (اولم یر الانسان انا خلقناه من نطفة فاذا هو خصیم مبین) بز آنلری
منیدن خلق ایتدیکمزی انسان کوروب بیلمزمیکه اویله ایکن انلر آشکار خصم وجدال مقامنده اولور * آنی نطفه‌دن خلق

وهو فی سکرات الموت لم یقبض ملك الموت روحه حتی یجیئه رضوان بشربة من الجنة یشربها
وهو علی فراشه فیقبض روحه وهو ریان ویمکث فی قبره وهو ریان ولا یحتاج الی حوض
من حیاض الانبیاء حتی یدخل الجنة وهو ریان * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن مرویدرکه
هر شیئك قلبی وار وقرآنك قلبی یس سوره‌سیدر بر کمسه‌که یس سوره‌سین لوجه الله اوقویه
مغفرت اولنه وقرآنی یکرمی ایکی کره اوقومشجه اجرویریله بر کمسه‌که اکا ملك الموتك نزولی
عندنده یس اوقونه انك هر حرفی مقابله‌سنده اون ملك نزول ایدوب اوکنده صفوف اولدقلری
حالده طوره‌لر والله تعالیدن انکیچون رحمت ومغفرت دیلیه‌لر وغسلنه حاضر اولوب جنازه
سیله بیله کیده‌لر واوزرینه نمازین قیلوب دفنی حیننده قتنده اوله‌لر و بر مسلم‌که سکرات موتی
عندنده یس اوقویه ملك الموت انك روحنی قبض ایتمیه حتی‌که رضوان اکا جنتدن شراب
کتوروب اکا ایچوره حالبوکه اول فراشی اوزره یاتوراندن ملك الموت انك روحنی قبض
ایدر اول حالنده وکرك قبرده مکثنده ریان اولور ویوم قیامتده حیاض انبیادن هیچ برینه
احتیاج اولمز حتی‌که جنته دخولی ریان اولدیغی حالده اولور

سورة الصافات وهی ثمان ومائة آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(والصافات صفا فالزاجرات زجرا فالتالیات ذکرا) الله سبحانه وتعالی اقسام ایتدی شول ملائکه
ایله کیم مقام عبودیتده مراتبنجه صافین اولوب انوار الهیه آنلره فیض اولنور امر الهه منتظر ایدرلر
وانلر اجرام علویه وسفلیه‌یه امر اولندقلری تدبیرله زجر ویاخود ناسی الهام خیر ایله معاصیدن
ویا شیاطینی ناسه تعرضدن زجر ایدرلر و آنلر الله تعالینك آیاتنی وجلایای قدسنی انبیاء واولیاسنه
تلاوت ایدرلر ویاخود الله تعالی اقسام ایتدی طوائف اجرام ایله کیم صفوف مرصوصه کبی
مرتبه‌در وارواح ایله کیم انی مدبره‌در وجواهر قدسیه ایله کیم بحار قدسده مستغرقه‌در لیل ونهار
تسبیحدن انلره فتور کلمز ویاخود نفوس علما ایله اقسام ایتدیکه انلر عبادتده صف اولورلر حجج
ونصایحله ناسی کفر وفسوقدن زجر ایدرلر الله تعالینك آیات وشرایعن تلاوت ایدرلر ویاخود
نفوس غزات ایله اقسام ایتدیکه آنلر جهادده صف اولورلر خیل ویا عدویی زجر ایدرلر ذکر الهی
تلاوت ایدرلر بر حیثیتله کیم مبارزه عدو وانلری اندن اشغال ایتمز (ان الهکم لواحد) الهکز
جل شانه واحددر شریکی یوقدر (رب السموات والارض وما بینهما ورب المشارق) که سموات
وارضك وایکیسی آراسنده‌کی مخلوقاتك وشمس ویا کواکب مشاقنك ربیدر زیراکه شمسك
سنه‌دن هر کونده بر مشرقی وهر بر مشرق مقابلنده بر مغربی واردر (انا زینا السماء الدنیا بزینة
الکواکب) بز سزه قریب اولان سمایی ضوء کواکبله تزیین ایتدك * دینلدیکه کواکب سماده

ایدن باری تعالی بعثه دخی قادردر (وضرب لنا مثلاً ونسی خلقه قال من یحیی العظام وهی رمیم) بو کوکی اوفاتمغله بزه کویا
عجب ضرب مثل ایدر مع هذا کوکی احیادن اغرب کندونك منیدن خلق اولندیغنی اونودر ودیرکه بو چوریمش
کوکلری کیم دیریلدر * روایت اولندیکه ﴿ ١٥ ﴾ ابی بن خلف النده بر چوریمش کوکله حضور نبوی‌یه کلوب انی
الیله اوفاقلدیغندن صکره
دیدیکه اعتقاد ایدرمیسنکه
بو کوکی بوندن صکره
کیم احیا ایده پیغمبر
علیه السلام بیوردیکه بلی
الله تعالی بونی وسنی دخی
قیامتده بعث ایدوب وجهنمه
ادخال ایدر اول سببدن
بو آیت کریمه‌لر نازل اولدی
(قل یحییها الذی انشاها
اول مرة وهو بکل خلق
علیم) یا محمد سن دیکه اولکی
کره انی هیچ یوقدن وار
ایدوب خلق ایدن الله
ذوالجلال کمال قدرتیله
آنی دیریلدر اول الله تعالی
طاغلمش اجزالری جمع
ومجددا خلق ایتمکه قادر
(الذی جعل لکم من الشجر
الاخضر نارا فاذا انتم منه
توقدون) که اول الله
تعالی یشل آغاجدن آتش
چیقاررکه سز آندن
آتش یاقرسز * بادیهٔ عربده
مرخ و عفاردرلر ایکی
آغاج اولورکه آنلری
عربلر هنوز یشل آبدار
ایکن داللرندن کسوب
بر برینه سورمکله آتش
چیقار یعنی یشل آبدار
اغاجدن آتش چیقارن الله تعالی قوریمش شیئه طراوت ویرمکه قادردر (اولیس الذی خلق السموات والارض بقادر
علی ان یخلق مثلهم بلی وهو الخلاق العلیم) اجرام عظیمه‌دن اولان سموات وارضی خلق ایدن الله عظیم الشان قادر
دکلیدرکه آنلرك مثل صغیری اولان اجسام حقیره‌یی خلق ایده بلی قادردر و اول الله تعالی جمیع مخلوقاتی خلق ایدیجی

قنادیل کبی معلقه‌در ویاخود صنادیق اوزره‌کی مسامیر کبی سماء اوزره مکوکبه‌در (وحفظا
من کل شیطان مارد) وبز اول سمایی شهابلرله حفظ ایتدك هر شیطاندنکه طاعتدن خارجدر
(لا یسمعون الی الملأ الاعلی) بز سمایی شیاطیندن حفظ ایتدك اویله اولسه ملأ اعلایی استماع ایتمزلر
ملأ اعلا ایله مراد ملائکه‌نك کتبه ویا اشرافیدر سکونلری سموات علاده اولدیغیچون علوله وصف
اولندیلر (ویقذفون من کل جانب دحورا) انلر آفاق سمادن هر جانبندن شهبله طرد وابعادلریچون
رمی اولنورلر (ولهم عذاب واصب) ومع ذلك آنلر ایچون آخرتده عذاب دائم ویا شدید
واردر (الا من خطف الخطفة فاتبعه شهاب ثاقب) الا شیاطین جماعتندن اولکه کلام ملائکه‌دن
مسارقه وجهی اوزره بر کلمه اختلاس ایده اکا بر کوکب مضیٔ لاحق اولور انی قتل ویا
احراق ایدر ویا آکا آندن خبل ایرر * روایت اولندیکه الله تعالی قچان بر شی قضاء
ایتسه حملهٔ عرش وسماء سابعه اهلی تسبیح وتقدیس ایدوب ربکز جل شانه دیدی دیو
آندن سماء سادسه اهلی استخبار ایدوب آنلر دخی آنلره خبر ویرر بو منوال اوزره خبر
سماء دنیایه ایرر شیاطین اول خبری آنلردن اختطاف ایدرلر اولخبرکه آنی وجهی اوزره
کتوررلر اول حقدر لکن انده کذبله بر نیجه کلام دخی زیاده ایدرلر * دینلدیکه اشبو شهاب
رمی اولنمسی زمان جاهلیتده دخی ثابت ایدی الا بوکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك بعثتیله
منعده تشدید اولندی اکر دینورسه‌که شیطان ناردن خلق اولنمشیکن آنی نار نیجه احراق
ایدر دینورکه اول نار صرفدن دکلدر انسان تراب خالصدن اولمدیغی کبی ومع ذلك نار
قویه نار ضعیفه اوزره استیلاء ایتسه اهلاك ایدر (فاستفتهم أهم اشد خلقا ام من خلقنا)
یا محمد مکه مشرکلرندن استخبار ایتکه خلقده آنلرمی اشددر یوخسه ذکر ایتدیکمز ملائکه
وسماء وارض وما بینهما ومشارق وکواکب وشهب وثواقبمی اشددر (انا خلقناهم من طین
لازب) بز آنلرك اصلی آدمی بر نوع طیندن خلق ایتمشزدرکه اول یده لاصق اولور ویا اول
منتندر والحال آندن خلق اولندقلرینی بیلورلر اویله اولسه رسل ایله نیجه مجادله ایدرلر
وآنلری ضعفدن خلق ایدن رب تعالی‌یه نیجه تکبر ایدرلر حالبوکه آنلری اهلاك اکا یسیر
در (بل عجبت ویسخرون) بلکه سن یا محمد الله تعالینك قدرتنه وآنلرك بعثی انکارلرینه تعجب
ایدرسن آنلر ایسه تعجبکه وبعثی تقریرکه سخره ایدرلر (واذا ذکروا لا یذکرون) قچان
آنلر بر شیئله وعظ اولنسه‌لر متعظ اولمزلر ویاخود آنلره حشرك صحتنه دلالت ایدر شیٔ
ذکر اولنسه آنکله منتفع اولمزلر بلادتلری وقلت فهملریچون (واذا رأوا آیة یستسخرون)
وقچان آنلر قائلك صدقنه دلالت ایدر معجزه کورسه‌لر سخریه‌ده مبالغه ایدرلر ویاخود
بعضی بعضندن سخره ایتمسن دیلر (وقالوا ان هذا الا سحر مبین) ودیرلرکه اشبو
کوردیککمز دکل الا آشکاره سحردر (ائذا متنا وکنا ترابا وعظاما ائنا لمبعوثون) ودخی

وكيفيت احوالارينى بيليجيدر (انما امره اذا اراد شيئاً ان يقول له كن فيكون) انك شانى بر شيئك وجوده كلمسنى مراد
ايتدكده همان اول شيئه اول ديو امر ايتمكدر درعقب اولور (فسبحان الذى بيده ملكوت كل شيءٍ واليه ترجعون)
اول الله تعالى نقايصدن منزه پاك وصاحب قدرتدر جميع اشيايه قدرتنده‌در قيامتده اكا رجوع له اعمالكز
اوزره جزالنورسكز
سورة الصفات مكية وهى
مائة واحدى وثمانون آية
(بسم الله الرحمن الرحيم)
(والصافات صفا فالزاجرات
زجرا فالتاليات ذكراً ان
الهكم لواحد) مقام عبوديتده
صف صف طوروب
و شياطينى سما كلامنى
سرقه‌دن و ناسه تعرض
دن و طرد ايدن و انبيا
واولياىه آيات قدسيه والهام
الهيه‌يى تلاوت وذكر ايدن
ملكلر حقيچون تحقيق سزك
الهكز بردر * بو آيت كريمه‌لر
جمله مفسرين قولنجه قسم
اولمغله انجق بو قسملر ملائكه
ايله ياخود جهادده غازيلر
ايله ياخود علماء عاملين ايله
ياطيور ايله العلم عند الله
تعالى (رب السموات
والارض وما بينهما ورب
المشارق) سموات وارضك
وبينلرنده اولان مخلوقاتك
و مشرقلرك ربيسيدر *
زيرا كواكبك كون
بكون مشرق و مغربلرى
مختلفدر * (انا زينا السماء
الدنيا بزينة الكواكب) بز
سماء دنيايى يلدزلرك زينتيله
زينتلدك (وحفظا من كل شيطان مارد) اول سمايى اطاعتدن خارج هر شيطاندن شهابلرله حفظ ايتدك (لا
يسمعون الى الملاء الاعلى و يقذفون من كل جانب دحورا ولهم عذاب واصب) اول شيطانلر ملاء اعلى * ملائكه * نك
تكلملرينى ايشيده‌مزلركه هرجهتدن * صعود مراد ايتدكلرنده * شهابله رمى اولنوب طرد ورد اولنورلر و آنلر ايچون

ديرلركه بز ميت اولوب تراب وعظام اولديغمزدنصكره ينه بعث اولنورمى بز (أو آباؤنا
الاوّلون) بزدن اوكدين فوت اولان آبائمز دخى بعث اولنورلرمى (قل نعم و انتم
داخرون) يامحمد انلره ديكلكه سز وانلر بعث اولنورسز حالبوكه صاغرونسز (فانما هى
زجرة واحده فاذاهم ينظرون) قصهٔ بعث ويا قيامت دكل الاصيحهٔ واحده‌دركه اول نفخهٔ
ثانيه‌در انك وقوعى حيننده خلايقك كليسى مرقدلرندن طوره كله‌لر كنديلره نه ايشلنور
ايديكنه منتظر اوله‌لر (وقالوا ياويلنا هذا يوم الدين) و ديه‌لركه ويل بزه كيم بو اول
كوندركه اعمالمزله جزالنورز ملائكهٔ ويا آنلر برى برلرينه ديه‌لركه (هذا يوم الفصل الذى
كنتم به تكذبون) اشبو اول كوندركه خلائق بينى فصل اولنور ويا محسن و مسيءُ بينى
فرق ايديلور بعده الله تعالى قبلندن ملائكه‌يه دينوركه (احشروا الذين ظلموا وازواجهم)
ظلمه‌يى واشباهلرينى اصنامه عبادت ايدنلرى بربرليله وهر عمل سيءٔ اهلنى مثلى عملى اهليله
وياخود هر كافرى شيطاندن قرينيله .وياخود زوجات كافره‌لريله حشرايدك (وما كانوا
يعبدون من دون الله) ودخى الله تعالينك غيرى اصنام وغيريكه دنياده اكا عبادت ايدرلردى
آنلرى دخى حشر ايدك (فاهدوهم الى صراط الجحيم) آنلرى طريق ناره دلالت ايدك
(وقفوهم انهم مسئولون) و آنلرى موقفده حبس ايدككه آنلر آنده عقائد واعماللرندن
سؤال اولنورلر * قال النبى عليه السلام لا يزول قدما ابن آدم يوم القيامة حتى يسئل عن
اربعة اشياء عن شبابه فيما ابلاه وعن عمره فيما افناه وعن ماله من اين اكتسبه وفيما انفقه
وعن علمه ماذا عمل به * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر يوم قيامتده ابن آدمك قدماتى يرندن
زائل اولمزحتى اكا درت شيئدن سؤال اولور شبابندنكه نه شيئده ابلاء ايتدى وعمرندنكه
نه حال اوزره كچوردى ومالندنكه قندن اكتساب ايدوب نه شيئه انفاق ايتدى وعلمندنكه
انكله نه عمل ايتدى (مالكم لا تناصرون) سزه نولديكه برى برلريكزه عذابدن تخليصه نصرت
ايتمزسز (بل هم اليوم مستسلمون) بلكه آنلر اول كونده منقاد وذليللر ونصرتدن عاجزلردر
(واقبل بعضهم على بعض يتساءلون) ورؤساء ويا اتباع وياكفره وقرناء برى برلرينه
تلاوم وتخاصم ايده‌لر (قالوا انكم كنتم تأتوننا عن اليمين) اتباع رؤسايه ديه‌لركه سز بزه حلف
جهتندن كلوب حق اوزره ايديككزه يمينكزله بز الدانوب سزه متابعت ايتدك وياخود بزه
قوت وقهركز جهتندن كلوب بز دخى سزدن خوفمز سببيله متابعت ايتدك (قالوا بل لم تكونوا
مؤمنين) رؤسا اتباعه ديه‌لركه سز ايمان اوزره دكلديكزكه بز سزى اندن اضلال ايده‌وز بلكه
كفر كندى قلبكزدن ايدى (وما كان لنا عليكم من سلطان بل كنتم قوما طاغين) بزم سزك
اوزريكزه تسلطمز يوغيديكه اختيار وقوتكزى سلب ايديدك بلكه سز اختياركزله ربكز امرينه
عصيان ايتديكز ايدى (فحق علينا قول ربنا انا لذائقون) اويله اولسه رؤساء واتباع جميعى ديه‌لركه

عذاب دائمى واردر (الا من خطف الخطفة شهاب ثاقب) مكركه شيطاندن برى ملكلردن بر كلام سرقه ايدوب قاپمه
درعقب يلدز كبى پارلاق برشهاب اكا يتشوب قتل واحراق ايدر (فاستفتهم اهم اشد خلقا ام من خلقنا انا خلقناهم من
طين لازب) يامحمد مشركلردن سؤال ايله كه خلقت جهتيله انلرمى قوى واشددر يوخسه ذكر ايتديكمز
ملائكه وكوكلر وارض
وبينلرنده اولان مخلوقات
وكواكب ومشارق وشهاب
ثاقبمى قوى واشددر مع
هذا بز انلرك اصلى اولان
آدمى جزئى چاموردن
خلق ايتدك خلقتلرى
بو صورتله ايدوكنى بيلور
لركن بعث واعاده‌يى
انكار ايدوب نيجه تكبر
ايدرلر (بل عجبت
ويسخرون واذا ذكروا
لايذكرون) يامحمد
بلكه سن انلرك قرآن
وبعثى انكارلرينه تعجب
ايدرسن انلر ايسه سنك
تعجبكى وبعثى تقريريكى
استهزا ايدرلر وانلر بر شيئله
وعظ اولنسه‌لر متعظ اولمزلر
(واذا راوية يستسخرون)
انلر صدقه دلالت ايدر
* انشقاق قمر كبى * بر معجزه
كورسه‌لر بينلرنده سخريه
ايدرلر (وقالوا ان هذا الا
سحر مبين) بو كورديكمز
انجق سحر ظاهردر ديرلر
(ءاذا متنا وكنا ترابا
وعظاما ءانا لمبعوثون او
آباؤنا الاولون) بز فوت
اولوب طپراق وكموك
اولدقدنصكره تكرار ديريلورميز (رابع) (٢) بزدن مقدم اولان بابالريمز دخى بعث اولنورمى (قل نعم
وانتم داخرون) يامحمد انلره ديكه بلى سز وبابالريكز خوار وذليل اوله‌رق بعث اولورسكز (فانما هى زجرة واحدة
فاذاهم ينظرون) قيامتده نفخهٔ ثانيه انجق صيحهٔ واحده‌دركه صور اوفلندكده همان جميعى قبرلرندن قالقوب حاللرينه

ربمزك كلمهٔ عذابى اوزريمزه واجب اولدى بز اول عذابى ذوق ايدرز (فاغويناكم انا كنا غاوين) بز
سزى طريق هدادن اضلال ايتدك زيراكه بز ضالين ايدك سز دخى بزم كبى ضلالتده اولمغى رغبت
واختيار ايتديكز (فانهم يومئذ فى العذاب مشتركون) اويله اولسه اول كونده رؤسا واتباع عذابده
مشتركلردر ضلالتده مشترك اولدقلرى كبى (انا كذلك نفعل بالمجرمين) اشبونك كبى فعلى بز مشركينه
ايدرز (انهم كانوا اذا قيل لهم لا اله الا الله يستكبرون) زيراكه قچان انلره دنياده لا اله الا الله ديكز
دينلسه اندن اعراض ويا اكا دعوت ايدنلر اوزره استكبار ايدرلردى (ويقولون أئنا لتاركوا
آلهتنا لشاعر مجنون) وديرلرديكه بز اول شاعر مجنون يعنى محمد صلى الله تعالى عليه وسلم
اجليچون آلهه‌مز اصنام عبادتن ترك ايدرميز الله تعالى آنلرك قولنى رد ايدوب ديديكه (بل
جاء بالحق وصدق المرسلون) بلكه محمد قرآنله كلوب كندندن اول كلن مرسلينى تصديق
ايدوبدر (انكم لذائقوا العذاب الاليم) سزكه كفرده رؤسا وكرك اتباعمز عذاب اليمى ذوق
ايدرسز (وما تجزون الا ما كنتم تعملون) سز انكله جزا اولنمزسز الا دنياده ايشلديككز
كفر واشراككز سببيله (الا عباد الله المخلصين) مكر مخلصلركه انلر كبى دكللردر بلكه ثوابلرى
مضاعفدر (اولئك لهم رزق معلوم) يعنى انلر ايچون جنتده غدوه وعشيه دكلو زمانده اشتها
ايتدكلرى حينده رزق معروف مقدر اولور (فواكه) كه اول فاكهه‌لردركه ثماردن تلذذ ايچون
اكل اولنور يوخسه حفظ صحت ايچون دكل زيراكه انلر جنتده غدائله حفظ صحتدن مستغنيلردر
(وهم مكرمون فى جنات النعيم) انلر جنات نعيمده ثوابله اكرام وانعام اولنورلر (على سرر
متقابلين) انلر سريرلر اوزره برى برلرينه قارشو اوتوررلر يوخسه برى برلرينك قفالرينه نظر
ايتمزلر بلكه سريرلرى انلره دوراندوب برى برلرينه قارشو ايدرلر (يطاف عليهم بكأس من معين)
انلره طواف اولنور بر اناء ايله‌كه انده شراب اولور خمردنكه اول ارض جنتده جريان ايدر
صويك انهارده جريانى كبى (بيضاء لذة للشاربين) كه اول خمر سوددن زياده بياض اولوب انى
شرب ايدنلره طيبه‌در (لا فيها غول) اول خمرده غائله يوقدر خمر دنياده اولديغى كبى كه احوال
سكر وذهاب عقل ووجع بطن وصداع وقيء يولدر (ولا هم عنها ينزفون) واول خمرى شربدن
سكران اولمزلر انكله عقللرينه خلل ايرمز (وعندهم قاصرات الطرف) وانلرك عندنده زوجات
اولوركه ابصارلرين ازواجنك غيريه نظردن منع ايديجيلردر بلكه ازواجلريله قناعت
ايدوب غيرى اندن بدل اولديغن استمزلر (عين) كه اول زوجاتك كوزلرى كوزل وبيوكدر
(كأنهن بيض مكنون) كأنه اول زوجات بياضلقده دوه قوشى يمورطه سنه بكزر بويدركه انك بياضنه
ادناى صفرت قاريشوبدركه اول ابدان لونلرينك احسنيدر (فاقبل بعضهم على بعض يتساءلون)
اندن اول خمرى شربلرى حالنده برى برلرينه اقبال ايدوب تحادث ايديشه‌لر زيراكه اول عقله
الذ لذائذدر معارف وفضائلدن ودنياده كچن ماجرالرندن سويلشه‌لر (قال قائل منهم انى كان لى

اوله‌جغنه منتظر اولورلر (وقالوا ياويلنا هذا يوم الدين) وديه‌لركه واى بزه بواولكوندركه اعمالمزله جزا نورز (هذا يوم
الفصل الذى كنتم به تكذبون) * ملكلر كافرلره ديه‌لركه * بلى مؤمنله كافر فرق اولنه‌جق بوكوندركه سز آنى تكذيب
ايدرديكز (احشروا الذين ظلموا وازواجهم وما كانوا يعبدون من دون الله ١٨ فاهدوهم الى صراط الجحيم)

شركله نفسنه ظلم ايدنلرى
والله تعالى‌دن غيرى‌يه
عبادت ايدنلرى صنف
صنف * يعنى بت پرستلرله
يلدزه طپانلرى وآتشه
طپانلرى وسائر مشركلرى
وعاصى كافرلرى * جنس
جنسلريله جمع وحشر
ايدك وجهنم يولنه سوق
ايدك ديو ملائكه‌يه امر
اولنور (وقفوهم انهم
مسئولون) وانلرى
محشرده جهنمه قريب
محلده اليقويك كه انلر
* انده عقائد وعملرندن *
سؤال اولنه‌جقلردر (مالكم
لاتناصرون) سزه نولديكه
بربريكزه * عذابدن
تخليصه * ياردم ايتمزسكز
دينور (بل هم اليوم
مستسلمون) بلكه انلر
اولكونده منقاد وذليل
وامداددن عاجزلردر
(واقبل بعضهم على بعض
يتساءلون) وانلر اول
موقفده بربرلرينه طعن
وتخاصم ايله مقابله وسؤال
وجواب ايده‌لر (قالوا انكم
كنتم تاتوننا عن اليمين)
اتباعلرى رؤسالرينه ديه‌لر
سز نصيحت وقوت ويمين ايله كلوب حق دين بودر ديمكزله سزه تابع اولدق (قالوا بل لم تكونوا مؤمنين) رؤسالرى (وبا)
اتباعلرينه ديه‌لركه سز ايمان اوزره دكل ايديكزكه بز سزى اضلال ايده‌لم (وما كان لنا عليكم من سلطان بل كنتم قوما طاغين)
بزم سزك اوزريكزه جبرله ضلالته كتورمكه قدرتمز يوق ايدى كه اختياركزى سلب ايده‌لم بلكه سز اختياركزله ربكزك امرينه

قرين) حين مكالمه‌ده انلرك بريسى ديه‌كه بنم دنياده بعنى منكر بر صاحبم وار ايدى دينلديكه انلر ايكى
شريك ايديلر برينه فطروس دينور كافر ايدى وبرينه يهوذا دينور مؤمن ايدى قصه‌لرى سورهٔ
كهفده ذكر اولنوبدر (يقول أئنك لمن المصدقين) يوخسه سن بعنى تصديق ايدنلردنميسن ديو بنى
توبيخ ايدردى (أئذا متنا وكنا ترابا وعظاما أئنا لمدينون) بز فوت اولوب تراب وعظام اولديغمز
دنصكره بعث اولنوب محاسبه ومجازات اولنورميز ديردى (قال هل انتم مطلعون) الله تعالى
اهل جنته ديه‌كه وياخود اهل جنتدن اشبو ماجراسى ذكرنده اولان مؤمن آنده‌كى جلساسنه
ديه‌كه اهل ناره نظر ايتمزميسزكه سزه اول بعنى منكر صاحبمى كوسترم انلر ديه‌لركه سن انى
بزدن اعرفسن ايمدى اكا سن نظر ايت * ابن عباس رضى الله عنه ايدر جنتده كوه‌لر واردركه
اهل جنت اندن ناره نظر ايدرلر (فاطلع فرآه فى سواء الجحيم) اويله اولسه اول كوه‌لرك
برندن ناره نظر ايدوب وسطنده اول صاحبنى كوره (قال تالله ان كدت لتردين) واكا ديه‌كه
والله سن قريب اولدك كه بنى اغوا كله هلاك ايديدك (ولولا نعمة ربى لكنت من المحضرين) اكر
ربم جل شانه‌نك بكا هدايت وعصمتى اولمسه بن دخى ناره سنكله بيله محضرلردن اولوردم بعده
اول مؤمن جلساسنه ديه‌كه (أفما نحن بميتين الا موتتنا الاولى وما نحن بمعذبين) يا اهل جنت بز
دنياده‌كى موتمزدنصكره جنتده دخى ميتين اولمزميز وناره‌ده كفارله عذاب اولنانلردن دكلميز ديو
نعم الهيه‌يى تحدث وانكله تلذذ ايده‌لر انلره دينلديكه ابدا موتهٔ دنيادنصكره بونده موته اولمز *
دينلديكه بو خطاب اهل جنتدن ملائكه‌يه اولور شول حينده‌كه موت ذبح ايديلور اويله اولسه
اهل جنت ديركه (ان هذا لهو الفوز العظيم) اشبو بزه ويريلن نعمت خلود وامن نجات وافره‌در
(لمثل هذا فليعمل العاملون) اشبونك مثلنه نيل ايچون واجب اولوركه عاملون عمل ايده‌لر يوخسه
حظوظ دنيويه ايچون دكلكه اول مشوبة الآلام سريعة الانصرامدر (أذلك خير نزلا) اهل
جنت ايچون اشبو مذكورك نزول اولمسى خيرليدر (ام شجرة الزقوم) يوخسه اهل نار ايچون
شجرهٔ زقومك نزل اولمسيكه اول بر شجرهٔ خبيثه‌نك ثمره‌سيدركه مرهٔ كريهة الطعمدر اهل نار
انى اشد كراهتله تناول ايده‌لر (انا جعلناها فتنة للظالمين) بز اول شجرهٔ زقومى كافرلر ايچون آخرتده
محضهٔ عذاب ويا دنياده انكله ابتلاء ايتدك زيراكه انلر انك نارده اولديغن ايشيدنجك اول
نارده نيجه اولور حالبوكه نار شجرى احراق ايدر ديديلر بيلمديلركه اول نارده معيشت وانكله
التذاذ ايدر حيوان خلقنه قادر اولان رب تعالى اقدردركه نارده شجره خلق ايدوب احراقدن
انى حفظ ايده (انها شجرة تخرج فى اصل الجحيم) اول بر شجردركه منبتى قعر جهنمده اغصانى
انك دركاتنه مرتفعه‌در (طلعها كأنه رؤس الشياطين) انك ميوه‌سى نهايت قبحده كوياكه رؤس
شياطيندر * دينلديكه شياطين بر نوع حيات هائله‌دركه قبيحة المنظردر (فانهم لآكلون منها فمالئون
منها البطون) اهل نار اول شجره‌دن وياطلعندن يرلر انكله قارنلرين طيورر لر يا شدت جوعلرندن

عاصى اولمش قوملردن ايديكز (فحق علينا قول ربنا انا لذائقون) اتباع ورؤسا جمله‌سى ديه‌لركه ربمزك كلمهٔ عذابى
اوزريمزه حق اولدى بز اول عذابى داده‌رز (فاغويناكم انا كنا غاوين) چونكه بز ازغونلردن اولمشيدك * بزمله اوله‌سز
ديو * سزى دخى اضلال ايتدك ١٩ (فانهم يومئذ فى العذاب مشتركون) تابع ومتبوع اولكونده عذابده مشتركلردر

(انا كذلك نفعل بالمجرمين)
بز مشركلره بونك كبى ايش
ايده‌رز (انهم كانوا اذا قيل
لهم لا اله الا الله يستكبرون)
انلره دنياده كلمهٔ توحيد
تكليف اولنديه اعراض
وتكليف ايده‌نه تكبر
ايدرلردى (ويقولون
أئنا لتاركوا آلهتنا لشاعر
مجنون) وديرلرديكه بز بر
شاعر كلامى ايچون اصنامز
عبادتنى ترك ايدرميوز (بل
جاء بالحق وصدق المرسلين)
الله تعالى انلرك قولنى رد
ايله بيورديكه بلكه محمد
عليه السلام قرآنله كلوب
كچن پيغمبرلرى تصديق
ايلدى (انكم لذائقون
العذاب الاليم) اى كافرلر
البته سز الملو عذابى داديجى
سز (وما تجزون الا ما كنتم
تعملون) سز انجق دنياده
ايشلديككزك كفر شرك
سببيله جزا لنورسكز (الا
عباد الله المخلصين) لكن
الله تعالينك مخلص قوللرينه
ثوابلرى اضعاف مضاعف
ويريلور (اولئك لهم رزق
معلوم فواكه وهم مكرهون)
اول مخلص بنده‌لر ايچون
اشتهها ايتدكلرى وقتده موجود ودوامى معلوم رزقلر وانواع ميوه‌لر واردر وانواع نعمله اكرام اولنورلر (فى جنات
النعيم على سرر متقابلين) جنات نعيمده شادوخرم بربرينه مقابل سريرلر اوزره‌درلر (يطاف عليهم بكأس من معين بيضاء لذة
للشاربين) جنت ساقيلريله ايچنلره لذتلو غايت بياض شرابله طولو كاسه‌لرله انلرك اطرافى طواف اولنور (لا فيها غول ولا هم

ويا آنك اكلنه اجبار اولندقلرندن (ثم ان لهم عليها لشوبا من حميم) اول شجره‌دن طويدقلرندنصكره
انلره عطش غلبه ايدوب ماء حميمله مشوب غساق وياصديد ايچوريله‌لركه اول انلرك جوفلرندن
بغرسقلرين پاره‌ليه (ثم ان مرجعهم لالى الجحيم) بوندنصكره آنلرك مصيرى جحيمدر ويا آنك
دركاتنه‌در زيراكه زقوم وحميم نزلدركه ناره دخوللرنده اول انلره تقديم اولنور * دينلديكه
حميم ناردن طشره‌ده‌در دوه‌نك صويه ايلدلمسى كبى آنلر دخى حميمه ايلتلوب آندن ناره ادخال
اولنورلر (انهم الفوا آباءهم ضالين فهم على آثارهم يهرعون) شول سببدنكه انلر آباءلرينى طريق
هدادن ضالين بولديلر آنلر دخى اول آباءلرينك آثارينه اتباع وسرعت ايتديلر يعنى ذكر اولنان
شدائده استحقاقلرينه علت اضلالده آباءلرينه تقليدلرى اولمشدر (ولقد ضل قبلهم اكثر الاولين)
يامحمد قومك قريشدن اول كچن امم خاليه‌نك اكثرى حقدن ضلالته ايرديلر (ولقد ارسلنا
فيهم منذرين) بز انلره عواقبدن انذار ايدر انبياء ارسال ايتدك سنى قومكه ارسالمز كبى انلر ايسه
اول انبيابى تكذيب ايتديلر قومك سنى تكذيب ايتملرى كبى (فانظر كيف كان عاقبة المنذرين)
نظر ايتكه اول انذار اولنوب تكذيب ايدنلرك عاقبتلرى نيجه عذاب وهلاكه ايردى (الا عباد الله
المخلصين) الا عباد اللهدن شونلركه انبيانك انذاريله تنبه ايدوب دينلرين الله خالص ايتديلر انلر
عذاب وهلاكدن قورتلديلر (ولقد نادانا نوح فلنعم المجيبون) نوح عليه السلام قومنك ايماندن
مأيوس اولنجق بزدن انلر اوزره نصرت ديليوب دعا ايتدى والله بزنه كوزلجك اجابت ايديجى بز
انك دعاسنه اجابت ايتدك (ونجيناه واهله من الكرب العظيم) نوحى واهلنى غرقدن وقومى
اذاسندن خلاص ايتدك (وجعلنا ذريته هم الباقين) وآنك ذريتن تناسله يوم قيامته دكين باقين
ايتدك * روايت اولنديكه نوح عليه السلامله سفينه‌يه كيرن بنى آدمدن نوح عليه السلامك
اوچ اوغليله زوجه‌لرندن غيرلرى وفات ايدوب متناسل اولمديلر (وتركنا عليه فى الآخرين)
بز نوح ايچون اندنصكره كلن انبياء وامده ثناء حسن وذكر جميل ابقاء ايتدككه اول يوم قيامته دكين
منقطع اولمز (سلام على نوح فى العالمين) اول نوح اوزره ملائكه وانس وجنده يوم قيامته دكين
سلام ثابتدركه انلر آكا سلام ايدرلر (انا كذلك نجزى المحسنين) احسان ايدنلره نوحه ايتديكمز كبى
جزاء حسن ايدرز (انه من عبادنا المؤمنين) اول بزم وحدانيتمزى تصديق ايدن عبادمزدندر
(ثم اغرقنا الآخرين) بعده انك قومى كفارنى اغراق ايتدك (وان من شيعته لابراهيم) دينك
اصل ومنهاجنده نوح عليه السلامه متابعت ايدنلرك برى ابراهيم عليه السلامدر بعيد اولمزكه
ايكيسنك شرعى فروعده وياغالبده متفق اوله * دينلديكه نوح عليه السلامله ابراهيم عليه السلام
بيننده ايكى بيك التيوز قرق ييل كچمشدر وايكيسى بيننده هود عليه السلام وصالح عليه السلامدن
غيرى رسول كلمشدر (اذ جاء ربه بقلب سليم) كنه اول رب تعالى‌يه شرك وشكدن خالص قلبله
كلدى (اذ قال لابيه وقومه ماذا تعبدون) كه اول باباسنه وقومنه ديديكه اشبو اصنامه نه شيئه‌دركه

عنها ينزفون) آنى اشرابده دنيا شرابى كبى سكر و سر سملك ووجع وصداع وقىء كبى غائلهلر يوقدر وعقل وفهملر بنه
خلل كلز (وعندهم قاصرات الطرف عين كانهن بيض مكنون) واول اهل جنت عندنده كوزلرى غيرى زوج نظرندن
منع ايدرلر اول زوجهلرك بدنلرينك لونى احسن اولان ۲۰ دوه قوشنك جزئى صارى يى مائل يمورطه سنه
مشابهدر (فاقبل بعضهم
على بعض يتساءلون) اول
خمرى شربلرى حالنده
بر برينه اقبال ايدوب
حال دنيا ومعارف وفضا
ئلدن صحبت ايدهلر (قال
قائل منهم انى كان لى قرين)
حين مصاحبتده انلرك
بريسى ديه كه بنم دنياده
يعنى منكر بر دوستم وار
ايدى * دينلديكه سورهٔ
كهفده قصهلرى ذكر اولنان
ايكى برادر يا ايكى دوست
برى مؤمن يهوذا كه بو
جنتده اولندر ديكرى منكر
بعث قطروسدر (يقول
ائنك لمن المصدقين) اول
دوستم بكا دنياده آيا بو محشره
سن اينانيجيلردنميسين دير
ايدى (ءاذا متنا وكنا ترابا
وعظاما ءانا لمدينون) بز
فوت اولوب تراب وعظام
اولديغمزدنصكره ديريلوب
حساب ومجازات اولنورميز
دير ايدى (قال هل انتم
مطلعون) وقصه يى سويلين
يهوذا جنت مصاحبلرينه
ديه كه عجب اول منكر بعث
قطروس جهنمك نه دركه
سندهدر مطلع اولديكزمى
آنلر سن آنى طانورسن آشاغى جهنمه باق ديهلر (فاطلع فرآه فى سواء الجحيم) يهودا نظر ايدوب قطروسى (يكرمى)
جهنمك اورتهسنده كوره (قال تالله ان كدت لتردين) اكا ديه كه والله آز قالديكه بنى اغوا كله هلاك ايديدك (ولولا نعمة
ربى لكنت من المحضرين) اكر ربم تعالينك نعمت هدايتى اولميدى بندخى سنكله جهنمده حاضر اولوردم (افما نحن

سزا كا عبادت ايدرسز حالبوكه اول عبادت اولنمغه صالح دكلدر (أئفكا آلهة دون الله تريدون)
اسوء كذب ايدر اولديغكز حالده الله تعالينك غيرى عبادتيچون آلهه مى اراده ايدرسز (فما ظنكم
برب العالمين) عالملرك ربيسى جل شانه به ظنكز ندر قچانكه اكا ملاقى اولهسز غيريه عبادتكز
ايچون سزه عقابمى ويا تركمى ايدر * ابن عباس رضى الله عنهما ايدر ابراهيم عليه السلامك قومى علم
نجومى تعاطى ايدرلردى اولدخى انلره موافقت شكلنده اصناملرينه كيد اراده ايلدى تاكه انلرك
الوهيته عدم استحقاقى جملة انلره الزام ايده مكركه انلرك عيدلرى اولهجق كوندن بر كون
مقدمده عادتلرى ايديكه اصناملرينه واروب قربانلر ايدرلر وطعاملر پشوروب اصناملرى
اوكلرينه قودقلرندنصكره عيدكاهلرينه كيدرلردى شول زعمله كيم اول طعامده بركت اولوب
رجوعلرنده انى يرلردى ابراهيم عليه السلامه ديديلركه سندخى ايرته بزمله عيدكاهه كيتزميسين
(فنظر نظرة فى النجوم) اويله اولسه ابراهيم عليه السلام نجومك مواقع واتصالاتنه ويا علم
ويا كتابنه نظر ايتدى (فقال انى سقيم) وديديكه بن سقيمن انلره كندوبى نجومله استدلالندن سقمه
مشارف كوستردى تاكه انى كنديلرله عيدكاهلرينه ايلتميهلر وانلرك اغلب اسقامى طاعون ايدى
سرايتندن زياده قورقرلردى وياخود مرادى سزك كفركزدن سليم القلب وياخود اعتدالدن
خارج المزاجم بر خروجله كيم اندن خالى كمسه قليلدر وياخود موت صددندهيم ديمك ايدى
(فتولوا عنه مدبرين) اويله اولسه سرايت خوفيله اندن قاچوب عيدكاهلرينه كتديلر (فراغ الى
آلهتهم فقال ألا تأكلون) بعده ابراهيم عليه السلام كيزلو انلرك اصناملرينه كيروب استهزاء طريقى
اوزره اوكلرنده كى طعامى يمزميسز ييسكز ديدى (مالكم لا تنطقون) سزه نولدى سويلمسزكه
بكا جواب ويرهسز (فراغ عليهم ضربا باليمين) اندن اصنامى اورمغه اقبال ايتدى شول حانى
سببيله كيم تالله بن سزك اصناملرينى كسر ايدرين ديو خفية سويلشدى وياخود اول فعلى بدنماسيله
وياقوتيله ايتدى (فأقبلوا اليه يزفون) وقتاكه ابراهيم عليه السلامك اصنامه اولان صنيعى
خبر آلديلر انى اخذ ايچون سرعتله اكا كلديلر مكر انلرك بعضى ابراهيم عليه السلامى اصنامى
كسر ايدركن كورمشدى اول ايسه سائرينه بيلدرمشدى جميعى ابراهيم عليه السلامه ديديلركه
بزم اصناممزى نيچون كسر ايتدك حالبوكه بز اكا عبادت ايدرز (قال أتعبدون ما تنحتون) ابراهيم
عليه السلام انلره توبيخ ايدوب ديديكه شول الكزله حجاره وغيريدن دوزديككز شيئه عبادتمى
ايدرسز (والله خلقكم وما تعملون) والحال سزى ودوزديككز شيئى كه اكا عبادت ايدرسز
الله تعالى خلق ايدوبدر اويله اولسه روا ميدركه آنى قويوب شول نفع وضررى اولميان شيئه
عبادت ايدهسز اشبو دليلدركه افعال عباد الله تعالينك خلقى اوله (قالوا ابنوا له بنيانا فالقوه فى الجحيم)
برى برلرينه ديديلركه ابراهيم ايچون بر حائط بنا ايدوب ايچنه آتش ياقديغكزدنصكره ابراهيمى
آنك ايچنه براغك اويله اولسه طاشدن بر حائط ياپديلركه سمايه طولى اوتوز ذراع وعرضى

يمتين الا موتتنا الاولى وما نحن بمعذبين) * اول اهل جنت ملكلره ديه كه * انجق دنياده اولان موتدن غيرى جنتده
موت اولميوب جاويد اولهجق دكلميز و عذاب دخى اولنميهجق دكلميز (ان هذا لهو الفوز العظيم) * ملكلر دخى ديه كه
بلى سزكچون موت و عذاب اولميوب * ۲۱ بو نعمت خلود و امنيت نجات عظيمدر (لمثل هذا فليعمل
العاملون) عامللر بو مثللو
نعمته نائل اولمق ايچون
عمل ايتسونلر * حظوظ
دنيويه ايچون عمل ايدنلر
بوكا نائل اولمزلر * (اذلك
خير نزلا ام شجرة
الزقوم) اهل جنتك
بو ضيافت ونعمتى خيرلودر
يوخسه اهل ناره ويريلن
شجرهٔ زقوممى * اول شجرهٔ
زقومك ميوهسى غايت آجى
وبدرايحه اولمغله حق تعالى
انى اهل ناره نزل ايدوب
اكراها انى اكل ايدرلر *
(انا جعلناها فتنة للظالمين)
بز اول شجرهٔ زقومى كافرلر
ايچون آخرتده محنت وعذاب
قيلدق ياخود دنياده انكله
ابتلا قيلدق كه آنلر جهنمده
زقوم آغاجى اولديغنى
ايشيدوب آتشده اغاج بتر مى
و آتش انى ياقمزمى ديرلر
بيلمديلركه الله تعالى قدرتيله
انى احراقدن حفظ ايدوب
جهنمده آنلره معاش اوله
جقدر (انها شجرة تخرج فى
اصل الجحيم) اول بر شجرهدر
كه جهنمك قعرندن چيقوب
داللرى سائر دركاتنه
ايريشور (طلعها كأنه رؤس
الشياطين) آنك ميوهسى رؤس الشياطين ديدكلرى بر نوع هو لناك قبيح المنظر ييلان كبيدر * دينلديكه مكهٔ مكرمه
حواليسنده بر نوع سياه طاشلر واردر آكا رؤس الشياطين ديرلر (فانهم لآكلون منها فمالئون منها البطون) اهل نار اول
شجرهيا رؤس الشياطيندن غايت آجلقلرندن ياجبرا وكرها قارنلرينى طولدررلر (ثم ان لهم عليها لشوبا من حميم) اول

يكرمى ذراع ايدى وايچنى اودونله طولدروب اكا آتش اورديلر وابراهيم عليه السلامى اكا آتديلر
(فأرادوا به كيدا فجعلناهم الاسفلين) وقتاكه انى آتشه آتمغله شر قصد ايتديلر بز آنلرك شرلرينى
ابطال الله كنديلرين اذلين قيلدق شول وجهله كيم اول آتشى اكا بردو سلام ايدوب علو شانه
انى برهان ايتدك (وقال انى ذاهب الى ربى سيهدين) ابراهيم عليه السلام ديديكه ربم جل
شانهنك بكا امر ايتديكى مكانه هجرت ايدرين وياشول مكانه كيم انده عبادتنه تجرد
ايدرينكه اول حراندن شامه قدر ايدى ربم بنى انده دينمه صالح شيئه هدايت ايدر (رب هب لى من
الصالحين) يارب صالحلردن بنى بر ولد هبه ايتكه دعوت وطاعته اعانت وغربتده بكا موانست
ايده (فبشرناه بغلام حليم) بز اكا تبشير ايتدك بر غلامله كيم صغرنده عالم كبرنده حليمدر زيراكه
صبى حلمله وصف اولنمز (فلما بلغ معه السعى) وقتاكه اول غلام باباسى ابراهيم عليه السلامله
اعمال ومهامه كتمكه صالح اولدى يعنى يدى ويا اون اوچ ياشنه ايردى (قال يا بنى انى ارى فى المنام
انى اذبحك فانظر ماذا ترى) ابراهيم عليه السلام اكا ديديكه يا اوغلجغم بن منامده كوردمكه
سنى ذبح ايدرين نظر ايتكه رأيك ندر اول امر حتم ايكن آنده انكله مشاوره ايتدى تاكه نازل
اولان بلاءِ اللهده انك عندنده اولانى بيله جزع ايدرسه قدمن تثبيت ايده كندوبى تسليم ايدرسه
انك اوزره امنده اوله ونفسنى اكا توطين ايدوب اول اكا آسان اوله وبلانك نزولندن اول
انقياديله مثوبه اكتساب ايده * روايت اولنديكه ابراهيم عليه السلام ليلهٔ ترويهده كورديكه
بر قائل اكا ديركه الله تعالى سكا امر ايدوبدركه اوغلكى ذبح ايدهسن ابراهيم عليه السلام فكر
ايتديكه آيا كيم اول رؤيا الله تعاليدنميدر وياشيطاندنميدر كيجه اولنجق ينه آنجلين كوروب
الله تعاليدن ايديكنى بيلدى اوچنجى كيجه دخى آنجلين كوريجك انى ذبحه قصد ايلدى اول اجلدن
اول ايام ثلاثه ترويه وعرفه ونحر ديو تسميه اولندى اظهر اولان بودركه اشبو آيتده خطاب
اولنانله مراد اسماعيل عليه السلام اولهزيراكه هجرك اثرنده ابراهيم عليه السلامه اول هبه
اولندى واسحاق عليه السلامله بشارت اكا غلام بشارتى اوزره عطفله اول صكرهده ذكر
اولندى ودخى شول دليله كيم پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايتدى بن ايكى ذبيحك اوغليم ديديكه
انك برى جدم اسماعيل عليه السلام ايدى وبرى دخى باباسى عبد الله بن عبد المطلب ايدى شول
سببدنكه عبد المطلب نذر ايتديكه اكر الله تعالى اكا زمزم حفرنى آسان ايدوب اوغللرى
اون عدده ايررسه آنلرك برينى ذبح ايده وقتاكه اول اكا آسان اولوب اوغللرى اونه ايردى
قنغيسين ذبحه قرعه ايتدكده قرعه عبد الله اوزره چيقدى اويله اولسه عبد المطلب انكچون
يوز دوه فدا ايتدى اول اجلدن ديتده يوز دوه ويرملك سنت اولدى وقصه مكهده واقع اولوب
فدا كلان كبشك ايكى بوينوزى كعبهده معلق ايدى حتى كه عبد الله بن زبير رضى الله عنه زماننده
كعبهنك يانمسيله اول بوينوزلر دخى ياندى ودخى اسحق عليه السلامله بشارت ايدى يعقوب عليه

زقومی یدکدنصکره اوزرینه بد رایحه ایله قارشمش و قاینامش صو ایچریلور * که بغرسقلرینی پاره‌لر (ثم ان مرجعهم لالی الجحیم) نزل اوله‌رق یعنی پیشین طعام اوله‌رق زقومی و حمیمی ویردکدنصکره آنلرك مرجع و مکانلر جهنمدر (انهم الفوا آباءهم ضالین فهم علی آثارهم یهرعون) آنلر ٢٢ بابالرینی ضلالتده بولمغله آنلرك ایزینه کیدوب عذابه مستحق اولدیلر (ولقد ضل قبلهم اکثر الاولین) سنك قومك قریشدن اوّل کچنلرك اکثری ضلالتده اولدیلر (و لقد ارسلنا فیهم منذرین) بز آنلره عذاب اللهدن قورقودیجی پیغمبرلر کوندردك (فانظر کیف کان عاقبة المنذرین) نظر ایله که اول انذار اولنوب تکذیب ایدنلرك عاقبتی نیجه اولدی (الا عباد الله المخلصین) انجق انذارله متنبه اولان الله تعالی‌نك مخلص قوللری نجات بولدی (ولقد نادینا نوح فلنعم المجیبون) نوح علیه السلام قومنك ایماننده مأیوس اولدقده آنلرك عذابنی دعا ایتمکله اجابت ایتدك نه کوزل اجابت ایدیجییوزکه انلری طوفانله غرق ایتدك * (ونجیناه واهله من الکرب العظیم) بز نوحی واهلنی عظیم غمدن یعنی غرق وقومنك اذاسندن خلاص ایتدك (و جعلنا ذریتهم الباقین) و آنك ذریتنی قیامته‌دك باقی قیلدق دینلدیکه نوح علیه السلامك اولادلرندن حام و سام و یافث وانلرك زوجه‌لرندن غیری کیمسه قالمیوب حام (بزم) هند وحبش وزنکی وبربر پدری وسام عرب وفارس وروم پدری و یافث ترك وخزر وسقلاب پدریدر (وترکنا علیه فی الآخرین) ونوح ایچون آخر کلن انبیا وامدن ثنا وذکر جمیل براقدق (سلام علی نوح فی العالمین) جمله عالمر میاننده

السلام ولادتنه مقارن قیلندی اویله اولسه انك مراهق ایکن ذبحیله امر اولنمسی اکا مناسب اولمز اما اولکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن قنغی نسب اشرفدر دیو سؤال اولندقده یوسف صدیق الله ابن یعقوب اسرائیل الله ابن اسحاق ذبیح الله ابن ابراهیم خلیل الله‌در دیمسی روایتی ثابت دکلدر بلکه صحیح اولان یوسف بن یعقوب بن اسحاق بن ابراهیم‌در دیمسیدر اول زوائد راوینك الحاقیدر (قال یا ابت افعل ماتؤمر) اول ایتدیکه ای بابا امر اولندیغك شیئی ایشلکل (ستجدنی ان شاء الله من الصابرین) ان شاء الله بنی امر اولندیغك ذبحه صبر ایدنلردن بولورسین وقتاکه ایکیسی امر الهی اقامته عزیمت ایتدیلر اول ابراهیم علیه السلامه دیدیکه ای بابا سکا اوچ شیئله وصیت ایدرین بری بودرکه ایکی الیمی باغله‌که اضطرابله سکا اذاء ایتمیم وبنی یوزم اوزره یاتورغل‌که یوزیمه باقوب مرحمت ایتمیه‌سن وکوملکمی آنامه ایلتوب بندن اکا سلام ایت ودیکل‌که الله تعالینك امرینه صبر ایتسون ابراهیم علیه السلام اکا دیدیکه ای اوغل الله تعالینك امرینه امتثال ایتمکه سن بکا نه کوزل عون اولورسن (فلما اسلما) وقتاکیم ایکیسی امر الهه انقیاد ایتدیلر ابراهیم علیه السلام اوغلنی ذبحه واوغلی کندوینی تسلیم ایتدی (وتله للجبین) وانی یقوب یوزی اوزره یره دوشردی وبچاغی انك قفاسی اوزره یورتدی باذن الله بچاغك یوزی دونوب کسمی کتندی اشبو حالت مناده برصخره قتنده‌اولدی (ونادیناه ان یا ابراهیم قد صدقت رؤیا) رؤیاکی تصدیق ایتدك امر اولندیغك شیئه عزمك و مقدماتنی اتیانکله اویله اولسه ایکیسی الله تعالینك انعامنه سونوب شکر ایتدیلر شول سببدنکه بلانك حلولندنصکره دفع ایلدی وآنلردن غیری‌یه توفیق ایتمدیکی شیئی انلره توفیق ایتدی وعالمینه فضللرینی اظهار ایتدی (انا کذلك نجزی المحسنین) احسان ایدنلره بزبویله جزا ایدرز یعنی الله تعالینك طاعتنده احسانی سببیله ولدنك ذبحنی آندن عفو ایتدی (ان هذا لهو البلاء المبین) اشبو اختبار ظاهردرکه انکله مخلص غیریدن ممتاز اولور ویا بر محنتدرکه بینة الصعوبه‌در (وفدیناه بذبح عظیم) بز اکا اوغلنك یرینه ذبح ایتمکله جنتدن برعظیم الجثه کبش ویا وعل فدا ایتدك * دینلدیکه اول کبش آدم علیه السلامك اوغلی هابیلك ایتدیکی قربانی ایدی وقتاکه ابراهیم علیه السلام انی ذبحه شروع ایتدی جبریل علیه السلام دیدیکه * الله اکبر الله اکبر * ذبح اولنه‌جق ولد دیدیکه * لا اله الا الله والله اکبر * ابراهیم علیه السلام دیدیکه * الله اکبر و لله الحمد * بعده بو ذکر بو امته سنت اولدی * روایت اولندیکه اول کبش جمره عندنده قاچدی ابراهیم علیه السلام اکا یدی طاش آتوب حتی‌که انی اخذ ایتدی اول فعل اندنصکره سنت قالدی (وترکنا علیه فی الآخرین سلام علی ابراهیم) ابراهیم علیه السلام اوزره بز ثناء حسن ابقا ایتدك‌که اول اندنصکره کلان امتلرك اکا سلام ایتمسیدر (کذلك نجزی المحسنین) طاعتده احسان ایدنلره بزبویله جزاء ایدرز (انه من عبادنا المؤمنین) ابراهیم علیه السلام

نوح علیه السلام اوزرینه سلام واردر (انا کذلك نجزی المحسنین) احسان ایدیجیلره بز نوحه ایتدیکمز حسن کبی جزا ایدرز (انه من عبادنا المؤمنین) اول نوح بزم مؤمن قوللرمزدندر (ثم اغرقنا الآخرین) بعده انك قومی کبارینی غرق ایتدك (وان من شیعته لابراهیم) ٢٣ اصول شرع و طریق توحیدده * نوح علیه السلامه پیرو ابراهیم علیه السلامدر (اذ جاء ربه بقلب سلیم) یاد ایله شونیکه ابراهیم علیه السلام ربسی عزشانه‌یه علایقدن خالی و محبت دنیادن فارغ پاك قلبله کلدی (اذ قال لابیه وقومه ماذا تعبدون) بو اجلدن باباسنه و قومنه دیدیکه بو اصنامکز نه‌شیدر که سز اکا عبادت ایدرسز (أئفکا آلهة دون الله تریدون) افك وکذب محضله الله تعالی دن غیری‌یی عبادت ایچون الهه‌می مراد ایدرسکز (فما ظنکم برب العالمین) رب العالمین جل شانه‌یه ظنکز ندر (فنظر نظرة فی النجوم فقال انی سقیم) ابراهیم علیه السلام نجومك اتصالات و مواقعنه باقوب بنده طاعون خسته‌لکی کبی برشی کوریئور دیدی (فتولوا عنه مدبرین) سرایتی خوفیله آندن یوز چویروب عیدکاهلرینه کتدیلر * منقولدرکه بر کون قومی ابراهیم علیه السلامه دیدیلرکه یارین بزم بیرامزدر صحرایه کیدرز و طعاملر پشروب بتلرمزك اطرافنه وضع ایده‌رز صکره صحرادن عودتمزده بتخانه‌یه کلوب برکت عدیله اول طعاملری تقسیم ایدوب اکل ایده‌رز سنده بزمله صحرایه کل وعودتده بتخانه‌ده بتلرمزك زینت وهیئتلرینی مشاهده ایدوب بر دخی طعن ایتمزسن ابراهیم علیه السلام آنلره جواب ویرمدی فرداسی پدر ویارانلری اکا ای ابراهیم بزمله صحرایه کیده‌لم دیدیلر اولقوم نجومه معتقد اولملریله آنلره موافقت

بزم وحدانیتمزی تصدیق ایدر عبادمزدندر (وبشرناه باسحاق نبیا من الصالحین) بز ابراهیم علیه السلامه ولدنی ذبحله امریمزدنصکره آندن اسحاق نام ولدی وجوده کلمسیله تبشیر ایتدك‌که اول نبوتله مقضی و صالحلردن اولمسیله مقدر اولدیغی حالده * مفسریندن اولکی ذبیحی اسماعیلدر دیو اول قصه‌دنصکره ابراهیم علیه السلام طاعتنه جزا ایچون اسحاقك وجوده کلمسیله تبشیر اولندی‌دیر * واولکه ذبیحی اسحاقدر دیر ابراهیم علیه السلام اسحاقك نبوتیله تبشیر اولندی دیر * اول قول اوزره انك اسحاقله تبشیر اولنمسی ایکی کره اولور بری حین ولادتنده وبری حین نبوتنده اولور (وبارکنا علیه وعلی اسحاق) بز ابراهیمه اولادنده وامواالنده برکت قیلدق تکثیرله واسحاقه دخی برکت قیلدق صلبندن بنو اسرائیل انبیاسی وانلرك غیری انبیادن ایوب وشعیب مثللی اخراج ایتدك ویاخود ابراهیم واسحاقه دین دنیا برکاتنی افاضه ایتدك (ومن ذریتهما محسن وظالم لنفسه مبین) واول ایکیسنك ذریتندن بعضی ایمان وطاعتله احسان ایدیجیدر وبعضی ایسه کفر ومعاصیله نفسنه ظلم ظاهر ایدیجیدر (ولقد مننا علی موسی وهارون) بز موسی وهارونه نبوت وسائر منافع دینیه ودنیویه ایله انعام ایتدك (ونجیناهما وقومهما من الکرب العظیم) واول ایکیسی وقوملری بنو اسرائیلی فرعونك تغلبندن ویاغرقدن نجات ویردك (ونصرناهم فکانوا هم الغالبین) واول ایکیسنه وبنی اسرائیله نصرت ایتدك حتی‌که فرعون وقومی اوزره غالبین اولدیلر (وآتیناهما الکتاب المستبین) واول ایکیسنه بز حلال وحرام احکامنی بیاننده متناهی تورات نام کتابی ویردك (وهدیناهما الصراط المستقیم) واول ایکیسنی بز حق و صوابه ایرکورر طریقه هدایت ایتدك (و ترکنا علیهما فی الآخرین) واول ایکیسنه ثناء حسن ترك ایلدك‌که آنلردنصکره کلان امتك مؤمنلری آنی اقامت ایدرلرکه اول (سلام علی موسی وهارون) موسی وهارونه سلام اولسون دیرلر (انا کذلك نجزی المحسنین) طاعتندن احسان ایدنلره بزبویله جزا ایدرز (انهما من عبادنا المؤمنین) اول ایکیسی بزم وحدانیتمزی تصدیق ایدن عبادمزدندر (وان الیاس لمن المرسلین) الیاس بن یاسین‌که هارون علیه السلام سبطندن بنو اسرائیله بعث اولنمش مرسللردندر دینلدیکه اول بنوا اسرائیل انبیاسندن ادریس نام نبیدر و یاخود اول خضر علیه السلامك صاحبی اولان الیاسدر خضر علیه السلام جزیره‌لرده والیاس علیه السلام بریه‌لرده اولور هر ییل عرفه کوننده عرفاتده بری برلرینه ملاقات ایدرلر * روایت اولندیکه بعلبك ملکی بر آلتوندن صنمه عبادت ایدردیکه اکا بعل دینوردی طولی یکرمی ویا اوتوز ذراع ایدی مکر اول ملکك مرأه‌سی بر جارنی قتل ایدوب بستانی ظلمله آلمشدی الله تعالی اول ملکه غضب ایدوب الیاس علیه السلامی اکا رسول کوندردی اول بستانی اول مقتولك ورثه‌سنه رد

شكلنده بتلرينه ايش ياپمق ايچون اتصالات كواكبده بكا طاعون سقامتی كورينور ديو اعتذار ايلدی آنلر ايسه طاعون
سرايتندن خوفلری اولمغله آنی براغوب صحرايه كتديلر (فراغ الی آلهتهم فقال الا تأكلون مالكم لاتنطقون) بعده ابراهيم
عليه السلام كيزلو بتخانه‌يه كيروب بتلرينه * استهزا طريقيله * ٢٤ * بو طعاملری نيچون يميورسكز سزه
نولديكه بكا جواب سويله
ميورسكز ديدی (فراغ
عليهم ضربا باليمين) خفية
اول بتلرينی بديمنی وياقوتيله
ياخود (تالله لاكيدن
اصنامكم) يمينی موجبنجه
اوردی القصه سورهٔ انبياده
تفصيل اولنديغی كبی بتلری
پاره‌ليوب براقدی نمروديلر
عيدكاهلرندن عودتلرنده
اصنامرلرينك بو حاللرينی
كوروب ابراهيم عليه
السلامك ايشی اولديغنی
بيلديلر (فاقبلوا اليه
يزفون) جميعی سرعتله
آكا كلوب اخذ
و نمروده كتورديلر
مباحثهٔ وافره‌دنصكره
(قال اتعبدون ماتنحتون)
ابراهيم عليه السلام آياسز
اليكزله طاش و آغاچدن
ياپديغكز شيئه عبادتمی
ايدرسز ديدی (و الله
خلقكم وما تعملون)
حال بوكه سزی و اليكزله
ياپوب عبادت ايتديككز
شيلری الله تعالی خلق
ايتمشدر (قالوا ابنوا له
بنياناً فالقوه فی الجحيم)
نمرود وخواصی ديديلركه
ابراهيمی ياقمق ايچون بربنا ياپون * ايچنی حطبله طولدرك واكا آتش اوروب * انی اول آتشك ايچنه آتك (فارادوا
به كيداً فجعلناهم الاسفلين) وقتاكه نمروديان ابراهيم عليه السلامی شر قصديله ياقمق مراد ايتديلر بز ابراهيم عليه
السلامه اول آتشی كلستان ايدوب نمروديلرك شرلرينی ابطالله ذليل و سفيل ايتدك (و قال انی ذاهب الی ربی (اشبو)

ايتسون بوخسه آنی هلاك ايدرين ديو اكا خبرويرمكه بيوردی (اذقال لقومه الا تتقون)
اول قومنه ديديكه الله تعالينك عذابندن قورقمزميسز (اتدعون بعلا و تذرون احسن
الخالقين) بعله عبادت ايدوب سزی خلق ايدن احسن خالقينی ترك ايدرميسز (الله
ربكم ورب آبائكم الاولين) كه اول سزك واول كچن آبائكزك ربيسيدر (فكذبوه فانهم
لمحضرون) آنلر ايسه الياسی تكذيب ايتديلر اويله اولسه آنلر واصناملری ناره احضار
اولنورلردر (الاعباد الله المخلصين) الله تعالينك مؤمن قوللری ناره احضار اولنور دكللردر
(وتركنا عليه فی الآخرين) وصكره كلان امتلرده اول اول الياس اوزره ثنا حسن ابقا ايتدك
(سلام علی الياسين) كه اول الياس و اتباعی اوزره سلام اولسون ديملريدر * دينلديكه
ملك الياس اوزره غضب شديد ايدوب قتلنه قصد ايلدی اويله اولسه الياس عليه السلام الله
تعالی‌يه دعا ايتدی آنلرك شرندن آنی خلاص ايده دعاسی مستجاب اولوب اول سمايه رفع
ايدلدی و ملك و اتباعی قحطله هلاك اولديلر (انا كذلك نجزی المحسنين) طاعتنده احسان
ايدنلره بزبويله جزا ايدرز (انه من عبادنا المؤمنين) الياس بزم وحدانيتمزی تصديق ايدن
عبادمزدندر (وان لوطا لمن المرسلين) لوط عليه السلام قومنه كوندرلمش رسوللريمزدندر
آنلر ايسه آنی تكذيب ايدوب هلاكن قصد ايديجك رب تعالی‌يه يلواروب كنديسنك واهلنك
آنلرك شرندن نجاتن ديلدی (اذنجيناه واهله اجمعين) بزانی واهلنك جميعنی قومنه ايريشن
عذابدن قورتاردق (الا عجوزا فی الغابرين) الا انك مرأه سنی هلاك ايچون قلانلردن قيلدق
(ثم دمرنا الآخرين) بعده ماعدالرينی هلاك ايتدك (وانكم لتمرون عليهم مصبحين) يااهل مكه
سزشامه مسافرتكزده آنلرك منازلنه مصبحين اولديغكزده اوغرارسز (وبالليل) وكاهی اكا
كيجه‌ده اوغرارسز (افلاتعقلون) عقليكز بوقدركه انكله معتبر اوله‌سكز (وان يونس لمن المرسلين)
يونس قومنه كوندرلمش بزم رسوللريمزدندر * روايت اولنديكه يونس عليه السلام قومنه عذابله وعد
ايتديكندنصكره عذاب انلردن تأخر ايديجك امر الهی اولمدين آرالرندن چيقوب بردريا كنارينه
كتدی (اذ ابق الی الفلك المشحون) اول قاچوب بوطلو كمی‌يه بندی اويله اولسه كمی طوروب
ايلرو كيتمدی ملاحين ديديلركه آرامزده سيدندن اباق ايتمش عبد واردر (فساهم فكان من
المدحضين) اويله اولسه كمينك اهلی مقارعه ايتديلر قرعه يونس عليه السلام اوزره واقع اولوب
انكله مغلوبيندن اولدی نم سيدندن اباق ايدن عبد بنم ديوب كنديسنی دريايه آتدی (فالتقمه الحوت
وهو مليم) همان دن انی بربالق يوتدی حالبوكه اول نفسنه لوم ايديجيدر (فلولا انه كان من المسبحين)
اكر اول مدت عمرنده و بالق قارننده الله تعالی‌يی ذكر كثير ايدر اولمسه يعنی * لا اله الا انت سبحانك
انی كنت من الظالمين * دير اولمسه وياخود مصليندن اولمسه (للبث فی بطنه الی يوم يبعثون) اول
بالق قارننده حی وياموت اولديغی حالده ناسك بعث اولنملری كوننه دكين انده لبث ايدوب قالوردی *

سيهدين) ابراهيم عليه السلام * آتشدن سلامت بولدقده * ديديكه بن ربم تعالی بكا امر ايتديكی مكانه هجرت ايدرم
ربم بنی يقينده * دنيا واخرتمه صالح اولان شيئه * هدايت ايدر (رب هب لی من الصالحين) يارب بكا صالحلردن
برولد باغشله * كه دعوت وطاعتده * ٢٥ * امينم وغربتده مونسم اوله * (فبشرناه بغلام حليم) بز انی *
كوچكلكنده عليم بيوكلكنده
حليم براوغل ايله مژده‌لدك
(فلما بلغ معه السعی
قال يابنی انی اری فی المنام
انی اذبحك فانظر ماذا
تری قال ياابت افعل
ماتؤمر ستجدنی ان شاء الله
من الصابرين) وقتاكه اول
غلام باباسی ابراهيم عليه
السلامله يوريمكه بالغ
اولدی ابراهيم عليه السلام
اكا ديديكه ای اوغلجغم بن
رؤيامده كوردمكه سنی
بوغازلرم نظر ايتكه سنك
رأيك ندر اوغلی ديديكه
ای بابام اولنديغك شيئی
ايشله ان شاء الله تعالی سن
بنی حكم قضا اولان ذبحه صبر
ايديجيلردن بولورسن (فلما
اسلما وتله للجبين) وقتاكه
يعنی بابا فدای پسره و پسر
فدای سره تسليم اولديلر
ابراهيم عليه السلام آنی
آلينی اوزره يقوب ذبح قصد
ايتدكده * بچاق قطعا قطع
ايتمدی * (وناديناه ان يا
ابراهيم قد صدقت الرؤيا
انا كذلك نجزی المحسنين)
بز ابراهيمه ندا ايتدك كه
يا ابراهيم رؤياكی تصديق
ايتدك تحقيق بز احسان ايديجيلره بومثللو * شدتده فرحله * جزا ايدرز (ان هذا لهوالبلؤا المبين) تحقيق بوايش *
مخلص ايله غيری‌يی فرق وتميز ايدر * بر امتحان ظاهردر (وفديناه بذبح عظيم) بز اكا * اوغلنك يرينه ذبح
ايتمكه عظيم الجثه بر قوچ ويردك * بوآيات كريمه‌لرك اجمال قصه‌سی بويله روايت اولنديكه ابراهيم عليه السلام

اشبونده ذكرك اكثارينه وتعظيم شانه حث واردر دينلديكه بركمسه كه الله تعالی‌يه سراده اقبال
ايده ضراده اول آنك الين آلور (فنبذناه بالعراء) اول بالغك قارننده بركوندن آزوياا وچ
كون ويدی كون وياكرمی كون وياقرق كون لبثندنصكره بزانی شول شجرو نبتدن خالی
مكانه ساحله ويافضايه القا ايتدك روايت اولنديكه اول بالق كمينك ياننجه باشنی طشره چيقاريوردی
يونس عليه السلام ايسه انك قارننده تنفس وتسبيح ايدردی بره ايردكلرنده بالق دخی آنی قوصدی
(وهو سقيم) والحال يونس عليه السلام عليل اولوب بدنی طفلك ولادتی حيننده‌كی هيئتنده
ضعيف وبی مجال ايدی (وانبتنا عليه شجرة من يقطين) وبز آنك اوزره مظله انبات ايتدك
بر شجردنكه وجه ارض اوزره منبسط اولور ساق اوزره قائم اولمز اكثرون قولنده اول دباء
ايدر اوراقيله انی ذبابدن تغطيه ايتدی * زيراكه دباء اوزره ذباب واقع اولمز وانكله مراد دباء
ايدوكنه دلالت ايدركه پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم سزقباغی سورميسز دينلديكنده نعم
سورين اول قرنداشم يونسك شجره‌سيدر ديدی * وبرقولده اول انجير اغاجيدر وياموز
دركه ورقيله انی تغطيه واغصانيله استظلال وثماريله افطار ايتدی روايت اولنديكه يونس
عليه السلام اول شجره ايله كولكه‌لنورو بروعله هردائم كلوب اكا سودين امزرردی حتی لحمی
شدت وشعری بتوب بدنی قوتلندی بعده بروقتده اويويوب اوياندیغنده كورسه كه اول شجره
قوريمش اكا قتی محزون اولدی وكونشدن اذی كوردی اكا آغليوب طورركن الله تعالی اكا
جبريل عليه السلامی كوندردی ديديكه برشجره‌نك قوريديغنه محزون اولورسن يوزبيكدن
زياده امتك هلاكن اراده ايتدوكنه محزون اولمزسن حالبوكه انلر توبه وايمانه كلديلر (وارسلناه
الی مائة الف اويزيدون) بزآنی بالق يوتمزدن اول نينوی اهلندن يوزبيك ويازياده‌يه ارسال
ايتديكمز كبی آنی بالق يوتديغندنصكره‌ده كيروآنلره وياغيريلره ارسال ايتدك قچان ناظر انلره
نظر ايتسه دركه اول يوزبيك ويااكثردر * روايت اولنديكه انلر اسلامه كلوب يونسدن كيرو
آنلره رجوعن ديلديلر اول ايسه رجوع ايتمدی * زيراكه برپيغمبر برمكاندن هجرت ايتسه
اقامتيچون كيرو اول مكانه رجوع ايتمزدی (فآمنوا فمتعناهم الی حين) اويله اولسه آنی تصديق
ايتديلر ويانك محضرنده اكا ايمانلرين تجديد ايتديلر بزدخی انلری اجل مسميلری تمامنه دكين
تمتيع ايتدك اشبو قصه‌نك بعضی سورهٔ يونسده كچمشدر (فاستفتهم ألربك البنات ولهم البنون)
يامحمد اهل مكه‌دن توبيخ وجهی اوزره استخبار ايتكه ربك جل شانه ايچون ايكی جنسك
اوضعی اولان بناتی وارفعی اولان بنونی كنديلر ايچونمی قيلورلر حالبوكه اشبو حكمده
كنديلرين رب تعالی اوزره تفضل واردركه سليم العقل اولان آنی قبول ايتمز (ام خلقنا الملائكة
اناثا وهم شاهدون) يوخسه بز ملائكه‌يی اناثمی خلق ايتدك حالبوكه انلر انده حاضرميديلركه
اول قوله جرأت ايدرلر (ألا انهم من افكهم ليقولون ولد الله وانهم لكاذبون) آكاه اولك كه انلر

اوغلنى ذبح خصوصنده ايكى كره رؤيا كوروب آيا رحمانيميدر ديو تردده ايكن اوچنجى كره رحمانى اولديغنى جزمله
مأموريتنى اداپى قصد واوغلنه افادهٔ حال ايدوب اولدخى رضاداده اولدقده ايكيسى دخى امر الهى اقامته عزيمت
ايتديلر اوغلى باباسنه ديديكه اى باباسكا اوچ وصيت ايده‌رم برى بوكه ❀ ٢٦ ❀ اليمى آياغمى محكم باغله كه بوغازلركن
اضطرابله سكا زحمت
ويرميم برى دخى بنى
بوزم اوزره ياتوركه ذبح
ايدركن يوزيمه باقوب
مرحمتله امر الهيده
تقصيرات ايتميه سن برى
دخى كوكلكمى والده‌مه
كونور سلام ايله انكله
متسلى اولوب الله تعالى‌نك
امرينه صبر ايتسون بو
منوال اوزره انى اياغنى
باغليوب ذبحه قصد ايتدكده
بيچاق كسمكله اول آنده
على قول هابيل قربان
ايدوب قبوليله سمايه صعود
ايدن قوچى جبرائيل عليه
السلام كتوروب ابراهيم
عليه السلام انى امرايله ذبح
ايدركن جبريل عليه السلام
* الله اكبر الله اكبر *
ديدى وذبح اولنه‌جق ولد
* لا اله الا الله والله اكبر *
ديدى وابراهيم عليه السلام
* الله اكبر ولله الحمد *
ديدى بناء عليه بوتكبيرلر
بوامته سنت اولدى بوذبح
اولنه‌جق حقنده علما
اسمعيل عليه السلام ايدى
يا اسحق عليه السلام ايدى
ديو اختلاف ايتديلر
وجمله‌سنك دليللرى واردر اغلب احتمال اسمعيل عليه السلام اوله العلم عندالله (وتركنا عليه (مكه)
فى الاخرين سلام على ابراهيم) صكره كلن انبيا وامتلره ابراهيم عليه السلام اوزرينه ثناء جميله ابقا ايتدككه
اكا سلام ايدرلر (كذلك نجزى المحسنين) محسنلره بز بويله جزا ايده‌رز (انه من عبادنا المؤمنين) ابراهيم

كذبلرندن ملائكه‌يى بنات الله زعميله الله تعالينك ولدى واردر ديديلر والحال انلر اول قوللرنده
كاذبلردر ومع ذلك انده الله تعالى‌يى حاشا تجسيم ايدرلر زيراكه ولادت اجسامه مختصه‌در *
ودخى الله تعالينك اكرم خلقنى اناث قيلمقده استهانهٔ شديده واردركه انلرك برادناسنه سنده
انوثت وارديلسه آنى قاتله غيظندن كندوبى پاره‌لردى (أصطفى البنات على البنين) يوخسه
الله تعالى بناتى بنون اوزره اختيارمى ايلدى (مالكم كيف تحكمون) سزه نولديكه عقل قبول
ايتمديكى شيئى نيجه حكم ايدرسز * ايمدى اول حكم فاسددن ارتداع ايتدك كه اول جوردر
(أفلا تذكرون) تذكر ايتمزميسزكه الله تعالى اندن منزهدر (ام لكم سلطان مبين) يوخسه ملائكه
بنات الله ايدوكنه سمادن سزه نازل اولمش حجت واضحه كزمى واردر (فأتوا بكتابكم ان كنتم
صادقين) ايمدى سزه نازل اولان كتابكزى كتوركز اكر دعواكزده صادقلر ايسه‌كز (وجعلوا
بينه وبين الجنة نسبا) مكه مشركلرى الله تعالى ايله ملائكه‌دن جن ديونور برحى بينده نسبت
جامعه قيلديلركه ابليس انلردندر ديلديكه الله تعالى جن ايله مصاهره ايدوب اندن ملائكه
حاصل اولدى ديديلر وبوقولده الله تعالى وشيطان ايكى قرداشدر ديديلر الله تعالى انلرك
اقاويل باطله‌سندن منزهدر (ولقد علمت الجنة انهم لمحضرون) حالبوكه كفره‌نك بنات الله وصف
ايتدكلرى ملائكه وياخود انس وجن بيلديلركه كفره اول مقاله‌لرى سببيله ناره حاضر اولوب
عذاب اوليسرلردر (سبحان الله عما يصفون) الله تعالى انلرك انى ولدله وصف ايتمسندن منزه
اولدى (الا عباد الله المخلصين) لكن الله تعالينك شركدن مبرا اولان عبادى ناردن ناجيلردر
(فانكم وما تعبدون ما انتم عليه بفاتنين) يا اهل مكه سز ومعبودلريكز ناسى الله تعالى‌يه اعتقادلرينى
اغوا كزله افساد ايدر دكلرسز (الا من هو صال الجحيم) مكر انى افساد ايدرسزكه الله تعالينك
سابق علمنده اهل ناردن اولوب لابدا كادخول ايديسردر بعده الله تعالى ملائكه‌نك عبده
لرينى رد ايچون اكا عبوديته اعترافلرينى حكايت ايدوب ديديكه (وما منا الا له مقام معلوم)
بزكه معشر ملائكه‌يز بزدن هيچ احد يوقدر الا انك معرفت وعبادتده وتدبير عالمده امر الهه
انتهاده مقام معلومى واردر وياخود اول سماده مقام معلومى واردر وانده عبادت ايدر اذن
الهيسز انى تجاوزه قادر اولمز (وانا لنحن الصافون) وبز اداء طاعتده ومنازل خدمتده اياق
اوزره صف صف طوررز (وانا لنحن المسبحون) وبز الله تعالى‌يى جلالنه لايق اولمين شيئدن
تنزيه ايدرز * يعنى جبريل عليه السلام پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه خبر ويردى ديديكه بز الله تعالى‌يه
صلاة وتسبيحله عبادت ايدرز يوخسه كفارك زعم ايتديكى كبى بز معبود دكلرز * ديلديكه
اشبو كلامى پيغمبريمز عليه السلام ومؤمنلر لساندن حكايت بيورلمشدر يعنى جنتده ويا يوم قيامتده
الله تعالى درگاهنده بزم مقام معلوممز واردر بز انكيچون نمازده صف صف اولورز وانى هرسوءدن
تنزيه ايدرز (وان كانوا ليقولون لو ان عندنا ذكرا من الاولين لكنا عباد الله المخلصين) اكرچه

عليه السلام بزم وحدانيتمزى تصديق ايدر قوللرمزدر (وبشرناه باسحق نبيا من الصالحين) * آنى اسمعيلدن صكره *
صالحلردن نبى اولديغى حالده اسحق نام ولد ايله تبشير ايتدك (وباركنا عليه وعلى اسحق ومن ذريتهما محسن وظالم
لنفسه مبين) وابراهيم عليه السلام ❀ ٢٧ ❀ واوغلى اسحق عليه السلامه بركت ويردك * كه آنلرك صلبلرندن بنى
اسرائيل انبيالرى وسائر
ايوب وشعيب عليهما السلام
كبى انبيا ظهوره كتوردك *
واول ايكيسنك ذريتندن
بعضى ايمان وطاعتله احسان
ايديجيلردر وبعضيسى كفر
ومعاصيله نفسلرينه ظلم
ظاهر ايديجيلردر (ولقد
مننا على موسى وهرون)
موسى وهرون عليهما السلامه
نعمت نبوت ومنافع دينيه
ونبويه ايله منت ايتدك
(ونجيناهما وقومهما من
الكرب العظيم) اول ايكيسنه
وقوملرى بنى اسرائيله *
فرعونك غلبه‌سى وغرق
كبى بيوك محنتدن نجات
ويردك (ونصرناهم فكانوا
هم الغالبين) انلر دوقوملرينه
ياردم ايتدككه دشمنلرينه
غالب اولديلر (وآتيناهما
الكتاب المستبين) وانلر
حرام وحلالى بيان ايدر
توريتى ويردك (وهديناهما
الصراط المستقيم) واول
ايكيسنى طوغرى يوله
هدايت ايلدك (وتركنا
عليهما فى الاخرين سلام
على موسى وهرون) صكره
كلنلره آنلرك اوزرينه
ثناى حسن براقدقكه موسى وهرونه سلام اولسون ديرلر (انا كذلك نجزى المحسنين) احسان ايديجيلره
بز بويله جزا ايده‌رز (انهما من عبادنا المؤمنين) ايكيسى دخى بزم وحدانيتمزه ايمان ايدن قوللرمزدندر (وان
الياس لمن المرسلين) الياس بن ياسين عليه السلام پيغمبرلردندر (اذقال لقومه الاتتقون) اول قومنه ديديكه الله

مكه كافرلرى ديرلركه اكر امم سالفه‌يه نازل اولان كتابلردن بزه دخى بركتاب اولسه
اللهه عبادتى خالص ايدر آنك عبادى اولوردق يوخسه انلر كبى اكا مخالفت ايتمزدك
(فكفروا به فسوف يعلمون) چون انلره قرآن كلديكه اول اشرف اذكاردر اكا كافر
اولديلر * اويله اولسه كفر وتكذيبلرينك عاقبتن دنياده وآخرتده بيليسرلردر (ولقد سبقت
كلمتنا لعبادنا المرسلين) بزم مرسلين عبادمزه وعدمز سبقت ايتديكه اول (كتب الله لاغلبن
انا ورسلى) قولمزدر (انهم لهم المنصورون وان جندنا لهم الغالبون) كه انلر نصرت
اولنورلردر * ومؤمنلركه بزم جندمزدر دنياده حجت وآخرتده عزتله كفار اوزره غالبلردر
اكرچه بعض احيانده منهزم اولورلرسه‌ده (فتول عنهم حتى حين) ايمدى آنلردن اعراض ايت
سكا آنلر اوزره نصرتمز موعدنه دكين كه اول يوم بدردر ويا يوم فتحدر (وأبصرهم فسوف
يبصرون) آنلره ايريشه‌جك مصائبى آنلره كوستركل سنكيچون قضا ايتديكمز تأييد ونصرت
وثوابى آنلر آخرتده كوريسرلردر * اويله اولسه كفار ديديلركه يا محمد اول مصائبى وعذابى
نه وقتده كوررز نازل اولديكه (أفبعذابنا يستعجلون) انلر بزم عذابمز نزولنه استعجالمى ايدرلر
(فاذا نزل بساحتهم فساء صباح المنذرين) قچان بزم عذابمز آنلرك فناسنه نزول ايتسه انذار اولنانلرك
صباحى نه چركين صباح اولور * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم خيبر قرينه نزول
ايديجك ديديكه الله اكبر خيبر خراب اولدى زيرا قچان بز بر قومك فناسنه نزول ايتسه‌وزكه انلر
انذار اولنمشلردى آنلرك صباحى نه چركين صباح اولور (وتول عنهم حتى حين) انلردن اعراض
ايت موعودمز ظهورينه دكين (وأبصر فسوف يبصرون) يا محمد شول ذكرى احاطه ايتمز
انواع مسرتى سز كورر وانواع مساءتى انلر كوريسرلردر (سبحان ربك رب العزة عما يصفون)
ربك رب العزة جل شانه مشركونك آنك شاننده اكا لايق اولميان وصفلردن منزه اولدى (وسلام
على المرسلين) وسلام مرسلين اوزره اولسونكه انلر الله تعالينك رسالاتنى امتلرينه تبليغ ايتديلر
(والحمد لله رب العالمين) عالملرك ربيسى الله تعالى‌يه حمد اولسونكه اول مرسلينه واتباعلرينه
نعم وحسن عاقبه افاضه ايتدى * حضرت على رضى الله عنه ايدر بركمسه كه يوم قيامتده
اجردن مكيال اوفى ايله كيل اولنمسين ديليه مجلسنده آخر كلامى سبحان ربك رب العزة
عما يصفون دن آخر سوره‌يه‌دك اولسون

سورة ص وهى ثمان وثمانون آية مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(ص) ديلديكه اول قسمدر ويا اسم سوره‌در ويا صمد اسمنك ويا صادق الوعد وصفنك مفتاحيدر
وياخود مصاداتدن امردركه اول معارضه معناسنه‌در يعنى يا محمد عملكى قرآنه عرض ايت

تعالى نك عذابندن قورقمزميسكز (اتدعون بعلاً وتذرون احسن الخالقين) سزبعله عبادت ايدوب احسن الخالقين اولان
الله تعالى يى ترك ايدرميسز * دينلديكه اول بعل طويل القامه درت يوزلو برصنم ايدي اولديغى شهرك اسمى حالا بعلبك
ديمكله مشهوردر (الله ربكم ورب آبائكم الاولين) الله تعالى سزك ◆ ٢٨ ◆ واول كچن بابالريكزك ربيدر

(فكذبوه فانهم لمحضرون)
آنلر الياس عليه السلامى
تكذيب ايتديلر اول سببدن
ناره احضار اولنورلر
(وتركنا عليه فى
الاخرين سلام على ال ياسين)
صكره كلنلره الياس اوزره
ثناء حسن ترك ايتدككه
اوزرينه سلام اولسون
ديه لر * دينلديكه ايكيسى
براسمدركه الياس والياسين
دينيلور ميكال وميكائيل
وطورسينا وسنين كبي
(انا كذلك نجزى المحسنين)
طاعتنده احسان ايدنلره بز
بويله جزا ايده رز (انه
من عبادنا المؤمنين) الياس
بزم وحدانيتمزى تصديق
ايدن قوللرمزدندر *
منقولدركه بعلبك ملكى
اجب نام كمسنه اول مؤمن
ايكن زوجه سنك اغواسيله
بته طاپدى حق تعالى الياس
عليه السلامى اهل بعلبكه
كوندردى انلرانى تكذيب
ايتمكله دعا ايدوب اوچ
سنه قحطه مبتلا اولديلر
نهايت الياس عليه السلامدن
چاره جو اولديلر الياس
بيورديكه تجربه ايچون
سز بتاريكزه نياز ايدك بن دخى صكره ربم تعالى يه دعا ايده رم حق قنغيسى ايدوكى معلوممكز (اولديغيدر)
اولور آنلرك بتلرينه نيازلرى هيچ فائده ايتميوب الياس عليه السلام دعا ايتدكده يغمور ياغدى آنلر ايسه
انكارى آرتورديلر الياس عليه السلام ملول اولوب اول قومه عذاب نزولندن مقدم آنلرك ايچندن چيقمسنى

اوامرله عمل ونواهيسندن اجتناب ايت (والقرآن ذى الذكر) قرآن حقيچونكه اول عظه
وياشرف وشهرت صاحبيدر وياخود دينده احتياج اولنان عقائد وشرائع ومواعيدذكرينك
محليدر (بل الذين كفروا فى عزة وشقاق) حال كفارك ديديكى منوال اوزره دكلدر بلكه
كفار حقدن استكبارده والله تعالى يه ورسولنه مخالفتده در (كم اهلكنا من قبلهم من قرن فنادوا
ولات حين مناص) اهل مكه دن اول امم خاليه دن برنيجه امتى بز عذاب ايله هلاك ايتدككه
انلر ايسه عذابك نزولى حيننده اندن تخليص ايچون استغاثه ايتديلر انلره دينلديكه اشبو وقت
خلاص وفرار وقتى دكلدر (وعجبوا ان جاءهم منذر منهم) اول كفار كنديلردن انلره رسول
كلديكنه تعجب ايتديلر (وقال الكافرون هذا ساحر كذاب) وديديلركه اشبو رسالت دعواسين
ايدن محمد اظهار ايتديكى معجزده ساحر والله تعالى يه اسناده ديديكى مقالاتده كذابدر (اجعل
الآلهة الهاً واحدا) شول سببدنكه انلرك اتخاذ ايتدكلرى آلهه لر ايچون الوهيتنى ابطال ايدوب
جميعن اله واحد ايچون قيلدى (ان هذا لشىء عجاب) انك بوقولى عجبده بليغدركه شول آبائمز اتفاق
ايتديكى وبزم مشاهده مز اولان امرك خلافيدركه واحدك علم وقدرتى اشياء كثيره يه نيجه وفا
ايدر * روايت اولنديكه عمر رضى الله عنه اسلامه كلنجك قريشه اول زياده مشقت ويردى
ابو طالبه واروب ديديلركه سن بزم شيخمز وكبيرمزسن كوريورميسن كه محمده تابع اولنلر
نه ايتديلركه سكا كلدك كه بزمله قرنداشك اوغلى بيننى فصل ايده سن اويله اولسه ابوطالب پيغمبريمز
صلى الله عليه وسلمى قتنه چاغروب ديديكه اشبو قومك سندن حاجتلرى بودركه آلهه لرى ذكرنى
ترك ايده سن نه سن انلره ونه انلر سكا اذا ايده پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ديديكه اكربن سزك
حاجتكزه اجابت ايتسم سز دخى بنم برحاجتمه اجابت ايدرميديكز * ديديلركه نعم اجابت ايده لم
اكرچه اون حاجت ايسه ده ديديكه ايمدى لا اله الا الله ديكز همانده طوروب كتديلر وحكايت
بيوريلان جوابى ايتديلر (وانطلق الملاء منهم ان امشوا واصبروا على آلهتكم) پيغمبريمز صلى الله
عليه وسلم انلرى اول جوابله تبكيت ايديجك ابو طالبك مجلسندن اشراف قريش كتديلر
والحال برى برلرينه ديديلركه انك سوزى سزه نفع ايتمز طوروب كيدك آلهه كز عبادتنه
صبر ايدوب اكا ملازمت ايدرك (ان هذا لشىء يراد) اشبو امر ريب زماندن برشيدركه
بزم اكا ابتلامز اراده اولنمشدر آنى دفعه چاره يوقدر (ماسمعنا بهذا فى الملة الآخرة ان
هذا الا اختلاق) بز محمدك قولنى آبائمز ايرشديكى ملتده ويا ملت عيساده ايشتمدك كه اول ملتكمزك
آخريدر زيراكه نصارى انى ثالث ثلاثه در ديرلر * ايمدى محمدك قولى كذبدر كنديلكندن
سويليوبدر (ءانزل عليه الذكر من بيننا) اشراف ورؤسامز بيننده اول شرف نبوت
ونزول كتابله اختصاصه سبب ندر حالبوكه اول آنلرك مثلى وياشرف ويارياستده آنلردن
دوندر * اشبو دليلدركه آنلرك مبدأ تكذيبى حسددر وحطام دنيوى نظرلرى مقصور

نياز ايلدى فرمان الهى كلديكه فلان كون فلان محله وار انده نه حيوان ظهور ايدرسه اكا سوار اول بيوردى اول
امرله اولكون اولمحله واردقده آتشدن بر آرسلان كلوب اكا سوار اولدى واليسع عليه السلامى خليفه براغوب
كندى حق تعالى اكا ايكى قناد ◆ ٢٩ ◆ ويروب خضردكزه مؤكل اولديغى كبى بودخى يابانه مؤكل اولمغله بوايكيسى

دائما عرفاتده ملاقى
اولورلر (وان لوطا
لمن المرسلين) * وسدوم
اهاليسنه كوندريلان *
لوط بن هاران پيغمبر
لردندر (اذ نجيناه واهله
اجمعين الا عجوزاً فى
الغابرين) بز لوطه
نجات ويردك انجق مرأه
سنى هلاك ايچون قلانلردن
قيلدق (ثم دمرنا الاخرين)
بعده ماعدالرينى هلاك
ايتدك (وانكم لتمرون عليهم
مصبحين وبالليل افلا تعقلون)
اى جماعت قريش سز
تجارتله شامه كيدركن
انلرك مسكنلرينه
اوغرايوب صباحلين سكز
وكيجه دخى اوغرارسكز
مكذبلرك عاقبتلرى نيجه
اولديغنى تعقل ايتمزميسكز
(وان يونس لمن المرسلين)
يونس بن متى عليه السلام
پيغمبرلردندر (اذا ابق
الى الفلك المشحون) اول
قاچوب بريوكلو كمى يه
كيردى (فساهم فكان من
المدحضين) كميجيلر قرعه
آتوب قرعه يونسه كلمكله
دكزه آتديلر (فالتقمه
الحوت وهو مليم) همان انى بالق يوتدى حالبوكه اول نفسنه لوم ايديجيدر (فلولا انه كان من المسبحين للبث فى بطنه
الى يوم يبعثون) اكر يونس بالق قارننده تسبيح ايدراولميدى يوم بعثه دك شكم ماهيده حى يا ميت قالوردى (فنبذناه بالعراء
وهو سقيم) امرمزله بالق انى بر كولكه سز ساحله براقدى حالبوكه اول * يكى طوغمش چوجوق كبى * بيمار ايدى

اولديغيدر (بل هم فى شك من ذكرى) بلكه انلر قرآن ووحيدن شكده درلر تقليده
ميللرى ودليلدن اعراضلرى ايچون ومع ذلك اشبو ساحر كذابدر ويا انك قولى اختلاقدر ديمرلرى
زعملرنده دخى ثابت دكللردر (بل لما يذوقوا عذاب) بلكه انلر هنوز بنم عذابمى ذوق
ايتميوبدر ذوق ايتدكلرنده شكلرى زائل اولوب تصديقه مضطر اولدقلرنده تصديق ايدرلر
حالبوكه اول تصديق انلره برشىء مفيد اولمز (ام عندهم خزائن رحمة ربك العزيز الوهاب)
يوخسه ربك جل شانه نك خزائن رحمتى انلرك يدنده ويا تصرفنده ميدركه انى ديلدكلرينه
ويره لر والله تعالينك ديلديكندن كيده ره لر ونبوتى ديلدكلرى صناديدلرندن برينه
ايركوره لر حالبوكه نبوت الله تعاليدن عطيه در عبادندن ديلديكنه انكله تفضل ايدر اكا مانع
يوقدر عزيزدركه اكا هيچ احد غالب اولمز وهابدركه ديلديكى شيئى كمسه يه باغشلر (ام لهم
ملك السموات والارض وما بينهما) ويوخسه سموات والارض ومابينهمانك ملكى آنلر
كميدركه اول خزائن رحمتدن جزؤ يسيردر حالبوكه انلرك اول عالم جسمانى امرنده مدخلى
يوقدر اكر مدخللرى وار ايسه (فليرتقوا فى الاسباب) معارجه صعود ايتسونلركه اندن
هرشيئه ايروب اكا استيلاء ايده لر وعالم امرنى تدبيرلريله وحى استصواب ايتدكلرى كمسه يه
انزال ايده لر (جند ماهنالك مهزوم من الاحزاب) اشبو قولى دينلر كفاردن رسوللر
اوزره تحزب ايدن بر جند قليل مهزوم وعن قريب مكسوردر انلرك مقالاتنه مبالات
ايتمكل زيرا بن سنك ناصركم * اشبو قول شريفك تأويلى يوم بدرده ظاهر اولدى بعده
پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمى تسليه ايچون رسل اوزره تحزب ايدنلرك بعض ذكرايدوب
ديديكه (كذبت قبلهم قوم نوح وعاد) قريشدن اول نوح قومى وهود قوميكه عاد در
رسوللرين تكذيب ايدوب اول رسوللر دخى انلرك اذاسنه صبر ايتديلر ايمدى يا محمد سن دخى
اول اخوانك انبيايى اسوه ايدين (وفرعون ذو الاوتاد) وفرعون دخى رسولنى تكذيب
ايتديكه اول برملك صاحبى ايديكه ثباتده اوتادله مطنب كبيدى وياخود اول درت ساريه
نصب ايتمشدى تعذيبن ديلديكى كمسه يى ايكى اليين وايكى اياغن هر برين اول ساريه لرك
برينه مد ايدوب اوزرينه اوتاد ضرب ايدردى بعده موتنه دكين انى انده ترك ايدردى
(وثمود وقوم لوط واصحاب الايكة) وصالح قومى ثمود ولوط قومى وشعيب قومى واصحاب
الايكه دخى رسوللرين تكذيب ايتديلر (اولئك الاحزاب) ايمدى انلر احزاب ايديلركه
رسوللرى اوزره تحزب ايتمشلردى (ان كل الا كذب الرسل فحق عقاب) اواقوامك هر برى
رسوللرين تكذيب ايدوب اول اجلدن بنم عقابم انلره واجب اولدى (وما ينظر هؤلاء صيحة واحدة
مالها من فواق) يا محمد كفار مكه نك انتظارى دكل الا صيحهٔ واحده يه دركه اول نفخهٔ اولى در
وقتى ايرديكنده فواق ناقه دكلو زمان تأخير اولنمز (وقالوا ربنا عجل لنا قطنا قبل يوم الحساب

ونبتناه علیه شجرةً من یقطین) وآنك اوزرینه کولکه اولمق ایچون قباق بتوردك (وارسلناه الی مائة الف یزیدون)
بز یونسی یوز بیك یادخی زیاده کیمسه‌یه کوندردك (فآمنوا فمتعناهم الی حین) اول کمسنه‌لر ایمانه کلدیلر بز انلری اجللری
کلنجیه‌دك کچندردك اشبو یونس علیه السلامك قصه سندن بر مقدار محله مناسب سورهٔ یونس علیه السلام

وانبیاده تسطیر اولنمشیدی بوسورهٔ شریفه‌ده بومحلده دخی مفسرین بو وجهله بیان ایتمشلردرکه چونکه یونس علیه السلام بلاد موصلده نینوی اهالیسنه کوندرلمشیدی آنلر آنی تکذیبلرنده اخافه وعذابله وعد ایدوب اول عذاب تأخیر ایدوب امر آلهی اولمقسزین آرالرندن کیتمشیدی صکره اول قوم ایمانه کلوب دعاونیازلرینه مبنی اول عذاب دفع اولمغله یونس علیه السلام اول کیدشله ساحل بحره واروب برکمی‌یه سوار اولدی دریاده اول سفینه یوریمز اولوب طوردقده کمیجیلرك عادتلری بوکمیده قاچقون کوله واردر دیو بولوب دریایه آترلر ایمش آیا کیمدر دیو تفحص اولندقده یونس علیه السلام قاچقون کوله بن ایم دیو بیان ایتمکله کمیده اولان تجار وملاحلر حاشاسنده بشرهٔ بنده‌کی اولیوب سیمای صلاح وشرافت وار دیدکلرنجه

کفار استهزاء طریقی اوزره دیدیلرکه یاربنا بزه یوم قیامتده اول وعد ایتدیکك عذابدن نصیبمزی ویاخود صحیفهٔ اعمالمزی تعجیل ایتکه کوره‌وز (اصبر علی مایقولون) ایمدی یامحمد انلرك اذاسنه صبرایتکه بن ناصرکم (واذکر عبدنا داود ذاالاید) ذکرایت عبدمز داودیکه عبادتده اول قوت صاحبی ایدی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر نوافل صوم وصلاتده الله تعالی‌یه احب اولان داود علیه السلامك صوم وصلاتیدرکه اول برکون صائم وبرکون مفطر اولوردی وکیجه‌نك نصفن اویور وثلثن تهجدقیلورو سدس اخیرنی دخی اویوردی دینلدیکه یعنی آنلره داود علیه السلام قصه سنی ذکرایت آنك عندالله علوشانی وعظائم نعم وکراماتله منزلت ومکانی وارایکن برصغیره‌یی ارتکابیله منزلتندن تنزیل اولندی ملائکه آنی تمثیل وتعریضله توبیخ ایتدی حتی انکله مصیبتن تفطن ایدوب رب تعالی‌یه استغفار وانابت ایتدی اویله اولسه کفر وطغیان اهلنه ظنك ندر ویاخود انك قصه سنی تذکیر ایدوب نفسکی زللدن صیانت ایت اول عنان نفسکی ادنی اهمال ایله اکا ایریشن معاتبه سکادخی ایرشمیه (انه اواب) که اول هرکراهت اولنور شیئدن توبه ایله الله تعالینك مرضاتنه ارجاعدر (انا سخرنا الجبال معه یسبحن بالعشی والاشراق) بزطاغلری تسخیرایتدك که غداة وعشیده انکله بیله تسبیح ایدرلردی نتکیم تفسیری سورهٔ اقترابده کچدی امهانی رضی الله عنها ایدر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم صلاة ضحایی قیلوب اشبو صلاة اشراقدر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدربن صلاة ضحایی بوآیتدن بیلدم (والطیر محشورة) وقوشلری دخی تسخیر ایتدك که هرجانبدن آنلر اکا حشر اولوردی (کل له اواب) طاغلر وقوشلر هربری داودله بیله الله تعالی‌یی تسبیح ایدرلردی (وشددنا ملکه) بزاکا ملکینی عدل ویاحفظ وحراسته قوی ایتدك که هرکیجه‌ده آنی اوتوز اوچ بیك رجل بکلردی ویاخود هیبت ونصرت وکثرت جنودله قوی ایتدك اول قلوب ناسه وضع اولنمشیدی * روایت اولندیکه برغلام بررجلك عندنده کی بقرینی ادعا ایدوب رجل اکا برلطمه اوردی ومع ذلك اول غلام بقره‌یی دخی اثباته قادر اولمدی داود علیه السلامه وحی آلهی کلدیکه اول مدعی علیه رجلی برلطمه اوردیغیچون قتل ایده بنو اسرائیل آنی ایشدیجك جزع ایتدیلر بررجلی برلطمه اوردیغیچون قتل ایدرمیسن دیدیلر داود علیه السلام دیدیکه بویله امر اولندم چون رجل قتل اولنه‌جغنی تحقیق ایتدیکی کبی دیدیکه یانبی‌الله سن صادقسن بن آنك باباسنی ناحق یره قتل ایتدیکمدن قتل اولنمغه مستحق اولمشن * اویله اولسه داود علیه السلام آنی قتل ایدیجك قلوب ناسه اندن هیبت ایردی واول بقره‌یی آلوب غلامه ویردی (وآتیناه الحکمة وفصل الخطاب) وبزاکا نبوت ویاکمال علم واتقان عمل ویردك ودخی فصل خطاب ویردك که حقی باطلدن تمیز ایدردی ویاکلام ملخصکه اول التباسنسز مخاطبی مقصوده تنبیه ایدردی * امابعد لفظنه فصل خطاب دینلدی

قاچقونلغنی افاده‌ده مبالغه ایلدی اعتماد اولنیوب اوچ دفعه قرعه آتدیلر اوچی دخی یونس علیه السلام (زیرا)
اوزرینه واقع اولمغله کندو طلبیله بحره القا مراد ایتدکلرنجه بربالق آغزینی آچمش حاضر کوردلر ناچار القا اولنمغله بالق
بودار اوچ کون یادی یاقرق کون بالغك قارننده (لااله الاانت سبحانك انی کنت من الظالمین) تسبیحله اکنوب برکولکه‌سز

محله چیقوب اوزرینه فی الحال قباق فدانی بتوب کولکه ایدروبرطاغ کچیسی وقت وقت کلوب سود ویرروقتاکه وجودی یرینه
کلوب قوت بولدقده قومی خبرآلوب پادشاهلری یوزبیك دخی کیمسه‌لرله آنی بولوب تعظیمله کتوردیلروانك مواجهه سنده تجدید ایمان
ایتدیلر (ولهم البنون فاستفتهم الربك البنات) یامحمد اهل مکه‌دن سؤال ایله بکیمدکاری قزاولادی ربك جل شانه‌یه

اسنادمی ایدرلر و ارکك اولادی کندولرینه‌می استرلر (ام خلقنا الملئکة اناثاً وهم شاهدون) یاخود بز ملائکه‌یی نسا خلق ایتدیکمزه انلر شاهدلرمیدر (الا انهم من افکهم لیقولون ولدالله و انهم لکاذبون) اکاه اولك که انلر کذب و افترالرندن ملائکه بی‌الله تعالانك قزلری دیرلر انلر کلاملرنده البته کاذبلردر (اصطفی البنات علی البنین) بوخسه الله تعالی قزاولادی ارکك اوزرینه ترجیحمی ایتدی (مالکم کیف تحکمون افلاتذکرون) سزه نولدی نیجه حکم ایدرسکز هیچ ملاحظه ایتمزمیسکز که حق تعالی جسم وولددن منزهدر (ام لکم سلطان مبین فأتوا بکتابکم ان کنتم صادقین) سزك بو کلاملریکزی اثباته حجت ظاهره‌کز منزل کتابکز وارمیدر اول کتابکزی کتورك اکر صادقلر ایسه‌کز (وجعلوا بینه وبین الجنة نسباً ولقد علمت الجنة انهم لمحضرون) مکه مشرکلری الله تعالی ایله جن بیننه نسب

زیراکه اول مقصودی ماسبقدن فصل ایدر دینلدیکه اول برخطاب قصددرکه انده نه اختصار مخل ونه اشباع ممل اوله (وهل اتیك نبأ الخصم اذ تسوروا المحراب) یامحمد سکاداود علیه السلام عهدنده واقع خصومك آکاهلکی قصه سی کلدیمیکه انی استماعه معتبر اوله‌سن شول وقتکه انلرداود علیه السلامك غرفه سی سورینه تصعد ایتدیلر * قصه سی اولدرکه بروقتده داود علیه السلام آبائی ابراهیم واسحق ویعقوب علیهم السلام منزلتن تمنی ایدوب رب تعالیدن دیلدیکه انلری امتحان ایتدیکی کبی انی دخی امتحان ایده وانلرك کبی فضلدن اکا دخی احسان ایده اویله اولسه الله تعالی اکا وحی ایتدیکه ایمدی فلان آیك فلانجی کوننده سنی ابتلاایدرم متنبه اولغل چون اول وقت موعود ایردی محرابنه کیروب قپوسنی برکتدی وصلاة وزبور تلاوتنه اشتغال ایتدی [1] اول حالتده شیطان التوندن برکوکرجین صورتنه تمثل ایتدیکه انده هرلون حسن بولنوردی کلوب داود علیه السلامك ایکی ایاغی ارasنه یوریدی داود علیه السلام الین اوزاتدیکه انی طوته وبنواسرائیله انی کوستره اول ایسه اول ارادن اوچوب اکا قریب برمکانه قوندی داود علیه السلام انی طوتمق استدکجه اول انك اوکنجه کیدرك حتی‌که برکوه‌یه قوندی داود علیه السلام دخی اول کوه‌یه چیقدیکه انك قنده کیدر ایدیکن کوره صیدینه برکمسه کوندره اول کوه‌دن کورسه‌که برمرأه بربوستانده برکه کنارنده یونور ویااول کندینك سطحی اوزرنده یونوب طوررکه اول حسن وجمالده غایت کمالده ایدی انك حسنی داود علیه السلامه تعجب ایردردی ضمیرنده اول انك حلالی اولمسنه رغبت ویردیکه اکا نشامع بنت شامع دینوردی زوجنه اوریا بن حنایادینوردی داود علیه السلامك ابن اختی ایوب بن صوریا ایله بلقاء غزاسنده ایدی اویله اولسه داود علیه السلام اول ایوبه نامه کوندردیکه اول اوریایی تابوت اوکنجه فلان عدوبه کوندره وتابوت اوکنجه کیدنه ایسه حلال دکلدیکه اردینه دونه تاکه الله تعالی انك یدیله اول عدونك فتحن ویره ویاخود انی شهادته ایرکوره ایوب دخی انی اول عدویه کوندربجك الله تعالی انك یدیله انی فتح ایدوب ایوب داود علیه السلامه خبرویردی بعده داود علیه السلام ینه ایوبه نامه کوندردیکه اوریایی اولکیدن اشدعدوبه کوندره باذن الله اولدخی فتح اولوب اوچنجی دفعه کوندرلدیکی عدوده قتل اولندی * اول مرأه‌سنی عدتی انقضاسنده داود علیه السلام تزوج ایدوب سلیمان علیه السلام اندن وجوده کلدی * بعضیلر انبیایی اشبونك کبی عملدن تنزیه ایدوب اشبونقلی انکار ایتدیلر حتی علی کرم الله وجهه‌دن روایت اولندیکه برکمسه کیم داود علیه السلام قصه سنی قصاص روایت ایتدیکی منوال اوزره تحدث ایده بن اکا یوزالتمش جلده اورریم دیدی * دینلدیکه اول صحیح اولدیغی تقدیراوزره ظن اولنورکه داود علیه السلام انك مخطوبه‌سن خطبه ایده ویاانی زوجه سندن فراغن دیله‌مش اوله نتکیم انصار مهاجرینه مواساة ایچون بومعنایی ایتدیلردی وقتاکه داود

مصاهرت قیلوب ملائکه اندن حاصل اولدی دیو اسناد ایتدیلر حال بوکه اول ملائکه وانس وجن بیلدیلرکه کفره
اول کلاملری سببیله ناره احضار اولنوب عذاب اولنه‌جقلردر (سبحان الله عما یصفون) الله تعالی انلرك انی ولدله
وصفلرندن منزهدر (الا عبادالله المخلصین) انجق الله تعالینك بو کلاملردن مجتنب مخلص قوللری ناردن ناجیلردر

[1] عصمت انبیایه مخالف اولان اشبو قصه بعض کتبده احادیث ضعیفه وضعیه صورتنده روایت اولنمقده ایسه ده محققین اساسی اولمدیغنی بیان ایتدیلر .

(فانكم وماتعبدون ما انتم عليه بفاتنين الا من هو صال الجحيم) اهل مكه سز و معبودلريكز ناسی اغوا وفتنه كزله
افساد ايده مزسكز مكركه علم ازلی الهيده انلرك جهنملك اولملری تقدير ايتمش اولمش اوله (وما منا الا له مقام معلوم)
بز معشر ملائكه يز بزم ايچون انجق هر بريمزه مقام معلوم واردر كه انده ﴿ ٣٢ ﴾ عبادت و تدبير عالم و مأمور
اولديغمز خدمت نه ايسه
امر الهيله اكا مشغولز
اندن برآن انفكاك وتجاوزه
قدرت وطاقتمز يوقدر *
(وانا لنحن الصافون
وانا لنحن المسبحون) بز
خدمتلرمزده اياق اوزره
صف صف طوررز و
تسبيح وذاته لايق اولميان
شيدن تقديس ايده رز *
بوايكی آيت كريمه ملكره
طپانلری رد ايچون
ملكلرك كندو عبوديتلرينی
اعتراف ايله ديدكلرينی
حكايتدر * علی قول
اشاغيكی آيت كريمه
نمازده صف صف
طوررز و الله تعالی يی
نقايصدن تنزيه ايده رز
كلامی پيغمبران ومؤمنلر كدر
دينلدی (وان كانوا
ليقولون لو ان عندنا ذكراً
من الاولين لكنا عباد الله
المخلصين) قريش كافرلری
بعثتدن مقدم اكر بزه دخی
امم سالفه يه نازل اولان
كتابلردن بر كتاب اوليدی
بز دخی الله تعالانك مخلص
قوللرندن اولوردق ديرلر
ايدی (فكفروا به فسوف
يعلمون) چونكه * انلره اشرف كتب سماوی اولان قرآن كلدی * اكا كافر اولديلر امدی كفر (مرجع)
وتكذيبلرينك عاقبتنی يقينده بيلورلر (ولقد سبقت كلمتنا لعبادنا المرسلين) كوندرديكمز پيغمبر قوللرمز ايچون لوح
محفوظده مثبت (لاغلبن انا ورسلی) كلامز اولان وعدهٔ نصرت سبقت ايتدی (انهم لهم المنصورون وان جندنا

عليه السلام اوريانك متروكه سنه داخل اولدی چوق زمان كچمدين الله تعالی اكا انسان صورتنده
ايكی ملك كوندردی داود عليه السلام ايسه زماننی اوچه قسمت ايتمشيدی بر كون عبادته و بر كون
حكومته و بر كون نسا ايله معاشرته اشتغال ايدردی ملكلرك اكا كلمسی عبادتی كوننده ايدی
وقتاكه انلر داود عليه السلامه كيرمك ديلديلر حارسلر انلری اندن منع ايتدی اويله اولسه انلر
ديواری آشوب داود عليه السلام نماز قيلوركن آنسزين اوكنده اوتورديلر دينلديكه اول ايكی
ملك جبرائيل وميكائيل عليهما السلام ايدی (اذ دخلوا علی داود ففزع منهم) شول وقتكه
ملائكه اكا داخل اولوب اول انلردن فزع ايتدی (قالوا لا تخف خصمان بغی بعضنا علی بعض)
ديديلركه بزدن خوف ايتمكل زيراكه بز خوف اولنور كسه لر دكلرز بلكه بز ايكی خصمز بعضمز
بعضمزه بغی ايتمسی تقديرا اوزره كلمشز كه سن بيننمزی فصل ايده سن (فاحكم بيننا بالحق ولا تشطط)
امدی ايكيمز بيننی عدله قضا ايت يوخسه جور ايتمكل (واهدنا الی سواء الصراط) و بزی اعدل
طريقه ارشاد ايت * داود عليه السلام انلره ديديكه بيكزده كی خصومتی سويلكز انلرك بريسی
ديديكه (ان هذا اخی له تسع وتسعون نعجة ولی نعجة واحدة) اشبو بنم دين وطريق قرنداشمدر
انك طقسان طقوز شاتی وار بنم ايسه انجق بر شاتم وار وكاهی عرب نعجه يی مرأه دن كنايه
ايدر كنايه وتمثيل ايسه تعريضه سوق اولنور شيئده مقصوده ابلغدر (فقال اكفلنيها) بكا ديديكه
اول بر شاتكی بكا تمليك ايتكه اولدخی بنم كفالتمده يعنی بر زوجه كی تطليق ايتكه انی
بن تزوج ايدم (وعزنی فی الخطاب) وقولده بكا غلبه ايتدی زيرا تكلمده بندن افصح ومحاربه ده
بندن ابطش ايدی (قال لقد ظلمك بسؤال نعجتك الی نعاجه) داود عليه السلام اكا ديديكه اكر
حال ديديكك منوال اوزره ايسه اول كندی شاتنه ضم ايچون سنك بر شاتكی سندن سؤال
ايله سكا ظلم ايتمشدر * دينلديكه داود عليه السلامك اكا بو جوابی اول ملك آخرك اول خصمی
قولنی تصديقندنصكره ده ايدی (وان كثيرا من الخلطاء ليبغی بعضهم علی بعض) شركادن
كثيركه مالرينی بری برلرينك مالنه خلط ايتمشلردر انلرك بعضی بعضنه ظلم ايدر (الا الذين آمنوا
وعملوا الصالحات) الا ايمان واعمال صالحه يی جمع ايدن شركا بری برلرينه ظلم ايتمزلر (وقليل
ماهم) اول وصفلو كسه لر ايسه قليلدر وقتاكه داود عليه السلام اول ايكيسی بيننی اشبو منوال
اوزره قضا ايتدی ايكيسی بری برلرينه باقشوب كولدكلرندنصكره سمايه صعود ايتديلر (وظن
داود انما فتناه) اويله اولسه داود عليه السلام بيلوب تيقن ايتديكه بز آنی اول ايكی ملكله اختبار
وخطاسنه تنبيه ايتدك (فاستغفر ربه) داود عليه السلام رب تعاليدن اول خطاسنك مغفرتنی ديلدی
(وخر راكعا واناب) وانكچون ركوعدنصكره سجود ايتدی وجميع مخالفاتدن توبه ايله اكا
رجوع ايتدی (فغفرنا له ذلك) اويله اولسه بز انك ديلديكی خطاسنی مغفرت ايتدك
(وان له عندنا لزلفی وحسن مآب) وانكچون عندمزده يوم قيامتده قربت ومكانت وحسن

الغالبون) انبيالر نصرت اولنورلر وعسكرمز مؤمنلر اكثر اوقات كفار اوزره غالبلردر (فتول عنهم حتی حين)
يا محمد انلردن اعراض ايت سكا وعد اولنان نصرت وقتنه دك * كه اول يوم بدر يا فتح مكه در (وابصرهم فسوف
يبصرون) انلره كله جك مصيبتی ﴿ ٣٣ ﴾ كوستر انلر يقينده سنكچون دنياده حكم ايتديكمزی نصرتی واخرتده
علو رتبتی كوررلر (افبعذابنا
يستعجلون) آيا انلر بزم
عذابمز نزولنه عجله می ايدرلر
* مرويدركه كفار يقينده
مصيبتی كوررلر كلامنی
ايشتدكلرنده يا محمد انی
نوقت كوررز ديملريله بو
آيت كريمه نازل اولدی
(فاذا نزل بساحتهم
فساء صباح المنذرين)
قچان عذابمز انلرك خانه لری
اوكنه نزول ايده اول
انذار اولنانلرك نه چركين
صباحی اولور * بو چركين
صباح لفظی عادت قديم
اولان صباح باصقونی
اوله * روايت اولنديكه
پيغمبريمز عليه السلام عن
اصل انذار اولنمش اهل
خيبرك بر صباح وقتنده
قلعه لری اوكنه كلدكلرنده
الله اكبر خيبر خراب اولدی
انلرك صباحی نه قبيح صباح
اولور بيوردی (وتول
عنهم حتی حين) وعده مز
ظهورينه دك انلردن اعراض
ايت (وابصر فسوف
يبصرون) يا محمد سكا وعد
اولنان نصرته سن نظر ايله
انلر دخی يقينده دنيا وعقباده
انواع عذاب وعقوبتی كوررلر (رابع) (٣) (سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام علی المرسلين
والحمد لله رب العالمين) غلبه وقوت صاحبی اولان ربك جل شانه مشركلرك انك شانه لايق اوليان صفتله وصفلرندن
منزهدر و پيغمبرلر اوزرينه سلام اولسون وعالملرك ربسی اولان الله تعالايه حمد اولسون * كه مرسلين ومؤمنينه نعم

مرجع واردر * ابن عباس وكعب ووهب ايدر وقتاكه اول ايكی ملك داود عليه السلامه داخل
اولوب اول نفسی اوزره قضا ايتدی اول ملكلر خلق اولندقلری صورتلرينه تحول ايدوب
عروج ايتديلر داود عليه السلام انكله كندی عتاب اولنديغن بيلوب فی الحال سجده يه واردی
قرق كون سجده دن باشنی قالدرمدی مكركه قضاء حاجت ضروريه وصلوات مكتوبه اداسيچون
قالدروب اندن ينه سجده يه واردی واول مدتده اكل وشرب ايتميوب آغلدی حتی باشنك
حولنده اوتلر بتدی * وهب ايدر اول حالتده الله تعالی قبلندن بر ندا كلديكه يا داود سنی مغفرت
ايتدم ديديكه يارب بنی نيجه مغفرت ايدرسن حالبوكه سن كسه يه ظلم ايتمزسن * بيورلديكه امدی
اوريانك قبرينه واروب اندن حلالاق ديله چون داود عليه السلام انجلين ايتدی ديديكه يا اوريا
بن سنی قتله عرض ايتمكله قتل اولندك بكا انی حلال ايت اوريادن جواب كلديكه سن بنم جنته دخولمه
سبب اولدك بندن يكا اول سكا حلال اولسون وحی الهی كلديكه يا داود اول فعلك انك زوجه سنی
تزوج ايچون ايدوكنی بيلدرمك لازمدر بيلورسنكه بن حكم عدلم مبهم استحلالكله انك خصو
متندن قورتلمزسن * چون داود عليه السلام انك قبرينه واروب انی بيلدردی قبردن اكا جواب
كلدی * اويله اولسه قبر عندنده طوروب چوق آغلدی يارب اكر بونی عفو ايتمزسه حالم
نيجه اولور * بيورلديكه يا داود يوم قيامتده اوريايه بن شول كوزلر كورمدك وقولاقلر ايشتمدك
ثوابلر ويروب اشبو سكا عبدم داودده كی حقكده تجاوز ايچوندر ديو بيلديررم اولدخی صفای
خاطرله اكا راضی اولور حتی كه اول ثوابی بولور (يا داود انا جعلناك خليفة فی الارض) يا داود
بز سنی يريوزنده سندن اول كچن انبيايه خليفه ايتدك كه بزم امرمزله امور عبادی تدبير ايده سن
(فاحكم بين الناس بالحق) ناس بيننده عدله حكم ايليكل (ولا تتبع الهوی فيضلك عن سبيل الله)
يوخسه هوای نفسه اتباع ايتمكل كه اول سنی دين اللهدن چيقاروب عدله حكم ايتدرمز (ان الذين
يضلون عن سبيل الله لهم عذاب شديد) شونلركه دين اللهدن چيقارلر انلر ايچون عذاب شديد واردر
(بما نسوا يوم الحساب) شول سببله كه يوم قيامتی اونودوب عملی ترك ايتديلر (وما خلقنا السماء
والارض وما بينهما باطلا) سما وارض وما بينهمايی بز باطل خلق ايتمدك كه انده حكمت وغرض
صحيح اولميه ويا انی خلقده عابثين ولاعبين اوله وز بلكه انی خلقمز حق ايچوندركه اول
وحدانيتمزه دليلك مقتضاسيدر (ذلك الذين كفروا) اشبو ذكر اولنان اشيانك خلقی باطل اولمق
كفارك مظنونيدر (فويل للذين كفروا من النار) امدی ويل كافرلره كيم اشبو ظنلری سببيله
ناره مستحق اولديلر زيراكه اول ظنلری بعث وحسابی وثواب وعقابی انكاره مؤدی اولدی
(ام نجعل الذين آمنوا وعملوا الصالحات كالمفسدين فی الارض) شول ايمان وصلاحله متصفلری
ثوابده شول يريوزنده شرك وكفرله فساد ايدنلر كبيمی قلورز (ام نجعل المتقين كالفجار)
ومؤمنلرك فجوردن صاقننلرينی فجور ايدنلر كبيمی قلورز يعنی مستوين اولوب ثواب وعقاب ايله

عاقبت احسان ایلدی * علی رضی الله تعالی عنهدن نقل اولنورکه هرکیم آخرنده کیلرله اولچیلور ثواب ایسترسه
بوسوره آخرنده‌کی * سبحان ربك * دن اوج آیتی هرمجلسك آخرنده اوقوسونلر بیورمشلر

﴿ سورة ص مکیة وهی خمس وثمانون آیة ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾
(صٓ) دینلدیکه اسم سوره یا قسمدر یا صمد وصادق القول اسملرینك مفتاحیدر یاخود مصادندن عرض معناسنه امر اولنمله یعنی یا محمد عملکی قرآنه عرض ایت انك اوامریله عمل و نواهیسندن اجتناب ایله (والقران ذی الذکر) قرأن حقیچونکه عزت وشرف وشهرت صاحبیدر یاخود دینده احتیاج اولنان عقاید وشرایع ومواعید ذکرینك محلیدر (بل الذین کفروا فی عزة وشقاق) حال کفارك ظنی کبی دکلدر بلکه کفار قریش قبول حقدن استکبارده والله تعالی ورسولنه مخالفت وعداوتده‌در (کم اهلکنا من قبلهم من قرن فنادوا ولات حین مناص) کفار مکه‌دن مقدم کچمش امتلردن نیجه لرینی هلاك ایتدك انلر اول عذابك نزولنده اندن تخلیص ایچون فریاد ایتدیلر انلره دینلدیکه بو وقت خلاص وقتی دکلدر (وعجبوا ان جاءهم منذر منهم وقال الکافرون هذا ساحر کذاب) اول کافرلر کندولرندن قورقودیجی پیغمبر کلدیکنه تعجب ایدوب دیدیلرکه بوکسنه کوستردیکی معجزه‌سنده ساحر و دعوای نبوتنده کذابدر ﴿ اجعل الالهة الهاً واحداً ان هذا لشیء عجاب ﴾ آیا محمد بو آلهه‌لری ابطال ایله بر الله می ایدر انك بو کلامی عجایب شیدر

جزا اولنمیه‌لر ایمدی کفارك زعمی اوزره بعث وجزاء باطل اولسه صالح وفاسدك ومتقی وفاجرك حالی عندالله مساوی اولوردی اولکه ایکیسنك بیننی تسویه ایده سفیه اولور یوخسه حکیم، علیم اولمز الله تعالی ایسه اندن منزهدر (کتاب انزلناه الیك) قرآن برکتابدرکه بزآنی سکا جبریل ایله انزال ایتدك (مبارك) که اول کثیرالخیر دائم البرکه‌در اکا که انی ایشیدوب تصدیق ایده واوقیوب موجبیله عمل ایده وانی حضور قلبله تفکر ایده (لیدبروا آیاته ولیتذکر اولوا الالباب) تاکه معانیسنی تدبر ایدوب تأویلات صحیحه‌دن اوامر ونواهیسنی فهم وآداب وشرایعنی حفظ ایده‌لر وعقول سلیمه صاحبلری انکله متعظ اوله‌لر * دینلدیکه اولوا الالباب انلردرکه هرقشردن لبابنی اخذ وظاهر حدیثدن سری طلب ایده‌لر (ووهبنا لداود سلیمان نعم العبد انه اواب) بزداوده سلیمانی ویردك اول سلیمان نه کوکچك عبد اولورکه اول الله تعالی‌یه توبه ایله رجاعدر ویاخود هروقتده ذکر وتسبیحه رجاعدر (اذ عرض علیه بالعشی الصافنات الجیاد) قچانکه اول سلیمانه ظهردنصکره‌ده خیلدن صافنات جیاد عرض اولندی صافن خیلدن مراد اولدرکه یدویا رجلك برطرنغی اوجنی دیکوب اوج قائمه‌سی اوزره طوره که اول خیلده صفات محموده‌دندر عراب خلصك غیریده اولمسی نادردر وجیادکه جواد ویا جودك جمعیدر اولدرکه جرینده سریع اوله ویارکضده جواد اوله * کلبی ایدر سلیمان علیه السلام دمشق ویانصیبین اهلی اوزره غزا ایدوب انلردن بیك فرسه نائل اولدی * مقاتل ایدر باباسی داود علیه السلامدن بیك فرسه نائل اولدی * عکرمه حسندن روایت ایدرکه اول دریادن چیقمش قناتلو آتلر ایدی سلیمان علیه السلام صلاة ظهری ادا ایتدکدن صکره کرسی اوزره اوتوروب اول آتلر اکا عرض اولندی طقوزیوزی عرض اولنیجق صلاة عصره متنبه اولدی شمسه نظر ایدوب کورسه‌که اول غروب ایدوبدر صلاتك ویا اول وقتده‌کی وردنك فوتنه زیاده مغتم اولدی (فقال انی احببت حب الخیر عن ذکر ربی حتی توارت بالحجاب) ودیدیکه بن ربم جل شانه‌نك ذکرندن خیل محبتنه اشتغال ایدوب حتی‌که شمس غروب ایتدی (ردوها علی فطفق مسحاً بالسوق والاعناق) ایمدی اول عرض اولنان آتلری کیرو رد ایدك دیو امر ایلدی رد ایدلیجك سلیمان علیه السلام سیفله اول آتلرك ساقلرینی وعنقلرینی ضرب وقطع ایتدی ویاخود اکل ایچون تصدق قصدی اوزره ذبح ایتدی وساقلرینی قطع ایتمسی اول وقتده فعلك اباحتی ودخی دنیایه استهانتی ایچون ایدی اکرچه بزه حرام ایسه‌ده * روایت اولندیکه اول عرض اولنان طقوز یوز آتك جمیعن اول منوال اوزره قتل ایتدی واکا عرض اولنمیان یوز آت قتل اولنمیوب قالدی دنیاده‌کی آتلرك جمیعی اول یوز آتدن متناسل اولوبدر * علی رضی الله عنهدن مرویدرکه ردوها علی‌نك معناسی سلیمان علیه السلام الله تعالینك امریله شمسه مؤکل اولان ملائکه‌یه دیدیکه

(بکا)

* بزم وبابالرمزك اتفاقیله طاپدیغمز اوچیوز التمش آلهه مکه شهرینی هنوز اداره ایده‌من ایکن بر الله نیجه اداره ایده‌جك
* روایت اولندیکه عمر رضی الله تعالی عنه اسلامه کلدکده قریش مضطرب ابو طالبه دیدیلرکه ای عبد مناف سن بزم
بیوکزسین کوریورسنکه برادرزاده‌ك محمد قومزك سفهاسنی جلب ایدیور وقومزك بیننه تفرقه براغیور
کرککه انکله بزم بیننزی فصل ایده‌سن ابو طالب دخی پیغمبر علیه السلامی دعوت ایدوب دیدیکه یا محمد بوقوم سندن طلب ایدرلرکه آلهه لرینه طعنی ترك ایدسنکه بینلر کزده انحراف واذا اولیه تأمل ایدوب انلرك رجالرینه مساعده ایله پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه اکر بن سزك حاجتکزه اجابت ایتسم سز دخی بنم حاجتمه اجابت ایدرمیسکز انلر بلی ایدرز دیدیلر امدی * لا اله الا الله دیکز بیوردی همان جمله‌سی قالقوب کتدیلر وبو آیت کریمه‌ده حکایت بیوریلن جوابی ویردیلر (وانطلق الملاء منهم ان امشوا واصبروا علی الهتکم ان هذا لشیء یراد) پیغمبر علیه السلامك بو کلمه‌یی تکلیفی عقیده ابو طالبك مجلسندن چیقوب بربرلرینه دیدیلرکه یوری کیدك آلهه لریکزه عبادت ایتمکله صبر ایدك بو بزم محمدله مخالفتمز حوادث زماندن مراد اولنمش برشی اولمغله اکا چاره یوقدر (ما سمعنا بهذا فی الملة الآخرة ان هذا الا اختلاق) بز محمدك قولنی بابالرمزك ایرشدیکی ملتده یاخود آخر ملت اولان ملت عیساده ایشتمدك * که انلر ثالث ثلثه دیرلر بوایسه بردر دیور * بو انجق کندودن دوزمه برکذبدر دیدیلر (ءانزل علیه الذکر من بیننا بل هم فی شك من ذکری بل

بکا شمسی کیرویه دوندرك انلر دخی انی دوندردیلر حتی‌که صلاة عصری وقتنده ادا ایتدی زیراکه اکا اول آتلرك عرض اولنمسی عدوبه جهاد ایچون ایدی یوخسه حب دنیا ایچون دکل * حسن ایدر وقتاکه سلیمان علیه السلام اول خیولی قتل ایتدی الله تعالی اندن خیرلوبی وسرعتلوبی یعنی ریحی اکا بدل ایتدی (ولقد فتنا سلیمان) بز سلیمانی ملکنی سلبله اختبار ایتدك (والقینا علی کرسیه جسداً) وآنك کرسیسی اوزره بر جسد القا ایتدك که انکله مراد شول بدندرکه اکل وشرب ایتمز اوله (ثم اناب) بعده اول ینه ملکینه رجوع ایتدی * وهب بن منبه ایدر سلیمان علیه السلام جزائر بحردن جزیرهٔ صیدونه غزا ایدوب ملکنی قتل ایتدکدنصکره جراده نام قزینی اخذ وتزوج ایتدیکه حسن وجمالده مثلی کورلمش دکلیدی سائر نساسندن زیاده اکا محبت ایتدی الابوکه باباسنه حزنندن کوزینك یاشی دکزدی * سلیمان علیه السلامدن دیلدیکه شیاطینه باباسی صورتنی انك اولدیغی دارده تصویر ایتدیره شول رجاله کیم انکله تسلیه بولوب حزننه برمقدار سکون ایره شیاطین دخی برمرتبه تصویر ایتدکلری صورتی اکا تشبیه ایتدیلرکه کویا اول انك باباسنك عینیدر الابوکه روحی یوقدر چون قزی جراده اول صورتی کوردی باباسی کیدیکی ثیاب مثلنی اکا کیدردی سلیمان علیه السلام انك قتندن کدیجك لالا وجواریسیله اول صورت قتنه کلوب باباسی زماننده‌کی عادتی اوزره اتباعیله اکا سجده قیلورلردی بو حالدن سلیمان علیه السلامك خبری اولمدی * حتی‌که قرق کون جراده اول فعلی اوزره مستمره اولدی وسلیمان علیه السلامك وزیری آصف بن برخیا رجل صدیق اولوب سلیمان علیه السلامك بیوتندن دیلدیکه انك حضورنده وغیبتنده کیرردی اهالیء بیوتك احواللرینی بیلور وکوررردی چون جراده‌نك فعلنی اکا خبر ویردیلر سلیمان علیه السلامه واروب دیدیکه دیلرینکه اذنکله موتمدن اول برمقامه طورم وناسه نیجه بیلمدکلرین بیلدیرم سلیمان علیه السلام اکا اذن ویردی وناسی انك قتنه دیردی * اولیله اولسه آصف کچن انبیانك برنیجه‌لرین اولدقلری صفات حمیده ایله وصف وذکر ایلدی حتی‌که سلیمان علیه السلام ذکرینه کلیجك دیدیکه یا نبی الله صغرك حالنده نه احلم ونه اورع ونه افضل ایدك وامرکده نه احکم ومکارهدن نه ابعد ایدك دیوب اندن کلامنی قطع ایتدی سلیمان علیه السلام آصفی دارینه چاغروب دیدیکه سبب ندرکه کچن انبیانك هرحاللرینی خیرله ذکر ایدوب بنم ذکریمه کلیجك صغرمده‌کی احوالمه ثنا ایتدکدنصکره کبرمده‌کی احوالمی ذکردن سکوت ایتدك دیدیکه یا نبی الله بن سکا نیجه ثنا ایدرین حالبوکه دارکده مرأه‌نك هواسنده قرق کوندنبرو الله تعالینك غیریه عبادت اولنور * همان ندم سلیمان علیه السلام دارینه کیردی اول جراده‌نك دوزدردیکی صورتی قیردی وجراده‌یه

(لما يذوقوا عذاب) انلر حسد يوزندن بونبوت وكتابدن بزم اشراف ورؤسامز محروم اولوب بيتمزده محمده انزال اولنورمى بلكه انلر بزم وحيمزدن شكده درلر بلكه هنوز عذابمى دادمديلر * دادقلرنده شكلرى زائل اولور * (ام عندهم خزائن رحمة ربك العزيز الوهاب) نبوتى مستحقنه اعطا ايديجى ﴿ ٣٦ ﴾ امورنده غالب ربك تعالى رحمت خزينه لرى انلرك عندنده ميدركه استدكلرينه ويره لر (ام لهم ملك السموات والارض ومابينهما فليرتقوا فى الاسباب) ياخود سموات وارض بيننده اولنلر انلرك ملكميدر بوقدرتلرى وار ايسه سببلرينى تداركله آسمانه چيقوب تدابير اموره اشتغال ووحى كيمسه ايترلرسه ويرسونلر (جند ماهنالك مهزوم من الاحزاب) انلر بر عسكرلردركه يقينده پيغمبرلريله جنكه جمعيت ايدوب محل مقتلرنده قيرلمشلردر * وقعهٔ بدردن مقدم انهزاملرى اشارت بيورلمشدر (كذبت قبلهم قوم نوح وعاد وفرعون ذو الاوتاد) قريشدن مقدم نوح قومى نوح عليه السلامى وقوم عاد هود عليه السلامى وقازقلر صاحبى فرعون موسى عليه السلامى تكذيب ايتديلر * دينلديكه فرعون ملكنده ثباتنه تشبيهله طنابلرى قازقلرله مستحكم چادرى وار ايدى ياخود مؤمنلرك اللرينى و اياقلرينى درت قازقله ميخليوب تعذيب ايدردى (وثمود وقوم لوط اصحاب لئيكة اولئك الاحزاب) وقوم ثمود صالح عليه السلامى وقوم لوط لوط عليه السلامى واصحاب الايكه شعيب عليه السلامى تكذيب ايتديلر انلر اول رسوللرى اوزره هجوم ايدن كروهلردر (ان كل الا كذب الرسل فحق عقاب) اول قوملرك

(روايت)

وانك اتباعنه زياده عتاب ايتدى وكندى صحرايه كيدوب اول سببدن الله تعالى يه يلواروب آغلدى ندامتله ذل وخضوع اظهار ايلدى چون كيجه ايريشجك دارينه كلدى مكر آنك امينه دينور بر ام ولدى وار ايدى قچان قضاء حاجتنه كيدر ويانسالسندن برينه اصابت ايدر اولسه خاتمن انك عندنده وضع ايدوب تطهير ايتديكندنصكره انى اندن آلوردى يوخسه اول خاتمى طاهر اولمدن مس ايتمزدى زيرا آنك ملكى اول خاتمده ايدى بر وقتده اول قضاء حاجتنه كيدوب عادتى اوزره خاتمى امينه يه ويردى اول حينده صاحب البحر صخر نام شيطان اكا سليمان صورتنده كلوب خاتمى امينه دن آلدى وسليمانك سريرى اوزره كچوب اوتوردى سليمان عليه السلامك تحت ملوكتنده اولان مخلوقات جملة اكا انقياد ايتديلر * بعده سليمان عليه السلام قضاء حاجتدن چيقوب خاتمنى امينه دن استيجك امينه اكا سن كيمسن ديدى اول ديديكه سليمان بن داودم امينه ديديكه كذب ايدرسن سليمان كلوب بندن خاتمن آلدى وكيدوب سرير ملكنه جلوس ايتدى حتى كه خلق انك فتنه جمع اولدى سليمان عليه السلامك نساسندن غيرى هر شيئده اول صخر حكمن تنفيذ ايتدى اويله اولسه سليمان عليه السلام كندويه شوم خطيئه ايرديكنى بيلدى درياكنارينه كيدوب بالقجيلره خدمتكار اولدى انلرك صيد ايتديكى بالقلرين بازاره ايلتوردى انلردخى اكا هركون ايكيشر بالق ويررلردى برينى صاتوب اتمك آلور برينى ايسه پشوروب يردى بو مصيب اكا دارنده عبادت اولنديغى مدتنجه قرق كون مستمر اولدى اول مدت تمام اولجق صخر مجلسندن اوچوب كتدى ودريايه اوغرايوب انك خاتمن دريايه براقدى اول حينده باذن الله انى بر بالق يوتدى چون بالقجيلر سليمان عليه السلامه اول كيجه عادتلرى اوزره ايكى بالق اجرت ويرديلر برينى اتمك آلمق ايچون صاتوب وآخرينى آتشده پشورمك ايچون قارنينى يارد قده خاتمى الينه كيردى فى الحال طاقنوب الله تعالى يه شكرا سجده يه واردى ملكى كما كان عودت ايتدى وشياطينه امرايلدى حتى كه صخرى بولوب قتنه كتورديلر بر بيوك طاشى اويدروب صخرى ايچنه قودى وبرآخر طاشله انى قپايوب حديد رصاص ايله احكام ايتدكدنصكره دريايه آتدردى * ايمدى اول صخر انك ايچنده حى اولوب محبوسدر * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن مروى حديث مرفوعده ايدر سليمان عليه السلام ديديكه والله اشبو كيجه يتمش نسامى طواف ايدمكه هر برندن برولد فارس كله كيم فى سبيل الله جهاد ايده لر لكن ان شاء الله ديمدى اويله اولسه انلرك جميعنه طوافندن انجق برى حامل اولوب اندن برشق رجل وجوده كلدى والله اكر اول ان شاء الله ديمش اولسه انلرك هر برندن بر فارس وجوده كلوب فى سبيل الله جهاد ايده لردى * ايمدى سليمان عليه السلامك مفتون اولمسى ان شاء الله قولنى ترك ايدى وكرسى اوزره القاء اولنان اول شق رجل ايدى *

هر برى رسوللرينى تكذيب ايتمكله عقابم انلره حق اولدى (وماينظر هؤلاء الا صيحة واحدة مالها من فواق) كفار مكه نك انتظارى انجق نفخهٔ اولى اولان صيحهٔ واحده يه در انك وقتى كلدكده انلكچون هيچ رد ورجوع وتأخير يوقدر (وقالوا ربنا عجل لنا قطنا قبل يوم ﴿ ٣٧ ﴾ الحساب) اول كافرلر استهزا طريقيله ديديلركه يا ربنا حساب كونندن مقدم وعد ايتديكك عذابدن نصيبمزى وياخود صحيفهٔ اعمالمزى عجله ويركه كوره لم (اصبر على مايقولون واذكر عبدنا داود ذا الايد انه اواب) يا محمد انلرك ديدكلرينه صبر ايت كه بن سنك ناصركم داود عليه السلامى يادايله كه اول هر مكروه شيدن توبه ورجوع ايتدى دينلديكه داود عليه السلام قدرت صاحبى پادشاه ايدى و بركون صائم وبر كون مفطر وكيجه نك ثلثنى تهجدله كچورركن برصغيره يى ارتكابله ملائكه انى تمثيل وتعريضله توبيخ ايتديكه قصه سى يقينده كله جكدر (انا سخرنا الجبال معه يسبحن بالعشى والاشراق) بز طاغلرى اكا تسخير ايتدككه كيجه ده وطلوعده انكله بيله تسبيح ايدرلردى (والطير محشورة كل له اواب) وقوشلرى دخى تسخير ايتدككه هر طرفدن جمع اولوب طاغلر وقوشلر هر برلرى انكله تسبيح ايدرلردى (وشددنا ملكه وآتيناه الحكمة وفصل الخطاب) بز انك پادشاهلغنى قوى ايتدك اكا نبوت وعلم تمام وكلانى وخصملرك دعواسنى وحقى باطلدن فصله خطاب ويردك * دينلديكه ملكده قوتى مظلوملرك دعاسى بركاتيله ياخود زره ياپوب اعداسنى اخافه ايله ياخود كثرت لشكرو وفرت پاسبانله كه هر كيجه اوتوز التى كيمسه سراينى بكلردى على قول حق تعالى اكا بر زنجير

روايت اولنديكه سليمان عليه السلامك بر ولدى اولوب شياطيندن اكا ضرر خوفيله انى سحاب اوزره قويوب انى انده بسلتدى الله تعالى اكا اول سببدن عتاب ايدوب اول ولدى ميت اولديغى حالده انك كرسيسى اوزره القاء ايتدى * دينلديكه سليمان عليه السلامك برابنى اولوب قتنده ايكن عزرائيل عليه السلام سليمان عليه السلامى زيارته كلدى ابن اندن قورقوب لونى متغير اولدى سليمان عليه السلام ريحه امرايلدى حتى كه اول ابنى ريح كتوردى مكر انك اجلى كلمشدى ريحك اوزرنده ايكن قبض اولنوب سليمان عليه السلامك كرسيسى اوزره ميت القاء اولندى * اويله اولسه سليمان عليه السلام اول ابنى شاننده الله تعالى يه عدم توكلى خطاسنه متنبه اولوب ندامت وطاعتله اكا رجوع ايتدى (قال رب اغفرلى وهب لى ملكا لاينبغى لاحد من بعدى) سليمان عليه السلام ديديكه يا رب بنى مغفرت ايله و بكا برملك باغشلغل كه اول بندنصكره هيچ كمسه يه اولميه تاكه اول بكا معجزه ونبوتمه آيت اوله زيراكه كثرت دنيا عبدى الله تعاليدن اشغال ايدر زيرا كه سياست ملك قيامى حقوق الله قياميله اجتماعى مقدور بشر دكلدر (انك انت الوهاب) سن بر وهاب كريم الشانسنكه ملكى سؤال ايدنه ده ايتميانه ده ويررسن * اويله اولسه انك بودعوتنه اجابتله ريح وشياطين تسخيرى ملكنه ضم وزياده قلندى (فسخرنا له الريح تجرى بامره رخاء حيث اصاب) بز اكا ريحى تذليل ايتدككه لينه طيبه اولديغى حالده انك ديله ديكى مكانه جارى اولور (والشياطين كل بناء وغواص) ودخى اكا شياطينى تذليل ايتدككه انلردن برطائفه بناء اولوب انكچون ابنيهٔ عجيبه بناء ايدرلردى و برطائفه ايسه غواص اولوب بحردن لآلئ چيقاررلردى (وآخرين مقرنين فى الاصفاد) وآخرين ايسه مرده اولديغندن زنجيرلرده برى برلرينه تقرين اولنمشلردركه انلكه ناسدن شر وفسادلرى كف اولنه (هذا عطاؤنا فامنن اوأمسك بغير حساب) يا سليمان اشبو سكا ويرديكمز ملك وبسطه وتسلط بزم عطامزدر اندن ديلديككه و برو ديلديككدن منع ايت بزم عطامز كثيردر هيچ احد آنى احصا وحسابه قادر دكلدر (وان له عندنا لزلفى وحسن مآب) واكا اشبو دنياده ويريلن ملك عظيم ايله آخرتده دخى قربت وحسن مرجع يعنى جنت واردر (واذكر عبدنا ايوب) يا محمد عبدمز ايوبى ذكر ايت كه اول انواع محن وبلايايه صبر ايلدى نتكيم سليمان عليه السلام وفور نعم وآلايه شكر ايلدى تاكه صابرون وشاكرون انلرى اسوه ايدينه لر (اذنادى ربه انى مسنى الشيطان بنصب وعذاب) كه اول رب تعالى يه دعا ايدوب ديديكه شيطان بكا عنا وبلا وهلاك مال واولادله اصابت ايتدى ايوب عليه السلام قوانده ادبه رعايت ايدوب مسى شيطانه نسبت ايتدى حالبوكه هر شئ الله تعالى عندندن ايكن بيلوردى زيراكه اول اكا سبب اولوبدركه ايوبك كثرت اموال واولادله كمال عبادتنه حسد ايدوب يا رب بنى انك اوزره تسلط ايت ديمشدى نتكيم انك قصه سى سورهٔ اقتربده كچمشدر ايوب عليه السلامك كنديدن بلاسى

كوندرمشیدی اول زنجیر محكمه‌یه معلق اولمغله ایكی خصمدن حق قنغیسنك ایسه اول زنجیر انك یدینه كلوردی اول برناحق اول زنجیره ایرشمكه قادر اوله‌مزدی بوجهتله حق باطلدن تمیز ایتمكله ملكنده دخی قوت وشدتی اولدی (وهل اتیك نبؤا الخصم اذ تسوروا المحراب) یامحمد سكاشول ﴿٣٨﴾ و داودك چاردافنه چیقان خصملرك خبری كلدیمی (اذ دخلوا على داود ففزع منهم قالوا لاتخف خصمان بغى بعضنا على بعض فاحكم بيننا بالحق ولاتشطط واهدنا الى سواء الصراط) اول خصملر ملكلر ایدیكه داود علیه السلامك اوزرینه یوقارودن داخل اولدیلر داود علیه السلامك قپو باغلو ایكن فجأة دخوللرنده قورقدی انلر یا داود قورقمه بز ایكی دعواجیلرز بعضمزه ظلمی واقع اولمغله سكا كلدك بزم بیننزده عدالله حكم ایله ظلم ایتمه وبزه طوغری یولی كوستر دیدیلر (ان هذا اخى له تسع وتسعون نعجة واحدة فقال اكفلنيها وعزنى فى الخطاب) داود علیه السلام دعواكزی سویلیك دینجه دعواجی دیدیكه * بونم دین قرنداشمدر انك طقسان طقوز دیشی قیونی وار بنم یالكز برقیونم وار اول بكا دیدیكه اول برقیونكی دخی بكا ویر بنم كفالتمده اولسون چونكه اول بندن قوتلو اولمغله خطاب وكلامده بكا غلبه ایتدی مخالف ایده‌مدم (قال لقد ظلمك بسؤال نعجتك الى نعاجه وان كثيرا من الخلطاء ليبغى بعضهم على بعض الاالذين آمنوا وعملوا الصالحات وقليل ماهم وظن داود انما فتناه فاستغفر ربه وخر راكعا واناب) (انى) داود علیه السلام دعواجی‌یه دیدیكه بویله‌ایسه اول سنك برقیونكی كندو قیونلرینه ضم ایتمكله سكا ظلم ایتمش وشریكلردن

كشفیچون دعاسنه اجابتده دینلدیكه (اركض برجلك) ایاغكله یری اورغل اوریجق اول موضعدن صوقیادی واكا دینلدیكه (هذا مغتسل بارد وشراب) اشبو صو سنكیچوندركه اندن اغتسال وشرب ایده‌سن * دینلدیكه اول ایاغن یره اورمسیله ایكی پیكار چیقدی بری حارو بری باردایدی اول حاردن اغتسال ایدوب بدننده انكله آلام ظاهره‌سی زائل اولدی واول بارددن ایچوب انكله آلام باطنه‌سی زائل اولدی (ووهبناله اهله ومثلهم معهم) بز ایوبه هبه ایتدك اهل واولادنی تفرقلرندنصكره انلری اكا جمعمزله ویاموتلرندنصكره احیامزله وانلرله بیله انلر مثلنی دخی هبه ایتدك حتی‌كه عدده اولكیدن اولدقلرینك ضعفی دكلو اولدیلر (رحمة مناو ذكرى لاولى الالباب) تاكه اول بزدن اكا رحمت وعقول كامله صاحبلرینه تذكیر وموعظه اوله كیم انلره ایریشن مصائبده صبروالله تعالی‌یه التجا ایله فرحه انتظار ایده‌لر (وخذ بيدك ضغثا فاضرب به ولاتحنث) ودخی ایوبه دینلدیكه الیكه حشیش وغیر نباتدن برحزمهٔ صغیره آلوب انكله مرأه‌كی ضرب ایتكه یمینكده حانث اولمیه‌سن * روایت اولندیكه انك زوجه‌سنه لیابنت یعقوب ویاخود رحمه بنت افرائیم بن یوسف دینوردی ایوب علیه السلام انی برحاجتنه كوندروب بطؤ ایدیجك یمین ایتمشیدیكه اكر بلاسندن عافیت بولورسه اكا یوز ضربه اوره اویله اولسه الله تعالی اكا اول یمیننده تحله‌یه اول اهون شیئ سبیل ایتدی مرأه‌نك حسن خدمتی وایوبك اندن حسن رضاسی اولدیغیچون یوز عددنی مشتمل حشیشله بركره اورمغله ایكیسنه بیله امری تیسیر ایتدی (انا وجدناه صابرا) بز ایوبی نفسنه واهلنه ومالنه ایریشن بلایایه صبر ایدر بولدق انك شیطاندن الله تعالی‌یه شكایتی صبرینه خلل ویرمز زیراكه اكا جزع دینلمز بلكه اول تمنی عافیت وطلب شفادر مع هذا انی دیمسی دیننده كندویه ویاقومنه فتنه ایرشمك خوفیله ایدی (نعم العبد انه اواب) ایوب نه كوكچك عبد اولوركه اول كلیتله الله تعالی‌یه اقبال ایتمشدی (واذكر عبادنا ابراهيم واسحاق ويعقوب اولى الايدى والابصار) یامحمد عبادمز ابراهیم واسحاق ویعقوبك دخی بلایایه صبرلرینی ذكرایتكه انلر طاعتده قوت ودینده بصیرت صاحبلریدر ویاخود اعمال جلیله وعلوم شریفه صاحبلریدر اعمالدن ایدی ایله ومعارفدن ابصارایله تعبیر اولندی زیراكه اعماله مباشرت اكثریا ایدی ایله در معارفك اقوی مبادیسی ابصارله در * اشبونده بطله وجهاله تعریض واردركه انلر زمنی وعمیان كبیدر (انااخلصناهم بخالصة ذكرى الدار) بز انلری خالصین قیلدق برخصلتله كیم اول شوندن خالصه دركه انلرك دائما آخرتی تذكیرلریدر كیم طاعتده خلوصلری اول سببله در (وانهم عندنا لمن المصطفين الاخيار) وانلر بزم عندمزده خیرده امثللری اوزره اختیار اولنمشلردر (واذكر اسمعيل واليسع وذا الكفل) یامحمد قومكه ذكرایت اسمعیل بن ابراهیم علیهما السلامیكه صادق الوعدایدی والیسع بن اخطوبی‌كه الیاس علیه السلام

چوق كیمسه‌كه مالارینی قارشدیررلر انلرك بعضیسی بعضنه ظلم ایدر مكركه انلر ایمان وعمل صالح صاحبلری اوله انلر ظلم ایتمزلر اویله كیمسه‌لر ایسه قلیلدر * وقتاكه داود علیه السلام بو دعوایی فصل ایدنجه اول ملكلر برینه باقوب كوله‌رك غائب اولدیلر * اوحالده ﴿٣٩﴾ داود علیه السلام تیقن ایتدیكه بز انی بو ملكلرله امتحان وخطاسنه اكاه ایتدك همان ربسی جل شانه‌دن خطاسنك مغفرتنی طلبیله ركوع وسجود ایدوب جمع مخالفاتدن توبه ایتدی (فغفرنا له ذلك وان له عندنا لزلفى وحسن ماب) بز انك استغفار ایتدیكی خطاسنی مغفرت ایتدك اندنصكره انكیچون آخرتده عندمزده تقرب وحسن رجوع واردر * داود علیه السلامك بوقصه‌سی خصوصنده اقاویل كثیره اولمغله حضرت على رضى الله تعالى عنه بوداود علیه السلام قصه‌سنی قصه خوانلر بلور ویلز هر محلده حكایت ایدرلرسه یوزآلتمش دكنك اورردم بیورمشلر * ومحلده شرع وعقل قبول ایدر وجهله بعض مفسرینك قید ایتدیكی صورت اختصار اوزره تسطیر اولندیكه اوریا بن حنانا شامع بنت شامع نام مرأه‌یی تزوج ایچون ادم كوندروب طلب ایلدكده طرفینك رضاسیله جواب قطع وعقد اولنمق اوزره ایكن مرأه‌نك یقین اقربالریله اوریایدنلرینه برودت طاری اولمغله اول اراقده داود علیه السلامه عقد اولندی اوریایه جواب قطع اولنمشیكن داود علیه السلامك قبولنه بوقدرجه عتاب الهی ظهور ایتدیكه داود علیه السلام كونلرینی تقسیم ایدوب بركون عبادت بركون حكومت بركون وعظ ونصیحت وبركون كندو امورینه خدمت ایله مشغول ایكن اول عبادت كوننده قپولر

انی بنواسرائیل اوزره خلیفه ایدوب بعده اكانبوت ویرلدی وذاالكفلی‌كه اول الیسع علیه السلامك ابن عمیدر ویاخود بشر بن ایوبدر وانك نبوت واقبنده اختلاف اولندی * دینلدیكه بنواسرائیلدن یوزنبی قتلدن اكا قرار ایدوب انلری كفل وحمایتنه آلدی ویاخود اول بر رجل صالحك عملنه كفیل اولدیكه اول هر كونده یوز ركعت نماز قیلوردی (وكل من الاخيار) انلرك هر بری اخیاردن ایدیلر (هذا ذكر) اشبو احوال انبادن ذكر اولنان انلره شرفدر و یاخود قرآندن برنوعدر بعده انلر و امثاللری ایچون اعداد اولنان كرامات اخرویه ذكرینه شروع اولنوب بیورلدیكه (وان للمتقين لحسن مآب) متقیلر ایچون حسن مرجع واردر (جنات عدن) كه اول خلد واقامت جنتلریدر (مفتحة لهم الابواب) انلر ایچون اول جنتلره قپولر آچیلوركه اكا كیره لر (متكئين فيها) انده اریكه‌لره اتكاء ایدر اولدقلری حالده (يدعون فيها بفاكهة كثيرة وشراب) انده انلر فاكهه وشرابك انواعندن طلب ایدرلر (وعندهم قاصرات الطرف اتراب) وانلرك عندنده زوجه‌لرندن غیری حورالر واردركه نظرلرین ازواجلری اوزره قصر ایتمشلردر هر بری اوتوز اوچ یاشنده سنده مساویلردر بری برلرینه مؤاخات اوزره اولوب ارالرنده تباغض وتغایر ایتمزلر واول متقیلره دینوركه (هذا ماتوعدون ليوم الحساب) اشبو كرامات مذكوره یوم حساب اجلیچون دنیاده سزه وعد اولناندر (ان هذا لرزقنا ماله من نفاد) اشبو بزم رزقمزدركه انی متقیلر ایچون اعداد ایتمشزدر اكا فناء وانقطاع یوقدر (هذا) حال اشبو منوال اوزره‌در (وان للطاغين لشرمآب) كافرلر ایچون آخرتده شرمرجع واردر (جهنم يصلونها) كه اول جهنمدركه انلرا اكا كیررلر (فبئس المهاد) اول نه چركین موضع قرار اولور (هذا فليذوقوه حميم وغساق) اشبو عذاب انلر ایچوندر انی ذوق ایتسونلركه اول ماء حاردركه حری نهایته ایرویدر واهل ناردن سیلان ایدن صدیددر * ابن عباس رضى الله عنهما ایدر غساق شول زمهریردركه بردیله انلری احراق ایدر نار حریله احراق ایتدیكی كبی (وآخر من شكله ازواج) وانلر ایچون عذاب اول مثلندن عذاب آخر واردر یعنی انلر عذاب الیمدن انواع مختلفه ایله تعذیب اولنورلر (هذافوج مقتحم معكم) خزنهٔ نار كفارك رؤساسنه ناره داخل اولدقلرنده اتباعنه اشارت ایدوب دیه‌لركه اشبو انلرسزكله بیله ناره داخل جماعتدركه كفرده دنیاده سزه مقارنلر ایدیلر ایمدی عذابده دخی اشبونده مقارنلرسز اویله اولسه رؤساء اتباعلرینه بددعا ایدوب دیه‌لركه (لامرحبابهم انهم صالوا النار) انلره عیشلرنده رحب وسعه اولمسونكه ناره استحقاقله داخللردر (قالوا بل انتم لامرحبابكم) اتباع رؤسایه دیه‌لركه بلكه سز اول بددعایه بزدن احقسز (انتم قدمتموه لنا) اول دین كفره بزدن اول دخول ایتمشدیكز ویا كفره بزه تسنین ایتدیكزدی ویاعمل سوئله عذابه بزی تقدم ایدوب بز سزه متابعت ایتدك

مسدود وبكجيلر محافظه‌ده ایكن آیت كریمه‌ده بیان اولنان وجهله علی قول جبرائیل ومیكائیل علیهما السلام انسان
صورتنده دفعة ظهور وقیون دعواسنی ایدوب غائب اولدقلرنده داود علیه السلام خطاسنی بیلوب توبه ایتمكله عفو
اولندی (یاداود انا جعلناك خلیفة فی الارض فاحكم بین الناس بالحق ﴿ ٤٠ ﴾ ولاتتبع الهوی فیضلك عن سبیل
الله لهم عذاب شدید بما
نسوا یوم الحساب) یاداود
بز سنی یریوزنده خلیفه
قیلدق یاخود كچن انبیایه
خلف قیلدق ناس بیننده
عدله حكم ایله هوای
نفسه تابع اولمه كه سنی
طریق حقدن اضلال
ایدر شونلركه راه
حقدن آزمشلردر انلر
ایچون قیامتده روز
حسابی اونوتدقلری سببیله
عذاب شدید واردر (وما
خلقنا السماء والارض
وما بینهما باطلا ذلك ظن
الذین كفروا فویل للذین
كفروا من النار) بز آسمان
وزمینی وانلرك بیننده
اولنلری باطل خلق ایتمدك
* بلكه قدرت ووحدانیتمزه
دلیل خلق ایتدك * بونلرك
یرادلمسنی عبث ظن ایدنلر
كافر اولدیلر ویل اول كافرلر
ایچونكه بوظنلر سببیله
بعث وحشری انكارله ناره
مستحق اولدیلر (ام نجعل
الذین امنوا وعملوا الصالحات
كالمفسدین فی الارض ام
نجعل المتقین كالفجار)
اول ایمانله عمل صالحده
اولنلری جزا وعطاده یریوزنده فساد ایدنلر كبی قیله‌رز یاخود فجوردن صاقننلری فاجرلر كبی قیله‌رز
(كتاب انزلناه الیك مبارك لیدبروا ایاته ولیتذكر اولوا الالباب) قرآن كریم كثیر الخیر دائم البركه بر كتابدركه بزانی
سكا كوندردك تاكه انك آیتلرینی ملاحظه وتدبر ومعانیسنی اندیشه وتفكر ایده‌لر وعقول تامه صاحبلری انكه

(فبئس القرار) نارنه چركین قرارگاه اولور (قالوا ربنا من قدم لنا هذا فزده عذابا ضعفا فی النار)
یعنی طاغین دار جحیمه دخول ایتدكلرنده اتباع رؤسا حقنده بددعا ایدوب دیسه‌لركركدركه
یاربنا بزی اغوا ایتمكله بزم ایچون عذابی یاخود جهنمه دخولی تقدیم ایلینلره یعنی بزم معذب
اولمقلغمزه یاخود جهنمه دخولمزه سبب اولنلره عذابی مضاعف ایله نار جهنم ایچره (وقالوا
مالنا لانری رجالا كنا نعدهم من الاشرار) اویله اولسه اتباع دیه‌لركه بزه نولدیكه نارده كورمزز
شول رجالیكم بز انلری دنیاده شراردن عد ایدردك كه انكله مرادلری فقراء مسلمین اوله
(اتخذناهم سخریا ام زاغت عنهم الابصار) كه بز انلری سخره ایدینوردك یوخسه كوزلریمز انلردن
میل ایتمشیدر اول اجلدن انلری كورمزز * ویاخود انلر نارده میدر لكن بزم كوزمزدن احتجاب
ایتمشلردر (ان ذلك لحق تخاصم اهل النار) اشبو ذكر اولنان مكالمات یوم قیامتده وقوعی واجبدركه
اهل نارك تخاصمیدر (قل انما انا منذر) یامحمد مكه مشركلرینه دیگل كه بن سزه الله تعالیدن رسولم
انك عذابیله سزی تخویف ایدرین ایمدی آنی توحید ایدك كه عذابندن قورتله‌سز (وما من اله
الا الله الواحد القهار) الله تعالیدن غیری اله یوقدركه اول وحدانیت وذاتنده شركت وكثرتی
قبول ایتمزدر الوهیتله هرشیئه قاهردر (رب السموات والارض وما بینهما) سموات وارض
وما بینهمانك ربیدر جمیعن اول خلق ایدوبدر امرلری عاقبت ینه اكا عائد اولور (العزیز الغفار)
كه اول كافرلره نقمتله غالبدر دیلدیكی كمسه‌نك دیلدیكی كناهلرین مغفرت ایدر (قل هو نبأ عظیم
انتم عنه معرضون) یامحمد دیگل كه قرآن برخبر عظیمدر رب تعالیدن نازل اولوبدر سزی انكله
انذار ایدرین سز ایسه بنم صدقمه انكله استدلالی ترك ایدرسز حالبوكه عاقل انك مثلنی ترك ایتمز
مكر اولكه شدید الغفله اوله (ما كان لی من علم بالملأ الاعلی اذ یختصمون) ملأ اعلایه بنم علمم
یوقدر شول وقتنكه انلر اختصام ایدرلر زیرا كه ملائكه‌نك تقاول وماجرالرندن كتب متقدمه‌ده
وارد اولدیغی اوزره سماعمز وكتاب مطالعه‌سز اخبار تصور اولنمز الا وحیله اولور (ان
یوحی الی الا انما انا نذیر مبین) بكا وحی اولنمدی الا انكچونكه بن خلقی مخالفاتده انذار ایدوب
اوامر ونواهی بی انلره اظهار ایدم (اذ قال ربك للملائكة انی خالق بشرا من طین) شول وقتده‌كی
اختصامكه ربك جل شانه ملائكه‌یه دیدیكه بن طیندن بشر خلق ایدرین كه انكله مراد آدم
علیه السلامدر (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی فقعوا له ساجدین) قچانكه بن انك خلقنی اتمام
ایدوب روح نفخیله انی احیا ایدم ملائكه تكرمه وتبجیل وجهی * اوزره اكا سجده‌یه واردیلر
(فسجد الملائكة كلهم اجمعون) اكا سجودله امر اولنان ملائكه‌نك جمیعی اكا سجود ایتدیلر
(الا ابلیس استكبر وكان من الكافرین) لكن ابلیس سجوددن تعظم ایدوب امر الهی‌یه
استنكار ومطاوعتدن استكبار ایتمسیله كافرلردن اولدی ویاخود اول علم الهده
كافرلردن ایدی (قال یا ابلیس مامنعك ان تسجد لما خلقت بیدی) الله تعالی اكا دیدیكه

متنصح اوله‌لر (ووهبنا لداود سلیمن نعم العبد انه اواب) بز داود سلیمانی ویردك اول سلیمان نه كوزل
قولدركه جمیع حالنده الله تعالی‌یه توبه ورجوع ایدر (اذ عرض علیه بالعشی الصافنات الجیاد) یاد ایله شونیكه
سلیمانه اویله‌دنصكره بر آیاغنی طرنغی اوزره ﴿ ٤١ ﴾ دیكوب آیاغی اوزره طوران مقبول ومشهور وسرعتله
كیدر آتلر عرض
اولندی (فقال انی احببت
حب الخیر عن ذكر ربی حتی
تورات بالحجاب) ودیدیكه
بن بو اسبلرك محبتیله مشغول
ایكن ربم تعالینك ذكرندن
قالدم كونش غروب ایتدی
(ردوها علی فطفق مسحا
بالسوق والاعناق) اول
آتلری كیرو رد ایدك دیو
امر ایلیوب قلیجله ایقلرینی
وبوغازلرینی قطع ایلدی
یاخود اكل ایچون تصدق
قصدیله ذبح ایلدی * منقول
دركه سلیمان علیه السلام
دمشق ونصیبینه غزا ایدوب
انلردن بیك آته یاخود پدری
داود علیه السلامدن فلان
بیك آته باقق اوزره كرسیده
اوتورركن طقوزیوزفرسه
باقدقده غروب شمسله
ایكندونك وقتی كچدیكنی
كوروب مغموم اولمغله اول
عرض اولنان یعنی باقدیغی
طقوزیوزینی ذبح باقی یوز
عددی قالدی وبرروایتده
* ردوها علی * نك معناسی
سلیمان علیه السلام الله تعالی
نك امریله شمسه مؤكل
ملائكه‌یه دیدیكه بكا شمسی
كیرودندركه صلوة عصری قیله‌یم ملائكه دخی انی دوندروب ایكندوبی وقتنده قیلدی زیرا اول اسبلره
نظر ایتمسی حب مال ایچون اولمیوب مجرد جهاد ایچون اولمغله الله تعالی شمسك كیرو دونمسنه امر ایلدی
(ولقد فتنا سلیمان والقینا علی كرسیه جسدا ثم اناب) بز سلیمانك تختی اوزره بی روح برجسد القاسیله ابتلا

یاابلیس سنی نه منع ایتدی واسطه‌سز خلق ایتدیكم شیئه سجود ایده‌سن (أستكبرت
ام كنت من العالین) یوخسه استحقاقسز تكبرمی ایتدك ویاخود عالیلردن اولوب تفوقه
مستحق اولدك ویاالآن استكبار ایدوب من بعد مستكبریندن اولمقدن زائل اولمزمیسن (قال
انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین) ابلیس دیدیكه بن اندن خیرلویمكه بنی ناردن وانی
طیندن خلق ایتدك اویله اولسه كندمدن دون شیئه نیجه سجده ایدرین زیرا نار طینه غلبه واكل
ایدر * ابلیس قولنك فساد وبطلانی ایسه سورهٔ اعرافده كچدی (قال فاخرج منها فانك رجیم)
الله تعالی اكا دیدیكه جنت ویاسمادن ویاصورت ملكیتدن چیقغل كه سن رحمتدن ومحل كرامتدن
طرد اولنوبسن (وان علیك لعنتی الی یوم الدین) وبو جزایه دكین لعنتم اوزریكه‌در (قال
رب فانظرنی الی یوم یبعثون) ابلیس دیدیكه ایمدی یارب یوم بعثه دكین بكا امهال ایت (قال فانك
من المنظرین الی یوم الوقت المعلوم) الله دیدیكه ایمدی سن شول وقته دكین امهال اولنانلردنسن
اول عند الله معلومدر انی تقدم ویاتأخر ایتمز * دینلدیكه اول وقتله مراد اولدركه انده نفخهٔ اولی
واقع اولور وبومله مراد اولدركه وقت نفخه انك اجزائندن برجزدر (قال فبعزتك لاغوینهم
اجمعین الا عبادك منهم المخلصین) ابلیس دیدیكه یارب سلطان قهرك حقیچون انلرك جمیعنه اغوامی
ایر كوره‌ین الا انلردن شول عبادیكی دكل كه طاعتكچون انلری اخلاص وضلالتدن عصمت
ایدوبسن (قال فالحق والحق اقول) الله تعالی دیدیكه بن حقی احقاق ایدوب حقی دیرم كه (لاملأن
جهنم منك وممن تبعك منهم اجمعین) یاابلیس سنك جنسكدن وناسدن سكا تابع اولاندن متبوعین
وتابعین جمیعكزله جهنمی طولدیردم (قل ما اسألكم علیه من اجر) یامحمد انلره دیگل كه قرآن ویا
تبلیغ وحی اوزره سزدن اجر استمزم (وما انا من المتكلفین) تلقاء نفسمدن برشیء تقول ایدنلردن
دكلن (ان هو الا ذكر للعالمین) اول قرآن دكل الا جن وانسه موعظه‌در (ولتعلمن نبأه بعد حین)
اول قرآنك وعد ووعیدین ویا انك صدقن موتدنصكره‌ده ویایوم قیامتده ویا اسلام ظهورنده
بیلورسز

سورة الزمر وهی سبعون آیة مكیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(تنزیل الكتاب من الله العزیز الحكیم) جبرائیل علیه السلامك قرآنی تنزیلی الله تعالی عندندندركه
اول انی تصدیق ایتمیانه منتقم امرنده حكیمدر (انا انزلنا الیك الكتاب بالحق) یامحمد بز سكا قرآنی
انزال ایتدك اول خلق ملتبس اولدیغی حالده (فاعبد الله مخلصا له الدین) ایمدی الله تعالی‌یه
عبادت ایتسكل انكچون دینی شرك وریادن تمحیض ایدر اولدیغك حالده (الا لله الدین الخالص)
آگاه اولكه الله تعالی ایچون اولان شول دیندركه هوا وشكدن وشائبهٔ كدردن خالص اوله

اینك اول خطاسنه نادم اولوب توبه ایلدی * بو آیت کریمه‌ده سلیمان علیه السلامك کرك زله‌سنده وکرك
اول زله‌نك جزاسنده مفسرین چوق حکایه‌لر بسط ایتمشلر اولا اطول اولان قصه‌یی بو محلده مختصر متحمل اولمغله
همان بك اجمالیجه کچه‌لم که تفصیلی ایستین سائر تفاسیره نظر ایتسون بوتقدیرجه زله‌سی شوایدیکه
کویا سلیمان علیه السلام
بوغزاده برملکی قتل وقزی
جراده‌یی اخذ ایدوب قز
غایت حسنا اولمغله کمال
تعشقندن قزك طلبیله باباسنك
صورتنی جناره تصویر
ایتدیروب اکلنسون دیو
قزه ویرمشدی سلیمان
علیه السلامدن خبرسز
قرق کون قز اول تصویره
سجده ایلدی صکره سلیمان
علیه السلام خبر آلدقده
تصویری قیروب قزی
تکدیر ایلدی اول کرسی
اوزره القا اولنان بی روح
جسد بو تصویر اوله * وبوکا
کوره بوزله‌نك جزاسی
دخی بو اولدیکه مهرنی
خلایه چیقدقده عادتی اوزره
مرأه‌سی امینه‌یه ویرمیشکن
صخر نام جنی سلیمان علیه
السلام صورتنه کیروب
مهری امینه‌دن اخذ و تختنه
اوتوروب حکم ایلدی سلیمان
علیه السلام خلادن چیقوب
امینه‌دن مهرنی استدکده
مهری سلیمان الدی سن
کیمسین دیو طرد ایلدی قرق
کون تختنده بت پرستلك
وقوعی خطاسنه مقابل
سلیمان علیه السلام قرق کون آواره وساحل بحرده بالقجیلره خدمتکار اولدی قرق کوندنصکره ﴿ ذنبیله ﴾
صخر جنی قاچوب مهری بر افقله آنی بر بالق یوتمغله وصید اولنوب سلیمان علیه السلام مهری انك قرننده بولمغله
اخذیله ینه حکومتنده اولدی ایشته اول قصهٔ اطولك بو اجمالیسیدر * لکن تفسیر خازنده قاضی عیاض وسائر محققیندن

زیرا که اول صفات الوهیه‌ده واسرار وضمائره اطلاعده متفرددر ﴿ والذین اتخذوا من دونه
اولیاء مانعبدهم الا لیقربونا الی الله زلفی ﴾ شونلرکه ملائکه واصنامی ویاعیسی وعزیری عبادت
ایچون آلهه اتخاذ ایتدیلر دیدیلرکه بزم انلره عبادت ایتمز دکل الا انکیچوندرکه الله تعالی‌یه
شفاعتلریله بزی تقریب ایده‌لر ﴿ ان الله یحکم بینهم فیما هم فیه یختلفون ﴾ الله تعالی یوم قیامتده کفره
ایله معبودلری بیننی دین امرندن کافرین بیننی دین امرندن اختلاف ایتدکاری شیئده حکم ایدر
محق جنته مبطلی ناره ادخاله ﴿ ان الله لایهدی من هو کاذب کفار ﴾ اول کفره ومعبودلرینه
دینورکه شول وقتکه انلر اول معبودلرندن شفاعت رجا ایدوب انلر ایسه اول کفره‌یه لعنت
ایده‌لر الله تعالی حقه اهتدایی توفیق ایتمز اول کمسه‌یه‌که الهه‌لرین الله تعالی‌یه تقریب ایدردیو
کذب ایدر والله تعالینك غیریه عبادتله کفر ایدر ﴿ لو اراد الله ان یتخذ ولدا لاصطفی مما یخلق
مایشاء ﴾ اکر الله تعالی کفره‌نك زعم ایتدیکی اوزره ولد اتخاذین اراده ایتسه مخلوقاتندن دیلدیکی
شیئی اختیار ایدیدی ﴿ سبحانه هو الله الواحد القهار ﴾ الله تعالی ایسه اندن منزهدر واحددر
شریکی یوقدر جمیع خلقنه کبریا وعظمتله قهر ایدیجیدر ﴿ خلق السموات والارض بالحق ﴾ سموات
وارضی امر حق ایچون خلق ایتدی یوخسه باطل ایچون دکل ﴿ یکور اللیل علی النهار
ویکور النهار علی اللیل ﴾ لیلدن اکسلدوب نهاره آرتورر ونهاردن اکسلوب لیله
آرتورر ﴿ وسخر الشمس والقمر کل یجری لاجل مسمی ﴾ ومصالح عباد ایچون شمس وقمری
تسخیر ایتدی هربری انتهای دورینه ویاخود انقطاع حرکتنه دکین جاری اولور
﴿ الا هو العزیز الغفار ﴾ آکاه اولك که اول هر ممکنه قادر وهرشیئه غالبدر ودخی خلقنه غفاردر
عقوبته عجله ایتمز ﴿ خلقکم من نفس واحدة ثم جعل منها زوجها ﴾ اول سزی نفس واحده‌دن یعنی
آدمدن خلق ایتدی اشبونده انك وحدانیت وقدرتنه اوچ آیت واردرکه اول آدم علیه السلامك
اب وامسز خلق اولنمسیدر بعده اول ایکیسندن خلق لایحصی انشاسیدر ﴿ وانزل لکم من الانعام
ثمانیة ازواج ﴾ وسزکچون ابل وبقر وغنم ومعزدن ذکر وانثی سکز صنف احداث ایتدی ﴿ یخلقکم
فی بطون امهاتکم خلقا من بعد خلق فی ظلمات ثلاث ﴾ الله تعالی سزی امهاتکز بطوننده ظلمت
بطنده وظلمت رحمده وظلمت مشیمه‌ده خلقدن خلق آخره تحویل ایتدی شول وجهله کم اول نطفه
بعده علق بعده عظام بعده اول عظامه لحم کیوردی بعده خلق سوی یعنی طفل ایتدی ﴿ ذلکم الله ربکم
له الملك لا اله الا هو ﴾ اشبو اشیایی خلق ایدن ربکز الله جل شانه درکه سموات وارض ومابینهمانك
ملکی آنکدر عبادته مستحق اندن غیری معبود یوقدر ﴿ فانی تصرفون ﴾ انك عبادتنه نیجه صرف
اولنورسز حالبوکه اول هرشیئك خالقی اولوب هرحالده اکا احتیاجکز واونك سزه عدم احتیاجك
بیلورسز ﴿ ان تکفروا فان الله غنی عنکم ﴾ اکر سز اکا کافر اولورسه کز اول سزك ایمان
وعبادتکزدن غنیدر ﴿ ولا یرضی لعباده الکفر ﴾ وعبادینه رحمتندن کفرلرینه راضی اولمز زیرا

روایة دیرکه شیطانك بومثللو کمسنه‌لره تمثل و تشهیر وملکنه تسلطی و خانه‌سنه تصرفی وعلی الخصوص انبیایه بوکونه
تسلطی صحیح اولماز بو ماده بویله‌درکه ابو هریره رضی الله تعالی عنه‌دن روایة صحیحندن اخراج اولنان حدیث شریفده
پیغمبریمز علیه السلام بیوردیلرکه * سلیمان علیه السلام بن بوکیجه طقسان مرأه‌یه یقینلق ایده‌رم وهربرندن
بر غازی مجاهد فی سبیل الله
ولد کلور دیدی لکن ان شاء
الله دیمدی اکر ان شاء الله
دیدی اولمقدار مجاهد
وجوده کلوردی * حدیث
وارد اولدی واقع الحال
آنلرك جمله‌سنی طواف ایتمکله
انجق بریسندن بر ارکك ولد
کلکله اولدخی فوت اولوب
تختنك اوزرینه بی روح القا
اولنمغله زله‌سی ان شاء الله
دیمدیکی و جزاسی تختی
اوزرینه میت براقلدیغی اوله
یاخود علی روایة اول
بر ولدك طوغدیغی جنیلر
بیلدکده اکر بویاشرسه بزه
بلادن خلاص یوقدر بونك
قتلنه سعی ایده‌لم دیدیلر آنی
سلیمان علیه السلام ایشتدکده
انك تربیه‌سنی سحابه اصمر
لدی صکره انی میت تختی
اوزره بولوب استغفار ایلدی
بو صورتده زله‌سی الله تعالی‌یه
توکل ایله اصمرلیوب بولوته
اصمرلمسی اوله العلم عند الله
﴿ قال رب اغفرلی وهب لی
ملکا لاینبغی لاحد من بعدی
انك انت الوهاب ﴾ سلیمان
علیه السلام دیدیکه یارب
بنی مغفرت ایت و بکا بر
پادشاهلق باغشله که بندنصکره اول هیچ کمسنه‌یه اولمیه تحقیق سن جمله‌نك مرادینی ویریجیسن * دینلدیکه سلیمان علیه السلامك
بو وجهله دعاسی نبوتله بویله عظیم پادشاهلق جمعنه کیمسه تحمل ایده‌مزکه فتنهٔ عظیمه‌دن امین اوله‌مز و بو نبی طالب
اولمز و الهام الهیله بیلوردیکه پیغمبرمز علیه السلام دنیا پادشاهلغنه التفات ایتمیه‌جك ایدی بناءً علیه دعایه جسارت

اول آنلری عذاب وهلاکه ایقاع ایدر ﴿ وان تشکروا یرضه لکم ﴾ واکر اکا ایمان وعبادت ایدرسه
کز آنکله سزدن راضی اولور زیرا که اول سزك فوز وفلاحکزه سببدر یوخسه ایمانکزدن
اکا منفعت عائد اولوردکلدر ﴿ ولا تزر وازرة وزر اخری ﴾ یوم قیامتده هیچ برکمسه برآخرك
ذنبیله مؤاخذه اولنمز ﴿ ثم الی ربکم مرجعکم فینبئکم بما کنتم تعملون ﴾ اشبو دنیادن رحلتکز
دنصکره آخرتده مصیرکز ربکز جل شانه‌یه‌در اول انده سزه خیر وشردن دنیاده ایشلدیککزی
خبر ویرر و مستحق اولدیغکز جزایی ایرکورر ﴿ انه علیم بذات الصدور ﴾ اول صدورکزده
خفی اولان شیئی بیلور اعمالکزدن هیچ خافیه اکا خفی اولمز ﴿ واذا مس الانسان ضر دعا ربه
منیبا الیه ﴾ قچان کافره جسد ویا ولد ویا مالندن برشدت ایرسه اصنامندن اعراض ایدوب
انك دفعنده الله تعالی‌یه مقبل اولدیغی حالده اکا دعا ایدر ﴿ ثم اذا خوله نعمة منه نسی ما کان یدعوا
الیه من قبل ﴾ بعده اول شدتدن بدل اکا عافیت ویرسه وز آندن اوکدین اول شدتك دفعیچون
اکا دعا ایتدیکنی اونودر ﴿ وجعل لله اندادا لیضل عن سبیله ﴾ وانکیچون امثال وشرکاء قیلور
تاکه غیری دین اسلامدن صد ایده ﴿ قل تمتع بکفرك قلیلا انك من اصحاب النار ﴾ یا محمد کافره دیکل‌که
آززمان کفرکله دنیاده معیشت ایتکه سن اهل ناردنسن ﴿ ام من هو قانت ﴾ کافرمی خیرلیدر
یوخسه وظائف طاعاته قائمی ویاخود الله تعالی‌یه مطیع اولان اکا مطیع اولمیان کبیمیدر ﴿ آناء
اللیل ساجدا وقائما ﴾ کیجه‌نك ساعاتنده صلاتده ساجد وقائم اولدیغی حالده ﴿ یحذر الآخرة
ویرجو رحمة ربه ﴾ که اول آخرت عذابندن قورقوب ورب تعالینك رحمت ومغفرتنك رجا ایلر
* دینلدیکه اشبو آیت ابوبکر ویا عمر ویا عثمان ویا سلمان ویا هرمؤمن قانت شاننده نازل اولوبدر
﴿ قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون ﴾ دیکل‌که عالملرله جاهللر برابر اولمدیغی کبی
قانتلرله عاصیلر دخی برابر اولمز ﴿ انما یتذکر اولوا الالباب ﴾ اشبو بیانات امثالیله متعظ ومعتبر اولمز
الا آنلرکه سلیم صنع وقدرتمده فهوم واذهان صاحبلریدر ﴿ قل یا عباد الذین آمنوا اتقوا ربکم ﴾ یا محمد
مؤمن اولان عبادمه دیکل‌که جمیع امورکزده الله تعالی‌یه مخالفاتدن صاقنوب توحیدی اوزره
ثابت اولك ﴿ للذین احسنوا فی هذه الدنیا حسنة ﴾ دار دنیاده طاعاتله احسان ایدنلره آخرتده
مثوبهٔ حسنه واردر ویاخود احسان ایدنلره دنیاده حسنه واردرکه اول صحت وعافیتدر
﴿ وارض الله واسعة ﴾ الله تعالینك ارضی واسعه‌در اول کمسه‌یه‌که وطننده اکا توفیر احسان متعسر
اوله اول اکا متیسر اولان مکانه هجرت ایتسون ﴿ انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب ﴾
احتمال بلاء ومهارت اوطانله مشاق طاعته صبر ایدنلره اجرلری حسابسز توفیه اولنور یعنی حاسبلرك
حسابی اکا اهتدا ایتمز حدیثده کلدیکه یوم قیامتده صلاة وصدقه وحج اهالیسیچون میزانلر قوریلوب
اجرلری توفیه اولنور اماکه اهل بلاء ایچون میزان قورلمز بلکه آنلر اوزره اجر حسابسز
صب اولنور حتی‌که دنیاده عافیتده اولنلر تمنی ایده‌لرکه نولیدی اجسادلریمز مقاریضله

ایلدی ﴿ فسخرنا له تجری بامره رخاء حیث اصاب والشیاطین کل بناء وغواص وآخرین مقرنین فی الاصفاد ﴾ سلیمان علیه السلامك بو دعاسنه بیورلدیکه * بز انکچون روزکاری تسخیر ایتدککه انك امریله نرم وخوش اوله‌رق استدیکی محله جاری اولوردی وشیطانلری رام وتذلیل ایتدککه بر فرقه‌سی ﴿ ٤٤ ﴾ انکچون عجیب بنالر و عمارتلر

بپارلردی و بر فرقه‌سی دکنزه طالوب آنکچون اینجو و جواهرلر چیقاررلردی وتعندوطغیانده ثابت آخر برفرقه‌سنی ناسدن ضرر و فسادلرینی دفع ایچون بر برلرینه زنجیرلرله بندوضبط ایدردی ﴿ هذا عطاؤنا فامنن اوامسك بغیر حساب ﴾ یاسلیمان علیه السلام بو پادشاهلق سکا بزم عطامزدرسکاویریلن مالدن دیلدیککه ویرو دیلدیککندن منع ایله اعطا و امساك حسابسز سکا مفوضدر ﴿ وان له عندنا لزلفی وحسن مآب ﴾ سلیمان علیه السلام ایچون دنیاده ویریلن ملك عظیم ایله آخرتده دخی مقربلك و حسن مرجع واردر ﴿ واذکر عبدنا ایوب اذنادی ربه انی مسنی الشیطان بنصب وعذاب ﴾ یامحمد بنده‌مز ایوب علیه السلامی ذکرایتکه اول ربسی عزشانه‌یه یارب بکارنج والله طوقندی دیو دعاوندا ایتدی * ایوب علیه السلام ادبه رعایتله دعاسنده شیطان مس ایتدی دیدی

مع هذا بیلوردیکه هرشی الله تعالی عندندندر لکن اول شیطان سبب اولمشیدیکه کثرت مال واولادینه ﴿ حالبوکه ﴾
حسد ایدوب حق تعالادن انك اوزره تسلطی طلب ایتمشیدی تفصیلی سورهٔ انبیاده کچدی ﴿ ارکض برجلك هذا مغتسل باردو وشراب ﴾ * ایوب علیه السلامك بو دعاسنه اجابتله بیورلدیکه * یا ایوب آیاغکله یره اور چیقان صودن غسل

دنیاده قطع اولنمش اولیدی شول سببدنکه اهل بلانك نائل اولدیغی فضائل وکراماتی کوره‌لردی ﴿ قل انی امرت ان اعبدالله مخلصا له الدین ﴾ دیکل بن امر اولندمکه الله تعالی‌یه عبادت ایدم عبادتم یالکز انکچون ایدر اولدیغم حالده ﴿ وامرت لان اکون اول المسلمین ﴾ وامر اولندمکه مسلمینك اولی اولم ﴿ قل انی اخاف ان عصیت ربی عذاب یوم عظیم ﴾ دیکل‌که اکر بن شرك و ریا ایله ربمه عصیان ایدرسم قورقرینکه بکا یوم قیامتده عذابی ایریشه ﴿ قل الله اعبد مخلصا له دینی ﴾ دیکل‌که بن الله تعالی‌یه عبادت ایدرین توحیدمی شرك و ریادن خالص ایدر اولدیغم حالده ایمدی اخلاصده بکا اقتدا ایدك اکر بکا اقتدا ایتمزسه‌کز ﴿ فاعبدوا ماشئتم من دونه ﴾ الله تعالیدن غیری دیلدیککزه عبادت ایدك ﴿ قل ان الخاسرین الذین خسروا انفسهم و اهلیهم یوم القیامة ﴾ دیکل‌که خسرانده کاملین آنلردرکه فوات جنت و دخول ناره یوم قیامتده نفسلرینه زیان ایدرلر و اهللرینه دخی زیان ایدرلر شول سببدنکه ایمانه کلش اولسه‌لر جنتده واصل اوله‌جقلری حور و ولداندن محروم اولورلر ﴿ الا ذلك هو الخسران المبین ﴾ آکاه اولك‌که اشبو خسران غایت فضاحتده خسران ظاهردر ﴿ لهم من فوقهم ظلل من النار و من تحتهم ظلل ﴾ آنلرك فوقنده نار ودخانندن اطباق وسرادقات و تحتلرندن کذلك ناردن فراش و مهاد واردر ﴿ ذلك یخوف الله به عباده ﴾ اشبو ذکر اولنان شول عذابدرکه الله تعالی آنکله عبادنی تخویف ایدرکه اکا ایقاع ایدرشیئدن اجتناب ایده‌لر ﴿ یاعباد فاتقون ﴾ یابنم مؤمن قوللرم بندن قورقوب سخطم ایجاب ایدر شیئه تعرض ایتمیکز ﴿ والذین اجتنبوا الطاغوت ان یعبدوها ﴾ شونلرکه اوثانه عبادتدن امتناع ایدوب آندن بعیداولدیلر ﴿ وانابوا الی الله ﴾ و الله تعالینك عبادتنه رجوع ایتدیلر ﴿ لهم البشری ﴾ آنلر ایچون موته احتضارلرنده وبعث اولندقلرنده ملائکه لسانیله جنته دخولله بشارت واردر ﴿ فبشر عباد الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه ﴾ یامحمد تبشیرایت شول عبادمه کیم قرآندن عزائم و رخص ایشتسه‌لر امر اولندقلرینك احسنیله عمل ایدرلر آنلر دینده نقاد اولوب حسنله احسنی بیننی تمیز ایدرلر قچان آنلره واجب و مندوب اعتراض ایتسه واجبی اختیار ایدرلر قصاص و عفو اعتراض ایتسه عفوی اختیار ایدرلر و بالجمله ایکی شیء مأمورك قنغیسی آخردن افضل ایسه اول افضلی ایثار ایدرلر ﴿ اولئك الذین هداهم الله ﴾ ایمدی آنلر شول قومدرکه الله تعالی آنلری عزائم اخذینه توفیق ایتدی ﴿ واولئك هم اولوا الالباب ﴾ آنلر عقول کامله صاحبلریدرکه و هم عاده منازعه‌سندن سلیمدرلر ﴿ افمن حق علیه کلمة العذاب افانت تنقذ من فی النار ﴾ کفاردن اول کمسه‌که اوزرینه شقاوت وکلمهٔ عذاب واجب اوله‌سن انك مالك امریمسن یوخسه ناره مستحقلری آندن انقاذ ایدرمیسن

ایله و صووغندن ایچ * دینلدیکه آیاغنی یره اوردقده ایکی چشمه ظهور ایتدی بری سیجاق بری صوغوق اسیجاغندن غسل ایتدکده آلام ظاهره سندن افاقت وصووغندن ایچدکده امراض باطنه‌سندن شفا بولدی ﴿ و وهبنا له اهله ومثلهم معهم رحمة منا وذکری لاولی الالباب ﴾ ﴿ ٤٥ ﴾ بز ایوبه جمع و احیا ایله اهل و اولادینی ویردکدنصکره آنلر

کله بیله مثللی ضعفنی عندمزدن رحمتمزله ویرك تاکه عقول تامه صاحبلرینه تذکیر ونصح اوله * که مصائبه صبر و الله تعالایه التجا ایله مصائبك فرحه تحویلنه منتظر اوله‌لر ﴿ و خذ بیدك ضغثا فاضرب به ولا تحنث انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب ﴾ وایوبه بیورلدیکه الکه یاش وقوری قاریشق بردمت اوت آل وآنکله مرأه‌که اورتاکه یمینکده خلف ایتمیه‌سین بز ایوبی نفسنه واهل واولادینه و مالنه ایریشن بلایه صبر ایدیجی بولدق ایوب نه کوزل قولدرکه اول کلیا درکاهمزه رجوع ایدیجیدر* مرویدرکه ایوب علیه السلام زوجه‌سی رحمه بنت افرایم بن یوسف علیه السلامی بر مصلحته کوندرمشیدی برمقدار کچ کلمکله یمنه تعالی صحت بولورسم اکایوزدکنك اوره‌یم دیو یمین ایتمشیدی صحتله حالت جوابی کلدکده الله تعالی اول یمنی اسان وجهله ادا ایتمك ایچون یوز عداوت دمتیله برکره ضرب

یولنی ارائه بیوردی ﴿ واذکر عبادنا ابراهیم و اسحق و یعقوب اولی الایدی والابصار ﴾ قوللرمز ابراهیم و اسحق ویعقوب علیهم السلامی دخی ذکر ایله‌که آنلر الر وکوزلر صاحبلریدر یعنی اعمالدن طاعت و عبادتده قوت وقدرت و معارفده علوم و شریعت و دینده بصیرت صاحبلریدر ﴿ انا اخلصناهم بخالصة ذکری الدار وانهم عندنا لمن المصطفین

حالبوکه سن اکا قادر دکلسن ﴿ لکن الذین اتقوا ربهم لهم غرف من فوقها غرف مبنیة تجری من تحتها الانهار ﴾ لکن شونلرکه رب تعالی‌یی توحید ایدوب امرینه اطاعت ایدرلر آنلر ایچون جنتده بری برلرینك اوزرینه بنا اولنمش غرفه‌لر واردرکه انك فوقانیه وتحتانیه‌سی تحتندن علو و سفلنده تفاوتنمز نهرلر جاری اولور ﴿ وعدالله لا یخلف الله المیعاد ﴾ الله تعالی قرآنده آنی وعد اکیدله وعد ایتدی اول ایسه وعدینده خلف ایتمز * ابو سعید الخدری رضی الله عنه پیغمبریمز صلی الله علیه و سلمدن روایت ایدردیکه اهل جنت بری برلرینه غرفات اهلنی کوسترلرنکیم دنیاده سزمشرق ویامغرب افقنده غابر کوکب دری‌یی بری برلریکزه کوستریشور سز بینلرنده تفاضل اولدیغیچون دیدیلرکه یارسول الله اول منازل انبیادر اکا آنلردن غیری کیملر نائل اولور دیدیکه و الله امتمدن اول کمسنه‌لرکه الله تعالی‌یه ایمان کتوروب مرسلینی تصدیق ایتدیلر ﴿ الم تر ان الله انزل من السماء ماء فسلکه ینابیع فی الارض ﴾ یامحمد بیلمدکمیکه الله تعالی سحابدن یغموری ایندروب یرده‌کی عیون و مجاری‌یه ادخال ایدر ایمدی یرده‌کی صولرك جمیعی سمادن اینوبدر ﴿ ثم یخرج به زرعا مختلفا الوانه ﴾ بعده انکله یردن اکینلر چیقاردرکه انك اصنافی مختلفدر یعنی بر وشعیر وغیریدر ویاخود کیفیاتیله اخضر واحمر وغیریدر ﴿ ثم یهیج فتراه مصفرا ﴾ بعده جفافی تمام اولوب یبسندن آنی صرارمش اوله کوررسن ﴿ ثم یجعله حطاما ﴾ بعده انی فتات منکسر قیلور ﴿ ان فی ذلك لذکری لاولی الالباب ﴾ اشبو مذکورده عقول کامله صاحبلرینه تذکیر واردرکه آنی تدبیر و تسویه‌یه و حالدن حاله تحویله قادر بر صانع حکیمدن لابدر و اول حیاتك مثلیدرکه اکا اغترار ایدلمز ﴿ أفمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه ﴾ اول کمسه‌که الله تعالی انك قلبنی توحید قبولنه توسیع ایده اول رب تعالیدن معرفت وحقه اهتدا اوزره‌در * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن مرویدر دیدیکه قچان نور قلبه داخل اولسه اول قلبده انشراح وانفساح اولور دینلدیکه آنك علامتی ندردیکه دار خلوده انابت ایدر و دار غروردن تباعد ایدر وموتك نزولندن اول موت ایچون حاضرلنور ﴿ فویل للقاسیة قلوبهم من ذکر الله اولئك فی ضلال مبین ﴾ عذاب شدید اول کمسه‌لره کیم الله تعالینك ذکرنی سماعدن قلبلرینه قسوت ویبوست ایره زیراکه کفار قرآنی وکرك انذارنی ایشتدکلرنده کفرین و ذکر اللهدن اعراضلرین آرتوررلر * دینلدیکه قچان بر نفس خبیثه الجوهر اولسه ذکر اللهی ایشتمسی قلبنك قسوة وکدورتن آرتورر طیبة الجوهرك لینه و صفاسین آرتورمسی کبی وشمس کبی‌که شمعی اریدر و ملحی طوکدرر ایمدی اول وصفلو کمسه‌لر بر ضلالده‌درکه فسادی ظاهردر اشبو آیتك سبب نزولی علی وحمزه ودخی ابولهب وولدیدر * روایت اولندیکه اصحاب رضی الله عنهم بر وقتده ملول اولوب یارسول الله بزه تحدیث ایت دیدکلرنده نازل اولدیکه ﴿ الله نزل احسن الحدیث ﴾

الاخیار) بز آنلری معایبدن پاك بر خصلتله خالص ایتدککه خلوصلری سببیله دائما آخرتی ذکر ایدرلر و آنلر
بزم عندمزده امثاللرندن انتخابله اختیار اولنمشلردندر (واذکر اسمعیل والیسع وذا الکفل وکل من الاخیار)
وذکر ایله اسمعیل بن ابراهیم علیه السلامی والیسع بن اخطوبی *که ❦ ٤٦ ❦ الیاس علیه السلام انی بنی اسرائیله
خلیفه ایدوب صکره نبوت
ویرلمشیدی وذوالکفلیکه
* اول الیسع علیه السلامك
عمی یاخود بشربن ایوبدر
بنی اسرائیلدن یوزینی
قتلدن اکا فرار ایدوب
آنلری حمایت و کفالتنه
آلدی نبوتنده اختلاف
واردر * آنلرك هر بری
ناسك کزیده و مختارلریدر
(هذا ذکر و ان للمتقین
لحسن مآب) بوخبر انبیاسکا
و قومکه ذکره سببدر
تحقیق متقیلر ایچون حسن
مرجع واردر (جنات
عدن مفتحة لهم الابواب)
آنلر ایچون اقامت جنتلرینك
قپولری آچیلمشدر (متکئین
فیها یدعون فیها بفاکهة کثیرة
وشراب) آنلر اول جنتلرده
تختلرنده اوتوررکن آنده
میوه لرك وشرابك انواعندن
طلب ایدرلر (و عندهم
قاصرات الطرف اتراب)
وآنلرك عندنده مؤمنه
زوجه لرندن غیری اوتوز
اوچ یاشنده * همسن جنت
حوریلری واردرکه
نظرلرینی ازوجلرینه قصر
ایدوب بینلرنده بغض
ومغایرت اولماز (هذا ماتوعدون لیوم الحساب) اول متقیلره دینورکه اشته دنیاده یوم حساب ایچون (آنده)
سزه وعد اولنان بو کرم و نعمتلردر (ان هذا لرزقنا ماله من نفاد هذا وان للطاغین لشرماب) بو بزم متقیلر ایچون
آماده ایتدیکمز رزقزدرکه انکچون کسلمك و اکسلمك یوقدر ایشته اهل جنتککی بودر وکافرلر ایچون قبیح وشر مرجع

الله تعالی سزه حدیثك احسننی انزال ایتدی (کتابا متشابها) برکتابیکه حسن ونظم وصحت
وحکمده بعضی بعضنه بکزر یوخسه مختلف اولوب بعضی بعضنی نقض ایتمزویاخود اعجازده
وتوافق نظمده وصحت معناده و منافع عامه به دلالتده بعضی بعضنه متشابهدر (مثانی) اول
ایکیشر ایکیشردر وعد وعید امر و نهی ناسخ و منسوخ ثواب وعقاب امثال و قصصدر
وتکریرك فائده سی اولدرکه نفوسه وعظ ونصیحتدن انفر اشیادر * ایمدی مادامکه اول اکا
تکرار اولنمیه آنده رسوخ بولمز (تقشعر منه جلود الذین یخشون ربهم) اول کتابی وآیات وعیدنی
استماعدن رب تعالیدن خائفلرك قلوبی دترر و جلودی صقیلور (ثم تلین جلودهم قلوبهم
الی ذکر الله) بعده آنلرك جلود وقلوبی الله تعالینك رحمت ومغفرتی ذکرینه اطمئنان وسکون
ایدر (ذلك هدی الله یهدی به من یشاء) اشبو احسن حدیث الله تعالینك سبب توفیقیدر انکله
دیلدیکی کمسه یی دین اسلامه هدایت ایدر (ومن یضلل الله فماله من هاد) اول کمسه که الله تعالی انی
مخذول ایده انی هدایت ایدر اولمز (أفمن یتقی بوجهه سوء العذاب یوم القیامة) اول کمسنه که قیامتده
کندوبی سوء عذابدن یوزیله قورویه شول کمسه کبیمیدرکه عذابدن امن اوزره اوله * روایت
اولندیکه یوم قیامتده کفارك اللری بیونلرینه تیورلنوب باشلری اشاغه جهنمه براغیلورلر اویله
اولسه آتشی یوزلرندن غیری برشیئله دفعه قادر اولمزلر (وقیل للظالمین ذوقوا ما کنتم تکسبون)
کفر و عصیانله نفسلرینه ظلم ایدنلره دینورکه اول کسب ایتدیککزك جزاسنی ذوق ایدك
(کذب الذین من قبلهم فأتاهم العذاب من حیث لایشعرون) اهل مکه دن اول کچن کفار
رسوللرینی تکذیب ایتدیلر آنلره عذاب برجهتدن کلدیکه شدت غفلتلرندن انلره اول جهتدن
عذاب کلسن توهم ایتمزلردی (فاذاقهم الله الخزی فی الحیاة الدنیا ولعذاب الآخرة اکبر لوکانوا
یعلمون) الله تعالی انلره حیات دنیاده ذلی اذاقه ایتدیکه اول مسخ وخسف وقتل وسبی واجلاء
وامثالیدر وآنلر ایچون اعداد اولنان آخرت عذابی ایسه شدید ودائم اولدیغیچون آندن اکبر
دراکر علم ونظر اهلندن ایسه لر آنی بیلورلر واندن عبرت آلورلر (ولقد ضربنا للناس فی هذا
القرآن من کل مثل لعلهم یتذکرون) اشبو قرآنده بز ناس ایچون امر دیننده احتیاج اولور
هرمثلدن ضرب ایتدك تا که انکله متعظ اوله لر (قرآنا عربیا غیر ذی عوج لعلهم یتقون) اول
قرآنی عربی اولدیغی حالده که آنده اختلاف وتناقض یوقدر تا که انکله شرکدن اتقاء ایده لر
(ضرب الله مثلا رجلا فیه شرکاء متشاکسون ورجلا سلما لرجل هل یستویان مثلا) الله تعالی مثل
ضرب ایلدی مشرك ایچون شول رجلی که انك آلهه سی اولوب اول رجلده شرکاء اوله لر سوء
اخلاقلرندن انده تنازع ایده لر برینك اکا امر ایتدیکی شیئدن انی آخری نهی ایده وموحد ایچون
شول رجلی که اول رجل واحد ایچون خالص اولوب هیچ احد اکا نزاع ایتمیه ایمدی ایکیسی وصفده
مساوی اولمز زیرا کافر شول عبده بکزرکه انك موالیسی اولان اول انك آلهه سیدرکه

وارددر (جهنم یصلونها فبئس المهاد) اول مرجع جهنمدرکه انلر اکا واصل اولورلر نه چرکین موضعدر
(هذا فلیذوقوه حمیم وغساق) بوعذاب انلره در انلر بغرسقلرینی طوغریه جق قینار صوبی وانلردن اقان قان
وایرینی طاتسونلر (وآخر من شکله ❦ ٤٧ ❦ ازواج هذا فوج مقتحم معکم لامرحبا بهم انهم صالوا
النار) وانلره بوعذابك
شکلندن آخر انواع عذابلر
واردر ملکلر کفارك
رؤساسنه اتباعلرینی
کوستروب دیه لر بونلر
کفرده سزه مقارنتله ناره
داخل اولدیلر رؤسا اتباع
لرینه دیه لرکه انلره مرحبا
یعنی راحت اولمسونکه
استحقاقلریله ناره واصل
اولدیلر (قالوا بل انتم لا
مرحبا بکم انتم قدمتموه لنا
فبئس القرار) اتباع رؤسایه
دیه لرکه بلکه اول بددعا سزه
اولسون سز کفرده بزدن
مقدم ایدیکز سزك اغوا کزله
بزدخی اهل نار اولدق نارنه
چرکین قرارکاه اولور
(قالوا ربنا من قدم لنا هذا
فزده عذابا ضعفا فی النار)
تکرار اتباع دیه لرکه یاربنا
بزی اغوا ایله جهنمه تقدیم
اولنمزه سبب اولنلره نار
ایچره عذابی قات قات زیاده
ایله (وقالوا مالنا لانری
رجالا کنا نعدهم من الاشرار)
صنادید قریش نارده دیه لرکه
بزنولدیکه دنیاده اشراردن
عد ایتدیکمز رجالی کورمزز
* مرادلری فقراء مسلمیندر *
(اتخذناهم سخریا ام زاغت عنهم الابصار) دنیاده بز انلری استهزا ایدردك انلر نارده میدر یوخسه بزم کوزلرمز
انلردن میل ایتمشمیدرکه کورمیورز (ان ذلك لحق تخاصم اهل النار) اهل جهنمك بوذکر اولنان حکایانی طوغریدرکه
انلرك بربرینه مجادله ومخاصمه لریدر (قل انما انا منذر ومامن اله الا الله الواحد القهار) یا محمد مکه مشرکلرینه دیکن

آنده مشترکلردر وقت واحدده انلرك هر برینه برحاجت عارض اولوب اکا امر ایتدکلرنده او عبد
متحیر اولورکه موالیسنك قنغیسینی ارضا ایده ومؤمن ایسه شول عبده بکزرکه انك مولاسی واحد
اولوب انك خدمتنه قائم اوله خدمتیله انی ارضا ایده متحیر اولمیه (الحمد لله) حمدك کلیسی الله تعالی یه
مختصدر حقیقتده انده اکا غیر مشارك اولمز زیرا که منعم بالذات ومالك مطلق اولدر (بل اکثرهم
لایعلمون) بلکه کفارك کلیسی بیلمزلرکه رب واحده عبادت خیرلیدر اندنکه غیری اکا تشریك ایده لر
(انك میت وانهم میتون) یا محمد سکا وکرك انلره موت ایریسر درکلیکز موت صددنده و موتی عدا
دنده سز وقتاکه کفار مکه محمد موتنه تربص ایده لم دیدیلر اشبو آیت نازل اولدی (ثم انکم یوم القیامة
عند ربکم تختصمون) بعده یوم قیامتده ربکز جل شانه عندنده اختصام ایدرسز یا محمد سن کفار اوزره
احتجاج ایدرسنکه توحیدده سن حق اوزره اولوب تشریکده انلر باطل اوزره ایدیلر وسن
ارشاد وتبلیغده اجتهاد ایدوب انلر ایسه تکذیب وعنادده لج ایتدیلر دینلدیکه انکله مراد
اختصام عامدر ناس بری برلرینه خصومت ایدرلر شول امورده که دنیاده تعدی وتجاوز
ایتمشلردی * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر برکمسه که عندنده برمسلمك عرض ویامالندن
حق اوله اشبو دنیاده انی اکا اداویا استحلال ذمتن تبرئه ایتسون شول کون کلمزدن اول که
انده درهم ودینار اولمیه بلکه اول حق صاحبی حقی مقابله سنده انك اعمال صالحه سندن آلوب
اکر عمل صالحی یوغیسه اول حق صاحبنك سیئاتندن اکا یوکلنورو ناره کوندریلور (فمن اظلم
ممن کذب علی الله) شول کمسه دن اظلم کیمدرکه الله تعالی یه ولد وشریك اضافتیله کذب ایده
(وکذب بالصدق اذجاءه) واکا قرآن کلدیکنده توقف وتفکرسز انی تکذیب ایده (الیس
فی جهنم مثوی للکافرین) اکا کافر اولنلر ایچون جهنمده منزل یوقمیدر ایمدی اول انلره مجازات
یتر (والذی جاء بالصدق وصدق به اولئك هم المتقون) اولکه قرآنله کلدیکه اول محمد علیه السلامدر
واولکه قرآنی تصدیق ایتدی بووصفلو کمسه لر شرك وعصیاندن اتقا ایدنلردر (لهم مایشاؤن
عند ربهم) انلر ایچون رب تعالی عندنده جنتده دیلدکلری هرشیء واردر (ذلك جزاء المحسنین)
اشبو طاعتلرنده احسان ایدنلرك جزاسیدر (لیکفر الله عنهم اسوء الذی عملوا) تا که الله تعالی
انلردن اسوء اعماللرینی تکفیر ایده اویله اولسه انلردن دونلری تکفیر اولی اولور (ویجزیهم
اجرهم باحسن الذی کانوا یعملون) وانلره محاسن اعماللری ثوابنی احاسننه کوره ویرر تا که فرط
اخلاصلری ایچون اجرلری زیاده وعظیم اوله ومساوی اعماللرینه ایسه جزا اولنمزلر (ألیس
الله بکاف عبده) الله تعالی عبدنه یعنی محمد علیه السلامه کافی دکلیدر وقتاکه کفار قریش دیدیلرکه
یا محمد بزم آلهه مزه طعندن زائل اولمزسن صاقنکه انلردن سکا سوء ایرشمیه اویله اولسه بوآیت
نزولیله هرذی شرك شرنی دفعده الله تعالی عبدینه کفایت ایدر دینلدی (ویخوفونك بالذین
من دونه) یا محمد مشرکون سنی الله تعالیدن غیری عبادت ایتدکلری آلهه لریله تخویف ایدرلر

بن انجق الله تعالینك عذابله سزی تخویفه مأمور رسولیم هیچ عبادته مستحق اله یوقدر انجق الوهیتله هرشیئی
قاهر شرکت قبول ایتمز برالله تعالی واردر (رب السموات والارض ومابینهما العزیز الغفار) سموات وارض وبینلرنده
اولنلرك خالق وربسیکه دیلدیکنه عذابله غالب دیلدیکنه ٤٨ مغفرتله منعمدر (قل هو نبؤا عظیم انتم عنه
معرضون) دیکه عقوبت قیامتدن قورقوتدیغم سزه بیوك خبردر حالبوکه غفلتکزله سز اندن اعراض ایدرسز (ماکان لی من علم بالملاء الا اذ یختصمون) ملاء اعلی‌یه یعنی ملائکه‌یه بنم علمم یوقدرکه انلر نه کفتکو ایدرلر * مکرکه وحیله الله تعالی بیلدیره (ان یوحی الی الا انما انا نذیر مبین) بکا انجق وحی اولنان ناسی مخالفاتدن انذار واوامر ونواهی‌یی اظهار ایده‌م (اذقال ربك للملئکة انی خالق بشرا من طین) شول وقتکه ربك عزشانه ملکلره بن چاموردن آدم خلق ایده‌جکم دیدی (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی فقعوا له ساجدین) قچانکه بن انك خلقتنی احسن تقویمله تمام وروحمی نفخله احیا ایلدم اکرامله اکا سجده ایلدیلر (فسجد الملئکة کلهم اجمعون الا ابلیس استکبر وکان من الکافرین) ملکلرك کلیسی سجده ایتدیلر انجق ابلیس (مامنعك ان تسجد لما خلقت بیدی استکبرت ام کنت من العالین) الله تعالی ابلیسه دیدیکه اول واسطه‌سز ید قدرتمله خلق ایتدیکم (جسدنه)
شیئه سجده‌دن سنی نه منع ایلدی یوخسه استحقاقسز تکبرمی ایتدك یاخود عالیلردن اولوب کندنده تفوقمی ایدرسن (قال انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین) ابلیس دیدیکه بن اندن خیرلویم زیرا بنی لطیف

(ومن یضلل الله فماله من هاد) اول کسه که الله تعالی انی هدایت ایتمیه اکا هدایت ایدر اولمز (ألیس الله بعزیز ذی انتقام) الله تعالی ملکنده غالب منیع واعداسنه انتقام ایدر دکلیدر (ولئن سألتهم من خلق السموات والارض لیقولن الله) اکرسن مشرکینه سموات وارضی کیم خلق ایتدی دیو سؤال ایتسك الله تعالی خلق ایتدی خالقیته تفردینه برهانك وضوحیچون (قل أفرأیتم ماتدعون من دون الله ان ارادنی الله بضر هل هن کاشفات ضره) یا محمد مشرکینه دیکل که شول آلهه کزکه الله تعالیدن غیری اکا عبادت ایدرسز بکا خبرویرك که اکر الله تعالی بکا ضر اراده ایتسه آلهه کز اول ضرك کشفنه قادر اولورمی (او ارادنی برحمة هل هن ممسکات رحمته) ویاخود الله تعالی بکا نفع اراده ایتسه آلهه کز اول نفعی بندن امساکه قادر اولورلرمی (قل حسبی الله) دیکل که بکا خیر اصابتنه وبندن شر دفعنه الله تعالی کافیدر (علیه یتوکل المتوکلون) توکل ایدنلر الله تعالی‌یه توکل ایدرزیراکه امورك کلیسی اندن صدور ایدر ایدیکن بیلورلر (قل یاقوم اعملوا علی مکانتکم انی عامل) دیکل که یاقوم قوت وطاقتکز اولدیغیجه بنم هلاکمه عمل ایدك بن دخی سزك هلاکزه عمل ایدرین (فسوف تعلمون من یأتیه عذاب یخزیه ویحل علیه عذاب مقیم) زمان قریبده بیلورسزکه الله تعالینك عذابی کیمه کلوب هلاك ایدر وعذاب دائم کیمه نزول ایدر (انا انزلنا علیك الکتاب للناس بالحق) یا محمد بز سکا قرآنی حق ملتبس اولدیغی حالده ناس اجلیچون انزال ایتدك زیراکه اول انلرك معاش ومعادنده مناط مصالحلریدر (فمن اهتدی فلنفسه) اول کسه که اهتدا ایده نفسنه نفع ایدر (ومن ضل فانما یضل علیها) اولکه هدایتدن اعراض ایده انك وبالی کندی نفسنه ایرانی تخطی ایتمز (وما انت علیهم بوکیل) سن انلر اوزره توکیل اولنمدك که انلری هدایته جبر ایده‌سن بلکه سن انجق بلاغه مأمورسن حالبوکه سن تبلیغ ایتدك (الله یتوفی الانفس حین موتها والتی لم تمت فی منامها) الله تعالی ارواحی ابداندن قبض ایدر ارواحك انده تعلق وتصرفی ظاهرده وباطنده قطعله که اول موت عندنده‌در ویاخود انی انجق ظاهرده قطع ایدر یوخسه باطنده دکلکه اول نوم عندنده‌در دینلدیکه هرانسانك ایکی نفسی واردر بری نفس حیاتدرکه موت عندنده مفارق اولور وانك زوالیله نفس زائل اولور * وبری ایسه نفس تمیزدرکه اول نوم عندنده مفارق اولور اول اجلدن کوررسنکه نومی حالنده تنفس ایدر دینلدیکه هر انسانك نفسی وروحی واردر نفسی نومی عندنده کیدر روحی قالور * علی رضی الله عنه ایدر نوم عندنده روح چیقار شعاعی جسدده قالور انك سببیله‌درکه رؤیا کورر قچانکه اویانه لحظه‌دن اسرع زمانده روح جسده ایرر (فیمسك التی قضی علیها الموت ویرسل الاخری الی اجل مسمی) اول قبض اولنان ارواحدن شول اوزرینه موت قضا اولنان روحی امساك ایدوب جسدنه رد ایتمز وشول اوزرینه موت قضا اولنمیان روحی

ناردن انی کثیف طیندن خلق ایتدك * بونك بیانی سورهٔ اعرافده کچدی (قال فاخرج منها فانك رجیم) الله تعالی
بیوردیکه جنتدن یاسمادن ویاصورت ملائکه‌دن چیق سن رحمت وکرمدن مطرودسین (وان علیك لعنتی الی یوم الدین)
وروزجزایه‌دك لعنتم سنك اوزریکه‌در ٤٩ (قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون) ابلیس دیدیکه یارب یوم
بعثه‌دك بکا مهلت ویر (قال فانك من المنظرین الی یوم الوقت المعلوم) الله تعالی دیدیکه جمله‌نك دفعة اماته‌سی اولان وقت معلومکه نفخهٔ اولیدر اولوقته‌دك سکا مهلت ویردك (قال فبعزتك لاغوینهم اجمعین الا عبادك منهم المخلصین) ابلیس دیدیکه یارب سنك غالبیت وقهرك حقیچون بنی ادمك جمیعنی اضلال ایدرم انجق شرك وعصیاندن معصوم مخلص قوللرینی ایده‌مم (قال فالحق والحق اقول * لاملئن جهنم منك وممن تبعك منهم اجمعین) الله تعالی بیوردیکه بن احقاق حقله حق سویلرمکه البته سندن وجنسکدن وسکا تابع اولان بنی ادمدن جمیکزله جهنمی طولدررم (قل ما اسئلکم علیه من اجر وما انا من المتکلفین) یا محمد دیکه تبلیغ رسالتم اوزره سزدن اجرت استم وبر شیئی کندمدن ایجاد ایدوب انی سزه تکلیف ایدیجیلردن دکلم (ان هو الا ذکر للعالمین ولتعلمن نبأه بعد حین)
بوقرآن انجق انس وجنه موعظه‌در (رابع) (٣) انك صدق ووعد ووعیدنی ظهور اسلام یاموت یا قیام
قیامتدنصکره البته بیلورسکز (سورهٔ الزمر مکیة وهی اثنان وسبعون آیة)
(بسم الله الرحمن الرحیم) (تنزیل الکتاب من الله العزیز الحکیم) قرأنك محمد علیه السلامه انزالی امرنده غالب

جسدنه ارسال ایدرتاکه موتی وقتی ایرشنجه بوحال اوزره کیدر * دینلدیکه احیاء واموانك ارواحی منامنده بری برلرینه بولیشورلر والله تعالینك دیلدیکی وجه اوزره سویلشورلر رجوع ایدر اولدقلرنده الله تعالی امواتك ارواحن امساك ایدر واحیانك ارواحنی ارسال ایدوب حتی که اجسادلرینه ایرر (ان فی ذلك لآیات لقوم یتفکرون) اشبوروحی امساك وارسالده الله تعالینك کمال قدرت وحکمتنه وشمول رحمتنه آیتلر واردر شول قومه کیم ارواحك ابدانه تعلق کیفیتنده وموت عندنده ارواحك اجساددن بالکلیه مفارقتنده واجسادك فناسیله ارواح فانی اولمیوب باقی اولمسنده واکاسعادت وشقاوت اعتراسنده وآجالی انقضاسنه دکین حینابعد حین انك ارسال اولنمسی حکمتنده تفکر ایدر (ام اتخذوا من دون الله شفعاء) بوخسه انلر الله تعالینك اذنسز آلهه‌لرینی شفعاءمی اتخاذ ایدرلر (قل أولو کانوا لا یملکون شیئا ولا یعقلون) دیکل که آلهه‌لری انلره شفاعتمی ایدر اکرچه انلر کوریلن صفات اوزره جمادات اولوب برشیئه قادر دکللر وبرشیئ بیلمزلرسه‌ده ینه انلری شفعاءمی اتخاذ ایدرلر (قل لله الشفاعة جمیعا) دیکل که شفاعتك کلیسی الله تعالینك اذننه متوقفدر انك اذنسز هیچ احد شفاعته مالك اولمز وبعد الاذن مشرکین ایچون شفاعت اولنمز (له ملك السموات والارض) سموات وارضك ملکی جمیعا انکدر دنیاده‌کی اعمالکزی اول احصاء ایدر (ثم الیه ترجعون) بعده آخرتده اکا رجوع ایدرسز انده سزه جزا کزی ایدر ایمدی دنیاده وآخرتده ملك انك اولیجق شول دنیاده وآخرتده مقبول ومرضیسی اولمین شیئدن نیجه شفاعت ومدد امیدلنورلر (واذا ذکر الله وحده اشمأزت قلوب الذین لا یؤمنون بالآخرة) قچان الله تعالینك وحدانیتی ذکر اولنسه شول آخرته ایمانلری اولمینلرك قلوبی اندن نفور ایدر (واذا ذکر الذین من دونه اذا هم یستبشرون) قچانکه الله تعالینك غیری آلهه‌لری ذکر اولنسه قلبلری سرورله طولوب بشرهٔ وجهلرینه انبساط کلور (قل اللهم فاطر السموات والارض عالم الغیب والشهادة انت تحکم بین عبادك فیما کانوا فیه یختلفون) یا محمد وقتاکه سن انلرك کفرنده متحیر اولوب عناد وشدت شکیمه‌لرنده عاجز اولسه‌ن الله تعالی‌یه التجا ایدوب دیکل که یاالهی که سن سموات وارضی خلق ایدوبسن احوال وامورك کیزلو وآشکاره‌سن بیلورسن عبادك اختلاف ایتدکلری شیئده بنمله انلرك بیننی فصله قادر اولورسن (ولو ان للذین ظلموا ما فی الارض جمیعا ومثله معه لافتدوا به من سوء العذاب یوم القیامة) اکر یریوزنده اولان اشیانك جمیعی وانکله بیله انك مثلی کافرلرك اولسه یوم قیامتده سوء عذابدن خلاص ایچون انی فدا ایده‌لردی حالبوکه اول انلردن قبول اولمیه (وبدا لهم من الله ما لم یکونوا یحتسبون) ودنیاده شول حسبانلر اولمدیغی عذاب اول وقتده انلره نازل وظاهر اوله (وبدا لهم سیئات ما کسبوا) وکسب ایتدکلری اعمال سیئه‌لری انلره ظاهر اوله شول حینده‌که صحایف اعماللری انلره عرض اولنه (وحاق بهم ما کانوا به یستهزؤن) وانلری احاطه ایده اول شیئك جزاسیکه انی

تدبیرنده‌ده حکیم الله تعالینك عندندندر (انا انزلنا الیك الکتاب بالحق فاعبدالله مخلصا له‌الدین الا لله‌الدین الخالص والذین
اتخذوا من دونه اولیاء مانعبدوهم الا لیقربونا الی‌الله زلفی ان‌الله یحکم بینهم فی‌ماهم فیه یختلفون ان‌الله لایهدی من هو
کاذب کفار) یامحمد بزسکا قرآنی بیان وثبات حق اوله‌رق انزال ۵۰ ایتدك دینی شرك وریادن خالص اوله‌رق
عبادت ایله اکاه اولك که
الله تعالی ایچون اولان
دین شك وشرکدن پاك
وخالص اولندر شونلرکه
الله تعالادن غیری بی
آلهه اتخاذ ایتدیلرکه
بزم بونلره عبادتمز انجق
شفاعتلریله بزی الله تعالا
انلرك بینلرنده اولان
اختلافلرینی قیامتده حکم
وفصل ایدوب دعوالرینك
بطلانی ظاهر اولور الله
تعالی الهه‌مزه بزه شفاعت
ایدر دیو کذب ایتمکله
نعمتلرینی انکار ایدن
کافرلره هدایتی توفیق ایتمز
(لو اراد الله ان یتخذ ولدا
لاصطفی مما یخلق مایشاء
سبحانه هوالله الواحد
القهار) اکرکفره‌نك زعمی
کبی الله تعالی ولد اتخاذینی
مراد ایدیدی مخلوقاتدن
دیلدیکنی اختیار ایدردی
الله تعالی ولد شریکندن
منزه‌وواحددر ولد وشریك
اسناد ایدنلری عظمتیله قهر
ایدیجیدر (خلق السموات
والارض بالحق یکور اللیل
علی النهار ویکور النهار
علی اللیل وسخر الشمس
والقمر کل یجری لاجل مسمی الا هو العزیز الغفار) سموات وارضی حق اوزره خلق ایتدی کیجه‌دن (انی)
اکسلدوب کوندوزه ارترر وکوندوزدن اکسلدوب کیجه‌یه آرترر وشمس وقمری تسخیر ایتدی هربری انك امریله قیامته‌دك
دور ایدر اکاه اولك که اول الله تعالی هر شیئه قادر وغالب وعقابنه عجله ایتمز غفاردر (خلقکم من نفس واحدة ثم

استهزاء ایدرلردی (فاذا مس الانسان ضر دعانا) قچان جنس انسان ضره ایرسه
انك کشفیچون بزه دعا ایدر (ثم اذا خولناه نعمة منا قال انما اوتیته علی علم) بعده
تفضل ایدوب اکا نعمت ویرسك دیرکه اول بکا وجوه کسبی بیلدیکمدن ویرلدی (بل هی
فتنة) بلکه اول نعمت اکا امتحاندرکه انکله شکران ویا کفران نعمت ایدیکی کندوبه
ظاهر اوله (ولکن اکثرهم لایعلمون) الا بوکه انلرك اکثری انی بیلمزلر (قد قالها
الذین من قبلهم) انلردن اول کچنلر اول مقاله‌یی دیمشلردی (فما اغنی عنهم ماکانوا
یکسبون) انلرك متاع دنیادن کسب ایتدکلری عذابلری دفعنه بر شیء مفید اولمدی
(فاصابهم سیئات ماکسبوا) اویله اولسه انلره کسب ایتدکلری اعمال سیئه‌لرینك جزاسی
ایردی (والذین ظلموا من هؤلاء سیصیبهم سیئات ماکسبوا) اشبو مشرکیندن عتوله
نفسلرینه ظلم ایدنلره ودخی کسب ایتدکلری اعمال سیئه‌لرینك جزاسی ایریسردر انلره
ایردیکی کبی (وماهم بمعجزین) حالبوکه انلر عذاب الهیدن فوت اولور دکللردر زیراکه
مرجعلری الله تعالی‌یه‌در اکا بناء رؤسالری بدرده قتل اولندی ویدی ییل قحط چکدیلر
(اولم یعلموا ان‌الله یبسط الرزق لمن یشاء ویقدر) بیلمدیلرمیکه الله تعالی رزقی دیلدیکی
کمسه‌یه بسط ایدر ودیلدیکندن قبض ایدر شول حیثیتدنکه انلره یدی ییل قحط چکدر
دیکندنصکره یدی ییل دخی انلره وسعت ورفاهیت ایردردی (ان فی ذلك لآیات لقوم
یؤمنون) اشبو بسط وتضییقده حوادثك کلیسی الله تعالیدن ایدیکنه مؤمن اولنلره علامتلر
واردر (قل یاعبادی الذین اسرفوا علی انفسهم) یامحمد مؤمنلره بنم لسانمله دیکل که
یاعبادم که معاصیده اسرافله نفسلری اوزره جنایتده افراط ایتدیلر (لاتقنطوا من رحمة
الله) الله تعالینك مغفرتندن وتوبه ایدرسکز توبه‌کزی قبولندن مأیوس اولمکز (ان‌الله
یغفر الذنوب جمیعا) الله تعالی ذنوبك جمیعی مغفرت ایدر اکرچه اول ذنوب کبائر ایسه‌ده
* دینلدیکه اکرچه توبه‌سز ایسه‌ده زیراکه توبه ایله تقیید خلاف ظاهردر شول دلیله
کیم * ان‌الله لایغفر ان یشرك به ویغفر مادون ذلك لمن یشاء * الله تعالی دیلدیکنك شرکدن
ماعدا ذنوبی مغفرتنی اطلاق ایتدی (انه هوالغفور الرحیم) زیراکه اول رحمت ومغفرتده
بالغیدر * ابن عباس رضی‌الله عنهما ایدر پیغمبریمز صلی‌الله تعالی علیه وسلم حمزه رضی‌الله
عنهك قاتلی وحشی‌یی اسلامه دعوت ایچون خبر کوندردکده دیدیکه سن بنی دینکه نیجه
دعوت ایدرسن حالبوکه زعمکده برکمسه‌که قتل ویازنا ویا شرك ایده * یضاعف لهم
العذاب * اکا عذاب مضاعف قلنور دیرسن بن ایسه اول ذنوبك کلیسنی ایتمشم اویله
اولسه نازل اولدیکه (الا من تاب وآمن وعمل عملا صالحا فاولئك یبدل الله سیئاتهم حسنات)
که اول سورهٔ فرقانده کچدی وحشی دیدیکه اشبو شرط شدیددر قورقادینکه

جعل منها زوجها وانزل لکم من الانعام ثمانیة ازواج یخلقکم فی بطون امهاتکم خلقا من بعد خلق فی ظلمات ثلث ذلکم
الله ربکم له الملك لا اله الا هو فانی تصرفون) اول سزی نفس واحده‌دن یعنی آدم علیه‌السلامدن خلق ایدوب صکره
صول قابورغه‌سندن زوجه‌سی ۵۱ حوایی خلق ایتدی وسزکچون دوه وبقر وغنم وکچیدن ارکك ودیشی
سکز صنف کوندردی
و سزی نطفه اوله‌رق
آنالرکزك قارنی و رحمی
وآش دیدکلری ولد
یتاغی اولان مشیمه‌که بو
اوچ ظلماتك ایچنده علقه
وعظام ولحم وجسد تام اولنجیه
دك خلقدن خلق آخره
تحویل ایتدی بونلری خلق
ایدن پادشاه عالم اولان
ربکزدر اندن غیری عبادته
مستحق کیمسه یوقدر انك
عبادتندن غیرك عبادتنه نیجه
صرف اولنورسکز (ان
تکفروا فان‌الله غنی عنکم
ولا یرضی لعباده الکفر وان
تشکروا یرضه لکم ولاتزر
وازرة وزر اخری ثم ان
ربکم مرجعکم فینبئکم بما
کنتم تعملون انه علیم بذات
الصدور) اکر سز کافر
اولورسکز اول سزك ایمان
وعبادتکزدن غنیدر
ومجردمرحمتندن قوللرینك
کفرلرینه راضی اولمز اکر
اسلام نعمتنه شکر ایدرسکز
مجرد فلاح بوله جغکز سببیله
سزدن راضی اولور قیامتده
برکمسنه اخر کمسنه‌نك کناهنی
یوکلنمز صکره رجوعکز
ربکز تعالی طرفنه‌در دنیاده ایشلدیککز عملی سزه خبر ویروب جزاکزی ویرر اول قلبکزده اولان عزم و نیتلری
بیلور (واذا مس الانسان ضردعا ربه منیبا الیه ثم اذا خوله نعمة منه نسی ماکان یدعوا الیه من قبل وجعل لله اندادا
لیضل عن سبیله قل تمتع بکفرك قلیلا انك من اصحاب النار) قچان کافرلرك نفس اولاد ومالرینه بر ضرر اصابت ایتسه

انی اقامته قادر اولمیم انك غیریسی اولسه اکا بناء نازل اولدیکه * ان‌الله لا یغفر ان یشرك
به و یغفر مادون ذلك لمن یشاء * که اول سورهٔ نساده‌در وحشی دیدیکه نه بیلورین
بلکه مغفرتی اراده اولنان قومدن اولمیم اویله اولسه اشبو صددنده اولدیغمز (یاعبادی
الذین اسرفوا علی انفسهم) آیتی نازل اولیجق وحشی اکا مطمئن اولوب اسلامه کلدی
مسلمون دیدیلرکه یارسول‌الله اشبو حکم وحشی‌یه خاصمیدر یوخسه سائر مسلمینه دخی
عاممیدر دیدیکه بلکه جمیع مسلمینه عامدر (وانیبوا الی ربکم واسلموا له من قبل ان یأتیکم
العذاب ثم لا تنصرون) ذنبدن تائبین اولدیغکز حالده ربکز الله تعالی‌یه رجوع ایدوب
عملی انك وجه کریمیچون خالص ایدك سزه عذاب کلمزدن اول زیراکه اول کلدکدنصکره
اندن منع اولنمزسز ایمدی آیت سابقه دلالت ایتمزکه هر کمسه‌یه توبه‌سز وسبق تعذیبسز
مغفرت حاصل اوله تاکه توبه‌دن وعملده اخلاصدن استغنا اولنه (واتبعوا احسن ما انزل
الیکم من ربکم) ربکز جل شانه‌دن سزه انزال اولنان شیئك احسننه اتباع ایدك که اول
مأمور بهدر منهی عنه دکلدر ویا عزائمدر رخص دکل ویا ناسخدر منسوخ دکل ویانجات
وسلامته ایصالده اقرب اولانه اتباع ایدك انابت وطاعته مواظبه کبی (من قبل ان یأتیکم
العذاب بغتة وانتم لا تشعرون) شول وقتدن اولکه فجأة سزه عذاب کله حالبوکه امور
دنیایه اشتغالکز وآخرته عدم ایمانکز سببیله انك مجیئنه شعورکز اولمیه کیم تدارك
ایده‌سز (ان تقول نفس یاحسرتا علی مافرطت فی جنب‌الله) ایمدی طاعته مبادرت ایدك
نفس قاصره‌نك دیمسی کراهتله کیم حسرت و ندامت بکاکه الله تعالی‌یه طاعتده تقصیر
ایتمشسن (وان کنت لمن الساخرین) اکرچه بن الله تعالینك دین و کتاب و رسولنی
و مؤمنینی استهزاء ایدنلردن ایدم یعنی طاعة اللهی تدینله اکتفا ایتیوب حتی‌که اهل
طاعتی سخره ایدندی (او تقول لو ان الله هدانی لکنت من المتقین) ویاخود دیه‌که
اکر الله تعالی بنی حقه ارشادله هدایت ایتسه شرك و معاصیدن اتقاء ایدنلردن ایدم
(او تقول حین تری العذاب لو ان لی کرة فاکون من المحسنین) ویاخود دیه‌که یوم قیامتده
عذابی کوردیکنده اکر بنم برکره دخی دنیایه رجوعم اولسه عقیده وعملده احسان ایدنلردن
اولوردم (بلی قد جاءتك آیاتی فکذبت بها واستکبرت وکنت من الکافرین) الله تعالی دیه‌که
بلی سکا بنم آیاتم کلمشیدی سن ایسه انی تکذیب ایدوب قبولدن امتناعله کافرلردن اولمشیدك
(ویوم القیامة تری الذین کذبوا علی‌الله وجوههم مسودة) یوم قیامتده الله تعالی‌یه کذب
و افترا ایدنلری یوزلری قرارمش کوررسن (الیس فی جهنم مثوی للمتکبرین) ایمان
وطاعتدن تکبر ایدنلره جهنمده مقام یوقمیدر واردر (وینجی الله الذین اتقوا بمفازتهم) الله تعالی
شرك ومعاصیدن اتقا ایدنلری انجا ایدر شول طریقله کیم اول انلری فوز ونجاته مؤدی اولور

بتلرندن رجوعله ربسنه دعا ایدرصکره الله تعالی اکا کرمندن اول ضرره بدل نعمت ویرسه اول مقدم ایتدیکی دعابی
اونیدوب نامی اسلامدن منع ایچون الله تعالایه شریك اصنام قیلر یا محمد سن دیکه کفرکله سن دنیاده آز زمان تعیش
ایله تحقیق سن اهل ناردنسین ﴿ امن هوقانت آناء الیل ساجداً ﴾ ٥٢ ﴿ وقائماً یحذر الآخرة ویرجو رحمة ربه قل
هل یستوی الذین یعلمون
والذین لا یعلمون انما
یتذکر اولوا الالباب ﴾ اول
حالده اولان کافرلرمی
خیرلودر یوخسه الله
تعالایه مطیع ومنقاد اولمسی
خیرلودر انلر کیجه نك
ساعتلرنده ساجد و قائم
اولدقلری حالده آخر
عذابندن قورقار وربسنك
رحمتنی رجا ایدر یا محمد
دیکه عالملرله جاهللر برابر
اولورمی * انلرك برابر
اولمدیغی کبی قانتلرله
عاصیلر برابر اولمز * بو
امثالله انجق عقول
تامه صاحبلری معتبر
ومتعظ اولور ﴿ قل یاعباد
الذین آمنوا اتقوا ربکم
للذین احسنوا فی هذه الدنیا
حسنة وارض الله واسعة
انما یوفی الصابرون اجرهم
بغیر حساب ﴾ مؤمن قوللرمه
دیکه الله تعالایه مخالفتدن
صاقنك دنیاده طاعتله احسان
ایدنلره آخرت اجراحسن
واردر * اول کیمسه که
اولدیغی مکانده طاعت
احسانی اکا متعسر اولورسه
محل آخره هجرت ایتسونکه *
الله تعالانك ارضی واسعه‌در وطنندن هجرته و محنته و مشقت طاعته صبر ایدنلرك آخرتده اجرلری
حسابسزدر * خبرده واردرکه قیامتده نماز و صدقه و حج ایدن ارباب میزان قوریلوب اجرلری وزن اولنورکن بلا
کشلر بلا وزن ولا حساب جنته کتدکلرینی دنیالری راحتله کچن مؤمنلر کوروب کاشکی دنیاده وجودمز مقراضله

﴿ لا یمسهم السوء ولاهم یحزنون ﴾ انلره مکروه ایرشمز ودنیادن فوت ایتدکلری اشیایه حزن
چکمزلر ﴿ الله خالق کل شیء ﴾ الله تعالی خیروشر ایمان وکفردن هرشیئك خالقیدر ﴿ وهو علی کل
شیء وکیل ﴾ اول هرشیئی حفیظدر تصرفنه تولی ایدر ﴿ له مقالید السموات والارض ﴾ سموات
وارضك مفاتحی آنکدر * دینلدیکه سمواتك مفاتحی مطردر انواعیله وارضك مفاتحی نباتدر
انواعیله عثمان رضی الله عنه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه مقالیددن سؤال ایتدکده دیدیکه
انك تفسیری * لا اله الا الله والله اکبر وسبحان الله وبحمده واستغفر الله ولا حول ولا قوة الا بالله
هو الاول والآخر والظاهر والباطن بیده الخیر یحیی ویمیت وهو علی کل شیء قدیر * یعنی اشبو
کلماتله الله تعالی توحید وتمجید اولنورکه اول سموات وارض خیرنك مفتاحیدر بر کمسه که انی
تکلم ایده اکا اصابت ایدر ﴿ والذین کفروا بآیات الله اولئك هم الخاسرون ﴾ شونلرکه الله
تعالینك دلائل قدرتنه و سموات وارض امرنده استدامتنه و یاخود انك توحید وتمجیدی
کلماتنه کافر اولدیلر * ایمدی انلر رحمت وثوابدن خاسرلردر ﴿ قل افغیر الله تأمرونی اعبد ایها
الجاهلون ﴾ دیکلکه اشبو دلائل ومواعیددن صکره ای جاهللر بکا امر ایدرمیسزکه الله تعالینك
غیری یه عبادت ایدم ﴿ ولقد اوحی الیك والی الذین من قبلك لئن اشرکت لیحبطن عملك ولتکونن
من الخاسرین ﴾ یا محمد سکا وسندن اول کچن رسوللره وحی اولندیکه علی سبیل الفرض سن اشراك
ایتسك عملك حبط اولوب خاسرلردن اولورسن اشبو خطاب اکرچه پیغمبریمز علیه السلامه‌در
لکن مراد امتیدر ﴿ بل الله فاعبد وکن من الشاکرین ﴾ بلکه یالکز الله تعالی یه عبادت ایت وانك
سکا ایتدیکی انعامنه شکر ایدنلردن اولغل ﴿ وماقدروا الله حق قدره ﴾ انلر نفسلرنده الله تعالینك
عظمتن حق تعظیمله تقدیر ایتمدیلر شول حیثیتدنکه اکا لایق اولمین شیئی اکا شریك قیلدیلر
﴿ والارض جمیعا قبضته یوم القیامة والسموات مطویات بیمینه ﴾ والحال ارضون سبعك جمیعی
ویاخود ارضك ظاهره و غایره‌سی یوم قیامتده آنك مقبوضه‌سیدر یعنی ملك وتصرفنده‌در
نیجه دیلرسه مزاحمسز سهولتله تصرف ایدریعنی اول ارض عظمتیله انك قدرتنه نسبت اولنسه
قبضهٔ واحده مثابه‌سنده‌در کذلك سموات دخی آنك قدرتیله مجموعاتدر واشبو آیت انك عظمتنه
وانك قدرتنه اضافتله ذکر اولنان اجرام عظامك حقارتنه تنبیهدر ﴿ سبحانه وتعالی عما یشرکون ﴾
ایمدی قدرت و عظمتی بومرتبه‌ده اولان حضرت باری جل شانه مشرکونك اشرا کندن منزه
وعالی اولدی ﴿ ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن فی الارض ﴾ اول مره‌که صوره نفخ
اولنه سموات وارض وما بینهماده حیاتده اولان مخلوقاتك جمیعی میت ویا مغشی علیه اولور
﴿ الا من شاء الله ﴾ الا انلرکه الله تعالی انلرك بقاسن دیلیه * دینلدیکه انلر جبرائیل واسرافیل ومیکائیل
وملك الموتدر ویاخود جنت وناردہ اولان حور وولدان وزبانیه‌در ویاحملهٔ عرشدر تتکیم
ذکری سورهٔ نملده کچمشدر * دینلدیکه اول استثناء اولنانله مراد انجق الله تعالینك ذاتیدر ﴿ ثم
﴿ نفخ ﴾

پاره پاره اولیدیه بودرجه‌یی بولیدق دیه‌لر ﴿ قل انی امرت ان اعبد الله مخلصا له الدین وامرت لان اکون اول المسلمین ﴾
دیکه بن ربم تعالی ایچون دینده مخلص وموحد اوله‌رق عبدت ایتمکه ومسلمانلرك اوّلی اولمغله امر اولندم ﴿ قل انی اخاف
ان عصیت ربی عذاب یوم عظیم ﴾ دیکه ٥٣ اکر بن شرك وریا ایله ربمه عاصی اولورسم قورقارمکه اول
عظیم قیامت کوننده بکا
عذاب اوله ﴿ قل الله اعبد
مخلصا له دینی فاعبدوا ماشئتم
من دونه قل ان الخاسرین
الذین خسروا انفسهم
واهلیهم یوم القیمة الاذلك
هو الخسران المبین ﴾ دیکه
بن الله تعالی یه دینمی شرك
وریادن خالص ایده‌رك
عبادت ایده‌رم سز اندن
غیری دیلدیککزه عبادت
ایدك دیکه خسران تامه
انلره درکه جنتدن محروم
وناره دخول ایله نفسلرینه
واهللرینه ظلم وزیان
ایتدیلر اکاه اولکه بونلرك
بوشرك ومعصیتلری غایتده
خسران ظاهردر ﴿ لهم من
فوقهم ظلل من النار ومن
تحتهم ظلل ذلك یخوف الله
به عباده یاعباد فاتقون ﴾
اول حسرانده اولنلرك
اوزرلرنده آتشدن سایبان
وآلتلرنده کذلك ناردن
فراش واردر بومذکور
اول عذابکه الله تعالی
قوللرینی انکله تخویف
ایدرکه شرکدن اجتناب
ایده‌لر ای بنم مؤمن قوللرم
بندن قورقوب عذابمی
موجب شیئه تعرض ایتمیه‌سز ﴿ والذین اجتنبوا الطاغوت ان یعبدوها وانابوا الی الله لهم البشری فبشر عباد الذین
یستمعون القول فیتبعون احسنه اولئك الذین هدیهم الله واولئك هم اولوا الالباب ﴾ انلرکه هرنوع طاپیلان بتلردن
اجتناب ایدوب الله تعالینك عبادتنه رجوع ایتدیلر انلر ایچون * موتی وقتلرنده ملکلر لسانیله * جنت مژده‌سی

ثم نفخ اخری فاذا قیام ینظرون ﴾ بعده اول صوره ایکنجی کره نفخ اولنه کوریله کیم خلائق
قبرلرنده طوره‌لر کندیلره نه فعل ایدیلور ایدیکنه منتظر اوله‌لر ویا اهوال قیامته نظر ایده‌لرکه
سمانیجه تغییر وارض نیجه تبدیل اولنور وداعی انلری نه شیئه دعوت قیلور واقربانك یری
یرلرندن شفقتی کیدر وخصمادن انلره توجهله خصومت ایرر ﴿ واشرقت الارض بنور ربها ﴾
وارض محشر رب تعالینك عدلی نوریله منور اوله ویاخود بر نورایله کیم اجسام مضیئه
توسطنسز انده خلق اولنه ﴿ ووضع الکتاب ﴾ وصحائف اعمال عمالك یدلرینه ویریله ویالوح
محفوظله اول صحائف مقابله ایدیله ﴿ وجیء بالنبیین والشهداء ﴾ وپیغمبرلر وملائکه
ومؤمنیندن شهداء کتوریله کیم رسوللر ایچون شهادت ایده‌لرکه انلر امت محمددر ویاخود
کراما کاتبین ملکلریدر ویاخود فی سبیل الله مقتوللردر ﴿ وقضی بینهم بالحق وهم لایظلمون ﴾
وعباد بیننده ظالمین ومظلومین رسل وامم بینی عدلله قضا اولنه انلر ظلم اولنمزلر نه ثوابلرینك
نقصیله ونه عذابلرینك زیاده‌سیله ﴿ ووفیت کل نفس ماعملت ﴾ وهرنفس خیر وشردن عملنك
جزاسی توفیه اولنه ﴿ وهو اعلم بمایفعلون ﴾ اول الله تعالی انلرك افعالنه اعلمدر شهدانك
شهادتنه احتیاج اولمز بلکه اشهادی عمللری اوزره حجتی تأکید ایچوندر ﴿ وسیق الذین کفروا
الی جهنم زمرا ﴾ وکافرلر ضلالات وشرارتده تفاوت اقداملری حسبنجه فوج فوج بعضی
بعضنك اثرنده جهنمه سوق اولنه ﴿ حتی اذا جاؤها فتحت ابوابها ﴾ حتی چقانکه اکا ایره‌لریدی
قپوسی انلر ایچون آچیله ﴿ وقال لهم خزنتها ألم یأتکم رسل منکم یتلون علیکم آیات ربکم
وینذرونکم لقاء یومکم هذا ﴾ انك خازنلری یعنی زبانیه انلره دیه‌لرکه کندی جنسکزدن سزه
رسوللر کلمدیمیکه ربکز جل شانه‌نك آیتلرینی سزه تلاوت ایدر وبوکونه لقاکزله سزی
تخویف ایدر ﴿ قالوا بلی ولکن حقت کلمة العذاب علی الکافرین ﴾ کافرلر دیه‌لرکم بلی بزه رسوللر
کلدیلردی تلاوت آیات وانذار ایتدیلردی الابوکه علم اللهده اوزریمزه کلمهٔ عذاب واجب
اولدیکه * لأملأن جهنم من الجنة والناس اجمعین * قولیدر ﴿ قیل ادخلوا ابواب جهنم
خالدین فیها فبئس مثوی المتکبرین ﴾ اول کافرلره دینلدیکه ایمدی ضلالتده مراتبکز حسبنجه
ابواب جهنمه دخول ایدك انده دائمین اولدیغکز حالده اول جهنم ایماندن تکبر ایدنلره نه چرکین
منزل اولور ﴿ وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا ﴾ ورب تعالیدن قورقوب شرو معاصیدن
اتقا ایدنلر شرف وعلو طبقه‌ده مراتبلری حسبنجه راکبین اولدقلری حالده فوج فوج
بعضی بعضنك اثرنده جنته سوق اولنه‌لر ﴿ حتی اذا جاؤها وفتحت ابوابها ﴾ حتی چقانکه
انلره اکا کله‌لر حالبوکه انلر کلمزدن اول آنك قپولری انلر ایچون آچیله ﴿ وقال لهم خزنتها
سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین ﴾ جنتك خازنلری انلره دیه‌لرکه اوزریکزه سلامت اولوب
من بعده مکروه ایرمسون ذنوب بدن طاهر اولدیکزدی ویاخود جنت سزه کوچك مقام اولدی

واردر يامحمد كلامى ايشيدوب انك احسننه تابع اولان قوللريمه مژده ايله الله تعالى انلرى منزل مقصوده هدايت
ايتدى وانلر عقول نامه صاحبلريدر * دينلديكه اول ايشتدكلرى كلام قرآن كريمدن اولوب رخصتلو ومندوب اولاندن
اغماضله محكم وواجب احسنه تابع اولمق مجالسده اولان ﴿ ٥٤ ﴾ كلامك احسننه تابع اولورلر امثالدن

ايمدى اكا كيروب انده خالدين اولك قچانكه اكا كيرهلر انلر ايچون اعداد اولنان كرامانى كورهلر
فرح وسرور ايدهلر (وقالوا الحمد لله الذى صدقنا وعده) الله تعالى يه حمد اولسونكه رسوللرى
لسانيله اولان وعدنى بزه انجاز ايتدى (واورثنا الارض نتبوء من الجنة حيث نشاء) وجنتدن اشبو
قرار ايتديكمز مكانى بزه وانك موروثنه اولان تمكنى كبى تمكين وتمليك ايتدى اندن ديلديكمز واشتها
ايتديكمز مكانه نزول ايدهرز ديهلر اشبونده اشارت واردركه جنتدن هر مؤمنه ويريلن حاجتندن
زياده اوله يوخسه هيچ كمسه آخرك منزلنه نزولله دكل * دينلديكه جنته اول امت محمد كيروب
ديلدكلرى منازله نزوللرندنصكره سائر امم كيرهلر (فنعم اجر العاملين) مؤمن اولوب عمل صالح
ايشليلنره جنت نه كوكچك اجرا اولور (وترى الملائكة حافين من حول العرش) ملائكه يى
كورهسنكه حول عرشى احاطه ايدوب طواف ايدرلر (يسبحون بحمد ربهم) رب تعالينك
حمدنى ملتبسين اولدقلرى حالده انى تنزيه وتقديس ايدرلر اشبونده اشعار واردركه علوينك
منتهاى درجاتى واعلى لذائذى حق تعالينك صفاتنه استغراق اوله (وقضى بينهم بالحق) وخلق
بينى حقله قضا اولنه بعضى ناره وبعضى جنته ادخال اولنمغله ويا ملائكه بينى حقله قضا اولنه
تفاضللرى حسبنجه (وقيل الحمد لله رب العالمين) بينلرى حقله قضا اولنانلر الله تعالى يه حمد ايدهلر

سورة المؤمن وهى خمس وثمانون آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(حم) ابن عباس رضى الله عنهما ايدر حم الله تعالينك اسم اعظميدر عكرمه اندن روايت
ايدركه الر * وحم * ون * الرحمن اسمندن حروف مقطعهدر عطاء خراسانى ايدركه انك حائى الله
تعالينك حليم حميد حى حكيم حنان اسمائنك افتتاحيدر وانك ميمى ملك مجيد منان
اسمائنك افتتاحيدر (تنزيل الكتاب من الله العزيز العليم) قرآنك تنزيلى اول الله تعاليدندركه
سلطاننده عزيز وعبادنك مصالح واعماله عليمدر (غافر الذنب) مؤمن تائبك ذنبنى
مغفرت ايدر (وقابل التوب) توبهده اخلاص ايدهنك توبهسن قبول ايدر (شديد
العقاب) اكا شرك وكفر ايدهنه عقابى شديددر (ذى الطول) موحدين عاملينه فضل
وانعام واسع صاحبيدر (لا اله الا هو) كه اندن غيرى اله يوقدر اويله اولسه انك عبادتنه
اقبال كلى واجب اولور (اليه المصير) آخرتده جميع خلقك رجوعى اكادر مطيع وعاصى يه
اعماللرينك جزاسن ايدر (ما يجادل فى آيات الله الا الذين كفروا) آيات اللهده طعن
وادحاض حقله جدال ايتمزمكر انلركه كافرلر اولديلر اما اول كمسهكه انك عقدنى حل
وحقائقنى استنباط واهل زيغك مطاعنن قطع ايچون جدال ايده اول اعظم طاعاتدندر

* خذ ما صفا دع ما كدر *
موجبنجه على قول عشرهٔ
مبشرهدن التى كيمسهكه
* عثمان وطلحه وزبير وسعد
بن زيد وسعد بن وقاص
وعبد الرحمن بن عوف
رضى الله تعالى عنهم *
شانلرنده اولهكه صديق
رضى الله عنه تصديق
حضرت رسالتپناه عليه
السلام ايله سرفراز
اولدقده بو التى كمسنه اكا
ملاقى اولوب حقيقت
اسلامدن سؤال ايتدكلرنده
صديق رضى الله تعالى
عنهك حسن كلاملرينى
ايشتمكله دفعة تابع اولوب
مسلمان اولديلر بو آيت
كريمهنك نزولى اكا مبنى
دو بعض تفاسيرده مسطور
در (افمن حق عليه كلمة
العذاب افانت تنقذ من
فى النار) ايا اول كمسنهكه
انك اوزرينه كلمهٔ عذاب
واجب اوله سن انى ايمانه
كتوروب عذابدن قورتار
مغه قادر ميسين (لكن
الذين اتقوا ربهم لهم
غرف من فوقها غرف
مبنيه تجرى من تحتها
الانهار وعد الله لا يخلف الله الميعاد) لكن انلركه ربلرندن قورقوب ايمان وطاعتده اولورلر انلر (فلا)
ايچون جنتده بربرلرى اوزره بنا اولنمش كوشكلر واردركه آلتلرندن نهرلر اقار اول انلره الله تعالينك وعد كريميدر
الله تعالى وعدينه خلف ايتمز (الم تر ان الله انزل من السماء ماء فسلكه ينابيع فى الارض ثم يخرج به زرعا مختلفا الوانه ثم

يهيج فتريه مصفرا ثم يجعله حطاما ان فى ذلك لذكرى لاولى الالباب) آيا كورمديكه الله تعالى سمادن يغمور انزال
ايدوب اندن بر يوزنده چشمهلر كتوردى صكره انكله يردن رنكلرى درلو درلو بغداى وطارى وسائر اكينلر
چيقاردى بويشلكندنصكره قوريوب ﴿ ٥٥ ﴾ سن انلرى صرارمش كورورسن بعده انى اوفانمش دانهقيلر

(فلا يغررك تقلبهم فى البلاد) ايمدى يامحمد سنى انلرك دنياده امهال اولنملرى وبلادده تجارات مرابحه
ايله تقلبلرى مغرور ايتمسون زيراكه انلر زمان قريبده اخذ اولنيسرلردر انلردن اول كچنلرك
اخذ اولنملرى كبى (كذبت قبلهم قوم نوح والاحزاب من بعدهم) انلردنصكره عاد وثمود كبى
رسوللرى اوزره تحزب ايدنلر رسوللرينى تكذيب ايتديلر (وهمت كل امة برسولهم ليأخذوه)
وهر امت كافره رسوللرينه قصد ايتديلركه اسر وقتل وتعذيبله اخذ ايدهلر (وجادلوا بالباطل
ليدحضوا به الحق) وشول حقيقتى اولميان شيئله جدال ايتديلركه انكله حقى ازاله ايدهلر
(فاخذتهم فكيف كان عقاب) انلرى اهلاكله اخذ ايتدم كورسونلركه بنم عقابم نيجه اولدى
زيرا انلر اول هالكينك ديارلرينه اوغرايوب آثارلرينى كوررلر (وكذلك حقت كلمة ربك على
الذين كفروا انهم اصحاب النار) امم مكذبهيه كلمهٔ عذاب واجب اولديغى كبى سنك قوممكدن دخى
كافر اولانلره واجب اولديكه انلر اهل ناردر (الذين يحملون العرش ومن حوله) شول ملائكهكه
عرشى كوتررلر ودخى انلركه انك حولنده اولوب انى طواف ايدرلر انلره كروبيون دينور
ملائكهنك ساداتيدر * ابن عباس رضى الله عنهما ايدر حملهٔ عرشدن برينك كعبندن اسفل قدمنه
دكين بشيوز ييللق يولدر * دينلديكه انلرك ارجلى ارض سفلاده ورؤسلرى عرشى خرق
ايدوبدر خاشعلردر طرفلرين رفع ايتمزلر خوفلرى سماء سابعه اهلندن اشددر اشبو منوال اوزره
هر سماء اهلنك خوفى انك اسفلندهكى سماء اهلنك خوفندن اشددر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم
ايدر حملهٔ عرشدن هر برينك قولاغى يومشغندن اوموزنه دكين يديوز ييللق مسيرهدر *
دينلديكه حملهٔ عرش وحولنده ملائكهدن هر برينك دردر وجهى واردركه اول وجه ثور
ووجه اسد ووجه نسر ووجه انساندر وهر برينك دردر قنادى وار ايكيسى يوزينه طوتاركه
عرشه نظرله صعقه ايتميه وانك ايكيسيله دخى پرواز ايدر (يسبحون بحمد ربهم) رب تعالى يى
حمدنى ملابس اولدقلرى حالده تسبيح ايدر * دينلديكه حملهٔ عرش سكزدر دردينك تسبيحى
* سبحانك اللهم وبحمدك لك الحمد على حلمك بعد علمك * دردينك دخى * سبحانك اللهم وبحمدك لك
الحمد على عفوك بعد قدرتك * دركأنه بنى آدمك ذنوبن كوررلر وهب بن منبه ايدر حول عرشده
يتمش بيك ملك واردركه عرشى طواف ايدرلر بر صف اقبال ايتسه صف آخر ادبار ايدر انلرك
بعضى تهليل وبعضى تكبير ايدر وانلرك ورائنده يتمش بيك صف دخى واردركه قائملردر انلرك
تكبير وتهليلن ايشتدكده رفع صوتله ديرلركه * سبحانك اللهم وبحمدك ما اعظمك وما اجلك
انت الله لا اله غيرك انت الاكبر الخلق كلهم لك راجعون * وانلرك ورائنده يوز بيك صف
واردركه يمينلرينى يسارلرى اوزره قومشلردر هر برينك بر ذكر مخصوصى واردر والله تعالى
حول عرشدهكى ملائكهدن بر نيجه حجابله احتجاب ايتمشدر نار وظلمات ونور ودر ابيض وياقوت
احمر وزبرجد اخضر وثلج وماء وبردن هر برندن ودخى انك غيرى اشيادنكه انى الله تعاليدن

بوذكر اولنانده عقول
نامه صاحبلرينه تذكر
وعبرت واردركه انى
حيات دنيايه تمثيل ايده
بيلور (افمن شرح الله
صدره للاسلام فهو على
نور من ربه فويل
للقاسية قلوبهم من ذكر
الله اولئك فى ضلال مبين)
آيا اول كمسنهكه قلبى اسلامى
قبولله كشاده اولمشدر اول
كشادهلك ربسى طرفندن
انك اوزرينه بر معرفت
نوريدر اول كمسنه شونلره
بكزرميكه انلر الله تعالينك
ذكرندن اعراضله قسوت
قلبلريچون شدت عذابده
دررلر انلر ضلالت ظاهرهده
دررلر * مرويدركه بو آيت
كريمهنك اولى على وحمزه
رضى الله تعالى عنهما
واخرى ابولهب وولدى
حقنده نازل اولمشدر (الله
نزل احسن الحديث كتابا
متشابها مثانى تقشعر منه
جلود الذين يخشون ربهم
ثم تلين جلودهم وقلوبهم
الى ذكر الله ذلك هدى
الله يهدى به من يشاء ومن
يضلل الله فما له من هاد)
الله تعالى كلامك احسنى اولان قرآنى متشابه كوندردى يعنى تناقض واختلاف اولميوب بر برينى تصديق ايدر اعجاز
وحسن نظم وصحت وحكمتده بر برينه مشابهدركه وعد ووعيد وامر ونهى ورحمت وعذاب وجنت وجهنم وسائر * ايكيشر
تكرار ايدر اول كتابده اولان وعيدى استماعدن ربلرندن قورقنلرك دريلرى دترر صكره الله تعالينك رحمت

ومغفرتنی ذكر ايله دريلری وقلبلری نرم ومطمئن اولور بوقرآن الله تعالادن خلقی ارشاددر انكله دیلدیكنی دین اسلامه
هدايت ايدر اول كمسه يكه الله تعالی مخذول ايده انی هدايت ايدر اولمز * روايت اولنديكه بر وقتده اصحاب رضی الله
تعالی عنهم ملول اولوب يا رسول الله بزه تحديث ايت ديدكلرنده ﴿ ٥٦ ﴾ بو آيت كريمه نازل اولدی (افمن
يتقی بوجهه سوء العذاب
يوم القيمة و قيل للظالمين
ذوقوا ما كنتم تكسبون)
آيا اول كمسنه كه قيامتده
شدت عذابدن كندوبی
يوزيله قوربه اول كمسنه
كبيميدركه عذابدن امين
اوله كفر و عصيانله
نفسلرينه ظلم ايدنلره
دينلوركه اول كسب ايتدكلر
كزك جزاسنی دادك *
دينلديكه عذابدن يوزيله
قورينادن مرادابوجهلدر
كه جهنمده اللری بوغازينه
باغلو آتش كلوركن يوزيله
قوربه (كذب الذين من
قبلهم فآتيهم العذاب من
حيث لا يشعرون اهل
مكه دن مقدم رسوللرينی
تكذيب ايدن كفاره عذاب
بر حيثيتله كلديكه بيلمز
ومأمول ايتمزلر ايدی (فاذا
قهم الله الخزی فی الحيوة
الدنيا ولعذاب الاخرة اكبر
لوكانوا يعلمون) الله تعالی
انلره دنياده قتل و اسرو
اجلا و مسخ وخسفله ذل
و رسوايلغی داد تردی
انلر ايچون حاضرلنان
عذاب آخرت اشد ودائم
اولمغله اندن يوكدر اكر انلر انی بيلسه لردی عبرت آلورلردی (ولقد ضربنا للناس فی هذا القرآن من (سلوك)
كل مثل لعلهم يتذكرون) بزناس ايچون بوقرآنده هرمثلدن ضرب ايتدك شايدكه انلرله متعظ اوله لر (قرآنا عربيا غيرذی
عوج لعلهم يتقون) اول قرآن عربی اولديغی حالده انده اكريلك وتناقض يوقدر شايدكه انكله شركدن صاقنه لر (ضرب

غيری احد بيلمز هر بردن يتشرجابله احتجاب ايتمشدر (ويؤمنون به) وانك فردانيت ووحدانيتنه
تصديق ايدرلر (و يستغفرون للذين آمنوا) ومؤمنلر ايچون استغفار ايدر يعنی الله تعاليدن
ديلرلركه مؤمنلرك توبه يه حمل ايده ومغفرتن ايجاب ايدرشيئی انلره الهام ايده وديرلركه (ربنا
وسعت كل شیء رحمة وعلما)ياربنا رحمت وعلمك هرشيئه واسع اولدی اعمال واحوالرين بيلور
وانلر رحمت ومغفرته قادراولورسن (فاغفر للذين تابوا واتبعوا سبيلك وقهم عذاب الجحيم) ايعدی
مغفرت ايت انلريكه شرك ومعاصيدن صاقلنوب عمل صالحه سكارجوع وسبيل حقه اتباع ايدرلر
وانلری عذاب جحيمدن حفظ ايت (ربنا وادخلهم جنات عدن التی وعدتهم) ودخی انلری
ادخال ايت جنات عدنه كيم انی انلره رسوللرك لسانيله وعد ايتمشدك (ومن صلح من آبائهم
وازواجهم وذرياتهم) وانلرك سرورنی اتمام ايچون انلركله بيله آباء وازواج وذرياتلرندن سنی
توحيد ايدنلری دخی اكا ادخال ايت * سعيد ابن جبير ايدر مؤمن جنته داخل اولجق ديه كه
قنی بابام وانام وولدم وخاتونم دينله كه انلرسنك كبی عمل ايتمامشلردی ديه كه بن انلر ايچون عمل
ايتمشدم اويله اولسه انلر دخی جنته ادخال اولنه (انك انت العزيز الحكيم) زيراكه ملككده عزيز
وامركده حكيمسن (وقهم السيئات) وانلری عقوباتدن وياخود جزاسيئاتدن حفظ ايت ويادنياده
انلری معاصيدن حفظ ايت (ومن تق السيئات يومئذ فقد رحمته) اولكه دنياده سيئاتدن سن انی
حفظ ايده سن آخرتده سن اكا رحمت ايدرسن كأنه مسببی سؤاللرندنصكره سببنی دخی طلب
ايتديلر (وذلك هو الفوز العظيم) ياربنا سنك انلری عقوباتدن حفظك ويا انلره رحمتك نجات
وافره در (ان الذين كفروا ينادون لمقت الله اكبر من مقتكم انفسكم اذتدعون الی الايمان
فتكفرون) شونلركه دنياده كافر ايديلر يوم قيامتده اعمال خبيثه لرينك جزاسن كوربجك نفسلرينه
لوم ومقت ايده لر انلره دينلديكه الله تعالينك سزه مقتی سزك امارة بالسوء اولان نفسلريكزه
ايتديككز مقتدن اشددر زيراكه سزدنياده انك رسوللری لسانيله ايمانه دعوت اولنديغكزده
انی انكار ايدوب كفراوزره ثابت اولورديكز (قالوا ربنا امتنا اثنتين واحييتنا اثنتين) ديه لركه
ياربنا سن بزی ايكی كره اماته وايكی كره احيا ايتدك يعنی بزی آبائمز اصلابنده اموات خلق
ايتدك بعده آجالمز انقضاسنده بزی ينه اموات ايتدك وامهاتمز ارحامنده بزه روح نفخيله بزی
احيا ايتدك بعده موتمزدنصكره بعث ايچون ينه احيا ايتدك * دينلديكه اماتهٔ اولی اجل
انقضاسنده كيدر و اماتهٔ ثانيه ايسه قبرده سؤال ايچون اولان احيادنصكره كيدر و ايكی
احيانك بری قبرده كی احيادر و بری بعثدر زيراكه مقصود شول اكتراث ايتموب غفلت
ايتدكلری شيئی كوردكلرندنصكره اعترافلريدر (فاعترفنا بذنوبنا) اويله اولسه بزذنوبمزه اعتراف
ايتدك زيراكه ذنوبی اعترافلری دنيايه اعترافلری وبعثه انكارلرندن ايدی (فهل الی خروج
من سبيل) ايعدی بزه برچاره وارميدركه ناردن چيقوب كيرودنيايه كيده وز وآنده طاعت بولنه

ضرب الله مثلا رجلا فيه شركاء متشاكسون ورجلا سلما لرجل هل يستويان مثلا الحمد لله بل اكثرهم لايعلمون) الله
تعالی شو وجهله برمثل ضرب ايدركه مثلا بر كوله نك بدخوی بر قاچ مشترك افنديلری اولسه انلر اول كوله يه هر
بری برخدمت امر ايتسه لر اول ﴿ ٥٧ ﴾ كوله متحير اولوب اول خدمتلرك برينی تمام ايده ممكله اول صاحبلری
اندن راضی اولمزلر
وبر كوله دخی اويله
اورتاقلردن سالم يالكز
بر افنديسی اولوب انك
خدمتنه مداوم اولمغله
افنديسی كندودن خوشنود
اولسه آيا اول ايكی
رجل يعنی اول ايكی كوله
بربرينه مساوی وتمثيل
اولورمی * مشركله موحد
تمثيليدر * جميع حمد الله
تعالی يه مخصوصدر بلكه
ناسك اكثری رب
واحده عبادت اصنامه
عبادتدن خيرلو ايدوكنی
بيلمزلر (انك ميت وانهم
ميتون ثم انكم يوم القيمة
عند ربكم تختصمون) يامحمد
سكاده موت واردر ومشركلر
دخی موتی بولورلر صكره
قيامتده ربكز جل شانه
عندنده امر دينده خصومت
ايدرسز * مرويدركه كفار
مكه محمد وفات ايده ايدی ده
بزدخی خلاص اوليدق ديو
انتظارده اولمريله بو آيت
كريمه نازل اولدی (فمن
اظلم ممن كذب علی الله وكذب
بالصدق اذجاءه اليس فی
جهنم مثوی للكافرين) الله
تعالايه ولد وشريك نسبتله كذب ايدندن اظلم كيم اولور واكا صدق مشتمل قرآن كلدكده بی تفكر انی
تكذيب ايده آيا انی انكار ايدن كافرلر ايچون جهنمده مكان يوقميدر * انلره مجازاته جهنم كافيدر (والذی
جاء بالصدق وصدق به اولئك هم المتقون) اول قرآنله كلن محمد عليه السلام وانی تصديق ايدنلر اول كروه

سلوك ايده وزانلره دينله كيم (ذلكم بانه اذا دعی الله وحده كفرتم) اشبو عذاب
وخلود سزه شول سببله دركه سزه لا اله الا الله ديكز دينلسه انك وحدانيتنه كافر اولورديكز
(وان يشرك به تؤمنوا) واكر الله تعالی يه اشراك اولنسه انی تصديق ايدرديكز (فالحكم لله
العلی الكبير) ايعدی حكم اول الله تعالينكدركه عبادته مستحقدر سزه عذاب سرمدله حكم
ايتدی اول شرك اولنمقدن رفيع وعاليدر وقدرت قاهره ايله كبيردر خلقنده حكمنی انفاذ ايدر
(وهو الذی يريكم آياته) اول الله تعالی سزه وحدانيتنه وسائر بيلنمسی واجب اولور عجائب
مقدوراتنده دلالت ايدر آياتن كوسترر (وينزل لكم من السماء رزقا) وسزه سمادن سبب رزقكز
مطری وغيريی بی انزال ايدركه انكله معاشكز منتظم اوله (وما يتذكر الا من ينيب) عقولده
مركوز كبی اولان آياتله متعظ اولمز مگراولكه اكا اقبال ايله انكاردن رجوع ايده (فادعوا الله
مخلصين له الدين ولو كره الكافرون) ايعدی عبادتكزی الله تعالی يه ايدك دينكزی شركدن اخلاص
ايدر اولديغكز حالده اكرچه كافرلر آندن كراهت ايدرلرسه ده (رفيع الدرجات ذو العرش) كه
اول درجات كمالی رفيعدر انك غيريده كمال ظاهر اولمز وعالم جسمانينك اصلی اولان عرش انك
قبضهٔ قدرتنده در صحيح اولمزكه غيری اكا شرك ايديله وياخود مراتب مخلوقاتی اول رفع
ايديجيدر وياخود مصاعد ملائكه يی عرشه وياسمواته ويادرجات ثوابی رفع ايديجيدر (يلقی الروح
من امره علی من يشاء من عباده) اول وحيله جبريل عليه السلامی عبادندن ديلديكی كمسه يه انزال
ايدر (لينذر يوم التلاق) تاكه اول عبد انذار ايده شول يومله كيم انده اهل سمادن واهل ارض
وياخالق ومخلوق وياظالم ومظلوم وياعابد ومعبود ويامرء وعملی التقا ايدركه اول يوم قيامتدر
(يوم هم بارزون) شول يومده كه قبورلردن خارجلردر وياظاهرلردر انلری برشیء ستر
ايتمز ويانفوسلری ظاهره در غاشیء ابدان اكا حجاب اولمز وياعمللری وسرائرلری ظاهره در
(لايخفی علی الله منهم شیء) انلرك اعيان واعمال واحوالندن الله تعالی يه برشیء خفی اولمز
والله تعالی اول يومده خلقك فناسندنصكره ديه كه (لمن الملك اليوم) اشبو كونده ملك
كيمكدر اكا جواب ويرراولميه اويله اولسه ينه كندی جواب ويروب ديه كه (لله الواحد القهار)
اول وحدانيتله موصوف الله تعالينكدر خلقی اماته ايله قهر ايديجيدر (اليوم تجزی كل نفس بما
كسبت) اشبو كونده هرنفس دنياده خيروشردن كسب ايتديكيله جزا الور (لاظلم اليوم)
اشبو كونده نقص ثواب ويازيادهٔ عقابله هيچ كمسه يه ظلم اولمز (ان الله سريع الحساب)
الله تعالی حسابده سريعدر زيرا انی برشان شان آخردن اشغال ايتمز اويله اولسه خلائقه
مستحق اولدقلری شيئی سرعتله ابر كورر (وانذرهم يوم الآزفة) يامحمد مشركلری يوم
قيامتله انذار ايتكه اول انلرك دخول ناره مشارفه لرينك وقتيدر (اذ القلوب لدی
الحناجر) كه انده قلوب اماكنندن مرتفع اولوب حنجره لرينه ملتصق اولور نه مكاننه

شرك وعصياندن اتقا ايدنلردر (لهم مايشاؤن عند ربهم ذلك جزاؤا المحسنين) انلر ايچون ربلرى عندنده ديلدكلرى
نعمت وكرامت واردر بو نعمت طاعتلرنده احسان ايدنلرك جزاسيدر (ليكفر الله عنهم اسوء الذى عملوا ويجزيهم
اجرهم باحسن الذى كانوا يعملون) تاكه الله تعالى انلرك اعمال ۝ ٥٨ ۝ قبيحه لرينى محو ايده كه انلرك غيريلرى
دخى عفو اولى اوله و انلرك
عملارى ثوابنى احسنه كوره
اوفر اعطا ايدر (اليس
الله بكاف عبده ويخوفونك
بالذين من دونه ومن
يضلل الله فماله من هاد)
الله تعالى عبدى محمد
عليه السلامه نصرتده
كافى دكليدر يا محمد مشركلر
سنى الله تعالى دن غيرى
طابدقلرى الهه لر يله
قورقودرلر بر كمسنه يى كه
الله تعالى مخذول ايده اول
كمسنه ايچون هدايت يوقدر
دينلديكه كفار قريش يا محمد
بزم الهه لرمزه طعن ايتمه كه
انلردن سكا ضرر ايرشميه
ديملريله انلرك تخويفلرينى
حق تعالى رد ايله نصرتنى
تبشير بيوردى (ومن يهدى
الله فماله من مضل اليس الله
بعزيز ذى انتقام) واول كمسنه
يى كه الله تعالى هدايت ايده
انى منع ايدر اولمز الله تعالى
ملكنده غالب واعداسنه
انتقام ايدر دكليدر (ولئن
سألتهم من خلق السموات
والارض ليقولن الله قل
افرايتم ماتدعون من دون الله
ان ارادنى الله بضر هل هن
كاشفات ضره اوارادنى برحمة هل هن ممسكات رحمته قل حسبى الله عليه يتوكل المتوكلون) اكر (ايدوب)
سن مشركاره سموات وارضى كيم خلق ايتدى ديو سؤال ايدرسك * خالقيتده تفردنه دليل واضح اولمغله * البته
الله تعالى خلق ايتدى ديرلر انلره ديكه بكا خبر ويرك شول الله تعالى دن غيرى عبادت ايتديككز الهه كز اكر الله تعالى

عودت ايدر ونه آغزلرندن چيقوب كيدر (كاظمين) مغموميين خوف وحزنله ممتلئين
اولدقلرى حالده (ماللظالمين من حميم ولاشفيع يطاع) ظالملر ايچون قريب مشفق ويا شفيع
مشفع اولمز زيراكه شفاعت ايدنلر الله تعالينك اولياسيدر انلر ايسه سومزلر الا آنيكه
الله تعالينك دوستى اوله يوخسه اكا عدو اولنلرى دكل (يعلم خائنة الاعين وما تخفى
الصدور) اول كوزلرك خائنن بيلوركه اول نامحرمه اولان نظرهٔ ثانيه واكا استراق
نظردر ودخى صدورك اخفا ايتديكن بيلور (والله يقضى بالحق) الله تعالى عدله حكم
ايدر زيراكه اول على الاطلاق مالك حاكمدر هرشىء انك خلقيدر (والذين يدعون من
دونه لايقضون بشىء) شونلركه الله تعالينك غيرى يه عبادت ايدرلر عجزلرى وعدم عقللرى
ايچون برشيئله حكم ايتمزلر (ان الله هو السميع البصير) الله تعالى انلرك اقوالنى ايشيدر
واعماللرينى كورر (اولم يسيروا فى الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين كانوا
من قبلهم) اهل مكه يريوزنده سير وسفر ايتمزلرميكه انلردن اول رسوللرينى تكذيب
ايدن امتلرك حال ومآللرينى تفكر ايدوب معتبر اوله لر (كانوا هم اشد منهم قوة وآثار
فى الارض) كه انلر قوت وقدرت وتمكنده اهل مكه دن اشد واعمارده اكثر وقصور
ومنازلده احصن ايديلر (فأخذهم الله بذنوبهم) الله تعالى انلرى ذنوبلرى سببيله عقاب
ايتدى (وماكان لهم من الله من واق) حالبوكه انلرى انك عقابندن منع ايدر مانع اولمدى
(ذلك بانهم كانت تأتيهم رسلهم بالبينات فكفروا فأخذهم الله) اشبو اخذ شول سببله كه
انلره رسوللرى معجزات ويا احكام واضحه ايله كلديكنده انلر اكا كافر اولورلردى
اويله اولسه الله تعالى انلرى هلاك استيصالله مؤاخذه ايتدى (انه قوى شديد العقاب)
اول قوى متمكندر نه ديلرسه آنى ايدر اكا كافر اولنلره عقابى شديددر (ولقد ارسلنا
موسى بآياتنا وسلطان مبين الى فرعون وهامان وقارون فقالوا ساحر كذاب) بز
موسى يى معجزات وحجت قاهرهٔ ظاهره ايله فرعون وهامان وقارونه ارسال ايتدك انلر
ايسه انى تصديق ايتميوب ساحر وكذابدر ديديلر (فلما جاءهم بالحق من عندنا قالوا اقتلوا
ابناء الذين آمنوا معه واستحيوا نساءهم) وقتاكه موسى بزم عندمزدن رسالتله فرعون
وقومنه كلدى ديديلركه انكله بيله ايمانه كلنلرك ابنالرى قتلنه دعوت ايدك تتكيم مقدما
اول فعلى انلره ايدرديكز تاكه موسايه مظاهرتى ترك ايده لر واناثلرينى احيا ايدك (وما
كيد الكافرين الا فى ضلال) والحال كافرلرك مكر واحتيالى دكل الا ضياعده در (وقال
فرعون ذرونى اقتل موسى) فرعون قومنه ديديكه بنى حالمه قوكزكه موسى يى قتل ايدم
انلر ايسه انى موسى يى قتلدن كف ايدوب ديرلرديكه اول سنك خوف ايتديكك دكلدر
بلكه اول ساحردر اكر انى قتل ايدرسك ناس سنى انكله حجتله معارضه دن عاجز ظن

بكا ضرر مراد ايتسه اول ضررى بندن دفع وكشفه قادر اولورلرمى ياخود بكا برنفع مراد ايتسه كهنه كز اول نفعى
بندن دفعه قادر اولورلرمى ديكه بكا خير اصابتنده وبندن شر دفعنده الله بكا كافيدر هر توكل ايديجيلرك توكلى الله
تعالى يه در (قل ياقوم اعملوا على مكانتكم ۝ ٥٩ ۝ انى عامل فسوف تعلمون من يأتيه عذاب يخزيه ويحل عليه
عذاب مقيم) ديكه اى قوم
اولديغكز حال اوزره
قدرتكزله عمل ايدك بن دخى
حالم اوزره توكل ايله عامل
اولورم يقينده بيلورسكز
كه الله تعالى نك عذابى كيمه
كلوب انى ذليل ورسواى
ايدر وعذاب دائم كيمه
نزول ايدر (انا انزلنا
عليك الكتاب للناس بالحق
فمن اهتدى فلنفسه ومن
ضل فانما يضل عليها وماانت
عليهم بوكيل) يا محمد بز سكا
قرآنى ناسك معاش ومعاد
لرينى حقله بيان ايچون
انزال ايتدك اول كمسنه كه
قرآنله اهتدا ايده اول كندو
نفسنك فائده سيچوندر
كيمككه قرآندن اعراض
ايده انك وبالى انجق كندو
نفسنه در سن انلرى هدايته
جبر ايتمكه وكيل اولمدك *
سكا لازم اولان تبليغدر *
(الله يتوفى الانفس حين
موتها والتى لم تمت فى منامها
فيمسك التى قضى عليها
الموت ويرسل الاخرى
الى اجل مسمى ان فى ذلك
لآيات لقوم يتفكرون) الله
تعالى نفسلرك موتلرى
وقتنده بدنلردن روحلرك ظاهر وباطن تعلقلرينى قطع ايدر ونوملرى حالنده انجق تعلق ظاهرينى قطع ايدوب
انلر تام ميت اولمز اول قبض اولنان اوزرينه موت قضا اولنلرك روحنى امساك ايدوب بدننه رد ايتمز واوزرينه
موت قضا اولمينلرك روحنى جسدينه ارسال ايدر تا اجل مسماسى كلنجيه دك بو قبض وامساك وارسالده تفكر

ايدوب انى تعلل ايتدى ديرلر مع هذا اول اهون شيئده سفك ايدى (وليدع ربه) اول
ربنه دعا ايدوب كورسنكه اول انى بندن منع ايده بيلورمى (انى اخاف ان يبدل دينكم)
زيرا قورقريمكه اكر بن انى ايتمزسم صددنده اولديغكز دينكزى تغيير ايده (او ان يظهر
فى الارض الفساد) وياخود دينكزى بالكليه تغيير ايده مديكى تقديراوزره ارض مصرده تجارت
وتجارجدن فساد اظهاريله دين ودنياكزه خلل ايركوره (وقال موسى انى عذت بربى وربكم من كل
متكبر لايؤمن بيوم الحساب) وقتاكه موسى عليه السلام فرعونك تهديدنى ايشتدى ديديكه بن الله
تعالى يه استعاذه ايتدمكه اول بنم ربم وسزك ربكزدر هر متكبردنكه يوم حسابك حقيقتنى تصديق
ايتمز (وقال رجل مؤمن من ال فرعون يكتم ايمانه) آل فرعوندن بر رجل مؤمنكه فرعونك ابن عمى
اولوب اسمى خربيل ايدى فرعون وقومندن ايمانتى كيزلردى ديديكه (اتقتلون رجلا ان يقول
ربى الله) شول رجلى ظلما قتل ايدرميسزكه اول ربم يالكز الله تعاليدر ديه (وقد جاءكم بالبينات من
ربكم) حالبوكه اول سزه ربكزدن معجزات ودلائل ايله كلدى (وان يك كاذبا فعليه كذبه) اكر
اول كاذب ايسه كذبنك وبالى كندى اوزره در آنى دفعده قتله احتياج اولمز (وان يك صادقا
يصبكم بعض الذى يعدكم) واكر اول قولنده صادق ايسه عذاب دنيادن سزه ابعاد ايتديكى
اصابت ايدر (ان الله لايهدى من هو مسرف كذاب) الله تعالى بدايته هدايت ايتمز اول كمسه يى كه
فعلنده حدى تجاوز ايدر وكذبى نفسنه عادت ايدر (ياقوم لكم الملك اليوم ظاهرين فى الارض)
ياقوم اشبو ارض مصرده غالبين اولديغكز حالده اشبو زمانده ملك سزكدر (فمن ينصرنا من
بأس الله ان جاءنا) اكر انى قتل ايدرسه كز الله تعالينك بزه عذابى كلديكنده اندن بزى كيم خلاص
ايده بيلور (قال فرعون ماأريكم الا ماأرى وما اهديكم الا سبيل الرشاد) فرعون ديديكه سزه
رأى ونصيحت ايدرين آنيكه كنديمه ايدرين اول موسانك قتل اولنميدروانكله سزى طريق
فلاحه دعوت ايدرين (وقال الذى امن ياقوم انى اخاف عليكم مثل يوم الاحزاب)
اول رجل مؤمن انلره ديديكه ياقوم موسايى تكذيب واكا تعرضكزدن قورقرينكه امم
ماضيه يه ايرشن وقائع مثلى سزه دخى ايريشه (من دأب قوم نوح وعاد وثمود والذين
من بعدهم) قوم نوح وعاد وانلردن صكره كلن امم كافره نك رسوللرينى تكذيبلرى عادتى
مثلنك جزاسى سزه دخى ايريشه (وماالله يريد ظلما للعباد) الله تعالى عبادنه ظلم اراده
ايتمز وظالملى انتقام ايتمدن تخليه ايتمز (وياقوم انى اخاف عليكم يوم التناد) ياقوم سز
شولكونك عذابندن قورقككه اول يوم قيامتدر انده ناس برى برلرينه ندا ايدر اصحاب
جنت واصحاب نار سورهٔ اعرافده حكايت اولنديغى كبى تنادى ايديشورلر وموتك ذبحى
حيننده واهل جنته واهل ناره مكانكزده خالدلرسز ديو ندا اولنورلر (يوم تولون
مدبرين مالكم من الله من عاصم) شول كونده كه موقفدن ناره منصرفين اولديغكز حالده

ایدن قوم ایچون الله تعالینك كال قدرت وحكمتنه وحشر وبعث وقوعنه علامت ونشانلر واردر (ام اتخذوا من دونه
الله شفعاء قل اولو كانوا لایملكون شیئا ولایعقلون) انلر الله تعالانك غیری آلهه‌لرینی شفیعه‌لریمی اخذ ایدرلر دیكه
انلرك بوجمادات الهه‌لری رشیئه مالك اولمیوب حس وعقللری یوغیكن انلره شفاعته قادرلرمیدر (قل الله ٦٠
الشفاعة جمیعا له ملك
السموات والارض ثم الیه
ترجعون) دیكه جمیع
شفاعت الله تعالانك اذننه
متوقفدر سموات وارضك
ملكی آنكدر صكره قیامتده
اكا رجوع ایدرسز (واذا
ذكر الله وحده اشمئزت
قلوب الذین لا یؤمنون
بالاخرة واذا ذكر الذین
من دونه اذاهم یستبشرون)
قچان الله تعالانك وحدانیتی
ذكر اولنسه آخرته
ایمانی اولمینلرك قلبلری
اوركر الله تعالانك غیری
الهه‌لری ذكر اولنسه
قلبلری سروره طولوب
یوزلرینه بشاشت كلور
(قل اللهم فاطر السموات
والارض عالم الغیب والشهادة
انت تحكم بین عبادك
فی ما كانوا فیه یختلفون)
یا محمد سن * انلرك كفر
لرنده عناد وثباتلرینی
كوروب متحیر اولدیغكده
* دیكه یا الهی سموات
و ارضك خالق سنسین
وظاهری بیلورسن
عبادك اختلاف ایتدكلری
شیده بلكه انلرك بیننی فصل
وحكمه قادرسین (ولو ان للذین ظلموا مافی الارض جمیعا ومثله معه لافتدوا به من سوء العذاب یوم (ذكر)
القیمة وبدالهم من الله مالم یكونوا یحتسبون) اكر بریوزنده اولان اشیانك جمیعی وانكله انك مثلی دخی كافرلرك
اولسه قیامتده شدت عذابدن خلاصلر ایچون انلری فدا ایدرلردی * لكن قبول اولنمز * دنیاده ظن وحسابلرنده اولمین

كیدرسز ویاخود نارك زفیری سزه لاحق اولدیغنده ناردن هاربین اولدیغكز حالده
كیروكزه دونرسز ایمدی اول حالتده الله تعالینك عذابندن قورتارر یوقدر (ومن یضلل
الله فماله من هاد) اول كمسنه‌كه الله تعالی انی هدایت ایتمیه هیچ احد اكا هدایته قادر
اولمز (ولقد جاءكم یوسف من قبل بالبینات) یوسف بن یعقوب سزه موسادن اول
معجزاتله كلدیكه اول انك سوره یوسفده حكایت بیوریلن (ءارباب متفرقون خیر ام الله
الواحد القهار) قولیدر اوبله اولسه یوسفك وموسانك فرعونی بر اولور ویاخود آبائك
احوالی اولاده نسبت اولوب اول یوسفله مراد انك سبطی یوسف بن ابراهیم ابن
یوسف بن یعقوب اوله (فما زلتم فی شك مما جاءكم به حتی اذا هلك قلتم لن یبعث الله
من بعده رسولا) انك سزه كتوردیكی دیندن شكده اولمقدن زائل اولمدیكز حتی اول
وفات ایدیجك دیدیكزكه الله تعالی اندنصكره رسول بعث ایتمز انك رسالتنی تكذیبلرینه
اندنصكره كلنلرك دخی رسالتلرینی تكذیبلرینی ضم ایتدیلر ویاخود انك رسالتنده شك ایله
اندنصكره رسول بعث اولنمز دیو جزم ایتدیلر (كذلك یضل الله من هو مسرف مرتاب)
اشبو ضلال كبی الله تعالی عصیانده مخذول ایدر اول كمسنه‌یی كه مشرك بینات شهادت
ایتدیكی شیئده شاكدر (الذین یجادلون فی آیات الله بغیر سلطان اتاهم) شونلركه آیات
اللهده جدال ایدرلر انلره كلمش برهانسز بلكه تقلیدله ویاشبهۀ باطله ایله (كبر مقتا عند
الله وعندالذین آمنوا) ایمدی اولوجهله جداللری الله تعالی عندنده ومؤمنلر عندنده مقت
اولنمسی عظیم اولدی (كذلك یطبع الله علی كل قلب متكبر جبار) اشبو مقت اولنان
جدال مثلی الله تعالی هر قلب متكبر جبار اوزره ختم ایدر (وقال فرعون یاهامان وابن
لی صرحا لعلی ابلغ الاسباب اسباب السموات فأطلع الی اله موسی وانی لاظنه كاذبا)
فرعون وزیری هامانه دیدیكه بنمچون برقصرعالی بنا ایتكه اندن سمواتك طرق وابوابنه
ایریشم سمادن سمایه صعودله موسانك الهنه مطلع اولم زیرا بن موسایی ظن ایدرمكه
رسالت دعواسنده كاذب اوله (وكذلك زین لفرعونه سوء عمله) وفرعون سوء قولی
تزیین اولندیغی كبی سوء عملی دخی تزیین اولندی (وصد عن السبیل) واول سبیل
هدادن صرف اولندی (وما كید فرعون الافی تباب) فرعونك مكری دكل الاخسارده‌در
(وقال الذی آمن یاقوم اتبعون اهدكم سبیل الرشاد) بنه اول رجل مؤمن دیدیكه یاقوم
بكا اتباع ایدك بن سزی برسبیله دلالت ایدیكه اكا سلوك ایدن مقصودینه ایرر (یاقوم
انما هذه الحیاة الدنیا متاع وان الاخرة هی دار القرار) یاقوم اشبو دار دنیا بر تمتع
یسیردر زوالی سریعدر وآخرت ایسه دار اقامتدر زوالی یوقدر (من عمل سیئة فلا
یجزی الامثلها) اول كمسه‌كه برسیئه ایشلیه انك مثلیله جزا اولنور (ومن عمل صالحا من

عذاب انلره ظاهر اولور (وبدالهم سیئات ما كسبوا وحاق بهم ما كانوا به یستهزؤن) ودنیاده كسب ایتدكلری
اعمال سیئه‌لری انلره ظاهر اولوب تخویف الهی‌یی استهزا ایتدكلرینك جزاسی انلری احاطه ایده (فاذا مس الانسان
ضر دعانا ثم اذا خولناه نعمة منا ٦١ قال انما اوتیته علی علم بل هی فتنة و لكن اكثرهم لا یعلمون)
قچان انسانه ضرر
طوقنسه بزه دعا ایدرصكره
فضلمزدن بز اكا مال
وثروت نعمتی ویرسك بونم
كسب وتجارتی بیلدیكمدن
واستحقاقمدن ویرلدی دیر
بلكه اول نعمت اكا امتحاندر
* كه شكران ویا كفران
نعمتدر اول كندویه ظاهر
اوله * لكن انلرك چوغی انی
بیلمزلر (قدقالها الذین من
قبلهم فما اغنی عنهم ما كانوا
یكسبون) انلردن مقدم
كچنلر بو كلامی دیمشلردی
انلرك دنیاده كسب ایتدكلری
مالری عذابلری دفعنه مفید
اولمدی (فاصابهم سیئات ما
كسبوا والذین ظلموا من
هؤلاء سیصیبهم سیئات
ما كسبوا وماهم بمعجزین)
انلره كسب ایتدكلری
سیئه‌لرینك جزالری اصابت
ایتدی بو مشركلردن دخی
نفسلرینه ظلم ایدنلرك كسب
ایتدكلری سیئه‌لرینك
جزاسی یقینده اصابت
ایدر انلر عذاب اللهدن
خلاص اولمزلر (اولم یعلموا
ان الله یبسط الرزق لمن
یشاء ویقدر ان فی ذلك لآیات
لقوم یؤمنون) بیلمزمیكه الله تعالی رزقی دیلدیكی كمسنه‌یه بسط ودیلدیكندن قبض ایدر بو بسط وقبضده مؤمنلر ایچون
قدرة اللهه علامتلر واردر (قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا
انه هو الغفور الرحیم) یا محمد مؤمنلره بنم طرفمدن دیكه ای بنم معصیتده نفسلری اوزره اسراف ایدن قوللرم الله

ذكر اوانثی وهو مؤمن فاولئك یدخلون الجنة یرزقون فیها بغیر حساب) وذكر واناثدن
اول مؤمنكه عمل صالح ایشلیه ایمدی اول وصفلو كمسه‌لر جنته ادخال اولنوب انده
تقدیر وموازنه‌سز ثواب ایله جزا اولنورلر (ویا قوم مالی ادعوكم الی النجاة و تدعوننی
الی النار) ویاقوم بكا خبر ویرك بونه حالدركه بن سزی الله تعالی‌یه ایمانله ناردن نجاته
دعوت ایدریم وسز ایسه بنی شركه دعوت ایدرسزكه اول ناری موجب اولور (تدعوننی
لأكفر بالله واشرك به مالیس لی به علم) سز بنی دعوت ایدرسزكه الله تعالی‌یه كافر اولم
وشول ربوبیتنی بیلمدیكم شیئی اشراك ایدم زیراكه الوهیته برهاندن لابددر وانی اعتقاد
ایقانله صحیح اولور (وانا ادعوكم الی العزیز الغفار) بن ایسه سزی اول الله تعالی‌یه دعوت
ایدرینكه اول صفات الوهیتی مستجمعدركه اول كال قدرت وغلبه ومجازاته تمكن وتعذیب
وغفرانه قدرت صاحبیدر (لاجرم انما تدعوننی الیه لیس له دعوة فی الدنیا ولا فی الآخرة) واجب
وحق اولدیكه شول بنی عبادتنه دعوت ایتدیككز آلهه‌كزك دنیاده وآخرتده هیچ كیمسه‌یی
عبادتنه دعوتی یوقدر زیراكه جماداندر الوهیته اقتضا ایدرشیء انده معدومدر ویا انك دعوت
مستجابه‌سی یوقدر (وان مردنا الی الله) ومرجعمز موتله الله تعالی‌یه‌در (وان المسرفین هم اصحاب
النار) ضلالت وطغیانده اسراف ایدنلر اصحاب ناردركه انده مخلدلردر (فستذكرون مااقول
لكم) عذابی معاینه كزعندنده بنم سزه دیدیكم نصیحتی ذكر ایدیه‌رسز حالبوكه اول ذكریكز
سزه نفع ایتمز (وافوض امری الی الله) بن كندی امریمی الله تعالی‌یه تفویض ایتدم اول بنی
هرسوءدن عصمت ایدر (ان الله بصیر بالعباد) الله تعالی عبادنه بصیردر اعماللرینی بیلورا اكا كوره
جزالرین قیلور * اول بوقولی شول حینده دیدیكه اول انلری اسلامه وترك عبادت اصنامه
دعوت ایدیجك انلر انی قتله قصد ایتدیلر اول انلردن فرار ایدوب فرعون انی طلبیچون برنیجه
كیمسه‌لر كوندردی (فوقیه الله سیئات مامكروا) الله تعالی ایسه انی حفظ ایدوب اراده ایتدكلری
شروری اندن دفع ایلدی حتی‌كه موسی علیه السلامله بیله نجات بولدی (وحاق بآل فرعون
سوء العذاب) وفرعونه وقومنه عذاب نازل اولدیكه اول دنیاده غرق وآخرتده ناردر (النار
یعرضون علیها غدوا وعشیا) اول سوء عذاب ناردركه صباحده واخشامده انلر اكا عرض اولنور
* ابن مسعود رضی الله عنه ایدر آل فرعون ارواحی سیاه قوشلر اجوافنده‌در هركون ایكی كره
صباحده واخشامده ناره عرض اولنور یا آل فرعون اشبو سزك مأوا كزدر دینور بوحالت
یوم قیامته دكین انلره مستمر اولور * دینلدیكه هركافرك روحی دخی دنیا طوردقچه صباحده
واخشامده ناره عرض اولنور * ابن عمر رضی الله عنهما پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن روایت
ایدردیكه قچان بریكز وفات ایده اكر اهل جنت ایسه جنتدن واكر اهل نار ایسه ناردن
صباحده واخشامده طوراغی اكا عرض اولنور قیامتده الله تعالی سنی اكا كوندریسردر دینور

تعالانك رحمتندن اميد كسمك الله تعالى كناهلرك جميعنى مغفرت ايدر تحقيق الله تعالى مبالغه ايله مغفرت و رحمت ايديجيدر * بو آيت كريمه حمزه رضى الله تعالى عنهك قاتلى وحشى ياخود عياش بن ابى ربيعه ياخود وليد بن وليد حقلرنده منزلدر ديو اقاويل وار ايسه دخى بونلرده داخل اولەرق اهل مكەدن بر جماعت من اصل مشرك و قاتل اولملريله مغفرت و قبول اولنمز زعميله حاللرينى حضور نبوى يه عرض ايلدكلرنده بو آيت كريمه نازل اولوب اسلامله مشرف اولديلر خبرده واردركه دنيا وما فيها بو آيته عوض اولمز بيورلمش ابن مسعود رضى الله تعالى عنهما بر مسجده دخولنده واعظ نار جهنمى وسلاسل واغلالى ذكر ايدر ايمش بيورمشكه اى واعظ ناسى نيچون نوميد ايدرسن مكر * قل يا عبادى الذين آيت كريمه سنى اوقومش سين (وانيبوا الى ربكم واسلموا له من قبل ان يأتيكم العذاب ثم لا تنصرون) ربكز طرفنه توبه ورجوع وطاعت ايدك وسزه عذاب كلزدن مقدم انى توحيد مخلصانه امرينه تسليم اولك صكره اول عذابى دفع ايچون هيچ كمسنه طرفندن سزه ياردم اولنمز (واتبعوا احسن ما انزل اليكم من ربكم من قبل ان يأتيكم العذاب بغتة وانتم لاتشعرون) سز امور دنيا ايله مشغول اولوب خبريكز يوغيكن فجأة سزه عذاب كلزدن مقدم ربكزدن انزال اولنان احسن فرائض واوامره اتباع ايدك (ان تقول نفس ياحسرتى على ما فرطت فى جنب الله و ان كنت لمن الساخرين) صكره نفس قاصره‌نك ديمسى واردركه اى يازق بكا الله تعالايه طاعتنده تقصير ايتدم وبن قرآن

(ويوم تقوم الساعة أدخلوا آل فرعون اشد العذاب) يوم قيامتده انلره يا آل فرعون اشد عذابه كيرك دينور ياخود ملائكه يه آل فرعونى اشد عذابه كيردينور ياخود ملائكه يه آل فرعونى اشد عذابه كيردرك ديوامر اولنور * ابن عباس رضى الله عنهما ايدرانكه مراد الوان عذابدركه غرق اولندقلرندنبرو ده‌كى عذاب اولدقلرندن واشد عذابدر (واذ يتحاجون فى النار فيقول الضعفاء للذين استكبروا انا كنا لكم تبعا فهل انتم مغنون عنا نصيبا من النار) يامحمد قومكه ذكر ايت شول وقتى‌كه اهل نارده تخاصم ايدوب ضعفالرى شول ايماندن تكبر ايدن رؤسالرينه ديه‌لركه بز دنياده سزه تابعلر ايدك ديندن بزه امر ايتديككزه اطاعت ايدردك شول صددنده اولديغمز عذاب ناردن برجزئى بزدن دفع ايده‌مديكمز (قال الذين استكبروا انا كل فيها ان الله قد حكم بين العباد) اول رؤسا ضعفايه ديه‌لركه بز وسز ذنوبدن حصه‌لريمز دكلو نارده معذبلرز بز سزدن عذاب دفعنه نيجه قادر اولورز اكر بزم قدرتمز اولسه انى كنديمزدن دفع ايدردك الله تعالى عبادى بيننده حكم ايتديكه اهل جنت جنته واهل نار ناره كيره انك حكمنى ايسه رد ايدر يوقدر (وقال الذين فى النار لخزنة جهنم ادعوا ربكم يخفف عنا يوما من العذاب) نارده اولان كافرلر جهنمك خازنلرينه ديه‌لركه ربكز جل شانه يه بزم ايچون شفاعت ايدك كه بركون دكلو زمان بزدن عذابى تخفيف ايده (قالوا أولم تك تأتيكم رسلكم بالبينات قالوا بلى قالوا فادعوا وما دعاء الكافرين الا فى ضلال) خازنلر انلره ديه‌لركه سزه رسولريكز دلائل واضحه ايله كلوب جهنم عذابى ايديكن سزه خبر ويرمديلرمى كافرلر ديه‌لركه بلى خبر ويرديلردى خازنلر انلره ديه‌لركه ايمدى سز كنديكز اكا دعا ايدك زيراكه كافرلر ايچون شفاعت ايدر دكلرز حالبوكه كافرك دعاسى ضلالده‌در اجابت اولنمز (انا لننصر رسلنا والذين آمنوا فى الحياة الدنيا ويوم يقوم الاشهاد) بز رسولريمزه ومؤمنلره نصرت ايدرز اعدالرى اوزره دنياده حجت وظفر وانتقامله ودخى يوم قيامتده‌كى حفظه ملكلرى رسوللرى ايچون امتلرينه تبليغله وكفار اوزره رسوللرينى تكذيبله شهادت ايدرلر دينلديكه اشهادله مراد قيامتده ملائكه وانبياء ومؤمنيندن ناس اوزره شهادت ايدنلردر والله تعالينك اشبو نصرت موعوده‌سى منتقض اعدانك بعض احيانده انلره غلبه‌سيله‌كه اول عبرت عواقبه‌در بلكه انلر جمله مخالفلرى اوزره منصورلردر * وكاهى انلره اعدالرينى قهرله نصرت ايدر وكاهى انلر قتل اولندقلرندنصكره اعدالرندن انتقام ايدر يحيى عليه السلامه نصرتى كبى‌كه انى قتل ايتدكلريچون انك يرينه يتمش بيك كشى‌يى قتله انتقام ايتدى (يوم لا ينفع الظالمين معذرتهم) كه اول كونده كافرلره اعتذارلرى نفع ايتمز زيراكه قبول اولنمز اكرچه اولوقتده كفردن توبه ايدرلرسه‌ده (ولهم اللعنة) وانلر رحمتدن بعيد اولور (ولهم سوء الدار) وانلره جهنمده شدت عذاب اولور (ولقد آتينا موسى الهدى) بز موسايه معجزات وصحف وشرايعدن دينده انكله اهتدا اولورشئ ويردك (واورثنا بنى اسرائيل الكتاب هدى وذكرى

ومؤمنلرى استهزا ايدردم (او تقول لو ان الله هدينى لكنت من المتقين) ياخود ديه‌كه الله تعالى حقه ارشاده هدايت ايتسه متقيلردن اولوردم (اوتقول حين ترى العذاب لو ان لى كرة فاكون من المحسنين) ياخود عذابى كوردكده ديه‌كه اكر بركره بنم ايچون دنيايه عودت اولسه طاعت وعمله احسان ايديجيلردن اولوردم (بلى قد جاءتك اياتى فكذبت بها واستكبرت وكنت من الكافرين) . اكا دينيله‌كه بلى سكا بزم آيتلرمز كلمشيدى سن انلرى تكذيب وتكبرله ايماندن امتناع ايتمكله كافرلردن اولمشيدك (ويوم القيمة ترى الذين كذبوا على الله وجوههم مسودة اليس فى جهنم مثوى للمتكبرين) الله تعالايه كذب و افترا ايدنلرى قيامتده يوزلرى قرارمش كوررسن ايمان وطاعتدن تكبر ايدنلره جهنمده مكان يوقميدر واردر (وينجى الله الذين اتقوا بمفازتهم لايمسهم السوء ولا هم يحزنون) شرك ومعاصيدن اتقا ايدنلره سبب فوز وفلاح اولان ايمانله الله تعالى جهنمدن نجات ويرر انلره هيچ ضرر طوقنمز وانلره حزن يوقدر (الله خالق كل شئ وهو على كل شئ وكيل) الله تعالى كل شيئك خالقيدر وهرشى اوزرينه متصرف وحفظيله قائمدر (له مقاليد السموات والارض والذين كفروا بايات الله اولئك هم الخاسرون) سموات وارضك مفتاحلرى انكدر انلركه الله تعالانك آيتلرينه كافر اولديلر انلر رحمت وثوابدن خاسرلردر * وارد دركه ذى النورين رضى الله تعالى عنه پيغمبر عليه السلامدن بو مفتاحلرى سؤال ايتدكده بيورديلركه اول مفتاحلر * لا اله الا الله والله اكبر وسبحان الله وبحمده واستغفر الله ولاحول ولا قوة الا بالله

لاولى الالباب) وموساد نصكره توراتى بز بنو اسرائيله ايراث ايتدك عقول سليمه صاحبلرينه كه اول هدايه وتذكره ويا هادى ومذكر اولديغى حالده (فاصبر ان وعد الله حق) يامحمد مشركينك اذاسنه صبر ايتكه الله تعالينك نصرله وعدى حقدر اول وعدنه خلف ايتمز (واستغفر لذنبك) ودينك امرنه اقبال ايت واولايى تركله اولان فرطاتك تدارك ايت واعدانك امرينه اهتمام ايت الله تعاليدن مغفرت طلبيله كبم اول سنك نصرتكه وامرك اظهارنه كافيدر (وسبح بحمد ربك بالعشى والابكار) الله تعالى يه عشى وابكارده حمدينى متلبس اولديغك حالده نمازه مداومت قيل * دينلديكه انكله مراد صلوات خمسدر وياخود صلاة عصر ياصلاة فجردر وياخود نهارك اولنده وآخرنده * سبحان الله وبحمده * ديمكدر (ان الذين يجادلون فى آيات الله بغير سلطان اتاهم) شونلركه الله تعالينك آيتلرنده جدال ايدرلر انلره كلمش برهان اولمقسزين * دينلديكه اول آياتله مراد قرآندر مشركين نازل اولديغى تقديراوزره * وياخود دجالدر شول سببدنكه يهود ديديلركه يامحمد بزم صاحبمز سن دكلسن بلكه دجال مسيح بن داوددركه آخر زمانده خروج ايدر سلطنتن بروبحره ايرديررانكه بيله نهرلر سير ايدوب كيدر ملكى اول بزه ردايدر (ان فى صدورهم الا كبر ماهم ببالغيه) انلرك صدورنده دكل الاحق اوزره تكبر وتفكر وتعلمدن وتعظمدن وياخود ارادهٔ رياستدر ويانبوت وملك انلرك اولمق تمنيسيدر ايمدى انلرك اول قلبلرنده‌كى كبره واصل اولور دكللردر (فاستعذ بالله) ايمدى يامحمد دجالك فتنه سندن الله تعالى يه استعاذه ايت (انه هو السميع البصير) كه اول انلرك اقوالنى ايشيدر وصدورلرنده‌كى كبرى كورر (لخلق السموات والارض اكبر من خلق الناس) سمواتك وارضك خلقى ناسك خلقندن اكبردر ايمدى اول الله تعالى كه اول ايكيسن عظمتيله اصلسز ابتداده خلقه قادر اولدى انسانى ايكنجى كره اصلندن اعاده يه قدرتى اظهر اولور (ولكن اكثر الناس لايعلمون) لكن ناسك اكثرى كفاردن انى بيلمزلر زيراكه فرط غفلتلرندن وهوالرينه اتباعلرندن تأمل ايتمزلر (ومايستوى الاعمى والبصير والذين آمنوا وعملوا الصالحات ولا المسئ) غافل ومستبصر وكذلك محسن ومسئ مساوى اولمز * اوبله اولسه لايق اولديكه انلر ايچون بروقت قيانه كيم آنده تفاوتلرى ظاهر اوله كه اول بعثدنصكره‌ده‌در (قليلا ماتتذكرون) اشبو حالى آز كمسه‌لردركه تذكر ايدر (ان الساعة لآتية لاريب فيها) قيامت كليسردر كلمسنده مؤمنلر عندنده ريب يوقدر انك جوازنه دلالت واضحه ووقوعنه اجماع رسل اولديغيچون (ولكن اكثر الناس لايؤمنون) لكن ناسك اكثرى انى تصديق ايتمز نظرلرى ظاهر محسوسه مقصود اولديغيچون (وقال ربكم ادعونى استجب لكم) ربكز جل شانه سزه ديركه يالكز بكا عبادت ايدك كه سزى ثوابلندردم وياخود بكا دعا ايدك كه سزه اجابت ايدم * قال النبى عليه السلام من لم يدع الله غضب الله عليه * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر بر كمسه كه

هو الاول والاخر والظاهر والباطن يحيي ويميت بيده الخير وهو على كل شئ قدير) كلمانيدر كيمكه بوكلماته مداومت
ايده اول خزينه‌لرك نقودى قبضنه مالك اولور (قل افغير الله تأمرونى اعبد ايها الجاهلون) ديكه بوديللردنصكره اى
جاهللر بكا الله تعالى‌دن غيرى‌به عبادتله امرمى ايدرسكز (ولقد ﴿٦٤﴾ اوحى اليك والى الذين من قبلك لئن
اشركت ليحبطن عملك
ولتكونن من الخاسرين)
سكا وسندن مقدم اولان
پيغمبرلره وحى اولنديكه
مثلا سن اشراك ايتسك
عملك حبط اولوب
خاسرلردن اولورسين *
بوخطاب على سبيل الفرض
ايسه‌ده مراد امتدر *
(بل الله فاعبدوكن من
الشاكرين) بلكه يالكز
الله تعالى‌به عبادت ايت
وسكا ويرديكى نعمتلرينه
شكر ايديجيلردن اول
(وماقدروا الله حق قدره
والارض جميعا قبضته
يوم القيمة والسموات مطويات
بيمينه سبحانه وتعالى
عمايشركون) انلر الله تعالى‌نك
عظمتنى حق تعظيله تقدير
ايتمديلركه مخلوق اولان
جماداتى اكا اشراك ايتديلر
حال بوكه جميع يرلر قبضهٔ
دستنده وكوكلر دخى قيامتده
يد قدرتنده جمع اولور
بوقدرت وعظمت صاحبى
بارى تعالى مشركلرك
اشراكندن منزه وعالى
اولدى (ونفخ فى الصور
فصعق من فى السموات ومن
فى الارض الا من شاء الله ثم نفخ فيه اخرى فاذاهم قيام ينظرون) اولكى صور اوفلندقده كوكده (يخرجكم)
ويرده اولان مخلوقات جمله بيهوش وميت اولورلر انجق الله تعالى‌نك مراد ايتدكارى قالور * ديلديكه انلر جبرائيل
وميكائيل واسرافيل وعزرائيل ياحملهٔ عرش ياشهدا ياخود جنت ونارده مأمورلر اوله * صكره صور ايكنجى دفعه

الله تعالى‌به دعا ايتميه الله تعالى اكا غضب ايدر * وياخود حاجتكزى بندن ديلكزكه سزه انى
ويرم اكر مقدر ايسه واكر مقدر دكلسه انى آخرته ادخار ايدوب اندن افضلى آخرتده
سزه ايركورم (ان الذين يستكبرون عن عبادتى سيدخلون جهنم داخرين) شونلركه
عبادت ويا دعادن استكبار ايدرلر صاغرين اولدقلرى حالده جهنمه كريسرلردر (الله الذى
جعل لكم الليل لتسكنوا فيه والنار مبصرا) الله تعالى كيجه‌يى سزيچون خلق ايتديكه
انده استراحت ايده‌سز وكوندزى خلق ايتديكه رزق طلبنه سزه مضئ اوله (ان الله
لذو فضل على الناس ولكن اكثرالناس لايشكرون) الله تعالى كيجه وكوندزى خلق
ايتمسيله ناسه فضل ايديجيدر اكا هيچ فضل موازى اولمزلكن ناسك اكثرى منعمى جهللرى
ايچون ومواقع نعمى اغفاللريچون اكا شكر ايتمزلر (ذلكم الله ربكم) اشبو الوهيت
وربوبيتى اقتضا ايدر افعاله مخصوص الله تعالى ربكزدر (خالق كل شئ) كه اول هر
شيئك خالقيدر (لااله الاهو) اندن غيرى اله يوقدر (فانى تؤفكون) اويله اولسه
انك عبادتندن غيرك عبادتنه نيجه مصرف اولنورسز (كذلك يؤفك الذين كانوا بآيات
الله يجحدون) ياهل مكه سزك حقدن صرف اولنمكز كبى آيات الهى تأمل ايتميوب
حقى انكار ايدنلر دخى اندن صرف اولور (الله الذى جعل لكم الارض قرارا
والسماء بناء) الله تعالى ارضى سزه قرارگاه وسمايى فوقكزده سقف مرفوع قيلدى (وصوركم
فأحسن صوركم) وسزى تصوير وصورتلريكزى حسن ايتديكه سزى منتصب القامه بادى
البشره متناسب الاعضاء قيلدى يديكزله اكل وشرب ايدرسز وانواع صنعتلر ايشلر
سز ونيجه كمالاتى اكتساب ايدرسز (ورزقكم من الطيبات) وحلال ويامستلذاتدن سزى
رزقلنديركه اول دوابك رزقى كبى دكلدر (ذلكم الله ربكم) اشبو اشيايى خلق ايدن
ربكز الله تعاليدر (فتبارك الله رب العالمين) اولكه انى توحيد ايدر ديسون اول الله
تعالى‌به حمد اولسونكه عالملرك مالك وصانعيدر (هو الحى لااله الاهو فادعوه مخلصين له
الدين الحمد لله رب العالمين) اول ذات ايچون حياة ذاتيه ايله منفرد ومتوحددر عبادته
لايق ومستحق برذات يوقدر انجق اول واردر چون بويله‌در اى مؤمنين اول ذات
بيمثاله عبادت ايدن طاعات وعباداتى شرك وريادن اخلاص ايديجى اولديغكز حالده (الحمد
لله رب العالمين) ديجى اولديغكز حالده (قل انى نهيت ان اعبدالذين تدعون من دون
الله لما جاءنى البينات من ربى) يامحمد مشركينه ديكل كه بن نهى اولندمكه الله تعاليدن
غيرى عبادت ايتديككز اصنامه عبادت ايدم ربم جل شانه‌دن بكا ادلهٔ عقليه‌دن ماعدا آيات
ومعجزات كلنجك (وامرت ان اسلم لرب العالمين) وامر اولندمكه رب العالمينه انقياد
وطاعتمى انكچون خالص ايدم (وهو الذى خلقكم من تراب ثم من نطفة ثم من علقة ثم

نفخ اولندقده اول آنده جمله موتا ديريلوب قبرلرندن قالقوب كمال حيرتله عجبا نه اوله جق ديوانتظارده اوله‌لر (و اشرقت
الارض بنور ربها و وضع الكتاب وجئ بالنبيين والشهداء و قضى بينهم بالحق و هم لا يظلمون) عرصهٔ محشر
ربى عز شانه‌نك نوريله روشن ﴿٦٥﴾ اوله و هركسك عمللرينك دفترى صاغ و صول طرفلرندن
اللرينه ويريله و پيغمبرلر
و انلرك تبليغ رسالت
ايتدكلرينه امت مؤمنيندن
شاهدلر كتوريله و پيغمبرايله
امتلرى بينى و ظالملر ايله
مظلوملر بينى عدله قضا
اولنه انلر ثوابلرينك نقصانى
وعذابلرك زياده‌سيله ظلم
اولنمزلر (ووفيت كل نفس
ماعملت وهواعلم بمايفعلون)
وهر نفسه خير و شردن
اشلديكنك جزاسى تمام
ويريله اول الله تعالى انلرك
افعالنى اعلمدر * مناسبتله
جزاسنى ويرر (وسيق
الذين كفروا الى جهنم
زمرا حتى اذا جاؤها فتحت
ابوابها وقال لهم خزنتها الم
يأتكم رسل منكم يتلون
عليكم آيات ربكم وينذرونكم
لقاء يومكم هذا قالوا بلى
ولكن حقت كلمة العذاب على
الكافرين) كافرلر جهنمه
بيدربى سوريله انلر جهنمه
كلدكلرنده جهنمك يدى
قپولرى آچيله زبانيلرى
انلره ديه‌لركه سزك
جنسكزدن پيغمبر كلوب
ربكزك آيتلرينى اوقومديمى
وبوكونه ملاقى اوله جغكزله
سزى قورقوتمديمى انلر ديه‌لركه بلى (رابع) (٤) كلدى وتلاوت و تخويف ايلدى و لكن * علم الهده *
كافرلر اوزرينه كلمهٔ عذاب واجب اولمشيدى (قيل ادخلوا ابواب جهنم خالدين فيها فلبئس مثوى المتكبرين) انلره دينيله
كه ابواب جهنمه كيرك انده دائم اولديغكز حالده اول جهنم متكبرلره نه چركين مكاندر (وسيق الذين اتقوا ربهم الى

يخرجكم طفلا) اول الله تعالى اصلكزى ترابدن وسزى نطفه‌دن خلق ايتدى بعده اول
نطفه‌يى دم غليظ منجمد قيلدى بعده سزى امهاتكز بطوندن اطفال چيقارر (ثم لتبلغوا
اشدكم) يعنى بوندنصكره بارى تعالى سزى دنياده ابقاء ايلرتاكيم قوت وعقلده كمالكزه
ايره‌سز (ثم لتكونوا شيوخا) بعده سزى ابقاء ايدركه پيرلر اوله‌سز (ومنكم من يتوفى
من قبل) و سزك بعضكز كمال قوته ويا پيرلكه ايرمدين توفى ايديلور (ولتبلغوا اجلا
مسمى) و اول سزه بو فعلى ايدر تاكه اجل مسمايه ايره‌سزكه اول وقت موت ويا يوم
قيامتدر (ولعلكم تعقلون) وبونكله انك وحدانيتى تعقل ايده‌سز وايمانه كله‌سز (هو
الذى يحيي ويميت) اول الله تعالى ارحامده جنينى ديرلدر بعده اجللرى انقضاسنده اولدرر
(فاذا قضى امرا فانما يقول له كن فيكون) قچن برشيئك ايجادنى اراده ايده وجوده
كل ديمسيله موجود اولور يوخسه انى ايجادده عده و كلفه‌يه احتياج اولمز (الم تر الى
الذين يجادلون فى آيات الله انى يصرفون) يامحمد بنم اعلاممله بيلدكمى شونلركه قرآن
عظيم حقنده الله تعاليدن دكلدر ديو جدال ايدرلر انى تصديقندن نيجه صرف اولنورديلر
(الذين كذبوا بالكتاب و بما ارسلنا به رسلنا فسوف يعلمون) شونلركه قرآنى وكتب
سماويه جنسنى ودخى سائر رسوللريمزه وحى و شرايعدن ارسال ايتديكمزى تكذيب ايتديلر
تكذيبك جزاسن بوليسرلردر (اذ الاغلال فى اعناقهم والسلاسل) شول وقتكه انلرى
بيونلرينه تيمورلنور و اياقلرينه زنجيرلر اوريلور (يسحبون فى الحميم) شول حرى نهايته
ايرمش صوده سوريديلر (ثم فى النار يسجرون) بعده نارده احراق اولنوب حتى‌كه
وقود نار قيلنورلر انكله مراد انواع عذابله تعذيب اولنورلر بردن برينه نقل ايديلورلر
(ثم قيل لهم اينما كنتم تشركون من دون الله قالوا ضلوا عنا بل لم نكن ندعوا من قبل شيئا)
و انلره نارده احراق اولندقلرندنصكره دينوركه قنى شول اوثانكه انى الله تعالى‌به اشراك
ايدرديكز * ديه‌لركه انلر بزدن غائب اولديلر بز انلردن توقع ايتديكمزى بولمدق بلكه
بزه متبين اولديكه انلره عبادتمزله برشيئه عبادت ايدر كلمشز زيراكه انلر برمعتدبه شئ دكللر
ايمش (كذلك يضل الله الكافرين) آلهه‌لرينك انلردن ضلالى كبى الله تعالى كافرلرى آخرتده
كنديلره نفع ايدر شيئه هدايت ايتمز (ذلكم بما كنتم تفرحون فى الارض بغير الحق و بما كنتم
تمرحون) اشبو صددنده عبادت ايدروفرحده توسع ايدرديكز بعده انلره دينوركه (ادخلوا
ابواب جهنم خالدين فيها فبئس مثوى المتكبرين) جهنمك سزه قسمت اولنمش دركاتنه ضلالتده
مراتبكز حسبنجه كيرك انده خلودله مقدرين اولديغكز حالده اشبو حقدن تكبر ايدنلره جهنم
نه چركين قرارگاه اولور (فاصبر ان وعدالله حق) يامحمد كفارك اذاسنه صبرايتكه الله تعالينك
كفارى هلاكله وعدى حقدر لابداولور (فامانرينك بعض الذى نعدهم اونتوفينك فالينا يرجعون)

الجنة زمراحتی اذا جاؤها وفتحت ابوابها وقال لهم خزنتها سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین) ربلری جل شانه‌دن خوفله شرك
ومعاصیدن صاقنانلر راکب اولدقلری حالده * کروه کروه جنته سوق اولنه‌لر انلر جنته کلدکلری زماندن مقدم انلره قپولری آچیله جنتك
خازنلری انلره دیه‌لرکه وامنیت سزه‌که دنیاده معاصیدن پاك اولدیکز ٦٦ ایدی همان مخلدلرسز (وقالوا الحمد لله الذی
صدقنا وعده واورثنا الارض
نتبوأ من الجنة حیث نشاء
فنعم اجر العاملین) اول
مؤمنلر دیه‌لرکه الله تعالی‌یه
حمد اولسونکه پیغمبرلر
لسانیله اولان وعدینی انجاز
ایلدی وجنتدن مکانی بزه
میراث ویردی و اندن
دیلدیکمز مکانه نزول ایدرز
مؤمن اولوب عمل صالح
ایشلینلره جنت نه کوزل
اجر اولدی (وتری الملائکة
حافین من حول العرش
یسبحون بحمد ربهم وقضی
بینهم بالحق و قیل الحمد لله
رب العالمین) ملائکه‌یی
کوررسنکه عرشك
اطرافنی احاطه ایدوب
طواف ایدرلر ربلری جل
شانه‌یه حمد ایده‌رك
تسبیح ایدرلر و خلایق
بیننده عدله حکم اولنوب
هرکروه مقاملرینه
کیده * ملائکه ومؤمنلر
دن * دینیله‌که عالملری
خلق ایدن رب تعالی‌یه
حمد اولسون

﴿ سورة المؤمن مکیة
وهی اثنان وثمانون آیة ﴾

(بسم الله الرحمن الرحیم)
(حم) بعض علما الر * وحم * ونون * الرحمن اسمنك حروف مقطعه‌سیدر دیدیلر و بعضلر حا حکم و میم (اشراك)
ملك حقه قسمدر دیدیلر (تنزیل الکتاب من الله العزیز العلیم) قرآنك تنزیلی اول الله تعالیدندرکه حکمنده غالب وقوللرینك
مصالحنی علیمدر (غافر الذنب وقابل التوب شدید العقاب ذی الطول لا اله الا هو الیه المصیر) * صدقله لا اله الا الله محمد

رسول الله دینلرك کناهلرینی مغفرت و توبه‌لرینی قبول ایدیجیدر بو کلمه‌دن اعراض ایدنلره عقابی شدیددر موحدینه
فضل وانعامده وسعت صاحبیدر عبادته مستحق اندن غیری کیمسه یوقدر جمیع خلقك رجوعی اکادر * عملرینه کوره
جزاسنی ایدر (ما یجادل فی آیات الله ٦٧ الا الذین کفروا فلا یغررك تقلبهم فی البلاد) الله تعالانك آیتلرنده
حقی بیلن جدال ایتمزانجق
کافرلر حقی کتم ایله جدال
ایدرلر کافرلرك شهرلره
کیدوب کلوب تجارتلری
و انلره دنیاده مهلت
ویرلدیکی‌سنی آلدامسونکه
انلرك عاقبتلری خسرانده‌در
(کذبت قبلهم قوم
نوح و الاحزاب من بعدهم
وهمت کل امة برسول
لیأخذوه و جادلوا بالباطل
لیدحضوا به الحق فاخذتهم
فکیف کان عقاب)
انلردن مقدم قوم نوح
نوح علیه السلامی وانلر
دنصکره عاد و ثمود کبی
کروه وافره رسوللرینی
تکذیب ایتدیلر و هرامتك
کافرلری پیغمبرلرینی قتل
و تعذیبله اخذه قصد
ایتدیلر و حقی زائل ایتمك
ایچون باطل کلاملرله
پیغمبرلرله جدال ایتدیلر
انلری اهلاکله اخذ ایتدم
کورسونلرکه بنم عقابم نیجه
اولدی (وکذلك حقت کلمة
ربك علی الذین کفروا انهم
اصحاب النار) امم ماضیهٔ
مکذبه‌یه عذاب واجب
اولدیغی کبی * سنك قومکدن
کافر اولانلر اوزرینه دخی کلمهٔ عذاب واجب اولدیکه انلر اهل ناردر (الذین یحملون العرش و من حوله یسبحون
بحمد ربهم ویؤمنون به ویستغفرون للذین آمنوا ربنا وسعت کل شیء رحمة و علماً فاغفر للذین تابوا واتبعوا سبیلك وقهم
عذاب الجحیم) شول اشراف ملائکه اولان حملهٔ عرش اعظم و اول عرشك اطرافنده طواف ایدن کروبیان ملکلر

اکر بز یا محمد انلر ایچون وعد ایتدیکمز عذابك بعضی‌که اول قتل واسردر حیاتکده کوستر
سه‌وز فبها واکر سن انی کورمدن سنی توفی ایده‌وز انلرك رجوعی بزه‌در آخرتده انلره اشد
عذاب ایدرز (ولقد ارسلنا رسلا من قبلك منهم من قصصنا علیك ومنهم من لم نقصص علیك) یا محمد
سندن اول بز رسوللر کوندردك انلرك بعضی سکا خبر ویردك وبعضی ایسه سکا خبر ویرمدك
* زیرا دینلدیکه انبیانك عددی یوز یکرمی درت بیکدر انلردن خبر ویریلن اشخاص معدوده‌در
(وما کان لرسول ان یأتی بآیة الا باذن الله) هیچ بر رسولك قدرتی اولمدیکه معجزاتدن برشیء
کتوره مادامکه الله تعالینك اکا اذنی اولمیه زیرا که معجزات عطایای الهیه‌در حکمتی مقتضاسنجه
انلرك بیننده قسمت ایدوبدر یوخسه انلر ایچون اختیار یوقدرکه مقترحك طلبیله انی اظهار ایده‌لر
(فاذا جاء امر الله قضی بالحق وخسر هنالك المبطلون) قچانکه الله تعالینك دنیاده وآخرتده
عذابله امری کله رسوللرله مکذبین بیننده محق انجاء ومبطلی تعذیبله قضا اولنور واقتراح
آیاتله عناد ایدنلر خساراته ایررلر (الله الذی جعل لکم الانعام لترکبوا منها ومنها تأکلون) الله
تعالی سزکچون انعامی خلق ایتدیکه اول ابل وبقر وغنمدر تاکه انك بعضنه رکوب ایده‌سز وبعضی
اکل ایده‌سز (ولکم فیها منافع) وسزکچون اول انعامده البان واوبار وجلودنده منافع واردر
(ولتبلغوا علیها حاجة فی صدورکم) تاکه صدورکزده‌کی حاجتکزه انك ظهورینه رکوب وسفرله منزله
ایره‌سز (وعلیها وعلی الفلك تحملون) وبرده ابله وبحرده سفینه‌لره حمل اولنورسز (ویریکم
آیاته) الله تعالی سزه کمال قدرتنه وفرط رحمتنه دلالت ایدر آیات عجیبه‌سین کوسترر (فأی آیات
الله تنکرون) انك آیتلرندن قنغی آیتن انکار ایده‌بیلورسز (أفلم یسیروا فی الارض فینظروا کیف
کان عاقبة الذین من قبلهم) انلر یریوزنده مسافرت ایتمزلرمیکه انلردن اول رسوللرین تکذیب
ایدنلرك عاقبتی نیجه اولدیغنه اعتبارله نظر ایده‌لر (کانوا اکثر منهم واشد قوة وآثارا فی الارض)
که انلر سنك قومکدن عدده اکثر وقوتده اشد ویریوزنده مبانیء قصور ومصانعده اعظم ایدیلر
(فما اغنی عنهم ما کانوا یکسبون) انلره عذاب الله کلیجك دنیاده کسب ایتدکلری آثارلری انلره نفع
ایتمدی (فلما جاءتهم رسلهم بالبینات فرحوا بما عندهم من العلم) وقتاکه انلره رسوللری معجزات ویا
آیات واضحاتله کلدی رسوللرینك علمنی استحقار ایدوب کندیلرك عقائد زائغه وشبههٔ
داحضه‌لرینه سویندیلر رسوللرینك علمنه کولشوب استهزا ایتدیلر (وحاق بهم ما کانوا به
یستهزؤن) وانلره نازل اولدی اول شیئکه انی استهزاء ایدرلردی * وجائزدرکه اول
سوینمك رسوللرك اوله شول وجهلنکه کفارك تمادیء جهل و سوء عاقبتلرین کوردیلر
کندیلره ویریلان علمه سوینوب الله تعالی‌یه شکر ایتدیلر وکافرلره ایسه جهل واستهزالرینك
جزاسی ایردی (فلما رأوا بأسنا قالوا آمنا بالله وحده وکفرنا بما کنا به مشرکین)
وقتاکه انلر دنیاده بزم شدت عذابمزی کوردیلر یالکز الله تعالی‌یه ایمان کتوروب اکا

اشراك ایتدیکمز اصنامه کافر اولدق دیدیلر (فلم یك ینفعهم ایمانهم لما رأوا بأسنا) بزم عذابمزی کوردکلر
نده‌کی ایمانلری ایسه انلره نفع ایتمسی صحیح اولمدی (سنة الله التی قد خلت فی عباده) الله تعالی سنت ایتدی
اشبو سنتی‌که اول انك عبادنده ماضی ومستمر اولدیکه اول عذابك نزولی حیننده کفاره ایمانلری نفع
ایتمامسیدر (وخسر هنالك الکافرون) نزول عذاب حیننده کافرلرك خسرانی تبین ایتدی

سورة السجدة وهی اربع وخمسون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(حم تنزیل من الرحمن الرحیم) یا محمد حم حقیچون قرآن عظیم شول رحمن ورحیم ایله
مسمی الله تعالیدن انزال اولنمشدر (کتاب فصلت آیاته) برکتابدرکه لفظ ومعنی اعتباریله
آیاتی تمییز اولندی ویاخود فواصل ومعانی اختلافیله بعضی بعضندن فصل اولندی ویاخود
حق و باطل بینی فصل اولندی (قرآنا عربیا لقوم یعلمون) قراءت وفهمی آسان عربی
لسانده قرآن اولدیغی حالده شول قوم ایچونکه عربیه بیلورلر ویا علم ونظر اهلیدرلر
(بشیرا ونذیرا) اول قرآن انی تصدیق ایدنلری جنتیله تبشیر ایدر واکا مخالفت وانکار
ایدنلری نارله تخویف ایدر اولدیغی حالده (فأعرض اکثرهم فهم لا یسمعون) اهل
مکه‌نك اکثری انی تأمل و قبولدن اعراض ایتدی ایدی انلر انی تأمل و طاعت سمعیله
ایشتمزلر (وقالوا قلوبنا فی اکنة مما تدعونا الیه وفی آذاننا وقر ومن بیننا وبینك حجاب
فاعمل اننا عاملون) مکه مشرکلری دیدیلرکه یا محمد شول بزی اکا دعوت ایتدیکك توحیددن
قلوبمزده اغطیه واردر انی فهم ایتمزز وآذانمزده ثقل واردر انی ایشتمزز وبزمله سنك
بینکده حجاب واردر انی فهم ایچون واصل اولمزز ایدی سن کندی دینك اوزره عمل
ایت وبز دخی کندی دینمز اوزره عمل ایده‌لم ویاخود سن بزم امریمز ابطالنه عمل ایت
بز دخی سنك دینك ابطالنه عمل ایدرز (قل انما انا بشر مثلکم یوحی الی انما الهکم اله
واحد فاستقیموا الیه واستغفروه) یا محمد سن انلره دیکل‌که بشریتده بن دخی سزك کبیم الا
بوکه بکا وحی کلدیکه سزی دعوت ایدم الهکز اله واحد ایدوکن بیلدرم ایمدی عقائد
واعمالکزده اخلاصله استقامت ایدك و سوء عقیده و عملدن اکا استغفار ایدك (و ویل
للمشرکین الذین لا یؤتون الزکوة) ویل شونلره کیم توحیدله نفسلرینی شرکدن تطهیر
ایتمزلر ویاخود زکاتك وجوبنه اقرار واعتقاد ایتمزلر ویاخود طاعته انفاق وتصدق ایتمزلر
ویا اعماللرین تزکیه ایتمزلر (وهم بالآخرة هم کافرون) حالبوکه انلر طلب دنیایه استغراقلرندن
آخرتی منکرلردر (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات لهم اجر غیر ممنون) شونلرکه

ربلرینه حمدینه مقارن تسبیح و وحدانیتنی تصدیق ایدرلر و مؤمنلر ایچون مغفرت طلب ایدرلر و دیرلرکه یاربنا سنك رحمت و علمك هر شیئه واسع اولدی توبه ایدنلری و سنك سبیلك اولان دین اسلامه تابع اولنلری مغفرت و عذاب جحیمدن حفظ ایله ﴿ ربنا و ادخلهم جنات عدن ٦٨ التی و عدتهم و من صلح من آبائهم وازواجهم و ذریاتهم انك انت العزیز الحکیم ﴾ یا ربنا دخی اول تائب و سبیلکه تابع اولنلری وعد ایتدیکك اقامت جنتلرینه ادخال ایت و دخی انلرك بابالری و زوجه لری و ذریتلرندن سنی توحید ایدنلری دخی جنته ادخال ایت زیرا سن ملکنده عزیز وغالب وامرکده حکیمسین ﴿ وقهم السیئات ومن تق السیئات یومئذ فقد رحمته وذلك هو الفوز العظیم ﴾ انلری دنیاده معاصیدن حفظ ایت کیمی‌که سن دنیاده معاصیدن حفظ ایده‌سین آخرتده اکا رحمت ایدرسین سنك انی حفظك نجات عظیمدر ﴿ ان الذین کفروا ینادون لمقت الله اکبر من مقتکم انفسکم اذ تدعون الی الایمان فتکفرون ﴾ کافرلر جهنمه کیردکلرنده * کندو نفسلرینه بغض و عداوتله نیچون ایمان ایتمدك دیو عتاب ایدرلرکن * ملائکه انلره ندا ایده‌که البته الله تعالی نك سزه عداوتی سزك نفس اماره‌کزه اولان عداوتدن اکبر واشددر زیرا دنیاده سز آنك رسوللری لسانیله ایمانه دعوت اولندیغکزده انی انکار ایدوب کفرده ثابت اولوردیکز ﴿ قالوا ربنا امتنا اثنتین واحییتنا اثنتین فاعترفنا بذنوبنا فهل الی خروج من سبیل ﴾ کافرلر دیه‌لرکه یاربنا بزی ایکی کره اولدردك ایکی کره دیرلتدك بز کناهمزی اعتراف ایتدك * که اول بعثی انکارلری کناهلریدر * بزه

ایمانلرینه اعمال صالحهٔ تقریرین ایتدیلر انلر ایچون ضعف ومرضلری حالنده اجرلری کسلمز واکسلمز بلکه قوت و صحتلری حالنده شول ایشلیو کلدکلری اعماللرینك اجری کما کان ویریلور * قال النبي علیه السلام ان العبد اذا کان علی طریقة حسنة من العبادة ثم مرض قیل للملك المؤکل به اکتب له مثل عمله اذا کان طلیقا حتی اطلقه اواکفیه الی * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر قچان بر عبد عبادتدن بر طریق حسنه‌یه اعتیاد ایتسه بعده مریض اولوب اول معتادی اولدیغی عبادتك بعضی و یا کلی اقامتدن عاجز اولسه انك کاتب اعماله دینورکه عافیتده ایکن ایشلیو کلدیکی اعمال صالحه‌سنی کما کان یازغل تا شول وقته دکین که انی عافیته ایردیرم ویاروحنی قبض ایدوب درکاهمه کتورم ﴿ قل ائنکم لتکفرون بالذی خلق الارض فی یومین ﴾ یامحمد انلره دیکل‌که سز کافر اولورمیسز اول الله تعالی به‌که ارضی ایکی کون دکلو زمانده خلق ایلدیکه اول یوم احد ایله اثنیندر * دینلدیکه ارضله مراد اجرام بسیطه‌دن جهت سفلده اولان شیئدر و ایکی کونده خلق اولنمسیله مراد انکیچون براصل مشترك خلق اولنوب بعده اول صور ایدلمسیله انواع اولمسیدر و انلرك اکا کفرله مراد ذات وصفاتنده الحادلریدر ﴿ وتجعلون له اندادا ﴾ وانکیچون عبادتده شرکاء قیلورسز والحال صحیح اولمزکه هیچ شیئ اکا شریك اوله ﴿ ذلك رب العالمین ﴾ ارضی ایکی کون دکلو زمانده خلق ایدن ممکناتدن جمیع موجودك خالق و مربیسیدر ﴿ وجعل فیها رواسی من فوقها ﴾ واول ارضك فوقنده جبال مرتفعه قیلدی تاکه وجوه استبصاردن انده اولان اشیاء نظاره ظاهر اوله وانده اولان منافع طلابه معروضه اوله ﴿ وبارك فیها ﴾ وانك خیرنی کثیر ایتدی انده نبات وحیواندن انواع خلق ایتمسیله ﴿ وقدر فیها اقواتها ﴾ اول ارضده اناس وبهایمدن اهلنك ارزاقنی تقدیر ایتدی هر بلدده بر نوع رزق خلق ایتدیکه اول انك اخراسنده اولمیه تاکه بری برلرندن تجارتله معیشت ایده‌لر ﴿ فی اربعة ایام ﴾ خلق ارضی وتقدیر ارزاقی درت کون دکلو زمانده تمام ایتدی اویله اولسه تقدیر ارزاق ایکی کونده یوم ثلاثا ایله یوم اربعاده اولدی ﴿ سواء للسائلین ﴾ مدت اول درتده انحصار بولدی خلق ارض و تقدیر اقوات امرندن سؤال ایدنلره جوابده ﴿ ثم استوی الی السماء ﴾ بعده سمانك خلقنه قصد ایتدی ﴿ وهی دخان ﴾ حالبوکه اول دخان هیئتنده بخار ایدی ایمدی سمایی اول بخاردن خلق ایلدی * روایت اولندیکه ارض وسمانك خلقندن اول عرش صو اوزره ایدی الله تعالی اول صویه حرارت القاء ایدوب اندن بخار پیدا اولدی بعد اول صویه ریح القاء ایدوب اندن زبد پیدا اولدی اول زبددن ارضی واول بخاردن سمایی خلق ایتدی ﴿ فقال لها وللارض ائتیا طوعا وکرها قالتا اتینا طائعین ﴾ اندن سما وارضه دیدیکه ایکیکزدن ارادتم بودرکه سما اهلیچون مقر واهل ارض ایچون

بول وار میدرکه ناردن چیقوب کیرو دنیایه کیدوب انده طاعت ایده‌لم * دینلدیکه ایکی موتك بری بابالری صلبنده بری اجللر کلدکده ایکی حیاتك بری انالری رحمنده روح کلدیکی بری حشر ایچون احیالری یاخود اماته‌نك بری اصل موت بری قبرده سؤال ٦٩ احیاسندنصکره اولان موت احیالرك بری قبره‌دکی سؤال احیاسی بری بعث احیاسی اوله ﴿ ذلکم بانه اذ ادعی الله وحده کفرتم وان یشرك به تومنوا فالحکم لله العلی الکبیر ﴾ بو عذاب سزه اول سببدندرکه سزه الله تعالی بردر دینلسه انکار ایدر دیکز اکر اکا اشراك اولنسه ایمان ایدر دیکز امدی حکم الله تعالی نکدر * که سزه عذاب ابدله حکم ایتدی * اول عالی و کبیردرکه اکا مساوی بولنمز وکمسنه شریك اولمز ﴿ هو الذی یریکم ایاته وینزل لکم من السماء رزقا ومایتذکر الامن ینیب ﴾ اول الله تعالی درکه سزه کمال قدرتیله وحدانیتنه دلالت ایدر آیتلرینی کوستر کوکدن سزه باراننه رزق ایندررپو آیتلری وعبرتلری انجق معصیتدن طاعته رجوع ایدنلر تفکر ایدر ﴿ فادعوا الله مخلصین له ولو کره الکافرون ﴾ دینکزده مخلص اولدیغکز حالده الله تعالی یه عبادت ایدك اکرچه کافرلر اندن کراهت ایدرلرسه‌ده ﴿ رفیع الدرجات ذوالعرش یلقی الروح من امره علی من یشاء من عباده لینذر یوم التلاق ﴾ دنیا وعقباده تفاوت طبقاتله قوللرینك درجه‌لرینی ترفیع ایدیجی مالك الملك اولان عرش اعظم صاحبیدر کندو امریله قوللرندن دیلدیکنه جبریل علیه السلام واسطه‌سیله وحي القا ایدر تاکه نامی ملاقات کلیه کونیله اخافه ایده * یعنی ارواحله اجساد واهل سمواتله اهل

سقف اوله وارض ایسه اهلیچون مقر ومهاد اوله اشبو ارادتمه اختیارله‌می ویا اضطرارله‌می انقیاد ایدرسز * ایکیسی دخی دیدیلرکه اختیارمزله انقیاد ایتدك * روایت اولندیکه الله تعالی سمایه دیدیکه شمس وقمر ونجوممی اخراج ایت وارضه دیدیکه سندخی نبات وثمارکی اخراج ایت اکر طوعا انی ایدرسکز فبها وخسه سزی اکا کرها الجا ایدرم * دیدیلرکه یاربنا انی طوعا ایدرز انکله مراد کمال قدرتن ومرادنك وقوعی وجوبنی اظهار ایدی یوخسه انلرك طوع وکرهنی اثبات دکل ﴿ فقضیهن سبع سموات فی یومین ﴾ سموات سبعی ایکی کون مقدارنده یوم خمیسله یوم جمعه‌ده آخر ساعتنده تمام ایدوب خلقلرندن فارغ اولدی ﴿ واوحی فی کل سماء امرها ﴾ وهر سما اهلنه امر ونهیندن دیلدیکن وحی ایتدی ویاخود ملائکه ونیرات خلقی مثلی اموردن تدبیر ایتدیکن اشیایی هر سمایه وحی ایتدی ﴿ وزینا السماء الدنیا بمصابیح ﴾ وسماء دنیایی مصابیح کواکبله تزیین ایتدك زیرا کواکبك سبعهٔ سیاره‌دن ماعداسی اکرچه سماء سابعه‌ده مرکوزه‌در لکن جمیعی سماء دنیاده کورلدیکیچون کأنه انده‌در دینلدی ﴿ وحفظا ﴾ وبز اول سماء دنیاده استراق سمع ایدن شیاطیندن حفظ ایتدك ﴿ ذلك تقدیر العزیز العلیم ﴾ اشبو ذکر اولنان صنایع عجیبه قدرت وعلمده بالغ الله تعالینك تقدیریدر ﴿ فان اعرضوا فقل انذرتکم صاعقة مثل صاعقة عاد وثمود ﴾ اکر کفار مکه اشبو بیاندنصکره بکا ایماندن اعراض ایدرلرسه انلره دیکل‌که سزی تحذر ایدرین شول شدید الوقوع عذابله کیم سزه صاعقه کبی ایریشه عاد وثموده ایریشن صاعقه کبی ﴿ اذ جاءتهم الرسل من بین ایدیهم ومن خلفهم ﴾ که انلره رسوللری هود صالح جمع جوانبلرندن کلوب هر جهتدن انلره اجتهاد ایتدی ویاخود زمان ماضی جهتندنکه انده کفاره ایریشن عذابدن انذارله ومستقبل جهتندن انلر ایچون آخرتده اعداد اولنان عذاب ناردن تحذیرله کلوب دیدیلرکه ﴿ ان لا تعبدوا الا الله ﴾ الله تعالیدن غیری‌یه عبادت ایتمکز ﴿ قالوا لو شاء ربنا لانزل ملائکة فانا بما ارسلتم به کافرون ﴾ انلر رسوللرینه دیدیلردیکه اکر رب تعالی بزم هدایتمزی دیلسه بزه رسالتله ملائکه کوندررردی یوخسه آدمی‌یی دکل اویله اولسه زعمکز اوزره سزك ارسال اولدیغکز شیئه کافرلرز ﴿ فاما عاد فاستکبروا فی الارض بغیر الحق ﴾ اما عاد قومی یریوزنده ناس اوزره استحقاقسز تعظم ایتدیلر ﴿ وقالوا من اشد منا قوة ﴾ قوت وشوکتلرینه اغترار ایدوب قوتده بزدن اشد کیمدر دیدیلر شول حینده‌که رسوللری انلره عذاب نزولیله تخویف ایتدیلر یعنی بزه عذاب کلدیکنده قوتمزله دفع ایدرز دیدیلر ﴿ أولم یروا ان الله الذی خلقهم هو اشد منهم قوة ﴾ انلر بیلدیلرکه انلری خالق وقوی ایدن اوزرلرینه عذاب کوندرن الله تعالی قوت وقدرتده انلردن اشددر زیراکه اول قادر بالذاتدر غیرك قادر اولدیغی شیئه قویدر ﴿ وکانوا بآیاتنا یجحدون ﴾ بزم آیتلریمزی حق ایدوکن بیلورکن انکار ایدرلردی ﴿ فارسلنا علیهم ریحا صرصرا فی ایام نحسات ﴾ بز انلر اوزره ریح بارده ارسال ایتدك‌که شدت بردایله هلاك ایدردیکه اول ایام مشؤمه‌ده ایدی * دینلدیکه

ارض اولين وآخرين ملاق وحشر اولدقلرى يوم قيامتله ﴿ يوم هم بارزون لايخفى على الله منهم شئ لمن الملك اليوم
الواحد القهار ﴾ عبادك اول كونده‌كه قبرلرنده ظاهر اولورلر انلرك اعمال واحوالرندن الله تعالى‌يه برشى خفى
اولمزلر جمله‌نك فناسندنصكره ديڭيله‌كه بوكونده ملك كيمكدر ﴿٧٠﴾ * جواب و بر كيمسه اولمغله ينه كندى *
اول وحدانيتله موصوف
خلق اماته‌ايله قهر ايدیجى
الله تعالى نكدر بيوره
﴿ اليوم تجزى كل نفس
بما كسبت لاظلم اليوم
ان الله سريع الحساب ﴾
بوكونده هر نفس كسب
ايتديكيله جزالنور بوكونده
نقص ثواب يازياده عقابله
كيمسه‌يه ظلم اولمز الله تعالى
حسابده‌سريعدر ﴿ وانذرهم
يوم الازفة اذ القلوب
لدى الحناجر كاظمين
ماللظالمين من حميم ولاشفيع
يطاع يعلم خائنة الاعين
وماتخفى الصدور ﴾ يا محمد
مشركلرى همان كليجى
قيامت كونيله انذار ايله‌كه
اولكونده قلبلر غم وحزنله
طولوب فزعله حاقومه
كلوب نه اغزلرندن چيقه
بيلورونه كيرو مكانلرينه
كيدر ظالملر ايچون بر
شفيق دوست واقربا وبر
شفيع مقبول الشفاعة
اولمز الله تعالى * نى
ايتديكى شيئه نظر ايدن *
خائن كوزلرى وقلبلرده
اخفا اولنان شيلرى
بيلور ﴿ والله يقضى بالحق
والذين يدعون من دونه لايقضون بشئ ان الله هو السميع البصير ﴾ الله تعالى عدله حكم ايدر انلركه ﴿ رجوع ﴾
الله تعالى‌نك غيرى‌يه عبادت ايدرلر اول عبادت ايتدكلرى برشيئه حكمه قدرتلرى يوقدر تحقيق الله ذوالجلال
عبادنك جمله اقوالنى ايشديجى وافعالنى كوريجيدر ﴿ اولم يسيروا فى الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين كانوا من

اول ايام شباطك آخرنده برار بعادن برار بعايه‌دكين ايدى امم كافره‌دن هرقومه‌كه عذاب نازل
اولدى الا اول يوم اربعاده ايدى ﴿ لنذيقهم عذاب الخزى فى الحياة الدنيا ولعذاب الآخرة اخزى
وهم لاينصرون ﴾ تاكه بز انلره دنياده ذل وهوان عذابن اذاقه ايده‌يز وانلرك آخرتده‌كى عذابى
ايسه دنياده‌كى عذابلرندن اشددر حالبوكه انلر دنياده وآخرته عذاب اللهدن منع اولنمزلر
﴿ واما ثمود فهديناهم فاستحبوا العمى على الهدى فاخذتهم صاعقة العذاب الهون بما كانوا يكسبون ﴾
اما ثمود قوميكه بز انلره هدى وضلال طريقنى بيان ايتدك انلر ايسه هدى اوزره ضلالى اختيار
ايتديلر اول اجلدن انلرى صاعقهٔ عذاب هون اخذ ايدوب هلاك ايتدى شول سببله كيم دنياده
كفر ومعاصيدن انى كسب ايتديلردى ﴿ ونجينا الذين آمنوا وكانوا يتقون ﴾ صالح عليه السلام ايله
بيله ايمانه كلانلرى اول صاعقه‌دن انجا ايتدك‌كه انلر بزم عذابمزدن قورقارلردى ﴿ ويوم
يحشر اعداء الله الى النار فهم يوزعون ﴾ ذكر ايت شول كونيكه انده اعداء الله مشركون
ومنافقون ناره جمع ايديلور انلرك اوّلى حبس اولنوركه آخرلرى انلره ايريشه تاكه
تفرق ايتميه‌لر اشبو اهل نارك كثير اولمسندن عبارتدر ﴿ حتى اذا ماجاؤها شهد عليهم
سمعهم وابصارهم وجلودهم بما كانوا يعملون ﴾ حتى قچانكه انلر ناره حاضر اوله‌لر شول
لسانلريله كتم ايتدكلرى كفر ومعاصى‌يه جوارحلرى شهادت ايليه‌لر قولاقلرى
ايشتديكن وكوزلرى كورديكن وفرجلرى ايشلديكنى تقرير ايلديلر وياخود اول جوارحده
الله تعالى شول اقتراف ايتدكلرى معاصينك آثارين اظهار ايليه حتى‌كه لسان حالله انى
سويليه ﴿ وقالوا لجلودهم لم شهدتم علينا ﴾ كفار جوارحلرينه ديه‌لركه نيچون بزم اوزريمزه
شهادت ايتديكز حالبوكه بز سزدن عذابى دفع ايچون اقتراف ايتديكمز معاصى‌يى كتم
ايتمشيدك ﴿ قالوا انطقنا الله الذى انطق كل شئ ﴾ ديه‌لركه بزى الله تعالى سويلتديكه هرحى
اولان شيئى سويلدر ويالسان حالله عامهٔ موجوداته سويلدر ﴿ وهو خلقكم اول مرة ﴾
كه اول سزى اول مره‌ده دنياده خلق ايتمشدى ﴿ واليه ترجعون ﴾ آخرتده اكا رجوع
ايدرسز ﴿ وماكنتم تستترون ان يشهد عليكم سمعكم ولا ابصاركم ولا جلودكم ﴾ سز فواحش
ارتكابى عندنده فضاحت خوفيله دنياده ناسدن استتار ايدر ايديكز هيچ ظن ايتمزديكز
كه اعضاكز اوزريكزه شهادت ايده تاكه اندن استتار ايديديكز ﴿ ولكن ظننتم ان الله
لايعلم كثيرا مما تعملون ﴾ لكن ظن ايدرديكزكه اعمالكزك كثيرينى الله تعالى بيلميه اول اجلدن
اقتراف معاصى‌يه جرأت ايدرديكز ﴿ وذلكم ظنكم الذى ظننتم بربكم ارديكم فاصبحتم من
الخاسرين ﴾ الله تعالى‌يه اشبو سوء ظنكز دركه سزى اهلاك ايدوب مغبونلردن اولديكز
﴿ فان يصبروا فالنار مثوى لهم ﴾ اكر يوم قيامتده انلر آلهه‌لرى اوزره صبر ايدرلر ايسه
مأوالرى ناردر ﴿ وان يستعتبوا فما هم من المعتبين ﴾ واكر عمللرينى اصلاح ايچون دنيايه

قبلهم كانوا هم اشد منهم قوة وآثارا فى الارض فاخذهم الله بذنوبهم وماكان لهم من الله من واق ﴾ آيا اهل مكه يرويزنده
كزوب انلردن مقدم كلوب پيغمبرلرينى تكذيب ايدنلرك عاقبتلرى نيجه اولديغنى كورمزلرميكه انلر اهل مكه‌دن قوتده
اشد وعمرده اكثر ويرلرينده قلعه ﴿٧١﴾ وشهرلرى قوى ايدى الله تعالى انلرى كناهلرى سببيله اخذ وعقاب ايتدى
انلر ايچون الله تعالى‌نك
عذابندن انلرى حفظ ومنع
ايدر اولمدى ﴿ ذلك بانهم
كانت تاتيهم رسلهم بالبينات
فكفروا فاخذهم الله انه
قوى شديد العقاب ﴾ بونلرك
بو عقابله اخذ اولنمالرينه سبب
بوايديكه پيغمبرلرى انلره
معجزات ظاهره ايله
كلمشلريكن كافر اولديلر
الله تعالى انلرى اهلاكله
مؤاخذه ايتدى اول
ديلديكنى ايدر قوت صاحبى
عقابى شديددر ﴿ ولقد
ارسلنا موسى بآياتنا
وسلطان مبين الى فرعون
وهامان وقارون فقالوا
ساحر كذاب ﴾ بز موسايى
حجت ظاهرهٔ قاهره ايله
فرعون وهامان وقارونه
كوندردك انلر انى تصديق
ايتميوب ساحر وكذابدر
ديديلر ﴿ فلما جاءهم بالحق
من عندنا قالوا اقتلوا ابناء
الذين امنوا معه واستحيوا
نساءهم وما كيد الكافرين
الا فى ضلال ﴾ وقتاكه موسى
عليه السلام بزم عندمزدن
رسالتله فرعون وقومنه
كلدى انلر * مقدم ايتدكلرى
كبي * ديديلركه انكله بيله ايمانه كلنلرينى واوغللرينى قتل ايدك ونسالرينى ديرى براغك كافرلرك حيله‌سى انجق ضايع
وضلالتدر ﴿ وقال فرعون ذرونى اقتل موسى وليدع ربه انى اخاف ان يبدل دينكم او ان يظهر فى الارض الفساد ﴾
فرعون قومنه ديديكه براغك بنى موسايى قتل ايده‌يم اول انى منع ايچون ربنه دعا ايتسون زيرا قورقارمكه اول سزك

رجوع طلب ايدرلرسه رجوعه اجابت اولنمزلر ﴿ وقيضنا لهم قرناء فزينوا لهم مابين ايديهم
وماخلفهم ﴾ وقتاكه انلر كفر اوزره دنياده تصميم ايتديلر اوزرلرينه شياطين تسليط والزام
ايتدككه حب دنيايى واتباع هوايى تزيين ايده‌لر وآخرتده بعث وحساب يوقدر ديوب
آكا كفر وانكاره كيده‌لر ﴿ وحق عليهم القول فى امم قد خلت من قبلهم من الجن والانس
انهم كانوا خاسرين ﴾ واوزرلرينه كلمهٔ عذاب واجب اولدى شول امم جمله‌سندنكه مكه
كافرلرندن اوكدين جن وانسدن هلاك اولوب كچمشدى ايدى انلرك جميعى عقوبت
ابديه ايله خاسرين اولديلر ﴿ وقال الذين كفروا لاتسمعوا لهذا القرآن والغوا فيه لعلكم تغلبون ﴾
كافرلر ديديلركه اشبو قرآن قراءتنه انصات ايتميكز بلكه كلام غير مفهوم وكثرت هذيان
ورفع اصواتله اكا معارضه ايدك تاكه قارئك قراءتنه غالب اولوب انى اسكات ايده‌سز
﴿ فلنذيقن الذين كفروا عذابا شديدا ولنجزينهم اسوء الذين كانوا يعملون ﴾ تاكه بز اول
قولى سوياينلره وياعامهٔ كافرلره عذاب شديد اذاقه ايده‌وز واعمال سيئه‌لرينك اسوئيله جزالندره‌وز
﴿ ذلك جزاء اعداء الله النار ﴾ اشبو اذاقهٔ عذاب وياخود اسوء اعماله جزاء اعداء الله جزاسيدركه
اول ناردر ﴿ لهم فيها دار الخلد ﴾ انلر ايچون اول نارده دار اقامت واردر ﴿ جزاء بما كانوا بآياتنا
يجحدون ﴾ تاكه بزم آيتلريمزه انكارلرينه وياانده لغو ايتدكلرينه جزاء اوله ﴿ وقال الذين كفروا
ربنا ارنا اللذين اضلانا من الجن والانس نجعلهما تحت اقدامنا ليكونا من الاسفلين ﴾ كافرلر ديديلركه
ياربنا جن وانس شيطانلرندن بزى ضلالات وعصيانه حمل ايدنلرى كوستر كل‌كه انلرى اياغمز
التنده چكنيمكله نارده درك اسفله ايركوره‌وز ﴿ ان الذين قالوا ربنا الله ثم استقاموا ﴾ شونلركه ربمز
الله تعاليدر ديوب انك ربوبيتنه اعتراف ووحدانيتنه اقرارلرندنصكره عملده استقامت ايتديلر
سرده وجهرده اخلاصله والله تعالينك غيريدن خوف ورجايى تركله ﴿ تتنزل عليهم الملائكة ﴾
انلره موت عندنده وقبره كيردكلرنده وقبردن چيقدقلرندن بشارتله ملائكه نزول ايدرلر
وديرلركه ﴿ الاتخافوا ولاتحزنوا ﴾ تقدم ايده‌جكك آخرت امورينه خوف ايتمكز وتخليف
ايتديكزه محزون اولمكز ﴿ وأبشروا بالجنة التى كنتم توعدون ﴾ وسزه بشارت اولسون شول
جنتكه دنياده رسوللر لسانيله وعد اولنمشديكز ﴿ نحن اولياؤكم فى الحياة الدنيا وفى الآخرة ﴾
واول ملائكه ديرلركه بز سزك انصار واحبابكزز دنياده سزه حق الهام وخيره سزى تحميل
ايدردك وآخرتده سزدن مفارق اولمزز ﴿ ولكن فيها ماتشتهى انفسكم ﴾ وسز كچون آخرتده
لذائذدن نفسلريكز اشتها ايتديكى واردر ﴿ ولكم فيها ماتدعون ﴾ ودخى سز كچون انده
طلب ايتديككز واردر ﴿ نزلا من غفور رحيم ﴾ اول غفور رحيمدن سزه رزق مهيا
اولديغى حالده * اشبونده اشعار واردركه انلرك تمنى ايتدكلرى شول باللرينه خطور
ايتمين اشيادن ويريلنه نسبتله ضيفه نزل كبيدر ﴿ ومن احسن قولا ممن دعى الى الله وعمل

دینکزی تبدیل ایده یاخود ارض مصرده فساد ظاهر ایدوب کثرت تبعه ایله سزکله محاربه ایده (وقال موسی انی
عذت بربی وربکم من کل متکبر لایؤمنون بیوم الحساب) موسی علیه السلام فرعونك تهدیدینی ایشتدکده حساب
کوننه ایمان ایتمین هر متکبردن بنم وسزك ربکزه صغنورم دیدی (وقال رجل مؤمن من آل فرعون
یکتم ایمانه اتقتلون رجلا
ان یقول ربی الله وقد جاءکم
بالبینات من ربکم وان یك
کاذبا فعلیه کذبه وان یك
صادقا یصبکم بعض الذی
یعدکم ان الله لایهدی من
هو مسرف کذاب) آل
فرعوندن ایمانی کتم ایدر
بر رجل مؤمن *که فرعونك
ابن عمی خربیل ایدی *
دیدیکه بنم ربم یالکز بر
الله تعالیدر دیین بر رجلی
ظلما قتل ایدرمیسکز حال
بوکه اول سزه ربکزدن
معجزاتله کلدی اکر اول
کاذب ایسه وبالی انك
اوزرینه در *که کذبی انی
هلاك ایدر * واکر قولنده
صادق ایسه انك سزه
وعدایتدیکی عذاب دنیادن
بعضیسی اصابت ایدر
الله تعالی فعلنده حدینی
تجاوز ایدن وکذبی عادت
ایدن کمسنه‌لره هدایت ایتمز
(یاقوم لکم الملك الیوم
ظاهرین فی الارض فمن
ینصرنا من باس الله ان جاءنا
قال فرعون ماأریکم الاماأری
وماأهدیکم الاسبیل الرشاد)
ای قومم بوکونکی کونده
ارض * مصر * ده ملك سزك وبنی اسرائیله غالب سکز * اکر موسایی قتل ایله * الله تعالینك بزه عذابی (تعالی)
کلورسه بزی اندن کیم خلاص ایده بیلور فرعون دیدیکه بنم انجق کوردیکم وبیلدیکم انك قتلی کوسترم وسزی
طوغری فلاح یولنه دعوت ایدرم (وقال الذی آمن یاقوم انی اخاف علیکم مثل یوم الاحزاب) واول مؤمن انلره

صالحا وقال اننی من المسلمین) قولده شول کمسنه‌دن احسن کیمدرکه الله تعالینك دعوتنه اجابتندنصکره اول اجابت ایتدیکی شیئه ناسی دعوت ایده واجابتنده عمل صالح ایده واسلامی دین ومذهب اتخاذ ایدوب بن مسلمیندنم دیو انکله تفاخر ایده * دینلدیکه اشبو آیت صفات مذکوره‌یی مستجمع حقنده عامه‌در * دینلدیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ویاخود مؤذنین حقنده نازل اولوبدر (ولاتستوی الحسنة ولاالسیئة) حسنه وسیئه جزاده حسن عاقبتده برابر اولمز دینلدیکه یعنی غضب عندنده صبر وجهل عندنده حلم واساءت عندنده عفوی صدی کبی دکلدر (ادفع بالتی هی احسن) سکا سیئه اعتراض ایتدکده انی اندن احسن شیئله یعنی حسنه ایله دفع ایت یعنی غضبی صبرله وجهلی حلمله واساءتی عفوله دفع ایت (فاذا الذی بینك وبینه عداوة کأنه ولی حمیم) اکر سن بوفعلی ایدرسك شول رجل که سنکله انك بیننده عداوت اوله سکا ولی شفیق کبی اولور (ومایلقیها الاالذین صبروا) اشبو خصلت حسنه‌که اساءتی احسان ایله مقابله ایتمکدر ویرلمز الا آنلره‌که صبرله نفسلرین انتقامدن منع ایدر (ومایلقیها الاذو حظ عظیم) اول خصلت حسنه ویرلمز مکر اولکه خیر وکمال نفسدن حظ عظیم صاحبیدر * دینلدیکه اول حظ عظیمله مراد جنتدر یعنی اول ویرلمز الا اکاکه انکچون جنت واجب اولوبدر (واماینزغنك من الشیطان نزغ فاستعذ بالله) اکر سنی شیطاندن بر نازغ وسوسه سیله سکا وصیت اولنان اساءتی احسانله دفعدن صرف ایدرسه انك شرندن الله تعالی‌یه استعاذه ایت‌که اول سنی اندن عصمت ایده (انه هو السمیع العلیم) اول سنك استعاذه‌کی ایشیدر ونیتکی بیلور (ومن آیاته اللیل والنهار والشمس والقمر) اول الله تعالینك وحدانیتنه علامتدن لیل ونهار وشمس وقمردر ایدی انی ربکزدن بیلك (لاتسجدوا للشمس ولاللقمر) شمس وقمره عبادت ایتمکز زیرا ایکیسیدخی سزك کبی مخلوقدر (واسجدوا لله الذی خلقهن) بلکه اول الله تعالی‌یه عبادت ایدك‌که اول درت شیئی اول خلق ایتدی (ان کنتم ایاه تعبدون) اکر اکا عبادت ایدرسکز (فان استکبروا) اکر مشرکون امتثالدن تعظم ایدرلرسه (فالذین عند ربك یسبحون له باللیل والنهار وهم لایسأمون) شول ملائکه‌که ربکز جل شانه عندنده‌در لیل ونهارده علی الدوام آنی تسبیح وتقدیس ایدرلر اندن فاتر وملول اولمزلر * ابو حنیفه عندنده سجده اشبو محلده‌در زیراکه شافعی عندنده سجده اشبو محلده‌در زیراکه معنانك تمامی انده‌در اماکه شافعی عندنده آیت اولی ده‌در سجود امری اکا مقترن اولدیغیچون (ومن آیاته انك تری الارض خاشعة) اول الله تعالینك وحدانیتنه علامتدندرکه ارضی کورر سنکه یابسه‌در نباتی یوقدر (فاذا انزلنا علیها الماء اهتزت وربت) قچانکه اول ارض یابسه‌نك اوزرینه یغمور یاغدیره اول ارض تزخرف ایدر ونبات ایچون یشلنوب آرتور (ان الذی احیاها لمحی الموتی) اول الله

دیدیکه ای قوم موسایی تکذیب واکا تعرضکز جهتیله امم ماضیه‌نك کونی کبی سزه دخی واقع اوله (مثل دأب قوم
نوح وعاد وثمود والذین من بعدهم وماالله یرید ظلما للعباد) پیغمبرلرینی تکذیب عادتلری اولان قوم نوح وعاد وثمود
وانلردنصکره اولنلره کلن عذاب سزه دخی کله الله تعالی بیکناه قوللرینه ظلم اراده ایتمز * سز بوظلمله عذابه
مستحق اولمیسك (ویاقوم
انی اخاف علیکم یوم التناد)
وای قوم دخی بن قورقارمکه
شول ناس بربرندن
نفرت ایتدیکی کونده یعنی
قیامتده سزه عذاب اوله
(یوم تولون مدبرین
مالکم من الله من عاصم
ومن یضلل الله فماله من هاد)
شول کونده که موقفدن
دونوب جهنمه کیدرسز
اولحالده سزی الله تعالانك
عذابندن قورتارر یوقدر
کیمه‌که الله تعالا هدایت
ایتمیه هیچ هدایت ایدر
اولمز (ولقد جاءکم یوسف
من قبل بالبینات فمازلتم فی شك
مما جاءکم به حتی اذا هلك قلتم
لن یبعث الله من بعده رسولا
کذلك یضل الله من هو
مسرف مرتاب) یوسف علیه
السلام سزه موسادن اول
معجزاتله کلدی انك سزه
کتوردیکی امردینده دائما
شکده اولدیکز تا اول وفات
ایتدکده دیدیکزکه الله تعالی
اندنصکره رسول بعث ایتمز *
یعنی انك رسالتنده شکدن
صکره کله‌جك پیغمبرلری
دخی تکذیب ایتدیلر * الله
تعالی انکارده اسراف ومعجزاتده شك ایدنلری وادیٔ طغیانده مخذول وسرکردان ایدر * دینلدیکه بوفرعون
یوسف علیه السلامك وقتندن قالوب تازمان موسی علیه السلامه‌دك عمر سوردی اولوقت یوسف علیه السلامه
ایمان ایدوب وفاتندنصکره رجوع ایتدی یاخود بوفرعون اول فرعونك اولادندن ایدی (الذین

تعالی که ارضی یغمور ایله دیری کورر یوم قیامتده موتایی دخی دیری کورر (انه علی کل شیٔ قدیر) زیراکه اول احیاء واماته‌دن هرشیئه قادردر (ان الذین یلحدون فی آیاتنا لایخفون علینا) شونلرکه بزم آیتلریمز امرنده طعن وتحریفله وتأویل باطله ویاالغائله استقامتدن میل ایدرلر انلر بزدن کیزلنمزلربلکه بز انلره اول فعللرینك جزاسن ایدرز (أفمن یلقی فی النار خیر ام من یأتی آمنا یوم القیامة) شول کمسه‌می خیرلیدرکه یوم قیامتده ناره براغیله ویااول کمسه‌می که اول کونك مخافتندن امین اولدیغی حالده کله (اعملوا ماشئتم انه بما تعملون بصیر) ایمدی خیر وشردن دیلدیککزی ایشلکز اول سزك اعمالکزی کورر اکا کوره جزاکزی ویرر (ان الذین کفروا بالذکر لما جاءهم) شونلرکه انلره قرآن کلدیکنده اکا کافر اولدیلر انلر کفرلرینك جزاسن کوررلر (وانه لکتاب عزیز) حالبوکه اول کتاب کثیر النفع عدیم النظیردر اختلاف وتناقضدن محمیدر (لایأتیه الباطل من بین یدیه ولامن خلفه) جهانك هیچ برندن ویانده اولان اخبار ماضیه وامور آتیه‌دن اکا باطل تطرق ایتمزحتی‌که مبطلین تأویلات فاسده ایله اکا تعرض ایتدکلرنده علمادن برقومی انلرك اقاویل بطلاننی اظهاره تعیین ایدر * اویله اولسه اکا تعریضله انك اعجازی زیاده اولور (تنزیل من حکیم حمید) زیراکه اول امرده حکیم فعلنده محموددن منزلدر (مایقال لك الاماقد قیل للرسل من قبلك) یامحمد قومك کفاری سکا دیمزلر الا سندن اول کچن رسوللره قوملرینك کفاری دیدکاری مثلنی دیرلر ویاخود الله تعالی سکا دیمز الا انی که سندن اول کچن رسوللره دیمشدی (ان ربك لذو مغفرة وذو عقاب الیم) ربك جل شانه اولیاسنه مغفرت واعداسنه عقاب ایدیجیدر (ولو جعلناه قرآنا اعجمیا لقالوا لولا فصلت آیاته ءاعجمی وعربی) اکر بز سکا انزال ایتدیکمز کتابی لغت عربیه‌نك غیری اوزره نازل قیلسیدق دیه‌لردیکه نولیدی انك آیاتی بزم فهم ایده جکمز لسانله بیان اولمش اولیدی کلام اعجمی ومخاطب عربیدر دیو انکله تکذیبلری اشد اولیدی (قل هو للذین آمنوا هدی وشفاء) دیکل‌که اول قرآن مؤمنلره هدادر وصدرلرنده اولان شك وشبهه‌یه شفادر (والذین لایؤمنون فی آذانهم وقر وهو علیهم عمی) وشونلرکه قرآنی تصدیق ایتمزلر اول انلرك اذانه ثقلدر ومع ذلك اول انلره عمادر زیراکه انلر انی ایشیدوب قبول ایتمزلروکوروب فهم ایتمزلر (اولئك ینادون من مکان بعید) ایمدی انلر ایشتمزلر وفهم ایتمزلکده شول کمسه‌یه بکزرلرکه مکان بعیددن چغرلمسی سببیله کلامی ایشتمیه وفهم ایتمیه (ولقد آتینا موسی الکتاب فاختلف فیه) بز موسایه تورانی ویردك تصدیق وتکذیبله انده اختلاف اولندی قرآنده اختلاف اولندیغی کبی (ولولا کلمة سبقت من ربك لقضی بینهم) اکر ربك جل شانه‌دن قرآنی تکذیب ایدنلره تأخیر عذابله کلمه سبقت ایتمیدی بینلرنده مکذبینه استیصال قضا اولنه اندن اول کچنلره قضا اولندیغی کبی (وانهم لفی شك منه مریب) حالبوکه یهود وقومکدن ایمانی کلمشلر توراتدن ویاقرآندن شکده‌درلر (من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء

يجادلون فى آيات الله بغير سلطان آتيهم كبر مقتاً عندالله وعندالذين آمنوا كذلك يطبع الله على كل قلب متكبر جبار ﴾ انلركه
كندولره كلش برحجت يوغيكن آيات اللهده جدال ايدرلر انلره الله تعالى ومؤمنلر عندندن بغض كبير اولدى بوبغضله
الله تعالى هرمتكبر جبارك قلبى اوزره مهر اوردى ﴿ وقال فرعون ﴿ ٧٤ ﴾ ياهامان ابن لى صرحا لعلى ابلغ الاسباب
اسباب السموات فاطلع الى
اله موسى وانى لاظنه كاذبا
وكذلك زين لفرعون عمله
وصد عن السبيل وما كيد
فرعـون الا فى تباب ﴾
فرعون وزيرى هـامانه
ديديكه بكا ايچون برقصر
رفيع بنا ايله كه سمواتك قپو
ويوللريله بربرينه بالغ
اولهرق موسانك الهنه
مطلع اوله يم زيرا بن موسايى
دعواسنده كاذب ظن ايده رم
بونك كبى فرعونك عمل
قبيحه سى تزيين اولنـوب
طـوغرى يولدن صرف
اولندى فرعونك مكرى انجق
خسران دائميده در ﴿ وقال
الذى آمن ياقوم اتبعـون
اهدكم سبيل الرشاد ﴾ اول
مؤمن خربيل ديديكه اى
قوم بكا تابع اولك بن سزى
طوغرى يوله هدايت ايده يم
﴿ ياقوم انمـا هذه الحيوة
الدنيا متاع وان الاخرة
هى دار القرار ﴾ اى قوم
بوحيات دنيا سريع الزوال
برآز كچنمكدر آخرت بى
زوال دارالقراردر ﴿ من
عمل سيئة فلايجزى الامثلها
ومن عمل صالحا من ذكر او
انثى وهو مؤمن فاولئك يدخلون الجنة يرزقون فيهابغير حساب ﴾ بركناه ايشلين كيمسه انجق انك مثليله جزا
اولنور رجال ونسادن بركمسنه كه مؤمن اوله رق عمل صالح ايشلسه اول كمسنه لر جنته ادخال اولنوب انده حسابسز رزقلرله
جزا اولنورلر ﴿ وياقوم مالى ادعوكم الى النجوة وتدعوننى الى النار تدعوننى لاكفر بالله واشرك به ماليس به علم وانا

فعليها ﴾ اول كمسنه كه عمل صالح ايشليه ثوابى كندويه در واولكه عمل سيئ ايده وبالى كذلك
كندويه در ﴿ ومار بك بظلام للعبيد ﴾ ربك جل شانه عبيدنه ظلم ايدرد كلدر ذنبسز كمسه يه عذاب
ايتمز ﴿ اليه يرد علم الساعة ﴾ قيامتدن سؤال اولندقده انك علمى اكا رد اولنور * زيرا انك نوقتده
اوله جغنى اندن غيرى احد بيلمز ﴿ وماتخرج من ثمرات من اكمامها وماتحمل من انثى ولاتضع الا
بعلمه ﴾ وثمارده اولكه اوعيه سندن چيقار وانثادن اولكه برولدى حامل اولور وياوضع ايدر الا
انك علمنه مقرون اولديغى حالده اولور يعنى انك رحمده توصف اوزره خلق اولديغنى وهر
زمان ومكانده توصف اوزره بولنديغنى واجل ورزق وعاقبتن بيلور ﴿ ويوم يناديهم اين شركائى
قالوا آذناك مامنامن شهيد ﴾ يوم قيامتده ربك جل شانه كفاره ديركه نى معبودلريكزكه انلرى بكا
شركاء زعم ايدرديكز انلر ديه لركه ياربنا بز سكا اعلام ايتدك كه سكا معادل ومشارك اولديغنه بزدن
هيچ احد شهادت ايدر يوقدر زيراكه بز انلردن تبرى ايتمشز شول وقتده كه حال بزم زعم ايتديكمز
منوال اوزره دكل ايديكن بيلمشز ﴿ وضل عنهم ما كانوا يدعون من قبل وظنوا مالهم من محيص ﴾
واول كونده انلردن غائب اوله شول معبودلريكه دنياده اكا عبادت ايدرلردى وتيقن ايده لركه انلره
ناردن فراره چاره يوقدر ﴿ لايسأم الانسان من دعاء الخير ﴾ كافر جسدنده عافيت ورزقنده
وسعت طلبندن ملول اولمز ﴿ وان مسه الشر فيؤس قنوط ﴾ واكر اكا شدت وضيق ايريسه الله تعالينك
فضل ورحمتندن اميدين قطع ايدر حتى كه انده بأس اثرى ظاهر اولور ﴿ ولئن اذقناه رحمة منامن
بعد ضراء مسته ليقولن هذالى ﴾ واكر بز اكا شدت اصابتندنصكره سعت وعافيت ايركورسه وز
ديركه بن بوكا فضل وعلمله مستحق اولمشم وياخود بوبكا دائمدر ﴿ وماظن الساعة قائمة ﴾
وظن ايتمزينكه قيامت اوله ﴿ ولئن رجعت الى ربى ان لى عنده للحسنى ﴾ ديركه اكر قيامك
اولوب ربمه رجوعم تقديرى اوزره بنم ايچون انك عندنده كرامتدن حالت حسنى اولور
شول اعتقادله كبم نعم دنيادن اولكه اكا اصابت ايدر آخرتده اول اندن منفك اولميه
﴿ فلننبئن الذين كفروا بما عملوا ﴾ بز كافرلره حقيقت اعماللرين خبر ويررز وانده اعتقاد
ايتدكلرينك عكسن كوستررز ﴿ ولنذيقنهم من عذاب غليظ ﴾ وبز انلره عذاب غليظدن اذاقه
ايدرزكه اندن انفكاكه امكانلرى اولمز ﴿ واذا انعمنا على الانسان اعرض ونأى بجانبه ﴾
قچان بز انسانه انعام ايتسه وز بزه شكر وطاعتدن اعراض ايدوب تكبر واستغنائله كندوبى
بزه دعادن صرف وتبعيد ايدر ﴿ واذا مسه الشر فذودعاء عريض ﴾ واكر اكا شدت وفقر
ايرسه اول دعابى طويل وكثير ايدر اولور ﴿ قل ارأيتم كان من عندالله ثم كفرتم به
من اضل ممن هو فى شقاق بعيد ﴾ ديكل كه بكا خبر ويرك كه اكر قرآن الله تعالى عندنده
ايكن تأمل صحيح ايتمدين عنادا اكا كافر اولسكز دنياده ويا يوم قيامتده سزه عذاب نازل
اولديغنده سزدن اضل كيم اولوركه سز حقدن خلاف بعيدده سز ﴿ سنريهم آياتنا فى
﴿ الآفاق ﴾

ادعوكم الى العزيز الغفار ﴾ اى قوم بونه حالدركه بن سزى الله تعالى يه ايمانله ناردن نجاته دعوت ايده رم سز بنى شركه
دعوت ايدرسزكه اول موجب ناردر سز بنى الله تعالى يه كافر اولمقلغمه وربوبيتنى بيلمديكم شيئى الله تعالى يه شريك
ايتمكلكمه دعوت ايدرسز * كه الوهيته ﴿ ٧٥ ﴾ قطعا استحقاقلرى يوقدر * سزى صفات الوهيتى جامع جماله
غالب تعذيب وغفرانه
قادر الله تعالى يه دعوت
ايده رم ﴿ لاجرم انما
تدعوننى اليه ليس له دعوة
فى الدنيـا ولا فى الاخرة
وان مردنا الى الله وان
المسرفين هم اصحاب النار ﴾
البتـه بنى انك عبادتنه
دعوت ايتديككز الهه كزك
دنيا وآخرتده كمسه يى عبادتنه
دعوتى يوقدر * كه جمادات
ومخلوقدر * رجوعمز الله
تعالى طرفنه در * كه مجازات
اندندر * ضلال وطغيانده
حدنى تجاوز ايدنلر اصحاب
ناردرلر ﴿ فستذكرون مااقول
لكم وافوض امرى الى الله
ان الله بصير بالعباد ﴾ يقينده
عذابى معاينه ايتديككزده
بنم سزه ديديكمى ياد ايدرسز
بن كندو امرمى الله تعالى يه
تفويض ايتدم اول بنى حفظ
ايدر تحقيق الله عظيم الشان
قوللرينك امورينه نكهباندر
ديناديكه حربيلك بو
كلاملريله فرعون انى قتله
قصد ايتمكله فرار ايدوب
طاغده نمازه مشغول اولدى
اخذينه مأمورلر طـاغده
انى كورديلركه اطرافنى
يرتيجى حيوانلر احاطه ايتمش نماز قيلار دسترس اوله ميوب عودت ايتديلر ﴿ فوقيه الله سيئات مامكروا وحاق بآل فرعون سوء
العذاب ﴾ الله تعالى انى فرعونيانك مكرندن حفظ ايدوب آل فرعونى قتل وغرق عذابيله احاطه ايتدى ﴿ النار يعرضون عليها
غدوا وعشيا ويوم تقوم الساعة ادخلوا آل فرعون اشد العذاب ﴾ * اول سوء عذاب آتشدركه * انلر صباح واخشام اول ناره عرض

الآفاق ﴾ بز انلره قدرتمزه دلالت ايدر علامتلريمزى آفاق ارضده كوستررزكه محمد عليه
السلام انلره حوادث آتيه وآثار نوازل ماضيه دن خبر ويردى واكا وخلفاسنه خارق
عاده وجهى اوزره ممالك شرق وغربه فتح وظفرين تيسير ايتدى ﴿ وفى انفسهم ﴾ ودخى
نفسلرنده كوستررز بدنلرنده كى صنايع عجيبه كه انك كال قدرتنه دلالت ايدر ﴿ حتى يتبين
لهم انه الحق ﴾ تاكه انلره قرآن ويارسول وياتوحيد حق ايتديكى متبين اوله ﴿ اولم يكف
بربك انه على كل شئ شهيد ﴾ يامحمد سكا ربك كفايت ايتمزميكه اول هرشيئه شهيددر آيات
موعوده اظهاريله امركى تحقيق ايدر سائر اشياى موعوده يى تحقيق ايتديكى كبى وياخود
انسانى معاصيدن منعه ربك تعالينك هرشيئه مطلع اولوب اكا هيچ برشئ خفى اولمديغى
كفايت ايتمزمى ﴿ الا انهم فى مرية من لقاء ربهم ﴾ آكاه اولغل كه انلر رب تعالى يه لقالرندن
شكده در * زيراكه انلر بعث وجزايى انكار ايدرلر ﴿ الا انه بكل شئ محيط ﴾ آكاه اولغل كه
الله تعالى علم وقدرتله هرشيئه محيطدر

سورة الشورى وهى ثلاث وخمسون آية مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

﴿ حم عسق ﴾ الله تعالينك حلم ومجد وعلم وسناء وقدرتى حقيچون * ابن عباس رضى الله
عنهما ايدر هيچ برصاحب كتاب نبى يوقدركه الا اكا حم عسق وحى اولنوبدر اول اجلدن
دينلديكه ﴿ كذلك يوحى اليك والى الذين من قبلك الله العزيز الحكيم ﴾ اشبو سوره ده كى
معانى مثللى سكا وسندن اول رسوللره وحى ايتدك اول الله تعالى كه وحينى تصديق ايتمينلره
انتقامله غالبدر خلق واماته وبعث وجزاء امرنده حكيمدر ﴿ له مافى السموات وما فى
الارض ﴾ سموات وارض وايكيسنده اولان اشيانك كليسى انك خلق وملكيدر ﴿ وهو
العلى العظيم ﴾ اول شريك وولددن منزه وعاليدر وذات وصفاتده عظيمدر خلق اوزره
قدرت وحكمده اندن اعظم يوقدر ﴿ تكاد السموات يتفطرن من فوقهن ﴾ قريب اولوركه
سموات الله تعالينك عظمتندن ويا انى ولد اتخاذ ايتدى ديمسندن ارضين سبعك فوقندن
منشق اوله ﴿ والملائكة يسبحون بحمد ربهم ﴾ سموات سبعده وحول عرشده اولان ملائكه
عرش ربلرى جل شانه نك عبادتنده دائم اولوب عظمتنه خضوعله اكا حمد ايدرلر ﴿ ويستغفرون
لمن فى الارض ﴾ ويريوزنده اولان مؤمنلر ايچون استغفار ايدرلر ﴿ الا ان الله هو
الغفور الرحيم ﴾ آكاه اولك كه الله تعالى انلرك ذنوبن مغفرت ايدر وآخرتده ثوابلرين
ايركورمكله رحمت ايدر ﴿ والذين اتخذوا من دونه اولياء ﴾ شونلركه الله تعاليدن
غيرى شركاء اتخاذ ايدوب اكا عبادت ايدرلر ﴿ الله حفيظ عليهم ﴾ الله تعالى انلرك اعمال

اولنور یوم قیامتده انلره ملکلر ای آل فرعون اشد عذابه کیرك دیه‌لر * دینلدیکه انلرك ارواحلرینه قیامته دك صباح واخشام
نار عرض اولنور قیامتده بدنلرینه کیروب جهنمه داخل اولورلر (واذ یتحاجون فی النار فیقول الضعفاء للذین
استکبروا انا کنا لکم تبعا فهل انتم مغنون عنا نصیبا من النار) یاد ایله ٧٦ شونیکه اهل نارده مخاصمه ایدوب
ضعفالری اولنلر متکبر
رؤسالرینه دیه‌لرکه بز دنیاده
سزه تابعلر ایدك سزك
دعوتکزله شرك ایتدك
شمدی بو عذابدن جزئی
بزدن دفع ایدرمیسکز
(قال الذین استکبروا
انا کل فیها ان الله قد حکم
بین العباد) اول متکبرلر
ضعفالرینه دیه‌لرکه جمله‌مز
جهنمده‌یز * سزدن نیجه
عذابی دفع ایده‌بیلورز
قدرتمز اولسه کندیمزدن
دفع ایدردك الله تعالی
قوللری بیننده حکم
ایدوب هرکسی لایق اولان
محله کوندردی (وقال الذین
فی النار لخزنة جهنم ادعوا
ربکم یخفف عنا یوما
من العذاب) نارده اولنلر
جهنم خازنلرینه دیه‌لرکه
ربکزه دعا ایدك که برکون
قدر زمان بزدن عذابی
تخفیف ایده (قالوا اولم تك
تأتیکم رسلکم بالبینات قالوا
بلی قالوا فادعوا وما دعاء
الکافرین الا فی ضلال)
جهنم خازنلری انلره دیه‌لرکه
سز پیغمبرلریکز حجت ظاهره
ایله کلوب * عذاب جهنم
ابدی ایدوکنی خبر ویرمدیلرمی انلر بلی ویردیلر * لکن بز تکذیب ایتدك * دیه‌لر تکرار خازنلر (تعالی)
دیه‌لرکه امدی سز کندیکز دعا ایدك * بزه سزکچون دعا ایتمکه اذن یوقدر کافرلرك دعاسی انجق ضلالتدر اجابت
اولنمز * (انا لننصر رسلنا والذین امنوا فی الحیوة الدنیا ویوم یقوم الاشهاد) بز پیغمبرلرمزه ومؤمنلره دنیاده

واحوالنه رقیبدر وجزالرین ایدر (وما انت علیهم بوکیل) یوخسه سن انلر اوزره
موکل ویا انلرك امری سکا موکل دکلدر (وکذلك اوحینا الیك قرآنا عربیا) اشبو
ذکر اولنان کبی سکا قرآن عربی وحی ایتدك (لتنذر ام القری ومن حولها) تا که
اول قرآنله مکه اهلنی وانك حولنده کل ارض اهلنی انذار ایده‌سن (وتنذر یوم الجمع
لاریب فیه) ویوم قیامتله انذار ایده‌سنکه انك اولمسنده وخلایق انده موقفه جمع اولمسنده
ریب یوقدر وانده خلایق موقفه جمع اولدقلرندنصکره ایکی فرقه اولورلر (فریق فی
الجنة وفریق فی السعیر) برفرقه‌سی مؤمنلردر جنتده اولورلر وبرفرقه‌سی کافرلردر
نارده اولورلر (ولوشاء الله لجعلهم امة واحدة) اکر الله تعالی دیلسه انلری هدایت
ویاضلالتدن دین واحد اوزره قیلوردی (ولکن یدخل من یشاء فی رحمته) لکن الله
تعالی دیلدیکی کمسه‌یی هدایتله وطاعته حواله جنته ادخال ایدر (والظالمون مالهم من ولی
ولا نصیر) اول کونده کافرلره صدیق اولمزکه انلر ایچون شفاعت ایده وناصر دخی
اولمزکه اتلردن عذابی منع ایده (ام اتخذوا من دونه اولیاء) یوخسه انلر آلهه‌لرینی الله
تعالیدن غیری اولیامی اتخاذ ایتدیلر (فالله هو الولی) اکر انلر بحق اولیاء اراده ایدرلر
الله تعالی بحق ولیدر (وهو یحیی الموتی) اول یوم قیامتده موتایی دیر کورر (وهو
علی کل شیء قدیر) اول هرشیئه قادردر (وما اختلفتم فیه من شیء فحکمه الی الله)
دین ودنیا اموردن برشیئده‌که سز کفارله اختلاف ایده‌سز انك حکمی الله تعالی‌یه
مفوضدر محقی مبطلدن اثابه ومعاتبه ایله تمییز ایدر * دینلدیکه متشابه تأویلندن اختلاف
ایتدیککز شیئده کتاب اللهدن محکمه رجوع ایدك (ذلکم الله ربی) اشبو مختلفین
بیننده الله تعالی درکه بنم ربمدر (علیه توکلت والیه انیب) مجامع امورمده اکا
توکل ایتدم ومعضلاتده اکا رجوع ایدرم (فاطر السموات والارض) که اول
سموات وارضك خالقیدر (جعل لکم من انفسکم ازواجا) اول سزکچون کندی
جنسکزدن نساء خلق ایتدی (ومن الانعام ازواجا) وکذلك انعام ایچون کندی جنسندن
ازواج خلق ایتدی ویاخود انعامدن سزکچون اصناف ویا ذکور واناث خلق ایتدی
(یذرؤکم فیه) اول تدبیرده ناس وانعامدن هربریکزی تکثیر ایدر (لیس کمثله شیء) انك
مثلی شیء یوقدرکه اکا مزاج ومناسب اوله (وهو السمیع البصیر) اول هرشیئی سمیع
وبصیردر (له مقالید السموات والارض) سموات وارضك مطر ونبات خزائنی انکدر (یبسط
الرزق لمن یشاء ویقدر) اول رزقی وفق مشیتی اوزره دیلدیکی کمسه‌یه کاهی بسط ایدر کاهی قبض
ایدر (انه بکل شیء علیم) اول عبدنه توسیع وتضییق وغیردن خبر اولانی بیلور (شرع لکم
من الدین ما وصی به نوحا والذی اوحینا الیك وما وصینا به ابراهیم وموسی وعیسی) الله

اعدالری اوزره ظفرله یاردم ایده‌رز قیامتده ملکلر پیغمبر امتلرینه تبلیغ رسالت ایتدکلرینه شهادت ایتدکلریله پیغمبرلره آخرتده
دخی یاردم ایده‌رز (یوم لا ینفع الظالمین معذرتهم ولهم اللعنة ولهم سوء الدار) کافرلرك اولکونده اعتذار وتوبه‌لری
قبول اولنمز ونفع ایتمز انلر ایچون ٧٧ رحمتدن طرد وجهنمده شدت عذاب واردر (ولقد اتینا موسی
الهدی واورثنا بنی اسرائیل
الکتاب هدی وذکری
لاولی الالباب) بز موسایه
معجزات ویول کوستر صحف
شرایع ویردك وتوریتی
بنی اسرائیله میراث ایتدك
عقول سلیمه صاحبلرینه
اول پند ونصیحتدر (فاصبر
ان وعد الله حق واستغفر
لذنبك وسبح بحمد ربك
بالعشی والابکار) یا محمد
مشرکلرك اذاسنه صبر ایت
الله تعالانك وعدی حقدر
واولی بی ترك ایله واقع اولان
افراطدن استغفار ایله یاخود
امتك کناهلرینه مغفرت
طلب ایله واخشام وصباح
ربك عزشانه به حمده مقارن
تسبیح ایله (ان الذین یجادلون
فی آیات الله بغیر سلطان اتیهم
ان فی صدورهم الا کبر ماهم
ببالغیه فاستعذ بالله انه هو
السمیع البصیر) شونلرکه
کندولره برحجت کلمشیکن
الله تعالانك آیتلرنده جدال
ایدرلر انلرك کبرلرندن ناشی
قلبلرنده حق کلامی دکلمك
وریاست ونبوت تمنیسی
اولمغله انلر اکا واصل اولمزلر
انلرك شرندن الله تعالایه
استعاذه ایله اول انلرك قولنی ایشیدر وقلبلرنده اولنی کورر (لخلق السموات والارض اکبر من خلق الناس ولکن
اکثر الناس لایعلمون) اسمان وزمینی یراتمق ناسی یراتمقدن چوق بیوکدر (انلری عدمدن خلق ایدن الله تعالی انسانك
اصل ومادهسی وارایکن ایکنجی دفعه اعاده‌یه قدرتی اظهردر * لکن ناسك اکثری غفلتلرندن ناشی بونی تأمل ایدوب بیلمزلر

تعالی سزه دین اسلامدن برشرعه‌یی بیان ایتدیکه اول رسل کبار بیننده مشترکه‌در
انی نوح علیه السلامه طوفاندنصکره امر ایتدی ودخی ایتدیکه یا محمد سکا وحی ایتدك وآنیکه ابراهیم
وموسی وعیسایه امر ایتدك اول بودرکه (ان اقیموا الدین ولا تتفرقوا فیه) دینی اقامت ایدرسزکه
اول تصدیق واجب اولانه ایمان واحکام اللهده اطاعتدر یوخسه انده تفرق واختلاف ایتمیه
سزکه اول اصلدر اماکه فروع شرع ایمك اختلاف احوالی حسبنجه اولدیغی مختلف
اولور (کبر علی المشرکین ما تدعوهم الیه) مشرکلره عظیم اولدی توحیدکه سز انلری
دعوت ایدرسز (الله یجتبی الیه من یشاء ویهدی الیه من ینیب) الله تعالی توحیدنه دیلدیکی
کمسه‌یی اختیار ایدر وارشاد وتوفیقله اکا هدایت ایدر انیکه اقبال ایدر (وما تفرقوا الا من
بعد ما جاءهم العلم بغیا بینهم) امم سالفه ویا اهل کتاب تفرق ایتمدیلر الا اول تفریقك ضلال
ایدوکنی بلدکلرندنصکره رسول کندیلرندن اولمیوب عربدن اولدیغنه حسد ایدوب اکا
التفات ایتمدیلر (ولولا کلمة سبقت من ربك الی اجل مسمی لقضی بینهم) اکر ربك جل شانه
دن اشبو امتك کفارینه آخر اعمارلرینه ویا یوم قیامته عذابلری تأخیرینه کلمهٔ حقه سبقت
ایتمسی اولمیدی مؤمنیله کافرین بیننده مبطلینی استیصاله قضا اولنوردی (وان الذین اورثوا
الکتاب من بعدهم لفی شك منه مریب) شونلرکه انبیادنصکره انلره ویریلان کتابه وارث
قلندیلر ویا اهل کتاب که محمد علیه السلام عهدنه ایردیلر ویا مشرکونکه اهل کتابدنصکره
قرآنه وارث قلندیلر اول قرآندن ویا ویرلدکلری کتابدن شکده‌درلر اول انلری ریبه ادخال
ایدوبدر کما هو حقه انی بیلمز ویا حق ایمانله اکا ایمانه کلمزلر (فلذلك فادع واستقم کما
امرت ولا تتبع اهواءهم) ایمدی انبیانك توحیددن راضی اولدقلری شیئه خلق دعوت
ایت ودعوتده امر اولندیغك منوال اوزره استقامت ایت یوخسه مبطلینك هوالرینه
اتباع ایتمکل (وقل آمنت بما انزل الله من کتاب) والله تعالینك انزال ایتدیکی کتابلردن
جمیعنه ایمان کتوردم دیکل یوخسه کفار کبی بعضیسنی تصدیق وبعضیسنی تکذیب ایتمکل
(وامرت لاعدل بینکم) وامر اولندمکه شرایع وحکومانی تبلیغده بینکزده عدل ایدم
ایمدی ایمان مذکور کمال قوت نظریه‌یه وعدل ایسه کمال قوت عقلیه‌یه اشارتدر (الله
ربنا وربکم) الله تعالی بزم وسزك خالق ومتولی امورمزدر (لنا اعمالنا ولکم اعمالکم)
بزم اعمالمز بزه وسزك اعمالکز سزه عائددر هرکسه کندی عملیله جزا نور * اشبو مسالمه
قتالله امردن اول ایدی اشبو دلیلدرکه برکسه بر منکری کوروب ویا ایشیدوب انکار
ایتدکده قبول اولنمسه اکا اندن زیاده بر شیء واجب اولمیه بلکه کندی مذهبن حفظ
ایدوب غیرینی ترك ایلیه (لا حجة بیننا وبینکم) بزمله سزك بینکزده محاجه‌مز یوقدر
زیرا که حق ظاهر اولوب محاجه‌یه مجال وخلافه بادی عناددن غیری برشی قالمیوبدر

(وما يستوى الاعمى والبصير والذين امنوا وعملوا الصالحات ولا المسیء قليلا ماتتذكرون) كورن ايله كورمين مؤمن صالح ايله كنهكار كافر برابر اولمز قيامتده انلرك تفاوتلرى ظاهر اولور بو حالى آز كيمسه‌لر تفكر ايدرلر (ان الساعة لآتية لاريب فيها ولكن اكثر الناس لايؤمنون) البته قيامت كله جكدر ٧٨ انك كلمسنده شك وشبهه يوقدر لكن ناسك اكثرى قصور حواسلرندن ناشى آنى تصديق ايتمزلر (وقال ربكم ادعونى استجب لكم ان الذين يستكبرون عن عبادتى سيدخلون جهنم داخرين) ربكز جل شانه سزه بيورديكه بكا عبادت ايدككه سزه اجر ويره‌يم ياخود بكا دعا ايدك كه اجابت ايده‌يم شونلر كه بنم عبادتمدن كبرله اعراض ايدرلر يقينده خوار وذليل اوله‌رق جهنمه داخل اولور (الله الذى جعل لكم الليل لتسكنوا فيه والنهار مبصرا ان الله لذو فضل على الناس ولكن اكثر الناس لايشكرون) الله تعالى سزه راحت ايچون كيجه‌ و رزق طلبيچون كوندز خلق ايتدى تحقيق الله عظيم الشان ناسك راحتى ورزقى اوزرينه فضل صاحبيدر لكن ناسك اكثرى جهلارندن ناشى شكر ايتمزلر (ذلكم الله ربكم خالق كل شیء لااله الا هو فانى تؤفكون) بو نعمتلرى ويرن الله تعالى ربكزدر هر شيئك خالقيدر اندن غيرى اله يوقدر انك عبادتندن غيرينك عبادتنه نيجه منصرف اولورسكز (كذلك يؤفك الذين كانوا بآيات الله يجحدون) بو قومك حقدن انصرافلرى كبى انلر دخى تعندلرندن حقدن اعراض ايدوب الله تعالانك آيتلرينى انكار ايتديلر (الله الذى جعل لكم الارض قرارا والسماء بناء وصوركم فاحسن صوركم ورزقكم من الطيبات ذلكم الله ربكم

(آخر)

(الله يجمع بيننا واليه المصير) الله تعالى يوم قيامتده بزمله سزى جمع ايدوب سزدن انتقام ايدر جميعمزك رجوعى اكادر (والذين يحاجون فى الله من بعد ما استجيب له حجتهم داحضة عند ربهم وعليهم غضب ولهم عذاب شديد) شونلر كه الله تعالينك وحدانيتنده محاجه ايدرلر محمد عليه السلام دعوتيله اكا اطاعت اولنديغندنصكره ايمدى انلرك رب تعالى عندنده حجتلرى زائله وباطله‌در يوم قيامتده اوزرلرينه غضب اولور حقى قبول ايتمدكلريچون وعذاب شديد اولور دنياده ايشلدكلرى اعمال قبيحه ايچون (الله الذى انزل الكتاب بالحق والميزان) الله تعالى قرآنى انزال ايتدى اول حق ملتبس اولوب باطلدن بعيد اولديغى حالده وياخود عقائد واحكامدن انزال حق اولور شيئى ملتبس اولديغى حالده ودخى شول شرعى انزال ايتديكه انكله ناس بيننده حقوق موازنه وتسويه اولنور (ومايدريك لعل الساعة قريب) الله تعالى سكا بيلدرمدى بلكه قيامت قريب اولوبدر ايمدى كتابه اتباع وشرعله عمل وعدله مواظبت ايت يوم قيامت كلمزدن اول انده اعمال وزن اولنور وجزاسى ايركوريلور (يستعجل بها الذين لايؤمنون بها) يوم قيامتك مجيئنى تصديق ايتمينلر استهزاء طريقى اوزره انى استعجال ايدرلر (والذين آمنوا مشفقون منها ويعلمون انها الحق) اما انى تصديق ايدنلر انك اهوال وشدائدندن خوف ايدرلر وانك حق ايدوكن بيلورلر (الا ان الذين يمارون فى الساعة لفى ضلال بعيد) آكاه اولك كه قيامتك مجيئندن جدال ايدنلر حقدن بعيد ضلالده‌درلر زيراكه بعث غائباتك محسوساته اشبهيدر ايمدى انى تجويزه اهتدا ايتمين انك وراسنده‌كى اموره اهتدادن ابعددر (الله لطيف بعباده) الله تعالى عبادنه برّ ايدبجيدر بروجهله كيم اكا افهام ايرشمز عيبلرينى ستر ايدر كأنه انى كورميوبدر وكناهلرين مغفرت ايدر كأنه انى بيلميوبدر (يرزق من يشاء) ديلديكى كمسه‌يه حكمتى مقتضاسنجه اصناف برّدن ديلديكى شيئى ديلديكى وقتده ويرر (وهو القوى العزيز) اول الله تعالينك قدرتى باهره‌دركه خلقك جميعنه رزقلرين ايركورر منيعدركه اكا هيچ احد غالب اولمز (من كان يريد حرث الآخرة نزد له فى حرثه) بركمسه‌كه عمليله آخرت ثوابن ديليه بز انك عملى ثوابن آرتوررز بر عملنه اون آنك مثلى ايشلمش دكلو ثواب ويررز تا يدى يوزه وانك فوقنه دكين آرتوررز (ومن كان يريد حرث الدنيا نؤته منها وماله فى الآخرة من نصيب) اول كمسه‌كه عمليله دنيا ثوابن ديليه بز اكا دنيادن قسمت ايتديكمز شيئى ويررز حالبوكه آخرتده انكيچون نصيب اولمز زيراكه اعمالك صحتى نيتله‌در هر كشى‌يه عملندن انجق نيت ايتديكى حاصل اولور (ام لهم شركاء شرعوا لهم من الدين مالم يأذن به الله) مشركلرك الهه‌لريمى واردركه دين اسلامدن غيرى الله تعالينك اذن ويرمديكى دينى انلر ايچون وضع ايده‌لركه اول شرك وانكار بعث ودنيا ايچون عملدر (ولولا كلمة الفصل لقضى بينهم) اشبو امتك كفارندن تأخير عذابله كلمهٔ حكم سابق اولمسه بينلرنده عذابله قضا اولنوردى (وان الظالمين لهم عذاب اليم) والحال مشركلره

فتبارك الله رب العالمين) الله تعالى ارضى سزه قرارگاه وسمائى فوقكزده بناى رفيعه قيلدى وسزى تناسب اعضا واحسن صورتله تصوير ايتدى وحلال ولذيذ وتميز مأكولاتله سزى رزقلندردى بو تصوير ورزق خلق ايدن ربكز الله تعالادر جميع ٧٩ حركات وبركات اكا مخصوص وعالملرك ربسيدر (هو الحى لااله الا هو فادعوه مخلصين له الدين الحمد لله رب العالمين) اول الله تعالى حيات ازلى ايله منفرددر اندن غيرى عبادته مستحق كمسنه يوقدر دين اسلامده خالص اوله‌رق اكا عبادت ودعا وحمد ايدككه اول جمله عالملرك ربسيدر (قل انى نهيت ان اعبد الذين تدعون من دون الله لما جاءنى البينات من ربى وامرت ان اسلم لرب العالمين) يا محمد مشركلره ديكه ادلهٔ عقليه‌دن ماعدا ربم جل شانه‌دن بكا حجت وآيتلر كلوب نهى اولندمكه الله تعالى‌دن غيرى سزك عبادت ايتديككز اصنامه عبادت ايتميم وامر اولندمكه رب العالمين اولان يالكز الله تعالايه عبادت وطاعتى انقياد وخلوصله ايدم (هو الذى خلقكم من تراب ثم من نطفة ثم من علقة ثم يخرجكم طفلا ثم لتبلغوا اشدكم ثم لتكونوا شيوخا ومنكم من يتوفى من قبل ولتبلغوا اجلا مسمى ولعلكم تعقلون) اول الله تعالا كه اصلكزى ترابدن صكره سزى نطفه‌دن خلق ايتدى صكره طوكمش قان ايدوب صكره انالكز رحملرندن طفل اخراج ايدر بعده قوتلو يكيتلكه ابلاغ ايدر صكره سزه عمر احسانيله پير اولورسكز وسزدن بعضكز مقدم وفات ايدرسز كه هركس اجل مسماسنه بالغ اولور شايد بونكله انك وحدانيتنى تعقل ايده‌سز (هو الذى يحيى ويميت فاذا قضى امرا

آخرتده عذاب اليم واردر (ترى الظالمين مشفقين مما كسبوا وهو واقع بهم) يوم قيامتده مشركلرى دنياده كسب ايتدكلرى قبايحدن خوف ايدر كوررسن والحال كسبلرينك جزاسى انلره نزول ايديسردر (والذين آمنوا وعملوا الصالحات فى روضات الجنات) شونلر كه مؤمنلر اولوب عمل صالح ايشلديلر انلر آخرتده جناتك بستانلرنده‌در (لهم مايشاؤن عند ربهم) انلر ايچون رب تعالى عندنده كراماتندن اشتها ايتدكلرى ثابتدر (ذلك هو الفضل الكبير) اشبو ثواب مؤمنلره فضل كبيردركه اكا نسبتله دنياده غيريلره ويريلن حقير اولور (ذلك الذى يبشر الله عباده الذين آمنوا وعملوا الصالحات) اشبو مذكور نعيم جنتدن اولشيدركه الله تعالى انى عمل صالح ايدن عباد مؤمنينه تبشير ايدر (قل لا اسألكم عليه اجرا الا المودة فى القربى) ديكل كه سزه تبليغ وبشارتم اوزره سزدن اجر استمزم مكركه سزه قرابتم اجليچون بكا مودت ايده‌سز ويا بنم قرابتمه مودت ايده‌سز * اشبو آيت نازل اولنجق ديديلر كه يا رسول الله شول اوزريمزه مودتى واجب اولور قرابتك كيملردر ديديكه * على وفاطمه وايكى اوغلى حسن وحسيندر رضى الله عنهم اجمعين * دينلديكه قربى ايله مراد الله تعالى‌يه قدر تقربدر يعنى الله تعالى‌يى ورسولنى سوه‌سزكه طاعت وعمل صالحله سزى رحمتنه تقريب ايده (ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا) بركمسه‌كه طاعت اكتساب ايده خصوصا كه اول محمده محبتيله بز انك طاعتنده مضاعفهٔ ثوابله حسنن آرتوررز (ان الله غفور) الله تعالى كناهدن توبه ايدنه غفوردر واكا اطاعت ايدنه توفيهٔ ثواب وتفضلله مشكوردر (ام يقولون افترى على الله كذبا) مشركون ديرلرميكه محمد عليه السلام دعواى نبوتله ويا قرآن الله تعاليدندر ديمكله اكا كذب ايتدى (فان يشأ الله يختم على قلبك) اكر الله تعالى خذلانكى ديلسه قلبك اوزره ختم ايدرديكه اكا افترايه جراءت ايدبدك * وياخود اكر اول ديلسه قلبك اوزره صبرى ختم ايدرديكه اذالرى سكا مشقت ويرميدى (ويمحو الله الباطل ويحق الحق بكلماته) الله تعالينك عادت كريمه‌سندندركه قرآن ويا قضاسيله باطلى محو وحقى اثبات ايده ايمدى اكر اول افترا اولسه انك عادتى مقتضاسنجه انى محو ايدردى (انه عليم بذات الصدور) اول قلوبده مضمر اولانى بيلور هر كمسه‌يه عملنك جزاسنى ايركورر (وهو الذى يقبل التوبة عن عباده) الله تعالى عبادنك توبه‌سنى قبول ايدر توبه ايتدكلرى شيئدن تجاوزله * على رضى الله عنه ايدر توبه التى معنايى مشتملدر كه اول ذنوب ماضيه‌يه ندامتدر وتضييع ايتديكى فرائضى اعاده‌در وحقوق مظالمى اصحابنه رددر ونفسنه طاعتى الزامدر واكا مرارت طاعتى اذاقه‌در وهر ضحككندن بدل بكادر (ويعفو عن السيئات) وديلديكى كمسه‌نك سيئاتن صغير وكبيرنى عفو ايدر (ويعلم ماتفعلون) خير وشردن ايشلدكلرين بيلور بعده حكمتى مقتضاسنجه ديلديكنه جزاء ايدر ويا تجاوز ايدر (ويستجيب الذين آمنوا وعملوا الصالحات) مؤمن اولوب اعمال صالحه ايشلينلرك دعالرينه

فانما يقول له كن فيكون) اول الله تعالى رحملرده اطفالى احيا واجللرى كلدكده اماته ايدر بر شيئك ايجادينى مراد ايتديكى زمان يالكز اول ديديكى آنده اولور (الم تر الى الذين يجادلون فى آيات الله انى يصرفون) كورمزميسين انلريكه الله تعالانك آيتلرنده جدال ايدوب انكار ايدرلر انلر انى تصديقدن نيجه اعراض ايدرلر (الذين كذبوا بالكتاب وبما ارسلنا به رسلنا فسوف يعلمون) شونلركه قرآنى وكتب سماويه‌يى وسائر پيغمبرلرمزله ارسال ايتديكمز احكام وشرايعى تكذيب ايتديلر انلر يقينده تكذيبلرى جزاسنى بيلورلر (اذ الاغلال فى اعناقهم والسلاسل يسحبون فى الحميم ثم فى النار يسجرون) شول وقتكه الارى بيونلرنده دمور لنور و زنجيرلرله قيننار صوده يوزلرى اوزره سوريديلور صكره آتشده انواع عذابله معذب اولنورلر (ثم قيل لهم اين ما كنتم تشركون من دون الله قالوا ضلوا عنا بل لم نكن ندعوا من قبل شيئا كذلك يضل الله الكافرين) بعده انلره الله تعالادن غيرى شريك اتخاذ ايتديككز اصنام نرده در دينور انلر ديه‌لركه بزدن انلر غائب اولديلر بلكه بز انلرى دنياده بر شى ظن ايدردك لكن شمدى بزه معلوم اولديكه انلر هيچ برشى دكلمش وبزم انلره عبادتمز دخى باطل وهبا ايمش اصناملرى انلردن غائب اولديغى كبى آخرتده كافرلردن نفع وهدايت غائب اولور (ذلكم بما كنتم تفرحون فى الارض بغير الحق وبما كنتم تمرحون) بوعذاب سزه اول سببدندركه سز دنياده ناحق شرك وطغيانله فرحلنوب وكبرله صالنورديكز (ادخلوا ابواب جهنم خالدين فيها فبئس مثوى

اجابت وياطاعتلرى اوزره اثابت ايدر * ويا انلر الله طاعتنه اجابت ايدر نچانكه اكا دعوت اولنه‌لر (ويزيدهم من فضله) وانلره فضلندن زياده ايدر انك اوزره‌كه سؤال ايتديلر ويا مستحق اولديلر وياكا اجابت ايتديلردى (والكافرون لهم عذاب شديد) وكافرلره عذاب شديد واردركه اول دائم ولا ينقطعدر (ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فى الارض) اكر الله تعالى عبادنه رزقى توسيع ايتسه يريوزنده تكبر وبطرله افساد ايده‌لردى وياخود برى برلرينه استيلاء واستعلاء وجهى اوزره بغى ايده‌لردى (ولكن ينزل بقدر ما يشاء) لكن انلره ارزاقدن مشيئتى اقتضاء ايتديكى دكلو انزال ايدر (انه بعباده خبير بصير) اول عبادندن هر برينه صالح اولانى بيلور وصلاح وفسادن عملرينى كورر شانلرينه مناسبى انلره ويرر * روايت اولنديكه اهل صفه غنائمنى ايتدكلرنده بو آيت نازل اولدى (وهو الذى ينزل الغيث من بعد ما قنطوا وينشر رحمته) اول الله تعالى يغمورى عبادنه ايندير اندن مأيوس اولدقلرندنصكره وسهل وجبل ونبات وحيواندن هر شيئه رحمتنى نشر ايدر (وهو الولى الحميد) اول الله تعالى احسان ونشر رحمتله عبادنه تولى ايدر هر صنعنده محموددر (ومن آياته خلق السموات والارض وما بث فيهما من دابة) الله تعالينك وحدانيتى علامتندن سموات وارضك واول ايكيسنده نشر ايتديكى كائناتك خلقيدر (وهو على جمعهم اذا يشاء قدير) اول ديلديكى وقتده انلرى بعد الاماته احياء وجمعه قادر اولور (وما اصابكم من مصيبة فبما كسبت ايديكم ويعفو عن كثير) بر مصيبتكه سزه انفس واموالكزه ايريشور كسب ايتديككز معاصى سببيله‌در لكن الله تعالى انك كثيرنى عفو ايدر * قال النبى عليه السلام ما اصابكم من مرض او عقوبة او بلاء فى الدنيا فبما كسبت ايديكم والله عز وجل اكرم من ان يثنى عليه العقوبة فى الآخرة وما عفا الله عنه فى الدنيا فالله احلم من ان يعود بعد عفوه * پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم ايدر دنياده‌كه سزه مرض ويا عقوبت ويا بر بلاء ايريشور اول سزك كسب ايتديككز معاصى سببيله‌در الله تعالى اكرمدركه اول معاصى اوزره آخرتده عقوبتى تكرار ايتمز اول شيئكه الله تعالى انى دنياده عفو ايدر حليمدركه عفوندنصكره آخرتده اكا عودت ايتمز عكرمه ايدر نكبتكه قليل وياكثير عبده ايريشور الا اول بر ذنب سببيله‌در الله تعالى انى اول ايريشن نكبت سببيله مغفرت ايدر واكر اول ايريشن نكبت تكثير ذنب سببيله دكل ايسه انكله درجاتى رفع اولنوركه آنسز اكا ايريشور دكليدى (وما انتم بمعجزين فى الارض) بريوزنده سز شول اوزريكزه قضاء اولنان مصائبدن قورتيلور دكلسز (وما لكم من دون الله من ولى ولا نصير) وسزى اول مصائبدن حراست ايدر ويا انى سزدن دفع ايدر الله تعاليدن غيرى ولى ونصيريكز اولمز (ومن آياته الجوار فى البحر كالاعلام) الله تعالينك وحدانيتى علامتندن برى درياده يورر

المتكبرين) ضلالتده رتبه‌كز درجه‌سيله سزه قسمت اولنان جهنم قپولرندن دركاتنه تأبيد اوله‌رق كيرك متكبرلر ايچون جهنم نه قبيح مقام اولور (فاصبر ان وعد الله حق فاما نرينك بعض الذى نعدهم او نتوفينك فالينا يرجعون) يامحمد كفارك اذاسنه صبر ايتكه الله تعالانك كفارى هلاكه وعدى حقدر اكر انلر ايچون وعد ايتديكمز * قتل واسر كبى * بعضيسنى سكا حياتنده كوسترسك فبها اكر سن انى كورمه‌دن سنى وفات ايتدررسك انلرك رجوعى قيامتده بزه‌در آخرتده انلره عذابله جزا ايده‌رز (ولقد ارسلنا رسلا من قبلك منهم من قصصنا عليك ومنهم من لم نقصص عليك وما كان لرسول ان يأتى بآية الا باذن الله فاذا جاء امر الله قضى بالحق وخسر هنالك المبطلون) بز سندن مقدم رسوللر كونديردك انلردن بعضيسنك قصه‌لرينى سكا خبر ويردك وبعضيسنك خبر ويرمدك هيچ بر رسولك بر معجزه كتورمكه قدرتى اولمدى مكركه الله تعالانك اذنيله اولدى دنياده وآخرتده الله تعالانك عذاب امرى كلديكى زمان پيغمبرلرله مكذبلر بيننده عدله حكم اولنوب معند ومبطللر خسرانده اولورلر (الله الذى جعل لكم الانعام لتركبوا منها ومنها تأكلون) الله تعالى سزكچون ابل وبقر وغنم خلق ايتديكه انلرك بعضيسنه بنوب وبعضيسنى اكل ايده‌سز (ولكم فيها منافع ولتبلغوا عليها حاجة فى صدوركم وعليها وعلى الفلك تحملون) وسزكچون اول حيوانلرك سودندن وپاغيسندن ودريسندن وسائرندن منفعت واردر وانلرك اوزرينه ركوبله * تجارت وبر محلدن بر محله نقل ايچون * قلبكزده اولان حاجتكزى ادا ايدرسز وقره‌ده

طاغلر كبى كميلردر (ان يشأ يسكن الريح فيظللن رواكد على ظهره) اكر الله تعالى ديلسه اول كميلرى يوريدن ريحى تسكين ايدوب كميلر دريا يوزنده يوريمكدن قاليدى (ان فى ذلك لآيات لكل صبار شكور) اشبونده الله تعالينك آياتنه نظر وآلائنى تفكر اوزره نفسنى حبس ايچون ويا هر مؤمن كامل ايچون انك وحدانيتنه دلالت ايدر آيتلر واردر زيراكه ايمانك بر نصفى صبردر وبر نصفى شكردر ايكيسن جمع ايدن مؤمن كامل اولور (او يوبقهن بما كسبوا ويعف عن كثير) ويا الله تعالى ديلسه انلرك كسب ايتديكى شرك ومعاصى سببيله شول ركوب ايتدكلرى كميلرين اغراق ايدوب انلر انك ايچنده بوغلمغله هلاك اولورلردى لكن الله تعالى انلرك ذنبلرينك كثيرين عفو ايدر انك اوزره عقاب ايتمز (ويعلم الذين يجادلون فى آياتنا ما لهم من محيص) تاكه بزم آيتلريمزى تكذيبله جدال ايدنلر بيله‌لركه عذابمزدن انلره مهرب يوقدر (فما اوتيتم من شئ فمتاع الحياة الدنيا) اموال دنيادن برشيئكه ويرلديكز اول حيات دنيا زينتيدر مدت حياتكزدن انكله تمتع ايدرسز (وما عند الله خير وابقى للذين آمنوا وعلى ربهم يتوكلون) وثواب آخرتدن اول شيئكه الله تعالى عندنده‌در اول حطام دنيادن خيرليدر ودائمدر شونلر ايچونكه الله تعالى‌يه ايمان كتوروب هر امرلرين اكا تفويض ايدرلر (والذين يجتنبون كبائر الاثم والفواحش) ودخى شونلر ايچونكه كبائر اثمدنكه اول شرك ونفاق ورياء امثاليدر وفواحشدركه اول دنياده حد وآخرتده عذاب ايجاب ايدر ذنوبدر اندن صاقنورلر (واذا ما غضبوا هم يغفرون) كه انلر بركمسه‌يه غضب ايتسه‌لر حلم وكظم غيظ وتجاوز ايدرلر (والذين استجابوا لربهم) وشونلركه رب تعالى‌يه دعوت اولندقلرى ايمان وامر ونهيده اطاعت ايدرلر (واقاموا الصلاة) وصلوات خمسى مواقيتنده ادا ايدرلر (وامرهم شورى بينهم) وامرلرى بينلرنده مشورتله‌در يوخسه رأيلرنده انفراد ايتمزلر بوحالت ايسه انلرك فرط تدبر وامورده كمال تيقظلرندن ناشيدر (ومما رزقناهم ينفقون) وبزم انلره ويرديكمز مالدن سبيل خيره انفاق ايدرلر (والذين اذا اصابهم البغى هم ينتصرون) وشونلركه انلره فسادى مؤدى ظلم ايرسه ظالملرندن انتقام ايدرلر امر اولندقلرى حد اوزره اعتداسز * روايت اولنديكه انلر بر قومدركه استذلالدن كراهت ايدرلر وقدرتلرى حالنده عفوى سورلر (وجزاء سيئة سيئة مثلها) ظالمدن صدور ايدن مظلمه‌نك عقوبتى اول ظالمه مظلمه‌سنك مثلى عقوبتدر (فمن عفا واصلح فأجره على الله) اما اول كمسه‌كه ظلمه‌سندن تجاوز وكنديله خصمى بيننى عفوله اصلاح ايده انك اجرى الله تعالينك عهده‌سنه‌در * روايت اولنديكه يوم قيامتده بر منادى ندا ايده‌كه هر كمسه‌كه اجرى الله تعالينك عهده‌سنه‌در طورسون اويله اولسه ظالمن عفو ايدنلر طوروب جنته كيدرلر (انه

انلره ودكزده سفينه‌لره حمل اولنورسكز (ويريكم اياته فاى ايات الله تنكرون) الله تعالى سزه قدرتنك نشانلرينى
كوسترر انك آيتلرندن قنغى آيتنى انكار ايده بيلورسز (افلم يسيروا فى الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين من قبلهم
كانوا اكثر منهم واشد قوة وآثارا فى الارض فما اغنى عنهم ما كانوا ۸۲ يكسبون) انلر يريوزنده كزمزلرميكه
انلردن مقدم پيغمبرلرينى
تكذيب ايدنلرك عاقبتلرى
نيجه اولديغى عبرت
نظريله باقه‌لر انلر بونلردن
عدده اكثر وقوتده اشد
اولدقلرى ويرلرنده منزللرى
وقلعه‌لرى محكم بولندقلرى
حالده نفع ايتمدى (فلما
جاءتهم رسلهم بالبينات
فرحوا بما عندهم من العلم
وحاق بهم ما كانوا به
يستهزؤن) وقتاكه
پيغمبرلرى انلره معجزات
ودلالات باهره ايله كلدكلرنده
انلر عندلرنده زعملرنجه
علم عد ايتدكلرى كسب
و تجارت وعقايد باطله
لريله فرحلنوب افتخار
و پيغمبرلرينى استهزا
ايدرلردى اول استهزالرى
سببيله جزالرى انلرى احاطه
ايتدى (فلما راوا بأسنا قالوا
امنا بالله وحده وكفرنا بما
كنا به مشركين) وقتاكه
دنياده بزم شدت عذابمزى
كوردكلرنده يالكز الله
تعالى‌يه ايمان ايتدك واكا
اشراك ايتديكمز بتاره كافر
اولدق ديديلر (فلم يك
ينفعهم ايمانهم لما راوا بأسنا
سنت الله قدخلت فى عباده
وخسر هنالك الكافرون) بزم عذابمزى كوردكلرى وقتده ايتدكلرى ايمان نفع ايدر اولمدى الله تعالى (عليم)
امم ماضيه‌ده دخى قوللرينه عذابك نزولى وقتنده ايتدكلرى ايمان نفع ايتمسى سنت ايتمشيدى اول سنت دائمدر اول
عذاب وقتنده كافرلرك خسرانى ظاهر اولدى

لايحب الظالمين) الله تعالى سيئه ايله مبتديلرى وانتقامده متجاوزلرى سومز (ولمن انتصر
بعد ظلمه فاولئك ما عليهم من سبيل) اول كمسه‌كم ظلم اولنديغندنصكره ظالمندن اقتصاص
ايده اول اقتصاص ايدنلر اوزره معاتبه ومعاقبه‌يه طريق يوقدر (انما السبيل على الذين
يظلمون الناس ويبغون فى الارض بغير الحق اولئك لهم عذاب اليم) معاتبه ومعاقبه‌يه طريق
شونلر اوزره دركه ناسه اضرارله بدأ ايدرلر وانلر اوزره تجبرله مستحق اولمدقلرى
شيئى طلب ايدرلر ايعدى آخرتده انلره عذاب وجيع واردر (ولمن صبر وغفران ذلك
لمن عزم الامور) اول كمسه‌كه ظالمك اذاسنه صبر ايدوب انى عفو ايده اول فعل معروفات
امورنده الله تعالى انى ندب طريقى اوزره امر ايدوبدر * ديلديكه اول مندوبدر لكن
بعض احوالده امر منعكس اولوب عفوك تركى مندوب اولور نچانكه مادۀ اذانك قطعنه
احتياج اوله (ومن يضلل الله فماله من ولى من بعده) اول كمسه‌كه الله تعالى انى مخذول
ايده انك خذلانندنصكره اكا بر ناصر اولمزكه انى انك عذابندن قورتره (وترى الظالمين
لما رأوا العذاب يقولون هل الى مردّ من سبيل) يوم قيامتده ظالملرى كوررسنكه عذابى
كوردكلرنده ديه‌لركه دنيايه رجوعه هيچ چاره وارميدر (وتريهم يعرضون عليها خاشعين
من الذل ينظرون من طرف خفى) سن اولكونده ظالملرى كوره‌سنكه ناره عرض
اولنه‌لر انلره لاحق اولان ذلدن خاضعين اولدقلرى حالده طرف خفى ايله ناره نظر
ايده‌لر قتله احضار اولنان كمسنه‌نك سيفه نظر ايتمسى كبى (وقال الذين آمنوا ان الخاسرين
الذين خسروا انفسهم واهليهم يوم القيامة) يوم قيامتده ظلم اولنان مؤمنلر ديه‌لركه
خاسرين اول كمسه‌لردركه دنياده غيره ظلملرى سببيله كنديلرين عذاب مخلده عرض
ايتديلر وجنتده‌كى حور وولدان وسائر كراماتدن محروم ايتديلركه اول ثوابلرى
مظلومينه ويريلوب كنديلر اول مظلومين يرينه ناره كيرديلر الله تعالى مؤمنلرك اول
مقاله‌سنى تصديق ايدوب ديديكه (الا ان الظالمين فى عذاب مقيم) آكاه اولك كه ظالملر
عذاب مقيمده‌در (وما كان لهم من اولياء ينصرونهم من دون الله) يوم قيامتده ظالملر
ايچون اولياء اولمزكه انلرى الله تعالينك عذابندن قورتره (ومن يضلل الله فماله من
سبيل) اول كمسه‌كه الله تعالى انى مخذول ايده هدايته اكا چاره يوقدر (استجيبوا لربكم
من قبل ان يأتى يوم لامردله من الله مالكم من ملجأ يومئذ ومالكم من نكير) ربكز جل
شانه‌يه ايمان واطاعتله اجابت ايدك شول كون كلزدن اول الله تعالى‌دن انى رده
امكان اولماز واولكونده سزيچون بر ملجأ دخى اولمزكه اندن قاچوب اكا التجا
ايده‌سز واعتراف ايتديككز اعمال خبيثه‌يى انكار ايده‌سز زيراكه اول صحائف اعمالكزده
مدوّندر والسنه وجوارحكز انى ايشلديككزه شاهددر (فان اعرضوا فما ارسلناك

سورة السجده اوفصلت مكية وهى اثنان وخمسون آية

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(حمٓ تنزيل من الرحمن الرحيم) ۸۳ يامحمد حم حقيچون قرآن كريم رحمن ورحيم اولان الله تعالى‌دن نازل
اولمشدر (كتاب فصلت
آياته قرانا عربيا لقوم يعلمون
بشيرا ونذيرا فاعرض
اكثرهم فهم لايسمعون)
بو بر كتابدركه آيتلريله
امر ونهى ووعد ووعيد
فصل وتميز اولنمشدر
لسان عربيله قرآندركه
من عندالله نازل اولديغى
بيلان قوم ايچون تبشير
ايديجى ومخالفته اولنلرى
جهنمله تخويف ايديجيدر
مشركلرك اكثرى انى
قبولدن اعراض ايدوب
تأمل قولاغيله دكله‌مزلر
(وقالوا قلوبنا فى اكنة مما
تدعونا اليه وفى اذاننا وقر
ومن بيننا وبينك حجاب فاعمل
اننا عاملون) مشركلر
ديديلركه يامحمد بزى دعوت
ايتديكك امر توحيده
قلبلرمزده پرده واردر
آنى فهم ايتمزوقولقلرمزده
آغرلق واردر آنى ايشتمزز
وبزمله سزك بينكزده حجاب
واردر سكا واصل اولمز
امدى سن كندو دينك عملنده
اول بز دخى كندو عملمزده
اوله‌لم (قل انما انا بشر مثلكم
يوحى الى انما الهكم اله واحد
فاستقيموا اليه واستغفروه وويل للمشركين الذين لايؤتون الزكوة وهم بالآخرة هم كافرون) سن انلره ديكه بندخى انجق
سزك كبى انسانم بكا وحى اولنديكه الهكزك واحد اولديغى دعوت ايله سزه بيلديره‌يم توحيده توجه ايدوب طاعتده
مقيم اولك واعمال قبيحه‌دن استغفار ايدك مشركلر ايچون اشد عذاب واردركه نفسلرينى كلمۀ توحيد ايله تطهير ايتمزلر

عليهم حفيظا ان عليك الا البلاغ) اكر انلر ايمان وطاعتدن اعراض ايدرلرسه
يامحمد بز سنى انلر اوزره رقيب ويا محافظ ويامحاسب كوندرمدك سكا واجب
اولان انجق تبليغ رسالتدر غيرى دكل (وانا اذا اذقنا الانسان منا رحمة
فرح بها) نچان بز بر انسانه صحت وغنا وآندن رحمتمزى اذاقه ايتسه‌وز
اكا سوينورلر (وان تصبهم سيئة بما قدمت ايديهم فان الانسان كفور اكر
انلره تقديم ايتدكلرى معاصى سببيله بر مصيبت ايرسه اول ويريلان نعمتلرى كليتله
اونودر اول مصيبتى ذكر ايدوب سببنى تأمل ايتمز انى عظيم كورر اشبو خصلت
اكرچه مجرمينه مختصدر لكن انى جنس انسانه اسناد دخى جائز اولور انلرك
جميعى انده مندرج اولديغيچون (لله ملك السموات والارض) سموات وارضك ملكى
الله تعالينكدر نعمت وبليه‌يى نيجه‌كه ديلرسه عبادى بيننده قسمت ايدر (يخلق مايشاء)
صورت وصفتدن ديلديكى شيئى خلق ايدر (يهب لمن يشاء اناثا ويهب لمن يشاء
الذكور) ديلديككى كبى كمسه‌يه اولاد اناث ويرر لوط عليه السلام كبى وديلديكنه
اولاد ذكور ويرر ابراهيم عليه السلام كبى (اويزوجهم ذكرانا واناثا ويجعل من يشاء
عقيما) وياخود ديلديكنه اولادك ذكور واناثنى جمع ايدر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم
كبى وديلديكنى دخى ولدى اولمزقيلور يحيى وعيسى عليهما السلام كبى (انه عليم قدير)
الله تعالى عبادنه صالح اولانى بيلور وانى تكوينه قادر اولور (وما كان لبشر ان
يكلمه الله الا وحيا) هيچ بر بشر ايچون صحيح اولمديكه الله تعالى اكا تكلم ايده الا كلام خفى
ايله كيم اول شرع ايله ادراك اولنوركه اول قلبه الهام ويا رؤيادر ابراهيم عليه السلامه
ذبح امرنده وموسى عليه السلامك اناسنه تابوت امرنده واقع اولديغى كبى (اومن
وراء حجاب) وياخود الله تعالى اكا وراء حجابدن تكلم ايده موسى عليه السلام كبى‌كه
الله تعالى اكا شجره‌دن تكلم ايتديكنى ايشتدى ذاتنى كورمدى (اويرسل رسولا فيوحى باذنه
مايشاء) وياخود الله تعالى ملائكه‌دن جبريل عليه السلام وياغيرى عبادندن ديلديكى كمسه‌يه
رسول كوندرركه اول ملك الله تعالينك ديلديكى شيئى اذنيله كوندرلديكى عبده القا ايدر
وياخود الله تعالى انبيادن برينى برقومه رسول كوندرر بعده ملك الله تعالينك وحينى اول
رسوله ايركورر (انه على حكيم) الله تعالى مخلوقين صفاتندن عاليدر هر فعلى حكمت
اقتضاسنجه‌در * اويله اولسه انك عبده تكلمى كاهى واسطه ايله وكاهى واسطه‌سزوكاهى
آشكاره وكاهى وراء حجابدن اولور (وكذلك اوحينا اليك روحا من امرنا) يامحمد سائر
مرسلينه وحى ايتديكمز كبى سكا دخى امر بمزله ويافرآنله جبريل عليه السلامى ارسال ايتدك (ما كنت
تدرى ما الكتاب ولا الايمان) حالبوكه سكا وحى اولنمزدن اول قرآن وايمان شرعينك نه

یاخود اعماللرنی تزکیه ایتمزلر یاخود زكاتك وجوبنه اعتقاد ایتمزلر وانلر بوعملرله آخرتی انكار ایدن كافرلردر (ان
الذین آمنوا وعملوا الصالحات لهم اجر غیر ممنون) شونلركه مؤمن اولوب عمل صالحی دخی اكا ضم ایتدیلر انلر ایچون
* ضعف ومرضلری حالنده‌ادای عبادتده قصور ایدرلرسه دخی * ٨٤ احرلری قطع اولنیوب كما كان ویریلور
(قـل ائنكم لتكفرون
بالذی خـلق الارض
فی یومین وتجعلون له اندادا
ذلك رب العالمین) سـن
انلره‌دیكه * بازار و بازار
ایرتسی * ایكی كونده
زمینی خـلق ایدن الله
تعالی‌یه كافر اولورمیسكز
وانكچون شریكلر قیلار
میسز بویله ایكی كوز قدر
زمانده یرلری خلق ایدن
جمیـع عالملرك ربسـیدر
(وجعل فیها رواسی من
فوقها وبارك فیهاوقدر فیها
اقواتهـا فی اربعـة ایام
سـواء للسائلین) واول
ارضـك اوزرنـده
یوكسـك طاغلری وانده
نبـات وحیواناتدن خیر
وبركتلری وانده ناس
وحیواناتك مقدر رزقلر-
نی صالی وچهارشنبه كونی*
تمام ایدوب بودرت كونده
بونلری خلق وبسـط
وتنظیم ایتمكله سؤال ایدنلر
ایچون بونلرك خلقتی درت
كونده تمـام اولدی (ثم
استوی الی السماء وهی
دخان فقال لها وللارض
ائتیا طوعا او كرها قالتا اتینا
طائعین) صكره سمـایی خلقه قصـد ایتدی حال بوكه اول دخان هیئتنده بخـار ایدی * انی بخـاردن (الذی)
یراتدی * وسماء وارضه دیدیكه كرك اختیار وكرك اضطرار كزله كلك * هر بریكز مخلوقاتمه مسكن سكز یاسماسن شمس
وقمر ونجومكی ویا ارض سندخی انبات واثمارك اخراج ایت دیدیلر بز اختیارمزله سكا اطاعت ایدیجیلردنز (فقضیهن سبع

ایلدیكنی بیلور دكل ایدك یوخسـه ایمـان عقلی دكل زیراكه انبیا وحیدن اول عقل
واستدلال طریقی اوزره مؤمنین موحدین ایدیلر * روایت اولندیكه پیغمبرمز صلی الله علیه
وسلم وحیدن اول الله تعالی‌یی توحید ایدر واصنامه بغض ایدر وحج وعمره ایدر وابراهیم
علیه السـلام شریعتنه اتباع ایدردی (ولكن جعلناه نورا نهدی به من نشـاء من عبادنا)
لكن بز اول قرآنی ویا ایمانی نور قیلدق كه عبادمزدن دیلدیكمزی انی قبول ونظركاه
توفیقمزله هدایت ایده‌رز (وانك لتهدی الی صراط مستقیم) وسـن یامحمد قرآنله خلقی
دین اسلامه دعوت ایدرسن (صراط الله الذی له مافی السموات ومافی الارض) شـول
دینه كه سموات وارض ومافیهمانك خالقی ومالكی اولان الله جل شانك مختاریدر (الا الی الله
تصیر الامور) آگاه اولك كه یوم قیامتده خلائقك عواقب اموری الله سبحانه وتعالی‌یه
رجوع ایدر

سورة الزخرف وهی تسع وثمانون آیة مكیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(حم والكتاب المبین) حم وشول كتاب حقیچونكه طریق هدایی طریق ضلالتدن آیردی
وامتك احتیاجی اولدیغی شیئی بیان ایتدی (انا جعلناه قرآنا عربیا لعلكم تعقلون) بز اول كتابی
قرآن عربی قیلدق تاكه معانیسنی فهم ایده‌سز (وانه فی ام الكتاب لدینا لعلی حكیم) واول
قرآن لوح محفوظده‌دركه كتب سماویه‌نك اصلیدر بزم عندمزده تغییردن محفوظ اولدیغی
حالده شانی رفیعدر حكمت بالغه صاحبیدر ویامحكمدر غیرآنی نسخ ایتمز (أفنضرب عنكم
الذكر صفحا ان كنتم قوما مسرفین) یا اهل مكه بز سزك قوم مشركین اولدیغكز ایچون سزی
اهمالمی ایدرز بروجهله كیم سزه امر ونهی ایتمكدن اعراض ایده‌رز قرآنی سزدن صرف وازاله
ایلیه وزایعدی بزانی ایدردكلیز زیرا اكرانی اوائل امتك ردیله رفع ایتسه امت هلاك اولوب كیدردی
لكن الله تعالی انلره رحمتندن كفر وعنادلرینه نظر ایتمیوب یكرمی ییل والی ماشاءالله زمانه دكین
انی تكریر واعاده‌دن خالی اولمدی (وكم ارسلنا من نبی فی الاولین) یا محمد سنی قوم مكه‌ارسالمزكبی امم
اولینه چوق نبی ارسال ایتدك (ومایأتیهم من نبی الا كانوا به یستهزؤن) هربار كه انلره بر نبی كلسه
انلر اول نبیلرین استهزاء ایدرلردی (فاهلكنا اشد منهم بطشا ومضی مثل الاولین) انلرك بطشده
اشد اولانی بز هلاك ایتدك امم اولینك هلاكلری قصصی ایسه قرآنده مواضع متعدده‌ده كچدی
(ولئن سألتهم من خلق السموات والارض لیقولن خلقهن العزیز العلیم) اكر مشركینه سؤال
ایتسك كه سموات وارضی كیم خلق ایتدی دیه‌لركه اول الله تعالی كه عزت وعلمله موصوفدر
ینه بوندنصكره انی قویوب غیره عبادت ایدرلر وفرط جهالتلرندن بعثه قدرتن انكار ایدرلر

سموات فی یومین واوحی فی كل سماء امرها وزینا السماء الدنیا بمصابیح وحفظا ذلك تقدیر العزیز العلیم) ویدی كوكلرك
* پنجشنبه وجمعه * ایكی كون مقدارنده خلقنی اتمامله هر سمایه واهلنه مقاملرینی عبادت وحركتلرینی امر وتدبیر والهام
ایتدی و سمـاء دنیایی كواكبله تزیین ٨٥ و انی * شـیطانلرك اسـتراق سمعندن * حفظ ایتدك بو صنایع عجیبه
قدرت و علم صـاحبنك
تقدیریدر (فان اعرضوا
فقل انذرتكم صـاعقة
مثل صـاعقة عاد و ثمود
اذ جاءتهم الرسل من بین
ایدیهم و من خلفهم الا
تعبدوا الا الله قالوا لوشاء
ربنـا لانزل ملئكة فانا بما
ارسلتم به كافرون) ویاندن
صكره اكر كفار مكه ایماندن
اعراض ایدرلرسه‌سن انلره
دیكه بن عاد وثمـود
قومنه كلن صاعقه كبی سزی
دخی كله‌جك صـاعقه‌دن
تحذیر ایده‌رمكه انلره
پیغمبرلری * هود صـالح
علیهما السلام * هرجانبلردن
كلوب عذاب اللهدن
تحذیرله الله تعالیدن غیری‌یه
عبادت ایتمكدن منع ایتدیلر
انلر پیغمبرلرینه دیدیلركه اكر
ربمز مراد ایدیدی رسالتله
بزه ملائكه كوندرردی
سزك ارسـال اولندیغكز
شیئه بز كافرلرز (فاما عاد
فاستكبروا فی الارض بغیر
الحق و قالوا من اشد منا
قوة اولم یروا ان الله الذی
خلقهم هو اشد منهم قوة وكانوا
بآیاتنا یجحدون) اما قوم عاد
زمین * احقاف و یمن * ده ناحق تكبر ایدوب دیدیلركه قوتده بزدن شـدید كیم واردر آیا انلر بیلمدیلرمیكه انلری خلق
ایدن الله تعالی قوتده آنلردن اشددر انلر بزم آیتلرمزی انكار ایدر اولدیلر (فارسلنا علیهم ریحا صرصرا فی ایام نحسات
لنذیقهم عذاب الخزی فی الحیوة الدنیا ولعذاب الآخرة اخزی وهم لا ینصرون) بز انلرك اوزرینه نحس كونلرده بارد

(الذی جعل لكم الارض مهدا) كه اول سزه یریوزنی مهد قیلدیكه انده قرار ایده‌سز (وجعل لكم
فیها سبلا لعلكم تهتدون) وسزكچون انده یوللر ایتدی تاكه اسفاركزده حوائجكزه سهولتله كیدوب
صانعك حكمتنه نظر ایده‌سز (والذی نزل من السماء ماء بقدر فانشرنا به بلدة میتا) كه اول سمادن سزه
یغمور ایندیرر شول دكلوكه سزه نفع ایده ضرر ایتمیه اویله اولسه انكله نباتدن خالی بلده‌یی نباتله
احیاء ایدرز (كذلك تخرجون) بلدهٔ میته‌یی احیامز كبی سزی قبوریكزدن احیاء ایدوب
چیقاریلورسز (والذی خلق الازواج كلها) كه اول الله تعالی اصناف مخلوقاتی یراتدی
(وجعل لكم من الفلك والانعام ما تركبون) وسزكچون سفائن وانعامدن یراتدی انیكه
بروبحرده اكا ركوب ایدوب حوائجكزه كیدرسز (لتستووا علی ظهوره ثم تذكروا نعمة
ربكم اذا استویتم علیه) ربكز تاكه اول مركوبك ظهرلرنده ثابت اولوب جل شانه‌نك نعمتن
قلوبكزله ذكر ایده‌سز (وتقولوا سبحان الذی سخر لنا هذا وما كنا له مقرنین وانا الی ربنا
لمنقلبون) ودیه‌سزكه الله تعالی‌یی تنزیه ایدرز هرشیئدنكه اكا لائق اولمزكه اول بومركوبی
بزه ذلیل ایتدی حالبوكه بز آنی ضبط ایدردكلیدك وبز ربمز جل شانه‌یه رجوع ایدرز *
روایت اولندیكه پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایاغن اوزنكی‌یه قودیغنده بسم الله دیردی
ودابه‌سی اوزره اوتوردیغنده * الحمد لله علی كل حال سبحان الذی سخر لنا هذا وما كنا له
مقرنین وانا الی ربنا لمنقلبون * دیردی (وجعلوا له من عباده جزأ ان الانسان لكفور مبین)
مشركون الله تعالینك سموات و ارض خالقی ایدیكن اعترافلرندنصكره اكا عبادنك بعضنی
اشراك ایدرلر كافرلر رب تعالینك نعمتلرینه كفرانده‌در زیراكه اكا ولد نسبتی فرط جهل وانك
شان عظیمنی تحقیرلرندن ناشیدر (ام اتخذ مما یخلق بنات واصفاكم بالبنین) یوخسه ربكز جل
شانه مخلوقاتندن اتخاذ ایدوب سزكچون بنونمی اختیار ایتدی یعنی انكچون ولدنسبتیله
قناعت ایتمیوب حتی‌كه مخلوقاتدن كندیلره ابغض اشیا اولان بناتی انكچون اختیار ایتدیلر
(واذا بشر احدهم بما ضرب للرحمن مثلا ظل وجهه مسودا وهو كظیم) والحال انلرك
بری تبشیر اولنسه شـو شیئله كیم انی الله تعالی‌یه مثل قلمشیدی اكا اعترا ایدن كدردن
یوزی مسـود اولور و مع ذلك قلبی كربله مملودر * ایدی اوصافدن كندیلر ایچون
راضی اولمدقلری وصفی الله تعالی‌یه نیجه راضی اولورلر (او من ینشـأ فی الحلیة وهو
فی الخصام غیر مبین) الله تعالی‌یه نیجه نسبت اولنور بنات كه زینتنده تربیه اولنور اول
حین مجادله‌ده نقصان عقل وضعف رأیندن ادعا ایتدیكی شـیئی تقریر ایدر دكلدر زیراكه
مرأه چقان حجتنی تكلم مراد ایتسـه غالبده حجتی كندی اوزره منقلب اولور * اشـبو
آیتده اشـارت واردركه زینت وتنعمده تربیه اولنمق صفات مذمومه‌دن اوله زیراكه اول
نساء صفاتندندر رجله لایق اولوركه اندن اجتناب و حذر ایده (وجعلوا الملائكة الذین

روزكار كوندردك تاكه آنلره دنياده ذل ورسوايلق عذابنى داد ترهلم وعذاب آخرت بوندن اشددر انلر دنياده و اخرتده
ياردم اولنمزلر * دينلديكه اول نحس كونلر شباطك آخر هفته‌سى چارشنبه‌دن ديكر چارشنبه يه‌دك بر هفته‌در ﴿ واما ثمود
فهديناهم فاستحبوا العمى على الهدى فاخذتهم صاعقة العذاب الهون ﴿ ٨٦ ﴾ بما كانوا يكسبون ﴾ اما قوم ثموده بز خير
وشر يولنى كوستردك انلر كورلكى يعنى جهل وضلالتى هدايت اوزرينه ترجيح و اختيار ايتديلر بناء عليه آنلرى دنياده كسب ايتدكلرى كفر و معصيت سببيله صاعقهٔ عذاب * يعنى صيحهٔ جبرائيل عليه السلام اخذ ايدوب ذليل و هلاك ايلدى ﴿ و نجينا الذين آمنوا وكانوا يتقون ﴾ صالح عليه السلامله ايمانه كلنلره بز نجات ويردك كه آنلر عذابمزدن قورتارلردى ﴿ ويوم يحشر اعداء الله الى النار فهم يوزعون ﴾ شول كونده‌كه اعداء الله اولان مشرك و منافقلر جمع اولنوب جمله‌سى بردن جهنمه سوق اولنور ﴿ حتى اذا ما جاؤها شهد عليهم سمعهم وابصارهم وجلودهم بما كانوا يعملون ﴾ حتى آنلر ناره كلدكلرنده قولقلرى ايشتدكلرينه وكوزلرى كوردكلرينه و دريلرى يا فرجلرى ايشلدكلرينه شهادت ايده‌لر ﴿ و قالوا لجلودهم لم شهدتم علينا قالوا انطقنا الله الذى انطق كل شئ وهو خلقكم اول مرة و اليه ترجعون ﴾ كفار اول اعضالرينه ﴿ عليه ﴾
نيچون بزم اوزريمزه شهادت ايتديكز * بز سزكچون كناه ايدوب سزك عذابكزى رفع ايچون كتم ايلشيدك * ديه‌لر
اول اعضالر ديه‌لركه هر شيئه لسان حالله نطق ايتديرن الله تعالى بزى سويلتديكه اول سزى عدمدن خلق ايتمشيدى

هم عباد الرحمن اناثا ﴾ ومشركون الله تعالينك اكرم و اكمل عبادى اولان ملائكه‌يى شول رأيده نقص وصنفده اخس اولان اناث قيللريله انلرى استخفاف و احتقار ايدرلر ﴿ اشهدوا خلقهم ﴾ الله تعالى ملائكه‌يى خلق ايتديكنده انلر حاضرميديلركه انلرك اناث ايديكنى مشاهده ايتديلر زيرا اول مشاهده ايله بيلنور دكل ﴿ ستكتب شهادتهم ويسئلون ﴾ انلرك ملائكه اوزره شهادتلرى يازيلور ويوم قيامتده اندن سؤال اولنورلر ﴿ و قالوا لوشاء الرحمن ما عبدناهم ﴾ و دخى ديرلركه اكر الله تعالى بزم ملائكه‌يه عدم عبادتمزى ديلسه بز آنلره عبادت ايتمزدك و انلره عبادتمز اوزره عقوبتمزى تعجيل ايتديكى بزم اول فعلمزه راضى اولديغيچوندر ﴿ مالهم بذلك من علم ﴾ انلرك اول قولرينه علملرى يوقدر زيرا اكر الله تعالينك اول فعللرينه رضاسى اولسه انلرى عمله وصف ايدر انك اوزره انارى مدح ايدردى ﴿ ان هم الا يخرصون ﴾ بلكه انلر اول قولى ظن وتخمينله ديديلر كركسه واقعه مطابق و مخالف اولسون مبالات ايتمزلر ﴿ ام آتيناهم كتابا من قبله فهم مستمسكون ﴾ يوخسه بز انلره قرآندن اول كتابمى ويردك كه اندن الله تعالينك غيرى يه عبادتى تجويز ايتمش اوله‌وز انلر ايسه انى احتجاج موجبيله عمل ايده‌لر ﴿ بل قالوا انا وجدنا آباءنا على امة وانا على آثارهم مهتدون ﴾ بلكه انلرك اول افعالنه حجت عقليه ويانقليه‌دن هيچ برشيلرى اولميوب ديرلركه بز آبائمزى اشبو صددنده اولديغمز دين وملت اوزره بولديغمزدن بز دخى انلرك آثارينه كتمشلرز ﴿ وكذلك ما ارسلنا من قبلك فى قرية من نذير الا قال مترفوها انا وجدنا آباءنا على امة وانا على آثارهم مقتدون ﴾ يا محمد قومكدن صادر اشبو ذكر اولنان قول كبى سندن اول هر اهل قريه كه انذار ايچون بز انلره رسول كوندردك الا انلرك جبابره‌سى رسوللرينه ديديلركه بز آبائمزى بو دين و طريقت اوزره بولدق بز دخى انلرك آثارينه اتباع ايتمشز * اشبونده دلالت واردركه انك كبى اموره تقليد ضلال قديم اوله و انلرك تقدمى سنده معتبر اولميه وتقليدده جبابره‌لرنى تخصيصده اشعار واردركه تنعم وحب بطال انسانى نظردن تقليده صرف ايدر ﴿ قال أولو جئتكم باهدى مما وجدتم عليه آباءكم قالوا انا بما ارسلتم به كافرون ﴾ يا محمد انلره ديكل كه سز آبائكزه اتباع ايدرميسكز اكرچه بنى سزه آبائكز دينندن اصوب وارشد دين كتورر سمده اهل مكه‌نك جبابره‌سى اكا ديديلركه سنك وسندن اول رسالت دعواسيله كلنلرك كتورديكنه كافرلرز اكرچه اول بزم ديغمزدن اصوب وارشد ايسه ده اويله اولسه عادله دين حقه نظرى وانده تفكرى ترك ورسولى اقناط ايتديلر ﴿ فانتقمنا منهم ﴾ اكا بناء بز دخى انلردن عذابمزى استيصالله انتقام ايتدك ﴿ فانظر كيف كان عاقبة المكذبين ﴾ نظر ايت كه رسوللرين تكذيب ايدنلرك عاقبتى نيجه اولدى ايمدى يا محمد سندخى قومكك سنى تكذيبلرينه اكتراث ايتمكل ﴿ واذقال ابراهيم لابيه وقومه اننى براء مما تعبدون ﴾ يا محمد ذكر ايت شول وقتيكه ابراهيم

وما كنتم تستترون ان يشهد عليكم سمعكم ولا ابصاركم ولا جلودكم ولكن ظننتم ان الله لا يعلم كثيرا مما تعملون ﴾ * سز معصيتى
ارتكاب ايدركن خلقدن رذالت خوفيله ستر ايدرديكز * اعضاكزك شهادت ايده‌جكنى ملاحظه ايتمز ايديكزكه
انلردن ستر ايده‌سكز لكن الله تعالى ﴿ ٨٧ ﴾ اول ايشلديككز معصيتلرك چوغنى بيلمز ظن ايدرديكز ﴿ وذلكم ظنكم
الذى ظننتم بربكم اردكم فاصبحتم من الخاسرين ﴾ سزك اول ظنكزكه دنياده كزلو ايشلديككز معصيتى ربكز بيلمز ظن ايدرديكز اول سببدن آخرتده عذاب وخسرانده اولديكز ﴿ فان يصبروا فالنار مثوى لهم وان يستعتبوا فما هم من المعتبين ﴾ انلر اكر صبر اكر فرياد ايتسه‌لر انلرك مكانلرى جهنمدر اكر الله تعالى دن خشنودلق طلبيله دنيايه رجوع استه‌سه‌لر قبول اولنمز ﴿ وقيضنا لهم قرناء فزينوا لهم مابين ايديهم وما خلفهم وحق عليهم القول فى امم قد خلت من قبلهم من الجن والانس انهم كانوا خاسرين ﴾ دنياده انلرك قرينلرى اولان شيطان وهوالرينى انلره سبب ايتدككه هر طرفلرندن حب دنيا ايله انلرى تزيين ايتديلر بو كافرلردن مقدم اولان امتلره بو جهتله كلمهٔ عذاب واجب اولوب جن وانسدن جمع كثير خاسريندن اولديلر ﴿ وقال الذين كفروا لا تسمعوا لهذا القرآن والغوا فيه لعلكم تغلبون ﴾ كفار عرب بربرلرينه ديديلركه محمدك اوقوديغى قرآنى دكلمك همان اول اوقوركن
سز كلام لغو وبيهوده فرياد وصفير ايدك شايدكه انك قرائتنه غلبه ايده‌سز ﴿ فلنذيقن الذين كفروا عذابا شديدا ولنجزينهم
اسوء الذى كانوا يعملون ﴾ البته بز اول كلامى سويلينلره وجمله كافرلره عذاب شديدى دادترز وايشلدكلرى اعمال

عليه السلام باباسنه وقومنه ديديكه بن سزك عبادتكزدن ومعبودكزدن بريم ﴿ الا الذى فطرنى فانه سيهدين ﴾ الا معبودم الله تعالينك عبادتندن برى دكلمكه اول بنى خلق ايتدى حالده ومآلده اول بنى هدايت اوزره ثابت ايديسردركه اول كلمهٔ توحيددر ﴿ وجعلها كلمة باقية فى عقبه لعلهم يرجعون ﴾ ابراهيم عليه السلام ويا الله تعالى كلمهٔ توحيدى ابراهيمدن صكره ذريتنده باقيه قيلدى اويله اولسه انلرده ابدا الله تعالى‌يى توحيد ايدر وتوحيده دعوت قيلور اولدى تاكه انلردن اشراك ايدنلر توحيد ايدنلرك دعوتيله شركدن رجوع ايده‌لر ﴿ بل متعت هؤلاء وآباءهم حتى جاءهم الحق ورسول مبين ﴾ بلكه قريشدن محمد عليه السلام معاصرلرينى وآبالرينى عمر ونعمتله متمتع ايتدك اكا اغترارله شهواته انهماك ايتديلر حتى انلره قرآن ويا معجزاتله رسالتى ظاهر ويا حجج وآياتله توحيدى مبين رسول كلدى ﴿ ولما جاءهم الحق قالوا هذا سحر وانا به كافرون ﴾ وقتاكه انلره غفلتلرندن تنبه ايدر قرآن كلدى ديديلركه بو سحردر وبز اكا كافرلرز ﴿ وقالوا لولا نزل هذا القرآن على رجل من القريتين عظيم ﴾ وديرلركه نوليدى اشبو قرآن شول مال وجاهله عظيم مكه‌دن وليد بن المغيره يه وياطائفدن عروة بن مسعوده نزول ايتمش اولسيدى زيراكه رسالت بر منصب عظيمدر رجل عظيمه لايق اولور بيلمديلركه رسالت بر رتبهٔ روحانيه‌دركه فضائل وكمالات قدسيه ايله متحلى عظيم النفس كيمسه‌يى استدعا ايدر يوخسه زخارف دنيا ايله مزخرف دكل ﴿ أهم يقسمون رحمت ربك ﴾ ربك جل شانه‌نك نعمتندن اولان نبوت ورسالتى انلرمى قسمت ايدر وياخود مفاتيح رحمت انلرك يدنده ميدركه رسالتى ديلدكلرى كيمسه‌يه ويره‌لر بلكه جميع امور بزم يديمزده‌در عبادمزدن ديلديكمز كيمسه‌يى رسالتمزه اختيار ايدرز ﴿ نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحياة الدنيا ﴾ حياة دنياده حلال ويا حرامدن معيشتلريكه رحمت صغرادر بينلرنده بز قسمت ايتمشز دنياده اول انلرك خاصهٔ امورلرى ايكن تدبيرنى انلره تفويض ايتمكزدن اندن عاجزلردر اويله اولسه رسالت امرنك تدبيرى انلره قندن حاصل اولوركه اول رحمت كبرى اولوب مراتب انسيه‌نك اعلاسى اولديغندن ماعدا انلره تفويض اولنمش اوله ﴿ ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات ليتخذ بعضهم بعضا سخريا ﴾ بز دنياده ناسك بعضنى غنا وفقرله حريت ورقله بعض آخر فوقنده درجات متفاوته ايله تفضيل ايتدك تاكه حوائجلرندن بعض آخرى استعماله بينلرنده تآلف و نظام اوله و انكله عالم انتظام بوله يوخسه اول تفضيل غنينك كمالچون وياففيرك نقصانچون دكل ﴿ ورحمة ربك خير مما يجمعون ﴾ ربك الله تعالينك رحمتى كه نبوت وتوابعيدر انلر جمع ايتديكى حطام دنيادن خيرليدر ﴿ ولولا ان يكون الناس امة واحدة ﴾ اكر ناسك كليسى امت واحده اولماسه كفارى سعت و تنعمده كوردكلرنده ﴿ لجعلنا لمن يكفر بالرحمن لبيوتهم سقفا من فضة ومعارج عليها يظهرون ﴾ الله تعالى به كافر اولنلرك بيوتنه

سیئه‌لریله جزالندیررز (ذلك جزاء اعداء الله النار لهم فیها دار الخلد جزاء بما کانوا بآیاتنا یجحدون) بو عقوبت الله تعالانك
دشمنلرینه آتش ایله مجازاتدر انلر ایچون اول آتشی خانهٔ دائمی ایدرم بزم آیتلرمزی انکار ایتدکلری سببیله جزالریدر
(وقال الذین کفروا ربنا ارنا الذین اضلالا من الجن والانس نجعلهما تحت اقدامنا لیکونا من الاسفلین) کافرلر
دیه‌لرکه یاربنا جن وانسدن اول ایکی بزی اضلال ایدنلری بزه کوستر که انلری ایاغمزك التنه الوب انتقام ایده‌لم تاکه جهنمك اسفلنده اوله‌لر * دینلدیکه مبدأ اولان هابیل ایله قابل مراددر (ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل علیهم الملائکة لا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التی کنتم توعدون) شونلر که ربمز الله تعالادر دیو آنك ربوبیتنه و وحدانیتنه اعترافدنصکره عملارنده اخلاص واستقامت ایتدیلر انلره * موت وقبر و بعثده * ملکلر نازل اولوب کله‌جکدن قورقمیك وکچنه حزن ایتمیك وسزه وعد اولنان جنتله مژده‌لندیکز دیه‌لر (نحن اولیائکم فی الحیاة الدنیا وفی الاخرة ولکم فیها ماتشتهی انفسکم ولکم فیها ماتدعون نزلا من غفور رحیم) اول ملکلر دیه‌لرکه بز سزك دنیاده * محافظه و الهامله * وآخرتده * تعظیم واکرامله
دوستلریکزز وآخرتده نفسلرکز لذت وکرمدن نه آرزو ایدرسه ونه طلب ایدرسکز غفور ورحیم اولان (لغتی)
الله تعالی سزکچون حاضر وآماده ایدر * دینلدیکه بو آیت کریمه‌ده بیوریلان استقامت معناسنی صدیق رضی الله تعالی عنه
شرك کتورمینلر فاروق رضی الله تعالی امر ونهیده مستقیملر ذی النورین رضی الله تعالی عنه عملارینی خالص وتمییز

کشدن سقفلر وانك سطوحنه صعود ایچون کشدن درجه‌لر قیلوردق (ولبیوتهم ابوابا وسررا علیها یتکئون) وبیوتلر ایچون کذلك کشدن قپولر وسریرلر قیلوردقکه اول سریرلر اوزره اوتوره‌لر واویوه‌لر (وزخرفا) ومع ذلك انلر ایچون هر شیئدن زینت قیلوردق ویا اول اشیانك بعضنی دخی التوندن قیلوردق (وان کل ذلك لما متاع الحیاة الدنیا) بو مذکورك کلیسی دکل الا حیاة دنیا متاعیدرکه بقاسی یوقدر (والآخرة عند ربك للمتقین) جنت ایسه ربك جل شانه عندنده شرك ومعاصیدن صاقننلر ایچوندر * ایمدی بودلیلدرکه عظیم اول کسه‌درکه آخرتده عظیم اوله یوخسه دنیاده دکل اکر دینورسه‌که سعهٔ نعم نیچون مسلمین ایچون قیلنمدی تاکه ناس اسلامه رغبت ایده‌لردی * دینورکه زیرا اول آخرتده انلر ایچون اوله‌جق کرامانه اضافتله تمتع قلیلدر ومع ذلك غالب حالده اول اکا مخلدر انده اولان آفاتدن ماعداکه اندن آز کسه تخلیص ایدر (ومن یعش عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا فهو له قرین) برکسه‌که محسوساته فرط اشتغال وشهواته انهماك کندن الله تعالی‌یی ذکردن تعامی ویا اعراض ایده عقابندن خوف وثوابندن رجا ایتمیه بز اکا برشیطان ضم وتسلیط ایدرزکه دنیاده اول شیطان اکا قریندر اندن آیرلمز اکا ضلالتی ترغیب ایدر ویاخود نارده ایکیسی بر زنجیره اوریلور (وانهم لیصدونهم عن السبیل ویحسبون انهم مهتدون) شیاطین انلری طریق هدادن منع ایدر ومع ذلك انلر کندیلرین طریق مستقیم اوزره ظن ایدرلر (حتی اذا جاءنا قال یالیت بینی وبینك بعد المشرقین فبئس القرین) حتی قچانکه اول معرض شیاطین ایله یوم قیامتده بزم درکاهمزه کله شیطانه دیه‌که نولیدی ایکیمزك بینی مشرق ومغرب اراسنجه بعید اولیدی سن بکا نه مبؤس صاحب وقرین اولورسن (ولن ینفعکم الیوم اذ ظلمتم انکم فی العذاب مشترکون) وانلره دینورکه اشبو کونده سزه ندم ویا اعتذار ویا تمنیکز نفع ایدر دکلدر زیراکه سز دنیاده کندیکزه ظلم ایتدیکزدی ایمدی سز شیطانکزله عذابده مشترکلرسز تکیم عذابکزك سببنده دنیاده مشترکلر ایدیکز (افانت تسمع الصم او تهدی العمی ومن کان فی ضلال مبین) یا محمد شول کسه‌که قلبی اصم اوله سن اکا حقی افهامه ویا حقدن تعامی ایده‌سن آنی هدایته واولکه علم اللهده ظاهر الضلاله اولدیغندن اکا کلمهٔ عذاب واجب اوله سن انی ارشاده قادرمی اولورسن اشبونده اشعار واردرکه انلرك صمم وعمالرینه موجب ضلالت ظاهره‌یه تمکنلری اوله (فاما نذهبن بك فانا منهم منتقمون) اکر بز قوممك کفارینه عذابمزی سکا کوسترمدین سنی قبض ایدرسه‌وز بز انلره سندنصکره دنیاده ویا آخرتده انتقام ایدرز (او نرینك الذی وعدناهم فانا علیهم مقتدرون) ویاخود انلره وعد ایتدیکمز عذابی سکا کوسترمك دیلرسه‌وز بز انلری هلاکه قادرز بزه هیچ شیء مانع اولمز (فاستمسك بالذی اوحی الیك انك علی صراط مستقیم) ایمدی آیات وشرایعدن سکا وحی اولنان شیئی اخذ وموجبیله عمل ایت که سن طریق مستقیمده سن (وانه لذکر لك ولقومك وسوف تسئلون) اول قرآن سکا وقوممکه شرفدر زیرا که عرب

ایدنلر مرتضی رضی الله عنه فرائضی ادا ایدنلردر دیو بیان ایلشلردر (ومن احسن قولا ممن دعا الی الله وعمل
صالحا وقال اننی من المسلمین) کلامده اندن احسن کیم اولورکه ناسی الله تعالی‌یه دعوت ایدوب وعمل صالح ایشلیوب
بندخی الله تعالی نك امرینه منقاد مسلملردنم دیه * دینلدیکه بو آیت کریمه پیغمبریمز علیه السلام بو وجهله
دعوته مأمور اولمغله انك حقده موذنین اذان ایله دعوت ایتمکله انك حقنده اوله شاید بلال رضی الله تعالی عنه اوله (ولا تستوی الحسنة ولا السیئة ادفع بالتی هی احسن فاذا الذی بینك وبینه عداوة کأنه ولی حمیم) حسنه ایله سیئه مجازات ومکافاتده برابر اولمزسین سیئه‌یی احسن شیئله دفع ایت * یعنی غضبی صبرله وجهلی علمله واساءتی عفوله دفع ایله * اکر سن بو معامله‌یی ایدرسك سنکله انك بیننده عداوت اولان کمسنه سکا دوست صدیق کبی اولور (وما یلقیها الا الذین صبروا وما یلقیها الا ذو حظ عظیم) بو خصلته انجق صبرو نفسلرینی انتقامدن منع ایدنلر وانجق ایمان وکمال نفس صاحبلری مالك وملاقی اولوب بو اخلاق حسنه ایله اهل جنت اولورلر (واما ینزغنك من الشیطان نزغ فاستعذ بالله انه هو السمیع العلیم) اکر سنی * بو اساءه‌یه احسان ایله
مقابله ایتمك اخلاق حمیده‌سندن صرفه شیطان وسوسه ویررسه انك شرندن الله تعالی‌یه استعاذه ایتکه اول سنك
استعاذه‌کی ایشیدیجی ونیتکی بیلیجیدر (ومن آیاته اللیل والنهار والشمس والقمر لا تسجدوا للشمس ولا للقمر واسجدوا لله
الذی خلقهن ان کنتم ایاه تعبدون) لیل ونهار وشمس وقمر الله تعالینك وحدانیتنه علامتلردر وانك مخلوقاریدر انی ربکز

لغتی اوزره نازل اولوبدر یوم قیامتده اول شرفك شکرندن ویا انك حقنه قیامدن سؤال اولنورسز (واسئل من ارسلنا من قبلك من رسلنا اجعلنا من دون الرحمن آلهة یعبدون) یا محمد سندن اول کچن رسوللریمزك امم وعلماء دینلرندن سؤال ایتکه انلره هیچ بر رسول کلدیکه امتی الله تعالینك غیری‌یه دعوت ایده شونکله مراد انبیانك توحیداوزره اجماعنی استشهاددر وتوحیدك بدعت دکل ایدیکنه استدلالدرکه اول انی ابتداع ایتمسیله مشرکین ایچون تکذیب ومعاداتلرینه علت اوله (ولقد ارسلنا موسی بآیاتنا الی فرعون وملائه فقال انی رسول رب العالمین) بز موسایی معجزاتمزله فرعونه وقومنك اشرافنه کوندروب اول انلره دیدیکه بن عالملرك خالقی رب تعالینك سزه رسولیم (فلما جاءهم بآیاتنا اذا هم منها یضحکون) موسی علیه السلام بزم معجزاتمزله انلره واردیغنده انك حقیقتن تأمل ایتمکسزین اکا کولشدیلر (وما نریهم من آیة الا هی اکبر من اختها) هر معجزه‌که بز انلره کوستردك الا اول اندن اول کوستردیکمزدن اعجازده اکبر ایدی انلر ایسه هیچ برینی تصدیق ایتمزدیلر (واخذناهم بالعذاب لعلهم یرجعون) اویله اولسه بز آنلری سنین وطوفان وجراد مثلی عذابله مؤاخذه ایتدك تکیم سورهٔ اعرافده ذکر اولدی بر وجه اوزره کیم کفره‌نك رجوعلری رجا اولنور (وقالوا یا ایه الساحر ادع لنا ربك بما عهد عندك اننا لمهتدون) وقتاکه موسی علیه السلام انلره عذابله کلدی شدت شکیمه وفرط حماقتلرندن علم سحری استعظام ایدوب دیدیلرکه ای حاذق عالم کامل ویا اولکه سحریله بزه غلبه ایتدك اوزریمزدن اشبو عذابی دفع ایچون ربکه دعا ایت انك شول عهدایله‌که اول سنك عندکه‌در اهتدا ایدندن انکله عذابی کشف ایدرسن تاکه بز سنی تصدیق وربکی توحید ایدرز (فلما کشفنا عنهم العذاب اذا هم ینکثون) وقتاکه موسانك ادعاسیله بز انلردن عذابی کشف ایتدك اول حینده عهدلرینی نقض ایتدیلر (ونادی فرعون فی قومه قال یا قوم ألیس لی ملك مصر وهذه الانهار تجری من تحتی أفلا تبصرون) فرعون کندیسی ویا منادیسی قومی بیننده ومجمعلرنده عذاب کشفندنصکره ایمانه کلری خوفیله دیدیکه یا قوم مصرك ملوکیتی بنم دکلیدر کورمزمیسزکه نیلك نهرلریکه اول نهر ملك ونهر طولون ونهر قیس ونهر میاطدر قصریمك التندن ویا اوکمدن باغلریمه وبوستانلریمه جاری اولور اویله اولسه بنم عظمتمی وموسی اوزره فضلمی کوروب بیلك (ام انا خیر من هذا الذی هو مهین ولا یکاد یبین) اشبو مملکت وبسطه ایله بن خیرلویم اشبوندن یعنی موسادنکه مهانه وقلتله موصوف اولدیغیچون ریاسته استعدادی اولمز ولساننده لثغه اولدیغندن کلامنی افصاح ایده بیلمزایدی وبو خصالله اول ریاسته وسیادته نیجه صالح اولورکه اکا اقتداء ایده‌لر (فلولا القی علیه اسورة من ذهب) اول دعواسنده صادق اولسه ربیسی عندندن اکا مقالید ملك القاء اولنوردیکه اول التوندن سوارلردر زیراکه انلر بر رجلی سیادته اختیار ایتسه‌لر بلکلرینه التوندن سوارلر وبوینه التوندن

بیلوب شمس وقمره سجده ایتمیك انلری خلق ایدن الله تعالی‌یه عبادت وسجده ایدك یالکز اکا عبادت ایدك (فان استکبروا
فالذین عند ربك یسبحون له باللیل والنهار وهم لایسئمون) اکر مشرکلر الله تعالی‌یه سجده ایتمکه کبر ایدرلرسه نه ضرر
ربك جل‌شانه عندنده ملکلر واردرکه انکچون کیجه وکوندز ﴿ ٩٠ ﴾ تسبیح ایدوب دائم طاعتده مشغوللر اولوب
انلره هیچ فتور کلمز * امام
اعظم رحمه الله تعالی
قولنده سجده بو آیتده تمام
اولور امام شافعی رحمه
الله تعالی قولنده آیت
اولیده تکمیل اولور (ومن
آیاته انك تری الارض
خاشعة فاذا انزلنا علیها
الماء اهتزت وربت ان
الذی احیاها لمحیي الموتی
انه علی کل شیء قدیر) اول
الله تعالی نك وحدانیتی
علامتلرندندرکه سن زمینی
قوریمش کوررسن قچان
انك اوزرینه بز یغموری
کوندررز اول زمین
حرکت وجنبشه کلوب
آنده نباتات بتوب نما بولور
اول الله تعالی‌که ارضی
یاغموره احیا ایتدی قیامتده
موتایی دخی احیا ایدر
تحقیق اول هر شیئه قادردر
(ان الذین یلحدون فی آیاتنا
لایخفون علینا افمن یلقی فی
النار خیرام من یأتی امنا
یوم القیمة اعملوا ماشئتم انه
بما تعملون بصیر) شونلرکه
آیتلرمزه طعن وتحریف
وباطل تأویلله طریق
استقامتدن میل ایدرلر انلر
بزدن کزلو اولماز قیامتده ناره القا اولنان کمسنه‌می خیرلودر یا اول کونده خوفدن امین اوله‌رق کلن (للساعة)
کمسنه‌می خیرلودر امدی خیر وشردن دیلدیککزی ایشلیك اول سزك اعمالکزی کورر اکا کوره جزاکزی ویرر
(ان الذین کفروا بالذکر لما جاءهم وانه لکتاب عزیز) انلرکه انلره قرآن کلدکده اکا کافر اولدیلر حالبوکه اول کتاب

طوق کیوررلردی اول انلرك سیادتنه علامت اولوردی (او جاء معه الملائکة مقترنین)
ویاانکله بیله ملائکه مقرونین اولدیغی حالده کلوب اکا امانت ونبوت دعواسنده آنی تصدیق
ایدرلردی (فاستخف قومه فأطاعوه انهم کانوا قوما فاسقین) فرعون کندویه مطاوعتی سرعتله
قومندن طلب ویا اول انلرك عقللرین استخفاف ایدوب وانلر دخی اکا اطاعت ایتدیلر ونقض
عهدله انلر الله تعالی ورسولنه عصیان ایتدیلر (فلما آسفونا انتقمنا منهم فاغرقناهم اجمعین)
وقتاکه فرعون وقومی عناد وعصیانده افراطله بزی اغضاب ایتدیلر انلردن انتقام ایدوب جمیعنی
دریایه اغراقله هلاك ایتدك (فجعلناهم سلفا ومثلا للآخرین) وانلری صکره کلان کفاره قدوه
قیلدقکه انلرك عقابی مثلنه استحقاقده انلره اقتدا ایده‌لر وقصهٔ عجیبه اولوب امثال کبی سویله‌نه‌لر
(ولما ضرب ابن مریم مثلا اذا قومك منه یصدون) وقتاکه عیسی ابن مریم مثل ضرب
اولندی قومکك کفاری اکا سوندیلر * قصه‌سی اولدرکه سورهٔ انبیاده مشرکینه * انکم
وما تعبدون من دون الله حصب جهنم * سز والله تعالیدن غیری معبودلریکز جهنم وقودیدر
دینلدی * ابن الزبعری دیدیکه راضی اولدقکه آلهه‌مز عیسی وعزیر وملائکه ایله بیله
اولم زیراکه انلر دخی الله تعالیدن غیری عبادت اولنمشلردر اویله اولسه کفار مکه
اکا سوینشدیلر واستهزاء طریقی اوزره اکا کولشدیلر وانکله محمد علیه السلام ملزم اولدی
ظن ایتدیلر (وقالوا ءآلهتنا خیر ام هو) ومحمد علیه السلامه دیدیلرکه عندکده بزم آلهه‌مزمی
خیرلیدر یوخسه عیسامی چون عیسی نارده اولور آلهه‌مز دخی انکله بیله انده اولسونلر
ویاخود آلهه‌مز اولان ملائکه‌می خیرلیدر یوخسه عیسامی چون عیسی عبادت اولنوب
ابن الله اولمق جائز اولیجق بزم آلهه‌مز اکا اولیدر ویاخود آلهه‌مزمی خیرلیدر یوخسه
محمدی اول خیرلی ایسه اکا عبادت ایدوب آلهه‌مزی ترك ایده‌لم (ما ضربوه لك الا
جدلا) اشبو مثل سکا ضرب ایتملری دکل الا جدل وخصومت ایچوندر یوخسه حق
باطلدن تمییز ایچون دکل (بل هم قوم خصمون) بلکه انلر بر قومدرکه خصومتده
شدیدلردر دأبلری لجاجدر (ان هو الا عبد انعمنا علیه) عیسی دکل الا بر عبد مربوبدرکه
بز اکا نبوت انعام ایتدك (وجعلناه مثلا لبنی اسرائیل) وانی بنی اسرائیله عبرت ودلیل
قیلدقکه بابامز انسان ایجادنه الله تعالینك قادر ایدیکنه آنی مثل ایده‌لر (ولو نشاء لجعلنا منکم
ملائکة فی الارض یخلفون) یا رجال اکر دیلسه‌وز سزدن ملائکه اولاد کتوررردك ویا
سزدن بدل ملائکه کتوررردك که یر یوزنده سزه خلف اوله‌لردی یعنی عیسانك حالی
اکرچه عجیبه‌در لکن الله تعالی اندن اعجب شیئه قادردر وملائکه سزك کبی ذوات ممکنه
اولدیغی حیثیتدن تولیدله خلق اولنمسی محتمل اولور ابداعله خلق اولنمسی جائز اولدیغی کبی
اویله اولسه انلر ایچون الوهیته استحقاق والله تعالی‌یه انتساب قدن حاصل اولور (وانه لعلم

اول کتاب بی‌نظیر نفعی کثیر عزیز کتابدر (لایأتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه تنزیل من حکیم حمید) اول قرآنه
بر جهتدن خلل تطرق ایتمز زیرا اول امرنده حکیم نعلنده محموددن انزال اولنمشدر (مایقال لك الا ماقد قیل للرسل
من قبلك ان ربك لذو مغفرة وذو ﴿ ٩١ ﴾ عقاب الیم) یا محمد قومکك کفاری سکا دیدکلری انجق مقدمکی
پیغمبرلره قوملرینك کفاری
دیدکلری کبیدر ربك
عزشانه انبیا وتابعلرینه
مغفرت صاحبی ومشرك
ومکذبلره عقاب
صاحبیدر (ولو جعلناه قرآنا
اعجمیا لقالوا لولا فصلت آیاته
ءاعجمی وعربی قل هو للذین
آمنوا هدی وشفاء والذین
لایؤمنون فی آذانهم وقر وهو
علیهم عمی اولئك ینادون من
مکان بعید) اکر بز قرآنی
عرب لغتندن غیری ایله
کوندریدك کفار عرب
نولیدی انك آیاتی بزم اسامعز
جه بیان اولونیدی کلام
عجمی کوندریلن کیمسه عربی
اولورمی دیه‌لردی دیکه اول
قرآن مؤمنلره هدایت
وقلبلرنده اولان شکه
شفادر واکا ایمان ایتمینلرك
قولقلرنده آغرلق وقلبلرنده
کورلك واردر یعنی انی
ایشیدوب قبول ایتمزلر آنلره
محل بعیددن ندا اولنوب
نه منادی‌یی کورر ونه
کلامنی فهم ایدر کبیدر
(ولقد آتینا موسی الکتاب
فاختلف فیه ولولا کلمة سبقت
من ربك لقضی بینهم
وانهم لفی شك منه مریب) بز موسایه توریتی ویردك * قرآنده اختلاف اولندیغی کبی * توریتده دخی اختلاف
اولنوب کیمی تصدیق کیمی تکذیب ایتدی اکر ربك جل شانه‌دن * قرآنی تکذیب ایدنلرك محشره‌دك تأخیر عذابلرینه
کلمه سبقت ایتمش اولیدی * امم ماضیه‌یه اولندیغی کبی * بونلرك دخی بینلرنده عقوبت حکم اولنوردی

للساعة) وعیسانك حدوثی ویا نزولی اشراط ساعتدندرکه انکله ساعتك قربی بیلنور ویاخود انك
موتایی احیاسی الله تعالینك بعثه قادر ایدیکنه دلیل اولور * حدیثده کلدیکه عیسی علیه السلام
ارض مقدسه‌ده افیق نام دینور ثنیه اوزره نزول ایدر النده حربه اولوب انکله دجالی قتل ایدر
بعده ناس صباح نمازنده ایکن بیت المقدسه کلور امام تأخر ایدوب عیسی علیه السلام تقدم ایدر
وشرع محمدی اوزره نمازده امامت ایدوب قیلور بعده خنازیری قتل وصلیبی کسر وبیعه
وکنیسه‌لری تخریب ایدر ونصارانك اسلامه کلمهلرین اولدرر (فلا تمترن بها واتبعون هذا
صراط مستقیم) ایمدی ساعتده شك ایتمکز وبنم سزی اکا دعوت ایتدیکم هدی ویا شرع ویا رسوله
اتباع ایدك که اول صراط مستقیمدر اکا سلوك ایدن مقصوده ایرر (ولا یصدنکم الشیطان
انه لکم عدو مبین) شیطان سزی اکا سلوکدن منع ایتمسون اول سزه عداوتی ظاهر عدودر (ولما
جاء عیسی بالبینات قال قد جئتکم بالحکمة ولابین لکم بعض الذی تختلفون فیه فاتقوا الله واطیعون)
وقتاکه عیسی علیه السلام معجزات ویا آیات انجیل ویا شریعتله کلدی دیدیکه یا قوم بن سزه انجیل
ویا شریعتله کلشن تاکه امر دینده اختلاف ایتدیککز شیئك بعضنی سزه بیان ایدم * ایمدی
الله تعالیدن سزه تبلیغ ایتدیکم شیئده اندن قورقوب بکا اطاعت ایدك (ان الله هو ربی وربکم
فاعبدوه هذا صراط مستقیم) الله تعالی بنم وسزك جمیعمزك ربیدر انی توحید ایدوب اکا عبادت
ایدك که اول صراط مستقیمدر (فاختلف الاحزاب من بینهم) عیسانك شول آنلره نبوتله بعث
اولندیغی نصاری بیننده جماعت متفرقه‌که نسطوریه ویعقوبیه وملکائیه‌در انك امرنده اختلاف
ایتدیلر نتکیم سورهٔ مریمده کچدی ویاخود یهودله نصاری بیننده‌که یهود آنی ولدزنادر نصاری
ایسه ابن الله‌در دیدیلر (فویل للذین ظلموا من عذاب یوم الیم) یوم قیامتك عذاب الیمندن ویل
اول کمسه‌لره‌کیم عیسی امرنده افترا ایله نفسلرینه ظلم ایتدیلر (هل ینظرون الا الساعة ان تأتیهم
بغتة وهم لایشعرون) کافرلرك انتظاری دکل الا یوم قیامتدرکه اکا انکار ایدرلر امور دنیایه
اشتغاللرندن غافلین اولدقلری حالده قچان اول انلره کلور (الاخلاء یومئذ بعضهم لبعض عدو
الا المتقین) یوم قیامتده اصدقاء سوء بری برلرینه عدودر صداقتلری سبب عذاب اولدیغیچون
الا متقیلرك بری برلرینه صداقتلری فی الله اولدیغیچون ابدالآباد باقیه‌در (یا عباد لاخوف علیکم
الیوم ولا انتم تحزنون) الله تعالی متقیلره دیه‌که یا بنم خواص عبادم اشبو کونده سزه عذابدن
خوف یوقدر ودنیاده ایشلدیککز ذنوبکز مغفوردر اکا حزن چکمیه‌سز (الذین آمنوا بآیاتنا
وکانوا مسلمین) که آنلر بزم آیتلریمزی تصدیق ایدوب طاعتمزده مخلصلر ایدیلر (ادخلوا الجنة
انتم وازواجکم تحبرون) ایمدی سز واهل ایمانندن اولان خاتونلریکز جنته کیرك یوزلریکزده
آثار سرور ظاهر ویا حسن هیئتله مزین ویا اکرام بلیغله مکرم اولدیغکز حالده (یطاف
علیهم بصحاف من ذهب واکواب) آنلر آنده التوندن قصعه‌لرده طعامله وعروه سزاناء

حال بوكه * يهود و عرب مشركلرندن * ايمانه كلينلر تورية يا قرآندن شكده درلر (من عمل صالحا فلنفسه و من
اساء فعليها وما ربك بظلام للعبيد) كيمكه عمل صالح ايشليه اجری كندويه‌در كيمكه قبيح ايشليه وبالی كندويه‌در
ربك جل شانه قوللرينه ظلم ايدردكلدر (اليه يرد علم الساعة وما ۹۲ تخرج من ثمرات من اكمامها وما تحمل من
انثى ولا تضع الا بعلمه ويوم
يناديهم اين شركائى قالوا
اذناك ما منا من شهيد)
قيامتك وقتندن سؤال
اولندقده انك علمی
الله تعالايه رد اولنور آندن
غيری انی كيمسه بيلمز
ميوه‌لرك غلافندن چيقمسی
و دیشی مخلوقاتك حامله
اولمسی واول حملنی وضع
ايتمسی‌ونه صورت‌اوله‌سی
انجق الله تعالينك عمليه‌در
اول قيامت كوننده
مشركلره ديه‌كه قنی
بكا شريك زعم ايتديككز
معبودلركز انلر ديه‌لركه
يا ربنا بز سنی ايشتدك
و ديدككه سكا مشارك
و معادل اولديغنه بزدن
شهادت ايدر كيمسه يوقدر
* بز انلردن تبرا ايتمشز
زيرا حال بزم زعمز كبي
اولمديغنی بيلدك (وضل
عنهم ما كانوا يدعون
من قبل و ظنوا مالهم من
محيص) مقدم دنياده
عبادت ايتدكلری
معبودلری اول كونده
انلردن غائب اوله و يقينا
بيله‌لركه انلر ايچون بو
عذاب و عقوبتدن هيچ خلاص و فراره چاره يوقدر (لا يسئم الانسان من دعاء الخير و ان مسه
الشر فيؤس قنوط) كافر وجودنده عافيت ورزقنده وسعت طلبنده ملول اولمز اكر اكا مرض وفقر كلسه عناية اللهدن
اميدينی قطعله رحمتدن مأيوس اولور (و لئن اذقناه رحمة منا من بعد ضراء مسته ليقولن هذالي وما اظن الساعة

لرده شرابله طواف اولنورلر (وفيها ما تشتهيه الانفس وتلذ الاعين وانتم فيها خالدون)
واول جنتده نفسلرك اشتهاء وكوزلرك مشاهده‌سيله التذاذ ايتديككز اشياء وار ومع ذلك
سزآنده نعيمده دائملرسز و هر نعيمكه زائل اول كلفهٔ حفظ و خوف زوالی موجبدر
وثانی حالده تحسری مستعقبدر (وتلك الجنة التی اورثتموها بما كنتم تعملون) اشبوجنت
سزه دنياده‌كی اعمال حسنه‌كز سببيله ملككزه ادخال اولندی ميراثك وارث ملكنه
دخولی كبي (لكم فيها فاكهة كثيرة منها تأكلون) سزكچون جنتده فاكههٔ كثيره واردر
ديلديككز وقتده اندن اكل ايدرسز (ان المجرمين فی عذاب جهنم خالدون) كافرلركه
اجرامده كامللردر جهنم عذابنده دائملردر (لا يفتر عنهم وهم فيه مبلسون) طرفهٔ عين
دكلو زمان انلردن عذاب تخفيف اولنمز و مع ذلك انلر انده عذابدن نجاته آيسلردر
(وما ظلمناهم ولكن كانوا هم الظالمين) بز انلره ذنبسز عذابله ظلم ايتمزز بلكه انلر
كنديلره ايماندن استكبارله ظلم ايتديلر (ونادوا يا مالك ليقض علينا ربك قال انكم
ماكثون) اهل نار شدت عذابلرندن خازن جهنم اولان مالكه ديه‌لركه رب تعاليدن
بزم ايچون ديله كل بزی اماته ايله قضا ايده مالك انلره قرق ييل و يا بيك بيلدنصكره
جوابده سز عذابده دائملر سزديه (لقد جئناكم بالحق ولكن اكثركم للحق كارهون) الله
تعالی قبلندن انلره دينلوركه بز سزه دنياده رسوللريمز لسانيله قرآن وتوحيد ايندردك سزك
اكثريكزايسه اكا اتباعده اتعاب نفس واذای جوارح اولديغندن اندن كراهت ايتديكز
(ام ابرموا امرا فانا مبرمون) مشركون دخی حقی تكذيب ورده برامر احكام ايتديلرسه بز
دخی انلره مجازاتده امريمزی احكام ايدرز اشبونده اشعار واردركه بوحالتلری كراهتلرندن
عذابلری اسوء اوله (ام يحسبون انا لا نسمع سرهم ونجويهم بلى ورسلنا لديهم يكتبون) بوخسه
ظن ايدرلرميكه قلبلرينه خطور ايدن شيئی و تناجيلرينی ايشتميه‌وزبلی بزآنی ايشدرز ومع ذلك حفظه
مزانلره ملازمين اولوب اسرار واعلانلرين يازرلر (قل ان كان للرحمن ولد فانا اول العابدين)
يا محمد انلره ديكل‌كه الله تعالينك فرضا ولدی اولسه سزدن اول اكا بن عبادت ايدردم و بوندن
لازم كلمزكه انك ولدی اولوب اكا عبادت صحيح اوله محال كاهی محالی مستلزم اولور بلكه انكله
مراد ابلغ وجوه اوزره ايكيسنی دخی نفيدر (سبحان رب السموات والارض رب العرش عما
يصفون) الله تعالی‌كه سموات وارض وعرشك ربيدر مشركينك انی ولد ايله وصفندن منزه
اولدی زيراكه بواجسام عظام اصول ذات استمرار اولديغيچون سائر اجسامك مثلنی توليدله
وصفندن اول تبری ايديجك انك مبدع وخالقی تبريسنه ظنك ندر (فذرهم يخوضوا ويلعبوا
حتى يلاقوا يومهم الذی يوعدون) ايمدی انلری ترك ايتكه اعمال باطللرينه اشتغال و دنيالريله لعب ايتسونلر
تاكه وعد اولندقلری يوم قيامته ملاقی اوله‌لر بو آيت دلالت ايدركه انلرك اول قولی جهل واتباع

قائمة ولئن رجعت الى ربي ان لی عنده للحسنى فلننبئن الذين كفروا بما عملوا ولنذيقنهم من عذاب غليظ) اول كافره
اول شدت اصابتنديصكره اكر بز اكا رحمتمزدن صحت ووسعتی داد ترسق اول ديركه البته بوبنم استحقاقمله‌در ياخود
بو بكا دائمدر وبن قيامتك قوپه ۹۳ جغنی وحشر وبعث اوله‌جغنی ظن ايتم واكر * مسلمانلرك ديدكلری
وجهله قيامت قوپوب *
ربم طرفنه رجوع
ايدرسم دخی بنم ايچون
انك عندنده استحقاقم
جهتيله نعمت وكرم
واردر كافرلره كفرو
تكذيبدن ايشلدكلری
عمللری خبرن ويروب
البته عذاب غليظی
داد تررز (واذا انعمنا
على الانسان اعرض
ونأبجانبه واذا مسه الشر
فذودعاء عريض) قچان
بز كافره انعام ايتسك بزه
طاعتدن اعراض ايدوب
شكر ودعادن بعيد اولور
اكر اكا بلاو محنت اصابت
ايتسه چوق واوزون
دعالر صاحبي اولور (قل
ارايتم ان كان من عند الله
ثم كفرتم به من اضل ممن هو
فی شقاق بعيد) يا محمد
انلره ديكه بكا خبر ويرك
اكر قرآن الله تعالی عندندن
اولوب سز تأمل وتفكر
ايتمدن اكا كافر اولسه
كزسزدن زياده ضلالتده
كيم اولوركه دائما عناد
وانكارله حقدن بعيد
خلافده‌سكز (سنريهم آياتنا
فی الآفاق وفی انفسهم حتى يتبين لهم انه الحق اولم يكف بربك انه على كل شیء شهيد) بز انلره قدرتمزه دلالت ايدر
علامتلريمزی آفاق ارضده كوستررز * كه پيغمبريمز عليه السلام انلره حوادث ماضيه وآتيه‌دن خبر ويردی
وخارق عاده وجهيله ممالك شرق وغربك فتحنی تبشير ايتدی * اول علامتلريمزی نفسلرنده دخی كوسترز * كه

هوی اوله‌واول انلرك قلوبی‌اوزره‌طبع اولوب آخرتده‌معذب اوله‌لر (وهو الذی فی السماء
اله وفی الارض اله وهو الحكيم العليم) كه اول سماده وارضده عبادت اولنمغه مستحق اللهدر
امرنده حكيم خلقنه عليمدر (وتبارك الذی له ملك السموات والارض وما بينهما) اول الله تعالی
مشركينك مقالات باطله‌سندن تعاظم وتعالی ايتديكه سموات وارضك وايكيسی بيننده‌كی
مخلوقاتك ملكی آنكدر (وعنده علم الساعة) قيامتك قائم اوله جق ساعتنك علمی انك عندنده‌در
(واليه ترجعون) كه خلق انده اكا رجوع ايدرلر (ولا يملك الذين يدعون من دونه
الشفاعة الا من شهد بالحق وهم يعلمون) مشركونك الله تعاليدن غيری معبودلريكه انلری
كنديلر ايچون عند الله شفعاء زعم ايدرلرديكه اول ملائكه وعيسى وعزيردر شفاعته قادر
اولمز مكر شول كمسه‌لر ايچونكه الله تعالينك وحدانيتنه شهادت ايده‌لر بصيرت واخلاصله
حقيقتنی بيلور اولدقلری حالده (ولئن سألتهم من خلقهم ليقولن الله فانى يؤفكون) اكرسن
اول عابدلره وكرك معبودلره سزی كيم خلق ايتدی ديو سؤال ايتسك الله تعالی خلق ايتدی ديو
اعتراف ايده‌لردی انك فرط ظهورندن آنده انلره مكابره متعذر اولوردی اويله اولسه انك عبادتندن
غيرك عبادتنه نيجه منصرف اولور (وقيله يارب ان هؤلاء قوم لا يؤمنون فاصفح عنهم وقل سلام
فسوف يعلمون) محمد عليه السلامك قومندن شكايتله اولان شول قولی حقيچونكه يارب اشبونلر
برقومدركه ايمانه كلمزلر اويله اولسه انلردن اعراض ايدوب شرلرندن تسلم ايچون انلره
سلامتلر ايتكه انلر عن قريب عاقبتلرين بليسرلردر

سورة الدخان وهی تسع وخمسون آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(حم والكتاب المبين) يا محمد حی وقيوم حقيچون وحق وباطل بيننی فارق قرآن حقيچون
(انا انزلناه فی ليلة مباركة) بز اول قرآنی ليلهٔ قدرده ويا ليلهٔ براتده جملة لوح محفوظدن
سماء دنيايه بعده يكرمی ييل ويا اكثر زمانده متفرقا محمد عليه السلامه انزال اولندی ايمدی
اول ليله‌نك بركتی انكچوندر زيراكه قرآنك نزولی منافع دينيه ودنيويه‌يه سببدر ويا
اول ليله‌ده ملائكه ورحمت نزولی ودعوتك اجابتی ونعم قسمتی واقضيه‌نك فصلی اولديغيچوندر
(انا كنا منذرين) اول قرآنله بز كفاری انذار ايده‌رز (فيها يفرق كل امر حكيم)
اول ليله‌ده سنهٔ آتيه‌دن اول ليله‌يه دكين لوح محفوظده وقوعيله محكوم خير وشر
واجل ورزق وسائر امور كائنه اندن استنساخ اولنوب هر امر كتابی اوزرينه موكل
ملائكه‌يه تسليم اولنور (امرا من عندنا) هر امرك حكمتمز مقتضاسنجه بزم عندمزدن حاصل
اولديغی حالده (انا كنا مرسلين) بز خلقه رسوللر وياخود اول ليله‌ده ملائكه كوندررز (رحمة

بدنلرنده‌كی صنایع عجیبه كمال قدرتمزه دلالت ایدر تاكه قرآن یارسول حق ایدوكی ظاهر اوله یامحمد سكا كفایت
ایتمزمیكه سنك ربك جل شانه هرشیئه حاضر وشاهددر * وعد اولنی اظهار ایله امریكی تحقیق ایدر * بو آیت
كریمه‌نك معناسنده مفسرین رحمهم الله وجوه كثیره بیان ایتمشلردر ﴿ ٩٤ ﴾ امام ابواللیث رحمه الله تعالى
تفسیرنده ابوجهل پیغمبر
علیه السلامدن معجزه
طلبنده شق قمر ارائه
بیورمشلربدی ابوجهل
وعونه‌سی محمد مكه‌ده
بوسحری ارائه ایلدی
بقالم اطرافده دخی
كورمش‌وارمی دیواطرافه
آدملر كوندردیلر واقع
حال هرطرفده رؤیت
اولنمش اولمغله ابوجهل
«هذا سحر مستمر» دیدی‌بناء
علیه آیت كریمه‌نك
معناسی شق قمرقدرتمزی
اطراف جهانده ونفس
مكه ده كوسترر
دیو تفسیر ایتمشلر دخی
وجوه كثیره ایله معنا
ویرمشلردر آنجق
مقصودنه‌نك دخی بو آیت
كریمه‌ده مباحث وافره‌سی
اولمغله تفسیر احقافده
واردركه آفاق عالم كبیر
وانفس عالم صغیروهرنه‌كه
دلائل قدرتدن عالم كبیرده
واردر عالم صغیرده
كورینور بونقدیرجه عالم
كبیر مفصلك مجملی عالم
صغیر انسان اولمغله عالم
كبیر عالم صغیرده مندرج
اولور بومختصره كوره بوبیت كافیدر * وتزعم انك جرم صغیر * وفيك انطوى العالم الكبير * ﴿ الا انهم فی مریة من لقاء
ربهم الا انه بكل شیء محیط ﴾ آگاه اولك كه كافرلر بعث وحشر ایله ربلرینه لقادن شكده درلر آگاه اولك كه الله
تعالى علم وقدرتیله هرشیئه محیطدر

من ربك ﴾ ربك جل شانه‌دن مؤمنلره رحمت اولدیغی حالده ﴿ انه هو السمیع العلیم ﴾ كه اول
عبادك اقوالنی ایشیدر واحوالنی بیلور * دینلدیكه نسخهٔ ارزاق میكائیله ونسخهٔ حروب وزلازل
وكسوف وخسوف وصواعق جبرائیل علیه السلامه ونسخهٔ مصائب عزرائیل علیه
السلامه ونسخهٔ اعمال سماء دنیا صاحبی اسرافیله ویریلور علیهم الصلوة والسلام ﴿ رب
السموات والارض ومابینهما ان كنتم موقنین ﴾ كه اول سموات وارض ومابینهمانك
ربیسیدر واكر الله تعالینك وحدانیتنه موقنلر اسه‌كز ﴿ لا اله الا هو یحیی ویمیت ربكم
ورب آبائكم الاولین ﴾ كه اندن غیری معبود بالحق یوقدر خالق دیر كورر اجللری
انقضاسنده اولدیرر اول سزك وآباء اولینكزك خالق ورازقیدر ﴿ بل هم فی شك یلعبون ﴾
بلكه قرآن وقیام ساعتدن شكده اولوب سنی استهزاء ایدرلر ﴿ فارتقب یوم تأتی السماء
بدخان مبین ﴾ مشركین ایچون منتظر اولغل شول كونه كیم سماء دخانله كله * دینلدیكه
انكله مراد یوم شدت مجاعه‌دركه جایع ضعف بصرندن انكله سماء بیننده دخان هیئتنده
كورر ویاخود قحط یلنده قلت امطار وكثرت غباردن سماء مظلم اولور ویاخود عرب
شر غالبه دخان دیو تسمیه ایدر ویاخود اشراط ساعتدن معدود دخاندر * روایت اولندیكه
پیغمبریمز صلی الله تعالى علیه وسلم دیدیكه قیامتك اوّل علامتی دخاندر ونزول عیسادر
وقعرعدن ابیندن نار خروجیدر ناسی محشره سوق ایدر * دینلدیكه یارسول الله اول
دخان نه شیئدر پیغمبریمز علیه السلام بو آیتی اوقویوب دیدیكه اول دخان مشرق ومغرب
آراسن طولدورب قرق كون مكث ایده مؤمنه اندن زكام هیئتنده بروز ایده وكافر سكران
كبی اولوب دخان منخرلرندن وقولاقلرندن ودبرندن چیقه ویاخود مراد یوم قیامت
اولوب دخان ایكی معنایه محتمل اوله ﴿ یغشی الناس هذا عذاب الیم ﴾ اول دخان ناسی
احاطه ایدوب دیه‌لركه اشبو عذاب الیمدر ﴿ ربنا اكشف عنا العذاب انا مؤمنون ﴾ یارب
بزدن بوعذابی كشف ایتكه بز ایمانه كله‌وز ﴿ انی لهم الذكری وقد جاءهم رسول مبین ﴾
اشبو حالته تذكر انلره قندن حاصل اولور حالبوكه آنلره رسول محمد علیه السلام
كلدیكه تذكری ایجابده آیات ومعجزاتدن دخاندن اعظم شیئی تبیین ایتدی ﴿ ثم تولوا عنه
وقالوا معلم مجنون ﴾ انلر ایسه آندن اعراض ایدوب دیدیلركه اول قرآنی معلمدر جبر
ویسار نام غلام اعجمی آنی تعلیم ایدر ویا اول مجنوندر قولنه اعتبار یوقدر ﴿ انا
كاشفوا العذاب قلیلا انكم عائدون ﴾ یا اهل مكه بز سزدن عذابی كشف قلیل ویا زمان
قلیل كشف ایدرزكه اول بقیهٔ اعمارلرنده‌در ویا یوم بدره دكدرسز ایسه اول كشف
عقبنده لبث ایتمیوب ینه شركگزه عودت ایدرسز اكا بناء پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك
دعاسیله قریشدن قحط دفع اولدیغی عقبنده كفرلرینه عودت ایدوب یوم بدرده انتقام

سورة الشوری مكیة وهی خمسون آیة
﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾
﴿ حم عسق ﴾ اگرچه بو حروف مقطعه‌یه چوق معنالر ویرلمشدر العلم عندالله بعضلری حكیم ومجید وعلیم وسمیع وقدیر اسماء
حسنی سنك اوّل حرفلری اولمغله ﴿ ٩٥ ﴾ انارله قسمدر یاخود حلم ومجد وعلم وسماع وقدرت صفتاریله‌در ﴿ كذلك یوحی
الیك والی الذین من قبلك
الله العزیز الحكیم ﴾ بو
سوره‌ده اولان معانی
كبی سكا وسندن مقدمكی
پیغمبرلره وحی ایدر اول
الله تعالى كه وحینی تصدیق
ایتمینلره غالب ووحیه
شایان اولنلری حكمتیله
علیمدر ﴿ له ما فی السموات
وما فی الارض وهو العلی
العظیم ﴾ سموات وارض
وانلرده اولانلرك جمیعنك
خالق ومالكیدر جمله
دن اعلا اولدركه عظمت
وسلطنت آنكدر ﴿ تكاد
السموات یتفطرن من فوقهن
والملائكة یسبحون بحمد
ربهم ویستغفرون لمن
فی الارض الا ان الله هو
الغفور الرحیم ﴾ قریب
اولوركه سموات الله
تعالینك عظمتندن یا اكا
ولد اسنادلرندن ارضلرك
فوقندن منشق اوله وجمله
ملكلر ربلری عزشانه‌یه
خضوعله حمده مقارن تسبیح
وتقدیس ایدرلر ویریوزنده
اولان مؤمنلر ایچون
استغفار ایدرلر آگاه اولك كه
الله تعالى مؤمن قوللرینك
ذنوبنی مغفرت وآخرتده اجر وجنتله رحمت ایدیجیدر ﴿ والذین اتخذوا من دونه اولیاء الله حفیظ علیهم وما انت علیهم
بوكیل ﴾ انلركه الله تعالیدن غیری بی دوست اتخاذیله اكا شریك طوتوب عبادت ایدرلر الله تعالى انلرك اعمال واحوالنه
واقف اولوب جزالرینی ویرر یامحمد سن انلرك عملرینك محافظه‌سنه مؤكل دكلسن * بلكه سكا لازم اولان تبلیغ احكامدر

اولندیلر واكر دخانله اشراط ساعتدن اولان شیء مراد اولورسه اول دخان كلدیكنده
كفار دعایه مشغول اولوب الله تعالى انی انلردن قرق كوندنصكره كشف ایدوب انك
عقبنده انلرینه كفره عودت ایده‌لر ﴿ یوم نبطش البطشة الكبری انا منتقمون ﴾ ذكر ایت
شول كونیكه اول یوم بدردر ویا یوم قیامتدر بطشهٔ كبرایی مشركینه باطشه قلورز ویا
ملائكه‌یی انلره بطشه تحمیل ایدرزكه صولتله تناولدر ایمدی اول كونده بز انلردن
انتقام ایدرز ﴿ ولقد فتنا قبلهم قوم فرعون وجاءهم رسول كریم ﴾ قریشدن اول فرعون
قومنی بز امهال وكثرت امواله امتحان ایتدك وانلره بر رسول كلدیكه اوّل موسی علیه
السلامدر الله تعالى عندنده ویا مؤمنلره ویا نفسنده كریمدر ﴿ وان ادّوا الیّ عبادالله انی لكم
رسول امین ﴾ دیدیكه الله تعالینك اهل ایمان قوللرینی بكا كوندر كل ویاخود یا عبادالله
ایمان وقبول دعوتدن حق الهی بكا ادا ایدككه بن سزه الله تعالیدن رسول ووحیه امینم
صدقمه معجزات دلالت ایتدیكیچون ﴿ وان لا تعلوا علی الله انی آتیكم بسلطان مبین ﴾ والله
تعالینك وحینه ورسولنه استهانتله تكبر ایتمزكه بن سزه یدبیضا وعصا مثلی برهان واضحله
كلمشم ﴿ وانی عذت بربی وربكم ان ترجمون ﴾ وبن الله تعالیه التجا وتوكل ایتمشمكه بنی
ضرب ویا شتمله اذا ویا طاش ایله قتل ایده‌سز ﴿ وان لم تؤمنوا لی فاعتزلون ﴾ واكر بنی
تصدیق ایتمزسكز بنی حاله قوكز بكا خیركز ایرشمزسه شریكز دخی ایرشمسون ﴿ فدعا
ربه ان هؤلاء قوم مجرمون ﴾ وقتاكه انلر ایمانه كلمدیلر موسی علیه السلام انلره بد دعا
ایدوب یارب شونلر برقوم مشركیندر بكا اطاعت ایتمزلر دیدی ﴿ فاسر بعبادی لیلا
انكم متبعون ﴾ الله تعالى موسایه دیدیكه چون حال دیدیكك منوال اوزره‌در عبادم
بنو اسرائیلله كیجه مصردن چیقوب كتككه فرعون وجنودی سزك چیقدیغكزی
بیلدكلرنده آردكزه دوشوب كیدرلر ﴿ واترك البحر رهوا انهم جند مغرقون ﴾ وبحری
قومكله كچدیككدنصكر هیئتی اوزره انی ساكن ویا طریق یابسن آلیقوغل بوخسه اول
ملتئم اولسون ایچون تكرار عصا كله اورمغل زیرا فرعون وجنودی اكا كیروب غرق
اولیسرلردر ﴿ كم تركوا من جنات وعیون وزروع ومقام كریم ونعمة كانوا فیها فاكهین ﴾
چون فرعون وجنودی اول بحره غرق اولدیلر مصرده بوستانلر ونهر واكینلر
ومحافل مزینه ومنازل حسنه‌دن اشیاء كثیره آلیقودیلر وتنعمندنكه اندنده متنعمین ایدیلر
﴿ كذلك واورثناها قوما آخرین ﴾ انلری ذكر اولنان اموال ونعمدن اخراجمز كبی بز
انی بنو اسرائیله ویا انلرك غیری قومه ایراث ایتدككه زیرا بنو اسرائیل اندنصكره مصره
عودت ایتدیلر ﴿ فما بكت علیهم السماء والارض ﴾ سماء وارض انلرك هلاكنه اكتراث
ایتمدی وجودلرینه اعتداد ایتمدیكی كبی * زیراكه مؤمنك موتنه قرق صباح سماء وارض

(وكذلك اوحينا اليك قرانا عربيا لتنذر ام القرى ومن حولها وتنذر يوم الجمع لاريب فيه فريق فى الجنة وفريق فى السعير) هر پيغمبره قومنك لسانيله وحى ايتديكمز كبى سكا دخى قرآنى قومكك لسانى عربيله وحى ايتدك كه شهرلرك انامى * اولان مكه‌يى * وجمله بلادى انكله انذار ايليه‌سن دخى انده شك ٩٦ وشبهه اولميان جمع كونيله * كه قيامتدر انكله * انذار ايليه‌سن اولكونده برفرقه‌سى * مؤمنلر * جنتده وبر فرقه‌سى * كافرلر * جهنمده‌درلر (ولوشاء الله لجعلهم امة واحدة ولكن يدخل من يشاء فى رحمته والظالمون مالهم من ولى ولانصير) اكر الله تعالى مراد ايديدى خلقى هدايت يا ضلالتده دين واحداوزره قيلاردى ولكن ديلديكى كمسنه‌يى هدايت رحمتيله جنته ادخال ايدر اول كونده كافرلره شفاعت ايدر دوست اولمز وعذابدن منع ايدر مددكار اولمز (ام اتخذوا من دونه اولياء فالله هو الولى وهو يحيى الموتى وهو على كل شئ قدير) كافرلر الله تعالى‌دن غيرينى دوستنى اتخاذ ايتديلر دوست دستكير يالكز الله تعالى‌در وموتايى احيا ايدن يالكز اودر واول الله تعالى هرشيئه قادردر (وما اختلفتم فيه من شئ فحكمه الى الله ذلكم الله ربى عليه توكلت واليه انيب) دين ودنيا امورنده * كافرلره * اختلاف ايتديككز شيئك (اولنمزلر) حكمى الله تعالى‌يه مفوضدر بواختلاف بيننده حاكم ربم الله تعالى‌در جميع امورمده توكلم وآخر الامر رجوعم اكادر (فاطر السموات والارض جعل لكم من انفسكم ازواجا ومن الانعام ازواجا يذرؤكم فيه ليس كمثله شئ وهو السميع

ومصلاسى ومحل عبادتى ومصعد عملى ومهبط رزقى بكاء ايدر (وماكانوا منظرين) انلره عذاب كلديكنده وقت آخره امهال اولنمديلر (ولقد نجينا بنى اسرائيل من العذاب المهين من فرعون انه كان عاليا من المسرفين) بنو اسرائيلى بزعذاب شديد وياعذاب هو اندن قورتردقكه اول انلرك ابنائنى قتل ايدردى عذاب فرعوندنكه اول تكبر ايدوب عتو وشرارتده اسراف ايدنلردن ايدى (ولقد اخترناهم على علم على العالمين) بز بنو اسرائيلى زمانلرينك عالمى عالمينى اوزره اختيار ايتدك بعض احوالده انلرك اكا احقاء ايديكنى بيلديكمزدنصكره انلردن چوق انبياء كتوردك (وآتيناهم من الآيات مافيه بلاء مبين) وبز انلره فلق بحر وتظليل غمام وانزال من وسلوى مثلى آيتدن ويردككه انده نعمت جليله ويا اختبار ظاهر ايدى (ان هؤلاء ليقولون ان هى الا موتتنا الاولى وما نحن بمنشرين) وقتاكه مكه‌نك كفارنه سز اماته اولنور بعده حساب وجزاء ايچون احياء اولنورسز موتهٔ متقدمه‌كزدنصكره احياء اولنديغكز كبى دينلدكده ديديلركه موته دكل الا موتهٔ اوليدركه تقدم ايدر يوخسه اول موته‌دنصكره حيات يوقدروبزموتمزدنصكره بعث اولنمزز (فأتوا بآبائنا ان كنتم صادقين) اكر موتدنصكره بعث اولنور ديوقولكزده صادقلر ايسكز بزم فوت اولان آبامزى ديرلدك (اهم خير ام قوم تبع والذين من قبلهم اهلكناهم انهم كانوا مجرمين) قوت ومنعه‌ده كفار مكه‌مى اشددر يوخسه قوم تبعمى ويا انلردن اول كچن عاد وثمود مثلى كفارمى ايمدى بز قوم تبعى وكرك انلردن اول كچن كفارى هلاك ايتدك زيراكه انلر قوم عاصين وكافرين ايديلر * دينلديكه تبع مؤمن ايدى اماكه قومى كفار ايديلر اول اجلدن الله تعالى انلرى ذم ايدوب تبعى ذم ايتمدى * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن مرويدر ديديكه بيلمزمكه تبع پيغمبرميدى ويا دكلميدى عائشه رضى الله تعالى عنها ديرديكه تبعى سب ايتمكزكه اول بر رجل صالحدر (وماخلقنا السموات والارض ومابينهما لاعبين) سموات وارضى وايكيسى بيننده‌كى كائناتى بزلعب ايدر اولديغى حالده خلق ايتمدك بلكه مصالح دينيه ودنيويه ايچون خلق ايتمشزدركه عبادمز انكله وحدانيتمزه استدلال ايده‌لر وانده‌كى منافع ومرافقله ضرورت ومرافقلرين دفع ايده‌لر (ماخلقناهما الا بالحق ولكن اكثرهم لايعلمون) بلكه اول ايكيسن سبب حقله خلق ايتدككه ايمان وطاعت ويابعث وجزايه اول دليل اوله لكن خلقك اكثرى قلت نظرلرندن انى بيلمزلر (ان يوم الفصل ميقاتهم اجمعين) يوم قيامت انلرك جميعنه ميقاتدركه انده حق باطلدن ومحق مبطلدن جزائله فصل اولنور وياخود كشى اقربا واحباسندن آيريلور (يوم لايغنى مولى عن مولى شيئا ولاهم ينصرون) كه اول كونده هيچ برولى قرابت وياغيريدر ولينه شفاعت ويادفع عذابدن هيچ برشيئى نفع ايتمز ونازل اولان عذابدن منع

البصير) آسمان و زمينى يوقدن ايجاد ايدن اولدر سزكچون كندو جنسكزدن نسا خلق ايتدى و انعامدن دخى جنسلرندن جفت خلق ايتدى اول تدبير ايله ناس و انعامى تكثير ايدر آنك مثلى و اكا مناسب برشى يوقدر واولمز و هر شيئى ايشيديجى ٩٧ وكوريجيدر (له مقاليد السموات والارض يبسط الرزق لمن يشاء ويقدر انه بكل شئ عليم) سموات و ارضك مطر خزينه‌لرى انكدر رزق ديلديكنه چوق ديلديكنه آز ويرر توسيع و تضييق وغيريده قوللرينه خيرلونه ايدوكنى بيلور (شرع لكم من الدين ماوصى به نوحا والذى اوحينا اليك وما وصينا به ابراهيم وموسى وعيسى ان اقيموا الدين ولا تتفرقوا فيه كبر على المشركين ماتدعوهم اليه الله يجتبى اليه من يشاء ويهدى اليه من ينيب) الله تعالى سزه دينيدن توحيد واسلام يولنى بيان ايتدى وانى نوح عليه السلامه دخى امر ايتدى وانى سكا دخى وحى ايتدك وابراهيم وموسى وعيسايه دخى امر ايتدك اول اولدركه دينده قائم وثابت اولوب اكا غيراز فروع اصل واساس اولان توحيد وطاعتده تفرق واختلاف ايتميه‌سز مشركلرى توحيده دعوت ايتمكز انلره بيوك الم اولدى الله تعالى ديلديكى كيمسه‌يى انتخاب ايدروا اكا متوجه و منقادى توفيقيله هدايت ايدر (وماتفرقوا الا من بعد ماجاءهم العلم بغيا (رابع) (٧) بينهم ولولا كلمة سبقت من ربك الى اجل مسمى لقضى بينهم وان الذين اورثوا الكتاب من بعدهم لفى شك منه مريب) اديان مختلفه‌نك امر توحيده تفرقلرى انجق ضلالتده اولدقلرينى بيلدكلرندنصكره مجرد بينلرنده عناد وجبارلق و پيغمبر عليه السلامه حسدلرندن ايدى اكر ربك تعالى بو

اولنمزلر (الا من رحم الله انه هو العزيز الرحيم) مكركه الله تعالينك رحمت ايتديكى مؤمنلردن اوله * ايمدى اول وصفلو كمسه ايچون شفاعت ايديلور وشفاعت قبول اولور زيراكه الله تعالى عزيزدر تعذيبن اراده ايتديكنه نصرت اولنمز رحيمدر رحمت اراده ايتديكى كمسه‌دن رحمتى منع اولنمز (ان شجرة الزقوم طعام الاثيم) شجرهٔ زقومكه سورهٔ صافاتده ذكر اولنمشدر كثير الاثم كمسه‌لرك نارده طعاميدر (كالمهل يغلى فى البطون كغلى الحميم) صفر مذاب و يا دردئ زيت كبى بطونده حميمك غليانى كبى غليان ايدر (خذوه فاعتلوه الى سواء الجحيم) آندن زبانيه‌يه دينوركه انى اخذ ايدوب جهنمك اورتاسنه سوريكز (ثم صبوا فوق رأسه من عذاب الحميم) بعده انك باشنه عذاب حميمدن دوككز (ذق انك انت العزيز الكريم) بعده زبانيه اكا استهزاء وجهى اوزره ديرلركه اشبو عذابى ذوق ايتكه زيرا سن دنياده زعمكده قومكك قتنده عزيز و كريم ايدك روايت اولنديكه ابو جهل ديرديكه بن بو وادينك اعز و اكرمين زبانيه دخى اكا اول قولى استخفاف وتوبيخ طريقى اوزره ديه‌لر (ان هذا ما كنتم به تمترون) اشبوشول عذابدركه انك حقيقتنده سز دنياده شك ايدرديكز (ان المتقين فى مقام امين) شرك ومعاصيدن صاقنانلر آخرنده بر موضع اقامتده‌دركه صاحبى آفت وانتقالدن اميندر (فى جنات و عيون) مأكل ومشارب استلذاذ اولنور بوستانلرده و پكارلرده‌در (يلبسون من سندس واستبرق متقابلين) كه انلر حريرك رقيق و غليظندن لبس ايدرلر سريرلرى انلرله بيله دور ايدر اولديغيچون برى برلرينه قارشو اوتوررلر (كذلك وزوجناهم بحور عين) ذكر اولنان كراماتله انلره ايتديكمز كبى حور عينى انلره قرين ايتمكله دخى اكرام ايدرز (يدعون فيها بكل فاكهة آمنين) آنلره جنتده فواكهدن اشتها احضارنى طالب وامر ايدرلر يوخسه اندن برشيئله تجسس ايتمزلر انقطاع و مضرتدن و ياموت و مخاوفدن آمنين اولدقلرى حالده (لايذوقون فيها الموت الا الموتة الاولى) انلر انده موتى ذوق ايتمزلر موتهٔ اوليدن غيريكه انى دنياده وصكره‌ده ذوق ايتديلردى (ووقيهم عذاب الجحيم) والله تعالى انلردن عذاب جحيمى صرف ايدر (فضلا من ربك) اشبو ذكر اولنان كراماتك جميعى الله تعاليدن انلره اعطا وفضل وجهى اوزره اولديغى حالده (ذلك هو الفوز العظيم) اشبو مذكور انلره فوز عظيمدركه مكارهدن قورتيلوب مطالبه ايريشورلردر (فانما يسرناه بلسانك لعلهم يتذكرون) بزسكا قرآنى كندى لسانكده انزالله آسان ايتدك تاكه سن انى قومكه قراءت ايتدككده فهم ايدوب انكله متعظ اوله‌لر (فارتقب انهم مرتقبون) اكر انلر انكله متعظ اولمزلرسه اوزرلرينه حلول ايدر عذابلرينه منتظر اولغل كه آنلر سنك موتكه ويا دائرهٔ سوئكه منتظرلردر * پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بر كمسه‌كه كيجه‌ده سورهٔ

كفارك اجلاری كلنجیه‌دك عذابلرینك تأخیرینه كلمهٔ وعدی سبقت ایتمش اولیدی هلاكلریله حكم اولنوردی انلر اهل
كتابدنصكره قرآنه وارث قلندیلر انلر اول قرآندن شكده‌درلركه انلری تهمته القا ایدیجی بر شكدر (فلذلك فادع
و استقم كما امرت ولا تتبع اهواءهم و قل امنت بما انزل الله من ﴿ ٩٨ ﴾ كتاب و امرت لاعدل بینكم الله ربنا
وربكم لنا اعمالنا ولكم
اعمالكم لا حجة بیننا
وبینكم الله یجمع بیننا والیه
المصیر) انلردن واقع بو
تفریق ایچون خلقی دین
اسلامه دعوت و امر
اولندوغك اوزره استقامت
ایت وانلرك آرزولرینه تابع
اولمه و دیكه الله تعالانك
كوندردیكی كتابلرك جمله
سنه ایمان كتوردم وبینكزده
شرایع وحكومتده عدالت
ایتمكه امر اولندم الله تعالی
بزم و سزك ربكزدر بزم
اعماللكمزك جزاسی بزه و
سزك اعماللكزك جزاسی سزه
عائددر حق ظاهر اولمغله
بزمله سزك بینكزده حجته
حاجت قالمشدر الله تعالی
قیامتده بزمله سزی جمع ایدر
جملهمزك رجوعی اكادر
(والذین یحاجون فی الله
من بعد ما استجیب له حجتهم
داحضة عند ربهم وعلیهم
غضب ولهم عذاب شدید)
شونلركه روز میثاقده الله
تعالینك سؤالنه اجابت
وربوبیتی اقرار و پیغمبرینك
دعاسنك اجابتیله اظهار
معجزه‌لرینی كوردكلرندن
صكره انك و حدانیتنده و پیغمبرینك رسالتنده جدال ایدرلر ربلری عندنده انلرك حجتلری باطله‌در (اتخاذ)
و قیامتده انلرك اوزرینه غضب اولور وانلر ایچون عذاب شدید واردر (الله الذی انزل الكتاب بالحق والمیزان
وما یدریك لعل الساعة قریب) الله تعالی حقله قرآن كریمی و میزان عدلی انزال ایتدیكه * انكله حق ظاهر اولوب

دخانی اوقیه صباحه دكین یتمش بیك ملك انكچون استغفار ایده بنه پیغمبریمز صلی الله تعالی
علیه وسلم ایدر بركسه‌كه جمعه كیجه‌سنده سورهٔ دخانی اوقیه جمیع كناهلری مغفور اولدیغی
حالده صباحه ایریشور

سورة الجاثیة وهی سبع وثلاثون آیة مكیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(حم تنزیل الكتاب من الله العزیز الحكیم) یا محمد حم حقیچون اشبو قرآنك سكا تنزیلی اول
الله تعالیدندركه عزت وحكمتله موصوفدر (ان فی السموات والارض لآیات للمؤمنین) سموات
وارضك خلقنده وایكیسنده اولان اصناف مخلوقاتده الله تعالینك وحدانیتنه وكمال قدرتنه
مؤمنلر ایچون علامتلر واردر (وفی خلقكم وما یبث من دابة آیات لقوم یوقنون) وسزك
خلقكزده حالدن حاله تحویلكزده ودواب مختلفه‌نك یریوزینه انتشارنده یقینه موقن قومه
علامتلر واردر (واختلاف اللیل والنهار) كیجه وكوندزك بری كیدوب بری كلسنده برینك
سوادی وبرینك بیاضنده (وما انزل الله من السماء من رزق فاحیا به الارض بعد موتها)
والله تعالینك سمادن یغمور ایندیروب انكله ارضی یبسندنصكره انواع نباتله احیاسنده (وتصریف
الریاح) وریحلرك بعضی رحمت وبعضی عذاب اولمسنده وجهات مختلفه‌دن هبوبنده (آیات
لقوم یعقلون) علامتلر واردر شول قوم ایچونكه الله تعالینك وحدانیت و قدرتن تفهم
ایدوب انی تصدیق وامرینه اطاعت قصد ایدرلر (تلك آیات الله نتلوها علیك بالحق) اشبو
آیتلر الله تعالینك وحدانیتنه دلائلدركه حقه ملتبسه اولدیغی حالده بز آنی سكا تلاوت
ایدرز (فبأی حدیث بعد الله وآیاته یؤمنون) الله تعالینك حدیثی قرآن و آیات مذكوره
سندنصكره قنغی حدیث وآیاتنه تصدیق ایدرلر (ویل لكل افاك اثیم) ویل هر كذاب وكثیر
الآثام كمسه‌یه اولسون (یسمع آیات الله تتلی علیه ثم یصر مستكبرا كأن لم یسمعها فبشره
بعذاب الیم) كه اول اكا تلاوت اولنان آیاتی ایشتدیكندنصكره انی ایشتمدك كبی اكا ایماندن
استكبار ایدر اولدیغی حالده كفری اوزره اقامته اصرار ایدر ایمدی اول وصفلو كمسه‌یه عذاب
وجیع ایله تبشیر ایت (واذا علم من آیاتنا شیئا اتخذها هزوا) قچان اكا آیتلریمزدن برشیء ایریشوب
آنی آیتلریمزدن ایدوكنی بیلدیكنده انك كلنی استهزایه مبادرت ایدر یوخسه انجق ایشتدیكنی
استهزاء ایله اقتصار ایتمز (اولئك عذاب مهین) ایمدی اول وصفلو كمسه‌لره آخرتده
اهانت اولنور عذاب واردر (من ورائهم جهنم) نار جهنم ایسه اوكلرنده‌در زیرا اكا
متوجهلردر و یا آردلرنده‌در زیراكه آجاللرندنصكره‌در (ولا یغنی عنهم ما كسبوا شیئا ولا
ما اتخذوا من دون الله اولیاء) واموال واولاددن كسب ایتدكلری والله تعالیدن غیری اولیاء

شرایعیله معاملات دخی وزن اولنوب عدالت اولنه * الله تعالی سكا بیلدیرمدی بلكه قیامت قریبدر * قرآنه اتباع
واعماله مواظبت لازمدر (یستعجل بها الذین لایؤمنون بها والذین آمنوا مشفقون منها ویعلمون انها الحق الا ان الذین یمارون
فی الساعة لفی ضلال بعید) قیامتك ﴿ ٩٩ ﴾ كلسنه ایمان ایتمینلر استهزا طریقیله آنك كلمسنی عجله استرلر انلركه آنی تصدیق
ایدرلر آنك حق ایدوكنی
بیلوب هول وشدتندن خوف
ایدرلر اكاه اولك كه قیامتك
وقوعنده جدال ایدنلر حقدن
بعید ضلالتده‌درلر (الله لطیف
بعباده یرزق من یشاء وهو
القوی العزیز) الله تعالی
قوللرینه لطف واحسان
ایدیجیدر * عیبلرینی ستر و جرم
لرینی عفو ایدر * و لطفیله
دیلدیكنك رزقنی ویرر
لطف ورحمتنده قوی
حكم وارداتنده غالبدر (من
كان یرید حرث الآخرة
نزدله فی حرثه ومن كان
یرید حرث الدنیا نؤته
منها وماله فی الآخرة من
نصیب) كیمكه عملیله آخرت
ثوابنی استرسه بز آنك ثوابنی
آرتروب * اقلی برینه اون
تاذره‌سنه طاغ قدر ویررز
كیمكه دنیا متاعنی استرسه بز
اكا دنیادن ازلده قسمت
ایتدیكمز شیئی ویررز حال
بوكه انكچون آخرتده نصیب
یوقدر * مرادلری كافرلردر
كه املی دنیایه حصر
ایتمشلردر * (ام لهم شركؤا
شرعوا لهم من الدین مالم
یاذن به الله ولولا كلمة
الفصل قضی بینهم وان الظالمین لهم عذاب الیم) دین اسلامدن غیری الله تعالینك اذن ویرمدیكی دینی آنلره وضع ایتمك ایچون
مشركلرك آلهه‌لریمی واردر بوامتك كفارینه تأخیر عذاب كلمه‌سی سبقت ایتمش اولسه بینلرنده عذابله قضا اولنوردی
تحقیق مشركلر ایچون عذاب الیم واردر (تری الظالمین مشفقین مما كسبوا وهو واقع بهم والذین امنوا وعملوا الصالحات

اتخاذ ایتدكلری عذاب اللهدن هیچ برشیئی انلردن دفع ایتمز (ولهم عذاب عظیم) ومع ذلك آخرتده
انلره تحمل ایده‌مدكلری عذاب عظیم واردر (هذا هدی) اشبو قرآن سبب هدایتدر (والذین
كفروا بآیات ربهم لهم عذاب من رجز الیم) شونلركه رب تعالینك آیاتی وقرآنه كافر اولدیلر
انلر ایچون آخرتده عذاب وجیعدن اشد عذاب واردر (الله الذی سخر لكم البحر) الله تعالی
سزه بحری تسخیر ایتدی املس السطح قیلمغله اكا تخلخل ایدن شیئی فوقنه كورر وجوفنه
غوصه امكان ویرر ایتمكله (لتجری الفلك فیه بامره) تا كه الله تعالینك تسخیریله آنك فوقنده
سز اكا راكب ایكن یوریه‌سز (ولتبتغوا من فضله) وتا كه الله تعالینك فضلندن تجارت غوص
وصید وغیریله طلب ایده‌سز (ولعلكم تشكرون) وبو نعمتلره شكر ایده‌سز (وسخر لكم ما فی
السموات وما فی الارض جمیعا منه) وسموات وارضده‌كی اشیانك جمیعنی اندن سزه رحمت اولدیغی
حالده صلاح ومنفعتكز ایچون سزه تسخیر ایتدی (ان فی ذلك لآیات لقوم یتفكرون) اشبو
مذكورده الله تعالینك وحدانیت وقدرتنه علامتلر واردر شول قوم ایچونكه آنك صانعنده
تفكر ایدرلر (قل للذین آمنوا یغفروا للذین لایرجون ایام الله لیجزی قوما بما كانوا یكسبون)
یا محمد مؤمنلره دیكل كه عفو وصفح ایتسونلر شول كمسنه‌لره كه الله تعالینك اعداسنه اولان وقائعی
توقع ایتمز ویاخود شول ایامی تأمل ایتمزلر كه الله تعالی آنی مؤمنلره نصر وثواب ایچون توقیت
ایدوبدركه الله تعالی مؤمنلره وكافره دنیاده كسب ایتدكلری خیرك وشرك جزاسن آنده ایده *
دینلدیكه آیت قتال‌له اشبو آیت نسخ اولندی (من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء فعلیها ثم الی
ربكم ترجعون) بركمسه‌كه عمل صالح ایده ثوابی كندویه‌در واولكه عمل سیء ایده وبالی كندویه‌در
بعده جمیعكز رب تعالی‌یه رجوع ایدرسز اعماللكزك جزاسین ایدر (ولقد آتینا بنی اسرائیل
الكتاب والحكم والنبوة) بنو اسرائیله بز تورات وحكمت نظریه وعملیه و یا فصل خصومات
ونبوت ویردككه انلردن اولان كثرت انبیا غیریلرده اولمدی (ورزقناهم من الطیبات)
وحلالاتدن انلره ویردك من وسلوی وفرعون قومنك اموال ودیاری كبی (وفضلناهم علی
العالمین) وانلری زمانلرینك عالمینی اوزره تفضیل ایتدك غیریلره ویرمدیكمز اشیایی انلره ویردك
(وآتیناهم بینات من الامر) ودین امرندن بز انلره ادله ویردك ویاخود محمد علیه السلام مبعثنه
وآنك امرندن تبیین اولنان اشیایه علم ویردك (فما اختلفوا الا من بعد ما جاءهم العلم بغیا بینهم) انلر
ایسه اول امرده اختلاف ایتمدیلر الا حقیقت حاله علم حاصل اولندیغندنصكره بینلرنده حدوث
ایدن حسد وعداوت سببیله (ان ربك یقضی بینهم یوم القیامة فیما كانوا فیه یختلفون) ربك
جل شانه انلرك اختلاف ایتدكلری شیئده یوم قیامتده بینلرینی مؤاخذه ومجازاتله قضا ایدر (ثم
جعلناك علی شریعة من الامر فاتبعها) یا محمد انلردنصكره بز سنی امر دیندن بر طریقه اوزره
قیلدق ایمدی سن اكا اتباع ایتكه اول حججله ثابتدر (ولا تتبع اهواء الذین لایعلمون) یوخسه

فى روضات الجنات لهم مايشاؤن عند ربهم ذلك هو الفضل الكبير) مشركلرى دنياده كسب ايتدكلرى قبايحدن خوف
ايدر كوررسن حالبوكه اول كسبلرينك جزاسى انلره واقع اوله جقدر شونلركه مؤمن اولوب عمل صالح ايشلديلر
انلر جنات باغچه لرنده در انلر ايچون ربلرى عندنده استدكلرى ١٠٠ كرملر واردر بونعمتلر مؤمنلره بيوك فضلدر

(ذلك الذى يبشر الله
عباده الذين امنو و عملوا
الصالحات قل لااسئلكم
عليه اجرا الا المودة فى القربى
ومن يقترف حسنة نزدله
فيها حسنا ان الله غفور
شكور) بوجنت نعمتلرى
اول شيدركه الله تعالى
مؤمن و صالح عملى
قوللرينى انكله مژده لرديكه
سزه تبليغ وبشارتم ايچون
اجرت استم انجق سزه
قرابتم ايچون بكا مودت
ايده سز كيمكه بر طاعت
يامودتله ثواب كسب
ايدرسه بز انك ثوابله
حسنى اضعاف مضاعف
آرترز تحقيق الله عظيم
الشان توبه ايدن كناهكار
لرى غفور ومطيعلرى
اعمال حسنه لريله مجازاته
شكوردر * بوآيت كريمه ده
اولان قرابتى بعضلر اعمال
صالحه ايله الله تعالى يه
تقرب ايدنلر ديمشلر
ابن عباس رضى الله تعالى
عنهمدن منقولدركه بو
آيت كريمه نزولنده صحابه
سؤال ايتديلركه يارسول الله

قرابته مودت بيورلمش بوقربى كيملردر ديديلر على وفاطمه وحسن وحسيندر بيورلمش (ام يقولون (مخذول)
افترى على الله كذبا فان يشاء الله يختم على قلبك ويمح الله الباطل ويحق الحق بكلماته انه عليم بذات الصدور)
مشركلر نبوتى يافرآنى محمد الله تعالى دندر ديو كذب وافترا ايتدى ديرلرمى اكر الله تعالى مراد ايتسه قلبك اوزره

شهواته متابعت ايدن جهالك آرائنه دكل زيراكه انلر توحيدى بيلمزلركه انلر رؤساء قريشدر
كيم پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمه آبائك دينينه اتباع ايت ديمشلردى (انهم لن يغنوا
عنك من الله شيئا) زيراكه سن انلرك هوالرينه اتباع ايدرسك الله تعالينك عذابندن بر
شيئى سندن منعه قادر اولمزلر (وان الظالمين بعضهم اولياء بعض) مشركون دين باطللرنده
برى برلرينك اولياسيدر ايمدى هوالرينه اتباع ايله انلره موالات ايتمكل (والله ولى المتقين)
الله تعالى شرك وعصياندن اتقاء ايدنلرك وليسيدر ايمدى تقوى واتباع شريعتله اكا
موالات ايت (هذا بصائر للناس وهدى ورحمة لقوم يوقنون) اشبو قرآن ناسه بياندركه
انكله وجه فلاحى كوررلر وضلالدن هدى والله تعاليدن نعمتدر شول قوم ايچونكه يقين
طلب ايدرلر (ام حسب الذين اجترحوا السيئات ان نجعلهم كالذين آمنوا وعملو الصالحات
سواء محياهم ومماتهم ساء مايحكمون) ظن ايدرمى شول كمسه لركه دنياده اعمال سيئه كسب
ايتديلر آخرتده بز انلرى اعمال صالحه ايشلين مؤمنلر كبى قيله وز بهجه وكرامتده مؤمنلر
وكافرلر حياتده ومماتده مساوى اوله لر حياتده رزق وصحتده مستوى اولدقلرى كبى مماتلرندن
صكره دخى كرامتده وياترك مؤاخذه ده مستوى اوله لر ايمدى حال انلرك ظن ايتدكلرى منوال
اوزره دكلدر زيراكه حياتده مؤمنلر طاعته قيامده درلر كافرلر ايسه شرك ومعاصى ارتكابنده در
ومماتده مؤمنلر الله تعالينك رحمت وثوابنه ايررلر كافرلر ايسه اندن مأيوسين اولوب عذاب
اولنمغه كيدرلر اويله اولسه ايكى صنف حيات ومماتده نيجه مساوى اولور نه شئ سببدركه
انلر آنى حكم ايدرلر (وخلق الله السموات والارض بالحق) الله تعالى سموات وارضى
حقله خلق ايتديكه اول عدل اقتضاء ايدر تاكه مظلوم ايچون ظالمدن انتصار ايده ومسئ
ايله محسن بيننى فصل ايده حياتده اولمزسه مماتدنصكره ده اوله (ولتجزى كل نفس بما
كسبت) وتاكه هر نفس خير وشردن كسب ايتديكيله جزا اولنه (وهم لايظلمون)
انلر نقص ثواب ويا تضعيف عذابله ظلم اولنمزلر اكرچه الله تعالى آنى ايتسه ظلم ايتمش
اولمزدى زيراكه جميع كائنات آنك خلق وملكيدر ظلم اولمسى غيرك فعلنه نسبتله در (افرايت
من اتخذ الهه هواه) نظر ايدرميسن شول كمسنه نك حالنه كيم هواسنى آلهه ايدينوب
نفسنك بكنديكى شيئى معبود ايدينه نتكيم عربك مشركلرى طاشه وآلتونه وكومشه طپارلردى
قچان اول طاپدقلرى شيئدن احسننى بولسه لر اول كيسن قيروب صكره كينى معبود ايدينورلردى
(واضله الله على علم) والله تعالى آنى طريق هدادن مخذول ايده آنك عاقبت امرى نار
ايدوكنى بيلوركن (وختم على سمعه وقلبه وجعل على بصره غشاوة) وآنك سمعى وقلبى
اوزره حاجز قيلوب مواعظه مبالات وآياتى تفكر ايتميه وبصرى اوزره غشاوه ايدوب
عين استبصار واعتبارله نظر ايتمز ايليه (فمن يهديه من بعد الله) بر عبدكه الله تعالى آنى

ختم ايدر ديكه افترايه جرأت ايديدك ياخود قلبك اوزره صبر مهرينى اورورديكه انلرك اذالرى سكا مشقت
ويرمييدى الله تعالى حكم وقضا كلماتيله باطلى محو وحقى اظهار ايدر زيرا اول نبوت وقرآن افترا اولسه انى محو
ايدردى * الله تعالى انلرك قلبنده اولان ١٠١ افترا مظنه سنى بيلور (وهو الذى يقبل التوبة عن عباده ويعفوا

عن السيئات ويعلم ما تفعلون)
اول الله تعالى قوللرندن
ايتدكلرى كناه ندامتله
اولان توبه لرينى قبول ايدر
ومراد ايتديكى بعض
جرملرينى عفو ايدر
وخير وشردن ايشدكلرينى
بيلوب * حكمتى مقتضا
سنجه ديلديكنه عقوبت
وديلديكنى مغفرتله مجازات
ايدر * (ويستجيب الذين
امنوا وعملوا الصالحات
ويزيدهم من فضله والكا
فرون لهم عذاب شديد)
الله تعالى مؤمن اولوب
عمل صالح ايشليانلرك دعالرينه
اجابت ايدر وانلرك دعالريله
استدكلرينى كندو فضلندن
زياده ايدر وكافرلر ايچون
عذاب شديد دائمى واردر
(ولو بسط الله الرزق لعباده
لبغوا فى الارض ولكن ينزل
بقدر مايشاء انه بعباده
خبير بصير) اكر الله تعالى
قوللرينه رزقى وسعتله
ويريدى يريوزنده تكبر
وبربرلرينه استيلا واستعلا
ايله بغى وفساد ايده لردى
ولكن انلره رزقى ازلده

تقدير ومراد ايتديكى قدر انزال ايدر تحقيق الله تعالى قوللرينك احوالنه خبير وبصيردر * مناسبى اوزره ويرر *
* ديلديكه اصحاب صفه فقر و فاقه ده ايكن خاطرلرينه كلديكه بزدخى مالدار اوليدق كه مالمزى وجوه خيره صرف ايدبدك
خطورلريله بو آيت كريمه نازل اولدى (وهو الذى ينزل الغيث من بعد ماقنطوا وينشر رحمته وهو الولى الحميد)

مخذول ايده طريق هدايته آنى كيم ارشاد ايده بيلور (افلا تذكرون) انكله اتعاظ ايتمز
ميسز (وقالوا ماهى الا حياتنا الدنيا نموت ونحيي ومايهلكنا الا الدهر) وبعثى انكار ايدنلرك
بعضيلرى ديرلركه حيات وياحال دكل الا شول صددنده اولديغمز حيات دنيادر
نطفه وماقبلنده ايكن اموات ايدك اندنصكره ده احياء اولورز وياخود كنديلكمزدن
اموات اولوب اولادمز بقاسيله حيات بولورز وياخود كيمز اولور وكيمز ديلورز
وياخود بزه دنياده موت وحيات ايرر آنك وراسنده حيات يوقدر واحتمال اولوركه
انكله مرادلرى تناسخ اوله كه اول اكثر يا عبدهٔ اوثان اعتقاديدر بزى اماته ايدن
دكل الا مضى ايام وليال وانقضاء آجالدركه اول اصلده بقاء عالدر (ومالهم بذلك
من علم) انلرك حوادثى حركت افلاكه ومتعلقاتنه استقلال اوزره نسبتلرنده ويا بعثى
انكارلرنده ويا ايكيسن بيله اعتقادلرنده برهان قطعى ايله علملرى يوقدر (ان هم الا يظنون)
بلكه آنى ظنله ديرلر يوخسه تحقيقله دكل (واذا تتلى عليهم آياتنا بينات ماكان حجتهم
الا ان قالوا ائتوا بآبائنا ان كنتم صادقين) قچان انلره آيتلريمز تلاوت اولنسه اول
انلرك معتقدانى بطلانى ايضاح ايدر انلرك معارضه يه تشبثلرى اولمز الا اولكه اكر
بزم موتمزدنصكره حياتمزله اخباركزده صادقلر ايسكز وفات ايدن آبائمزى احيا ايدك
ديرلر (قل الله يحييكم ثم يميتكم ثم يجمعكم الى يوم القيامة لاريب فيه) يامحمد سن انلره
ديكلكه الله تعالى ديركه سزى دنياده ديركورر وآجالكز انقضاسنده اولديرر بعده نفخهٔ
ثانيه ده بعثله اولين وآخرينكزى يوم قيامت ايچون محشره جمع ايدركه آنده ريب يوقدر
زيراكه انلرى ابداعه قادر اولان رب تعالى اعاده يه دخى قادر اولور ومع ذلك حكمت
اقتضاء ايتديكه مجازات ايچون جمع ايديله شول كونده كه آيات دلالتيله وقوعنده شك
اولميه (ولكن اكثر الناس لايعلمون) لكن ناسك اكثرى قلت تفكرلرى ومحسوساته
قصور نظرلريچون آنى بيلمزلر (ولله ملك السموات والارض) سموات وارضك ملكى
الله تعالى يه مختصدركه اول ايكيسنده امرى منازع ومعارضسز نافذ اولور (ويوم تقوم
الساعة يومئذ يخسر المبطلون) يوم قيامت اولديغنده كافرلرك خسرانى ظاهر اولوركه
جميعى ناره كوندريلور (وترى كل امة جاثية) اول كونده كوررسن هر امت مجتمعه در
ويا ديزلرى اوزره چوكوبدر شول مخاصمك حاكم اوكنده جلسه سى كبيكه حاكمك
قضاسنه منتظر اوله * سلمان فارسى ايدر يوم قيامتده بر ساعت اولوركه مقدارده
اون ييلجه اولور انده ناس ديزلرى اوزره چوكمش حشر اولور حتى اول ساعتده ابراهيم
عليه السلام رب تعالى يه يارب نفسم ديلرين ديو نياز ايديسردر (كل امة تدعى الى
كتابها اليوم تجزون ماكنتم تعملون) انده هر امت صحيفهٔ اعمالنه چاغريلوب اشبو

اول الله تعالى قوللری مأیوس اولدقدنصکره یغموری ایندیروب جمله مخلوقاتنه رحمتنی طاغیدر واول احسان
ورحمتیله قوللرینه متوللی وهر صنعنده محموددر (ومن آیاته خلق السموات والارض ومابث فیهما من دابة وهو علی
جمعهم اذا یشاء قدیر) الله تعالینك سموات وارضی وانلرده ۱۰۲ اولان ذی روحی خلق ایتدیککی
وحدانیتی علامتلرندندر
واول انلری دیلدیککی
زمان اماته وبعده احیا
وعرصهٔ محشره جمعه
قادردر (وما اصابکم من
مصیبة فیما کسبت ایدیکم
ویعفوا عن کثیر)
نفسلریکزه ومالریکزه
اصابت ایدن مصیبت
یدلریکزله کسب ایتدیکز
معاصی سببیله‌در لکن
الله تعالی انلرك چوغنی
عفو ایدر (وما انتم بمعجزین
فی الارض ومالکم من
دون الله من ولی ولا نصیر)
یر یوزنده اوزریکزه قضا
اولنان مصائبدن خلاص
اولوردکلسکز وآنی سزدن
دفع ایدر الله تعالی‌دن غیری
ولی و ناصرکز یوقدر
(ومن آیاته الجوار فی البحر
کالاعلام ان یشأ یسکن الریح
فیظلن رواکد علی ظهره
ان فی ذلك لآیات لکل
صبار شکور) الله تعالینك
قدرتی علامتلرندندرکه
طاغلر کبی کمیلر دریاده یوزر
اکر الله تعالی دیله‌سه
روزکاری تسکین ایدوب
کمیلر دریا یوزنده قالورلردی
بوخصوصده کمیده صبر ایدیجی وکمیدن خروجنده شکر ایدیجی مؤمنلر ایچون وحدانیت باری‌یه (تعالیدندرکه)
دلالتلر واردر (او یوبقهن بما کسبوا ویعف عن کثیر ویعلم الذین یجادلون فی آیاتنا مالهم من محیص) ویا الله تعالی
دیلسه انلرك کسب ایتدکلری معاصی سببیله اول کمیلرینی غرق ایله انلری هلاك ایدردی لکن انلرك کناهلرینك

کونده دنیاده ایشلدیککز خیر وشرله جزا لنورسز دینور (هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق
انا کنا نستنسخ ما کنتم تعملون) اشبو صحائف اعمالکز بزم امریمزله کراما کاتبین یازدیغی
کتابمزدرکه زیاده ونقصانسز اعمالکزی ذکر ایدر دنیاده بز اول ملائکه‌مزه ایشلدیککز
خیر وشر اعمالکزی یازدرمشدق (فاما الذین آمنوا وعملوا الصالحات فیدخلهم ربهم فی رحمته
ذلك هو الفوز المبین) اما شونلرکه مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلدیلر رب تعالی انلری
جنتنه ادخال ایدر اشبو امر ایسه انلره فوز ظاهردر (واما الذین کفروا افلم تکن آیاتی
تتلی علیکم فاستکبرتم وکنتم قوما مجرمین) اما شونلرکه کافر اولدیلر انلره دینورکه دنیاده
سزه رسوللریمز کلوب آیتلریمز تلاوت اولنمزمیدی سز ایسه اکا ایماندن استکبار ایدوب
قوم مجرمین اولدیکزدی (واذا قیل ان وعد الله حق والساعة لاریب فیها قلتم ماندری
ما الساعة ان نظن الا ظنا ومانحن بمستیقنین) قچانکه الله تعالینك سزه وعدی واقعدر انده
خلف اولمز وقیامتك وقوعنده شك یوقدر دینلسه سزدردیکزکه بز قیامتك نه ایدوکنی بیلمزز
بلکه بز آنی حدیث نفس وتوهم ظن ایدردك یوخسه آنك امکاننه یقینمز یوغیدی (وبدا لهم
سیئات ما عملوا وحاق بهم ما کانوا به یستهزؤن) وانلره اعمال سیئه‌لرینك قبحی ظاهر اولوب
وخامت عاقبتن کوره‌لر واستهزاء ایتدکلرینك جزاسی انلره نازل اوله (وقیل الیوم ننسیکم
کما نسیتم لقاء یومکم هذا) وانلره دینورکه اشبو کونده بز سزی عذابده ترك ایدرز منسی شیئك
ترك اولنمسی کبی نتکیم سزك اشبو کونه لقائکز ایچون واجب اولان عملی ترك ایتدیکزدی
(ومأواکم النار ومالکم من ناصرین) قرارکاهکز جهنمدر سزه نصرت ایدر اولیاکز یوقدرکه سزی
اندن تخلیص ایده (ذلکم بانکم اتخذتم آیات الله هزوا وغرتکم الحیاة الدنیا) اشبو عذاب
سزه شول سببله‌درکه آیات الهیه حقیقتن تفکر ایتمدیککزدن ماعدا آنی استهزاء ایدردیکز
وحیات دنیا سزی آلدایوب اندن غیری حیات اولمز ظن ایتدیکز (فالیوم لا یخرجون منها ولاهم
یستعتبون) ایمدی بوکونده ومن بعد ابدا جهنمدن چیقارلمزلر رب تعالی‌یی ارضا ایله دخی طلب
اولنمزلر زیراکه اعتذار وتوبه‌نك وقتی فوت اولوبدر (فلله الحمد رب السموات ورب الارض
رب العالمین) اویله اولسه مؤمنلر اول وقتده دیرلرکه جمیع محامد وآثار حمد وثنا الله
تعالی‌یه مختصدرکه اول سموات وارضك بلکه جمیع عالمینك ربیدر (وله الکبریاء فی السموات
والارض وهو العزیز الحکیم) سموات وارضده کبریاء آنکدرکه آثاری آنده ظاهر اولدی
ملکنده اول عزیز وامرنده حکیمدر ایمدی حمد وتکبیر واطاعتی اکا ایدك

سورة الاحقاف وهی خمس وثلاثون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

چوغنی عفو ایتمکله نجات ویرر تاکه بزم آیتلرمزده جدال ایدنلر بیله‌لرکه آنلر ایچون بزم عذابمزدن فرار و خلاص
یوقدر (فما اوتیتم من شیء فمتاع الحیوة الدنیا وما عند الله خیر وابقی للذین آمنوا وعلی ربهم یتوکلون) مال
دنیادن سزه ویریلن شی یالکز ۱۰۳ حیاتکزده انکله کچنمکدر شونلرکه الله تعالانك وحدانیتنه ایمان
ایدوب امورلرنده اکا
توکل ایدرلر آنلر ایچون
آخرتده الله تعالی عندنده
حطام دنیادن خیرلو
و دائمی ثواب جزیل
واردر (والذین یجتنبون
کبائر الاثم والفواحش
واذا ما غضبوا هم یغفرون)
و شونلر ایچوندرکه شرك
و نفاق وریا کبی کناه
کبائردن واعمال فاحشه‌دن
اجتناب ایدرلر وبرکیمسه‌یه
غضب ایتدکلرنده حلم
و عفوله معامله ایدرلر
(والذین استجابوا لربهم
و اقاموا الصلوة وامرهم
شوری بینهم ومما رزقناهم
ینفقون) وآنلر ایچوندرکه
ربلرینه دعوت اولندقلرنده
اجابت ایدوب امر ونهینده
اطاعت ایدرلر و نمازه
شرایط وارکانیله مداومت
ایدرلر وامرلرنده مشورت
ایدرلر وویردیکمز رزقدن
وجوه خیره انفاق ایدرلر
(والذین اذا اصابهم البغی
هم ینتصرون) و آنلر
ایچوندرکه کفاردن آنلره
ظلم اصابت ایتسه * امر
اولندقلری حد اوزره *
اخذ انتقام ایدرلر (وجزاؤ سیئة سیئة مثلها فمن عفا واصلح فاجره علی الله انه لا یحب الظالمین) ظالمدن صدور ایدن
ظلمك جزاسی اول ظلمك مثلی قدر عقوبتدر کیمکه کندوبه ظلم ایدن مسلمانك ظلمنی عفوله ترك انتقام ایتسه و اول
ظالمله کندو بیننی اصلاح ایتسه انك اجری الله تعالانك عهده‌سنده‌در الله تعالی ظلمه ابتدا ایدنلری وانتقامده حدی

(حم تنزیل الکتاب من الله العزیز الحکیم) یا محمد حم حقیچون اشبو قرآنك تنزیلی اول الله
تعالیدندرکه هرشی اوزره اول غالبدر تقدیر وقضاسنده حکیمدر (ما خلقنا السموات والارض
وما بینهما الا بالحق واجل مسمی) بز سموات وارض ومابینهمایی حقه ملتبس خلق ایتدك
حکمت ومعدلت انی اقتضاء ایدر واجل مسمی تقدیریله جمیع اشیا اکا منتهی اولورکه اول
یوم قیامتدر (والذین کفروا عما انذروا معرضون) شونلرکه کافر اولدیلر آنذار اولندقلری
یوم قیامت اهوالندن معرضلردر نه انده تفکر ونه انك حلولنه استعداد ایدرلر (قل أرأیتم
ما تدعون من دون الله) دیکلکه بکا خبر ویرك که الله تعالیدن غیری آلهه‌کزکه انلره عبادت
ایدرسز (ارونی ماذا خلقوا من الارض) بکا کوسترك که ارضده نه شیئی خلق ایتدیلر
الله تعالینك خلق ایتدیکی کبی (ام لهم شرك فی السموات) خلقتده الله تعالی‌یه مشارکتلری‌می
واردر (ائتونی بکتاب من قبل هذا) ایمدی بو قرآندن اول منزل بکا برکتاب کتورك که
اول قولکز صحتنه شهادت ایده (او اثارة من علم) ویاخود علوم اولیندن سزده موجود
بقیه‌یی کتورك که انده آلهه‌لریکزك عبادته استحقاقنه دلالت ویا انکله امر ایدر شیء وارمیدر
(ان کنتم صادقین) اکر دعواکزده صادقلر ایسکز (ومن اضل ممن یدعوا من دون
الله لا یستجیب له الی یوم القیامة) مشرکلردن شو کمسه‌دن اضل وارمیدرکه اول سمیع مجیب
قادر خبیر الله تعالی‌یه عبادتی ترك ایدوب ابدا آنلرك دعالرینه اجابته قادر دکل شیئه
عبادت ایدرلر (وهم عن دعائهم غافلون) حالبوکه اول آلهه‌لری آنلرك دعاسندن
غافللردر زیراکه اول آلهه اتخاذ ایتدکلری اشیاء یا جماداتدر ویا کندی حاللرینه
مشغول عبادمزدندر (واذا حشر الناس کانوا لهم اعداء وکانوا بعبادتهم کافرین)
قچانکه کافرلر حشر اوله‌لر معبودلری انلره اعداء اولوب انلرك عبادتن انکار ایده‌لر
(واذا تتلی علیهم آیاتنا بینات قال الذین کفروا للحق لما جاءهم هذا سحر مبین) قچان آنلره
بزم آیات واضحات ویا مبینامز قرآن تلاوت اولنسه اول قرآن آنلره کلدیکنده اکا کافر اولنلر
دیدیلرکه بو سحر ظاهردر (ام یقولون افتراه قل ان افتریته فلا تملکون لی من الله شیئا) یوخسه
آنلر محمد قرآنی کندیلکندن اختلاق ایتدی دیرلر ایمدی سن انلره دیکلکه بن انی اختلاق ایتمش
اولسم الله تعالی بکا عقوبتی تعجیل ایتدیکنده اول عقوبتدن برشیء دفعنه سز قادر اولمزسز
اویله اولسه بن اکا نیجه جرأت ایدوب سزدن بر نفع جلبی ویا ضرر دفعی توقعسز کندیمی
عقابه تعریض ایدرین (هو اعلم بما تفیضون فیه) اول الله تعالی اعلمدر اکاکه قرآن شأننده
قدحه اشتغال ایدرسز (کفی به شهیدا بینی وبینکم) اول الله تعالی بنمله سزك آرا کزده شاهدیترکه
اول بنم صدقمه وقرآنی تبلیغمه وسزك انی تکذیب وانکاریکزه شهادت ایدر (وهو الغفور
الرحیم) اول الله تعالی توبه ایدنه غفور اطاعت ایدنه رحیمدر ویاخود غفور رحیمدرکه انك

تجاوز ایدنلری سومز * منقولدرکه قیامتده الله تعالی عهده‌سنده اجری اولان قالقسون دیو ندا اولنه اول ندایه
یالکز کندویه ظلم ایدنلری عفو ایدنلر قالقوب اجرنی مقابلی جنته ادخال اولنه (و لمن انتصر بعد ظلمه فاولئك
ما علیهم من سبیل) اول کیمسه که ظلم اولندیغندن صکره ۱۰۴ ظالمنه ظلمی مقابلی قصاص
و انتقام ایدرسه اول کیمسه‌یه
طریق عتاب و عقاب یوقدر
(انما السبیل علی الذین یظلمون
الناس و یبغون فی الارض
بغیر الحق اولئك لهم عذاب
الیم) عتاب و عقابه طریق
انجق شونلر اوزره‌درکه
ناسه ظلم ایدوب یر یوزنده
ناحق شی طلب ایدرلر انلر
ایچون عذاب الیم واردر
(و لمن صبر و غفر ان ذلك لمن
عزم الامور) کیمکه مسلمان
ظالمك ظلمنه صبر و انتقامدن
عفو ایده بو صبر و غفران
بیوك امور و بیوك ذاتلرك
کاریدر (و من یضلل الله
فما له من ولی من بعده و تری
الظالمین لما رأوا العذاب
یقولون هل الی مرد من
سبیل) بر کمسنه یکه الله
تعالی مخذول ایده اندنصکره
انکچون بر دوست یوقدرکه
انی آنك عذابندن قورتره
قیامتده ظالملری کوره‌سنکه
انلر عذابی کوردکلرنده
عجبا دنیایه رجوعه بر
چاره و طریق وارمیدر
دیه‌لر (و تریهم یعرضون
علیها خاشعین من الذل
ینظرون من طرف خفی
وقال الذین آمنوا ان الخاسرین الذین خسروا انفسهم واهلیهم یوم القیمة الا ان الظالمین فی عذاب مقیم) (نارله)
قیامتده ظالملر ناره عرض اولندقلرنده کوره‌سنکه انلره لاحق اولان ذلدن خشوعله جهنمه یان کوز ایله نظر ایده‌لر
ظلم اولنان مؤمنلر دیه‌لرکه دنیاده غیری‌یه ظلم ایدن کیمسه‌لر بوکون کندو نفسلرینه واهللرینه ظلمله خسرانده‌درلر

کلامنی ورسولنی تکذیبکز مقابله‌سنده سزه دنیاده عقوبتی تعجیل ایتمدی (قل ما کنت بدعا من
الرسل) دیکلکه بن رسوللردن شول رسول دکلمکه مرسلینك نامی دعوت ایتمدیکی شیئه
بن سزی دعوت ایدم ویا مقترحاتدن برشیئه قادر اولمکه آنلر اکا قادر اولمیه‌لر (وما ادری
مایفعل بی ولا بکم) بیلمزمکه دنیاده وآخرتده بکاوکزك نه‌ زه نه ایشلنور زیراکه بن غیبی بیلمزین *
بو آیت نازل اولیجق مشرکون سوینوب دیدیلرکه بزم امریمز و محمدك امری عندالله
واحددر آنك بزم اوزریمزه مزیت وفضلی یوقدر اکر اول مقالاتی کندیلکمندن ابداع
ایتمش اولماسه ربیسی اکا نه ایشلیه جکنی خبر ویردی اولیه اولسه نازل اولدیکه * لیغفرلك الله
ماتقدم من ذنبك وماتأخر * صحابه دیدیلرکه یارسول الله سکا ایشلنه جکی بیلدك اماکه بزه نه
ایشلنور نازل اولدیکه * لیدخل المؤمنین والمؤمنات جنات * ودخی * وبشر المؤمنین بأن لهم
من الله فضلا کبیرا * الله تعالی اشبو آیات وامثالیله محمد علیه السلامه ومؤمنلره ایشلنه جکنی
بیلدیردی * دینلدیکه وما نحن فیها آیتك نزولی انك غفران ذنبی خبر ویرلمزدن اول ایدی
غفران ذنب ایسه عام حدیبیه‌ده خبر ویرلدی (ان اتبع الا ما یوحی الیّ) بن بکا وحی اولنان قرآنه
اتباع ایدوب کندیلکمدن بر شیئی ابتداع ایتمزم (و ما انا نذیر مبین) و بن دکل الا نامی
الله تعالینك عقابندن شواهد مبینه و معجزات مصدقه ایله انذار ایدیجی بن (قل ارایتم
ان کان من عندالله وکفرتم به) یامحمد دیکلکه بکا خبر ویردك اکر قرآن الله تعالی عندندن
نازل اولوب سز ایسه اکا کافر اولسکز (و شهد شاهد من بنی اسرائیل علی مثله)
وبنو اسرائیلدن شاهدکه اول عبدالله بن سلام ویا موسی علیه السلام اول قرآن مثلی
توراتده اولدیغنه شهادت ایتسه (فآمن واستکبرتم) اول شاهد قرآنی وحی جنسندن اولوب
حقه مطابق کوردیکی ایچون اکا ایمان کتوروب سز ایسه ایماندن استکبار ایتسکز
ناسك اضل و اظلمی اولمزمیسز (ان الله لایهدی القوم الظالمین) الله تعالی ایسه ظالملره
هدایت ایتمز (وقال الذین کفروا للذین آمنوا لو کان خیرا ماسبقونا الیه) کافرلر مؤمنلره
دیدیلرکه اکر ایمان و یا محمدك کتوردیکی دین خیرلی اولسه انی تصدیق ایدنلر انده
بزی سبقت ایتمزلردی زیراکه انلرك اکثری فقراء و موالی ورعاتدر (واذلم یهتدوا به
فسیقولون هذا افك قدیم) چون اول قرآنله اهل ایمان کبی اهتداء ایتمدیلر دیرلرکه
اشبو قرآن محمددن صادر کذب قدیمدر (ومن قبله کتاب موسی اماما ورحمة) قرآندن
اول موسانك کتابی تورات انزال اولنمشدیکه ناسه امام اولوب اکا اقتداء ایده‌لر وانی
تصدیق ایدنلره عذابدن قورتزر رحمت اوله (و هذا کتاب مصدق لسانا عربیا لینذر
الذین ظلموا وبشری للمحسنین) وبو قرآن ایسه لسان عربی اوزره اولدیغی حالده موسانك کتابنی
تصدیق ایدر تاکه الله تعالی ویارسولی اول قرآنله شول نفسلرینه ظلم ایدن اساءت اهلنی

* اهللری جهنمك ایسه‌لر جنتلك ایسه‌لر افتراق خسرانیدر الله تعالی انلری تصدیقله بیورر) اکاه اولك که ظالملر
عذاب مقیمده‌درلر (وما کان لهم من اولیاء ینصرونهم من دون الله ومن یضلل الله فما له من سبیل) قیامتده ظالملر ایچون
دوستلر اولمزکه انلری عذاب اللهدن ۱۰۵ قورتره کیمکه الله تعالی مخذول ایده انکچون راه هدایته چاره
یوقدر (استجیبوا لربکم
من قبل ان یأتی یوم لا مرد له
من الله مالکم من ملجأ
یومئذ ومالکم من نکیر)
ایمان وتوحیده ربکز
تعالی طرفندن کلن
امره اجابت وقبول ایدك
اولکوندن مقدم که الله تعالی
دن اولان حکمه رد یوقدر
اولکونده سزه فرار
ایده‌جك ملجأ بولنمز واعمال
سیئه‌کزی دخی انکاره مجال
یوقدر * که صحایف اعمالکزده
یازلمش واعضاکز شهادت
ایدر (فان اعرضوا فما
ارسلناك علیهم حفیظا ان
علیك الا البلاغ وانا اذا اذقنا
الانسان منا رحمة فرح بها
وان تصبهم سیئة بما قدمت
ایدیهم فان الانسان کفور)
اکر انلر دعوته اجابتدن
اعراض ایدرلرسه بزسنی
انلرك عمل قبیحلرنی حفظ
ایدیجی کوندرمدك سنك
اوزرینه لازم اولان انجق
تبلیغ رسالتدر قچان بر انسانه
مال وصحتدن رحمتمزی داد
ترسق اکافرحلنور واکر
انلره تقدیم ایتدکلری
معصیت سببیله بر مصیب
اصابت ایتسه مقدم ویریلن نعمتلری کلیا انکار ایدرلر (لله ملك السموات والارض یخلق مایشاء یهب لمن یشاء اناثا
ویهب لمن یشاء الذکور) سموات وارضك ملکی الله تعالینکدر نه دیلرسه انی خلق ایدر دیلدیکنه قز اولاد ویرر
* لوط علیه السلام کبی * اویزوجهم ذکرانا واناثا ویجعل من یشاء عقیما انه علیم قدیر) یاخود دیلدکنه ذکور واناث

نارله انذار ایده وایمان وطاعتله احسان اهلنی جنتله تبشیر ایده (ان الذین قالوا ربنا
الله ثم استقاموا فلا خوف علیهم ولاهم یحزنون) شونلرکه ربمز الله تعالیدر دیوب الوهیت
ووحدانیتنه اقرار ایتدیلرکه اول خلاصهٔ علمدر بعده امور دینیه‌ده استقامت ایتدیلرکه
اول منتهای عملدر انلره مکروه لحوقنك خوفی ومحبوب فواتنك خوفی یوقدر (اولئك
اصحاب الجنة خالدین فیها جزاء بما کانوا یعملون) ایمدی انلر اصحاب جنتدر انده دائمین
اولدقلری حالده تاکه فضائل علمیه وعملیه‌دن اکتساب ایتدکلرینه جزاء اوله (ووصینا
الانسان بوالدیه احسانا) بز انسانه امر ایتدك که والدینه احسان ایده (حملته امه کرها ووضعته
کرها) انی والده‌سی مشقتله حامل اولوب مشقتله وضع ایتدی (وحمله وفصاله ثلاثون
شهرا) ولدك والده‌سی قارننده مدت حملی ورضاعدن فطامی اوتوز آیدر اشبونده دلالت
واردرکه مدت حملك اقلی التی آی اوله ومدت رضاعك اکثری یکرمی درت آی اوله
نتکیم سورهٔ بقره‌ده * والوالدات یرضعن اولادهن حولین کاملین * قول شریفی انی
تصریح ایدر * ابن عباسدن روایت اولندیکه قچان مرأه ولدنی قارننده طقوز آی کوتورسه
اول ولدنی یکرمی بر آی امزرر واکر ولدنی قارننده التی آی کوتورسه انی یکرمی درت
آی امزرر * دینلدیکه اقل حملی واکثر رضاعی بیانله اول ایکیسی منضبط اولوب
نسب ورضاعك حکمی اکا مرتبط اولور (حتی اذا بلغ اشده) حتی که نهایت قوت
وغایت شباب واستوائنه ایریشه که اول اون سکز یاشندن قرق یاشنه دکدر (وبلغ اربعین
سنة) وعمری قرق یاشنه ایریشه » دینلدیکه هر نبی قرق یاشندنصکره بعث اولندی * علی
رضی الله عنه ایدر اشبو آیت ابو بکر الصدیق رضی الله عنه و باباسی ابو قحافه واناسی
ام الخیر حقنده نازل اولوبدرکه انك اوینی ایکیسی بیله اسلامه کلدیلر مهاجریندن
هیچ کمسه‌یه اول خصلت جمع اولمدی ابو بکر رضی الله عنه اول ایکیسنه احسانله
وصیت اولندی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم یکرمی بر یاشنده وابو بکر رضی الله
عنه اون سکز یاشنده ایکن تجارتله معا شامه کتدیلر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
قرق یاشنه ایردیکنده رسالتله مبعوث اولوب ابو بکر الصدیق رضی الله عنه انی تصدیق
ایتدی (قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتك التی انعمت علی وعلی والدی) دیدیکه یارب
بکا الهام ایتکه بکا و والدیمه انعام ایتدیکك هدایت واسلام نعمتنه شکر ایدم (وان اعمل
صالحا ترضاه) واعمال صالحه‌دن برنوعی ایشلیمکه انکله بندن راضی اوله‌سن الله تعالی
انك اول دعاسنه اجابتله مؤمنلردن فی الله تعذیب اولنور طقوز کمسه‌یی اشتراء واعتاق
ایتدی وخیردن هرنه شیئی اراده ایتدیسه اکا توفیق ودخی دیدیکه (واصلح لی
فی ذریتی) یارب صلاحی ذریتمه ساری قیلوب انی انلرده راسخ ایت اول دعاسی دخی

اولادلرى اعطا ايدر * پيغمبرمز عليه السلام كبى * وديلدكنى دخى ولدى اولمز * يحيى وعيسى عليه السلام كبى *
الله تعالى قوللرينه نه ويره جكنى بيلور وهرشيئه قادردر (وماكان لبشر ان يكلمه الله الاوحياً او من وراء حجاب اويرسل
رسولا فيوحى باذنه مايشاء انه على حكيم) برآدمه الله تعالى ايله تكلم ١٠٦ ايتمك اولمدى انجق وحى والهام
و منامله ياخود وراء
حجابدن * موسى عليه السلام
كبى بلا رؤيه * ياخود
ديلديكنه ملائكه دن
رسول كوندروب انى
اذنيله اول كمسنه يه وحى
وافاده ايده الله تعالى
مخلوقيت صفتندن عالى
ومنزه اولمغله دنياده
كورلمز و بشرله تكلمى
مقتضاى حكمتيدر (وكذلك
اوحينا اليك روحا من امرنا
ماكنت تدرى ماالكتاب
ولاالايمان ولكن جعلناه
نوراً نهدى به من نشاء
من عبادنا وانك لتهدى
الى صراط مستقيم) سائر
پيغمبرلره وحى ايتديكمز كبى
سكا دخى قرآنى امرمزدن
جبريل واسطه سيله وحى
وارسال ايتدك حال بوكه
قبل الوحى قرآن وايمان
شرعى نه ايدوكنى بيلمز
ايدك لكن بز اول قرآن
وايمانى نور قيلدقكه انكله
قوللرمزدن ديلديكمزى
طريق هدايته توفيق ايدهلم
و * يامحمد * سن نامى قرآنله
طريق مستقيمه دعوت
ايدرسين (صراط الله الذى
له ما فى السموات وما فى الارض الا الى الله تصير الامور) شول صراط مستقيم اولان دينه كه سموات (صلى)
وارض ومافيهانك خالق اولان الله تعالانك مختاريدر اكاه اولك كه خلايقك جمله امورى قيامتده الله
تعالايه راجعدر

اجابت اولنوب اوغلى عبد الرحمن وعبد الرحمانك اوغلى ابو عتيق جميعى پيغمبرمز صلى
الله تعالى عليه وسلمك صحبتيله مشرف اولديلر (انى تبت اليك وانى من المسلمين) يارب
سنك راضى اولمديغك هرشيئدن توبه ايله سكا توجه ايتدم ودينى سنكيچون خالص ايدنلردنم
(اولئك الذين نتقبل عنهم احسن ماعملوا ونتجاوز عن سيئاتهم فى اصحاب الجنة وعد
الصدق الذى كانوا يوعدون) ايمدى صفات مذكوره ايله متصفلرك اعمال صالحه لرينى بز
قبول ايدوب انك اوزره انلرى ثوابلنديررز واعمال سيئه لرندن توبه ايتملريله تجاوز
ايدرز اهل جنت عدادنده مثابين اولدقلرى حالده الله تعالينك وعد صدقيله كه انلر انى
دنياده وعد اولنديلردى (والذى قال لوالديه اف لكما) شول كافركه ابوانى انى ايمانه
وبعثه اقراره دعوت ايتدكلرنده اول انلره تضجر ايدوب كراهت اظهاريله ديركه
(أتعداننى ان اخرج وقد خلت القرون من قبلى) سزبكا وعد ايدرميسزكه بن مؤتمدنصكره
ديريلوب قبرمدن چيقاريله يم حالبوكه بندن اول فوت اولنلردن هيچ بركسه ديرلميوبدر
(وهما يستغيثان الله ويلك آمن ان وعد الله حق فيقول ماهذا الا اساطير الاولين) اول
ايكيسى ايسه اندن الله تعاليه استغاثه ايدرلر وياخود انى ايمانه دوندرمسين ديلرلر واكا
ديرلركه ويل سكاكه ايمانه كلوب بعثى تصديق ايت انى انكار ايدن كافرلره الله تعالينك
عذابله وعيدى حقدر اول ايسه انلره ديركه سزك بو قولكز دكل الا اولينك اباطيليدركه
انى يازمشكزدر (اولئك الذين حق عليهم القول فى امم قد خلت من قبلهم من الجن
والانس انهم كانوا خاسرين) ايمدى بو صفتلو كمسه لر اهل ناردن اولملريله اوزرلرينه
كلمهٔ الهيه واجب اولوبدر جن وانس كفارندن انلردن اول كچن امتلرله بيله آخرتده
عقاب اولنور اولدقلرندن خاسرلردر (ولكل درجات مما عملوا) مؤمنلردن وكافرلردن
هر فريق ايچون خير وشردن ايشلدكلرى شيئى جزاسنده درجه لرى واردر ومؤمنلرك
درجاتى جنتده اعلايه ارتفاعله وكافرلرك درجاتى نارك اسفلنه نزولله در (وليوفيهم
اعمالهم وهم لايظلمون) تاكه الله تعالى مؤمن وكافردن هر فريقه ثواب وعقابدن
اعماللرينك جزاسين ايركوره انلر نقص ثواب ويا مزيد عقابله ظلم اولنمزلر (ويوم
يعرض الذين كفروا على النار) يوم قيامتده كافرلر ناره عرض اولنوب اكا نظر
ايده لر وانلره دينله كه (اذهبتم طيباتكم فى حياتكم الدنيا واستمتعتم بها فاليوم تجزون
عذاب الهون بما كنتم تستكبرون فى الارض بغير الحق وبما كنتم تفسقون) سز حياة
دنياكزده حسناتكز ثوابنى افناء ايدوب انكله استمتاع ايتديكز اشبو كون ايچون اندن سزه بر
شيء قالميوبدر ايمدى بوكونده عذاب هوانله جزالنورسز شول سببدنكه يريوزنده استكبار باطل
وطاعتدن خروج ايدرديكز وقتاكه الله تعالى كافرلرى دنياده تمتعلريله توبيخ ايتدى پيغمبرمز

سورة الزخرف مكية وهى تسع وثمانون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(حم والكتاب المبين) حم ودلائل ١٠٧ وبرهان ايله ظاهر كتاب حقيچون هدايتى ضلالتدن فرق وتميز
ايتدى (انا جعلناه قرانا
عربيا لعلكم تعقلون) بز
اول كتابى قرآن عربى
قيلدقكه شايد معانيسنى
تعقل وفهم ايده سز (وانه
فى ام الكتاب لدينا لعلى
حكيم) اول قرآن كتب
سماويه نك اصلى ولوح
محفوظده ثابت عندمزده
تغييردن محفوظ اولوب شانى
عالى ومحكمدر (افنضرب
عنكم الذكر صفحا ان كنتم
قوما مسرفين) اى اهل مكه
سز حدى تجاوز ايدن مشرك
قوملر اولوب قرآنى تكذيب
ايتمكزله بز قرآنى سزدن
صرف وترك ايدرميز بلكه
پيدرپى كوندروب حجته
الزام ايدرز * (وكم ارسلنا
من نبى فى الاولين) سنى
قومكه ارسالمز كبى مقدمكى
امتلره دخى چوق نبى ارسال
ايتدككه انلرك كفرى بزم
نبى ارسالمزى منع ايتمدى
(وما يأتيهم من نبى الا كانوا به
يستهزؤن) قچان انلره بر نبى
كلسه انجق اول نبيلرى نبى
استهزا ايدر اولديلر (فاهلكنا
اشد منهم بطشا ومضى مثل
الاولين) وانلردن قوت
جهتيله اقوى اولنلرى استهزالرى سببيله بز هلاك ايتدك * انلرك قصه لرى قرآنده مواضع وافره ده كچدى (ولئن
سألتهم من خلق السموات والارض ليقولن خلقهن العزيز العليم) اكر آسمان وزمينى كيم خلق ايتدى ديو مشركاره سؤال
ايتسك البته حكم وفرمانده غالب واحوال عالمه عالم الله تعالى خالق ايتدى ديرلر (الذى جعل لكم الارض مهداً وجعل

صلى الله تعالى عليه وسلم وصحابه رضى الله عنهم وصالحون آخرت ثوابنى رجائله دنيالذاتندن
اجتنابى اختيار ايتديلر * عمر بن الخطاب رضى الله عنه ايدر پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلم قتنه
واردم كوردمكه اول رمال وحصير اوزره اضطجاعندن جنب شريفنده رمال اثر ايتمشدى
ديدمكه يارسول الله دعا ايتكه الله تعالى امتكه وسعت ويره فارس وروم اهاليسنه ويرديكى كبى
ومع ذلك كه انلر الله تعاليه عبادت ايتمزلر پيغمبر عليه السلام ديديكه انلر برقومدركه حيات دنياده
طيباتلرى تعجيل اولنوبدر * عائشه رضى الله عنها ايدر آل محمد عليه السلام ايكى كون متواليا اربه
اتمكيله قارنلرين طيورمديلر حتى كه پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم دنيادن رحلت ايلدى *
عائشه رضى الله عنها ايدر اوزرمزدن بر آى كچرديكه منزلمزده آتش ياقميوب صويله وخرما
ايله كفافلنوردق الابوكه بعض احيانده انصارك نسائى بزه سود ويروب آنى ايچردك * ابن عباس
رضى الله عنهما ايدر برنيجه كيجه كچردى پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلمك اهل بيتى اكل
ايده جك شيء بوله مدقلرندن آچ ياتورلردى اكثر ييدكلرى آرپه اتمكى ايدى ابو هريره رضى الله
عنه ايدر اصحاب صفه دن يتمش كمسه كوردمكه انلردن هيچ برينك ردائى يوغدى بلكه كيمينك
انجق ازارى وياخود بيونلرينه باغلو كسالرى وار ايديكه اول كيمينك وساقنه وكيمينك كعبنه
ايريشوردى عبد الرحمن بن عوف رضى الله عنه ايدر بزه دنيا بسط اولنديغى دكلو بسط اولندى
حالبوكه بز قورقرزكه اول بزه حسناتمز اولهكه دنياده بزه تعجيل ايديله آندن آغلدى جابر بن عبد الله
ايدر عمر بن الخطاب بنم يدمده معلق لحم كوروب ياجابر بوندر ديدى ديديكه نفسم آنى اشتهاء
ايتديكندن اشتراء ايلدم ديديكه ياجابر هر اشتهاء ايتديكك الورميسنكه يوم قيامتده اشبو آيتله
عتاب اولنه سن (واذكر اخا عاد اذ انذر قومه بالاحقاف) يامحمد مكه اهلنه عاد قومنك نسبا قرنداشى
هود عليه السلامى ذكر ايتكه اول قومنى احقافله انذار ايتديكه انلر يمنده شحر دينور موضعده بحر
اوزره مشرف رمال بيننده ساكن اولورلردى وحقفكه احقافك مفرديدر رمل مستطيل
مرتفعه در انده انحناء اوله (وقد خلت النذر من بين يديه ومن خلفه) حالبوكه هوددن اولده
وصكره ده رسوللر كچدى انلر ايسه اول مكانده ايديلر هود عليه السلام واول رسوللرك هر برى
انلره ديديلركه (الا تعبدوا الا الله انى اخاف عليكم عذاب يوم عظيم) الله تعالينك غيرى يه عبادت
ايتمكز قورقرينكه شرككز سببيله سزه يوم هائل عذابى ايريشه (قالوا أجئتنا لتأفكنا عن آلهتنا
فأتنا بما تعدنا ان كنت من الصادقين) هود عليه السلامه قومى ديديلركه سن بزى آلهه مزه
عبادتدن صرف ايتمكه مى كلدك ايمدى شرك اوزره بزه عذابدن وعد ايتديكك شيئى كتوركل
اكر وعدكده صادقلردن ايسك (قال انما العلم عند الله وابلغكم ما ارسلت به ولكنى اريكم قوما
تجهلون) هود عليه السلام ديديكه سزك عذابكز وقتنه علم ومدخل يوقدركه آنى استعجال ايدم
بلكه آنك علمى الله تعالى عندندر اول وقت مقدرده سزه ايريشور بن ايسه سزه ارسال

لکم فیها سبلا لعلکم تهتدون اول الله تعالی که سزه زمینی قرار وراحت ایچون بساط قیلدی واول زمینده یوللر
قیلدیکه شاید اول طریقلر ایله استدیککز بلاد وقرایه سهولتله کیده‌سز ﴿ والذی نزل من السماء ماء بقدر فانشرنا به بلدة
میتا کذلك تخرجون ﴾ الله تعالی کوکدن * سزه مصلحت وزراعتکزه ۱۰۸ کفایت مقدار یغمور کوندروب

آنکله قوریوب میت اولمش
بلده‌یی احیا ایده‌رز بو بلده
احیامز کبی سز دخی
قبرلریکزدن زنده
اولوب چیقاریلورسکز
﴿ والذی خلق الازواج
کلها وجعل لکم من الفلك
والانعام ما ترکبون ﴾
اول الله تعالی اجناس وانواع
مخلوقاتی یراتدی وسز
کچون سوار وحوایجکزی
تحمیله بحر وبرده کمی
وانعامدن یراتدی ﴿ لتستوا
علی ظهوره ثم تذکروا نعمة
ربکم اذا استویتم علیه
وتقولوا سبحان الذی سخر لنا
هذا وما کنا له مقرنین
وانا الی ربنا لمنقلبون ﴾
تا اول کمی یا حیوانك ارقه‌سنه
بینرکن ربکز تعالی‌نك نعمتنی
ذکر ایدوب بعد الرکوب
دیه‌سزکه اول نقایصدن
منزه اولان الله تعالی بزه
بونی تسخیر ایتدی سوار
اولدقکه * بز بونی بروجهله
ضبطه قدرتمز یوغیدی
وبز آخر عمرمزده تابوته
سوار اولوب ربمز
جل شانه‌یه رجوع
ایدیجیلردنز * روایت اولندیکه پیغمبرمز علیه السلام ایاغی اوزنکویه قویدقلرنده * بسم الله * دیر ایدی ﴿ سکا
ودابه‌سی اوزرینه جلوسلرنده * الحمد لله علی کل حال سبحان الذی سخر لنا هذا وما کنا له مقرنین وانا الی ربنا لمنقلبون *
دیر ایدی ﴿ وجعلوا له من عباده جزأ ان الانسان لکفور مبین ﴾ مشرکلر * الله تعالی‌نك سموات وارضك خالقی

اولندیغم شیئی ایرکوردم رسوله واجب اولان انجق تبلیغدر لکن بن سزی کوررم که رسوللرك کوندرلمسی تبلیغ وانذار ایچون ایدیکنی بیلمز ﴿ فلما رأوه عارضا مستقبل اودیتهم قالوا هذا عارض ممطرنا ﴾ وقتا که انلر عذابی افق سماده عارض سحاب کوردیلرکه اول وادیلرینه متوجهه ایدی دیدیلرکه بو سحاب بزه یغمورله کلوبدرکه انکله اکینلریمزی صواررز هود علیه السلام انلره دیدیکه ﴿ بل هو ما استعجلتم به ریح فیها عذاب الیم ﴾ بلکه اول سزه استعجال ایدیککز عذابدر اول بر ریحدرکه انده عذاب الیم واردر ﴿ تدمر کل شیء بامر ربها ﴾ اول ریح الله تعالینك امریله انلرك نفوس واموالندن هر شیء هلاك ایدر ﴿ فاصبحوا لا یری الا مساکنهم ﴾ اویله اولسه اول ریح کلوب انلری هلاك ایتدی بر حیثیتله که انلرك بلاد نه وارسه مسکنلرندن غیری برشیء کورلمزدی ﴿ کذلك نجزی القوم المجرمین ﴾ اشبو جزاء وعقاب کبی بز مشرکلره جزاء ایدرز * روایت اولندیکه هود علیه السلام اول ریحی حس ایدیجك مؤمنلر ایله انلردن آیریلوب بر حظیره‌یه کیردی واحقاف ایسه کفره‌نك اوزرینه دوشوب یدی کیجه وسکز کون انك التنده قالدیلر بعده ریح رمالی اوزرلرندن آچوب جیفه‌لرینی دریایه براقدی ﴿ ولقد مکناهم فیما ان مکناکم فیه ﴾ بز هود قومنه قوت ابدان وطول عمر ومال کثیر ویروب انلری آنده تمکین ایتدك سزه انی ویرمدك ونه سزی انده تمکین ایتدك ﴿ وجعلنا لهم سمعا وابصارا وافئدة ﴾ وانلره سمع وابصار وافئده قیلدقکه مواعظی ایشیده‌لر ودلائله نظر ایده‌لر والله تعالینك صنعنی تفکر ایدلر ﴿ فما اغنی عنهم سمعهم ولا ابصارهم ولا افئدتهم من شیء ﴾ انلر ایسه نه موعظه‌یه قولاق طوتدیلر ونه دلائله نظر ایتدیلر ونه صنع الهده تفکر ایتدیلر اویله اولسه سمع وابصار وافئده‌دن هیچ بری انلره شیئی مفید اولمدی ﴿ اذ کانوا یجحدون بآیات الله وحاق بهم ما کانوا به یستهزؤن ﴾ زیرا که انلر الله تعالینك دلائل ووحدانیتنه انکار ایدرلردی اویله اولسه انلره عذابدن اول شیئکه انی استهزاء ایدرلردی ﴿ ولقد اهلکنا ما حولکم من القری وصرفنا الآیات لعلهم یرجعون ﴾ یا اهل مکه سزدن اول حوالکزه اولان حجر ثموده ارض سدوم وانك غیری قری اهالیسنی هلاك ایتدك وانلره آیتلریمزی تکبرله تبیین ایتدك تا که کفرلرندن رجوع ایده‌لر انلر ایسه رجوع ایتمیجك آنکله انلره جزاء ایتدك ﴿ فلولا نصرهم الذین اتخذوا من دون الله قربانا آلهة بل ضلوا عنهم وذلك افکهم وما کانوا یفترون ﴾ نیچون انلری هلاکدن قورتارمدی شول آلهه‌لر یکه انلره عبادتله الله تعالی‌یه تقرب ایدرلردی شو حیثیتله که انلر الله تعالی عندنده شفعامزدر دیرلردی بلکه عذاب نزولنده آلهه‌لری انلردن غائب اولوب انلره نفع ایتمدیلر اشبو قول انلرك افك وکذبلری اثریدر انلرك الله تعالی‌یی تشریکله افترا ایدر ﴿ واذ صرفنا الیك نفرا من الجن یستمعون القرآن ﴾ یا محمد ذکر ایت شول وقتی که عنده نصیبین جنندن یدی وطقوز دکلو کسه‌لری

اولدیغنی اعترافلرندنصکره انك بعض عبادنی اکا اشراك ایدرلر تحقیق کافرلر الله تعالایه ولد اسنادیله آشکاره کفرده
درلر ﴿ ام اتخذ مما یخلق بنات واصفیکم بالبنین ﴾ آیا الله تعالی مخلوقاتندن سزك بغض ایتدیککز قز اولادی اتخاذ
ایدوب سزك مقبولکز اولان اوغل ۱۰۹ اولادی سزه‌می اختیار ایتدی ﴿ واذا بشر احدهم بما ضرب للرحمن

مثلا ظل وجهه مسودا
وهو کظیم ﴾ الله تعالایه
اسناد ومثل ایتدکلری قز
اولادله مشرکلرك برینه
قز اولادك اولدی دیو خبر
ویرسه‌لر غم وکدرندن
یوزی سیاه اولوب نفرت
ایدر * امدی کندولری
نفرت ایتدکلری قز اولادی
الله تعالایه نیجه اسناد ایدرلر
﴿ اومن ینشؤ فی الحلیة وهو
فی الخصام غیر مبین ﴾
الله تعالایه بنات نیجه نسبت
اولنورکه انلر زینتله نشأت
وتربیه اولنمش وحین
مجادله ومخاصمه‌ده تقریر
وحجتنی بیان ایده‌میوب
مغلوبه‌لردر ﴿ وجعلوا
الملئکة الذین هم عباد
الرحمن اناثا اشهدوا خلقهم
ستکتب شهادتهم ویسئلون ﴾
مشرکلر الله تعالانك مقبول
ومرغوب قوللری ملکلری
ناقصة العقل نسوان
قیلدیلر یله تحقیر ایدرلر الله تعالی
ملکلری خلق ایتدکده
مشرکلر حاضرمیدیلر انلرك
بو شهادتلری یازیلوب
قیامتده اندن سؤال
اولنورلر ﴿ وقالوا لو شاء الرحمن ما عبدناهم ما لهم بذلك من علم ان هم الا یخرصون ﴾ ودیرلرکه اکر الله تعالی
بزم ملائکه‌یه عبادتمزی دیله میدی بز انلره عبادت ایتمزدك انلر اول عملرینی مشیئته تعلیق ایتمری علممز
وحجتمز اولمغله انلر اول کلامی انجق ظن وتخمینله دیرلر ﴿ ام آتیناهم کتابا من قبله فهم به مستمسکون ﴾ یوخسه بز انلره قرآنده

سکا اماله ایتدك که سنك قرآنی اوقودیغکی ایشیده‌لر ﴿ فلما حضروه قالوا انصتوا فلما قضی ولوا الی قومهم منذرین ﴾ وقتا که انلر قرآنه ویا رسوله قریب اولدیلر بری برلرینه صامت اولك که انی استماع ایده‌لم دیدیلر انك قرائتندن فراغ ایدیلیجك قوملرینه رجوع ایتدیلر اول ایشتدکلریله انلری انذار ایدر اولدقلری حالده * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم طائفدن رجوعنده وادی انجله نام موضعده تهجدی سورهٔ رحمان قرائتیله قیلورکن اول جنیلر اکا انده راست کلدیلر ﴿ قالوا یا قومنا انا سمعنا کتابا انزل من بعد موسی مصدقا لما بین یدیه یهدی الی الحق والی طریق مستقیم ﴾ بعده قوملرینه رجوعلرنده دیرلرکه بز برکتاب الهی ایشتدك که اکا قرآن دینور موسادنصکره نازل اولوبدرکه اول اندن نازل اولان توراته موافقدر عقائد حقه هدایت وطریق مستقیمه دلالت ایدر ﴿ یا قومنا اجیبوا داعی الله وآمنوا به یغفر لکم من ذنوبکم ویجرکم من عذاب الیم ﴾ یا قوم الله تعالینك وحدانیتنی تصدیقه وطاعتنه دعوت ایدر رسول الله محمد علیه السلامه اجابت وقولنی تصدیق ایدك که الله تعالی بعض ذنوبکزی مغفرت ایده‌که اول خالص حق الهده‌در زیرا که ایمانله مظالم مغفرت اولنمز وکفار ایچون اعداد اولنان نارك عذاب الیمندن اجاره ایده ﴿ ومن لا یجب داعی الله فلیس بمعجز فی الارض ولیس له من دونه اولیاء اولئك فی ضلال مبین ﴾ برکسه‌که اول طاعته دعوت ایدر رسوله اجابت ایتمیه یریوزنده الله تعالی‌یی اعجاز ایدر دکلدرکه اندن قاچوب عذابندن قورتله وانصاری اولمزکه انی عذاب الهدن منع ایده ایمدی انلر ضلال ظاهرده درکه شانی ذکر اولنان کبی داعی‌یه اجابتدن اعراض ایتدیلر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر وقتا که اول جنیلر قوملرینه کیدوب انی خبر ویردیلر جندن یتمش رجل اجابت ایدوب انلرله بیله کیرو پیغمبریمز علیه السلامه کلدیلر اکا بطحاده ملاقات ایدوب اول انلره قرآن اوقودی امر ونهی ایتدی * اشبو دلیلدرکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم انسه مبعوث اولدیغی کبی جنه دخی مبعوث اوله جنك مؤمنلری حکمنده علماء اختلاف ایتدیلر دیدیلرکه ثوابلری انجق ناردن نجاتدرکه اول ابو حنیفه قولیدر لیث ایدر ثوابلری ناردن اجاره‌لرندنصکره بهائم کبی تراب اولملریدر * وبر قوم آخرین دیدیلرکه انلر دخی انس کبی احسانلریله مثاب واساءتله معاقب اولورلرکه مالك وابو لیلی اکا ذاهبدر نقاش تفسیرنده برحدیثده ایدر جنلر جنته کیروب انده تسبیح الهام اولنورلر وانکله انده بنی آدمه ویریلان نعیم جنتك غناسین بولورلر عمر بن عبد العزیز دیدیکه جنك مؤمنلری جنتك حولنده ریض ورحابه‌ده‌در یوخسه جنتده اولمزلر ﴿ اولم یروا ان الله الذی خلق السموات والارض ولم یعی بخلقهن بقادر علی ان یحیی الموتی ﴾ اهل مکه تفکر واعتبار ایتمزلرمیکه الله تعالی سموات وارضی خلق ایدوب اندن اکا تعب ایرمدی زیرا که

مقدم كلاملرينى تصديق ايدر كتابمى ويردك كه انى حجت وتمسك ايده‌لر ﴿ بل قالوا انا وجدنا اباءنا على امة وانا على آثارهم مهتدون ﴾ بلكه انلر ديرلركه بز بابالريمزى بو طريق و بو ملت اوزره بولديغمزدن انلرك آثارينه اويوب كتمشلرز ﴿ وكذلك ما ارسلنا من قبلك فى قرية من نذير الا قال ١١٠ مترفوها انا وجدنا آباءنا على امة وانا على آثارهم مقتدون ﴾ بونك كبى سندن مقدم قريه اهلنه بز انذار ايديجى پيغمبر كوندرديكمزده انلرك جباره‌لرى رسوللرينه بز بابالريمزى بر دين و آيين اوزره بولدق بز دخى انلرك آثارينه اقتدا اولنمشز ديديلر ﴿ قال اولو جئتكم باهدى مما وجدتم عليه اباءكم قالوا انا بما ارسلتم به كافرون ﴾ پيغمبرلرى انلره ديديكه اكر بن سزه بابالريكزك دينندن طوغرى ورشيد دين كوسترسم ينه بابالريكزك دينده اولور ميسكز انلر كمال عناد ومكابره‌لرندن ناشى سزك ارسال اولنديغكز شيئه بز كافرلرز ديديلر ﴿ فانتقمنا منهم فانظر كيف كان عاقبة المكذبين ﴾ بناءً عليه بز دخى انلردن عذابمزله انتقام ايتدك نظر ايله كه رسوللرينى تكذيب ايدنلرك عاقبتى نيجه اولدى ﴿ واذ قال ابراهيم لابيه وقومه اننى براء مما تعبدون ﴾ ياد ايله شونيكه ابراهيم عليه السلام * مغاره‌دن چيقدقده * باباسنه وقومنه تحقيق سزك عبادت ايتديككز اصنامكزدن بن برى‌يم ﴿ اولسه ﴾ ديدى ﴿ الا الذى فطرنى فانه سيهدين ﴾ انجق بنى خلق ايدنه عبادت ايدرمكه اول بنى هدايتده ثابت ايدر ﴿ وجعلها كلمة باقية فى عقبه لعلهم يرجعون ﴾ وابراهيم عليه السلام كلمهٔ توحيدى ذريتنده باقى قيلدى شايدكه مشركلر شركدن

قدرتى واجبه‌در ابد الآباد اول نه اكسيلور ونه كسيلور ايمدى اول قادر اولمزميكه موتايى دير كوره ﴿ بلى انه على كل شئ قدير ﴾ بلى اول هرشيئه قادردر ﴿ ويوم يعرض الذين كفروا على النار اليس هذا بالحق قالوا بلى وربنا قال فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون ﴾ كافرلر ناره كيردرلدكلرنده انلره دينوركه اشبونك عذابى حق دكلميدر سز ايسه انى تكذيب ايدرديكز كافرلر ديه‌لركه بلى والله اول حق ايمش ديو اقرار ايده‌لر * بر وقتده‌كه اقرارلرى انلره نفع ايتميه الله تعالى ديه‌كه ايمدى انك عذابنى ذوق ايدك كه دنياده انى انكار ايدرديكز ﴿ فاصبر كما صبر اولوا العزم من الرسل ﴾ يا محمد مكه كافرلرينك اذا وتكذيبنه صبر ايت شول رسوللردن جد وثبات اربابنك صبر ايتمسى كبى‌كه زيرا سن انلرك بريسن * اولوا العزم اصحاب شرائعدركه انى تأسيس وتقريرده اجتهاد وانك مشاق تحملنه صبر ايدرلردى بعضيلر ديديكه انبيانك كليسى اولوا العزمدر يونس عليه السلامدن غيريسى زيراكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم * ولا تكن كصاحب الحوت * ديو اكا اتباعدن نهى اولندى وبر قوم ديديلركه انلر نجباء رسلدركه سورهٔ انعامده مذكور اون سكز پيغمبردركه ذكر لرندنصكره * اولئك الذين هدى الله فبهديهم اقتده * انلر الله تعالينك هدايت ايتديكى رسوللريدر ايمدى يا محمد سن دخى انلرك هداسنه اقتداء ايت ديو امر اولنمشدر * ديندليكه الله تعالينك بلاسنه صبر ايدن انبياء نوح عليه السلامدركه قومنك اذاسنه صبر ايدردى انلر انى بايلنجه دوكرلردى وابراهيم عليه السلامدركه آتشه يانمغه واوغلنى بوغازلمغه صبر ايتدى واول اوغل ايسه بوغازلنمغه صبر ايتدى ويعقوب عليه السلامدركه اوغلنك ايتديكنه وكوزى كورمزلكنه صبر ايتدى ويوسف عليه السلامدركه قيويه وزندانه قونلمغه صبر ايتدى وايوب عليه السلامدركه ضر وبلايه صبر ايتدى وداود عليه السلامدركه خطيئه‌سى اوزره قرق كون آغلدى وموسى عليه السلامدركه قومنك اذاسنه صبر ايتدى وعيسى عليه السلامدركه فقره صبر ايدوب طاشى طاش اوزره قومدى عائشه رضى الله عنها ديديكه پيغمبريمز عليه السلام ديديكه يا عائشه دنيا محمده وآل محمده لائق اولمز الله تعالى اولوا العزم رسولاره دنيانك مكروهنه ومحبوبنه صبردن غيريله راضى اولميوب * فاصبر كما صبر اولوا العزم من الرسل * ديو انلره ايتديكى تكليفى بكا دخى ايتدى ايمدى والله بن آنك طاعتندن مفارقت ايتمزين بلكه انلر كبى صبر واجتهاد ايدرين ﴿ ولا تستعجل لهم ﴾ قومك كفارك عذابنه استعجال ايتمكل لابد وقتنده اول انلره نازل اوليسردر ﴿ كأنهم يوم يرون مايوعدون لم يلبثوا الا ساعة من نهار ﴾ شول كون كافرلر آنده وعد اولندقلرى عذابى كوره‌لر دنياده و برزخده طول لبثلرى كأنه نهاردن برساعت ايدى ظن ايده‌لر زيرا كه زمان ماضى ندكلو طويل

رجوع ايدوب انك دينه كله‌لر ﴿ بل متعت هؤلاء وآباءهم حتى جاءهم الحق ورسول مبين ﴾ پيغمبر عليه السلامك عصرنده بولنان * كفار قريشى وبابالرينى عمر ونعمتله كچندردك تاكه انلره كلام حق اولان قرآن ودين اسلام ودلائل ظاهره ايله برپيغمبر ١١١ كلدى ﴿ ولما جاءهم الحق قالوا هذا سحر وانا به كافرون ﴾ وقتا كه انلره حق اولان قرآن كريم كلدكده * بو نعمت عظمايه شكر ايده جكلر ايكن * انلر بو قرآن سحردر بز اكا كافرلرز ديديلر ﴿ وقالوا لولا نزل هذا القران على رجل من القريتين عظيم ﴾ ديديلركه نوليدى بو قرآن مكه وطائف شهرلرينك برنده اولان وليد بن مغيرهٔ مكى يا عروة بن مسعود الثقفى الطائفى كبى مال وجاه صاحبى بيوك كيمسه‌لره نزول ايديدى * كويا رسالت مالدار كيمسه‌يه ويريلور ظن ايتديلر بيلمديلركه انك مستحقنى الله تعالى اعلمدر ﴿ اهم يقسمون رحمت ربك نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحيوة الدنيا ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات ليتخذ بعضهم بعضا سخريا ورحمت ربك خير مما يجمعون ﴾ ربك جل شانه‌نك رحمتى اولان نبوت ورسالتى انلرمى تقسيم ايدرلر ياخود رحمت خزينه‌سنك مفتاحلرى انلرك يدنده‌ميدر * كه ديلدكلرينه نبوت ويره‌لر * دنياده‌كى معيشتلرينى بز انلرك بينلرنده تقسيم ايتدك * كه بو نعمت صغيره وسريع الزوالدر انى دخى تداركنده عاجزلردر نعمت كبيره اولان رسالت انلرك نيجه وسعنده اوله‌بيلور * دنياده ناسك بعضنى غنا وفقر ورياست وخدمت ايله تفاوت درجه وتفوق اوزره بر برندن ترفيع

اولسه اولمدق كبيدر ﴿ بلاغ ﴾ اشبو قرآن رسول عليه السلامك الله تعاليدن ناسه تبليغدر اول انلره انذار وموعظه يتر وياخود اشبو بعث اجل مبلوغ اليه‌در نچانكه اول اجل ايرشه ﴿ فهل يهلك الا القوم الفاسقون ﴾ انده هلاك اولمز الا انلركه طاعتدن خروج ايدرلر

سورة القتال وهى ثمانون وثلاثون آية مدنية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

﴿ الذين كفروا وصدوا عن سبيل الله اضل اعمالهم ﴾ شونلركه اسلامه دخولدن واسلام طريقنه سلوكدن امتناع ايدوب ناسى اندن منع ايتدى يوم بدرده رسول الله صلى الله عليه وسلم ايله محاربه‌يه كلان مشركينى اطعام ايدنلر كبى ويا شياطين قريش كبى ويا اهل كتابدن مصرين كبى ايمدى انلر اعماللرين كفرله محيطه ومغموره قيلديلر يعنى صلهٔ رحم وفك اسارى وحفظ جوار مثلى عمللرينى بتورديلر سودك صوده بتمسى كبى وياخود الله تعالى رسولنه نصر ودينى سائر اديان اوزره اظهار انلرك رسول الهه كيدلرينى وسبيلندن صدلرينى ابطال ايتدى ﴿ والذين آمنوا وعملوا الصالحات وآمنوا بما نزل على محمد وهو الحق من ربهم كفر سيئاتهم واصلح بالهم ﴾ شونلركه مؤمن اولوب اعمال صالحه ايشلديلر ومحمد عليه السلامه تنزيل اولنان قرآنى تصديق ايتديلركه اول قرآن رب تعاليدن منزل ايديكى حقدر يوخسه مفترى وباطل دكلدر بيلديلر الله تعالى ايمان وعمل صالحلرى سببيله سيئه‌لرينى ستر ايدوب دين ودنياده توفيق وتأييدله حاللرينى اصلاح ايتدى ﴿ ذلك بان الذين كفروا اتبعوا الباطل وان الذين آمنوا اتبعوا الحق من ربهم ﴾ كافرلر اعمالنك اضلالى ومؤمنلر سيئاتنك تكفيرى شول سببله‌دركه كافرلر شيطانه وشهوات نفسلرينه ومؤمنلر رب تعاليدن منزل قرآنه اتباع ايتديلر ﴿ كذلك يضرب الله للناس امثالهم ﴾ اشبو بيان كبى الله تعالى ناسك ايكى فريقنه صفت اعماللرينى تبيين ايدركه اتباع باطل عمل كفاره و اضلالى خيبتلرينه مثل قيلور واتباع حق عمل مؤمنينه وتكفير سيئاتى فوزلرينه مثل قيلور ﴿ فاذا لقيتم الذين كفروا فضرب الرقاب ﴾ نچانكه محاربه‌ده كفاره ملاقات ايده‌سز بيونلرينى اورك ﴿ حتى اذا اثخنتموهم فشدوا الوثاق ﴾ حتى قچانكه قتللرينى اكثارله انلرى اسير ايدوب اللرينى آردلرينه بغلكزكه سزه ضرر ايركورميه‌لر ﴿ فاما منا بعد واما فداء ﴾ اول اسردنصكره ديلرسكز انلره اطلاقله منّ ايدك وياخود ماللريله نفسلرينى كنديلره ويرك ايمدى اشبو ايكى امرده مخيرسز قنغيسنى ديلرسكز انى ايدك ﴿ حتى تضع الحرب اوزارها ﴾ تاكه محاربين حربك آلات واثقالنى وضع ايدوب اهل حرب شرك وعصيانلرين ترك ايليه‌لر احكام اسلاميه انلرده جارى اولوب مشركينك

ایتدك تاكه بر برلرینه خدمت ایتمكله عالم نظام بوله ربك تعالانك * نبوت وسائر رحمتی انلرك دنیاده جمع ایتدكلری
قزاندیغی مالارندن خیرلودر (ولولا ان یكون الناس امة واحدة لجعلنا لمن یكفر بالرحمن لبیوتهم سقفا من فضة
ومعارج علیها یظهرون * ولبیوتهم ابوابا وسررا علیها یتكئون) اكر ﴿ ١١٢ ﴾ ناسك كلیسی بوطورده * حرص
دنیا ایله كفاری تنعمده
كورد كارنده * كفره
راغب اولمسه لر الله
تعالایه كافر اولنلرك
خانه لرنك سقفلرینی ویوقارو
چیقوب ظاهر اوله جقلری
نردبانلرینی وخانه لرینك
قپولرینی واوتروب
یتاجق سریرلرینی كمشدن
قیلردق (وزخرفا وان
كل ذلك لما متاع الحیوة
الدنیا والاخرة عند
ربك للمتقین) وانلرك
اول اشیالرینی یالدزلی
وزینتلی والتوندن قیلردق
بونلرك كلیسی انجق بی بقا
حیات دنیا متاعیدر وربك
عز شانه عندنده آخرت
* یعنی نعم جنت * شرك
ومعاصیدن صاقننلر ایچوندر
(ومن یعش عن ذكر
الرحمن نقیض له شیطانا
فهو له قرین) بر كمسنه كه
هواسنه تبعیتله الله تعالانك
ذكرندن كورلك
واعراض ایدر بز اكا
دنیاده بر شیطان ضم
وتسلیط ایدوب انك
مصاحبی اولور یاخود
جهنمده ایكیسی بر زنجیره
اوریلوب مقارنی اولور (وانهم لیصدونهم عن السبیل ویحسبون انهم مهتدون) شیطانلر انلری طوغری (ناردر)
یولدن منع ایدر مع هذا انلر هدایتده یز ظن ایدرلر (حتی اذا جاء قال یالیت بینی وبینك بعد المشرقین فبئس القرین) حتی
اول قرینی ایله محشرده دركاهمزه كلدكده اول كیمسه قرینی شیطانه دیه كه نولیدی بنمله سنك بیننز مشرقله مغرب قدر

شوكتی زوالیله ویاعیسی علیه السلامك نزولیله حربه مجاللری قالمیه (ذلك ولو یشاء الله لانتصر
منهم) امر بودر ویااشبو دینلنی ایدك والحال الله تعالی دیلسه انلره استئصاله انتقام ایدردی
(ولكن لیبلو بعضكم ببعض) لكن اول قتالله سزه امر ایتدی تاكه مؤمنلری كافر ایله
ابتلا ایدوب انلری جهاد ایتدكلری ایچون ثواب عظیمی استیجاب ایده لر وكافرلری مؤمنلر ایله ابتلاء
ایدوب مؤمنلرك یدیله بعض عذابلری تعجیل اولندیغندن بعضلری كفردن ارتداع ایده (والذین
قتلوا فی سبیل الله فلن یضل اعمالهم) شونلركه جهاد ایدوب سبیل اللهده قتل اولندیلر الله
تعالی انلرك اعمالی ثوابنی ضایع ایتمز (سیهدیهم ویصلح بالهم) اول انلری ثوابه هدایت
ایدر ویا هدی اوزره تثبیت ایدر وایام حیاتلرندهماللرینی عصمتله اصلاح ایدر (ویدخلهم
الجنة عرفها لهم) وانلری شول جنته قویاركه اول انی دنیاده انلره تعریف ایتمشدی حتی
كه اكا مشتاق اولوب اكا لایق عمله اشتغال ایده لر ویاخود اول انی انلره تبیین ایده شول
حیثیتله كه انلرك هر بری انده منزلنی بیله كانه خلق اولندنبرو انده ساكن كبی تردسز انی
بوله ویاخود انلرك هر برینه آیرو بر جنت ویره ویاخود انی انلر ایچون روایح طیبه ایله
تطییب ایده (یاایها الذین آمنوا ان تنصروا الله ینصركم ویثبت اقدامكم) یامؤمنلر اكر
سز الله تعالینك دیننه ورسولنه نصرت ایدرسكز اولدخی اعداكز اوزره سزه نصرت
ایدر وحقوق اسلامیه یه قیامده وكفارله قتالده اقدامكزی ثابت ایدر (والذین كفروا
فتعسا لهم واضل اعمالهم) شونلركه كافر اولدیلر الله تعالی انلری خیبت وهلاك وعمللرینی
ابطال ایدر (ذلك بأنهم كرهوا ماانزل الله فاحبط اعمالهم) اشبو ذكر اولنان مصیبت
انلره ایرر شول سببله كه الله تعالانك انزال ایتدیكی قرآندن كراهت ایتدیلر انده توحید
وهوالرینه مخالف تكالیف اولدیغیچون اوبله اولسه اول انلرك اعمالنی ابطال ایتدی (أفلم یسیروا فی
الارض فینظروا كیف كان عاقبة الذین من قبلهم دمر الله علیهم وللكافرین امثالها) كافرلر یر یوزنده
مسافرت ایتمزلرمیكه انلردن اول كچن كافرلرك عاقبتلری نیجه اولدیغن عین قلبله كوره لر الله تعالی
انلره هلاك ایركوردی قریشه وامثالی كافرلرینه انلرك عاقبتی وهلكه سی امثالی واردر
(ذلك بان الله مولی الذین آمنوا وان الكافرین لامولی لهم) اشبو ذكر اولندیغی اوزره مؤمنلره
نصر وكافرلره قهر اولمسی شول سببدندركه الله تعالی مؤمنلرك اعدالری اوزره ناصریدر
كافرلرك ایسه ناصری یوقدركه انلردن عذابی منع ایده (ان الله یدخل الذین آمنوا وعملوا
الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار) الله تعالی مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلینلری
شول جنتلره ادخال ایدركه انك اشجاری التندن نهرلر جاری اولور (والذین كفروا
یتمتعون ویأكلون كما تأكل الانعام والنار مثوی لهم) اماشونلركه كافر اولدیلر انلر دنیامتاعیله
نفعلنورلر وانعام كبی عاقبتندن غفلتله واكا حرصله اكل ایدرلر والحال منزل ومأوالری

بعید اولیدی سن نه قبیح قرین ومصاحب اولدك (ولن ینفعكم الیوم اذ ظلمتم انكم فی العذاب مشتركون)
بوكون سزك ندامت واعتذاركز فائده ایتمزكه دنیاده كندیكز نفسكزه ظلم ایتدیكز * دنیاده مقارنتكز كبی * همان عذابده
دخی مشتركسكز (افانت تسمع الصم ﴿ ١١٣ ﴾ اوتهدی العمی ومن كان فی ضلال مبین) یامحمد شونلركه قلبی صاغر
اوله سن اكا حقی ایشتدرمكه
وآنلركه قلب كوزلری
كور اول سن اكا هدایتی
كوسترمكه واولكه علم
اللهده ضلالتی ظاهر
اولوب اكا عذاب واجب
اوله سن آنی ارشاده قادر
میسین همان نفسكه
بیهوده تعبدر (فاما نذهبن
بك فانا منهم منتقمون)
اكر سكا قومكك عذابنی
كوسترمدن سنی جوار
رحمته كتورسك صكره
دخی دنیایا آخرتده آنلره
عذابمزله انتقام ایده رز
(اونرینك الذی وعدناهم
فانا علیهم مقتدرون) یاخود
آنلره وعد ایتدیكمز عذابی
سكا كوسترمك استرسك
بز آنلری هلاك ایتمكه
قادرز بزی آندن منع
ایدر اولمز (فاستمسك
بالذی اوحی الیك انك علی
صراط مستقیم) احكام
شرایعدن سكا وحی اولنی
تمسك ایله طوت تحقیق
من صراط مستقیمده ومنزل
مقصودده سن (وانه
لذكر لك ولقومك وسوف
تسئلون) اول قرآن
* لغت عربی اولمغله * سكا وقومكه (رابع) (٨) شرف وعزتدر اول شرفك شكرندن وحقنی ادادن
قیامتده سؤال اولنورسكز (وسئل من ارسلنا من قبلك من رسلنا اجعلنا من دون الرحمن الهة یعبدون)
یامحمد سندن مقدم كوندردیكمز پیغمبرلرك امم وعلماسندن یاخود ملائكه دن سؤال ایتكه هیچ كیمسه یه اللهدن غیری یه

نادر (وكاین من قریة هی اشد قوة من قریتك التی اخرجتك اهلكناهم فلاناصر لهم) نیجه
قریه اهالیسی كه بز آنلری انواع عذابله هلاك ایتدك حالبوكه آنلر قوت ومنعه ده سنك قریه ك
مكه اهالیسندن اشد واكثر ایدیلركه سنی اندن چیقاردیلردی ایمدی آنلری عذابمزدن منع
ایدر ناصرلری اولمدی (أفمن كان علی بینة من ربه كمن زین له سوء عمله واتبعوا اهواءهم)
شول كمسنه كه رب تعالیدن حجت واضحه اوزره اوله شول كمسنه كبیمیدركه شرك ومعاصی عملی
اكا تزیین اولنوب حسن كوره وهوالرینه اتباع ایده لر (مثل الجنة التی وعد المتقون) شول
جنتك صفتی كه شرك وعصیاندن آنی اتقاء ایدنلره اول وعد اولندی (فیها انهار من ماء غیر
آسن) آنده صو ایرمقلری واردركه ریح وطعمی متغیر اولمیوبدر (وانهار من لبن لم یتغیر طعمه)
ودخی آنده سود ایرمقلری واردركه طعمنه حموضت وشیء آخرله تغیر ایرمیوبدر (وانهار
من خمر لذة للشاربین) ودخی خمر ایرمقلری واردركه آنی شرب ایدنلره لذیذه در آنده رائحهٔ
كریهه وسكر وخمار غائله لرندن هیچ بری یوقدر (وانهار من عسل مصفی) ودخی آنده عسل
ایرمقلری واردركه اكا شمع وفضلات نحل وغیری قارشمیوبدر (ولهم فیها من كل الثمرات)
آنده آنلر ایچون الده میوه لرك هر صنفندن واردر (ومغفرة من ربهم) وبو ذكر اولنان اشیا ایله
بیله رب تعالینك آنلردن رضاسی وآنلره مغفرتی واردر بركمسه كه بونك كبی نعم وكرامتده اوله
(كمن هو خالد فی النار وسقوا ماء حمیما فقطع امعاءهم) شول كمسه كبیمیدركه نار عذابنده مخلد
اوله واسی صو ایچرلمكله قارننده بغرصقلری پاره لنه (ومنهم من یستمع الیك حتی اذا خرجوا
من عندك قالوا للذین اوتوا العلم ماذا قال آنفا) یامحمد منافقلرك بعضی مجلسكه حاضر اولوب
كلامكی استماع ایدرلرسنك قتكدن چیقدقلرنده صحابه نك علماسنه استهزاء ویااستعلام طریقی
اوزره دیرلركه اشبو محمد نه دیدی دیو سؤال ایدرلر زیراكه تهاونلرندن اكا القاء سمع
ایتمشلردی (اولئك الذین طبع الله علی قلوبهم واتبعوا اهواءهم) ایمدی آنلر شول قومدركه
نفاقلری ایچون الله تعالی قلبلری اوزره طبع ایتدی كفرلرینه اتباع ایتدیلر اوبله اولسه آنلر
من بعد ایمانه كلمزلر (والذین اهتدوا زادهم هدی وآتیهم تقواهم) شونلركه حسن
استماعله اهتدا ایتدیلر الله تعالی توفیق والهامیله هدالرینی زیاده ایدوب اتقاء ایده جك شیئی
آنلره بیان ایتدی وتقوالرینه اعانت ویاتقوالرینك جزاسنی اعطا ایتدی (فهل ینظرون الا
الساعة ان تأتیهم بغتة فقد جاء اشراطها) كفار قریشك انتظاری دكل الا قیامته ردكه
اول آنلره آكسزین كله حالبوكه آنك علامتی كلدیكه محمد علیه السلامك بعثتی وقمرك انشقاقی
وغیریدر (فانی لهم اذا جاءتهم ذكریهم) آنلره تذكیر واتعاظ وتوبه قندن اولور قچان
آنلره قیامت كله (فاعلم انه لااله الاالله) یامحمد قچانكه مؤمنلرك سعادتنی وكافرلرك شقاوتنی
بیله سن صددنده اولدیغك علم وحدانیت اوزره ونفسكك احوال وافعالنی اصلاح وتكمیلی

عبادت اولنمغه امر ایتدكی (ولقد ارسلنا موسى بآیاتنا الى فرعون وملائه فقال انی رسول رب العالمین) بز موسایه
معجزا تمزله فرعون وقومنك اشرافنه كوندردك موسى علیه السلام انلره بن عالملرك ربی الله تعالی دن سزه رسولم
دیدی (فلما جاءهم بآیاتنا اذاهم منها یضحكون) وقتاكه انلره معجزاتمزله كلدكده همان انجامنی
تفكر ایتمكسزین اكا كولشدیلر (وما نریهم من آیة الا هی اكبر من اختها و اخذناهم بالعذاب لعلهم یرجعون) بز انلره كوستردیكمز معجزه‌لردن هربری دیكرندن اكبر ایدی انلر برینی تصدیق ایتمكله * بز انلری * قحط وچكركه وقوربغه كبی عذابلرله اخذ ایتدك كه شاید آیین باطللرندن رجوع ایده‌لر (وقالوا یا ایه الساحر ادع لنا ربك بما عهد عندك اننا لمهتدون) انلر دیدیلر كه ای ساحر یعنی وقتلرینه كوره تعظیما * ای حاذق وعالم وكامل سنك عندكده اجابت دعاكه عهدی اولان ربكه دعا ایتكه بو عذابی بزدن دفع ایتسون اكر عذاب بزدن دفع اولورسه سنی تصدیق ایدوب هدایت بولورز (فلما كشفنا عنهم العذاب اذاهم ینكثون) وقتاكه موسانك دعاسیله بز انلردن عذابی دفع ایتدك همان عهدلرینی بوزدیلر (ونادى فرعون
فی قومه قال یاقوم الیس لی ملك مصر وهذه الانهار تجری من تحتی افلا تبصرون) فرعون (ستطیعكم)
قومی بیننده ندا ایدوب دیدیكه یاقوم ملك مصر بنم دكلیدر بونهرلر بنم قصرمك آلتندن آقار بنم عظمتمی كورمز
میسكز * موسی اوزره فضلمی بیلك * موسی علیه السلامك دعاسیله انلردن عذاب كشف اولندیغنی كور

اوزره ثابت اول (واستغفر لذنبك) وامتكه سنت اولسون ایچون ذنبك مغفرتن دیلهكل
اكرچه انك مقدم ومؤخری سندن مغفور ایسه‌ده (وللمؤمنین والمؤمنات) ودخی اهل
ایمانك و نسائی مغفرت ذنوبن دخی دیكل الله تعالینك بوامته اكر امیدركه رسول اكرمنه
انلرك ذنوبیچون استغفاره امر ایلدی اول ایسه شفیع مجابدر (والله یعلم متقلبكم ومثواكم)
الله تعالی سزك دنیاده‌كی متقلبكزی بیلوركه اول مراحلكزدر لابد انی قطع ایدرسز وعقباده‌كی
مثواكزی دخی بیلوركه اول دار اقامتكزدر یعنی جمیع احوالكزی اول بیلور اكا هیچ
برشیء خفی اولمز (ویقول الذین آمنوا لولا نزلت سورة) مؤمنلر دیدیلركه نولیدی جهاد
امرنده برسوره نازل اولیدی (فاذا انزلت سورة محكمة وذكر فیها القتال رأیت الذین
فی قلوبهم مرض ینظرون الیك نظر المغشی علیه من الموت فاولی لهم) چنانكه برسورهٔ
محكمه نازل اولوب انده قتالله امر اولنسه‌لر مؤمنلر اكا سوینورلر اماكه قلبلرنده نفاق
اولنلری كوررسنكه موتدن خوف وجبنلری سببیله سكا بایلمش كبی نظر ایده‌لر انلره كراهت
ایتدكلری شیء قریب اوله ویاخود مآل امرلری مكروه اوله (طاعة وقول معروف)
انلره قرآندن نازل اولانه طاعتی وقرآن حقنده و محمد صلی الله علیه وسلم شاننده قول
مرضیلری انلر ایچون ثواب جهتندن خیرلیدر آندنكه انی انكار واستهزاء ایده‌لر (فاذا
عزم الامر) چنانكه قتال امری واجب اولوب وقتی كلدكه اندن كراهت وقوللرنده كذب
ایدرلر (فلو صدقوا الله لكان خیرا لهم) اكر انلرك حرصلری زعملرنده ویا ایمانلرنده الله
تعالی یه صدق ایتسه‌لر اول صدق انلره خیرلو ایدی نفاق وكراهت وكذبدن (فهل عسیتم
ان تولیتم ان تفسدوا فی الارض وتقطعوا ارحامكم) یا اهل مكه سزدن توقع اولنور میكه سز
امور ناسه تولی وتأمر ایدوب ویا اسلامدن اعراض وتولی ایدوب یریوزنده معاصی ایله افساد
ایده‌سز جاهلیتده ایتدیككز كبی وقطع ارحام ایده‌سز یعنی دینده ضعف ودنیایه حرصلری ایچون
حالنی بیلن آنلردن امور مذكوره‌یی توقع ایده (اولئك الذین لعنهم الله فاصمهم واعمى ابصارهم)
ایمدی اول صفتلو كیمسه‌لری الله تعالی رحمتندن طرد ایدوب كلام حق كورمز ایتدی (أفلا
یتدبرون القرآن ام علی قلوب اقفالها) انلر قرآنی استماع ایتمزلرمیكه مواعظ وزواجرنی
بیلوب ایمانه كله‌لر شرك وعصیانی ترك ایده‌لر یوخسه قلبلری اوزره اغطیه‌می واردركه
اكا فكر ایرمز وامر منكشف اولمز انكله مراد منافقین واعداء دین قلوبیدر (ان
الذین ارتدوا علی ادبارهم من بعد ما تبین لهم الهدى الشیطان سول لهم واملى لهم) شونلر
كه دلائل واضحه و معجزات ظاهره ایله انلره هدی متبین اولدیغندنصكره سرا كفره
رجوع ایده‌لر شیطان انلره كبائر ذنوب اقترافنی آسان ایدر وانلره عمرلرینك طویل
اولمسنی تخییل ایدوب عقوبتن امهال ایدر (ذلك بانهم قالوا للذین كرهوا ما نزل الله

دكلرنده فرعون قومنك ایمانه كلمه‌لرندن خوفله قومنه بو عظمتله ندا ایتدی (ام انا خیر من هذا الذی هو مهین
ولا یكاد یبین) بلكه بن خیرلویم اول كیمسه دنكه * یعنی موسادن * اول حقیر و بیقدار ولساننده لكنت اولمغله
كلامنی فصاحتله بیان ایده‌مز اول حیثیتله ریاسته صالح اولمز (فلولا القی علیه اسورة من ذهب
اوجاء معه الملئكة مقترنین) نیچون ربی طرفندن اكا التون بیله‌زك القا اولنمش یانیچون انكله بیله ملكلر كلوب نبوتنه اعانه اولنمش دینلدیكه اولوقتده برینی ریاسته مناسب كورسلر قوللرینه التون بیله‌زكلر وبوینینه التون طوق كیدوررلردی (فاستخف قومه فاطاعوه انهم كانوا قوما فاسقین) فرعون قومنی خفت عقللری سببیله الداوب نقض عهدده آكا اطاعت ایتدیلر اول قوم فاسقلردن اولدیلر (فلما آسفونا انتقمنا منهم فاغرقناهم اجمعین) وقتاكه نقض عهدله بزی اغضاب ایتدیلر انتقامله جمله‌سنی غرق ایتدك (فجعلناهم سلفا ومثلا للآخرین) صكره كلوب بوله عناد ایدن كافرلری انلره پیرو وآنلری بونلره سلف قیلدق وانلره عبرت ومثل وقصهٔ عجیبه قیلدق (ولما ضرب ابن مریم مثلا اذا قومك منه یصدون)
وقتاكه عیسى ابن مریم مثلی ضرب اولندقده سنك قومك اول مثلدن فرحلنوب چاغرشدیلر * قصه‌سی اولدركه
سورهٔ انبیاده مشركاره سز وطاپدیغكز جهنمده‌در بیورلمشیدی ابن زبعری دیدیكه عیسى و عزیر و ملائكه‌یه دخی
طپاپورلر وبو عیسى وعزیر وملائكه مقبول الهی ایدوكی مسلمدر بونلر نارده ایسه بز وبزم اصناممز دخی نارده اولملم

سنطیعكم فی بعض الامر والله یعلم اسرارهم) اشبو اختلاط وخذلان شول سببله‌دركه اول
كفره رجوع ایدنلر الله تعالینك تنزیل ایتدیكی شیئدن كراهت ایدن مشركینه دیرلركه
بعض اموریكزده ویا بزه امر ایتدیككزده سزه اطاعت ایده‌لم محمد علیه السلامك عداوتنه
تعاون وجهاددن قعود وناسی اندن تثبیط كبی والحال امور مذكوره‌یی بینلرنده اسرار
ایتدكلرنی الله تعالی بیلور (فكیف اذا توفتهم الملائكة یضربون وجوههم وادبارهم) انلرك حالی
نیجه اولور چنانكه ملائكه انلرك ارواحنی قبض ایدركن تیموردن چومقلر ایله یوزلرنی
وارقه‌لرنی اوره‌لر (ذلك بانهم اتبعوا ما اسخط الله وكرهوا رضوانه فاحبط اعمالهم) منوال
مذكور اوزره ارواحلرینك قبض اولنمسی شول سببله‌دركه انلر الله تعالینك سخط ایتدیكی شیئه
اتباع ایتدیلركه اول كفر وكتمان نعت رسول وعصیان امردر وانك راضی اولدیغی شیئدن
كراهت ایتدیلركه اول ایمان وجهاد وسائر طاعاتدر اویله اولسه الله تعالی انلرك اعمالی ثوابنی حبط
وابطال ایتدی (ام حسب الذین فی قلوبهم مرض ان لن یخرج الله اضغانهم) ظن ایدرلرمی
شول منافقلركه قلبلرنده مرض واردر الله تعالی انلرك عداوتن محمد علیه السلامه ومؤمنلره
ابراز ایتمیه (ولو نشاء لاریناكهم فلعرفتهم بسیماهم ولتعرفنهم فی لحن القول والله یعلم اعمالكم)
اكر دیلسه‌وز اول منافقلری سكا تعریف ایدردك كه علامات خبیثه‌لریله انلری بیلیدك * ایمدی
سن انلری محاورهٔ كلاملرنده بیلورسنكه انلرسنك وكرك مؤمنلرك امرنی تهجین واستهزالریله
تمییز ایدرسن بوآیت كریمه نزولندنصكره پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم منافقلری تكلملرندن
بیلور اولدی اول الله تعالی اعمالكزی بیلور قصدكز حسبنجه جزاكزی قیلور (ولنبلونكم حتی
نعلم المجاهدین منكم والصابرین ونبلوا اخباركم) بز سزه مختبر معامله‌سن ایدرز جهاد وسائر
تكالیف شاقه امریله تاكه سزدن مجاهدلری وصابرلری تمییز ایده‌وز ویا ایمانلرنده ومؤمنینله
موالاتلرنده صدقلری وكذب اخبارنی اظهار ایده‌وز ویا ناس بیننده اعمالكزك حسن وقبحی
اخبارنی آشكاره ایده‌وز (ان الذین كفروا وصدوا عن سبیل الله وشاقوا الرسول من بعد ما تبین
لهم الهدى لن یضروا الله شیئا وسیحبط اعمالهم) شونلركه كافر اولوب ناسی دین اسلامدن صرف
ایتدیلر وانلره هدی ظهورندنصكره رسول اللهه مخالفت ایتدیلر انلر الله تعالی یه كفر وصدلریله
ویا رسول اللهه مشاقه‌لریله انك ملكندن برشیئی نقص ایتمزلر حالبوكه انكله اعمال حسنه‌لرینك
ثوابنی ابطال ایدرلر (یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله واطیعوا الرسول ولا تبطلوا اعمالكم) یا مؤمنلر
الله تعالی یه ورسولنه اطاعت ایدك یوخسه اعمالكزی كفر ونفاق وعجب وریا ومن واذی ویا
انك امثالی خصال سیئه ایله ابطال ایتمكز * ابو العالیه ایدر پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم
اصحابنك اعتقادلری انك اوزره ایدیكه اخلاصله ذنب ضرر ایتمیه شركله عمل نفع ایتمدیكی
كبی آیت نازل اولنجق كبائرله اعماللرینك حبط اولنمسی خوفن ایدر اولدیلر (ان الذین كفروا

قریش بوكلامله محمدی الزام ایتدك دیو فرحلنوب چاغرشدیلر (وقالواء آلهتنا خیر امهو ماضر بوهلك الا جدلا بل هم قوم
خصمون) وپیغمبر علیه السلامه دیدیلر كه بزم الهه‌لرمزمی خیرلودر یوخسه عیسامی خیرلودر * چونكه عیسانارده
اولورسه بزم الهه‌لرمز دخی بیله اولسون * انلرك سكا بومثلی ضرب ❧ ١١٦ ❧ ایتملری حقله باطلی تمییز ایتملر ایچون
اولمیوب * انجق جدال
وخصومتدر بلكه آنلر
خصومت ولج وعناد
ایدیجی بر قومدرلر (ان
هو الا عبد انعمنا علیه
وجعلناه مثلا لبنی اسرائیل
ولو نشاء لجعلنا منكم
ملئكة فی الارض یخلفون)
عیسی انجق بزم بر قولمز
دركه اكا نبوت انعام
ایتدك وانی بنی اسرائیله
* بی پدر ولادتی * بر
مثل عجیب وامر غریب
قیلدق اكر مراد ایتسك
سزدن ملائكه تولد
ایتدیریردك یاخود سزدن
بدل ملائكه كتوروردك
كه یر یوزنده سزه خلف
اوله * بونلره الله تعالی
قادردر * (وانه لعلم
للساعة فلا تمترن بها
واتبعون هذا صراط
مستقیم) عیسی علیه
السلامك حدوث ویانزولیله
قیامتك قریب اولدیغی
بیلنور قیامتك كلمسنده شك
ایتمیك بنم رسولمه وشریعتمه
تابع اولك ایشته صراط
مستقیم بودر (ولا یصدنكم
الشيطان انه لكم عدو مبین)
شیطان سزی اول صراط مستقیمدن منع ایتمسون زیرا اول سزه آشكار دشمندر (ولما جاء عیسی (انا)
بالبینات قال قد جئتكم بالحكمة ولابین لكم بعض الذی تختلفون فیه فاتقوا الله واطیعون) وقتاكه عیسی علیه السلام
حجت ظاهره‌لرله كلدكده دیدیكه یاقوم بن سزه شریعتله كلدمكه امر دیننده اختلاف ایتدیككز شیئك بعضنی سزه بیان

وصدوا عن سبیل الله ثم ماتوا وهم كفار فلن یغفر الله لهم) شونلركه كافر اولوب ناسی دین اسلامدن
صرف ایتدكلرندن صكره كفار اولدقلری حالده فوت اولدیلر الله تعالی انلری مغفرت ایتمز
اشبو آیت اگرچه اصحاب قلیب شاننده نازل اولوبدر لكن حكمی هر كفر اوزره فوت
اولانه عامدر ومفهومی دلالت ایدركه كفرك غیری ذنوبك مغفرتی جائز اوله شول كیمسه
ایچونكه موتی كفر اوزره اولمیه (فلا تهنوا وتدعوا الی السلم وانتم الاعلون والله معكم
ولن یتركم اعمالكم) كفاره ضعف اظهار ایتمیكز وابتدا انلردن صلح طلب ایتمكز بلكه انلركله
حرب ایدك حتی كه اسلامه كله‌لر ویا جزیه ویرمكی التزام ایده‌لر حالبوكه عاقبت امرده سز غالبلرسز
اگرچه بعض اوقاتده آنلر سزه غالب اولورسه‌ده الله تعالی ناصركزدر عون ونصرتی
سزكله‌در اعمالكز ثوابندن برشیئی نقص ایتمز (انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وان تؤمنوا
وتتقوا یؤتكم اجوركم ولا یسألكم اموالكم) حیات دنیاده دكل الاباطل وغرور شیئدر
اگر سز مؤمن اولوب فواحشدن صاقنورسكز الله تعالی سزه ایمان وتقواكز ثوابن
ویرر ومع ذلك سزه ثواب ویرمكیچون اموالكزی استمز بلكه ایمان وطاعتله امر ایدركه
انك اوزره جنتی ثواب ویره ویاخود الله تعالی ورسولی صدقاتده سزدن اموالكزك
كلنی طلب ایتمز بلكه جزء یسیر اوزره اقتصار ایدركه اول ربع عشر وعشردر (ان
یسألكموها فیحفكم تبخلوا ویخرج اضغانكم) اگر اول سزدن اموالكزك جمیعن طلب
ایدوب سزی اجهاد ایتسه اكا بخل ایدوب ویرمزدیكز الله تعالی ویا بخل سزك بغض
وعداوتكزی اخراج ایدر شونلركه مالكزی آلوب كیدرلر (ها انتم هؤلاء تدعون
لتنفقوا فی سبیل الله) بیلك كه ای مخاطبون سز بر قومسزكه الله تعالینك سبیلنده اموالكزی
انفاقه دعوت اولنورسز اول كركسه زكاة ویا سائر انواع خیراتدر (فمنكم من یبخل
ومن یبخل فانما یبخل عن نفسه) اولیله اولسه اول انفاقدن كیمیكز بخل وامتناع ایدر
اول كمسه كه اندن بخل وامتناع ایده اول نفسندن انفاق ثوابنی منع ایدر (والله الغنی
وانتم الفقراء) الله تعالی سزك انفاقكزدن غنیدر سز ایسه الله تعالی عندنده‌كی ثواب
ومغفرت ورحمته محتاجلرسز امتثال ایدرسكز ثوابی كندیكزه‌در امتناع ایدرسكز وبالی اوزریكزه‌در
(وان تتولوا یستبدل قوما غیركم ثم لا یكونوا امثالكم) واگر سز آنك امر وطاعتندن اعراض
ایدرسكز سزی اهلاك ایدوب یریكزه قوم آخرینی كتورور كه انلر سزدن خیرلی اوله یوخسه
تولیده وایماندن زهدده سزك كبی اولمیه كه انلر اهل فرس ویا انصار ویا اهل یمن ویا ملائكه‌در

سورة الفتح وهی تسع وعشرون آیة مدنیة

بسم الله الرحمن الرحیم

ایده‌یم الله تعالی‌دن سزه تبلیغ ایتدیكم شیده الله تعالی‌دن قورقوب بكا اطاعت ایدك (ان الله هو ربی وربكم فاعبدوه
هذا صراط مستقیم) الله تعالی بنم وسزك ربكزدر انك وحدانیتنه اقرار ایله عبادت ایدككه اول صراط مستقیمدر (فاختلف
الاحزاب من بینهم فویل للذین ظلموا من ❧ ١١٧ ❧ عذاب یوم الیم) نصاری * یعقوبیه ونسطوریه ومرقوسیه
وملكائیه نامیله فرقه
فرقه اولوب عیسی علیه
السلام حقنده بینلرنده
اختلاف ایتدیلر قیامتك
الملوكونی عذابندن وای
اول كیمسه‌لره ایچونكه
عیسی علیه السلامه
افترا ایله نفسلرینه ظلم
ایتدیلر (هل ینظرون
الا الساعة ان تأتیهم
بغتة وهم لا یشعرون)
اول كروه منتظر دكللر
میدركه قیامت انلره فجأة
كلور انلر ایسه امور دنیایه
اشتغاللرندن اندن خبرلری
یوقدر (الاخلاء یومئذ
بعضهم لبعض عدو الا المتقین)
اولكونده كفر اوزره
اولان دوستلر بربرلرینه
دشمندرلر انجق متقیلرك
بربرینه لله فی الله اولان
دوستلقلری باقی اولمغله باذن
الله شفاعت ایدرلر (یا عباد
لا خوف علیكم الیوم ولا انتم
تحزنون) الله تعالی متقیلره
بیوره كه ای بنم قوللرم بو
كونده سزه عذابدن خوف
یوقدر ودنیاده كبی اعمالكزدن
محزون دخی اولمزسكز
(الذین امنوا بایاتنا وكانوا
مسلمین) انلركه آیتلرمزه ایمان ایدوب امرمزه مطیع ومنقادلر ایدی (ادخلوا الجنة انتم وازواجكم تحبرون) آنلره
دینوركه سز ومؤمنه زوجه‌لركز سرور وحبورله جنته كیرك (یطاف علیهم بصحاف من ذهب واكواب وفیها ماتشتهیه
الانفس وتلذ الاعین وانتم فیها خالدون) اول جنتده اولان قوللره التوندن طباقلرله انواع طعام ودستیلرله اصناف شراب

(انا فتحنا لك فتحا مبینا) یا محمد بز سكا كله‌سی ییلده مكه‌یه دخولی قضاء ایتدك ویاخود
صلح حدیبیه‌یی قضاء ایتدككه اول فتحه سبب اولدی (لیغفر لك الله ما تقدم من ذنبك
وما تأخر) تاكه الله تعالی زمان جاهلیتده تقدم ایدن وبو آیت كریمه نزولنه دكین
تأخر ایدن تفریطلكی مغفرت ایده اشبو مغفرتی فتحه علت قیلدی شول حیثیتدنكه آنی جهاد
كفاره واعلاء دین ایچون سعیه وازاحهٔ شركه وتكمیل نفوس ناقصه‌یه وایدیٔ ظلمه‌دن
ضعفه‌یی تخلیصه سببدر (ویتم نعمته علیك) واعلاء دین ایله ونبوتكه ملكی ضم ایله
سكا نعمتنی اتمام ایده (ویهدیك صراطا مستقیما) وتبلیغ رسالتده ومراسم ریاستی اقامتده
صراط مستقیمه‌سنی هدایت ایده (وینصرك الله نصرا عزیزا) والله تعالی اسلامی اظهارله
اعدای دین اوزره سكا نصرت ایدر حیثیتله‌كه اندنصكره‌ده ضعف وذل اولمیه (هو
الذی انزل السكینة فی قلوب المؤمنین لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم) اول الله تعالی مؤمنلرك
قلوبنه سكینه انزال ایتدیكه اوزرلرینه وارد اولان شدائد عندنده مضطرب اولمیوب ثابت
اوله‌لر الله تعالی‌یه ویوم آخرته ایمانلریله بیله شرائعه دخی ایمانلری زیاده اوله * ابن
عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر الله تعالی رسولنی كلمهٔ شهادتله نامه كوندروب آنلر آنی
تصدیق ایدیجك انلره صلاتی بعده زكاتی بعده صومی بعده حجی بعده جهادی زیاده ایتمكله
دینلرینی اكمال ایتدی هر باركه انلر بر شیئله امر اولنوب تصدیق ایتدكلرنده انكله
ایمانلرن آرتوردیلر (ولله جنود السموات والارض) سموات وارض ومافیهماده اولان
ملائكه وجن وانس وغیرها الله تعالینك جنودیدر حكمتی مقتضاسنجه بعضنی بعضی اوزره
تسلیط ایدر اگر دیننه نصرتی سزك غیریله ایتمك دیلسه ایدردی (وكان الله علیما حكیما)
الله تعالی خلقك مصالحنه علیم وتقدیر وتدبیرنده حكیم اولدی (لیدخل المؤمنین والمؤمنات
جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها) تاكه اهل ایمانك رجال ونسائی ذكر اولنانده
الله تعالینك نعمتلرین بیلوب شكر ایتدكلرنده اول انلری جنتلره ادخال ایده كیم اشجاری التندن
نهرلر جاری اوله‌انده دائمین اولدقلری حالده (ویكفر عنهم سیئاتهم) وسیئه‌لرینی ستر ایدوب
هیچ كمسه‌یه اظهار ایتمیه (وكان ذلك عند الله فوزا عظیما) اشبو ذكر اولنان ادخال جنات
وتكفیر سیئات الله تعالی عندنده فوز عظیم اولدی زیراكه جلب نفعده ودفع ضررده
منتهای مطلوبدر (ویعذب المنافقین والمنافقات والمشركین والمشركات الظانین بالله
ظن السوء) یا محمد فتح ومغفرتی الله تعالینك سكا انكیچوندركه مدینه اهلندن منافق
ومنافقلره ومكه اهلندن مشرك ومشركه‌لره عذاب ایده‌كه انلر الله تعالی ورسولنه ومؤمنلره
نصرت ایتمز دیو سوء ظن ایدیجیلردر (علیهم دائرة السوء) مؤمنلره ظن وتربص
ایتدكلرینك دائره‌سی اوزرلرینه اولوب آنلری تخطی ایتمسون (وغضب الله علیهم ولعنهم

دور اولنور وآنده نفسلرك اشتها ايتديكی وكوزلرك مشاهده سيله لذت آلنان اشيا ويريلور ومع هذا سز اول جنت
ونعيمده ابدی ودائملرسز (وتلك الجنة التی اورثموها بما كنتم تعلمون) بوجنت سزه دنياده‌كی اعمال حسنه‌كز سببيله ميراث
قلنمشدر (لكم فيها فاكهة كثيرة منها تأكلون) آنده سز ايچون ۱۱۸ چوق ميوه‌لر واردر آرزو ايديككز آنده
حاضر كلوب اكل ايدرسز (ان المجرمين فی عذاب جهنم خالدون) كافرلر عذاب جهنمده دائملردر (لايفتر عنهم وهم فيه مبلسون) انلردن عذاب بر آن خفيفلنمز و آنلر نجاتدن مأيوسلردر (وماظلمناهم ولكن كانوا هم الظالمين) بز آنلره بی كناه عذابله ظلم ايتمدك لكن آنلر شرك ومعاصيله نفسلرينه ظلم ايتديلر (ونادوا يا مالك ليقض علينا ربك قال انكم ماكثون) نجاتدن مأيوس اولملريله خازن جهنمه ندا ايده‌لركه يامالك ربك جل شانه‌يه بزمچون نياز ايله‌كه بزه موتله حكم ايلسون مالك آنلره * قرق ويابيك ييلدنصكره * سز عذابده دائملرسز ديو جواب ويره (لقد جئناكم بالحق ولكن اكثركم للحق كارهون) انلره دينيله‌كه پيغمبر لسانيله بز سزه حق كلامی كوندردك لكن اكثريكز انی كريه كورديكز (ام ابرموا امرا فانا مبرمون)
مشركلر حقی رد وابطال امرينی محكم ايتديلرسه بز دخی امرمزی محكم ايدوب حيله‌لرينی ابطال وانبيايه (بل)
نصرت ايده‌رز (ام يحسبون انا لانسمع سرهم ونجويهم بلی ورسلنا لديهم يكتبون) يوخسه قلبلرنده كلن سرلرينی
وكزلو مشورتلرينی بز ايشتمزمی ظن ايدرلر بلی جمله‌سنی ايشيدرز * وآشكار ونهانی عملرينی تحريره مأمور ايتديكمز

واعدلهم جهنم وساءت مصيرا) والله تعالی انلره دنياده غضب ولعنت ايده وانلر ايچون
آخرتده جهنم عذابی اعداد ايده اول جهنم نه چركين قرارگاه اولوب (ولله جنود السموات
والارض وكان الله عزيزا حكيما) سموات وارضك ملك وسلطنت وغلبه‌سی الله تعالينكدر
اول اعداسنه انتقامله غالب وصنعنده حكيم اولدی (انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا)
يامحمد بز سنی كوندردككه مؤمنلرك ايماننه وكافرلرك كفرنه شاهد اوله‌سن مؤمنلره جنتله
تبشير وكفاری ناردن تحذير ايده‌سن (لتؤمنوا بالله ورسوله) تاكه الله تعالينك وحدانيتنه
ورسولنك نبوتنه تصديق ايده‌سز (وتعزروه وتوقروه) ودينه ورسولنه تقوايه واكا خشوعله
تعظيم ايده‌سز (وتسبحوه بكرة واصيلا) وصباحده واخشامده دوام اوزره آنی تنزيه
وتصديق ايده‌سز (ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله) شونلركه حديبيه‌ده تحت شجره‌ده
سندن بيعت رضوان ايتديلر كأنه انلر الله تعاليدن بيعت ايتمشلردر زيراكه بيعتله اصل
مقصود اولدر (يدالله فوق ايديهم) الله تعالينك نصرتله يدی انلرك طاعتله اولان يدلری
فوقنده‌در (فمن نكث فانما ينكث علی نفسه) اول كمسه‌كه عهد وبيعتی نقض ايده اول نقضنك
وبالی ينه كندويه عودت ايدر (ومن اوفی بما عاهد عليه الله فسيؤتيه اجرا عظيما) واولكه
الله تعالی‌يه اولان عهد وبيعتنه وفا ايده نقض ايتميه بزاكا اجر عظيم ويررزكه اول جنتدر
(سيقول لك المخلفون من الاعراب شغلتنا اموالنا واهلونا فاستغفر لنا) وقتاكه پيغمبريمز
صلی الله تعالی عليه وسلم عام حديبيه‌ده عمره ايچون مدينه‌دن مكه‌يه كيتمك ديلدی قريش
انكله حربه مباشرت ويا آنی بيت شريف زيارتندن صده مبادرت ايتملری عذريله عمره ايچون
محرم اولوب بيله سنجه هدی سوق ايتديكه ناس آنك مرادی حرب دكل ايديكنی بيله‌لر
اويله اولسه مدينه اطرافنده مقيم اعراب ويا اهل بوادی‌يه امر ايتديكه انلر انكله بيله
كيده‌لر اعرابدن اكثری آنك امرينه اتباعدن تثاقل ايدوب تخلفلرينه شغلله اعتلال ايتدك
اول سببدن نازل اولديكه اعرابدن بر طائفه‌كه سكا اتباعدن امتناع ايدوب ديرلركه
بزی اموال وعيالمز سنكله كيتمكدن اشغال ايتدی زيرا كمسه‌مز يوقدركه آنلرك امورينه قيام
ايده الله تعالی آنلری اعتذارلرنده تكذيب ايدوب ديديكه (يقولون بالسنتهم ماليس فی
قلوبهم) آنلر قلبلرنده اولمين شيئی لسانلريله اظهار ايدرلر يوخسه سنك آنلر ايچون
استغفار ايتديكنه ويا ايتمديكنه مبالات ايتمزلر (قل فمن يملك لكم من الله شيئا ان اراد بكم
ضرا اواراد بكم نفعا بل كان الله بما تعملون خبيرا) يامحمد آنلره ديكل‌كه الله تعالينك مشيئت
وقضاسندن سزی كيم منع ايده بيلور اول كركسه سزه ضرر ديلسون قتل ويا هزيمت
ويا اهل ومالده خلل ويا تخالفده عقوبت كبی وياخود سزه نفع ديلسون اشبو مذكوراتك
اضدادی كبی بلكه الله تعالی سزك اعمالكزه خبير اولدی تخلف وقصديكزی بيلور

ياننلرنده اولان حفظه ملكلرمز دخی يازرلر (قل ان كان للرحمن ولد فانا اول العابدين * يا محمد آنلره ديكه زعمكز
اوزره اكر الله تعالينك فرضا ولدی اولسه مقدم عبادت ايديجی بن اولوردم * ياخود * لفظ ان نافيه اولمغله * رحمن
ايچون ولد اولمديكه بن موحدلرك ۱۱۹ اسبقيم (سبحان رب السموات والارض رب العرش عما
يصفون) سموات وارض وعرشك ربی اولان الله تعالی مشركلرك ولد وصف ايتدكلرندن منزهدر (فذرهم يخوضوا ويلعبوا حتی يلاقوا يومهم الذی يوعدون) آنلری ترك ايله‌كه مشغول اولدقلری باطل عملره كرشسونلر ودنيالريله اويناسونلر تاكه وعد اولندقلری قيامت كوننه ملاقی اوله‌لر (وهو الذی فی السماء اله وفی الارض اله وهو الحكيم العليم) اول الله تعالی كوكده ملكلرك ويرده انس وجنك معبوديدر خلقك تدبيرنده حكيم ومصالحنده عليمدر (وتبارك الذی له ملك السموات والارض ومابينهما وعنده علم الساعة واليه ترجعون) الله ذوالجلال جمله مخلوقاتدن متعاليدر سموات وارض وبينلرنده اولنلر آنك ملكيدر وقيامتك قائم اولجق ساعتنك علمی آنك عندنده‌دركه خلق انده اكا رجوع اولنورلر (ولايملك الذين يدعون من دونه الشفاعة الا من شهد بالحق
وهم يعلمون) آنلر الله تعالی‌دن غيری شفيع زعميله عبادت ايتدكلری * ملائكه وعيسی وعزير عليه السلامدن شفاعته
مالك اولمزلر اول ذاتلر آنجق الله تعالينك وحدانيتنه شهادت ايدن كنهكار مؤمنلری بيلوب آنلر ايچون شفاعت ايدرلر
(ولئن سألتهم من خلقهم ليقولن الله فانی يؤفكون) اكر سن اول عابدلره ومعبودلره سزی كيم خلق ايتدی ديو سؤال

(بل ظننتم ان لن ينقلب الرسول والمؤمنون الی اهليهم ابدا وزين ذلك فی قلوبكم وظننتم
ظن السوء وكنتم قوما بورا) بلكه ظن ايتديككزكه رسول الهی ومؤمنلری مشركون
استيصال ايدوب من بعد حديبيه‌دن مدينه‌يه اهلارينه رجوع ايتميه‌لر اول تخلف قلوبكزده
شيطان واسطه‌سيله تزيين اولندی وظن سوئی تحسين ايدوب فساد عقيدنده وسوء
نيتكزله عندالله قوم هالكين اولديكز (ومن لم يؤمن بالله ورسوله فانا اعتدنا للكافرين
سعيرا) شول كمسه‌كه سر وعلانيه‌ده الله تعالی‌يه ورسولنه ايمان كتورميه اول كافردر
بز ايسه كافرلر ايچون نار سعير تهيئه ايتمشز (ولله ملك السموات والارض يغفر لمن يشاء
ويعذب من يشاء وكان الله غفورا رحيما) سموات وارض ومابينهمانك ملكی الله تعالينكدر
نه ديلرسه آنده تدبير ايدر ديلديكنی ذنب كبير اوزره مغفرت ايدر وديلديكنی ذنب صغير
اوزره عذاب ايدرز يراكه اكا هيچ شی واجب اولمز توبه ايدنه اول ازلده وابدده غفور واكا
اطاعت ايدنه رحيم اولدی (سيقول المخلفون اذا انطلقتم الی مغانم لتأخذوها ذرونا نتبعكم يريدون
ان يبدلوا كلام الله) حديبيه‌دن تخلف ايدنلر مؤمنلره ديديلركه قچانكه حديبيه‌دن دونوب
خيبر مغانمنه كيده‌سز بزی ترك ايدككه سزكله خيبر اهلنه قتاله كيده‌لم حالبوكه مؤمنلر
حديبيه‌دن رجوعلرنده الله تعالی آنلره وعد ايتديكه اهل مكه غنائمندن عوض خاصة
خيبر غنائمی آنلره ويريله زيراكه حديبيه‌دن صلح اوزره مصرف اولدقلرندن اهل
مكه‌دن برشيئه نائل اولمامشلردی اول مخلفين اراده ايتديلركه الله تعالينك اهل حديبيه‌يه
اولان وعدنی تغيير ايده‌لر (قل لن تتبعونا كذلكم قال الله من قبل) يامحمد آنلره ديكل‌كه
سز بزمله خيبره كتمزسز زيراكه سزك خيبره كيتمككه نهيكزدن اول الله تعالی بكا اشبو
ديديكم كبی ديدی يعنی خيبر غنيمتی حديبيه‌يه حاضر اولنلركدر آنلرك غيری‌يه آندن
نصيب يوقدر (فسيقولون بل تحسدوننا بل كانوا لايفقهون الا قليلا) مؤمنلره حديبيه‌دن
تخلف ايدنلر ديديلركه الله تعالی بزی سزكله خيبره كيتمكدن منع ايتمويدر بلكه سز بزم
غنائمده سزه مشاركت ايتديكمزه حسد ايدرسز بلكه آنلر دينی فهم ايتمزلر آز كمسه‌لردركه
آنی فهم ايدر اوله‌كه آنلر مخلصوندر (قل للمخلفين من الاعراب ستدعون الی قوم
اولی بأس شديد تقاتلونهم او يسلمون) يامحمد حديبيه‌دن تخلف ايدن اعرابه ديكل‌كه سز
بر قومله قتاله دعوت اولنورسزكه آنلر بأس شديد صاحبلريدركه آنلر بنی حنيفه
وغيريدر پيغمبريمز عليه السلامدنصكره مرتد اولديلر ويا مشركوندركه آنلرله قتال ايدر
سز حتی‌كه اسلامه كله‌لر يوخسه آنلردن جزيه اخذكز جائز اولمز (فان تطيعوا يؤتكم
الله اجرا حسنا) ايمدی شول حديبيه‌دن تخلف ايدنلر اكر سز اول حربده اخلاصله
حسن قتال ايدرسكز الله تعالی سزه دنياده غنيمت وآخرتده جنت ويرر (وان تتولوا

ایتسك الله تعالی خلق ایتدی دیرلر * بو سؤالده عظمت باریدن مکابره و انکاره مجال یوقدر * امدی آنك عبادتندن
صرفله غیریه نیجه عبادت ایدرلر (وقیله یارب ان هؤلاء قوم لایؤمنون) فاصفح عنهم وقل سلام فسوف یعلمون)
پیغمبر علیه السلام یا ربی بو معاند قوم قریش مکابره لرندن ﴿ ۱۲۰ ﴾ ناشی ایمانه گلزلر کلامی نزد

کما تولیتم من قبل یعذبکم عذابا الیما) و اکر اول حربدن اعراض ایدرسکز آندن اول حدیبیه ده دعوت اولندیغکزده کی اعراضکز کبی الله تعالی سزه عذاب الیمله تعذیب ایدر اشبو آیت نزول ایدیجك جهاددن عاجز و ضعیفلر دیدیلرکه بزم حالمز نیجه اولورکه قتاله دعوت اولندیغمزدن خروجه استطاعتمز اولمیجق عذاب اولنورز * نازل اولدیکه (لیس علی الاعمی حرج ولا علی الاعرج حرج ولا علی المریض حرج) اعمی و اعرج ومریض اوزرینه وبال یوقدرکه جهاددن تخلف ایدهلر (ومن یطع الله و رسوله یدخله جنات تجری من تحتها الانهار و من یتول یعذبه عذابا الیما) اول کمسه که سرا وعلانیه ده الله تعالی یه و رسولنه اطاعت ایده اول آنی شول جنتاره ادخال ایدرکه آنك آلتندن ایرمقلر آقار و اولکه الله تعالینك طاعتندن اعراض ایده اول آنی عذاب الیمله تعذیب ایدر (لقد رضی الله عن المؤمنین اذ یبایعونك تحت الشجرة) الله تعالی راضی اولدی شول مؤمنلردنکه سنکله حدیبیه ده نزول ایتدیلرکه آنلر بیك اوچیوز و یا بیك بشیوز کمسه ایدیلر شول وقتنکه سن سمره و یا سدره آلتنده اوتورورکن سندن بیعت ایتدیلر شوندنصکره که عثمان رضی الله عنه یی اهل مکه یه رسول کوندرمشدیکه بیت الهی پیغمبریمز علیه السلامه طواف ایچون تخلیه ایدهلر بعده اهل مکه عثمان رضی الله عنه یی قتل ایتدیلر دیو ایشدلیجك پیغمبریمز علیه السلام اول بیله سنجه اولان اصحاب ایله مبایعت ایتدیکه قریشله محاربه ایدهلر موت خوفیله آنلردن فرار ایتمیهلر بعده پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه عثمان الله تعالینك و رسولنك حاجتنده در و ایکی الینك برینی اول بری اوزره قیوب بو عثمانك بیعتیدر دیدی (فعلم ما فی قلوبهم فانزل السکینة علیهم واثابهم فتحا قریبا) الله تعالی اول مبایعت ایدن مؤمنلرك قلبلرنده کی صدق ووفایی بیلوب اول صلح سببیله قلبلرینه طمأنینه و سکون انزال ایتدی واول حدیبیه دن رجوعلری عقبنده خیبری فتح ایتدی (ومغانم کثیرة یأخذونها) وآنلری خیبردن آلدقلری مغانم کثیره ایله اثابه ایتدی زیراکه خیبرك یهودلری اموال کثیره و عقار و اشجار اصحابی ایدیلر پیغمبریمز علیه السلام آنلرك جمیعنی حدیبیه اهلنه قسمت ایتدی (وکان الله عزیزا حکیما) الله تعالی غالب و حکمتی مراعی اولدی (وعدکم الله مغانم کثیرة تأخذونها) الله تعالی سزه مغانم کثیره وعد ایتدیکه مؤمنلر پیغمبریمز علیه السلام زماننده و آندن صکره ده یوم قیامته دکین کفاردن اخذ واغتنام ایدرلر (فعجل لکم هذه) اول جملهدن خیبر مغانمنی تعجیل ایتدی (وکف ایدی الناس عنکم) وسزدن اهل خیبر ایدینی وحلیفلری بنو اسد وبنو غطفان ایدینی برقوله قریش ایدینی کف ایتدی * روایت اولندیکه پیغمبریمز علیه السلام خیبره کیدوب اهالی محاصره ایدیجك اسد وغطفان قبائلی قصد ایتدیلرکه

باریده معلوم اولمغله بیورلدیکه امدی آنلردن اعراض ایله و آنلره شرلرندن تسلم و متارکه ایچون سلاملر ایتکه عن قریب کفرك عاقبتنه اوله جغنی بیلورلر

سورة الدخان مكية وهی سبع و خمسون آیة

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(حم والكتاب المبين) یا محمد حی وقیوم حقیچون حق و باطل بیننی فرق ایدیجی قرآن حقیچون (انا انزلناه فی لیلة مبارکة انا کنا منذرین) دین و دنیایه منفعتی اولان قرآنی بز رحمت نزولی و دعوت اجابتی و نعمت تقسیمی و سائر برکات کیجه سی * اولان لیلهٔ قدر و لیلهٔ براتده لوح محفوظدن سماء دنیایه انزال ایتدك که انکله کفاری انذار ایدرز (فیها یفرق کل امر حکیم) اول کیجه ده * کله جك سنه نك اول کیجه سنه دك * مجموع خیر ورزقلو واجللر فرق اولنور ب حکم و فیصل

ویریلور * ولوح محفوظه ثبت اولنور و هر امور مؤکل ملکره تسلیم اولنور * (امرا من عندنا (مدنیه)
انا کنا مرسلین) رحمة من ربك انه هو السمیع العلیم) و اول کیجه ده یا اول سنه ده عندمزدن امر اولهرق ربك
تعالادن مؤمنلره رحمت اولدیغی حالده رسوللر کوندررز اول الله تعالی قوللرینك اقوال ومناجاتنی ایشیدیجی و نیتلرینی

بیلیجیدر * دینلدیکه نسخهٔ ارزاق میکائیله و نسخهٔ حروب وزلازل وخسوف جبرائیله ونسخهٔ مصائب عزرائیله
ونسخهٔ اعمال سماء دنیا صاحبی اسرافیل علیهم السلامه ویریلور (رب السموات والارض ومابینهما ان کنتم موقنین)
اول سموات والارض وانلرك بینلرنده ﴿ ۱۲۱ ﴾ اولنلرك ربیسیدر اکر سزشك وشبهه ایتمیوب یقین طلب ایدنلردن

مدینه ده کی عیال وذراری مسلمینی غارت ایدهلر لکن الله تعالی قلبلرینه رعب القا سیله انلری اندن کف ایتدی (ولتکون آیة للمؤمنین ویهدیکم صراطا مستقیما) تاکه اول کف ویاغنیمت مؤمنلره امارت اوله که انکله عندالله کندیلرك منزلت ومرتبهلری اولدیغن بیلهلر وحدیبیه دن رجوعلری حیننده خیبرك فتحیله پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم وعدنده صدق ایدیکن تیقن ایدهلر وسزی دین اسلام او زره ثابت ایدوب انك فضل ورحمته توکل ایده سزکه مسلون سکزیك کمسه اولوب اهل خیبر بتمش بیك ایکن مسلمینی انلر اوزره غالب ایتدی (واخری لم تقدروا علیها قد احاط الله بها وکان الله علی کل شیء قدیرا) الله تعالی سزه مغانم اخری وعد ایتدیکه اول هوازن وبلاد فارس مغانمیدرکه هنوز اکا مالك اولمیوب سز الله تعالی اکا استیلاء ایدوبدر انی سزك غیریدن منع ایدوب سزه فتح ایدیسردر الله تعالی هرشیئك اوزره قدیر اولدی زیراکه قدرتی ذاتیه در هرشیئه مختص اولوب سائردن ممتنع دکلدر (ولو قاتلکم الذین کفروا لولوا الادبار ثم لایجدون ولیا ولا نصیرا) اکر یوم حدیبیه ده مکه نك کفاری سزکله قتال ایدوب صلح اولمسهلر ویا اسد وغطفان اهل خیبره معاونت ایچون سزکله قتال ایتسهلر منهزمین اولدقلری حالده انصراف ایدوب من بعد انلره نفع ایدر برقریب وهز یمتدن منع ایدر بر ناصر بولمیهلردی (سنة الله التی قد خلت من قبل ولن تجد لسنة الله تبدیلا) یا محمد سندن اول کچن امتلرك رسوللرینه الله تعالینك سنة موعوده سیدرکه انلری اعدالری اوزره غالب ایده الله تعالینك سنتنه ابسه تغییر بولمزسن (وهو الذی کف ایدیهم عنکم وایدیکم عنهم ببطن مکة من بعد ان اظفرکم علیهم وکان الله بما تعملون بصیرا) اول الله تعالی مکه مشرکلرینك یدلرینی سزدن وسزك یدلریکزی انلردن کف ایتدی سزانلرك اوزره نصرت ایتدیکندنصکره الله تعالی سزك اعمالکزه بصیر اولدی * قصهسی اولدرکه عکرمه ابن ابو جهل بشیوز کشیله حدیبیه یه خروج ایدوب پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم خالد ابن الولیدی مسلمیندن برمقدار جنداله اوزرلرینه کوندردی حتیکه اول کفاری صوب مکه نك حیطانه قودقلرندنصکره کیرودوندیلر * دینلدیکه اشبو قصه یوم فتحده ایدی * پس بو اجلدن دینلدیکه مکه نك فتحی عنوة اولوبدر (هم الذین کفروا وصدوکم عن المسجد الحرام والهدی معکوفا ان یبلغ محله) انلر شول کافرلردرکه سزی مسجد حرامه دخولدن وبیت شریفی طوافدن وهدیکزی محلنده نحردن منع ایتدیلرکه حاج ایچون منی ومعتمر ایچون صفادر ایدی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم بتمش هدی سوق ایتمشدی منع اولیجق جمیعنی حدیبیه ده نحر ایتدی زیراکه محصرك منحری حصر اولدیغی محلدرکه شافعی اکا ذاهبدر وبعضیلری دیدیکه حدیبیه نك بعضی حرمدندر اویله اولمسه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم هدایاسنی حرمده نحر ایتمشدر تنکیم ابو حنیفه انك نحری حرمده اولمسی شرطدر دیدی

ایسه کز (لا اله الا هو یحیی و یمیت ربکم ورب آبائکم الاولین) اندن غیری معبود بالحق یوقدر خالق احیا واماته ایدر سزك واولکی آباکزك خالق ورازق وربیسیدر (بل هم فی شك یلعبون) بلکه کافرلرك بوکلامه یقینلری اولمیوب قرآندن شکده اولملریله آنی لعب واستهزا ایدرلر (فارتقب یوم تأتی السماء بدخان مبین) سما دخانله کلدیکی کونه منتظر اولکه مشرکلرك حالی کوره سین * دینلدیکه عرب شرغالبه دخان تسمیه ایدرلر یعنی انلره غالب کلدیکی کونه منتظر اول دیمك اولهیاخود علامات قیامتدن مقدم اول دخان ظهور ایدر وقرق کون مشرقله مغرب بیننی احاطه ایدوب مؤمنلر زکام کافرلر سه سرخوش اولوب توتون آغزلرندن بورنلرندن کیروب دبرلرندن چیقه مفسرین بو دخانه بعض معنالر دخی ویرمشلردر

العلم عندالله (یغشی الناس هذا عذاب الیم) اول دخان نامی قاپلادقده دیه لرکه بوزه عذاب الیمدر (ربنا اکشف
عنا العذاب انا مؤمنون) یاربنا بزدن بو عذابی کشف ایله که بز ایمانه کلهلم (انی لهم الذکر وقد جاءهم رسول
مبین) بوقدرجه علامت دخانله انلره تذکر وتفکر نیجه حاصل اولهجق انلره دخاندن اعظم آیات ومعجزات ظاهره

ایله رسول کلشیکن متذکر و متنصح اولمدیلر (ثم تولوا عنه وقالوا معلم مجنون) اول رسول بویله معجزاتله کلدکدنصکره
اندن اعراض ایدوب * اول قرآنی جبر ویسار نام غلام اعجمیدن * اوکرنمشدر مجنوندر دیدیلر (انا کاشفوا العذاب قلیلا
انکم عائدون) بزسزدن اول عذابی کشف ایدوب آز وقت ١٢٢ قالدیررز سز ینه کفر وشرککزه عودت
ایدرسز * عـلی قـول
مشرکلره قحط عظیم
عذابی اصابت ایتمکله
پیغمبرمز علیه السلامدن
دعا نیازلرینه مبنی بعد
الدعا اول عذاب دفع
اولدی عـلی قول اول
دخان عذابی قرق کوند
نصکره دفع اولدی بای
وجه کان آنلرینه اولکی
فسق وشرکلرینه عودت
ایدرلر (یوم نبطش البطشة
الکبری انا منتقمون)
یوم قیامتده یا یوم بدرده
بز آنلری کمال قدرت
وغفلته اخذایدوب انلردن
انتقام ایدرز (ولقد فتنا
قبلهم قوم فرعون وجاءهم
رسول کریم) قریشدن
مقدم بز فرعون قومنی
امهال و کثرت اموال
ایله امتحان ایتدك وآنلره
بر رسول کریم کلدی
که اول موسی علیه
السلامدر (ان ادوا الی
عباد الله انی لکم رسول
امین) آنلره دیدیکه
الله تعالی نك قوللرینی
* یعنی بنی اسرائیلی *
بکا ویرك بن سز کچون
وحیله امین رسولم (وان لاتعلوا علی الله انی اتیکم بسلطان مبین) والله تعالی نك رسول ووحینه اهانتله (محلقین)
کبر ایتمك بن سزه صدق دعوامی مبین حجتله کلدم (وانی عذت بربی وربکم ان ترجمون) وبن بنم وسزك ربکز تعالی یه
صغنورم که سز بنی رجم وقتل ایتمکزدن اول بنی حفظ ایدر (وان لم تؤمنوا لی فاعتزلون) اکر بکا ایمان ایتمزسکز بندن

اکرچه اول نحر ایچون معهود دکلسه ده (ولولا رجال مؤمنون ونساء مؤمنات لم تعلموهم ان
تطؤهم فتصیبکم منهم معرة بغیر علم) اکر مکه ده مشرکینله مختلط رجال ونساء جماعتی اولمه‌سه
اهلاککز سببیله اوزریکزه دیت وکفارت وجوبی وانلر اوزره تأسف وتغییر کفارت وقوعی
سزو آنلر بیلمزسزو مشرکیندن تمییز ایتمز غفلتله سزانلری وانلردن بحثده تقصیرله اثم مثلی مکروه
اصابتی اولمسه الله تعالی سزك ایدیکزی انلردن کف ایتمزدی (لیدخل فی رحمته من یشاء) الله
تعالی سزك ایتدیکزی اهل مکه دن کف ایتدیکه انده کی مؤمنلری صیانت ایده وانلردن دیلدیکه
زیاده خیری الهام ایدوب ویا آنده کی مشرکلردن دیلدیکه اسلامی توفیق ایدوب جنته ادخال
ایده (لو تزیلوا لعذبنا الذین کفروا منهم عذابا الیما) اکر مؤمنلر کفاردن تمییز ایتسه‌لر آنلردن
کفاری بز قتل وسبیله تعذیب ایدردك (اذ جعل الذین کفروا فی قلوبهم الحمیة حمیة الجاهلیة)
ذکر ایت شول وقتیکه مکه نك کفاری قلبلرنده انفه قیلدیلرکه اول حق اذعاندن منع ایدر
حمیۀ جاهلیه‌در شول حیثیتله کیم پیغمبرمز علیه السلام حدیبیه یه نزولنده دیدیلرکه محمد بزم
آباء واخوانمزی قتلندنصکره کلدیکه منازلمزه دخول ایده والله بز انی مکه یه ادخال ایتمزز
تاکه محمد واصحابی بزه رغمایته دخوللرینه سویملر (فانزل الله سکینته علی رسوله وعلی المؤمنین)
اویله اولسه الله تعالی رسولنه ومؤمنلره ثبات ووقار انزال ایدوب کفارك قلوبنه داخل اولان
حمیۀ جاهلیه‌لری آنلره داخل اولمدی * روایت اولندیکه وقتاکه کفار انفه ایدوب بیته
دخوللرندن منع ایدیجك پیغمبرمز علیه السلام ومؤمنلر قصد ایتدیلرکه انلرکه قتال ایدلر اویله اولسه
کفاره انلردن خوف کلوب پیغمبر علیه السلامدن دیلدیلرکه اوسنه کیروب مدینه یه کیده‌لر شول
شرطله کیم سنۀ آتیه‌ده قریش انلر ایچون مکه‌یی اوچ کون تخلیه ایده‌لر پیغمبرمز علیه السلام اکا
راضی اولیجق آنك اوزره اندن عهدنامه استدیلر پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم علی رضی الله
عنه‌یه *بسم الله الرحمن الرحیم* یازغل دیدی انلر دیدیلرکه بز انی بیلمزز بلکه *باسمك اللهم* یازغل
بعده دیدیکه اشبو رسول اللهك اهل مکه ایله اولان صلحنامه‌سیدر دیدیلرکه اکر بز سنك رسول الله
ایدیککی بیلسیدك سنی بیته دخولدن صد ایتمزو سنکله قتال ایتمزدك بلکه یازغلکه اشبو محمد بن عبد اللهك
اهل مکه ایله اولان صلحنامه‌سیدر پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه استدکاری منوال اوزره
یازغل مؤمنلر قصد ایتدیلرکه اندن امتناع ایدوب انلر اوزره هجوم ایده‌لر الله تعالی اوزره سکینه
ایدوب حتی که توقر وتحمل ایتدیلر (والزمهم کلمة التقوی وکانوا احق بها واهلها) وانلره کلمۀ تقوایی
الزام ایتدی یعنی کلمۀ شهادت ویا بسملۀ شریفه‌یی ویا محمد رسول الله دیمکی ویا عهدا اوزره وفا وثباتی
اختیار ایتدی واول کلمۀ تقوایه غیریدن احق واهل اولدیلر (وکان الله بکل شیء علیما) الله تعالی
هر شیئه علیم اولدی اویله اولسه هر شیئك اهلنی بیلور اکا آنی آسان قیلور (لقد صدق الله رسوله
الرؤیا بالحق) پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم منامنده کوردیکه اول واصحابی مکه یه امن اوزره

بر طرف اولوب بنی اینجتمك (فدعا ربه ان هؤلاء قوم مجرمون) آنلر ایمانی قبول ایتمدکلرنده موسی علیه السلام
آنلره بد دعا ایدوب یا رب بونلر کفر اوزره مصر بر قومدر دیدی (فاسر بعبادی لیلا انکم متبعون) دعاسی
قبول اولوب الله تعالی بیوردیکه * ١٢٣ قوللرمی بنی * اسرائیله کیجه مصردن * چیقوب کیت
فرعونیلر سزك چیقدیغکزدن
خبرآلدقلرنده آردیکزدن
کلورلر (واترك البحر
رهوا انهم جند مغرقون)
سن قومکله بحری
کچدکدن صکره عصا کله
اوروب دکزی قاپمه
آچق براق زیرا فرعون
و عسکری اکا کیروب
غرق اوله‌جقلردر (کم
ترکوا من جنات وعیون)
و زروع و مقام کریم
ونعمة کانوا فیها فاکهین)
* فرعونیان اول بحره
غرق اولدقلرنده مصرده
نقدر بوستانلرینی
و نهرلرینی واکینلرینی
و زینتلو مکرم منزل
و مقاملرینی والفت
وطبیعت ایتدکاری میوه
و نعمتلرینی ترك ایتدیلر
(کذلك و اورثناها قوما
آخرین) آنلری اول
اموال و نعمدن اخراجمز
کبی بز آنی بنی اسرائیله
یاغیری قومه میراث ویردك
(فما بکت علیهم السماء
والارض وما کانوا
منظرین) آنلرك کفر
وشرکاری سببیله سما وارض
آنلرك هلاکنه آغلمدی وآنلره عذاب کلدکده وقت آخره نظر ومهلت ویرلمدیلر * زیرا دینلدیکه مؤمن فوت
اولسه سما و ارض قرق صباح آنکچون آغلرلرکه کوکده بر مؤمن ایچون ایکی قپو اولوب برندن رزق اینر وبرندن
عمل صالحی چیقار و زمین دخی انك رکوع وسجودیله محظوظ اولور سما و ارض آنلردن محروم اولدقلریچون

محلقین ومقصرین کیردیلر اول رؤیایی اصحابنه حکایت ایدیجك تأویلی اول یلده اولمق
توقعیله سوینشدیلر تأخر ایدیجك بعضلری دیدیکه والله باشمزی نه حلق ونه تقصیر
ایتدك ونه بیتی کوردك اول سببدن اشبو آیت نازل اولدی یعنی الله تعالی رسولنه منامنده
کوستردیکی رؤیایی حق ملتبس اولدیغی حالده تحقیق ایتدی اول انك کوردیکی لابد وقت
مقدرده‌که اول عام قابلدر ظهور ایدیسردر (لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمنین محلقین
رؤسکم ومقصرین لا تخافون) والله یا مؤمنلر کله‌جك یلده سز مسجد حرامه کیررسز
اکر الله تعالینك مشیئتی اولورسه * وعد کریمك مشیئته تعلیقده عبادنه آنی تعلیم وآنلرك
بعضی آکا موت یاغیبه علتیله کیرمز ایدیکنی اشعار ویاخود ملك رؤیانك مقاله‌سنی حکایت
ویاخود پیغمبرمز علیه السلامك اصحابنه اولان قولنی رعایت واردر بعضکز باشنی
تراش ایدر وبعضکز ایسه صاچنی قرقرلر عدودن امن اوزره اولوب آنلردن خوفکز
اولمدیغی حالده (فعلم ما لم تعلموا فجعل من دون ذلك فتحا قریبا) الله تعالینك انی تأخیرنده‌کی
حکمتندن سزك بیلمدیککزی بیلوب مسجد حرامه دخولکزدن اول سزه صلح حدیبیه‌یی
ویا فتح خیبری تبشیر ایتدی تاکه موعودك حصولنه دکین مؤمنلرك قلوبی انکله استراحت
ایده (هو الذی ارسل رسوله بالهدی ودین الحق لیظهره علی الدین کله) اول الله تعالی
رسولی محمد علیه السلامی توحیدله ودین اسلامله کوندردیکه اول دین اسلامی سائر
ادیان اوزره حق اولانك نسخله وباطل اولانك فسادنی اظهارله ویاخود مؤمنلری اول دین
باطلك اهلی اوزره تسلیطله زیراکه اسلامدن غیری دین اهلی مسلمون قهر ایدوبدر
(وکفی بالله شهیدا محمد رسول الله) الله تعالی شاهد یترکه محمدانك رسولیدر اکرچه کفار
مکه اکا شهادت ایتمزلرسه‌ده زیراکه بز سنك رسول الله ایدیککی بیلمزز دیدیلر (والذین
معه اشداء علی الکفار) رسول اللهدر وانکله اولان مؤمنلر کفار اوزره شدیدلردر آنلره محبت
ایتمزلر ودینلرینه مخالف اولنلره غلظت ایدرلر (رحماء بینهم) بربرلرینه مرحمت ومحبتلولردر (تراهم
رکعا سجدا) سن آنلری راکعلر وساجدلر کوررسن زیراکه اکثر اوقاتده نمازه مشغوللردر
(یبتغون فضلا من الله ورضوانا) الله تعالیدن آخرتده ثوابن ورضاسن طلب ایدرلر
(سیماهم فی وجوههم من اثر السجود) علامتلری سجود اثرندن یوزلرنده ثابته‌درکه اول
کثرت صلاة وسهر لیلدن نورلنمسیدر ویاعلتسز صرار مسیدر ومسلمونك طباعی آنلری
قبول ایتمسیدر (ذلك مثلهم فی التوریة) اشبو مذکورات آنلرك توراتده صفتیدر (ومثلهم
فی الانجیل کزرع اخرج شطأه فآزره فاستغلظ فاستوی علی سوقه) اما آنلرك انجیلده‌کی
صفتی شول زرعه بکزرکه افراخ وسنبلنی اخراج ایده اکا تقویه واعانه ایده رقیق ایکن
غلیظ اوله آندن ساق اوزره طوغریلوب طوره (یعجب الزراع) کثافت وقوت وغلظت

بكا ايدرلر (و لقد نجينا بنى اسرائيل من العذاب المهين من فرعون انه كان عاليا من المسرفين) بز بنى اسرائيلى
فرعونك عذاب حقارتندن قورتاردقكه اول آنلره غلبه ايله اوغللرينى قتل و تكبرله شرده حدى تجاوز ايدنلردن
ايدى (و لقد اخترناهم على علم على العالمين) بز بنى اسرائيلى ❦ ١٢٤ ❦ استحقاقلرينه علمز جهتيله زمانلرينك

عالملرى اوزره اختيار
ايتدك (و آتيناهم من
الآيات مافيه بلؤا مبين)
بز آنلره بحرى يارمق
و بلوتله كولكه ايتمك
و قدرت حلواسى
وبلدرجين ياغدرمق كبى
نعمتلر اظهار ايتدك (ان
هؤلاء ليقولون ان هى
الا موتتنا الاولى وما نحن
بمنشرين) بومكه كفارى
ديرلركه عاقبت حال بزم
موتمز انجق بو دنياده كى
موت اوليدر بوندنصكره
بزه ديرلمك و بعث ونشر
يوقدر (فأتوا بابائنا ان كنتم
صادقين) اكر موندنصكره
بعث اولنور ديديككزده
صادق ايسه كز بزم فوت
اولان بابالرمزى احيا
ايدوب كتوردك (اهم
خير ام قوم تبع والذين
من قبلهم اهلكناهم انهم
كانوا مجرمين) قوت
وشدنده قريشمى زياده در
يوخسه قوم تبعمى وآنلردن
مقدمكى قوم * عاد وثمود *
مى زياده در بز اهلو
قوملرى هلاك ايتدك زيرا
آنلر منكر بعث كافرلر

وحسن منظريله زراعلرى اعجاب ايده الله تعالى انى صحابه يه مثل ضرب ايلدى انلر اوائل
اسلامده قليل ايكن كثرت بولديلر وانكله مستحكم اولدقلرندنصكره رفعت بولديلر حتى كه
اول اوصافله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه حاللرينى بكندرديلر (ليغيظ بهم الكفار)
الله تعالى آنلرى اشبو صفاتله وصف ايلدى تاكه انكله كفارى اوبكاندره (وعد الله الذين
آمنوا وعملوا الصالحات منهم مغفرة واجرا عظيما) الله تعالى پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه
وسلمك اصحابندن مؤمن اولوب اعمال صالحه ايشلينلره مغفرت وجنت وعد ايتدى

سورة الحجرات وهى ثمانى عشرة آية مدنية

❦ بسم الله الرحمن الرحيم ❦

(يا ايها الذين آمنوا لا تقدموا بين يدى الله ورسوله) يامؤمنلر هيچ بر امرده الله تعالينك
ورسولنك امرنده تقدم ايتمكز يعنى قچان بر شيئله امر اولنديغكزده انى وقت مأموردن
اول ايشليكز جابر رضى الله عنه ايدر اول يوم الضحاده ذبح حقنده درككه بر جماعت
پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه و سلم صلاة عيدى ادا ايتمدن اضحيه لرينى ذبح ايتدكلرنده
اعاده ايله امر ايلدى بر آيه رضى الله عنهدن مرويدركه پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه
وسلم يوم نحرده خطبه سنده ديديكه اشبو كونده بزم اول عملمز صلاة عيدى ادادر آندن
رجوعمزده اضحيه لريمزى ذبحدر اول كمسه كه اشبو امر اولنديغى منوال اوزره ايده
سنتمزه اصابت ايدر واولكه بز صلاة عيدى ادا ايتمدن ذبح ايده اول اهلیچون لحم
تعجيل ايتمشدر يوخسه نسكدن اول بر شيئده دكلدر عائشه رضى الله عنها ايدر اشبو
آيت يوم شكده صومدن نهى حقنده در يعنى پيغمبريمز صلى الله عليه و سلم رمضان صومنه
شروع ايتمدن سز اكا شروع ايتمكز اكليلده ايدر يعنى كتاب و سنتك خلافنى سويلمكز
ودخى الله تعالينك ورسولنك كلامى سويلنوركن آخر كلامى سويلمكز وهرشيئده شرعه
متابعت ايدك وقيامى نص اوزره تقديم ايتمكز (و اتقوا الله ان الله سميع عليم) تقديمده
و مخالفت حكمده الله تعاليدن قورقكزكه اول اقوالكزى ايشيدر وافعالكزى بيلور
(يا ايها الذين آمنوا لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت النبى) پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه
سويلديككزده صوتكزى آنك صوتى اوزره رفع ايتمكز (ولا تجهروا له بالقول كجهر
بعضكم لبعض) و بينكزده دائر جهرله پيغمبريمز عليه السلامه تكلمده جهر ايتمكز بلكه
آكا تعظيم ايچون صوتكزى خفض ايدك و آكا اسم وكنيه سيله خطاب ايتمكز برى
برلريكزه خطابكز كبى اشبو آيتله علماء استدلال ايتديلر آنك قبرى قتنده و حديثى
اوقونديغنده رفع صوتدن منع اولنه زيراكه اكا مماتنده كى حرمت حياتنده كى حرمت

ايدى * دينلديكه تبع مؤمن ايدى قومى كافر ايديلر حق تعالى انكيچون قومنى ذم ايدوب تبعى ذم ايتمدى (كبيدر)
ابن عباس رضى الله تعالى عنهما تبعك پيغمبر اولديغى واولمديغى معلوم دكلدر ديدى عايشه رضى الله تعالى عنها دير ايديكه
تبع بر رجل صالح اولمغله انى سب ايتمكز * بو تبعك قصه سنى مواهبله خازن بو وجهله تحرير ايدركه بوكا تبع حميرى

ديرلردى ملوك يمندن اولوب كثرت اتباع صاحبى اولمغله بويله تسميه اولنمش ياخود اولوقتده ملوك يمنه تبع
ديرلردى كنيه سى ابو كرب اسعد بن ملكا ايدى كلى عسكر صاحبى اولمغله عالمى كشت وكذار ايدوب حتى جيره يى
وسمرقندى اول بنا ايلدى ديرلر ❦ ١٢٥ ❦ بر وقتده مدينهٔ منوره ده بر اوغلى مقتول اولمغله كلى لشكرله مدينه يه

توجه ايدوب اهاليسنى
استيصال ومدينه يى خراب
ايتمك قصديله كلوركن
بنى قريظه يهوديلرى
علماسندن كعب واسدنامان
عمزاده لر ايكى عالم اكا
قارشو واروب ديديلركه
اى ملك سن بو عزيمتكى
ترك ايله بو مدينه يه
آخر زمان پيغمبرى
هجرت ايده جك پيغمبرمز
عليه السلامك اوصاف
واحوالنى تماما تعريف
ايتملريله قتل و غارتدن
اعراض ايدوب كندو
آتش پرست اولمغله اول
ايكى عالمك النده مسلمان
اولدى واهل كتابدن وافر
كيمسه يى براير آلوب يمنه
متوجه اولدى اثناى راهده
هذيلدن بر كيمسه اكا كلوب
ديديكه بن سكا بر خانه
كوستريمكه آلتون وكمش
واينجو وساير جواهرله
طلودر ديدى قبيلهٔ
هذيلك مرادلرى آنك
مكه يه قصد ومن عند الله
هلاك اولمسيدى تبع بو
ماده يى يانده براير اولان
اهل كتاب علماسنه خبر

كبيدر (ان تحبط اعمالكم وانتم لاتشعرون) اعمالكز حبط اولمق كراهتيله حالبوكه آنك
حبط اولنديغنه شعوريكز اولمز زيراكه صوتى جهر ورفعده استخفاف واردر اكر اكا
قصد اهانت وعدم مبالات منضم اولورسه كفرى مؤدى اولور * روايت اولنديكه
ثابت بن قيسك اذننده وقر اولديغندن جهورى الصوت ايدى بو آيت نازل اولنجق
پيغمبريمز عليه السلامدن تخلف ايتدى پيغمبريمز عليه السلام دخى انى چاغروب بزه
نيچون كلمز اولدك ديديكنده ديديكه يارسول الله چون سكا بو آيت نازل اولدى بن ايسه
جهورى الصوتم قورقرينكه عملم حبط اوله واهل ناردن اولم پيغمبريمز عليه السلام
ايتدى ديلرميسنكه حياتكده حميد ومماتكده شهيد اولوب جنته كيره سن ديديكه الله
تعالينك ورسولنك بشارتنه راضيم شمدنكيرو عمرم اولدقجه صوتمى صوتك فوقنه رفع ايتميم
اويله اولسه مسيلمه حربنده شهيد اولدى * دينلديكه بوآيتدنصكره ابو بكر وعمر رضى الله
عنهما پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمله تكلملرنده اسرار ايدر اولديلر (ان الذين يغضون
اصواتهم عند رسول الله اولئك الذين امتحن الله قلوبهم للتقوى لهم مغفرة واجر عظيم)
شونلركه رسول الله قتنده ادبه رعايت ايدوب صوتلرين خفض ايدرلر انلر شول
قومدركه الله تعالى قلبلرينى تقوى ايچون اختيار وخالص ايدوبدر انلر ايچون مغفرت
ذنوب وجنتده ثواب جزيل اولور (ان الذين ينادونك من وراء الحجرات اكثرهم
لايعقلون) يامحمد شونلركه نسائك حجراتى وراسندن سكا ندا ايدرلر * دينلديكه ندابى
ايدن عيينة بن حصين واقرع بن حابس ايديكه بنو تميمدن يتمش رجال ايله پيغمبريمز صلى
الله تعالى عليه وسلمه وفد كلديلر حالبوكه اول وقت ظهيره ده راقد ايدى يامحمد طشره
چيق ديو ندا ايتديلر انلرك اكثرى حرمت نبوتى تعقل ايتمزلر زيراكه عقل حسن ادب
ومراعات حشمت اقتضا ايدر لاسيما اول منصبده اولان كمسه يه اوله اول نداء منكر
انلرك جميعنه اسناد اولندى زيراكه اكا جميعى راضى اولديلر ويا منادى يه امر ايتديلر
ويا اول منادى انلرك ارهسنده ايدى (ولو انهم صبروا حتى تخرج اليهم لكان خيرا لهم
والله غفور رحيم) اكر انلر سنك خروجكه دكين صبر وانتظارده ثابت اولسه لر اول
انلره استعجالدن خيرلى ايدى زيراكه انده حفظ ادب وتعظيم رسول حاصل اولوردى كه
اول ثناء وثوابى ايجاب ومسئولى اسعاف ايدردى الله تعالى غفور ورحيمدر كه اول اساءت ادب
ايدن وترك تعظيم ايدنلره نصح وتقريع اوزره اقتصار ايتدى بو آيتك سبب نزولنده دينلديكه
پيغمبريمز عليه السلام بنى العنبر نام قبيله يه سريه كوندردى انلر سريه نك كلديكن بيلنجك عياللرين
براغوب قاچديلر اويله اولسه سريه اول عيالى سبى ايدوب پيغمبريمز عليه السلامه كتورديلر
بعده بنو العنبردن بر جماعت اول سبى اولنان عياللرين اشتراء ايچون كلدكلرنده وراء حجراتدن

ويردى انلر ديديلركه اى ملك زنهار بو بر شريف بيتدركه بوكا كيم قصد ايتديسه هلاك اولمشدر سز اكا تعظيم
ايدوب قربانلر ذبح ايتمك كركسز واقع حال تبع آلتى بيك دوه قربان ايدوب وبيت شريفه كسوه اورتديكه بيت شريفه
اول كسوه ايجادى بونكدر آلتى كون مكه ده اكلنوب اهاليسنى اطعام و بيتى طواف ايدوب يمنه عازم اولدى

قومی اولان حمیره واردقده سن بزم دینمزدن آیرلدك دیو قبول ایتمدیلر تبع وحدانیت خدایی انلره تکلیف ایتدکجه عناد
ومخالفت ایدوب آخرالامر آتش امتحانده قرار ویردیلر انلرك برطاغك اتکنده برآتشکده‌لری وارایدیکه ایکی دعواجنك
فیصل ویرلمیوب بر دعوالری اولندقده اول آتشـه کتوروب ادخال ۱۲۶ ایدرلردی باطلی ینار حق اولان

یانمزدی بو قـول ایله
اول آتشـکده‌یه واروب
علماء میهودیوبتلر یونلرنده
کیردیلر یانمدیلر وحمیریلر
بتلریله کیروب تماما
یاندیلر * منقولـدرکه
تبع رسالتپناه افنـدمز
علیه السلامه نامه یازوب
سامول نام یهودی‌یه
ویروب سپارش ایلدیکه
اکر اول آخر زمان
پیغمبرینـه ایریشورسـك
ویر یوخسـه اولادلریکه
وصیت ایله آنك شرفظهو
ریله قنغیسـی فیضیاب
اولورسـه بو امانتی
ویرسـون دینلشکه یکرمی
برنجی قرن اولادی ابی
ایوب الانصاری اولمغله
امانت مذکـوری اول
عرض حضـور نبـوی
ایلدکده اوج کره مرحبا
بالاخ الصالح بیورمشلر
بعثتدن یدیبوز سنه مقدم
پیغمبرمز علیه السـلامه
ایمان کتورن ابو کرب
اسعد حمیری‌که تبعدر دیو
ریاشیدن منقولدر (وما
خلقنا السموات والارض
ومابینهما لاعبین) بزسموات
وارضی وانلرك بینلرنده اولنی لعب خاق ایتمدك * بلکه وحدانیتمزی وثواب وعقابی بیلملری حکمتنه مبنی (دعوتی)
خاق ایتـدك * (ماخلقناهما الابالحق ولکن اکثرهم لایعلمون) واهل سمـا و ارضی انجق سبب حقله خاق ایتدك که
طاعته ثواب ومعصیته عقاب اولدیغی بیلنه * لکن ناسك اکثری انی بیلمزلر (ان یوم الفصل میقاتهم اجمعین) حقله باطل

پیغمبریمز علیه السلامه غلظتله ندا ایدوب اویورکن انی اویاردیلر طشره چیقدیغندن اکا عیاللری
امرنده سویلدیلر پیغمبریمز علیه السلام انلرك برینی حکم ایدیجك اول حکم دیدیکه عیالمزك
نصفی بزه باغشله ونصف آخرینی بزه بیع ایله پیغمبریمز علیه السلام دخی انجلین ایتدی اول
سببدن بوآیت کریمه نازل اولدی یعنی اکرندا ایتمیوب صبرایتمش اولسه‌لر انلره خیرلی ایدی
انلرك هیچ برندن فدا آلمقسزین جمیعنی آزاد ایدیسردی (یاایها الذین آمنوا ان جاءكم فاسق بنبأ
فتبینوا ان تصیبوا قوما بجهالة فتصبحوا علی مافعلتم نادمین) یامؤمنلر اکرسزه برفاسق خبر کذبله
کلورسه اول خبرك کیفیت امرندن تعرف وتفحص ایدك عجله ایتمیکز شول کراهتله کیم بر
قومك حاللرین بیلمدین قتل وقتالله انلره اصابت ایدوب بعده اول فعلکزه نادمین اوله‌سز *
روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ولیدبن عقبه‌یی اخذ زکات ایچون بنو المصطلق
نام قومه کوندردی مکراول ولیدله انلر بیننده عداوت وارایدی انی ایشتدکلرنده اکا قارشو
کلدیلر ولید ایسه انلرك کندویی قتلنه کلورظن ایدوب کیرودوندی و پیغمبریمز علیه السلامه
دیدیکه انلر مرتد اولمشلر بکا زکاتی ویرمدیلر اکا بناء پیغمبر علیه السلام انلره غزا قصدین ایدیجك
بوآیت نازل اولدی * دینلدیکه پیغمبریمز علیه السلام ولیددنصکره انلره خالد بن الولیدی
کوندردی اکر انلرده ایمانلرینه دلالت ایدر شیء کوررسك زکاتلرین آلوب کل والا انلره
کفاره ایدیلن فعلی ایشله چون خالد انلره واردی اخشام ویتسو اذانن انلرده اوقونور
ایشیدیجك زکاتلرین الوب پیغمبریمز علیه السلامه کلدی وحسن حاللرین اکا خبرویردی انکله
ولیدك خطاسی ظاهر اولدی اشبو دلیلدرکه فاسقك خبری رداولنه ومخبرده عدالت شرط
اوله اول کرك راوی ویاشاهد ویامفتی اولسون وواحدعدلك خبری مقبول اوله (واعلموا
ان فیکم رسول الله لویطیعکم فی کثیر من الامر لعنتم) بیلك رسول الله سزك اراکزده درایمدی
اکا وامرنه موافقتله تعظیم ایدك اکراول سز اکا خبر ویردیککز ویااختیار ایتدیککز امورك
کثیرنده ء سزه اطاعت ایتسه اثم وهلاکه ایرردیکز زیرا انلرك بعضیلری جهد ایتدیلرکه فاسق
قولیله عمل اولنوب پیغمبریمز علیه السلام انلری بنو المصطلق ایله قتاله کوندره (ولکن الله حبب
الیکم الایمان وزینه فی قلوبکم) لکن الله تعالی سزه ایمانی تحبیب ایدوب قلوبکزده انی آیات
واضحه وبراهین قاطعه ایله تزیین ایتدی (وکره الکفر والفسوق والعصیان) واول الله
تعالی سزه کفروفسق وعصیانی تبغیض ایتدی (اولئك هم الراشدون) ایمدی بوصفتلو کمسه‌لر
طریق صوابه اصابت ایدیجیلردر (فضلا من الله ونعمة والله علیم حکیم) اشبو تحبیب وتبغیض
الله تعالیدن سزه فضل ونعمت اولدی الله تعالی مؤمنلرك احوالنه وبینلرنده‌کی تفاضله علیم وانلره
توفیقله انعام وافضالده حکیمدر (وان طائفتان من المؤمنین اقتتلوا فاصلحوا بینهما) اکر
مؤمنلردن ایکی طائفه بربرلریله قتال ایتسه‌لر اول ایکی طائفه‌نك بیننی نصحله وحکم الالهه

فصل وفرق اولندیغی کونده ناسك جمع اولهجغی وقتدر (یوم لایغنی مولا عن مولی شیئا ولاهم ینصرون
الامن رحم الله انه هو العزیز الرحیم) اولکونده بر دوست بر اقربانك عذابندن برشی دفعنه ویاردمه
نافع اولمز مکرکه الله تعالانك رحمتندن ۱۲۷ واذن وکرمندن برمؤمن برمؤمنه شفاعت ایده الله تعالی عزیزدر

تعذیبنی اراده ایتـدیکنه
نصرت اولنمز رحیمدر
رحمت اراده ایتدیکی کیمسه
دن رحمتی منـع اولنمز
(ان شجرة الزقوم طعام
الاثیم) زقوم یمشی بیوك
کنـاهکارك طعـامیدر
(کالمهـل یغلی فی البطون
کغلی الحمیم) اریمش باقر
کبی قینـار صو مثللی
قارنلرنده غلیـان ایدر
(خذوه فاعتلوه الی سواء
الجحیم) زبانیـه‌یه
دینورکه * انی اخذو
سوریه‌رك جهنمك اورتسنه
کوترك (ثم صبوا فوق
رأسـه من عذاب الحمیم)
بعد آنك باشـنه عذاب
حمیمدن دوککز (ذق
انك انت العزیز الکریم)
* زبانیـلر اکا اسـتهزا
یوزندن دیه‌لرکه * بو
عذابی داد زیرا سـن
زعمکجه دنیـاده قومك
عزیز وکـریمی ایدك
* مرویدرکه ابوجهل دیر
ایدیکه بن بطحانك اعز
واکرمیم زبانیـلر دخی
اول کلامی اکا استهزا
وتوبیخله دیه‌لر (ان هذا
ماکنتم به تمترون) بو اول عذابدرکه سزاندن دنیـاده شـك ایدردیکز (ان المتقین فی مقـام امین) تحقیق
متقیلر خـوف وآفاتدن امین مقـامده درلر (فی جنـات وعیـون یلبسـون من سـندس واستبرق متقـابلین)
وپیکارلرده نازك حریرلر وصرمه‌لو دیبـالر کیوب سریرلریله بربرلرینه قارشـو اوتوررلر (کذلك وزوجناهم

دعوتله اصلاح ایدك اشبو دلیلدرکه اهل عدله اهل بغی بیننی اصلاح واجب اوله (فان
بغت احدیهما علی الاخری فقاتلوا التی تبغی حتی تفیء الی امر الله) اکر اول ایکی طائفه‌نك
بری طائفه اخری اوزره تعدی ایدرسه اول تعدی ایدن طائفه‌یه قتال ایدك تاکه الله تعالینك
امرنه رجوع ایده‌لر (فان فاءت فاصلحوا بینهما بالعدل واقسطوا ان الله یحب المقسطین)
اکر اول بغی ایدن طائفه بغیدن رجوع ایدرلرسه بینلرینی الله تعالینك حکمی مقتضاسنجه
اصلاح ایدك وجمیع اموریکزده عدل ایدك الله تعالی عدل ایدنلری سور اشبو آیت پیغمبریمز
علیه السـلام زمانده اوسله خزرج بیننده حادث قتال شاننده نازل اولوبدر اشبونده
دلالت واردرکه باغی مؤمن اوله وباغی حربدن فارغ اولورسه ترك ایدیله واوزرینـه
بغی اولنان کشی‌یه اعانت واجب اوله لکن نصح وصلحه سعیدن صکره (انما
المؤمنون اخوة) مؤمنلر بری برلرینه قرنداشلردر زیرا جمیعی اصل واحده منتسبلردرکه
اول ایماندرکه حیات ابدیه‌یی موجبدر (فاصلحوا بین اخویکم) ایمدی ایکی
قرنداشکز بیننی اصلاح ایدك ایکی‌یه تخصیصه علت زیراکه شـقاقك اقل وقوعی ایکی
کشی بیننده‌در (واتقوا الله لعلکم ترحمون) الله تعالیدن قورقوب حکمنه مخالفت
ایتمکزکه رحمت اولنه‌سز (یاایها الذین لایسخر قوم من قوم عسی ان یکونوا خیرا منهم
ولانساء من نسـاء عسی ان یکن خیرا منهن) یااهل ایمـان جماعتی رجال ونسـادن بری
برلریکزی سخره ایتمسون زیرا کاهی اولورکه سخره اولنان عندالله سخره ایدندن خیرلی
اولور (ولاتلمزوا انفسکم) وبری برلریکزی تعییب ایتمکز زیراکه مؤمنلرك کلیسی نفس
واحده کبیدر ویاخود کندیکزه عیب وبرر شیئی ایشلمکز زیرا آنی ایشلین کندویی
تعییب ایدر (ولا تنابزوا بالالقاب بئس الاسم الفسوق بعد الایمان) وبری بریکزی لقب
فسوقله چاغرمکزکه اول مؤمنلره نه چرکین اسم اولورکه ایمانه دخولله اشتهارلرندنصکره
فسقله ذکر اولنه‌لر * روایت اولندیکه اشبو آیت صفیه بنت حیی شاننده اولوبدرکه اول
پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه دیدیکه یارسول الله نسائك بکا یهودی قزی یهودیه دیو تعبیر
ایدرلر پیغمبریمز علیه السلام اکا ایتدی سن آنلره دیمدکه بابام هارون وعمم موسی وزوجم محمد
رسول الله‌در * دینلدیکه اشبوآیت ابومالك شاننده نازل اولوبدرکه اول عبدالله بن السلمایه
یاوزلنوب یااعرابی دیدی عبدالله ایسه اکا یهودی دیدی پیغمبریمز علیه السلام ایکیسین دخی
هجر ایدوب توبه‌لری ظهورنه دکین قتنه کلمکدن منع ایتدی (ومن لم یتب فاولئك هم الظالمون)
اول کمسه‌که مناهیدن توبه ایتمیه اول وصفلو کمسه‌لر ظالملردر عصیانی طاعت موضعنه وضع ونفسلرین
عذابه عرض ایتدکلریچون (یاایها الذین آمنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم)
یامؤمنلر کندیکزدن ظنك کثیرنی ابعاد ایدك تحقیق ایتمکز زیرا ظنك بعضی بعضیسنده

عين) بو كرمله اكرام ايتديكمز كبي حور عيني آنلره قرين ايتمكله دخي اكرام ايده رز (يدعون فيها بكل فاكهة
آمنين) آنلر جنتده هر آرزو ايتدكلري ميوه‌نك احضاريني استرلر ضرر وانقطاعندن امين
اولدقلري حالده (لايذوقو فيها الموت الا الموتة الاولى ووقيهم عذاب ﴿ ۱۲۸ ﴾ الجحيم) آنلر آنده انجق دنياده‌كي
موتدن غيري موت
دادمزلر والله تعالى
آنلردن عذاب جهنمي
صرف ايدر (فضلا من
ربك ذلك هو الفوز
العظيم) آنلره بو فضل
وكرم ربك جل شانه‌دن
واقعدر بو حيات ابدى
ونعم آنلره فوز عظيمدر
(فانما يسرناه بلسانك لعلهم
يتذكرون) بز سكا قرآني
كندو لسانك اوزره آسان
ايتديككه قومكه قرائت
ايتدككده شايد فهم ايدوب
متعظ اوله‌لر (فارتقب
انهم مرتقبون) * اكر
آنلر انكله متعظ اولمزلرسه
آنلره كله‌جك عذابه
منتظر اولكه آنلر سنك
موتكه ياسوء حالكه
منتظرلردر * اما آنلره
عذاب نا متناهي وسكا
نصرت آلهي واردر *
سورة الجاثية مكية وهي
ست وثلثون آية
(بسم الله الرحمن الرحيم)
(حم تنزيل الكتاب من
الله العزيز الحكيم) يا محمد
حم حقيچون بو قرآنك
سكا تنزيلي عزت
وحكمتله موصوف الله تعالى‌دندر (ان في السموات والارض لآيات للمؤمنين) آسمانده اولان
ملائكه ونجوم وسائرده وارضده اولان جبال وانهار واشجار وحيوانات وسائره‌ده صانعك وحدت وقدرتنه
مؤمنلر ايچون علامتلر واردر (وفي خلقكم ومايبث من دابة آيات لقوم يوقنون) وسزك خلقكزده

صاحبي انكله عقوبته مستحق اولور اول بعض ايسه كثيردر زيراكه مؤمنلره سوء
ظندر * ديلديكه اكر فاجر ايسه انده ظاهر اولان مثلي ظن اولنه اما كه صلحابه وعلمايه
حسن ظن ايتمك مندوبدر * ديلديكه ظن ايكي نوعدر برنوعي اثمدركه اول ظن اولنوب
تكلم ايديله وبري ايسه اثم دكلدركه اول ظن اولنوب تكلم ايدلميه اول اجلدن ظنك
بعضي اثمدر ديلدي يوخسه جميعي دكل (ولا تجسسوا) عورات مسلميندن بحث وتتبع ايتميكز
پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر مسلمونه فتنه اولميكز وامورلرنده مستور اولان اشيايي
تتبع ايتميكز زيراكه بركمسه‌كه مسلمونك عوراتني تتبع ايده الله تعالى دخي انك عوراتني تتبع
ايدر اول كمسه‌كه الله تعالى انك عوراتني تتبع ايده آني رسواي ايدر اكرچه رحلنك ويا بيتنك
جوفنده ايسه‌ده (ولا يغتب بعضكم بعضا) وبري بريكزي ظهر غيبنده سوئله ذكر ايتميكز
پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه غيبتدن سؤال اولندقده ديديكه اول مسلم قرنداشكي كراهت
ايتديكي شيئله ذكر كدر اكر اول ذكر ايتديكك شيء آنده موجود ايسه آني غيبت ايتمشسن
واكر اول شيء آنده مفقود ايسه اكا بهتان ايتمشسن * روايت اولنديكه پيغمبريمز عليه السلام
غزا ويا سفر ايدر اولسه هر بر رجل محتاجي ايكي موسر كمسه‌يه ضم ايدر ديكه آنلره خدمت
ايده ومنزل تقدم ايدوب طعام وشراب وسائر حوايجلرين تهيئه ايده اويله اولسه پيغمبريمز عليه
السلام بعض اسفارنده سلمان رضى الله عنه‌يي ايكي رجله ضم ايدوب منزله تقدم ايتديكنده
اكا نوم غلبه ايدوب برشي تهيئه‌سنه قادر اولمديغي اجلدن اول ايكيسي آني اسامه‌يه
كوندرديلر اسامه بنم عندمده مأكولدن برشيء قالمدي ديدي بعده آني صحابه‌دن برنيجه
كمسه‌يه كوندرديلر هيچ برنده برشيء بولميه‌جق ديديلركه اكر بز سني بو صويي چوق
قيويه كوندرسك صويي باتوب صوسز كليدك آندن ايكيسي طوروب اسامه عندنده برشي
وارميدي ديو تجسسه اشتغاللرندنصكره پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم قتنه وارديلر پيغمبريمز
عليه السلام آنلره ايتدي سببندركه اغزكزده لحم اثرين كورورم ديديلركه والله يا رسول الله
اشبو كونده بز لحمدن برشيء اكل ايتمامشز پيغمبريمز عليه السلام ايتدي بلكه سلمان واسامه
لحمني اكل ايتديكز اول سببدن بو آيت نازل اولدي (أيحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا
فكرهتموه) سزدن بريكز سورميكه بر مسلم قرنداشنك لحمني اكل ايده اول قرنداشي ويا لحمني
ميت اولديغي حالده اول سزه عرض اولنسه اندن كراهت ايدرديكز * ايمدي تنكيم انك
لحمني ميت ايكن اكلدن كراهت ايدرسز انك غيبتي حالنده اني سوئله ذكردن دخي كراهت
ايدك پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر ليلهٔ معراجده بر قومه اوغرادمكه انلرك باقردن طرنقلري
وار يوزلرين انكله طرملرلر جبريل عليه السلامه بونلر نه حالاو كمسه‌لردر ديدم ديديكه ناسي
غيبت ايدنلر وعرضلرين يقنلردر « ميمون » ايدر بر وقتده منامده اوكه بر زنجي ميته‌سي
(قونيلوب)

و حالدن حاله تحويلكزده و حيواناتك شكل و صورتلرينك اختلاف و بر يوزنه طاغلدقلرنده بعثه يقينا ايمان ايدن
قومه علامتلر واردر (و اختلاف اليل والنهار و ما انزل الله من السماء من رزق فاحيا به الارض بعد موتها
وتصريف الرياح آيات لقوم يعقلون) ﴿ ۱۲۹ ﴾ و كيجه و كوندزك زياده و نقصانلغنده * و قرانلق و آيدنلغنده
والله تعالى‌نك سمادن سبب
رزق اولان يغموري انزال الله
قوروب ميت اولمش
ارضي نباتله احياسنده
و روزكارلرك هر طرفدن
شديد و لين اسمه‌سنده
قدرتني تعقل ايدن قوم
ايچون دلالتلر واردر (تلك
آيات الله نتلوها عليك
بالحق فباي حديث بعد الله
وآياته يؤمنون) بو دليللر
الله تعالى‌نك وحدانيتنه
علامتلردر بز آني سكا
حقله اوقورز الله تعالى‌نك
حديثي قرآن وبو علامتلردن
صكره قنغي كلامه
ايناورلر (ويل لكل افاك
اثيم) شدت عذاب هر كذاب
وكثير كنهكار كيمسه‌يه
اولسون (يسمع آيات الله
تتلى عليه ثم يصر مستكبرا
كان لم يسمعها فبشره بعذاب
اليم) اول كمسنه‌كه تلاوت
اولنان آيات الهي
ايشتدكدنصكره ايشتمدك
كبي اولوب كفره اصرار
ايله ايماندن استكبار ايدر
اول كيمسه‌يي عذاب اليم
ايله مژده ايله (واذا علم
من آياتنا شيئا اتخذها هزوا
اولئك لهم عذاب مهين) آيتلرمزدن بر شيئي ايشيدوب و بزم آيتلرمزدن اولديغني بيلور كن
حقدن بعيد بر صورتله آني استهزا ايدر اول كروه مستهزيلر ايچون آخرتده اهانتلو عذاب واردر (من ورائهم
جهنم ولا يغني منهم ما كسبوا شيئا ولا ما اتخذوا من دون الله اولياء ولهم عذاب عظيم) انلرك اكا توجهلري جهتيله جهنم

قونيلوب لحمندن اكل ايله ديلدي ديدمكه آني نه سببدن اكل ايدم ديلديكه فلان عندنده
اولان غيبت سببيله ديدمكه والله بن اول مجلسده خير و شردن برشيء تكلم ايتمامشم
ديلديكه لكن اكا راضي اولوب استماع ايتدك اويله اولسه ميمون من بعد نه غيبت سويلر
ونه غيبتي دكلردي (واتقوا الله ان الله تواب رحيم) الله تعاليدن قورقوب غيبتدن توبه ايدك كه
اول تائبك توبه‌سني قبول ايدر رحمتنه ايردير (يا ايها الناس انا خلقناكم من ذكر وانثى وجعلناكم
شعوبا وقبائل لتعارفوا) يا ناس بز سزك جميعكزي آدم وحوادن وياباب وامدن خلق ايتدك
جميعكز انده مساويسز اويله نسبله تفاخرك وجهي يوقدر وسزي شعوب وقبائل قيلدقكه بري
برلريكزي بيله‌سز و حقني ويره‌سز يوخسه انكله فخرلنميه‌سز * معلوم اوله‌كه شعب جمع
عظيمدركه اصل واحده منتسبلردر اول قبائلي جمع ايدر وقبيله عمائري وعماره بطوني وبطن
افخاذي و فخذ فصائلي جمع ايدر ايمدي خزيمه شعبدر و كنانه قبيله‌در و قريش عماره‌در
وقصي بطندر وهاشم فخذدر و عباس فصيله‌در * ديلديكه شعوب بطون عجمدر و قبائل
ايسه بطون عربدر (ان اكرمكم عند الله اتقاكم) الله تعالى عندنده زياده كرامتليكز
تقواسي زياده اولانكزدر زيراكه تقوا ايله نفوس كمال بولور و اشخاص متفاضل اولور
اولكه شرف اراده ايده آني تقواده اراده ايتسون * پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم
ايدر بركمسنه‌كه آني ناسك اكرمي اولاق مسرور ايده الله تعاليدن خوف وخشيت اوزره
اولسون * پيغمبريمز عليه السلام ديديكه ناس ايكي صنفدر بر صنفي مؤمن تقي اولوب الله
تعالى عندنده كريمدر و بر صنفي ايسه فاجر شقي اولوب الله تعالى عندنده مهاندر (ان
الله عليم خبير) الله تعالى تقواده سزك مراتبكزي بيلور احوالكزه خبردار در (قالت
الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا) بنو اسد اعرابندن بر طائفه بر قحط ييلده مدينه‌يه كلوب بز
ايمانه كلدك ديو اسلام اظهار ايتديلر * و پيغمبريمز عليه السلامه امتنان وجهي اوزره
بز سكا اثقال وعيال‌له كلمشز وبنوا فلان كبي سنكله قتال ايتمامشز حالبوكه انكله صدقه مراد
ايدرلر بز طوعا ايمانه كلمشزديو غنيمتدن سائر مسلمينه ويربلندن اكثر ويرلمسين استرلردي
ايمدي يا محمد سن آنلره ديكل‌كه سز ايمانه كلديكز زيراكه ايمان تصديقدركه ثقه وطمأنينهٔ
قلبله اولور اول ايسه سزه حاصل اولميوبدر اكر حاصل اولمش اولسه اسلامكزي
وترك مقاتله‌كزي رسول الله‌ه امتنان ايتمزديكز تنكيم آخر سوره اكا دلالت ايدر (ولكن
قولوا اسلمنا ولما يدخل الايمان في قلوبكم) بلكه اموال وعيالمزه واولادمزه ضرر ايرمك
خوفيله اسلامه داخل اولدق ديكز زيراكه اسلام انقياد وسلمه دخول واظهار شهادتين
وترك محاربه‌در حالبوكه حب ايمان قلوبكزه داخل اولميوبدر قلوبكز السنه‌كزه موافقت
ايتميوبدر (وان تطيعوا الله ورسوله لا يلتكم من اعمالكم شيئا) اكر الله تعالى‌يه ورسولنه

اوکلرنده‌در واجللرندنصکره کیده‌جکلری محل اولمغله آردلرنده‌در دنیاده کسب ایتدکلری اموال واولاددن والله تعالی‌دن
غیری اتخاذ ایتدکلری دوست ومعبودلرندن هیچ کیمسه عذاب اللهدن بر شیئی آنلردن دفع ایده‌من و آنلر ایچون
عذاب عظیم واردر (هذا هدی والذین کفروا بآیات ربهم لهم عذاب من رجز الیم) بو قرآن
رهنمادر شونلرکه
ربلرینك قرآنی انکار
ایتدیلر آنلرایچون آخرتده
اشد و اللو عذابدن
عذاب واردر (الله الذی
سخر لکم البحر لتجری
الفلك فیه بامره و لتبتغوا
من فضله ولعلکم تشکرون)
الله تعالی سزکچون بحری
تسخیر ایلدی تاکه آنده
سز راکب اولدیغکز
سفینه‌لر آنك امریله
یوریه والله تعالی‌نك فضل
و کرمیله آنده تجارت
وصید وسائر منفعت طلب
ایده‌سز و شایدکه بونعمتلره
شکر ایده‌سز (وسخر لکم
مافی السموات ومافی الارض
جمیعا منه ان فی ذلك لآیات
لقوم یتفکرون) سموات
وارضده اولنلرك جمیعنی
کندو فضل و رحمتنده
صلاح و منفعتکز ایچون
سزه تسخیر صورتنده
خلق ایتدی بونلرك
تسخیری خصوصنده حکمت
الهی‌یی تفکر ایدن قوم
ایچون نشانلر واردر
(قل للذین آمنوا یغفروا
للذین لا یرجون ایام الله
لیجزی قوما بما کانوا یکسبون) یا محمد مؤمنلره دیکه شول الله تعالی‌نك عذابی کونلرینی تأمل و آندن
خوف ایتمینلری عفو و صفح ایتسونلر تاکه الله تعالی جمله‌یه دنیاده کسب ایتدکلری خیر و شر عملرینك جزاسنی ویره *
دینلدیکه بو آیت کریمه آیت قتال‌ایله نسخ اولندی (من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء فعلیها ثم الی ربکم ترجعون) کیم عمل

اخلاص ایدوب و ترك نفاقله اطاعت ایتسکز الله تعالی اعمالکز اجورندن بر شیء نقص
ایتمزدی (ان الله غفور رحیم) الله تعالی مطیعلرك قصورن مغفرت ایدر و آنلره فضلیله
رحمت ایدر (انما المؤمنون الذین آمنوا بالله و رسوله ثم لم یرتابوا و جاهدوا باموالهم
و انفسهم فی سبیل الله اولئك هم الصادقون) ایمانده کامل شول کمسه‌لردرکه الله تعالینك
وحدانیتنه و رسولنك رسالتنه تصدیق ایدوب آنده شك ایتمدیلر والله تعالینك سبیلنده
ماللریله ونفسلریله جهادا ایتدیلر ایمدی اول وصفلو کمسه‌لر ایمان ادعاسنده صادقلردر آیت
مذکوره نزولندنصکره اول اعراب پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه کلوب سر و علانیه‌ده
ایمانلرنده صادقلر ایدیکنه یمین بالله ایتدیلر بیورلدیکه (قل اتعلمون الله بدینکم والله یعلم
مافی السموات ومافی الارض والله بکل شیء علیم) یا محمد سن آنلره دیکل‌که صددنده اولدیغکز
دینی الله تعالی‌یه‌می خبر ویررسز حالبوکه اول سموات و ارضده‌کی مخلوقاتك اسرارنی
بیلور اول هر شیئی علیمدر اکا هیچ برشیء خفی اولمز (یمنون علیك ان اسلموا قل لاتمنوا
علی اسلامکم بل الله یمن علیکم ان هداکم للایمان ان کنتم صادقین) آنلر سکا سلاملرین
منت عد ایدرلر آنلره دیکل‌که اسلامکزی بکا منت عد ایتمکز بلکه الله تعالی سزه امتنان
ایدرکه زعمکز اوزره سزه ایمان توفیق ایتدی اکر ایمان ادعاسنده صادقلر ایسه‌کز
الله تعالینك منتی سزه‌در یوخسه سزك اکا دکلدر (ان الله یعلم غیب السموات والارض
والله بصیر بما تعملون) الله تعالی سموات و ارضده غائب هرشیئی بیلور سرده و علانیه‌ده
ایشلدیککزی کورر

سورة ق وهی اربعون آیة مدنیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(ق) معناسنده اختلاف اولندیکه اول قسمدر ویا اسم سوره‌در ویا قدیر و قادر وقاهر
وقریب وقابض اسملرینك مفتاحیدر ویاخود شول جبل مشهورك اسمیدرکه اول ارضی
احاطه ایدوبدر یشل زمرددن خلق اولنمشدر سمانك یشللکی آندندر سماء آنك
اوزره قبه اولوب اکنافی اکا ایریشوبدر * دینلدیکه اول وراء حجابده‌درکه شمس
آنك وراسنده بر سنه مسیره‌دن غائب اولور دینلدیکه آنك معناسی امر قضاء اولندی
(والقرآن المجید) قرآن حقیچونکه اول مجد وشرف صاحبیدر ویااول مجدله موصوف
الله تعالینك کلامیدر و یا اولکه آنك معناسن بیلوب احکامنه امتثال ایده مجد اولنور
(بل عجبوا ان جاءهم منذر منهم فقال الکافرون هذا شیء عجیب) بلکه آنلر تعجب
ایتدیلرکه کندیلرك جنسندن بری آنلری انذار ایده اویله اولسه دیدیلرکه الله تعالینك

(محمدی)

صالح ایدرسه ثوابی کندیچوندر کیم عمل سیء ایدرسه وبالی ینه کندو اوزرینه‌در صکره جمله کز ربکز طرفنه
رجوع ایدوب جزا اولنورسکز (ولقد آتینا بنی اسرائیل الکتاب والحکم والنبوة ورزقناهم من الطیبات وفضلناهم
علی العالمین) بز بنی اسرائیله توریتی ودینده حکمی ونبوت ویردککه انلرده کثرت انبیا غیریلرده
اولمدی انلری من وسلوی
کبی طیباتله رزقلندردق
وزمانلرینك عالملری اوزره
تفضیل ایتدك (وآتیناهم
بینات من الامر فما اختلفوا
الا من بعد ماجاءهم العلم
بغیا بینهم ان ربك یقضی
بینهم یوم القیمة فیما کانوا
فیه یختلفون) وانلره
دین وملت امرندن
ویاپیغمبر علیه السلامك
بعثتی تحقیقه ادلهٔ ظاهره
ویردك انلر انده حقیقت
حالی بیلدکلرندنصکره انجق
حسدو عداوتلرندن ناشی
بینلرنده اختلاف ایتدیلر
تحقیق ربك عزشانه
قیامتده انلرك بینلرنده
اختلاف ایتدکلری شیئی
قضا ایدوب مؤاخذه
ومجازات ایدر (ثم جعلناك
علی شریعة من الامر
فاتبعها ولاتتبع اهواء الذین
لایعلمون) یا محمد بز سنی
بنی اسرائیلدنصکره امر
دیندن بر شریعت اوزره
قیلدیکه سن اکا متابعت
ایت یوخسه حقیقت
توحیدی بیلیوب هوالرینه
متابعت ایدنلره تابع اولمه *
انلر رؤساء قریشدرکه پیغمبرمز علیه السلامه بابالرینك دیننه تابع اول دیو تکلیف ایتمشلریدی (انهم لن یغنوا عنك من الله
شیئا وان الظالمین بعضهم اولیاء بعض والله ولی المتقین) اکر انلره متابعت ایدرسك انلر الله تعالی‌نك عذابندن برشیئی سندن
منعه قادر اولمزلر مشرکلر دین باطللرنده بربرینك دوستلریدر سن انلرله امتزاج ایتمه الله تعالی متقیلرك دوستی اولمغله انلرله

محمدی رسالتنه اختیاری برشیء عجیبدر (أئذا متنا وکنا ترابا ذلك رجع بعید) بز میت و تراب
اولدیغمزدنصکره کیرو حیاته رجوع ایدرمز ایمدی اول رجوع وهم اعاده امکاندن بعیددر
(قد علمنا ماتنقص الارض منهم) الله تعالی ایدرکه بز انلرك اجسادندن ارضك اکل ایتدیکن بیلورز
ویا بز انلرك فوت اولانن ودنیاده قلانن بیلورز هیچ برشیئك علمی بزدن خفی اولمز (وعندنا
کتاب حفیظ) والحال بزم عندمزده برکتاب واردرکه جمیع اشیایی حافظدر (بل کذبوا بالحق
لما جاءهم فهم فی امر مریج) بلکه انلر معجزاتله ثابت نبوت ونبی ویا قرآن انلره کلدیکنده
تکذیب ایتدیلر بلکه انلر امر مختلطده‌در یعنی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حقنده کیمی ساحر
وکیمی شاعردر وکیمی مجنون وکیمی معلمدر دیدی (افلم ینظروا الی السماء فوقهم کیف بنیناها
ومالها من فروج) کافرلر الله تعالینك قدرتندن فوقلرنده سمایه نظر ایتمزلرمیکه بز انی عمادسز
رفع ایدوب کواکبله نیجه تزیین ایتدك حالبوکه انده شقوق وخلل یوقدر هر عیبدن سلیمه‌در
(والارض مددناها والقینا فیها رواسی وانبتنا فیها من کل زوج بهیج) وارضی بز بسط ایتدك
واول ارض اوزره جبال وثوابت القاء ایتدك وانده اصناف نباتاتدن بتوردك‌که حسنی بهجت
ویرر (تبصرة وذکری لکل عبد منیب) الله تعالی اشبو اشیایی خلق ایتدیکه انك بدائع صنعتی
تفکر ایدوب توحیدو طاعته رجوع ایدر هر عبده تبصره و موعظه اوله (ونزلنا من السماء ماء
مبارکا فانبتنا به جنات وحب الحصید) وبز سمادن شول منافعی کثیر ماء ایندروب انکله اشجار
واثمار وبر وشعیر وسائر بیچیلور حبوب بتوردك (والنخل باسقات لها طلع نضید) ودخی نخل
طوال ویامستویه بتوردك‌که آنك ثمر کثیر ویاطلع متراکبی واردر (رزقا للعباد) تاکه اشیاء
مذکوره عباده رزق اولوب انکله تعیش ایده‌لر (واحیینا به بلدة میتا) واول ماءایله شول نماسز
بلدهٔ جدبه‌یی احیاء ایتدك (کذلك الخروج) ایمدی اول احیامز کبی یوم قیامتده سزی قبردن
چیقاررز * روایت اولندیکه یوم قیامتده بر یوزنده حیاتده کمسه قالمیوب ارض خالیه و میته
اولدیغنده الله تعالی قرق کون منی رجال کبی سمادن یغمور یاغدروب یره کیردرانکله موتانك
لحوم وعروق وعظامن بتوره بعده دیر کوروب بر یوزنه چیقاره (کذبت قبلهم قوم نوح
واصحاب الرس وثمود وعاد وفرعون واخوان لوط واصحاب الایکة وقوم تبع) یا محمد مکه‌نك
کفارندن اول اقوام کثیره رسوللرینی تکذیب ایتدیلرکه اول جمله‌دن قوم نوح واصحاب رسدرکه
یمامه‌یه قریب بر بئر عندنده مقیم برجماعت ایدی وصالح علیه السلامك قومی ثمود وهود علیه
السلامك قومی عاد وفرعون قومی قبط ولوط علیه السلامك قومی وشعیب علیه السلامك
قومندن اصحاب ایکه قوم تبع که ذکری سورهٔ حجرده و سورهٔ دخانده کچدی (کل کذب الرسل
فحق وعید) انلرك هر بری ویاانلردن برجماعت ویاجمیعی رسوللرین تکذیب ایتدیلر اویله
اولسه انلره عذابم واجب اولدی ایمدی سنده‌خی یامحمد اول رسوللر کبی قومك اذی وتکذیبنه

موالات ايت (هذا بصائر للناس وهدى ورحمة لقوم يوقنون) بوشريعته متابعت نامه متابعت فوز ونجاتى كوسترر
وطالب سر منزل يقين اولان كروهه محض هدايت ورحمتدر (ام حسب الذين اجترحوا السيئات ان نجعلهم كالذين
آمنوا وعملوا الصالحات سواء محياهم ومماتهم ساء مايحكمون) دنياده اعمال سيئه كسب ايدنلر ظن

ايدرلرمكه انلرى اعمال صالحه ايشلين مؤمنلر كبى قيله لم حياتده ومماتده برابر اولهلر بونلرى قبيح حكم ايدرلر * بلكه حياتده برابر ايسهده مماتده كيمكه ايمانله وفات ايدر ايمانله احيا اولور كيمكه كفرله فوت اولور كفرله بعث اولور (وخلق الله السموات والارض بالحق ولتجزى كل نفس بما كسبت وهم لايظلمون) الله تعالى سموات وارضى حقله خلق ايتدى * مقتضاى عدلدركه محسن ومسئ موحدو مشرك دنياده اولمزسه آخرتده البته فصل وتميز اوله * وتاكه هرنفس خير وشردن كسب ايتدكيله جزا اولنه انلر ثواب نقصانى ياعذاب تضعيفيله ظلم اولنمزلر (افرايت من اتخذ الهه هواه واضله الله على علم وختم على سمعه وقلبه وجعل على بصره غشاوة فمن يهديه من بعد الله افلاتذكرون) نظر ايدرميسين اول

كمسنه يه كه هواسنى كندوبه اله اتخاذ ايتدى * صبلر بروقى بكنمهلر غيريسنى ياپوب طپارلردى وبوحاله (ايتديككى)
عاقبتى نار اوله جغنى بيلوركن الله تعالى انى خذلانه انداخته ايدوب قولاغنه وقلبنه مهروضع ايدركه كلام حق ايشتميه وكوزى
اوزرينه پرده چكركه نظر اعتبارله باقوب تعقل ايتميه اويله اولنجه بوندنصكره انى طريق هدايته كيم ارشاد ايدهبيلور ايا متنصح

صبر ايليكل (افعيينا بالخلق الاول بل هم فى لبس من خلق جديد) بز اول مرهده خلقدن عاجزمى اولدقكه ثانى مرهده اعادهدن عاجز اولهوز يعنى اول لاشئ ايكن وجوده كتوب احيا ايتديكمز كبى انلرى بعدالاماته احيايه دخى قادر اولورز انلر بزم خالق اولهقدرتمزى انكار ايتمزلر بلكه انلر خلق مستأنفده خلط وشبهه ايدرلر (ولقد خلقنا الانسان ونعلم ماتوسوس به نفسه ونحن اقرب اليه من حبل الوريد) هر انسانى بز خلق ايتدك قلبنه خطور ايدنى بيلورز بزه انسانى علممز شاه طمرينك اكا اولان قربندن زيادهدر زيراكه انسانك ابعاض واجزائى بعضى بعضه حجاب اولور اماكه بزم علممزه هيچ برشى حجاب اولمز (اذيتلقى المتلقيان عن اليمين وعن الشمال قعيد) اول الله تعالى انسانك هرحالنه علمى هرقريبدن اقربدر شول حينده كه انك صاغنده وصولنده قاعد ايكى كاتب ملكلريكه انك خير وشراعمالنى يازارلر اشبونده ايذان واردركه اول الله تعالى كاتب ملكلرينك استحفاظندن غنيدر زيراكه اول انلردن اعلمدر وانلره خفى اولان شيئه اول مطلعدر لكن حكمتى مقتضاسنجه انلرك يازمهسنده عبدى معصيتدن تثبيط اولور واعمالك اعتبار وضبطنده جزانى تأييد ويوم قيامتده حجت الزامنى تأكيد ايدر اولور (مايلفظ من قول الالديه رقيب عتيد) برقولكه انسان انى تلفظ ايدر الا انك عندنده حاضر ايكى ملك واردركه ثواب وكرك عقاب ايجاب ايدر قول وفعلنى برى خيرلوسن برى شرلوسن يازار * حديثده كلديكه عبدك حسناتن يازان ملك سيئاتن يازان ملك اوزره اميندر عبد سيئه ايشلسه حسناتن يازان ملك بدى ساعته دكين تأخير ايتديرر شول رجائله كيم اول سيئه ايشلين عبد تسبيح ويا استغفار ايده وانكله اول سيئه محو اولوب كيده (وجاءت سكرة الموت بالحق ذلك ماكنت منه تحيد) ياانسان سكا موتك غمره وشدتى كلديكه اول انسانى غشى وعقلى اوزره غلبه ايدر برحالهكيم انكله رسوللرك خبر ويرديكنك حقيقتى ايرر حتى كه سعادت وشقاوتدن مآل امرينى آشكاره كورر اول موتدركه اندن ميل وهرب ايدر اولمدك (ونفخ فى الصور ذلك يوم الوعيد) وموتدنصكره صوره نفخهٔ بعث اولنه كه كفارك انده عذابلرينك تحقيقى كونيدر (وجاءت كل نفس معها سائق وشهيد) اول كونده هرنفسك بيلهسنجه ايكى ملك اولور برى انى سوق ايدر وبريسى انك عملنه شهادت ايدر وياخود برملك اشبوايكى وصفى جمع ايدر وياخود سائق انك كاتب سيئاتى وشهيد ايسه انك حسناتيدر وياخود سائق نفسى وقرينيدر وشهيد ايسه انك جوارح وياعمالى در (لقد كنت فى غفلة من هذا) كافر اهوال قيامتى كورديكنده اكا دينوركه سن بوكوندن دنياده غفلتده ايدك رب تعالى بى ورسولنى تصديق ايتمزدك (فكشفنا عنك غطاءك فبصرك اليوم حديد) الآن سندن امور آخرته حاجب غطاكى كشف ايتدك اشبو كونده بصرك نافذدر دنياده انكار

اولمزميسكز (وقالوا ماهى الاحياتنا الدنيا نموت ونحيا ومايهلكنا الاالدهر ومالهم بذلك من علم ان هم الايظنون) يعنى
منكرلر ديرلركه بوحيات ديدكلرى انجق بودنياده اولان حياتدر بعضمز فوت اولوب بعضمز طوغر * دينلديكه بونلر
احتمالدركه تناسخى قائل اولنلردر * وبزى انجق دهرهلاك ايدر يعنى زمان مروريله اجللرمز كلوب هلاك

اولورز اول كافرلر ايچون بوكلاملرنده علمدن هيچ دليللرى يوقدر انجق ظن وتقليد ايله سويلرلر (واذا تتلى عليهم آياتنا بينات ماكان حجتهم الا ان قالوا ائتوا بآبائنا ان كنتم صادقين) قچان آنلره آيتلرمز تلاوت اولنسه آنلرك اعتقادلرينك باطل اولديغنى بيان ايدر آنلرك حجت وبرهانلرى اولمديغندن انجق بعنده صادق ايسه كز فوت اولان بابالريمزى احيا ايدوب كتور ديرلر (قل الله يحييكم ثم يميتكم ثم يجمعكم الى يوم القيمة لاريب فيه ولكن اكثر الناس لايعلمون) يامحمد ديكه الله تعالى سزى دنياده رحم مادرده احيا ايدر صكره اجلكز كلدكده اماته ايدر صكره نفخهٔ ثانيهده بعثله محشرده جمع ايدركه آنده شك يوقدر لكن ناسك اكثرى قلت افكارلرندن آنى بيلمزلر (ولله ملك السموات والارض ويوم تقوم الساعة يومئذ يخسر المبطلون) سموات وارضك ملكى

الله تعالانكدر قيامت قائم اولديغى كونده كافرلرك خسرانى ظاهر اولوب جميعى ناره كوندريلور (وترى كل امة
جاثية كل امة تدعى الى كتابها اليوم تجزون ماكنتم تعملون) اولكونده كوررسنكه هرامت حكم وقضايه انتظارا
دزچوكرلر هرامت صحيفهٔ اعماللرينه چاغريلوب دينوركه بوكونده دنياده ايشلديككز عملريكزله جزالنورسكز

ايتديككى بونده كورر سن وياخود خطاب پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه يعنى يامحمد سن امور وديانتدن غفلتده ايدك وحى وتعليم قرآنله سندن غطاء غفلتى كيدردك اويله اولسه ناسك كورمدكلرينى كوررسين وبيلمدكلرينى بيلورسن (وقال قرينه هذا مالدى عتيد) هر انسان اوزره موكل ملك ديديكه اشبو بنم عندمده مكتوب وحاضر اولاندر وياكافرك قرينى شيطان ديهكه اشبو بنم عندمده وملكمزده حاضردر اغواء واضلالمله اولكه جهنم ايچون آنى تهيئه ايتمشم (ألقيا فى جهنم كل كفار عنيد) الله تعالى سائق وشهيدويا خزنهٔ ناردن ايكى ملكه ويابرملكه ديهكه جهنمه براغك هركافريكه الله تعالينك وحدانيتن انكار ايدوب حقدن اعراض ايدر (مناع للخير معتد مريب) مالنك زكاتنى ويرمز وغيره ظلم ايدر والله تعاليده ودين اسلامده شك ايدر (الذى جعل مع الله الهاآخر) كه اول الله تعالى يه اله آخرى اشتراك ايدر (فألقياه فى العذاب الشديد) ايمدى ايكيكز آنى نارده عذاب شديده القاء ايدك (قال قرينه ربنا مااطغيته ولكن كان فى ضلال بعيد) كافر قرينى شيطان حقنده ديهكه يارب بنى بو اضلال ايتمشدى شيطان ديهكه يارب بن آنى اضلال ايتمدم زيرا بنم اكا قوتم يوغيدى بلكه اول كندى برضلاله دوشديكه اول آنى حق وايماندن بعيد ايتدى (قال لاتختصموا لدى وقد قدمت اليكم بالوعيد) الله تعالى كافر وشيطانه ديهكه بنم عندمده اختصام ايتميكز زيراكه بن سزه كتابلرمده ورسوللرم لسانده طغيان اوزره وعيدمى تقديم ايتمشيدم (مايبدل القول لدى وماانا بظلام للعبيد) بنم ثواب ويامقابله اولان وعدمه خلف اولمز وبن عبدمه ظلم ايدر دكلم ذنبسز هيچ كمسهيه عذاب ايتمزم (يوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول هل من مزيد) ذكر ايت شول كونيكه جهنمه ديهوزكه جن وانسدن سكا القاء اولنانله طولدكمى جهنم ديهكه يارب دخى زياده وارميدركه القاء ايدرسك اكا وسع اولور * پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر جن وانسدن كفارى جهنمه فوج فوج براغهلر جهنم ايسه انلره غيظندن زياده طلبندن زائل اولميه حتى رب العزه اكا قدم وضع ايدوب عزتك حقيچون يارب كفايت ايدرديه اويله اولسه بعضى بعضنه انزواء ايده اماكه جنتده خالى مكان قالوب الله تعالى برنوع ايجادندن صكره آنلرى اسكان ايده (وازلفت الجنة للمتقين غير بعيد) وجنت متقيلره تقريب اولنوب اول آنلره بعيد اولميه دخوللرندن اول اكا نظر ايدهلر آنلره دينلهكيم (هذا ماتوعدون لكل اواب حفيظ) اشبو كورديككز جنت شول السنهٔ رسل ايله وعد هركمسهيه دركيم الله تعالى يه رجوع ايدوب حدودينى رعايت ايتمش اوله (من خشى الرحمن بالغيب وجاء بقلب منيب) كه اول الله تعالى بى كورمشكن اندن قورقوب امرينه اطاعت ايده وياخلوتنده كمسه كورمزكن الله تعالى يه قلب خالصله اطاعت ايده ذكر اولنان

(هذا كتابنا ينطق عليكم بالحق انا كنا نستنسخ ما كنتم تعملون) بو صحايف اعمالكز كراما كاتبين ملكلری امرمزله يازديغی
کتابدر اول کتاب زیاده ونقصانسز اعمالکزی حقله سزه ذکر ایدر ایشلدیککز خیر وشر اعمالکزی اول ملکلره یازدرمشیدك
(فاما الذين امنوا وعملوا الصالحات فيدخلهم ربهم فی رحمته ١٣٤ ذلك هو الفوز المبين) اما شونلرکه مؤمن

اولوب عمل صالح
ایشلدیلر ربلری تعالی
آنلری جنته ادخال ایدر
بورحمته داخل اولملری
آنلره نجات ظاهره‌در
(واما الذين كفروا افلم
تکن آیاتی تتلی علیکم
فاستکبرتم وکنتم قوما
مجرمين) اما شونلرکه
کافر اولدیلر آنلره
دینورکه دنیاده سزه
پیغمبرلرمز کلوب آیاتلرمزی
تلاوت اولنمزمیدی سز
اکا تکبرله ایماندن
ابا ایدوب مشرك كرو
هلرندن اولدیکزدی
(واذا قيل ان وعد الله
حق والساعة لا ريب
فيها قلتم ما ندری ما الساعة
ان نظن الا ظنا وما نحن
بمستيقنين) سزه الله تعالی
نك وعدی حقدر وقیامتك
وقوعنده شك يوقدر
دینلسه سز قیامتك نه
ایدوکنی بیلمزز بز ظن ایده
رزکه اول قیامت برو
همدرکه سز دخی آنك
وقوعنده شکده سکز
آنك قائم اولمسنه یقینمز
يوقدر ديرديکز (وبدا لهم

اوصافله موصوف کمسه‌لره دینورکه (ادخلوها بسلام ذلك يوم الخلود) هر مخوفدن سالم
اولدیغکز حالده ویا الله تعالی آنلره ویا آنلر بربرلرینه سلام ویرر اولدقلری حالده جنته
کیرك اشبو دخول سزه یوم دائمدر سزه آندن خروج یوقدر (لهم ما يشاؤن فيها ولدينا
مزيد) آنلر ایچون اول جنتده تمنی ایتدکلری واردر ومع ذلك آندن زیاده شول باللرینه
خطور ایتمدك وکوزلر کورمه‌دك وقولاقلر ایشتمه‌دك آنلر ایچون کرامات واردر دینلدیکه
انکله مراد الله تعالینك جمال باکمالنی کورمکدر (وكم اهلكنا قبلهم من قرن هم اشد منهم
منهم بطشا فنقبوا فی البلاد هل من محيص) اهل مکه‌دن اول بر قرون کثیره اهلاك
ایتمشزکه آنلر قوتده اهل مکه‌دن اشد ایدیلر موتدن حذر ایله خرق وتصرف ایتدیلر
وجری نقب ایدوب محفوظ اولمق ایچون بیت ایتدیلر الله تعالیدن ویا موتدن ملجأ
بولدیلرمی ویا اهل مکه اسفارلرنده بلاد قرون ماضیه‌یه اوغرادیاور آنلر هیچ کمسه‌یی
الله تعالینك عذاب واهلاکندن قورتلمش کوردیلرمیکه کندیلر ایچون دخی آنك مثلنی
توقع ایده‌لر (ان فی ذلك لذكری لمن كان له قلب او القی السمع وهو شهيد) اشبو سوره‌ده
ذکر اولنانده تذکر وموعظه واردر اول کمسه‌یه‌که حقایقده تفکر ایدر قلب
واعیسی اوله ویاخود سمعنی آنك مواعظی استماعنه القا ایده حالبوکه ذهنی حاضر اولوب
معانیسنی فهم ایدر ویا صدقنه شاهددرکه ظواهرله متعظ وزواجرله منزجر اوله (ولقد
خلقنا السموات والارض وما بينهما فی ستة ايام) سموات وارض ومابینلرینی آلتی کونده
خلق ایتدك روایت اولندیکه یهودلر پیغمبرمز صلی الله علیه وسلمه کلوب دیدیلرکه بزه خبر
ویرکه اشبو آلتی کونده الله تعالی نه اشیایی خلق ایتدی دیدیکه یوم احد ایله یوم اثنینده
ارضی خلق ایتدی ویوم ثلثاده جبالی ویوم اربعاده مداین وانهار واقواتی خلق ایتدی
ویوم خمیسده یوم جمعه‌نك اوچ ساعتنه دکین سموات وملائکه‌یی خلق بیوردی
واول اوچ ساعتك اولکیسنده آجالی وایکنجیسنده آفتی واوچنجیسنده آدمی خلق
ایتدی دیدیلرکه صدق ایتدك اکر اتمام ایدرسك دیدیکه اتمامی ندر دیدیلرکه یوم سبتده
استراحت ایدوب عرش اوزره استلقاء ایتدی اویله اولسه آنلرك اول قولنی رد ایچون
(وما مسنا من لغوب) حالبوکه انده بزه تعب واعیادن بر شی اصابت ایتمدی دیو
بیورلدی زیراکه استراحت ایدر اول کمسه‌که اکا تعب وعی ایرر الله تعالی ایسه
مخلوقین صفاتندن منزهدر (فاصبر علی ما يقولون) ایمدی یا محمد مشرکینك بعثی
انکارلرینه صبر ایت اول الله تعالیکه احیاسز کائناتك خلقنه قادر اولدی قادر اولورکه
آنلری اماته‌دنصکره یوم قیامتده احیاء ایدوب آنلردن انتقام ایده ویاخود یهودك کفر
وتشبیهنه صبر ایت (وسبح بحمد ربك) وربك جل شانه‌نك سکا الهام ایتدیکی اصابت حق

سيئات ما عملوا وحاق بهم ما كانوا به يستهزؤن) انلره اعمال سیئه‌لرینك قبحی ظاهر اولوب اول (وسائر)
استهزالری سببیله آنلری عذاب احاطه ایدر (وقيل اليوم ننسيكم كما نسيتم لقاء يومكم هذا ومأويكم النار وما لكم من ناصرين)
وانلره دینورکه بوکون بز سزی عذابده ترك ایده‌رزکه سز بوکونه ملاقی اوله‌جغکزی اونودوب واجب اولانی عملی ترك

ایتدیکزدی سزك مکانکز جهنمدر انده سزه یاردم ایدوب ناردن تخلیص ایدر یوقدر (ذلكم بانكم اتخذتم آيات الله هزوا
وغرتكم الحيوة الدنيا فاليوم لا يخرجون منها ولا هم يستعتبون) بو عذاب سزه اول سببدندرکه آیات الهم حقیقتنی
تفکر ایتیوب استهزا ایدردیکز وحیات ١٣٥ دنیایه مغرور اولوب نعمت آخرتدن غافل اولدیکزامدی آنلری

بوکون وابدی جهنمدن
چیقاره بلمزلر و انلره الله
تعالینك رضاسنی طلب
دخی اولمزکه اعتذار
وتوبه‌نك وقتی فوت
اولمشدر (فلله الحمد رب
السموات ورب الارض
رب العالمين) اوو قتده
مؤمنلر دیه‌لرکه جمله
حمد وثنا سموات وارضك
وجمیع عالمك ربی اولان
الله تعالی‌یه مخصوصدر
(وله الكبرياء فی السموات
والارض وهو العزيز
الحكيم) کبریاء وعظمت
آنکدرکه آثاری سموات
وارضده ظاهر اولدی
اول الله تعالی جمله‌یه
غالب وقدرتی هر شیئه
شاملدر وجمیع امورنده
حکیم وعلیمدر

سورة الاحقاف مكية وهی
اربع وثلثون آية

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(حم تنزيل الكتاب من الله
العزيز الحكيم) حم حقیچون
وبو قرآنك تنزیلی عزیز و
حکیم اولان الله تعالیدندر
(ما خلقنا السموات والارض
وما بينهما الا بالحق واجل

وسائر نعمتی اوزره حامد اولدیغك حالده آنی عجزدن وتشبیهی ایجاب ایدر شیئدن تنزیه
ایت (قبل طلوع الشمس وقبل الغروب) شمسك طلوعندن اول صلاة فجری وشمسك
غروبندن اول صلاة ظهری وعصری ادا ایت (ومن الليل فسبحه) وکیجه‌نك بعضیسنده
مغرب وعشایی ادا ایت (وادبار السجود) وصلاة مفروضه اعقابنده نوافل مسنونه‌یی ادا
ایت ویاخود عشادنصکره صلاة وتری ادا ایت * دینلدیکه (ومن الليل) ایله مراد مغرب
وعشا وتهجددر دینلدیکه (ادبار السجود) ایله مراد مغربدنصکره قلنور ایکی رکعت
سنتدر ویاخود صلوات مکتوبه اردنجه تسبیح ایدامیدر پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم ایدر
برکمسه‌که هر صلوات مکتوبه اردنجه اوتوز اوچ کره * سبحان الله * واوتوز اوچ کره * الحمد لله *
واوتوز اوچ کره * الله اکبر * دیه بعده برکره * لا اله الا الله وحده لا شريك له الملك وله الحمد وهو
علی كل شیء قدير * دیه الله تعالی جمیع خطالرینی یارلغه کرچه دریانك کوبوکی دکلو ایسه‌ده ابو هریره
رضی الله عنه ایدر صحابه فقرامی پیغمبرمز صلی الله علیه وسلمه دیدیلرکه یا رسول الله اهل دثور
دثورلری سببیله درجات رفیعه‌یه ونعیم مقیمه‌یه نائل اولدیلر زیراکه بزم کبی نماز قیلورلر وبزم
کبی جهاد ایدرلر ومع ذلك بزم قادر اولمدیغمز فضول اموالرین انفاق ایدر دیدیکه سزه
برعمل خبر ویره‌یمکه انکله سزدن اول کچن کمسه‌لره ایره‌سز وسزدنصکره کلنلری کچه‌سز
ایشدیکز عمل ثوابن بولمیه مکر اولکه سزك عملکز مثلن ایشلیه ایمدی هر صلاة مکتوبه
اردنجه اوتوز اوچ کره تسبیح وتحمید وتکبیر ایدك (واستمع يوم ينادی المنادی من مكان
قريب) یا محمد اهوال قیامتدن سکا خبر ویریلنه القاء سمع ایت شول کونکه آنده اسرائیل
ویا جبرائیل علیهما السلام مکان قریبدنکه اول صخرهٔ بیت المقدسدر اول سمایه سائر ارضدن
اون سکز میل اقربدر ندا ایدوب دیه‌که ای عظام بالیه ولحوم متمزقه وشعور متفرقه الله تعالی
سزه امر ایدرکه فصل قضاء ایچون اجتماع ایده‌سز اویله اولسه اول ندایی جمیع خلق علی
السویه ایشیدوب امر الهی‌یه انقیاد ایده‌لر (يوم يسمعون الصيحة بالحق ذلك يوم الخروج)
شول کونده‌که نفخهٔ ثانیه‌یی بعثله ایشیده‌لر اشبو قبوردن خروج کونیدر (انا نحن نحيی
ونميت والينا المصير) بز دنیاده ناسی احیاء واماته ایدرز آخرتده جزا ایچون مرجعلری
بزه‌در (يوم تشقق الارض عنهم سراعا ذلك حشر علينا يسير) اول کونده ارض یاریلوب
ناس قبرلرندن مسرعین اولدقلری حالده خروج ایده‌لر اشبو بعث وجمعدرکه اول بزه
آساندر اول ایسه آسان اولمز الا آکاکه اذاته عالم وقادر اولیوب آنی هیچ برشان شاندن آخردن
اشغال ایتمیه (نحن اعلم بما يقولون) یا محمد کفار مکه‌نك سنی تکذیبده دیدکلرینی بز بیلورز
(وما انت عليهم بجبار) سن آنلرك اوزره مسلط دکلسنکه آنلری اسلامه جبر ایده‌سن بلکه
سن انجق داعی ومذاکرسن (فذكر بالقرآن من يخاف وعيد) ایمدی قرآنله وعظ وتذکیر

مسمى والذين كفروا عما انذروا معرضون) بز سموات وارضی وبینلرنده اولنلری وجمله اشیا اکا منتهی اولان قیامتی حکمت
وحق عدله خلق ایتدك شونلرکه کافر اولدیلر انذار اولدقلری قیامت اهوالندن اعراض وانکارده اولدیلر (قل ارأيتم
ما تدعون من دون الله ارونی ماذا خلقوا من الارض ام لهم شرك فی السموات ائتونی بكتاب من قبل هذا او اثارة من علم

ان كنتم صادقين) ديكه خبر ويرك الله تعاليدن غيرى عبادت ايتدكاريكز ير يوزنده برشى خلق ايتديلرمى ياخود
سموات خلقنده الله تعالى ايله مشاركتلرى وارمى بكا كوسترك يوقرآندن مقدم سزه بركتاب نازل اولديسه بكا كتورك
ياخود انبياى مقدملردن بوالهه‌لريكزك عبادته استحقاقلرينه ‹ ۱۳۶ › روايت وعلمدن براثر وار ايسه خبر
ويرك اكر دعوا كزده
صادقلردن ايسه‌كز
(ومن اضل ممن يدعوا
من دون الله من لايستجيب
له الى يوم القيمة وهم عن
دعائهم غافلون) اوكمسنه
دن كمراه كيم اولوركه
قيامته‌دك الله تعالادن غيرى
جماد ومخلوقه عبادت
ودعا ايتسه اجابته قادر
دكللردر انلره نيجه ايدرلركه
انلر اول عابدلرك عبادت
ودعالرندن غافللردر (واذا
حشر الناس كانوا لهم اعداء
وكانوا بعبادتهم كافرين)
كافرلر حشر اولندقلرنده
معبودلرى انلره دشمن
اولوب انلرك عبادتلرينى
انكار ايدرلر (واذا تتلى
عليهم آياتنا بينات قال
الذين كفروا للحق لما
جاءهم هذا سحر مبين)
بزم آيات بينه‌مز قرآن
انلره تلاوت اولندقده
كافرلر انلره كلن اول
كلام حقه ديديلركه
بوسحردر (ام يقولون
افتريه قل ان افتريته
فلا تملكون لى من الله
شيئا هو اعلم بما تفيضون
فيه كفى به شهيدا بينى وبينكم وهو الغفور الرحيم) يوخسه انلر محمد قرآنى كنديلكندن
پيدا ايتدى ديرلرسن انلره ديكه اكر فرض محال آنى بن پيدا ايتمش اولسم بيوك معصيت اولوب الله تعالى بكا عقوبت ايدر
بنم ايچون اول عقوبتدن برشى دفعنه قادر دكلسز بن اكا نيجه جرأت ايده‌رم) الله تعالى اعلمدركه سز قرآنه طعن ايدوب

ايت هركمسه‌يه كيم بنم دنياده وآخرتده‌كى عذابمدن خوف ايده

سورة الذاريات وهى ستون آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(والذاريات ذروا) شول رياح حقيچونكه تراب وغير اشيايى صاورر (فالحاملات وقرا) وسحابلر حقيچونكه امطارى كوتورر ويارياحكه سحابى كوتورر ويانساءكه بطنلرنده اولادلرين كتوررلر (فالجاريات يسرا) وسفينه‌لركه درياده سهولتله يورر (فالمقسمات امرا) وملائكه‌كه امطار وارزاق وسائر امورى تقسيم ايدر * الله تعالى اشبوا اشياءايله اقسام ايتدى زيراكه هربرى انك كمال صنع وقدرتنه دلالت ايدر (انما توعدون لصادق) سزك وعد اولنديغكز ثوابى وعقابك وقوعى حقدر (وان الدين لواقع) وحساب وجزاء واقعدر (والسماء ذات الحبك) سماء حقيچونكه اول طوائق محسوسه صاحبيدركه اول مسير كواكبدر وياطرائق معقوله ليدركه اكا انظار سلوك ايدوب اندن معارفه توصل ايدرلر (انكم لفى قول مختلف) يااهل مكه سز بزه رسولمز وياقرآن حقنده قول متناقضده‌سزكه رسولى شاعر وساحر وكاهن وقرآنى شعر وسحر وكهانه ديرسز بوحالت ايسه حيرت شديده وجهالت غليظه‌دن ناشيدر (يؤفك عنه من افك) اول رسول وياقرآندن صرف اولنور اوكمسه‌كه علم الهده هدايتدن مصروف اوله (قتل الخراصون) قول مختلف اصحابندن كذابينه لعنت اولسون (الذين هم فى غمرة ساهون) كه انلر آخرت امرندن جهلده‌دركنديلرله مراد اولان ايمان وطاعتدن غافللردر (يسئلون ايان يوم الدين) ديرلركه يوم جزانك وقوعى نوقتده‌در (يوم هم على النار يفتنون) شول كونده اولوركه انلر نارده احراق اولنور وآنلره دينوركه (ذوقوا فتنتكم هذا الذى كنتم به تستعجلون) تكذيبكزك جزاسنى ذوق ايدك اشبو شول عذابدركه سز دنياده استعجال ايدرديكز (ان المتقين فى جنات وعيون) الله تعاليدن قورقوب مخالفتدن صاقنانلر آخرتده جنت بستانلرنده وپيكارلرده اولور (آخذين ما آتاهم ربهم) ربلرى جل شانه‌نك انلره ويرديكى ثوابى سرورله قبول ايدرلر زيراكه اول غايت جودنده‌درانده رداولنورشى يوقدر (انهم كانوا قبل ذلك محسنين) زيراكه انلر اندن اوّل دنياده عمللرين كوكچك ايدرلردى (كانوا قليلا من الليل مايهجعون) انلرك كيجه‌ده اويودقلرى قليل ايدى اكثرينى ذكروصلاتله كچوررلردى (وبالاسحار هم يستغفرون) وانلار قلت نوم وكثرت تهجدلريله بيله سحروقتنه ايردكلرنده استغفاره مشغول اولورلردى كانه اول كيجه‌لرينى جرائمله كچوررلردى * ديندكه يارسول الله انده نيجه استغفار ايديلور ديديكه * اللهم اغفرلنا وارحمنا وتب علينا انك انت التواب الرحيم * (وفى اموالهم حق للسائل والمحروم و)

سحر وافترا ديرسز الله تعالى بنم صدقمه وقرآنى تبليغمه وسزك آنى تكذيب وانكاركزه بمله سزك بينكزده شهادته كافيدر
الله تعالى توبه ايده‌نه غفور ايمانده ثابت اولانه رحيمدر (قل ماكنت بدعا من الرسل وما ادرى مايفعل بى ولا بكم ان
اتبع الا مايوحى الىّ وما انا الا نذير ‹ ۱۳۷ › مبين) ديكه بن ابتدا كلمش پيغمبرلردن دكلمكه بندن مقدم پيغمبرلر
كلوب جمله‌سى امتنى توحيده
دعوت ايتمشلردر و بكا
محنت وراحتدن و سزه
خسف و رجفه و قتل
واسر وسائردن نه اشلنور
بيلمم بن انجق بكا وحى
اولنان قرآنه اتباع ايدوب
كنديلكمدن برشى پيدا
ايتمم وانجق ناس الله تعالانك
عذابندن حجت ظاهره ايله
قورقودبجيم * بوآيت
كريمه نازل اولدقده
مشركلر سرورله ديديلركه
محمد دخى بزم كبى عاقبتى نه
اوله‌جغنى بيلمیور اكر الله
تعالى طرفندن بعث اولنمش
اولسه كركدر ربى اكا
حالنى خبر ويريدى صكره
* ليغفرلك الله ما تقدم
من ذنبك وماتأخر * آيت
كريمه‌سى نازل اولدى (قل
ارأيتم ان كان من عندالله
وكفرتم به وشهدشاهد من
بنى اسرائيل على مثله فامن
واستكبرتم ان الله لايهدى
القوم الظالمين) آنلره
ديكه سز قرآنه كافر ايسه
كزده بيلمزميسكزكه اول
قرآن من عند الله‌در
اكا بنى اسرائيلك علماسى
و موسى عليه السلام آنك مثلى توريه اوزره آكا شاهدلر اولوب ايمان ايتديلر سز ايسه ايماندن استكبار
ايله نفسلريكزه ظلم ايتديكز تحقيق الله ذوالجلال قوم ظالمينه هدايت ايتمز (و قال الذين كفروا للذين آمنوا لو كان
خيرا ما سبقونا اليه و اذلم يهتدوا به فسيقولون هذا افك قديم) كافرلر مؤمنلره ديديلركه اكر محمدك كتورديكى

والمحروم) وآنلرك طالب نفع ايچون ومتعفف ايچون نصيب واردركه آنى الله تعالى‌يه تقرب وناسه اشفاق ايچون نفسلرى اوزره ايجاب والزام ايدرلر (وفى الارض آيات للموقنين) طريق هدايه سالك موحد ايچون ارضده الله تعالانك وحدانيتنه علامات ودلائل واردركه عيون باصره ايله بحار وانهارينه وجبال واشجارينه وكيفيات وخواص ومنافعده اختلاف اجزاسنه نظر ايدنلر صانعك وجود وعلم وقدرت وارادت و فرط رحمتنى بيلور وانكله ايمانلرنده يقينلرى زياده اولور (وفى انفسكم) و دخى كنديكزده كذلك الله تعالينك وحدانيتنه علامات و دلائل واردر زيرا عالمده برشى يوقدر الا انسانده آنك نظيرى واردركه اول دلالتده آنك غناسن ويرور و مع ذلك برنيجه هيئات نافعه ومناظر بهيه وتركيبات عجيبه وافعال غريبه‌يه تمكنده وصنايع مختلفه‌يى استنباطده وكمالات متنوعه‌يى استجماعده منفرددر (أفلا تبصرون) نظر اعتبارله نظر ايتمزميسزكه صنعندن صانعه استدلال ايده‌سز انكله موتكزدنصكره كيرو احيايه قدرتمزى تيقن ايده‌سز (وفى السماء رزقكم وماتوعدون) رزقكزه سبب اولان ياغمور ووعد اولنديغكز ثواب سماده‌در * زيراكه جنت سماء سابعه‌نك فوقنده و عرشك تحتنده‌در وياخود اعمال و اعمالك ثوابى سماده تقدير اولنمشدر (فورب السماء والارض انه لحق مثل ما انكم تنطقون) سماء وارضك ربى جل شانه‌نك حقيچون ذكر اولنان آيات ورزق ووعد حقدر آنده ريب يوقدر نتكيم سز كنديلسانكزله نطق ايدوب غيرك اسانيله نطقه قادر اولمزسز كذلك هر بريكز قسمت اولنان رزقى اكل ايدر غيرك رزقى اكلنه قادر اولمزسز (هل اتيك حديث ضيف ابراهيم المكرمين) يامحمد سكا ابراهيم عليه السلام اضيافنك حديثى كلديمكه آنلر اون ايكى ملك ويا اوج ملك ايديكه آنلر جبرائيل وميكائيل واسرافيل عليهم السلام ايديلر آنلر الله تعالى عندنده ويا ابراهيم عليه السلام عندنده كرامتلولر ايديلركه آنلره ابراهيم عليه السلام وزوجه‌سى خدمت ايتديلركه (اذ دخلوا عليه فقالوا سلاما قال سلام قوم منكرون) شول وقتكه آنلر ابراهيم عليه السلامه داخل اولوب سلام ويرديلر ابراهيم عليه السلام دخى رد سلام ايدوب نفسنده ديديكه بونلر بزم بيلمديكمز كشيلردر زيراكه اذنسز داخل اولديلر (فراغ الى اهله فجاء بعجل سمين) آنلرك خبرلرى اهلنه واروب برسمز بوزاغو بريانيله كلدى ايمدى مضيفك آدابندندركه قرابه مبادرت ايده تاكه ضيف انى كف ايتميه ويا اول طعامه منتظر اولميه (فقربه اليهم قال ألا تأكلون) ابراهيم عليه السلام اول بريانى اوكلرينه قوديكه اكل ايده‌لر انلر ايسه اكل ايتمديلر ابراهيم عليه السلام انلره اكل ايتمزميسز ديدى (فأوجس منهم خيفة قالوا لا تخف) ابراهيم عليه السلام آنلرك اكلدن اعراضن انلردن خوفى اضمار ايتدى و يانفسنه واقع اولديكه انلر ملائكه اولوب عذاب

دین خیرلو اولیدی قبائلك اراذل و فقراسی بزی سبقت ایدوب انك طرفنه کیتمزدی * ریاست وشهرت بزده اولمغله بز
سبقت ایدردك * چونکه آنلر قرآنله اهتدا بولمدیلرکه بو قدیم کذبدرکه بونی مقدمکیلرده سویلدیلردی * (ومن قبله
کتاب موسی اماما ورحمة وهذا کتاب مصدق لسانا عربیا ❧ ١٣٨ ❧ لینذر الذین ظلموا و بشری للمحسنین)
وقرآندن مقدم موسایه انزال
اولنان توریة ناسدن اهل
دینه امام و سبب رحمت
ایدی و بو قرآن لسان
عربیله موسانك کتابنی
تصدیق ایدر تاکه الله تعالی
و رسولی اول قرآنله
نفسلرینه معصیتله ظلم
ایدنلری نار جهنمله
تخویف ایدوب ایمان
وطاعتله احسان ایدنلری
جنتله تبشیر ایده (ان الذین
قالوا ربنا الله ثم استقاموا
فلا خوف علیهم ولاهم
یحزنون) شونلرکه ربمز الله
تعالیدر دیو الوهیت
و وحدانیتنی اقرار
ایتدیلر * که اول خلاصهٔ
علمدر * بعده امور دینیه‌ده
استقامت ایتدیلر * که
اول منتهای عملدر *
انلره اول جهانده هیچ الم
و کدر خوفی یوقدر
وبو جهانده هیچ ضایع
و تلف حزنی یوقدر
(اولئك اصحاب الجنة
خالدین فیها جزاءً بما کانوا
یعملون) اول اهل ایمان
و استقامت آنده دائمین
اولدقلری حالده اصحاب
جنتدر تاکه فضائل علمیه و عملیه‌دن کسب ایتدکلری ایله جزالنه‌لر (و وصینا الانسان بوالدیه احسانا (وفی)
حملته امه کرها ووضعته کرها وحمله و فصاله ثلثون شهرا حتی اذا بلغ اشده وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان
اشکر نعمتك التی انعمت علی وعلی والدی وان اعمل صالحا ترضیه واصلح لی فی ذریتی انی تبت الیك وانی من المسلمین)

ایچون کلمش اوله‌لر دیدیلرکه بزدن خوف ایتمکل بز الله تعالینك رسوللری یز بعده جبرائیل
علیه السلام اول بریانی قنادیله مسح ایدیجك فی الحال حیات بولوب اماسنك یانه کتدی
(وبشروه بغلام علیم) ابراهیم علیه السلامه اسحاق علیه السلام نام اوغلنك وجوده
کلمسیله تبشیر ایتدیلرکه اول بالغ اولدیغنده علمده کامل اولور (فأقبلت امرأته فی صرة
فصکت وجهها وقالت عجوز عقیم) مکر ابراهیم علیه السلامك زوجه‌سی ساره بر زاویه‌ده
طوروب آنلره نظر ایدردی تبشیرلرین ایشیدیجك ولوله ایتدی و تعجبنده نساء عادتی اوزره
یوزینه لطمه اورەرق بیتنه اقبال ایتدی بن بر عجوز عقیم ایکن شمدن صکره طوغرەیم
دیدی (قالوا کذلك قال ربك انه هو الحکیم العلیم) اول ملائکه دیدیلرکه اشبو بزم
تبشیریمز کبی ربك جل شانه دیدیکه سنك بر ولدك اولور امرنده حکیمدر کبرك حالنده
ولدك اولمسیله حکم ایدر علیمدرکه خلقنك سرینی وولادتك وقتنی بیلور (قال فما خطبکم
ایها المرسلون) ابراهیم علیه السلام آنلرك ملائکه اولدیغنی بیلیجك انلره دیدیکه ای مرسللر
شانکز نه‌در نه امر ایچون کلوبسز زیرا آنلرك مجتمعین کلملری دکل الا بر امر عظیم ایچوندر
(قالوا انا ارسلناك الی قوم مجرمین) دیدیلرکه بز بر قوم مجرمینه کوندرلمشزکه آنلر قوم لوطدر
(لنرسل علیهم حجارة من طین) تاکه بز انلر اوزره بالچقدن دوزیلوب پشرلمش حجاره ارسال
ایده‌وز (مسومة عند ربك للمسرفین) که اول ربك جل شانه عندنده شول فجورده حدی تجاوز
ایدنلر ایچون حجاره‌نك هر بری شول انکله هلاکی مقدر شخصك اسمیله علامتلو اولدیغی حالده
(فأخرجنا من کان فیها من المؤمنین) و اول قوم لوط قراسنده ساکن مؤمنلری انلرك
آراسندن چیقاردق (فما وجدنا فیها غیر بیت من المسلمین) انده ایسه مسلمیندن بر بیت اهلندن
غیری کمسه بولمدق که آنلر لوط علیه السلامك اهل بیتی اون اوچ کمسه ایدیلر * بودلیلدرکه
ایمان واسلام واحد اوله و یاخود انلر اول ایکی وصفی جمع ایتمش اوله‌لر انك ایکیسی
شیٔ واحد دکلدر دیین قولی اوزره (و ترکنا فیها آیة للذین یخافون العذاب الالیم)
قوم لوطك قراسی موضعنده علامت و عبرت ترك ایتدك که اول آنلرك اوزرینه ارسال
اولنان احجار مسومه‌در ویا ماء اسود منتندر شول کمسه‌لرکه الله تعالینك عذاب الیمندن
خوف ایدرلر (وفی موسی اذ ارسلناه الی فرعون بسلطان مبین) موسی علیه السلامك
شان وخبرنده کذلك انده ایسه عبرت ترك ایتدك که بز آنی فرعونه ید بیضا وعصا کبی حجت
واضحه ایله ارسال ایتدك (فتولی برکنه و قال ساحر او مجنون) فرعون ایسه جمیع
جنودیله ایماندن اعراض ایدوب دیدیکه اول ساحر ویا مجنوندر (فاخذناه و جنوده
فنبذناهم فی الیم وهو ملیم) بز اول فرعونی و جنودینی اخذ ایدوب جمیعنی دریایه غرق
ایتدك حالبوکه اول دعوای ربوبیت وتکذیب رسولدن کندویه لوم اولنور شیئله کلوبدر

بز انسانه باباسنه آناسنه احسان ایتمکی امر ایتدککه آنك والده‌سی انی رنج و محنتله حامل اولوب مشقتله وضع ایتدی انی حامل
اولمسی وسوددن کسمه‌سی اوتوز ماهدر * بوتقدیرجه حولین کاملین کلام قدیمی منطوقنجه یکرمی درت آی امزرمه‌سی
لازم کلوب مدت حمل اقلی التی ماه اولور ❧ ١٣٩ ❧ اکر مدت حمل طقوز آی اولورسه امزرمك یکرمی بر ماه
اولور * حتی اول ولد کمال
قوتی اولان اون سکز یاشندن
قرق یاشنه بالغ اولدقده
دیدیککه یارب بکا
الهام ایتکه بکا ووالدیمه
انعام ایتدیکك هدایت
و اسلام نعمتنه شکر
ایده‌یم و سنك راضی
اولدیغك اعمال صالحه‌یی
ایشلیم وبنم ذریتمده صلاحی
جاری ایله و سنك راضی
اولمدیغك هرشیدن توبه ایله
سنك امرکه مطیعلردنم *
دینلدیکه بو آیت کریمه
ابو بکر صدیق رضی الله
تعالی عنه حقنده درکه
التی ماه شکم مادرده اولوب
یکرمی درت ماه سود
امدی و پیغمبرمز علیه
السلام یکرمی بر یاشنده
ابوبکر رضی الله تعالی عنه
اون سکز یاشنده ایکن
تجارتله معا شامه کتدیلر
پیغمبرمز علیه السلام
قرق یاشنده رسالتله مبعوث
اولدقده صدیق رضی الله
تعالی عنه انی تصدیق ایتدی
وباباسی ابو قحافه و آناسی
ام الخیره احسانله امر
اولندی که آنلر اسلامه
کلوب مهاجریندن بو خصلت کیمسه‌ده جمع اولمدی وبو آیت کریمه‌ده اولان دعا ابو بکر رضی الله تعالی عنهکدرکه
جمله‌سی اجابت باری‌یه کمالیله مقارن اولدی اولا والدینك اسلامنه تشکر ثانیا رضاء الله اولان اعمال صالحه‌که کفار یدنده
معذب اولان مؤمنلردن طقوز کیمسه‌یی صاتون آلوب آزاد ایتدی آنلردن بری بلال حبشیدر ودخی چوق خیره موفق

(وفی عاد اذ ارسلنا علیهم الریح العقیم) وهود علیه السلامك قومی عادی اهلاك کزه دخی
آیت وعبرت ترك ایتدك که انلرك اوزره ریح عقیم ارسال ایتدك آنده نه خیر ونه برکت
واردر زیرا اول ریح اهلاکدر (ماتذر من شیٔ اتت علیه الاجعلته کالرمیم) اول
انلرك انفس وانعام واموالرندن هر نه شیئه مرور ایتدیسه انی ترك ایتمیوب شیٔ
هالك بالی کبی قیلدی (وفی ثمود اذ قیل لهم تمتعوا حتی حین) وصالح علیه السلامك
قومی ثمودی دخی اهلاککزده آیت وعبرت ترك ایتدك که انلره صالح علیه السلام لسانیله
دینلدیکه چقان ناقه‌یی ذبح ایتدیلر آجالکز اوچ کون انقضاسنه دکین داریکزده معیشت
ایدك (فعتوا عن امر ربهم فاخذتهم الصاعقة وهم ینظرون) انلر ایسه الله تعالینك
امرینه امتثالدن استکبار ایتدیلر اکا بناء اوچ کوندنصکره آنلری عذاب اخذ ایتدی
حالبوکه انلر نهارین اول عذابه نظر ایدرلردی (فما استطاعوا من قیام وما کانوا منتظرین)
اول عذابك نزولی عندنده نهوضه قادر اولمیوب حتی هلاك اولدیلر وانذن امتناع ایدر
دخی اولمدیلر (وقوم نوح من قبل انهم کانوا قوما فاسقین) اشبو ذکر اولنان اقوامدن
اول نوح قومنی بز اهلاك ایتدك که انلر کفر وعصیانله استقامتدن خارجین ایدیلر
(والسماء بنیناها باید وانا لموسعون) بز سمایی قوت وقدرتمزله خلق ایتدك وبز قادرزکه
سماء وارض بینینی توسیع ویا اول ایکیسی بیننده اولان خلقمزه رزقی توسیع ایده‌وز
(والارض فرشناها فنعم الماهدون) وارضی بز سزکچون بسط ایتدك که اوزرنده قرار
ایده‌سز بز نه کوکچك ماهدوز (ومن کل شیٔ خلقنا زوجین لعلکم تذکرون) هرشیئدن
بز ایکیشر نوع خلق ایتدك سماء شمس وقمر لیل ونهار بر وبحر سهل وجبال شتاء وصیف
جن وانس ذکر وانثی نور وظلمت ایمان وکفر سعادت وشقاوت حق وباطل حاو ومر
کبی تاکه تذکر ایدوب تعدد احوال ممکناتدن ایدیکنی بیله سز وواجب الذاتك تعدد
وانقسامی قبول ایتمز ایدیکنی تیقن ایده‌سز (ففروا الی الله انی لکم منه نذیر مبین)
ایمدی الله تعالی‌یه ایمان وتوحیدله وطاعتنه ملازمتله عذابندن رحمتنه قاچك که بن سزی
انك شرك وعصیان اهلیچون اعداد ایتدیکی عذابندن معجزات ظاهره ایله تحذیر ایدرم
(ولا تجعلوا مع الله الها آخر انی لکم منه نذیر مبین) الله تعالی‌یه الوهیتده هیچ برشیٔ
اشراك ایتمکزکه اول اقرار اولنمسی واجبك اعظمیدرکه بن سزی اشراکدن آفاقی بیان
ایله تحذیر ایدرم (کذلك ما اتی الذین من قبلهم من رسول الا قالوا ساحر او مجنون)
یا محمد کفار مکه سنی تکذیب ایدوب ساحر ومجنون دیو وصفلری کبی انذن اول کچن
امتلره هر بارکه بر رسول کلسه انلر انی تکذیب ایدوب سحر وجنونله وصف ایدرلردی
(اتواصوا به بل هم قوم طاغون) بوخسه انلرك اول کچنلری صکره کلنلرینه وصیتی

اولدی اوچنجی ذریتنده صلاحكه قزی عایشه رضی الله تعالی عنها شرف فراش واوغلی عبدالرحمن وانك اوغلی
ابو عتیق اسلام وخدمت سیدالانام ایله مشرف اولدیلر (اولئك الذين نتقبل عنهم احسن ماعملوا ونتجاوز عن سيئاتهم
فى اصحاب الجنة وعد الصدق الذى كانوا يوعدون) ذكر ١٤٠ اولنان كیمسه‌لرك اعمال حسنه‌لری

بز قبول ایدوب توبه
ایتملریله اعمال سیئه‌لرندن
كچوب اصحاب جنت
اولدیلركه آنلره دنیاده
الله تعالیدن وعدصدق
اولنمشیدی (والذى قال
لوالديه اف لكما اتعدانني
ان اخرج وقد خلت
القرون من قبلى وهما
يستغيثان الله ويلك آمن
ان وعدالله حق فيقول
ماهذا الا اساطير الاولين)
شول كافركه باباسی واناسی
آنی ایمانه دعوت ایتدكلرنده
اول نفرت ایدوب اف
سزدن كه بكا موتمدنصكره
دیریلوب قبردن چیقا
جغمی وعدمی ایدرسز
بندن مقدم فوت اولنلردن
كیمسه دیریلمشیدر اول
باباسی واناسی الله تعالیدن
آنك ایمانه كلمسنی نیاز
ایدوب اكا دیرلركه
وای سكا ایمانه كل كه
الله تعالینك عذاب وعیدی
حقدر اول ایسه آنلره
دیركه بوسزك دیدیككز
آنجق مقدم كچنلرك
یازدقلری افسانه‌لردر
(اولئك الذين حق عليهم

القول فى امم قد خلت من قبلهم من الجن والانس انهم كانوا خاسرين) ذكر اولنان كیمسه‌لر اوزرینه (ایشتدی)
كلمهٔ عذاب حق اولمغله جن وانس كچن امتلردن بووصفده اولنلرله بیله بونلر دخی خسران وعذابده درلر (ولكل
درجات مما عملوا وليوفيهم اعمالهم وهم لا يظلمون) * مؤمن وكافرلردن * هرفرقه ایچون ایشلدكلری عملری جزامی

ایتدیلر حتی كه جمیعی اول قول اوزره اتفاق ایتدیلر بلكه اول قولی بری برلرینه وصیت‌ایله
دكلدر ارالرنده زمان بعید اولدیغیچون بلكه آنلری اول قول اوزره جمع ایدن طغیانده
مشاركتلریدر (فتول عنهم فما انت بملوم) ایمدی سن آنلر كه مجادله‌دن اعراض ایت
زیرا كه سن آنلری كرارا دعوت ایتدكدنصكره آنلر كفرلری اوزره اصرار وعنادین آرتوردیلر
اوبله اولسه تبلیغده جهدكی بذل ایتدكدنصكره انلرك اعراضی اوزره اولنمزسن (واذكر فان
الذكرى تنفع المؤمنين) وتذكیر ووعظی ترك ایتمیوب ایلسكل زیرا كه اول نفع ایدر
انلره كه الله تعالی ایمان تقدیر ایتمش اوله ویامؤمن اوله اول انلرك بصیرتن آرتورر
(وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) بن جن وانسی خلق ایتدمكه انلره بكا عبادت
ایدك دیو امر ایتدم وعبادته انلری دعوت ایتدم ویاانكیچونكه بنی بیله‌لر * زیرا كه اول
آنلری خلق ایتمسه وجودم ووحدانیتی بیلنمزدی ویاانكیچونكه بكا خضوع وتذلل ایده‌لر
ایمدی جن وانسدن هرمخلوق الله تعالینك قضاسنه خاضع ومشیئتنه متذللدر هیچ بری
ماخلق‌لهسندن خروجه مالك اولمز * وانكیچونكه بنی توحید ایده‌لر امامؤمن شدت
ورخاده انی توحید ایدر اما كافر انجق شدت وبلاده توحید ایدر بوخسه نعمت ورخاده دكل
(ما اريد منهم من رزق وما اريد ان يطعمون) بن انلردن دیلمزبن كه خلقمدن برینی ویا كندیلرنی
ارزاق ایده‌لر ودخی دیلمزینكه خلقمدن برینی اطعام ایده‌لر الله تعالی اطعامی كندویه اسناد
ایتدی زیرا كه خلق انك عیالیدر اولكه بركمسه‌نك عیالنی اطعام ایده انك كندوبی اطعام
ایتمش كبیدر * اشبو آیتله مراد بیاندركه الله تعالینك عبادیله شانی كبی دكلدر زیرا كه
ساده معاشلری تحصیلنده عبیدلرندن استعانه ایدرلر اماكه الله تعالی عالمیندن غنیدر (ان الله
هو الرزاق ذو القوة المتين) الله تعالی خلقه رزق ویرمكده بلیغدر قوت وقدرتنده متیندر ایمدی
امر اولدیغكز شیئه اشتغال ایدك كه فوز وفلاحه ایره‌سز زیرا بن سزه انك تحصیلنه مانع
شیئی تكلیف ایتمزبن (فان للذين ظلموا ذنوبا مثل ذنوب اصحابهم فلا يستعجلون) ایمدی شرك
وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدنلر ایچون عذابدن نصیب واردر انلردن اول هلاك اولان قوم
نوح وعاد وثموددن صاحبلرینك نصیبی كبی ایمدی اول عذابه استعجال ایتمسونلركه اول یوم قیامته
تأخیر اولنوبدر (فويل للذين كفروا من يومهم الذى يوعدون) شدت عذاب ویاویل طموسی
شول كافرلره اولوركه انكله وعید اولندیلركه اول دنیاده عذاب استیصال ویاخود
یوم قیامتده عذاب جهنمدر

سورة الطور وهى تسع واربعون آية مكية

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(والطور) طور مدینده طورسینا نام جبلدركه موسی علیه السلام انده الله تعالینك كلامن

*كه مؤمنلرك جنت اعلا وكافرلرك اسفل جهنم * درجه‌لری واردر تاكه مؤمن وكافره ثواب وعقابدن عملری
جزامی ویریلوب نقص ثواب یامزید عقابله ظلم اولنمزلر (ويوم يعرض الذين كفروا على النار اذهبتم طيباتكم فى حياتكم
الدنيا واستمتعتم بها فاليوم تجزون عذاب ١٤١ الهون بما كنتم تستكبرون فى الارض بغير الحق وبما كنتم تفسقون)

شول كونده كه كافرلر
ناره عرض اولنوب
اكا نظر ایده‌لر * وانلره
دینیله كه * سز دنیاده
طیب ثوابكزی كیده‌روب
یالكز حیات دنیا ایله
تمتع ایتدیكز بوكون ذل
وحقارت عذابیله جزا
لنورسكز شول سببدنكه
یر یوزنده استكبار باطل
وطاعتدن خروج ایدر
دیكز (واذكر اخا عاد
اذ انذر قومه بالاحقاف
وقد خلت النذر من بين
يديه ومن خلفه الا تعبدوا
الا الله انى اخاف عليكم
عذاب يوم عظيم) عادقبیله
سندن اولان هود علیه
السلامی ذكرایله كه * یمنده
عمانله شجر بیننده واقع *
احقاف نام قومسال موضعده
قومی الله تعالانك عذابیله
قورقوندی حال بوكه
هود علیه السلامدن مقدم
وصكره رسوللر كچوب
انلر اول مكانده ایدیلر
اول كچن رسوللر وهود
علیه السلام وصكره
كله‌جكلر آنلره دیدیلركه
الله تعالادن غیری‌یه عبادت

ایتمك قورقارمكه شركككز سببیله سزه اول یوم عظیم عذابی كله (قالوا اجئتنا لتأفكنا عن آلهتنا فأتنا بما تعدنا ان كنت من
الصادقين) هود علیه السلامه قومی دیدیلركه سن بزی الهه‌مزه عبادتدن منع ایتمكه‌می كلدك امدی قولكده صادق ایسك
وعد ایتدیكك عذابی بزه كتور (قال انما العلم عند الله وابلغكم ما ارسلت به ولكنى اريكم قوما تجهلون) هود علیه

ایشتدی اول انكله اقسام ایتدی (وكتاب مسطور) ویازیلان كتاب حقیچونكه انكله
مراد قرآندر ویاحفظه‌نك یازدیغیدر (فى رق منشور) كه اول جلد مبسوطه یازیلیدر
(والبيت المعمور) وكعبه حقیچونكه اول حجاج ومجاورینله معموردر ویاانكله مراد سماء
سابعه‌ده صراح نام بیت شریفدركه كعبه حیالنده عرش حذاسنده‌در سماده انك حرمتی
ارضده كعبه حرمتی كبیدر هركونده اكا یتمش بیك ملك كلور ایچنده نماز قیلور بركره
اكا كیرن من بعد كیدوب اكا ابدا عودت ایتمز ویامراد قلب مؤمندركه معرفهٔ اخلاصله
معموردر (والسقف المرفوع) عرش ویاسماء حقیچون (والبحر المسجور) بحر مملو ویابحر
محیط ویابحر موقد حقیچون * روایت اولندیكه الله تعالی یوم قیامتده بحاری نار قیلوب انكله
جهنمی تسجیر ایدر (ان عذاب ربك لواقع ماله من دافع) ربك جل شانه‌نك عذابی نازل
كائندر انی دفع ایدر یوقدر قچانكه نزول ایده (يوم تمور السماء مورا) شول كونده‌كه سماء
اهلنه دكرمن دونمسی كبی دونه برحیثیتله كه اهلی خوفلرندن بری برلرینه قاریشه (وتسير
الجبال سيرا) وطاغلر مكانلرندن زائل اولوب هباء منثور اوله (فويل يومئذ للمكذبين)
اول كونده شدت عذاب اول كمسه‌لره‌دركه دنیاده رسوللری تكذیب ایتدیلر (الذين هم
فى خوض يلعبون) كه انلر رسوللری استهزاء ایله باطله اشتغال ایدرلردی (يوم يدعون الى
نار جهنم دعا) اول كونده انلرالری بیونلرینه تیورلنور وناصیه‌لری ایاقلرینه بغلنور وعنقله
یوزلری اوزره باشلری آشاغه نار جهنمه دفع ایدیلور قچانكه جهنمه قریب اوله‌لر انلره
دینوركه (هذه النار التى كنتم بها تكذبون) اشبواول ناردركه سزانی دنیاده تكذیب ایدردیكز
(افسحر هذا ام انتم لا تبصرون) اشبو كوردیككز عذاب سحرمیدر زیرا كه سزوحیه سحر
دیردیكز بوایسه انك مصداق اولدیغی حیثیتدن دلالت ایدرشیءٔ كورمزدیكز شكیم دنیاده انك
حقیقتنه دلالت ایدرشیءٔ كورمزدیكز (اصلوها فاصبروا او لا تصبروا سواء عليكم انما تجزون
ما كنتم تعملون) ایمدی اول ناره كیرك كركسه انك عذابنه صبر ایدك وكركسه صبر
ایتمكز ایكی حالت سزه مساویدر ابدا سزه اندن نجات یوقدركه اول دنیاده ایشلدیككز
شرك وتكذیبك جزاسیدركه اكا ایریشورسز (ان المتقين فى جنات ونعيم) دنیاده شر
وعصیاندن صاقنوب الله تعالی امرینه اطاعت ایدنلر یوم قیامتده بوستانلرده وانواع نعمله
تنعمده‌در (فاكهين بما آتاهم ربهم) رب تعالینك جنتده ویردیكی كرامته سوینوب انكله
تلذذ ایدر اولدقلری حالده (ووقيهم ربهم عذاب الجحيم) ورب تعالی آنلری نار
جحیمدن حفظ وانی انلردن دفع ایده وانلره دینله كه (كلوا واشربوا هنيئا بما كنتم
تعملون) جنتك الوان طعام وشرابندن اكل وشرب ایدك كه انك عاقبتی تخمه وسقم
اولمسندن امن اوزره اولدیغكز حالده شول اعمال صالحه سببیله كیم انی دنیاده

السلام ديديكه اول عذابك كله جك وقتنك علمی انجق الله تعالی عندنده در بن سزه ارسال وامر اولندیغم شیئی تبلیغ ایده رم لكن بن سزی كوررمكه * رسوللرك تبلیغ وانذار ایچون كوندرلدكلرینی * بیلمز بر قومسز (فلما رأوه عارضا مستقبل اودیتهم قالوا هذا عارض ممطرنا بل هو ما استعجلتم به ریح فیها ﴿١٤٢﴾ عذاب الیم) وقتاكه آنلر اول عذابی افق سماده عارض و وادیلرینه متوجه سحاب كوردیلر دیدیلركه بو بلوت بزه یغمورله كلور * هود علیه السلام دیدیكه * بلكه اول بر روزكار دركه سزك عجله استدیككز عذاب الیم آنده در (تدمر كل شیء بامر ربها فاصبحوا لا یری الا مساكنهم كذلك نجزی القوم المجرمین) اول ریح الله تعالانك امریله آنلرك نفسلری وماللرندن هر شیئی هلاك ایدوب انجق مسكنلرندن غیری بر شی كورلمز اولدی بو جزا وعقاب كبی مشركلره بز جزا ایده رز * دینلدیكه هود علیه السلام اول ریح عذاب ایدوكنی حس ایتدكده مؤمنلرله آنلردن آیریلوب یدی كیجه وسكز كون كفاری روزكار قوم ایله باصدیروب بعده روزكار قومی قالدیروب كفارك جیفه لرینی دریایه براقدی (ولقد مكناهم فیما ان مكناكم فیه وجعلنا لهم سمعا وابصارا وافئدة فما اغنی عنهم سمعهم ولا ابصارهم ولا افئدتهم من شیء اذ كانوا یجحدون بآیات الله وحاق بهم ما كانوا به یستهزؤن) ای قریش تحقیق بز قوم عاده ویردیكمز قوت ابدان وطول عمر وكثرت مالی سزه ویرمدك و آنلره * وعظ ایشیده لر ودلائله نظر ایده لر وصنع الهی یی تفكر ایده لر دیو * قولاق وكوز وقلب ویردك (اول)

ایشلدیكزدی (متكئین علی سرر مصفوفة) آنلر بربرلرینك یاننه دیزلمش سریرلر اوزره اتكاء ایدر اولدقلری حالده (وزوجناهم بحور عین) وبز آنلره حور عین ازواج قیلورز (والذین آمنوا واتبعتهم ذریتهم بایمان الحقنا بهم ذریتهم) شونلركه دنیاده مؤمنلر اولوب اولادلری ایمانله آنلره اتباع ایتدیلر بز اول مؤمنلره اولاد وذریتلرینی جنته دخولده الحاق ایدرز اكر مؤمنلرك اولادلری صغار ایكن فوت اولدیسه ده عملده آبالرینه ایرمدیلرسه ده تاكه اول آباء انكله قریر العین اوله لر اماكه كبیرلرك آبالرینه الحاق اولنمسی كندی ایمانلریله اولور یوخسه آبالرینك ایمانیله دكل (وما ألتناهم من عملهم من شیء) اول آبانك اعمالندن برشیئی نقص ایتمزز اولادلرینی آنلره الحاقمز سببیله (كل امریء بما كسب رهین) هركسه الله تعالی عندنده عملنه مرهوندر اكر عملی صالح ایسه كندوبی رهنیتدن قورتارر واكر عملی شرك ایسه كندوبی رهنیتدن قورتارمز نارده آلیقور (وأمددناهم بفاكهة ولحم مما یشتهون) وبز آنلره اشتهاء ایتدكلری فاكهه ولحمی زیاده ایدرز اكرچه آنك طالبی تصریح ایتمزلرسه ده (یتنازعون فیها كأسا لا لغو فیها ولا تأثیم) جنتده انلر آرالرنده خمر كاسلرینی تعاطی ایدرلر آنی شربلری حالنده لغو حدیث سویلمزلر واثم ایجاب ایدر فعلی ایشلمزلر (ویطوف علیهم غلمان لهم كأنهم لؤلؤ مكنون) وآنلره مخصوص مماليك كاس خموری دور ایده لر كأنه بیاض و صفاده هربری صدفده مصون انجودر اكا ایدی ناس مس ایتمیوبدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اهل جنتك منزلنده ادناسی اول كمسه دركه خدامندن برینه ندا ایتدكده لبیك دیوا كابیك خادم جواب ویره پیغمبریمز علیه السلامه دینلدیكه اهل جنتك خادملری بووصفده اولیجق كندیلری نه صفتده اولور * دیدیكه مخدوملرك خادملری اوزره فضلی قمرك لیلهٔ بدرده سائر كواكب اوزره فضلی كبیدر (وأقبل بعضهم علی بعض یتساءلون) بربرلرینه اقبال ایدوب دنیاده كی احوال واعماللرندن سؤال ایدیشه لر (قالوا انا كنا قبل فی اهلنا مشفقین) دیه لركه بز دنیاده ایكن اهلمز ارهسنده الله تعالی یه عصیاندن ویا عاقبتمز امرندن خوف ایدردك (فمن الله علینا ووقینا عذاب السموم) الله تعالی بزه رحمت وتوفیقله فضل ایتدی و بزی عذاب ناردن حمایت ایتدیكه اول مسامه سمومك نفوذی كبی نافذه در (انا كنا من قبل ندعوه انه هو البر الرحیم) كه بوندن اول بز دنیاده اكا عبادت ایدوب ناردن وقایه دیلردك زیراكه اول محسن وكثیر الرحمه در (فذكر فما انت بنعمة ربك بكاهن ولا مجنون) یا محمد مشركینه تذكیر اوزره ثابت اول یوخسه انلرك سكا ساحر وشاعر كاهن ومجنون دیدكلرینه مبالات ایتمكل زیراكه سن ربك جل شانه نك سكا نبوتی انعامنه حمد ایدیجیسن یوخسه كاهن ومجنون معامله سنی ایتمزسن (ام یقولون شاعر نتربص به ریب المنون) بلكه انلر دیرلركه

انلرك قولقلری وكوزلری وقلبلری بو مذكورلردن برشیئی مفید اولمدی زیرا انلر الله تعالانك دلائل وحدانیتی اولان علامتلری انكار ایدرلردی بناء علیه استهزا ایتدكلری عذاب آنلری احاطه ایتدی (ولقد اهلكنا ما حولكم من القری وصرفنا الآیات لعلهم یرجعون) او ﴿١٤٣﴾ اهل مكه سزدن مقدم اطرافكزده اولان * حجر ثمود وارض سدوم كبی * قرالردن اهالیسنی هلاك وآنلره آیتلرمزی تكریر ایله بیان ایتدك تاكه كفردن رجوع ایده لر اول آیتلرمزله متنصح اولمدقلرندن اهلاكله جزالندردك (فلولا نصرهم الذین اتخذوا من دون الله قربانا آلهة بل ضلوا عنهم وذلك افكهم وما كانوا یفترون) * انلره اول عذاب كلدكده * انلر الله تعالادن غیری تقرب زعمیله آلهه اخذ ایتدكلری بتلری نیچون انلره یاردم ایدوب عذابدن قورتارمدی بلكه انلردن غائب اولدی بو قول انلرك افك وكذبلری والله تعالایه عاجز مخلوقلری تشریكله افترالریدر (واذ صرفنا الیك نفرا من الجن یستمعون القرآن فلما حضروه قالوا انصتوا فلما قضی ولوا الی قومهم منذرین) یاد ایله شونیكه * نصیبیندن * یدی نفر قدر جنی سكا حواله ایلدككه سنك قرآن اوقودیغنی ایشیده لر وقتاكه انلر قرآنی استماعه حاضر اولدیلر بربرلرینه سكوت ایدك دكلیه لم دیدیلر آنك قرآتنی ایشیدوب تمام اولدقده قوملرینه رجوعله انلری انذار ایدیجی اولدیلر (قالوا یا قومنا انا سمعنا كتابا انزل من بعد موسی مصدقا لما بین یدیه یهدی الی الحق والی طریق مستقیم) قوملرینه رجوعلرنده انلره دیدیلركه بز بر كتاب الهی ایشتدككه موسایه كلن تورات

اول شاعردر دهرك حوادث وصروفنه تربص ایده لمكه انی هلاك ایده آنك غیری شعرانك هلاك اولمسی كبی (قل تربصوا فانی معكم من المتربصین) آنلره دیكل كه ایمدی سز بنم هلاكمه تربص ایدك كه بن دخی سزك اهلاككزه تربص ایده رم اویله اولسه یوم بدرده سیفله اهلاك اولندیلر (ام تأمرهم احلامهم بهذا ام هم قوم طاغون) یوخسه انلره عقللری اشبو قول متناقضه می امر ایدر زیرا كاهن فطنت ودقت نظر صاحبیدر مجنون ایسه مغلوب العقادر بلكه انلر عناده مصر وحدی متجاوزلردر (ام یقولون تقوله بل لا یؤمنون) یوخسه انلر محمد قرآنی تلقاء نفسندن اختلاق ایتدی دیرلر بلكه انلر كفر وعنادلرندن اشبو مطاوعتله رمی ایدوب ایمانه كلمزلر (فلیأتوا بحدیث مثله ان كانوا صادقین) اكر انلر محمد قرآنی تلقاء نفسندن اختلاق ایتدی دیمه لرنده صادقین ایسه لر اول قرآن مثلی بر حدیث مختلق كتورسونلر (ام خلقوا من غیر شیء ام هم الخالقون) یوخسه انلر خالق ومقدر سز خلق و تقدیر اولندیلر ویاخود عبادت و مجازاتدن لاشیء ایچون خلق اولندیلر اول اجلدن الله تعالی یه عبادت ایتمزلر ویاخود انلر كندیلرین خلق ایتمش اولدقلرندن الله تعالینك امری اوزرلرینه واجب اولمامشدر (ام خلقوا السموات والارض بل لا یوقنون) یوخسه سموات و ارضی آنلرمی خلق ایتدیلر اول اجلدن انلرك خالقنه عبادت ایتمزلر بلكه انلر ایقان ایتمزلركه سزی و سموات وارضی كیم خلق ایتدی دیو سؤال اولنسه لر دیرلركه الله تعالی خلق ایتدی اكر ایقان ایتسه لر اكا عبادتدن اعراض ایتمزلردی (ام عندهم خزائن ربك ام هم المصیطرون) یوخسه ربك جل شانه نك خزائن رزق انلرك عندنده میدر حتی كه نبوتی دیلدكلری كمسه یه ویره ویا آنك خزائن علمی آنلر عندنده میدركه حكمت اقتضاء ایتدیكی كمسه یی الوهیته اختیار ایده لر یوخسه اشیا اوزره غالبلرمیدر دیلدكلری كیفیت اوزره تدبیر ایده لر (ام لهم سلم یستمعون فیه فلیأت مستمعهم بسلطان مبین) یوخسه آنلرك ارتقاء ایده جك نردبانلریمی واردركه اكا صعود ایدوب ملائكه كلامنی ویا علم غیبدن انلره وحی اولنانی ایشیدوب زمان مستقبلده اوله جق اموری بیله لر ایمدی مستمعلری حجت واضحه ایله كلسونكه اول آنك استماعنی تصدیق ایده (ام له البنات ولكم البنون) یوخسه زعمكز اوزره كراهت ایتدیككز بنات الله تعالینك اولوب سزكچون بنون اوله (ام تسألهم اجرا فهم من مغرم مثقلون) یوخسه یا محمد تبلیغ رسالت اوزره انلردن اجرمی استدك آنلر غرم التزامندن استثقال ایدوب سكا اتباعدن زهد ایتدیلر (ام عندهم الغیب فهم یكتبون) یوخسه لوح محفوظ انلرك عندنده میدر مغیباتی اندن یازبنورلر ویاخود محمد علیه السلامه خبر ویردیكی بعث وجزانك زعملرنجه اصلی اولمدیغنی اندن بیلورلر (ام یریدون كیدا فالذین كفروا هم المكیدون) یوخسه انلر سنی اهلاك ایچون مكر ایتمكی دیلرلركه اول

دنصکره نازل اولوب اکا موافقدرکه عقاید حقه هدایت وطریق مستقیمه دلالت ایدر ﴿ یاقومنا اجیبوا داعی الله وامنوابه یغفرلکم من ذنوبکم ویجرکم من عذاب الیم ﴾ ای بزم قومز الله تعالانك وحدانیتنه دعوت ایدیجی محمد علیه السلامه اجابت ایدك واکا ایمان کتورك الله تعالی بعض کناهکزی مغفرت ایدوب ١٤٤ عذاب الیمدن سزی خلاص ایده ﴿ ومن لایجب داعی الله فلیس بمعجز فی الارض ولیس له من دونه اولیاء اولئك فی ضلال مبین ﴾ کیمکه اول الله تعالی‌یه دعوت ایدیجی پیغمبره اجابت واطاعت ایتمزسه اول کیمسه یر یوزنده فرار وحذر ایدرسه الله تعالی‌نك عذابندن خلاصه قادر دکلدر وانکچون الله تعالادن غیری عذابدن قورتارر معین و دوست یوقدر اول داعی‌یه اجابت ایتمینلر ضلالت ظاهره‌ده‌در روایت اولندیکه پیغمبرمز علیه السلام طائفدن رجوعنده و ذالنخله نام موضعده تهجدی وسورهٔ رحمن قرائتیله قیلارکن اول جنیلره راست کلوب آیت کریمه منطوقنجه قوملرینه خبر ویردکلرنده یتمش جنی انلرله برابر پیغمبر علیه السلامه کلوب بطحاده ملاقات ایتدیلر اول آنلره قرآن اوقیوب امر و نهیی بیان ایتدی بو جنیلرك مؤمنلری حقنده علما اختلاف ایتدیلر بعضیلر انلرك ثوابلری انجق ناردن نجاتدر دیدیلر بو ابو حنیفه قولیدر وبعضیلر انلر دخی انسان کبی عملارینه کوره ثواب و عقابده اولور دیدیلر بوکا امام مالك ذاهبدر بعضیلر جنتده اکل وشرب ذوقنی ایدر دیدیلر بعضیلر جنتده تسبیح وتهلیله مشغول اولوب بنی آدم کبی جنتك

دار الندوه‌ده محمد علیه السلامه اولان مکرلریدر ایمدی کافرلر کیدلرنده مغلوبین اولدیلر ویاخود کیدلرینك وبالیله جزالندیلرکه اول یوم بدرده قتل اولنملریدر ﴿ ام لهم اله غیرالله سبحان الله عما یشرکون ﴾ یوخسه انلرك الله تعالیدن غیرالهی وارمیکه انك عذابندن حراست ایده الله تعالی انلرك اشراکندن ویا اشراك ایتدکاری شیئك شرکتندن منزه اولدی ﴿وان یروا کسفا من السماء ساقطا یقولوا سحاب مرکوم﴾ اکر انلر سمادن اوزریزه قطعه‌لر دوشمینجه ایمانه کلمز دیدکلرندنصکره اوزرلرینه تعذیب ایچون سمادن قطعه دوشدیکن کورسه‌لر فرط طغیان وعنادلرندن دیه‌لرکه اشبو بری برینك اوزره متراکم سحابدرکه بزی ارواء ایچون اینوبدر دیوب ایمانه کلمیه‌لردی ﴿ فذرهم حتی یلاقوا یومهم الذی فیه یصعقون ﴾ ایمدی انلری ترك ایتکه طغیانلرنده لعب وخوض ایده‌لر شول کونه دکین که انده صعقه ایدرلرکه اول نفخهٔ اولی عندنده‌در ﴿ یوم لایغنی عنهم کیدهم شیئا ولاهم ینصرون ﴾ اول کونده کیدلری انلری بر شیئی مفید اولمز وانده نازل اولان عذابدن منع اولنمزلر ﴿ وان للذین ظلموا عذابا دون ذلك ولکن اکثرهم لایعلمون ﴾ شرك وکفرله نفسلرینه ظلم ایدنلره عذاب ناردن اول عذاب واردرکه اول عذاب قبردر ویا دنیاده مؤاخذه‌در یوم بدرده اولان قتل ویدی ییل قحط کبی لکن انلرك اکثری انی بیلمزلر ﴿ واصبر لحکم ربك فانك باعیننا ﴾ ایمدی یا محمد ربك جل شانه‌نك انلره امهاله حکمنه ویا انلرك تکذیب وایذاسنه صبر ایتکه سن بزم رعایتمزده‌سن کفارك سکا ایتدیکنی کوررز ﴿ وسبح بحمد ربك حین تقوم ﴾ مجلسکدن قیامك حیننده * سبحانك اللهم وبحمدك * دیکل * دینلدیکه اکر اول مجلس مجلس خیرایسه انکله احسان آرتورر واکر انك غیری ایسه اکا کفارت اولور پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکسه که برمجلسه جلوس ایدوب انده لفظی کشاد اوله اول مجلسدن قائم اولمزدن اول * سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لااله الاانت استغفرك واتوب الیك * دیسه اول مجلسده صدور ایدن لفظانه کفارت اوله * دینلدیکه نمازه طوردیغنده * سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالی جدك ولااله غیرك * دیکل که زیرا پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم نمازی انکله باشلادی * دینلدیکه انکله مراد کیجه دوشکدن قالقوب نمازه داخل اولنجه اولان ذکر اللهدر ﴿ ومن اللیل فسبحه ﴾ وکیجه‌نك بعضنده الله تعالی‌یه عبادت ایتکه اول نفسه اشق وریادن ابعددر ﴿وادبار النجوم﴾ وآخر لیلده نجومك ادباری حیننده یعنی فجرك طلوعنده صباحك ایکی رکعت سنتن ادا ایت

سورة النجم وهی ثنتان وستون آیة مکیة

لذتی بولور دیدیلر بعضیلر ناردن خلاص اولنلر بهائم کبی تراب اولور دیدیلر علی قول جنتك اطرافنده وسعتلو محللرده اولورلر والله اعلم بحقیقته ﴿ اولم یروا ان الله الذی خلق السموات والارض ولم یعی بخلقهن بقادر علی ان یحیی الموتی بلی انه قادر علی کل ١٤٥ شیء قدیر ﴾ بعث انکار ایدنلری کورمزلر بیلمزلر میکه الله تعالی تعبسز وزحمتسز سموات و ارضی خلق ایتدی موتایی احیا ایتمکه قادر دکلیدر بلی بی‌عجب وتعب هرشیئه قادردر ﴿ ویوم یعرض الذین کفروا علی النار الیس هذا بالحق قالوا بلی وربنا قال فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون ﴾ کافرلر ناره عرض اولندقلری کونده * آنلره دینیله‌که * تکذیب ایتدیککز بو عذاب حق دکلمی ایمش آنلر دیه‌لرکه بلی والله حق ایمش دیو اقرار ایده‌لر * اولوقتده اقرارلری مفید اولمیوب الله تعالی یاخود خازن جهنم آنلره دیه‌که * امدی دنیاده انکار ایتدیککز عذابی ذوق ایدك ﴿ فاصبر کما صبر اولوا العزم من الرسل ولاتستعجل لهم کانهم یوم یرون مایوعدون لم یلبثوا الاساعة من نهار بلاغ فهل یهلك الاالقوم الفاسقون ﴾ یا محمد قومکك جفا و تکذیبلرینه پیغمبرلردن جد و ثبات صاحبلرینك صبر ایتدیکی کبی سندخی صبرایت * که (رابع) (١٠) سنده انلردنسین * انلره عذاب نازل اولمسنه عجله ایتمه * البته وقتیله اولور آنلر اول وعد اولندقلری عذابی کوررلر آنی کوردکلرنده کویا دنیاده وبرزخده اکلندکلری انجق نهار دنیانك بر ساعتی قدر اولدی ظن ایدرلر بوقرآن پیغمبر علیه السلامك الله تعالادن ناسه تبلیغیدر * انده اولان انذار و موعظه

بسم الله الرحمن الرحیم

﴿ والنجم اذا هوا ﴾ نجم حقیقتنده اول ثریادر ویاسماده‌کی نجومك کلیسیدر قچانکه غروب ایده ویایوم قیامتده منتشراوله ویا قچانکه انکله شیاطین رجم اولنه استراق سمع ایتدکلرنده ویا نجمله مراد قرآندرکه قچان نازل اوله ویاهر نبیدرکه ساقی اوله قچانکه اول ارض اوزره سقوط ایده ویامحمدعلیه السلامدر قچانکه لیلهٔ معراجده سمادن نزول ایده ﴿ماضل صاحبکم وماغوی﴾ صاحبکز محمد علیه السلام طریق مستقیمدن عدول ایتمدی وباطل شیئی اعتقاد ایتمدی ﴿ومانطق عن الهوی ﴾ اول هوای نفسندن سویلمز زیرا اول تکلیف اولنمشدرکه توحیدی اظهار وشرکی دفع وشرعی نشرایده ﴿ ان هوالا وحی یوحی ﴾ آنك دین امرنده ویاقرآنده سویلدیکی دکل الا وحیدرکه الله تعالیدن وحی اولنوبدر ﴿ علمه شدیدالقوی ﴾ اکانی برملك تعلیم ایتدی قوامی شدیددرکه اول جبریل علیه السلامدر خوارق ابتدائنده اول اکا واسطه‌در * روایت اولندیکه جبریل علیه السلام لوط قومنك قراسنی قنادیله ماء اسوددن قلع ایدوب سمایه رفعندنصکره تقلیب ایتدی وصالح علیه السلامك قومنی برکره صیحه‌سیله جمیعنی هلاك ایتدی و ابلیسی عیسی علیه السلامله سویلشورکن کوردیکنده قنادیله برکره نفخ ایدیجك هندستان نهایتنده برطاغه ایرکوردی ﴿ ذومرة فاستوی ﴾ که اول عقل ورأینده حصافت صاحبیدر خلق اولندیغی صورت حقیقیه‌سی اوزره استقامت ایتدی * دینلدیکه انبیادن پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن غیری کمسه انی خلق اولندیغی صورتده کورمیوبدر اماکه پیغمبریمز علیه السلام آنی اول صورتده ایکی دفعه کوردی بری سماده و بری ارضده وسائر اوقاتده آدمین صورتنده کلوردی سائر انبیایه کلدیکی کبی بر وقتده پیغمبریمز علیه السلام اکا دیدیکه دیلرمکه بکا خلق اولندیغك صورتده کورینه سن مکر اول وقتده پیغمبریمز علیه السلام حرا طاغنده ایدی جبریل علیه السلام مشرقدن طلوع ایدوب افقی سد ایتدی پیغمبریمز علیه السلام انی کوریجك بایلوب دوشدی اوبله اولسه فی‌الحال عادتی اوزره آدمی صورتنه تحویل ایدوب پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمی کندویه ضم ایتدی ﴿ وهو بالافق الاعلی ﴾ حالبوکه اول افق شمسده ویاسدرهٔ منتهاده ایدی ﴿ ثم دنی فتدلی ﴾ بعده اول پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه قریب اولوب تعلق ایتدی ﴿ فکان قاب قوسین اوادنی ﴾ حتی پیغمبریمز علیه السلامه انك قربی ایکی قوس دکلو ویا اندن اقرب اولدی ﴿ فاوحی الی عبده مااوحی ﴾ جبریل علیه السلام اکا ایرکوردی آنیکه الله تعالی وحی ایتدی ﴿ ماکذب الفؤاد مارأی ﴾ پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك کوزی کوردیکن قلبی تکذیب ایتمدی * دینلدیکه ضمائرك کاپسی الله تعالی‌یه راجعدر اوبله اولسه شدید

كافيدر عذابك نزولی وقتنده * انجق دائرهٔ اطاعتدن چیقانلر هلاك اولورلر * دینلدیکه اولو العزم پیغمبرلر آنلردرکه
منکرلرك اذاسنه ومعاند طاعتلرك جفاسنه صبر ایله احکام الٰهی‌یی تبلیغده جدوسعی ایتدیلر انلر نوح وابراهیم وموسی
وعیسی علیهم السلامدر بعضیلر دیدیلرکه انلر نجباء رسلدرکه سورهٔ انعامده ذکر اولنان اون سکز
پیغمبردرکه انلرك اسملری
ذکر اولندقدنصکره
* اولئك الذین هدیهم
الله فبهدیهم اقتده *
بیوردی بعضیلری
پیغمبر آنك جمله‌سی
اولوالعزمدر انجق یونس
علیه السلامکه اول
صبر ایتمیوب قومندن
چیقدی دیدی

(سورة محمد صلی الله
تعالی علیه وسلم مدنیة
وهی اربعون آیة)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(الذین کفروا وصدوا
عن سبیل الله اضل اعمالهم)
شونلرکه کافر اولدیلر
وابو جهل ونضر وعتبه
کبی ناسی طریق اسلامه
دخولدن منع ایتدیلر
وصنادید عربدن اون
ایکی کیمسه کبیکه یوم
بدرده پیغمبر علیه
السلامله محاربه‌یه کلن
مشرکلره اطعام طعام
ایتدیلر اول کیمسه‌لرك
زعملرنجه کرمدن عد
ایتدکلری صلهٔ رحم وفك
اسیر وحفظ جوار واطعام
طعام عمللرینی الله تعالی ابطال ومحو ایتدی (والذین امنوا وعملوا الصالحات وامنوا بما نزل علی محمد وهو (نام)
الحق من ربهم کفر عنهم سیئاتهم واصلح بالهم) شونلرکه مؤمن اولوب * صلهٔ ارحام و اطعام طعام وسائر مثللو *
عمل صالح ایلدیلر ومحمد علیه السلامه نازل اولان قرآنی ربلرندن اولوب حق ایدوکنی تصدیق ایتدیلر الله تعالی آنلرك

القوی ایله معنی (هوالرزاق ذوالقوة المتین) دن مفهومك مثلیدر وانك اکا دنوی ترفع
مکانیدر وتدلیسی انی شراشریله جناب قدسه جذبیدر وانی طرفة العینده مکه‌دن قدسه
جذبله وآنك بصری الله تعالینك اکا حکایت ایتدیکنی تکذیب ایتمدیکیدر زیراکه امور
قدسیه اولا قلب ایله ادراك اولنور بعده بصره نقل ایدیلور ویاخود انك فؤادی کوردیکنی
بن سنی بیلمزم دیمدی اکر انی دیسه کاذب اولوردی زیرا اول انی بصریله کورمسی
کبی قلبیله بیلوبدر * رؤیتك معناسنده مفسرون اختلاف ایتدیلر ابن عباس رضی الله عنه
دیدیکه محمد صلی الله علیه وسلم الله تعالی‌یی فؤادیله ایکی کره کوروبدر و برجماعت دیدیلرکه
اول انی کوزیله ایکی کره کوروبدرکه اول انس و حسن و عکرمه قولیدر ابن عباس
رضی الله عنهما ایدر الله تعالی ابراهیم علیه السلامی خلتله وموسی علیه السلامی کلامله
ومحمد صلی الله علیه وسلمی رؤیتله اصطفا ایتدی (افتمارونه علی مایری) یامشرکین محمد
علیه السلامك کوردیکنده جدل می ایدرسزکه انلر انك اسراسنی وجبریل علیه السلامی
مشاهده‌سنی انکار ایدرلردی (ولقد رآه نزلة اخری) محمد علیه السلام جبریل علیه
السلامی صورت حقیقیه سنده رؤیت اخراده کوردی (عند سدرة المنتهی) که اول
رؤیت سدرهٔ منتهی عندنده ایدی قچانکه اول سماء سابعه‌یه اسرا ایتدی سدرهٔ منتها
ایله مراد شجرهٔ طوبی ویا شجرهٔ نبقدرکه سماء سابعه‌نك فوقنده عرشك یمینده‌در انهار
جنت انك اصلندن چیقار ملائکه اکا منتهی اولور انی تجاوز ایتمزلرکه انك نبق
هجر دستیلری کبی ویپراغی فیل قولاقلری کبیدر ویاخود خلائقك علم و اعمالی
انده منتهی اولور (عندها جنة المأوی) جنت مأوی انك عندنده درکه شهدانك
ویا متقینك ارواحی ویا ملائکه انده قرارلر (اذیغشی السدرة مایغشی) اول سدره‌یی
تغطیه ایدر خلائقدن اولکه الله تعالینك عظمت وکبریاسنه دلالت ایدر * دینلدیکه التوندن
کلنکلر ویا قرغه‌لر مثالنده ملائکه در ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدرکه انی غشی
ایدن نور خلاقدر حب اللهدن ملائکه غربان مثالنده انی قاپلیوبدر اول شجر اوزره
واقع اولورلر * حدیثده کلدیکه انك هر بر ورقه سنده قائم بر ملك واردرکه الله تعالی‌یی
تسبیح ایدر (مازاغ البصر وماطغی) محمد علیه السلامك بصری کوردیکی شیئدن میل
وتجاوز ایتمدی بلکه متیقن اولدیغی حالده اثبات صحیحله اثبات ایتدی ویا اول رؤیتله
امر اولندیغی عجائب رؤیتدن عدول وتجاوز ایتمه‌دی اویله اولسه کوردیکنی اخبارده
کذب ایتمز (لقد رای من آیات ربه الکبری) و رسول الله اول لیلهٔ معراجده الله
تعالینك آیات وعجائب ملکیه وملکوتیه سندن عظماء و کبرایی کوردی (أفرأیتم اللات
والعزی ومناة الثالثة الاخری) بکاخبرویرك که الله تعالی‌یه کافر اولوب لات وعزی ومنات

کناهلرینی ستر ایدوب دین ودنیاده توفیقیله حاللرینی اصلاح ایتدی (ذلك بان الذین کفروا اتبعوا الباطل وان الذین
امنوا اتبعوا الحق من ربهم کذلك یضرب الله للناس امثالهم) بو ضلال وصلاح شول سببله درکه کافرلر باطل * شیطان
ونفسلرینه ومؤمنلر ربلری تعالی طرفندن منزل قرآنه اتباع ایتدیلر الله تعالی ناس ایچون بو مثللو ضرب
مثل ایدوب احواللرینی
بیان ایدر (فاذا لقیتم الذین
کفروا فضرب الرقاب
حتی اذا اثخنتموهم فشدوا
الوثاق) محاربه‌ده
ملاقی اولدیغکز زمان
بیونلرینی اورك قچانکه
قتللرینی اکثارله قهر
ایده‌سز آنلری اسیر
ایدوب ضرر و فراردن
امنیت ایچون باغله‌کز
(فاما منا بعد و اما فداء
حتی تضع الحرب اوزارها
ذلك ولو یشاء الله
لانتصر منهم ولکن
لیبلوا بعضکم ببعض والذین
قتلوا فی سبیل الله فلن
یضل اعمالهم) انلری
اسیر ایتدکدنصکره
دیلرسکز بی عوض آزاده
امتنان ایدك یاخود مالریله
نفسلرینی بدل ایتمکه
مخیرسزتاکه اسلامك اهل
حربی سلاحلرینی
و مشرکلرك اهل حربی
شرك وعصیانلرینی ترك
ایدنجیه دك * علی قول
عیسی علیه السلامك
نزولنه دك * ایشته امر
بودر اکر الله تعالی مراد
ایتسه جنکسز انلره استیصاله انتقام ایدردی ولکن مؤمنلری کافرلرله ابتلا ایتدی * که مؤمنلر جهادله ثواب عظیم بوله‌لر
وکافرلر مؤمنلر یدیله بعضلری عذابه دوچار اوله‌لر وبعضلری کفردن رجوع ایده‌لر * شول مؤمنلرکه جهادده
فی سبیل الله قتل اولندیلر الله تعالی انلرك اعماللرینی ضایع ایتمز (سیهدیهم ویصلح بالهم ویدخلهم الجنة عرفها لهم)

نام اصنامه عبادت ایدرسز * دینلدیکه لات نام صنم طائفهٔ ثقیفك ویا نخله‌ده قریشك
ایدی انی طواف ایدرلردی اول رجل صورتنده ایدیکه سمنله سویق لت ایدوب حجاجه
ییدررلردی وعزی ایسه برشجره ایدی غطفان اکا عبادت ایدرلردی * پیغمبریمز صلی الله
علیه وسلم خالد ابن الولید رضی الله عنه‌یی کوندردی حتی که انی کسدی انك دیبندن
بر شیطانه چیقوب صاچنی سوریبو کتدی خالد اکا ایریشوب قتل ایتدی * واماکه منات
بر صخره ایدیکه هذیل وخزاعه ویا ثقیف اکا عبادت ایدردی قربانلرین انك قتنده ذبح
ایدرلردی * دینلدیکه اصنامك کلیسی حجاره‌دن اولوب داخل کعبه‌ده عبادت اولنوردی
یعنی اشبو آلهه‌کزك بر شیئه قدرتی وارمیدرکه الله تعالی‌یی قویوب انلره عبادت ایده‌سز
(ألکم الذکر وله الانثی) یا مشرکلر سز کندیکز ایچون بنون قیلوب الله تعالی‌یه بنات
اسناد ایدرسز حالبوکه سز بناتدن کراهت ایدرسز کلبی ایدر مشرکلر دیرلر دیکه
اصنام وملائکه حاشا بنات اللهدر بز انلره عبادتمز تاکه الله تعالی‌یه بزم ایچون شفاعت
ایده‌لر (تلك اذا قسمة ضیزی) اشبو برقسمتدرکه آنده جور اولوبدر زیراکه استنکاف
ایتدیککز شیئی الله تعالی ایچون قیلورسز (ان هی الا اسماء سمیتموها انتم وآباؤکم)
اول اصنام دکل الا اسماءدر سز وآبائکز انلری آلهه دیو اطلاق ایدوبسز حالبوکه الوهیت
معناسندن انلرده بر شیء یوقدر (ما انزل الله بها من سلطان) الله تعالی انلرك الوهیتنه
سزه بر برهان ایتمدیکه اکا تعلق ایده‌سز (ان یتبعون الا الظن وما تهوی الانفس)
بلکه انلرك اول اصنامه عبادتلرنده وآلهه دیو تسمیه‌لرنده توهم باطله ونفسلرینك هواسنه
اتباع ایتمشلردر (ولقد جاءهم من ربهم الهدی) حالبوکه رب تعالیدن انلره رسول وکتاب
کلمشدر انلر ایسه انی ترك ایتدیلر (ام للانسان ماتمنی فلله الآخرة والاولی) یوخسه
انسان کافر ایچون هر تمنی ایتدیکی اولورمیکه اول آلهه‌لرندن شفاعت طمعلریدر ایمدی
اول طمع باطلدر بلکه دنیا وآخرت ایکیسی بیله الله تعالینکدر اول ایکیسندن دیلدیکی
کمسه‌یه ویرر هیچ برشیئله انك اوزره تحکم ایدر یوقدر (وکم من ملك فی السموات لاتغنی
شفاعتهم شیئا الا من بعد ان یأذن الله لمن یشاء ویرضی) سمواتده نیچه ملك واردرکه
شفاعتلری هیچ برشیئی مفید اولمز الا شوندنصکره‌که الله تعالی اذن ویره ملائکه‌دن
اکاکه شفاعت ایتمسن دیلیه نادن اول کمسه ایچونکه شفاعت اولنمغه اهل اوله اویله
اولسه اصنام عبده‌لریچون نیچه شفاعت ایدرلر (ان الذین لا یؤمنون بالآخرة لیسمون
الملائکة تسمیة الانثی) شونلرکه آخرته ایمان کتورمزلر ملائکه‌نك هر برینی بنت دیو
تسمیه ایدرلر (وما لهم به من علم ان یتبعون الا الظن وان الظن لایغنی من الحق شیئا)
حالبوکه انلرك اول قوللرینه یقین ویا حجتلری یوقدر * بلکه انلر ظنلرینه اتباع ایدرلر

الله تعالى انلرى ثوابه هدايت ايدر وحياتلرنده حاللرينى اصلاح ايدر ودنياده تعريف ايتديكى جنته انلرى ادخال ايدر
(ياايها الذين امنوا ان تنصروا الله ينصركم ويثبت اقدامكم) اى مؤمنلر اكر سز الله تعالانك دينه ورسولنه ياردم ايدرسكز
اولدخى سزه اعداكز اوزره نصرت ايدروقتالده اياقلركزى ثابت ايدر ﴿ ١٤٨ ﴾ (والذين كفروا فتعسالهم واضل
اعمالهم ذلك بانهم كرهوا
ما انزل الله فاحبط اعمالهم)
شونلركه كافر اولديلر
انلر ايچون يوزى اوزره
دوشوب هلاك اولمق
وعمللرى محو ونابود اولمق
واردر بو هلاك و محو
اول سببدندركه آنلر
الله تعالى امر توحيد و
احكام شرعدن پيغمبرينه
كوندرديكى شيدن نفرت
واعراض ايتديلر بناء
عليه اول نفرت انلرك
عمللرينى ابطال ايلدى
(افلم يسيروا فى الارض
فينظروا كيف كان عاقبة
الذين من قبلهم دمر الله
عليهم وللكافرين امثالها)
آيا كفار عرب ير يوزنده
كزوب آنلردن مقدم
* شرك وتكذيب ايدن *
قوملرك عاقبتلرى نيجه
اولديغنى كورمزلرمى
الله تعالى آنلرك اوزرينه
عذاب ايصاليله هلاك
ايتدى بو كافرلر ايچون
دخى امثالى واردر
(ذلك بان الله مولى الذين
آمنوا وان الكافرين
لا مولى لهم) و مؤمنلره
نصر كافرلره قهر اول سببدندركه الله تعالى مؤمنلرك دوستى اولمغله نصرت ايدر كافرلرك (احوالكز)
ناصرى يوقدر (ان الله يدخل الذين امنوا وعملوا الصالحات جنات تجرى من تحتها الانهار والذين كفروا يتمتعون
ويأكلون كما تأكل الانعام والنار مثوى لهم) الله تعالى مؤمن اولوب عمل صالح ايشليانلرى اشجارى التندن نهرلر آقار جنتلره

ظن ايسه حقدن برشيئى مفيد اولمز زيراكه حق شيئك حقيقتيدركه اول علمله ادراك
اولنور وظن ايسه معارف حقيقيهده معتبر اولمز بلكه ظنك معتبر اولمسى عملياتدهدر *
وعمليانه وصلت اولور شيئدهدر (فأعرض عن من تولى عن ذكرنا ولم يرد الا الحياة
الدنيا) ايمدى يامحمد اعراض ايت شول كمسهيى دعوت وشانيكه اهتمامدنكه قرآنه ايمان
وموجبيله عمل ايتميه وعمليله حياة دنيا منفعتن ديليه زيراكه دعوت انك عنادين وباطل اوزره
اصرارين آرتورر (ذلك مبلغهم من العلم) آنلرك حياة دنيايى ارادهلرى علمدن غايت
وصوللريدر آنى تجاوز ايتمزلر (ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبيله وهو اعلم بمن
اهتدى) رب تعالى اعلمدر شول كمسهيه كه طريق هدايتى ترك ايده و انى كه توحيدى
تمسك ايدوب طريق هدايه كيده ايمدى آنلرى دعوتده نفسكى اتعاب ايتمكل سكاواجب
اولان تبليغدر سن ايسه انى ادا ايتدك (ولله مافى السموات ومافى الارض) سماده وارضده
اولان اشيانك جميعى الله تعالينك خلق وملكيدر ضالى مهتديدن تميز ايدوب هر فريقك
احوالنى حفظ ايدر (ليجزى الذين اساؤا بما عملوا ويجزى الذين احسنوا بالحسنى)
تاكه اسائت ايدنلره سوء عمللرينك عقابن ايده واحسان ايدنلره جنتله جزاء ايده
(الذين يجتنبون كبائر الاثم والفواحش الا اللمم) شونلركه كبائر اثمدن وفواحشدن
اجتناب ايدرلر * ديناديكه كبائر اثم ذنوبدن هرشيئدركه عتابى كبير اوله فعلى اوزره وعيد
مترتب اوله ويا فاعلنه حد واجب اوله وفواحش ايسه زنا وناحق يره قتل كبى * ديناديكه
كبائر اثم الله تعالى يه شركدر وفواحش معاصى در الا اللممدن يعنى صغائر ذنوبدن دكلكه
زيرا اول مغفوردر اكرچه صاحبى توبه ايتميسهده اول هر ذنبدركه احيانده ايشلنه
لكن اكا اعاده واقامت اولنميه ويا اول زمان جاهليتده ايشلنندر الله تعالى آنكله
مؤاخذه ايتمز * ديناديكه لمم ايكى وجه اوزرهدر برى هر ذنبدركه الله تعالى انك اوزره
دنياده حد وآخرتده عذاب ذكر ايتمش اولميه اول ذنبدركه صلواتله تكفير اولنه كبائر
وفواحش مرتبهسنه ايرميه وبرى دخى شول ذنب عظيمدركه انى مرة بعد مرة المام ايدوب
اندن توبه ايده سعيد بن المسيب ايدر اول هر شيئدركه قلبه خطور ايدر ديناديكه لمم شول
نظرهدركه عمدسز واقع اوله اول مغفوردر واكر اعادهٔ نظر ايديلورسه اول لمم دكلدر بلكه
ذنبدر (ان ربك واسع المغفرة) ربك جل شانهنك رحمتى واسعهدر صغائرينى مغفرت ايدر آنك كه
كبائردن اجتناب ايده ودخى ديلديكى كمسهلرك ذنوبندن صغير وكبيرى مغفرت ايدر مسيئلره وعيد
ومحسنلره وعددنصكره اشبو صفت كريمهيى ايراده جمله فوائددن برى اولدركه صاحب كبيره
انك رحمتندن مأيوس اولمز والله تعالينك عهدهسنه هيچ كمسهيه عقاب ايتمسنك وجوبى توهم اولنمز
(هو اعلم بكم اذ انشأكم من الارض واذا انتم اجنة فى بطون امهاتكم) اول الله تعالى

ادخال ايدر شونلركه كافر اولوب دنيا متاعيله تمتعلنورلر وهمتلرينى حيوانلر كبى اكله صرف ايدر انلرك
مكانلرى ناردر (وكأين من قرية هى اشد قوة من قريتك التى اخرجتك اهلكناهم فلاناصر لهم) نيجه قريه اهاليسيكه
انلر قوتدهسنى چيقاردقلرى مكه ﴿ ١٤٩ ﴾ اهاليسندن اشد ايدى بزانلرى هلاك ايتدك انلردن عذابى
منع ايدر ناصرلرى اولمز
(افمن كان على بينة من ربه كمن
زين له سوء عمله واتبعوا
اهواءهم) شول كيمسهكه
ربى تعالى دن حجت واضحه
اوزره اوله اول كيمسه
كبيميدركه شرك ومعاصيله
تزيين اولنان عملى احسن
كوروب هوالرينه تابع
اوله (مثل الجنة التى
وعد المتقون فيها انهار
من ماء غير آسن وانهار من لبن
لم يتغير طعمه وانهار من خمر
لذة للشاربين) وانهار
من عسل مصفى ولهم فيها
من كل الثمرات ومغفرة
من ربهم كمن هو خالد
فى النار وسقوا ماء حميما
فقطع امعاءهم) بوانلره
مثالدركه متقيلره وعد
اولنان جنتده صو
نهرلرى واردركه رايحه
وطعمى متغير اولمش
وآنده سوددن ايرمقلر
واردركه طعمنه اكشيلك
وسائر صورتله تغير كلمش
وايچنلره سكر وخمارسز
لذيذ خمر چايلرى واردر
وشمع وفضلاتدن عارى
صافى عسل نهرلرى واردر
وانلر ايچون ميوهلرك هرنوعندن واردر وبونعمتلرله بيله ربلرى جل شانه طرفندن انلره رضا ومغفرت واردربويله نعم
وكرمده اولان متقيلر * كه ذكر اولندى * كمسنه كبيدركه اول عذاب نارده ايدى دائم ومخلد اوله واكا قاينمش
صو ايچرولمكله بغرسقارى پارهلنه (ومنهم من يستمع اليك حتى اذا خرجوا من عندك قالوا للذين اوتوا العلم ماذا قال آنفا

احوالكزه سزدن اعلمدر شول حيثيتدنكه ابتداء خلقكزى يعنى آدمى توابدن خلق ايتدى
وسزى انالريكز قارننده جنينلر تصوير ايتدى (فلا تزكوا انفسكم هو اعلم بمن اتقى)
ايمدى كنديلريكزى زكاء عمل وزيادهٔ خيرله ويا معاصى ورذائلدن طهارتله مدح ايتمكز
اول الله تعالى سزك تقيكزى وغير تقيكزى وسزى صلب آدمدن چيقارمزدن اول
بيلوبدر (افرايت الذى تولى) كوردكمى شول كمسهيى كه حقه اتباعدن وانك اوزره
ثباتدن اعراض ايتدى (واعطى قليلا واكدى) وشيء قليل ويروب بعده بخل ايتدى
اكثر مفسرين ديديلركه سبب نزولى وليد بن المغيرهدركه پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه
وسلمه اتباع ايدردى بعض مشركين آنى تعيير ايدوب ديديكه سن اشياخ دينى ترك وانلرى
تضليل ايتدك ديديكه الله تعالينك عذابندن قورقرم مشرك اكا ديديكه اكر سن بكا
بعض مالكى ويررسك سندن عذبى تحمل ايدهيم اويله اولسه اول مرتد اولوب اول
مشركه بعض مشروطن ويرديكندنصكره باقيسنه بخل ايتدى (اعنده علم الغيب فهو
يرى) يوخسه علم غيب آنك عندندهميدركه صاحبى انك عذابى تحمل ايدهجكنى بيلدى
(ام لم ينبأ بما فى صحف موسى وابراهيم الذى وفى) اكا خبر ويرلديمى اولكه موسايه
نازل اولان تورانده ويا صحائفده كه اول اون صحيفه اولوب توراتدن اول اكا نازل اولمشدر
وكذلك ابراهيم عليه السلامه نازل اولان اون صحيفهده كه اول ابراهيم عليه السلامك
التزام ايتديكى ويا امر اولنديغى شيئى اتمام ايتدى ويا الله تعالى يه اولان عهدينه وفاده مبالغه
ايتدى (الا تزر وازرة وزر اخرى) كه اول موسى وابراهيم صحفلرنده يازلمشديكه هيچ
برنفس حامله نفس اخرانك حملنى حامل اولمز يعنى هيچ بركناهيله مؤاخذه اولنمز وبوكا مخالف
اولمز شول حديث نبويكه بركمسه كيم اسلامده برسنت سيئه احداث ايده انكچون اول
سنت سيئهنك وزرى اولور واكا متابعتله يوم قيامته دكين آنى ايشليانلرك وزرى دكلو
دخى وزر اولور ديو بيورلدى زيرا اول وبال اوزره سبب اولملرى وزريدن (وان
ليس للانسان الاماسعى) وانسان ايچون آخرتده نفع ايتمز الا اولكه انى اخلاصله
ايشلمش اوله ويا آكا نيت ايتمش اوله * ابن عباس رضى الله عنهما ايدر اشبو آيت سورهٔ طورده مذكور
* ألحقنا بهم ذريتهم * قول شريفيله منسوخ الحكمدر زيراكه ابنائك صلاحيله جنته كيرور * عكرمه
ايدر اشبو حكم ابراهيم وموسى قوملرينه مختص ايدى يوخسه بو امت ايچون اعمال صالحهدن
كنديلرك ايشلديكى وغيرك انلر ايچون ايشلديكى اولور شول دليلله كيم بر مرأه برصبيسنى رفع
ايدوب ديديكه يارسول الله بونكچون حج اولورمى ديديكه نعم انكچون وسنكچون اجر اولور
وبر رجل پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمه ديديكه بنم انام وفات ايدوبدر بن انكچون تصدق ايتسم
اندن اكا اجر حاصل اولورمى ديديكه نعم اولور (وان سعيه سوف يرى) وانك خير وشردن

اولئك الذين طبع الله على قلوبهم واتبعوا اهواءهم) يا محمد منافقلردن بعضيسى سنك مجلسكه كلوب كلامكى
دكلرلر يانكدن چيقدقلرنده صحابه‌نك علماسنه استهزا طريقيله شمدى محمد نه سويلدى ايدى بز فهم ايتمدك ديرلر انلر
شول قوملردركه نفاقلريچون الله تعالى انلرك قلبلرى اوزره مهر وضع ايتمكله هوالرينه تابع اولوب

من بعد ايمانه كلزلر (والذين اهتدوا زادهم هدى واتيهم تقويهم) انلركه هدايت بولوب كلام پيغمبرى بى استماع ايتديلر بصيرت ويقينلرى زياده اولدى الله تعالى انلرك تقوالرينه دوام ويردى (فهل ينظرون الا الساعة ان تاتيهم بغتة فقدجاء اشراطها فانى لهم اذاجاءتهم ذكريهم) كفار قريشك انتظارى انجق قيامتدركه اول انلره بغتة كاور تحقيق انك علاماتى كلدى * كه اول محمد عليه السلامك بعثتى وشق قمردر * قيامت د كلدكده انلره متعظ اولمق وتوبه ايتمك نيجه اولورونه فائده ايد (فاعلم انه لا اله الا الله واستغفر لذنبك وللمؤمنين والمؤمنات والله يعلم متقلبكم ومثويكم) يا محمد مؤمنلرك سعادتنى ومشرك و منافقلرك شقاوتنى بيلوب معبود بالحق انجق الله تعالى ايدوكنى اقراركده ثابت اول و * امتكه سنت اولسون ايچون ذنبكك مغفرتنى طلب ايله و اهل ايمانك رجال ونسالرنك دخى كنـاهلرينك مغفرتلرينى (ايله) طاب ايله الله تعالى سزك دنياده كيده‌جككزى ودونه‌جككز محلى وآخرتده مقامكزى بيلور * اكا برشى خفى دكلدر (ويقول الذين آمنوا لولا نزلت سورة فاذا انزلت سورة محكمة وذكر فيها القتال رايت الذين فى قلوبهم مرض

عملى يوم قيامتده ميزانده كوريلور (ثم يجزيه الجزاء الاوفى) بعده اول عبدك سعيى جزاء اوفى ايله جزا اولنور (وان الى ربك المنتهى) وجميع خلائقك موتلرندنصكره انتهاء ورجوعلرى الله تعالى‌يه‌در اعماللرينك جزاسنى ايدر (وانه هواضحك وابكى) اول الله تعالى انسانده ضحك وبكايه قوت خلق ايتدى ويا اول اهل جنتى جنتده اضحاك واهل نارى نارده ابكا ايدر ويا ارضى نباتله اضحاك وسمايى مطرله ابكا ايدر ويا انسانى مسرور ومحزون ايدر زيراكه سرور وضحكى وحزن بكايى جلب ايدر (وانه هوامات واحيى) واول الله تعالى انى دنياده اماته وآخرتده بعث ايچون احياء ايدر انك غيرى اماته واحيايه قادر اولمز حتى قاتل بنيه‌يى نقض ايدر واول حينده موت الله تعالينك فعليله حاصل اولور (وانه خلق الزوجين الذكر والانثى من نطفة اذا تمنى) واول الله تعالى هر حيواندن ذكر وانثايى خلق ايتدى شول نطفه‌دنكه رحم انثايه دفق ايديلور ويااندن ولد خلق ويا تقدير اولنور (وان عليه النشأة الاخرى) وانك وعدى مقتضاسنجه خلق اماته‌دنصكره بعث ايچون احياء ايدر (وانه هو اغنى واقنى) واول ناسدن برطائفه‌يى اموال ايله سائردن غنى ايدو برطائفه‌يى ايسه خلقه محتاج ايدر (وانه هورب الشعرى) واول شعرى نام كواكبى خلق ايتديكه اول جوزانك خلفنده‌در خزاعه اكا عبادت ايدرلردى ابتداء انلره انى سنت ايدن قريش اشرافندن ابو كبشه نام رجل ايدى نجوم سمائى عرضه قطع ايدر شعرى ايسه طولانه قطع ايدر ابو كبشه نام رجل انكله سائر عربه مخالفت ايتدى انلر اصنامه عبادت ايدركن اول شعرايه عبادتى اختيار ايتدى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم دينده عربه مخالفت ايتديكيچون اكا ابن ابى كبشه ديو تسميه ايتديلر يعنى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم عربه مخالفتده اكرچه ابو كبشه‌يه موافقت ايتدى لكن شعرايه عبادتى انكارنده اكا دخى مخالفت ايتدى (وانه اهلك عادا الاولى) اول الله تعالى هود عليه السلامك قومى عاد اولايى ريح صرصر ايله هلاك ايتدى وعاد اخرى ايسه انلرك عقبى ارمدر (وثمود فما ابقى) وصالح عليه السلامك قومى ثمودى صيحه ايله هلاك ايدوب عاد وثموددن هيچ برينى ابقاء ايتمدى (وقوم نوح من قبل انهم كانوا هم اظلم واطغى) ونوح عليه السلامك قومنى عاد وثموددن اول غرقله هلاك ايديكه انلر ظلم وطغيانده اول ايكى فريقدن اكثر ايديلر زيرا نوح عليه السلام انلرك اراسنده بوز اللى ييل مكث ايدوب انلرى ايمانه دعوت ايتدكچه انلر انى ضرب واذاء ايدرلردى بايلوب افاقت بولديغنده يارب قومى مغفرت ايت بيلمدكلرندن ايدرلر ديو انلر ايچون الله تعالى‌يه اعتذار ايلردى كبارلرى صغارلرينه اكا اذاء ايدك وتكذيب ايدك ديو وصيت ايدرلردى (والمؤتفكة اهوى) ولوط عليه السلامك قومنك قراسنى جبريل عليه السلام قناديله سمايه رفعندنصكره بامر الله اوستنى التنه دوندروب يره براقدى (فغشيها ماغشى) بعده سجيلدن حجاره ايله

ينظرون اليك نظر المغشى عليه من الموت فاولى لهم) مؤمنلر ديديلركه نوليدى جهاد حقنده برسوره نازل اوليدى
قچانكه قتال امرى ذكر اولنور برسورۀ محكمه نازل اولسه * مؤمنلر مسرور اولوب * قلبلرنده مرض
نفاق اولنلرى كوررسنكه خوفلرندن ناشى موتدن بيهوش اولمش كبى مغموم و متحير سكا نظر ايدرلر

آنلر ايچون اول حيرت ونفرت ايتدكلرى شى قريب اوله (طاعة و قول معروف فاذا عزم الامر فلو صدقوا الله لكان خيرا لهم) انلرك ايشلرى امره اطاعت وسمعنا و اطعنا كلامى ايكن اصحاب جهاد لازم اولان امر قتاله عزيمتلرنده منافقلر آندن نفرت وكلاملرنده رجعت ايدرلر اكر جهادده حرص اظهاريله الله تعالى‌يه صدق ايتسه‌لر آنلر خيرلو ايدى (فهل عسيتم ان توليتم ان تفسدوا فى الارض وتقطعوا ارحامكم) اى منافقان سزدن مأمول دكليدركه اكر سز امور ناسه تولى ايدوب حاكم اولسه‌كز ير يوزنده تكبر و تجبر ايدوب انواع فساد ايده‌سز و زمان جاهليت كبى قطع ارحام و سفك دماء ايليه‌سز (اولئك الذين لعنهم الله فاصمهم واعمى ابصارهم) اول حالده اولان كمسنه‌لرى الله تعالى رحمتندن طرد ايدوب آنلر كلام حقى ايشتمز صاغر و دلائل قدرتى كورمز كور ايتدى (افلا يتدبرون القرآن ام على قلوب اقفالها) آنلر قرآنى * ايشيدوب وعد وعيدى * تفكر ايتمزلرمى يوخسه قلبلرى اوزره كليدمى واردر (ان الذين ارتدوا على ادبارهم من بعد ما تبين لهم الهدى الشيطان سول لهم واملى لهم) شونلركه آنلره دلائل واضحه ايله هدايت بيان

ايله انى غشى ايتدى (فبأى آلاء ربك تتمارى) يا انسان اشبو مذكوراتى بيلدكدنصكره ربك جل شانه‌نك نعمتلرندن قنغيسنى انكار ايدرسن اشبو مذكوراتك بعضى نعم و بعضى نقم ايكن جميعنه آلاء دينلدى زيراكه هيچ برنقمت حالى دكل يا معتبرينه عبرت وموعظه‌در وياخود انبياء و مؤمنينه اعدالرندن انتقامدر (هذا نذير من النذر الاولى) اشبو قرآن اندارات متقدمه جنسندن بر انداردر وياخود اشبو رسول منذرين جنسندن بر نذيردر (ازفت الآزفة ليس لها من دون الله كاشفة) قربله موصوف قيامت قريب اولدى الله تعاليدن غيرى آنك كشفنه قادر احد يوقدر قچانكه اول واقع اوله لكن كشف ايتمزوياخود آنك وقتنى الله تعاليدن غيرى كشف ايدر يوقدر زيراكه آنى هيچ كمسه‌يه بيلديرميوبدر (افمن هذا الحديث تعجبون وتضحكون) اشبو قرآنه انكارله تعجب واستهزاء ايله ضحك ايدرسز (ولا تبكون وانتم سامدون) وتفريطكزه تحزن ايدوب آغلمزسز ومع ذلك لهو ايدر ويا آندن اعراض ويا اكا ايماندن استكبار ويا آنى استماعدن ناشى اشتغال ايچون تغنى ايدرسز (فاسجدوا لله واعبدوا) ايمدى الله تعالى‌يى توحيد ايدوب اكا تواضع وخضوعله سجود ايدك ويا سجود تلاوت ايدك ويا اخلاصله صلواتى ادا وعبادتكزى اخلاصله ايدك * زيد بن ثابت رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمدن والنجم سوره‌سين اوقودم سجده ايتمدم اشبو دليلدركه سجدۀ تلاوة واجب اولميه عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه ايدر الله تعالى اوزريمزه سجدۀ تلاوتى ايجاب ايتميوبدر مكركه انى ديليه‌وزكه اول امام شافعى و احمد قوليدر وبر قوم سجدۀ تلاوتك قارئ ومستمعى اوزره وجوبنه ذاهب اولديلركه اول امام ابو حنيفه قوليدر

سورة القمر وهى خمس وخمسون آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(اقتربت الساعة وانشق القمر) قيامتك قيامى اقتراب ايتديكه قمر منشق اولدى اول انك اقترابى علاماتندندر * روايت اولنديكه كفار مكه پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمدن صحت نبوتنه علامات استدكلرنده پارمغيله قمره اشارت ايدوب باذن الله ايكى شق اولدى حتى جبل حراءنك ايكى شقى آراسنده كورلدى (وان يروا آية يعرضوا ويقولوا سحر مستمر) اكر كفار مكه محمد عليه السلامك صحت نبوتنه دلالت ايدر معجزه كورسه‌لر آنى تأمل و اكا ايماندن اعراض ايدوب اول سحر مستمردر ديرلر (وكذبوا و اتبعوا اهواءهم وكل امر مستقر) اول رسولى ويا آيتى تكذيب ايدرلر وشيطانك آنلره تزيين ايتديكى اهوالرينه اتباع ايدرلر وهر امر برغايته منتهيدر خير اهل خيره وشر اهل شره ابرر خير اهلى جنته وشر

اولندقدنصکره کیرو کفره رجوع ایدەلر شیطان آنلر ایچون عناد وانکاری آسان ایدوب طول عمر خیالیله عقوبتی
امهال ایدر (ذلك بانهم قالوا للذین کرهوا ما نزّل الله سنطیعکم فی بعض الامر والله یعلم اسرارهم) بوخذ لان اول
سبیدندرکه اول مرتدلر الله تعالی‌نك تنزیل ایتدیکی شیدن ﴿ ۱۵۲ ﴾ کراهت ایدن منافقلره سرّا دیرلرکه
بعض امورکزده سزه
اطاعت ایده‌لم * محمدك
عداوتنده بزه معاونت
وآنی جهاددن آلیقومغه
سعی ایدك * الله تعالی
آنلرك بینلرنده اولان
اسراری بیلور (فکیف
اذا توفتهم الملئکة
یضربون وجوههم
و ادبارهم) آنلرك حالی
نیجه اولور قچانکه
ملئکار آنلرك ارواحنی
قبض ایدرکن حقدن
دونن یوزلرینه و * اهل
حقه دوندردکلری *
آرقه‌لرینه اوررلر (ذلك
بانهم اتبعوا ما اسخط الله
وکرهوا رضوانه فاحبط
اعمالهم (ارواحلرینك بو
صورتله قبض اولنمسی
اول سبیدندرکه آنلر الله
تعالی‌نك غضبنی موجب
* منافقلره اعانت وعصیان
کبی * شیلره تابع اولوب
رضاء الله اولان ایمان
وطاعتدن کراهت ایتدیلر
امدی الله تعالی آنلرك
ثواب اعمالنی باطل ایلدی
(ام حسب الذین فی
قلوبهم مرض ان لن یخرج
الله اضغانهم) قلبلرنده مرض اولان منافقلر ظن ایدرلرمیکه الله تعالی آنلرك (پیغمبر علیه (بیلزلردی)
السلامه و مؤمنلره اولان * حقد و عداوتلرنی اظهار ایتمیه (ولو نشأ لا ریناکهم فلعرفتهم بسیمیهم و لتعرفنهم
فی لحن القول والله یعلم اعمالکم) اکر بز دیلرسك منافقلرك نشانلرنی سکا کوستروب سیمالرندن نفاق علامتنی

اهلنی ناره ادخال ایدر (ولقد جاءهم من الانباء مافیه مزدجر) حالبوکه آنلره قرآنده قرون
خالیه ویا انباء آخره اخبارندن کلدی اول شیئکه آنده تعذیب ووعیددن زجر ایدر واردر
(حکمة بالغة فما تغنی النذر) قرآن بر حکمت تامه‌در آنده خلل یوقدر ایمدی اکر اول حکمتی
تصدیق ایتمزلرسه عذابك نزولی حیننده آنلره انذار ایدن رسولارك نفعی اولمز (فتول عنهم)
اویله اولسه آنلره تبلیغ واوزرلرینه حجتی الزامدنصکره آنلری ترك ایت (یوم یدع الداع
الی شیء نکر) ذکر ایت شول کونیکه اسرافیل علیه السلامك صخرهٔ بیت المقدس
اوزره طوروب نامی بر شیئه دعوت ایده‌کیم نفوس آنی انکار ایده‌لرکه اول نار جهنم
ویا اهوال یوم قیامتدر (خشعا ابصارهم یخرجون من الاجداث کأنهم جراد منتشر)
قبرلرندن چیقه‌لر بصرلری هولدن خاشع و ذلیل اولدیغی حالده کویاکه آنلر کثرت
وتموجده واماکنه انتشارده چکرکه‌لردر قنده کیده‌جکلرین بلمزلر (مهطعین الی الداع)
دعوت ایدن اسرافیل علیه السلامدن یکابه بیونلرین اوزادوب اکا نظر ایدر اولدقلری
حالده سرعتله کیده‌لر (یقول الکافرون هذا یوم عسیر) کافرلر دیه‌لرکه اشبو کون بزه
نه صعب شدید اولور * دینلدیکه قبرلرندن چیقدقلرندن صکره قرق ییل آیاق اوزره
طورغیله‌لر بعده حسابه کوندریله‌لر (کذبت قبلهم قوم نوح فکذبوا عبدنا وقالوا مجنون
وازدجر) کفار مکه‌دن اول عبدیمز نوح علیه السلامی قومی تکذیب ایدوب آنی مجنوندر
دیدیلر انواع اذیت ایله اول تبلیغدن زجر اولندی (فدعا ربه انی مغلوب فانتصر)
نوح علیه السلام رب تعالی‌یه دعا ایدوب دیدیکه الهی قومم آراسنده مقهورم بنمیچون
آنلردن انتقام ایت (ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر) ابواب سمائی شدت ایله دوکیلور
یغمورایله فتح ایتدك (وفجرنا الارض عیونا فالتقی الماء علی امر قد قدر) وارضك کلیسنی
عیون منفجره کبی هر محلدن ماء نبع ایدر قیلدق اویله اولسه ماء سماء و ماء ارض بری
برینه متلاقی اولدی بر حال اوزره‌که الله تعالی آنی آزالده تقدیر ایتمشدی ویا بر امر
اوزره‌که آنی اول تقدیر ایتدیکه اول نوح علیه السلام قومنك طوفانله هلاکیدر (وحملناه
علی ذات الواح ودسر) وبز نوحی حمل ایتدیروب بر سفینه اوزره‌که اول یصی تخته‌لردن
دوزیلوب مسمارلرله میخلنوبدر (تجری باعیننا جزاء لمن کان کفر) اول بزم مرادمزده
جاری اولور حفظمزله محفوظ اولدیغی حالده تاکه اول فعلمز کافرلره انتقام اوله شول
ذات ایچونکه اکا انکار اولندیکه اول نوح علیه السلامدر ویا الله تعالیدر (ولقد ترکناها
آیة فهل من مذکر) بز اول سفینه‌یی جبل جودی اوزره دهر طویل ابقاء ایتدك‌که انکله
اعتبار اولنور عبرت اوله اویله اولسه الله تعالینك قوم نوحه اولان صنعیله معتبر کیمسه
وارمیدرکه آنك صانعنه مؤمن ومطیع اوله * دینلدیکه آندن اول ناس سفینه نه ایدوکنی

بیلدیردك سن آنلری کلاملرینك تعریض ورموزندن بیلورسن الله تعالی عبادینك اعمالنی بیلور * اکا کوره مجازات
ایدر * دینلدیکه بو آیت کریمه نزولندنصکره پیغمبر علیه السلام منافقلری تکلم وسیمالرندن بیلوردی (ولنبلونکم حتی
نعلم المجاهدین منکم والصابرین ونبلوا ﴿ ۱۵۳ ﴾ اخبارکم) بز سزه * امر جهاد وسائر تکالیف شاقه‌ده * تجربه
معامله سنی ایده‌رز تاکه
سزدن مجاهدلری و صابر
لری تمییز ایده‌لم و اثناده
صدق و کذب ایدنلرك
خبرینی دخی آشکار
ایده‌لم (ان الذین کفروا
و صدوا عن سبیل الله
وشاقوا الرسول من بعد
ماتبین لهم الهدی لن
یضروا الله شیئا وسیحبط
اعمالهم) شونلرکه کافر
اولوب ناسی دین اسلامدن
صرف ومنع ایتدیلر وانلره
هدایت ظهورندنصکره
رسول الله‌ه مخالفت
ایتدیلر * انلرك کفرلری
و ناسی سبیل الهدن
منعلری ورسول الله‌ه
مشاقه‌لری * الله تعالی‌نك
ملکنه بر شی ضرر ایتمز
یالکز کندو عمللرینك ثوابنی
ابطال ایدرلر (یاایها الذین
امنوا اطیعوا الله و اطیعوا
الرسول ولاتبطلوا اعمالکم)
ای مؤمنلر الله تعالی‌یه
ورسولنه اطاعت ایدك
وعمللرکزی عجب وریا
وسمعه ایله ابطال ایتمیك
(ان الذین کفروا وصدوا
عن سبیل الله ثم ماتوا وهم
کفار فلن یغفر الله لهم) شونلرکه کافر اولوب ناسی دین اسلامدن صرف ایتدکلرندنصکره کفار اولدقلری حالده فوت
اولدیلر الله تعالی آنلری مغفرت ایتمز (فلاتهنوا وتدعوا الی السلم وانتم الاعلون والله معکم ولن یترکم اعمالکم) کفاره
ضعف اظهار ایتمك وسز مقدم صلحه طالب اولمیك وبهر حال سز غالبلر سزکه الله تعالی‌نك عون ونصرتی سزکله‌در سزك

بیلزلردی کوریجك آنی نمونه ایدینوب سفینه‌لر دوزدیلر واذن الهیله دریالره یوزدردیلر
(فکیف کان عذابی ونذر) تأمل ایتکه بنم عذاب وانذارم نیجه اولدی شول کسه‌لره‌کیم
رسوللرم آنلری انذاردنصکره ایمانه کلمدیلر (ولقد یسرنا القرآن للذکر فهل من مدکر) بز
قرآنی تیسیر وتهیئه ایتدك اذکار واتعاظ ایچون انده‌کی مواعظ وعبری تبیین وتکریرله ویا
حفظ ویاقراء ایچون الفاظنی اختصارله ایمدی انکله اتعاظ ایدر وارمیدرکه متعظ اولوب
آنی اذعان واتقان ایده * دینلدیکه کتب منزله‌نك هیچ بری قرآندن غیری امعدن هیچ
کمسه‌یه اولندن آخرینه دکین حفظی میسر اولمیوبدر (کذبت عاد فکیف کان عذابی
ونذر) عاد قومی رسوللری هود علیه السلامی تکذیب ایتدیلر ایمدی تأمل ایتکه آنلره
عذاب وانذارم نیجه واقع اولدی آنی بولمدیلرمی (انا ارسلنا علیهم ریحا صرصرا فی یوم نحس
مستمر) بز انلر اوزره ریح باردهٔ شدیدة الهبوب ارسال ایتدك بر کونده‌که شومی اوزرلرینه
مستمر اولدی حتی اول آنلرك صغار وکبارینی هلاك ایدوب هیچ برینی ابقاء ایتمدیکه اول شهرك
آخر اربعاسنده ایدی (تنزع الناس کأنهم اعجاز نخل منقعر) اول ریح انلری یرلرندن
قوپارر بعده باشلری اشاغه یره اورردی انکله باشلری ازیلوب بیونلری قیریلوردی
اصول نخل کبی‌که مغازه‌سندن قلع اولنوب بر اوزره دوشرلمسی کبی (فکیف کان
عذابی و نذر ولقد یسرنا القرآن للذکر فهل مدکر کذبت ثمود بالنذر) ثمود قومی
رسوللری صالح علیه السلامی تکذیب ایتدیلر شول وقتکه اول انلره انذارات ومواعظله
کلدی (فقالوا أبشرا منا واحدا نتبعه انا اذا لفی ضلال وسعر) دیدیلرکه بز جنسمزدن
ویا جمله‌مزدن اولوب اوزریمزه فضلی اولمیان کمسه‌یه اتباعمی ایدرز اتباع ایتدیکمز
تقدیر اوزره هدایتدن خطاده و حقدن بعده اولورز (ءالقی الذکر علیه من بیننا
بل هو کذاب اشر) اکا وحیمی نازل اولدی حالبوکه ارامزده اول ووحیه احق
وار ایدی بلکه اول قولنده کذابدر خلق اوزره متکبردر بطری آنی ادعا ایله اوزریمزه
ترفعه حمل ایتدی (سیعلمون غدا من الکذاب الاشر) الله تعالی دیدیکه اوزرلرینه
عذاب نازل اولدیغندن ویا یوم قیامتده بیله‌سرلر درکه قولنده کاذب اولوب بطری
حقدن استکباره وطلب باطله حمل ایدن صالحمیدر یوخسه آنی تکذیب ایدنلرمیدر
بعده صالح علیه السلامدن دیلدیلرکه آنلره طاشدن بر ناقه چیقاره چون صالح علیه
السلام الله تعالیدن آنی دیلدی و حی اولندیکه (انا مرسلوا الناقة فتنة لهم فارتقبهم
واصطبر) بز آنلری اختیار ایچون دیلدکلری منوال اوزره طاشدن بر ناقه اخراج
ویا بعث ایدرز ایمدی یا صالح آنلرك هلاکنه منتظر اولوب صنیعلرینه نظر واذالرینه
صبر ایت (و نبئهم ان الماء قسمة بینهم کل شرب محتضر) وانلره خبر ویرکه ناقه ایله

اعمالكز ثوابندن بر شیٔ نقص ایتمز (انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وان تؤمنوا وتتوا یؤتكم اجوركم ولایسئلكم
اموالكم) حیات دنیا انجق اویون وبیهوده غرور باطلدر اكر مؤمن اولوب معاصیدن صاقنورسكز الله تعالی سزك
اجرلركزی ویرر وسزه ثواب ویرمكیچون مالاركزی استمز * بلكه ﴿ ١٥٤ ﴾ مالكزك ربع عشرینی صدقه وانفاقله
حكم ایدر (ان یسئلكموها
فیحفكم تبخلوا ویخرج
اضغانكم) اكر اوسزدن
مبالغه طابیله مالكزك
جمیعنی نفقه ایدك دیسه
سز بخل وامساك ایدوب
طیب نفسكزله ویرمزدكز
اول بخلكز سزك
بغض وعداوتكزی
اظهار ایدردی (هاانتم
هؤلاء تدعون لتنفقوا
فی سبیل الله فمنكم من
یبخل ومن یبخل فانما یبخل
عن نفسه والله الغنی وانتم
الفقراء وان تتولوا
یستبدل قوما غیركم ثم
لایكونوا امثالكم)
ای بونكله خطاب اولنان
كیمسه‌لر آكاه اولك سز
بركره وهسزكه مالازكزی
الله تعالی نك یولنده انفاق
ایتمكه دعوت اولنور
سكز سزدن بعضلری اول
انفاقدن بخل وامتناع ایدر
اول كمسنه امساكله
انجق كندونفسندن انفاق
ثوابنی بخل ومنع ایدر
الله تعالی سزك انفاقكزندن
غنیدر سز آنك عندنده‌كی
ثوابه ومغفرت ورحمته
محتاجسز * اكر انفاق ایدرسكز آخرتده عوضنی آلورسكز اكر امساك ایدرسكز وبالی نفسكزه در * (سندن)
اكر سز آنك امر وطاعتندن اعراض ایدرسز سزی هلاكله یریكزه آخر بر قوم كتورركه سزدن خیرلو اولوب بخل
وامساكده وعدم اطاعتده سزك مثلكز اولمیه‌لر * آنلر اهل فرس یاانصار یااهله یمن یاخود ملائكه اوله‌لر

آنلرك بیننده ماء قسمت اولنمشدر بركون ناقه نك وبركون آنلرك در ماءدن هر نصیبه
نوبتایی حاضر اولسون ناقه نك نوبتنده اول مایه آنلردن كمسه كلمسون وآنلرك
نوبتنده ناقه اكا كلمسون (فنادوا صاحبهم فتعاطی فعقر) اویله اولسه آنلر ناقه نك قتلنه
قصد ایدوب صاحبلری قدار بن سالفی اكا چاغردیلر قدار دخی النه بر سیف آلوب انكله
ناقه‌یی قتل ایتدی (فكیف كان عذابی ونذر) ایعدی یا صالح نظر ایتكه بنم آنلری
تعذیب وانذارم نه كیفیت اوزره اولور (انا ارسلنا علیهم صیحة واحدة فكانوا كهشیم
المحتظر) بز آنلرك اوزره جبریل علیه السلامی كوندردك بركره صیحه ایتمسیله جمیعن
هلاك ایتدك اویله اولسه شول شجر یابس منكسر كبی اولدیلركه صاحب حظیره انی جمع
ایدوب ماشیه‌سنه حظیره قیلور ویاخود شول حشیش یابس كبی كه صاحب حظیره انی ماشیه‌سنه
ذخیره اولسون ایچون جمع ایدر (ولقد یسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر كذبت قوم لوط
بالنذر) قوم لوط رسوللری لوط علیه السلامی تكذیب ایتدیلر (انا ارسلنا علیهم حاصبا الا آل لوط
نجیناهم بسحر) بز آنلرك اوزره بر ریح كوندردك‌كه اول انلره حصباء یاغدردی الا آل لوطی
بز سحر وقتنده هلاكدن خلاص ایتدك (نعمة من عندنا كذلك نجزی من شكر) بز عندمزدن
انلره انعام ایچون ایمان. وطاعتله بزم نعمتلریمزه شكر ایده‌نه بز بویله جزاء ایدرز
(ولقد انذرهم بطشتنا فتماروا بالنذر) حالبوكه لوط علیه السلام انلری بزم بطشهٔ عذابمزله
تخویف ایتدی انلر ایسه لوط علیه السلامی انذارلرنده شك ایدوب تكذیب ایتدیلر (ولقد راودوه عن
ضیفه فطمسنا اعینهم فذوقوا عذابی ونذر) انلر لوط علیه السلامدن دیلدیلركه اضیافنی انلره تسلیم
ایده انلر ایسه ملائكه اولوب بری جبرائیل علیه السلام ایدی * روایت اولندیكه وقتاكه قوم لوط
علیه السلامك دارینه كلوب دخول ایچون بابنه معالجه ایتدیلر اول ملائكه لوط علیه السلامه
دیدیلركه بز الله تعالینك رسوللری یز انلر بزه واصل اولور دكلردر قوغل كیرسونلر لوط
علیه السلام آنی بیلیجك چكیلوب حتی‌كه ملائكه نك اوزرینه كیردیلر جبریل علیه السلام
قنادیله انلرك كوزلرینی مسح ایدیجك كوزلریله یوزلری دوبدوز اولدی متحیرین اولوب
چیقمغه قپویی بولمدیلر حتی‌كه لوط علیه السلام آنلری دارندن طشره چیقاردی الله تعالی
ایدر بز انلره دیدك‌كه ایعدی بنم عذابمی وانذاریمی ذوق ایدك (ولقد صبحهم بكرة عذاب
مستقر) برنهار معینك اولنده آنلره برعذاب ایردیكه مستقر اولوب آنلری ناره تسلیم ایتدی
(فذوقوا عذابی ونذر) وانلره دینلدیكه ایعدی بنم عذاب وانذارمی ذوق ایدك (ولقد یسرنا
القرآن للذكر فهل من مدكر) اشبو قول شریف ذكر اولنان هر قصه‌ده تكریر اولندی
تاكه انكله هر رسولی تكذیب عذاب نزولنی مقتضی ایدوكی بیلنه وهر قصه نك استماعی
اذكار واتعاظی مستدعی ایدوكی تأمل اولنه وتنبیه وایقاظی استیناوله سهو وغفلتك غلبه

* سورة الفتح مدنیة وهی تسع وعشرون آیة * ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾ (انا فتحنالك فتحا مبینا) یا محمد بز سنكیچون
تحقیق ظاهر وآشكار مكه فتحنه سبب ومقدمه اولان صلحی حكم ایتدك (لیغفرلك الله ماتقدم من ذنبك وماتأخر
ویتم نعمته علیك ویهدیك صراطا مستقیما) ﴿ ١٥٥ ﴾ وینصرك الله نصرا عزیزا) تاكه الله تعالی زمان جاهلیتده
تقدم ایدن و * بو آیت
كریمه نزولنه‌دك * تأخر
ایدن تفریطی مغفرت
ایده واعلای دین ایله
ونبوتكه ملكی ضمیله
نعمتنی اتمام ایده وتبلیغ
رسالتده ومراسم ریاستی
اقامتده سنی صراط
مستقیمه هدایت ایده والله
تعالی اسلامی اظهار
ایله اعدای دین اوزره
سكا عزت وغلبه
نصرتنی ویره (هو الذی
انزل السكینة فی قلوب
المؤمنین لیزدادوا ایمانا مع
ایمانهم ولله جنود السموات
والارض وكان الله علیما
حكیما) اول الله تعالی
مؤمنلرك قلبنه سكون
واطمینان انزال ایتدی
تاكه اصل ایمانلری اولان
تصدیق وتوحیدله بیله
شریعتك فروعی اولان
صوم وصلوة وحج
وزكوة وجهاد كبیلره
اطاعتله ایمانلری زیاده
اوله سموات واضده
اولان * ملائكه وانس
وجن وسائری * الله تعالی
نك عسكریدر * اكردیلسه
دیننه نصرتی سزدن غیریله ایدردی * الله تعالی خلقك مصالحنده علیم وتدبرنده حكیمدر (لیدخل المؤمنین والمؤمنات
جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ویكفر عنهم سیئاتهم وكان ذلك عندالله فوزا عظیما) تاكه مؤمنلرك رجال
ونساسنی (دین وشریعتده ثباتلری بركاتیله * اشجاری التندن نهرلر جاری جنتلره ادخال ایده آنده دائم اولدقلری

سندن صاقنله (ولقد جاء آل فرعون النذر) فرعون واتباعنه موسی وهارون وانلرك غیری رسو
للریمز كلدی (كذبوا بآیاتنا كلها فأخذناهم اخذ عزیز مقتدر) آنلر بزم موسایه ویردیكمز طقوز
آیتلرك كلیسنی تكذیب ایتدیلر اویله اولسه بز انلری عذابله اخذ ایتدك شول منتقم قادر اخذیله
كیم آنك دیلدیكی شیئی ایشلمكدن هیچ برشیٔ عاجز ایدر دكلدر (أكفاركم خیر من اولئكم
ام لكم براءة فی الزبر) یامعشر عرب سزك كفار یكزمی اشد واقوادر قوم نوح وعاد وثمود
وقوم لوط وآل فرعوندنكه انلره نقمت وعذابمز حلول ایتدی یوخسه كتب سماویه‌ده نازلمی
اولدی اول كمسه‌كه سزدن كافر اوله امم خالیه‌یه ایریشن عذابدن اول بری اوله (ام یقولون
نحن جمیع منتصر) یوخسه انلر دیرلرمیكه بز بر جماعتزكه امریمز مجتمعدر اعدادن امتناع
ایدر مغلوب اولمزز ویابری برلریمزه نصرت ایدرز (سیهزم الجمع ویولون الدبر) مشركلرك
جمیعی حربده منهزم اولوب ورالرینه منصرف اولیسرلردر الله تعالی اشبو وعد كریمنك
صدقنی یوم بدرده اظهار ایتدی (بل الساعة موعدهم والساعة ادهی وامر) بلكه یوم قیامت
انلرك عذاب اصلیلرینك موعدیدر دنیاده ایریشن ایسه آنك طلائعندندر وقیامت وامر
فظیعدركه انك دواسنه اهتداء اولنمز ومذاقی عذاب دنیادن امردر (ان المجرمین فی ضلال
وسعر) مشركون دنیاده طریق حقدن بعیده وآخرتده قزغن آتشلرده‌در (یوم یسحبون
فی النار علی وجوههم ذوقوا مس سقر) شول كونده‌كه جهنمده یوزلری اوزره سوریدیلوب
نارك حر والمنی ذوق ایدك دینور (انا كل شیٔ خلقناه بقدر) هرشیئی بز مقدر ومقتضای حكمت
اوزره مرتب ویاخود هرشیئی مقدر ولوحده مكتوب خلق ایتدك (وما امرنا الا واحدة
كلمح بالبصر) هرشیئكه بز آنك ایجادینی اراده ایتسه‌وز آنك حصولی كلمهٔ واحده‌دریعنی
كن دیمزدركه انكله لمح بصردن اسرع زمانده وجوده كلور * ابن عباس رضی الله عنه
ایدر یعنی بنم خلقمده قضاء لمح بصردن اسرعدر ویامجیٔ ساعته امریمز سرعتده طرف بصر
كبیدر (ولقد اهلكنا اشیاعكم فهل من مدكر) یااهل مكه كفر وتكذیبده امم سالفه‌دن اشیاعكزی
هلاك ایتدك انلرك حالندن اعتبار ایدر میسزكه تكذیبی ترك ایدوب مؤمن اوله‌سز (وكل
شیٔ فعلوه فی الزبر) خیر وشردن هر شیئكه عباد آنی ایشلر كرام كاتبینك دیوانلرنده اول
ثابتدر (وكل صغیر وكبیر مستطر) وخلق واعمال وآجالدن هر صغیر وكبیر لوح محفوظده
مسطوردر (ان المتقین فی جنات ونهر) شرك وعصیاندن صاقنان مؤمنلر آخرتده جنتلرده
وماء ولبن وخمر وعسل نهرلری عندنده‌در ویاخود ضیاء ووسعتده‌در ویا انهارده دركه
انده لیل یوقدر (فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر) مسكن طیبه‌دركه قلوب آنی استحسان
ایدوب وراضی اولور الله تعالی عندنده مقربین اولدقلری حالده‌كه اول واسع الملك
اولوب هر شیئه قادردر وآنلر اهل صدقه مختص مكانده‌در

حالده وکناهلرینی ستر ومحو ایده بو ادخال جحو سیئئات وسات عندالله عظیم نجات اولدی (ویعذب المنافقین والمنافقات والمشرکین والمشرکات الظانین بالله ظن السوء علیهم دائرة السوء وغضب الله علیهم ولعنهم واعدّلهم جهنم وساءت مصیرا) یا محمد سکا نصرت انکچوندرکه * مدینه‌ده اولان * منافق ومنافقه‌لره و * مکه‌ده اولان * مشرك ومشرکه‌لره الله تعالی عذاب ایدرکه آنلر الله تعالی ورسولنه ومؤمنلره نصرت ایتمز دیو سوء ظن ایدیجیلردر آنلرك ایتدکلری ظن کندو اوزرلرینه دونر الله تعالی آنلره غضب ولعنت ایدوب آنلر ایچون جهنم عذابنی آماده ایلدی اول جهنم نه قبیح مکان اولدی (ولله جنود السموات والارض وکان الله عزیزا حکیما) آسمان وزمینك ملك وسلطنت وعسکری الله تعالی نکدر اول اعداسنه غالب وصنعنده حکیم اولدی (انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذیرا) بز سنی اقوال وافعال امتکه شاهد ومؤمنلری جنتله تبشیر وکافرلری عذاب جهنمله تحذیره کوندردك (لتؤمنوا بالله ورسوله وتعزروه وتوقروه وتسبحوه بکرة واصیلا) تاکه الله تعالی‌نك وحدانیتنه ورسولنك نبوتنه ایمان ایده‌سز ودیننه تقویت وامرینه تعظیم ایده‌سز وصباح واخشام یعنی دائم آنی تقدیس وتنزیه ایده‌سز (ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله یدالله فوق ایدیهم فمن نکث فانما ینکث علی نفسه ومن اوفی بما عاهد علیه الله فسیؤتیه اجرا عظیما) شونلرکه * حدیبیه‌ده * سندن بیعت رضوان ایتدیلر انلر کانه (صو)

سورة الرحمن وهی ثمان وسبعون آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(الرحمن علم القرآن) الله تعالی که رحمانیتله متصفدر محمد صلی الله علیه وسلمه قرآنی تعلیم ایتدی وقتاکه مشرکون رحمان ندر بز اول اسمله مسمی رحمن الیمامه یعنی مسیلة الکذابدن غیری بیلمزز دیدیلر ویاخود نیچانکه قرآنی محمد علیه السلامه بشر تعلیم ایدر دیدیلر بو آیت نازل اولدی وقتاکه اشبو سوره نعم دینویه واخرویه‌نك تعدادی اوزره مقصوره اولدی آنی رحمانله تصدیر ایتدی ونعم دینیه‌نك اصل واجلی اولان شیئی تقدیم ایتدیکه اول قرآنی انعام وتنزیل وتعلیمدرکه اول اساس دین ومنشأ شرع واعظم وحی واعز کتبدر زیراکه قرآن اعجازیله وخلاصهٔ کتبی اشتمالیله کندوبی مصدق وآنلره مصداق اولمشدر (خلق الانسان علمه البیان) که اول آدم علیه السلامی خلق ایدوب اکا هر شیئك اسمنی ویالغاتك کلیسنی تعلیم ایتدیکه جمیعنك افضلی عربیه‌در وبعضیلر دیدیلرکه انساندن مراد جمیع ناسدرکه انلره نطق وکتابت وفهم وافهام تعلیم ایتدی حتی که سویلدیکنی واکا سویلنانی بیلدی ویاخود هر قومه تکلم ایتدکلری ویا محمد علیه السلامی خلق ایدوب اکا احوال ماضیه ومستقبله‌یی تعلیم ایتدی (الشمس والقمر بحسبان) شمس وقمر بروج ومنازلنده حساب معلوم مقدرله جاری اولور حتی که انکله امور کائنات سفلیه منتشق اولور وفصول واوقات اختلاف بولور وسنون وحساب بیلنور (والنجم والشجر یسجدان) نجوم سماء اشجار وارض بکره وعشده الله تعالی‌یه سجده ایدرلر برکیفیت اوزره‌که آنی ینه الله تعالی بیلور ویاخود سجودلریله مراد الله تعالی‌نك آنلره اراده ایتدیکی شیئه بالطبع انقیادلریدر مکلفیندن ساجدك بالطبع انقیادی کبی * دینلدیکه نجم نباتدن اول شیئدرکه ساق اوزره قائم اولمیه قائم یقطین کبی وشجر اولدرکه ساق اوزره قائم اوله باذنجان کبی (والسماء رفعها) الله تعالی سمایی مرفوعة المحل خلق ایتدیکه اول منشأ اقضیه ومنزل احکام ومحل ملائکه‌در (ووضع المیزان الا تطغوا فی المیزان) الله تعالی ناس بیننده عدلی وضع ایتدی هر مستعده مستحقنی توفیر وهر حق صاحبنه حقنی توفیه ایله تاکه امر عالم انکله قیام ونظام بوله ویا انکله مراد مقادیر اشیاء بیلنمکه آلت اولان میزان ومکیال وغیریدر تاکه میزاندن اعتدال وانصافی تجاوز ایتمیه‌سز ویاخود معنی آنلره دیکه میزانده جور ایتمکز کرکسه اخذ ویا اعطا ایدك (واقیموا الوزن بالقسط ولا تخسروا المیزان) وناس ایچون وزنی عدلله تقویم ایدك ووزن اولنان شیئکه ناسك حقیدر نقص ایتمکز (والارض وضعها للانام) الله تعالی یری خلق ایچون ویا هر ذی روح ایچون

الله تعالی‌دن بیعت ایتمشلردرکه اصل مقصود اولدر الله تعالی‌نك ید نصرتی آنلرك ید اطاعتلری فوقنده‌در کیمکه عهد وبیعتی بوزرسه آنك ضرری کندی نفسنه راجعدر اولکه الله تعالی اوزرینه ایتدیکی عهد وبیعته وفا ایدرسه یقیننده اکا اجر عظیم ویررز * که اول جنتدر * (سیقول لك المخلفون من الاعراب شغلتنا اموالنا واهلونا فاستغفر لنا یقولون بالسنتهم ما لیس فی قلوبهم قل فمن یملك لکم من الله شیئا ان اراد بکم ضرا او اراد بکم نفعا بل کان الله بما تعملون خبیرا) اعرابدن بر طائفه سکا اتباعدن تخلف ایدوب دیرلرکه بزی اموال وعیالمز سنکله کتمکدن مشغول ایتدیلر * زیراکه آنلرك امورینی اداره ایده‌جك کمسه‌مز یوغیدی تخلفمز ایچون بزه مغفرت طلب ایله آنلر قلبلرنده اولمین شیئی لسانلریله سویلدیلر آنلرك قلبلرینك اعتذار واستغفاردن خبری یوقدر * سن آنلره دیکه الله تعالی‌نك حکمندن بر شیئی سزدن کیم منع ایده بیلور اکر اول سزی * قتل وهزیمت یا اهل ومالکزده خلل یا تخلفکز ایچون عقوبت ضررینی یاخود عکسی منفعتی مراد ایدرسه کزمانع یوقدر بلکه الله تعالی سزك تخلفدن قصد وعملکزی خبیر وعلیمدر (روایت اولندیکه حضرت رسالتپناه علیه السلام عمره نیتیله مکه‌یه متوجه اولدقده اسلم وجهینه ومزینه وغفار واشجع کبی قبائل عربه بو سفرده مرافقت ایچون خبر کوندردیلر آنلر قریشك محاربه‌سندن خوفله اموال وعیال شغلنی علت ایدوب کتمکده تخلف ایتدیلر پیغمبر علیه السلام مدینه‌یی تشریفلرنده

صو اوزره بسط ایتدی (فیها فاکهة والنخل ذات الاکمام) اول یرده تفکه اولنور اشیانك انواعی واردر دخی نخل که اول ذات اوعیه‌در ویا هر شیئکه لیف ویا سعف وغیریله غطالودر (والحب ذو العصف والریحان) ودخی آنده حبوباتدن حنطه وشعیر وسائر تغذی اولنور اشیا واردرکه آنك ورق یابسی اولور ودخی شم اولنور نبات وار (فبأی آلاء ربکما تکذبان) یا انس وجن ربکز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرینی تکذیب ایدرسز * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم سورة الرحمانی آخرینه دکین اصحابنه اوقیوب آنلر ایسه سکوت ایتدیلر دیدیکه سبب ندر سزی ساکتین کوررم بن آنی جنیلره اوقدیغمده اشبو آیتی تکرار ایتدیکمجه یا ربنا نعمتلرکدن هیچ بر شیئی تکذیب ایتمزز حمد یمز سکادر دیو رد جواب ایتدیلر (خلق الانسان من صلصال کالفخار) الله تعالی انسانی طین یابسدن خلق ایتدیکه اول صدا ویردی * روایت اولندیکه الله تعالی آدم علیه السلامی ترابدن خلق ایتدیکه آنی طین حمأ مسنون بعده صلصال قیلدی (وخلق الجان من مارج من نار) وجنك باباسنی ویا ابلیسی شول دخانی یوق صافی ناردن خلق ایتدی (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌یه قنغی نعمتلرینی تکذیب ایدرسز اطوار خلقکزده سزه افاضه ایتدی حتی که سزی افضل مرکبات وخلاصهٔ کائنات قیلدی (رب المشرقین ورب المغربین) که اول الله تعالی مشرق صیف ومشرق شتا ومغرب صیف ومغرب شتانك ربی وخالقیدر (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرینی تکذیب ایدرسزکه اول سزه اعتدال هوا واختلاف فصولده حاصل اولان انواع نعم لا یحصی فوائد خلقیله انعام ایتدی (مرج البحرین یلتقیان) الله تعالی بحر مالحله بحر عذبی مرج ایتدی ایکیسی بری برینه متجاوز اولوب سطحلری تماس ایدر ویاخود بحر فارسله بحر روم ایکیسی بری برینه التقاء ایدر زیرا اول ایکیسی بحر محیطدن منشق خلیج منزلتنده‌در بحر محیطده بری برینه قاوشور (بینهما برزخ لا یبغیان) اول ایکیسی بیننده الله تعالی‌نك قدرتندن ویا ارضدن حاجز واردرکه ایکیسندن هیچ بری آخر اوزره ممازجه وابطال خاصیه ایله بغی ایتمز ویاخود اول ایکیسی حدلرینی تجاوز ایتمزلر ایکیسی بیننده‌کی اشیایی اغراقله (فبأی آلاء ربکما تکذبان یخرج منهما اللؤلؤ والمرجان) اول ایکی بحردن درك کباری وصغاری چیقار * دینلدیکه مرجانله مراد معروف اولان مرجاندر درك انجق بحر مالحدن چیقمسی صحیح اولدیغی قول اوزره ایکیسندن چیقار دینلمسنك معناسی آنك حصولی ملح وعذبك اجتماعندن اولور (فبأی آلاء ربکما تکذبان وله الجوار المنشآت فی البحر کالاعلام) واول الله تعالی‌نك امر واراده‌سیله دوزلمش ویا خشبلری بری برینه رفع ایدلمش دریاده یورر بیوك سفینه‌لری

حق تعالی بو آیتله آنلرك حالنی بیان بیوردی (بل ظننتم ان لن ینقلب الرسول والمؤمنون الی اهلیهم ابداً و زین ذلك فی قلوبکم و ظننتم ظن السوء و کنتم قوما بوراً) بلکه سز ظن ایتدیککزکه رسول الله و مؤمنلری مشرکلر استیصال ایدوب ابدی مدینه‌یه واهللرینه دونوب کله‌میه‌لرو بوظن قلبلرکزده * شیطان اغواسیله *

تزیین اولندی * ملت اسلام محو ورفع اولور * سوء ظننی تحسین ایدوب عندالله قوم هالکیندن اولدیکز (ومن لم یؤمن بالله و رسوله فانا اعتدنا للکافرین سعیرا) کیمکه لساناً وقلباً الله تعالی‌یه ورسولنه ایمان ایتمیه بز اول کافرلر ایچون نار سعیری آماده ایلمشزدر (ولله ملك السموات والارض یغفر لمن یشاء ویعذب من یشاء وکان الله غفوراً رحیما) سموات وارضك پادشاهلغی الله تعالی‌نکدر دیلدیککی * کناه کبیر ایله * مغفرت ایدر و دیلدیککی جرم صغیر ایله عذاب ایدر توبه ایدن قوللرینه غفور رحیمدر (سیقول المخلفون اذا انطلقتم الی مغانم لتأخذوها ذرونا نتبعکم یریدون ان یبدلوا کلام الله قل لن تتبعونا کذلکم قال الله من قبل فسیقولون بل تحسدوننا بل کانوا لا یفقهون الا قلیلا) حدیبیه‌دن تخلف

ایدنلری مؤمنلره دیدیلرکه سز حدیبیه‌دن دونوب خیبر غنیمتنه عزیمتکزده براغك که بزدخی سزه تابع اولوب (یوم) کیده‌لم * مع هذا مؤمنلر حدیبیه‌دن رجوعلرنده الله تعالی مکه غنایمندن عوض خیبر غنایمنی انلره تخصیص بیورمشیدی * اوّل حدیبیه‌دن تخلف ایدنلر مراد ایتدیلرکه الله تعالی‌نك اهل حدیبیه‌یه اولان وعدینی تغییر ایده‌لر یا محمد سن انلره دیکه

وارکه عظم وارتفاعده طاغلر کبیدر (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرینی انکار ایدرسزکه اول سزکچون مواد سفاینی خلق ایدوب آنی اخذه وکیفیت ترکیبه وبحرده اجرایه ارشاد ایتدی بر اسبابله کیم انك خلق وجمعنه آندن غیری احد قادر اولمز (کل من علیها فان ویبقی وجه ربك ذوالجلال والاکرم) یریوزنده‌کی حیوانات ومرکبات جمیعی فانیدر ربك جل شانه‌نك ذاتی باقیدرکه اول استغناء مطلق وفضل عام صاحبیدر (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرینی انکار ایدرسزکه صدد فناده اولان لایحصی اشیایی رحمت وفضلندن ابقاء ایتدی وکلی افنادنصکره اعاده وحیات ابدیه ونعیم مقیم ایله انعام ایتدی (یسأله من فی السموات والارض کل یوم هو فی شأن) اول الله تعالیدن سموانده اولنلر اکا عبادته قوت وارضده اولنلره رزق ومغفرت استرلر زیرا که ذوات وصفاتلرنده محتاجلردر اول الله تعالی هر وقتده قضاء سابق اوزره احداث اشخاص وتجدید احوال ایدر احیاء واماته ایدر برقومی عزیز وبرقومی ذلیل ایدر خلقك کیمنی مریض وکیمنی صحیح ایدر داعی‌یه اجابت وسائله اعطا ایدر اهل ذنوبه مغفرت واهل طاعته رحمت ایدر وامور لایحصایی دیلدیکی کیفیت اوزره آنی خلق وتحویل ایدر سفیان بن عیینه ایدردهرك کلیسی الله تعالی عندنده کویا ایکی کوندر برکونی مدت ایام دنیادر وبرکونی ایسه یوم قیامتدر اما مدت دنیانك شانی امر ونهی احیاء واماته منع وعطادر امامدت یوم قیامتك شانی جزاء وحساب ثواب وعقابدر دینلدیکه الله تعالینك شانی کونله کیجه‌ده اوج عسکر چیقارمقدر برعسکری اصلاب آبادن ارحام امهاته چیقار وبرعسکری ایسه ارحامدن دنیایه چیقاررو برعسکری ایسه دنیادن قبوره کوندرر بعده جمیعی الله تعالینك درکاهنه جمع اولور * دینلدیکه آنکله مراد مقادیرك مواقیتنه سوقدر ویاخود معنی هرکونده انك عبیدینه بر تجدیدی واردر (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرینی انکار ایدرسزکه اول عبادنك مسؤلنی ویرر وممکنی عدمدن انلر ایچون آنی چیقارر (سنفرغ لکم ایه الثقلان) انس وجن یوم قیامتده سزك حساب وجزاکز ایچون تجرد ایدیسر سز * انس وجن ثقلان دیو تسمیه اولندیلر ارض اوزره ثقللری ایچون ویارأی وقدرلری رزانتی ایچون ویا تکلیفله ثقیل اولدقلری ایچون (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرینی انکار ایدرسزکه اول سزی اعمالکزله جزالندیرر وحسناتکزله ثوابلندیرر (یامعشر الجن والانس ان استطعتم ان تنفذوا من اقطار السموات والارض فانفذوا لا تنفذون الا بسلطان) یامعشر جن وانس اکر سز الله تعالیدن وقضاسندن فار ین اولدیغکز سموات وارضك جوانبندن چیقمغه قادر اولورسه‌کز چیقك والحال اکا قادر اولمزسز الا قوت و قهرله اول ایسه سزه قندن حاصل اولور ویاخود سموات و ارضده اولان اشیایی بیلمکه قادر اولورسه‌کز بیلك والحال آنی بیلمزسز الا الله تعالیدن بینه ایله ویاخود

سز خیبره کیتمکده بزه تابع اوله‌مزسکز زیرا سز خیبر سفرینه حاضرلنمزدن مقدم الله تعالی خیبر غنیمتنی حدیبیه‌ده بولنلر ایچون قدر دیمشیدی اول تخلف ایدنلر مؤمنلره دیدیلرکه الله تعالی بزی خیبره کیتمکدن منع ایتمشدر بلکه سز غنائمه شریك اولمزه حسد ایدرسز اویله دکل انلر دینی فهم ایتمزلر مخلصلردن آز کیمسه

واردرکه انی فهم ایده (قل للمخلفین من الاعراب ستدعون الی قوم اولی بأس شدید تقاتلونهم او یسلمون فان تطیعوا یؤتکم الله اجرا حسنا وان تتولوا کما تولیتم من قبل یعذبکم عذابا الیما) یا محمد حدیبیه‌دن تخلف ایدن اعرابه دیکه سز برشدتلو جنکجی قومله قتاله دعوت اولنورسکزکه تا انلر اسلامه کلنجیه‌دك مقاتله اولنور زیرا آنلردن جزیه قبول اولنمغله انلر مشرکون یاخود پیغمبر علیه السلامدن صکره مرتد اولنلردر * اکر سز اول جنکده خلوصله قتال ایدرسکز الله تعالی سزه دنیاده غنیمت وآخرتده جنت ویرر واکر بوندن مقدم حدیبیه‌ده اعراض ایتدیککز کبی اول جنکده دخی اعراض ایدرسکز الله تعالی سزی عذاب الیمله تعذیب ایدر * اشبو اعراض حقنده اولان وعید وعذابی مسلمانلرك ضعیف وعجزه‌سی

ایشتدکده بزم حالمز نیجه اولور دیدیلر ایله بو آیت آتیه نازل اولدیکه (لیس علی الاعمی حرج ولا علی الاعرج حرج ولا علی المریض حرج ومن یطع الله ورسوله یدخله جنات تجری من تحتها الانهار ومن یتول یعذبه عذابا الیما) * جهاددن تخلف ایتمکده * اعمی وطوپال ومریض اوزره وبال یوقدر کیمکه الله تعالی‌یه ورسولنه اطاعت ایده الله تعالی آنی اشجاری

یوم قیامتده انلره دینورکه اکر سموات وارضك اطرافندن کچمکه قادر اولورسه‌کز کچك شول زعمله کیم انکله رب تعالی‌یی عاجز ایدوب کندیکزه قدرتی ایرکورمیه‌سز حالبوکه اکا قدرت ایرکورمك امر محالدر (فبأی آلاء ربکما تکذبان) الله تعالینك قنغی نعمتلرین انکار ایدرسزکه سزه تنبیه ومخالفتدن تحذیر واوزریکزده قدرتی کالنده ایکن مساهله وعفو ایدر ویاخود مصاعد عقلیه ومعارج نقلیه‌دن امور کثیره نصیب ایتدیکه انکله سموات علانك فوقنه نفوذ ایده‌سز خبرده کلدیکه یوم قیامتده محشر اهلنی ملائکه ونار احاطه ایدوب * یامعشر الجن والانس * آیتنده ذکر اولندیغی منوال اوزره ندا اولنورلر (یرسل علیکما شواظ من نار ونحاس فلا تنتصران) یا کفار انس وجن یوم قیامتده باشلریکز اوزره ناردن لهب خالص وصفر مذاب دوکلیور سز ایسه اول عذابدن امتناعه قادر اولمزسز (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرین انکار ایدرسز زیرا که تهدید لطفدر ومطیع وعاصی بیننی جزاء وانتقامله تمییز عداد آلاءدندر (فاذا انشقت السماء فکانت وردة کالدهان) قچانکه بعثدنصکره جهنمك حرندن سماء منشق اولوب ساعت واحده‌ده عصیر زیت کبی الوانله متلون اولوب وردة لوننده‌کی فرس کبی ربیعده اصفر واول شتاده احمر وشدت شتاده اغبر اولور یعنی اول کونك هیتندن اکا ایریشن حر جهنمله بیله دهن مذاب کبی دوکلور (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربککز حق تعالینك قنغی نعمتلرین انکار ایدرسزکه قچان اول سزه اول کونك هیبت وعذابندن خوف وحزن ایرکورمیه (فیومئذ لایسئل عن ذنبه انس ولاجان) سمانك انشقاقی کوننده انس وجاندن هرکسه عمل قبیحندن سؤال اولنمز زیرا که سیمالرندن بیلنورلرکه اول سواد وجوه وزرقهٔ عیوندر صالحلر سیمالرندن بیلنمسی کبی که اول غرّه وتحجیلدر * دینلدیکه سؤال اولنمالرینه سبب تا که بیلنمسی انلر قبلندن اولمیه زیرا که الله تعالی انلرك جمیع احوالنی بیلوبدر وحفظه ملکلری یازوبدر حتی ملائکه انلره فلان عملی ایشلدیکزمی دیو سؤال ایتمزلر بلکه آنلری سیمالرندن بیلورلر اکر دینورسه‌که اشبو آیتله سورهٔ حجرده‌کی * فوربك لنسألنهم اجمعین عما کانوا یعملون * آیتی بیننده توفیق نوجهله‌در دینورکه یعنی الله تعالی انلره سز شونك وشونك کبی کناه ایتدیکز دیو سؤال ایتمز زیرا که اول انلرك اعمالنه انلردن اعلمدر بلکه انلره سز شونك وشونك کبی کناهی نیچون ایشلدیکز دیو سؤال اولنور * دینلدیکه یوم قیامتده بعض مواطنده سؤال وبعضنده سؤال اولنمز ویاخود قلبه صفا ویرر شیئدن سؤال اولنمز بلکه سؤال اولنملری توبیخ وتقریع وجهی اوزره اولور ویاخود برمجرمك ذنبندن مجرم آخر سؤال اولنمز (فبأی آلاء ربکما تکذبان) ربکز جل شانه‌نك اول کونده عباد مؤمنینه اولور آلائك قنغیسن

التندن نهرلر جریان ایدر جنتلره ادخال ایدر كیمكه الله تعالی‌نك طاعتندن اعراض ایده انی عذاب الیمله تعذیب ایدر ﴿ لقد رضی الله عن المؤمنین اذ یبایعونك تحت الشجرة فعلم مافی قلوبهم فانزل السكینة علیهم واثابهم فتحا قریبا ﴾ شول وقتكه حدیبیه‌ده سمره اغاجی التنده سندن بیعت ایدن مؤمنلردن الله تعالی راضی اولدی انلرك قلبلرنده‌كی صدق ووفایی بیلوب قلبلرینه اطمینان وسكون انزال ایتدی وحدیبیه‌دن رجوعلرنده قریبا خیبری فتحله مكافات ایتدی * مرویدركه بو بیعتده اولنلر بیك بشیوز یكرمی كمسنه ایدیلر قریشله مقاتله‌ده قطعا یوز چورمك اوزره عهد وپیمان ایتدیلر پیغمبر علیه السلام مكه‌یه خراش بن امیه‌یی ایلچی كوندردیكه بن جنك ایده‌جك دكلم مجرد عمره وذبح قربان ایدوب كیده جكم بیوردی انلر خراشی مكه‌یه قومیوب جواب دخی ویرمدیلر افندمز علیه السلام تكرار ذی النورین رضی الله تعالی عنه‌یی كوندردی آنی مكه‌ده اخذله الیقودیلر صحابه بیننده عثمان رضی الله تعالی عنه قتل اولدی دیو شیوع بولمغله پیغمبرمز علیه السلام عثمان الله تعالی‌نك ورسولك حاجتنده‌در دیو بر الی بر الی اوزره قویوب بو عثمان بیعتیدر بیوردی ﴿ ومغانم كثیرة یأخذونها وكان الله عزیزا حكیما ﴾ ﴿ الی ﴾ وفضل وكرمندن خیبرك عقار واموال كثیره‌سن حدیبیه اهلنه اخذ ایتدیروب غنیمت وقسمت ایتدی الله عظیم الشان غالب وحكمتنده مراعی اولدی ﴿ وعدكم الله مغانم كثیرة تأخذونها فعجل لكم هذه وكف ایدی الناس عنكم ولتكون

انكار ایدرسز ﴿ یعرف المجرمون بسیماهم فیؤخذ بالنواصی والاقدام ﴾ اول كونده مجرمون سیمالری سواد وجوه وزرقهٔ عیونلریله بیلنوب صاچلری واایاقلرندن اخذندنصكره ناره براغیلورلر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴾ ربكز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرین انكار ایدرسزكه مؤمنلردن بونك كبی عذاب شدیدی دفع ایدر بعده انلره دینوركه ﴿ هذه جهنم التی یكذب بها المجرمون ﴾ اشبو اول جهنمدركه مجرمون انی تكذیب ایدرلردی ﴿ یطوفون بینها وبین حمیم آن ﴾ انلر انده شول حرارتی نهایتده ماء حار بیننده سعی ایدرلركه اول انلر اوزره دو كاور واندن ایچریلور * دینلدیكه آنلره آجقدقلرنده زقوم یدریلوب بوغازلرنده طورر وصوصادقلرنده حمیم ایچریلوب انكله جوفلری غلیان ایدر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴾ ربكز جل شانه‌نك قنغی نعمتلرین انكار ایدرسز آكا ایمان وحقیقتنه اذعانكز سببیله سزی بوغصه‌دن انجا ایتدی ﴿ ولمن خاف مقام ربه جنتان ﴾ شول كمسه‌كه یوم قیامتده حساب ایچون رب تعالینك حضورنده قیامدن خوف ایدوب آكا مخالفتی ترك واطاعتی التزام ایده انكچون ایكی جنت واردر بری خائف انسی وبری خائف جنی ایچوندر زیراكه خطاب ایكی فریقه‌در ویاخود انلردن هركمسه‌یه ایكی جنت اولور بری عقیده‌سی وبری عملیچون ویاخود بری فعل طاعات وبری ترك مخالفات ایچون ویاخود انك بری عملنه ثواب اولور وبری ایسه الله تعالیدن فضل اولور ویاآنك بری روحانیه وبری جسمانیه‌در ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان ذواتا افنان ﴾ اول ایكی جنتده اشجار وثماردن انواعی واردر ویاانك اشجاری چوق بوداقلودركه میوه‌سی یینور ویپراغنك وفرتیله كولكه‌سی بسیط اولور ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان ﴾ اول سزه بونك كبی نعمت وافره وراحت متكاثره‌یی تقدیم ایتدیكن سز انك قنغی نعمتلرین انكار ایدرسز ﴿ فیهما عینان تجریان ﴾ اول ایكی جنتده ایكی پیكار واركه برینه تسنیم وبرینه سلسبیل دینور جاری اولور ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان فیهما من كل فاكهة زوجان ﴾ واول ایكی جنتده هر فاكهه‌دن ایكیشر صنف وار بری غریب وبری معروفدر ویاخود بری رطب وبری یابسدر ابن عباس رضی الله عنه ایدر دنیاده‌كی میوه‌لر طاتلوسنك وآجیسنك جنتده نظیری واردر الا بوكه جمعی طاتلودر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان متكئین علی فرش بطائنها من استبرق ﴾ اول خائفلر ناعمین اولدقلری حالده شول فراشلر اوزره اتكا ایدرلركه باطنلری دیباج اخضر غلیظ‌دندر اماكه ظاهری دینلدیكه نور جامددندر * ابن عباس رضی الله عنه ایدر انك بطائنی ذكر اولنوب ظاهری ترك اولنمسی یریوزنده انك ظواهرین بیلور كمسنه اولمدیغی ایچوندر ﴿ وجنا الجنتین دان ﴾ واول ایكی جنتك ثماری تناولی قریبدر قائم وقاعد ونائم اكا ایریشور * دینلدیكه شجرك غصنی مؤمنه قریب اولور حتی كه اول نه حالده بولنورسه

آیة للمؤمنین ویهدیكم صراطا مستقیما ﴾ الله تعالی سزه بوكوندنصكره الی یوم القیام غنیمت كثیره وعد ایلدیكه اخذ واغتنام ایدرسز عجله ایتدی سزه بو خیبر غنیمتنی و سزدن اهل خیبرك و حلیفلری بنواسد وبنو غطفانك الرینی كف ایتدی تاكه آنلرك كف یدی ومأخوذ غنیمت مؤمنلره * وعد الله ایچون وصدق رسول الله‌ه بر علامت اوله وسزه صراط مستقیمی هدایت ایدر ﴿ واخری لم تقدروا علیها قد احاط الله بها وكان الله علی كل شیء قدیرا ﴾ الله تعالی سزه دخی مملكتلر فتحنی و غنیمتلر اخذنی وعد ایتدیكه هنوز سز اكا مالك دكلسز آنی علم الهی احاطه ایتمشدی * آنلر هوازن وفارس وروم وسائر اوله * الله تعالی كل شیئه قادردر ﴿ ولو قاتلكم الذین كفروا لولوا الادبار ثم لا یجدون ولیا ولا نصیرا ﴾ اكر مكه كفاری سزكله صلح ایتمیوب حدیبیه ده مقاتله ایده‌لردی منهزما یوز چوروب فرار ایدرلردی صكره آنلر حفظ ایدر بر اقارب وامداد ایدر بر مددكار بولمزلردی ﴿ سنة الله التی قد خلت من قبل ولن تجد لسنة الله تبدیلا ﴾ یا محمد سندن مقدمكی انبیانك اعدالری اوزرینه غالب ایتمك الله تعالی‌نك سنت موعوده سیدر سن الله تعالی‌نك سنتنده تبدیل وتغییر بوله مزسین لامحاله اول ﴿ رابع ﴾ ﴿ ١١ ﴾ اولور ﴿ وهو الذی كف ایدیهم عنكم وایدیكم عنهم ببطن مكة من بعد ان اظفركم علیهم وكان الله بما تعملون بصیرا ﴾ اول الله تعالی بطن مكه‌ده * یعنی حدیبیه‌ده * كفارك یدینی سزدن وسزك یدیكزی كفاردن صلحله كف ایلدی سزی آنلرك اوزرینه غالب ایتدكدنصكره الله تعالی

الی آنك میوه‌سنه ایرر دیلدیكی دكلو تعب وعنا مز آندن دیرر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان فیهن قاصرات الطرف لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان ﴾ اول جنتك اماكن وقصورنده نساء واردركه كوزلرینی زوجلری اوزره قصر ایتمشلردر آنلرك انسیه‌لرینه زوجلرندن غیری انسی وجنیه لرینه زوجلرندن غیری جنی مس وجماع ایتمامشدر * ابن زید ایدر آنلرك هر بری زوجنه دیه‌كه ربم جل شانه عزتی حقیچون جنتده بن سندن احسن كورممشن الله تعالی‌یه حمد اولسونكه سنی بكا زوج بنی سكا زوجه ایتدی ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان كانهن الیاقوت والمرجان ﴾ اول نساء حمرة وجنه وبیاض بشره‌ده كویاكه هر بری یاقوت ومرجاندر * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر اهل جنتدن مرأه‌نك بیاض ساق ومخی حریردن یتمش حله‌نك وراسندن كورینور ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان هل جزاء الاحسان الا الاحسان ﴾ عملده احسانك جزاسی ثوابده احساندر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان ومن دونهما جنتان ﴾ اول خائفین مقربین ایچون وعد اولنان ایكی جنتدن دون اصحاب یمین ایچون دخی ایكی جنت واردر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان مدهامتان ﴾ اول ایكی جنت شدت خضرتندن سواده مائلدر اشبونده اشعار واردركه اصحاب یمینه مختص جنتلره غالب نبات ورياحین اوله‌كه وجه ارض اوزره منبسطه‌در وخائفین مقربین جنتلرینه غالب اشجار وفواكه اوله تاكه ایكی صنف بیننده تفاوت اولدیغنه دلالت ایده ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان فیهما عینان نضاختان ﴾ واول جنتده صویی فوران ایدر ایكی پیكار واردر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان فیهما فاكهة ونخل ورمان ﴾ وینه اول ایكی جنتده فاكهة ونخل ورمان واردر نخلك ثمره‌سی فاكهه وغدادر ورمانك ثمره‌سی فاكهه ودوادر ابن عباس رضی الله عنه ایدر نخل جنتك جذوعی زمرد اخضردر وورقی ذهب احمردر وسعفی اهل جنتك كسوه‌لری انده‌دوزیلور ومیوه‌سی دستولر ویاقوغه‌لر امثالنده‌دركه اول سوددن آق وبالدن طاتلو وقایمقدن یومشقدر چكردكی یوقدر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان فیهن خیرات حسان ﴾ ذكر اولنان جنتلرك درونده دخی زوجات واردركه خویلری خوب یوزلری محبوبدر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان حور مقصورات فی الخیام ﴾ اول زوجات حورلردركه مجوف انجودن دوزلمش خیمه‌لرده مستوره لردر بصرلری زوجلرینه نظر اوزره مقصوره‌در واول خیمه‌لرك طول وعرضلری بر فرسخدر هر بر خیمه‌نك التوندن دردر بیك مصراعی واردر زوایاسنده انك صاحبی اولان مؤمنك زوجاتی واردركه آخرده‌كی زوجاتی انی كورمزلر مؤمن انلری طواف ایدر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان ﴾ كه اول حورلری صاحبلری اولان مؤمنلردن غیری انس وجندن هیچ كمسه وطی ایتمیوبدر ﴿ فبأی آلاء ربكما تكذبان متكئین علی رفرف خضر وعبقری حسان ﴾ انلر سریرلر اوزره قونلمش یشل وساده‌لره اتكا ایدرلر وعبقره

سزك كفارله مقاتله وامر پیغمبر علیه السلامه اطاعتله عملكزی كوروب مكافاتنی ایدر * دینلدیكه بونده واقع اولان
غلبه اول حضرت پیغمبر علیه السلام حدیبیه ده ایكن اهالیء مكه دن سكسان كمسنه چیقوب صباح نمازی وقتنده صحابه یه
شبیخون وقتل ایچون جبل تنعیمدن اینوب هجوم ایتدیلر یاران ١٦٢ رسول علیه السلام انلره غلبه
ایدوب واخذ واسیر
ایلدیلر پیغمبرمز علیه
السلام آنلری آزاد
ایلدی (هم الذین كفروا
وصدوكم عن المسجد
الحرام والهدی معكوفا
ان یبلغ محله ولولا رجال
مؤمنون ونساء مؤمنات
لم تعلموهم ان تطؤهم
فتصیبكم منهم معرة بغیر
علم لیدخل الله فی رحمته
من یشاء لو تزیلوا لعذبنا
الذین كفروا منهم
عذابا الیما) انلر شول
كافرلردركه سزی مسجد
حرامه دخول وبیت
شریفی طوافدن
وقربانلریكزی محلنه
ابلاغله ذبحدن منع
ایتدیلر اكر مكه ده
رجال ونسادن كفارله
مختلط سزك بیلدیككز
مؤمنلر اولمیدی كه
سز انلری بیلیوب هلاك
ایتدیككزده سزه اندن
تأسف وكدر اصابت
ایدردی تاكه انلردن
واهل مكه دن الله تعالی
دیلدیكنی رحمت وتوفیقیله
دین اسلامه ادخال ایتمك
ایچون سزك الیكزی انلردن كف ایتدی اكر انلر مشركلردن تفریق و تمییز اولیدی بز اول (ادیانه)
كفاری دنیاده قتل واسیر واخرتده عذاب الیمله عذاب ایدردك * دینلدیكه پیغمبرمز علیه السلام یتمش قربان
كوتورمشیدیكه محل نحر اولان منا ده ذبح ایده جك ایدی مشیت الهیه ایله صلح و مودت اقتضا ایتمكله آنلری

منسوب نفیس بساطره جلوس ایدرلر عبقر بلاد جندن بریدركه اكا هرشیء عجیب نسبت
اولنور (فبأی آلاء ربكما تكذبان تبارك اسم ربك ذی الجلال والاكرام) ربك جل شانه
تعظیم ایتدی اندنكه نعم وسائر واشیانی خلقنده اكا شریك اوله كه اول سمات محدثاتدن رفع
القدردر وعباد موحدینه سیئه لرینی عفوله ودرجه لرینی رفع ایله اكرام ایدیجیدر * دینلدیكه
اسمله مراد صفتدر ویاخود اسم لفظی مقحمدر عائشه رضی الله عنها ایدر پیغمبرمز صلی
الله علیه وسلم نمازدن فازع اولدیغنده * اللهم انت السلام ومنك السلام تباركت یاذا الجلال
والاكرام * دیه جك دكلو زمان اوتورردی

سورة الواقعة وهی ست و سبعون آیة مكیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(اذا وقعت الواقعة لیس لوقعتها) ذكر ایت شول وقتیكه آنده قیامت قائم اوله ویاصیحهٔ
قیامت نازل اوله اول صیحهٔ اخیره در اول واقع اولدیغنده آنك مجیئنی تكذیب ایدر نفس اولمز
(خافضة رافعة) اول الله تعالینك اعداسنی خفض ایدر اولیاسنی رفع ایدر و برقومی ناره خفض ایدر
برقومی جنته رفع ایدر ویاخود اجرای مقارندن ازاله ایدروكواكبی یره ایندیررو جبالی هواده
یوریدر (اذا رجت الارض رجا) قچانكه ارض تحریك شدید ایدیلوب فوقنده كی بناء
وجبال منهدم اوله (وبست الجبال بسا فكانت هباء منبثا) وجبال قیریلوب اوفاقلنه
حتی كه غبار متنشر خفیف اوله (وكنتم ازواجا ثلاثة) یوم قیامتده سز اوچ
صنف اولورسز (فاصحاب المیمنة ما اصحاب المیمنة واصحاب المشئمة ما اصحاب
المشئمة) اول اوچ صنفك بری اصحاب میمنه دركه كتابلری یمینلرینه ویریلور
قومدر بیلورمیسنكه آنلر نه خیر وكرامته ایرر وبرصنفی اصحاب مشئمه دركه كتابلری
شماللرینه ویریلور قومدر بیلورمیسنكه آنلر نه عذاب واهانته ایرر ویا اصحاب منزلهٔ سنیه
میامنله میمونلردر واصحاب منزلهٔ دنیه شمائلله مشئوملردر ویا اصحاب یمین سعدادر
طاعتلریله نفسلرینه میمونلردر واصحاب شمال اشقیادر معصیتلریله نفسلرینه مشئوملردر
ابن عباس رضی الله عنهما ایدر اصحاب یمین آنلر دركه آدم علیه السلامك صلبندن ذریتی
اخراج اولندقده آنك یمیننده اولوب الله تعالی آنلرك حقنده بونلر جنته در دیدیكیدر
واصحاب شمال آنلردركه اول وقتده آدم علیه السلامك شمالنده اولوب الله تعالی انلرك
حقنده بونلر نارده در دیدیكیدر (والسابقون السابقون) وبرصنفی دخی سابقوندركه انلر
حق ظهور ندنصكره تردد وتوانیسز ایمان وطاعته سبقت ایتدیلر ویاخود فضل وكمالات
احاطه سنه ویا پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم دعوتنه اجابته سبقت ایتدیلركه انلر اهل

حدیبیه ده ذبح ایتدی بعضلر حدیبیه یی بعض حرمدندر دیدیلر (اذ جعل الذین كفروا فی قلوبهم الحمیة حمیة الجاهلیة
فانزل الله سكینته علی رسوله و علی المؤمنین و الزمهم كلمة التقوی و كانوا احق بها و اهلها و كان الله بكل شیء
علیما) یاد ایله شونیكه كفار ١٦٣ مكه قلبلرنده جاهلیت حمیتی اولان تعصب و تكبر وغیرتی ابراز
ایدوب * محمد علیه السلامی
یارانلریله مكه یه
دخولدن منع وصلحه
رغبت ایتملریله صلحنامه
تحریرنده دخی بسملهٔ
شریفی و محمد رسول الله
لفظنی تسطیره راضی
اولمدیلر * الله تعالی
رسولنك ومؤمنلرك قلبلرینه
وقار وسكونت اعطا
ایدوب كلمهٔ تقوی * اولان
شهادت و بسمله و صلواتله
ده ثبات وبردیكه اول
مؤمنلر اول كلمه یه احق
و اهل ایدیلر الله تعالی
هر شیئك اهل وارباببی
علیمدر * روایت اولندیكه
اهل مكه مكه یی كله جك
سنه اوچ كون تخلیه
ایدوب پیغمبر علیه السلام
و مؤمنلر كلوب زیارت
وطواف ایتمك و بو سنه
كیرو مدینه یه رجوع ایتمك
شرطیله صلحه طالب
اولملریله پیغمبر علیه السلام
آكا راضی اولدقده بو
منوال اوزره عهدنامه
استدیلر پیغمبر علیه السلام
علی رضی الله تعالی عنه یه
(بسم الله الرحمن الرحیم)
یازدیدی آنلر بز آنی بیلمزز بلكه * باسمك اللهم * یازدیدیلر بعده افندمز علیه السلام اشبو رسول اللهك اهل مكه ایله
صلحنامه سیدر دیو یازیوردی آنلر بز سنك رسول الله ایدوكنی اقرار ایتمش اولسیدك سنی مكه یه دخولدن منع و مخاصمه
ایتمز ایدك بلكه بو محمد بن عبدالله ك اهل مكه ایله صلحنامه سیدر دیو یازدیدیلر افندمز علیه السلام استدكلری كبی یاز بیوردیلر

ادیانه تقدم و یا جنته سبقت ایتدیلر (اولئك المقربون فی جنات النعیم) ایمدی آنلر
جنات نعیمده درجات عالیه یه تقریب اولنمشلردر (ثلة من الاولین وقلیل من الآخرین)
اول سابقون آدم علیه السلامدن محمد صلی الله علیه وسلمه دكین كچن امتلرده كثیردر
و امت محمدده قلیلدر (علی سرر موضونة) آنلر شول سریرلر اوزره اوتورورلركه
آلتونله منسوج اولوب در و یاقوتله مشبكدر (متكئین علیها متقابلین) اول سریرلر
اوزرنده بربرلرینه قارشو اتكاء ایدر اولدقلری حالده (یطوف علیهم ولدان مخلدون)
آنلرك خدمتلرینه قائملردر شول ولدانكه سن واحده ده هیئت و طراوتده ابدا ابقا
اولنمشلردر (باكواب و اباریق و كاس من معین) شول مستدیرة الافواه عروه سز
اقداحله و دخی عروه لو اناءلر ایله و كأسله كیم اول خمر جاریه طولودر (لا یصدعون
عنها ولا ینزفون) اول خمردن خماریله باشلری آغریمز وعقلرینه خلل ایرمز (وفاكهة
مما یتخیرون) و كذلك اول ولدان آنلرك اختیار ایتدیكی فاكهه نك الوانندن آنلره
كتورورلر (ولحم طیر مما یشتهون) و اشتها ایتدكلری لحم طیرك مشویسی و مطبوخندن
آنلره كتورورلر دینلدیكه قچان اهل جنتدن برینك قلبنه اول خطور ایتسه اشتها
ایتدیكی كیفیتده صحفه ایچنده اوكنده بولنور دیلدیكی قدر یدكدنصكره كما كان طائر
اولدیغی حالده اوچوب كیدر (و حور عین كامثال اللؤلؤ المكنون) و آنلر ایچون
جنتده حور عین اولوركه صفاء و نفساده صدفده مستور انجو كبی كورینور (جزاء بما
كانوا یعملون) آنلره بوكرامت اعمال حسنه لرینه جزاء قیلنور (لا یسمعون فیها لغوا ولا
تأثیما الا قیلا سلاما سلاما) آنده كلام باطل ویانسبت اثم ایشتمزلر بلكه ایشتدكلری بری
برلرینه سلام اولور ویا ملائكه دن آنلره سلام اولور (واصحاب الیمین ما اصحاب الیمین)
یوم میثاقده بیلمزسنكه آدم علیه السلامك یمیننده اولنلره توحید وطاعتلری سببیله نه خیر
و كرامت ایرر (فی سدر مخضود) آنلر جنتده دیكنی یوق میوه سی چوق نبق آغاجلری
آلتنده در (و طلح منضود) و بر برینه متراكم موز اغاجلری ویا ام غیلانده ركه آنك
ازهار كثیره سی اولور رایحه سی طیبه در (وظل ممدود) وظل دائم منبسطه در (وماء
مسكوب) و صوده درلركه قنده اولسه لر دیلدكلری كیفیت اوزره منسكب اولور
(وفاكهة كثیرة لا مقطوعة ولا ممنوعة) وفاكههٔ كثیره ده درلركه هیچ بروقتده اول كسلمز
وتناولدن منع ایدلمز (وفرش مرفوعة) ورفیعة القدر ویا مرتفعه فراشلر اوزره درلر
دینلدیكه فرشله مراد نساءدر وارتفاعلری اریكه لر اوزره اولدقلریدر (انا انشأناهن انشاء
فجعلناهن ابكارا عربا اترابا لاصحاب الیمین) بز نساء دنیایی جنتده ولادتسز انشاء جدیدله
انشاء ایدرز دنیاده عجائز ایكن انده حور جنتدن افضل واحسن قیلهوز ومع ذلك آنلری

مؤمنلر قصد ایتدیلرکه بو تکلیفلردن ابا ایله اوزرلرینه هجوم ایده‌لر الله تعالى آنلره وقار وسکونت انزال ایتدی (لقد
صدق الله رسوله الرؤیا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمنین محلقین رؤسکم و مقصرین لا تخافون فعلم مالم
تعلموا فجعل من دون ذلك فتحا قریبا) الله تعالى رسولنه ❊ ١٦٤ ❊ کوستردیکی رؤیا حق اولدوغنی
تصدیق ایتدی ای مؤمنلر
* الله تعالى‌نك ارادتیله صاغ
قلانلریکز سنهٔ آتیه‌ده *
البته مسجد حرامه کیررسکز
خوفکز اولمیوب امین
اولدیغکز حالده بعضکز
باشکزی تراش و بعضکز
صاچکزی قیرقارسز
والله تعالى * انك تأخیرنده
اولان حکمتندن * سزك
بیلدیککزی بیلوب آندن
مقدم سزه صلح حدیبیه‌یی
و فتح خیبری تقریب
ایتدی * تاکه مؤمنلر
بو تأخیر غنیمتدن بر مقدار
آرام ایده‌لر * دینلدیکه
اول رؤیانك تعبیرینی
اصحاب اول سنه ایچون
جزم ایتملریله عدم
وقوعنه مبنی بینلرنده
بیتی طواف ایده‌مدك
کویا رؤیا ظهور ایتمدی
دیملریله بو آیت کریمه
نازل اولدی (هو الذی
ارسل رسوله بالهدى
و دین الحق لیظهره على
الدین کله وکفى بالله شهیدا)
اول الله تعالى که رسولنی
هدایت و توحید و دین
اسلامله کوندردی اول
دین اسلام سائر جمیع ادیان حقك احکامنی نسخ و باطلك فسادینی اظهار ایلدی آنك رسولی اولدیغنه (اوزره)
الله تعالى‌نك بو شهادتی کافیدر (محمد رسول الله والذین معه اشداء على الکفار رحماء بینهم تریهم رکعا سجدا یبتغون
فضلا من الله و رضوانا سیماهم فی وجوههم من اثر السجود ذلك مثلهم فی التوریة و مثلهم فی الانجیل کزرع اخرج

عذراء ایدوب زوجلری آنلره قربان ایتدکجه ابکار اولنورلر زوجلرینه عاشقه‌لردر اوتوز
اوچ یاشنده سنده زوجلرینه مساویلردر اشبو کرامات مذکوره مؤمنلردن اصحاب یمین
ایچوندرکه آنلر سابقوندن دوندر (ثلة من الاولین و ثلة من الآخرین) اصحاب یمین امم
سابقه وکرك بو امتده کثیرلردر پیغمبریمز صلى الله علیه وسلم ایدر اهل جنت جنته کیردکلرنده
نوجوان اولوب یوزلرنده قیل اولمز قیورق صاچلو سرمه‌لو کوزلو اوتوز اوچ یاشنده
آدم علیه السلام خلقتنده بویلری آلتمش ذراع یصیلقلری یدی ذراع اولور پیغمبریمز
صلى الله علیه وسلم ایدر اهل جنتك ادناسی اول کمسه‌درکه سکسان بیك خادمی ویتمش ایکی
زوجه‌سی اولور وجابیه وصنعا اراسنجه لؤلؤ وزبرجد ویاقوتدن انکچون برقبه قوریلور
ومرأه‌سنك بناغنه نظر ایتدیکنده آیینه مثالنده آنده کندی صورتنی کوررو آنك اوزرنده‌کی
ادنی لؤلؤ مشرق ومغرب آراسنه ضیا ویرر وآنك اکننده یتمش ثوب اولوب کورمسی
جمیعنه ایرر حتى‌که ساقنك ایلیکنی کورر اهل جنتدن برکمسه‌که صغیر ویا کبیردر وفات
ایده جنته کیردیکنده اوتوز اوچ یاشنه رد اولنور اهل نار دخی انجلیندر * ابو هریره
رضی الله عنه ایدر اهل جنتك منزلنده ادناسی اول کمسه‌درکه غداة و رواحده خدمتنه
اون بیك خادم قیام ایده هربری بر طریقده اوله‌که اول آنك صاحبنده اولمیه (و اصحاب
الشمال ما اصحاب الشمال) یوم میثاقده آدم علیه السلامك شمالنده اولنلر بیلمزمیسنکه
انلره یوم قیامتده شر واهانتدن نه حالت ایرر (فی سموم و حمیم) انلر حرّ نارده‌درکه
مسامه ایرر و حری نهایته ایرمش ماده‌در (و ظل من یحموم) و دخان اسوددن
کولکه‌ده‌در (لابارد ولا کریم) که اول سائر کولکه‌لر کبی نه بارد ونه نافعدر * دینلدیکه
نارك کندی و اهلی و آنده‌کی اشیانك جمیعی سیاهدر * دینلدیکه یحموم اسماء نارك بریدر
(انهم کانوا قبل ذلك مترفین) زیراکه آنلر دنیاده ایکن شهواته منهمکین ایدیلر (و کانوا
یصرون على الحنث العظیم) که آنلر اشراکه و بعثی انکاره مصرین ایدیلر (و کانوا
یقولون أئذا متنا و کنا ترابا و عظاما أئنا لمبعوثون او آباؤنا الاولون) و دیرلردیکه
قچانکه بز فوت اولوب لحوم و عظامز تراب اوله آباء اقدمینز اولدیغی کبی بعده بز
وآبائمز بعث اولنورمیز (قل ان الاولین والآخرین لمجموعون الى میقات یوم معلوم)
یا محمد انلره دیگل که بنی آدمك اولین و آخرینی جمع اولنیسردر شول کونه دکین که
اول عندالله معلومدر (ثم انکم ایها الضالون المکذبون) بوندنصکره یا اهل مکه
که حق یولندن آزمشلر و بعثی تکذیب ایتمشلرسز (لآکلون من شجر من
زقوم) سز محشره و اردیغکزده شجر زقومدن یرسز (فمالئون منها البطون) شدت
جوعله آندن قارنلریکزی طولدررسز (فشاربون علیه من الحمیم) وغلبهٔ عطشله زقوم

شطئه فآزره فاستغلظ فاستوى على سوقه یعجب الزراع لیغیظ بهم الکفار وعدالله الذین امنوا وعملوا الصالحات منهم مغفرة
واجرا عظیما) محمد الله تعالى‌نك رسولیدر وانکله اولان مؤمنلر کفار اوزره شدتلو وغلیظلردر وبینلرنده بربریله مرحمتلو
وشفقتلولردر سن انلری راکعلر ❊ ١٦٥ ❊ وساجدلر کوررسن آنلر الله تعالى‌نك فضلی ورضاسنی طالبلردر انلرك
سیما وعلامتلرندن یوزلرنده
سجده اثرلری ظاهردر انلرك
وصفلری توریتده وانجیلده
مسطوردرکه مثاللری
بر اکیندرکه ابتدا تیغ کبی
برفلیز چیقارر صکره اول
شاخ قوتلنور صکره
قالکشوب ساق اوزره
طوغریلورکه اکینجیلری
انك قوت وحسن منظره‌سی
تعجب ایتدیرر * کذلك
مؤمنلر ابتدای اسلامده
ضعیف کوستروب کیتدکجه
قوت بولوب عالملری اعجاب
ایدر * الله تعالى کفاری
اغضاب ایچون بو تمثیلی
بسط ایتدی الله تعالى مؤمن
اولوب عمل صالح ایشلینلره
کناهلرینی مغفرت واجر
عظیمکه جنت اوله وعد ایتدی
* موضحده بو آیت کریمه
جمیع اصحاب حقنده ایسه‌ده
ایماء خاصه واردرکه
(والذین معه) صدیق
رضی الله تعالى عنه مدحنده
(اشداء على الکفار)
فاروق رضی الله تعالى
عنه شانده (رحماء بینهم)
ذی النورین رضی الله تعالى
عنه حقنده (تریهم
رکعا سجدا) حیدر کرار مدحنده دیمش *
(سورة الحجرات مدنیة وهی ثمان عشر آیات) * بسم الله الرحمن الرحیم * (یاایها الذین امنوا لاتقدموا بین یدی الله
ورسوله واتقوا الله ان الله سمیع علیم) ای مؤمنلر الله تعالى‌نك ورسولنك کلامندن مقدم وبشقه امر ونهیه دائر کلام

اوزره ماء حمیمدن ایچرسز (فشاربون شرب الهیم) شول ابلك ایچمسی کبی که اول
هیام علتنه مبتلادرکه اول استسقایه بکزر بر داءدر (هذا نزلهم یوم الدین) اشبو
آنلر ایچون اعداد اولنمش یوم جزاده‌کی رزقلریدر تأمل ایتکه نار جحیمه استقرارلرنده
رزقلری نه اولور (نحن خلقناکم فلولا تصدقون) یا کفار بز سزی عدمدن وجوده
کتوردك بعثه تصدیق ایتمزمیسزکه اکر نظر صحیحله نظر ایتسه‌کز ابتداء خلقه قادر اولان
رب تعالى اعاده‌یه قادر ایدیکنی بیلوردیکز (افرأیتم ماتمنون) بکا خبر ویردك منی‌یی که
انی ارحام نسایه صب ایدرسز (ءانتم تخلقونه ام نحن الخالقون) اول منی‌یی ارحامده
بشر خلق ایدن سزمیسز یوخسه بزمیز بلکه بزز زیراکه سز آندن عاجزلرسز (نحن
قدرنا بینکم الموت وما نحن بمسبوقین على ان نبدل امثالکم وننشئکم فیما لاتعلمون) سزدن
هر بریکز موتنی وقت معینله کیمکزی صغری وکیمکزی کبری حالنده اولمسنی تقدیر
ایتدك بز عاجز دکللرزکه سزی اهلاك ایدوب یریکزه بر اهل طاعت خلق کتوره‌وز
ویا سزی انسان صورتندن غیری قرده وخنازیر صورتنه تحویل ایده‌وز سزدن اول
کچن امتلرك کافرلرینه ایتدیکمز کبی (ولقد علمتم النشأة الاولى فلولا تذکرون) حالبوکه
امهاتکز قارننده ایکن اولان نشأهٔ اولایی بیلورمیسز ایمدی اکا قادر اولان رب تعالى
نشأهٔ اخرایه دخی قادر اولور زیراکه انده صنع موادی حاصل اولدیغیچون اشبونده
قیاسك صحتنه دلالت واردر ایمدی انکله متعظ اولمزمیسز ایمانه کله‌سز (افرأیتم ما
تحرثون) بکا خبر ویرك شول حبه که آنی ارضه القاء ایدرسز (ءانتم تزرعونه ام نحن
الزارعون) آنی اثبات ایدن سزمیسز یوخسه بزمیز بلکه بزز سز برشیئه قادر دکللرسز
(لو نشاء لجعلناه حطاما فظلتم تفکهون) اکر دیلرسه‌وز انی حبه‌سز تبن ویا انتفاع
اولنمز هشیم قیلوردق اویله اولسه زرعکزه نازل اولان حالنه تعجب ویا اکا اولان نفقاتکزه
ندامت ایدردیکز (انا لمغرمون بل نحن محرومون) مع ذلك دیرسزکه بز انفاق ایتدیکمز
شیئك غرامتنی ملزوملرز ویا رزقمز هلاکیله بز دخی مهلکلرز بلکه زرعله طلب ایتدیکمز
رزقدن محروملرز (افرأیتم الماء الذی تشربون) بکا خبر ویرك شول طاتلو صویی
که سز انی ایچرسز (ءانتم انزلتموه من المزن ام نحن المنزلون) اول صویی بولتدن سزمی
ایندیررسز یوخسه بزمی بلکه قدرتمزله انی بز ایندیررز (ولو نشاء جعلناه اجاجا فلولا تشکرون)
اکر دیلرسه‌وز بز انی آجی وطوزلی ایچلمز ایدردك ایمدی بونك امثالی نعم ضروریه‌یه شکر
ایتمزمیسز (افرأیتم النار التی تورون) بکا خبر ویرك شول آتشکه زند وخشبدن قدحله آنی چیقاررسز
(ءانتم انشأتم شجرتها ام نحن المنشئون) اول نار قدح اولنان شجره‌که مرخ وعفاردر
انی سزمی انشاء ایدرسز یوخسه بزمی بلکه منفعت خلق ایچون انی بز خلق ایتمشز

سویلمك یاخود كتاب وسنتك خلافنی سویلمك یاخود الله تعالی و رسولنك كلامی سویلنورکن آخر كلام سویلمك وقولا
و فعلا حكمه تقدیمده الله تعالادن قورقك تحقیق الله ذوالجلال سزك اقوالكزی ایشیدیجی و افعالكزی بیلیجیدر
(یاایها الذین امنوا لاترفعوا اصواتكم فوق صوت النبی ولاتجهروا له ١٦٦ بالقول كجهر بعضكم لبعض ان تحبط
اعمالهم وانتم لاتشعرون) ای مؤمنلر پیغمبر علیه السلام ایله تكلمكزده صوتكزی آنك صوتی اوزره قالدرمیك و بر بریكزله چاغره رق سویلشدیككز كبی آنكله اول مثللو جهر ایتمیك و آكا اسم وكنیه سیله خطاب ایتمیك ایشلدیككز حسنه كز حبط اولور حال بوكه سزك آندن شعوركز اولمز * مرویدركه ثابت بن قیسك قولاغنده اغراق اولمغله سویلركن صوتی زیاده جه ایدی بو آیت كریمه نك نزولنی خبر الدقده مجلس نبوی یه كلمز اولدی افندمز علیه السلام انی حضورینه جلبله یا ثابت نیچون بزه كلمز اولدك بیوردقده یا رسول الله بن جهور الصوتم قورقارمكه عملم حبط اولوب اهل ناردن اولم دیدی پیغمبر علیه السلام حیات ومماتك خیر اولمقلغنی ایسترمیسن بیوردیلر ثابت الله تعالی و رسولك مژده سنه
راضیم عرم اولدقجه صونمی صوتكك فوقنه رفع ایتمم دیدی (ان الذین یغضون اصواتهم عند
رسول الله اولئك الذین امتحن الله قلوبهم للتقوی لهم مغفرة واجر عظیم) شونلركه ادبه رعایتله رسول الله عندنده
صوتلرینی اشاغی ایندیررلر انلر اول كمسه لردركه الله تعالی قلبلرینی تقوا ایچون اختیار وخالص ایتمشدر انلر ایچون مغفرت

(نحن جعلناها تذكرة ومتاعا للمقوین) بز اول ناری جهنمدن نمونه و بلغه ومنفعه قیلدق شول
كمسه لر ایچونكه عمراندن خالی ارضه داخل اوله لر ویا انلر ایچونكه بطون و مزاودلری
طعامدن خالی اوله یعنی اهل بوادی و اهل اسفارك نارله انتفاعی مقیمك انكله اولان
انتفاعندن اكثردركه كیجه ده انی ایقادیله كندیلردن سباعی قاچررلر یوللرین یتورمشلر
ایسه بولورلر وصغوقده انكله اصینورلر وآش واتمكلرین پشوررلر واول شجرهٔ ناری
جوالقلرنده اثوابلری آره سنده طاشرلر (فسبح باسم ربك العظیم) ایمدی ربك جل
شانه نك اسم عظیمنی تنزیه ایت هر شیئدنكه آنك وحدانیتنه منكر و نعمتنه كافر اولانلر
انی دیر (فلا اقسم بمواقع النجوم) نجومك مساقطیله قسم ایدرین آنده اثری زائل
اولور ومؤثرنك وجودی بیلنور وانكله مراد نجوم قرآندر ومواقعی اوقات نزولیدر
(وانه لقسم لوتعلمون عظیم) قرآنله قسم بیلورسكز قسم عظیمدر زیراكه انده مقسم بهك
عظیم قدرت وكمال حكمت وفرط رحمتنه دلالت واردر ومقتضیات رحمتندن بری بودركه
عبادینی مهمل ترك ایتمیه (انه لقرآن كریم) اول مقسم به قرآندركه الله تعالی یه كرامتلودر
انده اولان تنزیه وتقدیس ومواعظ واحكام كثرتیچون (فی كتاب مكنون) شول كتابده كه
اول خلایقدن مصوندركه اول لوح محفوظدر (لا یمسه الا المطهرون) اول لوح
محفوظه مطلع اولمز الا شول ملائكه كه كدورات جسمانیدن مطهرلردر ویاقرآنی مس ایتمز
الا انلركه احداثدن مطهرلردر اویله اولسه جنب وحائض ومحدثدن هیچ برینه مصحفی حمل
ومس جائز اولمزكه اول اكثر علماء قولیدر مالك وشافعی اكا ذاهبدر ابو حنیفه دیدیكه
محدث وجنبه مصحفی حمل ومس جائز اولور (تنزیل من رب العالمین) اول قرآن منزلدر
اول الله تعالیدنكه خلائقی خلق وتربیه ایتدی (أفبهذا الحدیث انتم مدهنون) یوخسه
اشبو قرآنه تكذیب ویا تهاونمی ایدرسز تلاوتنده متصاب وموجبیله عملده مخلص دكللرمیسز
(وتجعلون رزقكم انكم تكذبون) و قرآندن حظ ونصیبكزی آنی تكذیب ایتمكمی
قیلورسز * دینلدیكه كفار امطار اولنسه لر بومطر بزه فلان نجمك نوئیله در دیوب انی
رزاقك غیری یه نسبت ایدرلردی زید بن خالد الجهنی ایدر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم
حدیبیه ده ایكن كیجه یغمور یاغوب آنك اثرنده صلاة صبحی ادا و انصرافندنصكره ناسه
اقبال ایدوب دیدیكه بیلورمیسزكه ربكز جل شانه نه دردیدیلركه الله تعالی ورسولی
اعلمدر دیدی دیركه عبادمك كیمی بكا مؤمن وكوكبه كافر وكیمی كوكبه مؤمن وبكا كافر
اولور اما اولكه اشبو یغمور بزه الله تعالینك فضل ورحمتیله در دیر اول بكا مؤمن اولوب
كوكبه كافردر واما اولكه بزه فلان كوكبك نوئیله در دیر اول بكا كافر اولوب كوكبه
مؤمندر (فلولا اذا بلغت الحلقوم وانتم حینئذ تنظرون) قچان محتضرك روحی حلقومنه

ذنوب وآخرتده ثواب جزیل واردر (ان الذین ینادونك من وراء الحجرات اكثرهم لایعقلون) یا محمد شونلركه
حجره لریكك وراسندن سكا ندا ایدرلر آنلرك اكثری نبوت احترامنی تعقل ایتمزلر (ولوانهم صبروا حتی تخرج الیهم لكان
خیرالهم والله غفوررحیم) اگر انلر ١٦٧ سنك خروجكه دك صبر ایدوب ندا ایتمیه لردی انلر ایچون خیرلو
ایدی الله تعالا بی ادبلكدن توبه ایدنه غفور و اهل ادبه رحیمدر * دینلدیكه پیغمبر علیه السلام بنی العنبر قبیله سنه سریه كوندردی انلر سریه دن خبر آلوب رجاللری فرار ایتدیلر نسالرینی اسیر ایدوب كتوردیلر بعده آنلرك بعض رجاللری عیاللرینی اشترا ایچون كلدكلرنده وراء حجراتدن پیغمبر علیه السلامه ندا ایدوب اویوركن چیقاردیلر عیاللرینی استدكلرنده بنه آنلردن برینه حواله ایدوب بو بابده سن حكم ایله بیوردی اولدخی عیالمزك نصفنی بیع ایله نصفنی باغشله دیدی اویله اولسون بیوردی اگر ندا ایتمیوب صبر ایتسه لردی جمله سنی باغشلیوب انلره خیرلو اولهجق ایدی بو آیتك نزولنه سبب اولدر دینلدی (یاایها الذین امنوا ان جاءكم فاسق بنباء فتبینوا ان تصیبوا قوما بجهالة فتصبحوا علی ما فعلتم نادمین) ای
مؤمنلر اگر برفاسق سزه برخبرله كاورسه انی دنتاو تفحص ایدك عجله و جهالتله برقومه ضرر و قتل اصابت ایتدیروب
صكره اول افعالكزه نادم اولورسز * روایت اولندیكه هجرتك طقوزنجی سنه سی پیغمبر علیه السلام ولید بن عقبه یی
اخذ زكوة ایچون بنوالمصطلق قبیله سنه كوندردی قبیلهٔ مذكوره اكا احتراما قرشو چیقدیلر مكر ولیدك مقدما آنلرله

ایریشه بشر ایسه اكا نظر ایدوب بر نفع ایركورمز سز نیچون روحنی جسدینه
دوندرمزسز (ونحن اقرب الیه منكم ولكن لاتبصرون) حالبوكه بز اول محتضره علم
وقدرت جهتندن سزدن اقربز لكن بزم اكا قربمزی سز ادراك ایتمزسز (فلولا ان كنتم
غیر مدینین ترجعونها ان كنتم صادقین) اگر امر سزك دیدیككز منوال اوزره بعث
وحساب وجزاء اولمز دیدیككزده صادقلر ایسه كز شول سزه عزیز كمسه نك روحنی
نیچون كیرو دوندرمزسز قچانكه اول انك حلقومنه ایریشه چون اكا امكانكز یوقدر
بیلك كه امریكز سزدن غیرینك یدنده دركه اول الله تعالیدر اكا ایمان كتورك (فاما ان
كان من المقربین فروح وریحان وجنة نعیم) اگر اول وفات ایدن سابقیندن ایسه انكچون
هر تعبدن استراحه ویا حیات طیبهٔ دائمه واردر ویارزق دائم ویا عینی شم اولنور شیٔ ویا
ذات نعم واردر (واما ان كان من اصحاب الیمین فسلام لك من اصحاب الیمین) واگر اول وفات
ایدن اصحاب یمیندن ایسه اكا موتی عندنده ویاقبرده ویا صراط اوزره كلدكده دینوركه
یا صاحب یمین اخوانك سكا سلام ایدر اویله اولسه اول سلام اكا اهل جنت ایدیكنه
بشارت اولور (واما ان كان من المكذبین الضالین فنزل من حمیم وتصلیة جحیم) واگر
وفات ایدن بعثی تكذیب ایدر اولسه صراط مستقیمی قویوب طریق ضلاله كیدر اصحاب شمالدن
ایسه اكا قبرنده سموم نار و دخانندن ایریشور (ان هذا لهو حق الیقین) اشبو
سوره ده ویا اوچ فریق شاننده ذكر اولنان حقیقت یقیندركه اول شكسز علمدر (فسبح باسم
ربك العظیم) ایمدی ربك جل شانه یی عظمت شانه لایق اولمیان شیئدن * سبحان الله العظیم *
دیمكله تنزیه ایت عقبة بن عامره ایدر * فسبح باسم العظیم * آیتی نازل اولدیغنده پیغمبریمز صلی الله
علیه وسلم آنی ركوعكزده دیكز دیدی * سبح اسم ربك الاعلی * آیتی نازل اولدیغنده آنی سجود
كزده دیكز دیدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر ایكی كلمه واردركه لسانده خفیف
میزانده ثقیلدر الله تعالی یه سوكلودركه اول * سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم * ذكریدر
پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر كمسه كه (سبحان الله العظیم وبحمده) دیه انكچون
جنتده برنخله غرس اولنور * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر كمسه كه هر كیجه ده
سورهٔ واقعه یی اوقیه آكا فقر وفاقه ورنج شاقه ایرشمیه

سورة الحدید وهی وتسع وعشرون آیة مكیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(سبح لله مافی السموات والارض وهو العزیز الحكیم) سموات وارضده اولان مخلوقاتك كلیسی

ماجرا وبرودتی وار ایمش کندونك قتلنه کلورلر ظنیله عودت ایدوب پیغمبر علیه السلامه آنلر مرتد اولمشلر دیدی بناء علیه
پیغمبر علیه السلام آنلره غزا قصدینی ایتدکده بو آیت کریمه نازل اولوب صکره انلره خالد بن الولیدی دقتلو تفحص
ایله اکر ارتدادلری واقع ایسه قتال ایله دیو برمقدار عسکرله ١٦٨ کوندردی خالد انلره واردقده اخشام
وبتسو اذاننی ایشیدوب
زکاتلرینی آلوب کلدی
ولیدك خطاسی ظاهر
اولدی (واعلموا ان فیکم
رسول الله لو یطیعکم
فی کثیر من الامر لعنتم
ولکن الله حبب الیکم
الایمان و زینه فی قلوبکم
وکره الیکم الکفر
و الفسوق و العصیان
اولئك هم الراشدون
فضلا من الله ونعمة والله
علیم حکیم) بیلك که
الله تعالانك رسولی
سزك بینکزده در * اکا
بیهوده کلام و خبری
عرض ایتمیك * اکر اول
امورك کثیرنده سزه
تبعیت ایتسه البته سز
محنت و هلاکه دوشرسز
لکن الله تعالی سزه
ایمانی دوست ایدوب
قلبکزی آنکله تزیین
ایتدی وکفر و فسق
و عصیانی سزه مکروه
ایلدی آنلر تزیین ایمان
و تنزیه کفرله راه
حق بولنلردر اول الله
تعالادن فضل و نعمتدر
الله تعالی خبرك صدق
وکذبنه علیم وقولارینك امورینی تحقیقده حکیمدر (وان طائفتان من المؤمنین اقتتلوا فاصلحوا بینهما فان (صلب)
بغت احدیهما علی الاخری فقاتلوا التی تبغی حتی تفیء الی امر الله فان فاءت فاصلحوا بینهما بالعدل واقسطوا ان الله یحب
المقسطین) اکر مؤمنلردن ایکی طائفه بربرله قتال ایتسه‌لر انلرك بیننی نصیحت وحکم الاهه دعوتله اصلاح ایدك اکر اول

الله تعالی به تنزیه ایتدی هر شیئدنکه اول انك ذات وصفاتنه لایق اولمز * دینلدیکی شیئی انفاذه
قدرتی کامله‌در امر وفعلی حکمت مقتضاسنجه‌در (له ملك السموات والارض یحیی ویمیت وهو
علی کل شیء قدیر) سموات وارضك ملکی آنکدر دیلدیکی کیفیت اوزره آنده تصرف ایدر
احیاء واماته ایدر اول هر شیئه قادر اولور (هو الاول والآخر) اول الله تعالی سائر موجودات
اوزره سابقدر موجد ومحدث اولدیغی حیثیتدن واول موجوداتك فناسندنصکره باقیدرویاخود
اول اوّلدرکه اسباب اندن ابتداء اولنور * وآخردرکه مسببات انده نهایت بولور ویاخود
خارجده اوّل وذهنده آخردر (والظاهر والباطن) کثرت دلائله وجودی ظاهردر
وحقیقت ذاتی باطندر انك کنهنه عقول ایرمز واول هر شیئه غالبدر وهر شیئك باطننه
عالمدر (وهو بکل شیء علیم) هر شیئه علیمدر عندنده ظاهر وخفی مساویدر (هو الذی
خلق السموات والارض فی ستة ایام ثم استوی علی العرش) الله تعالی سموات وارض وما
بینهمایی التی کونده خلقندنصکره عرش اوزره استیلاء ایتدی (یعلم مایلج فی الارض وما
یخرج منها ومایتزل من السماء ومایعرج فیها) اول الله تعالی بیلور آنیکه ارضه ولوج ایدر
اموات وکنوز ومیاه کبی ودخی آنیکه ارضدن خروج ایدر نبات و اقوات وکنوز کبی
ودخی آنیکه سمادن نزول ایدر مطر وثلج وبردیکی کبی ودخی آنیکه سمایه صعود ایدر
ملائکه وارواح واعمال عباد کبی (وهو معکم اینما کنتم) اول الله تعالینك علم وقدرتی
سزکله‌در هیچ بر حالده اول سزدن منفك اولمز (والله بما یعملون بصیر) الله تعالی سزك
خیر وشر اعمالکزه بصیردر یوم قیامتده ثواب وعقابدن جزاکزی ایرکورر (له ملك
السموات والارض والی الله ترجع الامور) سموات وارض ومابینهمانك خلق وملکی اکا
مختصدر جمیع امورك عواقبی اکا رجوع ایدر (یولج اللیل فی النهار ویولج النهار فی اللیل)
الله تعالی لیلی نهاره ونهاری لیله ایلاج ایدر برینی کتوروب برینی کیدرر برینی اکسلدوب برینی
آرتورر (وهو علیم بذات الصدور) اول قلوبده اولان ایمان وکفرلری بیلور (آمنوا بالله
ورسوله وانفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه) الله تعالی ورسولنه ایمان کتورك وانك سبیلنه
انفاق ایدك شول اموالدنکه انی تصرفده سزی استخلاف ایتدیکه حقیقتده انك جمیعی الله
تعالینکدر یوخسه سزك دکل (فالذین آمنوا منکم وانفقوا لهم اجر کبیر) سزدن شونلرکه
الله تعالی به ورسولنه ایمان کتوروب سبیل طاعاته اموالرندن انفاق ایده‌لر انلر ایچون
جنتده اجر عظیم واردر (وما لکم لا تؤمنون بالله) سزه نولدیکه الله تعالی به ایمان
کتورمزسز کفره اصرار ایدرسز (والرسول یدعوکم لتؤمنوا بربکم) پیغمبریمز صلی
الله علیه وسلم ایسه سزی دعوت ایدرکه ربکز جل شانه‌نك وحدانیتنه تصدیق ایده‌سز
(وقد اخذ میثاقکم) حالبوکه الله تعالی سزدن اخذ میثاق ایتدی شول حینده‌که سزی

طائفه‌نك بری طائفهٔ اخری اوزره تعدی ایدرسه اول تعدی ایدن طائفه‌یه قتال ایدك تاکه الله تعالینك امرینه
رجوع ایده‌لر اکر اول باغی طائفه بغیدن رجوعله احکام شرعه منقاد اولورسه آنلرك بیننی عدله اصلاح ایدك
و جمیع امورکزده عدالت ایدن الله ١٦٩ تعالی عدل ایدنلری سور * بو آیت کریمه‌نك سبب نزولنده
مفسرینك وافر روایتلری
اولمغله انجق بیضاویده
زمان پیغمبر علیه السلامده
اوسله خزرج بیننده نعل
و خرما دالیله ایتدکلری
قتال خصوصنده نازل
اولمشدر دیو مسطوردر
(انما المؤمنون اخوة
فاصلحوا بین اخویکم
و اتقوا الله لعلکم
ترحمون) مؤمنلر بربرلریله
قرداشلردر ایکی قرداشکزك
بیننی اصلاح ایدك الله
تعالیدن قورقوب
حکمنه مخالف شقاق
ایتمکزکه رحمت اولنه‌سز
(یا ایها الذین آمنوا
لا یسخر قوم من قوم
عسی ان یکونوا خیرا
منهم ولا نساء من نساء
عسی ان یکن خیراً
منهن ولا تلمزوا انفسکم
ولا تنابزوا بالالقاب
بئس الاسم الفسوق بعد
الایمان ومن لم یتب
فاولئك هم الظالمون) ای
مؤمنلر سزدن اولان
مؤمن و مؤمنه بربرلرینی
ذوقلنمسونکه ممکن‌که عند
الله ذوقلنیلن ذوقلننندن
خیرلو اوله وکندو نفسکز کبی اولان دین قرداشکزه عیب اسناد ایتمیك و بر برلریکزی فسق لقبیله چاغرمیك
بر کمسه ایمانه دخولدنصکره اکا فسوق اسمی نه چرکین اولور کیمکه بو مناهیدن توبه ایتمزسه اول ظالملردن
اولور * مرویدرکه زوجات طاهره‌دن صفیه بنت حیی پیغمبر علیه السلامه یا رسول الله زوجاتك بکا یهودی

صاب آدمدن قرنجه صورتنده اخراج ایدوب سزه عقل ترکیبندنصکره بن سزك ربکز دکلیم
دیدیکنده جمیعکز بلی یاربنا ربمزسن دیمشدیکز (ان کنتم مؤمنین) اکر اول اقراریکز
اوزره صادقلر ایسه‌کز ایمان ترکنده عذریکز قالمیوبدر ویاخود الله تعالی بوندن اوّل
نصب ادلّه وسزه نظرهٔ تمکین ایله ایمان اوزره سزدن اخذ میثاق ایتمشدی اکرانی مصدقین
ایسه‌کز اکا انقیاد ایدرسز (هو الذی ینزل علی عبده آیات بینات لیخرجکم من الظلمات
الی النور) اول الله تعالی عبدنه محمد علیه السلامه آیات واضحات انزال ایدرکه سزی
ظلمات کفردن نور ایمانه اخراج ایدر (وان الله بکم لرؤف رحیم) اول الله تعالی سزه
رأفتلو ورحمتلودرکه رسوللر و آیتلریله تنبیه ایتدی حجج عقلیه‌دن نصب ایتدیکیله اقتصار
ایتمدی (و مالکم الا تنفقوا فی سبیل الله) سزه نولدیکه کندیکزی رب تعالینك رحمتنه
تقریب ایدر شیئه انفاق ایتمزسز (ولله میراث السموات والارض) حالبوکه سموات وارضك
میراثی الله تعالی به مختصدرکه سزی اماته ایله اموالکزی ترك ایتدیککزده آندن غیری
وارثکز اولمز اموالکزك جمیعی اکا واصل اولور وبالی اوزریکزه قالور ایمدی انفاق
ایله آخرتده ثوابی قالمسی اولیدر آندنکه امساکله اوزریکزه وبالی قاله (لا یستوی
منکم من انفق من قبل الفتح وقاتل اولئك اعظم درجة من الذین انفقوا من بعد وقاتلوا)
الله تعالی عندنده فضل وثوابده مساوی اولمز اول کمسه‌که مکه فتحندن اوکدین انفاق وقتال
ایده شول کمسه‌لره کیم فتحدنصکره انفاق وقتال ایده اشبو آیت ابوبکر الصدیق رضی الله
عنه شاننده نازل اولوبدرکه ابتدا اول اسلامه کلدی وفی سبیل الله مالنی اول انفاق ایتدی *
ابن مسعود رضی الله عنه ایدر اسلامی ابتدا سیفله اظهار ایدن پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
وسلم وابوبکر رضی الله عنه ایدی ابن عمر ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم قتنده ایدم
ابو بکر عندنده ایدی اکننه بر عبا کیمش کوکسنی خلال ایله ایلدرمشیدی جبرائیل علیه
السلام اول حینده نازل اولوب ایتدی سبب نه‌درکه ابو بکری بو هیئتده کوردم پیغمبریمز
صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدی زیراکه اول مالنی فتحدن اوّل فی سبیل الله انفاق ایتدی
جبریل علیه السلام دیدیکه الله اکا سلام ایدوب دیرکه فقرنده بندن راضی یوخسه
ساخطمیدر چون پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم آنی ابو بکره خبر ویردی ابو بکر
دیدیکه بن ربم جل شانه‌یی سخطمی ایدردم بلکه آندن راضیم (وکلا وعد الله الحسنی)
الله تعالی آنلردن ایکی فریقه دخی جنت وعد ایتدی الابوکه فتحدن اول انفاق ایدنلر جنتك
افضل درجاتنده‌در (والله بما تعملون خبیر) الله تعالی اعمالکزك ظاهر وباطننه خبیردر
آنك حسبنجه جزاکزی ایدر (من ذا الذی یقرض الله قرضا حسنا فیضاعفه له) نه کمسه‌درکه
مالندن فقرایه و طاعته انفاقده اخلاص وتحری اکرم مال و افضل جهاد رعایت ایتمسیله

قزی یهودیه دیو تعییب ایده‌یورلر دیدی پیغمبر علیه السلام سن آنلره بابام هرون عمم موسی وزوجم محمد رسول
اللهدر دی بیوردی بو آیت کریمه‌نك سبب نزولی بودر دینلدی یاخود ابو مالك عبد الله ابن السلمی‌یه غضبلنوب
یا اعرابی دیدی اولدخی ابو مالکه یا یهودی دیدی افندمز علیه السلام خبر اولدقده توبه‌لری ۱۷۰

ظهورینه دك ایکیسنی
دخی نزد دولتلرینه
دخولدن منع ایلدی
سبب نزول آیه بودر
دخی دینلدی (یا ایها
الذین آمنوا اجتنبوا
کثیرا من الظن ان بعض
الظن اثم ولا تجسسوا
ولا یغتب بعضکم بعضاً
ایحب احدکم ان یأکل لحم
اخیه میتا فکرهتموه
واتقوا الله ان الله تواب
رحیم) ای مؤمنلر ظنك
چوغندن اجتناب ایدك
زیرا ظنك بعضیسی کناهی
موجب اولور و احوال
مسلمینی تجسس ایتمیك وبر
بریکزی غیبت ایتمیك یعنی
غائبانه سنده ذم ایتمیك
سزدن بریکز میت
قرنداشنك لحمنی اکل ایتمکی
سورمی بلکه تکلیف
اولنسه اکراه ایدردی
* ایشته دین قرنداشنی
غیبت میت قرنداشنك
لحمنی اکل ایتمك کبیدر *
الله تعالی‌دن قورقوب
غیبت ایتمیك الله ذوالجلال
غیبتدن توبه ایدنلرك
توبه‌لرینی قبول و رحمت
ایدیجیدر * روایت اولندیکه پیغمبر علیه السلام سفره کیدرکن ایکی متمول صحابه‌یه بر محتاج (و غرتکم)
کسه ویرر ایدیکه آنلره خدمت ایده و قوناق محلنه مقدمجه واروب آنلرك ملزمه‌لرینی آماده ایده بر سفرده
سلمان رضی الله تعالی عنه‌یی ایکی کسه‌نه‌یه ویروب سلمان مقدم منزله واردقده نوم غلبه‌سیله رفیقلرینه بر شی تهیئه

الله تعالی دخی انك اجرینی مضاعف ایده (و له اجر کریم) و اول اجور مضاعفه
ایله بیله شول نفسنده کرم آخر دخی منضم اوله لایق اولورکه طلب اولنه اکرچه
متضاعف اولمزسه‌ده فکیفکه مضاعف اوله (یوم تری المؤمنین والمؤمنات یسعی نورهم
بین ایدیهم وبایمانهم) یوم قیامتده اهل ایمانك رجال و نسائی صراط اوزرنده کوره‌سنکه
نورلری اوکلرنده و صاغلرنده کیده‌که اول آنلره موجب نجات و دلیل طریق جنت
اولور پیغمبرمز علیه السلامدن روایت اولنور دیمشکه اول کونده مؤمنلردن کیمنك
نوری موضع قدمنده اوله اندن زیاده‌یه ضیاء ویرمیه * ابن مسعود رضی الله عنه ایدر
آنده هر کسه‌نك نوری اعمالی دکلو اولور کیمنك نوری نخله کبی وکیمك رجل قائم کبی
ادنا حاللونك نوری ابهامنده اولوب کاهی سوینور و کاهی آیدنلنور بعضیلر دیدیکه
نورلری انجق اوکلرنجه اولاندر صاغلرنده‌کی صحایف اعماللریدر (بشراکم الیوم جنات
تجری من تحتها الانهار خالدین فیها) ملائکه آنلره دیه‌که اشبو کونده سزه بشارت
اولسونکه جنتلره کیررسز آنك اغاچلری آلتندن نهرلر جاری اولورسز آنده دائمین
اولدیغکز حالده (ذلك هو الفوز العظیم) ذکر اولندیغی اوزره نور ویرلمکز وجنته
کیرمکز فوز عظیمدر (یوم یقول المنافقون والمنافقات للذین آمنوا انظرونا نقتبس من نورکم)
اول کونده اهل نفاقك رجال ونسائی مؤمنلره دیه‌لرکه بزه منتظر اولك‌که سزك نورکزله
بز دخی ضیالنه‌لم (قیل ارجعوا وراءکم فالتمسوا نورا) اول منافقلره استهزاء طریق
اوزره دینورکه دنیایه رجوع ایدك‌که معارف الهیه واخلاق فاضله تحصیلی ایله نور التماس
ایده‌سز زیراکه نور آندن تولد ایدر و یاخود موقفه رجوع ایدك‌که نور آندن اقتباس
ایدیلور ویاخود دیلدیککز مکانه رجوع ایدك‌که نور آخر طاب ایده‌سز زیرا بزم نورمزه
واصل اولمغه سزه چاره یوقدر اویله اولسه منافقلر نور طلبیچون رجوع ایده‌لر برشی بولمیجق
مؤمنلره ایرشمك ایچون کیرو صراطه کله‌لر (فضرب بینهم بسور له باطنه فیه الرحمة وظاهره من
قبله العذاب) اول حالتده مؤمنلرله منافقلر بیننی تمییز ایچون اول ایکی فریق آرسنه بردیوار
چکیله‌که اول جنت ایله جهنم آراسنده‌در آنك بابی اولور باطننده رحمت اوله‌که اول جنته‌ولی
ایدر مؤمنلر اولدیغی جهتدر و اول بابك خارجنده عذاب اوله‌که اول جهنمه ولی ایدر
منافقلر اولدیغی جهتدر (ینادونهم الم نکن معکم قالوا بلی) منافقلر صراط اوزرنده
دیوارك طاشره‌سنده ظلمتده قالیجق مؤمنلره ندا ایدوب دیه‌لرکه دنیاده بز سزکله دکلمی
ایدك سزکله بیله عبادت ایتمزمیدك مؤمنلر دیه‌لرکه بلی ظاهرده سزبزه موافقت ایدردیکز
(ولکنکم فتنتم انفسکم) لکن سز کندیکزی نفاقله اهلاك ایتدیکز (وتربصتم) ومؤمنلره
حوادث ونکبات ایرمسنه منتظر اولوردیکز (وارتبتم) ودین اسلامده شك ایتدیکز

ایده‌ممش آنلر سلمانی اکل ایده‌جك شی طلبیله اسامه رضی الله تعالی عنه‌یه کوندردیلر اسامه بنم عندمده ییه‌جك برشی قالمشدر
دیدی بعده آنی صحابه‌دن بر قاچ کیسه‌یه دخی کوندردیلر هیچ برنده برشیء بولنمغله سلمانه بز سنی صو طلو قیویه
کوندرسك صوسز کلورسن دیدیلر واسامه ۱۷۱ عندنده برشی وارمیدر دیو تجسسه مشغول اولدیلر اسامه‌یه
بخل وسلمانه اهمال ظن
واسناد ایتدیلر وقتاکه
حضور نبوی‌یه کلدکلرنده
پیغمبر علیه السلام
آنلره دیشلر یکزك
اراسنده‌کی بو قرمزی
لحم ندر آنلر یارسول الله
بوکون لحمدن برشی
تناول ایتمدك دیدیلر
پیغمبر علیه السلام بلکه
سلمان واسامه‌نك لحملرینی
اکل ایتدیکز دیدی
بو آیت کریمه‌نك نزولی
بودر دینلدی (یا ایها
الناس انا خلقناکم من ذکر
وانثی وجعلناکم شعوبا
وقبائل لتعارفوا ان اکر
مکم عند الله اتقیکم
ان الله علیم خبیر) ای
ناس بز سزی بر رجل وبر
نسادن خلق ایتدك *
یعنی آدم وحوادن قبیله‌دن
فخر ونسبه طعن ایتمك
وجهی ندر وسزی شعوب
وقبائل قیلدقکه بر
بریکزدن فرق اولنه‌سز
الله تعالی عندنده سزك
کبار واکرمکز زیاده
تقواکزدر تحقیق الله
عظیم الشان سزك اصل
ونسب ورتبه‌کزده علیم واحوالکزه خبیردر * معلوم اوله‌که شعب جمع عظیمدرکه جمله‌سی آندن تفریق
اولنمشدر مثلا شعبدن قبیله آندن عمائر آندن بطون آندن افخاذ اندن فصیل اخذ اولنورکه
خزیمه شعب وکنانه قبیله وقریش عماره وقصی بطن وهاشم فخذو عباس فصیلدر ودینلدیکه شعوب

(وغرتکم الامانی) وسزی اباطیل وطول امل وآنك امثالی احادیث کاذبه تغریر ایتدی
(حتی جاء امر الله) حتی‌که سزه الله تعالینك امری یعنی موت ایردی (وغرکم بالله
الغرور) وسزی شیطان ویا دنیا الله تعالی ایله الدادی (فالیوم لایؤخذ منکم فدیة ولا
من الذین کفروا) اشبو کونده یا منافقین سزدن ویاکفاردن فدیه اخذ اولنمزکه عذابدن
قورتله‌سز (مأویکم النار هی مولیکم وبئس المصیر) قرارکاهکز جهنمدر اول سزه اولی‌در
مولانك عندنده‌کی تصرفی کبی اول سزده تصرف ایدر اول نه مبؤس مرجع اولور
(الم یأن للذین آمنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله ومانزل من الحق) مؤمنلره شول
وقت کلمدیمیکه الله تعالینك ذکرینه وقرآنه قلبلری خشوع ایده دینلدیکه مؤمنلر مکه‌ده
ایکن قرآنی اوقویوب موجبیله عمل ایدرلردی مع ذلك جدب وقحطده ایدیلر وقتاکه
مدینه‌یه هجرت ایدوب رزق ونعمته ایردیلر صددنده اولدقلری عملدن فتورلندیلر اول
سببدن بو آیت نازل اولدی (ولاتکونوا کالذین اوتوا الکتاب من قبل فطال علیهم
الامد فقست قلوبهم وکثیر منهم فاسقون) اشبو قرآندن اول کتاب ویریلنلر کبی اولمکز
کندیلرله انبیاء بیننده زمان طویل اولیجق دنیایه میل ومواعظدن اعراض وشهواته
اتباعله قلبلرینه قسوت ایروب کتابلریله عمل ایدنلری قلیل اولدی کثیرلری دیندن چیقوب
کتابلرنده اولان شیئله عملی ترك ایتدیلر * دینلدیکه اشبو آیت شول آدم شاننده نازل
اولوبدرکه مجرد لسانله مؤمن اولوب قلبلری اندن غافل اوله ابو الدردا ایدر خشوع
نفاقدن الله تعالی‌یه استعاذه ایدك‌که اول جسد خاشع کوریلوب قلبك اندن خالی
اولمسیدر (اعلموا ان الله یحیی الارض بعد موتها) بیلك‌که الله تعالی ارضی یبسه
موندنصکره مطرله احیاء ایدر کذلك قلوب قاسیه‌یی ذکر وتلاوتله احیاء وتلیین ایدر
حتی‌که قسوت وظلمتدنصکره نورلنور (قد بینا لکم الآیات لعلکم تعقلون) بز سزه آیتلری
تبیین ایتدك تاکه عقلده کاملین اوله‌سز (ان المصدقین والمصدقات واقرضوا الله قرضا
حسنا یضاعف لهم ولهم اجر کریم) رجال ونسادن شونلرکه الله تعالی‌یی ورسولنی تصدیق
ویاخودماللرینی تصدیق ایدرلر ودخی طیبت نفس وحسن نیتله مستحقینه تصدق ایدوب
الله تعالی‌یه اقراض ایدرلر آنلر ایچون اول اقراضلرینك ثوابی اون امثالیله یدیوزه
ومالایحصایه دکین ایمان واخلاصلری حسبنجه مضاعف قیلنور ودخی اجر کریم
ویریلورکه اول جنتدر (والذین آمنوا بالله ورسله اولئك هم الصدیقون والشهداء عند
ربهم لهم اجرهم ونورهم) شونلرکه الله تعالی‌یه ورسوللرینه ایمان کتوردیلر آنلر عند
الله صدیقین وشهداء منزلتنده‌در ویاخود صدقده مبالغلردر زیراکه الله تعالینك ورسوللرینك
جمیع اخبارینی تصدیق ایتدیلر والله تعالی ورسوللری ایچون شهادته ویاخود یوم قیامتده

بطون عجم وقبائل بطون عربدر * بو آیت کریمه‌نك سبب نزولنده دینلدیکه فتح مکه کونی بلال رضی الله تعالی عنه مأمورا
بام بیت شریفده اذان اوقورکن بسینه طعن وجهیله بری دیدیکه محمد علیه السلام بو قارغه‌دن غیری اذان اوقویه جق
کمسنه بوله‌مدیمی بو کلامی رد ایله قبائل فخری نهی اولدی (قالت ۱۷۲ الاعراب امنا قل لم تؤمنوا و لکن
قولوا اسلمنا ولما یدخل
الایمان فی قلوبکم وان
تطیعوا الله ورسوله
لایلتکم من اعمالکم شیئا
ان الله غفور رحیم) بنی
اسددن بر طائفه قحط
سببیله مدینه‌یه کلوب
یارسول الله بز سائر عرب
کبی یالکز کلیوب اهل
و عیالمزله سکا کلوب *
ایمان ایتدك دیو امتنان
ایتدیلر امدی یا محمد سن
آنلره دیکه سزك لسانکزده
اقرار واردر اما قلبکزده
تصدیق یوقدر * بیهوده
ایمان ایتدك دیمك * ولکن
قتل و اسردن امنیت
ایچون اسلامه یعنی انقیاده
داخل اولدق دیك زیرا
سزك قلبکزه ایمان داخل
اولمشدر اکر الله تعالی‌یه
ورسولنه خلوصله اطاعت
ایدرسکز الله تعالی
عملریکزك اجرندن برشی
نقص ایتمز الله تعالی
مطیعلرك کناهنی مغفرت
وآنلره فضلیله رحمت
ایدیجیدر (انما المؤمنون
الذین امنوا بالله ورسوله
ثم لم یرتابوا وجاهدوا
باموالهم وانفسهم فی سبیل الله اولئك هم الصادقون) مؤمنلر انجق آنلردرکه الله تعالی ورسولنه (ویانفسلریکزه)
اخلاصله ایمان ایتدیلر ووحدانیتنده شك ایتمدیلر ومالری ونفسلریله فی سبیل الله جهاد ایتدیلر اول مؤمن ومجاهدلر
ایمان ادعاسنده صادقلردر (قل اتعلمون الله بدینکم والله یعلم مافی السموات ومافی الارض والله بکل شیء علیم) یا محمد آنلره

امر اوزره شهادتنه قائملردر ویاخود معنی رب تعالی عندنده شهداءکه انبیاءدر ویا
شونلرکه فی سبیل الله قتل اولنانلردر آنلر ایچون صدیقین وشهدانك اجر ونوری مثلی
اولور الا بوکه تضعیفسز تاکه تفاوت حاصل اوله ویاخود آنلر ایچون اجر ونور موعود
واردر (والذین کفروا وکذبوا بآیاتنا اولئك اصحاب الجحیم) شونلرکه الله تعالی‌یه
کافر اولوب آیتلریمزی تکذیب ایتدیلر انلر اصحاب جحیمدر بونده دلالت واردرکه نارده
خلود کفاره مخصوص اوله شول حیثیتدنکه ترکیب اختصاصی اشعار ایدر وصحبه
ایسه عرفده ملازمته دلالت ایدر (اعلموا انما الحیاة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر
بینکم وتکاثر فی الاموال والاولاد) بیلك که حیاة دنیا دکل الا لعبدرکه اربابی انده
کندیلرین اتعاب ایدرلر صبیانك ملاعبه‌ده کندینی بی فائده اتعابلری کبی ولهودرکه انکله
کندیلرین مهم اولان اشیالرندن اشغال ایدرلر وزینتدرکه ملابس حسنه ومرکب بهیه ومنازل
رفیعه ایله تزین ایدرلر وتفاخردرکه بری برلرینه انسابلرینك مفاخرینی ذکر ایدرلر وتکاثردرکه
اموال واولادلرینك کثرتیله مباهات ایدر (کمثل غیث اعجب الکفار نباته ثم یهیج فتراه مصفرا
ثم یکون حطاما) شول مطر مثلیدرکه اکینلر بتوره آنك بتمسی اکنجیلری ویا نعم آلهیه‌یی انکار
ایدیجیلری اعجاب ایده بعده قوریوب سن آنی صرارمش کوره‌سن بعده اول قوریلغندن
اوافلنه اشبونده دنیانك سرعت زوالنه وارباب اندن قلة منالنه تنبیه واردر (وفی الآخرة
عذاب شدید) آخرتده عذاب شدید واردر اکاکه دنیا وزینتیله افتخار وکفار کبی آنی اختیار
ایده (ومغفرة من الله ورضوان) وینه آخرتده الله تعالیدن مغفرت ورضوان واردر اکاکه
دنیا وزینتن ترك ایدوب آخرتی اختیار ایده (وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور) عبدك حیات دنیایه
اشتغالی آخرت طلبن ترك ایده‌نك مثلی شول زجاج وخزفدن دوزلمش متاع ایله بنی آدمك
اغترارینه بکزرکه اول تیز زمانده فنا بولور (سابقوا الی مغفرة من ربکم) ربکز جل شانه‌نك
مغفرتی اسبابنه مسابقت ایدکه اول توبه وطاعتدر (وجنة عرضها کعرض السماء والارض)
ودخی شول جنته مسابقت ایدك که آنك عرضی سموات وارض عرضیجه درکه اول بری برینه
الصاق اولنسه ایمدی عرضی بودکلو اولیجق تأمل ایتکه طولی نه‌دکلو اولور (اعدت للذین
آمنوا بالله ورسله) که اول الله تعالی‌یه ورسوللرینه ایمان کتورنلر ایچون اعداد اولندی
اشبونده دلالت واردرکه جنت مخلوقه اوله واکا استحقاقه مجرد ایمان کفایت ایدر (ذلك
فضل الله یؤتیه من یشاء) اشبو ثواب موعود الله تعالینك فضلیدر آنی دیلدیکی کسه‌یه ایجابنسز
ویرر (والله ذو الفضل العظیم) الله تعالی اکا اطاعت ایده‌نه فضل جزیل صاحبیدر ایمدی بو ثوابله
تفضیل اکا بعید اولمز اکرچه قدری عظیم ایسه‌ده (ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم
الا فی کتاب) برمصیبت که یریوزینه ایرر قحط مطر وقلت نبات ونقص ثمار وغلاء سعر کبی

دیکه قلبکزده اولمین دینی الله تعالی‌یه خبرمی ویررسز الله تعالی سموات وارضده اولان مخلوقاتك اسرارینی بیلور
اول هر شیء علیمدر اکا برشی خفی اولمز (یمنون علیك ان اسلموا قل لاتمنوا علی اسلامکم بل الله یمن علیکم
ان هدیکم للایمان ان کنتم صادقین) ۱۷۳ انلر سکا اسلاملریله امتنان ایدرلر سن انلره دیکه بکا
اسلامکزله منت ایتمیك
بلکه الله تعالی سزه امتنان
ایدرکه * زعمکزجه *
سزه ایمان ایچون یول
کوستردی اکر ایمان
ادعاسنده صادقلر ایسه کز
(ان الله یعلم غیب السموات
والارض والله بصیر
بما تعملون) تحقیق الله عظیم
الشان سموات وارضده
اولان مغیباتی بیلور
والله تعالی ظاهرده‌کی
ایمانکزی وباطنده‌کی
نفاقکزی وجمیع اطوار
واعمالکزی بیلور
وکوریجیدر
(سورة ق مکیة وهی
خمس واربعون آیة)
(بسم الله الرحمن الرحیم)
(ق * اسم سوره یاقسم
یاقدیر وقادر وقاهر وقابض
وقدوس وقوی وقیوم
اسملرینك مفتاحیدر یاخود
کوه قاف اسمیدر دیو اقوال
کثیره واردر (والقرآن
المجید) قرآن حقیچونکه
اول مجد وشرف صاحبیدر
(بل عجبوا ان جاءهم منذر
منهم فقال الکافرون
هذا الشیء عجیب) بلکه
کافرلر کندو جنسلرندن انذار ایدیجی کلدیکنه تعجب ایدوب الله تعالینك محمد علیه السلامی رسالته اختیارینی
برعجیب شیدر دیدیلر (ءاذا متنا وکنا ترابا ذلك رجع بعید) بز میت وتراب اولدیغمزدن صکره کیرو حیاته
رجوع ایدرمیز بو رجوع عادت وامکاندن بعیددر (قد علمنا ما تنقص الارض منهم وعندنا کتاب حفیظ)

ویانفسلریکزه ایرر مرض ووجع وفقد ولد وخوف عدو وجوع کبی الا اول لوح محفوظده
مکتوبه علم الهده مثبته‌در (من قبل ان نبرأها) بز یری ویاسزی خلق ایتمزدن اول (ان ذلك
علی الله یسیر) انی لوحده اثبات الله تعالی‌یه آساندر (لکیلا تأسوا علی مافاتکم ولا تفرحوا
بما آتیکم) الله تعالی انی لوحده ثبت وکتب ایتدی تاکه نعم دنیادن فوت اولانه قضاء الهیه سخطله
یرینمیه‌سز وآنك سزه ویردیکنه تکبرله سونمیه‌سز بلکه شکر ایلیه‌سز زیرا اول کمسه که هرشیء
مقدر ایدیکن بیله نه ویریلنه سوینور ونه ویرلمینه یرینور اول اجلدن دینلدیکه مؤمن کامل اول
کمسه‌درکه فرحن شکرله مصیبتن صبرله کچوره (والله لایحب کل مختال فخور) الله تعالی سومز
اول کمسه‌یی که اکا ویریلن حطام دنیا ایله تکبر وناس اوزره فخرلنه * امام جعفر صادق ایدر
مفقوده نیچون یرینورسن اول سکا فائتی رد ایتمز وموجوده نیچون سورسن موت انی یدکده
ترك ایتمز (الذین یبخلون ویأمرون الناس بالبخل ومن یتول فان الله هو الغنی الحمید) شونلرکه
ماللرینی مستحقینه اعطادن امتناع ایدرلر ومع ذلك اول فعل قبیحله ناسه امر ایدرلر حالبوکه
مالنی مستحقینه انفاقدن اعراض ایده الله تعالی آندن وآنك انفاقندن غنیدر ذاتنده محموددر
انلرك اعراضی اکا ضرر ایتمز (لقد ارسلنا رسلنا بالبینات) بز ملائکه وانبیادن
رسوللریمزی حجج ومعجزاتله امتلره کوندردك (وانزلنا معهم الکتاب والمیزان) وانلر کله
کتاب ومیزان ایندردك تاکه کتابله حق ظاهر وثواب ممتاز اوله ومیزانله حقوق تسویه
ایدیله (لیقوم الناس بالقسط) وناس عدله قائم اوله‌لر * دینلدیکه انزال میزان ایله
مراد آنك اسبابنی انزال وآنی اعداده امردر ویا مراد میزانك عینی انزالدرکه اول
نوح علیه السلامه انزال اولنمشدی وجائزدرکه آنکله مراد عدل اوله (وانزلنا الحدید
فیه بأس شدید) وحدیدی معادندن اخراج ایتدك که انده بأس شدید واردرکه اندن
آلات حرب اتخاذ اولنور ویا انده جنه وسلاح واردرکه بریله دفع وبریله ضرب اولنور
ابن عمر رضی الله عنه ایدر الله تعالی سمادن ارضه درت برکت انزال ایتدیکه اول
حدید ونار وماء و ملحدر * دینلدیکه آدم علیه السلام جنتدن بیله‌سنجه درت شیء
ایندردیکه جمیعی حدیددن ایدیکه اول اره ومطرقه وسندان وکلبداندر (ومنافع
للناس) واول حدیدده ناسه منفعتلر واردرکه هر صنعتك آلاتی حدیددن دوزیلور
(ولیعلم الله من ینصره ورسله بالغیب) وتاکه انلر الله تعالیدن ویا اول انلردن غائب
ایکن اکا ورسوللرینه آلات حربی اعداء دین اوزره جهادده استعمالله نصرت ایده‌نی
ظهوره کتوره (ان الله قوی عزیز) تحقیق الله عظیم الشان انبیاسنه نصرت اوزره
قوی وقادردر عزیزدر مرادنده مغلوب اولمز (ولقد ارسلنا نوحا وابراهیم وجعلنا
فی ذریتهما النبوة والکتاب فمنهم مهتد وکثیر منهم فاسقون) نوح وابراهیمی رسالتله قوملرینه

* الله تعالی بیورر که * انلرك موتندنصكره زمین جسدلرندن نه نقصان ایدر بز بیلورز بزم عندمزده جمیع
اشیایی حفظ ایدر برکتاب واردر (بل كذبوا بالحق لما جاءهم فهم في امر مريج) بلکه انلره حق وحجتله
ثابت قرآن وپیغمبر کلدکده انلر انی تکذیب ایتدیلر انلر مختلط ﴾ ۱۷۴ ﴿ برامده درلر * که پیغمبر علیه السلام
حقنده کیمی شاعر وساحر وقرآن شاننده کیمی سحرو افترادر دیدیلر * (افلم ينظروا الى السماء فوقهم كيف بنيناها وزيناها ومالها من فروج) کافرلر اوزرلرنده اولان سمایه نظر ایتمزله انی درکسز نیجه بنا ایتدك وكواكبله تزیین ایتدك که انده شقوق وعلت وخلل یوقدر (والارض مددناها والقينا فيها رواسي وانبتنا فيها من كل زوج بهيج) وارضی دوشه یوب وانده ثابت طاغلر القا ایتدك وانده نباتاتدن انواعنی بتوردك که حسنلری نظاره بهجت وسرور ویرر (تبصرة وذكرى لكل عبد منيب) بواشیانك خلقی جمیع عباد عبرتله نظر وتفكر ایدوب توحید وطاعته رجوع ایتمسی ایچوندر (ونزلنا من السماء ماء مباركا فانبتنا به جنات وحب الحصيد) وبز سمادن منفعتلو صو اندیروب انکله بوستانلره اشجار واثمار وترلالرده اکیلور بیچیلور
بغدای وسائر حبوبات بتوردك (والنخل باسقات لها طلع نضيد) ودخی عظیم وبلند خرما (ومغفرت)
آغاجلری بتوردککه کثرت میوه‌سیچون طمرجقلری بربری اوزره در (رزقا للعباد واحيينا به بلدة ميتا كذلك
الخروج) بومذکورلر عباده رزق اولوب آنکله تعیش ایده‌لر واول صو ایله قوریوب میت اولمش بلده‌لری

کوندردك واول ایکیسنك ذریتلرنده نبوت وکتاب قیلدق انلره کتابلر وحیزله ویا علم خطی
الهامیله اول ذریه‌دن ویا قوملرندن برطائفه موحد عامل بالکتاب اولدیلر لکن انلرك
اکثری فاسقین اولوب کتابله عملی ترك ایتدیلر (ثم قفينا على آثارهم برسلنا) بعده انلرك اثرنجه
رسوللریمزی بربرر اتباع ایتدك (وقفينا بعيسى بن مريم) وجمله‌دنصکره عیسی علیه السلام
انلره اتباع ایتدك (وآتيناه الانجيل) واکا انجیل نام کتابمزی ویردك (وجعلنا في قلوب الذين
اتبعوه رأفة ورحمة) واکا اتباع ایدن مؤمنلرك قلوبنه بری برلرینه شفقت ومودت ایدر
قیلدق (ورهبانية ابتدعوها) وکذلك قلبلرنده رهبانیت انی اختراع ایتدیلرکه اول عبادت
وریاضتده مبالغه وناسدن انقطاعدر (ما كتبناها عليهم الا ابتغاء رضوان الله) بز انلرك اوزره
رهبانیتی فرض ایتمدك بلکه انلر الله تعالینك رضاسن استیوب آنی اختراع ایتدیلر ویاخود بز
انلره انی فرض ایتمدك بلکه انکیچون فرض ایتدك که انکله الله تعالینك رضاسن طلب ایده‌لر
(فما رعوها حق رعايتها) انلردنصکره کلوب اول رهبانیتده انلره اقتداء ایدنلر کمال اوزره
انی رعایت ایتمدیلر بلکه تقصیر ایدوب اندن رجوع ایتدیلر ومتوکلری دیننه داخل اولوب
انلردن قبلون دین عیسی اوزره ثابت اولدیلر * دینلدیکه عیسادنصکره انلرك ملوکلری انجیل
وتوراتی تبدیل ایدوب علمالرینی قتله قصد ایتدیلر تاکه اول علما آنلره انکار ایتمیه‌لر اویله اولسه
اول علما قاچوب مغاره‌لره وصومعه‌لره کیردیلر اوزرلرینه زمان ممتد اولیجق دین عیسادن
رجوع ایدوب کیمی یهوده وکیمی نصارایه وکیمی دین محمده متابعت ایتدی (فآتينا الذين
آمنوا منهم اجرهم وكثير منهم فاسقون) انلردن ایمان صحیحله ایمانه کلوب حقوق رهبانیتی
محافظه ایدنلره اجرلرینی ویردك حالبوکه انلرك کثیری ایمان ورهبانیتدن خارجلردر
(يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله وآمنوا برسوله) یا شونلرکه رسل متقدمینه ایمان کتوردیلر
الله تعالینك نهی ایتدیکندن صاقنوب امرینه اطاعت ایدك ورسولی محمده دخی ایمان کتوردك
(يؤتكم كفلين من رحمته) تاکه الله تعالی سزه ایکی نصیب ویره بری محمد علیه السلامه
ایمانکز وبری رسل متقدمینه ایمانکز ایچون بعید اولمزکه اسلاملری حرمتنه دین سابقلری
اوزره مثاب اوله‌لر اکرچه منسوخ ایسه‌ده * دینلدیکه خطاب پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم
زماننده‌کی نصارایه ایدی (ويجعل لكم نورا تمشون به) سزکیچون صراط مظلم اوزره نور
قیله کیم انکله یورویه‌سز ویا هدی قیله کیم انکله جناب قدسه سلوك ایده‌سز (ويغفر لكم)
وذنوبکزی یارلغه (والله غفور رحيم) الله تعالی ذنوبندن توبه ایدنلره غفوردر واکا اطاعت ایدنلره
رحیمدر (لئلا يعلم اهل الكتاب الا يقدرون على شيء من فضل الله) تاکه موسی وعیسایه
مؤمن اولوب محمد علیه السلامه کافر اولان اهل کتاب بیله‌لرکه اکا ایمان کتورمدکچه موسی
وعیسایه ایمانلری مفید اولمیوب الله تعالینك فضلندن برشیئه نائل اولمیه‌لر اول کفلین نور

احیا ایتدك اول احیامز کبی قیامتده سزی قبرلرکزدن چیقاررز (كذبت قبلهم قوم نوح واصحاب
الرس وثمود وعاد وفرعون واخوان لوط واصحاب الايكة وقوم تبع كل كذب الرسل فحق وعيد)
مکه کفارندن مقدم قوم نوح واصحاب ﴾ ۱۷۵ ﴿ رس وقوم ثمود وعاد وفرعون وقومی وقوم سدوم
واصحاب ایکه وقوم تبع بونلرك کلیسی پیغمبرلرینی تکذیب ایتمکلریله انلره عذابم واجب اولدی (افعيينا بالخلق الاول بل هم في لبس من خلق جديد) مقدم عالمی هیچ یوقدن خلق ایتمکده عاجزمی اولدق * که اهون اولان خلق ثانی که اعاده‌در لاشی ایکن اندن عاجز اوله‌لم انلر اولکی خلقمزی انکار ایتمزلر * بلکه بولاشی اولان خلق واعاده‌ده * وساوس شیطانیه سببیله * شك وشبهه ایدرلر (ولقد خلقنا الانسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن اقرب اليه من حبل الوريد) انسانی بز خلق ایتدك انلرك قلبنه خطور ایدن وسوسه‌یی بیلورز زیرا بزم علممز انسانه قریب اولان شاه طمرندن اقربدر * که انسانك اجزاسی بربرینه حجاب اولمق واردر بزم علممزه هیچ برشی حجاب اولمز * * بوقربیت خصوصنده متوله ومتصوفه الطف لطیف واطول ونظیف
معانی درج ایتمشلردر مانحن فیه وسعمزدن بیرون اولمغله اربابی اولان ذوات محاربنه نظرله صفویاب اوله (اذ يتلقى
المتلقيان عن اليمين وعن الشمال قعيد) * الله تعالینك انسانه هرقریبدن اقرب وکتب وضبطدن مستغنی ایکن *
مجرد قوللری کندولره مؤکل ایکی ملك کاتب اولدیغنی بیلوب صاغنده وصولنده خیروشر اعمالنی تحریره تعیین بیورلمغله

ومغفرت ذنوبدر (وان الفضل بيد الله يؤتيه من يشاء) وبیله‌لرکه فضلك کلیسی الله تعالینك
یدنده‌در انی دیلدیکی کمسه‌یه ویرر وهیچ احد اکا منازع ومعارض اولمز (والله ذو الفضل
العظيم) الله تعالی عطاء جزیل صاحبیدر آندن انی منع ایدر یوقدر

سورة المجادلة وهي ثنتان وعشرون آية مدنية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(قد سمع الله قول التي تجادلك في زوجها وتشتكي الى الله والله يسمع تحاوركما ان الله سميع بصير)
الله تعالی ایشتدی شول مرأه‌نك کلامنی که زوجی شاننده یا محمد سنکله جدال ایدوب الله
تعالی‌یه شکوی ایدر واول کربدن انی تخلیص دیلر الله تعالی ایکیکزك کلامده مراجعتن
ایشیدر اول جمیع اقوالی واحوالی کورر * روایت اولندیکه خوله بنت ثعلبه پیغمبریمز
علیه السلامه کلوب زوجی اوس بن الصامتدن خبر ویردیکه اول اکا ظهار ایتدی پیغمبریمز
صلی الله علیه وسلم دیدیکه سن زوجکه حرام اولمش سن خوله ایسه اولاد صغار صاحبه‌سی
اولدیغندن اول حالنه زیاده مغتمه اولوب شانی اصلاح امرنده الله تعالی‌یه یلواریجق اشبو سوره
اولندن درت آیته دکین نازل اولدی (الذين يظاهرون منكم من نسائهم ما هن امهاتهم ان امهاتهم
الا اللائي ولدنهم) سزدن شونلرکه زوجه‌لرینه ظهار ایده‌لر اول ظهار ایتدکلری نساء حقیقتده
امهاتلری دکلدر بلکه امهاتلری شول نسادرکه آنلری طوغورمشدر (وانهم ليقولون
منكرا من القول وزورا) ایمدی ظهار ایدنلر قول منکر وزور دیرلر زیراکه زوجه‌نك
امه تشبیه اولنمسی شرعده انکار اولنوب حقدن محرفدر (وان الله لعفو غفور) الله
تعالی ظهارن ما سلفی عفو واکا کفارتله توبه ایده‌نی مغفرت ایدیجیدر (والذين يظاهرون
من نسائهم) شونلرکه زوجه‌لرینه ظهار ایدرلر * صورتی اولدرکه رجل مرأه‌سنه
دیه که سن بکا انامك ظهری کبیسن ویاخود انامك اعضاسندن شول اکا نظری حرام
اولور برعضوینه تشبیه ایده * مثلا سن بکا انامك بطنی ویا فخذی ویا فرجی کبیسن دیه
آنکله مظاهر اولور اماکه عضو آخری تشبیه ایدرسه مظاهر اولماز * واماکه بکا
انام کبی ویا انامك روحی کبیسن دیوب انکله اعزاز واکرام اراده ایدرسه مظاهر
اولمز مادامکه ظهار اراده ایتمیه * واکر مرأه‌سنی جده‌سنه ویا قرابتله اکا حرام اولور
اخت ویا عمه ویا خاله کبی برمرأه‌یه تشبیه ایدرسه مظاهر اولور * واکر رضاعله اکا
نکاحی حرام مرأه‌یه تشبیه ایدرسه اصح اقاویلده مظاهر اولور (ثم يعودون لما قالوا)
بعده قوللرینك تدارکنه عودت ایده‌لر * شافعی عندنده ظهار اولنان مرأه‌یی نکاحده
امساکه شول دکلو زمانکه انده اکا اول مرأه‌نك مفارقتی ممکن اوله * وابو حنیفه

بوسيله معصيتدن احتراز ايتسونلر ايچوندر (مايلفظ من قول الا لديه رقيب عتيد) انسان بر كلامى تلفظ ايدركن
اول ايكى ملك خير وشر اكا مترقب وتحريرينه حاضرلردر * لكن دينلديكه حسناتى يازان ملك سيئاتى يازان ملك
اوزره ناظردر اول آدمدن حسنات صدورنده درعقب يزنه ﴿١٧٦﴾ اول تحرير سيئات ظهورنده

اكا مأمور صولنده كى
ملكه شايد توبه ايدر ديو
يدى ساعت تأخير ايتديرر
(وجاءت سكرة الموت بالحق
ذلك ماكنت منه تحيد)
اجل كلدكده امر حق ايله
اكا موت بيهوشلغى كلور
* اول وقت اكا ملكلر
ديركه * ايشته نفرت ايدوب
قاچديغك موت بودر (ونفخ
فى الصور ذلك يوم الوعيد)
صورده ايكنجى نفخه سى
اولوب قبردن خروجده
ملكلر ناسه ايشته بو
سزى قورقيدلن
كوندر (وجاءت كل نفس
معها سائق وشهيد) اول
كونده هرنفسك يله سنجه
محشره سوريجى واعماله
شهادت ايديجى ملكلر
كلور (لقد كنت فى غفلة من
هذا فكشفنا عنك غطاءك
فبصرك اليوم حديد) واول
نفسه دينوركه سن دنياده
بوكوندن غافل ايدك شمدى
سنك كوزندن پردهٔ غفلتى
كشف ايتدك بوكون سنك
كوزك كسكين اولوب
جمله سنى كوره بيلورسن
(وقال قرينه هذا مالدى
عتيد) انسانه مؤكل قرينى اولان ملك ديه آنك اعمالى بنم عندمده مكتوب وحاضردر (القيا فى (اولده)
جهنم كل كفار عنيد) الله تعالى سائق وشهيده بيوره كه جهنمه براغك هربر كافرى كه كفرنده عناد ايدردى (مناع
للخير معتد مريب) خير اولان دين اسلام ايچون نامى وزكاتدن مالنى منع وغيره تعدى وظلم ووحدانيت الهيده

عندنده اول مرأه استمتاعى استباحه ايله اكرچه نظرهٔ شهوتله ايسه ده ومالك عندنده
جماعه عزمله وحسن عندنده جماعله * اويله اولسه ظهارك حكمى اول مرأه نك وطئ
زوجنه حرام اولمقدر مادامكه ظهارك كفارتن ايتميه وكفارت ايسه ذكر اولنان اقوال
مختلفه اوزره عودد نصكره واجب اولور (فتحرير رقبة من قبل ان يتماسا) ايمدى
ظهارده مظاهر اوزره واجب اولان كفارت ظهار ايدن زوجله ظهار اولنان مرأه دن
هر برى آخرله استمتاعدن اوّل اول اعتاق رقبه در اكر انك رقبه سى اولوب لكن خدمتنه
محتاج اولسه ويا رقبه بهاسنه قادر اولوب لكن انى كندينك وعيالينك ضرورت شرعيه سيچون
انفاقه محتاج اولسه انكيچون صيامه انتقال جائز اولور * مالك واوزاعى ايدرا كر اول رقبه
ويا ثمنى بولورسه اكا اعتاق لازم اولور اكرچه اكا محتاج ايسه ده * ابو حنيفه ايدر
اكر رقبه نك عينى بولورسه اكا اعتاق واجب اولور اكرچه اكا محتاج ايسه ده *
اما رقبه نك ثمنى بولوب لكن اكا محتاج اولورسه انكيچون صومه انتقال جائز اولور
(ذلكم توعظون به) اشبو كفارتله سز امر اولنمشلر سز تاكه ظهاردن منزجر اوله سز
(والله بما تعملون خبير) الله تعالى سزك اعمالكزه خبيردر (فمن لم يجد فصيام شهرين
متتابعين من قبل ان يتماسا) اول كيمسه كه اعتاق ايچون رقبه بولميه اولكه حاضرده مالى
اولميوب غائبده اوله اول رقبه يى بولور حكمنده در ايمدى رقبه بولمين مظاهر اوزره
واجب اولان ايكى آى متتابعا صومدر ظهار ايدن زوجدن هربرى آخرله استمتاعدن
اول صائم اولمقدر واكر اول ايكى آى صومك اراسنده عذرسز افطار ايدرسه
انده اول صومى استيناف لازم اولور واكر عذرله افطار ايدر ايسه اختلاف
واردر واكر مظاهر اول ظهار اولنان مرأه سنى كيجه جماع ايتسه شافعى عندنده انكله
تتابع منقطع اولمز اماكه ابو حنيفه ومالك عندنده منقطع اولور (فمن لم يستطع
فاطعام ستين مسكينا) اول مظاهركه هرم ويا مرض ويا شبق مفرط سببيله صومه
استطاعتى اولميه انك اوزره واجب اولور كه التمش مسكينى اطعام ايده هر مسكينه اطعامى
بلدينك غالب طعامندن اوله * شافعى عندنده بر مد طعام ويره كه اول رطل بغداديله بر
رطل وثلث رطلدر * وابو حنيفه عندنده بردن نصف صاع وغيريدن برصاع ويررواكر
مظاهر ايكى آى صومه شروعدنصكره اول صوم اراسنده ظهار اولنان كيجه جماع
ايدرسه شافعى عندنده صومى استيناف واجب اولمز ابو حنيفه عندنده واجب اولور
اول جماعى كرك عمد ويا نسيانله ايتسون * دينلديكه اكر مظاهر كفارتدن امتناع
ايدرسه مرأه نه جائز اولوركه انكله قاضى يه مرافعه اوله وقاضى يه واجب اولوركه
آنى تكفير اوزره جبرايده امتناع مونته دكين حبس ايده اطعامله كفارتده جماعدن

شك ايدردى (الذى جعل مع الله الها اخر فالقياه فى العذاب الشديد) اولكه الله تعالى يه اله آخر شريك ايدردى امدى
ايكيكز آنى جهنمده عذاب شديده براغك (قال قرينه ربنا ما اطغيته ولكن كان فى ضلال بعيد) * اول حالنده شيطان بنى اضلال
ايتدى ديو بهانه ايتمكه شيطان ديه كه ﴿١٧٧﴾ * يا ربنا انى بن اضلال ايتمدم بنم اكا جبره قدرتم يوغيدى

اول دوردراز ضلالتده
اولوب حق استماع
ايتمز ايدى (قال لا تختصموا
الذى وقد قدمت اليكم
بالوعيد) الله تعالى
كافر وشيطانه ديه كه بنم
عندمده مخاصمه ايتميك كه
بن سزه كتاب وپيغمبرلرمله
عاصيلره وعيدمى تقديم
ايلشيدم (ما يبدل القول لدى
وما انا بظلام للعبيد) بنم
عندمده كلام و وعد و وعيدم
تبديل وتغيير اولمز و بن
قوللرمه ظلم ايديجيلردن
دكلم (يوم نقول لجهنم هل
امتلأت وتقول هل من
مزيد) شول كونده كه
بز جهنمه طولدكمى ديو سؤال
ايده رز جهنم وسعتم وار
يارب دخى زياده ايدر
ميسين ديه (وازلفت الجنة
للمتقين غير بعيد) وجنت
متقيلره بعيد اوليوب
دخوللرندن مقدم انلره
تقرب ايده (هذا ما توعدون
لكل اواب حفيظ) وانلره
دينله كه ايشته بو جنت
هر كمسنه كه معصيتدن طاعته
وشركدن توحيده رجوع
ونفسنى هواسندن محافظه
ايله شرعه رعايت ايده آنلر ايچون (رابع) (١٢) وعد اولنمش جنتدر (من خشى الرحمن بالغيب وجاء
بقلب منيب) كيمكه الله تعالى دن خوف ايده رك تنهاده خلوص قبالله طاعت ايده وطاعتنى حقه متوجه وخضوع درون
ايله ايده (ادخلوها بسلام ذلك يوم الخلود) اول كمسنه يه دينله كه الله تعالى وملكلرك سلاميله وامن وسلامتله جنته كيرك

اولده وصكره ده فعلى جائز اولور اماكه اعتاق ويا صومله كفارتده كفارتك جماع اوزره تقديمى
واجب اولور (ذلك لتؤمنوا بالله ورسوله) اشبو تعليم احكام انكيچوندركه الله تعالى يى
ورسولنى بيلوب شرايع اسلاميه يى قبول وافعال جاهليتى ترك ايده سز (وتلك حدود الله
وللكافرين عذاب اليم) اشبو مذكورات الله تعالينك فرائض واحكاميدركه انى تعدى جائز
اولمز انى قبول ايتمينلره آخرتده عذاب اليم واردر (ان الذين يحادون الله ورسوله
كبتوا كما كبت الذين من قبلهم) شونلركه الله تعالى يه ورسولنه معادات ايدرلر وحدود
شرعيه دن غيرى حدود وضع واختيار ايدرلر انلر اخزاء واهلاك اولنورلر انلردن اول
امم ماضيه دن اخزاء واهلاك اولنانلر كبى (وقد انزلنا آيات بينات وللكافرين عذاب
مهين) حالبوكه بز اول رسولك صدقنه وكتورديكنك صحتنه دلالت ايدر آيات واضحه
انزال ايتدك امدى بزم آيتلريمزى تصديق ايتمينلره بر نوع عذابمز واردركه انلرك غرور
وكبرينى كيدرر (يوم يبعثهم الله جميعا فينبئهم بما عملوا احصاه الله ونسوه والله على كل
شئ شهيد) ذكر ايت شول كونيكه الله تعالى خلائقك جميعن قبرلرندن بعث ايدوب
خير وشردن عملارينى اشهاد محضرنده آنلره حاللرينى تشهير وعذابلرينى تقدير ايچون
خبر ويرر هر شيئى الله تعالى انلره احصا ايدر والحال انلر انى اونودوبدر هرشيئى
الله تعالى بيلور اندن هيچ برشئ غائب اولمز (الم تر ان الله يعلم ما فى السموات وما فى
الارض) يا محمد بيلمدكمى كه الله تعالى سموات وارضده كى مخلوقاتك كلى وجزئى بيلور
(ما يكون من نجوى ثلاثة الا هو رابعهم) شول كلام سوءكه انى اوچ كمسه ارالرنده
سرّا سويلشورلر الا الله تعالى آنلرك اول سويلشديكنى بيلور (ولا خمسة الا هو سادسهم)
كذلك بر كلام سوءكى انى بش كمسه ارالرنده سرّا سويلشورلر الا الله تعالى انلرك اول
سويلشديكن دخى بيلور (ولا ادنى من ذلك ولا اكثر الا هو معهم اينما كانوا) كلام
سرّى سويلشن كركسه عدد مذكوردن اقل اولسون بر ويا ايكى كبى ويا اكثر اولسون
التى ومافوقى كبى الا الله تعالى اكا عالمدر هر قنده اولسه لر ارالرنده جارى اولانى
بيلور زيرا انك اشيايى بيلمسى قرب مكانله دكلدركه اماكن تفاوتيله اول دخى متفاوت
اوله (ثم ينبئهم بما عملوا يوم القيامة) بعده يوم قيامتده الله تعالى انلرى تفضيح ومستحق
اولدقلرى جزايى تقرير ايچون ايشلدكلرى اعمال سيئه يى انلره خبر ويرر (ان الله
بكل شئ عليم) الله تعالى سر وعلانيه دن هر شيئه عليمدر زيراكه علمى اقتضا
ايدن ذاتنك كله نسبتى مساويدر * روايت اولنديكه يهود ومنافقون بينلرنده
تناجى ايدوب مؤمنلره نظر ايدرلر وكوزلريله تغامز ايدوب مؤمنلره ايهام ايدرلر ديكه
تناجيلرى آنلرك مساءتندن اوله انكله اول مؤمنلره حزن ويررلردى شول

ایشته بو کیرمکز سزه دائم اولوب آنده خروج یوقدر (لهم مایشاؤن فیها ولدینا مزید) آنلر ایچون اول جنتده
استدکاری واردر ومع هذا عندمزده آنلره خاطرلرینه خطور ایتمدك زیاده نعمت واردر * اول رؤیت جمال باکمالدر
دینلدی (وکم اهلکنا قبلهم من قرن هم اشد منهم بطشا فنقبوا ۱۷۸ فی البلاد هل من محیص) اهل مکه دن مقدم
بز چوق قرنلر هلاك
ایتدککه آنلر اهل مکه دن
قوت جهتیله چوق شدید
ایدیلر آنلر بلده لری
طولاشوب تجارت ومال
فراوان جمع ایتدیلر آنلره
حکم قضا نازل اولدقده
هیچ بر قاچوب صغنه
جق مکان بولدیلرمی
(ان فی ذلك لذکری
لمن کان له قلب اولقی
السمع وهو شهید)
تحقیق بو سوره ده اولان
حقایقی تفکره قابی و وقت
استماعده آنده مذکور
مواعظی دقتله دیکلمکه
قولغی اولان کیمسه
ایچون پند ونصیحت واردر
خصوصا حاضر اولوب
دیکلرکن معانیسنی فهم ایده
(ولقد خلقنا السموات
والارض ومابینهما فی ستة
ایام ومامسنا من لغوب)
سموات وارضی وبینلرنده
اولنی بز آلتی کونده خلق
ایتدك حال بوکه آنده بزه
رنج وتعب اصابت ایتمدی *
بو آیت کریمه یهودك
قولنی رددرکه آنلر سبت
کونی عرشه استلقا ایله
راحت ایتدی دیدیلر (فاصبر علی مایقولون وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل الغروب ومن اللیل (دکرله)
فسبحه وادبار السجود) یا محمد مشرکلرك * بعثی انکارلرینه ویهودیلرك حقکده ساحر وشاعر کبی * یاوه کولقلرینه صبر ایله
وربك جل شانه یی تقدیس وتحمیدله نماز قیل شمسك طلوعندن مقدم * صباح نمازینی * وغروبندن مقدم * ظهر وعصر

توهمله کیم سرایایه کیدن اخوانمزه آیاکه قتل ویا هزیمتی ایرمشدر دیو قلبلرینه
هم وحزن ایردی حتی که آنلرك اول فعلندن مؤمنلر پیغمبریمز علیه السلامه شکایت
ایتدیلر پیغمبریمز علیه السلام آنلری مؤمنلرسز تناجیدن نهی ایتدی آنلر ایسه
منتهی اولمیوب تناجیلرینه عودت ایدیجك نازل اولدیکه (ألم تر الی الذین نهوا عن النجوی
ثم یعودون لما نهوا عنه ویتناجون بالاثم والعدوان ومعصیت الرسول) نظر ایتمزمیسن
شول قومك فعللرینه کیم آرالرنده مؤمنلرسز سرا سویلشمکدن نهی اولندقلرندنصکره اول
نهی اولندقلری فعللرینه عودت ایدرلر واثم ومؤمنلره عدوان ورسول اللهه معصیت اولان
شیئی سرا سویلشورلر (واذا جاؤك حیوك بما لم یحیك به الله) وقچان سکا کلسه لر الله
تعالینك سکا تحیه ایتمدیکی شیئله تحیه ایدرلر * روایت اولندیکه یهود پیغمبریمز صلی الله
تعالی علیه وسلمه کلدکلرنده سلام یرینه السام علیك دیرلردی سام ایسه موتدر پیغمبریمز
صلی الله علیه آنلره رددة علیکم دیردی (ویقولون فی انفسهم لولا یعذبنا الله بما
نقول) وآرالرنده دیرلردیکه اکر محمد نبی اولسه بزم اشبو قولمز سببیله الله تعالی بزه
عذاب ایتمزمیدی (حسبهم جهنم یصلونها فبئس المصیر) آنلرك کافیسی عذاب ناردرکه آنلر اول
ناره داخل اولورلر اول نه میوس قرار کاه اولور (یاایها الذین امنو اذا تناجیتم فلاتتنا
جوا بالاثم والعدوان ومعصیت الرسول) یا مؤمنلر تناجی ایتدیکزده اثم وعدوان
ومعصیت رسول ایله تناجی ایتمکز منافقلر ایتدیکی کبی (وتناجوا بالبر والتقوی) بلکه
مؤمنلره خیری متضمن شیئی ومعصیت رسولدن اتقایی تناجی ایدك (واتقوا الله الذی
الیه تحشرون) اول الله تعالیدن قورقك که موتکزدنصکره اکا حشر اولورسز وآنك
عندنده جزا کزی بولورسز (انما النجوی من الشیطان لیحزن الذین آمنوا) اثم وعد
وانله تناجی دکل الا شیطاندندر زیرا که آنی اول تزیین ایدر واتباعنی اکا تحمیل ایدرتاکه
اول تناجی مؤمنلره حزن ویره شول توهمله کیم آنلره نکبت اصابت ایتمش اوله (ولیس
بضارهم شیئا الا باذن الله) حالبوکه تناجی ویاشیطان مؤمنلره برشیء ضرر ایدر دکلدر مکرکه
آنلره ضرر ایرمسنی الله تعالی اراده ایده (وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) ایمدی مؤمنلر الله تعالی یه
توکل ایدوب انلرك تناجیسنه مبالات ایتمسونلر (یاایها الذین آمنوا اذا قیل لکم تفسحوا فی
المجالس فافسحوا یفسح الله لکم) یا مؤمنلر قچان سزه رسول الله ویا ذکر الله مجلسنده بزه
یر ویرك دینله یر ویرسونکه اوتوره الله تعالی سزك ایچون اول مقابله ده جنتده ویاقبرده
ویارزقده ویاپونك غیری اشیاده وسعت فسحت ویره (واذا قیل انشزوا فانشزوا) وقچان
سزه توسعه ایچون ویاامور دینیه دن برامر ایچون قیام ایدك دینلسه امره انقیاد ایدك تثاقل
ایتمکز (یرفع الله الذین آمنوا منکم) الله تعالی سزدن ایمان وطاعت اهلنی دنیاده نصرت وحسن

نمازلرینی * وکیجه نك بعضنده * اخشام ویاتسو نمازلرینی * وصلوة مفروضه دنصکره وتری * یاخود نوافلدن مغربدن
صکره * اوابینی یا تهجدی دخی قیل (واستمع یوم یناد المناد من مکان قریب) ومکان قریبدن منادینك ندا ایتدیکی کونه
القاء سمع ایت * دینلدیکه مکان قریب ۱۷۹ صخرهٔ بیت المقدسدرکه ارضك هر محلندن سمایه اون سکز
میل قریبدر اسرافیل علیه
السلام بالای صخره دن ای
پارچه لنمش کوکلر ومحو
اولمش لحملر وپریشان اولمش
قیللر جمع اولوب قضا و
جزایه کلك دیو ندا ایده
(یوم یسمعون الصیحة بالحق
ذلك یوم الخروج) اولکون
* نفخهٔ ثانیه ده * حق اولان
* یعنی صیحه * ایشیدیلور
ایشته اولکون قبرلردن
اخراج اولهجق کوندر
(انا نحن نحیی ونمیت والینا
المصیر) بز دنیاده نامی
نطفه دن احیا واجلیله اماته
ایدەرز آخرتده جزا ایچون
مرجعلری طرفمزه‌در (یوم
تشقق الارض عنهم سراعا
ذلك حشر علینا یسیر)
اولکونده یریاریلوب ناس
قبرلرندن سرعتله چیقارلر
بونلرك بعث وحشرلری
بزه آساندر (نحن اعلم بما
یقولون وما انت علیهم
بجبار فذکر بالقرآن من
یخاف وعید) یا محمد کفار
مکه نك سنی تکذیبده
دیدکلرینی بز بیلورز سن
انلره جبر ایدیجی دکلسن
* انجق اسلامه دعوت
ایدرسن * بنم وعیدمدن قورقانلره پند ونصیحت ایت
(سورة الذاریات مکیة وهی ستون آیة)
(بسم الله الرحمن الرحیم) (والذاریات ذروا فالحاملات وقرا فالجاریات یسرا فالمقسمات امرا انما توعدون

ذکرله وآخرتده غرف جنانده ایوائله رفع ایدر (والذین اوتوا العلم درجات) ومؤمنلردن
خاصة علمایی علم وعمل بیننی جمع ایتدکاریچون نیچه درجه انلردن ارفع منازله رفع ایدر
زیرا که علم علو درجه سیله اکا عملك اقترانی انك مزید رفعتن اقتضا ایدر اول اجلدن
عالمك افعالنه اقتدا اولنور غیرینك دکل * الله تعالی سزك اعمالکزه خبیردر * دینلدیکه الله
تعالی مؤمن عالمی شول عالمی اولمیان مؤمن اوزره جنتده یتمش درجه فوقه رفع ایدرهرایکی
درجه نك اراسی شول یوکرك آتك یتمش یلده سکرتدیکی مسافه دکلودر * ابن عباس رضی
الله عنهما ایدر سلیمان علیه السلام علم ومال وملك بیننده تخییر اولندقده علمی اختیار ایتدی
انکله بیله مال وملك دخی ویرلدی حدیثده کلدیکه عالمك عابد اوزره فضلی قمرك لیلهٔ بدرده
سائر کواکب اوزره فضلی کبیدر * ابن عمر رضی الله عنه ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
وسلم مسجد شریفنده ایکی مجلسه اوغرادی اول ایکی مجلسدن برینك اهلی الله تعالی یه دعا
ایدرلردی ومجلس آخرك اهلی ایسه امور دینیه یی تعلم وتعلیم ایدرلردی بو مجلس اول دعا
ایدنلرك مجلسندن افضلدر دیوب انلرك مجلسنه اوتوردی زیرا که بن تعلیم ایچون کوندرلمشم
دیدی (یاایها الذین آمنوا اذا ناجیتم الرسول فقدموا بین یدی نجواکم صدقة ذلك خیرلکم
واطهر) یا مؤمنلر قچان رسول اللهه مناجات ایدر اولسه کزاندن اول فقرایه تصدق ایدك
اول فعلکز سزه خیرلودر نفسلریکزی ریبدن وحب مالدن اطهر ایدك * زیرا که انده تعظیم
رسل وانتفاع فقرا وسؤالده افراطدن نهی ومؤمنله منافق ومحب آخرتله محب دنیا بیننی
تمییز واردر اشبو فعلك ندب ویاوجوب ایچون اولمسنده اختلاف اولندی لکن مابعدنده‌کی
* ءأشفقتم * آیتیله منسوخدر اکرچه تلاوتده اول اکا متصل ایسه لکن نزولده متصل
دکلدر * علی رضی الله عنه ایدر قرآنده برآیت واردرکه آنکله بندن غیری برکمسه عمل
ایتمیوبدر بنم بردینارم وار ایدی هر بارکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه مناجات ایدر
اولسم آندن بر درهم تصدق ایدردم اول دینارك جمیعنی انفاق ایتدم آنك وجوبیله قول
غیریده قدحن ایجاب ایتمز زیر احتمالدرکه انك مدت بقاسنده اغنیایه مناجات وقوعی اولمیه
زیرا پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمدن روایت اولندیکه انك حکمی انجق اون کون وبر
قولده برساعت باقی اولمش اوله (فان لم تجدوا فان الله غفور رحیم) اکر تصدق ایده جك
شیء بولمزسکز الله تعالی غفور ورحیمدرکه تصدقسز مناجاته سزه رخصت ویره * اشبو
آیتك سبب نزولنده دینلدیکه ناس کثرت سؤال ایله پیغمبرمز علیه السلامی ابرام ایدیجك
امر اولندیلرکه سؤاللرندن اول تصدق ایده لر اوبله اولسه اندن منتهی اولدیلر فقرا
سؤال ومناجاته قادر اولوب اغنیا اندن چکلدیلر بعده نازل اولدیکه (ءاشفقتم ان تقدموا
بین یدی نجویکم صدقات) یا اهل غناء رسول اللهه تناجیکزدن اول صدقات تقدیمیله

لصادق وانّ الدين لواقع) شول روز كارلر حقيچونكه توز وصمانلری صاورير وسحابلر يامقلر حقيچونكه بار كران
بارانی يوكلنيجيدر ودرياده سهولتله آقيجيلر حقيچون وامطار وارزاق وسائر اموری تقسيم ايديجی ملائكه حقيچون تحقيق
سزك ثواب وعقابله وعد اولنديغكز صادق وحساب وجزا كورمك البته واقعدر (والسماء ذات الحبك

انكم لفی قـول مختلف) مدار و طريقلرنده سير ايدن كواكب صاحبی سما حقيچون ای اهـل مكه تحقيق سز پيغمبره كاه ساحر و شاعر كاه كاهن و مجنون و قرآنه كاه سحر و شعر كاه افترا و اساطير الاولين ديو * قولكزده مختلفسز (يؤفك عنـه من افك) كيمكه قضا و قدرده هدايتدن صرف اولنمش ايسـه اول كيمسـه پيغمبر عليه السلام وقرآندن صرف اولنور (قتل الخراصون الذين هم فی غمرة ساهون) اول قوللری مختلف كاذبلره لعنت اولسونكه انلر جهالتده ايمان و طاعتدن غافللردر (يسئلون ايان يوم الدين) انلر يوم جزا نزمان واقع اولور ديو استهزا يوزندن سؤال ايدرلر (يوم هم علی النـار يفتنون ذوقوا فتنتكم هذا الذی كنتم به تستعجلـون) يوم جزا اولدركه انلر نارده احراق اولنوركن انلره دينوركه عذابكزی دادك ايشته بواولدركه سزانی استهزاءً سؤال وعجله ايدرديكز (ان المتقين فی
فی جنات وعيون اخذين ماآتيهم ربهم انهم كانوا قبل ذلك محسنين) متقيلر آخرتده بوستان و پيكارلرده ربلری عز شانه
نك انلره فضلندن اعطا ايتديكی انعامی اخذ وقبول ايديجيلردركه انلر مقدما دنياده اعمال حسـنه‌ده اولديلردی (كانوا

فقردن خوف ايدوب بخلی ايتديكز والحال اول فعل خيری ايتمه كز اولسزه خيرلوايدی (فاذلم تفعلوا وتاب الله عليكم) چون صدقه‌دن امر اولنديغكزی ايشلمك سزه مشقت ويرديكی سببدن ايشلمديكز الله تعالی انی سزدن تجاوز ايدوب ايشلمامسنه سزه رخصت ويردی (فاقيموا الصلاة وآتوا الزكاة) ايمدی اوزريكزه فرض اولان صلاة وزكاتی ادا ايدك اول ايكيسنده وسائر طاعتده تفريط ايتمكزله اول تناجیء رسولده صدقه تقديمی امرينی اقامت ايتمديكزه كفارت اوله (واطيعوا الله ورسوله) والله تعالی ورسولنه اوامر ونواهيده اطاعت ايدك (والله خبير بما تعملون) الله تعالی سزك ظاهر وباطنده خير وشركزه خبيردر (ألم تر الی الذين تولوا قوما غضب الله عليهم ماهم منكم ولامنهم ويحلفون علی الكذب وهم يعلمون) يامحمد شونلره نظر ايتمزميسنكه الله تعالينك غضب ايتديكی قومله موالات ايتديلر * شول منافقين شاننده نازل اولوبدركه يهود ايله موالات ومناصحه ايدرلر واسرار مؤمنينی آنلره ايركورررلردی ا* ايمدی اول منافقلر نه سزدن ونه يهوددندر و اسلام ادعاسی اوزره كذبله يمين ايدرلر حالبوكه يمينلرنده كاذبلر ايدوكن بيلورلر * اشبو قيد افاده ايتديكه كذبلری عمدله اولوب يمين غموس ايتمش كبی اولـه‌لر (اعدالله لهم عذابا شديدا انهم ساء ماكانوا يعملون) الله تعالی انلره آخرتده عذاب شديد تهيئه ايتدی زيراكه انلر سوء عمل اوزره تمرد واصرار ايتديلر (اتخذوا ايمانهم جنة فصدوا عن سبيل الله فلهم عذاب مهين) انلر اظهار ايتدكاری ايمانی دماء واموالرينه وقايه ايتديلر واول يمينلريله ناسی اسلامه دخولدن و جهاددن صد ايتديلر ايمدی انلره كفر وصدلريچون عذاب مهين واردر * دينلديكه اولكيسی عذاب قبردر وبوايسه عذاب آخرتدر (لن تغنی عنهم اموالهم ولااولادهم من الله شيئا اولئك اصحاب النار هم فيها خالدون) انلرك اموال واولادلری الله تعالينك عذابندن برشیء دفعنه مفيد اولمز انلر اصحاب ناردر انده دائملردر (يوم يبعثهم الله جميعا فيحلفون له كما يحلفون لكم ويحسبون انهم علی شیء الا انهم هم الكاذبون) يوم قيامتده الله تعالی انلرك جميعنی بعث ايدوب مسلملرز ديو اكا يمين ايده‌لر نتكيم دنياده بز سزدنز ديو يمين ايدرلردی وظن ايده‌لركه كنديلر برشیء مفيد اوزره اوله‌لركه نفاق قلبلرنده تمكن ايتديكندن تخيل ايده‌لركه ايمان كاذبلری كذبی سزه ترويج ايده آكاه اولك كه انلر كذبده مبالغه‌دركه اسلام اظهاريله سزه كذب ايتدكاری كبی الله تعالی‌يه دخی كذب ايده‌لر (استحوذ عليهم الشيطان فانسيهم ذكرالله اولئك حزب الشيطان الا انّ حزب الشيطان هم الخاسرون) شيطان انلر اوزره استيلاء ايدوب انلره الله تعالينك ذكرينی اونوتدردی حتی انی قلوب و السنه‌لريله ذكر ايتمز اولديلر ايمدی انلر شيطانك جنود واتباعيدر آكاه اولك كه شيطانك جنود واتباعی يوم قيامتده زيان ايتمشلردركه نعيم مؤبدی فوت ايدوب عذاب مخلده تعرض ايتديلر (ان الذين يحادون الله ورسوله اولئك

قليلا من الليل ما يهجعون وبالاسحار هم يستغفرون) آنلرك كيجه‌لرده اريقولری آز اولوب اكثری عبادات و طاعته
مشغوللر ايدی و سحرلرده يعنی علی الصباح بو عبادت و طاعتده ايكن بنه بتون كيجه * كناه ايشلمشلر كبی استغفار
ايدرلردی (وفی اموالهم حق للسائل والمحروم) و آنلركماللرنده سائللرك و سائل اولميوب غنا

كوسترن فقرانك نصيب و قسمتلری وار ايدی (و فی الارض آيات للموقنين) ايمانلرنده يقينلری اولنلر ايچون بر يوزنده * موجود بحار و نهار وجبال و اشجار معادن و نباتات و حيوانانك هر برينك خواص و منافعنده * الله تعالی‌نك قدرت و وحدانيتنه دلائل وعلامات واردر (وفی انفسكم افلا تبصرون) وكذلك كندو نفسكزده هيئات حسنه وتركيبات عجيبه وافعال غريبه وصنايع مختلفـه و كمالات متنوعه بولورسكز * كه جمله صانعك صنعنـه و قدرت ووحدانيتنه دلالت ودبرتدر آيا امعان و اعتبار نظريله تيقن ايتمزسكز (وفی السماء رزقكم و ما توعدون) اسباب رزقكز اولان يغمور و وعد اولنديغكز ثواب سماده‌دركه جنتدر * دينلديكه جنت يدنجی كوكده سدرة المنتهی عندنده‌در (فورب السماء والارض انه لحق مثل
ما انكم تنطقون) سما وارضك ربی عز شانه حقيچون مذكور آيات ورزق ووعد حقدر شونك كبيكه سز سويلديككز
كلامی سويلين كنديكز اولديغنه شبهه ايتمديككز مثللو بو موعودده دخی شك يوقدر (هل اتيك حديث ضيف ابراهيم
المكرمين) يامحمد ابراهيم عليه السلامك خدمتيله اكرام اولنان مسافرلرينك كلام وخبری سكا كلديمی * آنلر اون ايكی ملك

فی الاذلين) شونلركه الله تعالی‌يه ورسولنه معادات وامرلرينه مخالفت ايدرلر آنلر الله تعالينك اذلال ايتديكی قوم سيئله دركات نازل اسفلنده‌در (كتب الله لاغلبنّ انا ورسلی ان الله قوی عزيز) الله تعالی اولحده يازديكه بن ورسوللرم جمله غالبلرز الله تعالی انبياسنه نصرتی قويدر اراده ايتديكی شيئده هيچ احدآكا غالب اولمز (لاتجد قوما يؤمنون بالله واليوم الآخر يوادّون من حاد الله ورسوله) الله تعالی‌يه ويوم آخرته ايمان كتوررقومه لايق اولمزكه الله تعالی‌يه ورسولنه معادات ايدن قومله موالات ومودات ايده‌لر (ولوكانوا آباءهم او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم) اكرچه اول اعداء الله آنلره اقرب ناس ايسه‌ده * پس بواجلدن ابو عبيدة بن الجراح رضی الله عنه يوم احدده باباسی عبدالله‌ی قتل ايتدی وابوبكر رضی الله عنه يوم بدرده اوغلی عبدالله‌ی برازه چاغردی ومصعب رضی الله عنه يوم احدده قرنداشی عبيدی قتل وعمر رضی الله عنه يوم بدرده خالی عاص بن هشامی وعلی وحمزه وعبيده يوم بدرده عتبه و شيبة بن ربيعه‌يی ووليد بن عتبه‌يی قتل ايتديلر (اولئك كتب فی قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه) ايمدی آنلر شول قومدركه الله تعالی قلبلرنده ايمانی اثبات ايتدی وكندی قلبندن نور قلبله ويا قرآنله ويا عدو اوزره نصرله ويا ايماندن روحله آنلری تأييد ايتدی (ويدخلهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدين فيها) وآخرتده آنلری جنتلره قويه‌كه اشجاری آلتندن ارمقلر آقار اول جنتلرده دائمين اولدقلری حالده (رضی الله عنهم ورضوا عنه) الله تعالی آنلردن ايمان وطاعتلريله راضی اولدی وآنلر دخی آندن راضی اولديلر جنتده آنلر ايچون موعود ثوابله (اولئك حزب الله الا ان حزب الله هم المفلحون) ايمدی آنلر الله تعالينك دينه جنود وانصاربدر آكاه اولك كه الله تعالينك جنودی دنياده فوز ونجاته وآخرتده فضل ورحمتنه نائل اولور عباد صالحيندر ان شاء الله تعالی

سورة الحشر وهی اربع وعشرون آية مدنية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(سبح لله مافی السموات ومافی الارض وهو العزيز الحكيم) سموات وارضده‌كی مخلوقاتك كليسی الله تعالی‌يی تنزيه ايدر اول ملكنده عزيز و امرنده حكيمدر * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم مدينه‌يه قدوم ايديجك بنو النضير آنكله مصالحه ايتديلركه انكله قتال ايتميه‌لر و انكله قتال ايدنلره اعانت ايتميه‌لر وقتاكه يوم بدرده اول مشركينه غالب اولدی توراتده نصرتله منعوت پيغمبر بودر ديو تحقيق ايتديلر * بعده يوم احدده مسلمون منهزم اولنجق پيغمبريمز عليه السلام ايله ايتدكاری عهدی صيديلر كعب بن اشرف قرق راكبله مكه‌يه كيدوب ابو سفيانله مخالصت ايدشديلر * اوليله اولسه پيغمبريمز عليه السلام كعبك رضاعا قرنداشنه امريله

یاخود جبرائیل واسرافیل علیهم السلام اوچی ایدردیلر (اذ دخلوا علیه فقالوا سلاما قال سلام قوم منکرون) او
مسافرلر ابراهیم علیه السلامه داخل اولدقلرنده سلام ویردیلر ابراهیم علیه السلام رد سلام ایدوب کندی کندینه بونلر
بیلدیکم تبدیل کیسه‌لردر دیدی (فراغ الی اهله فجاء بعجل ﴿١٨٢﴾ سمین) ابراهیم علیه السلام ضیفلرندن
خبرسز اهلنه کیدوب
بر سموز بوزاغو
بریانیله کلدی (فقربه
الیهم قال الا تاکلون)
اول بریانی اوکلرینه قویدقده آنلر آندن اکل ایتمدیلر
ابراهیم علیه السلام اکل
ایتمزمیسکز دیدی (فاوجس
منهم خیفة قالوا لا تخف
وبشروه بغلام علیم) آنلرک
اکلدن اعراضنی کوردکده
قلبنه خوف کلدیکه بلکه
دشمن اوله‌لر * زیرا دشمنک
داعیه‌سنده اولنلر خانه
صاحبنک طعامنی اکل
ایتمک عادتلریدر *
ملکلر آنک خوفنی فهم
ایدوب قورقمه دیدیلر
و آنی بلوغنده علمده
کامل اوله‌جق اسحق
نام براوغل ایله تبشیر ایتدیلر *
بعده جبریل علیه السلام
بریانی قنادیله مسح ایتدکه
فی الحال حیات بولوب
آناسنک یانینه کیتدی (فاقبلت
امرأته فی صرة فصکت
وجهها وقالت عجوز عقیم)
ابراهیم علیه السلامک
زوجه‌سی * ساره * بو
اوغل تبشیرینی ایشتدکده
واویلا ایله قالقوب * عادت زنان اوزره تعجبندن * الریله یوزنه ضرب ایده‌رک اوطه‌سنه توجهله بن قصیر (نهی)
اختیاره ایکن طوغوره‌میم دیدی (قالوا کذلک قال ربک انه هو الحکیم العلیم) ملکلر دیدیلرکه بشارت دیدیکمز کبیدرکه
ربک تعالی بیورمشدر اول حکیم وعالم هرشیئه قادردر (قال فما خطبکم ایها المرسلون) ابراهیم علیه السلام آنلره ای

حتی‌که اول کعبی غفلتی حالنده قتل ایتدی اول قتل اولیجق عقبنده پیغمبریمز علیه السلام عساکر
ایله اوزرلرینه واروب جلای وطن اوزره صلح اولدیلر اکثری شامه کیدوب بر طائفه‌سی
خیبره وحیره‌یه لاحق اولدیلر اویله اولسه آنلر شاننده بوسوره (والله علی کل شیء قدیر) قوانه
دکین نازل اولدی (هو الذی اخرج الذین کفروا من اهل الکتاب من دیارهم لاول الحشر)
الله تعالی بنی النضیری دیارلرندن اول حشره اخراج ایتدی زیرا پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
وسلم دیدیلرکه قنده خروج ایده‌لم دیدیکه ارض محشره * دینلدیکه اول آنلرک اول حشرلریدر
وآخر حشرلری یوم قیامتدر (ماظننتم ان یخرجوا) یا مؤمنلر سز ظن ایتمزدیکزکه آنلر دیارلرندن
خروج ایده‌لر زیراکه آنلر قوتده و منعه‌لری کثرتده ایدیلر (و ظنوا انهم مانعتهم حصونهم
من الله) بنو النضیر ایسه ظن ایتدیلرکه حصنلری انلری الله تعالینک عذابی اولان جلادن منع
ایده (فاتیهم الله من حیث لم یحتسبوا) الله تعالینک عذابیکه آنلرک قلوبنه القاء رعب وجلایه
اضطراردر و یاخود مؤمنلر الله تعالینک نصری حسبانلری اولمدیغی حیثیتدن ایرشدی
(وقذف فی قلوبهم الرعب) وقلبلرینه خوف القاء ایتدی کعب بن اشرفک قتل اولنمسیله‌که
اول قلبلرینه ضعف و قوتلرینی سلب ایتدی (یخربون بیوتهم بایدیهم وایدی المؤمنین)
حتی‌که بیتلرینی کندی یدلریله و مؤمنلرک ایدیله تخریب ایتدیلر کندیلرک قصدی تاکه
آنده مؤمنلر ساکن اولمیه واستحسان ایتدکلری آلات آنلره قالمیه واماکه مؤمنلرک قصدی
اول بیتلرینک ظواهرینی تخریب ایدرلردیکه آنلره انتقام وقتاله مجال اوله (فاعتبروا یا
اولی الابصار) ایعدی الله تعالینک امرینه بصیرتله نظر ایدنلر بنو النضیرک حالاریله متعظ
اولوب الله تعالینک غیری بر شیئه اعتماد ایتمسونلر (ولولا ان کتب الله علیهم الجلاء
لعذبهم فی الدنیا و لهم فی الآخرة عذاب النار) اکر الله تعالی آنلر اوزره دیارلرندن
خروجی تقدیر ایتمش اولمسه دنیاده آنلره قتل و سبیله تعذیب ایدردی آنلر اکرچه
عذاب دنیادن نجات بولدیلر لکن آخرتده آنلره عذاب نار واردر (ذلک بانهم شاقوا الله
و رسوله و من یشاق الله فان الله شدید العقاب) آنلره دنیاده جلاء وآخرتده عذاب
اصابتی شول سببله‌درکه آنلر الله تعالینک و رسولنک امرینه مخالفت ایدوب دین اسلامه
راضی اولمدیلر اول کسه‌که الله تعالینک امرینه مخالفت ایده اول حالاو کسه‌لره آنک
عقابی شدیددر (ما قطعتم من لینة او ترکتموها قائمة علی اصولها فباذن الله و لیخزی
الفاسقین) نخلدن قنغی لونکه سز آنی قطع ایدرسز ویا قطع ایتمیوب اصلاری اوزره
آلیقورسز اول الله تعالینک اذنیله‌در الله تعالی آنی قطعه سزه اذن ویردی تاکه نقض
عهدله اولان فسقلری اوزره اخزا ایده * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
وسلم بنو النضیرک نخلاری قطعنه امر ایدیجک دیدیلرکه یا محمد سن بر یوزنده فساددن

مرسلاره امر عظیمکزندر دیدی (قالوا انا ارسلنا الی قوم مجرمین) آنلر برقوم مجرمینک هلاکنه کوندرلدک دیدیلر * که
قوم لوطدر * (لیرسل علیهم حجارة من طین مسومة عند ربک للمسرفین) تاکه بز آنلرک اوزرینه چاموردن آتشده
پشمش طاشلر ارسال ایده‌جکز ﴿١٨٣﴾ ربک جل شانه عندنده اول حدی تجاوز ایدن مجرملر ایچون
هر بر طاشده هلاک
مقدر شخصک اسمی نقش
اولنمشدر * که اول شهرده
بولنمیوب سائر محلده اولنلره
دخی اصابت ایده‌جکدر
(فاخرجنا من کان فیها من
المؤمنین) مؤمنلردن اول
مؤتفکه قریه‌لرنده اولنلری
چیقاره‌جغز (فما وجدنا
فیها غیر بیت من المسلمین)
بز اول قریه‌ده بر خانه‌دن
غیری مسلمانلردن بوله‌مز
* که آنلر لوط علیه السلامک
اهل بیتی اون اوچ کیمسه
ایدی (و ترکنا فیها آیة
للذین یخافون العذاب الالیم)
واول شهرلرده عذابدن
بر علامت ترک ایتدککه
* اول شهرلرک آلتی
اوستنه دونمسی وسیاه صو
چیقمه‌سیدر * اول سلامت
عذاب الیمدن قورقان
کمسنه‌لر ایچون عبرتدر (وفی
موسی اذ ارسلنا الی فرعون
بسلطان مبین) وموسی علیه
السلامک شان وخبرنده
کذلک آیت و عبرت ترک
ایتدککه بز آنی فرعونه
* عصا و ید بیضا کبی *
حجت ظاهره ایله کوندردک
(فتولی برکنه و قال ساحر او مجنون) فرعون جمعیتی قوتیله ایماندن اعراض ایدوب موسی ساحریا مجنوندر دیدی
(فاخذناه وجنوده فنبذناهم فی الیم وهو ملیم) بز فرعون و عسکرینی غضبمزله اخذ ایدوب دریایه غرق ایتدک
حال بوکه فرعون کندوبه نیچون ایمان ایتدم دیو لوم وطعن ایتدی (و فی عاد اذ ارسلنا علیهم الریح العقیم) وعاد قومنی

نهی ایدردک شمدی ایسه نخللری قطع وتحریق ایدرسن اول سببدن بو آیت نازل اولدی
اشبو دلیلدرکه کفارک دیارینی هدم و اشجارینی قطع جائز اوله تاکه آنکله غیظلری
آرتوریله امام ابو اللیث ایدر هر مجتهد مصیبدر دینلره اشبو آیت دلیلدر زیراکه الله
تعالی ایکی فریقک دخی فعلندن راضی اولدی (وما افاء الله علی رسوله منهم فما اوجفتم
علیه من خیل ولا رکاب) بنو النضیر ویا سائر کفره‌نک اموالندن شول شیئکه الله
تعالی آنی رسولنه رد ایتدی سز آنک تحصیلنده خیل ویا رکاب اجراسیله مشقت شدیده
کورمدیکز زیراکه آنلرک قراسی مدینه‌دن ایکی میل دکلو مسافه‌ده ایدی حتی‌که
رسول اللهدن غیریسی اکا یایاق کتدیلر (ولکن الله یسلط رسله علی من یشاء) لکن
الله تعالی رسوللرین جمله‌دن محمد علیه السلامی کفاردن دیلدیکی طائفه اوزره غلبه
وقهرله وقلبلرینه القاء رعبله تسلیط ایدر (والله علی کل شیء قدیر) الله تعالی هر شیئه
قادر درکاهی وسائط ظاهره ایله وکاهی آنک غیریله تسلیط ایدر * اویله اولسه الله تعالی
بنو النضیر اموالنی خاصة پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه تعیین ایتدی اولدخی آنی مهاجرینه
قسمت ایدوب انصاردن اوچ کشیدن غیری‌یه ویرمدی (ما افاء الله علی رسوله من اهل القری
فلله وللرسول ولذی القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل) اول شیئکه الله تعالی انی
رسولنه اهل قرادن رد ایتدیکه آنلر بنو قریظه وبنو النضیر و اهل فدک وخیبره وعرینه‌در اول
الله تعالی‌یه ورسولنه وذوقرابه‌یه ویتامایه ومساکینه وابناء سبیله قسمت اولنور * فیء قسمتنده
اختلاف اولندی دینلدیکه ظاهر آیت مقتضاسنجه سهم الله کعبه وسائر مساجد عمارتنه صرف اولنور *
دینلدیکه مال فیء بش سهم قیلنور زیرا آنده‌کی ذکر الٰهی تعظیم ایچوندر وسهم رسول برقولده
امامه و برقولده عساکره وثنوره و برقولده عساکر مسلمینه صرف اولنور مال فیئک خمسی مال
غنیمک خمسی کبی قسمت اولنور ودرت خمسی ایسه مقاتله ومصالحه صرف اولنور (کیلا یکون
دولة بین الاغنیاء منکم) تاکه فقرانک حقی اولان فیء اغنیاکز بیننده مداوله اولمیه * تکیم زمان
جاهلیتده اغنیاء آنی تداول و بینلرنده دور ایدرلردی (وما آتیکم الرسول فخذوه وما نهیکم
عنه فانتهوا) اول شیئکه فیئدن رسول الله علیه السلام آنی سزه امر ایدر آنی اخذ ایدککه
اول سزه حلالدر ویا آنی تمسک ایدککه اکا اطاعتکز واجبدر واول شیئکه رسول الله آنی
اخذدن و اتیاندن نهی ایده آندن امتناع ایدوب (واتقوا الله ان الله شدید العقاب) الله تعالیدن
قورقوب رسولنه مخالفتدن صاقنک که اکا مخالفت ایدنه الله تعالینک عقابی شدیددر (للفقراء
المهاجرین الذین اخرجوا من دیارهم واموالهم یبتغون فضلا من الله رضوانا و ینصرون الله
ورسوله اولئک هم الصادقون) بنو النضیردن اخذ اولنان فیء شول فقراء مهاجرینکدرکه
دیار واموالرندن چیقارلدیلرکه آنلر الله تعالیدن جنتده رزق ودینده ارضاسن طلب ایدرلر

هلاك كزده دخی آیت و عبرت براقدقکه آنلرك اوزرینه خیر و برکتسز هلاك روزكاری ارسال ایتدك (ما تذر من
شئ انت علیه الا جعلته كالرمیم) اول ریح مال ونفسدن اوغرادیغی شیئی ترك ایتمدی انجق اوقانمش اونلوق ویا کوك
کبی محو ایتدی (وفی ثمود اذ قیل لهم تمتعوا حتی حین) وقوم ۱۸۴ ثمود قصه‌سنده دخی علامت وعبرت
براقدقکه عقر ناقه
دنصکره عذاب وقتی
کلنجیه‌دك اوچ کون آنلره
کچنمکلك دینلدی (فعتوا
عن امر ربهم فاخذتهم
الصاعقة و هم ینظرون)
آنلر ربلرینك امرینه
امتثالدن روکردان
اولوب تدارك حاله
مشغول اولمدیلر اوچ
کوندن صکره آنلر
منتظرلر ایکن صاعقه آنلری
اخذ ایتدی (فما استطاعوا
من قیام وماكانوا منتظرین)
اول عذابك نزولنده حرکته
وکمسنه‌دن یاردم طلبنه دخی
قادر اولمیوب هلاك اولدیلر
(وقوم نوح من قبل انهم
كانوا قوما فاسقین) بوعاد
و ثمود قومندن مقدم
نوح قومنی اهلاك ایتدیکه
آنلر کفر وعصیانده حدی
تجاوز ایدنلردن ایدی
(والسماء بنیناها باید وانا
لموسعون) بز سمایی قدرت
وقوتمزله بنا ایتدك قادرزكه
آنلرك بیننده اولان
مخلوقاتمزك رزقنی توسیع
ایدرز (والارض فرشناها
فنعم الماهدون) و زمینی
دوشه‌دك نه کوزل بسط ایدیجیز (و من كل شئ خلقنا زوجین لعلكم تذكرون) هر شیدن (ایده‌لم)
چفت چفت خلق ایتدك * ذکر و انثی و نور و ظلمت و انس و جن و شتا و صیف کبیکه * شتابی تذکر ایدوب
وحدانیت و فردانیت انجق واجب لذاته منحصر ایدوکنی بیله‌سز (ففروا الی الله انی لكم منه نذیر مبین) کفر

والله تعالی‌یه ورسولنه نفسلری و مالاریله نصرت ایدرلر ایمدی آنلر ایمانلرنده صادقلردر
والذین تبوؤ الدار والایمان من قبلهم) وشونلركه دار هجره ودار ایمان اولان مدینه‌یی
رسول الله علیه السلامك و اصحابنك اكا هجرتندن اول مكان ایدندیلركه آنلر انصاردر
ویاخود مدینه‌یی توطن ایدوب آنده ایمانی اختیار ایتدیلر و رسول الله علیه السلامك اكا
قدومندن ایکی سنه مقدم آنده مسجد بنا ایتدیلر (یحبون من هاجر الیهم) مؤمنلردن
آنلره هجرت ایدنلری سوزلر بوخسه آنلری کندیلر استثقال ایتمزلر (ولا یجدون فی
صدورهم حاجة مما اوتوا) و مهاجرینه فئ و غیری ویریلوب کندیلره برشی ویرلمدیکی
سببدن صدرلرنده حرارت و حسد وغبطه بولمزلر (ویؤثرون علی انفسهم ولو كان بهم
خصاصة) و آنلر مهاجرینی اموال ومنازللریله نفسلری اوزره تقدیم ایدرلر حتی ایکی
مرأه‌سی اولان برندن بچوب مهاجرینك برینه تزویج ایتدی اکرچه اول نفسلری اوزره
تقدیم و ایثار ایتدكلری شیئه کندیلر محتاج ایسه‌ده * ابوهریره رضی الله عنه ایدر پیغمبرمز
صلی الله علیه وسلمه بررجل ضیف کلوب پیغمبرمز علیه السلام نساسنه خبر کوندردیکه
قتکزده مأكولاتدن برشئ وارمیدر دیدیلرکه صودن غیر شئ یوقدر اویله اولسه
پیغمبرمز علیه السلام اصحابندن قتنده اولانلره دیدیکه قنغکز بوکمسه‌یه ضیافت ایدر بیوردی بر
انصاری بن ایدرم دیوب آنی اوینه ایلتدی خاتوننه دیدیکه طعامدن نه شیئك واراول
دیدیکه صبیانمز قوتندن زیاده شیئمز یوق انصاری اكا دیدیکه طعامکی حاضرلیوب
صبیانکی اویوتغل چقانکه بن ضیفله اکله مباشرت ایدر اولم سن سراجی اصلاح ایدر
شکلنده اولوب سویندر کل * خاتون دخی انجلین ایتدی اویله اولسه انصاری قراکوده
کندوبی ضیفله بیله اكل ایدر شکلنده ایهام ایدوب طعامن جمیعن ضیف اكل ایتدی آنلر
اول کیجه آچ یاتدیلر * چون انصاری صباحی پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه و سلم قتنه
واردی پیغمبرمز علیه السلام اكا دیدیکه سنك و اهلكك بو کیجه‌ده ضیفکزه ایتدیککز
فعل جمیلکزدن الله تعالی راضی اولوب بو آیتی انزال ایتدی * ابوهریره رضی الله عنه ایدر
انصار پیغمبرمز علیه السلامه دیدیکه یارسول الله نخللرمزی بزمله اخوانمز مهاجرین بیننده
قسمت ایتکل * پیغمبرمز علیه السلام دیدیکه انجلین ایتمزم بلکه آنلر نخللریکزك مؤنتن
سزکچون التزام ایدوب حاصلنده سزه مشارکت ایتسونلر * انصار سمعا و طاعة دیوب
آنك اوزره عقد وشرکت ایتدیلر ابن عباس رضی الله عنهما ایدر یوم النضیرده پیغمبرمز
علیه السلام انصاره دیدیکه دیلرسکز مهاجرینه اموال ودیاریکزی قسمت ایدوب اشبو بنو
النضیر غنیمتنه آناره مشارك اولك ویادیلرسکز اموال ودیاریکز كما كان کندیکزك اولوب
اشبو غنیمتنه مداخله ایتمکز * دیدیلرکه یا رسول الله اموال و دیارمزی آنلرله مقاسمه

ومعصیتی ترکله الله تعالانك توحید وطاعتنه قاچك بن سزی اول شرك وعصیانه آماده اولان عذابدن آیات بینه ایله
انذار ایده‌رم (ولا تجعلوا مع الله الها آخر انی لكم منه نذیر مبین) الله تعالایه غیر معبود اشراك ایتمیك بن سزی
غیرك عبادتندن ایجاب ایدن آفات ۱۸۵ وعقابله تحذیر ایده‌رم (كذلك ما اتی الذین من قبلهم من رسول
الا قالوا ساحر او مجنون)
یا محمد سنك قومك
سکا سحر وجنون نسبت
ایتدكلری کبی اول
کچن امتلره کلن
رسوللرینی انلر دخی
تکذیب ایدوب ساحر
ومجنون دیرلردی (اتواصوا
به بل هم قوم طاغون)
آیا اولکیلر صکره کیلره
وصیتمی ایتدیلرکه برقول
اوزره اتفاق ایتدیلر
آرالرنده مدت وافره
اولمغله اویله دکلدر
بلکه جمله‌سی طغیانده
مشترکلردر (فتول
عنهم فما انت بملوم)
سن آنلرله مجادله‌دن
اعراض ایت سن دعوت
و تبلیغده سعیکی بذل
ایتدکدنصکره انلردن
اعراضکله لوم اولنمزسن
(و ذكر فان الذكری
تنفع المؤمنین) کافرلرك
عنادی سببیله وعظی ترك
ایتمه بند و نصیحت ایله که
اول مؤمنلره نفع ایدر
(وما خلقت الجن والانس
الا لیعبدون) بن جن
وانسی خلق ایتدمکه
انجق بکا عبادت ایدوب بنی بیله‌لر وخالقیتم و وحدانیتم انلرله معلوم اوله (ما ارید منهم من رزق وما ارید ان
یطعمون) بن انلری خلق ایتمکدن مرادم رزق وطعام تحصیلنه قوللنمق دکلدر * یعنی کندولرینی ومخلوقاتمدن سائرینی
ارزاق و اطعام ایتملری طلب اولنمز جمله‌نك رزق و طعامی بندندر ارزاق و اطعام انجق بنم صفتمدندر *

ایده‌لم ومع ذلك اول غنیمته مداخله ایتمیه‌لم اول سببدن بو آیت نازل اولدی (ومن یوق شح
نفسه فاولئك هم المفلحون) اول کمسه‌که نفسنك بخلی منع اولنه حتی‌که نفسی اوزره حب
مال وبغض انفاق غالب ایکن اكا مخالفت ایده اول حالاو کمسه‌لر ثناء عاجل وثواب آجلی
فائزلردر (والذین جاؤا من بعدهم) شونلركه مهاجرین وانصاردنصکره کلدیلر انلر تابعیندركه یوم
قیامته دکین مؤمنلردن کلور (یقولون ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذین سبقونا بالایمان ولا تجعل
فی قلوبنا غلا للذین آمنوا ربنا انك رؤف رحیم) دیرلركه یاربنا مغفرت ایت بزی ودینده
اخوانمزیکه ایمانله بزی سبقت ایتدیلر وقلوبمزده مؤمنلره حقد قیلمغل یاربنا سن رحمتلو ورأفتلو
سن روادركه دعامزه اجابت ایده‌سن هركمسه‌كه صحابه‌نك برینه قلبنده غل اوله جمیعنه ترحم
ایتمیه اول کمسه بو آیتله عنایت اولنلردن دكلدر زیراكه اول الله تعالی مؤمنلری اوچ منزلت
اوزره ترتیب ایتدیکه اول مهاجرون وانصار وتابعوندركه اشبو اوچ آیتده مذكور صفاتله
موصوفلردر اولکه تابعیندن انده اول صفت اولمیه اول اقسام مؤمنیندن خارج اولور (الم
تر الی الذین نافقوا یقولون لاخوانهم الذین كفروا من اهل الكتاب) نظر ایدرمیسن مدینه
اهلندن شول منافقلره کیم اضمار ایتدکلرینك خلافن اظهار ایدوب بنوقریظه و بنوالنضیر یهودندن
شول کفرده اخوت وصداقت و موالاتلری اولان اصحابلرینه دیرلركه (لئن اخرجتم لنخرجن
معكم ولا نطیع فیكم احدا ابدا وان قوتلتم لننصرنكم) اکر سز مدینه‌دن چیقاریلورسه‌کز
بز دخی سزكله بیله چیقارز وسزكله قتال ایدنلره نه محمده ونه مسلمینه ابدا اطاعت ایتمزز واکر
قتال اولنورسه‌كز سزه اعانت ایدرز (والله یشهد انهم لكاذبون) الله تعالی شهادت ایدرکه
آنلر کاذبلردر وعدلرینه وفا ایتمزلر (لئن اخرجوا لا یخرجون معهم ولئن قوتلوا لا ینصرونهم
ولئن نصروهم لیولن الادبار ثم لا ینصرون) بنوالنضیر دیارلرندن چیقاراسه‌لر اول منافقین
انلرله بیله چیقمزلر وقتال اولنسه‌لر منافقین انلره اعانت ایتمزلر واول منافقین انلره اعانت
ایتدیکی تقدیر اوزره منهزمین اولدقلری حالده رجوع ایدرلر بعده بنوالنضیر نصرت
اولنمزلر ناصرلری منهزم اولدیغی ایچون (لانتم اشد رهبة فی صدورهم من الله)
مؤمنلر منافقینك سرلرنده سزدن خوفلری جهرلرنده‌کی الله تعالادن اولان خوفلرندن
اشددر (ذلك بانهم قوم لا یفقهون) انلرك سزدن خوفی شول سببیله دركه انلر الله
تعالینك عظمتن بیلمزلركه حق خوفله اندن خوف ایده‌لر وانك خوف اولنمغه حقیق ایدوكن
بیله‌لر (لا یقاتلونكم جمیعا الا فی قری محصنة او من وراء جدر) اول یهود مجتمعین
اولوب سزكله قتاله مبادرت ایتمزلر بلكه فرط خوفلرندن قتاللری شول دروب
وخندقله محصنه قریه‌لرده ویا دیوارلر آردندن اولور (بأسهم بینهم شدید) انلر بری
برلریله قتال ایتسه‌لر قتاللری شدیددر لكن سزكله قتاله طاقتلری یوقدر زیراكه الله تعالی

(ان الله هو الرزاق ذوالقوة المتين) مخلوقاته رزق ویریجی یالکز الله تعالادر قوت وقدرتنده متیندر (فان للذین ظلموا ذنوبا مثل ذنوب اصحابهم فلایستعجلون) شرك وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدنلر ایچون مقدم هلاك اولان یارانلرینه اولان عذاب مثللو عذاب واردر عجله ایتمسونلر (فویل للذین کفروا من ۱۸۶ یومهم الذی یوعدون) انلرکه کافر اولدیلر وای اولکونلر ندنکه انلره عذاب وعد اولنمشیدی اول دنیاده استیصال یاقیامتده عذابدر

(سورة الطور مکیة وهی)

(ثمان واربعون آیة)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(والطور وکتاب مسطور فی رق منشور والبیت المعمور والسقف المرفوع والبحر المسجور ان عذاب ربك لواقع ماله من دافع) طورسینا حقیچون وصحیفه یه یازیلوب نشر اولنمش قرآن حقیچون وجاج و مجاورینله معمور بیت مکرم حقیچون وعرش وسما حقیچون وطاشقون بحر محیط حقیچون ربك جل شانه نك عذابی البته واقعدر و انی هیچ دفع ایدیجی یوقدر (یوم تمور السماء مورا وتسیر الجبال سیرا) شول کونده که آسمان بردونمکلکله دونه * که اهالیسی خوفلرندن مضطرب اولوب قاریشه * و طاغلر هواده کزوب هبا اوله (فویل یومئذ للمکذبین) اولکونده شدت عذاب رسوللرینی تکذیب ایدنلر ایچوندر (الذین هم فی خوض یلعبون) (حتی) که آنلر رسوللری اقوال باطله ایله استهزا ایدرلردی (یوم یدعون الی نار جهنم دعا هذه النار التی کنتم بها تکذبون) اولکونده انلرك اللری بیونلرینه وناصیه لری ایاقلرینه باغلو عنفله جهنمه سوق اولنوب انلره دینورکه ایشته بو اول ناردرکه

الله ورسولیله محاربه ایدن شجاع ایسه جبان اولور عزیز ایسه ذلیل اولور (تحسبهم جمیعا وقلوبهم شتی) سن انلری امرواحد ویا کلمهٔ واحده اوزره مجتمعین متفقین ظن ایدرسن حالبوکه انلرك قلوبی متفرقه در بینلرنده توادّ یوقدر عقائدلری مفترقه و مقاصدلری مختلفه اولدیغی ایچون (ذلك بانهم قوم لا یعقلون) آنلرك بو اختلافی شول سببله درکه انلر صلاحلری اولان شیئی بیلمزلر زیراکه قلبلرینك تشتتی قوالرینی ضعیف ایدوبدر (کمثل الذین من قبلهم قریبا ذاقوا وبال امرهم ولهم عذاب الیم) بنو النضیرك کفرده مثلی انلردن زمان قریبدن اول کچن اهل بدر ویا بنوقینقاع مثلی کبیدر انلر بنو النضیردن اول دیارلرندن اخراج اولندقلری صحیح ایسه و یاخود امم ماضیه دن مهلکین مثلی کبیدرکه کفرلرینك سوء عاقبتن دنیاده ذوق ایتدیلر ومع ذلك انلره عذاب الیم دخی واردر (کمثل الشیطان اذ قال للانسان اکفر فلما کفر قال انی بریء منك انی اخاف الله رب العالمین) منافقینك یهودی قتال اوزره اغراده مثلی شیطان مثلیدرکه اول انسانی کفر اوزره اغرا ایدر انسان دخی آنك اغراسیله کافر اولیجق شیطان اندن تبری ایدوب بن الله تعالیدن قورقارین دیر شول امیدله کیم اکا اولان عذاب مشارکتندن قورتیله حالبوکه اول بر امل باطلدر (فکان عاقبتهما انهما فی النار خالدین فیها وذلك جزاء الظالمین) اویله اولسه اول شیطان وانسانك عاقبتی نارده خلود اولورکه اول کفر ونفاقله نفسلرینه ظلم ایدنلرك جزاسیدر * دینلدیکه انساندن مراد ابو جهلدرکه یوم بدرده ابلیس اکا دیدیکه اشبو کونده ناسدن سزه غالب اولور یوقدر وبن سزك ناصریکزین وقتاکه قتال اولوب ابلیس جبریل علیه السلامی رسول الله علیه السلامله بیله کوردی اندن قورقوب کفاردن تبری ایتدی حتی که منهزمین اولدیلر * دینلدیکه انساندن مراد برصیصانام برراهبدرکه ابلیس وسوسه سیله برمرأه مجنونه یه زنا ایتدیکه اول انك جنوننه علاج ایچون کتورلمشیدی حملی ظاهر اولیجق اول انی قتل ودفن ایتدی تاکه ناس بیننده رسوای اولمیه چون برصیصایی قصاص ایچون صلبه ایلتدیلر ابلیس اکا کلوب بکا سجده ایتسکه سنی قتلدن قورتاره یم دیدی برصیصا دخی اکا سجودله کافر اولیجق ابلیس اکا بن الله تعالیدن قورقارین دیوب اندن تبری ایتدی (یاایها الذین آمنوا اتقوا الله ولتنظر نفس ماقدمت لغد) یامؤمنلر الله تعالیدن قورقوب اوامره اطاعت ونواهیدن تباعد ایدك هر نفس نظر ایتسونکه یارنه یوم قیامت ایچون اعمال صالحه دن نه تقدیم ایدوبدر (واتقوا الله ان الله خبیر بما تعملون) واجبات اداسنده ومحارم ترکنده الله تعالیدن قورقك که اول الله تعالی اعمالکزه خبیردر (ولا تکونوا کالذین نسوا الله فانسیهم انفسهم اولئك هم الفاسقون) الله تعالینك حقنی اونودانلر کبی اولمیکز که اول دخی انلره نفسلرینی اونوتدردی

سز آنی دنیاده تکذیب ایدردیکز (افسحر هذا ام انتم لاتبصرون) بوکوردیککز عذاب سحرمیدر یاخود سز انی کورمز میسز چونکه دنیاده وحیه سحر وعذابه کذب دیردیکز (اصلوها فاصبروا اولاتصبروا سواء علیکم انما تجزون ما کنتم تعملون) سز اول ناره کیرك کرك اول ۱۸۷ عذابه صبر ایدك کرك صبر ایتمیوب فریاد ایدك که مساویدر انده مؤبدسکز اول دنیاده ایشلدیککز شرك وتکذیبك جزاسیدر (ان المتقین فی جنات ونعیم) تحقیق متقیلر جنتلرده و نعمتلرده در (فاکهین بما آتیهم ربهم ووقیهم ربهم عذاب الجحیم) آنلر ربلرینك اعطا ایتدیکی نعم جاودانیدن مسرور ومتلذذ درلر و آنلری ربلری نار جهنمدن حفظ ایدوب آنلردن خوف دفع ایدر (کلوا واشربوا هنیئا بما کنتم تعملون) آنلره دینورکه جنتك طعام وشرابندن اکل وشرب ایدك عافیت اولسون ایشته بو سزك دنیاده ایشلدیککز عمل صالحه سببیله در (متکئین علی سرر مصفوفة وزوجناهم بحور عین) انلر صف صف اولمش سریرلر اوزره او تورورلر وانلری حورعین ایله جفت ایدرز (والذین آمنوا واتبعتهم ذریتهم بایمان الحقنابهم ذریتهم ومالتناهم من عملهم من شیء کل امریء بما کسب رهین) شونلرکه دنیاده مؤمنلر اولوب اولادلری دخی ایمانده اکا تابع اولدیلر بز اول اولادلرینی جنته دخولده اول مؤمنلره الحاق ایدرز وبو الحاقله بابالرینك اعمالندن برشی نقص ایتمزز هر کمسنه کسبیله مرهوندر * اکر عملی صالح ایسه رهندن قورتیلوب جنته کیدر اکر عملی شرك وکفر ایسه کندوبی رهندن قورتره مز ناره کیدر * (وامددناهم بفاکهة ولحم مما یشتهون *

حتی که نفسلرینه نفع ایدر شیئی ایشتمز وآنی تخلیص ایدر شیئی ایشلمز اولدیلر * ویاخود یوم قیامتده اهوالدن آنلره آنی کوستره کیم انکله نفسلرینی اونوده ایمدی آنلر فسوقده کامللردر (لایستوی اصحاب النار واصحاب الجنة اصحاب الجنة هم الفائزون) شونلرکه نفسلرینی استهمال ایله ناره مستحق اولدیلر وشونلرکه نفسلرینی استکمال ایله جنته استیهال ایتدیلر ایکیسی مساوی اولمزلر زیراکه دنیاده وآخرنده اصحاب جنت کرامتده واصحاب نار مهانتده در اصحاب جنت نعیم مقیمه فائزلردر شافعی بو آیتله استدلال ایدوب کافر یرینه مسلم قتل اولنمیه وکافر قهرله اموال مسلمینه مالك اولمیه (لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لرأیته خاشعا متصدعا من خشیة الله) اکر جبلده تمییز خلق اولنوب اوزرینه قرآن انزال اولنسه صلابت ورزانتیله الله تعالینك عذابی خوفندن آنی خاشع متصدع کوریدك شول حذرله کیم تعظیم قرآنده حق الالهی ادا ایتمیه ایمدی کافرك قلبی قسوتده جبلك قسوتندن اشددرکه قرآنده کی مواعظ وعبرله متأثر اولمیوب آنی ایشتمدك کبی آندن اعراض ایدر (وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون) اشبو امثالکه قرآنده ذکر اولندی بز انی ناسه تبیین ایدرز تاکه انلر تفکر ایدوب اتعاظ ایتدکلرندنصکره رب تعالی یه مخالفتی ترك ایدەلر (وهو الله الذی لااله الاهو) اول الله تعالی معبود بالحق در الوهیتده مشارکی یوقدر (عالم الغیب والشهادة) اول عالمدر جواهر قدسیه واحوالندن هر شیئی که جسددن غائب اوله واجرام واعراضدن هر شیئی که جسده حاضر اوله ویا عالمدر هر شیئی که اول معدوم وکرك موجوددر ویا هر شیئی که اول سرده وعلانیه ده در (هو الرحمن الرحیم) که اول جمیع خلقه عطوفدر رزقلرین ویرر منع ایتمز مؤمنلرك ذنوبنی مغفرت ورحمت ایدیجیدر (هوالله الذی لااله الاهو) اول الله تعالی معبودیتده مشارکی یوقدر (الملك) ملکدرکه هیچ برشیئدن ملکی زائل اولمز (القدوس) هر نقص ایجاب ایدر شیئدن منزه ونزاهتده بلیغدر (السلام) هر نقص وآفتدن سالمدر (المؤمن) اولیاسنه عذابندن امن ویریجیدر (المهیمن) هرشیء اوزره رقیب وحافظدر (العزیز) هرشیء اوزره غالبدر * دیلدیکی شیئدن آنی هیچ برشیء عاجز ایتمز (الجبار) اراده ایتدیکی شیء اوزره خلقی جبر ایدر ویا حاللرینی اصلاح ایدر (المتکبر) حاجت ویا نقص ایجاب ایدر هر شیئدن تکبر ایدر (سبحان الله عما یشرکون) اول الله تعالی منزه اولدی هر شیئدنکه کفار آنی اکا اشراك ایدرلر (هو الله الخالق) اول الله تعالی مقتضای حکمتی اوزره اشیایی تقدیر ایدر (الباریء) اعیانی عدمدن وجوده کتورر وخلقك بعضنی بعضندن اشکال مختلفه ایله تمییز ایدر (المصور) هر شیئه بر صورت ویرر ارحامده کی اولاده صورت ویرمسی کبی که انکله بعضی آخردن ممتاز

اومتقيلره آرزو ايتدكلرى ميوه ولحمى زياده‌سيله ويررز (يتنازعون فيها كأساً لالغو فيها ولاتأثيم) جنتده آنلر بربرلرينه
خمرله طلوكاسه‌لر ويررلر انده لغو كلام ومخاصمه وكناه ايجاب ايدر فعل صدورى اولمز (ويطوف عليهم غلمان لهم
كانهم لؤلؤ مكنون) اول متقيلره خدمت ايچون دست مس ۱۸۸ ايتمش كويا صدفده بسلنمش اينجولر كبى
غلمانلر طواف ايدر * پيغمبر عليه السلامدن سؤال اولنمشكه خادملر بويله اولنجه مخدوملر نيجه اولور افندمز بيور مشلركه اول غلاملر كواكب فرض اولنسه مخدوم متقيلر قمر فرض اولنور بربرلرينه فضلارى بورنه‌در (واقبل بعضهم على بعض يتساءلون) وبربرلرينه اقبال ايدوب دنياده‌كى احوال واعمالرندن سؤال ايده‌لر (قالوا انا كنا قبل فى اهلنا مشفقين) مقدم بز دنياده اهلمز بيننده ايكن آخرتده الله تعالينك عذابندن خوف ايدردك ديه‌لر (فمنّ الله علينا ووقينا عذاب السموم) الله تعالى بزم اوزه‌رمزه توفيقيله منت ومرحمت ايدوب سموم كبى مشامه نافذ عذابدن بزى حفظ ووقايه ايلدى (انا كنا من قبل ندعوه انه هو البرّ الرحيم) بز مقدم دنياده الله تعالى‌يه عبادت ايتدك وناردن وقايه طلب ايلدك
ايدى اول قوللرينه احسان ومرحمت ايديجيدر (فذكر فما انت بنعمت ربك بكاهن ولامجنون) يامحمد قرآنله (جاءكم)
نصيحتده ثابت اول مشركلرك كلاميله ملول اولمه‌سن ربك تعالى‌نك حمد ونعمتيله كاهن ومجنون دكلسن (ام يقولون شاعر
نتربص به ريب المنون) بلكه آنلر ديرلركه اول شاعردر كردش دهره منتظر اوله * كه سائر شاعرلر كبى بلكه وفات ايدر *

اولور (له الاسماء الحسنى) انكيچون اسماء حسنى واردركه اول محاسن معانى‌يه دالّه‌در ذكرى سورهٔ اعراف او اخرنده كچوبدر (يسبح له مافى السموات والارض) سموات وارضده‌كى مخلوقاتك كليسى اول الله تعالى‌يى نقائصدن تنزيه ايدر (وهو العزيز الحكيم) كه اول ملكنده عزيز امر وفعالنده حكيمدر * معقل بن يسار ايدر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ديديكه بركمسه‌كه صباحده اوچ كره (اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم) ديوب سورهٔ حشرك آخرى اوچ آيتى اوقويه الله تعالى اكا يتمش بيك ملك توكيل ايدوب اخشامه دكين انكيچون استغفار ايده‌لر اول كونده وفات ايدرسه شهيد اوله واكر آنى اخشامده قراءت ايدرسه ذكر اولنديغى منوال اوزره صباحه دكين انكيچون يتمش بيك ملك استغفار ايده واكر اول كيجه‌ده وفات ايدرسه كذلك شهيد اوله

رسورة الممتحنة وهى ثلاث عشرة آية مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

(ياايها الذين آمنوا لاتتخذوا عدوى وعدوكم اولياء) يامؤمنلر بنم عدومى وسزك عدوكزى اولياء ايدنمكز بو آيت كريمه حطب بن بلعته شاننده نازل اولوبدركه اول پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم اهل مكه‌يه غزا ايدر ايدوكن بيلمجك آنلره نامه يازديكه اول پيغمبريمز عليه السلام اوزريكزه غزا قصدين ايدوبدر غافل اولمكز وانى عبدالمطلبك مولاتى ساره نام مرأه ايله ارسال ايتدى * اويله اولسه جبريل عليه السلام آنى پيغمبريمز عليه السلامه خبر ويريجك پيغمبريمز عليه السلام على عمار وطلحه وزبير ومقداد وابامرثد رضى الله عنهم نام جماعتى اكا كوندروب ديديكه روضهٔ حاجه واردیغكزده آنده برمرأه‌يه ملاقات ايدرسزكه بيله سنجه حاطبك اهل مكه‌يه نامه‌سى واردر آنى آلوب كندوبى صااليويرك اكر امتناع ايدرسه بوينتى اورك چون اول موضعده اكا ايريشوب نامه‌يى ايستديلر انكار ايتدى على رضى الله عنه ايدر اوزرينه سل سيف ايديجك نامه‌يى صاچى آراسندن چيقاروب ويردى چون نامه‌يى پيغمبريمز عليه السلامه كتورديلر پيغمبريمز عليه السلام حاطبى چاغروب نيچون بويله ايتدك ديدى حاطب ديديكه يارسول الله اسلامه كلديدنبرو كافر اولمدم وسكا نصحى ترك ايتمدم لكن بن قريش اراسنده رجل غريب اولوب مكه‌ده اهلمى حمايت ايدركمسه يوقدر ديلدمكه انكله آنلره نوع صداقت كوسترم ومع ذلك بيلورمكه بنم نامه‌م آنلره برشيئى مفيد اولمز پيغمبريمز عليه السلام آنك قولنى تصديق وعذرينى قبول ايتدى (تلقون اليهم بالمودة) نامه ايله ويا پيغمبريمز عليه السلام اخبارينى آنلره اعلامله مودت القا ايدرسز (وقد كفروا بما

(قل تربصوا فانى معكم من المتربصين) انلره ديكه سز بنم هلاكمه منتظر اولك بن دخى سزك هلاككزه منتظرم
(ام تأمرهم احلامهم بهذا ام هم قوم طاغون) انلرك عقللرى انلره بويله تناقضله‌مى امر ايدركه كاهن اولان آدم
عقللو ودقيق اولق لازمدر مجنون ابله ۱۸۹ ضدو تناقضى آشكار ايكن هم كاهن هم مجنون ديرلر انلر
مكابره وعناده حدى تجاوز ايتمش قوملردر (ام يقولون تقوّله بل لايؤمنون) بوخسه انلر محمد قرآنى كندو نفسندنمى دوزدى ديرلر اويله دكل بلكه حسدلرندن ناشى ايمانه كلمزلر (فليأتوا بحديث مثله ان كانوا صادقين) اكر انلر قرآنى محمد كندندن ايجاد ايتدى ديرلرسه انلرك فصحا وبلغاسى دخى قرآنى كبى بر كلام كتورسونلر اكر سوزلرنده صادقلر ايسه‌لر (ام خلقوا من غير شئ ام هم الخالقون) بوخسه انلر بى خالقمى خلق اولنديلر ياخود عبادت ومجازاتدن برشى ايچون خلق اولنميوب بيهوده‌مى خلق اولنديلر كندولرى كندولرينمى خلق ايتديلر * كه اوزرلرينه برشى واجب اولمدى (ام خلقوا السموات والارض بل لايوقنون) يوخسه سموات وارضى انلرمى خلق ايتديلر * كه خالقنه عبادت ايتمزلر * بلكه انلر تفكر ايدوب خالقى ايقان
ايتمزلر (ام عندهم خزائن ربك ام هم المصيطرون) يوخسه ربك جل شانه‌نك رزق وعلم خزينه‌لرى انلرك عندنده‌ميدر
* كه استدكلرينى الوهيت ونبوته اختيار ايده‌لر * ياخود غالب ومسلطلرميدر * كه ايستدكلرى كبى تدبير ايده‌لر *
(ام لهم سلم يستمعون فيه فليأت مستمعهم بسلطان مبين) عالم غيبدن وحى اولنانى وملكلرك كلامنى استماعه انلر ايچون كوكه

جاءكم من الحق) حالبوكه انلر سزه كلان قرآنه ويارسوله كافر اولديلر (يخرجون الرسول واياكم ان تؤمنوا بالله ربكم) ربكز جل شانه‌يه ايمانكز سببيله رسول اللهى وسزى دياركز مكه‌دن چيقارديلر (ان كنتم خرجتم جهادا فى سبيلى وابتغاء مرضاتى تسرون اليهم بالمودة وانا اعلم بما اخفيتم وما اعلنتم) اكر دياركزدن خروجكز بنم سبيلمده جهاد ورضامى طلب ايچون ايسه انلر بنم اعدائم ايدوكن بيلوركن نيچون انلره اسرار مودت ايدرسز حالبوكه بن اهل كفره سزك اسرار مودتكزى واهل اسلامه اقرار وتوحيدكزى بيلورم اعدى اهل كفره نه موتونه انى اسرار ايدك (ومن يفعله منكم فقد ضل سواء السبيل) بوندنصكره سزدن اول كمسه‌كه كفره ايله موالات ايده طريق هدادن خطا ايدر (ان يثقفوكم يكونوا لكم اعداء ويبسطوا اليكم ايديهم والسنتهم بالسوء وودوا لوتكفرون) اكر سزه ظفر بولسه‌لر سزه عداوتلرين اظهار ايدرلردى ويدلرينى سزه ضرب وقتله ولسانلرينى سب وشتمله بسط ايدرلر وسزك دين اسلامدن ارتدادكزى تمنى ايدرلر (لن تنفعكم ارحامكم ولااولادكم يوم القيامة يفصل بينكم) اكر انلر سزه عداوت ايتمزلرسه‌ده قرابات واولادكز سزه نفع ايتمزكه انلر اجلچون مشركينه ورسول الله‌ه خيانت ايدرسز يوم قيامتده الله تعالى سزكله اولادكز بينى فصل ايدرسز ايمانكزله جنته وانلرى كفرلريله ناره قور * اويله اولسه ايرته سزه نفعى اولمين قوم ايچون بوكونده حق الهى نيچون رفض ايدرسز (والله بما تعملون بصير) الله تعالى اعمالنكزك سرينى وعلانيه‌سنى كورر هربرينك جزاسنى سزه ايركورر (قد كانت لكم اسوة حسنة فى ابراهيم والذين معه) ابراهيم عليه السلامده وانكله اولان مؤمنلرده سزكچون قدوهٔ صالحه واردر اعدى انلره اقتدا ايدك (اذ قالوا لقومهم انا برآء منكم ومما تعبدون من دون الله كفرنا بكم) كه انلر كفاردن قوملرينه ديديلركه بز سزدن والله تعاليدن غيرى معبود اتخاذ ايتديككز اصنامدن بريئلرز وسزك دينكزه منكرلرز (وبدا بيننا وبينكم العداوة والبغضاء ابدا حتى تؤمنوا بالله وحده) وبزمله سزك بينكزده عداوت وبغضا ظاهر اولوب سزدن مودتى قطع ايتدك تاشول وقته دكين كه الله تعالينك وحدانيتنه ايمان كتوروب شركى ترك ايده‌سز اويله اولسه عداوت وبغضا الفت ومحبته منقلب اولور (الاقول ابراهيم لابيه لاستغفرن لك وماملك لك من الله من شئ) الا ابراهيم عليه السلامك شول قولنده سزكچون قدوه يوقدركه اول باباسنه ديديكه بن سنكيچون الله تعاليدن مغفرت ديلرين والحال اكر ايمانه كلمزسك عذاب الهيدن برشيئى سندن دفعه مالك اولمزين ابراهيم عليه السلامك انكيچون استغفارى اندن نهى اولنمزدن اول ايدى ويااسلامه كلمكه وعدى اولديغى ايچون ايدى * اعدى يامؤمنلر الله تعالى‌يه التجا ايدوب ديكزكه (ربنا عليك توكلنا واليك انبنا واليك المصير) يا ربنا امريمزى سكا تفويض ايتدك وسكا اطاعتله اقبال ايتدك وآخرتده

چیقه جق نردبانلری می واردر اکر وار ایسه کلسونلر انلر حجت ظاهره ایله ایشتدکلرینی خبر ویرسونلر (ام له البنات ولکم البنون) یوخسه زعمکزجه نفرت ایتدیککز قز اولاد الله تعالی نك اولوب سزکچون اوغللر اوله (ام تسئلهم اجرا فهم من مغرم مثقلون) یا محمد یوخسه سن آنلردن تبلیغ ١٩٠ رسالتك ایچون اجرتمی استدك که دین ثقیل سببیله سندن اعراض ایتدیلر (ام عندهم الغیب فهم یکتبون) یوخسه لوح محفوظ انلرك عندنده میدرکه مغیباتی یازوب زعملرنجه بعث وجزانك اصلی اولمدیغنی بیلورلر (ام یریدون کیدا فالذین کفروا هم المکیدون) سنکچون دار الندوه ده کید ومکر قصدینی ایتدیلردی اومکر ایدن کافرلرك مکرلری کندولره راجع اولوب یوم بدرده جزالرینی بولدیلر (ام لهم اله غیرالله سبحان الله عما یشرکون) آیا بو کندولره عائد مکری انلری انلردن دفع ایده جك الله تعالی دن غیری آلهلری می واردر الله تعالی اکا شریك ایتدکلری شیلردن منزهدر (وان یروا کسفا من السماء ساقطا یقولوا سحاب مرکوم) (انلر مقدم سمادن اوزرلرینه پارچه دوشمینجه ایمانه کلمز دیمشلردی * اکر تعذیب ایچون اوزرلرینه کوکدن قطعه دوشدیکنی کورسه لر فرط عنادلرندن دیه لرکه تراکم ایتمش بلوتدرکه یره یغمور ویره جك دیوبنه ایمانه کلیه لردی (فذرهم حتی یلاقوا یومهم الذی فیه یصعقون) امدی انلری ترك ایله تا که انلر اولکونه ملاقی اوله لرکه نفخهٔ اولیده انده بیهوش وهلاك اولنورلر (یوم لایغنی عنهم کیدهم شیئا ولاهم ینصرون) او لکونده انلرك مکرلری انلره هیچ برشی فائده ایتمز وانلردن عذابی منعه (بر شیئله)

مرجعمز سکادر (ربنا لاتجعلنا فتنة للذین کفروا) یاربنا بزی کافرلره فتنه قلمغل انلری اوزریمزه تسلیطله کندیلرین حق اوزره وبزی باطل اوزره ظن ایدوب انلری بزمله مفتون ایتمکل ویاخود بزه عذاب ایتمکل که انلر بزی عذابده کوریجك بونلر حق اولسه لر عذاب اولنمزلردی دیو بزه شماتت ایتدرمکل (واغفرلنا ربنا انك انت العزیز الحکیم) وبزم تقصیراتمزی مغفرت ایتمکل که سن ملککده عزیز امرکده حکیمسن (لقد کان لکم فیهم اسوة حسنة لمن کان یرجوالله والیوم الآخر) یا مؤمنلر سزکچون ابراهیم علیه السلام واتباعی مؤمنلرده قدوهٔ حسنه واردر شول کمسه ایچونکه الله تعالینك جزیل ثوابن وجمیل حسابن رجا ایدر (ومن یتول فان الله هو الغنی الحمید) شول کمسه که انی قدوه ایدنمکدن اعراض ایده الله تعالی خلقندن وایمانلرندن غنیدر فعلنده وحکمنده حمیددر (عسی الله ان یجعل بینکم وبین الذین عادیتم منهم مودة) وقتاکه الله تعالی مؤمنلره کفاره عداوت ایتمکله امر ایلدی مؤمنلر مشرکیندن اقربالرینه عداوت وبرائتلرین اظهار ایتدیلر * الله تعالی بو آیتی انزال ایدوب دیدیکه قریب اولدیکه سزکله مشرکیندن معادات ایتدیککز کمسه لر بیننده مودت القاء ایده اویله اولسه الله تعالینك هدایتیله انلرك اکثری اسلامه کلوب معاداتلری موالات ومواخاته مبدل اولدی (والله قدیر والله غفور رحیم) الله تعالی وعدینی انجازه قادردر معصیتدن توبه ایدنه غفور اکا اطاعت ایدنه رحیمدر (لاینهیکم الله عن الذین لم یقاتلوکم فی الدین ولم یخرجوکم من دیارکم ان تبروهم وتقسطوا الیهم ان الله یحب المقسطین) الله تعالی سزی نهی ایتمز مشرکیندن شول ذی قرابه لریکزه برّ وعدلدنکه انلر سزکله دینده قتال ایتمیه لر وسزی دیارکزدن چیقارمیه لر الله تعالی هر امرده وعدل ایدنلری سور * روایت اولندیکه قتیله بنت عبدالعزی مشرکه اولدیغی حالده هدایاسنی رد ایده جك آیت مذکوره نازل اولدی (انما ینهیکم الله عن الذین قاتلوکم فی الدین واخرجوکم من دیارکم وظاهروا علی اخراجکم ان تولوهم ومن یتولهم فاولئك هم الظالمون) الله تعالی سزی کفاردن شول قومی تولی وتوددن نهی ایدرکه دینده سزکله قتال ایده لر وسزی دیارکزدن چیقاره لر ویا سزی دیارکزدن چیقارمغه اعانت ایده لر * ایدی انلرکه اول وصفلو کفاره تولی وتودد ایده لر موالاتی خلاف محلنه وضعله نفسلرینه ظلم ایدیجیلردر (یا ایها الذین آمنوا اذا جاءکم المؤمنات مهاجرات فامتحنوهن الله اعلم بایمانهن) یا مؤمنلر قچان سزه دارالحربدن هجرتله شول لسانلرنده کلمهٔ توحید ظاهر اولور نساء کله سز آنلری اختبار ایدك شول شیئله کیم انکله ایمانده قلبلرینك لسانلرینه موافقتی اولدیغنه ظنکز غالب اوله استحلافله کیم دارالحربدن خروجلری دکل الا اسلامه رغبتله یوخسه زوجندن کراهتله ویا مسلمیندن برجله عشقله ویا اعراض دنیویه دن

هیچ یاردم ایدر اولمز (وان للذین ظلموا عذابا دون ذلك ولکن اکثرهم لایعلمون) واو شرکله نفسلرینه ظلم ایدنلر ایچون عذاب آخرتدن بشقه دخی عذاب واردر اول عذاب قبر یا قتال بدر یا قحطدر لکن انلرك اکثری اول عذابی بیلمزلر (واصبر لحکم ربك ١٩١ فانك باعیننا وسبح بحمد ربك حین تقوم) یا محمد ربك تعالی نك انلره امهالی حکمنه تکذیب واذالرینه صبر ایت که سن بزم نظر حمایت والتفاتمزده سن ومجلسکدن قیامك وقتنده * سبحانك اللهم وبحمدك * دی دینلدیکه بو تسبیح مجلسدن قالقدقده اکر مجلس خیر ایسه احسانی آرترر اکر لهو ولغو ایسه کفارت اولور (ومن اللیل فسبحه وادبار النجوم) وکیجه نك بعض وقتنده نماز قیل که ریادن خالی اوله ونجومك غیبوبتی متعاقب * سحر * وقتنده صباح نمازندن مقدم ایکی رکعت سنت قیل

سورة النجم مکیة وهی احدی وستون آیة

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(والنجم اذا هوی) طلوع وغروب ایدن یلدزلر حقیچون * بونده مفسرینك اقوال کثیره سی اولوب بعضلری نجمدن مراد ثریا وبعضلری قرآندر دیمش و«هوی» نزول معناسنه اولمغله یعنی نزول ایدن قرآن حقیچون (ماضل صاحبکم وماغوی) صاحبکز محمد علیه السلام اصلا ضلالت وخطاده اولمدی (وماینطق عن الهوی) واول نفسندن کلام سویلمز انك نطقی قرآندر (ان هو الا وحی یوحی) انك دین امرنده کلامی انجق وحیدرکه الله تعالی دن وحی اولنمشدر (علمه شدید القوی) بو وحیی اکا کتوروب اوکره دن شدید القوی جبریل علیه السلام درکه قناد وصیحه سیله نیجه شهر وقوملری زیر وزبر

بر شیئله دکل الله تعالی انلرك ایمانه سزدن اعلمدر زیرا که انلرك قلوبنده اولان شیئه انجق اول مطلعدر غیری دکل (فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعوهن الی الکفار لاهن حل لهم ولاهم یحلون لهن) اکر سز انلرك حلفنه ویا ظهور اماراته مؤمنه اولدقلرینی بیلورسکز سز انلری کفاره رد ایتمکز اکرچه ازواجلرینه ایسه ده زیرا که اول نساء مؤمنات نه اول ازواج کفاره ونه اول ازواج کفار انلره حلال اولور (وآتوهم ما انفقوا) واول ازواج کفاره دفع ایدك شول مهوریکه اول نسایه انفاق ایتدیلردی * روایت اولندیکه حدیبیه صلحنده مشرکون پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه دیدیلرکه اهل مکه دن اولکه پیغمبریمز علیه السلامه واره پیغمبریمز علیه السلام انی انلره رد ایده وصحابه دن اولکه انلره واره انلر انی رد ایتمیه وانك اوزره عهدنامه یازدیلر اول عهددنصکره سبیعه بنت الحارث الاسلمیه مسلمه اولدیغی حالده پیغمبریمز علیه السلامه کلدی آنك اردنجه زوجی صیفی بن واهب المخزومی کافر اولدیغی حالده اول سبیعه یی استیو کلدی یا محمد بکا زوجه می رد ایت زیرا که بزدن سکا کلانی بزه رد ایتمکه شرط ایدوبسن * اویله اولسه اشبو آیت نازل اولوب پیغمبریمز علیه السلام سبیعه یی منوال مشروح اوزره اختباردنصکره اکا رد ایتمدی وصیفینك مهرینی سبیعه دن آلوب کیرو صیفی یه ویردی وسبیعه یی عمر رضی الله عنه تزویج ایتدی ومن بعد پیغمبریمز علیه السلام اهل مکه نك رجالندن اکا کلانی رد ایدر ونساسندن کلانی اختباردنصکره آلیقوردی (ولاجناح علیکم ان تنکحوهن اذا آتیتموهن اجورهن) یا مؤمنلر سزه حرج یوقدرکه اول دار حربدن سزه هجرت ایدن نسانی نکاح ایله سز قچانکه انلره مهرلرین ویره سز اکرچه دار حربده انلرك کفاردن زوجلری وار ایسه ده زیرا که اسلام انلرله اول زوجلری بیننی تفریق ایدوبدر ابوحنیفه بونکله استدلال ایتدیکه قچان زوج وزوجه دن بری مهاجرت اسلام ویا عقد ذمتله دار حربدن چیقوب بری آنده حربی قالسه ایکیسی بیننده فرقت واقع اولور ومهاجره یه عدت لازم اولمز ونکاحی مباح اولور مکرکه حامله اوله (ولا تمسکوا بعصم الکوافر) نسائکزدن بری العیاذ بالله مرتده اولوب دار الحربه لاحق اولسه اندن عصمت زائل وزوجندن اول منقطع اولور اویله اولسه انك مؤمن زوجنه جائز اولورکه انك عدتی ایچنده اختنی واندن غیری درت نسانی تزوج ایده یعنی سزك مکه دن مدینه یه هجرتکزدنصکره مکه ده شرك اوزره اقامت ایدن نساکز نکاحنه رغبت ایتمکز زیرا که انلرك عصمتی کسلوبدر (واسئلوا ما انفقتم) زوجاتکزه ویردیککزی انلری تزوج ایدندن ایسته کز قچانکه ارتداد ایدوب مشرکینه لاحق اوله لر (ولیسئلوا ما انفقوا) وزوجات مهاجراته مشرکیندن زوجلری مهردن انفاق ایتدکلری مؤمنلری تزوج ایدندن استسونلر (ذلکم حکم الله یحکم بینکم والله علیم حکیم) اشبو

ايلدی (ذومرة فاستوی) اول جبريل عليه السلام عقل صاحبی ومأموريتنده مستقيمدر (وهو بالافق الاعلی)
واول افق شمسده يا سدرة المنتهاده ايدی (ثم دنی فتدلی) بعده اول پيغمبر عليه السلامه اصل کندو صورتيله
يقين کلوب تعلق ايتدی * دينلديکه هيچ بر پيغمبر ﴿ ١٩٢ ﴾ جبريل عليه السلامی اصل صورتيله
کورمدی آدم صورتنده
کلوردی انجق ايکی
کره افندمز عليه
السلامه صورتيله
کورنديکه بری بودر
(فکان قاب قوسين
اوادنی) حتی پيغمبر عليه
السلامه جبريل عليه
السلامك يقينلغی ايکی
قوس مقداری بالکه دخی
اقرب اولدی (فاوحی الی
عبده ما اوحی) الله تعالی
عبدی محمده وحی ايتدوکنی
جبرائيل عليه السلام
اکا ايصال ايتدی (ما
کذب الفؤاد ما رأی)
پيغمبر عليه السلام
کورديکنی قلبی تکذيب
ايتمدی * بعضيلر بوقارو
دنبروجبريل عليه السلامه
راجع اولان ضميرلری
الله تعالی‌يه راجع ايتمشلر
اولبابده معنی اهلنه معلومکه
مفسرلر رؤيتده اختلاف
ايتمشلردر ابن عباس ايدر
محمد عليه السلام الله تعالی‌یی
فؤاديله ايکی کره کورمشدر
ديدی وبعضلر کوزيله
ايکی کره کورمشدر
ديديلر ودينلديکه الله
تعالی ابراهيم عليه السلامی خلتله وموسی عليه السلامی کلامله ومحمد عليه السلامی رؤيتله (خير)
اختيار ايتدی * شيخ ابو الحسن نوريدن بو آيتلرك معناسنی سؤال ايتمشلر جوابنده بر مکانکه اکا جبريل
عليه السلام صيغميه کيدرکه نوری اندن کلام سويلکه قادر اوله ديو کوزل سويلشدر (افتمارونه علی مايری)

آيتده مذکورك جميعی الله تعالينك حکميدرکه بينکزده حکم ايدر الله تعالی سزك احوالکزی
بيلور سزه امرنده حکمتنی اجرا قيلور * آيت مذکوره نازل اولوب مؤمنلر الله تعالينك
امرينه انقياد ايديجك مشرکونه شول نسادن مهاجرانه انفاق ايتدکلرين ادا ايتديلر اماکه
مشرکون الله تعالينك امرندن انقياددن امتناع ايدوب مؤمنينه شول ارتداديله لحوق
ايدن نسايه انفاق ايتدکلرين ادا ايتميه جك نازل اولديکه (وان فاتکم شیء من ازواجکم
الی الکفار فعاقبتم فآتوا الذين ذهبت ازواجهم مثل ما انفقوا) يامؤمنلر اکر ازواجکزدن
برشیء حقير غير مفوض کفاره سبق وانفلات ايدرسه مرتده اولديغی حالده مهر مثلی
اخذ ايتميله بعده کفاره غزا ايدوب انلردن غنيمته نائل اولسکز وانلره غالب اولوب
عاقبت سزك اولسه انلردن اموال اغتنام ايتسکز ايمدی يامؤمنلر سزدن شول ازواجی
ارتداديله کفاره کيدنلره غنائمدن ويرك مهاجراتك مهورندن ازواج کفاره ويرديککز
مثلنی ويرك لکن انی زوج کافره ادا ايتمکز (واتقوا الله الذی انتم به مؤمنون) والله
تعاليدن قورقوب اکا عصيان ايتمکزله سز اکا مؤمنلر سز (ياايها النبی اذاجاءك المؤمنات
يبايعنك) يانبی الله چقان سکا مکه‌نك فتحی کوننده شول ايمانه کلان نساء مبايعت ايده‌کلر
(علی ان لايشرکن بالله شيئا) شول شرطله کيم الله تعالی‌يه برشی اشراك ايتميه‌لر (ولا
يسرقن) وهيچ کمسه‌نك مالندن سرقه ايتميه‌لر (ولايزنين) وزنا ايتميه‌لر (ولايقتلن
اولادهن) وزمان جاهليتده‌کی کبی فقر خوفيله اولادلرنی قتل ايتميه‌لر يعنی وفات ايتمدن
دری قيزلرين دفن ايتميه‌لر (ولايأتين ببهتان يفترينه بين ايديهن وارجلهن) وبرولدی
التقاط ايدوب زوجنه بوسندندر ديو نسبتله بهتان ايتميه‌لر (ولايعصينك فی معروف)
وانلره امر ايتديکك امور محسنه‌ده سکا مخالفت ايتميه‌لر (فبايعهن واستغفر لهن ان الله غفور
رحيم) انلر اشياء مذکوره‌يی التزام ايتدکده سن انلر ايچون الله تعاليدن ثواب جزيله
ضامن اولمق اوزره انلر ايله مبايعت ايتکل وانلر ايچون الله تعاليدن مغفرت ديله کل الله
تعالی اکا انابت ايدنه غفور وطاعت اهلنه رحيمدر * عائشه رضی الله عنها ايدر پيغمبرمز
صلی الله عليه وسلمك نسائله مبايعتی کلامله ايدی يوخسه انك الی هيچ براجنبيه النه دکمامشدر
مکر شول مرأه‌نك النه که آنی ملك يمين ويا ملك نکاحله ملکی اوليدی * دينلديکه پيغمبرمز
صلی الله تعالی عليه وسلم اجنبيه‌لردن هيچ برمرأه ايله مبايعه حالنده مصافحه ايتميوبدر
(ياايها الذين آمنوا لاتتولوا قوما غضب الله عليهم قد يئسوا من الآخرة کما يئس الکفار من اصحاب
القبور) يامؤمنلر الله تعالينك غضب ايتديکی قومله موالات ايتمکزله انلر عامهٔ کفاردر
وياخود يهوددر * دينلديکه اشبو آيت مسلميندن بر جماعت شاننده نازل اولوبدرکه انلر
يهوددن برطائفه ايله مواصله ايدرلر ديکه ثمارلرندن نائل اوله‌لر * ايمدی انلر آخرتك

آيا محمد عليه السلامله ليلهٔ معراجده بيت المقدسی وخبر کاربانی سؤالکزده مجادله‌می ايدرسز (ولقد رآه نزلة اخری
عند سدرة المنتهی) تحقيق محمد عليه السلام جبريل عليه السلامی سدرة المنتهی عندنده صورت حقيه سيله
رؤيت اخريده کوردی (عندها جنة ﴿ ١٩٣ ﴾ المأوی) جنت اول سدرة المنتهانك عندنده‌در متقی و شهدا
اروا حلرينك مکان
ومأويلريدر * اول سدرهٔ
منتها شجرهٔ طوبادر
دينلمش خلايقك علم
و اعمالی اکا منتهی اولور
(اذيغشی السدرة مايغشی)
اول سدره نور الٓهی
و بيحد و عدد ملائکه
ايله قاپلنمشدر * حب الالهه
ملائکه پروانه کبی
اطرافنده طيران ويراقلرنده
تسبيح و تهليل ايدرلر
(مازاغ البصر وماطغی)
محمدعليه السلامك کوزی
کورديکی شيئدن ميل
ايتميوب صاغنه و صولنه
تجاوز ايتمدی (لقد رأی
من آيات ربه الکبری)
تحقيق محمد عليه السلام
* شب معراجده * ربنی
جل شانه‌نك ملکيه
و ملکوتيه سندن اعجب
عجائب عظيم آيات
و قدرتلرينی کوردی
(افرأيتم اللات و العزی
ومنوة الثالثة الاخری)
بکا خبر ويرکيکه مشرك
اولوب لات و عزی
وآخر اوچنجيسی منات
نام بتلره عبادت ايدرسز
* بوجماداتك قدرتی ندرکه (رابع) (١٣) الله تعالادن اعراضله انلره طپارسز * لات طائفده ثقيفك يا
نخله‌ده قريشك آدم صورتنده بتلريدرکه انی طواف ايدرلردی و عزی بر شجره ايديکه غطفان اکا طپارلردی ومنوة
بر قيا ايديکه هذيل وخزاعه انك اطرافنده طواف و قربانلرينی انده ذبح ايدرلردی (الکم الذکر وله الانثی)

خير ورجالرين قطع ايتمشلردر نتکيم کفار اصحاب قبورك بعث اولنملرندن ويا ثوابلنملرندن
ويا خيرلرندن مأيوس اولديلر

سورة الصف وهی اربع عشرة آية مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

(سبح لله مافی السموات ومافی الارض وهو العزيز الحکيم) الله تعالی‌يه سموات وارضده اولان
هرموجود تنزيه ايدر هرشيئدنکه انك کمال صفاتنه لايق اولميه اول ملکنده عزيز امرنده
حکيمدر (ياايها الذين آمنوا لم تقولون مالاتفعلون) يامؤمنلر ايشلمديککز شيئی نيچون سويلرسز *
سبب نزولنده ديديلرکه مؤمنون ديديلرکه اکر الله تعالی‌يه احب اولان اعمالی بيلسيدك آنی ايشلر
ومالريمزی ونفسلرمزی اکا بذل ايدردك اويله اولسه * ان الله يحب الذين يقاتلون فی سبيله صفا *
آيتی نازل اولوب احد غزاسيله اختبار اولندقلرنده اردلرينه دونوب قاچديلر اول فعللری اوزره
نيچون ايشلميه جککز شيئی سويلرسز ديو عتاب اولنديلر * محمد بن کعب ايدر وقتاکه الله تعالی
رسولنه شهداء بدرك ثوابنی خبر ويردی صحابه ديديلر اکر غزايه ايريشورسه‌وز وسعمزی قتالده
بذل ايده‌لم چون احد غزاسنه ايرديلر اول سوزلرينه وفا ايتميجك اشبو آيتله تعبير اولنديلر *
ضحاك ايدر اشبو آيت قتال امرنده نازل اولوبدرکه قتال حالنده ايتمدکلری فعلی ايتدك ديو
سويلدکلری اوزره عتاب اولنديلر * ابن زيد ايدر اشبو آيت منافقين شاننده نازل اولوبدرکه
مؤمنلره نصرله وعدلرندنصکره اکا وفا ايتمديلر (کبر مقتا عند الله ان تقولوا مالا تفعلون)
ايشلميه جکز شيئی سويلمه‌کز الله تعالی عندنده مقت اولنمغه عظيم اولدی * پس بواجلدن سلفك
برينه بزه تحديث ايت دينلسه ديرديکه بکا امر ايدرميسزکه ايشلميه جکم شيئی سزه سويليم
وانکله الله تعالينك مقتنه استعجال ايدم (ان الله يحب الذين يقاتلون فی سبيله صفا کأنهم
بنيان مرصوص) الله تعالا سور شول مؤمنلريکه بنيان مرصوص کبی انك سبيلنده صف
اولوب قتال ايدرلر مکانلرندن زائل اولمزلر (واذ قال موسی لقومه ياقوم لم تؤذوننی وقد
تعلمون انی رسول الله اليکم) ذکر ايت شول وقتی که موسی عليه السلام بنی اسرائيله ديديکه
ياقوم نيچون بکا اذا ايدرسز يعنی کاذبدر ديو اسناد وتعيينله والحال بن سزه رسول الله
ايديکم بيلورسز انی بيلمکز ايسه تعظيم اولنمامی وبنی اذادن امتناعکزی ايجاب ايدر (فلما
زاغوا ازاغ الله قلوبهم) وقتاکه انلر حقدن عدول ايتديلر الله تعالی دخی انلرك قلوبنی
قبولدن وصوابه ميلدن صرف ايتدی (والله لايهدی القوم الفاسقين) الله تعالی قوم
فاسقينی حق بيلديرر ويا جنته ايرکوررر خصلته هدايت ايتمز (واذقال عيسی ابن مريم يا

ای مشرکلر سز کندیکز ایچون اوغل انتخاب ایدوب الله تعالایه منفورکز اولان قزلر اسناد ایدرسکز * و ملکلر
قزلریدر دیو انلره عبادت وانلردن استشفاع ایدرسز * (تلك اذا قسمة ضیزی) بوتقسیمکه منفورکزی الله تعالایه
اسناد ایدرسز بوتقدیرجه بوقسمتکز ناسزا وبی‌اعتبار بر تقسیمدر (ان هی الا اسماء سمیتموها انتم واباؤکم
ماانزل الله بها من سلطان
ان اتبعوا الا الظن وما
تهوی الانفس ولقد جاءهم
من ربهم الهدی) اول
طاپدیغکز بتلر انجق
سز و باباریکز آلهه دیو
تسمیه ایتدکلریکزدر الله
تعالادن انلرك الوهیتنه
انزال اولمش بر حجتکز
یوقدر انلرك اول بتلره
طابعه‌لری انجق ظن
باطللرینه وهوای نفسلرینه
تبعیت ایله‌در انلره ربلری
طرفندن رسول وکتاب
کلمشیکن آنلردن اعراضله
نفسلرینه تابع اولدیلر
(ام للانسان ماتمنی
فلله الاخرة والاولی)
انسان کافرلرك تمنی
ایتدکلری آلهه‌لرندن
شفاعت و استدکلری
کمسه‌یه نبوت اولوردی
ملك آخرت و دنیا
الله تعالانکدر نه‌که
دیلرسه انی ایدر آنك
اوزره کمسنه‌نك حکمی
یوقدر (وکم من ملك
فی السموات لاتغنی شفاعتهم
شیئا الا من بعد ان یاذن الله
لمن یشاء و یرضی)
سمواتده نیجه ملك واردرکه الله تعالی اذن ویرمینجه شفاعت ایده‌من وشفاعتی مفید اولمز مکرکه (وافردر)
الله تعالی اول کمسنه‌یه شفاعت اولنمنی دیله‌یه وراضی اوله * اصنام نیجه شفاعت ایده‌بیلور (ان الذین لا یؤمنون بالاخر
لیسمون الملکة تسمیة الانثی) انلرکه آخرتده ایمان ایتمزلر ملکاره قزلر دیو تسمیه ایدرلر (ومالهم به من علم ان یتبعون

بنی اسرائیل انی رسول الله الیکم) ذکر ایت آنیکه عیسی علیه السلام بنی اسرائیله دیدیکه
بن سزه الله تعالینك رسولیم‌که سزی اسلامه دعوت ایدم (مصدقا لمابین یدی من التوراة)
که بندن اول نازل اولان توراتی تصدیق ایدرم (ومبشرا برسول یأتی من بعدی اسمه
احمد) وبندنصکره کلور احمد نام رسول الاهه تبشیر ایدرم یعنی دینم الله تعالینك کتابلریله
ونبیلریله مصدقدر کتب مشهوره‌نك اولی توراتی ذکر ایلدیکه انکله نبیون حکم ایدرلردی
ومرسلینك خاتمی محمد صلی الله علیه وسلمی ذکر ایلدی * خبرده کلدیکه حواریون عیسی علیه
السلامه دیدیلرکه یاروح الله بزدنصکره امت کلورمی دیدیکه نعم امت کلورکه انلر علما وابرار
و اتقیا اولور کأنه انلر فقهله انبیادر الله تعالیدن رزق یسیره راضی اولوب الله تعالی
دخی انلردن عمل یسیره راضی اولور (فلما جاءهم بالبینات قالوا هذا سحر مبین) وقتاکه
عیسی علیه السلام انلره احیاء موتی وابراء اکمه وابرص کبی آیات واضحه ایله کلدی
دیدیلرکه اشبو سحر ظاهردر (ومن اظلم ممن افتری علی الله الکذب وهو یدعی الی الاسلام
والله لایهدی القوم الظالمین) شول کمسه‌دن اظلم کیمدرکه حقیقتی ظاهر دنیاو آخرتی مقتضی
اسلامه دعوت اولندقده اجابت موضعنده الله تعالینك رسولنی تکذیب وآیاتنی سحر دیمسیله
اکا افترایی وضع ایده الله تعالی قوم ظالمینی فلاحلری اوزره اولان شیئه ارشاد ایتمز
(یریدون لیطفئوا نور الله بافواههم والله متم نوره ولو کره الکافرون) انلر قصد ایدرلرکه
الله تعالینك دین ویا کتاب ویا حجتنی اقوال کاذبه‌لریله اطفا ایده‌لر حالبوکه انی نشر
واعلامیله غایتنه ایرکوریجکدر اکرچه یهود ونصاری اندن کراهت ایدرلرسه‌ده (هو
الذی ارسل رسوله بالهدی ودین الحق لیظهره علی الدین کله ولو کره المشرکون)
اول الله تعالی رسولی محمد علیه السلامی قرآن ودین اسلامله کوندردیکی انی جمیع ادیان
اوزره قهرله غالب ایده اکرچه مشرکلر اندن کراهت ایدرلرسه‌ده زیراکه انده محض
توحید وابطال شرك واردر * دینلدیکه آخرزمانده ناس یامسلم ویامسلمینه ذمه اولور (یاایها
الذین آمنوا هل ادلکم علی تجارة تنجیکم من عذاب الیم) یامؤمنلر سزه بر تجارت دلالت
ایدیمیکه اول سزی عذاب الیمدن انجا ایده (تؤمنون بالله ورسوله وتجاهدون فی سبیل الله
باموالکم وانفسکم ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون) ایدی الله تعالی‌یه و رسولنه ایمان
کتورك والله تعالینك سبیلنده مالریکز ونفسلریکزله جهاد ایدك اشبومذکور سزه خیرلیدر
بیلورسکز (یغفر لکم ذنوبکم ویدخلکم جنات تجری من تحتها الانهار و مساکن طیبة
فی جنات عدن ذلك الفوز العظیم) تاکه اول الله تعالی ذنوبکزی یارلغیه و سزی شول
جنتلره قویه‌کیم اغاجلری آلتندن ایرمقلر آقار ودخی اقامت وخلود جنتلرنده شول منازله
قویه‌کیم اول مسك وعنبرله ویاخود حور وغلمانله ویا بقاء ولقاء طیبه‌در اشبومذکور ظفر

الا الظن وان الظن لایغنی من الحق شیئا) انلرك بوملکلر حقنده اولان کلامارنده هیچ علم وحجتلری اولمیوب انجق
ظنه اتباع ایله‌در ظن ایسه بر شیئك حقیقتنی بیلمکه فائده ایتمز (فاعرض عن من تولی عن ذکرنا ولم یرد الا الحیوة
الدنیا) ذلك مبلغهم من العلم ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبیله وهو اعلم بمن اهتدی) یامحمد
شول کمسنه‌دن اعراض
ایله که اول بزم ذکرمز
اولان قرآندن یوز چویر
مشدر انك مرادی انجق
دنیاده کچنمکدر انلرك
بوحیات دنیا علملرینك
نهایتیدرکه اندن ایلرو
کچمزلر تحقیق ربك تعالی
راه حقدن بعید اولنی
وطریق هدایتده اولنی
اعلمدر (ولله مافی السموات
ومافی الارض لیجزی
الذین اساؤا بما عملوا ویجزی
الذین احسنوا بالحسنی)
سموات وارضده اولان
اشیانك جمیعی الله تعالینك
خلق وملکیدرکه جمله
سنك احوال واعمالنه
واقفدر عملرنده اسائت
ایدنلره نار جهنمله جزا
وطاعت وتوحیدله احسان
ایدنلره نعم جنتله مکافات
ایدر (الذین یجتنبون
کبائر الاثم والفواحش
الا اللمم ان ربك واسع
المغفرة هو اعلم بکم اذ انشاکم
من الارض واذ انتم اجنة
فی بطون امهاتکم فلا
تزکوا انفسکم هو اعلم بمن
اتقی) شونلرکه کناه کبائردن
وفواحشدن اجتناب ایدوب انجق بعضا صغائرده واقع اولورسه دخی تحقیق ربك تعالی واسع المغفره در آنلرك
صغائرینی مغفرت ایدر * کرچه صاحب کبیره دخی آنك رحمتندن مأیوس اولمز * اول الله تعالی احوالکزه سزدن اعلمدرکه
اصلکزی ابتدا ترابدن خلق وایجاد ایلدی وسزی انالر کزك قارنده چوجوق تصویر ایتدی امدی نفسکزی زکاء عمل

وافردر (واخری تحبونها نصر من الله وفتح قریب) اشبو ذکر اولنان ثواب آجلدن
ماعدا عاجلده نعمت محبوبه اولورکه اول الله تعالیدن سزه اعدا کزاوزره نصردر وزمان
قریبده مکه وفارس ویاروم‌ك فتحیدر (وبشر المؤمنین) یامحمد آنلره تبشیر ایت آنیکه اجلده
ویاعاجلده آنلره وعدایتمشیم (یاایها الذین آمنوا کونوا انصار الله) یامؤمنلر الله تعالینك اعداسی
سیفله اعوانی اولك (کما قال عیسی ابن مریم للحواریین من انصاری الی الله قال الحواریون
نحن انصار الله) نتکیم عیسی علیه السلام اصحابی حوارینه دیدیکه دین اسلامی اعلاده
بکا اعوان کیملر اولور حواریون دیدیلرکه اول امره بز سکا اعوانز (فآمنت طائفة
من بنی اسرائیل وکفرت طائفة) اویله اولسه بنی اسرائیلدن بر طائفه عیسایه ایمان
کتوروب اول الله تعالینك عبد ورسولیدر انی سمایه رفع ایتدی دیدیلر و بر طائفه ایسه
کافر اولوب حاشا اول الله تعالینك ابن وشریکیدر دیدیلر بعده اول ایکی طائفه
مؤمنه وکافره بری برلریله قتال ایتدیلر (فایدنا الذین آمنوا علی عدوهم فاصبحوا
ظاهرین) اویله اولسه بز اول طائفهٔ مؤمنه‌یه عدولری طائفهٔ کافره اوزره حجت
وحربله تقویه ونصرت ایتدك حتی که اول مؤمنه آنلر اوزره غالب اولدیلر

سورة الجمعة وهی احدی عشرة آیة مدنیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(یسبح لله مافی السموات ومافی الارض الملك القدوس العزیز الحکیم) الله تعالی‌یه
سموات وارضده اولان هر موجود تنزیه ایدر اول بر ملکدرکه هر شیئك مالکیدر
ملکندن زائل اولمز ولد وشریك وهر عیبدن منزهدر ملکنده عزیزدر امرنده حکیمدر
(هو الذی بعث فی الامیین رسولا منهم) اول الله تعالی امت امیه‌یه یعنی عربه کیم
انلر غالبده کتابت وقراءتی بیلمزلردر آنلرك جمله‌سندن کندیلر مثلی بر امی بی رسول
کوندردی (یتلو علیهم آیاته) که اول رسول انلرك کبی امی اولوب آنلردن قراءت
وتعلم سبق ایتمامشیکن الله تعالینك آیاتنی آنلره تلاوت ایدر (ویزکیهم) وانلری عقائد
واعمالك خبائثندن تطهیر ایدر (ویعلمهم الکتاب والحکمة) ویاانلره قرآن وشریعت ویا
منقول ومعقولدن معالم دین تعلیم ایدر آنك آندن غیری معجزه‌سی اولمسه اکا کفایت
ایدیدی (وان کانوا من قبل لفی ضلال مبین) اکرچه انلر اندن اول شرك وحیث
وجهالتدن ضلال ظاهرده ایدیلر (وآخرین منهم لما یلحقوا بهم) ودخی اول رسولی قوم امیینه
بعث ایتدیکی کبی قوم آخرینه دخی بعث ایتدیکه انلر هنوز اول امیینه لاحق اولمیوبدر
بلکه من بعد لاحق اولیسردرلرکه انلر صحابه‌دنصکره یوم قیامته دکین کلور مؤمنلردر زیرا

وفعل خير ياخود معاصى ورذائلدن پاكلك ايله مدح ايتمك اول الله تعالى سزك انقا وغير انقا كزى صلب آدمدن
چيقارمزدن مقدم بيلشدر (افرايت الذى تولى واعطى قليلا واكدى) كوردكمى شول كمسنه يكه حقه
تبعيتدن اعراض ايتدى وعذابنى تحميل ايچون مالندن قليل برشى ويروب باقيسنى امساك ايتدى دينلديكه
وليد بن المغيره پيغمبر
عليه السلامه كيدوب
كلامنى دكلردى مشركلر
اكا سن بابالريكك دينى
ترك وتقبيح ايدرسن
ديديلر اولدخى الله تعالى نك
عذابندن قورقارم ديدى
مشركلردن بريسى اكر
سن بكا بومقدار مال
ويررسك بن سنك عذابكى
يوكلنورم ديدى وليد
بر مقدارينى ويروب
بعضيسنى تأخير ايتمكله
بو آيت كريمه نازل اولدى
(اعنده علم الغيب فهو يرى)
علم غيب انك عندنده ميدركه
دوستى آنك عذابنى يوكلنه
جكنى كوردى بيلدى
(ام لم ينبأ بما فى صحف
موسى وابراهيم الذى وفى
الاتزر وازرة وزر اخرى)
اكا خبر ويرلديميكه موسى
عليه السلامه وفطرت
اسلامله عهده وفا ايدن
ابراهيم عليه السلامه
ويريلن صحفلرده كيمسه
كيمسه نك كناهنى يوكلنه
ميه جكى وهيچ بركيمسه
آخرك كناهيله مؤاخذه
اولنميه جغى مسطور
ومبين ايدى * وليد كندو كناهنى آخره نيجه تحميل ايدر (وان ليس للانسان الاماسعى) (كونده)
وانسان ايچون انجق دنياده سعى ايدوب اخلاصله ايشلدكى اعمال صالحه وحسن نيتى فائده ايدر * دينلديكه بو آيت كريمه
بوندن مقدمكى سورة طورده * الحقنا بهم ذريتهم * كلام شريفيله منسوخدر زيرا مؤمن اوغللر بابالرينك صلاحيله جنته

انك دعوت وتعليمى جميع ناسه عام اولور (وهو العزيز الحكيم) اول الله تعالى رسول
مذكورى اشبو خارق عاده امره تمكيننده عزيز وآنى اختيار وتعليمده حكيمدر (ذلك
فضل الله يؤتيه من يشاء) اشبو فضلكه رسول الله عليه السلام آنكله اقرانندن ممتاز اولدى
الله تعالينك اكا فضليدركه انى ديلديكى كمسه يه ويرر (والله ذوا الفضل العظيم) الله
تعالى فضل عظيم صاحبيدركه اكا نسبتله نعم دنيا ونعم آخرت استحقار اولنور (مثل الذين
حملوا التورة ثم لم يحملوها كمثل الحمار يحمل اسفارا) شول قومك مثليكه آنلر يهود در
توراتى تعلم وموجبيله عمل ايتمكه تكليف اولندقلرندنصكره انكله عمل ايتديلر وايچنده كى
آياتله نفعلنمديلر انلر شول حمار مثليدركه انلر علم كتابلرين كوتوروب حملنده تعب كورر
حالبوكه اندن برشى منتفع اولمز (بئس مثل القوم الذين كذبوا بآيات الله) شول قومك
مثلى نه مبؤس اولوركه الله تعالينك رسولى محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك صدق
ونبوتنه دلالت ايدر آياتنى تكذيب ايتديلر (والله لايهدى القوم الظالمين) الله تعالى
شول انك آياتنى وانبياسنى تكذيب ايدن ظالملره هدايت ايتمز (قل يا ايها الذين
هادوا ان زعمتم انكم اولياء لله من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين) يا محمد
يهود طائفه سنه ديكل كه اكر زعم ايدرسكزكه سز سائر امم‌دن ممتاز الله تعالينك
اولياسى واحباسى ايسه كز اندن موتى تمنى ايدك اكر زعمكزده صادقلر ايسه كز زيراكه
اكا وصولى موتله اولور (ولا يتمنونه ابدا بما قدمت ايديهم والله عليم بالظالمين) حالبوكه
انلر ابدا موتى تمنى ايدر دكلردر شول تقديم ايتدكلرى كفر وعصيانلرى سببيله الله
تعالى ظالملرك حالنه عليمدر واعماللرى اوزره جزالرين ايدر (قل ان الموت الذى تفرون
منه فانه ملاقيكم ثم تردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون) يا محمد
يهوده ديكل كه شول موتدنكه آنى تمنيدن امتناع ايدرسز شول خوفله كيم اصابت
ايتديكى تقديرجه اعمال سيئه لرى اوزره جزا اولنه جقلرين بيلورلر ايمدى موت سزه
ملاق اولور آندن خلاصه مجالكز يوقدر بعده الله تعالى يه رد اولنورسزكه اول غيبده
وشهادتده اولان اشيانك جميعن بيلور اوبله اولسه دنياده ايشلديككز اعمالك جميعن
بيلور وخبر ويرر (يا ايها الذين آمنوا اذا نودى للصلاة من يوم الجمعة فاسعوا الى ذكر
الله وذروا البيع ذلكم خير لكم ان كنتم تعلمون) يا مؤمنلر قچان جمعه كونده صلاة
ايچون اذان اوقنه الله تعالينك ذكرينه يعنى خطبه استماعنه وبر قولده صلاة جمعه
اداسنه سكينه ووقارله كيدك ومعامله يى ترك ايدك كه الله تعالينك ذكرى معامله دن
خيرليدر اكر علم اهلندن ايسه كز زيراكه آخرت نفعى خير وابقادر اول كونك جمعه
ديو تسميه اولنمسنه سبب زيرا الله تعالى اول كونده آدمك خلقنى جمع ايتدى ويا اول

دخولى ويرينك وفاتندنصكره انكچون دعا وصدقه نك نفعى اولديغنده اقوال كثيره واردر (وان سعيه سوف يرى)
وانك سعى ايتديكى عملى قيامتده ميزانده كوريلور (ثم يجزيه الجزاء الاوفى) صكره انك سعى تماميله جزالنور (وان
الى ربك المنتهى) وجمله خلايقك انتها ورجوعلرى ربك تعالى طرفنه‌در (وانه هو اضحك وابكى)
اول الله تعالى قوللريكى
وعدووعيدوجنت وجهنمله
كولدرر وآغله‌در (وانه
هو امات واحيا) واول
الله تعالى دنياده اماته
و آخرتده بعث ايچون
احيا ايدر * باى حال
اماته و احيا انك قدرت
ومشيتيله اولور * (وانه
خلق الزوجين الذكر
والانثى من نطفة اذا تمنى)
اول الله تعالى ديشى رحمنه
انزال اولنان بر نطفه دن
هر حيوانى اركك وديشى
ايكى صنف خلق ايتدى
(وان عليه النشاة الاخرى)
قيامتده * يكيدن * بعث
وپيدا و خلق ايتمك اول
الله تعالى اوزرينه در
(وانه هو اغنى واقنى)
واول الله تعالى برفرقه يى
مالله غنى وبر طائفه يى
كسبله قانع ايدر (وانه
هو رب الشعرى) اول الله
تعالى شعراى يمانى يلدزنك
ربيدر * دينلديكه قريش
اشرافندن ابو كبشه نام
كمسنه اكا عبادت ايدرديكه
صكره خزاعه اكا تابع
اولديلر (و انه اهلك
عادا الاولى) واول الله تعالى هود عليه السلام قومى عاد اولى يى ريح صرصرله هلاك ايتدى * عاد اخرى انلردنصكره
قوم ارمدر (وثمود فما ابقى) وصالح عليه السلام قومى ثمودى صيحه ايله هلاك ايدوب كمسنه باقى قالمدى (وقوم نوح
من قبل انهم كانوا هم اظلم واطغى) وآنلردن مقدم نوح عليه السلام قومنى غرقله هلاك ايتديكه آنلر ظلم

كونده اشيا خلقندن فارغ اولدى انده مخلوقات جمع اولدى ويا انده ناس صلاة ايچون
جمع اولديلر * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم مدينه يه قدوم ايتديكنده
ابتدا «قبا» يه نزول ايدوب جمعه يه دكين انده اقامت ايتدى بعده مدينه يه داخل اولوب
بنو سالم بن عوف دارنده ناس ايله جمعه نمازين قيلدى و آيتده كى سعيله مراد قلب
و نيت و خشوعله و سكينت و وقار ايله سعيدر يوخسه سرعت مشيله دكل اما جمعه
كونده سائر معامله لرك حرام اولمسى دينلديكه اذان ثانى عندنده در بر قولده امامك
خروجى عندنده در وبر قولده شمس زائل اولديغنده در بيع و شرا حرام اولور * معلوم
اوله كه صلاة جمعه فروض اعيانندندر اول كمسه يه واجب اولوركه انده عقل و بلوغ
وحريت وذكورت واقامت اولوب عذرى اولميه * ايمدى اشبو شروطك وجوديله انى
ترك ايتسه وعيده مستحق اولور ايمدى صبى ومجنونه جمعه واجب اولمز بدنده نقصانلرى
ايچون اماكه نسايه بالاتفاق واجب اولمز اكثر علماء ديديلركه عبيد اوزره جمعه واجب
اولمز وكذلك اكثرون عندنده مسافره دخى واجب اولمز * امام نخعى و زهرى ايدر
عبد و مسافر ندايى ايشتسه لر اوزرلرينه جمعه واجب اولور هركمسه كه اكا حضور جمعه
واجب دكليكن حاضر اولوب امامله جمعه يى قيلسه اندن فرض ظهر ساقط اولور
(فاذا قضيت الصلاة فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) قچان جمعه نمازى ادا
اولنه تجارت وحوائجكزى تصرف ايچون يريوزينه منتشر اولك و الله تعالينك
فضلندن طلب ايدك عيادته وجنازه يه واخ فى الله زيارتنه كتمكله (واذكروا الله كثيرا)
وجميع احوالكزده الله تعالى يى چوق ذكر ايدك يوخسه ذكريكز ايچون صلاتى
تخصيص ايتمكز (لعلكم تفلحون) تاكه دنيا وآخرت خيرينه نائل اوله سز (واذا رأوا
تجارة اولهوا انفضوا اليها وتركوك قائما) قچان انلر تجارت ولهو كورسه لر سنى خطبه ده
قائم آليقويوب اول تجارت ويا لهوه كيدرلر (قل ما عند الله خير من اللهو ومن التجارة
والله خير الرازقين) انلره ديكل كه الله تعالى عندنده كى ثواب لهو وتجارتدن سزه خيرلودر
الله تعالى رازقلرك خيرليسيدر ايمدى اكا توكل ايدوب رزقى اندن طلب ايدك * سبب
نزولنده دينلديكه برقحط ييلنده برجمعه كونده پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم خطبه ده
ايكن دحية الكلبى رضى الله عنهك قافله سى بغداى واربه ايله كلوب انى اعلام ايچون
عادتلرى اوزره طبل اوردقلرنده انى ايشيدنجك پيغمبريمز عليه السلامى منبرده آليقويوب
اكا سكردشديلر پيغمبريمز عليه السلام ايله انجق اون ايكى كشى قالدى * معلوم اوله كه
صلاة جمعه ده خطبه فرضدر واجب اولوركه قائم ايكن اوقنه و خطبه ده اقل مرتبه الله
تعالى يه حمد وپيغمبريمز عليه السلامه صلاة وتقوا ايله وصيت اوله و اولكى خطبه ده

وطغیانده اول ایکی قومدن اشد ایدیلر * که نوح علیه السلام انلری طقوز یوز اللی ییل دعوت ایتمکده ایکن انلر انی ضرب
وایذا ایدرلردی * (والمؤتفکة اهوی فغشیها ماغشی) واوط علیه السلام قومنك شهرلرینی جبریل علیه السلام
قنادیله الثی اوستنه کتوروب نشانه‌لو طاشلرله ستر ومحو ﴿ ۱۹۸ ﴾ ایتدی (فبأی الاء ربك تتماری)
وربك شانه‌نك انبیایه
اعدالرندن اخذ انتقامله
ایتدیکی نعمتلرینك قنغیسنی
انکار ایدرسن (هذا
من النذر الاولی) پیغمبر
مقدم انذار ایدن پیغمبرلر
جنسندن نامی عذاب
الهیدن قورقودیجی
بر پیغمبردر (ازفت
الازفة لیس لها من
دون الله کاشفة افمن
هذا الحدیث تعجبون
وتضحکون ولا تبکون
وانتم سامدون فاسجدوا
لله واعبدوا) قربیتی
معلوم قیامت یقین کلدی
آنك وقتنی الله تعالادن
غیری کشف ایدر
بوقدرکه کیمسنه‌یه بیلدر
ممشدر آیا بو قرآنه تعجب
واستهزا ایله کولرمیسکز
وآنده اولان وعیدی
ایشیدرلله آغله‌مزمیسکز
وآنی لعب ولهو عدیله
نامی استماعدن منع ایچون
تغنی ایدرسز امدی الله
تعالایه سجده ایدك و
الهۀ باطله‌کز عبادتندن
رجوع ایدوب الله تعالی‌یه
خضوعله عبادت ایدك

قرآندن بر آیت اوقنه وایکنجیسنده مؤمنلره دعا اولنه اشبو بش خصالك بری ترك اولنسه
شافعی عندنده جمعه صحیح اولمز اما ابو حنیفه عندنده اکر بر تحمیده وتسبیحه ویا تکبیر
اکتفا ایتسه خطبه مقامنه قائم اولور

سورة المنافقین احدی عشرة آیة مدنیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(اذا جاءك المنافقون قالوا نشهد انك لرسول الله والله یعلم انك لرسوله والله یشهد ان المنافقین
لکاذبون) یا محمد قچان مدینه منافقلرندن سکا کلوب لسانلریله قلبلرینه مخالف شهادت ایدرلر
که سن الله تعالینك رسولیسن والله تعالی بیلورکه سن انك رسولیسن دیرلر امدی الله تعالی
شهادت ایدرکه انلر قوللرنده کاذبلردر قلبلریله لسانلری بیننده مواطئه اولمدیغیچون وشهادتکه
مواطئه‌دن خالی اوله حقیقتده شهادت اولمز امدی شهادت تسمیه‌لرنده کاذبلردر ویا زعملرنده
کاذبلردر زیراکه خبرلری مخبر عنه حالنك خلافی اوزره ایدوکنه اعتقاد ایتمشلردر (اتخذوا
ایمانهم جنة فصدوا عن سبیل الله انهم ساء ما کانوا یعملون) انلر حلف کاذبلرین ویا اشبو
شهادتلرین توکیدده حلف مجراسنه جاریدر قتل وسبیدن وقایه اتخاذ ایدرلر وانکله ناسی
ایمان وجهاددن صد ایدرلر اول نه مبؤس شیدرکه انی ایشلرلر شول حیثیتدنکه کفری اظهار
ایدوب ایمانی ابطال ایتدیلر (ذلك بانهم آمنوا ثم کفروا فطبع علی قلوبهم فهم لا یفقهون) انلرك
ذکر اولنان سوء اعمالی شول سببله‌درکه انلر لسانله ایمان اظهارندنصکره کفری اسرار
ایتدیلر ویاخود آنی کوردکلرنده ایمان کتوروب شیطانلرندن شبهه ایدیجك کافر اولدیلر
حتی قلبلری کفرله ختم اولنوب انلر حقیقت ایمانی بیلمز واکا رغبت ایتمز اولدیلر (واذا
رأیتهم تعجبك اجسامهم وان یقولوا تسمع لقولهم) قچان سن اول منافقلری کورسن جسملرینك
ضخامت وصباحتی سنی اعجاب ایدر اکر سویلسه‌لر انلرك کلامنی دکلرسن فصاحتلری
وکلاملرینك حلاوتیچون * روایت اولندیکه عبدالله ابن ابی منافقلرك اکابرندن ایدی جسیم
وفصیح اولوب کندی مثلی قومله پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم مجلسنه کلوردی کلامی انك
قتنده دکلنوردی (کأنهم خشب مسندة) کأنه آنلر دیواره طیانلمش اشباح بلا ارواحدر
ویا انلر شول جوفی فاسد اخشاب مثلیدرکه هیچ بر شیئه یاراردکلدر یعنی انلر شول ایماندن خالی
باطنلری فاسددر (یحسبون کل صیحة علیهم) ظن ایدرلرکه هر صیحه اوزرلرینه واقعدر
(هم العدو فاحذرهم) انلر عداوتده سکا کاملردر انلردن حذر اوزره اولوب سریکی
انلره افشا ایتمکل (قاتلهم الله انی یؤفکون) الله تعالی انلری هلاك ایده حقدن نیجه صرف
اولنورلر (واذا قیل لهم تعالوا یستغفر لکم رسول الله لوّوا رؤسهم ورأیتهم یصدون وهم

(سورة القمر مکیة وهی خمس وخمسون آیة)　　　　(مستکبرون)

(بسم الله الرحمن الرحیم) (اقتربت الساعة وانشق القمر) قیامت یقین کلدی وقمر شق اولدیکه علامات قیامتندر *
روایت اولندیکه ابو جهل پیغمبرمز علیه السلامدن قمری شق ایتمسنی معجزه طلب ایتمکله پارمغیله اشارت بیوروب باذن الله

ایکی پارچه اولوب حتی جبل حرا ایکی شقك آراسنده کورندی (وان یروا آیة یعرضوا ویقولوا سحر مستمر)
اکر کفار مکه محمد علیه السلامك صحت نبوتنه دلیل معجزه کورسه‌لر آنی تأملدن وایماندن اعراض ایدوب اول
دوام اوزره کیدر سحردر دیرلر (وکذبوا ﴿ ۱۹۹ ﴾ واتبعوا اهواءهم وکل امر مستقر) انلر پیغمبر
علیه السلامی تکذیب ایدوب
شیطانك انلره تزیین ایتدیکی
هوالرینه تابع اولورلر
خیر وشر هر امرکه مقدر
ومقرردر سعادت مؤمنده
وشقاوت کافرده قرار
بولمشدر (ولقد جاءهم
من الانباء مافیه مزدجر)
اهل مکه‌یه قرآنده مقدم
کچن قوملرك خبرندن
وامور آخرتك بیانندن
انلری مناهی وتمرددن
منع ایده‌جك شی کلدیدی
(حکمة بالغة فما تغن النذر)
قرآن کماله بالغ اولمش
بر حکمتدر اکر آنی تصدیق
ایتمزلرسه عذاب نزولنده
آنلره رسول نذیرك نفعی
اولمز (فتول عنهم یوم
یدع الداع الی شیء نکر)
تبلیغ رسالت ودعوتدنصکره
انلردن اعراض ایدوب
جزالرینه منتظر اول شول
کونده‌که اسرافیل علیه
السلام آنلری بر انکار
ونفرت اولنور شیئه
دعوت ایدر * اول
اهوال قیامتدر
(خشعاً ابصارهم یخرجون
من الاجداث کانهم جراد

مستکبرون) اکر آنلره کلك رسول الله سزکچون استغفار ایتسون دینلسه باشلرین اکوب
استغفاردن اعراض ایدرلر حالبوکه اعتذاردن استکبار ایدیجیلردر (سواء علیهم استغفرت
لهم ام لم تستغفر لهم لن یغفر الله لهم ان الله لا یهدی القوم الفاسقین) انلره مساویدر کرکسه
استغفار ایتمیه‌لر الله تعالی انلری مغفرت ایدر دکلدر زیراکه مظنۀ اصلاحدن خارجلری الله
تعالی هدایت ایتمز (هم الذین یقولون لا تنفقوا علی من عند رسول الله حتی ینفضوا) اول
منافقلر انصاره دیدیلرکه رسول الله عندنده اولان فقراء مهاجرینه انفاق ایتمکزکه طاغیلوب
کیده‌لر * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم اصحابله بر غزایه کیدرکن مریسیع
نام بر ماءه نزول ایتدی آنده بر اعرابی بر انصاریله چکشوب بر خشبه ایله اول انصارینك
باشنی یاردی انصاری عبدالله بن ابی نام منافقه کیدوب اعرابیدن شکایت ایتدی ابن ابی
انصاردن قومنه دیدیکه رسول الله عندنده اولنلره انفاق ایتمکزکه قتندن طاغیلوب کیده‌لر
مدینه‌یه رجوع ایتدیکمزده بزم اعزمز مدینه‌دن اذللری اخراج ایدر آنك اعزله مرادی
ابن ابی کندی ایدی واذلله مرادی رسول الله ایدی چون الله تعالی آنك اول قولنی اشبو
آیت انزالیله خبر ویردی * عمر رضی الله عنه دیدیکه یا رسول الله بکا اذن ویرکه اول
منافقك بوینن اورەیم پیغمبریمز علیه السلام ایتدی انی ایتمه شمدی ناس رسول الله اصحابنی
اولدرمکه باشلدی دیو تحدث ایتملرینی مقتضی اولور (ولله خزائن السموات والارض
ولکن المنافقین لا یفقهون) حالبوکه سموات وارضده رزق مفاتحی الله تعالینك یدنده‌در
جمیعنك رازقی اولدر لکن اول منافقلر آنی بیلمزلر (یقولون لئن رجعنا الی المدینة لیخرجن
الاعز منها الاذل) اول منافقلر دیرلرکه قچان مدینه‌یه رجوع ایده‌رز مدینه‌دن اعز
اهالیسی اذلنی چیقارر (ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین ولکن المنافقین لا یعلمون) حالبوکه
عزت الله تعالینکدر قهرله وغیرت اوزره غلبه ایله ودخی رسولنك دینی اظهار ایله ودخی
مؤمنلرك کفره اوزره نصرت اولنملریله لکن منافقلر آنی بیلمزلر (یا ایها الذین آمنوا
لا تلهکم اموالکم ولا اولادکم عن ذکر الله) یا مؤمنلر اموال واولادیکزك تدبیری واهتمامی
سزی ذکر اللهدن اشغال ایتمسون اول کرکسه صلوات ویا سائر عباداتدرکه الله تعالی بی
تذکیر ایدر (ومن یفعل ذلك فاولئك هم الخاسرون) اول کمسه‌که ذکر الهی قویوب اموال
واولادله مشغول اوله اول وصفلو کمسه‌لر مغبونلردر زیراکه عظیم باقی بی حقیر فانی‌یه
تبدیل ایتمشلردر (وانفقوا مما رزقناکم) ایمدی سزه ویردیکمز رزقدن طاعة اللهه انفاق ایدك
تاکه آخرتکزه ذخر اوله (من قبل ان یأتی احدکم الموت فیقول رب لولا اخرتنی الی
اجل قریب فاصدق واکن من الصالحین) سزدن بریکزه موتك دلائلی کلزدن اولکه اول
کلیجك امهالدن یأس کلور اول حینده دیه‌که یارب آز زمانه دکین بنم موتمی تأخیر ایتسیدك

منتشر) هول قیامتدن کوزلری ذلیل ومتحیر اولدقلری حالده قبرلرندن چیقوب کویا پراکنده چکرکه‌لر کبی
نره‌یه کیده جکلرنی بیلمزلر (مهطعین الی الداع یقول الکافرون هذا یوم عسر) دعوتجی اسرافیل علیه السلامه
خوف وسرعتله کلوب کافرلر دیرلرکه بو کون بزه نه عسرتلو شدید کون اولدی (کذبت قبلهم قوم نوح

فكذبوا عبدنا وقالو مجنون وازدجر) كفار مكه‌دن مقدم عبدمز نوحی تكذيب ايدوب مجنوندر ديديلر
و انواع اذيتله تبليغدن زجر ايتديلر (فدعا ربه انی ٢٠٠ مغلوب فانتصر) نوح عليه السلام ربسی
جل شانه‌يه دعا
ايتديكه الهی بن قومم
بيننده مغلوبم بنم ايچون
آنلردن انتقام ايت (ففتحنا
ابواب السماء بماء منهمر)
آنلره عذاب ايچون كوك
قپولرینی آچوب فرق كون
متصل صو دوكدك
(وفجرنا الارض عيونا
فالتقی الماء علی امر قدقدر)
وزمينك چشمه‌لرینی دخی
كليا كشاد ايدوب سمانك
صوينه القا ايله ازلده تقدير
اولندیغی امر اوزره انلری
طوفانله هلاك ايتدك
(وحملناه علی ذات الواح
ودسر) ونوحی تخته ومسمار
لرله ياپلمش سفينه‌يه تحميل
ايتدك (تجری باعيننا جزاء
لمن كان كفر) اول كمی‌يی
بزم حفظمرله جاری ايتدككه
شول كافرلردن انكار
اولنان نوح ودعوتنی
تكذيبلرينك انتقامی
اغراقلريله اخذ اولنه
(ولقد تركناها آية فهل من
مدكر) بز اول سفينه‌يی مدت مديده جبل جودی‌يه ترك ايتدككه انی تذكر ايدوب عبرت (ايتدی)
آله‌لر (فكيف كان عذابی و نذر) تأمل ايله كه رسوللرم انلری انداردن صكره ايمانه كلمينلره بنم عذاب وانذارم

مالك زكاتنی اخراج ايدوب تفريطاتمی تدارك كله صالحلردن اولسيدم (ولن يؤخر الله
نفسا اجاء اجلها والله خبير بماتعملون) حالبوكه الله تعالی هيچ برنفس موتنی تأخير ايدر
دكلدر چونكه عمری آخره ايريشه الله تعالی خير وشردن اعمالكزه خبيردر اكا كوره
جزا كزی ايدر الله تعالی بيلدرديكه موتك وقتی ايرديكنده مجال اولمز وواجبك تركی
اوزره جزا اولنور * ايمدی مؤمنه لايق اولوركه اجلی حلول ايتمزدن اول واجبات
عهده‌سندن چيقوب لقاءاللهه مستعد اوله * ابن عباس رضی الله عنهما ايدر سلطان موتك
نزولندن اول تصدق ايدك اول نزول ايدبجك نه توبه قبول اولور ونه عمل نفع ايدر *
ديئلديكه اشبو آيت كريمه مانع زكاة شاننده نازل اولوبدر حسن ايدر هركسه‌كه زكاتن
ويرمش وجه وارمش اولميه الا اول وقتده رجعه‌يی ديلر

سورة التغابن وهی ثمانی وعشرة آية مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(يسبح لله مافی السموات ومافی الارض) سموات وارضده اولان مخلوقاتك كليسی الله تعالينك
كمال واستغنائنه دلالتيله آنی تنزيه وتقديس ايدر (له الملك وله الحمد) ملكك كليسی اكا مختصدر
زيراكه اول ابداع ايدوبدر وحمدك وليبدركه زيرا هرنعمتی اول انعام ايدوبدر (وهو
علی كل شیء قدير) توفيق وخذلاندن خلقنده ديلديكه شيئه قادر در (هوالذی خلقكم
فمنكم كافر ومنكم مؤمن) اول الله تعالی سزی نفس واحده‌دن خلق ايلدی كيميكز حياتنده
كافر مماتنده مؤمندر و كيميكز ايسه حياتنده مؤمن مماتنده كافردر بوبابده جمله‌ء قول بودركه
الله تعالی كافری خلق ايتدی كفر آنك فعل وكسبيدر ومؤمنی دخی خلق ايمان آنك
فعل وكسبيدر اويله اولسه ايكی فريقدن هربرينك كسبی واردر وكسب واختيار الله
تعالينك تقدير ومشيتيله‌در * ايمدی مؤمن خلق اولنديغندنصكره ايمانی اختيار ايدر
زيراكه الله تعالی اندن انی اراده ايدر وآنی انك اوزره تقدير ايدوبدر وانی بيلوبدر
وكافر دخی كذلك خاق اولديغندنصكره كفری اختيار ايدر زيرا الله تعالی اندن انی
اراده واوزرينه انی تقدير ايدوبدر وانی بيلور اشبو اهل سنتك طريقيدر هركسه كه
اكا سلوك ايده حقه اصابت ايدر وجبر وقدردن سالم اولور (والله بما
تعملون بصير) الله تعالی سزدن صدور ايدن كفر وايمانی بيلور اكرچه انك علمنده ايكيسی
دخی مقدر ايسه‌ده (خلق السموات والارض بالحق وصوركم فاحسن صوركم واليه المصير)
الله تعالی سموات وارضی حكمت بالغه اوزره خلق ايتدی وسزی تصوير وصورتلريكزی
حسن ايتدی اوصاف كائناتك صفوه‌سيله تزيين وخصائص مبدعاتك خلاصه‌سيله تخصيص

نتيجه اولدی (ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر) بز قرآنی كچن امتلرك احوالنی ياد وحفظنه آچوب
* فرق كون * متصل صود وكدك ٢٠١ (كذبت عاد فكيف كان عذابی ونذر) عاد قومی هود عليه
السلامی تكذيب
ايتديلر دی ملاحظه
اينكه آنلره عذاب وانذارم
نتيجه اولدی (انا ارسلنا
عليهم ريحا صرصرا فی يوم
نحس مستمر) بز آنلر اوزره
ريح صرصری ارسال
ايتدك بر كونده نحوستی
مرور ايدوب جمله‌سی
هلاك اولديلر
(تنزع الناس كانهم
اعجاز نخل منقعر)
اول روزكار آنلری
يرلرندن قوپاروب باش
اشاغی آتردی كويا
خرما آغاجی كوكندن
قوپوب يقلور كبی بر
برينك آلتنده قالوردی
(فكيف كان عذابی
ونذر) بزم آنلره
عذاب وانذارمز نتيجه
اولدی (ولقد يسرنا
القرآن للذكر فهل
من مدكر) بز قرآنی
نصيحت ايچون تيسير
ايتدك آنلر متنصح
اولورلرمی (كذبت ثمود بالنذر) قوم ثمود نذيرلری اولان صالح عليه السلامی تكذيب
ايتديلر (فقالوا ابشرا منا واحدا نتبعه انا اذا لفی ضلال و سعر) ديديلركه اولدخی بزدن

ايتدی ومع ذلك جميع كائناته سزی نمونه ايتدی عاقبة الامرده رجوعكز اكادر سرائركزی
احسان ايدككه ظواهركز عذابله مسخ اولنميه (يعلم مافی السموات والارض ويعلم ماتسرون
وما تعلنون والله عليم بذات الصدور) الله تعالی سموات و ارضده اولان اشيانك جلی و
خفيسنی بيلور وكذلك سزك اسرار وكركسه اعلان ايتديككزی بيلوراول الله تعالی ضمائر
قلوبه عليمدر (الم يأتكم نبأ الذين كفروا من قبل فذاقوا وبال امرهم ولهم عذاب اليم)
يا كفار مكه سزدن اول كچن امتلرك خبری سزه كلمديكه آنلر دنياده اعمال سيئه‌لرينك
عقوبتن ذوق ايتديلر ومع ذلك آخرتده آنلره عذاب وجيع دخی اولور (ذلك بانه كانت
تأتيهم رسلهم بالبينات فقالوا أبشر يهدوننا فكفروا وتولوا واستغنی الله والله غنی حميد)
ذكر اولنان وبال و عذابك نزولی آنلره شول سببله‌دركه رسوللری آنلره امر ونهی
حجج واضحه ايله كلور آنلر ايسه اكا انكاری تعجب ايدوب بزم كبی بر آدمی آبائمز
دينندن غيری دينه بزی ارشادمی ايدردرلردی اويله اولسه اول رسوللره وكتوردكلری
بيناته كافرين اولوب ايماندن اعراض ايدرلردی حالبوكه الله تعالی هرشيئدن فكيفكه
آنلرك ايمان وطاعتندن غنا اظهار ايلدی اول آنلرك وغيرك ايمان وطاعتدن غنيدر هر
فعلنده حمد اولنمشدر (زعم الذين كفروا ان لن يبعثوا قل بلی وربی لتبعثن ثم لتنبؤن
بما عملتم و ذلك علی الله يسير) مكه كافرلری زعم ايتديلركه يوم قيامتده آنلر بعث اولنميه‌لر
يا محمد سن آنلره ديكلكه بلی ربم حقيچون بعث اولنورسز و دنياده ايشلديككز اعمال
سزه خبر ويريلوب آنك اوزره جزالريكزی كوررسز اشبو بعث و جزا الله تعالی‌يه
آساندر (فآمنوا بالله و رسوله والنور الذی انزلنا والله بما تعملون خبير) ايمدی الله
تعالی‌يه و رسولی محمد عليه السلامه واكا انزال ايتديكمز قرآنه ايمان كتوركه اول
سزی ظلمت جهلدن چيقاروب نور علمه ايركورر الله تعالی سزك اعمالكزه خبيردز
جزاكزی ايدر (يوم يجمعكم ليوم الجمع ذلك يوم التغابن) ذكر ايدك شول كونيكه
الله تعالی سزی قبوريكزدن بعث ايدر شول كون ايچونكه آنده خلائق وملائكه وانس
و جن و غيری جمع ايديلور اول تغابن حقيقی كونيدركه كافرك ايمانی تركله و مؤمنك
احسانده تقصيريله مغبون اولديغيدر پيغمبريمز صلی الله عليه و سلم ايدر هر عبدكه جنته
كيرر الا اول اكا نارده‌كی مقعدی كوستريلوركه اساءت ايتمش اولسه اكا كيرردی
تاكه آنكله شكری زياده اوله وهرعبدكه ناره كيرر الا اكا جنتده‌كی مقعدی كوستريلوركه
احسان ايتمش اولسه اكا كيرردی تاكه آنكله مغبونيتی زياده اوله (ومن يؤمن بالله
ويعمل صالحا يكفر عنه سيآته ويدخله جنات تجری من تحتها الانهار خالدين فيها
ابدا ذلك الفوز العظيم) هر كيمسه‌كه الله تعالی‌يه ايمان كتوروب عمل صالح ايشليه الله

بر آدم دكلى اكا تابعمى اولورز اكر تابع اولورسق ضلالت وجنونده اولورز (ءالقى الذكر عليه من بيننا بل هو
كذاب اشر) بيتمزده وحيه الهى وار ايكن اكا وحيى القا اولندى بلكه اول كذاب و متكبردر (سيعلمون غدا من
الكذاب الاشر) يارين قيامتده ياخود اوزرينه عذاب نازل ۲۰۲ اولدقده بيلورلركه كذاب و متكبر كيمدر
(انا مرسلوا الناقة فتنة
لهم فارتقبهم و اصطبر)
آنلر ايچون عذابه سبب
اولمغله بر ناقه كوندردك
امدى ياصالح آنلرك عذابنه
ترقبله اذالرينه صبر ايت
(ونبئهم ان الماء قسمة بينهم
كل شرب محتضر) وانلرك
بيننده صوبك تقسيمنى
خبر ويركه صو بر كون
اول ناقه نك و بر كون
آنلرك و حيوانلرينكدر
هر بريسى حاضر اولوب
نوبتنده نصيبنى آلسون
(فنادوا صاحبهم فتعاطى
فعقر) آنلر دوستلرى
قدار بن سالفى اولدوغى
كسمك ايچون چاغر
ديلر اولدخى قليجنى آلوب
ناقه يى عقر و قتل ايلدى
(فكيف كان عذابى ونذر)
صالح عليه السلام رسالتيله
آنلرى انذار و تعذيم
نيجه اولدى (انا ارسلنا
عليهم صيحة واحدة فكانوا
كهشيم المحتظر) جبريل
عليه السلامك بر صيحه
سنى آنلره كوندردك كه
آنلر حيوان آغيلنه قونه
جق اوفق اوت كبى محو
اولديلر (ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر) بز قرآنك حفظنى قولاى ايتدك آنلرآنى قرائتله متعظ (ايچون)
اولورلرمى (كذبت قوم لوط بالنذر) لوط عليه السلام قومنى انذار ايتدكده آنلر آنى تكذيب ايتديلر (انا ارسلنا
عليهم حاصبا الا آل لوط نجيناهم بسحر) بز آنلرك اوزرينه اوفق طاش ياغدرر بر روزكار كوندردك جملهسنى هلاك

تعالى آنك سيئاتن يارلغيوب جنتلره قويه كه آنك اغاجلرى آلتندن ايرمقلر آقه انده
دائمين اولدقلرى حالده اشبو ذكر اولنان كرامات فوز عظيمدركه دفع مضار و جلب
منافعى جامعدر (والذين كفروا و كذبوا بآياتنا اولئك اصحاب النار خالدين فيها و بئس
المصير) شونلركه الله تعالى يه كافر اولوب آيتلريمزى تكذيب ايتديلر آنلر اصحاب ناردر
انده دائمين اولدقلرى حالده اول نه مبؤس قرارگاه اولور (ما اصاب من مصيبة الا
باذن الله) بر مصيبت كه بنى آدمه ايريشور اول الله تعالينك تقدير و اراده سيلهدر (ومن
يؤمن بالله يهد قلبه والله بكل شئ عليم) بر كيمسه كه الله تعالى يه ايمان كتوره اول انك
قلبنى ايمان اوزره ثابت ايده ومصيبتك حلولى عندنده اكا (انا لله وانا اليه راجعون)
ديمكه توفيق ايده الله تعالى هر شيئه حتى قلوبه واحواله عليمدر (واطيعوا الله و اطيعوا
الرسول) الله تعالى يه اطاعت ايدك قضاسنه رضاله و رسولنه اطاعت ايدك سزه امر
ايتديكنه صبرله (فان توليتم فانما على رسولنا البلاغ المبين) اكر الله تعالى يه و رسولنه
اطاعتدن اعراض ايدرسكز رسولمزه واجب اولان انجق تبليغدر اول ايسه انى ادا
ايتدى (الله لا اله الا هو) الله تعاليدن غيرى ضرونفع ايصالنه قادراله يوقدر (وعلى
الله فليتوكل المؤمنون) ايمدى مؤمنلر امرينى تفويض ايدرلرسه الله تعالى يه تفويض
ايتسونلر زيراكه آنلرك توكل ايله ايمانى انى اقتضا ايدر (يا ايها الذين آمنوا
ان من ازواجكم و اولادكم عدوا لكم فاحذروهم) يا مؤمنلر ازواج و اولاديكزك
بعضى سزه عدودر سزى طاعتدن اشغال ايدر ويا دين امرنده سزه خصومت ايدر
ايمدى آنلردن حذر ايدك غائلهلرندن امين اولمكز (وان تعفوا و تصفحوا وتغفروا فان
الله غفور رحيم) اكر ترك معاقبه ايله آنلرى عفو و ترك توبيخله آنلردن اعراض
وتمهيد معذره واخفائله مغفرت ايدرسكز الله تعالى غفور رحيمدر سزكله معامله كز
مثليله معامله ايدر ومع ذلك سزدن فضلنى منع ايتمز * روايت اولنديكه مكهده بر قوم
اسلامه كلوب مدينه يه كتمك مراد ايتدكلرنده ازواج واولادلرى آنلره صاريلوب سز
بزى بونده اضاعه ايدرميسز ديو آغلشديلر * اويله اولسه اندن قلبلرينه رقت كلوب بر
مدت كتمكى ترك ايتديلر بعده مدينه يه واروب اول واران اصحابى دينده فقيه اولمش
كورديلر اكا بناء ازواج و اولادلرينه عتاب قصدين ايديجك اشبو آيتله عفو و صفح
بولنه تسليك اولنديلر بعده دين حقنى محافظه ايچون آنلره ميلندن تحذير وجهى
اوزره بيورلديكه (انما اموالكم واولادكم فتنة والله عنده اجر عظيم) اموال
واولاديكز سزه بليه دركه آنلره اشتغالكز سزى الله تعالينك ذكر وطاعتندن قلوبكزى
قطع ايدر حالبوكه الله تعالينك محبت و طاعتنى اموال واولاد محبتى اوزره ايثار ايدنلر

ايدوب انجق آل لوطى سحر وقتنده هلاكدن خلاص ايتدك (نعمة من عندنا كذلك نجزى من شكر) اول نجات عندمزدن
نعمتدر بزم نعمتلرمزه شكر ايدهنه بز بويله جزا ايدهرز (ولقد انذرهم بطشتنا فتماروا بالنذر) لوط عليه السلام آنلرى
شدت عذابمزله تخويف ايتمشيدى آنلر انك ۲۰۳ انذارنده شك ايدوب تكذيب ايتديلر (ولقد راودوه عن ضيفه
فطمسنا اعينهم فذوقوا
عذابى ونذر) لوط عليه
السلامدن قومى مسافر
ملكلرى استديلر (ملكلر
لوط عليه السلامه كندو
لرينى بيلديروب قپويى
آچديلر انلر دخولنده
جبريل عليه السلام
قناديله چارپوب * آنادن
طوغمه كبى كور اولديلر *
چيقمغه يول بوله ميوب
لوط عليه السلام
انلرى چيقاردى امدى
بنم عذاب وانذارمىدادك
بيورلدى (ولقد صبحهم
بكرة عذاب مستقر) فذوقوا
عذابى ونذر) بر صباح
آنلرده بر عذاب قرار
بولديكه انلره بنم عذاب
وانذارمى دادك بيورلدى
(ولقد يسرنا القرآن للذكر
فهل من مدكر) بز قرآنى
اوقيوب تذكر ايدنلر
ايچون آسان ايتدك
اوقيوب متعظ اولورلرمى
(ولقد جاء آل فرعون النذر)
فرعون وقومنه انذار
ايديجى رسوللر ومعجزهلر
كلدى (كذبوا باياتنا كلها
فاخذناهم اخذ عزيز مقتدر)
آنلر بزم موسايه ويرديكمز آيتلرك كليسنى تكذيب ايتديلر بز آنلرى غالبيت وقدرت عذابيله اخذ ايتدك (أكفاركم خير من
اولئكم ام لكم براءة فى الزبر) اى معشر عرب آيا سزك كافرلركز بو ذكر اولنان نوح وهود وصالح عليهم السلام
قوملرندن وسائردن اشد واقواميدر * انلره عذابمز ايرشدى * يوخسه سزه عذاب اولميهجق ديو كتب سماويهدن

ايچون الله تعالى عندنده اجر عظيم واردر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن مرويدركه
يوم قيامتده بعض كمسنهلر كتوريلوب اشبونك حسناتنى عيالى اكل ايدوبدر دنيله
(فاتقوا الله مااستطعتم) الله تعالينك تقواسنده جهد وطاقتكزى بذل ايدك (واسمعوا) امر
اولنديغكز اشيايى سماع قبولله استماع ايدك (واطيعوا) والله تعالى يه ورسولنه اطاعت ايدك
(وانفقوا خيرا لانفسكم) وكنديكز ايچون خالصا لوجه الله اموالكزدن انفاق ايدك (ومن
يوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون) اول كمسنه كه شح نفسندن عصمت اولنه اول وصفلو
كمسهلر جنته ايرنلردر (ان تقرضوا الله قرضا حسنا يضاعفه لكم ويغفر لكم والله شكور
حليم) اكر سز اموالكزى امر اولنديغكز شيئه اخلاص وطيب قلبله صرف ايدرسكز
الله تعالى سزكچون آنك اجرينى مضاعف قيلور برينه اون مثلنى ويديوز ولا يحصى دكين
ويرر واول انفاق بركتنه سزى مغفرت دخى ايدر اول الله تعالى شكوردركه سزدن قليلى
قبول ايدوب اجر جزيل ويرر رحيمدر مسيئك عقوبتنه عجله ايتمز (عالم الغيب والشهادة
العزيز الحكيم) ملك وملكوتى بيلور ملكنده غالب وفعلنده حكيمدر

سورة الطلاق وهى اثنتا عشرة آية مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

(يا ايها النبى) يا نبى الله ديو ندايى تخصيص بعده حكمله خطابى تعميم ايتدى زيراكه اول
امتنك امامیدر اكا ندا آنلره نداكبيدر ويا انكچونكه كلام انكلهدر حكم ايسه اكا وامته
عام اولور (اذا طلقتم النساء فطلقوهن لعدتهن) قچان نساكزى تطليق مراد ايتسكز
عدتلرى وقتنده تطليق ايدككه اول ابتداء ظهوردهدركه انكله ابتداء اعتداد ايدركه اول
شول طهردركه آنده جماع اولنمش اولميه اول مرأه كركسه حامل ويا حائلدركه اول
طلاق سنيدر اما حائض ونفسايى تطليق طلاق بدعيدر * پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه
وسلمدن روايت اولنديكه اول عمر بن الخطاب رضى الله عنه ديديكه اوغلك عبدالله امر
ايتكه مرأهسنه مراجعت ايدهلر اول آنى حيض حالنده تطليق ايتمشيدى مراجعتدنصكره
آنى امساك ايتسون حتى تطهر ايده بعده حائض اولوب تطهر ايده اندنصكره تطليق
ويا امساك ايتسون اشبو شول عدتدركه الله تعالى انكله امر ايدوبدر ومراجعتله حكم
دلالت ايدركه طلاق بدعى دخى واقع اوله * معلوم اولهكه حيض ويا نفاس حالنده تطليق
بدعتدر (وكذلك شول طهردهكه آنى آنده جماع ايتمش اوله اما طلاق سنى اولدركه رجل
آنى تطليق ايده بر طهردهكه اول آنده جماع اولنميه اشبو شول مرأه حقندهدركه اكا عدت
اقرائله لازم اوله اما قچان مدخول بها اولميان مرأه يى حيضى حالنده تطليق ايتسه وياخود

برائتی وار (ام يقولون نحن جميع منتصر) ياخود آنلر ديرلرميكه بز بر برعزه ياردم ايدر وبلايی منع ايدرجميتمزاوله
(سيهزم الجمع ويقولون الدبر) يقينده آنلر منهزم اولوب جنكدن فرار ايله ارقه ويررلر * كه بعده روزبدرده واقع
اولدی (بل الساعة موعدهم والساعة ادهی وامر) بلكه آنلره وعد اولنان عذاب كلينك محلی
قيامتدر وعذاب قيامت
عذاب دنيادن اشد
وآجيدر (ان المجرمين
فی ضلال وسعر) مشركلر
دنياده ضلالتده وآخرتده
كسكين آتشده در (يوم
يسحبون فی النار علی وجو
ههم ذوقوا مس سقر)
شول كونده كه آنلر يوزی
اوزره سوريديلوب جهنمه
القا اولندقده آنلره نارك
حرّ والمنی دادك دينور
(انا كل شیء خلقناه بقدر)
بز هر شيئی مرتب تقدير
و مقتضای حكمت اوزره
خلق ايتدك (وما امرنا
الا واحدة كلمح بالبصر)
بر شيئك ايجادنده يا قيام
قيامتده * بزم امرمز
انجق بر كلمۀ كن لفظيدر
كوزك سرعتله حركتی
قدر زمانده اول وجود
بولور (ولقد اهلكنا
اشياعكم فهل من مدّكر)
ای اهل مكه امم سالفه دن
كفر و تكذيبده سزك
اشباه وامثالكزی هلاك
ايتدك آنلرك حالندن
عبرت آلوب متنصح
اولورميسكز (وكل شیء
فعلوه فی الزبر) خير وشردن هرشيئيكه ايشلرلر كراما كاتبين دفترلرنده مرقومدر (وكل صغير وكبير (يوعظ)
مستطر) اولدن آخره دك بيوك وكوچك اقوال وافعال لوح محفوظده مسطوردر (ان المتقين فی جنات ونهر) متقيلر
آخرتده جنتلرده وماء ولبن وعسل وخمر نهرلری عندنده ياخود روشن انهارده درلر (فی مقعد صدق عند مليك مقتدر)

حيض كورمدك صغيره يی ويا آيسه يی جماعدنصكره تطليق ايتسه ويا مرأۀ حامل جماعدن
صكره ويا رؤيت دم حالنده تطليق ايده كه اول نه طلاق بدعی ونه طلاق سنی اولور اما
خلع كه حيض حالنده اوله ويا طهرده آنده جماع اولنه بدعی اولمز زيراكه پيغمبرمز عليه
السلام ثابت بن قيسه زوجه سنی خلعه اذن ويردی اول مرأه نك حالنی بيلمكسزين اكر
اول جميع احوالده جائز اولسه اول تصرف حالك لزومن بيلديردی اكر بر كمسه
مرأه سنی حيضی حالنده ويا طهرنده كی آنده جماع اولنسه تطليق ايتسه الله تعالی يه عاصی
اولور اكرچه انكله طلاق واقع اولور سه ده زيراكه پيغمبرمز صلی الله عليه وسلم ابن
عمره مراجعته امر ايلدی بعض علماء عندنده طلقات بينی جمعده بدعت اولمز حتی بر كمسه
مرأه سنی طهری حالنده طلقات ثلاثه ايله تطليق ايتسه طلاقی بدعی اولمز اول شافعی واحمد
قوليدر اماكه مالك وابو حنيفه عندنده اول بدعيدر (واحصوا العدة) مرأه نك اقرائنی
عدّ وحفظ ايدك تاكه انكله زمان رجعتی بيله سز ونفقه وسكنانك امرينی مراعات ايده سز
(واتقوا الله ربكم) ربكز الله تعاليدن قورقوب آنلره تطويل عده واضرار ايتمكز
(لا تخرجوهن من بيوتهن) انلری اخراج ايتمكز شول بيتلرندنكه وقت فراقده انده
ساكنه ايديلر تاكه عدتلری انده منقضيه اوله (ولا يخرجن) واول نساء مطلقات دخی
اول بيتلرندن چيقمسونلر (الا ان يأتين بفاحشة مبينة) مكركه زوجی اوزره تساط ايده
اويله اولسه آنلرك آندن اخراجی حلال اولور زيراكه آنك حقنی اسقاطده نشوزكبيدر وياخود زنا
ايده اعدی اوزرينه حد اقامتيچون اخراج اولنوب بعده كيرو اول منزله رد اولنور دينلديكه آنك
انقضاء عدتدن اوّل منزلندن خروجی فاحشه در (وتلك حدود الله ومن يتعد حدود الله فقد ظلم
نفسه) اشبو احكام مذكوره الله تعالينك حدوديدر بر كمسه كه آنك حدودينی تجاوز ايده
اول نفسنه ظلم ايدر عقابه تعريضله (لا تدری لعل الله يحدث بعد ذلك امرا) بيلمزسنكه
الله تعالی اندنصكره بر امر مرغوب فيه احداث ايده كه اول زوجك اكا ويا ولدينه
محبتی اجليچون تطليقه نادم اولوب بر طلقه ويا ايكی طلقه دنصكره اكا مراجعته رغبت
ايده اول اجلدن مستحب اولوركه طلقاتی تفريق ايده زيرا اكر طلقاتی دفعة ايقاع ايدرسه
من بعد اكا مراجعت ممكن اولمز (فاذا بلغن اجلهن فأمسكوهن بمعروف اوفارقوهن
بمعروف) نچان اول تطليق اولنان نساء عدتلرينك انقضاسی قريب اوله سز مخيرسز
ديلرسكز نكاح جديد ويا رجعه واحسانله آنلری امساك ايدك ويا ابقاء حق واتقاء ضرارله
آنلری ترك ايدك (وأشهدوا ذوی عدل منكم) رجعه ويا فراقتكز اوزره سزدن ايكی
عدلی اشهاد ايدك تاكه انكله ريبه دن تبری ايديله وتنازع كسيله (واقيموا الشهادة لله)
سز اول شهادتكزی لله اقامت ايدك بوخسه مشهودله ويامشهود عليهايه نظر ايتمكز (ذلكم

بر مكان طيب ومستحسنده درلركه بر مقتدر پادشاهك عندنده ورضاسنده درلر
(سورة الرحمن جل ذكره مكية وهی ست وسبعون آية)
(بسم الله الرحمن الرحيم) (الرّحمن علم القران) رحمانيتيله متصف اولان الله تعالی حبيبی محمد عليه
السلامه قرآنی تعليم ايلدی *
مرويدركه پيغمبر عليه
السلام كافرلره رحمن
اسمنی خبر ويردكده انلر
رحمن ندر بز بيلمزز ديديلر ايله
ياخود قرآنی محمده فلان
وفلان تعليم ايتدی ديديلر ايله
بو آيت كريمه نازل اولدی
(خلق الانسان علمه
البيان) انسانی خلق
ايدوب نطق وكتابت
وفهم وافهام تعليم ايتدی
ياخود آدم عليه السلامی
خلق ايدوب اسماء كلی يی
تعليم ايلدی ياخود محمد
عليه السلامی خلق ايدوب
احوال ماضيه ومستقبله
يی تعليم ايلدی (الشمس
والقمر بحسبان) شمس
وقمر برجلرنده ومنز
للرنده تقدير اولنان
حسابله جاری اولوب
انكله وقتلر بيلنور
(والنجم والشجر يسجدان)
ونجم كه ساقسز بر اوزره
بتن (قباق وخيار كبی
* نباتدر وساق اوزره
ورن * اغاج وريحان
وبادنجان كبی * بونلر
دائما الله تعالی يه سجده
ايدرلر * تسبيح ايتدكلری كبيكه بز ايشتمز كورمز * (والسماء رفعها ووضع الميزان الا تطغوا فی الميزان) الله تعالی
سمايی ارض او زره رفع ايتدی وناس بيننده عدلی وضع ايتدی تاكه ميزان عدلده حدی تجاوز ايتميه لر * انكله امر عالم
قيام ونظام بوله (واقيموا الوزن بالقسط ولا تخسروا الميزان) ووزنی عدلله طوغری وزن ايدك كه ناسك حقندن بر شی

يوعظ به من كان يؤمن بالله واليوم الآخر) اشبو لله شهادت اقامتيله متعظ اولور اول
كمسه كه الله تعالی يه ويوم آخره ايمان كتورر (ومن يتق الله يجعل له مخرجا ويرزقه من
حيث لا يحتسب) اول كمسه كه الله تعاليدن قورقوب مناهيدن ومرأه يی حيضی حالنده
تطليقدن ويا معتده يی اضراردن و مسكننده اخراجدن و حدود الهی تعديدن وكتمان
شهادتدن واقامت اوزره جعل توقعندن اجتناب ايده الله تعالی اكا مضائق وغمومدن
مخرج قيلور وخاطرينه خطور ايتمديكی جهتدن فرج وخلف ويرر وياخود اشبو وعدعامۀ
متقينه اوله الله تعالی آنلری دنيا واخرت مضارندن قورتره وحسبانلری اولمديغی حيثيتدن
دنيا واخرت خيرينی آنلره ايره كوره پيغمبرمز صلی الله تعالی عليه وسلمدن مرويدركه بن
بر آيت بيلورنكه ناس اكر آنی اخذ ايتسه لر اول آنلره كفايت ايدیدی وبو آيتی اوقودی
روايت اولنديكه سالم بن عوف بن مالك الاشجعی عدويه اسير اولوب باباسی پيغمبرمز
عليه السلامه شكايت ايتدكده الله تعاليدن قورقوب * لا حول ولا قوة الا بالله * ذكرينی
اكثار ايت ديدی چون عوف اكا مداومت ايتدی بر وقتده كورسه كه اوغلی سالم آنسزين
چيقه كلدی يانده يوز دوه وبر سوری قيون ومتاع كتورديكه آنی عدونك غفلتی حالنده
اكا نائل اولدی وانك شاننده دخی بو آيت نازل اولديكه (ومن يتوكل علی الله فهو حسبه)
بركمسه كه رزقی امرنده واكا ايرشن نوائب دفعنده الله تعالی يه اعتماد ايده اول اكا كافی
اولوب غيری يه احتياج ايتمز (ان الله بالغ امره) الله تعالی امرينی انفاذ وقضاسنی خلقنده
امضا ايديجيدر (قد جعل الله لكل شیء قدرا) الله تعالی شدت ورخادن هر شیء ايچون
اجل ونهايت قيلدی اول نه آنی تقدم ونه اندن تأخر ايدر (واللائی يئسن من المحيض
من نسائكم ان ارتبتم فعدتهن ثلاثة اشهر واللائی لم يحضن) نساكزدن شونلركه حيضدن
كسلديلر اكر آنلرك عدتلرنده شك ايدرسكز اعدی آنلرك عدتی وكرك اصلا حيض
كورمدكلرينك عدتی اوچ آيدر (واولات الاحمال اجلهن ان يضعن حملهن) شول نساكه
اولات حمل اوله كركسه آنلر مطلقات اولسونلر ويا زوجلری وفات ايتمش اولسونلر
آنلرك انقضاء عدتی حملارين وضع ايتملريدر علی وابن عباس ايدر زوجی وفات ايدن حاملك
عدتی ايكی عدتك قنغيسی ابعد ايسه اولدر * اعدی عدت وفات تمام اولمه دن اول طوغرسه
وفات عدتنه قاتلنور واكر وفات عدتی تمام اولوب اول طوغرمزسه اول طوغورنجه
قاتلنور (ومن يتق الله يجعل له من امره يسرا) بر كمسه كه الله تعالی دن قورقوب احكام
وحقوقن رعايت ايده اول اكا دنيا وآخرت امرينی آسان ايده (ذلك امر الله انزله
اليكم) اشبو مذكور الله تعالينك امر وحكميدر پيغمبرمز صلی الله عليه وسلم واسطه سيله
انی قرآنده سزه انزال ايتدی (ومن يتق الله يكفر عنه سيئاته ويعظم له اجرا) بركمسه

نقصان ایتمیك * بو وزنده دقت قیامتده‌كی میزانده رزالتدن تحذیردر دینلدی (والارض وضعها للانام) وارضی
صو اوزره بسط ایتدیكه جمله حیوانات قرار ایده (فیها فاكهة والنخل ذات الاكمام) اول ارضده انواع میوه‌لر وغلاف
صاحبي خرما اغاجي واردركه آنك اغاجي وميوه‌سي وهر جزئی ایشه یاراولمغله سائره فضیلتی واردر

(والحب ذوالعصف والريحان)
واول ارضده حنطه
وشعیر وسائر اكل اولنور
بقول وغیری واردر
وآنلرده یپراق صاحبلری
واردركه كوزل رایحه‌لری
واردر (فبأی آلاء ربكما
تكذبان) ای انس وجن
ربكز جل شانه‌نك قنغی
نعمتلرینی تكذیب ایدرسز *
روایت اولنوركه بوسوره
ده آیت كریمه اوتوز
بركره تكرر ایتمكله
پیغمبرمز علیه السلام
بوسوره‌یی قرائت ایدركن
جنیلر بومكرر آیتلر كلدكجه
یاربنا نعمتلركدن هیچ
برشیء تكذیب ایتمیز
حمدمز سكادر دیو جواب
ویررلرمش صحابه ساكت
استماع ایدرلرمش سوره
تمامنده افندمز علیه
السلام صحابه‌یه سز
سكوت ایتدیكز جنیلر هر
آیت اوقوندقجه بویله
جواب ویررلردی بیور
مشلر (خلق الانسان
من صلصال كالفخار)
وخلق الجان من مارج
من نار) الله تعالی انسانك
باباسی اولان آدم علیه السلامی دستی كبی صداویرر قوری چاموردن خلق ایتدی وجنك باباسی اولان (وان)
جانی كسكین آتشك توتونسز علوندن خلق ایتدی (فبأی آلاء ربكما تكذبان) ای انس وجن بریكزی قوری چاموردن
بریكزی آتشدن یالكندن خلق ایدن ربكز تعالی‌نك قنغی نعمتلرینی انكار ایدرسز (رب المشرقین ورب المغربین) فبأی آلاء

كه الله تعالی دن قورقوب آنك اوامر واحكامیله عمل ایده اول انك سیئاتنی تكفیر ایدر
واجرینی تضعیفله عظیم ایدر (اسكنوهن من حیث سكنتم من وجدكم) اول
تطلیق ایتدیككز نسائی عدتلری تمامنه دكین اسكان ایدك شول مكانده كیم اكا وسع وطاقتكز
اولور (ولا تضاروهن لتضیقوا علیهن) وانلره سكناده اذا ایتمكزكه انلره تضییقكزله
اندن خروجه الجاء ایده‌سز (وان كن اولات حمل فانفقوا علیهن حتی یضعن حملهن)
واكر تطلیق ایتدیككز نساء ذوات حمل ایسه‌لر حملارین وضع ایدنجیه دكین سز
انلره انفاق ایدك * معلوم اوله‌كه معتدهٔ رجعیه عدتده اولدیغنجه زوج اوزره نفقه
وسكناسی واجب اولور وسكنا ایله مراد مؤنث مسكندر اكر شول داركه مرأه
انك ایچنده تطلیق اولنمشدر زوجك ملكی ایسه زوج اوزره واجب اولوركه اول آندن
چیقوب انی اول مطلقه‌یه عدتی انقضاسنه دكین ترك ایده واكر اول دار اكا عاریه
اولوب معیر اكا رجوع ایتسه زوج اوزره واجب اولوركه بردار كرالیوب مطلقه‌سنی
انده اسكان ایده واكر معتده خلعله ویا طلقات ثلاثه ایله ویا لعانله بائنه ایسه اكثر علما
عندنده انكچون سكنی لازم اولور كركسه حامل ویا حائل اولسون * ابن عباس ایدر
انكچون سكنی لازم اولمز مكر حامل اوله‌كه اول شعبي وحسن قولیدر واما اكا نفقه
لزومنده علماء اختلاف ایتدیلر بر قوم ذاهب اولدیلركه انكچون نفقه یوقدر مكركه
حامل اوله اول شافعی واحمد قولیدر وبر جماعت ایسه هر حالده انكچون
نفقه‌یی ایجاب ایتدیلر اول ابن مسعوددن مرویدر نخعی وثوری وابو حنیفه قولیدر
اما معتده‌كه شبههٔ وطئدن ویا عیب ایله فسخ نكاحدن ویا خیار عتقدن اولانده سكنی ونفقه
یوقدر اكرچه حامل ایسه‌ده اما معتده‌كه زوجك وفاتندن اوله اكثر علماء عندنده
انكچون نفقه یوقدر اوكركسه حامل ویا حائل اولسون * علی رضی الله عنه ایدر اكر حامل ایسه
تاوضعنه دكین تركه‌دن اكا نفقه ویریلوركه اول شریح ونخعی وشعبي وثوری قولیدر
وانكچون سكنی لزومنده شافعینك ایكی قولی واردر بری بودركه انكچون سكنی اولمیه
بلكه دیلدیكی مكانده ساكن اوله‌كه اول علی وابن عباس وعایشه قولیدر عطاء وحسن
وابو حنیفه اكا ذاهبلردر قول ثانی اولدركه انكچون سكنی اوله‌كه اول عمر وعثمان
وابن مسعود وابن عمر قولیدر مالك وثوری احمد واسحق اكا ذاهبلردر (فان ارضعن
لكم فآتوهن اجورهن) اكر تطلیق ایتدیككز نساء اولادكزی ارضاع ایتسه‌لر انی
كركسه كندیلر طوغورمش ویا انلرك غیری نساكز طوغرمش اولسون ایمدی انلره
ارضاعلری اجرتن ویرك زیراكه نفقهٔ اولاد اب اوزره‌در اجرت رضاعه نفقه دندر
(وائتمروا بینكم بمعروف) وارضاع واجرده بری برلریكزه جمیلله امر ایدك

ربكما تكذبان) الله تعالی شمسك یاز قیش ایكی مشرق ایكی مغربنك ربیدر ای انس وجن ربكزك قنغی نعمتلرینی
تكذیب وانكار ایدرسز (مرج البحرین یلتقیان بینهما برزخ لا یبغیان فبأی آلاء ربكما تكذبان) الله تعالی بری
آجی بری طاتلی ایكی بحری بر برینه مجاور و ملاقی ایلدی و بینلرینه قدرتنده بر مانع پرده قیلدیكه
بریسی دیكرینی باصوب
خاصیت و منفعتی باطل
اولمیوب بنه طاتلوسی
طاتلو آجیسی آجی باقی
قالور ای انس و جن
ربكزك بو نعمتلرندن
قنغیسنی تكذیب ایدرسز
(یخرج منهما اللؤلؤ
والمرجان فبأی آلاء ربكما
تكذبان) اول ایكی بحردن
اینجو و مرجان چیقوب
سزآنلردن آرایش وآلش
ویرش ایدرسز بو نعمتلرك
قنغیسنی انكار ایدرسز
(وله الجوار المنشئت فی
البحر كالاعلام فبأی آلاء
ربكما تكذبان) الله تعالی
سزك تجارت و منفعتكز
ایچون ارادتیله دكزده
بلند طاغلر كبی آغاجدن
سفینه‌لر انشا و اجرا
ایتدردی بونعمتلرك قنغیسنی
انكار ایدرسز (كل من
علیها فان ویبقی وجه ربك
ذوالجلال والاكرام فبأی
آلاء ربكما تكذبان) روی
ارضده ذی روح ومركباتك
جمله‌سی فانیدر و عظمت
و مستحقنه اكرام صاحبي
اولان ربك عز شانه‌نك
ذاتی باقیدر * ربكز تعالی سزك فناكزی بیلور اكا كوره اعمال حسنه آماده ایلیكزی و ذاتنك بقاسنی بیلور جزا ایچون
اكا رجوع ایده‌جككزی سزه خبرویردی * بونعمتلرك قنغیسنی تكذیب ایدرسز (یسئله من فی السموات والارض كل یوم
هو فی شان فبأی آلاء ربكما تكذبان) سموات و ارضده اولان مخلوقات جمله اكا محتاج اولمغله حاجتلرینی اندن مطلوب

(وان تعاسرتم فسترضع له اخری) اخری اكر رضاع امرنده تضایق ایدرسكز یعنی
اب اجرت رضاعی ویرمكدن وام ایسه ولدینی ارضاعدن امتناع ایدرسه
ایمدی اول ولدی مرأهٔ اخری ارضاع ایدر یوخسه آنی ام ارضاعه اكراه اولنمز
(لینفق ذو سعة من سعته) مطلقه‌لره ومرضعلره غنا صاحبي اولان رجل غنا ویسری
مقدارنجه انفاق ایتسون (و من قدر علیه رزقه فلینفق مما آتاه الله) شول كمسه‌كه
رزقی تضییق اولنه الله تعالینك اكا ویردیكی مالدن قدر و مقدارنجه انفاق ایتسون
(لا یكلف الله نفسا الا ما آتاها) الله تعالی هیچ بر نفسه نفقه امرنده تكلیف ایتمز
الا اول دكلوكه مالدن اكا ویروبدر (سیجعل الله بعد عسر یسرا) الله تعالی عسردنصكره
عاجلده و یا آجلده یسر قیلسردر اشبونده فقراء ازواجه تیسیرله وعد واردر اكر
مقدورینی انفاق ایدرسه (وكأین من قریة عتت عن امر ربها و رسله فحاسبناها حسابا
شدیدا و عذبناها عذابا نكرا) چوق قریه اهلی رب تعالینك و رسوللرینك امرندن
عتو وعنادله اعراض ایتدیلر بز آنلره دنیاده جوع وقحط وسیف و سائر بلالله تعذیب
ایتدك آخرتده ایسه بزآنلره استقصا ومناقشه ایله حساب ایدرز (فذاقت وبال امرها وكان
عاقبة امرها خسرا) اوبله اولسه آنلر كفر و عصیانلرینك عقوبتن دنیاده ذوق ایتدیلر
وعاقبت امرده هلاكه ایردیلر (اعدالله لهم عذابا شدیدا) الله تعالی آنلر ایچون عذاب
شدید تهیئه ایتدی (فاتقوا الله یا اولی الالباب الذین آمنوا قد انزل الله الیكم ذكرا
رسولا) ایمدی الله تعالیدن قورقوب امرونهینه اطاعت ایدك اول عقول كامله صاحبلریكه
الله تعالی‌یه ورسولنه ایمان كتوردیلر اول الله تعالی سزه قرآنی انزال و رسولنی ارسال
ایتدی (یتلو علیكم آیات الله مبینات) كه اول رسولی سزه الله تعالینك آیات قرآنیه‌سنی
تلاوت ایدركه اول واضحات الاحكامدر (لیخرج الذین آمنوا وعملوا الصالحات من
الظلمات الی النور) تاكه مؤمن اولوب عمل صالح ایشلینلری ظلمت كفردن نور ایمانه
ویاظلمت جهلدن نورعلمه ویاشكدن یقینه اخراج ایده (ومن یؤمن بالله ویعمل صالحا یدخله
جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا) بركمسه‌كه ایمان اوزره ثابت اولوب
فرائض وسننی ادا ایده اول الله تعالی آنی شول جنتلره قوركه اغاجلری آلتندن ایرمقلر آقار
انده خالدین اولدقلری حالده (قد احسن الله له رزقا) الله تعالی اكا جنتده ثواب عظیم
احسان ایده (الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن) الله تعالی یدی سمواتی وعددده اول
دكلو یدی ارضی خلق ایتدی * دینلدیكه هرایكی ارضك اراسی وهر بر ارضك قالنلغی یوزییللق
مسافه‌در نتكیم هرایكی سمانك آراسی وهر برسمانك قالنلغی اول دكلودر (یتنزل الامر بینهن)
الله تعالی امروقضاسی هرسماء وهرارض بیننده جاری وحكمی نافذاولور * ایدی جبریل علیه

ایدرلر الله تعالی هوانده مشیتی موجبنجه قدرتنی اجرادهدر * که دنیاده امر و نهی و احیا و اماته و عطا و منعدر
و آخرنده جزا وحساب و ثواب و عقابدر * ای انس وجن ربکزك قنغی نعمتلرینی تکذیب ایدرسز (سنفرغ لکم ایه
الثقلان) فبأی آلاء ربکما تکذبان) ای بارکران آلتنده اولان ﴿ ٢٠٨ ﴾ انس و جن یقینده سزك حساب
و جزاکز قصدینی
ایده جکز اول اعمال
حسنه یه بجدکرملر واعمال
سیئه یه استحقاقنه کوره
عقاب اولنه جق بونعمتلرك
قنغیسنی انکار ایدرسز
(یا معشر الجن والانس
ان استعطتم ان تنفذوا
من اقطار السموات والارض
فانفذوا لاتنفذون الا بسلطان
فبأی آلاء ربکما تکذبان)
ای معشر جن وانس اکر
سز قضا و موتدن خلاص
ایچون سموات و ارضك
کنارندن چیقوب قاچمغه
قادر ایسه کز چیقك سز
آندن چیقه مزسکز مکر
غلبه و قوتله چیقه سز *
اول ایسه کسنه یه ممکن
دکلدر جمله یه موت و فنا
لازمدر امدی ای
انس و جن ربکزك
نعمتلرینی کوروب دنیاده
و آخرنده آنك درکا
هندن غیری ملجا و ملاذ
اولمدیغنی بیلوب نه انکار
ایدرمیسز (یرسل علیکما
شواظ من نار و نحاس
فلا تنتصران) فبأی آلاء
ربکما تکذبان) ای کفار
انس و جن قیامتده اوزریکزه علولو آتش واریمش باقر دوکیلور اولزمان سزه کسهدن نصرت (پیغمبریمز)
واول عذابی منع ایدر بوقدر امدی بو شواظ و نحاسله سزی تخویف ایتدیکی نعمتلرك قنغیسنی انکار ایدرسز (فاذا
انشقت السماء فکانت وردة کالدهان) فبأی آلاء ربکما تکذبان) ملکلرك نزولیچون سما منشق اولدیغی زمان

السلام سماء سابعهدن ارض سفلایه دکین نزول ایدوب هر برنده الله تعالینك امر و حکمنی
تنفیذ ایدر هر سماده وهر ارضده الله تعالینك خلق وامر و قضاسی واردر (لتعلموا ان الله
علی کل شیء قدیر وان الله قد احاط بکل شیء علما) تا که یاناس نور عقله بیله سزکه الله تعالی
هرشیئه قادردر وآنك علمی هرشیئی احاطه ایدوبدر اکا هیچ شیء خفی اولمز

سورة التحریم وهی اثنتا عشرة آیة مدنیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(یا ایها النبي لم تحرم ما احل الله لك تبتغی مرضاة ازواجك والله غفور رحیم) یا نبی الله
الله تعالینك سکا حلال ایتدیکی شیئی نیچون کندیکه حرام ایدرسنکه انکله زوجاتك
رضاسین دیلرسن والحال هیچ کمسه یه جائز اولمزکه الله تعالینك حلال ایتدیکنی حرام ایده
اول ذنبدن توبه ایدهنه غفوردر آنك اوزره عقاب ایتمز رحیمدر * سبب نزولنده دینلدیکه
پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم زوجاتندن سوده رضی الله عنها قتنده عسل شربتی
ایچدیکندنصکره عائشة رضی الله عنهایه واردی اول اکا دیدیکه یارسول الله آغزکده رایحه
بولورم بعده خفصه رضی الله عنهایه واروب اولدخی اکا عائشه دیدیکن دیدی پیغمبریمز
صلی الله علیه وسلم ایسه رایحهٔ منکرهدن کراهت ایدردی * دیدیکه ایچدی اول سوده قتنده
عسل شربتی ایچدیکمدن اولمشدر و الله شمدنکرو آنی ایچمین دیو یمین ایتدی بر روایتده
پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم جاریهسی ماریة القبطیه یه حفصهنك بیتنده قربان ایتدی
حفصه ایسه غائبه ایدی وقتاکه حفصه اکا خبردار اولدی زیاده تألمندن آغلدی پیغمبریمز
علیه السلام اکا دیدیکه اول بنم جاریه مدر الله تعالی آنك وطئی حلالدر آغلمه و نسائمدن
آنی کمسه یه خبر ویرمه کل * سنك رعایت خاطرك ایچون شمدنکرو اول بکا حرام اولسون
دیدی اول تحریم آندن زله ایدی (قد فرض الله لکم تحلة ایمانکم) الله تعالی سزه ایمانکزی
کفارتله ومشیة الهیه تعلیقله تحلیلی مشروع قیلدی (والله مولاکم وهو العلیم الحکیم) الله
تعالی سزك ناصرکز ومتولیء اموریکزدر اول سزده اولان شیئی بیلور افعال واحکامنده
حکیمدر اجرا قیلور (واذ اسر النبي الی بعض ازواجه حدیثا) شو وقتکه پیغمبریمز صلی
الله علیه وسلم نساسنك بعضنه یعنی حفصه یه برحدیث اسرار ایتدیکه اول ماریه یی کندویه
تحریمنی حفصه یه بیلدردیکندنصکره آنی کمسه یه خبر ویرمکل دیدی ویاخود کندیدنصکره
خلافت ابوبکر وعمرك اولیسردر دیو اسرار ایتدی (فلما نبأت به واظهره الله علیه عرف بعضه
واعرض عن بعض) وقتاکه حفصة اول حدیثی عائشه رضی الله عنهایه خبر ویردی والله تعالی
آنك اول افشاسنی جبریل علیه السلام توسطیله پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمه بیلدیردی

کل رنکنده قرمزی سختیان کبی یاخود روغن زیت کبی الوان رنکده اولور ای انس وجن ربکز سزه
بو انشقاق سما ولونی بیان ومتضح اولمکزی اعلان ایدرکن نعمتلرینی نیجه تکذیب ایدرسز (فیومئذ لایسئل
عن ذنبه انس ولاجان فبأی آلاء ربکما ﴿ ٢٠٩ ﴾ تکذبان) اولکونده یا قبرلرندن
خروجلرنده انس وجنك
کهنهکارلری سیمالرندن
معلوم اولمغله کناهلرندن
سؤال اولنمز ای انس
وجن ربکز تعالی سبب
نجاتکز اولان ایمان
وتقویده اوله سکز دیو
سزه اهوال قیامتی خبر
ویرر انك قنغی نعمتلرینی
تکذیب ایدرسز (یعرف
المجرمون بسیماهم فیؤخذ
بالنواصی والاقدام فبأی
الاء ربکما تکذبان)
مجرملر یوزلری سیاه
وکوزلری مائی سیمالریله
بیلنوب النلرندن وایاقلرندن
اخذله جهنمه سوق وباشی
اشاغی آتیلور ای انس
وجن کفردن پرهیز
ایچون سزه جهنمه سر
نکون القا اولنه جغکزی
ربکز جل شانه خبر
ویردی آنك قنغی نعملرینی
تکذیب ایدرسز (هذه
جهنم التی یکذب بها
المجرمون یطوفون بینها
وبین حمیم آن فبأی
الاء ربکما تکذبان) بو
اول جهنمدرکه مجرملر انی
تکذیب ایدرلردی انلر
جحیم ایله حمیم بیننده سعی
وطواف ایدرلر * جحیم حرارتندن (رابع) (١٤) صوصادقجه اول قاینامش حمیم ایچریلوب امعا
وجوفلری غلیان ایدر * ای انس وجن ایمانله متصف اولوب نجاتده اولمکز ایچون سزه جهنم عذابنی وصف ایتدی
ربکزك قنغی نعمتلرینی تکذیب ایدرسز (ولمن خاف مقام ربه جنتان فبأی الاء ربکما تکذبان) قیامتده ربنی تعالانك

پیغمبریمز علیه السلام دخی انك بعضنی حفصه یه تعریفندنصکره نیچون بنم سریمی حفظ ایتمدك
دیدی وبعضنی ایسه تعریفندن اعراض ایتدی اما انك تعریف ایتدیکی ماریه یی کندویه حرام
ایتمسیدی واعراض ایتدیکی امر خلافتی افشاسیدی ویاخود تعریفله مراد اکا اول فعلنك
جزاسن ایتدیکیدی شول وجهله کیم انی تطلیق ایتدی عمر رضی الله عنه انی ایشیدیجك قتی
محزون اولوب اکر آل خطابده خیر اولسه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم بنم قزیمی تطلیق
ایتمزدی دیدی اوبله جبریل علیه السلام کلوب پیغمبریمز علیه السلامه امر ایتدیکه حفصه یه
مراجعت ایده * دینلدیکه پیغمبریمز علیه السلام حفصه یی تطلیق ایتمدی بلکه تطلیقن قصد
ایدیجك جبریل علیه السلام کلوب دیدیکه آنی تطلیق ایتمکلکه اول صوامه وقوامهدر واول
جنتده سنك نسائکدر اوبله اولسه انی تطلیق ایتمدی (فلما نبأها به قالت من انبأك هذا قال
نبأنی العلیم الخبیر) وقتاکه پیغمبریمز علیه السلام حفصه یه افشاسندن اکا اظهار اولنانی خبر
ویردی حفصه پیغمبریمز علیه السلامه دیدیکه بنم افشائمی سکا کیم خبر ویردی پیغمبریمز
علیه السلام ایتدی اول الله تعالیکه هر شیئی بیلور وهر سری ایشیدر (ان تتوبا الی الله
فقد صغت قلوبکما) یا عائشه ویا حفصه اکر سز پیغمبریمز علیه السلامه کراهت ویرر
فعلکزدن توبه ایدرسکز توبه کز قبول اولور زیراکه سزدن توبه ایجاب ایدر شیء صدور
ایدوبدرکه اول مخالصهٔ رسولدن قلبلریکزك میلیدرکه اول انك محبت ایتدیکی شیئه محبت
وکراهت ایتدیکی شیئدن کراهتی ایدی (وان تظاهرا علیه فان الله هو مولاه) اکر سز
ایکیکز رسول الله اوزره اکا کراهت ویرر شیئله تعاون وتظاهر ایدرسکز بیلوکه الله
تعالی آنك ولی وناصریدر (وجبریل و صالح المؤمنین والملائکه بعد ذلك ظهیر) وکر
وبیونك رئیسی جبریل علیه السلام انك قرینیدر ومؤمنلرك صلحاسی انك اعوان
واتباعیدر بوندنصکره ملائکه کثرتیله انك ظهراسیدر (عسی ربه ان طلقکن ان یبدله
ازواجا خیرا منکن) اکر رسول الله سزی عصیانکز سببیله تطلیق ایدرسه قریب اولورکه
انك ربی جل شانه بریکزه سزدن خیرلو نسایی اکا زوجات ایده (مسلمات) که انلر
دین اسلامه واحکامنه مقرهلردر (مؤمنات) دینلرنده مخلصهلردر (قانتات) مصلیهلردر
ویاطاعته مواظبهلردر (تائبات) ذنوبدن توبه ایدیجیلردر (عابدات) متعبدهلردر ویا
امر رسوله متذللهلردر (سائحات) صائمهلردر ویا مهاجرهلردر (ثیبات وابکارا) انلر
ثیبهلردر وبکرلردر (یا ایها الذین آمنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا) یا مؤمنلر کندیکزی
واهلریکزی ناردن صاقنك الله تعالینك امرینه امتثال ونهیندن اجتنابله واهلریکزه
نصح وتأدیبله (وقودها الناس والحجارة) که انك طوتشدرهجغی ناس وکبریت طاشلریدر
* دینلدیکه طاش آنك وقودی اولمسی ناس اکا کیرمزدن اولدر (علیها ملائکة غلاظ

حضورنده حساب ایچون قائم اوله جغندن خوف ایله دنیاده رضای باریده اولان کمسنه ایچون جنت عدن وجنت نعیم واردر یاخود اول خائف انس وجن ایچون ایکی جنت واردر امدی ربکز جل شانه‌نك بو وردیکی نعمتلردن قنغیسنی تکذیب ایدرسز (ذواتا افنان فبای الاء ربکما تکذبان) ٢١٠ اول جنتلرده اشجار کثیره واردرکه هردالاری انواع میوه‌لر صاحبیدر بونعمتلرك قنغیسنی تکذیب ایده بیلورسکز (فیهما عینان تجریان) (فبای الاء ربکما تکذبان) اول ایکی جنتده * بری تسنیم بری سلسبیل * ایکی جاری چشمه‌لر واردر ربکزك قنغی نعمتلرینی انکار ایدرسز (فیهما من کل فاکهة زوجان فبای الاء ربکما تکذبان) اول ایکی جنتده ایکیدر لو میوه وارد * که بری جمله دنیاده کورینلر بری هیچ کورلمشدر * سزکچون اولان بونعم الهی‌یی نیجه تکذیب ایدرسز (متکئین علی فرش بطائنها من استبرق وجنا الجنتین دان فبای الاء ربکما تکذبان) اول الله تعالیدن خوف ایدنلر استارلری محکم یشل دیبادن وبوزلری نوردن فراشلر اوزرینه اوتوروب اول جنتلرك استدکلری میوه‌لردن قاعد وقائم ونائم بلاتعب اکل ایدرلر بونعمتلرك قنغیسنی تکذیب ایدرسز * دینلدکه فراشك ظاهری یعنی یوزی بیان اولنمدیغی دنیاده مثلی اولمیوب تعریفی ممکن (اول) اولمدیغندندر (فیهن قاصرات الطرف لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان فبای الاء ربکما تکذبان) اول جنتك کوشکلرنده حوریلر واردرکه کوزلرینی زوجه‌لری اوزره قصر ایتمشلردر مقدم آنلره انس وجندن کمسنه

شداد) اول نار اوزره مسلط زبانیه دینور ملائکه واردر اقوالده غلاظ وافعالده شداد درلر ویاخلقده غلاظ وخلقده شداددر ویا افعالده اقویادرکه آنلرك بری دفعهٔ واحده‌دن یتمش بیك کمسه‌یی ناره القا ایدر آنلرك قلوبنده رحمت خلق اولنمیوبدر (لا یعصون الله ماامرهم ویفعلون مایؤمرون) الله تعالینك امر ایتدیکنه عصیان ایتمزلر وامر اولندقلری شیئی تأخیر نسز ادا ایدرلر (یاایها الذین کفروا لاتعتذروا الیوم انما تجزون ماکنتم تعملون) یاکافرلر اشبو کونده یعنی یوم قیامتده اعتذار ایتمکز * ناره دخوللرنده اعتذار ایدیجك عذریکز قبول اولمز دینور اشبو یوم جزادر دنیاده ایشلدیکز شرك وعصیانله جزالنورسز (یاایها الذین آمنوا توبوا الی الله توبة نصوحا) یامؤمنلر الله تعالی‌یه ذنوبکزدن توبه ایدك بر توبه ایله کیم صاحبنه نصح ایدرکه اول موته دکین ذنوبه عودی ترك ایدر دینلدیکه اول عبدك ماضی‌یه ندامتی ومن بعد عدم عوده عزمیدر * دینلدیکه اول درت شیئی جامع در لسانله استغفار وابدانله اقلاع وجنانله ترك عودی اضمار واخوان سوئی مهاجره‌در (عسی ربکم ان یکفر عنکم سیئاتکم ویدخلکم جنات تجری من تحتها الانهار) تاکه ربکز جل شانه سزك سیئاتکزی تکفیر ایده وسزی جنتلره قویه کیم اغاجلری التندن ایرمقلر آقار (یوم لایخزی الله النبی والذین آمنوا معه) شول کونده‌که الله تعالی انده پیغمبرمز حضرت محمد صلی الله علیه وسلمی واکا ایمان کتورن مؤمنلری ناره ادخال‌له اخزا ایتمز (نورهم یسعی بین ایدیهم وبایمانهم) اول مؤمنلرك نوری اوکلرنجه وصاغلرنجه صراط اوزره یورر (یقولون ربنا اتمم لنا نورنا) منافقلرك نوری سوندیکن کوردکلرنده کندیلرك نوری دخی سونمسنی بشریت عادتی اوزره خوف ایدوب اکرچه ایمانلری سببیله کندیلره امنی اعتقاد ایدرلرسه‌ده دیه‌لرکه یاربنا نورمزی سونمکدن حفظ ایله کل ویاخود اعماللری حسبنجه نورلرینك تفاوتن کوریجك الله تعالیدن انك اتمامین دیلیه‌لر (واغفرلنا) وذنوب ماضیه‌مزی مغفرت ایتکل (انك علی کل شیء قدیر) که زیرا سن هر شیئه اتمام نوره ومغفرت ذنوبه وغیری‌یه قادرسن (یاایها النبی جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم) یانبی الله کافرلره سیفله ومنافقلره حجتله وایکی صنفه دخی غلظت وخشونت استعمالیله جهاد ایت (ومأویهم جهنم وبئس المصیر) انلرك مأوالری جهنمدر اول نه چرکین قرار کاه اولور (ضرب الله مثلا للذین کفروا امرأة نوح وامرأة لوط) الله تعالی کافرلره نوح علیه السلامك زوجه‌سی واهله‌یی ولوط علیه السلامك زوجه‌سی واهله‌یی مثل ضرب ایدرکه انلر کفرلریله معاقب اولورلر بوخسه کندیلریله نبی ومؤمنین بیننده‌کی نسبه‌نك انلره نفعی اولمز اول ایکی مرأه‌یه زوجلری نوح ولوطك نفعی اولمدیغی کبی (کانتا تحت عبدین من عبادنا صالحین فخانتاهما)

طوقنمشدر ای انس وجن ربکز تعالینك بونعمتلرندن قنغیسنی تکذیب ایدرسز (کانهن الیاقوت والمرجان فبای الاء ربکما تکذبان) اول حوریلر کویا بیاضلق وحمرتده یاقوت صافی ومرجان پاکیزه کبیدر بو نعمتلردن قنغیسنی انکار ایدرسز (هل جزاء الاحسان الا الاحسان فبای ٢١١ الاء ربکما تکذبان) عملده احسانك جزامی انجق ثوابله احساندر بو احسان نعمتی انکار ایدرمیسز (ومن دونهما جنتان فبای الاء ربکما تکذبان) واول خائف مقربلرك جنتندن دون * اصحاب یمین ایچون * ایکی جنت دخی واردر بو قوللرینه ربکزك وعد ایتدیکی جنت ونعمتلرك قنغیسنی تکذیب ایدرسز (مدهامتان فبای الآء ربکما تکذبان) اول ایکی جنتك یشللکنده شدت اولمغله سیاهه مائلدر) غالبا اصحاب یمینه مخصوص جنتده نبات وریحان چوق اوله * بو اربابنه کوره متعدد جنتلرك قنغیسنی انکار ایدرسز (فیهما عینان نضاختان فبای الاء ربکما تکذبان) اول ایکی جنتده صولری جوش وفوران ایدر ایکی پیکر واردر ربکزك بو جنت ونعمتلرندن قنغینی تکذیب ایدرسز (فیهما فاکهة ونخل ورمان فبای الاء ربکما تکذبان) اول ایکی جنتده چوق میوه‌لر وخرما وانار اغاجلری واردر * دینلدیکه خرماده غدا وانارده دوا اولمغله میوه‌لر ندنصکره تخصیص اولندی * ربکز عز شانه قوللرینه لایق کوردیکی نعمتلرك قنغیسنی تکذیب ایدرسز (فیهن خیرات حسان فبای الاء ربکما تکذبان) اول جنتلرده حوریلری خوب یوزلری محبوب زوجه‌لر واردر ربکزك قوللرینه بربرندن احسن وردیکی نعمتلرك قنغیسنی تکذیب

اول ایکی مرأه بزم ایکی صالح قوللرمزك تحت نکاحنده ایدیلر اول ایکیسی نوح ولوطه نفاقله خیانت ایتدیلر نوح علیه السلامی مرأه‌سی مجنوندر دیوا افترا ایدردی ولوط علیه السلامك مرأه‌سی ایسه قومنه لوط علیه السلامه کلان اضیافی دلالت ایدردی ضیف اکا کیجه کلسه آتش یقاردی کوندز کلسه دخان توتدرردی (فلم یغنیا عنهما من الله شیئا) اول ایکی مرأه‌یه زوجلرینك صلاح ونبوتی الله تعالینك عذابندن برشیء غنا ویرمدی (وقیل ادخلا النار مع الداخلین) اول ایکی مرأه‌یه موتلری عندنده ویایوم قیامتده دینورکه کفردن ناره داخل اولنلرله سز دخی داخل اولوك زیرا کفره ایله انبیاء بینلرنده وصلت اولمز (وضرب الله مثلا للذین آمنوا امرأة فرعون) الله تعالی مؤمنلره فرعونك زوجه‌سی آسیه رضی الله عنهایی مثل ضرب ایدرکه انلره کافرلرك وصلتی ضرر ویرمکده حاللری آسیه‌نك حالنه بکزرکه عندالله منزلهٔ رفیعه صاحبه‌سی ایکن اعداء اللهك اشدی نکاحنده ایدی موسی علیه السلام سحره‌یه غالب اولیجق آسیه ایمانه کلمشدی بعده فرعونه انك ایمانی متبین اولدیغندن انك ایکی الن وایکی ایاغن میخلیوب کونشه قودی وبردکرمن طاشنی کوکسی اوزره باصدردی اولوجهله اکا عذاب ایتدی انلراندن منصرف اولدقلرنده ملائکه اکا کولکه اولورلردی (اذ قالت رب ابن لی عندك بیتا فی الجنة ونجنی من فرعون وعمله ونجنی من القوم الظالمین) اول حالتده آسیه الله تعالی‌یه دعا ایدوب دیدیکه یارب بنم ایچون جنتده رحمتك قربنده ویادرجات مقربینك اعلاسنده بربیت بنا ایت وبنی اول فرعونك نفس خبیثه سندن وعمل سیئه سندن وظلمه‌دن وانکله اولنلرك شماته وتعییرلرندن خلاص ایت اویله اولسه الله تعالی دعاسنه اجابت ایدوب حجابی اندن کشف ایتدیکندنصکره جنتده درجات رفیعه‌ده بیتنی کوستردی روایت اولندیکه فرعونك امریله برصخرهٔ عظیمه کتوردیلرکه انکله آنی آزدیره‌لر آسیه ایسه اول حینده بودعایی ایدیجك الله تعالی اکا جنتده دردن یاپلمش بیتنی کوستروب صخره بدنه ایرمدین روحنی قبض ایتدی صخره‌نك جسدینه وقوعی روحسز ایکن ایدی * دینلدیکه اول عذاب اولنورکن جنتده‌کی بیتن کوروب سروروندن کولردی قومی ایسه اکا جنون عارض اولدی دیوسویلرلردی (ومریم ابنة عمران التی احصنت فرجها فنفخنا فیه من روحنا وصدقت بکلمات ربها وکتبه وکانت من القانتین) ودخی الله تعالی ارامل مؤمناته مریم رضی الله عنهایی ضرب مثل ایتدیکه اول فرجنی رجالدن احصان ایدوب بزانك فرجنه خلق ایتدیکمز ارواحدن روح عیسایی نفخ ایتدك اول ربی جل شانه‌نك صحف منزله‌سنه ویاانبیایه وحی ایتدیکی اشیایه ویالوح محفوظده یازیلانه ویاانزال اولنان کتابلره تصدیق ایتدی ودخی طاعته مواظبت ایدن قومدن اولدی * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر رجالدن خلق کثیر کماله ایردی اماکه نسادن انجق درت مرأه کماله ایرویدرکه اول

ایدرسز (حور مقصورات فی الخیام فبای الاء ربکما تکذبان) مجوف اینجودن خیمه‌لر ایچنده مستوره حوریلر واردر
بویله خیمه‌لرده عروس حوریلر نعمتلرینی انکار ایدر میسز (لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان فبای الاء ربکما تکذبان)
اول حوریلره صاحبلری اولان مؤمنلردن مقدم انس وجندن ﴿ ۲۱۲ ﴾ کیمسه طوقنمشدر بو مؤمنلره نامزد
اولان ابکار حوریلر
نعمتلرینی انکار ایدرمیسز
(متکئین علی رفرف
خضر وعبقری حسان)
فبای الاء ربکما تکذبان)
اول اصحاب یمین سریر
اوزره موضوع یشل
وساده وبالینه اتکا
ونظیری اولمین نفس
بساطده اوتوررلر ای
انس وجن ربکز جل
شانه نك کرم ونعمتلر
ندن قنغیسنی تکذیب
ایدرسز (تبارك اسم ربك
ذی الجلال والاکرام)
اعظم الذات ربك تعالی
مثل وشبیهدن منزه و
جلال وقهر ولطف صاحبیدر

(سورة الواقعة)
مکیة وهی سبع
وتسعون آیة

(بسم الله الرحمن الرحیم)
(اذا وقعت الواقعة
لیس لوقعتها کاذبة
خافضة رافعة اذا رجت
الارض رجا وبست
الجبال بسا) فکانت هباء
منبثا) ذکر ایت شول
وقتیکه قیامت واقع
اولدقده آنك وقوع
وحدوثنده کذب یوقدر اولکونده الله تعالی عدله اعداسی اولان کروهی اسفل سافلینه ایندرر (بیله)
واولیاسنی اعلای علیینه چیقارر زمین حرکت شدیده ایله تحریك اولنوب اوزرنده اولان بنالر منهدم وطاغلر پاره پاره
اوفقلنوب ذره‌لر کبی پراکنده اولدقده (وکنتم ازواجا ثلثة) اولکونده سزلر اوج صنف اولورسکز (فاصحاب

فرعونك زوجه‌سی آسیه بنت مزاحم ومریم بنت عمران وخدیجه بنت خویلد وفاطمه بنت محمد صلی الله علیه وسلمدر رضی الله عنهن

سورة الملك وهی ثلاثون آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(تبارك الذی بیده الملك) محدثلر صفاتندن تعالی وتعاظم ایتدی اول الله تعالی که جمیع امورك تصرفی انك قبضهٔ قدرتنده‌در اویله اولسه هر مؤمنه لایق اولورکه آنك وحدانیتن تصدیق ایده وهر حالده اکا توکل ایده (وهو علی کل شیء قدیر) اول نفع وضرعن وذلدن هر شیئه قادردر (الذی خلق الموت والحیاة) اول دنیاده موتی وآخرتده حیاتی ویا ایکیسن بیله دنیاده خلق ایتدی * دینلدیکه انکله مراد انسانك موت وحیاتیدر الله تعالی دنیایی دار حیاة ودار فنا قیلدی وآخرتی ایسه دار بقا ودار جزا قیلدی وموتی تقدیم ایتدی زیراکه اول قهره اقربدر ویا اقدمدر زیرا اشیانك جمیعی ابتداده موت حکمنده ایدی نطفه وتراب وامثالی کبی بعده حیات اعترا ایتدی * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر الله تعالی موتی کبش املح صورتنده خلق ایتدی اول هر نه شیئه اوغرایوب اول شیء انك ققوسن بولدیسه اکا موت ایردی * وحیاتی فرس بلقاء صورتنده خلق ایتدیکه اکا جبریل علیه السلام وانبیاء رکوب ایدرلردی هر نه شیئه اوغرایوب اول انك قخوسن بولسه اکا حیات ایردی ایمدی معنی ای مکلفلر الله تعالی سزك موتکزی وحیاتکزی خلق ایتدی (لیبلوکم) که سزه تکلفله مدت حیاتکزده موتکزه دکین سزکله مختبر معامله سن ایدوب ازلده سزدن صدور ایده‌جك اشیایی بیلدیکن ایجادله سزه دخی بیلدیره کیم (ایکم احسن عملا) عملده قنغیکز اصوب واخلصدر ویا عقلده احسندر ویا محارم اللهده اورعدر ویا طاعته اسرعدر ودنیاده ازهددر (وهو العزیز الغفور) الله تعالی غالبدرکه احسن عملدن اعراض ایدنه انتقام ایدر واعراضندن توبه ایدنه مغفرت ایدر (الذی خلق سبع سموات طباقا) که اول یدی سمایی برینك فوقنده قبه مثالنده طبقات متباینه مثالنده خلق ایتدی (ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت) الله تعالینك خلقنده سن تباین واختلاف کورمزسن بلکه بعضی بعضنه مناسبدر خلل ونقصانی یوقدر (فارجع البصر هل تری من فطور) ایمدی بصریکی کیرو سمایه رد ایتکه سکا خبر ویریلانك صحتن معاینه ایله بیله سن اکرچه سن اکا امرار نظر ایدوبسن ایمدی مرهٔ اخری دخی نظر ایتکه انده شقوق وصدوع کوره بیلورمیسن (ثم ارجع البصر کرتین ینقلب الیك البصر خاسئا وهو حسیر) ایمدی بصرکی سمایه ردکده بر کره ایله قناعت ایتمکل بلکه کرة بعد کرة ردایت شاید انده بر خلل کوره

المیمنة مااصحاب المیمنة) اول اوج صنفك بری اصحاب میمنه‌در اول اصحاب میمنه کیملردر * دفتر اعماللری صاغ اللرینه
ویریلنلردر (واصحاب المشئمة مااصحاب المشئمة) اول اوج صنفك بری دخی اصحاب مشأمه‌درکه دفتر اعماللری
صول طرفندن ویریلنلردر * یاخود ﴿ ۲۱۳ ﴾ آدم علیه السلامك صلبندن ذریتی اخراج اولندقده صاغ
طرفنده اولنلره جهنملکدر
بیورلدی ایدی انلردر
(والسابقون السابقون
اولئك المقربون فی جنات
النعیم) وبر صنفی دخی
سابقوندرکه انلر تردد
وشکسز دعوت پیغمبر
علیه السلامه اجابتده
تقدم وسبقت ایتدیلر انلر
فضل وکرامته تقرب
جنات نعیمده درلر (ثلة
من الاولین) وقلیل من
الاخرین) اول سابقلر
* آدم علیه السلامدن
کچن امتلرده کثیردر
وامت محمدده قلیلدر (علی
سرر موضونة متکئین
علیها متقابلین) اول
سابقلر جنتده آلتون
واینجو ویاقوتله ایشلمش
سریرلر اوزره بربرلرینه
مقابل اوتوررلر (یطوف
علیهم ولدان مخلدون
باکواب واباریق وکأس من
معین) انلرك اطرافنده بر
هیئنده وبریاشده اطفال دائما
دستیلر وابریقلر وکاسه‌لر
ایچنده جنتدن جاری خمر صافی
ایله طواف وخدمت
ایدرلر لایصدعون عنها
ولاینزفون) اول خمردن خمار وعقله خلل کلمز (وفاکهة مما یتخیرون) وانلره بکندکلری میوه‌لردن ویریلور (ولحم
طیر مما یشتهون) واشتها ایتدکلری قوش اتندن پشمش کباب ویریلور (وحور عین کامثال اللؤلؤ المکنون) (جزاء
بما کانوا یعملون) واول سابقلره دست اغیار طوقنمامش وصدفده ستر اولمش اینجو مثالی لطیف جسم حوریلر

بیله سن زیراکه انسان برشیئه برکره نظر ایله عیبنی کورمزمادامکه نظرین تکرار ایتمیه حالبوکه سن اکا ندکلو تکرر نظر ایتسك انده خلل بولمیوب بصرکی اصابت مطلوبدن بعید کندیکه دوندررسن مع ذلك بصرك طول معاوده وکثرت مراجعه‌دن کلیلدر (ولقد زینا السماء الدنیا بمصابیح) دنیایه قریب اولان سمایی بز کیجه‌ده سراجلرك اضائتی کبی ضیا ویرر کواکبله تزیین ایتدك کواکبك بعضی انك فوقنده‌کی سمواتده مرکوزه اولمسنه مانع یوقدر زیراکه تزیین انده اظهارله‌در (وجعلناها رجوما للشیاطین) وکواکبده زینتدن ماعدا انی شیاطینه رجوم قیلدق نچانکه استراق سمعه قصد ایده‌لر * دینلدیکه شیاطینه آتیلان شهابدرکه نجمدن مفصل اولور قبسك ناردن انفصالی کبی یوخسه نجم مکانندن زائل اولمز (واعتدنا لهم عذاب السعیر) اول شیاطینه دنیاده شهابله احراق اولنملرندن ماعدا آخرتده عذاب سعیر دخی تهیئه ایتدك * دینلدیکه الله تعالی نجومی اوج خصلت ایچون خلق ایدوبدرکه اول سمایه زینت وشیاطینه رجوم وبر وبحر ظلماتنده اهتدایه علامتدر (وللذین کفروا بربهم عذاب جهنم وبئس المصیر) شیاطین وغیریدن رب تعالی‌یه کافر اولنلر ایچون جهنم عذابی واردرکه اول نه چرکین قرارکاه اولور (اذا القوا فیها سمعوا لها شهیقا وهی تفور) نچان انلر اول جهنمه القا اولنه‌لر اول جهنمدن حمار صوتی کبی صوت منکر ایشیده‌لر حالبوکه اول جهنم غلیان ایدرمز جلده ماء کثیرك غلیانی کبی (تکاد تمیز من الغیظ) جهنم کفاره غیظندن قریب اوله‌که متفرق اوله وجائزدرکه مراد زبانیه‌نك انلره غیظی اوله (کلما القی فیها فوج سألهم خزنتها الم یأتکم نذیر) هربارکه کفاردن جهنمه بر جماعت براغیله خزنه انلره توبیخ وجهی اوزره سؤال ایده کیم اشبو عذابدن تخویف ایدرسزه دنیاده رسول کلمدیمی) قالو بلی قد جاءنا نذیر فکذبنا وقلنا مانزل الله من شیء ان انتم الا فی ضلال کبیر (دیه‌لر بلی بزه تخویف ایدر رسول کلمشدی بز ایسه اکا الله تعالی هیچ بر شیء انزال ایتمیوبدرسز ضلال کبیرده سز دیو انلری تکذیب ایتدك (وقالوا لوکنا نسمع اونعقل ماکنا فی اصحاب السعیر) ودخی دیه‌لرکه اکر بز رسوللرك کلامن ایشیدوب بحث وتفتیشسز قبول ایتسیدك وحکم ومعاینسنده مستبصرین کبی تفکر ایتسیدك اهل نار عدادندن اولمزدق (فاعترفوا بذنبهم فسحقا لاصحاب السعیر) اویله اولسه ذنبلرینه اعتراف ایده‌لر برحینده‌که اعترافلری کندیلره نفع ایتمیه الله تعالینك رحمتندن بعید اهل ناردر (ان الذین یخشون ربهم بالغیب لهم مغفرة واجر کبیر) شونلرکه رب تعالی‌یی کورممشلر اول انلره غائب ایکن عذابندن قورقوب امریله عمل ونهیندن اجتناب ایدرلر انلر ایچون کناهلرینه مغفرت وجنتده اجر کبیر واردرکه اکا انسیتله لذائذ دنیا

ویریلور انلره بواحسان اعمال حسنه‌لرینك جزاسیدر (لایسمعون فیها لغوا ولاتأثیما الاقیلا سلاما سلاما) انلر جنتده
لغو باطل وموجب کناه اولور کلام ایشتمزلر انجق بربریله یاملکلر سلام ایدرلر (واصحاب الیمین مااصحاب الیمین
فی سدر مخضود وطلح منضود وظل ممدود وماء مسکوب) واصحاب ۲۱٤ اول معزز ومکرم کسنه‌لردرکه
جنتده میوه‌لو دیکنسز
عربستان کرازی دیدکلری
نبق اغاجی التنده وازهار
ورایحهٔ طیبه واثمار
کثیره‌لو ویربرینه چیتلمش
موز اغاجلری التنده
ومنبسط کولکه‌لرده
وجنت عدندن جاری
صوعننده اوتوررلر
(وفاکهة کثیرة لامقطوعة
ولاممنوعة وفرش مرفوعة)
هیچ برآنده خزان وقطع
اولمز واصلا اکلدن منع
اولنمز میوهٔ کثیره‌دن
تناول ایدرلر ومرتفع
فراشلرده اوتوررلر (انا انشأ
ناهن انشاءً فجعلنا هن
ابکارا) (عربا اترابا
(لاصحاب الیمین) بز دنیا
نسواتی جنتده ولادتسز
یکیدن خلق ودائما
زوجلرینه تقربله بکر
قیلارز وزوجلرینه
عاشقه‌لر اوله‌رق زوجلری
اولان اصحاب یمین ایله
ایکیسی برسنده اوتوزاوچ
یاشنده ایده‌رز (ثلة
من الاولین وثلة من الاخرین)
اصحاب یمین امم سابقه
وکرك بوامتده چوقدر *
منقولدرکه مقدمکی * ثلة من الا ولین وقلیل من الاخرین * نازل اولدقده فاروق رضی الله تعالی (وحقدن)
عنه بکا ایدوب یارسول الله بونعمتلره نائل اوله‌جق امم سالفه‌دن کثیر بزدن قلیل بیورلمش دیدی آزوقتدن صکره
بوآیت کریمه نازل اولدقده حضرت عمره اوقیوب مژده ایلدی ویوردیکه من قریب اهل جنت یوز یکرمی

صغیر اولور (واسرّوا قولکم اواجهروا به انه علیم بذات الصدور) محمد علیه السلام
شاننده کرکسه قولکزی اسرار وکرکسه اجهار ایدك اول الله تعالی قلوبکزده اولان
خیر وشری بیلور * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر مشرکلرك پیغمبریمز صلی الله علیه
وسلم شاننده سویلدکلری کلام مکروهی جبریل علیه السلام اکا خبر ویردی انلر
ایسه بری برلرینه سرله سویلاشورلرکه محمدك الهی ایشتمیه اول سببدن بوآیت نازل
اولدی (الایعلم من خلق وهو اللطیف الخبیر) سر وجهری بیلزمی اول الله تعالی که
آنی وسائر اشیایی حکمتی مقتضاسنجه خلق ایتدی حالبوکه آنك علمی لطیفدر خلقندن
صدور ایده‌نك ظاهرنه وباطننه ایرر خلقنك احوال واقوالنی بیلور (هو الذی جعل
لکم الارض ذلولا فامشوا فی مناکبها وکلوا من رزقه والیه النشور) اول الله تعالی سزه
ارضی لینه قیلدیکه آنده سلوك سزه آسان اوله ایمدی آنك اطراف وجوانبنده یورویکز
وآنده الله تعالینك رزقندن التماس ایدوب اکل ایدیکز مرجعکز اکادر سزه انعام ایتدیکی
رزقك شکرندن سؤال ایدر (ءأمنتم من السماء ان یخسف بکم الارض فاذا هی تمور)
عصیان ایتدیککز تقدیراوزره اشبو عالمك تدبیرنه موکل سماده ساکن ملائکه‌نك ویاامر
وقضاسی سماده اولان الله تعالینك عقابندن امنده‌می اولورسکز قارونه اولان صنیعی کبی
سزی‌می دخی یره کچوره حالبوکه اول حالتده ارض تحرك ایدر آنلر اسفله کیدر ارض ایسه
فوقلرینه ایدر (ام امنتم من فی السماء ان یرسل علیکم حاصبا فستعلمون کیف نذیر) ویاخود
سماده امر وقضاسی اولان الله تعالینك عقابندن امنده‌می اولورسزکه لوط قومنه ایتدیکی
کبی اوزریکزه حصبا یاغدره بنم کیفیت انذاریمی بیلورسز چنانکه منذوربه اولان شیئی
کوره‌سز شول حینده که آنی بیلدیککز سزه نفع ایتمیه (ولقد کذب الذین من قبلهم
فکیف کان نکیر) امم ماضیه‌دن آنلردن اولده رسوللرینی تکذیب ایتدیلردی تأمل ایتکه
بنم آنلره انکار وعقوبتم نه کیفیت اوزره اولدی (أولم یروا الی الطیر فوقهم صافات
ویقبضن) آنلره طیوره نظر ایتمزلر میکه فوقلرنده جوسماده قنادلرین کاهی بسط وکاهی
قبض ایدر خلق ایتدك (مایمسکهن الا الرحمن) اول طیوری جوّ سماده الله تعالیدن
غیری احد امساك ایتمز (انه بکل شیء بصیر) اول هرشیئی بیلورکه نیجه خلق ایدر
ونیجه تدبیر ایدر (امن هذا الذی هو جند لکم ینصرکم من دون الرحمن ان الکافرون
الا فی غرور) الله تعالی اکر عذابنی سزه ارسال ایتسه آنی منع ایدر بولنورمیکه آنك
عذابندن سزی قورتاره ایمدی کافرلر شیطاندن خداع‌ده‌در معتمدلری شیء باطلدر (من
هذا الذی یرزقکم ان امسك رزقه بل لجوا فی عتوّ ونفور) الله تعالی اکر سزدن
مطری امساك ایتسه کیمدرکه آنی سزه ویرمکه قادر اوله بلکه کافرلر تکبر وعنادده

صف اولوب سکسان صفی بنم امتم اوله‌جقدر وبکا تابع اولان امتدن هیچ کسنه جهنمده ابدی قالمز (واصحاب
الشمال ما اصحاب الشمال فی سموم وحمیم وظل من یحموم لابارد ولا کریم) واصحاب شمال اول خوار وبیقدار
کیمسه‌لردرکه بادسموم آنلرك دماغلرینه ۲۱۵ نفوذ ایتمکده قاینش وحرارتی نهایته ایرمش صوده درلر
وزیاده حار سیاه دخان
کولکه‌سنده‌درلرکه قطعا
برودت ونفعی یوقدر (انهم
کانوا قبل ذلك مترفین) انلر
مقدما دنیاده شهوتلرینه
تابع ایدیلر (وکانوا یصرون
علی الحنث العظیم) وشرکده
وبعثی انکارده مصر ایدیلر
(وکانوا یقولون ائذا متنا
وکنا ترابا وعظاما ءانا لمبعو
ثون (او اباؤنا الاولون)
مقدمکی بابالرمز کبی بزدخی
فوت اولوب لحوم وعظامز
تراب اولدقدنصکره بز
وبابالرمز بعث اولنورمیز
دیرلردی (قل ان
الاولین و الاخرین
لمجموعون الی میقات یوم
معلوم) یامحمد انلره دیکه
بابالرکز وسز وجمیع
اولنورلر (ثم انکم ایها
الضالون المکذبون)
بوندنصکره ای ضلالت
وتکذیب بعثده اولنلر
(لا کلون من شجر من زقوم
سز بعث وحشر اولنوب
زقوم اغاجندن اکل
ایدیجیلرسکز (فمالؤن منها
البطون) اول شجرهٔ
زقومدن قارنلر یکزی
طولدررسکز (فشاربون علیه من الحمیم) اول زقوم اوزره قاینامش صودن ایچرسکز (فشاربون شرب الهیم)
هیم علتنه اوغرامش دوه کبی اول صودن ایچرسکز (هذا نزلهم یوم الدین) ایشته بوزقوم وحمیم روز جزاده
آنلر ایچون حاضرلنمش ضیافتدر (نحن خلقنا کم فلو لاتصدقون) ای کفار بز سزی هیچ یوقدن خلق ایتدك بعثی تصدیق

وحقدن نفور وشرارده تمادی ایدرلر (افمن یمشی مکبا علی وجهه اهدی امن یمشی
سویا علی صراط مستقیم) دینده شول کمسه‌می ارشد واصوبدرکه قلبنك عمی وظلمتی
وطریقك خشونتی سببیله هر آنده یوزی اوزره دوشه‌رك یورویه یوخسه شول کمسه
میکه بصر ونور وقلبی سببیله سور چمك ودوشمکدن سالم اولدیغی حالده صراط مستقیم
اوزره طوغری یورویه ایمدی اول یوزی اوزره دوشه‌رك یوروین کافردرکه اول
حالتده جهنمه سوریلور وصراط مستقیم اوزره طوغری یوروین مؤمندرکه اول حالتده
جنته کوندریلور (قل هو الذی انشأکم وجعل لکم السمع والابصار والافئدة قلیلا
ماتشکرون) یامحمد دیکل که اول الله تعالی سزی یراتدی وسزه سمع وابصار وافئده
ویردیکه سمعله مواعظی ایشیده‌سز وابصارله رب تعالینك صنائعن کوره‌سز وافئده ایله حق
بیلوب انك سزه انعام ایتدیکی اسباب هدایته ومعرفته شکر ایده‌سز حالبوکه اعضاء
مذکوره‌یی خلق اولندیغی شیئده استعمال ایله سز اکا آز شکر ایدرسز (قل هو الذی
ذرأکم فی الارض والیه تحشرون) دیکل که الله تعالی سزی خلق وتکثیر ایتدی
موتکزدنصکره حساب وجزا ایچون اکا حشر اولنورسز (ویقولون متی هذا الوعد
ان کنتم صادقین) کافرلر محمد علیه السلام ومؤمنلره دیرلرکه وعد ایدیککز بعث
نوقت ظاهر اولور بزه خبر ویرك اکر قولکزده صادقلر ایسکز (قل انما العلم عندالله
وانما انا نذیر مبین) دیکل که انك علمی الله تعالی عندنده‌در اکا اندن غیری احد مطلع
دکلدر بن انجق نذیرمکه الله تعالینك عذابن ایجاب ایدر اشیادن تحذیر ایدرمکه فهم
ایتدیککز لسانله سزه انی تفهیم ایدم (فلما رأوه زلفة سیئت وجوه الذین کفروا وقیل
هذا الذی کنتم به تدعون) وقتاکه انلر وعدی قریب کوره‌لر انی تصدیق ایتمینلرك
یوزلری قبیح اوله وانلره دینله که اشبو شول عذاب موعوددرکه سز انی دنیاده طلب
واستعجال ایدردیکز ویا بعث یوقدر دیو ادعا ایدردیکز (قل أرأیتم ان اهلکنی الله ومن
معی اورحمنا ان فمن یجیر الکافرین من عذاب الیم) دیکل که بکا خبر ویرك اکر الله
تعالی بنی وبنمله اولان مؤمنلری اماته ایتسه ویا آجالزی تأخیرله بزه رحمت ایتسه
کافرلری عذاب الیمدن کیم قورتارر ویاالله تعالی‌یه مؤمنلر اولوب اکا عبادت وضراعت
ایدرکن معصیت ایتدیکمزده انك عذابندن امن اوزره اواولمزمیز ایسه اکا کافرلر ایکن
انك عذابندن نیجه امن اوزره اولورسز ایمدی بز کرکسه اولورز ویا قالورز انلری
عذابدن قورتارر یوقدر (قل هو الرحمن آمنا به وعلیه توکلنا فستعلمون من هو فی
ضلال مبین) دیکل که اول الله تعالی رحمانیتله موصوفدر جمله نعمتلرك مولیسیدر
بن سزی اکا دعوت ایدرین بز اکا ایمان کتورمشز وامورمزی اکا تفویض ایتمشز

ایتمزمیسز * اکر دقتله ملاحظه ایتسه کز هیچ یوقدن خلق ایدن اعادهیه قادر ایدوکنی بیلوردکز * (افرایتم ماتمنون) ءانتم تخلقونه ام نحن الخالقون) بکا خبر ویرککه رحم نسایه دوکیلن منی یه اول رحمده ذکور وانثی خلق ایدن سزمیسز یوخسه بزمیز * زیرا سزك استدیککز اولماز * (نحن ﴿٢١٦﴾ قدرنا بینکم الموت ومانحن بمسبوقین)

سزك بینکزده کوچك
وبیوککز وموتیوقت
معینی سبقت ایتمکسزین
تقدیرایتدك (علی ان نبدل
امثالکم وننشئکم فی مالا
تعلمون) سزی هلاکله
یریکزه غیری مطیع خلقنه
یاخود سزی انسان
صورتندن غیری بیلدیککز
* میمون وخنزیر * صورتنه
تبدیله قادرز (ولقد علمتم
النشأة فلولا الاولی
تذکرون) نشأة اولی
کز * اولان نطفه وعلقه
ونهایت بشریتکزی
بیلورسکز اکا قادراولان
رب تعالی نشأت اخرایه
دخی قادر ایدوکنی تفکر
ایتمزمیسکز (افرأیتم
ماتحرثون ءانتم تزرعونه
ام نحن الزارعون) بکا
خبر ویرککه زمینه
اکدیککز تخمی سزمی
بتوررسز یوخسه بزمی
بتوررز (لونشاء لجعلناه
حطاما فظلتم تفکهون)
اکر بز مراد ایتسك اول
سزك اکدیککز دانهیی
بتمزدن مقدم محو ایدردك
یاخود دانه سزصمان

قیلاردقکه اولحالنه تعجب ایدوب غم وغصه ایله سعیکزه نادم اولوردکز (انا لمغرمون بل نحن (وزرهدر) محرومون) بوتحملمزك هلاکیله بز دخی مهلك بلکه رزقدن محروملرز دیردکز (افرأیتم الماء الذی تشربون ءانتم انزلتموه من المزن ام نحن المنزلون) بکا خبر ویرککه ایچدیککز طاتلو صویی بیاض بلوتدن سزمی ایندردیکز

ایرته انك عذابن کوردیککزده ضلال مبینده ایدوکن بیلورسز (قل أرأیتم ان اصبح ماؤکم غورا فمن یأتیکم بماء معین) دیکل که بکا خبر ویرك که اکر صویکز یره باتوب کتسه بر حیثیتله که اکا دلاء ایرمیوب وصوله قدرتکز یتمسه کیمدرکه سزه برصو کتوره کیم جاری وظاهر اوله * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان سورة من کتاب الله تعالی ماهی الاثلاثون آیة شفعت لرجل یوم القیامة فاجرجته من النار وادخلته الجنة وهی سورة تبارك * پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر قرآنده برسوره واردرکه اول اوتوز آیتدر اول تبارك سورهسیدر یوم قیامتده انك شفاعتیله بررجل ناردن اخراج اولنوب جنته ادخال اولنه

سورة «ن» وهی ثنتان وخمسون آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(ن) آنك معناسنده مفسرین اختلاف ایتدیلر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر * شول بالقدرکه بر انك ارقهسندهدر * دینلدیکه الله تعالینك اول مخلوقی قلمدر امریله قیامته دکین اولهجق کائناتی یازدی بعده «نونی» خلق ایدوب یری انك ارقهسی اوزره بسط ایتدی اول تحرك ایدیجك یرصاللندی اویله اولسه اوزرینه طاغلر قویوب انکله یرك حرکتی زائل اولدی * روایت اولندیکه الله تعالی یدی قات یرلری یراتدیغندنصکره عرش التندن برملك کوندردی حتی که اول ملك یدی قات یرلری اموزی اوزره آلوب بر الینی مشرقدن وبر الینی مغربدن چیقاردیغندنصکره طوتدی حالبوکه ایکی ایاغی التنه قرارکاه یوغیدی اویله اولسه الله تعالی فردوسدن براو کوز ایندردیکه انك قرق بیك بوینوزی وقرق قائمهسی وار ایدی اول ملك ایکی ایاغن اول او کوزك سنامی اوزره قودی لکن اول ملکك ایاغی انده قرار ایتمیجك فردوسك اعلای درجهسندن الله تعالی بریشل صخره ایندروب اول او کوزك سنامیله قولاغی اراسنه قودیکه اول صخرهنك غلظی بشیوز ییلاق مسافه ایدی ملك ایکی ایاغن اول صخرهنك اوزره قویجق قرار ایتدی واول اوکوز بوینوزلرین یرك اطرافندن چیقاردی وانك ایکی منخری بحردهدر هرکونده ایکی کره تنفس ایدر تنفس ایتدیکنده بحر یاییلور رد نفس ایتسه انکله بحر چکیلور لکن اول اوکوزك قوائمنه قرارکاه یوغیدی اویله اولسه الله تعالی برصخره یراتدیکه یدی قات کوکلر ویرلر غلظنجه ایدی او کوزك قوائمی انك اوزره قرار ایتدیکه اول سورهٔ لقمانده ذکر اولنان صخرهدر لکن اول صخرهیه قرارکاه یوغیدی اویله اولسه الله تعالی براولو بالق یرادوب صخرهیی آنك ارقهسی اوزره قودی اول بالق بحر اوزره وبحریل ایسه قدرة

بوقسه قدرتمزله بزمی ایندیررز (لونشاء جعلناه اجاجا فلولا تشکرون) اکر دیلسك بز اول صویی آجی ایچلمز ایدردك بو نعمتلره شکر ایتمزمیسکز (افرأیتم النار التی تورون ءانتم انشأتم شجرتها ام نحن المنشئون) بکا خبر ویرککه آتشی شجرهٔ وچقمقدن سزمی چیقاررسز واول آتشی ﴿٢١٧﴾ چیقارن مرخ وعفار اغاجلرینی سزمی خلق ایتدیکز یوخسه بزمی

خلق ایتدك (نحن جعلناها
تذکرة ومتاعا للمقوین) بز
اول آتشی جهنمدن نمونه
قیلدقکه اهل بصیرت انی
کوروب جهنم آتشنی ذکر
ویاد ایلیه ومسافر ومقیملره
نفع و متاع قیلدق * که
آنکله صوغقدن حفظ
و طعام و اکمکلرین
پشوررلر وهر خصوصده
منفعتلری اولور (فسبح
باسم ربك العظیم) امدی
عظیم ربك جل عظمته
انك اسمیله تسبیح وتقدیس
ایله (فلا اقسم بمواقع
النجوم) کواکبك
مواقع و مغاربنه قسم
ایدرم * که بو اثرله
مؤثرینك وجودینه دلالت
واردر یاخود نجومله
مراد قرآندرکه مواقعی
اوقات نزولیدر * (وانه
لقسم لوتعلمون عظیم) اکر
بیلورسکز بو قسم بیوك
قسمدر (انه لقرآن کریم)
تحقیق اول قسم اولنان
معاش ومعاد و نصح
و احکامی مشتمل منفعتلو
و کرامتلو قرآندر (فی
کتاب مکنون) اول

لوح محفوظده مصون و مأمون برکتابدر (لایمسه الا المطهرون) لوح محفوظده اول کتابه انجق کدورات جسمانیهدن طاهر ملکلر مطلع اولور یاخود اول مصحف شریفه انجق حدثدن طاهر کیمسهلر طوقنور * مالك و شافعی رحمهما الله تعالی قولنجه جنب وحائض وآبدستسز کیمسهلره مصحفه طوقنمق جائز دکلدر امام اعظم رحمه الله تعالی قولنجه

اوزرهدر کعب الاحبار ایدر ابلیس شول ظهرنده ارض اولان حوتك قلبنه القاء ایتدی بیلورمیسنکه ظهرنده نهقدر امم و دواب وشجر و جبال واردر اکر سلکنوب آنلری ظهرکدن دوشورسك نیجه راحت اولوردك حوت دخی آنی قصد ایدیجك الله تعالی بر دابه خلق ایدوب حوتك منخرندن دماغنه ایردی حوت اندن فریاد ایدوب الله تعالییه استغاثه ایدیجك آنی دماغندن چیقاردی حوت اکا واول حوته نظرایدر حتیکه حوت اولکی کبی برقصد سوء ایدرسه اول بنه انك منخرینه کیره آنی اول قصدندن دوندره بعضیلر دیدیکه (ن) رحمن اسمنك آخرحرفیدر ویا آنکله مراد دوایدر ویاقسمدرکه الله تعالی انکله اقسام ایتدی ویافاتحه سورهسیدر ویانور ویاناصر اسمنك افتتاحیدر ویاالله تعالی مؤمنلره نصرتیله اقسام ایدوبدر (والقلم ومایسطرون) وقلم حقیچونکه اول نوردندر طولی سماء وارض آراسنجهدر انکله مراد لوح محفوظی یازان قلمدر ویامطلق قلمدرانکله یازیلور کثرت فوائد ایچون انکله اقسام اولندی ودخی اول شیء حقیچونکه کتبهانی لوحه یازارلر ویامراد اصحاب قلمدر ویاحفظهدر (ماانت بنعمة ربك بمجنون) یامحمد سن ربك جل شانهنك سکا ویردیکی نبوت وحکمت وعصمت وسائر نعمتنه مجنون دکلسن وقتاکه جبریل علیه السلام پیغمبریمز علیه السلامه کلوب قرآن وصلاة تعلیم ایتدی کفار مکه دیدیلرکه محمده جنون عارض اولدی اول سببدن بوآیت نزول ایتدی یعنی یامحمد سن الله تعالینك رسولیسن اعدانك دیدیکی کبی دکلسن (وان لك لاجرا غیرممنون) یامحمد قومك افتراسنه صبرك سببیله سنکچون اجرلاینقطع واردر ویا اوزریکه نامك منتی یوقدر زیراکه الله تعالی آنی سکا واسطهسز ویرودر (وانك لعلی خلق عظیم) یامحمد سن شول خلق اوزرهسنکه الله تعالی سکا انی قرآنده تخلقله امرایتدی دینلدیکه آنك خلقی سورهٔ اعراف آخرنده ذکراولنان *خذالعفو وأمر بالعرف واعرض عن الجاهلین* آیتندهکی خصال حمیدهدر* دینلدیکه انکله مراد آداب قرآنیهدر * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك خلقندن عائشه رضی الله عنهایه سؤال اولندقده دیدیکه انك خلقی قرآن ایدی پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه الله تعالی بنی مکارم اخلاق اتمامله بعث ایدوبدر پیغمبریمز علیه السلام ایدر مؤمن حسن خلقی سببیله کیجه قائم و کوندز صائم درجهسنه ایرر (فستبصر و یبصرون بأیکم المفتون) یامحمد یوم قیامتده کرك سن و کرکسه اهل مکه کورهسز مجنون قنغیکزدر قچانکه آنلره عذاب نازل اوله (ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبیله و هو اعلم بالمهتدین) ربك جل شانه اعلمدر اکاکه انك سبیلندن آزدیلر حقیقتده مجانین انلردر و دخی اکاکه دین مستقیمه اهتدا اولندیلر انلر کمال عقلله فائزدر (فلا تطع المکذبین) امدی اهل مکه مشرکلرینه اطاعت ایتمکلکه انلر قرآنی مکذبلردر (ودوا لو تدهن فیدهنون) آنلر تمنی ایدرلرکه سن آنلره مدارات ایدوب

غلافی اولورسه جائزدر ديمش (تنزيل من رب العالمين) اول قرآن رب العالمين عندندن انزال اولنمشدر (افبهذا
الحديث انتم مدهنون) آيا بو قرآنه سز منكر و مداهنمی سكز (و تجعلون رزقكم انكم تكذبون) و قرآندن اولان
رزق ونصيبكزی الله تعالادن ايدوكنی تكذيبله كوكب وسائره نسبت ايدرسز (فلولا اذا بلغت
الحلقوم) (و انتم حينئذ
تنظرون) قچان بر محتضرك
روحی حلقومه كلسه سزك
اكا بر نفعكز اولميوب
همان نظر ايدرسكز
(ونحن اقرب اليه منكم
و لكن لا تبصرون)
حال بوكه اول محتضره
علم وقدرت جهتيله بز سزدن
يقينز لكن سز قريبتمزی
ادراك ايتمزسز (فلولا ان
كنتم غير مدينين ترجعونها
ان كنتم صادقين) اكر
سز خبر ويريلن قيامت
وبعث وجزانك غيريسنده
يعنی آنلری انكارده
ايسه كز و اول زعمكزده
صادقلر ايسه كز اول
روحی حلقومه كلن كيمسه نك
روحنی كيرو دوندررسكز
چونكه اكا امكانكز
يوقدر بيلك كه امورکز
غيريسنك يدنده در (فاما
ان كان من المقربين
فروح و ريحان و جنت
نعيم) اكر اول متوفی
سابقين مقربيندن ايسه
اكا قبر و قيامتده راحت
وحيات طيبهٔ دائمه و تحيت
ملائكه ايله شموم رائحهٔ
نفيسه وجنت نعيم واردر (واما ان كان من اصحاب اليمين فسلام لك من اصحاب اليمين) و اكر اول
وفات ايدن اصحاب يميندن ايسه اكا دنيوركه اخوانك اصحاب يمين سكا سلام ايدر اول سلام اكا اهل جنت ايدوكنه
مژده در (و اما ان كان من المكذبين الضالين فنزل من حميم و تصلية جحيم) اكر اول فوت اولان اهل ضلال

آنلر دخی سكا مدارات ايدەلر سن آنلری شركدن نهی تركله تلاين ايدەسن و ياخود
بعض احيانده شركده آنلره توافق ايدەسن آنلر دخی ترك طعنله سكا تلاين ايدەلر (ولا
تطع كل حلاف مهين) اطاعت ايتمكل هر كمسەيه كه حقده و باطلده چوق يمين ايدر
طاعتده ضعيف و معصيتده قوی اولور (هماز مشاء بنميم) اول ناسی تعيير ايدر وافساد
وجهی اوزره بر قومك كلامنی قوم آخره نقل ايدر (مناع للخير معتد اثيم) ناسی
ايمان و انفاق و عمل صالحدن منع ايدر و ظلم ايدوب حقی تجاوز ايدر و چوق كناه
ايشلر (عتل بعد ذلك زنيم) غليظ القلب اولوب باطله خصومتده شدت ايدر ذكر
اولنان اوصافله بيله اول بر قومه ملصقدركه اول آنلردن دكلدر * دينلديكه اول وليد
بن مغيرەدركه مغيره آنی اون سكز ييلدنصكرەده ادعا ايتدی و ياخود اول اخنس بن
شريقدركه اصلی ثقيفدن عدادی زهرەدەدر (ان كان ذا مال وبنين) اول مال واولاد
صاحبی اولديغيچون اكا اطاعت ايدرسن (اذا تتلى عليه آياتنا قال اساطير الاولين)
قچان اكا بزم آيتلريمز تلاوت اولنسه مال و بنونله فرط غرورندن اشبو اولينك اكا
ذيب واباطيلدر ديو و اكا ويرلن مال و بنون نعمتنه كفرله مجازات ايدر (سنسمه على
الخرطوم) بز آنی بورنی اوزره كی ايله علامتلنديررز و ياخود يوم قيامتده يوزين سياه
ايدرز (انا بلوناهم كما بلونا اصحاب الجنة) بز اهل مكه يی قحط وجوعله اختبار ايتدك
شول بوستان صاحبلرينی اختباريمز كبی * روايت اولنديكه اول بوستان يمنده صنعادن
ايكی فرسخ مسافەدە ايدی بر رجل صالحك ايدی صرامی وقتنده فقرايی چاغرردی اولكه
ميوەدن منجلندن طشره دوشه و يا روزكار دوشوره و يا نخله التنه دوشه نيلان بساطدن
ايراق كيده فقرايه ويرردی بو وجهله آندن فقرايه شیء كثير حاصل اولوردی اول
رجل صالح وفات ايديجك اوچ اوغلی اول بوستانه وارث اولديلر ديديلركه اكر بز بابامز
دعاتنی اجرا ايدرسه وزبزه ضيق اولور ديو آندن امتناع ايتديلر (اذا اقسموا ليصرمنها
مصبحين) آرالرنده يمين ايدشديلركه اول بوستانلرينك ميوه وسائر غلاتنی صباح وقتنده
فقرانك خبرلری يوغيكن ديوشرەلر (ولا يستثنون) لكن ان شاء الله ديمديلر (فطاف
عليها طائف من ربك وهم نائمون) اويله اولسه آنلر اويوركن كيجه ايچنده اول بستانه
رب تعالی قبلندن بر نار محرقه ايرشدی (فاصبحت كالصريم) حتىكه اول ليل مظلم
اسود كبی اولدی ويا اندن خير كيدن كبی بر شیء قالمش اولدی (فتنادوا مصبحين)
صباحن بری برلرين چاغرديلر (ان اغدوا على حرثكم ان كنتم صارمين) ديديلركه
اركندن بوستانمز حاصلن ديوشرمكه كيدەلم اكر فقرا كلمدن آنی ديوشرمك مراد
ايدرسكز (فانطلقوا وهم يتخافتون ان لا يدخلنها اليوم عليكم مسكين) چون اركندن

(بوستانه)

ومكذب واصحاب شمالدن ايسه اول كيمسه قبرده ضيافتی جهنمك دخانی وقاينمش صوبی و قيامتده آتشه ايصالدر (ان هذا
لهو حق اليقين) بو اوچ فرقه حقنده ذكر اولنان البته شكسز حق ويقيندر (فسبح باسم ربك العظيم) ربك جل
شانەنك اسمنی لايق عظمت وكبريايی اولمين شيدن تنزيه ايله * بو آيت كريمه نازل اولدقده افندمز
صلی الله عليه و سلم
ركوعكزده سبحان ربی
العظيم ديكز بيوردی
(سورة الحديد مدنية وهی
تسع و عشرون آية
(بسم الله الرحمن الرحيم)
(سبح لله ما فی السموات
والارض و هو العزيز
الحكيم) سموات وارضده
اولان مخلوقاتك كليسی الله
تعالی بی ذات و صفاتنه
شايان اولميان هر شيدن
تنزيه ايله تسبيح ايتدی هر
امورنده غالب وهر فعلنده
حكيمدر (له ملك السموات
والارض يحيی و يميت
وهو علی كل شیء قدير)
سموات و ارضك پادشاه
ومتصرفی اولدر احيا واماته
ايدر و هر شيئه قادردر
(هو اول والآخر
والظاهر والباطن وهو بكل
شیء عليم) اول الله تعالی
قديم ازليدر اوليتنه بدايت
يوقدر وباقی ابديدر آخرينه
نهايت يوقدر كثرت دلائل
ايله وجودی ظاهردر
و حقيقت ذاتی هر عاقلك
عقلندن نهاندر وهر شيئك
اول و آخرينه و ظاهر
و باطننه عليمدر (هو الذی خلق السموات والارض فی ستة ايام ثم استوی علی العرش يعلم ما يلج فی الارض وما يخرج منها
وما ينزل من السماء وما يعرج فيها وهو معكم اين ما كنتم والله بما تعملون بصير) اول الله تعالی سموات وارضی التی كونده
خلقندنصكره ارادتی اوزره تدبير عرش و اجرای امور متعلقەسنه قصد ايتدی زمينه داخل اولان قطرهٔ باران و تخم

بوستانه كتديلر والحاصل بری برلرينه كلام خفی ايله ديرلرديكه فقرادن هيچ برينی
بوستانه كيرمكه مجال ويرمكز (و غدوا على حرد قادرين) وفقرايه بوستاندن منع
اوزره اكا كتديلر زعملرنده اكا قادرين اولدقلری حالده (فلما رأوها قالوا انا لضالون)
وقتاكه بوستانلرين يانمش كورديلر بوستانمز يولنی ياكلشدز ديديلر بعده تأمل ايدوب اول
يانمش مكان بوستانلرينك مكانی ايدوكنی بيلديلر (بل نحن محرومون) بلكه بز آنك
خير و نفعندن محروملرز شول سببلهكه فقرايی آندن منعه قصد ايتدك وان شاء الله ديمدك
ديديلر (قال اوسطهم الم اقل لكم لولا تسبحون) آنلرك اعدل واعقل وافضلی ديديكه
بن سزه ديمدميكه اول بوستانك حاصلن ديوشرمكه عزم ايتديككزده ان شاء الله
ديمديكز وياخود سبحان الله ديوب آنك سزه ويرديكی نعمته شكر ايتمديكز و ياخود
اول نيت خبيثه كزه استغفار ايتمديكز (قالوا سبحان ربنا انا كنا ظالمين) ربمز جل
شانه منزهدركه فعلنده ظالم اوله بلكه بز فقرايی آندن منعمز ايله كنديمزه ظلم ايتمشز
ديو ظلملرينه اعتراف ايتديلر (فأقبل بعضهم على بعض يتلاومون) اويله اولسه فقرا
حقنی منعلری اوزره بری برلرينه لوم ايتمكه باشلديلر زيرا آنلرك كيمی آكا اشارت
ايتدی و كيمی ايسه آنی استصواب ايتدی و كيمی ايسه اكا راضی اولوب سكوت
ايتدی و كيمی ايسه اكا انكار ايتدی (قالوا ياويلنا انا كنا طاغين) جميعی ديديلركه
ويل بزه كيم حدود اللهدن استقامتی تجاوز ايتمشز الله تعالينك ويرديكی نعمتك شكرينی
تركله و بابامزك فعل جميلندن اعراض ايله طغيان ايتمشز (عسى ربنا ان يبدلنا خيرا
منها انا الى ربنا راغبون) اميددركه توبەمز و خطامزه اعترافمز سببيله ربمز جل شانه
بزه اول بوستانمزدن خيرلويی اكا بدل ايده * ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ايدربكا خبر
ايرديكه آنلرك صدق و اخلاصلری سببيله الله تعالی آنلره بر بوستان ويرديكه اولكيدن
خيرلو ايدی بر صلقم اوزومی بر قاطر كوتورردی (كذلك العذاب ولعذاب الآخرة اكبر
لو كانوا يعلمون) بزم امرمزه مخالفت ايدنلره دنيا عذابمز بويلەدر حالبوكه فعل سوءدن
توبه ايتمينلره آخرتده عذابمز بوندن اعظمدر اكر بيلورلرسه عذابی مؤدی اولان اشيادن
صاقنورلر قتادەيه اشبو ذكر اولنان بوستان صاحبلری اهل جنت ويا اهل ناردنميدر
ديو سؤال اولندقده ديديكه اول علم غيبدندر الله تعالينك غيری آنی احد بيلمز (ان
للمتقين عند ربهم جنات النعيم) متقيلر ايچون آخرتده وياجوار قدسده جنتلر واردركه
آنده تنعم خالصدن غيری يوقدر (أفنجعل المسلمين كالمجرمين) وقتاكه مشركلر اكر حال
محمدك ديديكی منوال اوزره موتمزدنصكره بعث اولنورسەوز دنياده فضل وشرف اوزره
اولديغمز كبی آخرتده دخی مسلميندن احسن اولورز ديديلر الله تعالی آنلرك قولنی انكار

ومیت و سائرلری * وآندن چیقان * نباتات ومعادن و سائری و آخرتده قبردن چیقان موتایی بیلور * وسمادن نازل اولان * یغمور وقار وملائکه واحکام وسائرلری * واکا چیقان * ملائکه * وارواح واعمال ودعوات عباد وسائری * بیلور وسزنرده اولورسه‌کز علم وقدرتی سزکله‌در الله تعالی سزک خیروشراعمالکزی کورر وآخرتده جزاسنی ویرر (له ملك السموات والارض والی الله ترجع الامور) سموات وارضك خالق وملکیدر وجمله امورك عاقبتی اکا راجعدر (یولج اللیل فی النهار و یولج النهار فی اللیل و هو علیم بذات الصدور) الله تعالی کیجه‌یی کوندزه و کوندزی کیجه‌یه داخل ایدر فصوله کوره برینی زیاده برینی نقصان ایدر اول قلوبده اولان ایمان و کفری بیلور (آمنوا بالله ورسوله و انفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه فالذین آمنوا منکم و انفقوا لهم اجر کبیر) الله تعالایه ورسولنه ایمان ایدك و سزه کسبا و میراثا خلف مالی انفاق ایدك سزدن شونلرکه ایمان ایدوب مالارینی فی سبیل الله انفاق ایتدیلر آنلر ایچون جنتده اجر کبیر واردر (ومالکم لا تؤمنون بالله والرسول یدعوکم لتؤمنوا وقد اخذ میثاقکم ان کنتم مؤمنین) سزه نولدیکه الله تعالایه ایمان ایتمزسکز حال بوکه انك رسولی سزی ربکز جل شانه‌یه ایمان ایتمکز ایچون دعوت ایدر تحقیقا الله تعالی ربوبیتنه اقرار ایتمکز اوزره روز الستده سزدن عهد ومیثاق اخذ ایتدی اکرسز میثاق و اقرارکزده صادقلر ایسه‌کز (هو الذی ینزل علی عبده آیات بینات لیخرجکم من الظلمات الی النور وان الله بکم لرؤف رحیم * اول الله تعالی عبدی محمد

ایدوب دیدیکه بز آخرتده مسلمینی مجرمین کبیی قیلورز (مالکم کیف تحکمون) سزه جهالتدن نه حالت ایردیکه آنی حکم ایدرسز حالبوکه اول اختلاف فکر و اعوجاج رأیدن ناشیدر (ام لکم کتاب فیه تدرسون) یوخسه سزه سمادن کتابمی نازل اولدیکه آنده ادعا ایتدیککز شئ دراست ایدرسز (ان لکم فیه لما تخیرون) که اول کتابده اختیار ایتدیککز شئ سزکچون اولمسی یازلمش اوله (ام لکم ایمان علینا بالغة الی یوم القیامة ان لکم لما تحکمون) یوخسه سزکچون اوزرمزه عهود وثیقه‌می واردرکه اول قیامته دکین ثابته‌در وفاسی اول کونده اولور حتی نفسکز ایچون قضا ایتدیککز شئ سزه اول کونده ایریشه (سلهم ایهم بذلك زعیم) آنلره سؤال ایتکه قنغیسی بو حکمه کفیل اولوب احتجاجه دوریشور (ام لهم شرکاء فلیأتوا بشرکائهم ان کانوا صادقین) یوخسه زعملرنجه الله تعالینك شرکاسیمی واردر بو امرده آنلره کفیل اولور و یاخود بر قولده آنلره مشارکت ایدوب بونلر دخی آنلرك مذهبنه کیدرلر دعوالرنده صادقین ایسه‌لر آنی خبر ویرسونلر (یوم یکشف عن ساق) ذکر ایت شول کونیکه آنده حساب وجزا ایچون امر مشتد اولور (و یدعون الی السجود فلا یستطیعون) ورب تعالی‌یه سجود ایچون دعوت اولنوب اکا قادر اولمیه‌لر زیرا اول کونده آرقه‌لری وبللری تیمور کبی برك اولوب اکلیه (خاشعة ابصارهم ترهقهم ذلة) اول سجوده قادر اولمینلرك کوزلری ندامت و حسرتدن خاشعه اولدیغی حالده کندیلرین ذلت و حقارت قابلیه (وقد کانوا یدعون الی السجود وهم سالمون) حالبوکه آنلر دنیاده اصحاء ایکن اذان و اقامتله صلوات مکتوبه‌یه دعوت اولنوب اکا اجابت ایتمزلردی * دینلدیکه اشبو آیت جماعتدن تخلف ایدنلر شاننده نازل اولوبدر * ابو موسی ایدر پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمدن ایشتدمکه یوم قیامتده هر قومه دنیاده عبادت ایتدیکی شئ تمثیل اولنوب اکا کیده‌لر اهل توحید قالقوب منتظر اوله‌لر آنلره دینله‌که سزدن غیری ناس کتدیلر سزنه‌شیئه منتظرلرسز دیه‌لرکه ربمز واردر کورمدك دنیاده بز اکا عبادت ایدردك اکا منتظرز دینله‌که اکرسز آنی کورسکز بیلورمیدیکز دیه‌لرکه بیلوردك زیراکه انك شبیه ونظیری یوقدر اویله اولسه الله تعالی آنلردن حجابی کشف ایدوب کوریجك سجده‌یه واره‌لر شول دنیاده ریا وسمعه ایله سجده ایدنلرك بللری صغرك بوینوزی کبی بوکیلوب سجده‌یه مجاللری اولمیه (فذرنی ومن یکذب بهذا الحدیث سنستدرجهم من حیث لا یعلمون) یا محمد قلبکی اشغال ایتمکل شول قومه کیم قرآنی تکذیب ایدرلر بن آنلردن انتقامه قادرم سن کندی حالکه مشغول اول بن آنلری امهال ایله وازدیاد نعمتله عذابه قریب ایدرمکه انك استدراج ایدوکنه حسبانلری اولمیه بلکه زعملرنده انکله کندیلرین مؤمنلر اوزره مفضل ظن ایده‌لر (واملی لهم ان کیدی متین) بن آنلره امهال ایدرمکه

(کناهلری)

علیه السلامه آیات انزال ایدرکه سزی ظلمات کفردن نور ایمانه اخراج ایده الله تعالی سزه رأفتلو ورحمتلودرکه رسوللرینه سزی دعوته امر ایلدی (ومالکم الا تنفقوا فی سبیل الله ولله میراث السموات والارض لا یستوی منکم من انفق من قبل الفتح و قاتل اولئك اعظم درجة من الذین انفقوا من بعد وقاتلوا وکلا وعد الله الحسنی والله بما تعملون خبیر) سزه نولدیکه مالکزی فی سبیل الله انفاق ایتمزسکز سموات و ارضك میراثی الله تعالایه مخصوصدر * زعمکزجه بزمدر دیو صرف ایتدیککز الیکزدن چیقار بونی بیلورکن باری امر خدایه امتثالا مناسبی اوزره انفاق و آخرته ذخیره پیدا ایده‌سز * مکه فتحندن مقدم انفاق وقتال ایدن فتحدن نصکره ایدنلرله عند الله فضل و ثوابده مساوی اولمز فتحدن مقدم انفاق وقتال ایدنلر درجه ومرتبه جهتیله صکره ایدنلردن اعظمدر مقدم و صکره انفاق وقتال ایدنلرك جمیعی ایچون جنت وعد اولنمشدر اما درجه‌لری متفاوتدر الله تعالی انفاق و قتالکزك اخلاص وریاسنه خبیردر دینلدیکه بو آیت کریمه ابتدا مالنی فی سبیل الله صدیق رضی الله تعالی عنه انفاق ایتمکله آنك شاننده نازل اولمشدر (من ذا الذی یقرض الله قرضا حسنا فیضاعفه له وله اجر کریم) کیمدر اولکه مالنی حسن رضا واخلاصله الله تعالی‌یه قرض ویره * یعنی آخرتده عوض امیدیله ویره الله تعالی انك مکافاتنی اضعاف مضاعف ایدر وانکچون کریم اجر واردرکه جنتدر (یوم تری المؤمنین والمؤمنات یسعی نورهم بین ایدیهم وبایمانهم بشریکم الیوم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ذلك هو

کناهلری زیاده اوله احسانم سببیله بنم مکرم قویدر برشیئله دفع اولمز اعدی انسانه صحتله عمرك مدید اولمسی الله تعالیدن احسان وافضالدرکه شکر وطاعتی ایجاب ایدر نچانکه انك مقابله‌سنده معصیت احداث واستغفاری اونوده‌لر وشکری ترك ایدوب کفری اختیار ایده‌لر عذابه مستحق اولوب اول نعمت انلره استدراج اولوب (ام تسألهم اجرا فهم من مغرم مثقلون) یوخسه تبلیغ رسالت اوزره سن انلردن جعلمی طلب ایلدك‌که انك اداسی انلره ثقیل اولدیغیچون ایمانه اجابتدن امتناع ایتدیلر (ام عندهم الغیب فهم یکتبون) یوخسه انلرك عندنده علم غیب ویا علم وحیمی واردر اول دیدکلرین ویا حکم ایلدکلرین اندن یازرلر (فاصبر لحکم ربك) یا محمد ربك جل شانه‌نك حکمنه صبر ایتکه انك انلره امهالی واوزرلرینه سکا نصرتنك تأخیریدر (ولا تکن کصاحب الحوت) یوخسه عجله‌ده وقومکه غضبده صاحب الحوت یونس کبی اولمغل که اول قومنه ایمانه کلمدکلریچون غضب ایتدیکندن حزنی طویل اولدی (اذ نادی وهو مکظوم) که اول بطن حوتده غمله مملو اولدیغی حالده رب تعالی‌یه دعا ایتدی * ایدی اندن صدور ایدن ضجرت سندندخی صدور ایتمسونکه انك بلاسیله سندخی مبتلی اولمیه‌سن (لولا ان تدارکه نعمة من ربه لنبذ بالعراء وهو مذموم) اکر رب تعالیدن اکا توبه‌یه توفیق نعمتی ایرشمسه اول بطن حوتدن بر ارضه براغیلوردی‌که انده شجر وماء اولمیدی حالبوکه اول ذنبله مذموم ومعلوم مدر (فاجتباه ربه فجعله من الصالحین) لکن رب تعالینك اکا رحمت وکرامتی ایریشوب اکا وحی ردله اجتباء ایتدی ویاخود اول وقعه‌دن اول نبی دکلدی دینلان قولك صحتی اوزره انی نبوتله اصطفاء ایدوب عصمتله صلاحده کاملردن ایتدی (وان یکاد الذین کفروا لیزلقونك بابصارهم لما سمعوا الذکر ویقولون انه لمجنون) قریب اولورکه قرآنده کافر اولنلر اصابت عینله سنی مکانکدن ازاله ایده‌لر نچانکه سنی قرآن اوقور ایشیده‌لر ونامی سندن تنفیر ایچون سکا جنون اسناد ایدرلر (وما هو الا ذکر للعالمین) حالبوکه اول قرآن دکل الا عالمله موعظه‌در * روایت اولندیکه کفار دیلدیلرکه پیغمبرمز صلی الله علیه وسلمه عین سوءله نظر ایده‌لر مکر عربده بر رجل واردیکه ایکی اوچ کون برشئ اکل ایتمز بعده خیامنك برجانبن قالدیروب قتنه اوغرایان دوه ویاقیونه نظر ایدر هیچ بونك کبی دوه وقیون کورمدم دیدیکی کبی براز کتمدین براقاچی دوشوب بیقلوردی کفار اول رجلی بولوب پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمه انك سوء نظرین دیلدیلر حتی‌که اکا انی ایتدیلر لکن الله تعالی پیغمبرمز علیه السلامی انك عینی اصابتندن حمایت ایدوب بو آیتی انزال ایتدی * قال النبی علیه السلام لو کان شئ یسبق القضاء لسبقته العین * پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اکر قضاء الهی سبق ایدر شئ اولسه عین سبق ایدیدی وحدیثده کلدیکه * ان العین تدخل الرجل القبر والجمل القدر *

الفوز العظيم) قيامتده مؤمنين ومؤمناتى كوررسنكه صراط اوزره انلرك توحيد نورلرى طريق جنته دليل اوله‌رق
اوكلرنده وصاغلرنده سعى ايده ملكلر انلرى مژده‌لرلركه بوكون اشجار تحتندن نهرلر آقار جنتلره كيرر وانده مؤبدلرسز اشته
بوسزه عظيم نجاتدر (يوم يقول المنافقون والمنافقات للذين امنوا انظرونا ﴿۲۲۲﴾ نقتبس من نوركم قيل ارجعوا و
راءكم فالتمسوا نورا فضرب
بينهم بسور له باب باطنه
فيه الرحمة وظاهره من
قبله العذاب ينادونهم
الم نكن معكم قالوا بلى
ولكنكم فتنتم انفسكم
وتربصتم وارتبتم وغرتكم
الامانى حتى جاء امر الله
وغركم بالله الغرور)
اولكونده منافقون و
منافقات مؤمنلره ديه‌لركه
بزه نظر ايدك سزك نور
كزله بزدخى ضيالنه‌لم
اول منافقلره استهزا
طريقيله دينوركه كيروكزه
دنيايه دونوب نور طلب
ايدك * زيرا بز نورى
انده كسب ايتدك انلر
كيرو دوندكلرى حالده *
مؤمنلرله منافقلر بيننه
بردوار چكلوب برقپوسى
اوله‌كه مؤمنلر اولديغى
ايچ طرفى رحمت وطاشره
طرفى جهنم اولمغله منافقلر
آتشى كوره‌لر اولحالده
مؤمنلره ندا و زارى
ايده‌لركه بز دنياده سزكله
برابر نماز قيلوب اوروج
طوتمزمصدق مؤمنلر بلى
ظاهرده بوجمله ايديكز
لكن نفسكزى فتنه‌يه براغوب نفاقكز سببيله عقوبته لايق اولديكز ومؤمنلره نكبت اصابتنه
منتظر ايديكز ونبوت پيغمبر عليه السلامده شك اوزره ايديكز وسزى باطل طول امل وآرزوى نفسكز مغرور ايتدى
تاكه الله تعالانك امريله روحكز قبض اولندى شيطان سزى الله تعالايه توبه ايتمكدن الداتدى (فاليوم لايؤخذ منكم

عين مشئومه الله تعالينك اذنيله برمرتبه مؤثره‌دركه انسانى قبره قور ودوه‌يى چوملكه قور
* حسن رضى الله تعالى عنه ايدر عين اصابتنه دوادركه * وان يكاد الذين كفروا * آيتى
آخرينه دكين مصابه اوقونه

سورة الحاقة وهى ثنتان وخمسون آية مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(الحاقة) شول ساعت وياحالتكه وقوعى حق اولور وياشول ساعتكه انده نيجه امورك
حقيقتى بيلنور ويانده حساب وجزادن خواف امور واقع اولور (ماالحاقة) حاقه نه‌شيدر
(ومادريك ماالحاقة) حاقه‌نك ماهيتن سكا نه شئ بيلدردى زيرا اول هيچ كمسه‌نك دراتى
اكا ايرمكدن اعظمدر (كذبت ثمود وعاد بالقارعة) قوم ثمود وقوم عاد يوم قيامتى تكذيب
ايتديلركه اول خلقك قلوبنى افزاع وانفطار سماء ودك ارض و نسف جبال وطمس نجوم
وسائر مخاوفله قرع ايدر (فاما ثمود فاهلكوا بالطاغية) اماقوم ثمود اهلاك اولنديلر برواقعه
ايله كيم شدتده حدى تجاوز ايدوبدركه اول صيحه ويارجفه‌در وياطغيانلرى سببيله كيم اول
قارعه‌يى تكذيبلريدر (واماعاد فاهلكوا بريح صرصرعاتية) واماقوم عاد اهلاك اولنديلر
برريحله كيم آنك صوتى وياردى شديد اولوب ريح خازنلرينك امرينه مخالفتدن كيل
ووزنسز خروج ايتدى ضبطنه استطاعت ايده‌مديلر وياول ريح قوم عاد اوزره تجاوز ايدوب
ردينه قادر اولمديلر (سخرها عليهم سبع ليال وثمانية ايام حسوما) الله تعالى اول ريحى
يدى كيجه وسكز كون على الدوام قوم عاد اوزره تسليط ايتدى (فترى القوم فيها صرعى
كأنهم اعجاز نخل خاوية) اكرسن انلرك قتنده حاضر اولوب ريحك شدت هبوبنده وياول
ليالى وايامده انلرى موتى كوربدك كأنه بردن منقلعه وساقطه اصول نخلادر (فهل ترى
لهم من باقية) هيچ انلردن نفس باقيه ويابقيه كوررميسن * ديندكه اول ايامى عرب ايام عجوز
ديوتسميه ايدرلرشتانك آخرنده بردوريحك شدتى ايامىدر انك عجوز ديلمسنه سبب قوم عاددن
برعجوز اول ايامده برسربه كيروب ريح آكا دخى ايروب عذاب نزولندن سكزنجى
كونده انى دخى هلاك ايتديكندنصكره عذاب منقطع اولدى (وجاء فرعون
ومن قبله والمؤتفكات بالخاطئة) فرعون و اندن اول كچن امتلر ويا فرعونك جنودى
واتباعى ومؤتفكات اهليكه قوم لوطدر افعال ذوات خطا ايله كلديلر (فعصوا رسول
ربهم فاخذهم اخذة رابية) انلردن هر امت رب تعاليدن كلان رسوله عصيان ايتديلر
اويله اولسه اول انلرى اخذ ايتدى برعقوبتله كيم شدتى زياده ايدى عمللرينك قبحى
شديد اولديغى كبى (انا لما طغى الماء حملناكم فى الجارية) وقتاكه نوح عليه السلام

(طوفانده)

فدية ولامن الذين كفروا ماويكم النار هى موليكم و بئس المصير) اى منافقلر بوكونده سزدن وكفاردن عذابدن
خلاص ايچون فديه اخذ اولنمز سزك مكانكز جهنم ومنصرف ولابقكز آتشدر نه قبيح مكان وهمدمدر (الم يأن للذين امنوا
ان تخشع قلوبهم لذكر الله ومانزل ﴿۲۲۳﴾ من الحق ولايكونوا كالذين اوتوا الكتاب من قبل فطال عليهم الامد فقست
قلوبهم وكثير منهم فاسقون)
مؤمنلرك قلبلرينه الله
تعالانك ذكرى وحقله
نازل اولان قرآنك تلاوتيله
خشوع وملايمت وقتى
كلمديمى بو مؤمنلر انلردن
مقدم كتاب ويريلن
امم كبى اولمسونلركه انلرله
انبيالرى بيننده مدت
طويل وقت كذران
ايتمكله مواعظدن اعراض
ودنيا وشهوتلرينه تبعيتله
قلبلرينه قسوت كلوب
انلردن چوغى دينلرندن
چيقوب كتابلرنده اولان
شيئله عملى ترك ايلديلر *
ديندكه مؤمنلر مكه‌ده
ايكن طاعت وعبادته سعى
تام ايدرلردى مع هذا فقر
وقحطده ايديلر وقتاكه
مدينه‌يه هجرت ايدوب
رزق ونعمته واصل اولديلر
اول وظيفه وعادتلرى
اولان طاعات وعبادتده
آثار قصور وفتورلرى
نمايان اولمغله بوآيت كريمه
نازل اولدى (اعلموا ان
الله يحيى الارض بعد موتها
قد بينا لكم الآيات لعلكم
تعقلون) بيلك كه الله تعالى
بوستله ارضى اماته دنصكره مطرله احيا ايدر بومثلاو امواتى دخى احيا ايدر بوآيتلرى سزه بيان ايتدك شايدكه تعقل
ايدوب استدلال ايده‌سز (المصدقين والمصدقات واقرضوا الله قرضا حسنا يضاعف لهم ولهم اجر كريم) رجال ونسادن
الله تعالى ورسولنى تصديق ايدنلر ياخود مالارينى تصدق ايدنلر واولوجهله الله تعالايه قرض حسن ويرنلر ايچون

طوفانده ماء خازنلرينك اوزره طغيان ايتدى بز سزك آبائكزى ماء اوزره نوحك سفينه‌سنده
كوتوردك حالبوكه سز اول آبائكز اصلابنده ايديكز (لنجعلها لكم تذكرة وتعيها
اذن واعية) تاكه اول فعلمزىكه مؤمنلرى انجامز وكافرلرى اهلاك كزدر سزه عبرت وكمال
قدرتمزه دلالت قيله‌وز تاكه انى حفظ ايده هر اذنكه شانى شول حفظى واجب اولان
شيئى حفظ اوله انى تذكر واشاعه وتفكر وموجبى اوزره عمله (فاذا نفخ فى الصور
نفخة واحدة) چونكه صوره نفخهٔ اولى نفخ اولنه‌كه انك عندنده عالم خراب اولور
(وحملت الارض والجبال فدكتا دكة واحدة) وارض وجبال اوزرنده اشيائله
مكانلرندن قلع ورفع اولنوب برى برينه اورلمغله كليسى هبا قيلنه ويا ايكيسى بسط ايديلوب
ارض واحده مستويه قيلنه (فيومئذ وقعت الواقعة) اويله اولسه اول حينده قيامت
دخى قائم اوله (وانشقت السماء فهى يومئذ واهية والملك على ارجائها) وملائكه سمانك
جوانبنده اولديغى حالده سماء منشق اوله مع ذلك اول ضعيفهٔ متمزقه‌در اول حال اوزره
قاله‌لر تاشول وقته دكين كه انلر رب تعالينك امريله نزول ايدوب ارضى احاطه ايده‌لر
(ويحمل عرش ربك فوقهم يومئذ ثمانية) واول كونده سمانك انشقاقيله شول جوانبنده‌كى
ملائك فوقندن وياخود رؤس خلائقك فوقنده رب تعالينك عرشنى سكز ملك كوتوره
* روايت اولنديكه حملهٔ عرش اشبو كونده دردر يوم قيامتده درت ايله دخى تأييد
اولوب سكز قيلنور * ديندكه انكله مراد سكز صنف ملائكه‌دركه عددلرين الله
تعاليدن غير احد بيلمز (يومئذ تعرضون لاتخفى منكم خافية) اول كونده سز حساب
وقصاص ايچون الله تعالى‌يه عرض اولنورسز اعمالكزدن هيچ بر مستوره اكا خفى
اولمز (فاما من اوتى كتابه بيمينه فيقول هاؤم اقرؤا كتابيه) اما اول كمسه‌كه كتاب
اعمالى صاغنه ويريله اكا سروردن برجماعته خطاب ايدوب كلك كتابمى اوقويك ديه
(انى ظننت انى ملاق حسابيه) بن دنياده يقين ايتمشدمكه بن يوم قيامتده حساب اوليسرين
(فهو فى عيشة راضية) ابدى اول عيش مرضيه‌ده‌در (فى جنة عالية) شول جنتده‌كه
درجاتى مرتفعه‌در وياخود بنالرى وقصرلرى و اغاچلرى مرتفعه‌در (قطوفها دانية)
كه انك ثمارى قريبه‌در قائم وقاعد اكا ايريشور (كلوا واشربوا هنيئا بما اسلفتم فى
الايام الخالية) وانلره دينوركه اول جنتك ثمار وشرابندن اكل وشرب ايدك داء
والمسز حلال وطيب اولديغى حالده شول دنياده كچن ايامده ايشلديككز اعمال صالحه
سببيله وياخود ايام صيامكزده لوجه الله اكل وشربى تركككز سببيله (واما من اوتى
كتابه بشماله) امااول كمسه‌كه كتابى وراء ظهرندن ويريله (فيقول ياليتنى لم اوت كتابيه)
ديه‌كه نوليدى بكا كتابم ويرلميدى (ولم ادر ماحسابيه) وحسابم نه شئ ايديكن بيلميدم

* برینه اون عددن یدییوزه وارنجه * اضعاف اجر کریم ویریلورکه اول جنتدر (والذین امنوا بالله ورسوله اولئك هم الصدیقون والشهداء عند ربهم لهم اجرهم ونورهم والذین کفروا وکذبوا بایاتنا اولئك اصحاب الجحیم) شونارکه الله تعالی‌یه ورسولنه ایمان کتوردیلر انلر ربلری عندنده مبالغه صادقلر وقیامتك قیامنه شاهدلردر یاخود فی سبیل الله شهدالردر انلر ایچون اجر و نور موعوددر شونارکه کافر اولوب آیتلرمزی تکذیب ایتدیلر انار جهنم ملازملریدر (اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر بینکم و تکاثر فی الاموال والاولاد کمثل غیث اعجب الکفار نباته ثم یهیج فتریه مصفراً ثم یکون حطاما وفی الاخرة عذاب شدید و مغفرة من الله ورضوان وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور) بیلك که حیات دنیا انجق اویون ومال طلبیله بیهوده تعب و البسه ومنازل زینتی و بینکزده نسب ومنصب افتخاری ومال واولاد کثرتیله مباهاتدر بونلر شوکا بکزرکه یغمور حبوب ونباتی بتوردکده اکنجلر انی کوروب تعجب ومسرتده اولورلر صکره سن انی کوررسنکه آفات سماوی ویا ارضیدن صرارمش صکره اوفا قلنوب ریزه ریزه اولمش اشته حیات دنیانك سرعت زوالی بو مثللودر حیات دنیا وزینتنی اختیار (احذ) ایدنلره آخرتده عذاب شدید واردر ودنیا زینتنی ترك ایدوب آخرتی اختیار ایدنلره الله تعالادن مغفرت ورضوان واردر حیات دنیا انجق ناسی الدادیجی بی بقا متاعدر (سابقوا الی مغفرة من ربکم وجنة عرضها کعرض السماء والارض

(یالیتها کانت القاضیة) نولیدم شول موت که بن اکا ایرمشدم بنم امرمی قطع ایتمش اولوب من بعد بعث اولنمیدم ویا نولیدی حیات دنیا بکا موت اولوب حی خلق اولنمیدم (ماغنی عنی مالیه) مالم بکا نه شیء مفید اولدی ویا مالم بکا برشیئی مفید اولمدی (هلك عنی سلطانیه) ملکم وناس اوزره قوت وحجتله تسلطم زائل اولدی (خذوه فغلوه) الله تعالی نار خازنلرینه دیه‌که انی اخذ ایدوب ایکی اللرینی بوینینه تیمورلکز (ثم الجحیم صلوه) بعده انی نار جحیمه ادخال ایلکز (ثم فی سلسلة ذرعها سبعون ذراعا فاسلکوه) بعده انی بر زنجیره اورککه طولی یتمش ذراعدر اول انك دبرندن قونوب منخرندن چیقاریله (انه کان لا یؤمن بالله العظیم) زیراکه اول الله تعالی‌یه ایمان کتورمزدی (ولا یحض علی طعام المسکین) دنیاده اول فقیره طعام ویرمزدی وغیری اکا تحریض ایتمزدی ایمدی اکا تحریضك ترکی بو مشابه‌ده اولیجق انك فعلنی ترك ایدن نه مرتبه‌ده اولور * اشبو دلیلدرکه کفار فروعله‌ده مکلف اوله‌لر اشبو ایکی امری ذکرله تخصیصده اشارت واردرکه اقبح عقائد کفر بالله اوله واشنع رذائل بخل وقسوت قلب اوله (فلیس له الیوم هاهنا حمیم) ایمدی اول کونده آنکچون برقریب اولمزکه انی عذابدن حمایت ایده (ولا طعام الا من غسلین) وطعامی دکل الا غسلیندرکه اول اهل نار قروحنك غساله وجسدلرینك عروق وصدیدیدر * دینلدیکه اول بر شجردرکه انی اهل نار اکل ایدر (لا یأکله الا الخاطئون) انی اکل ایتمز الا انلرکه قرآنه کفرله خاطئلردر (فلا اقسم بما تبصرون ومالا تبصرون) قسم ایدرین هر شیئله کیم اجسام واشباحدن سزانی کوررسز ودخی هر شیئله کیم ارواح وغیریدن سز انی کورمزسز وبالجمله اقسامده هرموجودی احاطه ایتدی زیراکه موجودات ایکیدن خالی دکل یا کورینور ویا کورنمزدر (انه لقول رسول کریم) اول قرآن الله تعالیدن تبلیغ ایدر بر رسولك قولیدرکه اول الله تعالی عندنده کریمدرکه انکله مراد محمد صلی الله تعالی علیه وسلم ویا جبریل علیه السلامدر (وماهو بقول شاعر قلیلا ماتؤمنون) اول قرآن شاعر قولی دکلدرکه فرط فسادکزدن سز انی تکذیب ایدرسز حالبوکه انك صدقی ظاهر اولوبدر (ولا بقول کاهن قلیلا ماتذکرون) واول عراف کاذب قولی دخی دکلدرکه سزانی تذکر ایدرسز زیراکه قرآنك شعره عدم مشابهتی ظاهردر انی انکار ایتمز مگرکه معاند اوله اماکه کهانت انك خلاقنی ملابسدرکه احوال رسولی ومعانیء قرآنی تذکره متوقفدرکه اول طریق کهنه‌یه منافیه‌در (تنزیل من رب العالمین) بلکه اول مخلوقاتك ربی جل شانه‌نك جبریل علیه السلام لسانیله تنزیلیدر (ولو تقول علینا بعض الاقاویل) اکر محمد علیه السلام ذات نفسندن بعض اقوالی اختلاف ایدوب بزه اسناد ایتسه (لاخذنا منه بالیمین) بز انی اذلال ایچون یمینله ویا قوت قهرله

اعدت للذین آمنوا بالله و رسله ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم) ربکزدن موجب مغفرت اولان فرائض و توبه‌یه و جنته کیرمکه عجله ایدککه اول جنتك عرضی سموات و ارضك عرضی قدردر و اول جنت الله تعالی‌یه و پیغمبرلرینه ایمان ایدنلر ایچون مهیادر بو توفیق وعنایت الله تعالی‌نك لطف و کرمیدرکه دیلدیکنه اعطا ایدر الله تعالی اطاعت ایده‌نه فضل عظیم صاحبیدر (ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبرأها ان ذلك علی الله یسیر) یر یوزنده وقوع بولان قحط و غلا و سائر نفسکزده واقع مرض وفقر وموت وسائر مصیبتلر انجق ارض و نفسکزی خلق ایتمزدن مقدم لوح محفوظده یازلمشدر بو مقدوراتك بو کثرتله لوحده ثبتی الله تعالی‌یه آساندر (لکیلا تأسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتیکم والله لا یحب کل مختال فخور) تاکه لوحده ثبت اولندیغنی بیلوب سزدن فوت اولان مال واولاد وصحت وغیری‌یه مغموم اولمیه‌سز وانلردن سزه ویریلنه فرحلنمیه‌سز الله تعالی نعمت دنیا ایله تکبر وفخر ایده‌نی سومز (الذین یبخلون ویأمرون الناس بالبخل ومن یتول فان الله هو الغنی الحمید) شونلرکه مالارینی فی سبیل الله انفاقدن (رابع) (١٥) بخل و امساك ایدرلر و ناسه دخی انفاقدن امساکله امر ایدرلر کیمکه مالنی مستحقنه انفاقدن اعراض ایده الله تعالی آندن وآنك انفاقندن غنی و ذاتنده محموددر * آنك امساك و اعراضندن آکا ضرر کلمز * (لقد ارسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب والمیزان لیقوم الناس بالقسط

اخذ ایدردك (ثم لقطعنا منه الوتین) بعده بز آنك نیاط قلبنی قطع ایدردك عنقنی ضربله اشبو حال اوزره قطع اهلاکی تصویردرکه آنی ملوك غضب ایتدکاری کیمسه‌لره ایدرلر * دینلدیکه وتین برعرقدرکه ظهرده جاری اولوب قلبه متصل اولور اول کسیلیجك صاحبی فوت اولور (فما منکم من احد عنه حاجزین) سزدن برکیمسه یوقدر محمد علیه السلامدن عقوبتمزی منع ایده یعنی محمد علیه السلام سزکچون کذبی تکلف ایدردکلدر زیرا بیلورکه آنی تکلف ایدرسه بز اکا عقاب ایدرز بعده آندن عقابمزی دفع ایدر احد بولنمز (وانه لتذکرة للمتقین) واول قرآن متقیلره موعظه‌درکه انکله نفعلنورلر (وانا لنعلم ان منکم مکذبین) یاناس بز بیلورزکه سزدن قرآنه مصدقین اولدیغی کبی مکذبین دخی واردر تکذیبلری اوزره جزا ایدرز (وانه لحسرة علی الکافرین) واول قرآن کافرلرده حسرتدر قچانکه یوم قیامتده آنی تصدیق ایدنلره ویریلن ثوابی کوره‌لر (وانه لحق الیقین) و اول قرآن یقینك حقیقت ومحضیدرکه آنی تکلم ایدن کذبه تمکین اولنمز (فسبح باسم ربك العظیم) ایمدی رب تعالینك اسم عظیمنی تسبیح ایتکه انکله انك اوزره تقوله رضادن آنی تنزیه وسکا وحی ایتدیکی شی اوزره اکا شکر ایده‌سن

سورة المعارج وهی اربع و اربعون آیة مکیة

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(سأل سائل بعذاب واقع) یوم قیامتده نزول ایده‌جك عذابی بر داعی استدعا ایتدیکه اول نضر بن الحارثدر ویا ابوجهلدر ویاخود پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمدر کفاره عذاب نزولنی استعجال ایتدی (للکافرین لیس له دافع) که اول عذاب کافرلره مختصدر آنلردن آنی دفع ایدر یوقدر (من الله ذی المعارج) اول عذاب آنلره الله تعالیدندر اکا تعلق ایتدیکیچونکه اول مصاعد صاحبیدرکه کلم طیب و عمل صالح اکا صعود ایدر ویا اکا مؤمنلر سلوکلرنده ترقی ایدرلر ویاخود مراد مراتب ملائکه ویا سمواتدرکه ملائکه اکا عروج ایدر (تعرج الملائکة والروح الیه فی یوم کان مقداره خمسین الف سنة) ارض سابعه‌نك اسفلندن منتهایه دکین ملائکه وجبریل ویاروح میت صعود ایدر دینلدیکه یعنی سدرة المنتهایه ویا عرشه دکین شول کونده‌که انك مقداری دنیا ییللرندن اللی بیك ییلجه‌در * دینلدیکه اکر بنی آدم دنیادن عرشه یوریر کیدر اولسه اکا اللی بیك ییلده ایرردی * دینلدیکه انکله مراد یوم قیامتدرکه طولی اللی بیك ییلجه اولور ابو سعید الخدری رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبریمز علیه السلامه بو آیت ذکر اولنوب یا رسول الله یوم قیامت عجب طویل اولور دینلدکده دیدیکه اول الله تعالی حقیچونکه نفسم آنك یدنده‌در اول کون مؤمنه دنیاده بر صلاة

وانزلنا الحديد فيه باس شديد ومنافع للناس وليعلم الله من ينصره ورسله بالغيب ان الله قوى عزيز) بز ملكلرمزى پيغمبرلره
شريعت واضح حجتله كوندردك و آنلرله كتاب و ميزان انزال ايتدككه ناسه كتابله مصالح دين و دنيوى وميزان عدلله
حقوق تسويه‌سى قائم اوله و معادندن تيمور اخراج ايتدككه ٢٢٦ آندن شديد آلتلر اولور * قليچ ومزراق
و سائره وزره و جبه
وجوشن و سائر كبيكه
بريله دشمنه ضرب وبريله
دفع و حفظ اولنور
ديلديكه آب وآتش ونمك
وآهن درت شى كوكدن
نازل اولدى * و اول
حديده ناسه منفعتلر
واردر * كه جمله صنعت
صاحبلرى اكا محتاجدر *
وتاكه اول آلاتله مؤمنلردن
الله تعالى نك دينه پيغمبرلرينه
غيابده كيم نصرت
ايدر بيلنه تحقيق الله
ذوالجلال دشمنلرينك
هلاكنه قادر و حكمنده
غالبدر (ولقد ارسلنا نوحا
وابراهيم وجعلنا فى ذريتهما
النبوة والكتاب فمنهم مهتد
وكثير منهم فاسقون)
بز نوح و ابراهيم عليهما
السلامى قوملرينه رسالتله
كوندردك وآنلرك ذريتلرينه
نبوت و كتاب وديعه
قيلدق آنلرك قوملرندن
بعضيسى * پيغمبرو كتابلرينه
ايمان كتوروب * هدايت
بولديلر و آنلردن اكثرى
دخى فاسق اولوب نبيلرينه
اطاعت و كتابله عملى ترك
ايتديلر (ثم قفينا على آثارهم برسلنا و قفينا بعيسى ابن مريم و آتيناه الانجيل و جعلنا فى قلوب الذين (قچان)
اتبعوه رافة ورحمة ورهبانية ابتدعوها ما كتبناها عليهم الا ابتغاء رضوان الله فما رعوها حق رعايتها فآتينا الذين آمنوا منهم
اجرهم و كثير منهم فاسقون) نوح و ابراهيم عليهما السلامدنصكره رسوللرمزى آنلرك اثرى اوزره پيرو ايتدك و انبياى

مكتوبه‌يى اداسندن اخف اولور * ديناديكه آنك معناسى اكر اول كونده عبادك حسابى
الله تعالينك غيرى‌يه توليه اولنسه اللى بيك ييلده انجق اندن فارغ اوليدى لكن الله تعالى
آنى ايام دنيادن نصف يوم دكلو زمانده فارغ اوله كلى ايدر يعنى اول حسابه ملائكه
وانس وجن توليه اولنسه‌لر اللى بيك ييلده آندن فارغ اولنمزلردى لكن بن نهاردن
بر ساعتده اول امردن فارغ اولورم * ديلديكه اول يوم قيامتدركه انده اللى مواطن
اولوب هربرنده بيكر ييل حبس اولنور (فاصبر صبرا جميلا) ايعدى يا محمد آنلرك عذابيله
سؤاليله اولان استهزاء و اذالرينه صبر ايت بر صبرله كيم اكا استعجال و اضطراب قلب
شوب ايتميه (انهم يرونه بعيدا ونراه قريبا) آنلر بعثى انكارلرندن عذابى ويا يوم قيامتى
امكاندن بعيد كوررلر اماكه بز آنى امكانه ويا وقوعه قريب كورورز (يوم تكون السماء
كالمهل) اول كونده سماء زيت درديسى كبى ويا اريمش كومش كبى اولور (وتكون
الجبال كالعهن) و جبال ايسه درلو الوانله بويانمش صوف كبى اولور قچانكه طاغيلوب
هوايه كيده (ولا يسئل حميم حميما) اول كونده هيچ بر قريب قريبنه حالندن سؤال
ايتمز زيراكه هر برى كندى مشغول اولور (يبصرونهم) اقربا برى برلرين كورەلر
يوم قيامتده انس وجندن هر مخلوق صاحبنك نصب عينى اولور اوبله اولسه كشى آنده
اب و اخ وذا قرابه‌لرين كورر لكن نفسلرينه اشتغاللرندن برى برلرينه سؤال و تكلمدن
امتناع ايدرلر * ابن عباس رضى الله عنهما ايدر نهاردن بر ساعتده برى برلريله تعارف
ايدرلر بعده تعارفلرى كيدر * ديلديكه آنده مؤمن بياض وجهيله وكافرلر سواد وجهيله
بيلنور (يود المجرم لو يفتدى من عذاب يومئذ ببنيه و صاحبته و اخيه وفصيلته التى تؤويه
ومن فى الارض جميعا ثم ينجيه) كافرلر يوم قيامتك عذابن كوردكلرنده تمنى ايده‌لر كيم
نوليدى اوغللرين وخاتونن وقرنداشن وعشيرتن كه نسبده وشدائد عندنده آنلر آنى كندويه
ضم ايدرلر و ير يوزنده اولان انس وجن و خلائقك جميعن فدا ايديدى تك كندوبى
اول عذابدن قورتاريدى (كلا انها لظى) ايعدى آنك تمنى ايتديكى كبى اولمز اول نار
يالكودر (نزاعة للشوى) كه اول آنك رأسنى واطراف جلدنى اجساددن قلع ايدر
بعده اول قلع اولنان ينه اولكى هيئتنه كرارا ومرارا عودت ايدر لول حالت ابدا
آندن زائل اولمز (تدعو من ادبر و تولى) نار كندويه دعوت ايده اول كسه‌يى كه
ايماندن ادبار و طاعتدن تولى ايدوبدر ياكافر ويا منافق بكا كل ديه كلدكلرنده آنلرى
طائرك دانه‌سى ديوشرمسى كبى ديوشره (وجمع فاوعى) كه اول مالى جمع ايدوب وعايه
قومشدى واكا حرصله و طول امل ايله الندەكى حق اللهى منع ايتمشيدى (ان الانسان
خلق هلوعا) انسان حرصده شديد وصبرده قليل خلق اولندى (اذامسه الشر جزوعا)

بنى اسرائيل تمامندنصكره عيسى عليه السلامى انلره خلف ايتمدك واكا انجيل ويردك واكا تابع اولان مؤمنلرك قلبلرنده
برى برلرينه شفقت ومرحمت وكندولرى اختراع ايتدكلرى ناسدن انقطاعله عبادت و رياضت رهبانيتى وديعه قيلدق
بز انلرك اوزره اول رهبانيتى فرض ٢٢٧ ايتمشيدك انجق انلر الله تعالى نك رضاسنى طلبله كندولر اختراع
ايتمشلردى صكره اول
رهبانيتده انلره اقتدا ايدنلر
كال اوزره اكا رعايت
ايتميوب * كيمى انكار كيمى
تثليث اوزره اولوب *
متفرق اولديلردن ايمان
صحيح ايله حق رهبانيتى
محافظه ايدنلره جزالرينى
ويردك و آنلردن اكثرى
ايمان ورهبانيتدن خارجلردر
(يا ايها الذين امنوا اتقوا
الله وآمنوا برسوله يؤتكم
كفلين من رحمته ويجعل
لكم نورا تمشون به ويغفر
لكم والله غفور رحيم)
اى رسل متقدمه‌يه ايمان
كتورنلر الله تعالادن
قورقك ورسولى محمد
عليه السلامه دخى ايمان
ايدك الله تعالى رحمتندن
سزه ايكى نصيب ويره
* كه برى محمد عليه السلامه
ايمانكز و برى سائر انبيا
عليهم السلامه ايمانكزدر *
وسزكچون صراط اوزره
نورقيله كه انكله يوريوب
صراطى نكچه‌سز وكناهلر
كزى مغفرت ايده الله تعالى
توبه ايدنلره غفور واكا
اطاعت ايدنلره رحيمدر
(لئلا يعلم اهل الكتاب الا يقدرون على شئ من فضل الله وان الفضل بيد الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم) تا كه
حبيبم محمد عليه السلامه ايمان كتورمين اهل كتاب بيله‌لركه الله تعالانك فضلندن برشيئه قادر ونائل اوليه‌لر تحقيق فضل
وكرم الله تعالانك يد قدرتنده در آنى ديلديكنه اعطا ايدر الله تعالى فضل عظيم صاحبيدر نعمتى خواص وعوامه شاملدر

قچان اكا ضرر ايرشسه جزعده اكثار ايدر (واذا مسه الخير منوعا) وقچان اكا خير
وسعت ايريشسه انى امساكده مبالغه ايدر اشبو اوصاف ثلاثه احوال مقدره ويا محققه‌در
زيراكه انسان اول طبايع اوزره مجبولدر (الا المصلين) الا جنس انساندن شول
دكللركه اهل صلاتدرلر (الذين هم على صلاتهم دائمون) كه انلر صلاته مداوملردر
اوقاتن رعايت ايدرلر انلرى اندن هيچ بر شان اشغال ايتمز (والذين فى اموالهم حق
معلوم للسائل والمحروم) كه انلرك مالرنده زكات وصدقات موظفه‌دن حق معلوم
واردر شول فقير ايچونكه سؤال ايدر ودخى اول سؤال ايتمديكندن غنى ظن اولنوب
آندن محروم قيلنور (والذين يصدقون بيوم الدين) ويوم جزايه اعماللريله تصديق ايدرلركه
مثوبهٔ اخرويه‌يه طمعله نفسلرين اتعاب ومالرين صرف ايدرلر (والذين هم من عذاب
ربهم مشفقون) وشونلركه الله تعالينك عذابندن خوف ايدرلر (ان عذاب ربهم غير
مأمون) زيرا هيچ كمسه‌يه لايق اولمزكه انك عذابندن امن اوزره اوله اكرچه طاعتده
مبالغه ايدرسه‌ده (والذين هم لفروجهم حافظون الا على ازواجهم اوما ملكت ايمانهم
فانهم غير ملومين) وشونلركه فرجلرينى زوجه‌لرينك ومالك اولدقلرى جاريه‌لرينك غيريدن
حفظ ايدرلر اماكه زوجه‌لرينه وجاريه‌لرينه اتيانده لوم اولنمزلر قچانكه اتيانلرى مال
مشروعه اوله‌كه اول آنلره حلالدر (فمن ابتغى وراء ذلك فاولئك هم العادون) اول
كمسه‌كه اشبو مذكورك ورائن طلب ايده اول وصفلو كمسه‌لر حلالدن حرمه متجاوزلردر
(والذين هم لاماناتهم وعهدهم راعون) وشونلركه اموال واسراردن ائتمان اولدقلرى
شيئه رعايت ايدرلر وحق تعالى وكرك عباد جهتنده اولان معاهده‌لرينه وفا ايدرلر (والذين
هم بشهاداتهم قائمون) وشونلركه شهادتلرينه حقله قائم اولورلر يوخسه تغيير وكتم
ايتمزلر (والذين هم على صلاتهم يحافظون) وشونلركه نمازلرينه حفظ اركان وتكميل سنتله
اوقات مستحبه‌سنده ادايه مداومت ايدرلر (اولئك فى جنات مكرمون) ايعدى اشبو صفات اهلى
كمسه‌لر جنتلرده الله تعاليدن تحف وهدايا ايله مكرملردر (فمال الذين كفروا قبلك مهطعين) كافرلره
نوليديكه حوالكده اوتوروب سندن يكا نظر عداوتله ايدرلر يوخسه سندن ايشتدكلرى
كلامله انتفاعى مراد ايتمزلر (عن اليمين وعن الشمال عزين) سنك يمينكده وشمالنده بلوك بلوك
اوتوررلر (أيطمع كل امرئ منهم ان يدخل جنة نعيم) انلرك هر برى طمع ايدرميكه مؤمنلر
كبى جنت نعيمه كيره‌لر (كلا) ايعدى حال انلرك زعم ايتديكى منوال اوزره دكلدر (انا خلقنا
هم مما يعلمون) بز انلرى بيلدكلرى شيئدن خلق ايتدككه اول نطفهٔ قذره‌در كيم عالم قدسه
مناسب اولمز اول كمسه‌كه ايمان وطاعتله استكمال واخلاق ملكيه ايله تخلق ايتميه اكا دخوله
مستعد اولمز وياخود سز بيد يككز شئ اجليچون خلق اولنوبمز اول علم و عمل ايله نفسى

(سورة المجادلة مدنية وهى اثنا وعشرون آية)

(بسم الله الرحمن الرحيم) (قدسمع الله قول التى تجادلك فى زوجها وتشتكى الى الله والله يسمع تحاوركما ان الله سميع
بصير) تحقيق الله تعالى اول مرأه‌نك زوجى حقنده سنكله مجادله ٢٢٨ ايتديكنى ايشتدى واول مرأه الله
تعالایه شكايت ايدر
وايكيكزك دخى محاوره
سنى ايشيدر الله تعالى
جميع احوال و اقوالى
ايشيدر وكورر (الذين
يظاهرون منكم من نسائهم
ماهن امهاتهم الا الائى
ولدنهم و انهم ليقولون
منكرا من القول وزورا
و ان الله لعفو غفور)
سزدن شونلركه
زوجه‌لرينه ظهار ايده‌لر
اول زوجه‌لرى انلرك
حقيقتده آنالرى دكلدر
انلرك انالرى انجق انلرى
طوغورندر اول ظهار
ايدن كيمسه‌لر مناسبتسز
و كذب كلام سويلرلر
الله تعالى بوكلامدن توبه
ايده‌نى عفو و كفارتله
كناهنى مغفرت ايدر
بوظهار لفظى كشى زوجه
سنك آرقه سنى و سائر
مستور عضونى بنم آنامك
عضونه بكزه‌يور ديمكدر
تفصيلى كتب فقهيه‌ده
مسطوردر (والذين
يظاهرون من نسائهم ثم
يعودون لما قالوا فتحرير
رقبة من قبل ان يتماسا
ذالكم توعظون به والله بما تعملون خبير) شونلركه بوكلام ياوه ايله زوجه لرينه ظهار ايدوب صكره اول (و)
كلاملرندن عودت وينه زوجيتده ابقا مراد ايدنلر كفارت اوله‌رق اول زوجه‌سنه يقينلق ايتمزدن مقدم برقول ازاد ايتمك
اقتضا ايدر سزه بوكفارتله حكم اولنمق بردخى بويله عبث كلامى تلفظ ايتمك ايچون نصيحتدر الله تعالى سزك ايشلديككز عملاردن

تكميلدراولكه انى تكميل ايتميه اول كامللر منازله نائل اولمز (فلا اقسم برب المشارق والمغارب
انا لقادرون على ان نبدل خيرا منهم ومانحن بمسبوقين) ايمدى بن مشارق ومغاربك ربى جل
شانه‌يه اقسام ايدرمكه بز قادرزكه انلرى اهلاك ايدوب انلردن افضل خلق انلره خلف
قيله‌وز وياخود محمده انلردن خيرلوبى يعنى انصارى ويره‌وز حالبوكه بز اراده ايتديكمز شيئى
ايشلمكدن عاجز ومغلوب دكلز (فذرهم يخوضوا ويلعبوا حتى يلاقوا يومهم الذى يوعدون)
ايمدى مكذبينى ترك ايتكه عمل باطللرينه مشغول اولوب دنيالرنده لعب ايتسونلرتا كه عذابله
وعداولندقلرى كونه ملاقات ايده‌لر (يوم يخرجون من الاجداث سراعا كانهم نصب يوفضون)
قبوردن چيقه‌لر داعى‌يه ويامحشره سرعت ايدر اولدقلرى حالده اول كونده كأنه شول
عبادتيچون نصب اولنمش شيئه سرعت ايديورلركه اكا عبادت ايده‌لرتكيم دنياده انجلين ايدرلردى
(خاشعة ابصارهم ترهقهم ذلة) انلرك ندامت وحسرتدن كوزلرى خاشعه اولديغى حالده
ذل وحقارت انلرى قاپليه (ذلك اليوم الذى كانوا يوعدون) ودنيله اشبو شول كوندركه
انده عذاب اولنمغه دنياده وعد اولنديلردى

سورة نوح وهى سبع اوثمان عشرون آية مكية

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(انا ارسلنا نوحا الى قومه ان انذر قومك من قبل ان يأتيهم عذاب اليم) بز نوح عليه السلامى
قومنه ارسال ايدوب ديدككه يانوح قومكى نارله تخويف ايتكه الله تعالى‌يه ايمان كتوروب
اكا برشئ اشراك ايتميه‌لر انلره طوفان وغرق عذابى كلمزدن (قال ياقوم انى لكم نذير مبين)
اول انلره ديديكه بن سزه نذيرم انذارى بيلديككز لسانله تعريف ايدرم (ان اعبدوا الله
واتقوه واطيعون) كه الله تعالينك وحدانيتنه اقرار ايدوب اكا عصياندن صاقنك وسزه امر
ايتديكمه اطاعت ايدك (يغفر لكم من ذنوبكم) تا كه بعض ذنوبكزى مغفرت ايده‌كه اول سبق
ايدندركه اسلام آنى جب ايدر (ويؤخركم الى اجل الله اذا جاء لايؤخر لوكنتم تعلمون) وسزى
صحت ووسعت رزقله اجل مسمايه تأخير ايده‌كه اول ايمان وطاعت شرطيله سزكچون تقدير
اولنان اجلك اقصاسيدر زيرا قچان الله تعالينك سزى تعذيبى وقتى ايريشه تأخير اولنمز اكر
انى بيلورسكز ايمانه كلورسز (قال رب انى دعوت قومى ليلا ونهارا فلم يزدهم دعائى الا
فرارا) نوح عليه السلام ديديكه يارب بن قوممى ليل ونهارده على الدوام ايمانه دعوت ايتدم
بنم دعوتم ايسه انلرك فرارين آرتوردى (وانى كلما دعوتهم لتغفر لهم جعلوا اصابعهم فى
آذانهم واستغشوا ثيابهم واصروا واستكبروا استكبارا) هربارکه بن انلرى ايمانه دعوت
ايتدمسه‌كه سن انلرى مغفرت ايده‌سن پارمقلرين قولاقلرينه طوتديلركه دعوتمى ايشتميه‌لر

آكاهدر آنك عندنده خفى شئ اولمز (فمن لم يجد فصيام شهرين متتابعين من قبل ان يتماسا فمن لم يستطع فاطعام ستين مسكينا
ذلك لتؤمنوا بالله و رسوله وتلك حدود الله وللكافرين عذاب اليم) اكر اول ظهار ايدن كمسنه آزاد ايتمكه قول بولمز
ياخود قدرتى اولمز صورتلرنده بر ٢٢٩ وجهله معذور اولسه اولحالده اكا كفارت زوجه‌سنه يقينلق
ايتمزدن مقدم بر قول
آزاد ايتمك اقتضا ايدرسزه
بوكفارتله حكم اولنمنى بردخى
بويله عبث كلامى تلفظ
ايتمك ايچون نصيحتدر
الله تعالى سزك ايشلديككز
عملاردن آكاهدر انك عندنده
خفى شئ اولمز (فمن لم يجد
فصيام شهرين متتابعين من
قبل ان يتماسا فمن لم يستطع
فاطعام ستين مسكينا ذلك
لتؤمنوا بالله ورسوله وتلك
حدود الله وللكافرين عذاب
اليم) اكراول ظهار ايدن
كمسنه آزاد ايتمكه قول
بولمز ياخود قدرتى اولمز
صورتلرنده بر وجهله
معذور اولسه اولحالده
اكا كفارت زوجه‌سنه
يقينلق ايتمزدن مقدم
بلا فاصله متصل ايكى ماه
صائم اولمقدر اكر اول
كيمسه اختيار يامريض كبى
عذر شرعيسى اولوب
صومه قدرتى اولمزسه
آلتمش فقرايى طويرمق
واجب اولور بو اطعامده
دخى اقوال كثيره اولمغله
ابو حنيفه رحمه الله تعالى
عندنده بغداى و دقيقدن
بشبوز يكرميشر درهم شعير و خرما و سائردن بيك قرقر درهم هربر فقيره ويرمكدر بو خصوصلر دخى كتب فقهيه‌يه
مراجعته محتاجدر) اشبوبيان اولنان احكام الله تعالى‌يه ورسولنه ايمان ايدوب امرونهى قبول ايدنلر ايچوندر بو مذكورلر
الله تعالى‌نك فرائض واحكاميدركه اندن تجاوز اولنمز احكام الهيه‌يى قبول ايتمين كافرلر ايچون آخرنده عذاب اليم واردر)

وثوبلريله باشلرك بورديلركه دعوتمى ايشتمدكلرندن بشقه يوزيمى دخى كورميه‌لر وكفر
وعصيانلرى اوزره اصرار ايدوب بكا اتباعدن استكبار ايتديلر (ثم انى دعوتهم جهارا ثم
انى اعلنت لهم واسررت لهم اسرارا) بعده بن آنلرى علانيه‌ده ايمانه دعوت ايتدم بعده
اعلاى صوتله دعوت ايتدم وبربربرچاغروب آنلره سرده سويلدم (فقلت استغفروا ربكم
انه كان غفارا) وديديمكه كفردن توبه ايدوب ربكز حق تعالى شانه دن مغفرتن ديلكز زيراكه
آنك شرك و معاصيدن توبه ايدنه مغفرتى بليغدر * روايت اولنديكه نوح عليه السلامى
تكذيب ايدبجك الله تعالى آنلردن يغمورى حبس ايتدى و قرق ييل نسالرين عقيم ايتدى
حتى‌كه مال و مواشيلرى اهلاك اولوب كندى اول بليه اوزرلرندن دفع اولسون ايچون
آنلره استغفارله امر ايتدى عمر رضى الله تعالى عنه بوآيتى استدلال ايله استسقاده استغفار
اوزره زياد ايتمزدى (يرسل السماء عليكم مدرارا) تاكه اول سزه يغموره احتياج
اولديغكزجه ايندره (ويمددكم باموال وبنين) وسزه كثرت اموال و اولاد ايله امداد
ايده (ويجعل لكم جنات ويجعل لكم انهارا) وسزه ميوه‌لى بوستانلرويره واول بوستانلره
ايرمقلر آقيده (مالكم لا ترجون لله وقارا) سزه نولديكه الله تعالى‌يه ايمانله كنديكز
ايچون دار ثوابده تعظيم تأمل ايتمزسز و ياخود الله تعالينك عظمتن اعتقاد ايتمزسزكه اكا
مخالفتدن خوف ايده‌سز (وقد خلقكم اطوارا) حالبوكه اول سزى حالدن تحويل اوزره
خلق ايتديكه اولا نطفه بعده علقه بعده مضغه حتى‌كه خلقكزى تمام ايتدى يعنى سزه
نولديكه اول الله تعالى‌يه ايمان كتورمزسز والحال سزك بوحالكز ايمان ايجاب ايدر (ألم
تروا كيف خلق الله سبع سموات طباقا) كورمزميسزكه الله تعالى يدى سمايى نيجه برى
برينك فوقنده طبقه‌لر ايتدى (وجعل القمر فيهن نورا) وقمرى سماء دنياده ايكن آنده وسائر
سمواتده نور قيلدى (وجعل الشمس سراجا) وكونشى ضيادار چراغ قيلديكه انكله اشياء
كوريلور الله تعالى آنى چراغه تمثيل ايتدى زيرا اول وجه ارضدن ظلمت ليلى كيدرر چراغك
اطرافنده‌كى ظلمتى كيدرمسى كبى (والله انبتكم من الارض نباتا) الله تعالى سزى تراب
ارضدن خلق ايتديكه آدمى آندن وسزى آدمدن خلق ايتدى (ثم يعيدكم ويخرجكم اخراجا)
وموتكزدنصكره سزى كيروارضه دوندرر ويوم قيامتده سزى ارضدن چيقارر (والله
جعل لكم الارض بساطا لتسلكوا منها سبلا فجاجا) الله تعالى سزكچون ارضى مبسوطه
قيلديكه اوزرنده تقلب ايده‌سز تا كه آندن طرق واسعه اخذ ايدوب حاجتكزه كيده‌سز
(قال نوح رب انهم عصونى واتبعوا من لم يزده ماله وولده الاخسارا) نوح عليه السلام
ديديكه يارب قومم توحيدله امرمده بكا عصيان ايتديلر فقرالرأى شول كمسه‌لره اتباع ايتديلركه
مال وولدلرى آخرتده انلرك خسارتن آرتورديكه آنلر اغنيا ورؤسالريدر (ومكروا مكرا

اشبو سورەنك اولندن بر وبو درت آيت كريمەنك سبب نزولندن بو وجهله روايت اولنديغى زمان جاهليتده بو ذكر
اولنان ظهار كلامى مطلقا طلاق ايدى اوس بن صامت رضى الله تعالى عنه زوجەسى خوله بنت ثعلبه انفعاله سن بكا
آنامك آقەسى كبيسن ديدى خوله جناب نبوتمآب عليه السلام حضورينه ۲۳۰ كلوب اخبار و استفتا ايلدكده سن
زوجكه حرام اولدك
بيوردى خوله يا رسول
الله اول بنى تطليق ايتمدى
ديدى پيغمبر عليه السلام
اكا تكرار سن البته
آكا حرامسن بيوردى
خوله كوچك چوجقلرمز
وار بكا آندن مفارقت
مشكل اولور ديدكده
افندمز عليه السلام
تكرار اولكى جوابلرينى
بيورديلر خوله روى
نيازينى آسمانه طوتوب
اللهم انى اشكو اليك يعنى
يارب سكا حالمى شكايت
ايدەرم ديمكله بو آيات
نازل اولدى (ان الذين
يحادون الله و رسوله
كبتوا كما كبت الذين
من قبلهم وقد انزلنا آيات
بينات و للكافرين عذاب
مهين) شونلركه الله تعالى يه
و رسولنه امر و نهيده
مخالفت و عداوت ايدرلر
آنلر كندولردن مقدم
كلوب خوار وذليل هلاك
اولورلر بز اول پيغمبرك
صدقنه و كتورديكنك
صحتنه دلالت ايدر آيات
بينات انزال ايتدك بزم
آيتلرمزى انكار ايدن كافرلره آخرتده اهانتلو عذابمز واردر (يوم يبعثهم الله جميعا فينبئهم بما عملوا (سورة)
احصيه الله ونسوه والله على كل شئ شهيد) اولكونده كه الله تعالى خلايقك جميعنى قبرلرندن بعث ايدوب دنياده خير
وشردن ايشلدكلرينى خبر و برر او دخى ادا ايدر الله تعالى قوللرينك اعمال واقوالندن هرشيئى بيلور و مناسبيله

كبارا) وغايتده كبير مكر ايتديلركه الله تعالى يه افترا ورسولنى تكذيبدر وياخود رؤسالرينك اتباعلرين توجه ايماندن منعلرى وقتلنه تحريضلريدر (و قالوا لاتذرن آلهتكم) و رؤساء اتباعلرينه ديديلركه آلهكزه عبادتى ترك ايتمكز (ولا تذرن ودا ولا سواعا ولا يغوث ويعوق ونسرا) خصوصاكه ود وسواع و يغوث ويعوق ونسر نام بش آلهكز عبادتن ترك ايتمكز اشبونلر قوم صالحين اسمائى ايدى آدم و نوح بيننده كچمشلردى و فات ايتدكلرنده اتباعلرى تبركا آنلرك صورتلرين تصوير ايتديلر بعده مرور ازمانله آنلرى معبود ايدنديلر بعده اول صورتلر عربه انتقال ايتدى ودكلبك وسواع همدانك و يغوث مدحجك ويعوق مراعك ونسر حميرك ايدى (وقد اضلوا كثيرا ولا تزد الظالمين الا ضلالا) اشبو اصنام ويا رؤساء ناسدن كثيرى اضلال ايتديلر ايمدى يا الله ظالملرك هلاكنى آرتورغل (مما خطيئاتهم اغرقوا فادخلوا نارا) آنلر خطيئەلرى اجلندن طوفانله غرق اولنوب عقبنده ناره ادخال اولنديلركه آنكله مراد عذاب قبر ويا عذاب آخرتدر (فلم يجدوا لهم من دون الله انصارا) اويله اولسه آنلر كنديلر ايچون اعوان بولمديلركه عذاب اللهدن آنلرى منع ايدەلر (وقال نوح رب لا تذر على الارض من الكافرين ديارا) نوح عليه السلام ديديكه يارب ير يوزنده كافرلردن دور ايدر كلور كيدر بركمسه ترك ايتمكل (انك ان تذرهم يضلوا عبادك ولا يلدوا الا فاجرا كفارا) يارب اكر سن آنلرى ترك ايدرسك عبادكى توحيددن كفره دوندررلر وآنلردن وجوده كلن اولاد فاجر وكفرده بلغ اولورلر* روايت اولنديكه نوح قومندن بررجل اوغلنك الن آلوب ونوح عليه السلامك قتنه كلوب ونوحى كوستروب ديردى اشبو قوجەدن صاقنغلكه كذابدر بابام دخى اشبو منوال اوزره صاقندرمشدى اويله اولسه كفر و طغيان اوزره بيوكلرى كيدر كوچكلرى آنلرك يرين طوتردى* دينلديكه نوح عليه السلام بو قولى شول حينده ديديكه الله تعالى آنلرك رجالى اصلابندن نسائى ارحامندن هرمؤمنى چيقاردى وعذاب نزولندن قرق ييل اول ارحام نسائى عقيم ايدوب اصلاب رجالى كوندردى ونوحه خبر ويرديكه آنلر ايمانه كلمزلر ومؤمن اولاد دخى طوغرمزلر اويله اولسه نوح عليه السلام دخى آنلرك هلاكنه دعا ايدوب آنك دعاسيله جميعى هلاك اولديلر اول وقتده آرالرنده هيچ صبى يوغيدى (رب اغفرلى ولوالدىّ) يارب بنى مغفرت ايت و بابام لمك بن متوشلخى و نام شمخا بنت انوشى (ولمن دخل بيتى مؤمنا) و هر كمسه بى كه مؤمن اولديغى حالده بنم منزلمه ويا مسجدمه و يا سفينەمه دخول ايده (وللمؤمنين والمؤمنات) و دخى يوم قيامته دكين ايمانه كلور رجال و نسائى (ولا تزد الظالمين الا تبارا) و ظالملرك هلاك و دمارين زياده ايلەكل الله تعالى اكا اجابت ايدوب آنلرى هلاك ايتدى

جزا و مكافاتنى ايدر (الم تر ان الله يعلم ما فى السموات وما فى الارض ما يكون من نجوى ثلثة الا هو رابعهم ولا خمسة الا
هو سادسهم ولا ادنى من ذلك ولا اكثر الا هو معهم اين ما كانوا ثم ينبئهم بما عملوا يوم القيمة ان الله بكل شئ عليم) يا محمد بيلز
ميسنكه الله تعالى كوكده و يرده اولان ۲۳۱ مخلوقاتك جميعنى بيلور شول اوچ كمسنه بربر كزلو كلاملرنده
الله تعالى دردنجى اولور
يعنى آنلر نه سويلشورلر
سه الله تعالى اكا
مطلعدر و بش كمسنه
كزلو تكلم ايدرلرسه اول
التنجيدر كلام سرّى
سويلشنلر عدد مذكوردن
اقل ياخود اكثر اولسون
ونمحلده اولورلرسه اول
سرلرينه الله تعالى نك علمى
واقفدر انكيچون سرّ وعلن
وقريب وبعيد بردر صكره
قيامتده آنلرى تذليل
وجزالرينى تقرير ايچون
ايشلدكلرى اعمال سيئەلرينى
آنلره خبر ويرر تحقيق
الله تعالى خفى وجلى هرشيئه
عليمدر * دينلديكه بركون
ربيعه بن عمرو وقرنداشى
حبيب وصفوان ابن اميه
اوچى كزلو صحبت ايدرلر
ديكه برى عجبا بو بزم نه
صحبت ايتديكمزى الله تعالى
بيلورمى اول برى بعضيسنى
بيلور بعضيسنى بيلمز ديدى
او چنجيسى اكر بعضيسنى
بيلورسه جملەسنى بيلمك
كرك ديدى بو آيت كريمه
پيغمبر عليه السلامه آنى
بياندر ((الم تر الى الذين
نهوا عن النجوى ثم يعودون لما نهوا عنه ويتناجون بالاثم والعدوان ومعصيت الرسول واذا جاؤك حيوك بما لم يحيك
به الله ويقولون فى انفسهم لولا يعذبنا الله بما تقول حسبهم جهنم يصلونها فبئس المصير) نظر ايتمزميسن شول كمسنەلركه
بربرله كزلو سويلشمكدن نهى اولندقدن صكره اول فعللرينه عودت ايدوب مؤمنلرك غيبتى كنناهنه وآنلره عداونه

سورة الجن وهى ثمان وعشرون آية مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(قل اوحى الىّ انه استمع نفر من الجن) يا محمد ديكل كه رب تعاليدن بكا وحى اولنديكه نصيبين جننەدن طقوز و يايدى كمسه بندن قرآن اوقوديغم استماع ايتديلر شول حيندەكه رسول الله صلى الله عليه وسلم تهامەده بطن نخلەيه داخل اولوب اصحابيله صباح نمازين قيلوركن ذكر اولنان جنيلر اكا اوغرايوب اوقوديغن دكلديلر اشبودركه بزمله سماء خبرى بيننه حائل اولوبدر ديديلر حالبوكه قرآن نزولندن اوّل سماء خبرين استماعندن منع اولنمزلردى آندن قوملرينه رجوع ايتديلر (فقالوا انا سمعنا قرآنا عجبا يهدى الى الرشد فآمنا به ولن نشرك بربنا احدا) ديديلركه بز برقرآن بديع ايشتدككه حسن نظمندن ورقت معناسنده كلام ناسه مباينده اوّل حق وصوابه هدايت ايدى اويله اولسه بز اول قرآنى تصديق ايتدك من بعد رب تعالى يه خلقندن بر شيء اشراك ايتمزز زيرا آنك وحدانيتنه دلائل قاطعه ناطقەدر (وانه تعالى جد ربنا ما اتخذ صاحبة ولا ولدا) ودخى تصديق ايتدك رب تعالينك جلال وقدرنى محدثاتدن تنزه وارتفاع ايتدى شول حيثيتدنكه كفارك زعم ايتديكى كبى صاحبه وولد اتخاذ ايتمدى (وانه كان يقول سفيهنا على الله شططا) وبزم سفيهمز ابليس ويا مردهٔ جن الله تعالى يه صاحبه وولد نسبتيله كذب وافترا ايدرلر (وانا ظننا ان لن تقول الانس والجن على الله كذبا) وبز ظن ايدرزكه انس وجندن هيچ احد الله تعالى يه كذب وافترا ايدر اولميه (وانه كان رجال من الانس يعوذون برجال من الجن فزادوهم رهقا) الله تعالى ايدركه انسدن بعض رجال جندن بعض رجاله استعاذه ايتمرليله اول جنك كبر وعتون ارتوررلردى * روايت اولنديكه زمان جاهليتده عربدن بررجل مسافرت ايدوب كيجه برارض قفرەده قالسه اشبو وادينك جنيلرى سفهاسنك شرندن سيدينه صغنورين ديردى انكله اول كيجه آنلرك امن وجوارنده اولوردى حالبوكه انسيلرك اول قوللرين ايشتدكلرنده انس اوزره استكبار وافتخار ايدرلردى واستعاذه اولندقلريچون اضلاللرين آرتوررلردى (وانهم ظنوا كما ظننتم ان لن يبعث الله احدا) الله تعالى كفاره خطاب ايدوب ديديكه جنيلر دخى سزك كبى ظن ايتديلركه الله تعالى هيچ كمسه يى موتندنصكره بعث ايتميه اويله اولسه سزك كبى آنلر دخى كافر اولديلر (وانا لمسنا السماء فوجدناها ملئت حرسا شديدا وشهبا) بنه اول جنيلر ديديلركه بز سماء دنيايه استراق سمع ايچون بلوغ طلب ايتديكمزده بز آنى ملائكەدن قوى حارسلر ونار دن متولد شهابلرله مملو حراست اولنور بولدق (وانا كنا نقعد منها

وپیغمبر علیه السلامه عصیانه کزلو مشورت ایدرلر سکا کلدکلری زمان الله تعالینک سکا تحیت ایتدیکی کلامك
غیریله تحیت ایدرلر وبینلرنده دیرلرکه اکر محمد نبی اولسه بوقولمز سببیله الله تعالی بزه عذاب ایتمزمیدی
آنلره جهنم کافیدر اکا واصل اولورلر اول جهنم نه قبیح ٢٣٢ مکاندر * مرویدرکه پیغمبر علیه
السلام برمحله سریه عسکر
کوندروب حسب الاقتضا
اول عسکرك خبری تأخیر
ایتدکده یهود ومنافقلر
کزلو مشورت ایدوب
مؤمنلره کوشهٔ چشم
ورموزله اوله عسکرك
سوء حاللرینی ایما ومؤ
منلری غمناك ایدرلردی
افندمز علیه السلام آنلرك
بو حرکتلرندن خبیر
اولدقده تناجیدن نهی
بیورمشیدی ینه اول
کزلو مشورتلرینه عودت
ایتدکلرنده بو آیت کریمه
نازل اولدی * دینلدیکه
بو آیت کریمه ده اولان غیری
کلامله تحیت بو ایدیکه
یهود حضور نبویه
کلدکلرنده سلام علیکم یرینه
موت معناسنه اولان «سام
علیکم» دیرلردی افندمز
علیه السلام دخی علیکم دیو
بیوررلردی (یاایها الذین
آمنوا اذا تناجیتم فلا تتنا
جوا بالاثم والعدوان
ومعصیت الرسول وتناجوا
بالبر والتقوی واتقوا الله
الذی الیه تحشرون) ای
مؤمنلر سز بربریکزله
کزلو مشورت ایتدیککز زمان منافقلر کبی کناه وعداوت وپیغمبر علیه السلامه عصیانله (قلنوبدر)
تکلم ایتمیك خیر وتقوی مشورتنی ایدك والله تعالیدن قورقك موتکزدنصکره اکا حشر اولورسز (انما النجوی من
الشیطان لیحزن الذین آمنوا ولیس بضارهم شیئا الا باذن الله وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) بوانم

مقاعد للسمع فمن یستمع الآن یجد له شهابا رصدا) محمد علیه السلامك بعثتندن اول بز
سمادن حراس وشهبدن خالیه مقاعدده ملائکه نك مقالاتنی استماع ایچون اوتورردق شمدی
ایسه مقاعدك کلیسی حراسله طولوبدر جنیلردن اولکه آنلردن استماع قصدین ایده
کندیچون راصد شهاب بولور (وانا لاندری اشر ارید بمن فی الارض ام اراد بهم
ربهم رشدا) بیلمزکه سمانك استراق سمعدن حراست اولنمسیله ارض اهلنه شرمی اراده
اولندی یوخسه رب تعالی آنلره خیری اراده ایتدی (وانا منا الصالحون ومنا دون
ذلك کنا طرائق قددا) وبزدن قوم واردرکه مؤمنون ابراردر وبر قوم دخی آنلردن
دوندر فرق متفرقه اولمشزقدریه ومرجئه ورافضیه ومجسمه وغیری کبی (وانا ظننا
ان لن نعجز الله فی الارض ولن نعجزه هربا) وبز بیلوب تیقن ایتدککه بر یوزنده قندن
اولسه وز الله تعالی بزه اراده ایتدیکی امری انفاذدن واول بزی طلب ایتسه هر بریمزی
آنك امری ادراکندن عاجز ایتمز (وانا لما سمعنا الهدی آمنا به فمن یؤمن بربه فلا
یخاف بخسا ولا رهقا) بز محمد علیه السلامك اوقودیغی قرآنی ایشدیجك اکا ایمان
کتوردك اول کمسه که رب تعالینك وحدانیتنه ایمان کتوره اول خوف ایتمزکه عملنك
اجرندن نقص ایدیله ویا عملنك جزاسی کیدریله زیرا اول حقی نقص ویاظلم ارهاق
ایتمدی زیراکه قرآنك حقی اندن اجتنابدر (وانا منا المسلمون ومنا القاسطون) وبزدن
بر قوم مسلم وموحدلردر وبر قوم ایسه توحیددن عدول ایدیجیلردر (فمن اسلم فاولئك
تحروا رشدا) اول کمسه که توحیدده اخلاص ایده اول حاللو کمسه لر رشد عظیم طلب
ایتدیلرکه اول آنلری دار الثوابه ایرکورر (واما القاسطون فکانوا لجهنم حطبا) اما
آنلرکه توحید وطریق حقدن عدول ایتدیلر آنلر جهنمه وقود اولدیلر بومحلده جنك کلامی
تمام اولدی (وان لو استقاموا علی الطریقه لاسقیناهم ماء غدقا) ودخی بکا وحی اولندیکه
اکر جن ویا انس ویا ایکیسی بیله طریقهٔ اسلام وتوحید اوزره استقامت ایتسه لر بز
آنلره مال کثیر ویرر وعیش واسع اوزره آنلری دنیاده تعیش ایتدیرردك (لنفتنهم
فیه) تاکه آنلری اختبار ایده وزکه اکا نیجه شکر ایدرلر * دینلدیکه آنك معناسی
اکر آنلر کفرلری اوزره اقامت ایتسه لر بز آنلره مال کثیر ویرر ووسعت ایرکورردك
تاکه انکله مفتون اولوب کفرلری اوزره عذاب ایده وز (ومن یعرض عن ذکر ربه
یسلکه عذابا صعدا) اول کمسه که رب تعالینك عبادت ویا موعظه ویا وحیندن اعراض
ایده اول آنی عذاب شاقه تسلیك ایدرکه آنك طاقتی اولمز (وان المساجد لله فلا
تدعوا مع الله احدا) ومساجد الله تعالی یه مخصصدر آنده آنك غیری یه عبادت ایتمکز
* دینلدیکه مساجدله مراد ارضك کلیسدرکه اول پیغمبرمز صلی الله علیه وسلمه مسجد

مؤمنلر محزون اولسون ایچون انجق شیطاندندر حالبوکه اول مشورت الله تعالانك اذنی اولمینجه مؤمنلره برشی ضرر
ایتمز مؤمنلر الله تعالایه توکل ایدوب انلرك مشورتنه اعتبار ایتمسونلر (یاایها الذین امنوا اذا قیل لکم تفسحوا فی المجالس
فافسحوا یفسح الله لکم واذا قیل ٢٣٣ انشزوا فانشزوا یرفع الله الذین امنوا منکم والذین اوتوا العلم
درجات والله بما تعملون
خبیر) ای مؤمنلر سزه
نماز وذکر وتلاوت
مجلسلرنده یر ویرك
دینلسه یر ویرك که الله
تعالی قبرده وجنتده یریکزه
وقلبکزه وسعت ویره و
امور دینیه ایچون قیام
ایدك دینلسه انقیاد ایدوب
قالقك الله تعالی سزدن
ایمان وطاعتده اولنك
جنتده درجه سنی رفع ایدر
وخاصة علمیله عامل اولان
علمای مؤمنینك درجه لرینی
انلردن بلند منزله رفع
ایدر الله تعالی سزك
اعمالکزه خبیردر *
خبرده واردرکه عالمك
عابد اوزره فضلی قمرك
ایلهٔ بدرده کواکب
اوزره فضلی کبیدر
(یاایها الذین امنوا اذا
ناجیتم الرسول فقدموا
بین یدی نجویکم صدقة ذلك
خیر لکم واطهر فان لم تجدوا
فان الله غفور رحیم) ای
مؤمنلر شول الله له کلام
وسؤال خفیه ایده جك
اولسه کز مقدمجه فقرایه
تصدق ایدك که بو سزه
خیرلو وکناهلریکزك تطهیریدر اکر صدقه ایده جك شی بولمزسکز الله تعالی صدقه سز مغفرت ورحمت ایدیجیدر
(ءاشفقتم ان تقدموا بین یدی نجویکم صدقات فاذلم تفعلوا وتاب الله علیکم فاقیموا الصلوة وآتوا الزکوة واطیعوا الله
ورسوله والله خبیر بما تعملون) آیا اول مکالمه دن مقدم ویره جککز صدقه لر سزه خوف ومشقتمی ویردی

قلنوبدر ویامسجد حرامدرکه مساجدك قبله سیدر ویامواضع سجوددر ویا اعضاء سجوددرکه
اول جبهه وایکی ید وایکی رکبه وایکی قدمدر (وانه لما قام عبد الله یدعوه کادوا یکونون
علیه لبدا) وقتاکه حضرت محمد صلی الله علیه وسلم که عبد الله در بطن نخله ده نمازه طوردی
جنیلر آنك عبادتن کوروب قراءتن ایشتدکلرندن حرص وعجله ایله اوزرینه ازدحام
ایتدیلر قریب اولدیلرکه جماعت ملتندن اوله لر ویا انس وجن قریب اولدیلرکه شرکلرینه
مخالف اولان انك امرینی ابطال ایده لر لکن الله تعالی اکا اعداسی اوزره نصرت
ایدوب حتی که آنی اتمام ایتدی (قل انما ادعوا ربی ولا اشرك به احدا) یامحمد کفار
مکه یه دیکل که بن انجق رب تعالی یه عبادت ایدوب هیچ احدی اکا اشراك ایتمزم
(قل انی لا املك لکم ضرا ولا رشدا) دیکل که بن مالك دکلم که سزه خذلان ویا
هدایت ایرکورم زیرا اکا مالك دکل الا الله تعالیدر (قل انی لن یجیرنی من الله احد
ولن اجد من دونه ملتحدا) دیکل که اکر بن الله تعالی یه عصیان ایدرسم بنی انك
عذابندن قورترر احد اولمز وبن آندن غیری ملتجا بولمزم (الا بلاغا من الله ورسالاته)
ضرر ونفعدن بنم یدمده برشیٔ یوقدر مکرکه الله تعالیدن تبلیغ خبر اوله ویاخود الله
تعالیدن زیاده ونقصانسز تبلیغ رسالت اوله (ومن یعص الله ورسوله فان له نار جهنم
خالدین فیها ابدا) اول کمسه که قرآن وتوحید امرنده الله تعالی یه ورسولنه عصیان ایده
انکیچون نار جهنم واردر انك اهلی انده خالدین اولدقلری حالده ابدا اندن چیقمزلر
(حتی اذا رأوا مایوعدون فسیعلمون من اضعف ناصرا واقل عددا) حتی قچانکه وعد
اولندقلرین دنیاده کوره لر وقعهٔ بدرکبی ویا آخرتده کوره لر عذاب نزولنده بیلیسرلردرکه
ناصرده اضعف وعدده اقل انلرمیدر یوخسه مؤمنلرمی اشبو آیت نازل اولدی شول
وقتن که مشرکلر پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمك مؤمنلردن انصارینی استضعاف
وعددلرینی استقلال ایتدیلر وبری برلریله پیغمبریمز علیه السلام اوزره عداوته تظاهره
امهال اولندقلرین کوردیلر (قل ان ادری اقریب ماتوعدون ام یجعل له ربی امدا)
وقتاکه مشرکلر پیغمبرمز علیه السلامه شول بزه وعد ایتدیکك عذاب نوقتن کلور بزه
خبر ویردیکلرنده بیورلدیکه یا محمد سن انلره دیکل که سزه عذاب نزول ایدیسرایدوکن
بیلورم لکن نوقتده اوله جغن بیلمزمکه اول قریبدر یوخسه ربم جل شانه انی تأخیر
ایدیسرمیدر (عالم الغیب فلایظهر علی غیبه احدا) اول الله تعالی غیبی بیلور علمی کندویه
مختص اولان غیبه هیچ احدی مطلع ایتمز (الا من ارتضی من رسول) مکرکه رسولدن
اختیار ایتدیکی کمسه یه ملك واسطه سیله غیبدن دیلدیکی شیئی بیلدیره تاکه اول انك
نبوتنه معجزه اوله (فانه یسلك من بین یدیه ومن خلفه رصدا) اویله اولسه الله تعالی

چونکه انی ایشلمدیکز الله تعالی انی ایشلمکزه سزه رخصت ویردیکه اکا مقابل اوله‌رق نماز فریضه‌یه اقامت ایدك وواجب اولان زکاتی ویرك والله تعالایه ورسولنه اوامر ونواهیده اطاعت ایدك الله تعالی سزك خیر وشر وجلی وخفی اعمالکزه خبیردر * بو ایکی آیت کریمه‌نك سبب نزولنده بویله روایت اولندیکه ناس کثرت سؤالله پیغمبر علیه السلامه ثقلت ویررلردی اول انواع سؤاللردن مقدم صدقه ویرملری اولکی آیتده امر اولندی اول امر موجبنجه صدقه‌یه قادر اولمیان فقرایه اولدقجه سؤالده و اغنیا بر مقدار چکلدیلر و بو امری انجق یالکز حضرت علی رضی الله تعالی عنه تکمیل ایتدیکه بر آلتونی وار ایدی انی اون درهمه بوزدیروب اون کون بر درهم فقرایه تصدقله اون کون افندمز علیه السلامله صحبت اسرارده اولدی اندنصکره آیت ثانی نازل اولوب اول صدقه عفو اولندی (الم تر الی الذین تولوا قوما غضب الله علیهم ماهم منکم ولا منهم و یحلفون علی الکذب وهم یعلمون) نظر ایتمزمیسنکه شول منافقلر الله تعالانك غضب ایتدیکی یهود قومیله دوستلق ایدوب اسرار مؤمنینی انلره سویلرلر اول منافقلر نه سزدن ونه یهودلردندر واسلام ادعاسنده کذبله یمین ایدرلر حالبوکه یمینلرنده کاذبلر ایدکلرینی بیلورلر * (کوردم)
دینلدیکه حضور نبوی‌یه کلوب اسلام ادعاسنده اولان منافقلر حقنده نازل اولمشدر پیغمبر علیه السلام انلره کندولرك نفاق حاللرینی اظهار ایتدکجه یمین بالله ایدرلردی (اعدالله لهم عذابا شدیدا انهم ساء ماکانوا یعملون) الله تعالی آخرتده انلر

اول رسولنك او کیجه وآردنجه ملائکه یوریدرکه انی شیاطیندن حراست ایده‌لرتاکه قرآن اکا وحی اولندیغنده شیاطین انی ایشتمیه‌لر رسولك آنی ناسه اخبارندن اول شیاطین انی ناسه افشا ایتمیه‌لر یوخسه انبیانك سائر ناسدن امتیازی اولمزدی (لیعلم ان قد ابلغوا رسالات ربهم) تاکه نبی موحی الیه بیله‌لرکه جبریل ایله ووحی ایله اکا نازل اولان ملائکه رب تعالینك رسالاتنی زیاده ونقصانسز کمال اوزره کوندرلدکلرینی انبیایه ایرکوردیلر ویاخود وجودده الله تعالینك علمی اکا تعلق ایده * روایت اولندی هرنبی‌که بعث اولندی الا آکا ملائکه مقارن اولدیکه شیاطین ملك صورتنه تشبهله اول نبی‌یی تغریردن حفظ ایده‌لر (واحاط بما لدیهم) والله تعالی اول رسوللر عندنده اولان شیئی وجودده بیلدی اکرچه اکا هیچ برشیء خفی دکل ایسه‌ده (واحصی کل شیء عددا) وخلق ایتدیکی اشیایی احصا ایدوب عددین بیلدی آنك علمدن هیچ برشیء خفی اولمدی حتی مثاقیل ذره ایسه‌ده

سورة المزمل وهی عشرون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(یاایها المزمل) یاشول نبیکه ثیابنه تلفف ایدر آنکله مراد پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمدرکه اول ابتداء وحیده دهشتدن بر مدتده وحی ایله انس ایدنجیه دکین وحی کلدکده ثیابه بورینوردی ویاعائشه رضی الله تعالی عنهانك اوزرینه اورتولی مرطك بقیه‌سنه بورونمش نماز قیلوردی اول فعلنی تحسین وجهی اوزره انکله خطاب اولندی ویاخود اول کسلان حالتی اولدیغندن انی تهجین ایچون انکله خطاب اولندی (قم اللیل الا قلیلا) کیجه‌ده نافله نمازه قائم اول ویا اکا مداومت ایت * دینلدیکه قیام لیل ابتداده اکا فرض ایدی الا لیلدن قلیلی دکل (نصفه او انقص منه قلیلا) نصف لیلدن اقلی قائم اول ویالیلك نصفندن ثلثنه دکین نقص ایت (اوزد علیه) ویا نصف اوزره ثلثانه دکین زیاده ایت یعنی سن مخیرسن دیلرسك لیلك نصفنی کاملا قائم اول (ورتل القرآن ترتیلا) وقرآنی تبیین حروف ووقار اوزره اوقور برحیثیتله‌که سامع انك حروفن عده امکانی اوله (انا سنلقی علیك قولا ثقیلا) یامحمد اوزریکه قول ثقیل القا ایدرزکه اول قرآندر انده تکالیف شاقه واردرکه مکلفینه ثقیلدر خصوصا پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمه کیم تحمل و امتنه تحمیل ایدر ویا اول رزانت لفظی ومتانت معناسیچون رصیندر ویا انی تأملده تصفیه‌سز وتجدید نظره افتقار ایچون ثقیلدر ویا اول میزانده ثقیلدر ویا کفاره و فجاره ثقیلدر ویا انك تلقینی ثقیلدر * عائشه رضی الله عنها ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمی

ایچون عذاب شدید آماده ایتدی زیرا انلر سوء عمل اوزره عناد واصرار ایتدیلر (اتخذوا ایمانهم جنة فصدوا عن سبیل الله فلهم عذاب مهین) انلر اسلام اظهاریله ایتدکلری یمینلرینی جان ومالرینه سپر ووقایه ایتدیلر ونامی سبیل اللهدن منع ایتدیلر انلر ایچون خوار ورسوایلق عذابی واردر (لن تغنی عنهم اموالهم ولا اولادهم من الله شیئا اولئك اصحاب النارهم فیها خالدون) آنلرك اموال واولادلری الله تعالینك عذابندن برشی دفع ایتمز آنلر اصحاب ناردر آنده دائملردر (یوم یبعثهم الله جمیعا فیحلفون له کما یحلفون لکم ویحسبون انهم علی شیء الا انهم هم الکاذبون) یوم قیامتده الله تعالی آنلرك جمیعنی بعث ایدوب سزه یمین ایتدکلری کبی اکا دخی مسلمانلرزدیو یمین ایده‌لر وظن ایدرلرکه بو یمینلری برشیئی مفید اوله اکاه اولك‌که آنلرك کذبلری نهایت درجه‌ده درکه الله تعالی‌یه دخی کذب ایده‌لر (استحوذ علیهم الشیطان فانسیهم ذکر الله اولئك حزب الشیطان الا ان حزب الشیطان هم الخاسرون) شیطان آنلرك اوزرینه غالبه ایدوب لسان وقلبلرنده ذکر الهی اونتدردی آنلر شیطانك عسکریدر آکاه اولك‌که شیطانك جنود وتوابعی نعیم مؤبدی ترکله عذاب مخلده دوشمس زیانکارلردر (ان الذین یحادون الله ورسوله اولئك فی الاذلین) آنلرکه الله تعالی ورسولنك امرینه مخالفت ایدرلر آنلر ذلیل ورسوای قوملرله نارك درکات اسفلنده درلر (کتب الله لاغلبن انا ورسلی ان الله قوی عزیز) الله تعالی لوح محفوظده کتب وحکم ایتدیکه بن پیغمبرلرم هر حالده اعادی اوزره غالبلرز الله تعالی انبیاسنه نصرته قادر و قوی ودشمنلر بنه غالبدر

کوردم اکا وحی نازل اولدیغنده مبارك آلننـدن ترلر دوکردی مع هذا بردك شدتی وقتنده ایدی (ان ناشئة اللیل هی اشد وطأ واقوم قیلا) کیجه‌نك شول ساعتیکه نفس آنده نومدنصکره مضجعندن عبادته قیام ایدر مصلی‌یه اول کوندز ساعتندن کلفه‌ده ویا ثبات قیامده ویا قلب ولسان مواطئه‌سنده ویا خضوع واخلاص موافقتنده اشددر وقراءته اصوب وقوله احمدر زیراکه اصوات آنده ساکن اولور وبالجمله کیجه‌ده اولان عبادت نشاطه اشد واخلاصه اتم وبرکتی اکثر وثوابی ابلغدر (ان لك فی النهار سبحا طویلا) نهارده سنك حوایج واشغالکه تصرف وتقلبك واقبال وادبارك واردر ایمدی تهجده ملازم اولغل‌که مناجات حق فراغ قلبی استدعا ایدر (واذکر اسم ربك) وکیجه‌ده وکوندزده ربك جل شانه‌نك ذکرینه مداومت ایت وذکر الله ایسه متناولدر هر شیئه کیم اول آنی تذکیر ایده تسبیح وتهلیل وتحمید وصلاة وقراءت ودراستدن هر قنغیسی ایسه (وتبتل الیه تبتیلا) وعبادتله الله تعالی‌یه انقطاع ایت وآنك غیریدن نفسکی تجرید ایت (رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وکیلا) مشرق ومغربك ربی اول الله تعالیدر آندن غیری اله یوقدر ایمدی جمیع اموریکه آنی وکیل اتخاذ ایت (واصبر علی مایقولون) ومشرکلرك تکذیب واذاسنه صبر ایت (واهجرهم هجرا جمیلا) واعتزال حسنله آنلردن اعتزال ایت آنلره مدارات ایت مکافاتی ترکله وامرلرینی الله تعالی‌یه تفویضله (وذرنی والمکذبین) سنی تکذیب ایدنلرك امرینی بکا تفویض ایتکه بن آنلره مکافی اولورین (اولی النعمة) که آنلر غنا وتنعم صاحبلریدرکه اول سبب غفلتلریدر آنکله مراد صنادید قریشدر (ومهلهم قلیلا) وآنلره آز زمان مهلت ویر اکا بنا چوق زمان کچمه‌دن بدرده قتل اولندیلر (ان لدینا انکالا وجحیما وطعاما ذا غصة وعذابا الیما) بزم عندمزده آخرتده آنلر ایچون تهیئه اولنمش قیود ثقال ونار محرقه وطعامکه بوغازه ایریشوب قالور وعذابکه صاحبنه الم ویرر (یوم ترجف الارض والجبال وکانت الجبال کثیبا مهیلا) شول کونده‌که آنده ارض وجبال تحرك وتزلزل ایدر وجبال ایسه آقار قوم اولور (انا ارسلنا الیکم رسولا شاهدا علیکم) یا اهل مکه بن سزه محمد علیه السلامی رسول کوندردم یوم قیامتده بنم توحیدمه دعوتده اجابت وسزك امتناعکزه شهادت ایده (کما ارسلنا الی فرعون رسولا) نتکیم موسی علیه السلامی فرعونه رسول کوندرمشدك (فعصی فرعون الرسول فأخذ نا اخذا وبیلا) فرعون ایسه اول رسوله عصیان ایدیجك بز آنی اخذ شدیدله اخذ یعنی غرقله اهلاك ایتدك (فکیف تتقون ان کفرتم یوما یجعل الولدان شیبا) اکر کفر اوزره قالورسکز کندیکزی عذابدن نیجه قورتررسز شول کونده‌که هیبت وشدتندن اول صبیانی بیاض صاچلو ایدر (السماء منفطر به کان وعده

(لاتجد قوما يؤمنون بالله واليوم الاخر يوادون من حادالله ورسوله ولو كانوا اباءهم او ابنائهم او اخوانهم اوعشيرتهم
اولئك كتب فى قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه ويدخلهم جنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها رضى الله
عنهم ورضوا عنه اولئك حزب الله الا ان حزب الله هم المفلحون) الله تعالى يه و آخرته ايمان
كتورن قومى الله تعالى
ورسولنك امرينه مخالفت
ايدنلرله دوستلق ومودت
ايدر بولمزسين بلكه
عداوت ومقاتله ايدرلر
اكر اول مخالفلر بابالرى
دخى اولورسه * ابوعبيدهٔ
جراح كبيكه يوم احدده
باباسى عبدالله جراحى
قتل ايتدى * وياخود
اوغللرى دخى اولورسه
* صديق رضى الله تعالى
عنه كبيكه اوغلى عبد
الرحمنله بدرده محاربه
ايتمك اوزره ايكن پيغمبر
عليه السلام منع بيوردى
ياخود قرداشلرى دخى
اولورسه * مصعب رضى الله
تعالى عنه كبيكه قرداشى
عبيدى احدده قتل ايلدى *
وياخود اقرباسى دخى
اولورسه * فاروق رضى الله
تعالى عنه كبيكه بدرده
دايسى عاصم بن هشامى
وعلى وحمزه وعبيده
رضى الله عنهم كبيكه
بدرده اقربالرى عتبه وشيبه
ووليدى قتل ايتديلر *
اول * الله تعالانك دشمنلرى
اولان كافرله اكرچه
كندو اقربالرى ايسه دخى مودت ايتمين * كيمسه لرك قلبلرنده الله تعالى ايمانى ثابت وعندنده رحمت (واشبا)
ونصرت ونور هدايتيله تأييد ايدوب اشجارى تحتندن انهار آقار جنتلره مؤبد اولەرق ادخال ايدر الله تعالى نك آنلرك
طاعتندن راضى وآنلر دخى الله تعالى نك كرم واحساندن راضى وخشنودلردر اشته اول كروه الله تعالى نك ناصردين

مفعولا) كه اول كونك هولندن سماء منشق اولور اول كونك كلسنه الله تعالينك وعدى
مفعول اولدى (ان هذه تذكرة فمن شاء اتخذ الى ربه سبيلا) اشبو آيات مخوفه نامه موعظه در
اول كمسه كه انكله متعظ اوله سبيل تقوايه سلوكله الله تعالى يه تقرب ايدر (ان ربك يعلم انك تقوم
ادنى من ثلثى الليل ونصفه وثلثه) يا محمد ربك جل شانه بيلوركه سن كيجه نك ثلثاندن اقلى وكاهى
نصفنى ويا ثلثنى قائم اولورسن وياخود ثلثاندن اقلى وكاهى نصفندن وكاهى ثلثندن اقلى قائم
اولورسن (وطائفة من الذين معك) واصحابكدن برجماعت دخى سنكله بيله قائم اولديغن بيلور
(والله يقدر الليل والنهار) الله تعالى ليل ونهارك ساعاتنى احصاء ايدر واول ايكيسندن قيام
ايچون مفروضى غير مفروضدن تمييز ايدرسز ايسه اكا قادر دكلرسز (علم ان لن تحصوه) الله
تعالى بيلوركه كيجه دن اوزريكزه قيامى فرض اولانك فرض اولمياندن تمييز ايده مزسز
زيراكه يقين اوزره آنك اوقاتنى احصايه قادر دكلرسز مكركه جميع ليلى قائم اولەسز اول
ايسه سزه مشقت ويرر (فتاب عليكم) اويله اولسه رب تعالى سزه ترك قيامده ترخيصله
وآنده اثم وتبعه يى رفعله عفوه عودت ايتدى * ديديكه تخيير مذكور اوزره تهجد فرض
ايدى اول آنلره عسير اولەجق اشبو نكله اول آنلردن نسخ اولندى بعده صلوات خمسله
تهجدك وجوبى نسخ اولندى لكن پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمدن دكل (فاقرؤا ماتيسر من
القرآن) ايمدى صلاة ليلدن سزه متيسر اولان دكلو قيلك صلاتدن قراءتله تعبير اولندى
سائر اركانله تعبير اولنمسى كبى * ديلنديكه يعنى صلاتده قرآندن سزه متيسر اولانى اوقوكز
* حسن ديديكه يعنى صلاة مغربده وصلاة عشاده «قيس بن ابى حازم» ايدر بن بصره ده ابن
عباسك خلفنده نماز قيلدم اول ايكى ركعتنده فاتحه وسورهٔ بقره نك اول ايكى آيتن اوقودى
وايكنجى ركعتنده فاتحه وآنك ايكنجى آيتن اوقودى منصرف اولديغنده اول فعلنه
* فاقرؤا ماتيسر * آيتن دليل اقامت ايتدى * انس بن مالك رضى الله عنه ايدر بن پيغمبريمز
صلى الله تعالى عليه وسلمدن ايشتدمكه دير بركمسه كيم كيجه ده وكوندزده اللى آيت اوقويه
اول غافللردن يازلمز واكر يوزآيت اوقورسه قانتلردن يازيلور واكر ايكيوزآيت اوقورسه
يوم قيامتده قرآن اكا محاجه ايتمز واكر بشيوز آيت اوقورسه انكيچون اجردن قنطار
يازيلور * ابن عمر رضى الله عنهما ايدر پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم بكا ديديكه قرآنى هر
آيده بركره اوقوغل ديدمكه يارسول الله بن كندمده قوت بولورين يعنى اندن اكثر
اوقومغه دخى قادرين ديديكه يكرمى كونده بركره اوقوغل ديدمكه آندن اكثره دخى قادرم
ديديكه ايمدى هفته ده بركره اوقوغل انك اوزره زياده ايتمكل (علم ان سيكون منكم مرضى)
الله تعالى بيلديكه سزدن بعضكز خسته اولمسيله قيام ليلدن عاجز اوليسرلردر اول اجلدن
ترك قيامه سزه رخصت ويردى ايمدى قيام ليلك تعذرينه اوچ سبب بيان ايتديكه آنك برى

عسكرلريدر آكاه اولك كه اول جنودالله دارينده فلاح بوليجيلردر
(سورة الحشر مدنية وهى اربع وعشرون آية)
(بسم الله الرحمن الرحيم) سبح لله مافى السموات ومافى الارض وهو العزيز الحكيم) سموات وارضده اولان
مخلوقاتك جميعى الله تعالى يى
تنزيه وتقديس ايدرلر
اول الله تعالى جمله حكمنده
غالب واموروندە حكيمدر
(هوالذى اخرج الذين
كفروا من اهل الكتاب
من ديارهم لاول الحشر
ماظننتم ان يخرجوا وظنوا
انهم مانعتهم حصونهم
من الله فاتيهم الله من حيث
لم يحتسبوا وقذف فى قلوبهم
الرعب يخربون بيوتهم
بايديهم وايدى المؤمنين
فاعتبروا يااولى الابصار)
الله تعالى اهل كتاب * بنى
نضيرى * ديارلرندن
اول حشره اخراج ايتدى
* زيرا انلر پيغمبر عليه
السلامه نره يه چيقالم ديديلر
ايدى جوابلرنده اول
حشره بيورلدى بوجلا
انلرك اول حشرى اولدى
ثانيسى قيامتدر * اى
مؤمنلر سز ظن ايتديكزكه
آنلر ديارلرندن چيقەلر
زيرا قوت ومتانتلرى كالده
ايدى * بنى نضير دخى ظن
ايتديلركه انلرك حصارلرينك
استحكامى آنلرى قضاء
الهيدن منع ايده انلر
بيلميوب ظن ايتمدكلرى حيثيتدن عذاب الهيك كلمسيله * وكعب بن اشرفك قتليله * قلبلرينه خوف دوشوب نفيى
قبول ايتديلر وخانه لرينى كندو يدلريله ومؤمنلرك يدلريله خراب ايتديلر اى بصيرت صاحبلرى الله تعالى نك
امرينه عبرتله نظر ايدك * كه بنو نضيرك حاللريله متعظ اولەسز * (ولولا ان كتب الله عليهم الجلاء لعذبهم

اشبو مذكوردر (وآخرون يضربون فى الارض يبتغون من فضل الله) ايكنجى سبب اولدركه
برقوم آخرون يريوزنده مسافرت ايدوب تجارت ويا تحصيل علم الله تعالينك فضلندن رجا
ايدرلر (وآخرون يقاتلون فى سبيل الله) اوچنجى سبب اولدركه سزدن قوم آخرين الله
تعالينك سبيلنده قتال ايدرلر (فاقرؤا ماتيسر منه) ايمدى صلاة ليلدن سزه تيسير اولنان
دكلو قيلك لكن اوزريكزه وجوب طريقى اوزره دكل (واقيموا الصلاة) واوزريكزه فرض
اولان نمازى قيلك (وآتوا الزكاة) واوزريكزه واجب اولان زكاتى ويرك (واقرضوا الله
قرضا حسنا) وزكاتدن غيرى اموالكزدن سبيل خيراته نيت خالصه ايله انفاق ايدك (وما
تقدموا لانفسكم من خير تجدوه عندالله هو خيرا واعظم اجرا) اعمال صالحه دن اول
شيئكه نفس ويا ماله متعلق اولور طيب نفسله آخرتكزه تقديم ايدرسز والله تعالى عندنده
سز آنى شول موتكز حالنده وصيته تأخير ايتديككز شيئدن ويا متاع دنيادن خيرلو واجرلو وثوابى
اعظم بولورسز (واستغفروا الله ان الله غفور رحيم) الله تعاليدن ذنوبكزك مغفرتن ديليكز
اول توبه ايدنه غفور واكا اطاعت ايدنه رحيمدر * پيغمبريمز صلى الله عليه ووسلم بروقتده
اصحابنه ديديكه قنغيكزه كندى مالى وارثى مالندن احبدر ديديلركه هربريمزه كندى مالى
وارثنك مالندن احبدر ديدى بلكه ديديككزك خلافى اوزره سز زيرا كندى مالكز
تقديم ايتديككزدر وارثكز مالى تأخير ايتديككزدر

سورة المدثر وهى ست وخمسون آية مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(ياايها المدثر) سبب نزولنده پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمدن مرويدر ديديكه مكه
قربنده حراء نام جبلده ايدم برندا كلدى يمين وشماله نظر ايدوب برشيئى كورمدم فوقمه
نظر ايدنجك كوردمكه اول بكا ندا ايدن ملكدر سماء وارض بيننده هواده كرسى اوزره
اوتورر آندن رعب ايدوب اهلم خديجه يه كلدم ديدمكه بنى تدثير ايدك يعنى دثارله بنى
بوريكزكه اول ثوب اوزره تيلور لحاف مثلى ثيابدر اويله اولسه جبريل عليه السلام كلوب خطاب
مذكورله بكا ندا ايتدى * ديلنديكه اول قريشدن زياده متأذى اولەجق كلوب برثوبه
بورندى ويا اول ثوبه بورنمش اويوركن بو آيتله خطاب اولندى * ديلنديكه مدثرله مراد اولكه
نبوتله وياكمالات نفسانيه ايله تدثر ايدن وياختفا ايدن ديمك اولەزيراكه اول حراءده اختفا
ايدر كبيدى (قم فانذر) مضجعكدن طوروب عزم ونجله كفارى عذاب الهيه تخويف ايت
اكر انلرى توحيده دعوتكدن صكره ايمانه كلمزلرسه (وربك فكبر) وربك جل شانه يى كبريايله
وصف ايت وياصلاتى تكبيرله افتتاح ايت ويا ربك جل شانه يى عبدهٔ اوثان ديدكلرندن تعظيم

فى الدنيا ولهم فى الاخرة عذاب النار) اكر الله تعالى انلرك نفيلى تقدير ايتمسه انلرى دنياده * قتل
وسبيله * تعذيب ايدردى * اكرچه عذاب دنيادن نجات بولديلر * لكن انلره آخرتده عذاب نار واردر ذلك (بانهم
شاقوا الله ورسوله (ومن يشاق الله فان الله شديد العقاب) انلره ٢٣٨ بو عذاب الله تعالى به ورسولنه
عداوت ومخالفت ايتدكلرى
سببيله دركه كيمكه الله تعالانك
امرينه مخالفت ايده اول
كمسنه لره انك عقابى شديددر
(ماقطعتم من لينة او تركتموها
قائمة على اصولها فباذن الله
وليخزى الفاسقين) خرما
اغاجنك هر جنسندنكه سز
آنى قطع ايدرسز ياخود
قطع ايتميوب اصللرى اوزره
ترك ايدرسز اول الله
تعالى نك اذنيله دركه بو
يهودلرك دخى قهرو ذلتلرى
نقض عهدلريله فسقلرى
جزاسيدر (وما افاء الله على
رسوله منهم فما اوجفتم عليه
من خيل ولا ركاب ولكن
الله يسلط رسله على من يشاء
والله على كل شئ قدير)
انلرك مال وملكندن اول
شيكه الله تعالى انى رسولنه
رد ايتدى * انلرك قريه لرى
مدينه دن ايكى ميل مسافه
اولمغله * سز اسب وناقه
ايله كيتميوب پياده وبى تعب
تحصيل اولندى لكن الله
تعالى پيغمبرلرينى ديلديكى
طائفه اوزرينه تسليط والقاء
رعبله غالب ايدر الله تعالى
هرشيئه قادردر * الله تعالى
بنو نضير اموالنى خاصة پيغمبر عليه السلامه تعيين ايتدى اولدخى مهاجرينه تقسيم ايدوب انصاردن (باشنه)
يالكز اوچ كمسه به ويردى روايت اولنديكه پيغمبرمز عليه السلام مدينه يى تشريفلرنده بنو نضير انكله قتال ايتمك
وقتال ايدنلره اعانت ايتمك شرطيله مصالحه ايتديلر وقتاكه يوم بدرده مشركين اوزره غلبه واقع اولدقده

ايت * روايت اولنديكه بو آيت كريمه نازل اولنجق تكبير ايدوب وحى ايديكنه ايقان ايتدى
زيراكه شيطان آنكله امر ايتمز اشبونده دلالت واردركه قيامله امردن مقصود رب تعالى يى
شرك وتشبيهدن تكبيردر زيراكه اول واجب اولان صانعى بيلكدر وآنك وجودنى بيلدكدن
صكره واجب اولان انى تنزيهدر (وثيابك فطهر) ثيابك نجاستدن تطهير ايت زيراكه صلاتده
تطهير واجبدر وصلاتك غيريده مستحبدركه انى غسله ونجاستدن حفظه در ذيولى تقصير كبى
شول خوفله كيم نجاسانه سورنميه ويانفسكى اخلاق ذميمه دن تطهير ايت اويله اولسه اول قوت
عمليه يى استكماله امر اولور قوت نظريه يى واكا دعوتى استكماله امردنصكره وياخود دثار
نبوتى تطهير ايت هر شيئدنكه انى تدنيس ايدر حقد وضجر وقلت صبر كبى (والرجز فاهجر)
عذابى هجر ايت اكا مؤدى اولور اشيانك هجرى اوزره ثباتله (ولا تمنن تستكثر) مالكى
كمسه به ويرمكلكه اندن اكثرى طلب ايده سن اشبو فعل پيغمبرمز صلى الله عليه وسلمه
حرام ايدى لكن انك غيرى به اول جائز اولور ويا الله تعالى به عبادتكى استكثارله امتنان ايتمكل
(ولربك فاصبر) وربك جل شانه نك وجهيچون مشاق تكاليفه واذاى مشركينه صبر ايت (فاذا
نقر فى الناقور فذلك يومئذ يوم عسير على الكافرين غير يسير) قچانكه صور نفخ اولنه
اول كافرلره شديد كوندر انلره آسان اولمسى مرجو كلدر (ذرنى ومن خلقت وحيدا)
امرينى بكا تفويض ايت شول كمسه نك كه بن انى يالكز خلق ايتمشن بن اكا انتقامه كفايت
ايدرمكه اول وليد بن المغيرة بن المغيره در (وجعلت له مالا ممدودا) وبن اكا مال كثيره مبسوط
ويا نما ايله ممدود زروع وضروع وتجارات كبى اموال ويردم * دينلديكه انك طقوز
بيك مثقال كومشى وار ايدى وطائفده بر بوستانى اولوب يازده وقيشده ميوه سى
كسلمزدى ومكه وطائف بيننده ابل وخيل وغنم وعبيد وجواريسى وار ايدى
(وبنين شهودا) واوغللر ويردمكه آنكله بيله مكه ده حاضرون اولوب لقالريله تمتع ايدر
آنك اول نعمتله استغنا ايدوب طلب معاش ايچون سفره احتياج اولمز وخدمتكارلرى كثير
اولديغى سببدن اوغللرين مصالحنه ارساله دخى احتياجى اولمزدى * دينلديكه انك اون ويا
اكثر اوغللرى وار ايدى اوچى اسلامه كلديكه انلره خالد وعماره وهشام دينوردى (ومهدت
له تمهيدا) وبن آنك عمرنى وجاهنى بسط ايتدم حتى اول رياست وتقدمه استحقاقله ريحانة
قريش ووحيد ديو تلقيب اولنوردى (ثم يطمع ان ازيد) بوندنصكره اول طمع ايدركه اول
ويريلن اوزره اكا زياده ايدم (كلا) حالبوكه من بعد بن اكا زياده ايدرد كلن اويله اولسه بو آيت
نزولندنصكره مال واولادى نقصانده اولوب حتى جميعى هلاك اولديلر (انه كان لآياتنا
عنيدا) زيرا اول وليد بزم آيتلريمزه معاند ومكذب ايدى (سأرهقه صعودا) بن اكا ناردة
عذابدن برنوع مشقت تكليف ايده يمكه انده راحت اوليه * دينلديكه صعود ناردة بر جبلدركه

بنو نضير تورانده نصرتله نعت پوريلن پيغمبر بودر ديو تحقيق ايتديلر صكره بزم احدده مسلمانلر منهزم
اولدقده پيغمبر عليه السلامله ايتدكلرى صلحى بوزوب مشركلرله اتفاقه باشلديلر پيغمبر عليه السلام اوزرلرينه
واروب جلاى وطن اوزره صلح اولديلر ٢٣٩ اكثرى شامه كيدوب بر فرقه سى خيبره لاحق
اولديلر بو سوره نك اولندن
بو محله دك التى آيت كريمه
انلرك حقنده واحواللرينى
بيان ضمننده نازل اولدى
(ما افاء الله على رسوله من
اهل القرى فلله وللرسول
ولذى القربى واليتامى
والمساكين وابن السبيل
كى لا يكون دولة بين الاغنياء
منكم وما آتيكم الرسول
فخذوه وما نهيكم عنه فانتهوا
واتقوا الله ان الله شديد
العقاب) بنو قريظه وبنو نضير
واهلى فدك كبيلردن بلا حرب
الناان مالى الله تعالى رسولنه
رد ايتدى انلر الله تعالى
ورسولى وقرابت
صاحبلرى ويتيملر وفقرالر
وفقير يولجيلره تقسيم
اولنور * بونك تقسيمنده
علما بيننده اختلاف كثيره
واردر * واول غنيمت
* جاهليتده اولديغى كبى *
سزدن اولان اغنيا بيننده
الدن اله دور اولنور
فقرايه آز ويرلك ياخود
محروم ايتمك اولمسون
پيغمبر عليه السلام اول
شيدن سزه ويرديكى
يا امر ايتديكنى اخذ ايدككه
سزه حلالدر ونهى ايتديككندن اجتناب ايدك الله تعالى دن قورقوب رسولنه مخالفتدن صاقنك اكا مخالفت
ايده الله تعالينك عقابى شديددر (للفقراء المهاجرين الذين اخرجوا من ديارهم واموالهم يبتغون فضلا من الله ورضوانا
وينصرون الله ورسوله اولئك هم الصادقون) بنو نضيردن النان غنيمت فقراء مهاجرين ايچوندركه انلر الله تعالى

باشنه يتمش يلده چيقيلور بعده آتلوب اسفلنه اير كوريلور * اشبو آيتك تفسيرنده پيغمبرمز
عليه السلامدن روايت اولنديكه صعود ناردة برجبلدركه كافر اكا صعوده تكليف اولنور
بر آن تنفسه مهلت ويرلمز زبانيه انى اوكندن تيمور زنجيرلرله چكر وآردندن تيمور چومقلرله
اوروب سوررلر قرق يلده آنك اعلاسنه ايرديكنده اسفلنه دوشيريلور بو منوال اوزره
اكا امان ويرلمز عذاب ايديلور (انه فكر وقدر) اول وليد محمد صلى الله عليه وسلمك
قرآنى قراءتن ايشيديجك اكا طعن ايچون فكره واردى ونفسنده اوصاف شنيعه دن
بعض اقوال حاضرلدى (فقتل كيف قدر) اكا لعنت اولسونكه كور انى نيجه تقدير
ايتدى ويا اول امرده تمكننك اقتضاسنه ايروب قتله الله انى نيجه تقدير ايتدى دينلكه
مستحق اولدى روايت اولنديكه وليد پيغمبرمز صلى الله عليه وسلمه اوغرادى حالبوكه
اول حم السجده سوره سن اوقوردى بعده قومنه واروب ديديكه الآن محمددن بر كلام
ايشتدمكه اول انس وجن كلامندن دكلدر آنده حلاوت وطلاوت واردر اعلاسى مثمر واسفلى
مغدقدر كوريتوركه اول عالى اوله انك اوزره استعلاء ايدر اولميه قريش انى ايشيديجك
ديديلركه وليد جنون ايده يور انك قرنداشى اوغلى ابوجهل ديديكه انى اول اعتقاددن
دوندرمكه بن يتريم ديوب وليدك قتنه واردى واكا ماجرايى سويلدى وليد انلره ديديكه
اكر محمدى مجنون زعم ايدرسكز انك هيچ صرع اولديغن كورديكزمى واكر آنى كاهن
ديرسكز انى هيچ تكهن ايدر كورديكزمى واكر انى شاعر ديرسكز هيچ شعر تعاطى
ايدر كورديكزمى واكر آنى كذابدر ديرسكز هيچ برشيئده كذب ايتديكنه مطلع
اولديكزمى جميعى ديديلركه بو حالاتدن هيچ برين بز آنده كورمدك واندن كذب
ايشتمدك وليد ايتدى ايمدى بيلك كه محمد دكل الا ساحردر كورمزميسزكه اول رجله اهل
اولاد ومواليسى بيننى تفريق ايدر اويله اولسه انك اول قولنى تحسين ايتديلر وطاغيلوب
كيتديلر (ثم قتل كيف قدر) اكا تكرار بتكرار هر حالده لعنت اولسونكه انى نيجه تقدير
ايتدى (ثم نظر) بعده قرآنى ابطال ايدر شئ تدبير ايتدى وياقومنك يوزلرينه نظر
ايتدى (ثم عبس وبسر) بعده يوزين بورشدردى شول سببدنكه قرآنه طعن ايده جك برشى
بولميوب نه ديه جكك بيلمدى وياخود پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلمك يوزينه كراهة شديده
ايله يوزين بورشديردى وتقبضده زياده ايتدى (ثم ادبر واستكبر) بعده حقدن ويار سولدن
اعراض ايدوب اتباعدن استكبار ايتدى (فقال ان هذا الا سحر يؤثر) وديديكه محمدك قولى
دكل الا سحردركه سحره دن روايت وتعلم اولنور اشبو كلمه وليدك بالنه خطور ايتديكى
كبى تلبثسز نطقه استعجال ايتدى بعده تفكر ايدوب ديديكه (ان هذا الا قول البشر) بو قرآن
دكل الا قول بشردر يوخسه الله تعاليدن وحى دكلدر الله تعالى ديديكه (سأصليه سقر) بن

فضل ورضا طلبيله والله تعالينك دينينه ورسولنه نصرت ايله ديار واموالرندن اخراج اولنديلر اول
مهاجرلر قولا وفعلا دين اسلامده صادقلردر (والذين تبوّؤا الدّار والايمان من قبلهم يحبون من هاجر
اليهم ولايجدون فى صدورهم حاجة مما اوتوا ويؤثرون على انفسهم ٢٤٠ ولوكان بهم خصاصة ومن يوق شحّ
نفسه فاولئك هم المفلحون) وشونلركه يعنى انصار پيغمبر عليه السلامك هجرتندن ايكى سنه مقدم مدينه‌يى دارهجرت ودار ايمان ايدوب انده مسجد بنا ايتديلر مؤمنلردن آنلره هجرت ايدنلرى سورلر وانلر مهاجرينه غنيمت وسائر ويريلوب كندولره ويرلمديكندن قلبلرنده حسد وغبطه بولمزلر ومهاجرينى كندو نفسلرى اوزره تقديم ايدوب كندولرى محتاج اولدقلرى شيئى دخى آنلره ايثار ايدرلر اول كمسنه كه نفسى حب مالدن وبخلدن منع اولنه اول حالو كمسنه‌لر دنياو آخرتده فلاح ونجات بوليجيلردر * بو آيت كريمه‌نك سبب نزولنده چند روايت وار ايسه دخى مجموعى انصار شاننده اولمغله بنى نضيرك غنيمتى خصوصنده پيغمبر عليه السلام انصاره بيوردىلركه اكر استرسكز بو غنيمتى يالكز سزه تقسيم ايده‌يم مهاجرين كما
كان سزك خانه‌لريكزده ساكن اولسونلر واكر مراد ايدر سكز بو مالى يالكز مهاجرينه تقسيم
ايده‌يمكه آنلر برر سكنا تدارك ايدوب كندولرينه كفايت ايده‌جك امر معيشتلرينه مشغول اولسونلر انصار جوابلرنده
يارسول الله بزم خاطرمز آنى استركه اول مالى مهاجرينه ترسيم بيوروب ينه بزم خانه‌لرمزده ساكن اولسونلركه محض

انى نار سقره ادخال ايدرين (وما ادراك ما سقر) نار سقرنه ايديكن سكا نه بيلدردى (لاتبقى
ولاتذر) اول هيچ برشيئى ابقاء ايتمز الا انى هلاك ايدر بعده اولكى هيئتنه عودت ايدر
واعاده اولندقلرنده ترك ايتمز حتى كه افنا ايدر هرشيئك فتور وملالى اولور الا انارك دكل
(لواحة للبشر) اول نار سقرجلدك ظاهرينى احراق ايدر (عليها تسعة عشر) اول نار
اوزره مسلط اون طقوز ملك واردركه نارك خازنلريدر رئيسلرى مالكدر اماكه زبانيه‌نك
عددين الله تعاليدن غيرى احد بيلمز * ديندليكه آنلرك كوزلرى برق خاطف كبيدر نابلرى
قلعه‌لر كبيدر آغزلرندن آتش يالكارى چيقار انلردن برينك ايكى اوموزى ارەسى بر ييللق
مسافه‌در برينك كفنه ربيعه ومضر قبيله‌لرنده‌كى دكلو ناس صغار انلرك قلوبندن رحمت
نزع اولنوبدر آنلرك بريسى يتمش بيك كشى‌يى بى دفعة آلوب ناردن ديلديكى مكانه براقمغه
قادر اولور اول ملائكه‌نك عددى اون طقوز اولمسنك حكمتى اولدركه نفوس بشريه‌نك نظر
وعملده اختلالى اون ايكى قواى حيوانيه ويدى طبيعيه سببيله‌در وياخود جهنمك دركاتى
يديدر انك التيسى اصناف كفار ايچوندركه هرصنفك عذاب اولنمسى اعتقاد واقرار وعملى
ترك ايتدكلرى ايچوندر انواع عذابدن حاللرينه مناسب نوعله تعذيب اولنورلر وهر نوع
عذابه برملك ويا ملائكه‌دن برصنف تولى ايدر واول دركاتك برى ايسه اشبو امتك عصاتندن
عملى ترك ايدنلر ايچون اولوب حاللرينه مناسب عذابدن برنوعله تعذيب اولنور واول نوعه
برملك وياخود ملائكه‌دن برصنف تولى ايدر وياخود ساعات ليل ونهارك جميعى يكرمى
دردركه آنك بشى صلوات مكتوبه‌يه صرف اولنجق باقى اون طقوز قالور اشبو آيت نازل
اولنجق ابوجهل قريشه ديديكه محمد خبر ويرركه خزنهٔ نار اون طقوز اوله‌سز ايسه هر
بريكز شجيعلر سز عاجزميسزكه سزدن هر اون كشى اول خزنه‌نك برينى بطش ايده
ابو الاسود بن كندرة الجمحى ايتديكه بن آنلرك اون يديسنه كفايت ايدرم اونى ظهرمه
ويديسن بطنمه آلورين ايكيسنك تداركن سزايدك واولديكه صراط اوزره بن اوكلزجه كيدرم
اول خزنه‌نك اونى صاغ اوموزيمه وطقوزين صول اوموزيمه آلورين جنته كيدرز اويله
اولسه نازل اولديكه (وماجعلنا اصحاب النار الاملائكة) نارده كفار تعذيبنه مسلط اعوانى
بز ملائكه قلدق تاكه معذبين جنسنه مخالف اولملريله آنلره رقت ايتميه‌لر وانلره راحت ويرميه‌لر
(وما جعلنا عدتهم الافتنة للذين كفروا) وانلرك عددن اون طقوز قيلدق اول كفاره فتنه
اوله كه آنلرانى استقلال واستهزاء ايله واول عدد قليل جن وانسك اكثرينى تعذيبنه وفا ايتمسن
استبعاد له مفتون اوله‌لر (ليستيقن الذين اوتوا الكتاب) تاكه اهل كتاب محمدك نبوتنه وقرآنك
صدقنه يقين اكتساب ايده شول سببدنكه آنى كتابلرينه موافق كوره‌لر (ويزداد
الذين آمنوا ايمانا) وتاكه مؤمنلرك اكا ايمانله واهل كتابك آنى تصديقله ايمان
(اوزره)

بركتدرلر ديملريله افندمز عليه السلام انلره دعا ايدوب بو آيت كريمه نازل اولدى (والذين جاؤ من بعدهم يقولون
ربنا اغفرلنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان ولاتجعل فى قلوبنا غلا للذين امنوا ربنا انك رؤف رحيم) شونلركه مهاجرين
وانصاردنصكره كلديلر يعنى تابعين وجمله ٢٤١ مؤمنلر ديرلركه يا ربنا بزى وايمانده بزدن مقدم اولان
دين قرداشلرمزى مغفرت ايله و قلبلرمزده مؤمنلر ايچون كينه و حسد قيلمه يا ربنا سن دعامزه اجابت ايدر رأفتلو و رحمتلوسن * ديندليكه كيمك قلبنده صحابه‌دن برينه بغض وحسد اوله بو آيتله عنايت اولنلردن دكلدر (الم تر الى الذين نافقوا يقولون لاخوانهم الذين كفروا من اهل الكتاب لئن اخرجتم لنخرجن معكم ولا نطيع فيكم احدا ابدا وان قوتلتم لننصرنكم والله يشهد انهم لكاذبون) نظر ايتمز ميسن شول منافقلره‌كه اهل كتابدن كفرده اخوت ودوستلقلرى اولان بنو قريظه وبنونضيره درلركه اكر سز ديارڭزدن چيقاريلورسكز بزده سزكله بيله چيقارز ونه محمد ونه مسلمانلره ابدى اطاعت ايتمزوسزكله قتال اولنورسه سزه اعانت ايده‌رز الله تعالى شهادت ايدركه اول منافقلر كاذبلردر (لئن اخرجوا لايخرجون معهم
ولئن قوتلوا لاينصرونهم ولئن (رابع) (١٦) نصروهم ليولن الادبار ثم لاينصرون) اكر اول يهودلر
ديارلرندن چيقاريلورسه منافقلر انلركله چيقمزلر وانلر قتل اولنسه‌لر منافقلر انلره اعانت ايتمزلر اعانت ايتسه‌لر دخى
منهزما رجوع ايدرلر صكره بنونضير ياردم اولنمز قالورلر (لانتم اشد رهبة فى صدورهم من الله ذلك بانهم قوم لايفقهون)

اوزره ايمانلرى زياده اوله (ولا يرتاب الذين اوتوا الكتاب والمؤمنون) وتاكه
اهل كتاب و مؤمنلر انده شك ايتميه‌لر اشبونكله استيقانى تأكيد ايتدى زيرا كه اثبات
يقين ونفى ريب انلرك سكون نفسله وصف اولنمسنه اوكد و ابلغدر (وليقول الذين
فى قلوبهم مرض والكافرون) وتاكه هجرتدنصكره زمان مستقبلده مدينه اهلندن
قلبلرنده شك و نفاق اولنلر ومكه اهلندن مشركلر ديه‌لركه (ماذا اراد الله بهذا مثلا)
الله تعالى مثل استغرابى كبى عدد مستغربى ايرادله نه شئ اراده ايتدى * ديندليكه وقتاكه
انلر استغراب ايتديلر ظن ايتديلر كيم اول مثل مضروب اوله (كذلك يضل الله من
يشاء ويهدى من يشاء) اشبو ذكر اولنان عدد مخصوص منكرلرينه اولان اضلال
وهدى كبى الله تعالى كافرلرى اضلال و مؤمنلرى هدايت ايدر (وما يعلم جنود ربك الا
هو) ربك جل شانه‌نك اهل نارى تعذيب ايچون خلق ايتديكى ملائكه‌نك عددين الله
تعاليدن غيرى احد بيلمز انلردن اول اون طقوز خزنه ورؤسادر هربرينك ملائكه‌دن
اعوان وجنودى واردركه الله تعاليدن غيرى احد آنى احصايه قادر اولمز (وماهى الا
ذكرى للبشر) او نار دكل الآ ناسه تذكره وموعظه‌در (كلا) منكردركه اشبو ذكر
اولنان آيات كفاره تذكره اوله زيراكه فرط عنادلرندن انكله متذكر و متعظ اولمزلر
(والقمر) قمر حقيچون (والليل اذا ادبر) وكيجه حقيچونكه ذهابه تولى ايده (والصبح
اذا اسفر) وصبح حقيچون چقانكه اضاءت ايده (انها لاحدى الكبر) اول ناربلايای
عظامك بريدر * ديندليكه يعنى دركات نارك بريدر دركات ايسه يديدر جهنم ولظى وحطمه وسعير
وسقر وجحيم وهاويه‌در (نذيرا للبشر) ناسه انذار اولديغى حالده (لمن شاء منكم ان يتقدم
او يتأخر) شول كمسه ايچونكه خيره سبقت ويا اندن تخلف ايده (كل نفس بما كسبت
رهينة الا اصحاب اليمين) هرنفس كافره عمل سيئى سببيله نارده محبوسه‌در الا اصحاب يمين
دكل زيرا انلر نارده ذنوبلريله محبوسه دكللردر بلكه الله تعالى انلرى مغفرت ايدر اصحاب
يمينده مفسرون اختلاف ايتديلر * ديندليكه انكله مراد اطفال مسلميندر ويا ملائكه‌در *
ويا اهل جنتدركه يوم ميثاقده آدم عليه السلامك يميننده ايديلر ويا كتابلرى صاغلرينه
ويريلندر ويا نفسلرينه يمنلولردر ويا مسلمون مخلصوندر وياخود معنى هر نفس كسب
ايتديكى خير وشرله مأخوذه‌در الا اول كمسه‌كه اعتقادى الله تعالينك فضلنه‌در اول مأخوذه
دكلدر اما اولكه اعتقادى كسبنه‌در اول مأخوذه‌در (فى جنات يتساءلون عن المجرمين
ما سلككم فى سقر) اول اصحاب يمين جنتلرده مشركينه سؤال ايده‌لركه سزى نه شئ نار
سقره ادخال ايتدى (قالوا لم نك من المصلين) ديه‌لركه بز صلوة مكتوبه‌يى ادا ايدنلردن
دكل ايدك (ولم نك نطعم المسكين) ومسكينه ويرلمسى واجب اولان شيئى اطعام ايتمدك

ای مؤمنلر منافقلرك قلبلرنده سزدن اولان خوفلری الله تعالادن اولان خوفلرندن اشـددر انلرك سزدن خوفی شول
سببدندرکه انلر عظمت خدایی بیلمز برقومدر * اکر بیلەلردی اندن قورقارلردی * (لایقاتلونکم جمیعا الا فی قری محصنة
او من وراء جدر باسهم بینهم شدید تحسبهم جمیعا وقلوبهم شتی ذلك بانهم قوم لا یعقلون) اول یهود

اشبو دلیلدرکه کفار فروعله مخاطب اولەلر (وکنا نخوض مع الخائضین) وباطله شروع
ایدنلره موافقت ایدردك (وکنـا نکذب بیوم الدین) و یوم قیامتك اولمسنی تکذیب
ایدردك (حتی اتانا الیقین) حتیکه بزه موت ومقدماتی ایردی (فماتنفعهم شفاعة الشافعین)
یوم قیامتده انلره ملائکه وانبیاء صالحینك شـفاعتی نفع ایتمز اکرچه جمیعی انلر ایچون
شفاعت ایدرلرسەده (فما لهم عن التذکرة معرضین) انلره نولدیکه مواعظدن اعراض
ایدرلر (کأنهم حمر مستنفرة فرّت من قسورة) کأنه اول کفار قرآن استماعندن نفور
واعراضده شدت خوفندن قاچمق دیلر حمـارلره بکزرکه اسددن قاچەلر (بل یرید کل
امرئ منهم ان یؤتی صحفا منشرة) بلکه انلرك هربری دیلرکه اکا صحیفەلر ویریله کیم
اول مکشوفه اولوب آنده جرم وتوبه ونادن امنلری یازیلو اوله (کلا) انلرك اشبو
اراده ایتدکلری اولمز (بل لایخافون الآخرة) بلکه آنلر آخرتدن خوف ایتمزلرزیراکه
اکا ایمانلری یوقدر (کلا انه تذکرة فمن شاء ذکره) حقاکه اول قرآن موعظهٔ بلیغه
اولوب خلقه کافیەدر اول کمسه که انکله اتعاظ ایتمك دیلیه اول اکا وعظ ایدر (وما
یذکرون الا ان یشاء الله) حالبوکه انکله متعظ اولمزلر الا انلرکه الله تعالی انلرك قرآنله
اتعاظن دیلیه (هو اهل التقوی) اول الله تعالی اهلدرکه اکا مخالفتدن حذر اولنه (واهل
المغفرة) واهلدرکه عبادنی یارلغیه

سورة القیامة وهی تسع وثلاثون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(لا اقسم بیوم القیامة) یوم قیامتله قسم ایدرین (ولا اقسم بالنفس اللوامة) ودخی شول
نفسـله کیم اول یوم قیـامتده کندوبی لوم ایدر شـول دنیـاده تقواده ایتدیکی نقصـیر
اوزره ویا اول هردائم کندوبی لوم ایدر اکرچـه اول طاعتده اجتهـاد ایدرسەده
ویا اول نفس مطمئنه درکه نفس امارەبی لوم ایدر ویا اول جنس نفس درکه پیغمـبریمز
صلی الله علیه وسلم ایدرهیچ برنفس یوقدرکه اول کرکسه برّه ویافاجرەدر الااول یوم قیامتده
کندوبه لوم ایدیـەردر خیر عملن ایشلردیسه نیچون زیاده ایتمدم دیر واکر شرعملن ایشلر
دیسه نیچون انده تقصیرایتمدم دیر (ایحسب الانسان ان لن نجمع عظامه) شول بعثی انکار
ایدن انسـان ظن ایدرمیکه بز آنك عظامن موتندنصکره جمع ایتمیەوز * روایت اولندیکه
عدی بن ابی ربیعه دیدیکه یامحمد یوم قیامتدن بکا تحدیث ایتکه اول نوقتده اولور وامری
نیجەدر پیغمبریمز علیه السلام اکا انی خبر ویریجك دیدیکه اکر بن اول کونی کورسمده یامحمد
بن سنی تصدیق ایدر دکلن هیچ اولورمیکه الله تعالی عظامی جمع ایده اول سببدن بو آیت نازل

و منـافقلر جمع اولوب
سزکله مقاتله ایتمزلر
انجق خوفلرندناشی خندق
وبرجله مستحکم قریەلرده
یاخود دیوار آردنده
تحصن ایدرلر آنلرك
جنکلری کندو بینلرنده
شدیددر * لکن سزکله
قتاله طاقتلری یوقدرکه
الله تعالی ورسولیله محاربه
ایدن شجیع ایسـه ده
جبان اولور عزیز
ایسـه ده ذلیل اولور *
سن یهود ومنافقلری رأی
وتدبیرده مجتمع و متفق
ظن ایدرسـن آنلرك
عقایدلری مختلف اولدیغندن
قلبلرمی متفرق و پریشاندر
آنلرك بو اختلاف تفرقه
لری اول سـببدندرکه
حقلرنده صالح اولان
شیئی تعقل ایتمزلر (کمثل
الذین من قبلهم قریبا ذاقوا
وبال امرهم ولهم عذاب
الیم) بنو نضیرك مثالی
یقینـده انلردن مقدمجه
یچن * بنو قینقاع کبیدر
* که یرلرندن اجلا
اولندیلر یاخود اهل بدر
کبیدرکه هلاك اولدیلر *
وکفرلرینك وبالنی دنیاده داتدقلرندنصکره آخرتده دخی انلرایچون عذاب الیم واردر (کمثل الشیطان (اولدی)
اذقال للانسان اکفر فلما کفر قال انی بریء منك انی اخاف الله رب العالمین) منافقلرك یهودیلره * سزکله خروج وقتالده
برابر اولورز * اغوالری شیطانك مثالی کبیدرکه اول انسانه کافر اول دیو اغوا ایدر انسان آنك اغواسیله کافر اولدقده

اول انسانه بن سندن تبری ایتدم بن رب العالمین اولان الله تعالیدن قورقارم دیر * کویا جهنمده آنکله برابر اولیم دیو *
(فکأن عاقبتهما انهما فی النار خالدین فیها وذلك جزاؤا الظالمین) امدی اول شیطان وانسـانك عاقبتلری ابدی نارده
اولمقدر کفر و نفاقله نفسـلرینه ظلم ایدنلرك جزامی بودر * دینلدیکه بو انساندن مراد ابو جهلدرکه

اولدی (بلی قادرین علی ان نسوی بنانه) بلی بزقادرزکه انك انامل عظامن چوریدیکندنصکره
اعاده و بری برینه تألیف ایدەوز ایمدی اول عظام صغر و لطافتیله اعاده اولنیجق کبارنك
اعادەسی قوتمی اولور (بل یرید الانسان لیفجر امامه) انسان بیلمز دکلدرکه رب تعالی
آنك عظامی جمعنه قادر اوله لکن دیلرکه حیاتده اولدیغنجه عصیانده مستمر اوله بوخسه اندن
انتزاع وتوبه ایتمیه ویا ذنبی تقدیم وتوبەبی تأخیرایلیه توبه وعلی تسویف ایدردك حتیکه اشرّ
احوال واسوء اعمال اوزره وفات ایده ویاخود طول امله دیه کیم بن شو دکلو عمرسورم
ودنیاده شونك کبی اشیایه ایرم ومع ذلك مونی ذکرایتمیه ویا موتدنصکره ایلروده اولوب
بعث وحسابی انکار ایلیه (یسأل ایان یوم القیامة) اول اسـتهزاء طریقی اوزره سؤال
ایدرکه قیامت نوقتده اولور الله تعالی ایدرکه (فاذا برق البصر) اول شـول وقتده
اولورکه بصر شاخص اولوب طرف ایتمیه شول کوردیکی عجائبدنکه دنیاده انی تکذیب
ایدردی ویا جهنم کورلدیکنده کافرلرك کوزلری یلابور ویا فزع ومتحیراولور (وخسف
القمر) وقمرك ضیاسی کیدوب قراکو اولور (وجمع الشمس والقمر) وشمس وقمر جمع
ایدیلوب مغربدن طلوع ایتدیریلور ویا ضیالری کیدر ذهابده بینلری تسویه ایدیلور و یا
ایکیسی جمع ایدیلوب بحره براقیلور (یقول الانسان یومئذ این المفر) شول بعثی انکار
ایدن کافردرکه اشبو کونده نرەیه قاچوب کیدرز (کلا لاوزر) اول کونده ایسـه الله
تعالینك عذابندن تحصن ایدەجك ملجأ ومکان اولمز (الی ربك یومئذ المستقر) بلکه اول
کونده خلائقك مستقری الله تعالیەدر غیرییه اسـتقراره قادر اولمزلر دیلدیکن جنته
ودیلدیکن ناره قورآنده انك غیریچون حکم اولمز (ینبأ الانسان یومئذ بما قدّم واخر) اول
کونده هرانسان موتدن اول ایشلدیکی خیر وشر عملندن وموتدنصکره ایشلنور سـنت
حسنه و سیئەسـندن خبر ویریلور و یا معاصیدن تقدیم و طاعتدن تأخیر ایتدیکندن و یا
طاعتدن تقدیم وحق اللهدن تأخیر و ضایع ایتدیکندن و یا عملك اولندن و آخرندن و یا
اول عمرنده تقدیم وآخر عمرنده تأخیر ایتدیکندن ویامالندن نفسیچون تقدیم وورثەسیچون
تخلیف ایتدیکندن سـؤال اولنور (بل الانسان علی نفسـه بصیرة) بلکه انسـان
جوارحنك اعمالنه شاهددر یوم قیامتده فعل و قولی اوزره شـهادت ایدوب حساب
وجزاء اولنور (و لو القی معاذیره) اکرچه تخلص ایچون هر معذرتی سویلرسـەده
آندن قبول اولمز و یا عمل سـیئی ایشـلدیکنده اکرچه سـتوری ارخا و ابوابی برکتمش
ایسەده جوارحی انك اوزره شهادت ایدر (لا تحرك به لسانك لتعجل به) یا محمد سـکا
قرآن وحیی تمام اولمدن انی اخذ ایچون عجله اوزره لسانکی تحریك ایتمه شول خوفله کیم
لفظ قرآندن برشی انفلات ایده (ان علینا جمعه وقرآنه) بزم عهدەمزەدرکه اول قرآنی

شیطان آنی یوم بدرده
قتاله تحریض ایدوب
صـکره امداد ملائکەیی
کوردکده تبری و فرار
ایتدیکه قصـەسی سـورهٔ
انفالده ذکراولندی یاخود
بوانساندن مراد برصیصاء
راهبدرکه ابلیسـك اغوا
و دسیسهسیله بر مرأەیه
زنا و حامله ایدوب صکره
رسـوای اولورم خوفیله
مرأەیی قتل ایتمکله قصاص
ایچون داره کتوردکلرنده
ینه شیطان اکا کورینور
بکا سجده ایلەسنی قورتارەیم
دیمکله برصیصا سجودله
کافراولدقده بن الله تعالیدن
قورقارم دیو شیطان آندن
تبری ایلدی (یاایها الذین
آمنوا اتقوا الله والتنظر
نفس ماقدمت و اتقوا الله
ان الله خبیر بما تعلمون)
ای مؤمنلر الله تعالیدن
قورقك و هر نفس نظر
ایتسونکه یارین قیامت
ایچون نه اعمال تقدیم ایتمشدر
امره اطاعت و نهیدن
اجتنابله اتقا ایدك الله تعالی
اعمالکزه خبیردر (ولاتکو
نوا کالذین نسوا الله فانسیهم
انفسهم اولئك هم الفاسقون) ای مؤمنلر یهود ومنافق کبی الله تعالینك امرینی اونودنلردن اولمیك الله تعالی آنلرك نفسلرینه
کندولرینه منفعتلو شیئی اونتدردی اول کروه حدی تجاوز ایتمشلردندر (لا یستوی اصحاب النار و اصحاب الجنة اصحاب
الجنة هم الفائزون) نفسلرینی هوالرینه تبعیتله اهل ناراولنلرله استکمال نفسه سعیله اهل جنت اولنلر عندالله برابر اولمز

زیرا اصحاب جنت عذاب جحیمدن قورتلمش جنتك نعمتلریله مقیم و دائملردر (لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لرأیته خاشعا متصدعا من خشیة الله و تلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون) اکر بز بو قرآنی بر طاغ اوزرینه انزال ایدوب اکا فهم و ادراك ویریدك سن اول طاغی الله تعالی‌نك خوفندن آلچقلنمش و طاغیلوب پاره

پاره اولمش کورردك ناس ایچون بز بو مثلی ضرب ایتدکه شاید تفکر ایده‌لر (هو الله الذی لا اله الا هو عالم الغیب والشهادة هو الرحمن الرحیم) اول الله تعالی معبود بالحقدر الوهیتده مشارکی بوقدر موجود و معدومی اولمش واوله‌جغی بیلور دنیاده عامه یه مرحمت ایدوب رزقلرینی ویرر آخرتده خاصة مؤمنلرك ذنوبنی مغفرتله رحمت ایدر (هو الله الذی لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهیمن العزیز الجبار المتکبر سبحان الله عما یشرکون) اول الله تعالی‌نك معبودیتده شریکی یوقدر بر پادشاهدرکه هیچ ملکی زائل اولمز نقص ایجاب ایدر شیدن منزهدر عیوب و خللدن سالمدر مؤمنلری عذابدن امین ایدیجیدر هر شی اوزره رقیب و حافظدر حکمنده غالبدر اراده ایتدیکی شی اوزره خلق جبر و حاللرینی اصلاح ایدر کبریا و عظمته الیق اول مستحقدر اول الله تعالی مشرکلرك اشراکلرندن منزهدر (هو الله الخالق البارئ المصور له الاسماء الحسنی یسبح له مافی السموات والارض وهو العزیز الحکیم) اول الله تعالی مشیتی اوزره اشیایی تقدیر و خلق ایدر اعیانی اظهار و عدمدن وجوده کتورر مخلوقاتك هر برینه بر صورت ویروب بر برندن ممتاز ایدر

صدرکده جمع و قراءتنی لسانکده اثبات ایده‌وز (فاذا قرأناه فاتبع قرآنه) قچان بز سکا قرآنی جبریل لسانیله قراءت ایده‌وز انی استماع و تکرار ایله‌که اول ذهنکده رسوخ بوله (ثم ان علینا بیانه) بعده آنك معانیسندن سکا مشکل اولانی تبیین بزم عهده‌مزه‌در اوبله اولسه جبریل علیه السلام اکا وحیله کلدکده باشنی اکوب دکلردی اول کتدیکنده انی اوقوردی اشبو دلیلدرکه بیانك وقت خطابدن تأخیری جائز اوله وعجله مذمومه اوله اکرچه اهم امور واصل دینده ایسه‌ده فکیف‌که غیریده اوله (کلا) ایعدی اول حالتده عجله ایتمه تأنی اوزره اول (بل تحبون العاجلة و تذرون الآخرة) بلکه یابنی آدم سز عجله‌یی ترك ایتمزسز زیراکه عجله‌دن خلق اولنمشسز اول اجلدن عاجله‌یی سورسز وآنکچون عمل ایدرسز وآخرته اهتمامی وانکچون عملی ترك ایدرسز (وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة) یوم قیامتده وجوه اولورکه مسروره وحسنه ومضیئه اولوب رب تعالی‌یه آشکاره حجابسز نظر ایدیجیدر (و وجوه یومئذ باسرة تظن ان یفعل بها فاقرة) وجوه دخی اولورکه اول کونده عابسه و مسوده‌در آنك اربابی توقع ایده‌لرکه آنلره داهیهٔ عظیمه ایروبدرکه فقاری کسر ایدر (کلا) ایعدی حب عاجله و ترك آخره‌دن ارتداع ایدك موته مستعد اولك (اذا بلغت التراقی و قیل من راق) قچانکه روح اعالئ صدره ایریشه آندن حاضر اولنلره هیچ کمسه وارمیدرکه اکا رقیه ایدر دنیله ویا ملك الموت دیه‌کیم بو روحله ملائکهٔ رحمت وملائکهٔ عذابدن قنغیکز صعود ایدر (وظن انه الفراق) اول محتضر تیقن ایده کیم اکا نازل اولان دنیا و محبنك فراقیدر (والتفت الساق بالساق) وساق ساقنه ملتوی تحریکه قدرتی کسیله ویا فراق دنیا شدتی خوف آخرت شدتنه اولاشه (الی ربك یومئذ المساق) اوبله اولسه عبادك مرجعی الله تعالی‌یه‌در هر عبد آنك ثوابنه ویا عقابنه سوق اولنور (فلا صدق ولا صلی) اول تصدیق واجب اولان شیئی تصدیق ایتمدی و یا مالنك زکاتنی ویرمدی و اوزرینه فرض اولان نمازی قیلمدی (ولکن کذب وتولی) بلکه اول قرآنی تکذیب وایماندن اعراض ایتدی (ثم ذهب الی اهله یتمطی) بعده مشیه‌سنده تبختر و اختیال ایدرك اهلنه کیتدی (اولی لك فاولی) اول الله تعالی بکا کراهت ایتدیکك شیئی قریب ایده (ثم اولی لك فاولی) اول حالنی سکا تکرار تکرار ایده (ایحسب الانسان ان یترك سدی) قرآن و بعثی انکار ایدن کشی ظن ایدرکه مهمل ترك اولنوب تکلیف وجزا اولنمیه (الم یك نطفة من منی یمنی) اول منیدن بر نطفه دکلیدیکه رحمه اراقه اولندی (ثم کان علقة فخلق فسوی) بعده اول منی علقه اولوب الله تعالی اندن انسانی خلق واعضابی تعدیل ویا انی معتدل القامه ایتدی (فجعل منه الزوجین الذکر والانثی) اول منیدن ایکی صنف یعنی ذکر و انثی خلق ایتدی

انکچون اسماء حسنی واردرکه شرع وعقلده معانئ مستحسنه‌یه دلالت ایدر سموات وارضده‌کی مخلوقات جمله الله تعالی‌یی نقایصدن تنزیه ایدرلر اول ملکنده عزیز و غالب و امر وفعلنده حکیمدر * روایت اولندیکه پیغمبر علیه السلام جبریل علیه السلامه اسم اعظمدن سؤال ایتدیلر * علیك بآخر سورة الحشر * دیدی تکرار سؤال یته بو جواب

اولدی اول آخرنده بو اوج آیتدر

(سورة الممتحنة مدنیة وهی ثلث عشرة آیة)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء تلقون الیهم بالمودة و قد کفروا بما جاءکم من الحق یخرجون الرسول وایاکم ان تؤمنوا بالله ربکم ان کنتم خرجتم جهادا فی سبیلی و ابتغاء مرضاتی تسرون الیهم بالمودة و انا اعلم بما اخفیتم وما اعلنتم و من یفعله منکم فقد ضل سواء السبیل) ای مؤمنلر بنم وسزك دشمنکزی دوست ایدنمیك پیغمبر علیه السلامك اخبارینی آنلره افاده ایله مودت القا ایدرسز آنلر ایسه سزه کلن قرآنه کافر اولدیلر ربکز جل شانه‌یه ایمانکز سببیله رسول الهی و سزی دیارکز * مکه * دن چیقاردیلر اکر دیارکزدن چیقمه‌کز بنم یولمده جهاد و رضامی طلب ایچون ایسه آنلر بنم دشمنم ایکن نیچون آنلرله سراً مودت ایدرسز مع هذا بن سزك اعدا ایله کزلو مودتکزی واسلامکزی اقرار واعتذار ظاهره‌کزی بیلورم سزدن کیمکه بوندنصکره بو دشمنلرله دوستلق ایدرسه طوغری یولدن آزمشلردندر * روایت اولندیکه هجرتك سکزنجی سنه‌سی پیغمبر علیه السلام اهل مکه‌یه غزا قصدینی ایتمشیدی « حاطب بن بلتعه » بوندن آگاه اولدقده بو عزیمت نبوی‌یی افاده ضمننده

(الیس ذلك بقادر علی ان یحیی الموتی) اشبو اشیایه قادر اولان رب تعالی یوم قیامتده موتایی احیایه قادر اولمزمی بلی اول اکا قادر اولور

سورة الانسان وهی ثمان وعشرون آیة مکیة

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(هل اتی علی الانسان حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا) آدم علیه السلام اوزره زمان ممتد غیر محدودن قرق ییل زمان کچدیکه اکا روح نفخ اولنمزدن اول مکه وطائف آراسنده بالچقدن دوزلمش بر جسد ایدیکه شیء منسی اولوب انسانیتله مذکور دکل ایدی ویا انسانله مراد بنو آدمدرکه اصلاب رجال وارحام نساء بیلنمدن اول نطفه ایدیلر (انا خلقنا الانسان من نطفة امشاج نبتلیه فجعلناه سمیعا بصیرا) بز بنی آدمی ماء رجلله ماء مرأه‌دن مختلط نطفه‌دن و یا نطفه اوزره عارض الواندنکه ماء رجلکه ابیض و ماء مرأه‌که اصفردر ایکیسی مختلط اولدیغندن اخضر اولور و یا اطواردن خلق ایتدك‌که نطفه اولان علقه بعده مضغه حتی خلقتی تمامنه دکین طوردن طوره تحویل ایدر امر و نهیله آنك اختیارینی دیلر اولدیغمز حالده آنی ایشیدر و کورر قیلدقکه آیات استماعنه ودلائل مشاهده‌سنه متمکن اوله (انا هدیناه السبیل اما شاکرا واما کفورا) بز اول انسانه نصب دلائل وانزال آیاتله هدایت وضلالت یولنی تبیین ایتدك یا شاکر اولوب ایمانه کله ویا کفور اولوب ضلالتده قاله (انا اعتدنا للکافرین سلاسل واغلالا وسعیرا) بز کافرلر ایچون تهیئه ایتدك سلاسلکه انکله یدیلور واغلالکه بوینلرینه اوریلور وسعیرکه آنده یاندیریلور (ان الابرار یشربون من کأس کان مزاجها کافورا) شول مؤمنلرکه ایمانلرنده صادقلر ورب تعالی‌یه مطیعلردر آخرتده کأسدن شراب ایچرلرکه مزاجی کافور اولور * دینلدیکه شرابلرینه کافور مزج اولنور ومسکله ختم ایدیلور ویا اول شراب بیاضده وطیب رایحه‌ده وبرودتده کافور کبیدر ویا کافور جنتده بر صو پیکارنك اسمیدرکه رایحه و بیاضلقده کافوره بکزه‌یوبدر (عینا یشرب بها عباد الله یفجرونها تفجیرا) اول کافور بر پیکاردرکه الله تعالی‌نك عباد مختصینی کأسدن شرابی اول ماء کافورله ممزوج ایچرلر اول پیکاری دیلدکلری مکانه سهولتله آقیدرلر (یوفون بالنذر) آنلر کرامات مذکوره‌یه ایریشورلر شول سببله‌که آنلر دنیاده نذرلرینه وفا ایدرلردی قچانکه طاعته نذر ایده‌لر معصیته دکل (و یخافون یوما کان شره مستطیرا) و قورقرلردی یوم قیامتدنکه شدائدی فاش وممتد اولدی (ویطعمون الطعام علی حبه مسکینا ویتیما واسیرا) وآنلر طعام اطعام ایدرلردی اول طعامك قلتی ویا آنلرك اکا حاجت و شهوتی ویا الله

مكه يه مكتوب يازوب ابو عمرو بن الصيفنك جاريه سى ساره نام مرأه ايله كوندردى جبريل عليه السلام آنى پيغمبر عليه السلامه خبر ويروب اولدخى على و عمار و طلحه و زبير و مقداد و ابا مرثد رضى الله تعالى عنهم نامون صحابه لرى كوندروب بيورديكه روضۀ خاخ نام محلده بر مرأه يه ملاقات ﴿٢٤٦﴾ ايدرسز آنده حاطبك مكتوبى واردر آنى آلوب مرأه يى صاليورك اكر امتناع ايدرسه بوينى اورك ديو تنبيه ايتدى اول محلده مرأه يى بولوب مكتوبى طلب ايتديلر انكار ايتمكله على رضى الله تعالى عنه سل سيف ايتدكده صاچى آراسندن چيقاروب ويردى نامه پيغمبر عليه السلامه كلدكده حاطبى احضار ايله نيچون بويله ايتدك ديدى حاطب ديديكه يا رسول الله اسلامه كلديكمدنبرو كافر اولمدم دين اسلامده ثبات اوزره يم لكن قريش بيننده بن بر رجل غريبم مكه ده اهلمى حمايت ايدر كمسه م يوقدر بو وسيله ايله شايد اهل و اولادمى صيانت ايدەلر اميديله يازدم مع هذا بيلورمكه بنم مكتوبم آنلره بر شئ فائده ايتمز پيغمبر عليه السلام آنك قولنى تصديق و عذرنى قبول ايتدى و بو آيت كريمه آنك حقنده نازل اولدى ﴿ ان يثقفوكم يكونوا لكم اعداء ويبسطوا اليكم ايديهم و السنتهم بالسوء وودّوا لو تكفرون ﴾ اكر آنلر سزه ظفر بولسەلر عداوتلرنى اظهار ايدوب بدلرنى سزه ضرب وقتلله ﴿ انلره ﴾ و لسانلرنى سب و شتمله بسط و سزك اسلامدن ارتدادكزى تمنى ايدرلردى ﴿ لن تنفعكم ارحامكم ولا اولادكم يوم القيمة يفصل بينكم والله بما تعملون بصير ﴾ آنلرك سببيله مشركلره دوستلق ايتديككز * اقربا و اولادكزك سزه هيچ نفعلرى

تعالى محبتنه اكا رغبتى اولديغى حالده مسكينه كه مالى اولميه و يتيمه كه باباسى اولميه و اسيره كه آنى مسلمون دار حربدن سبى ايده * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمه دارحربدن اسير كتوريلوب آنى بعض مسلمينه ويرر و اكا احسان ايدك ديو بيورردى ويا آنكله مراد اسير مؤمندر اويله اولسه انده مملوك ودخى مسجون داخل اولور زيرا حديثده * غريمك اسيرك فاحسن الى اسيرك * غريمك اسيركدر ايمدى اول اسيريكه احسان ايت ديو بيورلدى * ديندليكه اشبو آيت على بن ابى طالب رضى الله تعالى عنه شاننده نازل اولوبدركه اول بر يهودى يه شعيردن برشيئله عمل ايدوب اول شعير قبضندنصكره برثلثى طحن وخبز ايدوب اهل وعياليله آنى اكل صددنده ايكن بر مسكين كلوب آنى اكا ويرديلر كنديلر صائملر ايكن آندن بر شئ طاتمدن آچ ياتديلر ايرته يته صائم اولوب اول شعيرك بر ثلثى دخى طحن وخبزدنصكره افطارلرى وقتنده بر يتيم كلوب اتفاقله آنده دخى بر شئ اكل ايتمدن اكا ويرديلر ايرتسى يته صائم اولوب اول باقى ثلثى دخى طحن وخبزدنصكره افطارلرى وقتنده مشركيندن براسير كلوب سؤال ايديجك آنى دخى اكا ويرديلر كذلك آچ قالديلر اشبو دليلدركه اسيره طعام حسن اولوب انكله ثواب رجا ايدبله اكرچه اول اسير مشركلردن ايسه ده ﴿ انما نطعمكم لوجه الله لا نريد منكم جزاء ولا شكورا ﴾ لسان حال ويالسان مقالله فقرايه ديرلركه بز سزه اشبونى لوجه الله اطعام ايدرز يوخسه آنك اوزره دنياده سزدن مكافات ويا شكر اراده ايتمزز تا كه انكله منّ توهمى و مكافات توقعى كيدره كه اول اجرى تنقيص ايدر * پس بو اجلدن عائشه رضى الله تعالى عنها فقرايه صدقه كوندرسه رسولنه اول فقرا سكا بنه ايچون نه سويلدى ديو سؤال ايدردى اكر دعا ايتدى ديرسه اول دخى اكا انك مثليله دعا ايدردى تا كه صدقه سنك ثوابى كنديچون عند الله خالص قاله ﴿ انا نخاف من ربنا يوما عبوسا قمطريرا ﴾ زيرا بز قورقرز بزك عذابندن شول كوندەكه آنك هول وشدتندن يوزلر عبوس اولور بر كيفيتله كه ابدا آنده انبساط اولمز ﴿ فوقاهم الله شرّ ذلك اليوم ﴾ اويله اولسه الله تعالى آنلرى اول كونك شرندن صاقليه و تحفظلرى سببيله حفظ ايليه ﴿ و لقاهم نضرة و سرورا ﴾ و آنلرك يوزلرينه بشاشت و قلبلرينه سرور ويره ﴿ وجزاهم بما صبروا جنة وحريرا ﴾ وآنلره اداء واجبات واجتناب محرمات وايثار امواله صبرلرى سببيله جزاء ايدر شول جنتله كيم اكا كيررلر ولباس حريرله كيم آنى كينورلر ﴿ متكئين فيها على الارائك لا يرون فيها شمسا ولا زمهريرا ﴾ اول جنتده سريرلر اوزره ناعمين اولدقلرى حالده اوتورەلر هوا اعتدالده اولوب آنلر الم و برد حرارت واذا ايدر برودت كورمزلر بلكه آنك هواسى بذاته مضيئدر آنده شمس وقمره احتياج اولمزلر ﴿ ودانية عليهم ظلالها وذللت قطوفها تذليلا ﴾ اول جنت اشجارنك ظلالى

اولمز الله تعالى قيامتده سزكله آنلرك بينى فصل * ايدوب ايمانكزله سزى جنته كفرلر ايله آنلرى جهنمه ادخال ايدر الله تعالى اعمالكزك خير وشرنى كوروب جزالرين ويرر ﴿ قد كانت لكم اسوة حسنة فى ابراهيم والذين معه اذ قالوا لقومهم انا برءٰٓؤا منكم ﴿٢٤٧﴾ ومما تعبدون من دون الله كفرنا بكم و بدا بيننا و بينكم العداوة والبغضاء ابدا حتى تؤمنوا بالله وحده الا قول ابراهيم لابيه لاستغفرن لك وما املك لك من الله من شئ ربنا عليك توكلنا واليك انبنا واليك المصير ﴾ ابراهيم عليه السلام وانكله برابر اولان مؤمنلرك كلامنده سز كچون سنت حسنه واردر * كه آنكا اقتدا ايدك * آنلر كفاردن اولان قوملرينه ديديلركه بز سزدن والله تعالى دن غيرى عبادت ايتديككز اصنامكزدن بريلر وسزك دينكزه منكرلرز وبزمله سزك بينكزده اولان بغض وعداوت دائما آشكاردر تا شول وقته دك كه الله تعالى نك وحدانيتنه ايمان ايدوب شركى ترك ايده سز انجق ابراهيم عليه السلامك اول كلامنه اقتدا ايتميك كه ابراهيم عليه السلام باباسى ايچون * مغفرت رجاسندن نهى اولنمزدن مقدم * باباسنه بن سنكيچون الله تعالادن مغفرت طلب ايده رم واكر ايمانه كلمزسك عذاب اللهدن برشيئى سندن دفعه مالك اولەمم ديمشيدى * يعنى اى مؤمنلر ابراهيم عليه السلامك اهل شركدن تبراسنه اقتدا ايدك لكن آنك باباسيچون مغفرت طلب ايتديكى كبى مشركلره موالاتله اول حاللرنده آنلر ايچون مغفرت طلب ايتميك * والله تعالى يه التجا ايله ديكزكه يا ربنا امورمزده سكا توكل ايتدك و اطاعتله سكا توجه ايتدك وآخرتده مرجعمز سكادر

آنلره قريب اولديغى حالده ثمارى آنلره تسخير وتقريب ايديلور بروجهله كيم قيام وقعود واضطجاع حالنده آكا ايريلور ﴿ ويطاف عليهم بآنية من فضة واكواب كانت قواريرا * قوارير من فضة قدروها تقديرا ﴾ وآنلر انده طواف اولنورلر كومشدن آنيه وكبزانله كيم اول زجاجه دن دوزيلور شول كبزانكه زجاجه نك صفا وشفافيله كومشك بياض ولينى جامعه خلق اولنوبدركه آنلر آنى نفسلرنده تقدير ايدوب اولدخى آنلره تمنى ايتدكلرى مقادير واشكالده كلور وياساقيلر آنى شاربينك دأبلرى مقدار نجه ايدرلر ﴿ ويسقون فيها كأسا كان مزاجها زنجبيلا ﴾ ودخى آنلر جنتده شول زنجبيل جنتله ممزوج شرابدن سقى ايديلورلركه اول دنيا زنجبيلانه بكزەمز لدغه واحتراق اولمز * ديندليكه اول جنتده بر پيكاردركه آنده زنجبيلى طعمى بولنور مقربون آندن صرف ايچرلر سائر اهل جنت مزج ايدرلر ﴿ عينا فيها تسمى سلسبيلا ﴾ اول جنتده بر پيكار دخى واردركه اكا سلسبيل دينور منفاده در اهل جنت آنى ديلدكلرى مكانه صرف ايدرلر اصلى عرشدن نبعان ايدوب جنت عدندن سائر جنتلره جريان ايدر اهل جنتك شرابى برد كافور وطعم زنجبيل وريح مسكده در ﴿ ويطوف عليهم ولدان مخلدون ﴾ واهل جنتى طواف ايدر شول ولدانكه سن واحدده اولوب متغير اولمزلر انده دائملردر موت كورمزلر ﴿ اذا رأيتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا ﴾ قچان آنلرى كورسك صفاء الوانده وشعاعلرى برى برلرينه انعكاسده ومجالسلرينه انتشارده ظن ايدرسنكه انجورلردر بساط اوزره صاچلوبدر ﴿ واذا رأيت ثم رأيت نعيما وملكا كبيرا ﴾ قچان جنتده بصريكى هر وقتده ايقاع ايتسك آنده وصفه كلمز نعيم وملك واسع كوررسن * ديندليكه اهل جنتك منزلتده ادناسى اول كيمسه اولوركه بيك ييللق مسافه يه دكين نظر ايدر آنك اقربن كورديكى كبى ابعدنى دخى كورر ﴿ عاليهم ثياب سندس خضر واستبرق ﴾ انلر اكنلرينه حريرك رقيقندن وغليظندن ثوبلر كيەلر ﴿ وحلوا اساور من فضة ﴾ وكومشدن سوارلر كيوريلەلر نتكيم موضع آخرده التوندن سوارلر كيوريلەلر ديندلدى * اشبو دليلدركه اهل جنتك حليەلرى عمللرينك اختلافيله مختلف اوله تا كه بدله اولان عمللرينه متفاوت جزا اوله التونله كومش بيننده تفاوت كبى وجائز دركه كومشدن سوار خادمك اوله والتوندن سوار مخدومك اوله ﴿ وسقيهم ربهم شرابا طهورا ﴾ رب تعالى آنلره برنوع شراب ايچوره كيم اول اقذاردن طاهر اوله خمر دنيا كبى آنى ايدى وارجل تدنيس ايتمش اولميه ويا اول شراب بول كبى نجس اولميه بلكه اول بدنلره رشح اولوب رايحه سى مسك كبى اوله * ديندليكه اهل جنته طعام كتوريلوب يەلر آخرنده شراب طهور ايچوريلەلر آنكله يدكلرى مسكدن اطيب رايحەلر رشح اولوب بطنلرى آندن آرينه وشهوتلرى كما كان عودت ايده * ديندليكه اشبو شراب نوع آخردركه ذكرى سبق ايدن ايكى نوع شرابك فوقنده در اول اجلدن سقى الله تعالى يه اسناد ايديلوب

(ربنا لاتجعلنا فتنة للذین کفروا واغفرلنا ربنا انك انت العزیز الحکیم) یاربنا کافرلر ایچون بزی فتنه قیلما * یعنی بزی باطل ظن ایدوب بزه مسلط اولمسونلر * وبزی مغفرت ایله که تحقیق سن ملککده عزیز امرکده حکیمسین (لقد کان لکم فیهم اسوة حسنة لمن کان یرجوا الله والیوم الاخر ومن یتول فان الله هو الغنی الحمید) ای مؤمنلر الله تعالی نك رضاسنی وآخرت نعمتنی رجا ایدن کمسه ایچون ابراهیم علیه السلام ومؤمن اتباعلرنده اولان خصلت حسنه یه اقتدا ایتسون کیمکه اکا اقتدادن اعراض ایده الله تعالی خلقندن وایمانلرندن غنیدر فعلنده وحکمنده حمیددر (عسی الله ان یجعل بینکم وبین الذین عادیتم منهم مودة والله قدیر والله غفور رحیم) قریب اولدیکه اهل مکه ایله بینکزده اولان عداوته الله تعالی مودت القا ایلیه * که آنلرك صنا دیدندن ابو سفیان وسهیل بن عمرو وحکم بن حزام کبی کمسنه لر عظیم دشمن ایکن اسلامه کلوب محبت تام پیدا اولدی * الله تعالی وعدینی انجازه قادر وتائبلره غفور واطاعت ایدنه رحیمدر (لاینهیکم الله عن الذین لم یقاتلوکم فی الدین ولم یخرجوکم من دیارکم ان تبروهم وتقسطوا الیهم ان الله یحب المقسطین) مشرکلر سزکله قتال ودیارکزدن چیقارمغه قصدی ایتمدکچه الله تعالی سزی آنلردن اقرباکزه عدل (حکمتی) واحسان ایلمکزدن نهی ایتمز الله تعالی عدل ایدنلری سور * دینلدیکه قتیله بنت عبدالعزی مشرکه اولدیغی حالده هدایا ایله قزی اسما بنت ابی بکر رضی الله تعالی عنهایه کلدکده دخولدن منع وهدایاسی رد اولندقده بوآیت کریمه نازل اولدی

طهورینله وصف اولندی زیراکه اول شاربنی لذات حسیه یه میلدن وسوای حقه رکوندن تطهیر ایدوب آنك لقاسیله متلذذ وبقاسیله باقی اولدیغی حالده جمال باکمال مطالعه سنه تجرید ایدر اول صدیقین درجات منتهاسیدر اول اجلدن ابرار ثوابنی انکله ختم ایتدی (ان هذا کان لکم جزاء وکان سعیکم مشکورا) اشبو ذکر اولنان نعیم اعمالکزه ثواب قیلنور ودنیاده ایشلدیککز اعمال مقبول ومرضی اولور (انا نحن نزلنا علیك القرآن تنزیلا) یامحمد بز سکا قرآنی مفرق ومنجم تنزیل ایتدك برحکمت ایچونکه اول آنی اقتضا ایتدی (فاصبر لحکم ربك) ربك جل شانه نك حکمنه صبر ایتکه اول سکا حکمتندن صادر اولوبدر ایعدی اوزریکه اولسونکه بشارت وانذارله تبلیغ رسالة وکفارك اذاسنه تحمل وسکا اعداك اوزره نصرتمز تأخری ایچون تضجری ترك ایده سك (ولاتطع منهم آثما اوکفورا) اول کفاردن هرکمسه یه اطاعت ایتمکلکه اول اثم ارتکاب ایدوب سنی اکا دعوت ایده وکفرده غالی اولوب سنی اکا دعوت ایده * اشبونده دلالت واردرکه اثم وکفر اولمیان شیئده آثم وکفوره مطاوعتده محذور اولمیه * روایت اولندیکه عتبه بن ربیعه وولید بن مغیره پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه دیدیلرکه اشبو ایشلدیکك صنیعی نساء وماله نیل ایچون ایدرسك آندن رجوع ایت * عتبه ایتدی اکر آندن رجوع ایدرسك سکا قزیمی مهرسز ویره یم ولید دیدیکه بن سکا استدیکك دکلو مال ویره یم اویله اولسه بوآیت انزالیله اول ایکیسنه اطاعتدن نهی اولندی (واذکر اسم ربك بکرة واصیلا) ربك جل شانه نك ذکرینه مداومت ایت ویاخود بکره ده صباح نمازینه واصیلده اویله وایکندی نمازینه مداومت ایت (ومن اللیل فاسجد له) وکیجه نك بعضنده اخشام ویتسو نمازنی ادا ایت (وسبحه لیلا طویلا) وفرض نمازلرندنصکره کیجه ده زمان طویل الله تعالینك رضاسیچون ثلثانی ویانصفنی ویاثلثنی نافله نمازله آنی ذکر وتسبیح ایت * اشبو حکم پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه واجب واصحابنه مستحب ایدی (ان هؤلاء یحبون العاجلة ویذرون وراءهم یوما ثقیلا) مکه نك کافرلری دار دنیایی سورلر ویوم شدیدی ورالرینه ترك ایدوب انکچون اهتمام ایتمزلر حقیقتی تصدیق ایدوب آنده نفع ایدر عملی ایشلمزلرکه اول یوم قیامتدر (نحن خلقناهم وشددنا اسرهم واذا شئنا بدلنا امثالهم تبدیلا) بز آنلری خلق ایتدك ومفاصللرینك اعصابله ربطنی احکام ایتدك اکر دیلرسك آنلری هلاك ایدوب خلقتده وشدت اسرده آنلر امثالنی آنلره بدل قیلوردق ویاآنلرك یرینه براهل طاعت خلق کتوروردك (ان هذه تذکرة فمن شاء اتخذ الی ربه سبیلا) اشبو سوره موعظه در هرکمسه یه که انکله متعظ اولمق دیلیه الله تعالی یه تقرب ایدر (وماتشاؤن الا ان یشاء الله ان الله کان علیما حکیما) والحال سز انکله اتعاظی مشیت ایتمزسز مکرکه الله تعالی سزك مشیتکزی مشیت ایده والله تعالی هر کمسنه نك اهلیتنی نه شیئه ایدوکنی بیلور

(انما ینهیکم الله عن الذین قاتلوکم فی الدین واخرجوکم من دیارکم وظاهروا علی اخراجکم ان تولوهم ومن یتولهم فاولئك هم الظالمون) الله تعالی انجق سزك شول کفار ایله دوستلغکزی نهی ایدرکه آنلر سزکله قتال ایده لر وسزی دیارکزدن چیقاره لر وچیقارمغه اعانت ایده لر آنلرکه بوکفار ایله دوستلق ومودت ایده لر آنلر دوستلقلرینی نابجا محله صرف ایتدکلری ایچون نفسلرینه ظلم ایدیجیلردر (یا ایها الذین امنوا اذا جاءکم المؤمنات مهاجرات فامتحنوهن الله اعلم بایمانهن فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعوهن الی الکفار لاهن حل لهم ولاهم یحلون لهن وآتوهم ما انفقوا ولاجناح علیکم ان تنکحوهن اذا آتیتموهن اجورهن ولا تمسکوا بعصم الکوافر واسئلوا ما انفقتم ولیسئلوا ما انفقوا ذلکم حکم الله یحکم بینکم والله علیم حکیم) ای مؤمنلر دارالحربدن مؤمنه اوله رق هجرتله سزه نسوان کلسه آنلری یمین وتجربه ایله امتحان ایدك * که هجرتلری مطلق اسلامه رغبتلریله میدر یوخسه زوجندن کراهت یاخود غیری غرض دنیویه ایله میدر * آنلرك ایمانه الله تعالی سزدن اعلمدر اکر سز آنلرك یمینلری یاخود سائر اماراتله مؤمنه اولدقلرینی بیلورسکز آنلری کفاره رد ایتمکز زوجه لرینه دخی ویرمکز زیرا اول مؤمنه لر کفار ازواجه وازواج کفار آنلره حلال اولمز وآنك زوجنك اکا انفاق ایتدیککی مهری زوجنه ویرك وسز کچون مهرلرینی ویروب اول مهاجره نسوانی نکاح ایتمکده وبال یوقدر * زیرا اسلام آنلرکله زوجلری بیننی تفریق ایتمشدر * وزوجه کز کافره مرتده اولدیغی حالده

وحکمتی مقتضاسنجه مشیت ایدر (یدخل من یشاء فی رحمته) اول الله تعالی دیلدیکی کمسه یی هدایت وتوفیقله اسلامه ویاجنته قویار (والظالمین اعد لهم عذابا الیما) وکافرلر ایچون آخرتده عذاب وجیع دائم اعداد وتهیئه ایتدی

سورة المرسلات وهی خمسون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(والمرسلات عرفا فالعاصفات عصفا والناشرات نشرا فالفارقات فرقا فالملقیات ذکرا) الله تعالی ملائکه دن طوائفله اقسام ایتدیکه آنلری ارسال ایدوب متتابعة آنلره امر ایلدی اویله اولسه امرنه امتثالده عصف ریاح کبی عصف وشرائعی ارضده نشر ایتدیلر ویاخود جهلله موتی اولان نفوسی علمدن وحی اولندقلری شیئله نشر ایدوب حقله باطل بیننی فرق ایتدکلرندنصکره انبیایه ذکر القا ایتدیلر تاکه محقینه عذر ومبطلینه نذر اوله ویاخود آیات قرآنله اقسام ایتدیکه اول هر عرفله محمد علیه السلامه ارسال اولندی حتی که اول هر کتب وادیانی نسخ ایله عصف وآثار هدی وحکمی شرق وغربه نشر وحق وباطل بیننی فرقدنصکره عالمین بیننده ذکر حقی القاء ایتدی * ویاخود نفوس کامله ایله اقسام ایتدیکه اول ابدانه استکمال ایچون ارسال اولندی اویله اولسه ماسوای حقی عصف ایدوب حقك اثری جمیع اعضایه نشر اولدی حتی انکله حق بذاته وباطل بنفسه بیننی فرق اولوب اول نفوس الله تعالینك وجهندن غیرینی هالك کوردیلر اویله اولسه آنلره ذکره القاء اولندیلر برحیثیتله که قلوب والسنه لرنده ذکر اللهدن غیری شیء اولمدی * ویاخود ریاح عذابله اقسام ایتدیکه اول ارسال اولنوب عصف ایتدی ورباح رحمت ایسه جوده سحابی نشر ایدوب فرق ایلدی حتی که اول ذکره سبب القا ایلدی زیراکه عاقل قچان آنك هبوب وآثارنی مشاهده ایده الله تعالی یی ذکر ایدوب کمال قدرتنی تذکر ایدر (عذرا اونذرا) محقینی اعذار ومبطلینی انذار ایچون (انا توعدون لواقع) ایعدی یاکفار مکه مجیء ساعتله وعد اولنمکز کائن ونازلدر (فاذا النجوم طمست) اول وعد واقع اولور شول وقتده که نجوم محاق اولنه ویانوری کیدریله (واذا السماء فرجت) وسماء منشق اوله (واذا الجبال نسفت) وجبال مکانلرندن قلع اولنوب ارضله برابر ایدیله (واذا الرسل اقتت) ورسوللر جمع ایدیله لر شول وقت ایچونکه امتلری اوزره شهادته آندن حاضر اوله لر (لای یوم اجلت) دینورکه آنلر قنغی کون ایچون تأخیر اولندیلر (لیوم الفصل) شول کون ایچونکه آنده خلایق بیننی فصل اولنور (وما ادریك مایوم الفصل) والحال آنك کنهنی قندن بیلوبسن آنك مثلن ایسه کورمشسن (ویل یومئذ للمکذبین) اول کونده شدت عذاب

نكاحكزده طوتميك * زيرا آندن عصمت زائل اولوب زوجندن منقطع اولور * واول مرتده‌لر مشركينه لاحق
اولدقلرنده آنلره ويرديككزى آنلرى تزوج ايدنلردن استه‌يك ومشركلر دخى هجرت ايدن مؤمنه زوجلرينه مهردن
انفاق ايتدكلرينى آنى تزوج ايدن مؤمنلردن استه‌سون بو آيتده مذكور حكم الله تعالى نكدركه
بينكزده حكم ايدر الله تعالى سزك مصالحكزه عليم واموركزده حكيمدر (وان فاتكم شئ من ازواجكم الى الكفار فعاقبتم فآتوا الذين ذهبت ازواجهم مثل ماانفقوا واتقوا الله الذى انتم به مؤمنون) اى مؤمنلر مرتده اولوب كفاره كيدن زوجه‌لريكزك مهرندن ذمتلرينه كچمشكز اولوب كفار ويرمز ايسه صكره كفارى غزا ايله تعقيب ايدوب غنيمت اخذ ايتدككزده اول زوجه‌كزه كچمش مالكزى اول غنيمتدن اخذ ايدك سز ايمان ايلديككز الله تعالى دن اتقا ايدوب حكمنه انقياد ايدك * روايت اولنديكه حديبيه صلحنده اهل مكه‌دن پيغمبر عليه السلامه كلنلرى آليقونليوب مكه‌يه رد ايتمك ومدينه‌دن مكه‌يه فرار ايدنلرى اهل مكه‌يه رد ايتمك اوزره شرط اولنوب عهدنامه ويرلمشيدى اول حضرت عليه السلام هنوز حديبيه‌ده ايكن
سبيعه بنت الحارث الاسلميه مسلمان اولديغى حالده پيغمبر عليه السلامه كلدى عقبنجه زوجى مسافر
المخزومى كلوب عهد موجبنجه زوجه‌سنى طلب ايلدى بو آيتدن مقدمكى آيت كريمه نازل اولمغله پيغمبر عليه السلام سبيعه‌يى
رد ايتميوب زوجى مسافر مخزومى‌يه ويرديكى مهر ونفقه‌يى ويردى صكره فاروق رضى الله تعالى عنه اول سبيعه‌يى تزوج

شول كمسه‌لره‌دركه بعثى انكار ايتديلر (الم نهلك الاولين) يا كفار مكه سزدن اول
انبيايى تكذيب ايدنلرى هلاك ايتمدكمى (ثم نتبعهم الآخرين) وتكذيبده نظيرلرندن
آخرده كلنلرى اهلاكده آنلره اتباع ايدرز * نتكيم قوم نوح وعاد وثمودى اهلاككزدن
صكره قوم شعيب وقوم لوطى اهلاكده آنلره اتباع ايتدك (كذلك نفعل بالمجرمين)
انبيايى تكذيب ايدنلره اولان فعلمز كبى جرم ايدنلره ايده‌رز (ويل يومئذ للمكذبين)
اول كونده شدت عذاب شول كمسه‌لره‌در كيم دنياده الله تعالينك آيتلرينى وانبياسنى تكذيب
ايتديلر (الم نخلقكم من ماء مهين) بز سزى نطفهٔ قذرهٔ ذليله‌دن خلق ايتمدكمى (فجعلناه
فى قرار مكين) بعده بز آنى موضع قرار محروز ومحفوظده قيلدقكه اول رحمدر (الى
قدر معلوم) وقتدن مقدار معلومه دكين كه آنى الله تعالى ولادت ايچون تقدير ايدوبدر
(فقدرنا فنعم القادرون) بز آكا قادر اولدق ويا بز آنى تقدير ايتدك بز اكا كمال قدرتله
قادرلرز (ويل يومئذ للمكذبين) ويل اول كمسه‌لره كه بزم اكا ويا اعاده‌يه قدرتمزى تكذيب
ايده‌لر (الم نجعل الارض كفاتا احياء واموانا) بز ارضى بنى آدم ايچون احيالرينه
ظهرنى واموانلرينه بطننى وعاء قيلمدقمى وياخود احياء ايله مراد هر شيدركه يردن بتر
واموانله مراد هر شيدركه بتمز بلكه يرده بتر (وجعلنا فيها رواسى شامخات) واول
ارضده بز جبال طوال ثوابت قيلدق (واسقيناكم ماء فراتا) وبز سزه سماء وارضدن
طاتلو صولر ايچوردك (ويل يومئذ للمكذبين) اول كونده ويل اول كمسه‌لره دركيم
اشبو نعم امثالنى تكذيب ايدرلر (انطلقوا الى ماكنتم به تكذبون) وآنلره دينوركه شول دنياده
تكذيب ايتديككز عذابه كيدك (انطلقوا الى ظل ذى ثلاث شعب) كيدك جهنمك دخانى
ظللنه كيم اول اوچ شعبه‌لودر دينلديكه جهنمدن آتشدن برلسان چيقوب متشعب اولور
نورى مؤمنلره ودخانى منافقلره ولهب صافيسى كافرلره ايريشور آنك اوچه انحصارينه
سبب زيراكه نفسك انوار قدسه نيلدن حجابى حس وخيال ووهمدر وياخود اشبو عذابه
مؤدى اولان اوچ شيدركه برى قوت واهمه‌دركه دماغده حاله‌در وبرى قوت غضبيه‌دركه
يمين قلبده‌در وبرى قوت شهويه دركه يسار قلبده‌در اول اجلدن دينلديكه آندن
برشعبه كافرك فوقنده وبرشعبه يميننده وبرشعبه يسارنده اولور (لاظليل ولا يغنى
من اللهب) اول بر ظلدركه اول كونك حرندن برشئ مزيل اولمز وناركى لهبندن
برشيئى دفع ايتمز (انها ترمى بشرر كالقصر) اول نار شراره‌لر رمى ايدركه
هر برى عظمده بناء عظيم ويا شجرهٔ عظيمه كبيدر (كأنه جمالة صفر) كأنه ناردن
جميع شرارصارى دوه‌لردر زيراكه شرارده ناريت اولدیغيچون اصفر اولور *
دينلديكه اول اسوددر زيراكه ابلك سوادى صفرته مائلدر (ويل يومئذ للمكذبين)
(ويل

ايتدى ومن بعد پيغمبر عليه السلام اهل مكه‌نك رجالندن اكاكلنى رد ايدوب نسوانى امتحاندنصكره آليقوردى آيت
كريمه‌نك حكمى موجبنجه مؤمنلر هجرت ايدن نسوانك مشرك زوجلرينه مهرلرندن كچمشلرينى ويرمكده ايكن مرتده
اولوب مشركلره كيدن نسوانك مهرلرينى مشركلر مؤمنلره ادادن امتناع ايتملريله بو آيت ثانيه نازل اولدى
(ياايها النبى اذا جاءك المؤمنات يبايعنك على ان لا يشركن بالله شيئا ولا يسرقن ولا يزنين ولا يقتلن اولادهن ولا يأتين ببهتان يفترينه بين ايديهن وارجلهن ولا يعصينك فى معروف فبايعهن واستغفر لهن الله ان الله غفور رحيم) يا نبى الله نساء مؤمنات سكا بيعت نيتيله كلدكلرى زمان آنلره الله تعالايه برشى اشراك ايتمك وسرقت وزنا ايتمك وفقر خوفيله قزاولادلرينى قتل ايتمك والرى وآياقلرى بيننه براقدقلرى ولد زنالرينى زوجلرينه نسبتله بهتان ايتمك وانلره امر ايتديكك اخلاق حسنه‌ده سكا مخالفت ايتمك شرطلريله آنلر ايله بيعت ايت وانلر ايچون الله تعالى دن مغفرت طلب ايله الله تعالى انابت ايده‌نه غفور وطاعت ايده‌نه رحيمدر * دينلديكه پيغمبر عليه السلامه نسوانك بيعتى يد بيد اولميوب مجرد كلام ايله ايدى (ياايها الذين
امنوا لا تتولوا قوما غضب الله عليهم قد يئسوا من الآخرة كما يئس الكفار من اصحاب القبور) اى مؤمنلر الله تعالانك غضب ايتديكى
قومله دوستلق ايتميك كفار اصحاب قبورك بعثندن منكر ومأيوس اولدقلرى كبى آخرتك خيرندن دخى مأيوسلردر * دينلديكه بعض
مسلمانلر يهود طائفه‌سنك اثمار وسائردن جرونفعلرى سببيله آنلرله دوستلق ايتملريله انلرى منع ضمننده بو آيت كريمه نازل اولدى

ويل انلره كيم آنى تكذيب ايده‌لر (هذا يوم لا ينطقون) وانلره دينوركه اشبو شول كوندركه بعض
مواضعده سويلمزلر زيراكه دهشت وحيرت انلرى احاطه ايدر (ولا يؤذن لهم فيعتذرون)
وانلره اذن اولمزكه اعتذار ايده‌لر (ويل يومئذ للمكذبين) ويل آنلره كيم انى دنياده تكذيب ايدوب
تصديق ايتمزلر (هذا يوم الفصل جمعناكم والاولين) ودخى انلره دينوركه شول كوندركه محق ومبطل
بينى فصل ايديلور اشبو امتك وكركسه كچن امتلرك بعثى تكذيب ايدنلرين جمع ايدرز (فان كان
لكم كيد فكيدون) اكر كنديكزدن بنم عذابم دفعنه چاره كزوار ايسه ايدوب كنديكزى قورتارك
* اشبو آنلرك دنياده مؤمنلره ايتدكلرى كيداوزره انلرى تقريع وعجزلرين اظهاردر (ويل يومئذ
للمكذبين) ويل اول كونده مكذبلره كيم عذابدن تخلصه چاره‌لرى اولمز (ان المتقين فى ظلال
وعيون وفواكه مما يشتهون) شول عصياندن صاقننلر جنتده دائما ظلال اشجارده وعيون ماءده
واشتها ايتدكلرى فواكه اكليله تنعمده‌درلر (كلوا واشربوا هنيئا بما كنتم تعملون) وانلره انده
دينوركه جنتك طعام وشرابندن اكل وشرب ايدك اول سزه اذاسز سائغ اولديغى حالده دنياده
ايشلديككز اعمال صالحه سببيله (انا كذلك نجزى المحسنين) مؤمنين صالحينه بز بويله جزا
ايده‌رز (ويل يومئذ للمكذبين) ويل اول كونده تكذيب ايدنلره كيم انلره عذاب مخلد وخصوملرينه
ثواب مؤبد اولندى (كلوا وتمتعوا قليلا انكم مجرمون) الله تعالى مكه كافرلرينه ديديكه دنياده
بهائم كبى زمان يسيرده تكذيبكز وعدم ايمانكزله اكل وشرب وتنعم ايدك كه سز شرك وعصيا
نكزله مجرملرسز (ويل يومئذ للمكذبين) ويل تكذيب ايدنلره كيم نفسلرينى تنعم قليل
ايچون عذاب دائمه تعريض ايتديلر (واذا قيل لهم اركعوا لا يركعون) چقان الله تعالى
آنلره نماز قيلك ديسه نماز قيلمزلردى اشبو بنى ثقيف شاننده نازل اولوبدركه بز نمازده
انحناء يعنى ركوع ايتمزز زيراكه اول بزه مذلتدر ديرديلر پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم
ديديكه شول نمازده خير يوقدركه آنده ركوع وسجود اولميه * وياخود آنلره قبول
وحيه واتباع دينه تواضع ايدك دينلسه استكبارلرندن آنى قبول ايتمزلر * اشبو دليلدركه
كفار فروعله مخاطبين اوله‌لر (ويل يومئذ للمكذبين) ويل آنلره كيم آنى تكذيب
ايتديلر (فبأى حديث بعده يؤمنون) قرآن كتب سماويه بيننده آيت مبصره ومعجزهٔ
باهره‌دركه حجج واضحه ومعانى شريفه‌يى مشتملدر آنى تصديق ايتميه‌جك كتب سماويه‌نك
قنغيسن تصديق ايدرلر

سورة النبأ وهى اربعون آية مكية

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(عم يتساءلون) اهل مكه برى برلرينه بعثدن سؤال ايدرلر وياخود اهل مكه پيغمبرمز

(سورة الصف مدنية وهى اربع عشر آية)

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾ (سبح لله مافى السموات ومافى الارض وهو العزيز الحكيم) سموات وارضده اولان موجودات
الله تعالى بى كمال صفاتنه لايق اولميان هرشيئدن تنزيه ايدرلر اول ملكنده ۲۵۲ عزيز وامرنده حكيمدر (يا ايها الذين
امنوا لم تقولون مالاتفعلون
كبر مقتا عندالله ان تقولوا
مالاتفعلون) اى مؤمنلر
ايشلميه جككز شيئى نيچون
سويلرسكز زيرا سزك
ايشلميه جككز شيئى سويلكز
عندالله سبب خشم عظيم اولدى
ديندليكه مؤمنلر اعمالك
عند الله مقبول اولنى
بلسيدك مالا ونفسا اكا
سعى ايدردك ديديلر آيت
متعدده ايله فضيلت جهاد
معلوملرى اولدقدنصكره
احد غزاسنده پراكنده
اولملريله انلره عتاب
ضمننده بوآيت كريمه نازل
اولدى (ان الله يحب
الذين يقاتلون فى سبيله
صفا كانهم بنيان مرصوص)
الله تعالى كندو يولنده
صف اولوب كويا بربرلرينه
مربوط بنالر كبى ثباتله
مقاتله ايدنلرى سور
(واذقال موسى لقومه يا
قوم لم تؤذوننى وقد تعلمون
انى رسول الله اليكم فلما
زاغوا ازاغ الله قلوبهم
والله لا يهدى القوم
الفاسقين) يادايله شونيكه
موسى عليه السلام قومى بنى
اسرائيله ديديكه ياقوم نيچون بكا اذيت ايدرسز معهذا بيلورسزكه بن سزه الله تعالادن مرسل پيغمبرم وقتاكه (ايتدكده)
انلر حقدن عدول ايتديلر الله تعالى دخى انلرك قلبلرينى حق قبولدن وصوابه ميلدن صرف ايتدى الله تعالى قوم فاسقينى
راه حقه هدايت ايتمز (واذقال عيسى ابن مريم يابنى اسرائيل انى رسول الله اليكم مصدقا لمابين يدى من التورية ومبشرا

صلى الله تعالى عليه وسلمه ومؤمنلره استهزاء طريقى اوزره اندن سؤال ايدرلر وياخود مؤمنلر
وكافرلر اندن سؤال ايدرلر مؤمنلر ازدياد علم ايچون وكافرلر استهزا ايچون (عن النبأ
العظيم) نبأ عظيمدن سؤال ايدرلركه اول بعثدر (الذى هم فيه مختلفون) كه اول بعثده
مؤمنلر اقرارله وكافرلر انكارله اختلاف ايدرلر (كلا سيعلمون ثم كلا سيعلمون) ابعدى انلر
انى موتلرى عندنده معاينه ايله ويوم قيامتده مشاهده ايله بيليسرلردر (ألم نجعل الارض مهادا)
بز ارضى ناسه سير وسكون ايچون فراش مبسوط قيلمدقمى (والجبال اوتادا) وجبالى ارض
اوزره اوتاد قيلمدقيكه انكله ارض تثبت واستقرار ايده (وخلقناكم ازواجا) وسزى ذكر
وانثى خلق ايتدك (وجعلنا نومكم سباتا) ونومكزى قواى حيوانيه كزه راحت قيلدق (وجعلنا
الليل لباسا) وكيجه بى سزكچون غطا قيلدقكه اختفا اراده ايدن كشى انك ظلمتيله استتار ايده
(وجعلنا النهار معاشا) وكوندزى سزكچون وقت معاش قيلدقكه انده تعيش ايده جك شيئى
تحصيل ايچون تقلب ايده سز (وبنينا فوقكم سبعا شدادا) وفوقكزده يدى سموات قويهٔ
محكمه قيلدقكه مرور ازمان آنده اثرايتمز (وجعلنا سراجا وهاجا) وسمواتده سراج متلالئ
وقاد وياحرارتده بالغ قيلدقكه اول شمسدر (وانزلنا من المعصرات ماء ثجاجا) وسحابلردن
بز ماء سيال انزال ايتدككه اندن ارضه سيلان ايدر ديندليكه مطر سمادن سحابه نازل
اولور بعده رياح اربعه اول سحابى صيقوب اندن مطرى يره ارسال ايدر (لنخرج به
حبا ونباتا وجنات الفافا) تاكه اول مائله بز ناسه قوت اولور بغداى وآرپه امثالى
حبوباتى ودوابه علف اولور صمان واوتاق امثالى نباتاتى اخراج ايده وز وبوستانلركه
اشجارى برى برلرينه التفاف ايدوبدر (ان يوم الفصل كان ميقاتا) يوم قيامت الله
تعالينك علم وحكمتنده خلايق بينى فصل ايدوب ثواب وعقابله جزايه ميقات قيلندى
وياخود دنيانك نهايتنه حد قيلندى (يوم ينفخ فى الصور فتأتون افواجا) كه اول كونده
صور نفخ اولنوب قبوركزدن محشره فوج فوج جماعات مختلفه كلورسز * ديندليكه
اشبوامتدن عصات قبرلرندن اون صنف حشر اوليسرلردر نمامل قرده صورتنده وحرام
خوارلر خنازير صورتنده وربا اكل ايدنلر باشلرى اشاغه يوزلرى اوزره سوروديلور
وحكمده جور ايدنلر كوزسزلر وعمللرينه عجب ايدنلر صاغرلر ودلسزلر وقوللرى عمللرينه
مخالف عالملر دللرى كوكسلرينه صارقوب آغزلرندن ايرينلر آقار ودللرينى چينرلر
وقومشولرينه اذا ايدنلر اللرى واياقلرى كسلمشلر وناسى سلطانه غمز ايدنلر آتشدن بوداقلره
آصلمشلر وشهواته تبعيتله حق الهى منع ايدنلر جيفه دن چركين رايحه لولر وكبر ايله
صالنانلر قطراندن درلرينه ملاصق جبه لر كيمشلر حشر اولور * روايت اولنديكه
معاذ رضى الله تعالى عنه بوآيتك تفسيرنده پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلمه سؤال

برسول يأتى من بعدى اسمه احمد فلما جاءهم بالبينات قالوا هذا سحر مبين) بونى دخى ذكر ايتكه عيسى
عليه السلام بنى اسرائيله ديدى كه بندن مقدم نازل اولان توريتى تصديق وبندنصكره دين كامل ايله احمد اسمنده
كله جك پيغمبرى سزه تبشير ايدراولديغم حالده ۲۵۳ سزه حجت وبرهانله الله تعالىدن كوندرلمش پيغمبرم وقتاكه
عيسى عليه السلام آنلره
احياء اموات وابراء اكمه
وابرص معجزه لريله كلدى
انلر بوسحر ظاهردر ديديلر
(ومن اظلم ممن افترى على الله
الكذب وهو يدعى الى
الاسلام والله لايهدى
القوم الظالمين) اندن اظلم
كيم اولوركه حقيقتى
ظاهر ودنيا وآخرته نفعى
باهر اولان اسلامه دعوت
اولندقده اجابت ايده جك
ايكن الله تعالى نك رسولنى
تكذيب وآياتنه سحر
ديو افترا ايدر الله تعالى قوم
ظالمينى فوز وفلاحه هدايت
ايتمز (يريدون ليطفؤا
نورالله بافواههم والله متم
نوره ولوكره الكافرون)
آنلر قصد ايدرلركه
الله تعالى نك نورى اولان
دينى كفتارى ادبانه لريله
سويندره لر الله تعالى اول
نوردين اسلامى اتمام
ويوما فيوما اعلا واعلان
ايدجكدر هرنه قدر
كافرلر كريه كوررلرسه
دخى * خفاشك كونشدن
احترازى كبى * (هو الذى
ارسل رسوله بالهدى
ودين الحق ليظهره على الدين كله ولو كره المشركون) اول الله تعالى محمد عليه السلامى سبب هدايت اولان قرآن ودين
حقله كوندردى تاكه انى جميع اديان اوزره غالب ايده اكرمشركلر آندن كراهت ايدرلرسه ده * زيرا انده محض توحيد
واردر * (ياايها الذين آمنوا هل ادلكم على تجارة تنجيكم من عذاب اليم) اى مؤمنلر سزه بر تجارت دلالت ايده يمى كه اول

ايتدكده ديديكه يوم قيامتده بنم امتم اون ايكى صنف حشر اولور * صنف اول قبرلرندن
قارنلرى يلانلر وعقربلرله طولو حشر اولوركه انلرماللرينك زكاتن ويرميننلر وتوبه
ايتمدين وفات ايدنلردر * وصنف ثانى خنازير صورتنده حشر اولوركه انلر نمازه تهاون
ايدوب توبه ايتمدين وفات ايدنلردر وصنف ثالث آغزلرندن قان كلور حشر اولوركه
انلر بيعلرنده كذب ايدوب توبه ايتمدين وفات ايدنلردر * وصنف رابع اللرى واياقلرى
كسك حشر اولوركه انلر قومشولرينه اذا ايدر اولوب توبه ايتمدين وفات ايدنلردر
وصنف خامس جيفه دن چركين رايحه لو حشر اولوركه الله تعاليدن قورقميوب سرده
كناه ايدوب توبه ايتمدين وفات ايدنلردر * وصنف سادس دللرى كسك حشر اولوركه
انلر كذب وشهادت زور ايدوب توبه ايتمدين وفات ايدنلردر * وصنف سابع دلسز
حشر اولوركه انلر شهادتى كتم ايدوب توبه ايتمدين وفات ايدنلردر * وصنف ثامن
فرجلردن قيح وصديد سيلان ايدر حشر اولوركه آنلر زنا ايدوب توبه ايتمدين وفات
ايدنلردر * وصنف تاسع قارنلرى آتشله طولو حشر اولوركه ظلمله يتيم مالن ييوب توبه
ايتمدين وفات ايدنلردر * وصنف عاشر يوزلرى قرارمش كوزلرى كوكرمش ديشلرى
او كوز بوينوزى كبى سيورلمش دوداقلرى قارنلرينه صارقمش وقارنلرى ايسه اويلقلرى
اوزره دوشمش حشر اولوركه انلر شرب خمر ايدوب توبه ايتمدين وفات ايدنلردر *
وصنف حادى عشر اجذم وابرص حشر اولوركه انلر والدينلرينه عاق اولوب توبه ايتمدين
وفات ايدنلردر وصنف ثانى عشر يوزلرى نورى آيك اون دردى كبى حشر اولوركه
صراطى شمشك كبى كچرلر انلر دنياده اعمال صالحه ايشليننلر وصلوات خمسى وقتنده
جماعتله ادايه مداومت ايدوب كناهلرينه تائبين اولدقلرى حالده وفات ايدنلردر (وفتحت
السماء فكانت ابوابا) وسماء ياريلوب ملائكه يه نزول ايچون انده قپولر اوله وياخود
كثرت شقوقدن يوللر اوله كيم آنى برشئ سد ايتميه (وسيرت الجبال فكانت سرابا)
وطاغلر هواده هبا كبى يوريديلوب بعده سراب كبى اوله يعنى طاغلر صورتنده كورينوب
لكن اجزاسى تفتت وانبثاثدن حقيقتى قالميه (ان جهنم كانت مرصادا للطاغين مآبا)
جهنم طريق وممر اولدى جنته يول بوقدر الا جهنمه اوغرانمغله وياجهنم بر محلدركه
خزنهٔ نار انده كفارى بكلركه انلرى ناره قويه لر خزنهٔ جنت آنده مؤمنلرى بكلركه
اوغرادقلرنده انلرى اول محلدن سهولتله كچروب جنته قويه لر ابعدى جهنم تكبر ايدنلره
مرجع اولدى (لابثين فيها احقابا) اول نارده دهور متتابعه ماكثين اولدقلرى حالده
* اشبو آيتده كفارك ناردن خروجنه دلالت ايدر شئ يوقدر زيرا حقب سكسان بيك
وياتمش بيك ييل ايدوكى صحيح اولديغى تقدير اوزره ينه اول احقابك تناهيسن اقتضاء

سزه عذاب الیمدن نجات ویره ﴿ تؤمنون بالله ورسوله وتجاهدون فی سبیل الله باموالکم وانفسکم ذلکم خیرلکم
ان کنتم تعلمون ﴾ ایشته اول تجارت سزك الله تعالی‌یه ورسولنه ایمان ایلمکز وفی سبیل الله مال ونفسلریکزله
جهاد ایلمکزدر اکر بیلورسکز بونلر سزه خیرلودر ﴿ یغفرلکم ذنوبکم ویدخلکم جنات تجری
من تحتها الانهار ومساکن
طیبة فی جنات عدن ذلك
الفوز العظیم ﴾ الله تعالی
ذنوبکزی مغفرت ایدر
واشجاری تحتندن نهرلر
جریان ایدن جنتلرینه
ادخال ایدر واول جنتلرده
مخلد ومؤبد انواع مسك
وعنبر ایله تزیین وتطییب
اولنمش مسکنلر احسان
ایدر بو غفران وجنان
فوز وظفر عظیمدر ﴿ واخری
تحبونها نصر من الله وفتح
قریب وبشر المؤمنین ﴾
بو آخرتده‌کی نعمتلردن
ماعدا دنیاده دخی سزك
سودیککز شیکه الله
تعالیدن سزه قریش
اوزره نصرت ویقینده
فتح * مکه وفارس وروم *
واردر یا محمد بونلری
مؤمنلره مژده ایله
﴿ یا ایها الذین آمنوا کونوا
انصار الله کما قال عیسی ابن
مریم للحواریین من انصاری
الی الله قال الحواریون
نحن انصار الله فآمنت
طائفة من بنی اسرائیل
وکفرت طائفة فایدنا
الذین آمنوا علی عدوهم
فاصبحوا ظاهرین ﴾ ای مؤمنلر دین الله ورسولنه نصرت ایدر اولك نته که عیسی علیه السلام خواصی اولان حواریونه
دیدیکه دین الهی اعلان وناسی دعوتده بکا یاردمجی واعوان کیمدر حواریون اول امرده بز سکا ناصر واعوانز دیدیلر
* فی الواقع تبعیتله عیسانك رفعندنصکره خلقی دینه دعوت ایتدیلر * ناسدن بر طائفه ﴿ آنلرك دعوتیله عیسی علیه السلامی

ایتمز زیرا جائزدرکه مراد احقاب مترادفه اوله حقبك بری تمام اولدیغنده حقب آخر
اکا تابع اوله ﴿ لایذوقون فیها بردا ولا شرابا ﴾ اول نارده آنلر آنك حرینه نفع ایدر
برد ویا راحت ویرر نوم ذوق ایتمزلر وتلذذله ایچیلور شراب دخی ایچمزلر ﴿ الا حمیما
وغساقا ﴾ بلکه حری نهایتده ماء واهل نارك صدیدندن سیلان ایدر ماء ایچرلر ﴿ جزاء
وفاقا ﴾ تاکه اول آنلرك اعمالنه موافق جزاء اوله زیرا شرکدن اعظم جرم اولمدیغی
کبی ناردن اعظم عذاب دخی اولمز اویله اولسه جزاء عمله موافق اولور ﴿ انهم
کانوا لایرجون حسابا ﴾ زیرا آنلر حساب اولنملرندن خوف ایتمزلردی شول سببدنکه
بعثه ایمانلری یوغیدی ﴿ وکذبوا بآیاتنا کذابا ﴾ وبزم آیتلریمزی تکذیب ایدرلردی ﴿ وکل شیء
احصیناه کتابا ﴾ اعمالدن هرشیئی بز کتابتله لوح محفوظه اثبات ایتدك آنلر اونودرلرسه‌ده
بز اونوتمزز ﴿ فذوقوا فلن نزیدکم الا عذابا ﴾ وآنلره دینورکه اشبو عذابی ذوق ایدك که بز
عذابکزی آرتوررز ﴿ ان للمتقین مفازا ﴾ متقیلر ایچون موضع فوز یعنی جنت ویا ناردن نجات
واردر ﴿ حدائق واعنابا ﴾ انده بوستانلر واردرکه درلو اشجار مثمره ایله علی الخصوص اوزوم
اصمه‌لریله معموردر ﴿ وکواعب اترابا ﴾ وجاریه‌لر وارکه ممه‌لری یومریلوب سنده مستویه‌لردر
﴿ وکأسا دهاقا ﴾ وشرابله مملو ویا متتابع کأسلر واردر ﴿ لایسمعون فیها لغوا ولا کذابا ﴾
اول شرابی ایچرکن قول باطل ویا کذب ایشتمزلر ﴿ جزاء من ربك عطاء حسابا ﴾ تاکه ربك جل
شانه‌دن وعدی مقتضاسنجه ثواب اولان اجر عملرندن کثیر عطا اوله ﴿ رب السموات والارض
ومابینهما الرحمن ﴾ که اول سموات وارض ومابینهمانك خالقیدر دنیاده کافهٔ خلقه رزق ویرمکله
رحمت ایدیجیدر ﴿ لایملکون منه خطابا ﴾ اول الله تعالی‌یه شفاعتله خطابه قادر اولمزمکرکه بنه آنك
اذنیله اوله یعنی اهل سموات واهل ارض یدلرنده ثواب وعقاب امرنده الله تعالیدن برحکم یوقدرکه
انده زیاده ونقصانله تصرف ایده‌لرمکر آنك آنلره اذنیله اوله ﴿ یوم یقوم الروح والملائکة صفا ﴾
یوم قیامتده روح وملائکه صف اولوب طوره‌لر * مفسرون روحده اختلاف ایتدیلر نتکیم سورهٔ
اسراده تفصیلی کچدی یوم قیامتده روح یالکز برصف اولور وسائر ملائکه جمیعی برصف اولور
ویا نکه مراد جبریل علیه السلامدر ﴿ لایتکلمون الا من اذن له الرحمن وقال صوابا ﴾ اول کونده
خلائقك کلیسی کرکسه اهل سموات وکرکسه اهل ارضك معرفت وطاعتده الله تعالی‌یه اقرب و
اشرفلری وکرکسه انلرك غیریلری آنك عذابندن خوف ایدوب شفاعتله تکلم ایتمزلر مکر اولکه
الله تعالی اکا شفاعته اذن ویره ودنیاده اول * لا اله الا الله * دیوب مقتضاسیله عمل ایتمش
اوله ﴿ ذلك الیوم الحق فمن شاء اتخذ الی ربه مآبا ﴾ اشبو یوم قیامتك وقوعی ثابتدر اولکه آنك ثوابنه
نائل اولمق دیلیه ایمان وطاعتله اکا مرجع اتخاذ ایدر ﴿ انا انذرناکم عذابا قریبا ﴾ بز سزی عذاب
قریبله تخویف ایده‌رزکه اول یوم قیامتدر ﴿ یوم ینظر المرء ماقدمت یداه ﴾ اول کونه کشی خیر

الله تعالینك عبدی ورسولی بیلوب * ایمان ایتدیلر وبرطائفه * حاشا اول ابن الله در دیوب * کافر اولدیلر بز اول طائفهٔ
مؤمنه‌یه عدولری اولان طائفهٔ کافره اوزره حجت وحربله تقویت ونصرت ایتدك که مؤمنلری کافرلری اوزره غالب اولدیلر

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾
یسبح لله مافی السموات وما
فی الارض الملك القدوس
العزیز الحکیم ﴾ کوکده
ویرده اولان موجودات
جمله انی تنزیه ایدرلر
اول بر پادشاهدرکه
پادشاهلغنده شریك
وزوال یوقدر هرعیبدن
منزهدر ملکنده
عزیز امرنده حکیمدر
﴿ هو الذی بعث فی الامیین
رسولا منهم یتلوا علیهم
آیاته ویزکیهم ویعلمهم
الکتاب والحکمة وان
کانوا من قبل لفی ضلال
مبین ﴾ اول الله تعالی
امت امیه‌لره * یعنی عربه‌که
انلرك اکثری اوقومق ویازمق
بیلمزلردی * انلردن بر امی
رسول کوندردیکه انلر
کبی امی ایکن الله تعالینك
آیاتنی آنلره تلاوت ایدر
وانلرك عقایدو اخلاقلرینی
خباثندن تطهیر ایدر وانلره
قرآن واحکام شریعتی
تعلیم ایدر بوندن مقدم
آنلر جهالتله شرك وضلالت
ظاهره‌ده ایدیلر ﴿ وآخرین
منهم لما یلحقوا
بهم وهو العزیز الحکیم ﴾ ومؤمنلردن سابق وصحابه وتابعینه لاحق اولمش الی یوم القیام آخرلره دخی
بعث اولندی اول الله تعالی اول رسولی بو وجهله بعثنده عزیز وآنی اختیار وتعلمنده حکیمدر ﴿ ذلك
فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم ﴾ بو بعث ونبوتکه جمله‌دن ممتازدر الله تعالینك اکا فضلیدر آنی

وشردن تقدیم ایتدیکی عملی کوررمؤمن عمل وحساب یسیرنه وکافر عمل وحساب عسیرنه
نظر ایدر ﴿ ویقول الکافر یا لیتنی کنت ترابا ﴾ وکافر دیرکه نولیدی دنیاده تراب اولوب
خلق وتکلیف اولنمیدم وبوکونك حسابن کورمییدم * مقاتل ایدر یوم قیامتده الله تعالی
وحوش وهوام وطیوری جمع ایدوب خصومتلرین فصل ایده بوینوزلیدن بوینوز سزك
حقن آلیویره بعده امریله جمیعن تراب ایده کافر آنی کوریجك نولیدی دنیاده خنزیر
صورتنده اولوب بوکونده تراب اولیدم دیه * دینلدیکه کافرله مراد ابلیسدرکه آدم
علیه السلامك ترابدن خلق اولندیغنه تعییب ایدوب کندینك ناردن خلق اولندیغنه افتخار
ایتمشیدی یوم قیامتده آدم علیه السلامه ومؤمنلره ایریشن کرامات ورحمتی وابلیس کندویه
واولادنه ایریشن محنت وشدتی کوریجك نولیدی بندخی بونلر کبی ترابدن خلق اولنمش
اولیدم دیوتمنی ونیاز ایلیه

سورة النازعات وهی ست اربعون آیة مدنیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ والنازعات غرقا والناشطات نشطا والسابحات سبحا فالسابقات سبقا فالمدبرات امرا ﴾ الله
تعالی اقسام ایتدی ملائکهٔ موت کیم آنلر ارواح کفاری ابدانلرندن نزعده اغراقله نزع ایدرلر
ویا اول ملائکه اجساده عرق اولمش نفوسی نزع ایدرلر وارواح مؤمنینی رفق ونشاطله
اخراج ایدرلر وآنی اخراجده غواصك سبحی کبی سباحت ایدرلر چیقانکه اعماق بحردن
برشیئی اخراج ایده‌لر اویله اولسه ارواح کفارله ناره وارواح مؤمنینله جنته سبقت
ایدرلر بعده اول کفارك عقابی ومؤمنینك ثوابی امرنی تدبیر ایدرلر کفاره آلام مؤمنلره
لذات اعدادایله ویاخود ایکی اولکیلرله مراد ملائکهٔ موت اولوب باقیانله مراده ملائکه‌دن
طوائف اوله که مضیلرنده سرعت وامر اولندقلری شیئه سبقت ایدوب امری تدبیر
ایدرلر ویاخود مراد صفات نجوم اولورکه مشرقدن مغربه نزع اولنور نزعده
غرقله فلکن قطع ایدوب حتی که اقصای مغربه منحط اولمغله وبر برجدن برج آخره
نشاطله خروج ایدر وفلکده سیاحت سیرده بعضی بعضی سبقت ایدر حرکتده بری
بریندن اسرع اولدیغیچون اویله اولسه اول نجومه عائد اولان امری تدبیر ایدرلر
اختلاف فصول وتقدیر ازمنه وظهور مواقیت عبادات کبی وقتاکه نجومك مشرقدن
مغربه حرکتی قسریه وبرجدن برجه حرکتی ملایمتله اولدیغیچون اولکی‌یه نزع وایکنجی‌یه
نشط تسمیه اولندی ویاخود صفات نفوس فاضله اوله شول حالده‌که ابداندن
مفارقت ایده زیرا اندن نزع شدیدله چیقوب عالم ملکوته نشط ایدر وانده سباحتله

دیلدکی کیمسه‌یه احسان ایدر الله تعالی فضل عظیم صاحبیدر * که اکا نسبتله نعم دنیا واخرت محقر ومختصردر *
(مثل الذين حملوا التورية ثم لم يحملوها كمثل الحمار يحمل اسفارا بئس مثل القوم الذين كذبوا بآيات الله والله لا يهدى
القوم الظالمين) شونلرکه تورینك احکامنی یوکلنمکله مأمورلر ﴿٢٥٦﴾ ایکن انی یوکلنیوب مجرد اوقومسیله
قناعت ایتدیلر انلر حمارك
علم کتابلرنی یوکلنوب
بلا نفع زحمت چکدیکنه
بکزر اول قوم یهودك
مثلی نه قبیح اولورکه محمد
علیه السلامك نبوتنه دلیل
اولان الله تعالی‌نك آیتلرنی
تکذیب ایتدیلر الله تعالی
انبیا وآیتلرنی تکذیب
ایدن ظالم قوملره هدایت
ایتمز (قل يا ايها الذين هادوا
ان زعمتم انكم اولياء لله من
دون الناس فتمنوا الموت
ان كنتم صادقين) یامحمد
یهود طائفه‌سنه دیکه اکر
سز کندیکزی سائر احمدن
ممتاز الله تعالی‌نك دوستلری یز
زعم ایدرسکز موتی تمنی
ایدك اکر زعمکزده
صادقلر ایسه‌کز * زیرا
اکا وصول موتله اولور
(ولا يتمنونه ابدا بما قدمت
ايديهم والله عليم بالظالمين)
انلر تقدیم ایتدکلری کفر
وعصیان سببیله ابدی موتی
تمنی ایتمزلر الله تعالی ظالملرك
حالنی بیلور واکا کوره
جزالرینی ویرر (قل ان
الموت الذى تفرون منه فانه
ملاقيكم ثم تردون
الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون) سن انلره دیکه سز اول موتی تمنی (وجنودنی)
اتمك دکل مطلقا اندن نفرت ایدوب فرار ایدرسز مع هذا اول سزه ملاقیدر آنی دادرسز صکره عالم الغیب والشهاده
اولان الله تعالی‌یه رد اولنورسز اول سزك اعمالکزی سزه خبر ویروب مناسبیله جزالندیرر (يا ايها الذين آمنوا اذا نودى

حظائر قدسه سبقت ایدر شرف وقوتیچون مدبر ابدان اولور ویاخود مراد نفوس
فاضله عالم سلوکنده شهواتدن انتزاع ایدوب عالم قدسه ناشط اولور مراتب ارتفاده
سباحتله کمالاته سبقت ایدر حتی که مکملاتدن اولور ویاخود مراد غزاتك انفس ویدلریدرکه
قوسلری اغراق سهامله نزع ایدوب سهامی رمیه ناشط اولور وبر وبحرده سباحتله حرب
عدویه سبقت ایدوب انك امرینی تدبیر ایدرلر ویاخود مراد صفات خیللریدرکه اول
عنانلرندن نزع ایدوب دار اسلامدن دار کفره خروج ایدر وجریده سباحتله عدویه
سبقت ایدوب ظفر امرنی تدبیر ایدر یعنی اشبو اشیاء حقیچون سز البته بعث اولنورسز
(يوم ترجف الراجفة) شول کونده که اجرام ساکنه نفخهٔ اولی وقوعیله تزلزل وتحرك
ایدوب خلقك کلیسنه اندن موت ایرر (تتبعها الرادفة) که اکا نفخهٔ ثانیه مرادف
اولوب انکله جمیع خلق حیات بولور لکن اول ایکی نفخه اراسنده قرق ییل مرور
ایدر (قلوب يومئذ واجفة) اول کونده قلوب خائفه ومضطربه واماکنندن زائله‌در
(ابصارها خاشعة) اول قلوب صاحبلرینك بصرلری کوریلن اهوالدن ذلیله‌در (يقولون
أئنا لمردودون فى الحافرة) اول قلوب وابصار صاحبلری دنیاده استهزاء وبعثی انکار
طریقی اوزره دیرلردیکه بز موتمزدنصکره ینه اولکی حالنه یعنی حیاته رد اولنورمیز
(أئذا كنا عظاما نخرة) بز چوریمش کمکلر اولدیغمزدن صکره بعث اولنورمیز (قالوا
تلك اذا كرة خاسرة) ایمدی موتمزدنصکره کیرو حیاتمز صحیح اولمسی تقدیری اوزره
بز انی تکذیبمزله موتمزدنصکره اصابت ایدیله رجعتمز ذات خسران اولوردیرلر (فانما
هى زجرة واحدة فاذاهم بالساهرة) ایمدی سز الله تعالی‌یه صعب ظن ایتمکز اول نفخهٔ
اخیره دکل الا صیحهٔ واحده‌در انك عقبنده خلائق بطن ارضده اموات ایکن یر اوزره
احیا اولنورلر (هل اتيك حديث موسى) یامحمد سکا موسی علیه السلامك خبری کلدیمیکه
انکله قومکك تکذیبنه واذا سنه صبر ایده‌سن (اذ ناديه ربه بالواد المقدس طوى)
شول وقتکه رب تعالی اکا «طوی» نام وادیده ندا ایتدی (اذهب الى فرعون انه طغى)
دیدیکه یاموسی فرعونه وار که اول استکبار ایدوب الله تعالی‌یه کافر اولوبدر (فقل هل
لك الى ان تزكى) اکا دیکل که میلك وارمیدر کیم الله تعالی‌نك وحدانیتنه اقرارله شرکدن
تطهر ایدوب براهینله معرفتنه واصل اوله‌سن (واهديك الى ربك فتخشى) وسنی انك
معرفتنه ارشاد ایدوب اداء واجبات وترك محرماتله اندن خشیت ایده‌سن (فاراه الآية
الكبرى) اوبله اولسه موسی علیه السلام اکا عصا وید بیضایی صدقنه علامت کوستردی
(فكذب وعصى) اوبله اولسه موسایی تکذیب ایدوب الله تعالی‌یه عصیان ایتدی (ثم
ادبر يسعى) وطاعتدن ادبار ایدوب امری ابطالنه سعی ایتدی (فحشر فنادى) سحره

للصلوة من يوم الجمعة فاسعوا الى ذكر الله وذروا البيع ذلكم خير لكم ان كنتم تعلمون) ای مؤمنلر جمعه کونی نماز
ایچون ندا اولندقده الله تعالی‌نك ذکری اولان نمازه سعیله کیدك وآلش وویرشی ترك سزه خیرلودر اکر خیر وشری
بیلورسکز (فاذا قضيت الصلوة فانتشروا ﴿٢٥٧﴾ فى الارض وابتغوا من فضل الله واذكروا الله كثيرا لعلكم
تفلحون) قچان صلوة
جمعه ادا اولنه * تجارت
وزیارت وعبادت وسائر
محتاج اولدوغکز خصو
صاری تمشیت ایچون *
یر یوزینه طاغیلك و
الله تعالی‌نك فضلندن
رزقکزی طلب ایدك
نمازده وجمیع حالکزده
الله تعالی‌یی چوق ذکر
ایدك شایدکه دنیا و
آخرتده فلاح بوله‌سز
(واذا راوا تجارة اولهوا
انفضوا اليها وتركوك
قائما قل ما عند الله خير من
اللهو ومن التجارة والله خير
الرازقين) قچان انلر بر
تجارت یالهوی کورسه‌لر
سنی خطبه‌ده قائم براغوب
طاغیلرلر سن آنلره دیکه
الله تعالی عندنده‌کی ثواب
لهو وتجارتدن سزه
خیرلودر الله تعالی رازقلرك
خیرلوسیدر * مرویدرکه
برجمعه کونی افندمز علیه
السلام خطبه‌ده ایکن دحیهٔ
کلبی رضی الله تعالی عنهك
قافله‌سی ذخیره ایله کلدیکنی
اخبار ضمننده طاتلری
اوزره طبل بشارت
چالندقده قحط سنه‌سی اولدیغندن (رابع) (۱۷) جماعت ذخیره اخذینه قالقوب خلفاء راشدین وسائر
اون ایکی صحابه‌دن غیری مسجدده قالمغله بوآیت کریمه نازل اولدی

(سورة المنافقون مدنية وهى احدى عشر آية)

وجنودنی جمع ایدوب کندی ویا منادی ندا ایتدی (فقال انا ربكم الاعلى) ودیدیکه بن
سزك رب اعلاکزم بنم فوقمده رب یوقدر * دینلدیکه یعنی اصنام ربلردر فرعون ایسه
اول اصنامك وانلرك ربیدر (فاخذه الله نكال الآخرة والاولى) اوبله اولسه الله
تعالی انی دنیاده غرق وآخرتده حرقله عذاب ایتدی (ان فى ذلك لعبرة لمن يخشى)
فرعون وقومنك اهلاکنده عبرت واردر اول کمسه‌یه کیم شأنی الله تعالیدن خوف اوله
بعده بعثی انکار ایدنلره خطاب ایدوب دیدیکه (ءأنتم اشد خلقا ام السماء) خلق
اولنمقده سزمی اصعبسز یوخسه سمامی اکرچه الله تعالینك قدرتنده ایکیسی مساویدر
(بناها) الله تعالی اول سمایی بنا ایتدی (رفع سمكها فسواها) اول سمانك سقفنی رفع
ایدوب انی عیبسز مستویه قیلدی ویاخود انی کواکب وتداویردن کمالی تمام اولور
شیئله تتمیم ایتدی (واغطش ليلها واخرج ضحيها) وآنك کیجه‌سن قراکو ایدوب
کونشك نورنی ابراز ایتدی (والارض بعد ذلك دحيها) الله تعالی سمایی خلقندنصکره
ارضی بسط ایدوب سکنا ایچون تمهید ایتدی (اخرج منها ماءها ومرعيها) اول
ارضدن عیوننی تفجیرله مائنی ودواب وانعامی ایچون نباتنی اخراج ایتدی (والجبال
ارسيها) وطاغلری ارض اوزره اثبات ایتدیکه ساکن اولوب اضطراب ایتمیه (متاعا
لكم ولانعامكم) تاکه انکله سزی ومواشیکزی تمتیع ایده‌وز (فاذا جاءت الطامة
الكبرى) قچانکه داهیهٔ کبری کله‌که اول سائر داهیه‌لره غالب اولورکه اول یوم
قیامت ویا نفخهٔ ثانیه ویا شول ساعتدرکه انده اهل جنت جنته واهل نار ناره کیرر
(يوم يتذكر الانسان ما سعى) شول کونده‌که انسان دنیاده خیر وشردن ایشلیوب
فرط غفلت ویا طول مدتدن اونوتدیغی اعمال صحیفه‌سنده مدون کورمکله تذکر ایدر
(وبرزت الجحيم لمن يرى) ونار اظهار ایدیله هر رائی‌یه بر حیثیتله کیم انی کورمدك
کمسه قالمیه (فاما من طغى وآثر الحيوة الدنيا فان الجحيم هى المأوى) اما اول کمسه
کیم طغیان ایدوب حتی‌که کافر اوله وشهواتنه اتباعله حیاة دنیایی آخرت اوزره اختیار
ایده ایمدی نار جحیم اکا قرارکاهدر (واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى
فان الجنة هى المأوى) اما اول کمسه‌که مبدأ ومعادی بیلوب یوم قیامتده الله تعالینك
درکاهنده قیامتدن خوف ایده ونفس مهلکه ایدیکن بیلوب اشتها ایتدیکی محرماتدن
نهی ایده جنت اکا قرارکاهدر (يسئلونك عن الساعة ايان مرسيها) اهل مکه سکا
سؤال ایدرلر قیامتدنکه اول نوقتن ظاهر وثابت اولور (فيم انت من ذكريها) سن
انلره انی ذکردن ووقتنی تبییندن برشیئده دکلسن زیرا انلره انی ذکرك آنلرك ضلالنی
آرتورر * انك وقتی ایسه الله تعالینك استئثار ایتدیکی علوم مغیبه‌دندر (الى ربك منتهاها)

(بسم الله الرحمن الرحیم) (اذاجاءك المنافقون قالوا نشهد انك لرسول الله والله یعلم انك لرسوله والله یشهد ان المنافقین لکاذبون) یامحمد منافقلر سکا کلد کلرنده قلبلرینه مخالف لسانلریله دیرلرکه بز شهادت ایدەرزکه تحقیق سن الله تعالانك رسولیسن الله تعالی بیلورکه سن آنك رسولیسن والله تعالی شهادت ایدرکه منافقلر کاذبلردرکه شهادتلری قلبلریله دکلدر (اتخذوا ایمانهم جنة فصدوا عن سبیل الله انهم ساء ماکانوا یعملون) انلر بوشهادتلرینی وکذب یمینلرینی کندولرینه قتل وسبیدن سپر ووقایه ایدرلر وانکله ناسی ایمان و جهاددن منع ایدرلر انلرك بوایمانی اظهار وکفری ستر ایتدکاری عملاری نه چرکین و قبیح شی اولور (ذلك بانهم آمنوا ثم کفروا فطبع علی قلوبهم فهم لایفقهون) انلرك عملاری قبیح اولدیغی شول سببدندرکه انلر لسانلریله ایمانی اظهار لرندن صکره قلبلرندن کفری اسرار ایتدیلر انلرك قلبلری اوزره مهر اوریلوب حقیقت ایمان نه اولدیغنی بیلمزلر (واذا رایتهم تعجبك اجسامهم وان یقولوا تسمع لقولهم کانهم خشب مسندة یحسبون کل صیحة علیهم هم العدوّ فاحذرهم قاتلهم الله انی یؤفکون) سن آنلری کوردیکك زمان آنلرك جسامت وقد وقامتلری سنی تعجب ایتدرر وسویلدکلرنده کلاملرینك فصاحت وحلاوتلرینی دیکلرسن اما انلر کویا دیواره طیانمش قالین کراسته‌لردرکه باطنلری فاسد ومجوف ایشه یرامز چقان مدینه‌ده برصدا واقع اولسه بزم نفاقمز پیغمبره ومؤمنلره شایع اولدی ظن ایدوب قورقارلر انلر سکا ومؤمنلره دشمنلردر انلردن حذر ایدك الله تعالی انلری (الله)

انك نوقتده اولمسنك منتهای علمی الله تعالی‌یه عائد اولور من بعد انی سؤالدن منتهی اولغل (انما انت منذر من یخشیها) یامحمد سن دکل الا انك قیامتدن خوف ایدنلری تخویف ایدیجیسنکه تخویفك انلره نفع ایدر (کأنهم یوم یرونها لم یلبثوا الا عشیة او ضحیها) کفار یوم قیامتی کوردکلرنده کویا که دنیاده ویا قبورده مدت مکثلری برکونك عشیه‌سی ویا ضحاسی دکلو زمان قلیل ظن ایدرلر

سورة عبس وهی احدی واربعون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(عبس وتولّی ان جاءه الاعمی) روایت اولندیکه عبدالله بن ام مکتوم پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمه کلوب صنادید قریش ایسه انك قتنده ایدی انلری اسلامه دعوت ایدردی عبدالله ایسه اعمی اولدیغندن پیغمبرمز علیه السلامك انلر ایله تشاغلن بیلمیوب دیدیکه الله تعالینك سکا تعلیم ایتدیکی تکرار ایلدی پیغمبرمز علیه السلام کلامی قطع اولندیغنه کراهت ایدوب اندن اعراض ایتدی اول سببدن اشبو آیت نازل اولدی اکا بناءً پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم اکا اکرام ایدردی وآنی کوردیکنده مرحبا یاعبدالله ربم جل شانه سنکچون بکا عتاب ایتدی دیوا کا سویلردی ایکی دفعه‌ده غزایه کتدیکنده مدینه‌یه آنی خلیفه ایتدی یعنی محمد صلی الله علیه وسلم ابن ام مکتوم نام اعمی اکا کلدیکنده یوزین بورتدی وصنادید قریشه اقبال ایدوب اندن یوزین دوندردی (ومایدریك لعله یزکی) سکا نه شیء بیلدردیکه اول سنك علمکله منتفع اولمیه بلکه عمل صالحله وسندن تعلیم ایتدیکی شیئله ذنوبندن آرینه (اویذکر فتنفعه الذکری) ویاقرآنله متعظ اولوب وعظك اکا نفع ایده (امامن استغنی فانت له تصدی) اما اولکه نفس ومالیله استغنا ایدوب اسلام ووعظکدن تکبر ایده‌سن اکا اقبالله تعرض ایدرسن یعنی سنك کبی عظیم الشانه لایق اولمزکه غنی‌یه اول معامله‌یی ایده‌سن * دینلدیکه بوآیت کریمه نزولندنصکره پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم هیچ برفقیرك یوزینه کراهتله نظر ایتمزو غنیه اقبالله تعرض ایتمزدی (وماعلیك الا یزکی) والحال سکا بأس بوقدرکه اول اسلامله تطهر ایتمدیکنده انك اسلامنه حرصك سنی فقیردن اعراضه بعث ایده زیرا سکا واجب اولان انجق تبلیغدر غیری دکل (واما من جاءك یسعی وهو یخشی فانت عنه تلهی) اما اولکه طالب خیر اولوب سکا سرعتله کلور ومع ذلك الله تعالیدن خوف ایدرسن ایسه اندن تغافل ایدرسن (کلا) ایعدی من بعد آنك کبی فعلدن منتهی اول (انها تذکرة) اول قرآن موعظه‌در (فمن شاء ذکره) عباداللهدن اولکه دیلر آنی حفظ ایدر وانکله متعظ اولور ویاخود

هلاك ایتسون راه حقدن نیجه صرف اولنورلر * دینلدیکه عبدالله بن ابی منافقلرك اکابرندن جسیم وفصیح اولوب کندومانندی منافقلرله حضور نبوی‌یه کلوب کلامی دیکلنوردی (واذا قیل لهم تعالوا یستغفر لکم رسول الله لوّوا رؤسهم ورأیتهم یصدّون وهم مستکبرون) منافقلره کلك اعتذار ایدك رسول الله سزکچون الله تعالیدن مغفرت طلب ایتسون دینلسه کوررسنکه باشلرنی اکوب استکبار ایله اعراض ایدرلر (سواء علیهم استغفرت لهم ام لم تستغفر لهم لن یغفر الله لهم ان الله لایهدی القوم الفاسقین) آنلر ایچون استغفار ایتسن وایتمه سن آنلره مساویدر آنلرك نفاقده ثباتلری ایچون الله تعالی آنلری مغفرت ایتمز الله تعالی دائرۂ صلاحدن خارج قومه هدایت ایتمز (هم الذین یقولون لا تنفقوا علی من عند رسول الله حتی ینفضوا ولله خزائن السموات والارض ولکن المنافقین لایفقهون) اول منافقلر انصاره دیرلرکه رسول الله عندنده اولان فقراء مهاجرینه انفاق ایتمیك که طاغیلوب کیده‌لر حال بوکه سموات وارضده رزق خزینه‌لرینك مفتاحی الله تعالینك یدقدرتنده‌در لکن منافقلر آنی بیلمزلر * روایت اولندیکه پیغمبر علیه السلام برغزایه کیدرکن مرسیع نام برقیو باشنه نزول بیوردقلرنده آنده براعرابی برانصاریله غوغا ایدوب براغاجله اول انصارینك باشنی یاردی انصاری عبدالله بن ابی‌یه شکایت ایتمکله ابن ابی انصاردن قوملرینه دیدیکه رسول الله عندنده اولانلره انفاق ایتمیك که یانندن طاغیلوب کیده‌لر مدینه‌یه واردیغمزده بزم اعزمز آنلرك اذللرینی مدینه‌دن اخرج ایدرلر آنك اعزله

الله تعالینك دیلدیکی کمسه آنی فهم ایدر انکله متعظ اولور (فی صحف مکرمة) اول قرآن صحیفه‌لرده مثبته‌درکه عندالله مبجله ومعظمه‌در (مرفوعة مطهرة) که اول سماء سابعه‌ده مرفوعة القدر اولوب ایدیء شیاطیندن منزهه‌در (بایدی سفرة کرام بررة) شول کاتبلر یدیله کیم عندالله آنلر کریملر امرینه مطیعلردر (قتل الانسان ما اکفره) کافره لعنت اولسونکه کفرنده شدید اولور * دینلدیکه اول عتبه ابن ابی لهبدر اشبو اکا اشنع دعواتله بددعادر وکفرانده افراطنه تعجبدر (من ای شیء خلقه) مع هذا بیلورکه الله تعالی آنی نه شیئدن خلق ایدوبدر (من نطفة خلقه فقدره) آنی نطفه‌دن خلق ایدوب بعده اعضاء واشکالدن اکا صالح اولان شیئی تهیئه ایتدی ویا آنی اناسی قارننده طوردن طوره تحویلله آخرده احیاء (ثم السبیل یسره) بعده اکا آناسی قارنندن خروجی آسان ایتدی ویا اکا خیر وشر طریقنی تذلیل ایتدی اشبو معنی ایما ایدرکه دنیا طریق اولوب مقصد آنك غیری اوله (ثم اماته فاقبره) بعده آنی اماته واقبار ایتدی اماته واقباری نعمدن عد ایتدی زیراکه اماته فی الجمله حیاة ابدیه‌ولذات خالصه‌یه وصلتدر وقبرده‌ده آنی ستر اولنمسنده اکا مکرمه واردرکه بهائم کبی یریوزنده براغیلور ایتمدی (ثم اذا شاء انشره) بعده آنی اقباردنصکره دیلدیکی وقتده بعث ایچون آنی انشار ایدر (کلا) امر اول کافرك دیدیکی کبی دکلدر حقا که (لما یقض ماامره) اول رب تعالینك امر ایتدیکن قضا وفرض ایتدیکن ادا ایتمدی (فلینظر الانسان الی طعامه) انسان طعامنه نظر ایتسونکه رب تعالی نیجه تقدیر وتدبیر ایدوب حیاتنه سبب قیلدی ویا آنك مدخلنه ومخرجنه نظر ایتسون (انا صببنا الماء صبا) که بز یغموری سمادن یره دوکدررز (ثم شققنا الارض شقا) بعده نبات وشجرله یری شق ایدرز (فانبتنا فیها حبا وعنبا) وآنده بغدای وآرپه مثلی حبوب وباغلرده اوزوم بتوررز (وقضبا وزیتونا ونخلا وحدائق غلبا) وقثاء وکراث مثلی بقوللکه اصلندن قوپاریلور وزیتون وخرما اغاچلری وبوستانلر بتوررزکه اشجارکثیره وکبیره اولور (وفاکهة وابا) والوان فاکهه کلاء ومرعی بتوررزکه آنی ناس زراعت ایتمیوبدر (متاعا لکم ولانعامکم) تاکه اشیاءمذکوره‌نك بعضی سزه طعام وبعضی دوابکزه علف اوله (فاذا جاءت الصاخة) قچانکه نفخۂ ثانیه کله که اول شدتندن قریب اوله کیم اسماعه صم ایرکوره (یوم یفر المرء من اخیه وامه وابیه وصاحبته وبنیه) اول کونده کشی قرداشندن وآنا وباباسندن وزوجه وابناسندن فرار ایده تاکه حقارنده تقصیر ایچون آنی مطالبه ایتمیه‌لر (لکل امریء منهم یومئذ شأن یغنیه) اول کونده آنلردن هرکسه‌نك برشأنی اولورکه اهتمامده اول اکا کفایت ایده (وجوه یومئذ مسفرة ضاحکة مستبشرة) اول کونده یوزلر اولورکه مضیئه ومشرقه‌در ونائل اولدیغی کرامته معجبه وفرحه‌در (ووجوه یومئذ علیها غبرة ترهقها قترة) واول کونده یوزلر اولورکه اوزرلرینه

مرادی كندو واذلّه رسول الله ایدی چونكه الله تعالی آنك كلامنی بو آیتلر انزالیله خبرویردی حضرت فاروق رضی الله تعالی عنه یارسول الله بكا اذن ویركه شو منافقك بوینی اوره‌یم دیدی افندمز علیه السلام آنی اینجتمه‌كه رسول الله اصحابنی قتله باشلدی دیو خلق حوادث ایدرلر بیوردی ﴿ یقولون لئن رجعنا الی المدینة لیخرجن الاعز منها الاذل ولله العزة ولرسول وللمؤ منین ولكن المنافقین لایعلمون ﴾ اول منافقلر دیرلركه مدینه‌یه رجوعمزده مدینه‌نك اعزاهالیسی اذلنی مدینه‌دن چیقاررلر حال بوكه عزت قهر وغلبه جهتیله الله تعالینكدر ودینی اظهار ایله رسولنكدر كافرلر اوزره نصرت اولنملریله مؤمنلركدر لكن منافقلر حقیقت عزت نه ایدوكنی بیلمزلر ﴿ یاایها الذین امنوا لاتلهكم اموالكم ولا اولادكم عن ذكر الله ومن یفعل ذلك فاولئك هم الخاسرون ﴾ ای مؤمنلر اموال واولادكزك امورلری سزی ذكر الله اولان نماز وسائر عبادتدن الیقومه‌سن كیمكه ذكر الهی‌یی براغوب اموال واولادیله مشغول اولورسه عظیم باقی‌یی حقیر فانی‌یه تبدیل ایتمش زیانكارلردن اولور ﴿ وانفقوا مما رزقناكم من قبل ان یاتی احدكم الموت فیقول رب لولا اخرتنی الی اجل قریب فاصدق واكن من الصالحین ﴾ سزك بریكزه موت كلزدن مقدم بزم سزه ویردیكمز رزقدن حقوق واجبه‌یه انفاق ایدك اول موت كلدكده ایا ٔصله دیه‌كه یارب آز زمانه‌دك بنم موتمی تأخیر ایتسیدك تاكه تصدق ایدوب زكاتی ادا ایدیدم وقصورمی تكمیل ایله صالحلردن اولیدم ﴿ ولن یؤخر الله نفسا اذا جاء اجلها والله خبیر بما تعملون ﴾

غباره وكدوره بورر سواد ظلمه دورر ﴿ اولئك هم الكفرة الفجرة ﴾ یعنی اول اوصافلو كمسه‌لر فاجرلردر اول اجلدن سواد وجهله غبره آنلرده جمع اولور

سورة التكویر وهی تسع وعشرون آیة مكیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ اذا الشمس كورت ﴾ قچانكه كونش مظلم اوله ویاضوئی كیده ویادوریله پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر بركمسه‌كه عین قلبله یوم قیامته نظر ایتمك دیلیه اشبو اذا الشمس كورت سوره‌سنی تدبرله اوقیه * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر یوم قیامتده الله تعالی شمس وقمرونجومی تكویر ایدوب بحره القا ایده بعده ریح دبوری اكا بعث ایدوب حتی‌كه آنی طوتشدیروب نار ایده ﴿ واذا النجوم انكدرت ﴾ قچانكه یلدزلر یره دوشه دیندیكه اول كونده یلدزلر یغمور كبی یاغوب یره صاچله ﴿ واذا الجبال سیرت ﴾ وطاغلر یریوزندن كیدریلوب هبا قیلنه ﴿ واذا العشار عطلت ﴾ وشول ناقه‌لركه حمللری اون آیة ایریشه‌كه اول عربك انفس مالریكن اول كونك اهوالندن راعیسز مهمل ترك اولنه ﴿ واذا الوحوش حشرت ﴾ ووحوش هرجانبدن جمع ایدیله ویاقصاص ایچون بعث ایدیله ویااماته ایدیله ﴿ واذا البحار سجرت ﴾ ودریالر قزدریله ویا بربرینه اقیدیلوب بحر واحد قیلنه ویا صولری قوریدیلوب برقطره قالمیه * ابی بن كعب ایدر یوم قیامتدن اول اون ایكی آیت ظهور ایدیسردركه اول ناس سوقده معامله‌لرنه مشغوللرایكن كوره‌لركه كونشك ضوء كیده ویلدزلر دوكیله وطاغلر جالقنوب یره برابراوله وانس وجن ووحوش وطیور ودواب فزعندن بربرینه قاریشه وحامل ناقه‌لر معطل قاله ودریالر قزدریله آنلر اول حالده ایكن یرلر تایدنجی یره دكین وكوكلر تایدنجی كوكه دكین بركزین یاریله اول حالده بر ریح كلوب آنلرك جمیعن اماته ایده * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر اشبو ذكر اولنان سوره‌ده احوال قیامتدن اول ایكی خصلتك التیسی اشبو دنیاده مذكوردر والتیسی ایسه من بعد آخرتده ذكر اولنه جقدر ﴿ واذا النفوس زوجت ﴾ بعث عندنده ارواح اجساده قرین قیلنور ویانفوس مؤمنین حوره ونفوس كافرین شیاطینه قرین قلنور ویا صالح وصالحه وطالح طالحه قرین قیلور ﴿ واذا الموؤدة سئلت بأی ذنب قتلت ﴾ شول دیری ایكن دفن اولنان بناتك قاتلی تبكیت ایچون نه ذنبله قتل اولندك دیو سؤال اولنور زیراكه عرب زمان جاهلیتده فقر وعار خوفیله بناتارین دیری دفن ایدرلردی ﴿ واذا الصحف نشرت ﴾ واعمال دفترلری آچیلور حالبوكه موت عندنده دوزلمشدی ﴿ واذا السماء كشطت ﴾ سماء اماكننندن ازاله ونزع اولنور جلدك ذبیحه‌دن نزع اولنمسی كبی ﴿ واذا الجحیم سعرت ﴾ وجهنم الله تعالینك اعداسیچون

الله تعالی برنفسك اجلی كلدكده موتنی تأخیر ایتمز خیر وشر اعمالكزه الله تعالی خبیردر

﴿ سورة التغابن مدنیة وهی ثمان عشر آیة ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ یسبح لله مافی السموات ومافی الارض له الملك وله الحمد وهو علی كل شیء قدیر ﴾ سموات وارضده اولان جسمانیات وروحانیات جمله الله تعالایی تنزیه وتقدیس ایدر جمیع ملكك خالقی اولمغله پادشاهلغی اكا مخصوصدر ومنعم عالم اولمغله حمد آكا شایاندر اول الله تعالی كل شیئه قادردر ﴿ هو الذی خلقكم فمنكم كافر ومنكم مؤمن والله بما تعملون بصیر ﴾ ای ناس الله تعالی سزی خلق ایتدی سزدن بعضكز دهریلر وطبیعیلر كبی * كافردر وبعضكز اهل اسلام وایمان كبی مؤمندر الله تعالی سزك عملركزی كوروب اكا كوره مجازات ایدر ﴿ خلق السموات والارض بالحق وصوركم فاحسن صوركم والیه المصیر ﴾ الله تعالی سموات وارضی حكمت بالغه اوزره خلق ایتدی وسزی احسن صورتلرله تصویر ایتدی قالبكز احسن تقویم وقلبكز محل فهم وادراك اولوب عاقبة الامر رجوعكز اكا اولمغله سز دخی احسن طاعاتله نعم عقبا تداركنه سعی ایده‌سز ﴿ یعلم مافی السموات والارض ویعلم ماتسرون وماتعلنون والله علیم بذات الصدور ﴾ الله تعالی سموات وارضده اولان اشیانك جلی وخفیسنی بیلور وسزك اسرار واعلان ایتدیككز شیلری بیلور الله تعالی قلبده اولان نیات وافكاری بیلور ﴿ الم یأتكم نبؤا الذین كفروا من قبل فذاقوا

قزدیریلور ﴿ واذا الجنة ازلفت ﴾ والله تعالینك اولیاسنه جنت تقریب اولنور ﴿ علمت نفس ما احضرت ﴾ اول حالتده هر نفس خیر وشردن نه احضار ایتدیكن بیلور ﴿ فلا اقسم بالخنس الجوار الكنس ﴾ اقسام ایدرم شول كواكب رواجعه كیم كوندزده اختفا وكیجه‌ده ظهور ایدر سماده جاری اولور شمسك ضوئی تحتنده كزلنور اول نجوم سیارهٔ خمسه‌در كیم اكا زحل ومشتری ومریخ وزهره وعطارد دینور ﴿ واللیل اذا عسعس والصبح اذا تنفس ﴾ ولیلله كیم ظلامی اقبال ایده وصبحله كیم فجرك طلوعیله ضوئی مرتفع اوله ﴿ انه لقول رسول كریم ﴾ اول قرآن رسول كریم جبریل علیه السلامك قولیدركه الله تعالیدن كتورویدر ﴿ ذی قوة ﴾ اول قوت صاحبیدر انك قوتندندركه قوم لوط قراسنی ماء اسوددن قلع ایدوب قنادی اوزره سمایه رفعندنصكره آلتنی اوستنه دوندردی وارض مقدسه‌ده بعض عقباتی اوزره ابلیسی عیسی علیه السلامله سویلشور كوردیكنده قنادیله بركره نفخ ایدوب هندده اقصای جبله ایردردی وقوم ثموده بركره صیحه سیله جمیعنی هلاك ایتدی وطرفة العیندن اسرع زمانده سمادن ارضه هبوط وارضدن سمایه صعود ایدر ﴿ عند ذی العرش مكین ﴾ عرش عظیم صاحبی رب تعالی عندنده منزلت ومكانت رفیعه صاحبیدر ﴿ مطاع ثم امین ﴾ سماده ملائكه اكا اطاعت ایدركه لیلهٔ معراجده ابواب سمواتی اكا فتح ایتدیلر وخزنهٔ جنت اكا جنتك ابوابنی كذلك فتح ایتدیلر ورسالة ووحی تبلیغنه الله تعالینك امینیدر ﴿ وما صاحبكم بمجنون ﴾ صاحبكز محمدكه قرآنله سزی ایمانه دعوت ایدر سزك زعم ایتدیككز كبی مجنون دكلدر ﴿ ولقد رآه بالافق المبین ﴾ محمد علیه السلام جبریل علیه السلامی صورت اصلیه‌سی اوزره جانب شرقدن افق اعلاده كوردی ﴿ وما هو علی الغیب بضنین ﴾ اول محمد علیه السلامه الله تعالینك وحینی تبلیغنه بخیل دكلدركه اكا وحی اولناندن برشیئی كتم ایده ویا متهم دكلدركه وحیدن برشیئی نقص ایده ویا آنك اوزره زیاده ایده ﴿ وما هو بقول شیطان رجیم ﴾ واول قرآن شول استراق سمع ایدن شیطان مردود مطرودك قولی دكلدر ﴿ فاین تذهبون ﴾ اویله اولسه قرآنی قویوب نه طریقه كیدرسز حالبوكه انده صدورده اولان جهل وعمایه شفا واردر ﴿ ان هو الا ذكر للعالمین ﴾ اول قرآن دكل الا انس وجنه موعظه‌در ﴿ لمن شاء منكم ان یستقیم ﴾ سزدن اول كمسه‌یه كیم دین حقه دخول واتباعله استقامت ایتمك دیلیه ﴿ وما تشاؤن الا ان یشاء الله رب العالمین ﴾ سز استقامتی دیلمزسز مكركه عالملرك ربی الله جل شانه فضل وتوفیقله سزك استقامتكزی دیلیه زیرا امورك كلیسی آنك مشیئتیله‌در

وبال امرهم ولهم عذاب اليم) اى اهل مكه اول كچن امتلرك خبرى سزه كلمديمكه آنلر دنياده عملارينك عقوبتنى
داديلر ومع هذا انلر ايچون آخرنده دخى عذاب اليم واردر (ذلك بانه كانت تاتيهم رسلهم بالبينات فقالوا ابشر يهدوننا
فكفروا وتولوا واستغنى الله والله غنى حميد) بوعقاب وعذاب آنلره شول سببله دركه رسوللرى
آنلره معجزات ظاهره ايله
كلد كلرنده انلر انى انكار
واندن اعراضله بر آدم
بزى غيرى دينه ارشادمى
ايده جك ديو تعجب ايدر
لردى الله تعالى آنلرك
ايمان وطاعتلرندن
مستغنيدر اول جمله
مخلوقنك عبادتلرندن
غنيدر وهر فعلنده حمد
اولنمغه شاياندر (زعم
الذين كفروا ان لن يبعثوا
قل بلى وربى لتبعثن ثم
لتنبؤن بما عملتم وذلك
على الله يسير) كافرلر
قيامتده بعث اولنمز
زعم ايتديلر يا محمد سن
انلره ديكه ربم جل شانه
حقيچون البته بعث
اولنورسكز ودنياده
ايشلديككز اعمال سزه
خبرويريلوب انك جزاسنى
بولورسكز اشبو بعث
وجزا الله تعالى يه آساندر
(فآمنوا بالله ورسوله
والنور الذى انزلنا والله
بما تعملون خبير) الله تعالى يه
ورسولنه واكا انزال
ايتدكز قرآنه ايمان ايدككه
* اولى سزى ظلمت جهلدن
اخراج ايدر * الله تعالى سزك اقرار وانكاركزه خبيردر (يوم يجمعكم ليوم الجمع ذلك يوم (پيغمبريمز)
التغابن ومن يؤمن بالله ويعمل صالحا يكفر عنه سيئاته ويدخله جنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها ابدا
ذلك الفوز العظيم) ياد ايله شول كونيكه الله تعالى اولكونده سزى * وملائكه وجمله انس وجن وسائرى *

سورة الانفطار وهى تسع عشرة آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(اذا السماء انفطرت) قچانكه سماء الله تعالينك خوفيله منشق اوله (واذا الكواكب انتثرت)
ويلدزلر يره دوكيلوب داغيله (واذا البحار فجرت) ودريالر برى برلرينه آقيديله آجى دريالر
طاتلولرينه قاريشه وآرالرندن برزخ كيدوب جميعى متحد اوله (واذا القبور بعثرت) وقبورك
ترابى قاب اولنوب موتى طشره چيقاريله (علمت نفس ماقدمت واخرت) اول وقتده هرنفس
تقديم ايتديكى عمل وكرك صدقه يى وتأخير ايتديكى سنت وكرك تركنى بيلور (ياايها الانسان
ماغرك بربك الكريم) ياانسان سنى نه شى آلدادى حتى كه عصيان وكفران ايتدك اول ربك
كريمه كيم تائبك ذنوبندن تجاوز ايدر كريمك كرمنه اغترار ايسه كفران نعمتدر ومحض كرم
اقتضا ايتمزكه ظالمى اهمال ايده وموالى ايله معاندى ومطيعله عاصى بيننى تسويه ايده فكيفكه اكا
صفت قهر وانتقام دخى منضم اوله ايمدى كثرت كرمى طاعته جدى استدعا ايدر بوخسه انك كرمنه
اغترارله عصينه انهماكى دكل (الذى خلقك) كه اول سنى نطفه دن خلق ايتدى (فسويك
فعدلك) اول سنى معتدل القامه قيلوب اعضاكى تسويه وسنده عقلى تركيب ولسانكى سويلتدى
(فى اى صورة ماشاء ركبك) قنغى صورتده ديلديسه حسنه وياقبيحه طويله ويا قصيره در سنى
تركيب ايتدى (كلا) ايمدى الله تعالينك كرمنه اغترار ايتمز (بل تكذبون بالدين) بلكه اكا
اغتراره سبب اصلى الله تعالى يه وبعثه ايمانكز اولميوب حساب وجزايه مكذبين ايديكز (وان
عليكم لحافظين كراما كاتبين) حالبوكه اعمالكز اوزره ملائكه دن عندالله كرام كاتبلر واردر
اعمالكزى يازارلر (يعلمون ماتفعلون) خيروشردن ايشلديككزى بيلورلر (ان الابرار لفى
نعيم) صالحلر جنتده نعيمده در (وان الفجار لفى جحيم) وفاجرلر نار جحيمده در (يصلونها
يوم الدين) كه انلر اول ناره يوم جزاده كيررلر (وماهم عنها بغائبين) انلر اول ناردن غائب
اولمزلر وابدا آنده قرار ايدوب چيقمازلر (وما ادريك مايوم الدين ثم ماادريك مايوم الدين)
يوم جزايه عظيم الشان ايديكنى سكا نه بيلدردى سن انى كورمينجه نه ايديكنى بيلوردكسن
بوخسه اول درايه ايله ادراك اولنمز (يوم لاتملك نفس لنفس شيئا والامر يومئذ لله) اول
كونده نفس كافره منفعتدن هيچ بر شيئه مالك اولمز زيرا اول كونده قهر وغلبه ايله حكم
نافذ الله جل شانه يه راجع ومختصدر

سورة المطففين وهى ست وثلاثون آية مكية وقيل مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

(ويل للمطففين) ويل شونلره كيم كيل ووزنده نقص ايدرلر * ابن عباس رضى الله عنهما ايدر

حساب وجزا ايچون جمع ايدر اول يوم التغابندركه خلق بر برلرينى الدادرلر * مؤمنلر ايمانلرى سببيله كافرلرك جنتده كى
برلرينى آلورلر وكافرلر مؤمنلرك جهنمده كى يرلرينى ضبط ايدركه * كيمكه الله تعالى يه ايمان ايدوب عمل صالح
ايشليه الله تعالى آنك كناهلرينى عفو ايدوب اغاجلرى آلتندن ايرمقلر اقار جنتلرينه ادخال ايدركه
آنلر انده مخلد ودائملردر
بوعفو وجنته ادخال نجات
عظيمدر (والذين كفروا
وكذبوا بآياتنا اولئك اصحاب
النار خالدين فيها وبئس
المصير) انلركه كافر اولوب
آيتلرمزى تكذيب ايتديلر
آنلر اصحاب نار اولوب
آنده مخلد ومؤبددرلر
اول نار نه چركين محل
اولور (ماأصاب من مصيبة
الا باذن الله ومن يؤمن
بالله يهد قلبه والله بكل
شئ عليم) * شدت
ومرض وموت كبى
* مصيبتلردن برشى اصابت
ايتمز انجق الله تعالينك
قدر ومشيتيله در كيمكه
بو مصيبت الله تعالينك
اراده سيله اولديغنه ايمان
ايدرسه آنك قلبى صبر
وثبات ايله هدايتده اولور
الله تعالى صابر وشاكرى
وهرشيئى بيلور (واطيعوا
الله واطيعوا الرسول فان
توليتم فانما على رسولنا
البلاغ المبين) الله تعالى يه
ورسولنه اطاعت ايدك
اكر سز اول اطاعتدن
يوز چويررسكز بزم
رسولمزه لازم اولان انجق آشكار تبليغدر (الله لا اله الا هو وعلى الله فليتوكل المؤمنون) الله تعالى دن غيرى عبادته
مستحق اله يوقدر امدى مؤمنلر امورلرينى الله تعالى يه تفويض ايدوب توكلده اولسونلر (ياايها الذين امنوا ان من ازواجكم
واولادكم عدوا لكم فاحذروهم وان تعفوا وتصفحوا وتغفروا فان الله غفور رحيم) اى مؤمنلر ازواج واولادكز

پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم مدينه يه قدومنده اهل مدينه كيلده ناسك اخبثى ايديلر بو
آيت نازل اولنجق احسنى اولديلر حديثده كلديكه بش خصلت سيئه يه بش بليه جزا اولور
برقومكه نقض عهد ايدلر الله تعالى آنلره عدولرين تسليط ايدر وبرقومكه الله تعالى انزال
ايتديكنك غيريله حكم ايدهلر آنلرده فقر منتشر اولور وبرقومكه آنلرده فاحشه ظاهر اوله
آنلرده موت منتشر اولور وبرقومكه كيلى نقص ايدهلر آنلر قحطله اخذ اولنورلر وبرقومكه
زكاتى منع ايدهلر آنلردن يغمور حبس اولنور (الذين اذا اكتالوا على الناس يستوفون واذا
كالوهم اووزنوهم يخسرون) ايمدى مطففين آنلردركه ناسدن حقلرينى اكتيال ايدر اولسه
كمال اوزره آلورلر وقچان ناس ايچون كيل وياوزن ايدر اولسهلر نقص ايدرلر (الا يظن
اولئك انهم مبعوثون ليوم عظيم) اول فعلى ايدنلر استيقان ايتمزلرميكه آنلر يوم عظيم ايچون
بعث اولنهلر ايمدى آنك وقوعن ظن ايدن كشى آنك امثالى قبايحه تجاسر ايتمز فكيفكه آنى يقين
ايده (يوم يقوم الناس لرب العالمين) شول كونده ناس قبرلرندن الله تعالينك امر وجزاسيچون قيام
ايدهلر * دينلديكه ناسك اول كونده قيامى بشيوز ييل دكلو اولور لكن اول قيام مؤمنه زوال
شمس دكلو اولور وكافرى عرق الجام ايدوب ديه كه راضى اولدم اكرچه بنى ناره كوندريلور
سمده * مقداد رضى الله عنه ايدر پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمدن ايشتدم ديركه يوم قيامت
اولديغنده كونش ناسه برميل ويا ايكى ميل دكلو قريب اولوب آنك حرندن ترايه لر كيملرينك
ترى اوكچه سنه وكيملرك آندن يوقارويه ايريشه حتى كيملرك ترى اغزنه ايريشوب اكا
لجام كبى اوله (كلا) ايمدى اول كيل ووزنده نقصدن وبعث وحسابه غفلتدن ارتداع ايدك
(ان كتاب الفجار لفى سجين) فاجرلرك اعمالى يازيلان كتاب سجينده دركه اول انس وجندن
فاجرلرك اعمالنى جامع كتابدر * دينلديكه سجين ارض سابعه اسفليدركه ارواح كفار آنده
در پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايدر سجين يدى ارضك اسفليدر وعليون ايسه يدنجى
سماده عرشك آلتنده در كعب الاحبار رضى الله عنهدن مرويدركه فاجرك روحى سمايه اصعاد
اولنوب سماء آنى قبول ايتميجك ارضه اهباط ايديلور اولدخى ايتميجك يدنجى ارضك
آلتنه كوندريلور حتى كه اول سجينه ايردريلوركه ابليسك جنودى موضعيدر ياخود سجين
شول صخره دركه ارض سابعه نك آلتنده در يشلدر سمانك يشللكى اندندر فجارك كتابى اول
صخره آلتنه قونور ابليسك سلطنتى آنده نهايت بولور (وماادريك ماسجين) سجينك نه
ايديكنى سكا نه بيلدردى (كتاب مرقوم) اول بردفتردركه انده يازيلور شرلردن اولكه
عاقبتده آنلر اكا ايرر (ويل يومئذ للمكذبين) اول كونده ويل اول كمسهلره دركيم فجار
آنى ايشلرلر ودنياده حق تكذيب ايتديلردى (الذين يكذبون بيوم الدين) كه آنلر
يوم جزايى تكذيب ايدرلر (ومايكذب به الا كل معتد اثيم) آنى تكذيب ايتمز الا اول

سزه دشمن اولمغله آنلردن حذر ايدك * وبكا ايله سزی هجرتدن اليقورلر اكر صكره اول هجرته نائل اولورسكز * آنلری عفو وتوبيخدن اغماض واعتذارلرينی قبولك ستر معامله سنی ايدرسكز الله تعالی غفور ورحيمدر روايت اولنديكه هجرت نبويه نصكره بر ڪره مسلمانلر هجرت مراد ايتدكلرنده اهل واولادلری تضرع ونياز وكريه يه باشليوب بزی ضايع ايده جكسكز ديمه لريله شفقت ايدوب برمدت ترك هجرت ايتديلر بعده بر تقريب مدينه يه كلوب مقدم هجرت ايدن اصحابی فقيه عالم اولمش كوردكلرنده ازواج واولادلرينه هجرتدن بر مدت كيرو قالمغه سبب اولدقلری ايچون عتاب مراد ايتدكلرنده بو آيت كريمه نك نزوليله عفو وصفح يولنه سالك اولديلر ﴿انما اموالكم واولادكم فتنة والله عنده اجر عظيم﴾ اموال واولادكز سزه بليه در * كه سزی الله تعالی يه ذكر وطاعت ومحبتدن اغفال ايدرلر * الله تعالی يه طاعت ومحبتی جمله دن ازيد وغالب اولنلره اجر عظيم واردر ﴿فاتقوا الله ما استطعتم واسمعوا واطيعوا وانفقوا خيرا لانفسكم ومن يوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون﴾ قدرتكز قدر الله تعالينك تقواسنده نهيندن وامرينی كمال قبولله استماع ايدك والله تعالی يه ورسولنه اطاعت ايدك ونفسكز ايچون لوجه الله اموالكزدن انفاق ايدك كيمكه نفسنك بخل وامساكندن وقايه اولنه اول كمسه دارينده فلاح بولمشلردندر ﴿ان تقرضوا الله قرضا حسنا يضاعفه لكم ويغفر لكم والله شكور حليم﴾ اكر اموالكزی خلوص وطيب قلبله امر اولنديغكز شيئه صرف ايدرسكز آنلرك اجرينی الله تعالی بحساب مضاعف ايدر

كيمسه كه ظلمده حدی متجاوز اولوب رب تعالی يه عاصيدركه اول وليد بن المغيره واصحابيدر ﴿اذا تتلى عليه آياتنا قال اساطير الاولين﴾ چونكه اكا بزم قرآنمز تلاوت اولنسه آنی متقدمينك احاديث كاذبه سيدر دير اوبله اولسه شواهد نقل اكا نفع ايتمز دلائل عقل نفع ايتمديكی كبی ﴿كلا﴾ يعنی بو قولدن ارتداع ايدك ﴿بل ران على قلوبهم ما كانوا يكسبون﴾ بلكه اعمال خبيثه دن كسب ايتدكلری شی آنلرك قلوبنه غالب اولوب انكله حق وباطل بيننی تمييزدن قلبلری اعمی اولدی زيراكه كثرت افعال حصول ملكانه سببدر * پيغمبريمز صلی الله تعالی عليه وسلم ايدر چونكه بر عبد ذنب ايده قلبنده بر نكتهٔ سوداء حاصل اولور ذنبی آرتور ديغنجه آنك سوادين آرتورر حتی كه سواد تدريجله آنك جميع قلبن بورور ﴿كلا﴾ يعنی ذنب كسبندن ارتداع ايدك كه اول قلوبكز اوزره غالب اولميه ﴿انهم عن ربهم يومئذ لمحجوبون﴾ اول كافرلر يوم قيامتده رب تعاليدن محجوبلردر آنی كورمزلر ويا آنك رحمتندن ويا قربندن ممنوعلردر مؤمنلر آنك خلافيدر * حسن ايدر اكر زاهدلر وعابدلر سز رب تعالی يی كورمزسز دينلسه شدتهم وغملرندن دنياده ايكن جان ويرلردی مالك بو آيتدن سؤال اولندقده ديديكه الله تعالی اعداسندن احتجاب ايدوب آنلر آنی كورميه لر واولياسنه تجلی ايدوب حتی كه آنلر آنی كوره لر شافعی ايدر بو آيت دليلدركه الله تعالی يی آخرتده اولياسی كوره لر ﴿ثم انهم لصالوا الجحيم﴾ كافرلر الله تعالی يی كورمدكلرندن ماعدا ناره ادخال اولنورلر ﴿ثم يقال هذا الذی كنتم به تكذبون﴾ بعده آنلره زبانيه لر ديرلركه اشبو شول عذابدركه سز آنی دنياده تكذيب ايدر ديكز ﴿كلا﴾ يعنی تكذيبدن ارتداع ايدك ﴿ان كتاب الابرار لفی عليين﴾ صالحلرك اعمالی يازيلان كتاب عليينده دركه اول سماء سابعه ده عرشك آلتنده در * دينلديكه اول يشل زبرجددن بر لوحدر تحت عرشده معلقدر صالحلرك اعمالی آنده يازيليدر وياخود اول عرشك قائمهٔ يمناسی در وياجنتدر ويا سدرهٔ منتهادر ﴿وما ادريك ما عليون﴾ عليون نه شی ايديكنی سكا نه بيلدری ﴿كتاب مرقوم يشهده المقربون﴾ اول بر دفتردركه آنده صالحلرك اعمالی يازيليدر اكا مقربون حاضر اولوب آنی حفظ ايدرلر وياخود يوم قيامتده اكا يازيلانی مقربون مشاهده ايدر ﴿ان الابرار لفی نعيم﴾ صالحلر جنتده تنعمده در ﴿على الارائك ينظرون﴾ آنلره حجالده سريرلر اوزره اوتوروب الله تعالينك ويرديكی كرامات ونعمته وكافرلره ايريشن عذاب ونقمته نظر ايدرلر ﴿تعرف فی وجوههم نضرة النعيم﴾ تنعمده اولدقلرينك بهجت وبريقن يوزلرنده كورر ويبلورسن ﴿يسقون من رحيق مختوم﴾ انلره شراب خالصدن ايچيريلوركه آنك انائی مختومدر ختمنی ابراردن غيری احد فك ايتمز ﴿ختامه مسك﴾ اول شراب انائنك ختامی مسكدر ﴿وفی ذلك فليتنافس المتنافسون﴾ يعنی راغبلر آنك كبی ثوابه رغبت ايتسونلر ﴿ومزاجه﴾

واول انفاق بركتنه كناهلركزی مغفرت ايدر الله تعالی شكوردركه سزدن قليلی قبول ايدوب اجر جزيل ويرر حليمدركه كناهكزك عقوبتنه عجله ايتمز ﴿عالم الغيب والشهادة العزيز الحكيم﴾ ملك وملكوتنده نهان وآشكار كان ومايكونی بيلور ملكنده عزيز وغالب وحكمنده مصيب وكريمدر

﴿سورة الطلاق مدنية وهی احدی عشر آية﴾

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

﴿يا ايها النبی اذا طلقتم النساء فطلقوهن لعدتهن واحصوا العدة واتقوا الله ربكم لا تخرجوهن من بيوتهن ولا يخرجن الا ان يأتين بفاحشة مبينة وتلك حدود الله ومن يتعد حدود الله فقد ظلم نفسه لا تدری لعل الله يحدث بعد ذلك امرا﴾ يا نبی الله * امتكه سويله كه * مدخول بها نساكزی تطليق ايتديككز زمان عدتلری وقتنده تطليق ايدك * اول تطهيرلرندن صكره جماع اولنمزدن مقدمدركه اول طلاق سنيدر * واول نساكزك عدتنی سز تعداد ايدك * كه آنلر تعداد وضبطدن عاجزلردر وسز دخی نفقه وسكنی ورجعتك وقتنی بيله سز * والله تعاليدن اتقا ايدوب انلره تطويل عدت واضرار ايتمكز وانلرك عدتلری منقضيه اولنجيه دك اولدقلری بيتدن چيقارميك آنلر دخی چيقمسونلر مكركه اهل خانه يه اذا وفحش وسفاهت ظهوريله شرعا اخراجی لازم كله اشبو احكام الله تعالينك حدوديدر كيمكه آنك حدودينی تجاوز ايدرسه نفسنه ظلم ايدوب مستحق عقاب اولور بيلمزسنكه الله تعالی بر امر مرغوب احداث ايدوب اهلنه يا اولادينه محبتی سببيله نادم اولوب رجعت *

﴿ومزاجه من تسنيم﴾ اول شرابك مزجی تسنيمدندر تسنيم ايسه بر شرابدركه علودن اهل جنتك غرف ومنازللرينه منصب اولور بعده انصبابی كسيلور * دينلديكه تسنيم هواده جاری اهل جنتك انالرينه طولنجه منصب اولور آندن كسيلور * دينلديكه اول اشرف شرابدر مقربون انی صرف ايچرلر اما كه سائر اهل جنت ايچون مزج ايديلور ﴿عينا يشرب بها المقربون﴾ اول تسنيم بر عيندركه مقربون انی صرف ايچرلر زيراكه دنياده الله تعاليدن غيری شغللری يوغيدی ﴿ان الذين اجرموا كانوا من الذين آمنوا يضحكون﴾ رؤساء قريشدن شونلركه اشراك ايتديلر مؤمنلرك فقراسنی استهزاء ايدرلردی ﴿واذا مروا بهم يتغامزون﴾ چونكه اول فقرايه اوغراسه لر انلره طعن ايدرلر وياخود كوزلريله وقاشلريله بری برلريله اشارت ايدرلر ﴿واذا انقلبوا الی اهلهم انقلبوا فكهين﴾ واهل ومنزللرينه رجوعلرنده صددنده اولدقلری حالته فرحين ومعجبين رجوع ايدرلر ﴿واذا رأوهم قالوا ان هؤلاء لضالون﴾ ومؤمنلری كوردكلرنده محمد عليه السلامی تصديق ايتدكلری ايچون آنلری ضلالته نسبت ايدرلر ﴿وما ارسلوا عليهم حافظين﴾ الله تعالی ايدر حالبوكه اول مشركلر اول مؤمنلر اوزره حافظ ارسال اولنمديلركه اعماللرينی حفظ ايده لر ويا رشد وضلاللرينه شهادت ايده لر ﴿فاليوم الذين آمنوا من الكفار يضحكون﴾ شول كونده كه مؤمنلر جنته كيره لر كافرلری استهزاء ايده لر ﴿على الارائك ينظرون﴾ در وياقوتدن سريرلر اوزرنده آنلرك نارده عذاب اولندقلرينه نظر ايده لر ﴿هل ثوب الكفار ما كانوا يفعلون﴾ اول كونده كافرلر جزاء اولنور استهزاء وسيئه لريله كيم آنی دنياده ايشلديلردی * ابو صالح ايدر نارده كفاره قپولر آچيلوب چيقك دينله قپولری آچيق كوريجك سكرديشوب اكا كيده لر واردقلرنده قپولری قپانه جنتدن مؤمنلر انلره نظر ايده لر زبانيه نك آنلره اول منوال اوزره ايتدكلری جزايه كوليشه لر * كعب ايدر جنتدن ناره ناظره پنجره لر واردركه چونكه بر مؤمن جنتدن نارده بر عدوسنی كورمك ديليه اول پنجره لرك برينه وارر واندن آنك عذاب اولنديغنه نظر قيلور واكا كولوب سونور

سورة الانشقاق وهی خمس وعشرون آية مكية

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

اذا السماء انشقت﴾ چونكه سماء رب تعالينك هيبتندن منشق اوله * دينلديكه مجرهدن شق اوليسر ﴿واذنت لربها وحقت﴾ واول سماء رب تعالينك امرينی ايشيدوب اكا انقياد ايده وحق اولديكه اول انی استماع واكا انقياد ايده ﴿واذا الارض مدت﴾ وارض بسط اولنوب سعتنده زياده قلنه ﴿والقت ما فيها وتخلت﴾ اول ارض ايچنده اولان موتی وكنوزی طشره

ایده (فاذا بلغن اجلهن فامسکوهن بمعروف اوفارقوهن بمعروف واشهدوا ذوی عدل منکم واقیموا الشهادة لله
ذلکم یوعظ به من کان یؤمن بالله والیوم الاخر ومن یتق الله یجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لایحتسب ومن یتوکل
علی الله فهو حسبه ان الله بالغ امره قدجعل الله لکل شیء قدرا) اول تطلیق اولنان نساکزك
عدتی منقضی اولدقده
دیلرسه کز انلری نکاح
جدیدیارجعه وحسن
معاشرتله امساك ایدك
یاخود حق طلاق وصداقنی
ادا واضراردن حذر ایله
مفارقت ایدك ورجعت
وفرقتکزاوزره منازعه دن
صیانة سزدن ایکی شاهد
عادل طوتك واول شهادتی لله
اقامت ایدك بو اشهاد
واقامت شهادت الله تعالی یه
وآخرته ایمان ایدن
کیمسه یه نصیحتدر کیمکه
الله تعالیدن قورقوب
مناهیدن وحدودالهی
تعدیله اول نسوانی
اضراردن اجتناب ایدرسه
الله تعالی انی دنیا وآخرت
محنتندن اخراج ایدر
واکا خاطرینه خطور
ومأمول ایتمدیکی رزق
احسان ایدر کیمکه الله تعالی یه
توکل ایدر الله تعالی آنك
امورینه کافیدر الله تعالی نك
امری نافذدرکه اصلافوت
اولمز الله تعالی شدت
ورخادن هرشی ایچون
وقت تقدیر ایتمشدر اولنه
تقدم ونه تأخر ایدر *
پیغمبرمز علیه السلامدن مرویدرکه بن برآیت بیلورم اکر ناس انکله عمل ایتسه لر انلره کافی ایدی (اولندی)
دیو * ومن یتق الله یجعل له آیتنی الی آخره قرائت بیوردی * روایت اولندیکه سالم بن عوف بن مالك الاشجعی مشرکلره اسیر
اولمغله باباسی عوف پیغمبر علیه السلامه حالنی افاده واستمداد ایتدکده الله تعالیدن قورقوب دائما لاحول ولاقوة الابالله

براغوب تخلی ایده (واذنت لربها وحقت) واول ارض رب تعالینك امرینه اجابت ایده والحال
اکا واجب اولدیکه ربنه اجابت ایده (یاایها الانسان انك کادح الی ربك کدحا فملاقیه) یاانسان
سن ربك جل شانه نك جزاسنه لقا که دکین عملده سعی قوی ایله سعی ایدرسن ایمدی لابدا کا
ملاقات ایدیسرسن (فامامن اوتی کتابه بیمینه فسوف یحاسب حسابایسیرا) امااول کمسه که کتاب
اعمالی یمیننه ویریله که اول مؤمندر سهولتله حساب اولنور حسابنده مناقشه اولنمز (وینقلب
الی اهله مسرورا) ومؤمنلردن عشیرتنه ویامؤمنلر فریقنه ویاجنتده کی حوردن اهلنه وکندویه
ویریلن کرامانه مسروراولدیغی حالده رجوع ایدر (واما من اوتی کتابه وراءظهره) اما
اول کمسه که کتاب اعمالی وراءظهرنده شمالنه ویریله که اول کافردر یمینی بوینینه تیورلنوب شمالی
وراء ظهرنه دوندوریلوب اندن کتابی ویریله چقان انده کی اعمال سیئه یی کوره (فسوف یدعو
ثبورا) واثبوراه دیو کندویه هلاکی تمنی ایده (ویصلی سعیرا) ونار وقوده براغله (انه کان
فی اهله مسرورا) زیرا اول دنیاده عشیرتی بیننده آخرتدن فارغ اولدیغی حالده مال وجاه
ایله مسرور ایدی (انه ظن ان لن یحور بلی ان ربه کان به بصیرا) اول ظن ایدردیکه موتدن
صکره الله تعالی یه رجوع ایتمیدی ایمدی حال انك ظن ایتدیکی منوال اوزره دکلدر بلکه اول
بعث اولنوب اکا رجوع ایدیسردر زیرا که رب تعالی انی خالق کوندن بوکی کونه دکین
انك احوال واعمالنه عالم اولوب لابد اکا فعلنك جزاسن ایدیسردر (فلااقسم بالشفق) اقسام
ایدرین شول حمرته کیم شمسك غروبندنصکره افق مغربده کوریلور ویاشول بیاضه کیم اول
حمرتك عقبنده کلورکه انك سقوطیله عامهٔ فقهاعندنده وقت عشاء داخل اولور (واللیل وما
وسق) ودخی لیله وهرشیئه کیم دواب وغیریدن لیل آنی جمع وستر ایدر (والقمر اذا اتسق)
ودخی قمره کیم اول مستوی اولوب نوری تمام اوله که اول ایام بیضدر (لترکبن طبقاعن طبق) یاانسان
سن حالدن حاله تحویل اولنورسنکه انك صکره کیسی هول وشدتده اولکینه مطابق اولور
ویاخود الله تعالی یه قربت ورفعتده درجه دن درجه یه ورتبه دن رتبه یه صعود ایدرسن ویاخود
مواقف قیامتده حالدن حاله منقلب اولورسن ویاخود نطفه ایکن موت بعده حیاة بعده موت
بعده حیاته ایررسن ویاخود رضیع بعده فطیم بعده غلام بعده شاب بعده شیخ اولورسن ویاخود
تدریجله سزدن اول کچن امتلرك سنتلرینه وبدعتلرینه تبعیت ایدرسن (فمالهم لایؤمنون)
انلره نولدیکه یوم قیامته ایمان کتورمزلر (واذاقرئ علیهم القرآن لایسجدون) قچان انلره
قرآن اوقنسه خضوع ایتمزلر ویاانك تلاوتنه سجود ایتمزلر * روایت اولندیکه پیغمبرمز صلی الله
علیه وسلم (واسجدواقترب) اوقونیجق اول ویانده اولان مؤمنلر سجده یه واردیلر قریش
ایسه انلرك باشی اوجنده طوروب تصفیق ایدرلردی اول سببدن بوآیت نازل اولدی *
امام ابو حنیفه بوآیتله سجودك وجوبنه ذاهب اولدی زیرا انی ایشیدوب سجده ایتمین ذم

ذکرینی ایدك بیوردی بونکله مداوم ایکن زمان قلیلده اوغلی سالم قید مشرکیندن خلاص ودرت بیك قیون
سوروب سلامت مدینه یه کلدی وبو* ومن یتق الله * آیت کریمه سی انك شاننده نازل اولدی دینلدی (واللائی
یئس من المحیض من نسائکم ان ارتبتم فعدتهن ثلثة اشهر واللائی لم یحضن و اولات الاحمال اجلهن
ان یضعن حملهن ومن یتق الله
یجعل له من امره یسرا)
حیضدن کسلمش نسالریکزك
واصلاحیض کورمینلرك
عدتلرنده شك ایدرسکز
انلرك عدتلری اوچ ماهدر
وحامله اولان نسالرك
نهایت عدتلری حملنی
وضع ایتدکلری وقتدر
* که اول مرأه کزك مطلقه
کرك زوجی وفات ایتمش
اولسون* کیمکه الله تعالیدن
قورقوب احکامی حقوقنه
مراعات ایدرسه حق
تعالی اکا دنیا وآخرت
امرینی آسان ایدر (ذلك
امرالله انزله الیکم ومن
یتق الله یکفر عنه سیئاته
ویعظم له اجرا) بوذکر
اولنلر الله تعالینك امریدرکه
انی سزه * لوح محفوظدن
انزال ایتدی کیمکه الله
تعالیدن قورقوب انك
اوامر واحکامیله عمل
ایده اول آنك کناهلرینی
ستروعفو واجرینی تضعیفله
عظیم ایدر (اسکنوهن
من حیث سکنتم من وجدکم
ولاتضاروهن لیضیقوا
علیهن وان کن اولات حمل
فانفقوا علیهن حتی یضعن حملهن فان ارضعن لکم فآتوهن اجورهن وأتمروا بینکم بمعروف وان تعاسرتم فسترضع له
اخری) اول تطلیق ایتدیککز نسانی عدتلری تمامنه دك وسع وطاقتکز اولدیغی مکانده اسکان ایدك وانلرك اخراجنی
موجب تضییقله اضرار ایتمیك اکر آنلر حامله ایسه لر حملارینی وضع ایدنجیه دك نفقه لرینی ویرك اکر انلر اولادکزی

اولندی * ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدرکه اول بوآیتده سجده ایدوب دیدیکه والله
بن بوآیتده سجده ایتدم الا آندنصکره که پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمی انده سجده ایدر کوردم
(بل الذین کفروا یکذبون) بلکه کافرلر قرآنی تکذیب ایدرلر (والله اعلم بما یوعون)
حالبوکه الله تعالی انلرك کفر وعداوتدن صدرلرنده اضمار ایتدیکن بیلور (فبشرهم
بعذاب الیم) ایمدی انلره عذاب وجیع دائمله تبشیر ایت (الاالذین آمنواوعملوا الصالحات
لهم اجر غیر ممنون) لکن انلردن شول کیمسه لرکه الله تعالی یه ورسولنه ایمان کتوروب
اداء فرائض وسنتله اعمال صالحه ایشلیه لر آنلره ثواب دائم واردرکه مرض وهرم وعذرله
فوت ایتدکلری اعمالك ثوابی کسلمز یازیلور

سورة البرج وهی ثنتان وعشرون آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(والسماءذات البروج) سماء حقیچونکه اول اون ایکی برجلیدر کواکبدن سبعهٔ سیاره آکا نزول
ایدر ومع ذلك اول بروجده نجوم ثوابت دخی واردر ویاخود انکله مرادقمرك منازلیدر
ویاکواکبك عظماسیدر ویاابواب سمادرکه نوازل آندن خروج ایدر (والیوم الموعود)
ومجیئیله وعد اولنان یوم قیامت حقیچون ویاخود انکله مراد یوم جمعه ویوم نحر اوله
ویاخود یوم ترویه ایله یوم عرفه اوله ویامحمد علیه السلام ایله یوم قیامت اوله و یامحمد علیه
السلام ایله الله تعالی اوله ویاآدم علیه السلام ایله یوم قیامت اوله ویابنی آدم اوزره شهادت
ایدر ملکله یوم قیامت اوله ویاحفظه ایله بنی آدم اوله ویاآدم ذریتیله یوم قیامت اوله
ویاالله تعالی ویوم قیامت اوله ویاشبو امتله سائر امم اوله ویاالله تعالی وبنی آدم اوله ویاانبیا
ایله محمد علیه السلام اوله (قتل اصحاب الاخدود) اصحاب اخدوده لعنت اولندی * پیغمبریمز
صلی الله تعالی علیه وسلمدن مروی حدیث مرفوعدرکه ملوك ماضیه دن برملکك برساحری
وار ایدی اول ساحر پیراولیجق ملك اکا برغلام ضم ایتدیکه اندن سحر اوکرنه مکراول *
غلامك یولی اوزره برراهب وار ایدی غلامك قلبی آکامیل ایتدی کونلرده برکون غلام
ساحره کیدرکن یولی اوزره بربیوك یلانه راست کلدیکه اول ناسی یولدن مروره مانع
اولمشدی غلام الینه برطاش الوب دیدیکه الهی راهب اکر سکا ساحردن خبرلو ایسه
بوطاشله اشبو یلانی اولدرمکی بکا آسان ایت آندن یلانه طاشی آتوب اولدردی بعده اول
غلام اکمه وابرصی دعاسیله کیدرر اولدی برنیجه دردلری کذلك دعاسیله کیدرردی مکر
ملکك برجلیسی وار ایدی اعمی اولدی غلام دعاسیله آنك عماسین کیدردی ملك اول
جلیسنه عماکی کیم کیدردی دیو سؤال ایتدکده رب تعالی کیدردی دیو جواب ویردکده

امزدرلرسه امزرمه اجرتنی ویرك وبوامزرمه اجرتی خصوصنده بری بریكزله بیلنكزده مشورت ایدوب مناسبنی
ویرك اكر رضاع امرنده یعنی زوجنه امزرمه اجرتنی ویرمكده وزوجه یه امزرمكده عسرت ومضایقه ظهور ایدرسه
اول * زوجی * رجله برسودآناطوتمق لازم كلور * زیرا انامنه ٢٦٨ سود ویر دیو جبر اولنمز * (لینفق
ذوسعة من سعته ومن
قدر علیه رزقه فلینفق
مماآتیه الله لایكلف نفسا الا
ماآتیها سیجعل الله بعد عسر
یسرا) كركدركه غنا
وقدرت صاحبی كیسه لر
مطاقه ومرضعه لرینه
غناوقدرتنجه نفقه ویرسون
رزق تنك ومضایقه اوزره
اولان كمسنه الله تعالینك
اكا ویردیكی قدر نفقه
ویرسون برنفسه انجق
اكا مالدن ویردیكی قدر
تكلیف اولنور الله تعالی عسر
وفقردنصكره یسر وغنا
احسان ایدر (وكاین من
قریة عتت عن امر ربها
ورسله فحاسبناها حسابا
شدیدا وعذبناها عذابا
نكرا) چوق قریه اهلی رب
تعالی نك ورسولنك امرنده
جهل وعناد ایله اعراض
ایتدیلر بزانلره دنیاده
قحط وسیف وسائر بلاایله
شدید حساب ومناقشه
ایتدك وآخرتده بیلنمز الیم
عذابلرله عذاب ایده رز
(فذاقت وبال امرها وكان
عاقبة امرها خسرا)
آنلر كفر وعصیانلرینك
عقوبتنی دنیاده داتدیلر وعاقبت امرلری خسران اولدی (اعدالله لهم عذابا شدیدا) الله تعالی (اخدود)
انلر ایچون عذاب شدید آماده ایلدی (فاتقوا الله یااولی الالباب الذین آمنوا قدانزل الله الیكم ذكرا رسولا یتلوا علیكم
آیات الله مبینات لیخرج الذین آمنوا وعملوا الصالحات من الظلمات الی النور) ای الله تعالی یه ایمان ایدن عقول تامه صاحبلری

ملك اكایاوزلنوب تعذیبله اكاغلامی بیلدردی بعده غلامه تعذیب ایدوب اول دخی راهبی
بیلدردی اوبله اولسه ملك راهبی منشارله ایكی شق ایتدی بعده غلامی بربوكسك طاغك
باشنه كوندردیكه آندن اشاغه آته لر غلام دعا ایدوب طاغ سلكندی آنی كتورنلر جمله سی
هلاك اولوب غلام قورتلدی بعده اول غلامی برجماعتله دریایه كوندردیكه آنی غرق
ایده لر كمی یه بنیجك غلام دعا ایدوب كمی انلر ایله منقلب اولدی انلر غرق اولوب غلام
صو اوزره یوروبه رك طشره یه چیقدی غلام ملكه واروب دیدیكه سن بنم قتلمه چاره
ایده مزسن مكركه ناسی جمع ایدوب بنی صلب ایدوب وتیر كشمدن براوق آلوب باسم رب الغلام دیوب
اول اوقی بكا آته سن. ملك انجلین ایتدی اوق غلامك صدغنه اریجك غلام تسلیم روح ایتدی
ناس آنی كوریجك دفعة جمیعی غلامك ربنه ایمان كتوردك دیدیلر ملكه اتباعی دیدیلركه
شول حذرایتدیكك ورطه یه دوشدك اوبله اولسه ملك انلرایچون امرایدوب خندقلر قازدیلر
وایچلرینه آتش یاندردیلر واول ایمانه كلنلری اول آتش قتنه كتوردیلر كفره رجوع
ایدنلری صالیویردیلر ایمان اوزره ثابت اولنلری اول آتشه آتدیلر حتی كه برمرأه یی
كتوردیلركه بیلسنجه برصبی وار ایدی مرأه آتشه آتلمقدن تأخر ایدیجك صبی اكا ای آنا من
حق اوزره سن ناره صبر ایله كل دیدی اوبله اولسه مرأه صبی ایله كندوبی اول آتشه براقدی
* مقاتل ایدر اخادید اوج یرده واقع اولوبدر بری « نجرانده » وبری شامده وبری فارسده
اولدی اما شامده كی یه بطلمیوس وفارسده كی یه بخت نصر تعهد ایتدی بوایكیسی شاننده
قرأن نازل اولمدی بلكه قرآنك نزولی اول نجرانده كی اخدود شاننده اولوبدر * روایت
اولندیكه بررجل مسلم وارایدی انجیل اوقوردی كندوبی بركمسه یه برعمل ایچون ایجار
ایتدی اول آنك قتنده امر ایتدیكی عملی ایشلر وهم انجیلدن قراءت ایلردی مكر مستأجرك
برقزی وارایدی كورسه كه اول اجیر انجیلدن اوقودقجه اندن نور ظاهر اولوردی قز آنی باباسنه
خبر ویروب حتی كه باباسی دخی اول نوری كوردی اجیره اول نورك سببندن سؤال ایتدیكنده
اول دین اسلام نوریدر دیدی اوبله اولسه اول مستأجر وانك غیری رجال ونسادن سكسان یدی كمسه
اسلامه كلدیلر بوواقعه عیسی علیه السلامك سمایه رفعندنصكره ایدی نجرانده حمیر ملوكندن
یوسف ذونواس نام برملك انی ایشیدیجك انلر ایچون برخندق قازدیروب ایچنه آتش
یاندردی وانلره دین عیسادن رجوعی تكلیف ایتدی رجوع ایدنلری صالیویروب دین
عیسی اوزره ثابت اولنلری اكا یاندردی حتی برمرأه صبیسیله اكا كتوریلوب حكایت
اولندیغی اوزره دین اسلامده ثابت اولدقلرنده ایكیسی اول آتشه براغلدی (النارذات
الوقود) اخدود برناردركه ناسله ایقاد اولنوبدر ربیع ابن انس ایدر اول ناره القاء
اولنان مؤمنلری نارمس ایتمزدن اول الله تعالی روحلرینی قبض ایتدی ونار چیقوب اول

الله تعالی دن اتقا ایدك حق جل وعلا سزه قرآنی انزال و پیغمبرینی ارسال ایتدیكه اول رسول سزه ظاهر الاحكام
اولان آیات قرأنیه سنی تلاوت ایدر تاكه مؤمن اولوب عمل صالح اشلینلری ضلالات ظلمتدن نور هدایته اخراج ایده
(ومن یؤمن بالله ویعمل صالحا یدخله ٢٦٩ جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا قد احسن الله له
رزقا) كیمكه الله تعالی یه ایمان
ایدوب عمل صالح ایشلیه
حق تعالی آنی اشجاری
تحتندن نهرلر جریان ایدر
جنتلره ادخال ایدوب
آنده تأبید ایدر وآكا انده
احسن واعظم نعم احسان
ایدر (الله الذی خلق سبع
سموات ومن الارض مثلهن
یتنزل الامر بینهن لتعلموا
ان الله علی كل شیء قدیر
وان الله قد احاط بكل شیء
علما) الله تعالی یدی كوكلری
و یردن آنك مثلنی خلق
ایتدی انك امر وقضاسی
آنلرك بیننه نازل وجاری
وحكمی نافذدر تاكه بوعقلله
ای ناس بیله سزكه الله تعالی
هرشیئی خلق ایتمكه وسموات
وارضك بینلرنده حكمنی
انفاذ واجرایه قادردر وآنك
علم وقدرتی هرشیئی احاطه
ایتمشدر * دائرۀ علم
وقدرتندن خارج برشی
یوقدر
(سورة التحریم مدنیة
وهی اثنتا عشرة آیة)
(بسم الله الرحمن الرحیم)
(یاایها النبی لم تحرم ماأحل
الله لك تبتغی مرضات
ازواجك والله غفور رحیم) یانبی الله ازواجكك رضاسنی طلب ایله الله تعالی نك سكا حلال ایتدیكی شیئی نیچون كندیكه
حرام ایدرسك الله تعالی كفارت یمین ایله اول ذنبی مغفرت واكا رحمت ایدیجیدر * بو آیت كریمه نك سبب نزولنده ایكی
روایت اولنغله بری بوكه حضرت رسالتپناه افندمز علیه السلام بال شربتنی سورلر ایدی زینب رضی الله تعالی عنها بر مقدار

اخدود كنارنده اولان كفاری یاندردی (اذهم علیها قعود) كه اول ملك واصحابی
اخدود قتنده اوتوروب مؤمنلرك عذاب اولندیغنه نظر ایدرلردی (وهم علی مایفعلون
بالمؤمنین شهود) وآنلر مؤمنلره ایتدكلری ظلمه ملكلری عندنده بری برلریچون امرده
تقصیر ایتمامشدر دیو شهادت ایدرلردی ویاخود یوم قیامتده آنلرك اول افعالی اوزره
السنه وایدیلری شهادت ایدیسردر (وما نقموا منهم الا ان یؤمنوا بالله العزیز الحمید)
اول مؤمنلردن هیچ برشی انكار ایتمدیلر الا انیكه الله تعالی یه ایمان كتوردكلرینه كه اول
عزیزدر عقابندن قورقیلور حمیددر ثوابی رجا اولنور (الذی له ملك السموات والارض
والله علی كل شیء شهید) كه اول الله تعالی سموات وارضك ملكی آنكدر هرشیئی
كورر آنلرك فعلنی بیلور یوم قیامتده جزالرین قیلور (ان الذین فتنوا المؤمنین والمؤمنات
ثم لم یتوبوا فلهم عذاب جهنم ولهم عذاب الحریق) شونلركه مؤمنین ومؤمناتی احراقله
تعذیبلرندنصكره توبه ایتمدن فوت اولدیلر كفرلری سببیله نار جهنم واحراقلری سببیله
آنلرك تعذیبندن اشد عذاب واردر * دینلدیكه عذاب حریقله مراد اول اخدوددركه
نارك اصحاب اخدود اوزره منقلب اولوب آنلری احراقیدر (ان الذین آمنوا وعملوا
الصالحات لهم جنات تجری من تحتها الانهار ذلك الفوز الكبیر) شونلركه الله تعالی یه
ورسولنه ایمانله عمل صالح ایشلدیلر آنلر ایچون جنتلر واردركه اشجاری آلتندن ایرمقلر
آقار اشبو فوز كبیردركه دنیا ومافیها انك جنبنده صغیر اولور (ان بطش ربك لشدید)
ربك جل شانه نك اخذی مضاعفدر (انه هو یبدیء ویعید) الله تعالی خالق عدمدن
وجوده كتورر وموتلرندنصكره یوم قیامتده آنلری احیاء واعاده ایدر ویاخود دنیاده
كفره یی بطشله ابداء ایدر وینه آخرتده آنی اعاده ایدر (وهو الغفور الودود) اول
تائبی مغفرت ایدر واكا اطاعت ایده نی سور (ذو العرش المجید) اول عرشك خالقیدر
ذات وصفاتنده مجیددر واجب الوجود تام القدرتدر ویا اول عرش مجید وعلو وعظم
صاحبیدر (فعال لما یرید) اول ابداء واعاده احزان واهانتدن دیلدیكن ایشلر اكا
كندینك وغیرینك افعالندن مرادی ممتنع اولمز (هل اتیك حدیث الجنود فرعون
وثمود) یامحمد سكا فرعون وثمود قوملرینك قصه لری خبری كلدیكه موسی وصالح
علیهما السلامی تكذیبلریله نیجه اهلاك اولندیلر ایمدی انكله متسلی اولوب قومكك سنی
تكذیبلرینه صبر ایله واول ایكی قومه ایریشن مصائب مثلیله مصاب اولملرندن تحذیر
ایله (بل الذین كفروا فی تكذیب) بلكه سكا وقرآنه كافر اولنلر برتكذیبده دركه اندن
تحاشی ایتمزلر ایمدی آنلرك حالی كچن امم مكذبه نك حالندن اعجبدركه آنلرك قصه لرین
ایشیدر وآثار هلاكلرین كوررلر ایكن آنلردن اشد وجه اوزره تكذیب ایدرلر (والله

عسل تدارك ایتمكله افندمز انك خانه‌سنی تشریفده شربت یاپوب ویردی بعض ازواج طاهرات بوكا واقف اولوب
كران كلمكله عائشه و حفصه رضی الله تعالی عنهما اتفاق ایتدیلركه شربتی ایچوب قنغمزك خانه‌سنه كلورسه یارسول الله
آغزك یكزده مغافیر رایحه‌سی شم اولنیور دیه بو مغافیر عرفط نام اغاجدن صمغ كبی سیلان ایدر
بد رایحه‌لو بر شی ایمش
واقعا آنلرك خانه‌لرینی
تشریفلرنده متفقا بو
كلامی سویلدكلرنده بن
زینبك خانه‌سنده بال
شربتی ایچدم دیدی آنلر
بلكه زنبور عسلی عرفط
چچكندن آلمشدر دیدیلر
بو تكرار بتكرار
سویلدكلرنده والله عسلی
كنند و نفسم ایچون
بوندنصكره حرام ایده‌یم
دیدی بناء علیه بوآیت كریمه
نازل اولدی * وبر روایت
دخی بوكه حفصه رضی الله
تعالی عنهانك نوبتنده خانه
سنی تشریفلرنده حفصه
رضی الله تعالی عنها
مأذونا پدرینه كتمش بولنغله
ماریهٔ قبطیه‌یی چاغروب
خدمتیله سرفراز ایتدی
حفصه رضی الله عنها
مطلع اولدقده ملول اولدی
حضرت پیغمبر علیه السلام
بیوردیكه ماریه‌یی كندیمه
حرام ایدرسم راضی
اولورمیسن بیوردی
حفصه بلی دیدكده پیغمبر
علیه السلام بو خصوصی
كیمسه‌یه سویله بیوردی
حفصه رضی الله عنها فی الحال عائشه رضی الله تعالی عنهایه مژده ایدوب ماریه‌دن خلاص اولدق
دیدی بناء علیه بو آیت كریمه نازل اولدی (قد فرض الله لكم تحلة ایمانكم والله مولیكم وهو العلیم الحكیم) الله تعالی
سزك یمینلركزی كفارتله كشاد ایده‌جكنی بیان ومشروع قیلدی الله تعالی سزك فعل و صلاحكزك متولیسیدر و اول

من ورائهم محیط) الله تعالی علم و قدرتیله آنلری مشتملدر قنده اولسه‌لر آندن آنلری
عصمت ایدر یوقدر (بل هو قرآن مجید) بلكه آنلرك تكذیب ایتدكلری برحق كتاب
منیفدركه هر نازل اولان كتب سماویه‌دن اول شریفدر نظم و معناده اول وحیددر
ویا اول رب مجیدك قرآنیدر (فی لوح محفوظ) بر لوحده ثابتدركه تحریف ویا استراق
شیاطیندن محفوظدر * روایت اولندیكه الله تعالی لوح محفوظی درهٔ بیضادن خلق ایتدی
ایكی دفه‌سی یاقوت حمرادندر عرشك یميننده‌در الله تعالی اكا هر كونده اوچیوز آلتمش
كره نظر ایدر احیاء و اماته ایدر خلقك كیمی عزیز و كیمی ذلیل ایدر دیلدیكی كبی
ایدر تاكه خلق بیله‌لركه عندنده هر شی مقدردر * مرویدركه الله تعالینك لوحنده یوز
اون بش شریعت موجوددر الله تعالی ایدر هر مؤمنكه اول شریعتلرك بریله بكا ملاقات
ایده بن آنی جنته قورین * دینلدیكه لوح محفوظك طولی سماء وارض بینجه وعرضی
مشرق و مغرب آراسنجه در ایكی حافه‌سی دردر و یاقوتدن قلمی نوردر اصلی بر ملكك
حجرنده‌در

سورة الطارق وهی سبع عشرة آیة مكیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(والسماء والطارق) سماء وطارق حقیچون طارق كیجه ایچنده ظاهر اولور كوكبدر
* روایت اولندیكه ابو طالب بر كیجه پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه و سلم قتنده ایدی
كورسه‌كه سمادن بر نجم منحط اولوب اول حوالی نور ایله طولدی ابو طالب اندن فزع
ایدوب یامحمد بو نه شیئدر دیدی پیغمبرمز علیه السلام ایتدی نجمدركه رمی اولندی الله
تعالینك آیتلرندن بر آیتدر اول سببدن بو آیت نازل اولدی (وما ادریك ما الطارق
النجم الثاقب) طارقك نه شیء ایدوكن سكا نه بیلدردی ایعدی اول بر ضیالو نجمدركه
ظلامی ویا افلاكی ضیاسیله ثقب ایدوب انده نافذ اولوركه اول زحلدر (ان كل نفس
لما علیها حافظ) هیچ بر نفس یوقدر الا انك اوزره مسلط ملك واردركه انك اعمالنی
حفظ ایدر (فلینظر الانسان مم خلق) ایعدی انسان نظر ایتسونكه نه شیئدن خلق
اولندی (خلق من ماء دافق) بر ماءدن خلق اولندیكه اول رحم امه صب اولنوبدر
(یخرج من بین الصلب والترائب) كه اول رجلك صلبیله مرأه‌نك عظام صدری آراسندن
چیقاركه آنكله مراد ماء رجل ایله ماء مرأه‌در زیراكه ولد اول ایكیسندن حاصل اولور
(انه علی رجعه لقادر) اول الله تعالی آنی اماته‌دنصكره بعثه قادر اولور ماء دافقدن
خلقه قادر اولدیغی كبی (یوم تبلی السرائر) شول كونده‌كه قلوبده مضمر اولان عقائد

قولارینك مصالحنی علیم وهر امورنده حكیمدر (واذ اسر النبی الی بعض ازواجه حدیثا فلما نبأت به واظهره الله علیه
عرف بعضه واعرض عن بعض فلما نبأها به قالت من انبأك هذا قال نبأنی العلیم الخبیر) اول وقتكه پیغمبر علیه السلام
ازواجنك بعضنه * یعنی حفصه رضی الله عنهایه اسرار سویلدی * كه اول ماریه‌یی كندویه
تحریمیدر یاخود كندودن
صكره شیخینك خلافتلریدر *
وقتاكه حفصه رضی الله
تعالی عنها اول سری
عائشه رضی الله تعالی
عنهایه خبر ویردكده الله
تعالی انك خبر ویردیكنی
پیغمبر علیه السلامه
* جبریل علیه السلامله *
بیان ایتدی پیغمبر علیه
السلام انك بعضنی حفصه‌یه
نیچون اول سری افشا
ایتدك دیو افهام و سؤال
ایتدی * كه اول ماریه
ماده‌سیدر * وبعضنی یوزینه
اورمیوب سؤالدن اعراض
ایتدی * اول شیخین
ماده‌سیدر * وقتاكه پیغمبر
علیه السلام حفصه‌یه
بونلری خبر ویردكده
حفصه رضی الله تعالی عنها
بونلری بنم افشا ایتدیكمی
سكا كیم خبر ویردی دیدی
پیغمبر علیه السلام هرشیئی
بیلور و ایشیدیر الله تعالی
خبر ویردی دیدی (ان تتوبا
الی الله فقد صغت قلوبكما
وان تظاهرا علیه فان الله هو
مولیه و جبریل و صالح
المؤمنین والملائكة بعد
ذلك ظهیر) ای حفصه و ای عائشه * سزك قلبكز صوابدن میل ایله سر پیغمبر علیه السلامی محافظه ایتمكزدن سزه
توبه ایتمك لازم كلدی * اكر توبه ایدرسكز الله تعالی توبه‌كزی قبول ایدر اكر بر بریكزه معاونت و مظاهرتده
اولورسكز تحقیق الله تعالی آنك ولی و ناصریدر و جبریل علیه السلام انك رفیق و مددكاریدر ومؤمنلرك صلحاسی

ونیات ظاهر اولور ویا فرائض اعمال ظاهره اولور صوم وصلاة ووضوء واغتسال كبی‌كه
اول الله تعالی ایله عبد بیننده سرائردر حتی بر عبد اشبو عباداتی ادا ایتمامشكن ادا
ایتدم دیسه آنی الله تعالیدن غیری احد بیلمز ایعدی یوم قیامتده آنی ادا ایدن ایتمیندن
اظهار اولنور * ابن عمر ایدر الله تعالی یوم قیامتده هرسری اظهار ایدر سر حسن
صاحبنك یوزنده زین اولور و سر قبیح ایسه صاحبنك یوزنده شین اولور (فما له من
قوة ولا ناصر) اویله اولسه بعثی انكار ایدنه كندیدن عذابی دفع ایدر قوتی ویاناصری
اولمز (والسماء ذات الرجع) سماء حقیچونكه اول هردوره‌ده حركتنه ابتدا ایتدیكی
موضعه رجوع ایدر و یاخود وقت و یغمورله رجوع ایدر و یاخود سحاب مائی
بحاردن آلور دنیلن قول اوزره وقت وقت اول مائی اخذ ایچون ارضه رجوع ایدر
(والارض ذات الصدع) وارض حقیچونكه اول نبات و اشجار وعیون ایچون منشق
اولور تاكه اول بنی آدمه قوت اوله (انه لقول فصل و ماهو بالهزل) اول قرآن بر
قول جددركه حق وباطل بیننی فصل ایدر یوخسه قول هزل دكلدر (انهم یكیدون
كیدا و اكید كیدا) اهل مكه قرآنی ابطال ونورنی اطفا ایچون كید ایدرلر بندخی انلره
استدراج و حسبانلری اولمدیغی حیثیتدن انتقامله انلره كیدیمی مقابل قیلورین (فمهل
الكافرین امهلهم رویدا) ایعدی كافرلره صبرله و هلاكلرینه استعجال تركله امهال یسیر
ایت زیراكه عمر دنیا نه‌قدر طویل اولسه آخرتك عمردائمنه نسبتله اقل قلیلدر

سورة الاعلی وهی تسع و عشرة آیة مكیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(سبح اسم ربك الاعلی) رب اعلانك اسمنی تنزیه ایت شول معانیدنكه آكا صالح اولمزكه
اول قهر و اقتدار ایله عالیدر و یاخود سجودكزده * سبحان ربی الاعلی * دیكز وقتاكه
* فسبح باسم ربك العظیم * آیتی نازل اولدی پیغمبرمز علیه السلام انی ركوعكزده دیكز
دیدی * سبح اسم ربك الاعلی * آیتی نازل اولیجق آنی سجودكزده دیكز دیدی حالبوكه
آندن اول ركوعده «اللهم لك ركعت» وسجودده «اللهم لك سجدت» دینوردی (الذی خلق
فسوی) كه اول هر شیئی خلق ایدوب خلقنی تسویه ایتدی شول كمالی حاصل اولور
شیئی آنده قیلمغله (والذی قدر فهدی) كه اول اشیانك اجناس وانواع اشخاص ومقادیر
صفات وافعال وآجالنی تقدیر ایدوب هر برینی طبع واختیاریله افعالنه توجیه ایتدی میول
والهامات تقدیر وخلقیله ونصب دلائل و انزال آیات ایله * مجاهد ایدر انسانه خیر وشر
وسعادت وشقاوت طریقنی وانعامه مراعی هدایت ایتدی * دینلدیكه اشیاده منافعی خلق

* یعنی اصحاب و سزك ایکیکزنده یاباركز * و جمله ملكلر آنك معاون و مظاهریدر (عسی ربه ان طلقكن ان یبدله ازواجا خیراً منكن مسلمات قانتات تائبات عابدات سائحات ثیبات و ابكارا) اكر اول سزی تطلیق ایدرسه شاید آنك ربی جل شانه اكا سزدن خیرلو مسلمه مؤمنه مطیعه تائبه عابده صائمه ثیبه و باكره زوجه‌لر تبدیل ایده (یا ایها الذین آمنوا قوا انفسكم و اهلیكم ناراً وقودها الناس والحجارة علیها ملئكة غلاظ شداد لا یعصون الله ما امرهم و یفعلون مایؤمرون) ای مؤمنلر نفسكزی و پند و نصیحتله اهل و اولادكزی آتشدن حفظ ایدك كه اول آتشك طوتشدیره‌جغی كفار انس و جن و كبریت طاشلریدر اونار اوزره مأمور * زبانیه دینور * خشین و شدید ملكلر واردركه الله تعالی آنلره امر بیوردیغی شیده اصلا عصیان و مخالفت ایتمزلر و امر اولندقلری شیئی درعقب ادا ایدرلر * هیچ مرحمتلری اولمغله بر آن بردفعه ده یتمش بیك كمسه‌یی بردن آتشه القا ایدرلر * (یا ایها الذین كفروا لا تعتذروا الیوم انما تجزون ما كنتم تعملون) ای كافرلر بوكون ناره دخولكزده اعتذار ایتمك * كه عذركز قبول اولمز * آنجق دنیاده‌كی اعمال سیئه‌كزله جزا نورسكز (یا ایها الذین آمنوا توبوا الی الله توبة نصوحا عسی ربكم ان یكفر عنكم سیئاتكم و یدخلكم جنات تجری من تحتها الانهار یوم لا یخزی الله النبی والذین آمنوا معه نورهم یسعی بین ایدیهم و بایمانهم یقولون ربنا اتمم لنا نورنا واغفر لنا انك علی كل شیء قدیر) ای مؤمنلر الله تعالی‌یه كناهكزدن توبه ایدك شویله‌كه الی (ودائمدر)

ایدوب استخراجی طریقن انسانه هدایت ایتدی و رحمده مدت جنینی تقدیر ایدوب اكا رحمدن دنیایه خروجی هدایت ایتدی و بنی آدمه سعادت وشقاوتی تقدیر ایدوب بعده ایکی فریقدن هر برینك اوزرینه تقدیر اولنان سبیله سلوكی تیسیر ایتدی (والذی اخرج المرعی فجعله غثاء احوی) واعشابی ودوابك مرعاسنی یردن بیتوروب خضرتندنصكره یابس واسود قیلدی (سنقرئك فلا تنسی) بز سكا قرآنی جبریل قراءتیله تعلیم ایده‌رز ویاخود قراءتی الهامله سنی قاری قیلورز من بعد انی اونوتمزسن حالبوكه سن امیسن تاكه اول سكا آیت اخری اوله مع ذلك سنك امور مستقبله‌دن اخبارك و دیدیكك كبی واقع اولمسی آیاتدن ایدی (الا ماشاء الله) مكر آنیكه الله تعالی قرآندن تلاوتن نسخله اونتمكی دیلیه * دینلدیكه انكله مراد قلت وندرت اوزره اولاندر زیرا روایت اولندیكه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم برنمازده قراءتندن بر آیتی اسقاط ایتدی * ابی بن كعب آنی نسخ اولندی ظن ایدوب سؤال ایتدكده پیغمبریمز علیه السلام دیدیكه آنی اونوتمشن (انه یعلم الجهر ومایخفی) الله تعالی احوالكزدن آشكاره و كیزلوینی بیلور ویاخود جبریل علیه السلامله بیله جهرك ونسیاندن خوفیله اكا داعی اولان شیئی بیلور ایعدی ابقاء وانشاءدن صلاحك اولان شیئی بیلور (ونیسرك للیسری) زسنی وحی حفظنده طریقهٔ یسرایی اعداد ایدرز (فذكر ان نفعت الذكری) ایعدی نامه قرآنله وعظ ایت اول آنلره كركسه نفع ایتسون ویا ایتمسون (سیذكر من یخشی) اول قرآنله متعظ اولور اول كمسه‌كه الله تعالیدن خوف ایدر قلبی آنی بیلوب اكا ایمان كتورمسیله (ویتجنبها الاشقی) اول قرآن مواعظندن تجنب ایتمز الا كافركه هر عاصیدن اشقادر ویا كافرلرك زیاده شقیسیدر دینلدیكه اول ولید بن المغیره واتباعیدر (الذی یصلی النار الكبری) كه اول نار جهنمه داخل اولوركه اول نار دنیانك یتمش جزئندن برجزءدر ویاخود اول نار جهنمدن درك اسفله داخل اولور (ثم لا یموت فیها ولا یحیی) بعده اول نارده اكا موت ایرمزكه عذابندن استراحت ایده وحیاته دخی اولمزكه اول اكا نفع ایده (قد افلح من تزكی) فلاح بولدی اول كمسه‌كه كفر و معصیتدن تطهر ایتدی ویا اولكه عملی زاكی اولدی ویا صلات ایچون تطهر ایتدی ویا مالنك زكاتن ادا ایتدی (وذكر اسم ربه فصلی) وقلب ولسانیله رب تعالینك اسمنی ذكر ایدوب نماز قیلدی وجائزدركه ذكرله مراد تكبیرهٔ تحریمه اوله * دینلدیكه اشبو ایكی آیتك معناسی فلاح بولدی اول كمسه‌كه صدقهٔ فطری ادا ایدوب مصلایه تكبیر ایدرك كیتدی ویا تكبیرات عیدی اقامت ایدوب صلاة عیدی اتمام ایتدی ویا رب تعالینك ذكریله تكبیرهٔ تحریمه‌یی ایدوب صلوات مفروضه‌یی اوقاتنده ادا ایتدی (بل تؤثرون الحیاة الدنیا) بلكه سز حیاة دنیایی و عملی آخرت عملی اوزره اختیار ایدرسز آخرتده سزی اسعاد ایدر شیئه اشتغال ایتمزسز (والآخرة خیر وابقی) حالبوكه آخرت خیرلودركه نعیمی بالذات ملذوذدر غوائلدن خالصدر

الموت بر دخی كناه اشلمك اوزره نفسنه نصیحت ایدن تائبلر كبی توبه ایدك شایدكه ربكز عز شانه كناهلریكزی ستر ایدوب اغاجلری آلتندن ایرمقلر آقار جنتلره ادخال ایده اولكونده الله تعالی پیغمبر علیه السلامی وانكله اولان مؤمنلری نار و ظلمات ارائه سیله خجل ومغموم ایتمز آنلره عطا اولنان نور وضیا اوكلرنده وصاغلرنده یورر * وانكله صراطی كچرلر منافقلرك نوری سیوندكلرینی كوردكلرنده مؤمنلر بشریت سببیله دیرلركه یاربنا نورمزی اطفادن حفظ وتمام وباقی ایله وبزی مغفرت ایله تحقیق سن نوری اتمام وابقا ومغفرته وهر شیئه قادر سین (یا ایها النبی جاهد الكفار والمنافقین واغلظ علیهم ومأویهم جهنم وبئس المصیر) یانبی الله كافرلره سیفله ومنافقلره حجت ووعیدله وایكیسنه دخی غلظت وخشونتله جهاد ایت آنلرك مكانلری جهنمدر اول نه چركین مكاندر (ضرب الله مثلا للذین كفروا امرأت نوح وامرأت لوط كانتا تحت عبدین من عبادنا صالحین فخانتاهما فلم یغنیا عنهما من الله شیئا وقیل ادخلا النار مع الداخلین) الله تعالی كافرلره نوح علیه السلامك زوجه‌سی * واعله * ایله لوط علیه السلامك زوجه‌سی * واهله * یی ضرب مثل ایلدی بونلر ایكیسیده بزم ایكی صالح قوللرمزك تحت نكاحنده ایدیلر * واعله نوح علیه السلامه مجنوندر دیمكله وواهله لوط علیه السلامك مسافرلرینی قومنه خبر ویرمكله خیانت ایتدیلر آنلره زوجلرینك صلاح ونبوتی غرق وطاش عذابندن منعه هیچ فائده ایتمدی * كه حسب ونسبك

ودائمدر انقطاعی یوقدر (ان هذا لفی الصحف الاولی صحف ابراهیم وموسی) اشبو قد افلح دنصكره ذكر اولنان درت آیت قرآندن اول انزال اولنان صحیفه‌لردن ابراهیم وموسایه نازل اولان صحیفه‌لرده ثابتدركه اول امر دیانتی جامع اولوب كتب منزله‌نك خلاصه‌سیدر

سورة الغاشیة وهی ست وعشرون آیة مكیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(هل اتاك حدیث الغاشیة) یا محمد سكا یوم قیامت خبری كلدیمكه آنك شدائد واهوالی سنی غشی ایدر (وجوه یومئذ خاشعة) اول كونده یوزلر اولوركه ذلیلدر (عاملة ناصبة) كه انلر دین اسلامك غیری دین باطل اوزره دنیاده عمل ایدر زحمت ومشقت چكرلردی عبدهٔ اوثان وكفار اهل كتاب كبی ایعدی الله تعالی انلرك ضلالتده‌كی اجتهادنی قبول ایتمز بلكه آنلری ناره ادخال ایدر ویا دنیاده معاصی عملن ایدرلر آخرتده نار نصیبن چكرلر ویاخود لله عمل ایتمدكلری ایچون نارده سلاسل واغلال معالجه سیله اعمال وانصاب اولنورلر ویا نارده یوزلری اوزره سورندیلورلر (تصلی نارا حامیة) آنلر بر ناره داخل اولورلركه حرّی كمالنده‌در (تسقی من عین آنیة) و بر عیندن ایچریلوركه انانك حرّی نهایته ایرمشدر * دینلدیكه اكر آندن بر قطره دنیا طاغلری اوزره قونلسه طاغلری ایریدیدی (لیس لهم طعام الا من ضریع) انلرك طعامی دكل الا ضریعدركه اول هرّه‌نك اظفاری كبی براوتدر آجی ویابسدر تازه ایكن اكا شبرق دینور قوریدیغنده اكا دابه قریب اولمز ایمدی آخرتده بر شجرهٔ ناریه دركه ضریعه بكزر بو آیت نازل اولیجق مشركون دیدیلركه بزم دوه‌لریمز ضریعله سمرر وقرآنی تكذیب ایتدیلر اویله اولسه نازل اولدیكه (لا یسمن ولا یغنی من جوع) اول ضریع نه سمردر ونه آجلغی كیدرر (وجوه یومئذ ناعمة) اول كونده یوزلر اولوركه متنعمه وذات بهجه‌در (لسعیها راضیة) كه اول دنیاده الله تعالینك طاعتنه اجتهاد و معصیتدن اجتنابله اولان فعللرینك ثوابنه راضیدرلر (فی جنة عالیة) جنتده درجات مرتفعه‌ده درلر (لا تسمع فیها لاغیة) آنلر آنده كلمهٔ لغو ویا لغو ایدر نفس ایشتمزلر زیرا اهل جنتك كلامی ذكر وحكمدر (فیها عین جاریة) آنده پیكارلر واردركه صوینك جریانی كسلمز (فیها سرر مرفوعة) آنده سریرلر واردركه الواحی آلتوندن اولوب زبرجد ودرّ ویاقوتله مرصعدر اهلی اولمیجه اول مرتفعه در اهلی اكا جلوس ایدر اولسه اكا تواضع ایدر جلوس ایدیجك ینه ارتفاع ایدر (واكواب موضوعة) وآنده عروه‌سز برداقلر واردركه اوكلرینه قونوب شرب ایچون تهیئه اولنمشدر (ونمارق مصفوفة) وآنده بری برینك یانه قونلمش یصدقلر واردركه او طوردقلرنده اكا طیانورلر

نفعی اولمز * اول ایکی مرأیه جهنمه کیرن کافرلرله سزده کیرك دینور (وضرب الله مثلا للذین امنوا امرأت فرعون اذقالت رب ابن لی عندك بیتا فی جنة ونجنی من فرعون وعمله ونجنی من القوم الظالمین) والله تعالی مؤمنلر ایچون فرعونك زوجه‌سی آسیه‌یی ضرب مثل ایتدی اول آسیه دعا ایدوب ﴿ ٢٧٤ ﴾ دیدیکه یارب بنم ایچون جنتده رحمتك قربنده بر بیت بنا ایله وفرعونك نفس خبیثه سندن وعمل سیئه سندن وآنکله اولان قوم ظالمیندن بکا نجات ور * منقولدرکه فرعون امر ایدوب بر عظیم قیاطاش کتوردیلرکه آسیه نك کوکسنه قویوب ازه‌لر الله تعالی اکا اول دعا ایدوب استدیکی بیتی کوستردی واول صخره بدننه وضع اولنمزدن مقدم روحنی قبض ایتدی (ومریم ابنت عمران التی احصنت فرجها فنفخنا فیه من روحنا وصدقت بکلمات ربها وکتبه وکانت من القانتین) وزوجسز نسوانه دخی مریم بنت عمرانی مثل ضرب ایتدیکه اول دامن عصمتنی حرام و فحشدن حفظ ایتدی بزم مخلوقمز روحدن آنك کریبانه روح عیسایی نفخ ایتدك واول مریم ربسنك * لأهب لك غلاما * کلماتنی ومنزل کتابلری تصدیق ایتدی وامر الهی یه مطیعلردن اولدی

(سورة الملك مكية وهی ثلثون آیة) (والفجر)

(بسم الله الرحمن الرحیم) (تبارك الذی بیده الملك وهو علی کل شیء قدیر) جمله امور ملکك تصرفی قبضهٔ قدرتنده اولان الله تعالی مخلوقاتدن متعالی وجمیع خیرات وبرکات آکا مخصوصدر اول نفع وضرروعزت وذلدن هر شیئه قادردر

(وزرابی مبثوثة) وآنده فاخر بساطلر واردرکه مؤمنلر آنلرك اوزرینه اوتوررلر وقتاکه الله تعالی اشبو سوره‌ده جنتك اشیائندن برجمله‌یی وصف ایلدی کفار اکا تعجب وتکذیب ایتدیلر الله تعالی آنلره عجائب صنعندن برجمله‌یی دخی ذکر ایدوب دیدیکه (افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت) آنلر نظر اعتبارله دوه‌یه نظر ایتمزلرمیکه اول نیجه خلق اولندیکه خالقنك کمال قدرت وحسن تدبیرینه دلالت ایدرشول حیثیتدنکه بلاد بعیده‌یه اثقال کتوررواول جثهٔ عظیم ایکن حمل ایچون یره چوکوب بعده یکنه قالقار وآنی یدنه یدیلور بوینی اوزوندرکه نهوضه اول اکا عون اولور وهر نابتی رعی ایدر واون کوندن زیاده صوسزلغه صبر ایدر تاکه اکا براری ومفاوز قطعی آسان اوله آنده اولان سائر منافعله الله تعالی ذکرده دوه‌یی تخصیص ایتدی زیراکه عرب آندن عظیم دابه کورمیوبدر اکرچه فیل آندن اعظم ایسه لکن عرب دیارنده اول قلیل اولدیغیچون آنلردن آنی کورمش آزدر * دینلدیکه الله تعالی جنت سریرلرینك ارتفاعن ذکرایدیجك کفار دیدیلرکه اکا نیجه صعود ایدیلور اویله اولسه اشبو آیتله دنیاده آنلره مثال کوستردی (والی السماء کیف رفعت) وسمایه نظر ایتمزلرمیکه آلتنده عمادلری یوغیکن نیجه رفع اولندی (والی الجبال کیف نصبت) وطاغلره نظر ایتمزلرمیکه ارض اوزره نیجه اوتاد قیلندیکه ارض میل واضطراب ایتمیه (والی الارض کیف سطحت) وارضه نظر ایتمزمیکه نیجه بسط اولندی تاکه آنده سیرواستقرار آسان اوله یعنی آنلر بسائط ومرکباتدن انواع مخلوقاته نظر ایتمزلرمیکه الله تعالینك کمال قدرتی عندلرنده متحقق اولوب بعثه اقتدارنی انکار ایتمیه‌لر اول اجلدن امر معادی اکا تعقیب ایتدی وآنك اوزره تذکیر امری ترتیب ایدوب دیدیکه (فذکر انما انت مذکر) یا محمد سن آنلره وعظ ایت و آخرت عذابیله آنلری تخویف ایت اکر نظر وتذکر ایتمزلرسه اکا مهموم اولمغل سن دکل الا مذکر سن سکا واجب اولان انجق تبلیغدر (لست علیهم بمصیطر) یوخسه سن آنلرك اوزره مسلط دکلسنکه آنلری تقلیب وایمان اوزره اکراه ایده سن (الا من تولی وکفر) لکن آنلردن اول کمسه‌که ایماندن اعراض وکفر اوزره اصرار ایده آنك امری الله تعالی‌یه مختصدر (فیعذبه الله العذاب الاکبر) اول آنی آخرتده عذاب اکبرله تعذیب ایدرکه اول عذاب نار دائمدر (ان الینا ایابهم) آنلرك مونتدنصکره رجوعلری بزه‌در (ثم ان علینا حسابهم) بعده محشرده اعمال خبیثه‌لرینك حسابی بزم عهده‌مزه‌در تنکیم اول حکمتمز مقتضاسیدر

سورة الفجر وهی ثلاثون آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(الذی خلق الموت والحیوة لیبلوکم ایکم احسن عملا وهو العزیز الغفور) اول الله تعالی دنیاده موتی اخرتده حیاتی خلق ایتدی تاکه سزدن صدور ایده جك عملی بیلورکن سزه تجربه معامله‌سی ایتدیکه سز دخی بیله قنغکز احسن عملده اولورسکز اول الله تعالی غالبدرکه احسن ﴿ ٢٧٥ ﴾ عملدن اعراض ایدنه انتقام ایدر واحسن عمل ایشلینلرك خطیئاتنی مغفرت ایدر (الذی خلق سبع سموات طباقا ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت فارجع البصر هل تری من فطور) اول الله تعالی‌که سبع سمواتی بربری اوزرینه طبقه خلق ایتدی سن آنك خلقنده تفاوت وخلل کورمزسین امدی چشمکی سما طرفنه دوندرکه آنده شقوق ونقصان کوره بیلورمیسین (ثم ارجع البصر کرتین ینقلب الیك البصر خاسئا وهو حسیر) صکره بصرکی سمایه رجوعله کره بعده کره دیده‌کی چویره‌رك نظر ایله‌که هیچ عیب بوله بیلورمیسن اول سمایه هر نقدر مکررا نظر ایدرسك هیچ خلل بولنمغله بصرکی آندن دوندررسن (ولقد زینا السماء الدنیا بمصابیح وجعلناها رجوما للشیاطین واعتدنا لهم عذاب السعیر) بز سماء دنیایی چراغلر مانندی کواکبله تزیین وشیطانلرك استراق سمع قصدلرنده آنلره اول کوکبلرك شهابلرندن رجم قیلدق وآنلر ایچون آخرتده عذاب سعیر تهیئه ایتدك (وللذین کفروا بربهم عذاب جهنم وبئس المصیر) شیطان وسائردن ربلرینه کافر اولنلر ایچون عذاب جهنم واردرکه اول نه قبیح محل اولور (اذا القوا فیها سمعوا لها شهیقا وهی تفور) انلر جهنمه القا اولنورکن حمار صداسی کبی منکر ومهیب صدا ایشیدرلر حال بوکه

(والفجر) فجر حقیچونکه آنکله مراد صبحك انفجاریدر ویاصلاة فجردر ویا محرمك اول کوننك فجریدرکه آندن سنه منفجر اولور ویاذی الحجه‌نك اول کوننك فجریدرکه زیرا لیالئ عشر آکا تقرین اولندی (ولیال عشر) ولیالئ عشر حقیچونکه آنکله مراد عشر ذی الحجه‌در اول اجلدن والفجر فجر عرفه ویافجر نحرله تفسیر اولندی ویا رمضانك عشر اولیدر ویاعشر آخریدر ویا محرمك عشر اولیدرکه آخری یوم عاشورادر (والشفع والوتر) ودخی شفع و وتر حقیچون * دینلدیکه شفع خلقك کلیسیدر کیم * ومن کل شیء خلقنا زوجین * هر شیئدن ایکیشر صنف خلق ایتدك‌که اول کفر ایمان هدایت وضلالت سعادت وشقاوت لیل ونهار سماء وارض بر وبحر شمس وقمرجن وانسدر ووترایسه * قل هو الله احد * مصداقنجه الله تعالیدر ویا خود خلقك کلیسی شفع و وتردر ویا خود شفع و وترله مراد صلواتدرکه بعضی شفع وبعض وتردر ویا خود شفعله مراد صلاة فجر اولوب وترله صلاة مغرب اوله ویا خود شفع ایام ولیالی اولوب وتر یوم قیامت اوله‌که آنك لیلی یوقدر ویا خود شفع درجات جنات اوله‌که اول سکزدر وتر ایسه درکات نار اوله‌که اول یدیدر ویاخود شفع اوصاف مخلوقینك تضادیدرکه اول عز وذل قدرت وعجز قوت وضعف علم وجهل بصر وعمادر وتر ایسه الله تعالی صفاتنك انفرادیدرکه اول عز بلا ذل قدرت بلا عجز قوت بلا ضعف علم بلا جهل حیات بلا موتدر (واللیل اذا یسر) وکیجه حقیچونکه اول نچان سیر وذهاب ایده ویا مجیء واقبال ایده (هل فی ذلك قسم لذی حجر) اشبو ذکر اولنان قسمده ویا مقسم به‌ده عقل صاحبنه مقنع ومکتفی واردرکه صاحبن حلال اولمیان شیئدن حجر ایدر (الم ترکیف فعل ربك بعاد) یا محمد سکا خبر ویرلمدیمیکه ربك جل شانه عاد قومنه نیجه عقاب ایتدیکه اول عاد بن عوص بن ارم بن سام بن نوح علیه السلامدرکه هود علیه السلامك قومیدر آنلر بو اسمله تسمیه اولنمشلردر (ارم ذات العماد) ارمکه آنلر سبط ارم ویا اهل ارمدر اکر بلده‌لری اسمی ارم ایدیکی صحیح ایسه ذات العمادکه اول بناء رفیع ویا قدود طوال ویا رفعت وثبات صاحبه‌سیدر * دینلدیکه عادك ایکی اوغلی وار ایدی برینه شداد وبرینه شدید دینوردی ایکیسیده قاهر ملکلر ایدی بعده شدید فوت اولوب آنك ملکی دخی شدادك اولدی ارضك معمورنه مالك اولوب ملوك ارض اکا انقیاد ایتدیلر پك چوق ییل معمر اولدی بروقتده جنتك ذکرنی ایشیدوب بن دخی آنك مثلنی بنا ایده‌رم دیو عدن صحرالرینك برنده پك چوق عالی ومزین بر جنت بنا ایتدیکه قصرلری آلتون وکومشدن واسطوانه‌لری زبرجد ویاقوتدن ایدی وآنده اصناف اشجار دیکوب آکا نهرلر آقتدی واسمنی ارم تسمیه ایتدی (التی لم یخلق مثلها فی البلاد) که آنك مثلی بلادده بنا اولنمدی وقتاکه

اول جهنمك غلیانی صداسیدر * كه آتش آنلری اول صوتله جلب ایدر (تكاد تمیز من الغیظ كلما القی فیها فوج سألهم
خزنتها الم یأتكم نذیر) آز قالورکه جهنم كافرلره غشیندن پاره پاره اوله هر بارکه كفار فوج فوج جهنمه القا
اولندقجه خازن جهنم آنلره توبیخ یوزندن سزی بو عذابدن اخافه

ایدر پیغمبر كلمدیمی دیو سؤال
ایدر (قالوا بلی قد جاءنا
نذیر فكذبنا و قلنا
مانزل الله من شیء ان انتم
الا فی ضلال كبیر) آنلر
جوابلرنده بلی بزه رسول
نذیر كلدی بز آنی تكذیب
ایدوب الله تعالی بر شی
انزال ایتمشدر انجق سز
بشر ایكن دعوای
نبوت ایتدككزله بیوك
ضلالتده سكز دیدك (وقالوا
لو كنا نسمع او نعقل ما كنا
فی اصحاب السعیر) وینه
آنلر دیه‌لرکه اكر بز دنیاده
رسوللرك كلامنی ایشیدوب
بحث وتفتیش سز یاخود
تفكر وتعقل ایدوب
قبول ایدیدك اهل جهنم
اولمزدق (فاعترفوا بذنبهم
فسحقا لاصحاب السعیر)
بو وقتده كناهلرینه اعتراف
ایده‌لرکه هیچ فائده ایتمز الله
تعالی نك رحمتی اهل
جهنمدن بعیددر (ان الذین
یخشون ربهم بالغیب لهم
مغفرة واجر كبیر) شونلرکه
ربلری تعالی نك وعذابنك
غیابنده آنك خوفندن
معاصیدن اجتناب ایدرلر
آنلر ایچون مغفرت
واجر كبیر واردر (واسروا قولكم او اجهروا به انه علیم بذات الصدور) محمد علیه السلام حقنده (بونك)
سویلدیككز كلامی كرك كزلو كرك اشكار ایدك اول الله تعالی قلبلرده اولان خیر وشره علیمدر * دینلدیكه مشركلر
محمدك تكریسی ایشتمسون دیو بر برلریله حق نبویده كزلو كلام یاوه سویلشورلردی حق تعالی بو آیت كریمه یی

بناسندن فارغ اولدیلر شداد وزرا وامراسیله اكا دخول ایچون كتدیلر بر كون بر كیجه‌لك
مسافه مابین قالدیغنده سمادن بر صیحه ایریشوب دفعة جمیعی هلاك اولدیلر (وثمود الذین
جابوا الصخر بالواد) وربك جل شانه نك ثمود قومنه ایتدیكی عقابی دخی سكا خبر
ویرلدیمیكه آنلر وادی القراده طاشدن طاغلری اویوب ایچنی بیوت ایدندیلر * دینلدیكه
طاغلری اول اویان ثمود قومیكه آنلر بیك یدییوز مدینه بنا ایتدیلركه جمیعی طاشدن ایدی
(وفرعون ذی الاوتاد) وفرعونه ایتدیكی عقاب دخی سكا خبر ویرلدیمیكه اول كثرت
جنود و مضارب خیام ایچون اكا ذو الاوتاد دینلدی ویاخود اول ناسی اوتادله تعذیب
ایدردی * روایت اولندیكه فرعونك بر جاریه‌سی وار ایدی قزینك ماشطه‌سی ایدی
خازنی خربیلك تحت نكاحنده ایدی واول خربیل مؤمن اولوب ایمانتی فرعوندن
كیزلدی بر وقتده اول ماشطه فرعون قزینك باشنی طرار ایكن الندن طراق یره دوشدی
لعنت اكاكه الله تعالی‌یه كافر اولور دیدی فرعونك قزی اكا بنم بابامدن غیری سنك
آلهك وارمی در دیدی ماشطه دیدیكه بنم آلهم و بابانك آلهی وسموات وارضك آلهی
واحددر الوهیتده شریكی یوقدر همان قز طوروب آغلیه‌رق فرعون قتنه واردی
وماشطه نك قولنی اكا خبر ویردی فرعون آنی كتوروب سؤال ایتدكده ینه اولكی قولنه
موافق اكا دخی جواب ویردی اویله اولسه فرعون آنی درت جانبندن یره مخلادی
ویلانلر وعقربلر كتوروب آكا صوقدردی اكر الهه كافر اولمزسك بو منوال اوزره
ایكی آی عذاب ایده‌رم دیدی ماشطه دیدیكه اكر یتمش آیه دكین دخی عذاب ایدرسك
بن الله تعالی‌یه كافر اولمزین مكر ماشطه نك ایكی قزی وار ایدی آنك قارشوسنه
كتوردیلر بیوكنی آغزی ایچنه وكوچكنی ممه‌سی اوزرنده بوغزلدیلر اول كوچكن
بوغزلمغه كتوردكلرنده ماشطه جزع ایدیجك اول قز سویلیوب دیدیكه ای آنا صبر ایت
بنم ایچون جزع ایتمه الله تعالی سنكچون جنتده بر بیت بنا ایدوبدر سن آنك رحمت
وكرامتنه ایریشورسن آندن اول قزی بوغزلدیلر عقبنجه اول ماشطه دخی جان ویروب
جنته واصل اولدی بعده فرعون خربیلی استه‌دی وآنك طلبنه ایكی رجل كوندردی
واروب آنی بر طاغده بولدیلركه آنده نماز قیلوردی وآكا وحوشدن اوچ صف اولوب اویوب
طورردی آنلر آنی كوریجك كیرویه دوندیلر خربیل دیدیكه آلهی سكا معلومدركه یوز ییلدنبرو
ایمانی كیزله‌دم هیچ كمسه‌یه ظاهر ایتمدم ایمدی اشبو ایكی رجلدن هر قنغیسی بنم حالمی
كیزلیه آنی دین حقه هدایت ایدوب دنیا وآخرتده حاجتن ویر واكر اظهار حال ایده
دنیاده عقوبتن تعجیل ایتدیككندن ماعدا آخرتده مأواسنی نار ایله دیدی آندن اول ایكیسی
دونوب فرعونه واردیلر بری قصه‌یی فرعونه خبر ویردی اول بری ایسه ایمانه كلشدی بن

انزله آنلرك حاللرینی خبر ویردی (الا یعلم من خلق وهو اللطیف الخبیر) قلبلری خلق ایدن الله تعالی
قلبلرنده نه اولدوغنی بیلمزمی آنك علمی لطیف اولمغله اشیانك باطن و حقایقنی و موجوداتك ظاهر
ودقایقنی بیلیجیدر (هو الذی جعل لكم

الارض ذلولا فامشوا فی مناكبها وكلوا من رزقه والیه النشور)
اول الله تعالی سزكچون
ارضی یومشاق ومنقاد
قیلدیكه سزه انده كزمك
آسان اوله امدی انك
اطراف وجوانبنده كزك
والله تعالیدن تقدیر اولنان
رزقی اكل ایدك ونهایت
رجوعكز اكا اولمغله حمد
وشكر ایتمكده اولك
(ءامنتم من فی السماء ان
یخسف بكم الارض فاذا هی
تمور) امر وقضا آلهی‌یه
مؤكل سماده اولان ملائكه نك
سزی یره كچوره‌جكندن
امینمی اولدیكز صكره
اول بر حركت واضطراب
ایتدیكجه سز اسفله كتمكده سز
(ام امنتم من فی السماء ان
یرسل علیكم حاصبا
فستعلمون كیف نذیر)
یاخود سماده امر وقضامی
اولان الله تعالی نك عذابندن
امینمی اولورسكزكه لوط
قومنه طاش یاغدردیغی كبی
ایدرسه اول عذابی
كوردیككزده بنم قورقوم
نیجه اولدیغنی بیلورسز
(ولقد كذب الذین من
قبلهم فكیف كان نكیر)
آنلردن مقدم كلن امم
رسوللرینی تكذیب ایتدیلردی انلره بنم عقللرندن خارج نكر وعذابم نیجه اولدی (اولم یروا الی الطیر فوقهم
صافات ویقبضن ما یمسكهن الا الرحمن انه بكل شی بصیر) انلر قوشلری كورمزلرمیكه اوزرلرنده جو سماده صف
اولمشلر قنادلرینی آچوب قپایه‌رق طورورلر بو انجق قدرة الله‌در الله تعالی هر شیئك تدبیرینی بیلوب كوره‌رك خلق

بونك دیدیككندن برشیء كورمدم دیدی اویله اولسه فرعون خربیلك حالنی كتم ایده‌نه زیاده
عطالر ایتدی وآنی فاش ایده‌نی قتل وصلب ایتدی بعده آسیه بنت مزاحم رضی الله تعالی عنها
ماشطه‌یه اولان جزایی كوریجك نفسنده دیدیكه بكا نیجه وسعت واردركه بن مسلمه اولوب
اول كافر ایكن آنك بویله فعل شنیعنه صبر ایدم فرعون ایچرویه كلیجك آسیه آكا دیدیكه یا فرعون
سن خلقك شرور وخباثنده اشدیسن ماشطه‌یی نیچون بیكناه قتل ایتدك فرعون ایتدی یوخسه
ماشطه‌یه عارض اولان جنون سكاده‌می عارض اولدی آسیه ایتدی بنده جنون یوقدر بنم
اللهم وسنك اللهك وسموات وارضك اللهی بردر شریكی یوقدر اویله اولسه فرعون امر ایلدی
حتی كه سورهٔ تحریم آخرنده ذكر اولندیغی منوال اوزره آنی دخی قتل ایتدی (الذین طغوا
فی البلاد) كه اول عاد وثمود وفرعون بلادده طغیان وتجبر ایتدیلر (فاكثروا فیها الفساد) كه
انده كفر وظلمه فسادلرین آرتوردیلر (فصب علیهم ربك سوط عذاب) انلر اوزره الله تعالی
انواع عذابدن صب ارسال ایتدی (ان ربك لبالمرصاد) ربك جل شانه مرصاده‌در عصاتی
عقاب ایچون انده مترقبدر اعمال عباددن برشیء انك علمندن فوت اولمز (فاما الانسان اذا
ما ابتلاه ربه فاكرمه ونعمه فیقول ربی اكرمن) اما انسانكه همتی دنیا ولذائذیدر رب تعالی
جل شانه آنی غنا ویسرله اختیار ایدوب اكا مال ووسعت ویرسه دیركه ربم بكا ویردیكیله
بنی تفضیل ایتدی (واما اذا ما ابتلاه فقدر علیه رزقه فیقول ربی اهانن) اما اول
كمسه‌كه رب تعالی انی فقر وتقتیرله اختبار ایدوب رزقنی تضییق ایده قصور نظر وسوء
فكرندن دیركه ربم بكا اهانت ایتدی (كلا) حال انسانك زعم ایتدیكی منوال اوزره
دكلدر آنی غنا ایله اختبارم كرامتیچون وفقرله اختبارم اهانتیچون دكلدر بلكه اكرام
معرفت وطاعته توفیقمله‌در واهانتم اندن معرفتی نزع ایدوب طریق هدایتدن اضلالمله‌در
كاهی تقتیر كرامهٔ دارینه مؤدی اولور وكاهی توسعه حب دنیایه مفضی اولور (بل
لا تكرمون الیتیم) بلكه انلرك فعلی قوللرندن اسوءدر وماله نهالكلری نه ادلدر زیراكه
انلر یتیمه نفقه وكسوه ایله اكرام ایتمزلر (ولا تحاضون علی طعام المسكین) واهللرینی
ومسكینی اطعامه قندرمزلر (وتأكلون التراث اكلا لما) ومیراثی حلال وحرام بینی
جمله اكل ایدرلر زیراكه انلر نساء وصبیانی توریث ایتمزلر بلكه انلرك انصبائنی اكل
ایدرلردی ویاخود مورث میراثنی حلال وحرامدن جمع ایتدیكنی بیلوركن اكل ایدرلر
(وتحبون المال حبا جما) وماله شره وحرص ایدوب حب كثیرله محبت ایدرلر
(كلا) امر بویله اولمق لایق دكلدر آنلر یتیم ومسكیندن امر اولندقلرین ایشلمزلر
(اذا دكت الارض دكا دكا) چونكه ارض تكرار وتكرار تزلزل ایدوب ظهرنده
اولان جبل وبنا وشجر كسر اولمسیله مستویه ویاخود هباء منبث اوله (وجاء ربك

ایدر (امن هذا الذی هو جند لکم ینصرکم من دون الرحمن ان الکافرون الا فی غرور) * الله تعالی خسف وحصا
عذابنی ارسالده سزکچون حق تعالیدن غیری یاردم ایدر عسکر کیمدرکه سزی اول عذابدن قورتره کافرلر انجق
شیطانک خدعه سنه آلدانمشلردر اعتمادلری باطلدر (امن هذا ۲۷۸ الذی یرزقکم ان امسک رزقه بل
لجوا فی عتو ونفور) اگر
الله تعالی مطر وسائر اسباب
رزقکزی امساک ایتسه *
سزک رزقکزی ویرمکه
کیم قادردر بلکه کافربونی
بیلورکن حقدن نفرت
ایدوب عناده دوشمشلردر
(افمن یمشی مکبا علی وجهه
اهدی امن یمشی سویا علی
صراط مستقیم) آیا برکمسنه که
صاغ وصولنی بیلمز یوزی
اوزره دوشه رك یورویه
وبر کیمسه که کوزینك
وقلبنك یوزیله طوغری
وصاغ وصولنی مشاهده
ایده رك صراط مستقیم
اوزره یورویه بونلر
راه هدایته واصل اولور
ایشته بو کافرلرله مؤمن
مثلیدر کافرلر یوزی اوزره
جهنمه دوشر مؤمن طریق
مستقیم اوزره کیدوب
جنته واصل اولور (قل
هو الذی انشأکم وجعل لکم
السمع والابصار والافئدة
قلیلا ما تشکرون) یا محمد
انلره دیکه الله تعالی
سزی خلق ایدوب سزه
وعظ ونصیحتنی ایشتمکه
قولاق وآنک صنایع وقدرتنی
کورمکه کوز وحق وانک نعمتلرینی بیلمکه قلب ویردی بو اعضالرك وبو نعمتلرك تشکرنده (سورة)
اولمق الزم ایکن سزك بونلره شکرکز قلیلدر (قل هو الذی ذرأکم فی الارض والیه تحشرون) دیکه اول
الله تعالی سزی خلق ایدوب عبادت ایچون یریوزینه طاغتدی موتکزدنصکره آنک طرفنه حشر اولنورسکز (ویقولون

والملک صفا صفا) وربک جل شانه نك آیات قدرتی وآثار قهری ظاهر اوله وملائکه
منازل ومراتبلری حسبنجه صف صف کله لر (وجیء یومئذ بجهنم) وجهنمه یتمش بیك
زمام اوریلوب هر زمامه یتمش بیك ملك یاپشوب زفیر وتغیظله محشره کتوریله (یومئذ
یتذکر الانسان وانی له الذکری) اول حالتده انسان کافر متعظ اولور حالبوکه آکا
اتعاظك منفعتی قندن اولور (یقول یالیتنی قدمت لحیاتی) کافر دیرکه نولیدی اشبو
آخرتده کی حیاتم ایچون بن خیر وعمل صالح تقدیم ایتمش اولیدم (فیومئذ لایعذب عذابه
احد ولایوثق وثاقه احد) اویله اولسه یوم قیامتده الله تعالینك عذاب ووثاقنه آنك
غیری تولا ایتمز زیراکه جمیع امور آکا مختصدر ویاخود الله تعالی کافره اول کونده کی
شدت عذابی کبی وسلاسل واغلال ایله وثاق کبی دنیاده هیچ کمسه کمسه یه عذابه قادر
اولمیه (یا ایتها النفس المطمئنة) دنیاده عمل صالح اوزره اولان موتایه بعث عندنده
اکرام وجهی اوزره دینورکه یا نفس آمنه کیم ایمانه شك خلط ایتمیوبدر ویاخود الله
تعالینك قضاسنه راضیه در ویا انك عذابندن آمنه در ویا انك ذکریله مطمئنه در (ارجعی
الی ربك راضیة مرضیة) ربك جل شانه نك جنتده سنکیچون اعداد ایتدیکی ثوابه
رجوع ایت ربکدن راضیه وعندنده مرضیه اولدیغك حالده (فادخلی فی عبادی)
صالح قوللرم زمره سنه داخل اول (وادخلی جنتی) وانلرله بیله جنتمه کیر * عبد
الله بن عمر ایدر قچان برعبد مؤمن وفات ایدر اوله الله تعالی اکا جنتدن تحفه لر
ایله ایکی ملك کوندرر وآکا دینورکه یا نفس مطمئنه روح وریحانه چیق ربك جل
شانه سندن راضیدر اویله اولسه اول روح مسکدن اطیب رایحه لو اولدیغی حالده
جسدندن چیقار ارجاء سماده اولان ملائکه بری برلرینه دیرلرکه یردن برروح طیبه
کلور اوغرادیغی قپو اکا اچیلور ملك اکا صلاة ایدر حتی که درکاه حقه واروب اکا
سجده ایدر اندن میکائیله دینورکه بونی ارواح مؤمنینه ایردر بعده قبری یتمش ذراع
توسیع ایدیلور اگر قرآندن بیلوب عمل ایتدیکی شیء وارایسه نوری اکا کفایت ایدر وآنده
عروس کبی راحتده اولورکه انی احب اهل اویارمیه * دینلدیکه اکا رجوع ایت دینلمسی
دنیادن خروجی عندنده اولور وجنته کیر دینلمسی یوم قیامتده اولور * دینلدیکه بعث عندنده
هر روحه جسدنه کیر ورجوع ایت دینور * علمادن اهل اشارت ایدر یعنی ای نفس که دنیاده
مطمئنه سن آنی ترکله الله تعالی یه رجوع ایت آکا رجوع ایسه آخرته سلوکدر * سعید
بن جبیر رضی الله تعالی عنه ایدر ابن عباس رضی الله تعالی عنهما طائفده وفات ایدوب جنازه سنه
حاضر اولدم برطائر کلوب انك نعشنه کیردی بعده اندن چیقدیغی کورولمدی دفن اولنجق
شفیر قبری اوزره غائبدن تلاوت اولندیکه * یا ایتها النفس المطمئنة * حتی که سوره یی اتمام ایتدی

متی هذا الوعد ان کنتم صادقین) پیغمبر علیه السلامه ومؤمنلره کافرلر دیرلرکه وعد ایتدیککز حشر نوقت اولور
بزه خبر ویرك اگر صادقلر ایسه کز (قل انما العلم عند الله وانما انا نذیر مبین) دیکه آنك علمی انجق
الله تعالی عندنده در بن انجق قیامتك ۲۷۹ کلمسیله آشکار انذاره مأمورم (فلما رأوه زلفة سیئت
وجوه الذین کفروا وقیل
هذا الذی کنتم به تدعون)
وقتا که آنلر وعد اولنان
قیامتی یقین کوردکلرنده
اول کافرلرك یوزلری
چرکین اولور وانلره
دینورکه ایشته بو سزك عجله
ایدوب مطلوبکز اولان
عذابدر (قل ارأیتم
ان اهلکنی الله ومن
معی او رحمنا فمن
یجیر الکافرین من عذاب
الیم) دیکه بکا خبر ویرك
اگر الله تعالی بنی وبنمله
اولان مؤمنلری اماته
ایتسه یاخود رحمتیله
اجللرمزی تأخیر ایتسه
کافرلری عذاب الیمدن کیم
قورتارر * یعنی بزم موت
وحیاتمز سزك عذابکزك
رفعنه فائده سی یوقدر
سزی عذابدن قورتره جق
انجق ایمان وتوحیددر *
(قل هو الرحمن آمنا به
وعلیه توکلنا فستعلمون من
هو فی ضلال مبین) دیکه
جمله نعمتلری ویریجی اول
الله تعالیدر بز اکا ایمان
ایتمشز وجمیع امورمزده
اکا توکل ایتمشز یقینده
انك عذابنی کوردیککزده ضلال مبینده کیم ایدوکنی بیلورسز (قل ارأیتم ان اصبح ماؤکم غورا فمن یأتیکم بماء
معین) دیکه بکا خبر ویرك اگر صویکز یره باتوب قوغه یتشمز اولسه واکا وصوله قدرتکز اولمسه یا ظاهر یاجاری
سزه برصو کتورمکه کیم قادردر

سورة البلد وهی عشرون آیة مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(لا اقسم بهذا البلد وانت حل بهذا البلد) الله تعالی بلد حرامله اقسام ایدوب رسولنه
دیدیکه سن بو بلده ده حلال ایسن آنده قتل وغیریدن دیلدیککی ایشلرسک حرمتك عظیم اولدیغیچون
تنکیم مشرکلر سنی اول بلدکدن اخراجکی استحلال ایتدیلر سکا عداوتلریچون معذلك آنك
صیدنی وقطع شجرنی استحلال ایتمزلردی ایمدی اول انده سکا حلال قیلندی آنك غیریده
حلال اولدیغی کبی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه مکه نك فتحی کونده قتال وقتلی الله
تعالی حلال ایتدی بناء علیه ابن خطلك قتلنه امر ایتدی حالبوکه اول کعبه نك استارنه
تعلق ایتمشدی ودخی مقیس بن صبابه یی وغیریلری بیله قتل ایتدی ایمدی برقومك دمائی
حلال وبرقومك ایسه حرام ایتدی هرکیم که ابوسفیانك دارنه داخل اوله اول امانده اولسون
دیدی بعده دیدیکه الله تعالی سموات وارضی خلق ایده لیدنبرو مکه یی حرام ایتدی بندن
اولده وصکره ده اول هیچ کمسه یه حلال اولمیوبدر الا مکه نك فتحی کونده نهاردن برساعتده
بکا حلال قیلندی بعده یوم قیامته دکین الله تعالینك حرمتیله اول حرامدر (ووالد وما ولد)
وآدم وذریتیله اقسام ایدرین (لقد خلقنا الانسان فی کبد) بز انسانی شدت ومشقتده خلق
ایتدك اولی مصائب دنیا وشدائد آخرتدن زائل اولمزکه انك مبدئی ظلمت رحم ومضیقیدر
ومنتهاسی موت ومابعدیدر اول رسول اللهی تسلیه درکه قریشدن متأذی اولوردی
(أیحسب ان لن یقدر علیه احد) انسان قوی ظن ایدرمیکه الله تعالی اندن انتقامه قادر
اولمیه (یقول اهلکت مالا لبدا) انتقام وقتنده یوم قیامتده اول دیه که سمعه ومفاخرت
ایچون ویاخود رسول اللهه معادات ایچون مال کثیر انفاق ایتمشیدم اشبو وقتده اول بکا
نفع ایتمدی (أیحسب ان لم یره احد) ظن ایدرمیکه الله تعالی انی کورمیه اعمال سیئه سی
اوزره اکا عقاب ایتمیه (ألم نجعل له عینین ولسانا وشفتین) بز انکیچون خلق ایتدکمی ایکی
کوزکه انکله کورر ولسانکه ضمیرنده کی شیئی بیلدرر وایکی شفه کیم آنکله اغزینی ستر ایدر
ونطق واکل وشرب وغیری یه انکله استعانت ایدر (وهدیناه النجدین) وبز اکا خیر وشر
طریقن ادله واضحه ایله تبیین ایتدك ارضدن شیء مرتفعك وضوحی کبی (فلا اقتحم العقبة)
اول انسان قوی مالنی رسول اللهك عداوتنه انفاقدن بدل یوم قیامت عقبه سن کچمکه نفع
ایدر شیئه انفاق ایتسیدیکه اول جهنمك اوزره ممدود جسر قلیجدن کسکین اندن عبور
ایتمز مکر اول مؤمنکه خفیف الظهر اوله (وما ادریك ما العقبة) عقبه نك نه شیء ایدیکن
واول نه شیئله کچیلور ایدیکن سکا نه شیء بیلدردی (فك رقبة) ایمدی اول رقبه یی اعتاق

(سورة القلم مكية وهى اثنتان وخمسون آية)

(بسم الله الرحمن الرحيم) (ن) سائر حروف مقطعات كبى بونك حقنده دخى علما چوق معانى درج ايتمشلردر
آنلردن بعضيسى اسم سوره در ديمش ياخود اول بالقدركه بر آنك ارقه سنده در ياخود الله تعالى
ابتدا قلمى خلق ايتدكده نونى دوات خلق ايتدى ياخود بر وجهله قسمدر والله اعلم (والقلم وما يسطرون) لوح محفوظى يازان نوردن قلم ولوحده يازيلنلر حقيچون (ماانت بنعمة ربك بمجنون) يا محمد سن ربك تعالينك نعمت وحفظ وعصمتيله مجنون دكلسين * پيغمبر عليه السلامه جبريل عليه السلام كلوب قرآن ونماز تعليم ايتدكده كفار مكه محمده جنون عارض اولدى ديدلربله بو آيت كريمه نازل اولدى (وان لك لاجراً غير ممنون) وسنكيچون بار نبوتى تحميلكله منتسز وانقطاعسز اجر واردر (وانك لعلى خلق عظيم) وسن اول اخلاق اوزره سنكه اول خلق عظيمى سكا قرآن تعليم ايتدى * اول خصال حميده كيمسه ده يوقدر (فستبصر ويبصرون بأيكم المفتون) يا محمد يقينده عذاب نازل اولدقده سن واهل مكه كوررسكزكه
فتنه وبلا كيمدر ومجنون كيمدر (ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين) (ومبادرت) تحقيق ربك جل شانه آنك يولندن آزمش مجنونلرى ودين مستقيمه اهدا ايدن اعقللرى اعلمدر (فلاتطع المكذبين ودوا لوتدهن فيدهنون) قرآنى تكذيب ايدن اهل مكه يه سن اطاعت ايتمه انلر تمنى ايدرلر اكركه
سن آنلره مداهنه ايدرسك آنلر دخى سكا مداهنه ايده لر * وآنلرى شركدن نهيده ملايمت ايده سين ديرلر * (ولا تطع كل حلاف مهين) حق و باطلده چوق يمين ايدر خوار و بيقدار كيمسه لره دخى اطاعت ايتمه (هماز
مشاء بنميم مناع للخير معتد اثيم عتل بعد ذلك زنيم) اول بيقدار كمسه خلقى تعييب ايديجى و فساد
يوزوندن خلقك كلامنى بر برينه نقل وغمز ايديجى و ناسى ايمان و انفاقدن منع ايديجى و كناهى حددن زياده ايشليجى و نادان و غليظ و شر ايشه سرعت ايديجى اولوب بونلردن صكره اصلى و قومى نامعلوم فرومايه در * ديلديكه اول صفت مذمومه ايله متصف وليد بن المغيره دركه اول وليدى مغيره اون سكز ييلدنصكره بنم اوغلمدر ديو ادعا و اقرار ايلدى (ان كان ذا مال و بنين اذا تتلى عليه آياتنا قال اساطير الاولين) اول مال و اولاد صاحبى اولديغيچون اكا اطاعت ايدرميسنكه اكا بزم آيتلرمز تلاوت اولندقده بونلر مقدمكيلرك افسانه لرندندر دير (سنسمه على الخرطوم انا بلوناهم كما بلونا اصحاب الجنة اذ اقسموا ليصرمنها مصبحين) يقينده بز آنى بورنى اوزره داغ ايله علامتليوب روسياه ايدرز بز اهل
مكه يى قحط وجوعه ابتلا ايدرز * باغ ضروان * صاحبلرينه زوال ميوه ايله ايتديكمز كبيكه بينلرنده اول باغك حاصلاتنى صباح وقتنده فقرانك خبرى يوغيكن ديوشررز ديو يمين ايتديلردى * ديلديكه يمنده صنعا ناحيه سنده بر صالح كمسنه نك بر باغى وار ايدى ميوه كالنده ايكن آغاجلرك آلتنه بر بساط دوشيوب و فقرايى دعوت

واطلاقدر (اواطعام فى يوم ذى مسغبة يتيما ذامقربة اومسكينا ذا متربة) ويوم مجاعه ده طعام اطعاميدر بر يتيمه كيم سكا قرابتى اوله ويامسكينه كيم فقر وضرندن ترابه ملاصق اوله (ثم كان من الذين آمنوا) ومع ذلك اشبو فك واطعامى ايدن مؤمنلردن اوله زيرا قربانك نفعى اولمق صاحبنه ايمان مقارنتيله مشروطدر (وتواصوا بالصبر وتواصوا بالمرحمة) وبرى برلرينه طاعة الهه صبرله وناسه مرحمتله وصيه ايدرلر (اولئك اصحاب الميمنة) ايمدى انلر يمين ويامن صاحبلريدر (والذين كفروا بآياتناهم اصحاب المشئمة) شونلركه كتاب وجتدن حق اوزره دليل نصب ايتديكمز شيئه وياقرآنه كافر اولديلر ايمدى آنلر شمال وياشوم صاحبلريدر (عليهم نار مؤصدة) اوزرلرينه نار واردر * ديلديكه كفار ناره ادخال اولندقلرنده اوزرلرينه ابواب جهنم قپانور تاكه من بعد آندن نه غم خروج ايدر ونه اكا روح دخول ايدركه انده نوع راحت بوليه لر

سورة الشمس وهى خمس عشرة آية مكية

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(والشمس وضحيها) شمس وضوء وحرى حقيچون (والقمر اذا تليها) وقمر حقيچونكه طلوعى شمسك غروبنه قريب اوله كه اول شهرك نصف اولنده دركه شمس غروب ايتديكنده قمر آنك عقبنده اضاءت ونورله اكا خلف اولور (و النهار اذاجليها) ونهار حقيچونكه ارتفاعيله شمسى وياظلمتى و يادنيايى ويا ارضى تجليه ايده (والليل اذا يغشيها) وليل حقيچونكه ظلمتيله شمسى ويا آفاق ويا ارضى تغطيه ايده (والسماء ومابنيها) وسماواتى بنا ايدن الله تعالى حقيچون (والارض وماطحيها) وارض وآنى بسط ايدن الله تعالى حقيچونكه (ونفس وماسويها) جن وانسدن هرنفس وآنى تسويه وتعديل ايدن حقيچون (فالهمها فجورها وتقويها) كه اول نفسه خير وشرى تبيين وطاعت ومعصيتى تعليم ويا اكا فجور وتقوايى الزام ويامؤمنده تقوايى وكافرده فجورى خلق ايتدى (قد افلح من زكيها) فوز وسعادته ايردى اولكه الله تعالى انى اصلاح وذنوبدن تطهير وطاعتنه توفيق ايتدى (وقدخاب من دسيها) خيبت وخسارته ايردى اول كمسه كه انى الله تعالى خذلان وفسادده ترك ايتدى وياخود معنى فلاح بولدى اول كمسه كه نفسنى تزكيه واصلاح ايدوب طاعته تحميل ايتدى وخائب اولدى اول كمسه كه نفسنى اهلاك واضلال ايدوب معصيته تحميل ايتدى (كذبت ثمود بطغويها) ثمود قومى طغيان وعداوتلرى سببيله رسوللرينى تكذيب ايتديلر (اذانبعث اشقيها) شول وقتنكه آنلرك غايتده شقيسى اولان قدار بن سالف وياشقيالرندن برجماعت ناقه نك عقرنه سرعت و مبادرت ايتديلر (فقال لهم رسول الله ناقة الله و سقياها) الله تعالينك رسولى صالح عليه السلام آنلره ديديكه ناقه يى عقردن و ماءدن شربنه تعرضدن حذر ايدك (فكذبوه فعقروها) آنلر ايسه صالح عليه السلامى تكذيب ايدوب ناقه يى عقر ايتديلر (فدمدم عليهم ربهم بذنبهم فسويها) الله تعالى آنلرك اوزرينه ذنبلرى سببيله عذابى اطباق ايدوب اول حالتى جميعنه تسويه ايتدى صغير و كبيردن هيچ برى آنك عذابندن خلاص اولمدى (ولايخاف عقبيها) حالبوكه الله تعالى ثمودك هلاكى عاقبتندن وتبعه سندن خوف ايتمز

سورة الليل وهى احدى و عشرون آية مكية

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(والليل اذا يغشى) ليل حقيچونكه اول ظلاميله شمسى و يا نهارى ويا هر مواردات ايتديكى شيئى قاپليه (والنهار اذا تجلى) ونهار حقيچونكه ظلمت ليلك زواليله ظاهر ويا طلوع شمسله متبين اوله (وما خلق الذكر والانثى) واول الله تعالى حقيچونكه هر توالدى اولان نوعدن ذكر و انثايى ويا آدم وحوايى خلق ايتدى (ان سعيكم لشتى) سزك دنياده عملكز مختلفدر بعضكز جنت ايچون و بعضكز نار ايچون عمل ايدر * پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر جميع ناس ايكيدن خالى دكل يانفسنى طاعته استعماله عذاب اللهدن قورترر ويا آنى مخالفته ارساله نارده احتباسه سبب اولور (فاما من اعطى واتقى) اما اول كمسه كه مالندن حق الهى ادا ايده و شرك و عصياندن صاقنه (وصدق بالحسنى) وكلمهٔ حسنايى كه اول * لا اله الا الله * كلمه سيدر وياجنتى تصديق ايده ويا الله انفاق مقابله سنده خلفى اولور ايديكنه الله تعالينك وعدنه ايقان ايده (فسنيسره لليسرى) بز اكا طريقهٔ يسرايى يعنى يسر وراحته مؤدى خصلتى توفيق و تيسير ايدرز (واما من بخل و استغنى) اما اولكه مالنى طاعته انفاقدن بخل ايده و لذات دنيا ايله ثواب اللهدن استغنا ايده (وكذب بالحسنى) وكلمهٔ حسنايى وياجنتى تكذيب ايده (فسنيسره للعسرى) بز اكا طريقهٔ عسرايى يعنى عسر وشدته مؤدى اولور خصلتى تيسير ايدرز (وما يغنى عنه ماله اذا تردى) حالبوكه اكا بخل ايتديكى مال نفع ايتمز فچانكه اول هلاكه و يا حفرهٔ قبره و يا قعر جهنمه واقع اوله * پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه و سلم ايدر بنو آدمدن هر كمسه نك جنت ويا ناردن مكانى ازلدن تقدير اولنمشدر بر رجل ديديكه اويله اولسه امر يعنى تقديره حواله ايدوب عملى ترك ايده لمى پيغمبرمز عليه السلام ديديكه عملى ترك ايتميكز عمل ايدك هر كمسه آكا تيسير اولنان عملك سكا نيچون

ایدردی روزكار یاخود داللرك اوجندن و سائر بهانه ایله اول بساطدن طشره دوشن میوه‌لری اول فقرالره ویرمكله
آنلره وافرشیٔ حاصل اولوردی اول صالح كمسنه وفات ایدوب باغه اوغللری وارث اولدقده آنلر دیدیلركه اكر بز
بابامزك عادتی اوزره حركت ایدرسك كثرت عیالمز سببیله مضایقه‌یه دوچار اولورز همان صباح
اركن فقرانك خبری
بوغیكن دیوشیرلم دیو
قول ایتدیلر (ولایستثنون
فطاف علیها طائف من
ربك وهم نائمون)
استثنا ایدوب ان شاء
الله دیمدیلر آنلر كیجه
اویوركن اول بوستانه
ربك تعالی طرفندن بربلای
طائف كلدیكه (فاصبحت
كالصریم فتنادوا مصبحین)
اول باغ میوه‌دن برشی
بتمش كبی اولدی صباح
بربرلرینه ندا ایتدیلركه
(ان اغدوا علی حرثكم
ان كنتم صارمین)
صباحدر اكر میوه
دیوشره جكسكز فقرا
كلزدن دیوشره‌لم (فانطلقوا
وهم یتخافتون ان لایدخلنها
الیوم علیكم مسكین)
اركندن قالقوب بوستانه
كتدیلر وبربرلرینه كزلو
دیرلردیكه فقرادن هیچ
برینی بوستانه داخل ایتمیك
(وغدوا علی حرد قادرین)
وصباح بوستانه كتدیلر
زعملرنجه فقرایی دخولدن
منع قصدیله كه كویا
قادرلردر (فلما رأوها قالوا
انا لضالون) وقتاكه بوستانلرینی یانمش خراب كوردیلر بوستانمزك یولنی یاكلشز دیدیلر * صكره بعضی (كبی)
نشان ودیوارلرندن بیلدكلرنده (بل نحن محرومون) بلكه بزمیوه‌دن محروملرز * كه فقرادن منعه قصد ایتدك وان شاء الله
دیمدك * (قال اوسطهم الم اقل لكم لولا تسبحون) آنلرك افضل واعقلی دیدیكه بن سزه دیمدیمیكه سبحان الله و ان شاء الله

خلق اولنوبدر اهل شقایه شقا عملی واهل سعادته سعادت عملی تیسیر اولنور بعده * فاما من
اعطی * دن * للعسری * یه دكین تلاوت ایتدی اشبو آیاتك سبب نزولنده * دینلدیكه
انصاردن بر رجلك بر نخله‌سی اولوب مكر انك فقیر برقومشوسی وارایدی اول نخله‌سی
میوه‌سندن اول فقیرك دارنه دوشدكده صبیانی آنی آلوب یرلردی نخله صاحبنه
ویرمزلردی نخله صاحبی آنلردن پیغمبرمز علیه السلامه شكایت ایدیجك پیغمبرمز علیه
السلام دیدیكه اول نخله‌كی بكا ویر سكا آنك یرینه جنتده بر نخله ویره‌یم اول ایسه اكا
راضی اولمدی بعده «ابوالدحداح» نام صحابی ملاقی اولوب كندینك برحائطیله اول نخله‌یی
صاحبندن اشترا ایدوب ایمدی یارسول الله اول نخله‌یی بكا جنته‌كی نخله‌یه دكشرمیسن
دیدی دكشدم دیوب آنی اول صبیانی اولان انصاری‌یه ویردی اویله اولسه ابو الداحداحله
اول صاحب نخله شاننده اشبو آیت نازل اولدی (ان علینا للهدی) بزم عهده‌مزدركه
طریق هدایی طریق ضلالدن تبیین ایده‌وز (وان لنا للآخرة والاولی) وآخرت و دنیا
بزم ایچوندركه اول ایكیسنك ثوابندن دیلدیكمز كمسه‌یه دیلدیكمز شیئی ویررز (فانذرتكم
نارا تلظی) یا اهل مكه سزی قرآنله تخویف ایدرین برناردنكه اهلی اوزره التهاب و
اشتعال ایدر (لا یصلیها الا الاشقی الذی كذب وتولی) اول ناره داخل اولمز مكر شول
كافركه حقی تكذیب ایدوب طاعتدن اعراض ایده (وسیجنبها الاتقی الذی یؤتی ماله یتزكی)
واول ناردن تباعد ایدر اول كمسه‌كه شرك ومعاصیدن صاقنور مالنی سبیل خیراته ویرركه
عندالله زاكی اوله (ومالا حد عنده من نعمة تجزی) حالبوكه اول اتقانك عندنده هیچ
كمسه‌نك نعمتی یوقدركه ویردكیله اول نعمته مجازات قصدین ایده (الا ابتغاء وجه ربه
الاعلی) بلكه ویرمسی دكل الارب تعالینك وجه كریمن طلب ایچوندر یوخسه نعمت
مكافاتیچون دكل (ولسوف یرضی) یوم قیامتده اول اتقی اكا ویریلان ثوابه راضی
اولیسردر جمیع مفسرین قولنده اشبو * وسیجنبها * دن سوره آخرینه دكین اولان
آیات كریمه ابو بكر الصدیق رضی الله تعالی عنه شاننده نازل اولوبدركه اول ممالیكدن
مشركین یدلرنده اذا اولنور كوریجك اشترا ایدوب اعتاق ایدردی جمله‌دن بلال بن ابی
رباح رضی الله تعالی عنه امیة بن خلف یدنده ایدی اسلامنده صادق اولدیغی سیدن انی
امیه هركون اویله وقتنده بطحاء مكه‌یه چیقاروب آرقه‌سی اوزره یاتوروب و بر بیوك
طاشی كوكسی اوزره قویوب كیدردی محمدك دیننمدن رجوع ایتمزسك موتكه دكین سكا
بووجهله عذاب ایدرم دیردی ابوبكر رضی الله تعالی عنه آنی اول حالده كوریجك امیه‌یه
دیدیكه بو ضعیفه نیچون بویله عذاب ایدرسن بنم آندن كوچلو و قوتلو برسیاه غلامم
وارسنك دینكده‌در سنك بو غلامكله آنی دكیشه‌لم اولدخی نعم دیوب بلالی آندن آلدیغی

دیك نیچون دیمدیكز (قالوا سبحان ربنا انا كنا ظالمین) ربمز جل شانه ظلمدن منزهدر بز فقرایی منعمزله كندومزه
ظلم ایتدك دیو اعتراف ایتدیلر (فاقبل بعضهم علی بعض یتلاومون) بربرلرینه مقابله ولوم ایتدیلر * كه سن راضی
اولدك سن سكوت ایتدك دیه‌رك جمله‌سی نادم اولوب * (قالوا یاویلنا انا كنا طاغین) ای واه
بزه * كه بابامزك فعل
جمیلندن اعراضله *
طغیان ایتدك دیدیلر (عسی
ربنا ان یبدلنا خیرا منها
انا الی ربنا راغبون)
امیددركه خطامزه اعترافمز
سببیله ربمز تعالی اول باغك
یرینه آندن خیرلوسنی
احسان ایده تحقیق توبه
ایله ربمزه طاعته رغبت
ایدیجیلردنز * دینلدیكه
الله تعالی اكا بدل آنلره
برباغ احسان ایتدیكه
هرسالقم اوزم آدم بونیجه
اولدیغی مشاهده اولنمشدر .
(كذلك العذاب ولعذاب
الآخرة اكبر لوكانوا یعلمون)
دنیاده‌كی عذاب بویله آخرت
عذابی ایسه كبیر و باقیدر
اكر انی بیلسه‌لر عذاب
ایجاب ایدن شیدن
صاقنورلر (ان للمتقین عند
ربهم جنات النعیم) متقیلر
ایچون آخرنده جوار
قدسده نعمتلو جنتلر
واردر (افنجعل المسلمین
كالمجرمین مالكم كیف
تحكمون) بزآخرنده مسلمینی
مجرملر كبیمی قیله‌رز ای
كافرلر سزه نه اولدی
طبیعتكزجه نیجه حكم ایدرسز * دینلدیكه مشركلرك اكر بوجنت مسلمانلرك دیدیكی كبی ایسه بزم دنیاده‌كی فضل ورزقمز
موجبنجه بز اول كیره‌رز كلاملری بوآیت كریمه ایله رداولنمشدر (ام لكم كتاب فیه تدرسون) آیاسزه كوكدن كتابمی
نازل اولدیكه بوشیلری آندن اوقورسكز (ان لكم فیه لما تخیرون) كه اول كتابده سزك اختیار ایتدیككزشی یازلمش اوله

كبی آزاد ایتدی و بلالدن غیری هجرتدن اول آلتیسن دخی آلوب مشركین الیندن
قورتردی آنك بری عامر بن فهیره ایدی‌بدر واحد غزالرنده حاضراولوب بئر معونه‌ده
شهید اولدی و بری زنیره ایدی آزاد اولدیغی حینده بصرینه عمی اصابت ایتدی قریش
دیدیلركه انك بصرنی لات و عزی كیدردی زنیره ایتدی والله لات وعزی نفع وضره
قادر دكلدر سز كذب ایدرسز اویله اولسه الله تعالی اكا بصرنی رد ایتدی وایكیسدخی
نهدیه وقزی ایدی سیده‌لری آنلری طحن ایچون كوندروب بن سزی و الله ابدا آزاد
ایتمزم دیدی آنلری دخی ابو بكر الصدیق رضی الله تعالی عنه آلوب آزاد ایتدی و بری
دخی بنو مومل‌دن برجاریه ایدی عذاب اولنوردی آنی دخی آلوب آزاد ایتدی وبری
دخی ام عمیس ایدی انی دخی آلوب آزاد ایتدی

سورة الضحی وهی احدی عشرة آیة مكیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(والضحی) ضحی حقیچونكه اول ارتفاع شمس وقتیدر آنكله تخصیصه سبب زیراكه
آنده نهار قوی اولور والله تعالی انده موسی علیه السلامه سویلیوبدر وسحره سجده‌یه
واروبدر ویا انكله مراد نهارك كلیدر . (واللیل اذا سجی) ولیل حقیچونكه ظلامی اقبال
ایدوب هرشیئی انكله تغطیه ایده ویا ظلامی سكون و استقرار ایدوب من بعد ازدیادی
كسله (ماودعك ربك وما قلی) یا محمد ربك جل شانه سنی ترك ایتمدی وسكا بغض ایتمدی
* روایت اولندیكه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم مشتكی اولوب ایكی اوچ كیجه
قیامه قادر اولمدی ابو لهبك زوجه‌سی كلوب دیدیكه ظن ایدرمكه یا محمد سنی ربك ترك
ایتمش اوله زیرا ایكی اوچ كیجه‌دنبرو انك سكا قریب اولدیغن كورمزین اول اجلدن
بواوچ آیت نازل اولدی * مفسرون ایدر یهود پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه و سلمه
ذوالقرنین و اصحاب كهف و روحدن سؤال ایتدكلرنده آنی ایرته خبر ویره‌یم دیوب
لكن ان شاء الله دیمدیكیچون اون ایكی ویا اون بش ویا قرق كون آندن وحی محتبس
اولدی ویاخود وحیك احتباسنه سبب بیتنده جرو وكلب وارایدی اویله اولسه مشركون
دیدیلركه محمدی ربیسی ترك ایتدی (وللآخرة خیرلك من الاولی) یا محمد آخرت سكا
دنیادن خیرلودر زیراكه آخرت باقیه‌در شوائبدن خالصه‌در دنیا ایسه فانیه‌در مضارله
مشوبه‌در وقتاكه الله تعالی آكا دنیاده وحی و كرامتله زائل اولمز ایدیكنی تبیین ایتدی
آخرتده آندن اجل واعلایی وعدایتدی ویاخود یا محمد امرك نهایتی بدایتندن خیرلودركه
رفعت وكماله تصاعددن زائل اولمزسن (ولسوف یعطیك ربك فترضی) ربك جل شانه

(ام لكم ايمان علينا بالغة الى يوم القيمة ان لكم لما تحكمون) يوخسه سزكچون بزده قيامته‌دك ثابت عهد و پیمانمی
واردركه آنده كنديكزه خير وبركت حكم ايدرسز (سلهم ايهم بذلك زعيم) اول مشركلره سؤال ايتكه بوحكمه قنغيسى
كفيل ورئيسدر (ام لهم شركاء فليأتوا بشركائهم ان كانوا صادقين) ۲۸۴ يوخسه آنلر ايچون بو حكم
زعملرنجه بكا اشراك
ايتدكلرندن ايسه آنلرى
كتورسونلركه حجتلرى
ندر اكر صادقلر ايسه‌لر
(يوم يكشف عن ساق
لا و يدعون الى السجود
فلا يستطيعون خاشعة
ابصارهم ترهقهم ذلة
و قد كانوا يدعون الى
السجود وهم سالمون)
برده كشف اولوب
امر دشوار اولديغى كونده
و اولكونده آنلره سجده
امر اولندقده * وجودلرى
تنوركبى * اولمغله سجده به
قادر اولميه‌لر خشوع
وندامتدن كوزلرى قپانوب
آنلرى ذل و حقارت
قاپليه حالبوكه آنلر دنياده
صحتده سالملر ايكن سجدهٔ
خدايه دعوت اولنوب
اجابت ايتمزلردى (فذرنى
و من يكذب بهذا الحديث
سنستدرجهم من حيث
لا يعلمون و املى لهم
ان كيدى متين) يا محمد
بو قرآنى و بعثى تكذيب
ايدنلرى سن بكا ترك ايله
آنلر دنياده خطا ايتدكجه
بن آنلره عطا ايدوب
آخرتده درجه درجه عذابلرنى زياده ايدرم بر حيثيتله كه آنلر آنى بيلميوب تفضيل ظن ايدرلر وآنلره (سورة)
دنياده مهلت ويررم تحقيق بنم عقوبتم محكمدر (ام تسئلهم اجرا فهم من مغرم مثقلون) يوخسه سن آنلردن تبليغ رسالت
ايچون اجرت استيوب آنلر كران بورجه دوچار اولمريله اجابتدن امتناعمى ايتديلر (ام عندهم الغيب فهم يكتبون) ياخود

سكا بر مرتبه عطاء جزيل ايديسركه سن اكا راضى اولورسن اما دنياده كمال نفس
وظهور امر واعلاء دين كبى وآخرتده خوض و شفاعت وشهادت كبى بعده آكا ابتداء
نشئه‌سنده ويرديكى بعض نعمى مالده فضلنه مترقب اولسون ايچون ذكر ايدوب ديديكه
(الم يجدك يتيما فآوى) يا محمد ربك جل شانه آناك وآناك موتندنصكره سنى يتيم صغير
فقير بولمديمى حالبوكه سكا مال و مأوى ترك ايتمامشلردى اويله اولسه عمك ابو طالبه ضم
ايدوب آنى سكا مأوى وتربيتكه متعهد و مؤنتكه كافى قيلدى (ووجدك ضالا فهدى)
وسنى حكمت وشرايع واحكامدن خالى بولوب وحى و الهام وتوفيقله سكا هدايت ايتدى
(ووجدك عائلا فاغنى) وسنى فقير بولوب خديجه‌نك ماليله بعده غنائمله سنى غنى ايتدى
ويا سنى ويرديكى رزقله راضى ايتدى پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه و سلم ايدر غنا دنيا
متاعنك كثرتيله دكلدر بلكه غنا قلبك غناسيدر وينه پيغمبريمز عليه السلام ايدر فوز وفلاح
بولدى اول كمسه‌كه رزقى كفاف اوله والله تعالينك ويرديكى رزقنه قانع اوله (فاما اليتيم
فلا تقهر) يتيمى تحقير ايتمكل و يا اكا قهر ايدوب ضعفيچون مالنى المغل پيغمبرمز عليه
السلام ايدر بيوت مسلميندن خيرلو بيت اولدركه آنده يتيم اولوب اكا احسان ايديله وشر
بيت اولدركه آنده يتيم اولوب اكا اساءت اولنه و ايكى پارمغن ضم و اشارت ايدوب
ديديكه بن وكافل يتيم جنتده بيله‌يز (واما السائل فلا تنهر) وسائلى قپوكدن زجر ايتمه
بذل يسيرله وكلمهٔ طيبه ايله رد ايدكل ابراهيم ابن ادهم ايدر سائللر آخرت بريديدر قپوكزه
كلدكده كأنه ديركه آخرته بر شى كوندررميسزكه انده آنى اهلريكزه ايركوره‌لم * ديندليكه
سائلله مراد طالب علمدر (واما بنعمة ربك فحدث) وربك جل شانه‌نك نعمتنى تحديث ايت يعنى
قرآنى ناسه تبليغ ايت ونبوتكى تحديث ايت ويا اشبو سوره‌ده ذكر اولنان نعمتلره شكر
ايت پيغمبريمز عليه السلام ايدر اول كمسه‌كه معروفك قليلنه شكر ايتميه كثيرنه دخى شكر
ايتمز واولكه ناسه شكر ايتميه الله تعالى‌يه دخى شكر ايتمز و الله تعالينك نعمتنى تحديث
شكردر وآنى تحديثك تركى كفردر * ابن عباس رضى الله تعالى عنهما ايدر بن ابى بن
كعبدن اوقودم اول ايدر بن رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلمدن اوقودم والضحى
سوره‌سنى تمام ايتديكمنده بكا امر ايتديكه تكبير ايدم تا م قرآنك تمامنه دكين هر سوره
آخرنده آنى ايدم واكا سبب اولدركه اشبو سوره اولنده ذكر اولنان سببله پيغمبرمز
عليه السلامدن وحى محتبس اولجق مشركون ديديلركه محمدى ربيسى هجر و ترك
ايتدى اويله اولسه پيغمبريمز عليه السلام اكا زياده مغموم و محزون اولدى بعده
والضحى سوره‌سى نازل اولجق اكا سرورندن تكبير ايدوب من بعد انى امتنه
سنت ايتدى

انلرده علم غيبى واردركه ديدكلرى حكمى آندن يازارلر (فاصبر لحكم ربك ولا تكن كصاحب الحوت اذ نادى و هو
مكظوم) ربك جل شانه‌نك حكمنه صبر واذالرينه تحمل ايله صاحب حوت يونس عليه السلام كبى اولمه‌كه * اول قومنه
غضبله آرالرندن امرسز كيدوب ۲۸۵ بالق قارننده محبوس اولديكه * غم و غصه ايله * لا اله الا انت
سبحانك انى كنت
من الظالمين * ديو ندا
ودعا ايتدى (لولا ان
تداركه نعمة من ربه لنبذ
بالعراء و هو مذموم)
اكر توبه‌سى قبوليله اكا
ربسنك نعمتى ايرشمش
اولميدى كياهسز بر
صحراى خاليه‌يه آتيلوب
آنده ملام اولوردى
(فاجتبيه ربه فجعله من
الصالحين) ربسى تعالى
آنى نبوت والقاى وحيله
انتخاب ايدوب صالح
كامللردن قيلدى (وان
يكاد الذين كفروا ليزلقونك
بابصارهم لما سمعوا الذكر
و يقولون انه لمجنون
وما هو الا ذكر للعالمين)
اول كافرلر سنى قرآن
اوقوركن ايشتدكلرنده
اصابت عينلريله يقين
اولوركه سنى مكانكدن
ازاله ايده‌لر و مجنوندر
ديونامى سندن تنفير ايده‌لر
حال بوكه اول قرآن
انجق عالملره موعظه‌در *
ديندليكه عربده بر كيمسه
وارايدى بد نظر واصابت
عين ايله مشهور ايديكه
ايكى اوچ كون اكل ايتميوب بر كره قيون يا دوه‌يه بد نظر ايدوب بويله قيون يا دوه كورمدم ديسه اول انده اول
حيواناتدن برقاچى دوشوب هلاك اولوردى كفار اول كيمسه‌يى بولوب پيغمبر عليه السلامه بو بد نظرى ايتديرديلر
الله تعالى پيغمبر عليه السلامى انك عينى اصابتندن حمايتله بو آيت كريمه‌يى انزال ايلدى * ديندليكه عين اصابت ايدن كمسه

سورة الم نشرح وهى ثمان آيات مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(الم نشرح لك صدرك) بزسنك صدركى توسيع ايتمدكمى حتى‌كه مناجات حقه ودعوت خلقه
قابل اولدى وياخود اكا ايداع ايتديكمز علم وحكم ايچون توسيع ايدوب جهل ضيقنى اندن
كيدردك وياخود قلبكى وحى تلقى‌يه تيسير ايتدك حالبوكه اندن اول اول سكا مشقتلو ايدى
* ديندليكه آنكله مراد روايت اولناندركه جبريل عليه السلام آنى صباوتى حالنده ويا معراج
قبيلنده آنك قلبنى استخراج وغسلدنصكره انى ايمان و علمله طولدردى (ووضعنا عنك وزرك
الذى انقض ظهرك) وسندن حط ايتديكك شول فرطاتكى كه قبل البعثه اول سندن صدوريله
ظهركه ثقيل اولوب انى انقاض ايتدى ويا انيكه قومك ضلالن كوروب ارشادلرندن عاجز اولدك
ويا انلرى ايمانه دعوتكده اصرار واذاده تعديلرين كوردك (ورفعنا لك ذكرك) وذكريكى
رفع ايتدك شول كيم بن ذكر اولنديغمده سندخى بنمله ذكر اولنورسك يعنى اذان واقامت وتشهد
وخطبه‌ده حتى‌كه بر كمسه الله تعالى‌يه عبادت ايدوب هرشيئده انى تصديق ايتسه الا بوكه محمد
رسول الله ايديكنه شهادت ايتميه آنك هيچ برى اكا نفع ايتمز بلكه كافر اولور * ضحاك ايدر
يعنى انك ذكرنسز صلاة وخطبه‌سى جائز اولمز (فان مع العسر يسرا) يا محمد صددنده اولديغك
ضيق صدر ومنقض ظهر اولور وزر وقومكدن كورديكك ضلال واذا مثالى شدائدله بيله شرح
صدر ووضع وزر واهتدايه توفيق واردر (ان مع العسر يسرا) وعدمذكورى تأكيد
ورجانى تعظيم ايچون تكرار اولندى * اشبو آيت نازل اولجق پيغمبريمز صلى الله تعالى
عليه وسلم ايتدى سزه بشارت اولسونكه سزه يسر كلدى بر عسر ايسه ايكى يسره غالب
اولمز * ابن مسعود رضى الله تعالى عنه ايدر اكر عسر بر جحره‌ده اولسه يسر آنى استيوب
اوزرينه داخل اولوردى * ديندليكه عسرك ايكيسى بيله معرفه اولديغيچون معناده واحددر
ويسرك ايكيسى بيله نكره اولديغيچون لفظ ومعناده ايكيدر * ديندليكه اول ايكى يسرك
برى پيغمبريمز عليه السلام زمانده مسلمننه تيسير اولنان فتوحدر وبرى دخى خلفاء زمانده
تيسير اولنان فتوحدر وجائزدركه مراد يسر دنيا ايله يسر آخرت اوله * ديندليكه اول
پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمى تسليه‌در عسرله مراد اهل مكه‌نك انى مكه‌دن اخراجيدر
و يسر اول انك مدينه‌يه دخولى و ايمانده اصحابنك تكثيريدر و يسر ثانى مكه‌نك
فتحى كوننده آنك و اصحابنك عز ونصرله اكا دخوليدر (فاذا فرغت فانصب) صلاة
مكتوبه‌دن فراغكده رب تعالى‌يه ديكلوب مسئولكه رغبت ايتكه آنى سكا ويره ويا
جهاددن فراغكده سنى عذابدن انجا ايدر شيئده كندونى اتعاب ايت ويا تشهددن فراغكده

اوزرینه بو آیت کریمه اوقنسه افاقت بولور

سورة الحاقة مكية وهی احدی وخمسون آیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾ ﴿ الحاقة ما الحاقة وما ادریك ۲۸٦ ماالحاقة ﴾ برحالتکه انك وقوعی حق
وآندن خوف ایتمك لایق
والزمدر اول نیجه حالتدر
وآنك ماهیتنی سکا نه شی
بیلدردی ﴿ کذبت ثمود
وعاد بالقارعة ﴾ قوم
ثمود وقوم عاد قیامتی
تکذیب ایتدیلرکه اول
قیامت ناس و جمله
مخلوقاتی نظامندن
چیقارر * ﴿ فاما ثمود
فاهلکوا بالطاغیة ﴾ اما
قوم ثمود طغیانلری
شدنده اولمغله حددن
متجاوز بر صیحه ایله
اهلاك اولندیلر ﴿ واما
عادفاهلکوا بریح صرصر
عاتیة ﴾ واما قوم عاد بر
کیل ووزنسزوخازنلرینك
امر و وسعندن خارج
فورتنه ایله اهلاك
اولندیلر ﴿ سخرها علیهم
سبع لیال وثمانیة ایام
حسوما فتری القوم فیها
صرعی کانهم اعجاز نخل
خاویة ﴾ الله تعالی اول
روزکاری یدی کیجه
سکز کون علی التوالی
قوم عاد اوزره تسلیط
ایتدی اکر سن اولوقتده
حاضر اولوب قوم عادی
کوریدك آنلرمیت اولوب دوشمشلر ایدیکه کویا کوکندن قوپوب دوشمش خرما آغاجیدر ﴿ فهل تری لهم من ﴾ ﴿ فما
باقیة ﴾ انلردن هیچ برنفس باقی قالمش کورمز ایدك ﴿ وجاء فرعون ومن قبله والمؤتفکات بالخاطئة ﴾ فرعون وآندن
مقدمکیلر وقوم لوط اولان مؤتفکه خطاء شرکله کلدی ﴿ فعصوا رسول ربهم فاخذهم اخذة رابیة ﴾ آنلر ربلرینك

دنیاوآخرتك ایچون دعایه منتصب اولغل و یاتبلیغ رسالتدن فراغکده کندك ومؤمنلر ایچون استغفار ایت ﴿ والی ربك فارغب ﴾ وربك جل شانه‌دن جمیع احوالکده حاجتك دیلکل غیریدن دکل زیراکه یالکز اول نی رؤیته قادر اولور و یاخود ناردن رهبت و جنته رغبت اولدیغك حالده الله تعالی‌یه تضرع ایت

سورة التین وهی ثمان آیات مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ والتین والزیتون ﴾ تین والزیتون حقیچون ثمار بیننده اشبو ایکیسی ذکر ایله تخصیص اولندی زیراکه تین فاکهۀ طیبه‌در فضلاتی اولمزوغذاء لطیف سریع الهضمدر ودواء کثیر النفعدرکه اول طبعی تلیین وبلغمی تحلیل وکلیه لری تطهیر ومثانه‌ده‌کی رملی کیدرر وکبد وطحالك سده‌سنی فتح ایدر وبدنی سمین ایدر حدیثده کلدیکه تین بواسیری قطع ایدر ونقریس علتنه نفع ایدر اماکه زیتون فاکهه وادام ودوادر ودخی کثیر المنافعدر مع هذا بر برده بترکه انده دهنیتدن اثر اولمز * دینلدیکه اول ایکیسی ایله مراد ایکی جبلدر بری جبل تیندرکه دمشق انك اوزرنده‌در و بری جبل زیتوندر بیت المقدس آنك اوزرنده‌در زیرا بوایکیسی ارض مقدسه‌دندر تین وزیتون منبتیدر ویاخود مراد مسجد دمشقله مسجد بیت المقدسدر ویاخود تین مسجد اصحاب کهفدر وزیتون مسجد ایلیادر ﴿ وطور سینین ﴾ وجبل طور حقیچونکه موسی علیه السلام انك اوزره رب تعالی‌یه مناجات ایتدیکه انك موضعنه سینین وکذلك سینا دخی دینور ﴿ وهذا البلدالامین ﴾ واشبو بلدحقیچونکه اکاداخل اولان امنده اولور اول مکه شهریدر ﴿ لقدخلقنا الانسان فی احسن تقویم ﴾ بزانتصاب قامت وحسن صورت وخواص کائنات ونظائر وسائر ممکناتی استجماعله انسانی احسن تعدیلده خلق ایتدك حالبوکه انك غیری هرحیوان یوزی اوزره منکب خلق اولنوبدر ﴿ ثم رددناه اسفل سافلین ﴾ بعده بزانی حسن وقوت وکمال شبابندنصکره احوال سافلینك اسفلنه رد ایتدك که اول ضعف وهرم وارذل عمردر حتی صبی کبی اولمده فهم ایتمزاولور ویاکفر وفجور ایچون موتندنصکره ناره رد ایده‌رز معنای اول اوزره مراد اولدرکه عقللری زائل اولمیوب عمللری کسیلور انلر ایچون حسنه یازلمقدن قالور ﴿ الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات فلهم اجر غیر ممنون ﴾ لکن شونلرکه مؤمن اولوب عمل صالح ایشلدیلر انلر ارذل عمره رد اولنمز ویاناره ادخال اولنمزلر دینلدیکه قرآنی اوقیوب موجبیله عمل ایدن کشی ارذل عمره رد اولنمز ایمدی انلرك قوتلری کتدکده عقللرینه ضعف ایردکده اجرلری کسلمز بلکه کماکان حال شبابلرنده وکمال قوتلرنده ایشلیو کلدکلری اعمال صالحه‌نك اجری موتلرینه دکین یازیلور اول انلره عملسز اجر اولور

رسولنه عاصی اولمرله ربلری انلری سائر امتلرك عذابندن اشد عذابله اخذ ایتدی ﴿ انا لما طغا الماء حملناکم فی الجاریة ﴾ وقتاکه طوفانده صو طغیان ایتدکده بز سزك بابالرکزی سفینه‌ده صو اوزره کوتردك ﴿ لنجعلها لکم تذکرة وتعیها اذن واعیة ﴾ تاکه اول مؤمنلری خلاص ۲۸۷ وکافرلری هلاك قدرتمز سزکچون پند و عبرت اولوب اول
عبرت سزك حفظ ایدیجی
قولاغکزده محفوظ اوله
﴿ فاذا نفخ فی الصور
نفخة واحدة ﴾ قچان
صورده نفخۀ اولی نفخ
اولندقده ﴿ وحملت الارض
و الجبال فدکتا دکة
واحدة ﴾ ارض وجبال
اوزرلرنده اولان اشیالر
ایله مکانلرندن رفع
اولنوب بربرلرینه
چارپه‌رق پاره‌لنوب
هبا اوله‌لر ﴿ فیومئذ
وقعت الواقعة وانشقت
السماء فهی یومئذ واهیة ﴾
اولوقتده واقعه‌لر وقوع
بوله یعنی قیام قائم وسماء
منشق اولوب اولکونده
سمانك قوت و استحکامی
قالمیوب ضعیف اوله
﴿ والملك علی ارجائها
ویحمل عرش ربك فوقهم
یومئذ ثمانیة ﴾ وملکلر سمانك
اطرافنده امر الهی‌یه
منتظر ایکن سما منشق
اولدقده ربك تعالینك
ملکلرك فوقنده اولان
عرشنی اولکونده سکز
ملائکه تحمیل ایده *
دینلدیکه حالا حملۀ عرش
درت ملك اولوب اولوقت سکز ملك اوله علی روایة سکزله مراد ملائکه نك صفلریدرکه عددنی الله تعالی
بیلور ﴿ یومئذ تعرضون لاتخفی منکم خافیة ﴾ اولکونده حساب ایچون الله تعالی‌یه عرض اولنورسکز عمللرکزدن
الله تعالی‌یه بر شی خفی اولمز ﴿ فاما من اوتی کتابه بیمینه فیقول هاؤم اقرؤا کتابیه انی ظننت انی ملاق حسابیه ﴾

﴿ فما یکذبك بعد بالدین ﴾ یامحمد اشبو دلائلدنصکره دلالت ویانطقله یوم جزایی اخبارکده سنی نه شیء تکذیب ایدر یاخود یاانسان الله تعالی سنی احسن تقویمده خلق ایدوب کمال استوایه ایرکوردیکندنصکره سنی ارذل عمره ردنی بیلورکن یوم جزایی انکار و تکذیبه سنی نه شیء تحمیل ایدر ﴿ الیس الله باحکم الحاکمین ﴾ ذکر اولنان خلق ورده قادراولان الله تعالی صنع وتدبیرده اعدل حاکمین دکلیدر خلقدن هربرینه اهل اولدیغی شیئله حکم احوال مذکوره‌یه قدرتی کبی اعاده‌یه دخی قدرتی ایرر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدربرکسه‌که * والتین والزیتون * سوره‌سین اوقیوب آخرینه ایریشه * بلی وانا علی ذلك من الشاهدین * دیسون

سورة العلق وهی تسع عشرة آیة مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ اقرأ باسم ربك الذی خلق ﴾ یامحمد قرآنی ربك جل شانه نك اسمیله افتاح ویاآنکله استعانت ایدر اولدیغك حالده اوقوغل‌که اول هر شیئی خلق ایتدی * اکثر مفسرین ایدر قرآندن اول نازل اولان اشبو سوره‌در « مالم یعلم » قولنه ایرنجه * عائشه رضی الله تعالی عنها ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه اول وحی اولنان رؤیای صالحه‌ایدی منامنده هر نه کورسه فلق صبح کبی ظاهر اولوردی بعده خلوته رغبت ایدوب جبل حراده مغاره‌ده ماشاءالله زمان کیجه وکوندز عبادته مشغول اولدی حتی‌که آکا بر ملك کلوب « اقرأ » یعنی اوقوغل دیدی اول دیدیکه بن اوقومق بیلمزم نه اوقویایم پیغمبریمز صلی الله علیه و سلم ایدر آندن ملك بنی قتی صقدی بعده بنه بکا اوقو دیو تکرار ایلدی بن بنه اولکی جوابی ویریجك اول بنی تکرار صقدی بو منوال اوزره اوچ دفعه وقوعندنصکره دیدیکه « اقرأ باسم ربك الذی خلق » حتی‌که مالم یعلم قولنه ایردی اویله اولسه دتریه‌رك خدیجه رضی الله تعالی عنها قتنه کلوب بنی اورتیکز دیو اورتندی بعده قصه‌یی خدیجه‌یه خبر ویروب نفسم اوزره قورقارم دیدی خدیجه ایتدی والله اول سنی اخذ ایتمز زیراکه سن صلۀ رحم ایدر وضیفکه ضیافت ایدر وسائر خصال حمیده‌یی ایدرسن بعده خدیجه آنی ابن عمی ورقة بن نوفله ایلتدیکه اول زمان جاهلیتده نصرانیت اوزره اولوب انجیلدن لغت عربیه ایله ماشاء الله نیجه اشیاء یازلمشدی شیخ کبیر اعمی ایدی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك ماجراسن آکا ذکر ایدیجك « ورقه » دیدیکه اشبو ذکر ایتدیکك شول ناموسدرکه الله تعالی آنی موسی علیه السلامه دخی انزال ایتمشدی اکر حیاتده قالورسم سکا نصرت ایدردم زیراکه قومك سنی آرالرندن چیقاریسردر نتکیم

اول کیمسه‌که کتاب صاغ النه ویریله سروروندن دیه‌که اوقویك بوکتابمی * بن کناهکار ایکن بنم کناهلرم یازلمش
عجب غیریسنك کتابیمیدر * بن ظن ایتدمکه بکا حساب ملاقی اوله‌جقدر (فهو فی عیشة راضیة فی جنة عالیة
قطوفها دانیة) اول کمسنه رضایه مقارن عیش وصفاده وقصرلری ۲۸۸ بلند و مرتفع جنتده‌که میوه‌لری
یقین اولمغله قائم وقاعد
ایریشور (کلوا واشربوا
هنیئا بما اسلفتم فی الایام
الخالیة) انلره دینورکه
اول جنتك میوه وشرابندن
اکل وشرب ایدك عافیت
اولسون اول سبیدنکه
دنیاده اعمال صالحه
ایشلدیکزو صیجاق کونلرده
صائم اولدیکز ایدی
(واما من اوتی کتابه
بشماله فیقول یالیتنی لم
اوت کتابیه ولم ادر
ماحسابیه) واما شول
کمسنه‌که کتابی صول
طرفندن ویریله اول
کمسنه دیرکه نولیدی کتابم
ویرلمییدی وحسابم نه شی
اولدیغنی بیلمییدم (یالیتها
کانت القاضیة) کاشکی
دنیاده میت اولمشیکن
ابدی موتا حکمنده قالوب
حیات بولمییدم (ما اغنی
عنی مالیه هلك عنی سلطانیه)
بنم مالم عذابمدن برشیٔ
دفع ایتمدی بنم ناس اوزره
قدرت وتسلطم بندن زائل
اولدی (خذوه فغلوه ثم
الجحیم صلوه) * الله تعالی
جهنم زبانیلرینه امر
ایدرکه انلری اخذ ایدوب اللرینی بیونلرینه باغلیه‌یك صکره جهنمه ایصال ایدك (ثم فی سلسلة ذرعها (وقتاکه)
سبعون ذراعا فاسلکوه) صکره انك یتمش ذراع طولنده بر زنجیر ایله بتون وجودنی طور طوب صاریك (انه کان
لا یؤمن بالله العظیم) زیرا اول عظمتلو الله تعالی‌یه ایمان ایتمزدی (ولا یحض علی طعام المسکین) و فقرایه طعام

سندن اول بوحالته ایرن رجالی قوملری آرالرندن چیقارمشلردی بعده بر قاچ ایامدن
صکره ورقه فوت اولدی وپیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمدن وحی کسلدی آندن اکا
زیاده حزن ایردی برمرتبه‌ده‌که برنیجه کون یوکسك طاغلرك باشنه چیقدیکه کندوبی آندن
اشاغی براغه اول حالتده جبریل علیه السلام اکا ظاهر اولوب یا محمد سن الله تعالینك حق
رسولیسن دیو تسلیه ایدوب کندوبی اندن آشاغی براقمقدن منع ایدردی حتی‌که من بعد
وحیك نزولی واستمراریله قریر العین اولدی (خلق الانسان من علق) انسانی علقه‌لردن
خلق ایتدی وقتاکه اول واجبات معرفة الله اولدی اول نازل اولان آنك وجودینه وفرط
قدرتنه وکمال حکمتنه دلالت ایدر شیٔ اولدی (اقرأ وربك الاکرم) یا محمد قرآنی
اوقوغل‌که ربك تعالی کرمده هر کریم اوزره زائددرکه غرضسز انعام ایدر و خوفسز
حلم ایدر (الذی علم بالقلم) که اول قلمله خط وکتابت تعلیم ایتدی (علم الانسان مالم
یعلم) اول انسانه بیلمدیکنی بیلدردی شول وجهله کیم آنده قوی خلق ایتدیکندن صکره
اکا نصب دلائل وانزال آیات ایتدی (کلا ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی) حقاکه
نعمة الهیه کافر اولان انسان حدی تجاوز ودینه استکبار ایدرچانکه کندوبی غنی کوره
دینلدیکه یعنی لباس وطعام وغیریده منزلتندن منزلهٔ اخرایه ارتفاع ایدر * دینلدیکه
اشبو آیت ابو جهل شاننده اولوبدرکه اول چقان بر ماله اصابت ایتسه ثیاب
ومرکب وطعامن آرتوروردی (ان الی ربك الرجعی) حالبوکه یا انسان رجوعك رب
تعالی‌یه‌در ایمدی طغیانك عاقبتندن حذر ایت (ارأیت الذی ینهی عبدا اذا صلی)
کوررمیسن شول کیمسه‌یی‌که عباد اللهدن بر عبدی صلاتدن نهی ایدر اشبو آیت ابو
جهل شاننده نازل اولوبدرکه اول دیدیکه اکر محمدی سجده ایدر کوررسم بوینو اوزره
چکنردم چون اول عزمله اکا واردی آردنه چکلمکه باشلدی اکا نیچون بویله ایدرسن
دینلدیکده دیدیکه بنمله محمد بیننده آتشدن خندق واهوال واجنحه کوردم پیغمبرمز
صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه اکراول بکا قریب اولسه ملائکه آنی پاره پاره ایدردی
(ارأیت ان کان علی الهدی او امر بالتقوی) بکا خبر ویر شول کیمسه‌دن‌که اکر مصلی
دین حق اوزره اولسه ویاخود ناسه ایمان وعمل صالحه امر ایتسه (ارأیت ان کذب
وتولی) بکا خبر ویرکه اول صلاتدن نهی ایدن دینی تکذیب وایماندن اعراض ایتسه
(الم یعلم بان الله یری) اول نهی ایدنی بیلمزمیکه الله تعالی انك صلاتدن نهیینی وسائر
افعال قبیحه‌سنی کورر (کلا) ایمدی اول نهی ایدن اول فعل سیئندن ارتداع ایتسون
(لئن لم ینته لنسفعا بالناصیة) اکر اندن منتهی اولمزسه بز آنك ناصیه‌سن قهر وشدتله
اخذ ایدرز (ناصیة کاذبة خاطئة) که اول ناصیه صاحبی کذب و خطائله متصفدر

ویرمکه رغبت ایتمزدی (فلیس له الیوم ههنا حمیم ولا طعام الا من غسلین لا یأکله الا الخاطئون) اول کونده
انکیچون هیچ حمایت ایدر اولمز و طعام دخی اولمز انجق اهل نارك آتشدن اریبوب وجودلرندن آقان مزخرفدرکه
آنی انجق خطاء شرکده اولنلر ۲۸۹ اکل ایدرلر (فلا اقسم بما تبصرون وما لا تبصرون) * اجسام
و اشباح‌که * سز آنی
مشاهده ایله کوررسز
اول شیئله و * ارواح
وسائره مغیباتدن اولمغله
* سز آنی کورمزسز
اول شیئله * یعنی سزه
حاضر وغائب هر شیئله *
قسم ایدرمکه (انه
لقول رسول کریم)
اول قرآن عندالله مکرم
بر رسولنك قرائتیدر
* اول محمد یاجبریل علیه
السلام اوله * (و ما هو
بقول شاعر قلیلا ماتؤمنون)
اول قرآن شاعر قولی
دکلدر قلیلکز دخی اکا
ایمان ایتمزسکز (ولا بقول
کاهن قلیلا ماتذکرون)
کاهن قولی دخی دکلدر
آزیکز دخی آنی تفکروتذکر
ایتمزسکز (تنزیل من رب
العالمین) اول قرآن
عالملرك ربی طرفندن
جبریل علیه السلام لسانیله
انزال اولمشدر (ولو
تقول علینا بعض الاقاویل
لاخذنا منه بالیمین ثم
لقطعنا منه الوتین) اکر
محمد علیه السلام بعض
اقوالی کندندن دوزوب
بزه اسناد ایتسه بز آنی قدرت یمینمزله (رابع) (۱۹) اخذ ایدوب صکره قلبنك طمرینی قطعله هلاك ایدردك
(فما منکم من احد عنه حاجزین) سزدن برکمسنه یوقدرکه محمد علیه السلامدن عقوبتمزی منع ایده (وانه لتذکرة للمتقین)
واول قرآن متقیلره موعظه‌درکه آندن منتفع اولورلر (وانا لنعلم ان منکم مکذبین) و بز بیلورزکه سزدن قرآنی تکذیب ایدر

وقتاکه ابو جهل پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه و سلمی صلاتدن نهی ایتدی پیغمبرمز صلی
الله تعالی علیه وسلم انی زجر وقهر ایتدی ابو جهل پیغمبرمز علیه السلامه دیدیکه والله
سنك اوزرینه اشبو وادی‌یی خیل جرد و رجال مرده طولدرایم الله تعالی دیدیکه
(فلیدع نادیه سندع الزبانیة) ایمدی اول قوم وعشیرتن چاغروب آنلرله استنصار ایتسون
بز دخی زبانیلری چاغررز آنی ناره سوربه‌لر (کلا لا تطعه واسجد واقترب) ایمدی
یا محمد تثبت ایدوب آنك صلاتدن نهینه اطاعت ایتمکل بلکه طاعت اوزره ثابت اول
سجوده مداومت ایدوب اعمال صالحه ایله الله تعالی‌یه تقرب ایت پیغمبرمز صلی الله تعالی
علیه وسلم ایدر عبدك رب تعالی‌یه زیاده قریب اولمسی ساجد اولدیغنده‌در

سورة القدر وهی خمس آیات مختلف فیها

بسم الله الرحمن الرحیم

(انا انزلناه فی لیلة القدر) بز قرآنی لیلهٔ قدرده لوح محفوظدن سماء دنیایه بیت عزته
انزال ایتدك بعده جبریل علیه السلام آنی یکرمی ویا یکرمی اوچ ییلده آز زمان متفرقه‌ده
پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمه انزال ایتدی (وما ادرك ما لیلة القدر) سکا لیلهٔ
قدرك غایت فضلنی نه شیٔ بیلدردی اول لیلهٔ قدرله تسمیه اولندی زیرا الله تعالی اول
لیله‌ده بر سنه‌دن سنهٔ مقبله‌یه دکین واقع اولور اجل ورزق و موت و سائر امور
احکامله سموات وارض خلق اولنمزدن اول تقدیر اولنان مقادیری مواقیتنه سوق وتنفیذ
ایدر * دینلدیکه اول شهر رمضانده‌در بعضیلر دیدیکه اول لیالیٔ سنه‌نك برنده‌در حتی
برکمسنه مرأه‌سنك طلاقی ویا عبدنك عتقنی لیلهٔ قدره تعلیق ایتسه یمین ایتدیکی حیندن
برسنه تمام اولمینجه اول طلاق وعتق واقع اولمز اشبو قول ابن مسعود رضی الله تعالی
عنهدن مرویدر دیمشکه برکیمسه بر سنه‌نك لیالیسنی قائم اوله اول لیلهٔ قدره اصابت
ایدر ابن عمر آنی ایشیدیجك دیدیکه الله تعالی ابو عبد الرحمانه رحمت ایده اول لیلهٔ
قدرك شهر رمضانده ایدیکن بیلور لکن اول قولیله مرادی ناسك آکا اتکالندن منع
ایدی اکثرون آنی رمضانك عشر اخیری اورتاسنده‌در دیدیلرکه الله تعالی آنی اخفاء
ایتدی تاکه ادراك طمعیله لیالیٔ رمضانك جمیعنده عبادته اجتهاد ایدوب ثوابلرین کثیر
ایده (لیلة القدر خیر من الف شهر) لیلهٔ قدرده قیام و عبادت خیرلودر بیك آی قیام
وعبادتدنکه انده لیلهٔ قدر اولمیه * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر پیغمبرمز صلی
الله تعالی علیه و سلمه بنوا اسرائیلدن بر رجل ذکر اولندیکه اول بیك آی فی سبیل الله
جهادده سلاحن اموزندن ایندرمدی پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه و سلم آنك اول عمان

واردر (و انه لحسرة على الكافرين و انه لحق اليقين) و اول قرآن كافرلره حسرتدر * كه قيامتده مصدقلرك
اجر و درجه‌لرينی كوردكلرنده تحسر ايدرلر * و اول قرآن حق اليقين من طرف الله منزلدر (فسبح باسم ربك
العظيم) ربك جل شانه‌نك اسميله تسبيح و آنی تقديس وشكر وثنای عظيمله ياد ايله (سورة المعارج
مكية وهی اربع واربعون
آية)
(بسم الله الرحمن الرحيم)
(سأل سائل بعذاب واقع
للكافرين ليس له دافع
من الله ذی المعارج) بركمسنه
نزول ايده‌جك عذابی
استه‌دی اول عذاب
كافرلر ايچوندركه آنی
آنلردن دفع ايدر يوقدر
اول عذاب آنلره * جنتده
دوستلرينه حاضرايتديكی *
بلند درجه صاحبی الله
تعالی‌دندر * ديندكه اول
عذابی استه‌ين نضر بن
الحارث ايديكه مسجد
شريف قپوسنه كلوب
الٓهی اكر محمد حق
وسويلدكی سنك طرفكدن
ايسه بنم باشمه طاش ياغدر
ديدی ياخود ابو جهل
ايديكه * فاسقط علينا
كسفا من السماء * ديمشيدی
علی قول پيغمبر عليه السلام
ايديكه كفاره عذاب نزولنی
استعجال ايتدی (تعرج
الملئكة والروح اليه فی يوم
كان مقداره خمسين الف
سنة فاصبر صبرا جميلا)
منتهای امر اولان سدرة
المنتهی يا عرشه‌دك اولكونده ملائكه و جبريل عليه السلام يا ارواح فواضل صعود ايدركه * يوروبه‌رك (عبادتی)
كيدن آدمه كوره * آنك مقداری دنيا سنه‌سيله اللی بيك يللق يولدر امدی يا محمد آنلرك عذاب سؤاليله اولان استهزا
و اذالرينه اضطراب قلب ايتميه‌رك صبر ايله (انهم يرونه بعيدا و نريه قريبا) كافرلر قيامتی امكاندن بعيد كوررلر

بكنوب امتی ايچون آنك مثلنی الله تعاليدن تمنی ايتدی و ديديكه يارب امتمك عمرلرين
قصير و عملرين قليل ايتدك اويله اولسه الله تعالی بو امته ليلهٔ قدری ويرديكه آنلرك
اول ليلهٔ شريفه‌ده‌كی عبادتلری اول اسرائيلينك اول مدتده اولان جهادندن خيرلودر *
سعيد بن المسيب ايدر بركمسه‌كه بريلدن بر يله دكين اخشام و ياتسو نمازين جماعتله قيله ليلهٔ
قدردن نصيبين اخذ ايدر عائشه رضی الله تعالی عنها پيغمبرمز صلی الله تعالی عليه وسلمه ديديكه
اكر بن ليلهٔ قدره ايريشسم نه دعا ايده‌يم ايتدی ديكلكه * اللهم انك عفو تحب العفو فاعف
عنی * (تنزل الملائكة والروح فيها باذن ربهم من كل امر) اول ليلهٔ قدرده الله تعالينك اذنيله
ملائكه وروح سنه‌ده تقدير اولنان هر خير وبركت امر ايچون ارضه و يا سماء دنيايه نزول
ايدرلر (سلام هی حتی مطلع الفجر) ليلهٔ قدرده الله تعالی سلامتدن غيری شیء تقدير ايتمز
حالبوكه آنك غيريده سلامتی و بلايی دخی تقدير ايدر وياخود ليلهٔ قدرده دكل الاسلامدر
زيرا آنده ملائكه مؤمنلره سلامی چوق ايدرلر ايمدی ليلهٔ قدرده ملائكه‌نك مؤمنلره
سلامی غروب شمسدن طلوع فجره‌دكدر

سورة البينة و هی ثمان آيات مختلف فيها

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(لم يكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين منفكين حتی تأتيهم البينة) يهود ونصارا
دن وعبدهٔ اوثاندن اولان طوائف كفر وشركلرندن زائل اولمديلر حتی‌كه الله تعاليدن آنلره حق
وباطل بينی فرق ايدر رسول الله و يا قرآن كلدی زيراكه پيغمبريمز صلی الله تعالی عليه
وسلمك بعثتندن اول ديرلرديكه بز صددنده اولديغمز ديندن زائل اولمزز تا شول وقته دكين‌كه
تورات وانجيلده وعد اولنان پيغمبر كله‌كه اول محمد عليه السلامدر چون اول پيغمبر كلدی
ايكی طائفه‌دن برنيجه‌لر اول وعدلرينه وفا ايدوب ايمانه كلديلر وبرنيجه‌لر ايسه اول قوللرندن
رجوع ايدوب كفرلری اوزره اصرار ايتديلر (رسول من الله يتلوا صحفا مطهرة فيها
كتب قيمة) كه اول الله تعاليدن بر رسولدركه تلاوت ايدر شول قراطيس مضمونی‌كه اول
باطلدن منزه‌در آنده احكام مستقيمه واردركه آنده اعوجاج يوقدر زيراكه اول صواب
وصلاحه ارشاد ايدر (وما تفرق الذين اوتوا الكتاب الا من بعد ما جاءتهم البينة) يهود ونصاری
دينلرنده ويا محمد عليه السلام شاننده ويا قرآن حقنده اختلاف ايتمديلر الا آنلره بينه كلديكندنصكره
كه اول محمد عليه السلام ويا قرآندر وياخود معنی هالكين و معذبين اولمديلر الا ارسال
رسول وانزال كتبله اوزرلرينه حجت قائم اولديغندنصكره (وما امروا الا ليعبدوا الله مخلصين
له الدين حنفاء) حالبوكه آنلر كتابلرنده امر اولنديلركه انجق الله تعالی‌يه عبادت ايده‌لر

بز انی يقين كوررز (يوم تكون السماء كالمهل وتكون الجبال كالعهن ولا يسئل حميم حميما) اولكونده‌كه سما زيت
طور طوسی كبی ياخود اريمش كمش كبی اوله وجبال انواع رنكلو صوف كبی پارچه پارچه اوله واولكونده
براقربا بر اقرباسنك حالندن سؤال ايتمز اولور (يبصرونهم يود المجرم لو يفتدی من عذاب
يومئذ ببنيه وصاحبته
واخيه وفصيلته التی
تؤويه ومن فی الارض
جميعا ثم ينجيه) قيامتده
اقربا بربرلرينی كوره‌لر
* لكن هركس كندو
عملريله مؤاخذه اولنمغله
نفسلريله مشغول اوله‌لر *
اولكونك عذابنده مجرملر
تمنی ايده‌لركه عندنده
عزتلو اولان اولادينی
وزوجه‌سنی وقرنداشنی
وهمدمی اولان اقرباسنی
وبلكه يريوزنده اولان
جميع خلايقی عوض وفدا
ايدوب كندو اول
عذابدن نجات بوليدی
(كلا انها لظی نزاعة
للشوی) آنك تمنی ايتديكی
كبی اولمز نار جهنم بالكلودر
كه آنك جلدينی احراقله
نزع ايدوب بنه كرارا
و مرارا حالنه عودت
بنه احراق اولنق ابدی
زائل اولمز (تدعوا من
ادبر و تولی) حقدن
يوز چويرن و طاعتدن
اعراض ايدن كمسه‌يی
آتش دعوت ايدوب كندويه
جذب ايده (وجمع فاوعی)
ومالی جمع ايدوب صندوغه حبسله حق الٓهی منع ايده‌نی دخی آتش جذب ايدر (ان الانسان خلق هلوعا) انسان ماله
حريص واداء حقوقه بخيل خلق اولندی (اذا مسه الشر جزوعا واذا مسه الخير منوعا) قچن اكا بروجهله فقر
وضرر ايرشه فرياد وجزع ايديجيدر ووسعت وخير واقع اولسه بخل وامساك ايديجيدر (الا المصلين الذين هم علی

عبادتی انلكچون خالص ايدوب عقائد زائغه‌دن اعتقاد حقه مائلين اولدقلری حالده (ويقيموا
الصلاة ويؤتوا الزكاة) وصلوات مفروضه‌يی اوقاتنده ادا ايده‌لر وزكاتی محلنه وضع ايده‌لر
انلر كتابلرنده اشبو خصال الله امر اولنمشلر ايكن آنی تحريف وعصيان ايتديلر (وذلك دين
القيمة) اشبو امر اولنان اشياء كتب منزله‌نك جميعنده مستقيمه‌در (ان الذين كفروا من اهل
الكتاب والمشركين فی نار جهنم خالدين فيها اولئك هم شر البرية) اهل كتابدن آنلركه
كافر اولديلر وانلرك غيريكه الله تعالی‌يه اشراك ايتديلر يوم قيامتده آنلر نار جهنمده‌در كفرده
تفاوتلری حسبنجه مستحق اولدقلری نوع عذابده دائمين اولدقلری حالده ايمدی انلر عند الله
شر خليقه‌در (ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات اولئك هم خير البرية) شونلركه الله تعالی‌يه ورسولنه
مؤمنين وعملده صالحين اولديلر ايمدی آنلر عند الله خير خليقه‌در (جزاؤهم عند ربهم
جنات عدن تجری من تحتها الانهار خالدين فيها ابدا) رب تعالی عندنده جزالری جنتلر
دركه اغاجلری آلتندن نهرلر جاری اولور انده نعيم ومشتهالرنده دائمين اولدقلری حالده
(رضی الله عنهم ورضوا عنه) الله تعالی انلردن طاعتلری سببيله راضی اوله وآنلر دخی
الله تعاليدن ويرديكی ثواب سببيله راضين اوله (ذلك لمن خشی ربه) اشبو ذكر اولنان
جزاء ورضوان هركمسه ايچوندر يوم قيامتده دركاه حقده سؤال وحسابدن خوف ايدوب
امرنه اطاعت واكا عصياندن اجتناب ايده

سورة الزلزلة وهی تسع آيات مختلف فيها

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(اذا زلزلت الارض زلزالها) قچانكه ارض قيام ساعت ايچون شدتله تحريك ايديله پيغمبريمز
صلی الله عليه وسلمه قيامت نوقتن اولور ديو سؤال اولندقده بيان اوانديكه قچان نفخهٔ اولی
ويا نفخهٔ ثانيه عندنده ارض شدتله تحريك ايديله (واخرجت الارض اثقالها) وارض جوفنده
اولان كنوز واموات طشره چيقاره (وقال الانسان مالها) انسان يعنی كافرلر ديه‌لركيم بو ارضه
نولديكه تحرك ايدر جوفنده اولان اشيايی طشره براغور زيراكه اول بعثی تصديق
ايتمزلردی اما مؤمن ديركه اشبو الله تعالينك وعد ايتديكيدر مرسلون آنی امتلرينه
اخبارلرنده تصديق ايتديلردی (يومئذ تحدث اخبارها) اول كونده ارض الله تعالينك
انطاقيله خبر ويرر خير وشردن آنی كه اوزرنده ايشلمشلردی (بان ربك اوحی لها) شول
سببله كيم الله تعالی ارضه اوزرنده ايشلنن اشيايی خبر ويرمسن الهام ايده (يومئذ يصدر
الناس اشتاتا ليروا اعمالهم) اول كونده ناس ثواب وعقابدن اعماللرينك جزاسن كورسونلر
ايچون موقف حسابدن مراتبلری حسبنجه فرقه فرقه رجوع ايده‌لر مؤمنلرك يوزلری

صلوتهم دائمون) انجق اهل اولوب نمازلرینه مداوم انسانلر بوحال اوزره دکلردر (والذین فی اموالهم
حق معلوم للسائل والمحروم) وشونلرکه سائل فقرا وسائلك ایتمیوب غنی طورنده اولان فقرا ایچون
مالرنده زکات وصدقات موظفه‌دن اولان حق معلومیدر (والذین یصدقون بیوم الدین)
وآنلرکه روز جزانك
وقوعنی تصدیق ایدوب
نشانهٔ تصدیق اولان
طاعت وعبادته قائم اولورلر
(والذین هم من عذاب
ربهم مشفقون) وشونلرکه
ربلرینك عذابندن خوف
ایدرلر (ان عذاب
ربهم غیر مأمون) زیرا
نقدر طاعت ایدرلرسه‌ده
ربلرینك عذابندن امین
اولمز (والذین هم لفرو
جهم حافظون الا علی
ازواجهم اوماملکت ایما
نهم فانهم غیر ملومین)
شونلرکه زوجه‌لرینك
و مالك اولدقلری
جاریه‌لرینك غیریدن
فرجلرینی حفظ ایدرلر
آنلر زوجه وجاریه‌لرینه
تقربده لوم اولنمزلر (فمن
ابتغی وراء ذلك فاولئك هم
العادون) کیمکه بوزوجه
وجاریه‌دن ایلروسنی
طلب ایده * یعنی لواطه
واستمنی کبی * اول
کسه‌لر حلالدن حرامه
متجاوزلردر (والذین هم
لاماناتهم وعهدهم راعون)
وآنلرکه انلر ایچون
امانت اولنان مال واسرار حفظنه والله تعالی وناس ایله ایتدکلری عهد وپیمانه مراعات ایدیجیلردر (فالموریات)
(والذین هم بشهاداتهم قائمون) وانلرکه شهادتلرینه حقله قائم اولورلر یاخود اقامت شهادت ایدرلر (والذین هم علی
صلاتهم یحافظون) وشونلرکه نمازلرینك سنن وارکان وادابنده رعایتی محافظه ایدرلر (اولئك فی جنات مکرمون)

بو صفتلرله موصوف کسنه‌لر جنتلرده نعم لایحصی ایله مکرملردر (فمال الذین کفروا قبلك مهطعین عن الیمین
وعن الشمال عزین) بوکافرلره نولدیکه سنك طرفکه سرعتله کلوب یمین وشمالکده بلوك بلوك اوترورلر (ایطمع
کل امریء منهم ان یدخل جنة نعیم) ایا طمع می ایدرلرکه آنلردن هربری مؤمنلر کبی جنت
نعیمه داخل اوله‌لر (کلا
انا خلقناهم مما یعلمون)
آنلرك زعم وطمعلری کبی
آنلره جنته دخول یوقدر
بز آنلری بیلدکلری نطفهٔ
آلوده‌دن خلق ایتدك
* که آنك عالم قدسه
مناسبتی یوقدر بر کمسه که
لوث کدوراتدن صاف
اولمیوب اخلاق ملکیة
ایله تخلق ایتمیه اوکمسه
جنته دخوله مستعد اولمز *
(فلا اقسم برب المشارق
والمغارب انا لقادرون)
علی ان نبدل خیرا منهم
ومانحن بمسبوقین) مشرق
ومغربلرك ربی جل
شانه‌یه قسم ایده‌رمکه
بز قادرز انلری هلاك
ایدوب آنلردن خیرلو
خلق انلره بدل ایده‌لم
ارامزده بزه سبقت وغلبه
ایدر اولمز (فذرهم
یخوضوا ویلعبوا حتی
یلاقوا یومهم الذی یوعدون)
انلری ترك ایله باطللریله
مشغول اولوب دنیالریله
اویناسونلر تاکه وعد
اولندقلری کونده عذابه
ملاقی اوله‌لر (یوم یخرجون
من الاجداث سراعا کأنهم الی نصب یوفضون) اولکونده * دعوت اسرافیل علیه السلامله * قبرلرندن سرعتله
چیقوب کویا دنیاده دیکلمش بتلرینه کیدر کبی سرعتله کیده‌لر (خاشعة ابصارهم ترهقهم ذلة ذلك الیوم الذی کانوا یوعدون)
آنلرك ندامت وحسرتدن کوزلرینی خشوع وکندولرینی ذل وحقارت استیعاب ایده ودینیله که اشته بو اول کوندرکه

بیاض آمنین اولدقلری حالده جانب یمینی اخذ ایدوب کرامتله جنته کیده‌لر وکافرلرك یوزلری
سیاه قزمین اولدقلری حالده جانب شمالی اخذ ایدوب اهانتله ناره کیده‌لر (فمن یعمل
مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره) فریق سعدادن اول کمسه‌که عملی
صغیره دکلو خیر ایشلمش اوله آخرتده انك ثوابن کورر وفریق اشقیادن اول کمسه‌که عملی
صغیره دکلو شر ایشلمش اوله آخرتده آنك عقابن کورر * دینلدیکه کافره خیرینك ثوابی
دنیاده تعجیل اولنوب فوت اولدیغنده عندالله ذره دکلو خیری قالمز ومؤمنه شرینك عقابی
دنیاده تعجیل اولنوب فوت اولدیغنده ذره دکلو شری اولمز * ابن عباس رضی الله عنهما
ایدر مؤمن وکافردن هرکسه یوم قیامتده شول دنیاده ایشلدیکی خیر وشری کورر مؤمنك
شری یارلغنور خیرنه ثواب ویریلور وکافرك خیری رد اولنوب شری اوزره عقاب
ایدیلور * مقاتل ایدر اشبو ایکی آیت ایکی رجل شاننده نازل اولوبدرکه انك برینه سائل
کلدیکنده اکا بر تمره وبر جوزه وبر کسره مثلی ویرمکی استقلال ایدوب ویرمزدی بو بر
شی دکلدر اجر ایسه شول شیئی ویرمکله اولورکه * ویطعمون الطعام علی حبه * مصداقنجه
بزم اکا رغبت ومحبتمز اوله شیء قلیله ایسه بزم رغبت ومحبتمز یوقدر دیردی ورجل آخر
ایسه کذب وغیبت ونظره مثلی ذنوبی تهاون ایدوب ایشلمکدن تحاشی ایتمزدی شول
سببله کیم الله تعالی کبائر اوزره وعد ایدوبدر دیردی اوبله اولسه الله تعالی اشبو ایکی
آیتی انزال الله خیرك قلیلنه ترغیب ایتدیکه ویره‌لر شول رجاله کیم عندالله کثیر اوله وذنبك
یسیرندن تحذیر ایتدی شول خوفله کیم اصرارله اول کبیر اوله زیراکه یوم قیامتده ذنب
صغیر صاحبنك کوزینه جبالدن کبیر کورینور وجمیع محاسنی ایسه کوزینه هرشیئدن یسیر
کورینور * مرویدرکه عائشه رضی الله عنها بر عنبه‌یی تصدق ایدوب بونده مثاقل کثیره
واردر دیر ایدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ازواجنه دیدیکه سزدن بریکز
همجوارنه تصدق واحسانده شیء یسیری تحقیر ایتمسون اکرچه بر قیون ایاغی ایسه‌ده
ویرسون پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر سورهٔ اذا زلزلت قراءتی نصف قرآن قراءتنك
تضعیفسز ثوابنه عدیل اولور * وسورهٔ اخلاص قراءتی ثلث قرآن وسورهٔ کافرون قراءتی
ربع قرآن قراءتنك تضعیفسز ثوابنه عدیل اولور

سورة العادیات وهی احدی عشرة آیة مختلف فیها

(بسم الله الرحمن الرحیم)

والعادیات ضبحا) غزاتك خیلی حقیچونکه اول عدو ایتدیکنده جوفلرنده صوت اولور
ویا جده‌کی ابل حقیچونکه عرفه‌دن مزدلفه‌یه ومزدلفه‌دن منایه مد اعناق ایدر

(فالموریات قدحا) وشول خیل حقیچونکه طاشلو یرده یورودیکنده حافریله آتش
چیقارر (فالمغیرات صبحا) وشول خیل حقیچونکه صبح وقتنده کافر غارتنه کیدر
(فأثرن به نقعا) که آنلر یوریدکاری مکاندن غبار اثاره ایدر (فوسطن به جمعا) اول
غبار ایله اعدا جماعتنك آراسنه کیرر واحتمال اولورکه اشبو قسم شول نفوسه اوله کیم
کماللری اثر نه عادیه‌در افکارلریله انوار معارفی موریه‌در وهوی وعادات اوزره مغیره‌در
قچانکیم آنلره انوار قدسك مبدئی ظاهر اوله وانکله شوق اثاره ایدوب جموع عالیندن
بر جمعك وسطنده بولنورلر (ان الانسان لربه لکنود) انسان الله تعالینك نعمتلرینه
کفوردر ویارب تعالی‌یه عاصیدر ویا مصائبی عد ایدوب نعمتی اونودر ویا قلیل الخیردر
ویا اساءتدن خصلت واحده ایله احساندن خصال کثیره‌یی اونودیر (وانه علی ذلك
لشهید) وانسان کندینك کنود ایدیکنه شاهددر اوزرنده اثری ظاهر اولمسیله ویا
آنك کنود ایدیکنه الله تعالی شاهددر (وانه لحب الخیر لشدید) وانسان مال محبتنه
شدید وجمعنه حریص‌در والله تعالینك طاعتنده ونعمتی شکرنده ضعیفدر (أفلا یعلم اذا بعثر ما
فی القبور) انسان بیلمزمی شول وقتیکه قبورده‌کی موتی بعث اولنه (وحصل ما فی
الصدور) وصدورده اولان خیر وشر تمییز وابراز اوله (ان ربهم بهم یومئذ لخبیر) رب
تعالی آنلرك اعلان وکرك اسرار ایتدیکی حالانه علیمدر یوم قیامتده اکا کوره هرکسه‌یه
جزاسن ایدر

سورة القارعة وهی عشرة آیات مکیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(القارعة ما القارعة وما ادریك ما القارعة) شول ساعت که آنك اهوالیله قلوب فزع
اولنور اول نه شیئدر آنی سکا نه بیلدردیکه اول یوم قیامتدر انك کنهنه سنك علمك یوقدر
(یوم یکون الناس کالفراش المبثوث) اول حالت شول کونده‌درکه ناس کثرت وذلت
وانتشار واضطرابده جراد منتشره کبی بری برلرینه مختلط اولور (وتکون الجبال کالعهن
المنفوش) وطاغلر اجزاسی تفرقنده آتلمش پنبه مثالنده هوا یوزنده طیران ایدر (فاما من
ثقلت موازینه فهو فی عیشة راضیة) اول کمسه‌که حسناتنك میزانی ثقیل اوله اول جنتده
بر عیشه‌ده‌درکه صاحبی آکا راضی اولور (واما من خفت موازینه فامه هاویة) اما اول
کمسه‌که حسناتنك میزانی خفیف اوله اعتبار اولنور حسنه‌سی اولمامغله ویاسیئاتی حسناتنه
غالب اولمغله آنك مأواسی نار هاویه‌در (وما ادریك ماهیة نار حامیة) هاویه‌نك ماهیتن
سکا نه شیء بیلدردی اول بر ناردرکه حرّی نهایتده‌در

بو عذاب آنلره وعد اولنمشیدی (سورة نوح علیه السلام مکیة وهی تسع وعشرون آیة)
(بسم الله الرحمن الرحیم) (انا ارسلنا نوحا الی قومه ان انذر قومك من قبل ان یأتیهم عذاب الیم) بز نوحی قومنه
ارسال ایدوب دیدیککه طوفان یا آخرنده عذاب الیم کلمزدن ﴿٢٩٤﴾ مقدم قومکی قورقود (قال یاقوم انی لکم
نذیر مبین) نوح علیه السلام انلره یاقوم بن سزکچون عذاب ظاهردن قورقودیجی یم دیدی (ان اعبدوا الله واتقوه واطیعون) الله تعالی یه عبادت وعذابندن خوف وبنم امر ونهیمه اطاعت ایده سز (یغفر لکم من ذنوبکم ویؤخرکم الی اجل مسمی ان اجل الله اذا جاء لا یؤخر لو کنتم تعلمون) تا که الله تعالی * اسلامکزدن مقدم ایشلدیککز بعض * کناهکزی مغفرت ایدوب اجل مسماکز وقتنه دك سزی وسعت رزقله تأخیر ایده الله تعالینك تقدیر ایتدیکی وقت کلدکده اجلکز تأخیر اولنمز اکر آنی بلوب ایمان ایدرسکز (قال رب انی دعوت قومی لیلا ونهارا فلم یزدهم دعائی الا فرارا) نوح علیه السلام دیدیکه یارب بن قومی کیجه وکوندز طاعت وعبادته دعوت ایتدم بنم دعوتم انجق انجق آنلرك ایمان
وطاعتدن فرارلرینی آرتردی (وانی کلما دعوتهم لتغفر لهم جعلوا اصابعهم فی آذانهم واستغشوا (دینور)
ثیابهم واصروا واستکبروا استکبارا) هربار سن انلری مغفرت ایتمك ایچون انلری توحید وطاعته دعوت
ایتدمسه دعوتمی ایشتمك ایچون پارمقلرینی قولاقلرینه طوتدیلر وبنی کورمك ایچون ثیابلریله باشلرینی اورتدیلر وکفرلرنده

سورة التكاثر وهی ثمان آیات مختلف فیها

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(الهیکم التکاثر حتی زرتم المقابر) کثرتله مباهات سزی اشغال ایتدی حتی که احیا کز عددینی استیعابدنصکره مقابره رجوع ایتدیکزکه امواتکز کثرتیله مباهات ایده سز * روایت اولندیکه بنو عبد منافله بنو سهم تفاخر ایدوب بنو عبد مناف کثرتده انلره غالب اولدیلر بنو سهم دیدیلرکه جاهلیتده قتال بزی افناء ایدوبدر احیامزله بیله امواتمزی دخی عد ایده لم اویله اولسه بنو سهم انلره غالب اولدیلر ویاخود سزی اموال واولادله تکاثر اشغال ایدوب کندیکزه اهم اولان آخرت ایچون سعی قویوب اعماریکزی دنیا طلبنده تضییعله موت وقبره ایردیکز (کلا سوف تعلمون ثم کلا سوف تعلمون) امر کثرتله مباهاتده د کلدر زیرا عاقله لایق اولورکه جمیع همتی ومعظم سعیی دنیا ایچون اولمیه زیرا انك عاقبتی وبال وحسرتدر رأیکزك خطاسنی بیلورسز چقانکه سزه موت نازل اولوب قبره کیره سز واندنصکره ده چقانکه بعث اولنه سز (کلا لو تعلمون علم الیقین) حقا که اکر مباهاتکزك عاقبتن علم الیقینله بیلسیدیکز شول استیقان ایتدیککز شیئی بیلدیککز کبی اول سزی آنك غیریدن اشغال ایدردی (لترون الجحیم) والله سز ناری بعیددن کوزیکزله کوررسز (ثم لترونها عین الیقین) بعده انی عین یقینله کوررسز زیرا که علم مشاهده مراتب یقینك اعلاسیدر (ثم لتسئلن یومئذ عن النعیم) بعده اول کونده سؤال اولنورسز هر نعیمدنکه اول سزی اشغال ایتدی ویا هر نعمتك صغیر وکبیرندنکه سزه انی الله تعالی انعام ایتدی آنك شکرنی ادا ایتدیکزمیدی * دینلدیکه اشبو حکم کفاره مخصوصدرکه کفار مکه دنیاده خیر ونعمتده ایدیلر یوم قیامتده آنك شکرندن سؤال اولنورلر حالبوکه آنلر رب نعیمی قویوب آنك غیریه عبادت ایدرلردی اویله اولسه اول شکری ترکلری اوزره تعذیب اولنورلر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر ابدان وابصار واسماعك صحتی نعیمدر عبادانی نه شیده استعمال ایتدکلرندن سؤال اولنورلر * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر صحت وفراغ ایکی نعمتدرکه ناسك کثیری انده مغبونلردر * دینلدیکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلمك بعثی وعبدك اسلامه توفیق اولنمسی وشرایعك خفتی وقرآنك تیسیری نعیمدر

سورة الم نشرح وهی ثمان آیات مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(والعصر) رب العصر حقیچون دینلدیکه عصرله مراد صلاة عصردرکه اول صلاة وسطادر ویا عصر نبوتدر ویا دهردرکه اعاجیبی مشتملدر ویا لیل ونهاردرکه اکا عصران

اصرار ایله بکا تبعیتدن استکبار ایتدیلر (ثم انی دعوتهم جهارا ثم انی اعلنت لهم واسررت لهم اسرارا) بعده انلری
آشکار ایمانه دعوت ایتدم صکره اعلا صورتله دعوت ایتدم و بر ر بر چاغروب اسرار اوله رق انلری کزلو دعوت
ایتدم (فقلت استغفروا ربکم انه کان ﴿٢٩٥﴾ غفارا) آنلره دیدمکه ربکز تعالیدن مغفرت طلب ایدك که
انك تائبلره مغفرتی بلیغدر * دینلدیکه الله تعالی قوم نوحدن یغموری قطع ونسالرینی عقیم ایتدی آنلری اول بلیه دن تخلیص ایچون نوح علیه السلام آنلره استغفارله امر ایتدی * مرویدرکه فاروق رضی الله تعالی عنه بو آیتی استدلال ایله استسقایی استغفاره حصر ایتمشیدی (یرسل السماء علیکم مدرارا ویمددکم باموال وبنین ویجعل لکم جنات ویجعل لکم انهارا) تا که اول الله تعالی سمادن سزه لزومی قدر یغمور کوندروب و اموال و اولاد ایله امداد ایده وسزکچون میوه لو بوستانلر وایچنده نهرلر ویره (مالکم لا ترجون لله وقارا وقد خلقکم اطوارا) سزه نولدیکه الله تعالینك عظمتنه اعتقاد وآنك احسانتی رجا و عقابندن خوف ایتمزسز حالبوکه اول سزی منیدن صکره علقه صکره مضغه ایله طورکزی تمام خلق ایتدی (الم تروا
کیف خلق الله سبع سموات طباقا وجعل القمر فیهن نورا وجعل الشمس سراجا) کورمزمیسکز که الله تعالی یدی
کوکلری طبقه طبقه نیجه خلق ایتدی ودنیاده وسائر سمواتده قمری نور قیلدی وشمسی وجه ارضدن ظلمت لیلی ازاله ایدر
ضیادار چراغ قیلدی (والله انبتکم من الارض نباتا ثم یعیدکم فیها ویخرجکم اخراجا) والله تعالی سزك اصلکز

دینور ویا نهارك آخر ساعتیدر (ان الانسان لفی خسر) جنس انسان مساعیلرنده وعمرلرینی مطالبلرینه صرفده خسرانده در (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) الا اشونلر خسرانده د کلدرکه مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلدیلر زیرا که آنلر دنیایی ویروب آخرتی صاتون آلدیلر انکله حیاة ابدیه وسعادت سرمدیه یه ایردیلر (وتواصوا بالحق) واعتقاد وعملدن انکاری جائز اولمیان اشیایی بری برلرینه وصیت ایتدیلر (وتواصوا بالصبر) ودخی فرائض اداسنه واوامر اقامتنه صبرله وصیت ایتدیلر * دینلدیکه یعنی انسان قچان معمر اولوب هرمه ایرسه اول نقصده اولور مکر شونلر اولمزکه ایمان وعمل صالح اوزره اوله لر انلر ایچون شباب وصحتلرنده اشلیو کلدکلری محاسن اعماللرینك اجوری منقطع اولمز علی الدوام اجری یازیلور

سورة الهمزة وهی تسع آیات مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(ویل لکل همزة لمزة) شدت عذاب هرکسه یه که آخری ردنده کراهت ایتدیکی شیئله ذکر ایده که اول همزه در ودخی اولکه آخری کراهت ایتدیکی شیئله یوزنده ذکر ایده که اول لمزه در ابن عباس رضی الله عنهما ایدر ایکیسی بر معناده درکه انلر نماملردرکه احبه یی بری برلرندن آییررلر وعیبدن بریئلر ایچون عیب طلب ایدرلر * دینلدیکه همزه آنلردرکه لحوم ناسی اکل ایدرلر ولمزه آنلردرکه ناسه طعن ایدرلر (الذی جمع مالا وعدده) که اول مال دنیایی جمع ایدوب حوادث دهر ایچون اعداد ایدر وخسه الله تعالینك سبیلنه انفاق ایتمز (یحسب ان ماله اخلده) ظن ایدرکه اول جمع ایتدیکی مال انی دنیاده اخلاد ایدوب اندن موتی منع ایده (کلا) اول ظن باطلدر آندن ارتداع ایتسون (لینبذن فی الحطمة) والله اول طبقات ناردن حطمه یه براغیلور (وما ادریك ما الحطمة) حطمه نك ماهیتن سکا نه شیء بیلدردی (نار الله الموقدة) اول حطمه الله تعالینك ایقاد وتسعیر اولنمش ناریدر (التی تطلع علی الافئدة) اول نار لحم وجلدی اکل ایدوب حتی که فؤادلرینه ایرر (انها علیهم مؤصدة) اول نارك قپولری کفار اوزره برکدیلور (فی عمد ممددة) آنلر تیموردن عمودلره بغلنورلر که اول ممدوده ومطوله در

سورة الفیل وهی خمس آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

آدم عليه السلامی نبات كبی ترابدن خلق ايتدی بعده ينه موتكزله ترابه اعاده وقيامتده آندن اخراج ايدر (والله جعل لكم الارض بساطا لتسلكوا منها سبلا فجاجا) والله تعالی ارضی سزكچون بساط قيلدی تاكه آندن يوللر آچوب حاجتلر كزه كيده سز (قال نوح رب انهم عصونی واتبعوا من لم يزده ماله وولده الا خسارا) نوح عليه السلام ديديكه يارب فقرای قومم دخی بكا عاصی اولوب آخرتده انجق خسرانلرينی آرتوره جق مال وولدلری اولان كيمسه لره تابع اولديلر (ومكروا مكرا كبارا) واول مال وولد صاحبلری رؤسا اسافلی جلب وبنی ايذايه تحريضله مكر كبير ايتديلر (وقالوا لاتذرن آلهتكم ولاتذرن ودا ولاسواعا ولايغوث ويعوق ونسرا) واول رؤسا اسافله ديديلركه الهه لركزه عبادتی ترك ايتميك * دينلديكه آدم عليه السلامله نوح عليه السلام بيننده بش صالح كيمسه كلوب بوبش عدد بتلر آنلرك اسمی ايدی انلرك وفاتنده اتباعلری تبركا آنلرك صورتلرينی تصوير ايتديلر صكره مرور زمانله ناس آنلره طابعنه باشلديلر بعده اولصورتلر عربه انتقال ايتمكله هر قبيله آنلرك برينی انتخاب ايدوب اله اتخاذ ايتديلر ودّی قبيلهٔ «بنی كلب» وسواعی «همدان» ويغوثی «مدلج» ويعوقی «مراد» ونسری «بنی حمير» آلهه اتخاذ ايدوب معبود ايدنديلر (وقد ضلوا كثيرا ولاتزد الظالمين الا ضلالا) بو رؤسا واصنام چوق كيمسه يی آزديرديلر يارب بو ظالملرك هلاك وعذابنی زياده ايله (مما خطيئاتهم اغرقوا فادخلوا نارا فلم يجدوا لهم من دون الله انصارا) اول قوم نوح كناهلری

(الم تر كيف فعل ربك باصحاب الفيل) يا محمد ربك جل شانه نك فعلنی تواتر اخبارله ايشيدوب اصحاب فيله اولان صنعی آثارينی كورمدكمی (الم يجعل كيدهم فی تضليل) انلرك كعبه يی تعطيل وتخريبده قصد ايتدكلری كيدی انلری اهلاكله تضييع وابطال ايتمدیمی (وارسل عليهم طيرا ابابيل) كه انلرك اوزره ابابيل قوشندن جماعات كثيره كوندردی (ترميهم بحجارة من سجيل) كه اول قوشلرك هر بری آنلره حجاره آتورديكه اول باجقدن دوزلمش آتشده پيشورلمكله طاش ايدلمشيدی (فجعلهم كعصف مأكول) حقا كه الله تعالی انلری اول طريقله ورق زرع كبی قيلديكه آكا كوره ايرمش اوله * روايت اولنديكه اشبو وقعه پيغمبرمز صلی الله تعالی عليه وسلمك ولادتی يلنده واقع اولدی قصه سی اولدركه ملك حبشه اصحمة النجاری قبلندن يمن ديارنه ملك اولان ابرهة ابن الصباح الاشرم صنعاده قليس دينور بر كنيسه بنا ايتديكه ناسی كعبهٔ مكرمه نك زيارت وطوافندن اكا صرف ايده من بعد ناس كعبهٔ مكرمه زيارتن ترك ايدوب اكا كيده لر چون انك اول عزيمتن كنانه دن بر رجل ايشتدی اول كنيسه خدامنك غفلتی حالنده كيجه آكا كيردی ومحرابنده قضاء حاجت ايدوب نجاستی ديوارلرينه سوردی چون اول حالت ابرهه يه خبر ويريلوب آنی كوردی يمين ايتديكه كعبه يی هدم ايده اويله اولسه جيشنی جمع ايتدی ونجاشينك محمود دينور بر فيل عظيمی وار ايدی جيشه انی مقدم ايدوب كتدی حتی مكهٔ مكرمه قربنده بر موضعه نزول ايتدی مكر اول وقتده عبد المطلب سيد قريش وصاحب عير مكهٔ مكرمه ايدی بر قاطره بنوب ابرهه يه واردی مكر آنك سهلده ناسه طعام ايتديروب وطاغلرده وحوش وطيوری طويورر ديو خصال حميده سنی ابرهه ايشتمشيدی آكا اكرام ايدوب يانه اجلاس ايتدی وبزده حاجتك ندر ديو ترجمانله سؤال ايتدی عبد المطلب ديديكه دوه لرمدن ايكيوز دكلو دوه يی جيشك غارت ايتمشدر حاجتم اولدركه امركله اول دوه لرم بكا رد اولنه ابرهه ايتدی بن سنی عجب كوردمكه بن سزك دينكز ركنی اولان كعبه يی تخريبه كلمشيكن بندن انی ديليوب دوه لريكی ديلرسن عبد المطلب ديديكه دوه لرك صاحبی بنم انكيچون سندن آنی طلب ايدرين كعبهٔ مكرمه صاحبی آيرودر ديلرسه سزی آندن منع ايدر اويله اولسه ابرهه جيشنه امر ايلدی عبد المطلبك دوه لرندن آلدقلرينی اكا رد ايتديلر اندن عبد المطلب كيرو مكهٔ مكرمه يه كلدی وقومنه امر ايلدی طاغلره كيدوب طاغلديلر وكندی بيت شريفه كلدی وقپوسی حلقه سنه ياپشوب ديديكه الهی سكا معلومدركه اشبو بيتك هدمنه عدو كلوبدر ارادت كريمه ك نه ايسه امر سنكدر انی ايشله ديوب اندن دونوب قومنه كتدی بوندنصكره ابرهه جيشی ايله اوكلرنجه فيل ييدوب كعبه جانبنه كتديلر وقتا كه حرم شريفه دخول عزم ايتديلر فيل

(چوكوب)

سببيله طوفانله غرق اولنوب ناره ادخال اولنديلر آنلری عذاب اللهدن منع ايدر ناصر بولمديلر (وقال نوح رب لاتذر علی الارض من الكافرين ديارا) ونوح عليه السلام ديديكه يارب كافرلردن بر يوزنده كلوب كيدوب دور ايدر كيمسه براقمه (انك ان تذرهم يضلوا عبادك ولايلدوا الا فاجرا كفارا) يارب اكر سن آنلری ترك ايدرسك مؤمن قوللريكی اضلال ايدرلر وآنلردن انجق فاجر وكفرده بالغ اولاد توليد ايدرلر (رب اغفرلی ولوالدی ولمن دخل بيتی مؤمنا وللمؤمنين والمؤمنات ولاتزد الظالمين الا تبارا) يارب بنی مغفرت ايت وبابام * لمك بن متوشلخ * وآنام * شمخا بنت انوش * ومؤمن اولديغی حالده بنم بيتمه ومسجدمه وسفينه مه داخل اولان كيمسه لری والی يوم القيام ايمانه كلن رجال ونسايی مغفرت ايله وظالملرك هلاكنی زياده ايله

(سورة الجن مكية وهی ثمان وعشرون آية)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(قل اوحی الیّ انه استمع نفر من الجن فقالوا انا سمعنا قرانا عجبا (يهدی الی الرشد فامنا به ولن نشرك بربنا احدا) يا محمد ديكه * تهامه ده بطن نخله ده نصيبيندن يدی ياطقوز * نفر جنيلر بنم صباح نمازنده قرآن اوقوديغمی ايشتدكلری بكا وحی اولندی اول جنيلر محللرينه رجوعلرنده قوملرينه ديديلركه تحقيق بز كلام بشره بكزمز عجيب ودين ودنيانك صلاح وصوابنه هدايت ايدر بر قرآن ايشتدك آكا ايمان ايدوب من بعد ربمز عز شانه يه بر شيئی شريك ايتمز (وانه تعالی جدّ ربنا مااتخذ صاحبة ولا ولدا) وانی تصديق ايتدككه بزم ربمزك عظمتی مجانستدن منزهدركه مشرك وكفارك زعم

چوكوب ايلرو كيتمدی معول ايله باشنه ندكلو اوردیلرسه يرندن برخطوه آيرلمدی قچانكه آنی كعبه دن غيری جانبه دوندرسه لر سرعتله اول جانبه كيدردی آنلرا كا مشغول ايكن كورسه لركه دريادن قرلنغج هيئتنده قوشلر پيدا اولدی هر بری نخوددن كوچك ومرجمكدن بيوك اوچر طاش برين منقارنده وايكيسن ايكی اياغنده طوتردی حتی كه هواده ابرهه قومنك باشلری برابرينه كلوب طورديلر واول طاشلری آنلرك اوزره صاليويرديلر اول طاشدن كيمه اصابت ايتديسه هلاك اولدی وبرنيچه لری ايسه يوله دوشوب كتديلر آنلر دخی يولده ومنزلده دوشرك جميعی هلاك ايرديلر وابرهه نك ايسه جسدنده برداء پيدا اولوب انامل بر بر دوشردی حتی كه اول وجه اوزره عذابله صنعايه ايردی صدری ياريلوب جانی جهنمه صاليويردی وفيل ايسه هيچ بر ضررسز قورتلدی

سورة قريش وهی اربع آيات مكية

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(لايلاف قريش ايلافهم رحلة الشتاء والصيف) يا محمد ربك تعالی اصحاب فيلی هلاك ايتدی تاكه قريش حرمده بيت شريف جوارنده الفت واقامت ايده لر ويا الله تعالينك قريشه نعمتلری لايحصادر سائر نعمتلريچون اكا عبادت ايتمزلرسه شتاده يمنه وصيفده شامه رحلتله الفتلری اجليچون اكا عبادت ايتسونلر هيچ كمسه آنلره سوئله تعرض ايتمز بلكه حرم الله سكانيدر ديو تكريم ايدرلر (فليعبدوا رب هذا البيت) ايمدی كعبه نك ربی جل شانه يه عبادت ايتسونلر ايكی رحله يه ايلافلری اجليچون شتا وصيف مؤنتلرينه كافی اولدی (الذی اطعمهم من جوع) كه آنلری قحطله اصابت ايدن جوعدن اشباع ايتدی (وآمنهم من خوف) وآنلری اصحاب فيل خوفندن وياخود قحط بلد وسائرلرنده غارتدن وياجذام علتندن امن اوزره ايلدی

سورة الماعون وهی سبع آيات مختلف فيها

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(أرأيت الذی يكذب بالدين) يا محمد بيلدكمی شول كمسه يی كه يوم قيامتده جزايی تكذيب ايدر (فذلك الذی يدع اليتيم) ايمدی اول شول كمسه دركه يتيمی حقندن دفع ايدر ويا اكا قهر ايدر * دينلديكه انكله مراد ابوجهلدركه اول بر يتيمه وصی ايدی عريان آكا كلوب كندی مالندن سؤال ايتدكده آنی عنفله دفع ايتدی ويا ابوسفياندركه بر جزور نحر ايدوب بر يتيم اندن لحم سؤال ايتديكنده عصا ايله آنی اوردی ويا وليد بن المغيره ويا بر منافق بخيلدر (ولا يحض علی طعام المسكين) ومسكينی اطعامه نه كندی رغبت ايدر ونه غيری اول فعله ترغيب ايدر

ایتدکاری زوجه وولد اتخاذ ایتمز (وانه کان یقول سفیهنا علی الله شططا) وبزم جاهل ونادان مردەمز الله تعالی یه
زوجه وولد اسنادیله افترا ایدرلر (وانا ظننا ان لن تقول الانس والجن علی الله کذبا) وبز ظن ایدردککه انس وجندن
الله تعالی یه کیمسه کذب وافترا ایتمز * قرآنی ایشتدیکمزده کاذب ﴿ ٢٩٨ ﴾ اولدقلرینی بیلدك * (وانه کان رجال من
الانس یعوذون برجال
من الجن فزدهم رهقا)
بعض مخوف مکانده رجال
ناس جنیلرك رجالندن
مدد طلب ایدرلردی بناء
علیه جنیلر کبرلرینی
آرتورلردی * منقولدرکه
زمان جاهلیتده عربدن
برکمسنه برمخوف بیابانده
قالسه اول وادینك جنیلری
سفهاسندن رؤساسنه
صغنورم دیر ایدی کویا
آنکله امین اولوردی
جنیلر انسانك اول استعاذه
سنی ایشیدوب فخر وکبر
ایدرلردی (وانهم ظنوا
کما ظننتم ان لن یبعث الله
احدا) ای جنیلر سزك
ظنکز کبی انسانك کافرلری
دخی الله تعالی هیچ برمونابی
جزا ایچون بعث ایتمز ظن
ایتدیلر (وانا لمسنا السماء
فوجدناها ملئت حرسا
شدیدا وشهبا) کالاول بز
سمایه استراق سمع ایچون
کیتمك استدیکمزده بز سمایی
قوی محافظه ومنع
ملکلرله طولمش وجنیلری
رجم ایچون معین آتشدن
شهابلر بولدق (وانا کنا
نقعد منها مقاعد للسمع فمن یستمع الآن یجدله شهابا رصدا) محمد علیه السلامك بعثتندن مقدم بز سمایه (روایت)
ملکلرك کلامنی ایشتمك ایچون بر محلده اوتورر ایدك شمدی کیمکه استماع قصدنی ایدرسه کندوبی رجم واحراق ایچون
حاضر شهابی بولور (وانالاندری اشر ارید بمن فی الارض ام اراد بهم ربهم رشدا) بیلمززکه سمانك استراق سمعدن محافظه

الله تعالی منع معروفی وایذاء ضعیفی یوم جزایی تکذیبه علامت قیلدی یعنی اکر آنك جزایه ایمانی
ووعیده ایقانی اولسه الله تعالینك عقابندن قورقوب معصیته اقدام ایتمزدی (فویل للمصلین
الذین هم عن صلاتهم ساهون) شدت عذاب شول مصلیلره کیم صلاتلرندن غافللردر وقتلرین
اضاعه ایدرلر ویا ناس محضرنده صلاتی ادا ایدرلر تنهالرنده آنی ترك ایدرلر (الذین هم
یراؤن) که انلر عبادتلرنده ریا ایدرلر یعنی عبادتی ناس آنلری صلاحله ذکر ایتسون ایچون
ایدرلر یوخسه الله تعالیدن ثواب رجاسیچون ویا عقاب خوفیچون دکل (ویمنعون الماعون)
وزکاتی اهلندن منع ایدرلر * دینلدیکه ماعون هرشیئدرکه انی ناس بینلرنده تعاطی ایدرلر
باطه وقوغه وتنجره وصحن صو وآتش واوتلق کبی * دینلدیکه ماعونی ضرورتله استعاره
ایدندن منعی حرام اولور اماکه ضرورتسز آنی استعاره ایدندن منعی حرام اولمز لکن
قبیح اولور ایمدی یتیمی دفع وقهر ضعف دیندن اولوب ذم وتوبیخی ایجاب ایدیجك شول
عماد دین اولان صلاتدن سهو وکفردن شعبه اولان ریا وقنطرهٔ اسلام اولان زکاتك
منعی ذم وتوبیخه احق واولی اولور

سورة الکوثر وهی ثلاث آیة مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(انا اعطیناك الکوثر) یامحمد بز سکا علم وعمل وشرف داریندن خیر کثیر ویردك * پیغمبریمز
صلی الله علیه وسلمدن روایت اولندیکه کوثر جنتده برنهردرکه ربم جل شانه بکا آنی وعد
ایدوبدر انده خیر کثیر واردر عسلدن اعلا ولبندن ابیض وثلجدن ابرد وزبددن الیندراول
نهرك ایکی طرفی زبرجددر آنیەلری کومشدندر اندن برکره ایچن من بعد صوصامز دینلدیکه
اول جنتده برحوضدر ویاانکله مراد قرآندر (فصل لربك وانحر) الله تعالینك وجه کریمیچون
صلاته مداومت ایت انك انعامنه شاکر اولدیغك حالده زیراکه صلاة شکرك اقسامنی جامعه در
وبدنه نحر ایدوب محتاجلره تصدق ایت که اول اموال عربك خیاریدر * دینلدیکه یعنی صلاة
عیدی ادا ایدوب اضحیه یی نحر ایت (ان شانئك هو الابتر) قومکدن اول کمسه که سکا بغض
ایدر اول دنیاده وآخرتده هرخیردن منقطعدر انك عصبیتی یوقدر اندن نسل ویاحسن ذکر
قالمز اماکه سن انك کبی دکلسن ذریتك وحسن صیتك وآثار فضلك یوم قیامته دکین قالور
ومع ذلك آخرتده ویریلەجك کرامتك وصفه کلمز

سورة الکافرون وهی ست آیات مکیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(قل یاایها الکافرون) یامحمد آنلره دیکل که یاکافرلر علم الالهده ایمانه کلور دکللرسز

اولمسنده ارضده اولان انسانه شرمی اراده اولندی یاخود ربلری تعالی آنلره خیرمی اراده ایتدی (وانامنا الصالحون
ومنادون ذلك کنا طرائق قددا) وبزم جنسمزدن مؤمن صالحلر واردر وآنلردن دون قوم واردرکه * آنلر قدریه
ومرجیه ورافضیه وسائر کبی * متفرق ﴿ ٢٩٩ ﴾ ومذهبلرده اولمشزدر (وانا ظننا ان لن نعجز الله
فی الارض ولن نعجزه
هربا) وبز یقینا بیلدککه
بریوزنده نه محلده اولسق
یاسکون وثبات یامقاومت
یافرار ایله الله تعالینك
امرنك نفوذنی عاجز
ایتمکه قادردکلز (وانا لما
سمعنا الهدی آمنا به فمن یؤمن
بربه فلایخاف بخسا ولا رهقا)
وقتاکه بز سبب هدایت
اولان قرآنی ایشتدیکمزده
بزاکا ایمان ایتدك کیمکه
ربسنك وحدانیتنه ایمان
ایده اول کمسنه عملی اجرنك
نقصان اولمسندن یاخود
عملی محوایله ظلم اولنمسندن
خوف ایتمز (وانا منا
المسلمون ومنا القاسطون
فمن اسلم فاولئك تحروا
رشدا) وبزم قومزده
موحد مسلمانلر وتوحیددن
اعراض ایدنلر دخی
واردر اول کیمسه که مسلم
موحددر اول کروه راه
رشده طالبلر اولمغله
مقصدلرینه نائل اولورلر
(واما القاسطون فکانوا
لجهنم حطبا) امااول طریق
حق وتوحیددن عدول
ایدنلر جهنمی یارلتمغه چیرا
حطب اولدیلر (وان لواستقاموا علی الطریقة لاسقیناهم ماء غدقا) وبکا وحی اولندیکه اکر جن وانس طریق حق
وایمان اوزره مستقیم اولسەلر بز آنلری وسعت معیشتله سرفراز ایدەرز (لنفتنهم فیه ومن یعرض عن ذکر ربه یسلکه
عذابا صعدا) تاکه بز آنلری تجربه ایدەلم * که وظائف شکری نیجه ادا ایدرلر * اول کمسه که ربسنك نعمتنی یاد

روایت اولندیکه قریشدن برجماعت پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه دیدیلرکه یا محمد
سن بزم دینمزه اتباع ایت بز دخی سنك دینکه اتباع ایدەلم هرامریمزه سنی تشریك ایدەلم
برسنه سن بزم آلهەمزده عبادت ایدوب برسنه دخی بز سنك آلهکه عبادت ایدەلم تاکه
کتوردیکك دین خیرایسه انده سکا مشارکت ایدوب آندن حظمز آلمش اوله وزواکر بزم
صددنده اولدیغمز دین خیر ایسه سن دخی آنده بزه مشارکت ایدوب آندن حظکی آلمش
اولەسن پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدی العیاذ بالله تعالی ربم جل شانه یه غیری
اشراك ایدم اول سببدن بو سوره نازل اولدی (لااعبد ماتعبدون) زمان مستقبلده
عبادت ایتمزین اصنامه کیم الآن سز آکا عبادت ایدرسز (ولاانتم عابدون مااعبد)
والآن بنم عبادت ایتدیکم الله تعالی یه زمان مستقبلده سز عبادت ایدر دکللرسز (ولاانا
عابد ماعبدتم) حالبوکه بن سزك عبادت ایتدیککز شیئه زمان جاهلیتده عبادت ایتمزدم
ایمدی نه احتمالدرکه زمان اسلامده بن اکا عبادت ایدم زیراکه بن آنك مضرتن بیلوردم
(ولا انتم عابدون مااعبد) وسز زمان جاهلیتده جهلکزدن وقلت عقلکزدن الآن بنم
عبادت ایتدیکمه عبادت ایتمزدیکز ایمدی بن نه باطله عبادت ایدرم ونه سز حقه عبادت
ایدرسز ویاخود نه بن سزك عبادت ایتدیککز کبی عبادت ایدرم ونه سز بنم عبادتم کبی
عبادت ایدرسز (لکم دینکم ولی دین) بن سزه ربم جل شانەنك رسالتنی ایرکوروب
حجتی اقامت ایتدم بنم اوزریمه واجب دکلدرکه سزی دین اسلامه اجبار ایدم
وبن سزك دینکزه ابدا رجوع ایدر دکلم ایمدی شرککز اوزره ثابت اولك وبن
منتظرمکه رب تعالی سزك شانکزده نه امرایده موجبیله عمل ایدم وبندخی دینم
اوزره ثابتم آندن غیری یه تجاوز ایتمزمکه اول صراط مستقیمدر * دینلدیکه اشبو
سوره آیت قتال الله منسوخدر بعضیلر اشنو دینی حساب وجزاء ودعا وعبادتله تفسیر
ایتمشدر * دینلدیکه قچان برکمسه برمنکره انکار ایدوب قولی قبول اولمسه
اکا واجب اولورکه اشبو آیت دلالتیله مذهبی اوزره ثابت اولوب منکری مذهبی
اوزره ترك ایده

سورة النصر وهی ثلاث آیات مدنیه

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(اذا جاء نصر الله والفتح) یامحمد قچانکه الله تعالینك سکا عداوت ایدنلر اوزره نصرتی
ومکه نك وسائر بلاد کفرك فتحی ایریشه (ورأیت الناس یدخلون فی دین الله افواجا)
وناسی کورەسنکه فوج فوج دین الله ه کیرەلر اهل مکه وطائف ویمن وهوازن وسائر

وشكرينى ادادن اعراض ايده اول آنى عذاب شاقه يه اوغرادر * كه آنك طاقتى اولمز * (وان المساجدلله فلاتدعوا معالله احدا) ومسجدلر الله تعالى يه مخصوصدر الله تعاليدن غيرى يه عبادت ايتميك * ديندليكه مساجدله مراد ارضك كاليسيدر پيغمبر عليه السلامه جمله ارض مسجد اولمشدر (وانه لماقام عبدالله يدعوه كادوا ٣٠٠ يكونون عليه لبدا) وقتاكه عبدالله اولان محمد عليه السلام *بطن نخله ده * نمازه طوروب قرائت ايتدكده جنيلر آنك قرائتنى استماعله جمع اولوب ازدحامه قريب اولديلر (قل انما ادعوا ربى ولا اشرك به احدا) مشركلره ديكه بن انجق ربمه عبادت ايدرم و هيچ بر كمسه يى اكا شريك قوشمام (قل انى لااملك لكم ضراً ولارشداً) ديكه بن سزى خذلانه يا هدايته ايرشدرمكه مالك دكلم آكا انجق الله تعالى مالكدر (قل انى لن يجيرنى من الله احد ولن اجد من دونه ملتحداً) ديكه اكر بن خطا ايدرسم الله تعالينك عذابندن بنى قورتارر كيمسه اولمز و بن الله تعاليدن غيرى صغنه جق كمسنه بيلم و بولمم (الا بلاغا من الله و رسالاته ومن يعص الله و رسوله فان له نار جهنم خالدين فيها ابداً) بنم وسعمده اولان انجق الله تعالى طرفندن مأمور اولديغم رسالاتى تبليغدر كيمكه الله تعالى يه و رسولنه عاصى اولورسه انكچون تأبيد نار جهنم واردر (حتى اذا رأوا مايوعدون فسيعلمون من اضعف ناصراً واقل عدداً) قچانكه وعد اولندقلرى عذابى (كون) كورهلر * وقعهٔ بدر كبى يا آخرتده * اولزمان بيلورلركه يارد مجيده ضعيف وعددده قليل كيمدر * ديندليكه مشركلر پيغمبر عليه السلامك مؤمنلردن ناصرنى ضعيف وعددلرينى قليل كوردكلرنده بربرلرينه محمدك معاونلرى اهمال ايتمش

قبائل عرب كبى (فسبح بحمد ربك) نه سنك ونه بر كمسه نك خاطرينه خطور ايتمين شيئك تيسيرنه ربك جل شانه يه حامد اولديغك حالده تعجب ايت ويا آنك نعمتلرينه حامد اولديغك حالده نماز قيل * روايت اولنديكه پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم مكه يه داخل اولديغنده كعبه يه كيروب سكز ركعت نماز قيلدى وياخود آنى ظلمه نك قول فاسدندن تنزيه ايت صدق وعدنه حامد اولديغك حالده وياخود آكا صفات جلاليله ثنا ايت صفات اكرامنه حامد اولديغك حالده (واستغفره) ونفسكى هضم وعملكى استقصار وغيره التفاتله سندن صدور ايدن فرطاتكى استدراك ايچون آندن استغفار ايت پس بو اجلدن پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمدن روايت اولندى ديمشكه بن هر كونده وكيجه ده يوز كره استغفار ايدرين ويا خود امتك ايچون استغفار ايت (انه كان توابا) اول الله تعالى مكلفينى خلق ايدليدنبرو استغفار ايدنلرك توبه لرينى قبول ايتمكه مستمر اولدى اكثرون ديديلركه اشبو سوره مكهٔ مكرمه فتحندن اول نازل اولوبدر وآنده پيغمبريمز صلى الله عليه وسلمك موتنه اشارت واردركه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم آنى اوقويجق عباس آغلادى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم اكا ياعم نيه آغلارسن ديدى عباس ديديكه زيرا آنكله موتنك مجيئنه اشارت اولندى پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم ايتدى حال ديديكك منوال اوزره در اويله اولسه بوندنصكره عباس كولركورلمدى * ديندليكه بوقولك قائلى ابن عباس ايدى اول اجلدن پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم آنك شاننده اشبو غلامه علم كثير ويريلوبدر ديردى وبوكا سوره التوديع ديندى

سورة تبت وهى خمس آيات مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(تبت يدا ابى لهب وتب) ابو لهب هلاكه مؤدى خسارنه ايردى الله تعالى آنى هلاك ايده وقتاكه پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم * وأنذر عشيرتك الاقربين * سكا اقرب عشيرتكى انذار ايت ديو امر اولندى اقاربن جمع ايدوب انذار ايتدكده ابو لهب اكا يامحمد هلكه وخسارنه ايره سنكه بزى بونكچون مى چاغردك ديدى اول سببدن بو آيت نازل اولدى (ماغنى عنه ماله وما كسب) وقتاكه پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم اقاربن دينه دعوت ايتدى ابو لهب ديديكه اكر قرنداشم اوغلنك ديديكى حق اولورسه بن مال واولادمى فدا ايدوب آنك ديديكى عذابدن قورتلورم نازل اولديكه آكا هلاك ايرديكنده مال واولادى آنى آندن تخليصه مفيد اولمز آكا بناء اوغلى عتبه يى شام يولنده كيدركن قافله اورته سندن برارسلان قاپوب كوتوردى وابولهب ايسه «بدر» وقعه سندن برقاچ

ديعلريله بو آيت كريمه نازل اولدى (قل ان ادرى اقريب ماتوعدون ام يجعل له ربى امداً) * مشركلرك وعد اولنان عذاب نوقت كلور ديو سؤاللرنده * سن ديكه اول موعود عذاب كله جكنى بيلورم لكن وقتى بيلممكه يقيندر ياخود ربم جل شانه آنى تأخيرمى ايدر ٣٠١ (عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احداً) غيبى بيليجى الله تعالى در علمى اكا مخصوص اولان غيبه بر كمسنه يى مطلع ايتمز (الا من ارتضى من رسول فانه يسلك من بين يديه و من خلفه رصداً) مكركه رسولدن اختيار ايتديكى كمسنه يه اول غيبك بعضنى بيلديره كه آكا معجزه اوله الله تعالى اول رسولك اوكنجه اردنجه آنى محافظه ايدر ملكلر يوريدر (ليعلم ان قد ابلغوا رسالات ربهم واحاط بما لديهم واحصى كل شئ عدداً) تاكه جبرائيل عليه السلام وملكلر نزول وحى وقتنده * ربلرى تعالينك رسالتلرينى تغيير وتبديلسز تبليغ ايتدكلرينى اول رسول بيله واول رسول و ملكلرك عندنده اولان شيئى الله تعالينك علمى محيطدر وخلق ايتديكى اشيانك قطرهٔ يغمور وريك بيابانك وسائرك عددينى بيلور (سورة المزمل مكية وهى تسع عشرة آية) (بسم الله الرحمن الرحيم) (ياايها المزمل قم اليل الا قليلا) اى كليم بورونمش پيغمبر ياخود اى نبوت بارنى يوكلنمش نبى كيجه قالق نماز قيل مكر اول كيجه نك قليلنده اويوياسن (نصفه او انقص منه قليلاً) اول نمازكى كيجه نك نصفى ياخود آندن آزنقصانله كه اول ثلثى اولور (اوزد عليه ورتل القرآن ترتيلاً) ياخود نصفك اوزرينه زياده ايله كه انك نهايتى ثلثان اولور وقرآنى حروفنى بيان ايده رك قرائت ايله كه ايشيدنلره حروفنى

كون صكره ده عدسه دينور بر نوع جرحك خروجيله هلاك اولوب ميته سى اوچ كون قالوب دفن اولنمدى حتى كه رايحهٔ كريهه سندن يانه وارلميوب آخر امرده بعض سودانى استيجارله دفن ايتدرديلر اويله اولسه آيت كريمه غيبدن اخبار اولوب حالنه مطابق ظاهر اولدى (سيصلى نارا ذات لهب) اول ابولهب آخرتده نار جهنمه داخل اوليسردركه اول نار التهاب واشتعال ايدر (وامرأته) ودخى اول ناره آنك مرأه سى ام جميل كه ابوسفيانك قزقرنداشيدر آنكله بيله داخل اوليسردر (حمالة الحطب) كه اول نار جهنم ايچون حطب حماله سيدر زيرا اول پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمه معاذالله اوزارى تحميل ايدردى ويازوجى پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمه ايذايه تحميل ايدردى ويا نمامه اولديغندن نار خصومتى ايقاد ايدردى و ياشول سعدان حزمه سن كيجه كتوروب پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمك يولى اوزره طاغدردى (فى جيدها حبل من مسد) انك بوينده قتى بوكلمش ايپ واردر تنكيم اوطون طاشيدنلر آنى ايدر * اشبو آيت انك حالنى تخسيس وتحقير وزوجنى اغضاب ايچون ايدى وياخود نار جهنمده كى حالنى بياندركه آنده آرقه سنده جهنم حطبندن حزمهٔ زقوم وضريع وبوينده ناردن زنجير اوليسردر * روايت اولنديكه بروقتده اول حزمه سنى بر ديوار اوزره قويوب ايفدن ايپن كوكسى اوزره قتى بغلدى اول حينده جبريل عليه السلام ديوارك آردينه كلوب آنى چكمسيله اول بوغلدى

سورة الاخلاص وهى اربع آيات مختلف فيها

بسم الله الرحمن الرحيم

(قل هو الله احد) وقتاكه مشركون پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلمه ديديلركه يامحمد ربكى بزه وصف ايتكه سن بزى اكا دعوت ايدرسن اول سببدن اشبو سوره نازل اولدى يعنى آنلره ديكلكه الله تعالى واحددر بالذات اجزادن منفرددر زيرا اول جسم ويا مركب دكلدر (الله الصمد) كه اول سيددر حوايجده اكا قصد اولنور جميع صفاتنده اول كاملدر انواع سودك جميعى انده كامل اولوبدر و غايبده مقصود مصائبده اول مستغاثدر خلقك فناسندنصكره اول باقيدر انك فوقنده احد يوقدر جميع عيوبدن اول منزهدر آكا آفات اعترا ايتمز (لم يلد ولم يولد) آنك ولدى اولمديكه اكا وارث اوله زيرا آنك مجانسى يوقدر اول معينه و يا اكا خلف اولور احده محتاج دكلدر حاجت و فنا اكا ممتنع اولديغيچون وآنك والدى دخى اولمديكه اول آندن ملكه وارث اولمش اوله زيراكه اول هيچ برشيئه محتاج اولمدى واكا عدم دخى سبق ايتمدى بلكه اول واحد قديمدر (ولم يكن له كفوا احد) وهيچ احد اكا كفو ومماثل اولمه دى اول الوهيت وحكم

تعداد ممكن اوله ديلديكه كليم ياچارشبه صاريلوب نماز قيلاردى اوحالده وحى كلمكله بويله خطاب * اولندى على رواية
و حيله انسيت ايدنجيه‌دك دهشتندن صاريلوردى و ابتداى اسلامده كيجه نمازى فرض اولوب ثلثان و نصف
و ثلث ايله مخير قلنمشيدى (انا سنلقى عليك قولا ثقيلا) بز سنك ﴿٣٠٢﴾ اوزرينه تكليف شاقه‌يى مشتمل اعز
كلامى وحى و القا
ايده‌رزكه اول قرآندر *
آنده اولان امر و نهى
ووعد و وعيد و اخلاق
واحكام وسائر تكليفات
مأمورله حمل كراندر
(ان ناشئة الليل هى اشد
وطئاً و اقوم قيلاً) كيجه
ساعتنده نمازه قيامده اكرچه
خواب و راحتى تركله
رنج و كلفت وار ايسه‌ده
قلوب وخواطرك تشويشدن
فراغتيله متوجه محراب
عبادت اولمق ولسان قلبه
موافقتله قرآن اوقمق نشاط
و اخلاصه اتم و اكملدر
(ان لك فى النهار سبحا
طويلا) كوندزلرده سنكچون
دور ودراز خلقك اموريله
اشتغال اولمغله كيجه تهجدنه
توجه اوليدر (و اذكر
اسم ربك وتبتل اليه تبتيلا)
ربك عز شانه‌نك اسمنى
صلوة و قرائت و تسبيح
وتهليل و سائرله ياد ايله
و خلقدن انقطاع ايله اكا
توجه ايله (رب المشرق
والمغرب لا اله الا هو فاتخذه
وكيلا) مشرق و مغربك
ربى اول الله تعاليدركه
آندن غيرى اله يوقدر جميع امورينه انى وكيل اتخاذ ايله (واصبر على مايقولون واهجرهم هجرا جميلا) (حتى كه)
و مشركلرك تكذيب و اذاسنه صبر ايت و انلردن عزلت ايدوب جزالرينى الله تعالى يه تفويض ايت (و ذرنى والمكذبين
اولى النعمة ومهلهم قليلا) سنى تكذيب ايدن غنا و نعم صاحبلرى صناديدى بكا حواله ايله وانلره براز مهلت ور * بر منطوق

و تدبيرنده شريكى يوقدر كمال وحدانيتله موصوفدر اشبو سورۀ شريفه كمال قصر يله
معارف الٓهيه‌نك جميعن مشتمل اولديغيچون حديثده آنك قراءتى ثلث قرآنه عديل اولور
ديلدى زيراكه مقاصد قرآنيه عقائد و احكام و قصص بيانه محصوره‌در و اولكه آنى
كل قرآنه عديلدر ديدى قرآندن مقصود بالذات اولان شيئى اعتبار ايتدى *
روايت اولنديكه پيغمبرمز صلى الله عليه و سلم بر كمسه‌يى سورۀ اخلاص اوقور
ايشيدوب ديديكه واجب اولدى ديلديكه يا رسول الله اكا واجب اولان نه شيئدر
بيورديكه جنت

سورة الفلق و هى خمس آيات مختلف فيها

بسم الله الرحمن الرحيم

(قل اعوذ برب الفلق) يا محمد ديكلكه بن صبحك ربى جل شانه‌يه استعاذه ايدرمكه
آنكله ليلك وحشتن كيدردى و يا فلق جهنمده بر قپودركه اول آچلديغنده آنك شدت
حرندن اهل نار فرياد ايديشورلر (من شر ماخلق) هر شئ شرندنكه رب تعالى
آنى خلق ايتدى (و من شر غاسق اذا وقب) و قمر شرندنكه منخسف اولوب سياه
اوله و يا ليل شرندنكه ظلامى هر شيئه داخل اوله زيرا آنده مضار كثيره دفعى عسير
اولور و يا ثرياكه سقوط ايده زيرا آنك سقوطنده امراض كثيره اولوروطلوعنده مرتفع
اولور ديلدى (ومن شر النفاثات فى العقد) و نساء سواحر ويانفوس رجال شرندنكه
آنلر خيوط عقده‌لرينه رقيه ايتدكلرندنصكره اكا نفث ايده‌لر (ومن شرحاسد اذا حسد)
وحاسد شرندنكه حسدين اظهار ايدوب مقتضاسيله عمل ايده زيراكه آندن اول حسدك
ضررى محسوده عودت ايتمز بلكه انجق حاسدك كندوبه مختص اولنوركه آنك سرورينه
بر ينور

سورة الناس وهى ست آيات مختلف فيها

بسم الله الرحمن الرحيم

(قل اعوذ برب الناس) يامحمد ديكل كه بن استعاذه ايدرين اول الله تعالى يه كيم ناسك
رازقيدر (ملك الناس) اول آنلرك خالق ومالكيدر آنلر اوزره ديلديكن ايشلر و حكم
ايلر آنك حكمنى رد ايدر يوقدر (اله الناس) اول آنلرك الٓهيدر هيچ احدك آنده
آكا مشاركتى يوقدر (من شر الواس الخناس) شول شيطان شرندنكه اول
موسوسدر و عادتى تأخردر قچانكه انسان رب تعالى يى ذكر ايده (الذى يوسوس فى
صدور الناس من الجنة والناس) كه اول صدور ناسده كلام خفيله تحديث ايدر

آيت كريمه آز زمانده آنلرك صناديدى بدرده هلاك اولديلر (ان لدينا انكالا وجحيما وطعاما ذاغصة وعذابا اليما)
آنلر ايچون آخرتده بزم عندمزده آماده بندكران ونار محرقه وبوغازده قالور طعام زقوم وعذاب اليم واردر
(يوم ترجف الارض والجبال وكانت الجبال ﴿٣٠٣﴾ كثيباً مهيلاً) اولكونده‌كه ارض وجبال حركت وتزلزل
ايدوب طاغلر پراكنده
اوله رق آقار قوم كبى
سيلان ايدر (انا ارسلنا
اليكم رسولاً شاهداً عليكم
كما ارسلنا الى فرعون
رسولاً) اى اهل مكه بزسزه
محمد عليه السلامى رسول
كوندردككه قيامتده اول
سزى بنم توحيدمه
دعوتنده اجابت وامتناعكزه شهادت ايده‌نه كه
موسى عليه السلامى فرعونه
رسول كوندردك ايدى
(فعصى فرعون الرسول
فاخذناه اخذاً وبيلاً)
فرعون اول رسوله
عاصى اولمغله بز آنى شدتله
اخذ ايدوب غرق ايلدك
(فكيف تتقون ان كفرتم
يوماً يجعل الولدان شيباً
السماء منفطر به كان
وعده مفعولاً) اى
مشركلر اكر كفر اوزره
قالورسكز كندوكزى
عذابدن نيجه قورتاررسكز
اولكونده هيبت وشدتدن
صبيانك صاچلرى آغارر
آسمان منشق اولوب
وعدالله اشلنور (ان هذه
تذكرة فمن شاء اتخذ الى ربه
سبيلاً) بوآيتلر نامه پند وعبرتدر كيمكه بونلرله متعظ اولوب سبيل تقوايه سلوك ايدرسه ربسنه تقرب ايدر (ان ربك
يعلم انك تقوم ادنى من ثلثى الليل ونصفه وثلثه وطائفة من الذين معك والله يقدر الليل والنهار علم ان لن تحصوه
فتاب عليكم فاقرؤا ماتيسر من القران علم ان سيكون منكم مرضى وآخرون يضربون فى الارض يبتغون من فضل الله

حتى كه فهم قلبه واصل اولوب آنكله خلقى طريق حقدن اضلال ايدر اول صدور
ناسده كلام خفيله سماعنسز تحديث ايدن جندن اولديغى كبى انسدن دخى اولور
وياخود اول شيطان وسوسه سيله جنى اضلال ايتديكى كبى انسى دخى اضلال ايدر *
ابن عباس رضى الله عنهما ايدر پيغمبرمز صلى الله عليه وسلمه يهوددن بر غلام خدمت
ايدردى يهودك آكا الحاحيله پيغمبرمز صلى الله عليه وسلمك مبارك باشى قيلندن مشط
آراسنده قالمشدى آنى آلوب لبيدبن الاعصم نام يهودى‌يه ويردى اول ايسه اول
قيله اون بر عقده ايله سحر ايتديككندن صكره بر قيويه براغوب اوزرينى طاشله
باصدردى اول سببدن پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم خسته اولمجق اشبو ايكى قل اعوذ
سوره‌لريله جبريل عليه السلام كلوب موضع سحرى آكا خبر ويردى اويله اولسه
پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم اكا على رضى الله عنه‌يى كوندردى آنى كتوربجك
اوزرينه اشبو ايكى سوره‌يى كه اون بر آيتدر اوقودى هر بر آيتى اوقودقجه اول
اون بر عقده‌نك برى چوزلدى وانكله پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم بدن لطيفلرنده
خفت وصحت بولدى پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم ايدر بكا ايكى سوره يعنى معوذتين
نازل اولديكه تعوذاتده مثلى نازل اولميوبدر ايمدى اول ايكى سوره‌يى قراءتك عندالله
سائر معوذاتله تعوذ كدن احب وارضادر * عائشه رضى الله عنها ايدر پيغمبرمز
صلى الله عليه وسلمك قچان بر وجعى اولسه اشبو ايكى سوره‌يى اوقويوب
الينه اوفورردى واول وجعى اولان عضوينه آنى سورردى
وجعى مشتد اولديغنده آنى بن اوقيوب اول عضوينه
آنك اليني يمن وبركتى رجائيله بن سورردم

تم طبع تفسير القرآن * المسمى بترجمۀ تبيان * للعالم المحقق * والفاضل المدقق
* المولى * محمد تفسيرى * اسكنه الله تعالى فى جنات تحتها الانهار
تجرى * بالاعتناء فى تصحيحه * والاحتراز عن تحريفه
* بماتبلغ اليه طاقة الانسان *
والحمدلله رب العالمين

وآخرون يقاتلون في سبيل الله فاقرؤا ماتيسر منه واقيموا الصلوة واتوا الزكوة واقرضوا الله قرضاً حسناً وما
تقدموا لانفسكم من خير تجدوه عند الله هو خيراً واعظم اجراً واستغفروا الله ان الله غفور رحيم) يا محمد سن واصحابكدن سنكله بيله
اولان طائفه كيجه نك ثلثاندن اقلنی وكاهی نصفنی یاثلثی قائم اولدیغکزی ربك جل شانه بیلور الله تعالی لیل ونهارك ساعاتنی تقدیر وتعداد
ایدر وبیلورکه کیجه دن اوزریکزه فرض اولان واولمیانك ساعاتنی تعداد وتمیز ایده میوب ومشقت چکرسز بناء علیه الله تعالی سزه
قیامی ترکه رخصت وآنی عفوه عودت ایتدی امدی کیجه ده سزه آسان اولانی اوقویك یعنی قولایکزه قدر نماز قیلك الله تعالی بیلدیکه
سزدن بعضکز خسته اولوب قیام لیلدن عاجز اولور وآخر بر قوم دخی الله تعالینك فضلندن تجارت یا تحصیل علم ایچون یولجی اولور
وبر آخر قوم دخی فی سبیل الله جهاد وقتال ایدر وبونلر دخی نماز قیلمقدن عاجز اولورلر امدی وجوب طریقیله اولمیه رق قولایکز رتبه کیجه
نمازینی قیلك یاخود آیتلردن قولایکز قدر بر وایکی واوچ وزیاده آیتلردن اوقویك وفرض اولان نمازی قیلك وواجب اولان زکاتی ویرك
وزکاتدن ماعدا اموالکزدن خیراته نیت خالصه ایله تصدق ایدك ونفسکز ایچون خیراتدن تقدیم ایتدیککز شیئی آخرتده عند الله
بولورسکز اول شیء اجر جهتیله خیرلو وزیاده بیوکدر الله تعالیدن کناهکزك مغفرتنی طلب ایدك الله عظیم الشان تائب وطالب
مغفرت اولانی عفو ورحمت ایدیجیدر * دینلدیکه مقدم تهجد فرض ایدی بعده صلواة خمسه ایله آنك وجوبی نسخ اولدی

﴿سورة المدثر مكية وهي ست وخمسون آية﴾ ﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

﴿یاایها المدثر قم فانذر﴾ ای جامهٔ نبوت وکمالات نفسانیتله بورنمش قالق کفاری عذاب الله ایله اخافه ایله یاخود دثار دینیلن ثوبه
بورنمش قالق کفاری انذار ایله * دینلدیکه افندمز علیه السلام حراء طاغنده ایکن بر صدا ایشدوب نظر ایتدیکه آسمانله زمین بیننده
هیبت وعظمتله بر ملك کرسی اوزره اوتورر خوفندن سعادتخانه سنه کلوب خدیجه رضی الله تعالی عنهایه بنی چارشب ایله اورت
بیوردی بو حالده ایکن جبریل علیه السلام کلوب * یاایها المدثر * ایله خطاب ایلدی ﴿وربك فكبر﴾ وربك عز شانه یه تعظیم ایت *
دینلدیکه بو کلام شریفك نزولنده وحی ایدوکنی یقینا بیلوب تکبیر ایتدی زیرا شیطان بویله امر ایتمز ﴿وثيابك فطهر﴾ وثیابکی الواثدن
تطهیر ایت ویاخود ثیابکی کوتاه ایله * که صنادید عربه مشابه اولمسون * یاخود نفسکی اخلاق ذمیمه دن پاك ایله ﴿والرجز فاهجر﴾ * جمله
ذنوبدن احتراز ایله اولدیغك کبی تقواده اول ﴿ولا تمنن تستكثر﴾ عملکك کثرتیله الله تعالییه امتنان ایتمه یاخود مالکی بر کسه یه
ویروب آندن زیاده طلب ایده یم دیمه ﴿ولربك فاصبر﴾ ربك تعالینك رضاسیچون مشقت تکالیفه واذای کفاره صبر ایت ﴿فاذا نقر
في الناقور فذلك يومئذ يوم عسير على الكافرين غير يسير﴾ صور نفخ اولندیغی زمان اول کون کافرلره محنتلو دشوار کوندر آنلره
آسانلق اولمز ﴿ذرني ومن خلقت وحيداً وجعلت له مالاً ممدوداً﴾ بنم یالکز خلق ایتدیکم کمسه نك امرینی بکا ترك ایله که بن اکا انتقامه
کافی یم * اول ولید بن مغیره در * بن اکا کثیر وممدود مال ویردم * دینلدیکه آنك طقوز بیك مثقال کوشی ویازقیش میوه ویرر
طائفده بوستانی ومکه ایله طائف بیننده دوه واسب وقیون وعبید وجواریسی وار ایدی ﴿وبنين شهوداً ومهدت له تمهيداً﴾
* واکا اوغللر ویردم که آنکله مکه ده برابر متنعم ایدیلر وآنك عمر وجاهنی بسط ایتدم * حتی ریحانهٔ قریش دیو ملقب
ایدی * دینلدیکه آنك اون زیاده اوغللری وار ایدی آنلردن خالد وعمار وهشام نام اوچ اوغللری اسلامه کلدی
﴿ثم يطمع ان ازيد كلا انه كان لآياتنا عنيداً﴾ بوندن صکره اول ویریلندن زیاده ویرلمسنی طمع ایدردی حاشا دخی زیاده
ایدر دکلم زیرا اول ولید آیتلرمزه معاند ومکذب اولدی * دینلدیکه بو آیت کریمه نزولندن صکره مال واولادی
نقصان بوله رق هلاك اولدی ﴿سأرهقه صعوداً﴾ آکا صعود عذابنی تکلیف ایده م * دینلدیکه صعود جهنمده بر جبلدرکه
یتمش ییلده چیقیلور اهل ناری زبانیلر تیمور زنجیرلرله اوکندن چکوب وارددن دمور چوماقلرله اوره رق آنك اوزرینه
چیقاریرلر واشاغی براغوب ینه بو منوال اوزره چیقاروب آته رق عذاب ایدرلر ﴿انه فكر وقدر فقتل كيف قدر ثم
قتل كيف قدر﴾ اول ولید ایشتدیکی قرآنی طعن ایچون بعض تفکر ایدوب حاضر لدی اکا لعنت اولسونکه نیجه فکر
وتقدیر ایتدی تکرار لعنت اولسونکه نه کونه کلام ملاحظه ایتدی * مرویدرکه ولید بن مغیره لعنه الله پیغمبر علیه
السلامك سورهٔ مؤمن حامیك اولندن اوقودیغنی ایشیدوب قومنه کلدکده دیدیکه والله بن محمددن بر کلام ایشتدمکه انس
وجن کلامی دکلدر آنده اولان حلاوت طراوت بر کلامده اولمز معلوممکه اول عالی غالب اولور مغلوب اولمز دیو
مبالغه مدح ایتدی قریش آنك بو مدایحی ایشتدکلرنده ولید ایمانه کله جك دیو خوف ایتدیلر قرداشی اوغلی ابو جهل

آکا کیدوب حمیت جاهلیت اوزره کلام غیرت آمیز بسطیله قرآنی سحردر دیدرمکله صنادید تحسینله
طاغیلوب کتدیلر ﴿ثم نظر ثم عبس وبسر ثم ادبر واستكبر﴾ صکره تکرار امر قرآنه نظر ایدوب طعن ایده جك بر شیء
بوله مدیغندن چهره سنی اکشیدوب آلننی بورشدردی بعده حق وپیغمبر علیه السلامدن یوز چویروب متابعتدن استکبار ایتدی
﴿فقال ان هذا الا سحر يؤثر ان هذا الا قول البشر﴾ ودیدیکه محمدك بو سویلدیکی انجق سحره دن تعلیم کلامدر بو کلام انجق قول بشردر کلام
الله دکلدر ﴿سأصليه سقر وما ادراك ما سقر﴾ بز آنی سقره آته رز اول سقر نه ایدوکنی سکا نه شی بیلدردی ﴿لا تبقي ولا تذر
لواحة للبشر﴾ اول سقر بر آتشدرکه ابتدا اوزرنده اولان دریدن باشلیوب صکره جمله بدنی یاقر باقی بر شی براقمز ینه درعقب
اولکی هیئتنه اعاده وینه افنا ایتمکده دائمدر ﴿عليها تسعة عشر﴾ اول جهنم اوزره مسلط خازن نار اون طقوز ملك واردر
که رئیسلری مالکدر اما زبانیلرك عددینی الله تعالیدن غیری کیمسه بیلمز * منقولدرکه یهوددن بر کروه خزنهٔ جهنمك
عددینی پیغمبر علیه السلامدن سؤال ایتدیلر ایکی کره پارمقلریله اشارت ایدوب ایکنجیده باش پارمغنی یومدیلر بو آیت
کریمه آنی تصدیق ایتمکله اول یهودلر دخی مطابق قول توریة دیو تسلیم اولدیلر ﴿وما جعلنا اصحاب النار الا ملائكة
وما جعلنا عدتهم الا فتنة للذين كفروا ليستيقن الذين اوتوا الكتاب ويزداد الذين آمنوا ايماناً ولا يرتاب الذين اوتوا
الكتاب والمؤمنون وليقول الذين في قلوبهم مرض والكافرون ماذا اراد الله بهذا مثلا كذلك يضل الله من يشاء
ويهدي من يشاء وما يعلم جنود ربك الا هو وما هي الا ذكرى للبشر﴾ بز جهنم خازنلرینی اویله عظیم الجثة قوی البنیه
ملکلر قیلدك * که بریسی دفعة بر الیله یتمش بیك کیمسه یی جهنمده دیلدیکی مکانه براقمغه قادردر * وآنلرك عددینی
اون طقوز قیلدقکه * آنلر اولقدر جن وانسك تعذیبنه قادر اولمزلر دیو کفار الدانه لر تاکه اهل کتاب قرآنی
توریته موافق بولوب یقینا تصدیق ایده لر واهل کتابك تصدیقیله مؤمنلرك ایمانی زیاده اوله واهل کتاب
ومؤمنلر آنك عددنده شك ایتمیه لر وقلبلرنده شك ونفاق اولنلر ومکه مشرکلری دیه لرکه الله تعالی بو عدد غریب مثلیله
نه شی مراد ایتدی بونك کبی الله تعالی دیلدیکنی خذلانه القا ودیلدیکنی راه راسته هدایت ایدر ربك جل شانه
اهل ناری تعذیب ایچون خلق ایتدیکی زبانیه ملکلرینك عددینی انجق کندی بیلور کمسه آنی تعداده قادر اولمز واول
سقر آنجق انسانلر ایچون تذکره وموعظه در * روایت اولندیکه آیت سابقده اون طقوز خازن ذکرینی ابو جهل
ایشتدکده قریشه دیدیکه محمد خازن جهنمی اون طقوز دیور سز شجیع آدملر اولمغله اول خزنه نك برینه سزدن
اون کمسه کفایت ایتمزمی دیدی ابو اسود الجمحی بن آنلرك اوننی صاغ اوموزمه طقوزنی صول اوموزمه آلوب
سزك اوکاریکزجه صراط اوزره کیدوب جنته کیره رز دیدی بناء علیه بو آیت کریمه نازل اولدی ﴿كلا والقمر
والليل اذ ادبر والصبح اذا اسفر انها لاحدى الكبر نذيراً للبشر﴾ اویله دکلدرکه بر کمسه اول سقری انکار ایده
بیله قمر ونهارك عقبنجه کیدن لیل وعالمی روشن ایدن صبح حقیچون اول سقر جهنمك درکات کبیرندن بریدر نامی
قورقودیجیدر ﴿لمن شاء منكم ان يتقدم او يتأخر﴾ اول سقر سزدن خیره تقدم مراد ایده نه بشیر وخیردن تأخر مراد
ایده نه نذیردر ﴿كل نفس بما كسبت رهينة الا اصحاب اليمين﴾ اصحاب یمیندن ماعدا هر نفس کافره عمل سیئه سی
سببیله نارده محبوسدر * زیرا اصحاب یمین کناهلریله محبوس دکلدر بلکه الله تعالی آنلری مغفرت ایدر ﴿في جنات
يتساءلون عن المجرمين ما سلككم في سقر﴾ اول اصحاب یمین جنتلرده مشرکلره سؤال ایده لرکه سزی نه شی سقره
سلوك ایتدردی ﴿قالوا لم نك من المصلين ولم نك نطعم المسكين وكنا نخوض مع الخائضين وكنا نكذب الدين
حتى آتينا اليقين﴾ اول مشرکلر دیه لرکه بز دنیاده نماز قیلنلردن اولمدق وفقرایه ویرلمسی واجب اولان
اطعامی ایدر اولمدق وشأن محمد علیه السلامه طعن وغیبته شروع ایدنلرله بیله اولدق وقیامتی تکذیب
ایدردك تا موت کلنجه یه دك ﴿فما تنفعهم شفاعة الشافعين﴾ آنلره شافعلرك شفاعتی نفع ایتمز محالدر ﴿فما لهم
عن التذكرة معرضين﴾ آنلره نولدیکه قرآن ونصیحتدن اعراض ایدیجیلردر ﴿كأنهم حمر مستنفرة فرت من قسورة﴾
اول کفار کویا آرسلاندن خوف ونفرتله قچان یبان حماری کبی قرآن استماعندن نفرت وفرار ایدرلر ﴿بل يريد كل
امرئ منهم ان يؤتى صحفاً منشرة﴾ بلکه آنلردن هر برینه مهرسز کشاده صحیفه لر ویرلمك استرلر * که آنده ای

فلان محمد علیه السلامه تابع اول دیو یازلمش اوله * (کلابل لایخافون الآخرة) آنلرك استکباری اولمزکه
آنلر آخرتدن خوف ایتمزلر وینه ایناعزلر (کلا انه تذکرة فمن شاء ذکره) حقا که اول قرآن آنکله متعظ اولمق مراد
ایده نه بر بلیغ و پندنصیحتدر (وما یذکرون الا ان یشاء الله هو اهل التقوی واهل المغفرة) اول قرآنله انجق الله تعالینك
مراد ایتدیکی کمسنه متعظ ومتذکر اولور اشته اول کمسنه الله تعالی‌یه مخالفتدن اتقایه ومغفرته شایان واهلدر

سورة القیمة مکیة وهی تسع وثلثون آیة ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(لااقسم بیوم القیمة ولااقسم بالنفس اللوامة) یوم قیامتله قسم ایده‌رم واول نفسله قسم ایده‌رمکه اول طاعتدن نقدر اجتهاد
ایتدیسه‌ده ینه نفسنه دائما تقصیر ایتدك دیو لوم ایدر یا نفس مطمئنه درکه نفس اماره‌یی لوم ایدر (ایحسب الانسان ان لن
نجمع عظامه) آیا انسان ظن ایدرمیکه بز آنك بعثده کموکلرینی جمع ایتمیه‌لم * مرویدرکه عدی بن ابی ربیعه دیدیکه یا محمد
قیامت نیجه اولور بکا خبرویر پیغمبرمز علیه السلام خبر ویردکده عدی اکر اولکونی کورسمده ایناغم که بو طاغلمش کموکلر
نیجه جمع اولور دیمکله بو آیت کریمه نازل اول اولدی اولدی (بلی قادرین علی ان نسوی بنانه) بلی پارمقلرك او جلرنده‌کی
اوفق کموکلری دخی جمع وتسویه ایتمکه قادرز (بل یرید الانسان لیفجر امامه) بلکه انسان او کنده اولان بعث وحسابی
تکذیب مراد ایدر (یسئل ایان یوم القیمة) اول کیمسه استهزا طریقیله سؤال ایدرکه قیامت نوقت اولور (فاذا برق البصر
وخسف القمر وجمع الشمس والقمر) الله تعالی بیوررکه اولوقت کوز خیره‌لنوب وقمرك ضیاسی کیدوب وشمسله قمر جمع
ومغربدن طلوع وبحره ملاقی اولورلر (یقول الانسان یومئذ این المفر) اولکونده انسان نره‌یه قاچه‌لم دیرلر (کلا لاوزر
الی ربك یومئذ المستقر) قاچه‌جق محل یوقدر اولکونده ناسك قرارکاهی نزد خدادر * که جنت اربابی جنتده جهنم اصحابی
جهنمده قرار ایدر (ینبؤا الانسان یومئذ بما قدم واخر) اولکون انسانه مقدم صاغلغنده اشلدکی خیر وشر وموتندنصکره
براقدیغی مال وعمل خبر ویریلور (بل الانسان علی نفسه بصیرة ولو القی معاذیره) بلکه انسان هر نقدر عذر القا وکناهی
ستر ایده‌یم دیرسه دخی کندو نفسی اوزرینه کندو بصیرتی وجوارحی وحالی اقوال وافعالنه شهادت ایدوب حساب
وجزا اولنور (لاتحرك به لسانك لتعجل به ان علینا جمعه وقرانه) یا محمد سکا قرآن وحی اولمزدن مقدم آنك اخذ
وحفظیچون عجله ایدوب لسانکی تحریك ایتمه‌که اول قرآنی قلبنده جمع وقرائتنی لسانکده اثبات ایتمك بزم عهدمزده‌در
(فاذا قرأناه فاتبع قرآنه ان علینا بیانه) بز سکا قرآنی جبریل لسانیله قرائت ایتدیکمزده سن اکا اتباعله تکرار ایله
تاکه ذهنکده قرار بولسون صکره سکا مشکل اولانی بیان ایتمك بزم عهدمزده‌در (کلا بل تحبون العاجلة وتذرون
الاخرة) ای انسان سزك ظنکز کبی دکلدر بلکه سز عجله ایله کیدیجی دنیایه محبت ایدرسز وآخرت باقی‌یی ترك ایدرسز (وجوه
یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة) اول قیامت کوننده انبیا واولیا ومؤمنلرك یوزلری تابان وضیادار اولوب ربلری تعالی‌یه حجابسز
نظر ایدیجیلردر * علی روایة ادنی اهل الجنة دائما جنتك نعمت وحور وغلمانلرینه نظرله آرام وراحتده‌درلر واکرم اهل
الجنة صباح واخشام رؤیت جمال ایله متلذذ ومسرورلردر اول اوتادك اورادی * اللهم انی اسئلك النظر الی وجهك
الکریم در * هرکس بهشت آرزوبی دارد وعاشق * جزوی احدی لذت دیدار ندارد (ووجوه یومئذ باسرة تظن ان یفعل بها
فاقرة) واولکونده عبوس ومظلم یوزلر واردر ظن ایدرسن که داهیهٔ عظیمه حوله‌سندن کموکلری قیرلمشدر (کلا اذا بلغت
التراقی وقیل من راق) آخرتدن غفلتله دنیایه کوکل ویرمك اولمز چقان روح حلقومه یقین کلدکده حاضر اولنلره
دنیلیکه طبیب حاذق وافسونجی کمسه وارمیدر (وظن انه الفراق) اول محتضر ظن یقین ایده‌که اکا نازل اولان دنیادن
فراقیدر (والتفت الساق بالساق) وموت شدتندن محتضرك بالدیرلری بربرینه طولاشور (الی ربك یومئذ المساق)
اولکونده جزا ایچون سوق اولنه‌جق مکان ربك تعالینك طرفنه‌در (فلاصدق ولاصلی ولکن کذب وتولی) اول تصدیق
ایدوب صدقهٔ زکاتی وفرض اولان نمازی ادا ایتمدی بلکه قرآنی تکذیب ایدوب راه حقدن یوز چویردی (ثم ذهب
الی اهله یتمطی) صکره تکذیب وتولی ایتدم دیو صالنه رق اهلنه کتدی (اولی لك فاولی ثم اولی لك فاولی) شدت موت
سکا سزادر * ای ابوجهل * والملو عذاب قبردخی لایقدر صکره هول قیامتده شایاندر بعده خلود جهنمده حقکدر مکررا
ویل سکا (ایحسب الانسان ان یترك سدی) منکر بعث اولان انسان ظن ایدرمیکه اویله مهمل ومعطل ترك اولنوب تکلیف

وجزا اولنمیه (الم یك نطفة من منی یمنی) اول انسان منیدن برقطره دکلمیدیکه رحمه دوکلدی (ثم کان علقة
فخلق فسوی) صکره اول منی علقه اولوب الله تعالی آندن انسان خلق واعضاسنی تعدیل ایتدی (فجعل منه الزوجین
الذکر والانثی) واول منیدن ارکك ودیشی ایکی صنف خلق ایتدی (الیس ذلك بقادر علی ان یحیی الموتی) بونلری خلق
ایدن الله تعالی قیامتده موتایی احیایه قادر اولمزمی * بلی قادردر *

(سورة الدهر او سورة الانسان مکیة وهی احدی وثلثون آیة) ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(هل اتی علی الانسان حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا) آدم علیه السلام مکه ایله طائف بیننده چاموردن یاپلمش لاشیء
برقالب اولوب قرق سنه زمان روح نفخ اولنمیه‌رق بویله کلدی کچدی (انا خلقنا الانسان من نطفة امشاج نبتلیه فجعلناه سمیعا بصیرا)
بز بنی آدمی رجلك بیاض امرأه‌نك صاری قاریشق نطفه‌دن خلق ایتدك یاخود نطفه وعلقه ومضغه ایله طوردن طوره تحویله
خلق ایتدك وآنی اختیارمزله ایشیدیجی وکوریجی قیلدق * که آیتلرمزی ایشتمکده ودلیللرمزی کورمکده متمکن اوله * (انا
هدیناه السبیل اما شاکرا واما کفورا) بز اول انسانه هدایت وضلالت یولنی کوستردك یا شاکر اولوب ایمانه کله یا کفور
اولوب ضلالتده قاله (انا اعتدنا للکافرین سلاسل واغلالا وسعیرا) بز کافرلر ایچون زنجیرلر وبوینلرینه لاله‌لر وعذاب جهنم
دائمی‌یی آماده ایلمشزدر (ان الابرار یشربون من کأس کان مزاجها کافورا) آخرتده صادق ومطیع مؤمنلر کاسه‌دن کافور
ایله ممزوج اولمش شراب ایچرلر (عینا یشرب بها عباد الله یفجرونها تفجیرا) اول کافور برچشمه‌درکه الله تعالینك خاص قوللری
آنکله ممزوج شرابی ایچوب اول پیکاری دیلدکلری محله آقیدرلر (یوفون بالنذر ویخافون یوما کان شره مستطیرا) آنلر دنیاده
طاعتده اولان نذرلرینه وفا ایدرلردیکه قیامت کوننده اشکار وممتد اولان محنت وشدتدن قورقارلردی (ویطعمون الطعام
علی حبه مسکینا ویتیما واسیرا) وآنلر الله تعالی‌یه محبتلرندن طعامك قلتی واکا احتیاجلری وارایکن فقرایی ویتیمی واسیری
اطعام ایدرلردی (انما نطعمکم لوجه الله لانرید منکم جزاء ولاشکورا) * لسان حال یا مقال ایله اول اطعام ایتدکلرینه دیرلردیکه
* بو اطعاممز سزه انجق لوجه الله در سزدن آنکیچون مکافات وتشکر مراد ایتمزز (انا نخاف من ربنا یوما عبوسا قمطریرا)
زیرا بز ربمز جل شانه‌نك عذابندن قورقارز اولکونده‌که آنك شدتندن یوزلر ترش وعبوس اولور * روایت اولندیکه بو آیات
کریمه‌لر حضرت علی رضی الله تعالی عنه حقنده نازل اولدیکه برکون افندمز علیه السلام آنك خانه‌سنی تشریفلرنده حسن
وحسین رضی الله تعالی عنهمایی خسته کوروب علی وفاطمه رضی الله تعالی عنهمایه نذر ایلیك که بو اوغللریکز شفایاب اولسون دیدی
علی رضی الله تعالی عنه قرض یا عملی اجرتیله برمقدار شعیر تدارك ایدوب اوچ کون صیامه نذر ایتدیلر واقع حال سبطین مکرمین
شفا بولمغین اول شعیرك ثلثی افطار ایچون نان طبخ ایدوب والدینی صائم اولدیلر اخشام افطاره قریب برفقیر کلوب آچلغی
بیان ونان طلب ایتدکده نانی آکا ویروب آندن دادمقسزین آج یاتدیلر فرداسی کالاول ثلث شعیری اکمك یاپوب افطار ایده
جکلری آنده بریتیم ظهور وحالنی افاده ایتمکله آنی دخی اکا ویروب آج قالدیلر کذلك ثلث اخر شعیرك اکمکی دخی اوچنجی
کون افطارنده براسیره بو وجهله اعطا واطعام اولنوب صوایله افطار ایتدیلر الله تعالی بونلرك حالنی بیان بیوردی (فوقیهم الله
شر ذلك الیوم ولقیهم نضرة وسرورا) الله تعالی آنلری اول قیامت کوننك شر وشدتندن حفظ ایدوب وجهلرینه بشاشت
وقلبلرینه سرور احسان ایدر (وجزیهم بما صبروا جنة وحریرا) وآنلرك طاعت وایثار طعامه صبرلری سببیله جزالری جنتك
میوه‌لری وحریر لباسلریدر (متکئین فیها علی الارائك لایرون فیها شمسا ولا زمهریرا) اول جنتده سریرلر اوزره
متنعم اوتوره‌لر انك هواسی معتدل وروشن اولوب شمسه محتاج اولمغله آنلر انده حرارت وبرودت کورمزلر (ودانیة
علیهم ظلالها وذللت قطوفها تذلیلا) وجنت واشجارنك کولکه‌لری آکا یقین اولوب میوه‌لری انلره رام اولوب قیاما
وقعودا اکا ایرشورلر (ویطاف علیهم بآنیة من فضة واکواب کانت قواریرا قواریر من فضة قدروها تقدیرا) وآنلر
کوچك وبیوك کمشدن بللور کبی ایچلری کورینور کاسه ودستیلرله طواف اولنورلر که ساقیلر آنلرك اعتدکلری
قدر ویررلر (ویسقون فیها کأسا کان مزاجها زنجبیلا) وانلر جنتده طرب ویریجی زنجبیل ایله ممزوج شرابله سقی
اولورلر (عینا فیها تسمی سلسبیلا) اول جنتده بر پیکار دخی واردرکه اسمی سلسبیلدر * اهل جنتك اطاعتنده اولمغله
نه محله استرلرسه اورایه کیدر * (ویطوف علیهم ولدان مخلدون اذا رأیتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا) وآنلری کنجلکده

دائم متغير اولمزو لدانلر طواف ايدرلرسن آنلرى كورديكك زمان صدفدن صاچلمش براق اينجولر ظن ايدرسن
(واذا رأيت ثم رايت نعيما وملكا كبيرا) جنتده قنغى طرفه نظر ايدرسك آنده وصفه كلمز نعمتلر وملك واسع كوررسن (عاليهم
ثياب سندس خضر واستبرق وحلوا اساور من فضة وسقيهم ربهم شرابا طهورا) اول اهل جنتك لباسى يشل دبادن اينجه
وقالين ثوبلردر وكمشدن بيلزكلر طاقنولر وربلرى تعالى آنلرى غل وغشدن پاك شرابله سقى ايدر * ديندلديكه بونوع آخر جمله
شرابلردن اعلا اولوب شاربنى ماسوى اللهدن اعراض وجمال مطالعه سى دولتنه ميل ايدرمكله صديقينه مخصوصدر بناء عليه
سقيى الله تعالى يه اسناد وطهورايله وصف اولندى (ان هذا كان لكم جزاء وكان سعيكم مشكورا) بومذكور نعمتلر سزكچون اعما
لكزه مكافات اولوب سعيكز مقبول اولدى (انا نحن نزلنا عليك القرآن تنزيلا) يامحمد بز سكا قرآنى حكمت مقتضاسنجه سوره بسوره آية
بآيه تنزيل ايتدك (فاصبر لحكم ربك ولا تطع منهم اثما او كفورا) ربك تعالينك حكمى اوزره تبليغ رسالتده سكا نصرتمزه دك
كفار اذاسنه صبرايله و آنلردن كناه وكفران ارتكابنه دعوت ايدنلره اطاعت ايتمه * ديندلديكه عتبة بن ربيعه پيغمبر عليه
السلامه ديديكه بودعوتدن فراغت ايله سكا قزيمى بلامهر ويره يم ووليد بن مغيره اولديغك ديندن رجوع ايله سكا استدكك قدر
مال ويره يم ديدكلرنده بوآيت كريمه نازل اولدى (واذكر اسم ربك بكرة واصيلا) ربك تعالينك اسمنى صباح واخشام متصل
ذكر ايله (ومن الليل فاسجد له وسبحه ليلا طويلا) وكيجه نك بعضنده اخشام وياتسو نمازنى ادا ايدوب بعده زمان طويل ليلده
تهجد نمازى قيل * ديندلديكه بوحكم پيغمبر عليه السلامه واجب واصحابنه مستحب اولدى (ان هؤلاء يحبون العاجلة ويذرون
وراءهم يوما ثقيلا) كافرلر عجله كچيجى دنيايى سورلر اول كران شدتلو قيامت كوننى ملاحظه ايتميوب ورالرينه ترك ايدرلر
(نحن خلقناهم وشددنا اسرهم واذا شئنا بدلنا امثالهم تبديلا) بز آنلرى خلق ايدوب مفصللرينى بربرينه بند وشدله محكم ايتدك
اكر ديلرسك آنلرى اهلاك ايله يرلرينه آنلر كبيلرينى بدل ايدرز يا آنلره بدل بر اهل طاعت خلق ايدرز (ان هذه تذكرة
فمن شاء اتخذ الى ربه سبيلا) تحقيق بو سوره پند وموعظه در كيمكه ديلرسه بونكله متعظ اولوب خير وطاعتله ربسنه
تقرب طريقنى اخذ ايده (وما تشاؤن الا ان يشاء الله ان الله كان عليما حكيما) سز آنكله منتصح اولمزسز مكركه الله تعالى
سزك متعظ اولمكزى مراد ايده الله تعالى هرشيئك اربابنى بيلور وحكمتنى اجرا ايدر (يدخل من يشاء فى رحمته والظالمين
اعد لهم عذابا اليما) الله تعالى ديلديكنى رحمتيله جنته ادخال ايدر وكافرلر ايچون آخرتده عذاب اليم آماده ايلدى

سورة المرسلات مكية وهى خمسون آية

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(والمرسلات عرفا فالعاصفات عصفا والناشرات نشرا فالفارقات فرقا فالملقيات ذكرا عذرا او نذرا) * بو آيات كريمه لر
قسم اولمغله مفسرين رحمهم الله تعالى بو بابده وجوهله معنالر ويرمشلر بو قسملر ملائكه يا ريحه اولديغى حالده * امر
ونهى كتابلريله كوندرلمش ملكلر يا پيدرپى اسن رياح حقيچون وخاص وعامه به كتب وشرايعى طاغيدن ملكلر يا راحت
بخش ملايم اسن روزكارلر حقيچون حكم الهيله حق وباطلى وخير وشرى فرق ايدن ملكلر يا بلوتلرى سورن
روزكارلر حقيچون وپيغمبران عليهم السلامه كتب ووحى القا ايدن ملكلر يا اولى الابصاره موجب ذكر حق اولان
رياح حقيچون اول كتب ووحى القا ايدن ملكلر ويا موجب ذكر اولان رياح كناهلرندن توبه واعتذار ايدنلر ايچون
رحمت ومعاندلر ايچون انذاردر (انما توعدون لواقع) تحقيق قيامتك كلمسنه وآنده وقوعى وعد اولنان شيلر البته
اوله جقدر (فاذا النجوم طمست واذا السماء فرجت واذا الجبال نسفت واذا الرسل اقتت) اول وعد اولنان واقع
اولوركه يلدزلرك نورى كيدوب محو اولنور وسما منشق اولنور وطاغلر يرلرندن پراكنده اولنور وپيغمبرلر امتلرينه
شفاعته جمع اولنور (لاى يوم اجلت) دينوركه بونلر قنغى كون ايچون تأخير اولنديلر (ليوم الفصل وما ادريك ما يوم
الفصل) اول كون ايچونكه آنده مؤمن وكافر بينى فصل اولنور اول كونك مثلى كورنمش اولمغله آنك كنهنى نيجه
بيلورسن (ويل يومئذ للمكذبين) واى اول كونده اول كونى تكذيب ايدنلره (الم نهلك الاولين ثم نتبعهم الآخرين)
مقدمكى قوم نوح وعاد وثمودى بز هلاك ايتمدكمى وصكره كى كفار مكه يى دخى انلره تابع ايدرز (كذلك نفعل بالمجرمين
ويل يومئذ للمكذبين) بز مجرملره بويله ايش ايدرز وبو وعيدى تكذيب ايدنلره اولكون غايت محنتليدر (الم نخلقكم
من ماء مهين فجعلناه فى قرار مكين) بز سزى بر ذليل صودن خلق ايتمدكمى كه انى بر استوار محبسده يعنى رحمده قرار

ايتدردك (الى قدر معلوم فقدرنا فنعم القادرون ويل يومئذ للمكذبين) بز آنى ولادته دك مقدار معلومه تقدير ايتدك
بز آكا كمال قدرتله قادرلرز بو قدرته اينانميانلره بلاى عظيمه واردر (الم نجعل الارض كفاتا احياء وامواتا) بز ارضك ظهرينى
ديريلره وبطننى موتايه مجمع قيلدقمى (وجعلنا فيها رواسى شامخات واسقيناكم ماء فراتا ويل يومئذ للمكذبين) اول ارضده
محكم وباند طاغلر قيلدق وسزه طاتلو صولر ايچوردك بونلرى بيليوب الله تعالينك نعمتنى تكذيب ايدنلر ايچون اولكونده
وادى جهنم واردر (انطلقوا الى ما كنتم به تكذبون) آنلره اول دنياده تكذيب ايتديككز عذابه كيدك دينور (انطلقوا الى
ظل ذى ثلث شعب لا ظليل ولا يغنى من اللهب انها ترمى بشرر كالقصر كانه جمالت صفر) جهنمك اول شعبه صاحبى اولان
دخانى كولكه سنه كيدك كه اول كولكه جهنمك حرارت وعلوندن برشى منع ودفع ايتمزكه جهنم بنا مثللو قغلجملر آتركويا
صارى دره لردر * ديندلديكه اول اوچ شعبه كافرلرك برى فوقنده برى صاغنده برى صولنده در (ويل يومئذ للمكذبين) بو
صفتده اولان جهنمى تكذيب ايچون اولكونده مشقت عظيمه واردر (هذا يوم لا ينطقون ولا يؤذن لهم فيعتذرون ويل يومئذ
للمكذبين) بو اولدركه آنلرى دهشت وحيرت احاطه ايدوب بعض محلده سويلمزلر واعتذاره اذن دخى اولمز بونلرى تكذيب
ايدنك اولكونده واى حالنه (هذا يوم الفصل جمعناكم والاولين) بوكون محق ايله مبطل بينى فصل اولنه جق
كوندركه سزى ومقدم كچن منكر بكثلرى جمع ايدرز (فان كان لكم كيد فكيدون ويل يومئذ للمكذبين) اكر بنم عذابمدن
قورتلق ايچون سزك برحيله كز وار ايسه ايدك عذابى تكذيب ايدنلره حيله ايله عذابدن قورتلميوب اولكوه ويل عذابى
واردر (ان المتقين فى ظلال وعيون وفواكه مما يشتهون) متقيلر جنتده اغاجلرك كولكه سنده وكنار چشمه لرده آرزو
ايتدكلرى ميوه لرله متنعملردر (كلوا واشربوا هنيئا بما كنتم تعملون انا كذلك نجزى المحسنين ويل يومئذ للمكذبين) وآنلره
دينوركه جنتك طعام وشرابندن اكل وشرب ايدك دنياده ايشلديككز اعمال صالحه سببيله آنلر سزه هضم وعافيتدر مؤمنين
محسنينه بز بويله جزا ايدرز بو جنت نعمتلرينى تكذيب ايدنلر ايچون نه قبيح كوندر اولكون (كلوا وتمتعوا قليلا انكم
مجرمون ويل يومئذ للمكذبين) اى بو نعمتلرى تكذيب ايدن كافرلر بهائم كبى مدتى قليل دنياده اكل وشربله كچنك كه
سز مجرملر سز اى واى اولكونده مكذبلره كه نفسلرينى عذاب اليمه آتديلر (واذا قيل لهم اركعوا لا يركعون ويل يومئذ
للمكذبين) آنلره مسلمان اولوب نماز قيلك ديندلكجه قبول اسلام ايدوب نماز قيلمزلردى نفرت اولكونده مكذبلر دنكه
شرف اسلامه نائل اولمديلر (فباى حديث بعده يؤمنون) آنلر معانى شريفه يى مشتمل بو قرآن كريم وكلام قديمه ايمان
ايتمدكلرندنصكره قنغى كتب سماويه نك كلامنه اينانورلر * ديندلديكه بو محلده آمنا بالله ديمك كركدر

(سورة النبأ مكية وهى احدى واربعون آية)

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(عم يتساءلون عن النبأ العظيم الذى هم فيه مختلفون) اهل مكه انكار اوزره اختلاف ايتدكلرى خبر عظيمدن سؤال
ايدرلر * اول خبر عظيم قرآن كريم اوله آنده اختلافلرى سحر وكهانت واساطير ياخود خبر عظيم بعث اوله آنده اختلافلرى
بعضيسى * ان هى الا حياتنا الدنيا * ديو كليا انكار ايتديلر وبعضيسى * بل هم فى شك منها * ديو شكده اولديلر وبعضيسى
* هؤلاء شفعاؤنا عند الله * ديو اصناملرينك شفاعتنه مغرورا قرآن كريمه تابع اولمديلر واول سؤال بربرلرينه يا پيغمبر
عليه السلامه ياخود مؤمنلره اوله وسائل اهل مكه ايدوكى مشهوردر يا سائر كفره اوله واز دياد علم ايچون مؤمنلره در
ديمش دخى وار وبو سؤال واختلاف افندمز عليه السلام قرآنى اوقيوب قيامتله انذار ودعوتى آشكار ايتدكلرى وقتده
اوله (كلا سيعلمون ثم كلا سيعلمون) حقا كه آنلر يقينده موتلرى حالنده وقبرده وصكره قيامتده اختلاف وبطلانلرينى
بيلورلر (الم نجعل الارض مهادا والجبال اوتادا وخلقناكم ازواجا) بز ارضى سزه قرارگاه اولمق ايچون فراش مبسوطه
وطاغلرى ارضه استحكام ايچون ميخلر قيلدقمى وسزى نسل ايچون اركك وديشى خلق ايتدك (وجعلنا نومكم سباتا
وجعلنا الليل لباسا وجعلنا النهار معاشا) واويقوكزى بدنكزه آرام وقواى حيوانيه كزه راحت وكيجه يى سزه لباس قيلدق
* يعنى ظلمتى ستر ايدوب خلوتده استعدادنه كوره عبادته توجه ايدرسز * وكوندوزى وقت معاش قيلدق * آنده
معيشت تحصيليچون كشت وكذار ايدرسز (وبنينا فوقكم سبعا شدادا * وجعلنا سراجا وهاجا) واوزريكزه محكم واستوار
خللى وفرجه سز يدى آسمان بنا ايتدك وآنده پارلاق ومنير چراغ يعنى آفتاب خلق ايتدك (وانزلنا من المعصرات ماء

ثجاجا) وصیقوب یاغدریجی بلوتلردن آقیجی صولر انزال ایتدك (لنخرج به حبا ونباتا وجنات الفافا) تاکه اول
صوایله معاشه شایان بغدای وشعیر وسائرحبوبات واوتلر وباغچه لرده بر برینه متصل آغاجلر بتره لم (ان یوم الفصل کان
میقاتا یوم ینفخ فی الصور فتأتون افواجا) تحقیق خلایق بیننی فصل ایدن قیامت کونی الله تعالینك حکمیله ناسك محاسبه
و مجازاتی وقتی مقرردر اولکون نفخهٔ ثانیه نفخ اولندقده کروه کروه محشره کلورسکز * بوکروهلر حقنده دینلمشدرکه
بو امتدن اوله‌رق اون درلو اولور تمامر میمون صورتنده حرام ییتلر خنزیر صورتنده مرابحه‌جیلر یوزلری اوزره
سورینه‌رك وحکمنده ظلم ایدنلر اعمی وکندویی و ایشی بکنوب کسه‌یی و انك ایشنی بکنمیوب عجب ایدنلر صاغر ودیلسز
و علمیله عامل اولمیوب قولی فعلنه مخالف اولان عالملری دیللری کوکسلرینه صارقوب ایرینلر آقه‌رق و قوکشولرینه
اذیت ایدنلر اللری وآیاقلری کسلمش و نامی سلطانه وحکامه قوه‌لینلر آتشدن بوداقلره آصلمش و شهواته تبعیتله حقدن
عدول ایدنلر جیفه‌دن چرکین قوقه‌رق و حقی کتم ایدنلر لباسی قطران اوله‌رق حشر اولنوب دنیاده صلوات خمسی
وقتنده ادابه مداومتله اعمال صالحه‌ده اولوب تائبین و فات ایدنلر صراطی شمسك کبی کچوب جنته داخل اولورلر
(وفتحت السماء فکانت ابوابا و سیرت الجبال فکانت سرابا) کوکلر آچیلوب فرجه‌لر اوله ویاخود ملکلرك نزولیچون
قپولر اوله و طاغلر هواده ذره‌لر کبی یوریدیلوب بعده سراب کبی اوله (ان جهنم کانت مرصادا للطاغین مآبا لابثین فیها
احقابا) تحقیق جهنم جنته کیدنلره دخی بر اوغرق یول اوله‌که آنی کوروب کچه‌لر یاخود زبانیلر کافرلری بکلدکلری
بر رصدکاه اوله حدی تجاوز وطغیان ایدن کافرلره قرارکاه اولمغله آنلر اول جهنمده ابدالآباد اکلنه‌لر (لایذوقون فیها
بردا ولاشرابا الاحمیما وغساقا جزاء وفاقا) آنلر اول جهنمده حرارته مدار اولورا ویقو وراحت وصوغق صودادمزلر
انجق قاینار صو واهل جهنمك بدنلرندن آقان قان واریك ایچرلر اول آنلرك اعماللرینه موافق جزادر (انهم کانوا لایرجون
حسابا وکذبوا بآیاتنا کذابا) آنلرك بعثه ایمانلری اولمغله حساب اولنملرندن امید وخوف ایتمزلردی وبزم آیتلرمزی تکذیب
ایدرلردی (وکل شیء احصیناه کتابا فذوقوا فلن نزیدکم الا عذابا) خیر وشر اعماللردن هرشیئی بز لوح محفوظده یازدق
آنلره آنی تعداد ایده‌رز وکافرلره دیرزکه بو عذابی دادك البته سزك عذابکز اوزره عذاب آرتررز (ان للمتقین مفازا
حدائق واعنابا وکواعب اترابا و کأسا دهاقا) متقیلر ایچون محل فوز اولان جنت ونارن نجات واردر آنده میوه
دار آغاجلرله بوستانلر باخصوص اوزوم آصمه‌لری و ممه‌لری آغرشقلنمش جمله‌سی بر یاشده علی قول اون بشر یاشنده
قزلر طلو وپیدرپی کلور شراب کاسه‌لری واردر (لایسمعون فیها لغوا ولا کذابا جزاء من ربك عطاء حسابا) اول شرابی
ایچرکن آنده کلام باطل وکذب ایشتمزلر ربك تعالیدن وعدی مقتضاسنجه عمللرندن زیاده عطا اوله (رب السموات والارض
وما بینهما الرحمن لایملکون منه خطابا) سموات وارضك وانلرك بیننده اولنلرك ربی وخالق کافهٔ خلقه رزق ویریجی اولان
الله تعالی‌یه * شفاعت وسائرله * کلام وخطابه قادر اوله‌مز * مکرانك اذنیله اوله (یوم یقوم الروح والملئکة صفا لایتکلمون الامن
اذن له الرحمن وقال صوابا) اولکونده روح وملائکه صف اولوب طوره‌لر جمله‌سی خوف ودهشتلرندن شفاعتله تکلم ایده‌میوب
انجق الله تعالینك اذنیله اول دنیاده مؤمن اولوب کلمهٔ توحیدی دیمش کمسه‌یه شفاعت ایده‌بیله * بومحلده روحدن مراد جبریل
علیه السلام یا ارواح اوزرینه مؤکل ملك اوله دینلمش (ذلك الیوم الحق فمن شاء اتخذ الی ربه مابا) اول قیامتك وقوعی حق
وثابتدرکیمکه ربی تعالی طرفنه ثواب اخذیله رجوع دیلرسه ایمان وطاعت ایدر (انا انذرناکم عذابا قریبا) بز سزی عذاب
قریب ایله تخویف ایده‌رز (یوم ینظر المرء ما قدمت یداه ویقول الکافر یالیتنی کنت ترابا) اولکونده هرکسه خیر وشردن
تقدیم ایتدیکی عمله نظر ایدر کافر دیرکه نولیدی دنیاده طپراق اولوب خلق اولنمییدم وبو حسابی کورمییدم * الله تعالی قیامتده
وحوش وطیوری بعد الاحقاق تراب ایتدکده کفار نولیدی بزدخی تراب اولیدق دیه‌لر یاخود ابلیس مقدم ناردن خلق
اولندیغنه افتخار ایتدیکندن مؤمنلری کوروب کاشکی بندخی ترابدن خلق اولونیدم دیه

سورة النازعات مکیة وهی خمس واربعون آیة

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(والنازعات غرقا والناشطات نشطا والسابحات سبحا فالسابقات سبقا فالمدبرات امرا) کافرلرك جانلرینی شدتله نزع ایدن
ملکلر حقیچون و مؤمنلرك ارواحنی ملایمت و نشاطله اخراج ایدن ملکلر حقیچون و آنی اخراجده دالقیجلر بحردن

اینجو چیقاررکبی طالن ملکلر حقیچون وامور مأموره‌لرنده اطاعته سبقت ایدن ملکلر حقیچون وکار دنیایی امرله
تدبیر ایدیجی ملکلر * یعنی اسرافیل وجبرائیل ومیکائیل وعزرائیل علیهم السلام * حقیچون سز بعث وحساب وجزا اولنورسز *
بوقسمه مفسرین رحمهم الله تعالی معانیٔ دیکر بیان ایتمشلردر صفات نجوملهکه فلکندن نزعله مشرقدن شدتله مغربه کیدن وبر
برجدن بر برجه نشاطله خروج ایدن وفلکده سباحت ایدن وبعضیسی بعضیسنی سبقت ایدن واختلاف فصول ایله حکم الهی
موجبنجه کندویه عائد امری تدبیر ایدن نجومه قسمدر دینلمش * یاخود صفات نفوس فاضله‌که شهواتدن نزعله عالم قدسه نشاطله
کیدن و ترقیٔ مراتب ایله سباحت ایدن وتحصیل کمالاتله سبقت وبوشرف وکمال ایله مدبر بدن اولان نفوس فاضله‌یه قسمدر دینلمش *
یاخود صفات غزاتدرکه قوسلری غراق سهامله نزع ایدوب سهامی رمیه ناشط اولان وبر و بحرده سباحتله جهاده سبقت ایدن
واول امرده تدبیر مجاهدلره قسمدر دینلمش (یوم ترجف الراجفة تتبعها الرادفة) اول نفخهٔ اولی وقوعی کونده جمله اجرام ساکنه
متحرك ومتزلزل اولوب خلقك کلیسی اماته اولنور آکا نفخهٔ ثانیه مرادف وتابع اولوب جمله خلق احیا اولنور (قلوب
یومئذ واجفة ابصارها خاشعة) اولکونده قلبلر مضطرب و خائف اولوب کوزلری اهوالدن ذلیله اولور (یقولون
ءانا لمردودون فی الحافرة ءاذا کنا عظاما نخرة) آنلر دیرکه بز موتمزدن صکره ینه حیاته رد اولورمیز چوریمش
کموکلر اولدیغمزدن صکره بعث اولنورمیز (قالوا تلك اذا کرة خاسرة) بویله دیرلوب حشره کیتمك اولورسه بز زیان
ایتمش اولورز دیدیلر (فانما هی زجرة واحدة فاذا هم بالساهرة) حق تعالی بیوررکه آنده صعوبت یوقدر اول
انجق بر صیحهٔ صور ثانیه‌درکه نفخ اولندیغی آنده جمله خلایق دریلوب دوز یره جمع اولورلر دینلدیکه ساهره
بیت المقدس سمتنده بر محلدر الله تعالی آنی توسیع ایده‌جکدر (هل اتیك حدیث موسی اذ ناداه ربه بالواد المقدس
طوی) یا محمد سکا موسانك خبری کلدیمکیکه * آنکله قومکك تکذیب و اذاسنه صبر ایده‌سنکه * ربی آکا طوی
نام پاك وادیده ندا ایتدی (اذهب الی فرعون انه طغی) یاموسی فرعونه کیتکه اول کافر اولوب طغیان ایتمشدر دیدی
(فقل هل لك الی ان تزکی) اکا دیدیکه ای طاغی میل ورغبتك وارمیدرکه کفر وعصیاندن پاك اوله‌سن (واهدیك الی ربك
فتخشی) واسترمسنکه سنی ربك تعالی‌یی بیلمك طرفنه ارشاد ایده‌یمکه آنك عقابندن حذر ایله طاعتده اوله‌سن (فاریه الآیة الکبری)
موسی علیه السلام اکا عصاسنی حیه ایتمکله معجزهٔ کبری کوستردی (فکذب وعصی ثم ادبر یسعی) موسایی تکذیب والله تعالی‌یه عصیان
وطاعتدن یوز چویروب امری ابطاله سعی ایتدی (فحشر فنادی) قومنی وساحرلری جمع ایدوب ندا ایتدی (فقال انا ربکم الاعلی)
بن سزك اعلی ربکزم دیدی یعنی ربلریکز اولان اصناملریکزك وسزك دخی ربکز اولدیغمدن یوکم * دینلدیکه ابلیس بوکلامی
ایشتدکده دیدیکه بنم بوکلامی سویلمکه قدرتم یوقدر بن آدمدن خیرلویم دعواسنی ایتدیکمدن بوبلایه اوغرادم عجب بوحریف
بولافله نرده نهایت بوله‌جقدر (فاخذه الله نکال الآخرة والاولی) الله تعالی آنی دنیاده اغراق وآخرتده احراقله اخذ
ایتدی (ان فی ذلك لعبرة لمن یخشی) بو فرعونك هلاکندن الله تعالیدن خوفی اولان کمسه‌یه عبرت واردر (ءانتم اشد خلقا ام
السماء بنیها) ای منکران بعث سزی خلق ایتمکمی صعوبتلیدر یوخسه اوزریکزه بنا ایتدیکی سمایی خلق ایتمکمیکه (رفع
سمکها فسویها واغطش لیلها واخرج ضحیها) اول سمانك سقفنی رفع ایدوب آنی بلاعیب تسویه ایتدی وآنك کیجه‌سنی
قراکواق ایدوب کوندوزنی شمسك نوریله آیدنلق ایتدی (والارض بعد ذلك دحیها اخرج منها ماءها ومرعیها
والجبال ارسیها) الله تعالی ارضی دخی خلق ایدوب صکره سکنا ایچون بسط و تمهید ایتدی واول ارضدن انهار
و عیون ایله صولر چیقاروب اوتلر و چراکاهلری بتوردی و ارضك استحکامی ایچون طاغلر خلق ایتدی (متاعا لکم
و لانعامکم فاذا جاءت الطامة الکبری) بو عیون و نبات و سائر سزك و حیواناتکزك تعیشی ایچوندر چقان بلالردن
بیوك بلیه وهول کلدکده‌که اول قیامتدر (یوم یتذکر الانسان ما سعی وبرزت الجحیم لمن یری) اولکونده انسان خیر وشر
اعمالنی صحیفه‌سنده یازلمش کوروب تفکر ایده و هر کوریجیلره جهنم آشکار اوله یعنی جمله‌سی کوره (فاما من طغی
وآثر الحیوة الدنیا فان الجحیم هی المأوی) اما اول کمسه‌که طغیان ایدوب کافر اوله و شهواته اتباعله حیات دنیایی آخرته
ترجیح ایده آنك مکان ومأویسی جهنمدر (واما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی فان الجنة هی المأوی) واما اول
کمسه‌که موقف عتابده ربسنك عنده حاضر اوله‌جغنی بیلوب وآندن قورقوب نفسنی هوا وشهواتندن نهی ایده انك منزل

وقرارگاهی جهنمدر (یسئلونك عن الساعة ایان مرسیها) سکا قیامتك ظهور و ثبوتی وقتندن سؤال ایدر (فیم انت
من ذکریها الی ربك منتهیها) سکا قیامتك وقتنی ذکر ایتمك یوقدر آنك منتهای علمی ربك تعالی طرفنه عائددر (انما انت منذر من
یخشیها) یا محمد سن انجق قیامتدن خوف ایدنلری تخویف ایدیجیسن (کانهم یوم یرونها لم یلبثوا الا عشیة او ضحیها) اول قیامتك وقتنی سؤال
ایدن اهل مکه قیامتی کوردکلرنده کویا انجق دنیاده خود قبرلرنده برکونك قوشلغی یاخود اخشام وقتی قدر اکلندك ظن ایدرلر

(سورة عبس مکیة وهی احدی واربعون آیة)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(عبس وتولی ان جاءه الاعمی) آکا کلدکده یوزینی اکشیلدوب دوندردی * روایت اولندیکه صنادید قریش نزد نبوی
علیه السلامده اولوب آنلری اسلامه دعوت ایدرکن عبد الله ابن ام مکتوم کلوب اعمی اولدیغندن قریشی کورمیوب
افندمزك شغلندن خبری اولمغله تکرار تکرار یارسول الله حق تعالینك سکا تعلیم ایتدیکندن بکا تعلیم ایله دیو کلام رسالتی
قطع ایتمکله چهرهٔ پیغمبر علیه السلامه عبوست کلوب اعراض ایتمشیدی بناء علیه بو آیت کریمه نازل اولدی صکره
افندمز علیه السلام آکا راست کلدکجه مرحبا یا عبدالله ربم سنکیچون بکا عتاب ایتدی دیو تطییب و نوازش ایدردی (ومایدریك
لعله یزکی او یذکر فتنفعه الذکری) سکا نه بیلدردی شاید ابن ام مکتوم سندن تعلیم ایتدیکی شیئله کناهدن پاك اوله
یاخود وعظکله متنصح ومنتفع اوله (اما من استغنی فانت له تصدی وما علیك الا یزکی) اما اول کمسه که مال و غناسیله سنك
وعظکله ایمانه التفات ایتمزسن ایسه اول ایمانه کلسون دیو حرصله اکا توجه ایدرسن سکا لازم اولان انجق تبلیغدر * اول
غنینك اسلامله پاك اولمسنه حرص لازم دکلدر * (واما من جاءك یسعی و هو یخشی فانت عنه تلهی) اما اول کمسه که
نصیحت طلبیله سکا سرعتله کلور حالبوکه اول الله تعالیدن خوف ایدرسن آندن غفلت ایدرسن (کلا انها تذکرة فمن شاء ذکره
فی صحف مکرمة مرفوعة مطهرة بایدی سفرة کرام بررة) بویله کمسهلره قرآنله وعظدن اعراض ایتمه اول قرآن موعظهدر
کیمکه استرسه انکله متعظ اولور اول قرآن صحیفهلرده ثابت و عندالله مکرم وقدری بلند و جمیع عیوبدن پاکدر کرك الله تعالینك
امرنه مطیع وکریم کاتبلر یدیله لوح محفوظدن استنساخ اولنمشدر (قتل الانسان ما اکفره) لعنت اولسون اول انسانه که
شدتلو کافر اولدی * دینلدیکه عتبة بن ابی لهبك کفرده افراطنه تعجبله اکا اشنع بددعادر (من ای شیء خلقه من نطفة خلقه
فقدره ثم السبیل یسره) اول دوشونمزکه الله تعالی آنی نه شیدن خلق ایتدی آنی نطفهدن خلق ایدوب رحم مادرده هیئتدن
هیئته تحویل ایله حیات تقدیر ایتدی صکره اکا تولد ونشو ونما طریقنی آسان ایتدی (ثم اماته فاقبره ثم اذا شاء انشره)
صکره آنی عمری تمامنده اماته وجانورلر اکل ایتمسون دیو قبره وضع ایتدردی بعده زمان مراد ایدرسه آنی احیا و انشا ایدر
(کلا لما یقض ما امره) حقا که انسان رب تعالینك امر ایتدیکی شیئی کما هو حقه ادا ایتمدی (فلینظر الانسان الی طعامه انا صببنا الماء صبا
ثم شققنا الارض شقا) انسان ییدوکی طعامنه نظر ایتسونکه حیاتیچون نیجه تدبیر اولنمشدر بز یغموری کوکدن یره دوکهرز صکره انبات
ایچون یری شق ایدرز (فانبتنا فیها حبا وعنبا وقضبا وزیتونا ونخلا وحدائق غلبا) واول یرده بغدای و آرپه مثلی حبوبات و اوزوم و خیار
و بونجه مثللو اشیا و زیتون و خرما و بوستانلرده صیق وکبیر اغاجلری بتوررز (وفاکهة وابا متاعا لکم ولانعامکم فاذا جاءت
الصاخة) و الوان و انواع میوه و بیان اوتلری و مرعی بتوررزکه سزك و حیوانلرکز ایچون معاش اوله چقان اول قولقلری
صاغر ایدیجی نفخهٔ ثانیه کلدیکی زمان (یوم یفر المرء من اخیه وامه وابیه وصاحبته وبنیه) اولکون انسان قرنداشندن و آناسی
و باباسندن و زوجه و اولادندن حقوق تقصیری و شفقت ظهوری وسائر ایچون فرار ایدر (لکل امریء منهم یومئذ شان یغنیه)
اولکونده اهل قیامتدن هر کسه برشانده برشغلده اوله که کمسهیی بیلیوب سن و بن اولمیه (وجوه یومئذ مسفرة ضاحکة مستبشرة)
اولکونده وصول جنان ایله تابان خندان و شادان یوزلر ایله (ووجوه یومئذ علیها غبرة ترهقها قترة) و اولکونده اوزرلرینی
غبار و ظلمت قاپلامش یوزلر ایله اوله (اولئك هم الکفرة الفجرة) اول یوزلری مغبر و مظلملر مکذب کافرلر و فاجرلردر

سورة التکویر مکیة و هی تسع و عشرون آیة

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(اذا الشمس کورت واذا النجوم انکدرت واذا الجبال سیرت واذا العشار عطلت واذا النجوم انکدرت واذا الوحوش
حشرت و اذا البحار سجرت) کونش طورطوب اولوب دوریلدیکی زمان یعنی زائل اولدیغی زمان و یلدزلر قرأروب
یغمور کبی یره دوکلدیکی زمان و طاغلر مکانلرندن قطعله هواده ذره کبی کزدکاری زمان و عربلرك مقبول حامله دوهلری

اول هول سببیله معطل براغلدیغی زمان و وحشی جانورلر جمع و بربریله اختلاط ایدوب بری برینه تعدی و ضرره
مجالاری اولمدیغی زمان و دریالر طتلو و آجی بربرینه قاریشوب قایناديغی یافوربدقلری زمان * ابی بن کعب دیرکه ناس چارشوده آلش
و یرشده ایکن بو آلتی آیتده مذکور علامات دفعهٔ ظهور ایدر (واذا النفوس زوجت) ونفسلر چفت اولدیغی زمان
یعنی احسن احسنله اقبح اقبحله یا ارواح اجساد ایله نفوس مؤمنین حوریلر ایله و نفوس کافرین شیاطین ایله مقارنت
ایتدکده (و اذا المؤدة سئلت بای ذنب قتلت) زمان جاهلیتده عادتلری اولان دیری دفن ایتدکلری قزلردن سز نه
کناهله قتل اولندیکز دیو سؤال اولندیغی زمان (واذا الصحف نشرت و اذا السماء کشطت و اذا الجحیم سعرت و اذا
الجنة ازلفت) اعمال دفترلری آچلدیغی زمان و کوکلر مکانلرندن قلع و ازاله اولندیغی زمان و جهنم قیزدیرلدیغی زمان
و جنت اربابنه تقرب ایتدیکی زمان (علمت نفس ما احضرت) اولزمان هر نفس خیر و شردن اشلدیکنی بیلور *
دینلدیکه یوقاروده کی آلتی علامات زمین دنیاده آشاغیده کی آلتی وقوعات زمین محشردهدر (فلا اقسم بالخنس الجوار
الکنس واللیل اذا عسعس والصبح اذا تنفس) کوندزلرده شمسك ضوئی تحتنده اختفا و کیجهلرده ظهور ایله غروبه جاری
اولان یلدزلره و اخشاملری ظهور ایدوب جهانه ظلمت ویرن کیجهیه و سحری فجرك طلوعیله عالمه ضیا بخش اولان
صبحه قسم ایدهرمکه (انه لقول رسول کریم ذی قوة عند ذالعرش مکین مطاع ثم امین) تحقیق اول قرآن الله
تعالینك کریم رسولی جبریل علیه السلامك قرائتیدرکه اول جبرائیل عرش عظیم صاحبی رب تعالی عندنده قوت و منزلت
و مکانت رفیعه صاحبی و سماده ملکلر اکا مطیع و الله تعالینك تبلیغ وحی و رسالتنه امیندر (وما صاحبکم بمجنون) سزی
قرآنله ایمانه دعوت ایدن صاحبکز محمد علیه السلام زعم ایتدیککز کبی مجنون دکلدر (ولقد رآه بالافق المبین) محمد
علیه السلام جبریل علیه السلامی صورت اصلیهسیله * شرق طرفنده افق اعلاده کوردی (وماهو علی الغیب بضنین)
اول محمد علیه السلام آکا کزلو وحی اولنی تبلیغده بخیل دکلدرکه برشیئی کتم ایده (وماهو بقول شیطان رجیم) اول قرآن
شهابله رجم اولنان شیطانك قولی دکلدر (فاین تذهبون ان هو الا ذکر للعالمین) اول قلبلره شفا اولان قرآندن اعراضله نره یه کیدرسکز
اول قرآن انجق جمله انس و جنه موعظهدر (لمن شاء منکم ان یستقیم وما تشاؤن الا ان یشاء الله رب العالمین) اول قرآن سزدن
دین حقه دخول و انده استقامت مراد ایدن کمسنه ایچون موعظهدر سز استقامتی استمزسکز مکر رب العالمین اولان الله تعالی
مشیت و توفیقیله سزك استقامتکزی مراد ایده خبرده واردر کیمکه قیامتی معاینه ایتمك دیلرسه بو سورهیی اوقوسون

سورة الانفطار مکیة وهی تسع عشرة آیة

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(اذا السماء انفطرت واذا الکواکب انتثرت واذا البحار فجرت واذا القبور بعثرت) سما منشق اولدیغی زمان و یلدزلر
دوکیلوب طاغیلدیغی زمان و دکزلر بربرینه آقوب جملهسی بر اولدیغی زمان و قبرلرك ترابی آلت اوست اولوب
موتالری طشره براقدیغی زمان (علمت نفس ما قدمت واخرت) اولوقتده هر نفس خیر و معاصیدن تقدیم ایتدیکی
و عمل و توبهدن تأخیر ایتدیکی شیئی بیلور (یا ایها الانسان ما غرك بربك الکریم الذی خلقك فسویك فعدلك فی ای صورة
ماشاء رکبك) ای انسان سنی نه شی مغرور ایتدیکه سنی هیچدن خلق ایدوب اعضاکی تسویه و تعدیل و قنغی صورتده
دیلدیسه ترکیب ایدن اول کریم ربك جل شانهیه کفر و عصیان ایلدك (کلا بل تکذبون بالدین) سزك قیامت یوقدر
ظنکز صحیح دکلدر بلکه روز جزایی تکذیبکز مجرد تبعیت هوا ایله عنادکزدندر * یاخود معنا ای انسان سنی نه شی
الداتدیکه سنی هیچدن خلق و تسویه و تعدیل و ترکیب ایدن ربك تعالییه کفر و عصیان ایلدك اکر کریمك کرمنه اغترار ایسه
اکا مقابل کمال اقرار و اطاعت اقتضا ایدر سزك بو انکار و عصیانکزله کرمه اغترارکز اولمز بلکه الله تعالییه و بعثه ایمانکز اولمیوب
روز جزایی تکذیبدهسکز (وان علیکم لحافظین کراما کاتبین یعلمون ما تفعلون) اوزریکزده اعمالکزی کتب و حفظ ایدر ملکلردن
عندالله کرام کاتبلر واردرکه خیر و شردن اشلدیککزی بیلورلر (ان الابرار لفی نعیم) صالح و مطیعلر جنتده نعمتلردهدر (وان
الفجار لفی جحیم یصلونها یوم الدین وما هم عنها بغائبین) و فاجرلر جحیمدهدر انلر جزاده اول ناره واصل اولوب آندن ابدی
غائب و خارج اولمزلر (وما ادریك ما یوم الدین ثم ما ادریك ما یوم الدین) روز جزانك هولنی سکا نه بیلدردی اول ادراك
اولنور شی دکلدر کورمینجه بیلهمزسن (یوم لا تملك نفس لنفس شیئا والامر یومئذ لله) اولکون برنفس برنفسه برشی نفع

ایتمکه مالك وقادر اولمز اولکونده قهر و غلبه ایله امر وحکم الله تعالی یه مخصوصدر مکر شفاعته اذن ویره

(سورة المطففین مکیة وقیل مدنیة وهی ستة وثلثون آیة)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(ویل للمطففین الذین اذا اکتالوا علی الناس یستوفون واذا کالوهم اووزنوهم یخسرون) وای شونلره که کیل ووزنده
نقص ایدرلر آنلرکه ناسدن آلدقلرینی تمام اولچوب تمام چکرلر وناسه ویره جك اولدقلرنده اکسك کیله اکسك درهمله
ویررلر * دینلدیکه اهالیء مدینه نك مقدم بویله تمام آلوب نقصان و یرمك عادتلریدی صکره افندمز علیه السلامك هجرتلرنده
اثنای طریقده بو آیت کریمه نازل اولدی بعده تنبیه پیغمبری ایله مدینه ده غایت دقت وحق اوزره کیل ووزن ایدر اولدیلر
(الا یظن اولئك انهم مبعوثون لیوم عظیم یوم یقوم الناس لرب العالمین) اول مطففلر یقینا بیلمزلرمیکه آنلر یوم عظیم
ایچون بعث اولنورلر اولکونده ناس رب العالمینك حکم وفرمانیچون قیامده طوره لر * دینلدیکه کیمسه ده کلامه مجال اولمیه رق
ناس ایاق اوزره اوچیوز سنه طوره لر مؤمنلره زوال شمس قدر اولور حضرت پیغمبر علیه السلام شفاعت ایدوب مقام
محاسبه یه کتوره که اول شفاعت کبرادر (کلا ان کتاب الفجار لفی سجین) حقا که فاجرلرك اعمالی یازیلان کتاب سجینده در
سجینك نه ایدوکنی سکا نه شی بیلدردی * دینلدیکه سجین جهنمك آلتنده برمجوف قیادر کافرلرك جان ودفتر اعمالی وابلیسك
مکانی انده در (کتاب مرقوم ویل یومئذ للمکذبین) اول بر یازلمش دفتردرکه کیم کورسه انده خیر اولمدیغنی بیلور وای
اول مکذبینه که عذاب وعقاب شدت ومحنت انلره در (الذین یکذبون بیوم الدین ومایکذب به الا کل معتد اثیم) انلرکه
یوم جزایی تکذیب ایدرلر اولکونی انجق هر حددن تجاوز کنهکارلر تکذیب ایدر (اذا تتلی علیه آیاتنا قال اساطیر
الاولین) اکا بزم آیتلرمز اوقوندقده بو مقدمکیلرك افسانه سیدر دیرلر (کلا بل ران علی قلوبهم ماکانوا یکسبون)
دیدکلری کبی دکلدر بلکه انلرك کسب ایتدکلری کناه قلبلری اوزرینه پرده اولمشدرکه حقله باطلی تمییز ایده مزلر
* دینلدیکه برکیمسه برکناه ایتدکده قلبنده برسیاه نقطه پیدا اولوب کتدکجه بر رجمله قلبی سیاه اولور (کلا انهم عن ربهم
یومئذ لمحجوبون) حقا که اولکونده انلر ربلری تعالینك رحمت ودیدارندن پرده لنمش محروم وممنوعلردر (ثم انهم لصالوا
الجحیم ثم یقال هذا الذی کنتم به تکذبون) بعده انلر جهنمه ایصال اولنورلر صکره زبانیلر انلره دیرلرکه بو اول عذابدرکه
سز انی دنیاده تکذیب ایدردیکز (کلا ان کتاب الابرار لفی علیین وما ادریك ماعلیون) حقا که صالحلرك اعمالی یازیلان
کتاب علیینده در علیین نه شی ایدوکنی سکا نه بیلدردی * دینلدیکه اول یدنجی کوکده عرشك آلتنده یا صاغنده در
یاخود سدرة المنتهاده در (کتاب مرقوم یشهده المقربون) اول صالحلرك اعمالی یازلمش بر دفتردر علیینده ساکن مقرب
ملکلر انی حفظ ایدوب قیامتده حاضر ایدرلر (ان الابرار لفی نعیم علی الارائك ینظرون) نعمتلرده سریرلر اوزره
اوتروب کافرلره اولان عذابه نظر ایدرلر (تعرف فی وجوههم نضرة النعیم) اول نعمتلرك سرورن یوزلرنده کی طراوتلرینی
کورر بیلورسن (یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك وفی ذلك فلیتنافس المتنافسون) واول ابراره شراب خالصدن
ایچریلورکه اول شرابك صراحیسی مسکله مهر اوریلوب انك مهرینی اول ابرار کندو فك ایدر امدی راغبلر بویله
نعمته نائل اولمغه رغبت ایتسونلر (ومزاجه من تسنیم عینا یشرب بها المقربون) واول شراب خالصه تسنیم چشمه سندن
قاریشدیریلور تسنیم برچشمه درکه انی بلا مزج ساده بارکاه عنایتك مقربلری ایچرلرکه اللهدن غیری بی بیلمزلر سائر اهل جنت
ممزوج ایچرلر (ان الذین اجرموا کانوا من الذین آمنوا یضحکون) شونلرکه مجرم مشرکلردر مؤمنلرك فقراسنی استهزا
ایدوب کولرلردی (واذا مروا بهم یتغامزون) واول مؤمنلردن مرور ایتدکلرنده کوزلریله اشارت ایدوب غمز واستهزا
ایدرلردی (واذا انقلبوا الی اهلهم انقلبوا فکهین) واهل ومنزلرینه دوندکلرنده بو ایتدکلری غمز واستهزالرینه فرح وعجب
ایده رك رجوع ایدرلردی (واذا راوهم قالوا ان هؤلاء لضالون) انلر مؤمنلری کوردکلرنده بربرینه دیرلرکه بونلر
محمده تبعیتله ضلالته دوشمشلردر (وما ارسلوا علیهم حافظین) اول مشرکلر مؤمنلر اوزرینه حافظ ارسال اولنمدیلرکه
انلرك ضلالت وهدایتنه شهادت ایده لر (فالیوم الذین آمنوا من الکفار یضحکون علی الارائك ینظرون) اولکونده مؤمنلر
جنته کیروب مجوهر تختلر اوزره اوتردقلرنده کفارك عذابلرینه نظر ایله کوله لر (هل ثوب الکفار ماکانوا یفعلون) اول
کافرلر دنیاده اشلدکلری سیئه لریله عجب جزا النورلر

(سورة الانشقاق مکیة وهی ثلث وعشرون آیة) ﴿٣١٥﴾ ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(اذا السماء انشقت واذنت لربها وحقت) آسمان ربسنك امرینی ایشیدوب حق ولایقیله انقیادا منشق اولدقده (واذا الارض
مدت والقت مافیها وتخلت واذنت لربها وحقت) وارض دخی ربسی تعالینك امرینی سزا وحق اوزره استماعله هموار
ووسعتلنوب ایچنده اولان موتا وخزینه لری اخراجله تخلیه اولدقده انسان ثواب وعقابنی کورر (یا ایها الانسان انك کادح
الی ربك کدحا فملاقیه) ای انسان سن ربك تعالینك جزاسنی بیلوب دنیاده آکا کوره عمله جد وسعی ایدرسنکه البته اول عملك
جزاسنه ملاقی اولورسن (فاما من اوتی کتابه بیمینه فسوف یحاسب حسابا یسیرا) اما اول کمسه که مؤمندر آنك کتاب اعمالی
صاغ النه ویریلوب وسهولتله بلامناقشه حسابی کوریلور (وینقلب الی اهله مسرورا) واهل واقرباسنه یا مؤمن دوستلرینه
یا حوریلرله مسرورا رجوع ایدر (واما من اوتی کتابه وراء ظهره فسوف یدعوا ثبورا ویصلی سعیرا انه کان فی اهله مسرورا)
واما اول کیمسه که صاغ الی بوینینه زنجیرلو اولمغله کتاب اعمالی ارقه سندن صول النه ویریلور اول آنی کوردکده واه کاشکی هلاك
وهبا اولیدم دیو تمنی ایدر اوحالده یالکز آتشه براغیلور زیرا اول دنیاده آخرتی انکار ایدوب اهل وقبیله سی بیننده مال وجاهله
مسرور ایدی (انه ظن ان لن یحور بلی ان ربه کان به بصیرا) اول ظن ایدردیکه موتدن صکره بعث وحشره رجوع ایدر تحقیق
رب تعالی انك جمیع احوال واعمالنه عالم وبینا اولمغله فعلنك جزاسنی ایده جکدر (فلا اقسم بالشفق واللیل وما وسق والقمر اذا اتسق)
شمسك غروبندنصکره افق مغربده کورینن حمره یه وجمله یی قاپلایوب ستر ایدن کیجه یه وکامل ومنتظم اولمش قمره قسم ایدرمکه
(لترکبن طبقا عن طبق) ای انسان شدتده بربرینه مطابق حالدن حاله تحویل اولنورسن * یعنی مرضدن موته موتدن حشره
وهول قیامته یا رتبه دن رتبه یه یاخود نطفه دن بدأ ایله حالدن حاله الی الجنة والنار تحویل اولنه (فما لهم لا یؤمنون واذا قرئ علیهم
القرآن لا یسجدون) انلره نولدیکه قیامته ایمان ایتمزلر وانلره قرآن اوقوندقده خضوع وسجود ایتمزلر * دینلدیکه پیغمبرمز علیه
السلام سورهٔ علق آخرنده واسجد واقترب قرأت اولندقده انده بولنان قریش الچالمریله بو آیت کریمه نازل اولدی (بل الذین
کفروا یکذبون والله اعلم بما یوعون فبشرهم بعذاب الیم) بلکه کافرلر قرآنی تکذیب ایدرلردی الله تعالی انلرك قلبلرنده کتم
ایتدکلری کفر وکینلرینی بیلور امدی سن انلری اللو عذابله تبشیر ایله (الا الذین امنوا وعملوا الصالحات لهم اجر غیر ممنون)
لکن مؤمن اولوب عمل صالح ایشلینلره قطع وزائل اولمز ثواب دائم واردر

(سورة البروج مکیة وهی اثنتان وعشرون آیة) ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(والسماء ذات البروج والیوم الموعود وشاهد ومشهود) برجلر صاحبی اولان کوکلر حقیچون ووعد اولنمش قیامت کونی حقیچون
وشاهد یوم جمعه ومشهود یوم نحر حقیچون بو شاهد ومشهودده اقوال کثیره اولمغله الله تعالی وپیغمبر علیه السلام یا پیغمبر ویوم قیامت
یاخود پیغمبر علیه السلام وامتی یاخود شاهد اعضای انسان ومشهود انسان کندی اوله والحاصل دخی چوق روایت واردر العلم
عندالله (قتل اصحاب الاخدود النار ذات الوقود) حطب یاناسله طوتشمش آتش خندقلرینك صاحبلرینه لعنت اولندی * مرویدرکه
بر پادشاهك وقتنده بعضلر کیزلو ایمانه کلمکده اولملریله پادشاه خبر الدقده خندقلر قازدیروب ایچنه جسیم آتشلر یاقدیروب اول
مؤمنلردن خبر الدیغی اول آتشلو خندقلره طولدیرردی اول پادشاهك کیم ایدوکنده واول مسلمان اولنلرك سبب ایمانلرنده دخی
روایات اولمغله بر مشهوری اجمالنجه قلمه الندی اول پادشاه نجرانده ملوك حمیردن یوسف ذونواس اوله یاخود سائری اوله انك
بر ساحری اولوب اختیار اولدقده پادشاه اکا بر غلام شاکرد تعیین ایلدی اول غلام اکا تعلیمه کلوب کیدرکن دین عیسی علیه السلامده
بر راهبك صومعه سنه اوغراردی قلبی اول راهبه میل ایتمکله ایمانه کلدی ومستجاب الدعوه اولدی واو محلده اژدرها وارسلان
ظهور ایدوب خلقك یولنی کسمش ایکن انلری ووافر اکمه وابرص وسائر مرضلری دفع ایتدی حتی پادشاهك ندیملرندن بری
اعمی اولمغله اول اعمایه ایمانی قبول ایتدنصکره باذن الله شفا ویردی پادشاه اول ندیمندن سؤال وجبرله غلامی خبر الوب احضار
وارتداده بعد الجبر قبول ایتمدکندن برقاچ صورتله قتلنی مراد ایتدکجه ممکن اولمیوب مباشرله بحره القایه کوندردکده مباشر
غرق وغلام خلاص اولدی کذلك طاغدن اشاغی آتمغه کوندردی طاغ حرکتله مباشرلری آتوب هلاك ایتدی غلام خلاص
اولدی آخر الامر غلامك تعریفیله غلامك ربسنك اسمیله براوق آتوب شهید ایتدی ناس بو احوالی کوروب اکثری
ایمانه کلدیلر اول پادشاه انلری تفحص وبولدقجه اول خندقلرده کی آتشه آتردی حتی بر مرأة مؤمنه یی کتوروب

آنشه آنه جق وقتده مرأه برمقدار خوفله تأخیر ایتمکله قوجاغنده اولان صبی چوجوغی لسانه کلوب ای والده
قورقمه کیرملم آنشه دیو صدا ایتمکله همان برابرجه آنشه پرتاب ایتدیلر ﴿ اذهم علیها قعود وهم علی مایفعلون بالمؤمنین شهود ﴾
اول اصحاب اخدود آتشك کنارنده اوتوروب پادشاهلر بله مؤمنلره ایتدکلری فعلی مشاهده ایدرلردی ﴿ ومانقموا منهم الا ان یؤمنوا
بالله العزیز الحمید الذی له ملك السموات والارض والله علی کل شیء شهید ﴾ اول اصحاب اخدود آنلردن انجق حکمنده غالب ورحمتی
رجا اولنور الله تعالی یه ایمان ایدنلری انکار واکراه ایتدیلر اول الله تعالیکه سموات وارضك پادشاهی وهرشیئی کورر وافعاللرینی
بیلور وجزالرینی ویرر ﴿ ان الذین فتنوا المؤمنین والمؤمنات ثم لم یتوبوا فلهم عذاب جهنم ولهم عذاب الحریق ﴾ شونلرکه مؤمنین
ومؤمناتی احراقله تعذیبلرندنصکره توبه ایتمدیلر انلر ایچون عذاب جهنم وعذاب حریق واردر * دینلدیکه بو عذاب حریقدن مراد
اول خندقلرده یاقدقلری آتش قرق ذراع مقداری قالقوب انلری احاطه وجملهسنی احراق ایلدی ﴿ ان الذین امنوا وعملوا الصالحات
لهم جنات تجری من تحتها الانهار ذلك الفوز الکبیر ﴾ آنلرکه ایمان ایدوب عمل صالح اشلدیلر انلر ایچون اشجاری تحتندن انهار جریان
ایدر جنتلر واردرکه بو برفوز ونجات کبیردرکه دنیا ومافیها انك یاننده شیء صغیردر ﴿ ان بطش ربك لشدید انه هو یبدیء ویعید ﴾ تحقیق
ربك جل شانه کافرلری عذابله اخذی شدیددر اول خالق عدمدن وجوده کتوروب صکره قیامتده اعاده ایدر ﴿ وهو الغفور
الودود ذو العرش المجید فعال لما یرید ﴾ اول تائبی مغفرت ایدیجی واکا اطاعت ایدهنی سویجیدر وعرشك صاحبی وخالق وذات
وصفاتنده عالیدر مراد ایتدیکی شیئی ایشلیجیدر ﴿ هل اتیك حدیث الجنود فرعون وثمود ﴾ یا محمد سکا فرعون وثمود قوملرینك
قصهلری کلدیمیکه پیغمبرلرینی تکذیب سببیله نیجه هلاك اولدیلر انکله متسلی اولوب قومکڭسنی تکذیبلرینه صبر ایله ﴿ بل الذین
کفروا فی تکذیب والله من ورائهم محیط ﴾ بلکه بو کافرلر آنلرك هلاکلرینی ایشیدوب وآثارینی کوررکن تکذیبده آنلردن
اشددرلر الله تعالینك علم وقدرتی انلری محیطدر وعذابی انلردن فوت اولمز ﴿ بل هو قرآن مجید فی لوح محفوظ ﴾ قرآن انلرك
ظنلری کبی سحر وشعر دکلدر بلکه اول قرآن لوح محفوظده مکتوب وثابت برکتاب شریف عظیم الشاندر

﴿ سورة الطارق مکیة وهی سبع عشر آیة ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ والسماء والطارق وماادریك ماالطارق النجم الثاقب ﴾ سما وطارق حقیچون اول طارق نه شی ایدوکنی سکا نه بیلدردی اول
برضیالو یلدزدر ﴿ ان کل نفس لما علیها حافظ ﴾ هیچ برنفس یوقدر الا انك اعمالنی حفظه مؤکل ملك واردر ﴿ فلینظر الانسان
مم خلق خلق من ماء دافق ﴾ انسان نظر ایتسونکه نه شیئدن خلق اولندی اول رحم مادره دوکلمش برصودن خلق اولنمشدر
﴿ یخرج من بین الصلب والترائب انه علی رجعه لقادر ﴾ اول صو رجلك آرقهسی اورتهسندن ومرأهنك کوکسی کمو کلرندن
چیقار اول محلدن اخراجله خلق ایدن الله تعالی انی اماتهدنصکره بعثه قادردر ﴿ یوم تبلی السرائر فماله من قوة ولاناصر ﴾ اول کونده
کزلولر اشکار اولور * یعنی دنیاده صوم وآنلر مثللو شیلرکه کمسه واقف اولمز اسراردن اولمغله اول کونده ایدن ایتمین ظاهر
اولور * اول کونده انسان ایچون قوت ویاردمجی اولمزکه عذابی دفع ایده ﴿ والسماء ذات الرجع والارض ذات الصدع ﴾ هر
دورنده حرکتنه بدأ ایتدیکی موضعه رجوع ایدن سما حقیچون ونبات واثمار ایچون منشق اولان ارض حقیچون ﴿ انه لقول
فصل وماهو بالهزل ﴾ تحقیق اول قرآن حقله باطلك بیننی فصل ایدر کلامدر اول باطل وافسانه دکلدر ﴿ انهم یکیدون کیدا
واکید کیدا ﴾ قریش قرآنی ابطال ایچون کید ایدرلر آنلرك کیدنه انتقامله مقابله ایدهرم ﴿ فمهل الکافرین امهلهم رویدا ﴾ اول
کافرلرك هلاکلرینه استعجالی ترکله برمقدار مهلت ویر

﴿ سورة الاعلی مکیة وهی تسع عشر آیة ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ سبح اسم ربك الاعلی الذی خلق فسوی ﴾ اول قهر واقتدار ایله عالی اولان ربك تعالینك اسمنی غیره اطلاقدن ولایق
اولمیان صفتدن تنزیه ایلهکه اول جمیع اشیایی خلق ایدوب انك الزم وانسب اولان حالاتنی تسویه ایتدی ﴿ والذی قدر
فهدی والذی اخرج المرعی فجعله غثاء احوی ﴾ اول الله تعالیکه قوللرینك رزقنی تقدیر ایدوب انك کسبی طریقنی هدایت
ایتدی ویردن حیوانانك غداسی اولان اوتلری چیقاروب یشللکندنصکره قوری وسیاه ایلدی ﴿ سنقرئك فلاتنسی الا ماشاء الله
انه یعلم الجهر ومایخفی ﴾ بز سکا قرآنی جبریل علیه السلام قرائتیله تعلیم ایدهرز امی ایکن سکا قوت حفظی ویردککه انی
اونوتمزسن مکر الله تعالی بعض آیاتی نسخله آنك تلاوتنی اونتمکی مراد ایده الله تعالی احوال خلقدن آشکار وکیزلوبی

بیلور ﴿ ونیسرك للیسری فذکر ان نفعت الذکری ﴾ بز سکا حفظ وحی طریقنی آسان ایدهرز ناسه قرآنله وعظ
وپند ایت اول انلره کرك ﴿ سیذکر من یخشی ویتجنبها الاشقی الذی یصلی النار الکبری ثم لایموت فیها ولایحیی ﴾ الله تعالیدن
خوف ایدن کمسه اول قرآنله متعظ اولور وزیاده فاسق وشقی اولان کمسه اول قرآنك وعظندن اجتناب ایدر اول کمسه نار جهنمك
کبیرینه واصل اولورکه دنیا آتشی شدتده انك یتمش جزئیدر بعده اول نارده آکا موت وحیات اولمزکه راحت بوله ﴿ قد افلح من
تزکی وذکر اسم ربه فصلی ﴾ وکفر ومعصیتدن پاك اولان کمسه فلاح بولدی وقلب ولسانیله ربی تعالانك اسمنی ذکر ایدوب
نمازه مداومت ایتدی ﴿ بل تؤثرون الحیوة الدنیا والاخرة خیر وابقی ﴾ بلکه سز حیات دنیایی آخرت اوزرینه اختیار ایدرسز
مع هذا آخرت خیرلو ونعیمی دائم وباقی اولوب انقطاعی یوقدر ﴿ ان هذا لفی الصحف الاولی صحف ابراهیم وموسی ﴾ بو قد افلح دن
درت آیت قرآندن مقدم نازل اولان ابراهیم وموسی علیهما السلام صحفلرنده ثابت وکتب مقدسهنك خلاصهسیدر

﴿ سورة الغاشیة مکیة وهی ست وعشرون آیة ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ هل اتیك حدیث الغاشیة ﴾ یا محمد سکا مستور اولان قیامت خبری کلدیکه انك اهوال وهیبتندن خلایق غشی اولور ﴿ وجوه
یومئذ خاشعة عاملة ناصبة تصلی نارا حامیة تسقی من عین آنیة ﴾ اول کونده یوزلر اولورکه خائف وذلیل اولور انلر دین اسلامك غیری
باطل ادیانله عمل ایدوب زحمت چکرلردی یاخود دنیاده جهنم عملی اشلرلردی اول سببله تیمور زنجیرلره چکیلوب زحمتلرله جهنمه
ایصال اولنور آنلر حرارتی کمالده اولان ناره واصل اولورلر آنلره برچشمهدن ایچریلورکه آنك صویی حرارتك نهایتندهدر
﴿ لیس لهم طعام الا من ضریع لایسمن ولایغنی من جوع ﴾ انلر ایچون طعام انجق ضریعدر اول ضریع نه سمیردر ونه آچلغی دفع
ایدر * دینلدیکه ضریع کدی طرناغی برچالی اولوب آجی ویابسدر تازهسنه شبرق دیرلر قوریسنك یاننه حیوان یاقلاشمز * بو کلام
شریفك نزولنده ابوجهل بزم دوهلرمز انك تازهسنی اکل ایله سمورلر دیمکله لایسمن کلام شریفیله رد اولندی ﴿ وجوه
یومئذ ناعمة لسعیها راضیة فی جنة عالیة ﴾ اول کونده یوزلر واردرکه آثار نعمتله بشاشتده ودنیادهکی طاعته سعیندن ومعصیتدن
اجتنابندن راضیدر انلر جنتنده درجات عالیهدهدرلر ﴿ لاتسمع فیها لاغیة فیها عین جاریة ﴾ آنلر انده بیهوده کلام ایشتمزلر زیرا
آنده اولان کلام ذکر وحکمتدر انده نفعلو اقیجی چشمهلر واردر ﴿ فیها سرر مرفوعة واکواب موضوعة ونمارق مصفوفة
وزرابی مبثوثة ﴾ انده مجوهر ومرتفع تختلر واردرکه صاحبی اکا جلوس مراد ایتدکده اینر ومطلوبی مقدار قالقر وانده اوکلرینه
وضع اولنمش شراب صراحیلری واردر وانده طیانمق ایچون دیزلمش یصدوقلر واردر وانده فاخر دوشمهلر واردرکه مؤمنلر
انك اوزرینه اوتورورلر ﴿ افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت ﴾ انلر دوهیه نظر اعتبارله باقمزلرمیکه نیجه خلق اولندی *
بو محلده دوه تخصیص بیورلدیغی عربده زیاده مقبول اولدیغندن اوله واقع حال مقبولیتی مسلمدرکه استعمال وانتفاع اولنان
سائر حیواناتده دخی رکوب واثقال تحمیلی وسودیله انتفاع اولنور بونلر ایله دخی اولدیغندن ماعدا هرجنس قبا نباتانه واولمدیغی
محلده جزئی خیره قناعت ایدر واون کون دخی زیاده صوسزلغه تحمل ایدرکه بو حال سائر مستعمل حیوانلرده اولهمز وبر
ایپ ایله برکوچك چوجوغه یدیلوب امریله اوترر * دینلدیکه الله تعالی آیت مقدمهده جنت سریرلرینك ارتفاعنی ذکر
ایتدکده کفار اکا نیجه چیقیلور دیملریله دوهنك صاحبی امریله چوکوب قالقمهسنی مثال بیوردی ﴿ والی السماء کیف رفعت
والی الجبال کیف نصبت والی الارض کیف سطحت ﴾ آنلر نظر ایتمزلرمیکه کوکلر دیرکسز نیجه رفع اولندی وطاغلر یرك
استحکامیچون نیجه نصب اولندی وارض خلقه راحت وکزمك ایچون نیجه بسط اولندی ﴿ فذکر انما انت مذکر لست علیهم
بمصیطر الا من تولی وکفر ﴾ یا محمد سن انلره وعظ ونصیحت ایت ودلائل قدرتیله انلری جهنم عذابیله تخویف ایت سن انجق
تبلیغ وانذاره مأمورسن آنلرك ایمانه کلمرینه جبر ایتمك اوزره مسلط دکلسن لکن کیمکه انلردن ایماندن اعراض وکفره
اصرار ایدر ایسه ﴿ فیعذبه الله العذاب الاکبر ﴾ الله تعالی آنی اخرتده عذاب اکبر ایله تعذیب ایدرکه اول عذاب دائمیدر
﴿ ان الینا ایابهم ثم ان علینا حسابهم ﴾ تحقیق موتلرندن صکره آنلرك رجوعلری طرفمزهدر بعده محشرده انلرك اعماللرینك
حسابی بزم عهدهمزدهدر

﴿ سورة الفجر مکیة وهی تسع وعشرون آیة ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

﴿ والفجر ولیال عشر ﴾ وقت مناجات اولان سحر وقتی حقیچون واون کیجه حقیچون دینلدیکه فجر محرمك غرهسی فجریدر واو

كيجه دخى عاشورايه دك اولان كيجه لردر يادى الحجه نك غره سى وعرفه يه دك آنك كيجه لرى ياخود رمضانك عشر اول ياخود عشر آخريدر (والشفع والوتر والليل اذا يسر) وچفت وتك حقيچون وكيدوب كلور كيجه حقيچون * دينلديكه چفت ايله مراد جميع مخلوقاتكه چفت واضداد خلق اولنمشدر مثلا انس وجن موت وحيات كفر وايمان ليل ونهار سما وارض بر وبحر وسائر كبي ووتر قل هو الله احد مصداقنجه انجق الله تعاليدر (هل فى ذلك قسم لذى حجر) بوذكر اولنان شيلرده اولان يمين اصحاب عقول ايچون معتبر ومحقق يميندركه ربسنك عذابنى تذكر ايله حلال اولميان شيدن كندوبى منع ايدر (الم تر كيف فعل ربك بعاد ارم ذات العماد التى لم يخلق مثلها فى البلاد) يا محمد سكا خبر ويرلمديمكه ربك عز شانه ارم بن عاده نيجه عقاب ايتدى اول اهل ارم طول قد وبناء رفيعه صاحبلريديكه آنلر مثللو قد وقامت وبناى رفيعه هيچ شهرلرده خلق اولنمامشدى * عاد عوصك اوغلى وعوص ارمك وارم سامك وسام نوح عليه السلامك اوغليدر بو ارم آنلرك اجداد اسمى اوله ياخود شهرلرينك اسمى وضع اولنمش اوله آنك قصه سى بو وجهله منقولدركه عادك ايكى اوغلى اولوب برينه شداد برينه شديد دينوردى شديد فوت اولوب شداد پادشاه اولمغله چوق معمر اولدى بر وقتده جنتك وصفنى ايشتمكله بن دخى آنك مثلنى ياپه رم ديو عدن صحراسنده بر بنا ياپديكه كوشكلرى آلتون وكمش وقپولرى انواع ياقوت والماسدن واصناف ميوه آغاچلرى ونهرلرى ايله تزيين وتكميل ايدوب وزرا وامرا واتباع وانسابيله آكا عازم اولديلر وصوله بر كون بر كيجه لك مسافه قالدقده كوكدن بر صيحه كلوب دفعة جمله سى هلاك اولديلر اول جنتلرى بامر الله كليا خلقك كوزندن غائب اولدى * ومرويدركه عبد الله بن قلابه نام كمسه اول محللرده دوه سنى ضايع ايدوب آرار كن صحراى عدنده بر شهر كوردى دوه سندن خبر آله يم ديو شهره توجه ايتدكده بيابان بر محل كمسه يى كورميوب اول شهره دخول اول آلتون وكمش وجواهرلردن متحيرا بر مقدار شى اخذيله سير وتماشادنصكره عودت ايلدى بونك خبرى شامده معاويه رضى الله تعالى عنه يه واصل اولوب عبد اللهى احضار وسؤال وجوابدن صكره معاويه كعب الاحبارى چاغروب بويله شى مسموعكمى ديو استفسار ايلدكده بلى اول شهردركه حق تعالى قرآن كريمده * لم يخلق مثلها فى البلاد * بيورديغى بودر آنى شداد بنا ايلمشدر وبامر الله چشم مردمدن غائبدر واوقومشمكه سنك وقتنده اول شهره بر قصير القامه قرمزى يوزلو صارى كوزلو يوزنده وكردننده بر بك وار بر آدم دوه طلبيله كيره جكدر وينه غائب اوله جقدر ديدى ابن قلابه يى كتورديلر كورنجه كعب والله بودر ديدى (وثمود الذين جابوا الصخر بالواد) ووادالقريده طاشدن طاغلرى اويوب كندولره خانه لر ياپان ثمود قومنه نيجه عقاب ايتدى (وفرعون ذى الاوتاد الذين طغوا فى البلاد) وعسكر كثير وچادر قازقلرى صاحبى ياخود ناسى قازقلرله تعذيب ايدر فرعونه نه كونه عذاب ايتدى اول عاد وثمود وفرعون شهرلرده طغيان وتجبر ايتديلر (فاكثروا فيها الفساد فصب عليهم ربك سوط عذاب) آنلر اول شهرلرده خلقه ظلمله فسادلرينى آرترديلر ربك جل شانه آنلرك اوزرينه تازيانۀ عذابنى دوكدى (ان ربك لبالمرصاد) تحقيق ربك تعالى عاصى وظالملرك عقابنه مترصددر اعمال عباد آنك علمنده خفى اولمز (فاما الانسان اذا ما ابتليه ربه فاكرمه ونعمه فيقول ربى اكرمن) اما انسانكه ربسى تعالى آنى غنا ووسعتله اختبار ايدوب مال واقتدار ويرسه ديركه ربم بكا كرم وفضل ايتدى (واما اذا ما ابتليه فقدر عليه رزقه فيقول ربى اهانن) واما اول كمسه يكه رب تعالى ضيق رزقله ابتلا ايتسه قلت فهمندن ناشى ديركه ربم بنى خوار ومهان ايلدى (كلا بل لا تكرمون اليتيم ولا تحاضون على طعام المسكين) حاشا انسانك زعم ايتديكى كبي بنم غنا ايله اختيارم اكرام وضيق رزقله ابتلام اهانت دكلدر بلكه كرامت طاعته ومذلت معصيتهدر زيرا سز يتيمه اكرام ايدوب نفقه ويرمزسز وبربريكزى فقرايه طعام ويرمكه سوق ايتمزسز (وتأكلون التراث اكلا لما وتحبون المال حبا جما) وحلال وحرام يعنى جمله نسا وصبيانك ميراثدن حصه لرينى ويرميوب اكل ايدرسز وماله حريص اولوب حب كثيره ايله محبت ايدرسز (كلا اذا دكت الارض دكا دكا) حقا كه ارض طاغلوب وذره كبي هبا وپاره پاره اولدقده (وجاء ربك والملك صفا صفا) وربك جل شانه نك علامات قدرت وآثار هيبتى ظاهر اولوب وملكلر عرصۀ محشره صف صف كلدكلرنده (وجئ يومئذ بجهنم يومئذ يتذكر الانسان وانى له الذكرى) وجهنمه يتمش بيك يولار اوريلوب هر يولارى يتمش بيك ملك چكه رك خشم وغضبله عرصاته كتوريله اولدكونده انسان كناهنى ياد ايدوب آكاه اوله لكن اولوقتده آكاه ومتعظ اولمق منفعتى نيجه اولور (يقول

ياليتنى قدمت لحياتى فيومئذ لا يعذب عذابه احد ولا يوثق وثاقه احد) كافر ديركه نوليدى بو آخرتده حياتم ايچون عمل خير تقديم ايتمش اوليدم اولكونده الله تعالينك عذابى كبي عذاب ايتمكه وزنجير واغلال ايله بند ايتمكه بر كمسه قادر اولمز زيرا جميع امور وحكم آكا مخصوصدر (يا ايتها النفس المطمئنة ارجعى الى ربك راضية مرضية) مؤمنه موتى حالنده دينوركه اى امين ومطمئنه نفس ربك تعالينك نعمتنه شاكر وعبادت محنتنه صابر اولديغك سببيله سن الله تعالينك ويرديكى نعمتدن راضى اولدخى سندن راضى اولديغكز حالده ربك عز شانه طرفنه رجوع ايله (فادخلى فى عبادى وادخلى جنتى) وقيامتده الله تعالى اول نفسه بيوروركه اى نفس بنم صالح قوللرم زمره سنه داخل اول وآنلرله بيله جنتمه كير

(سورة البلد مكية وهى عشرون آية)

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(لا اقسم بهذا البلد وانت حل بهذا البلد) بو شهر مكه ايله قسم ايدرم و * يا محمد * سن بو بلده ده مقيمسن بونده سائره ممنوع اولان سكا حلالدر حرمتك عظيم اولدوغيچون آنده قتل وسائر سكا حلالدر * بو كلام شريف مكه نك فتحنه وعدۀ الهى اولمغله واقعا فتح مكه ده كوندز بر ساعت قدر وقتده كفاردن قتل اولنديلر (ووالد وما ولد) وآدم وذريتيله دخى قسم ايدرمكه (لقد خلقنا الانسان فى كبد) بز انسانى شدت ومشقتده خلق ايتدككه آنك مبدأى رحم مضايقه سى ونهايتى موت وحشردر (ايحسب ان لن يقدر عليه احد) آيا ظن ايدرميكه آندن پيغمبرك انتقامنى آلمغه كمسه قادر اولميه * دينلديكه ابو الاشدين اول درجه قوتلو ايديكه آياغنك آلتنه قوى سختيانى قويوب اون قوتلو كمسه لر اول سختيانى چكرلردى سختيان پاره پاره اولوب آياغى حركت ايتمزدى اول ملعون پيغمبر عليه السلامه جفا ايدر ومال ايله ايتدرردى (يقول اهلكت مالا لبدا) قيامتده اول ديه كه پيغمبره معادات وجفا ايچون چوق مال ضايع ايتدم شمدى بكا نفع ايتمدى (ايحسب ان لم يره احد) ظن ايدرميكه الله تعالى آنى كوروب عمل سيئه سى اوزره عقاب ايتميه (الم نجعل له عينين ولسانا وشفتين وهديناه النجدين) بز آكا كورمك ايچون ايكى كوز ويرمدكمى وسويلمك ايچون لسان ويرمدكمى وآغزنى ستر واكل وشربه مدار ايچون دوداقلر ويرمدكمى وبز آكا مرتفع ادلۀ واضحه ايله حق وباطل يوللرينى كوسترددك (فلا اقتحم العقبة وما ادريك ما العقبة) انسان قيامتده صراط كوپريسى عقبه لرى كچمكه سعى ايتميوب مالنى عداوت پيغمبر عليه السلامده صرف ايتدى اول عقبه نك نه شى ونصل كچيلور ايدوكنى سكا نه بيلديردى (فك رقبة او اطعام فى يوم ذى مسغبة يتيما ذا مقربة او مسكينا ذا متربة) اول عقبه يى كچمك قول آزاد ايتمك ياخود زياده آج ومحتاجلق كوننده اقرباكز اولان يتيمى طويورمق ياخود ايچنده قالمش غايت فقيرى اطعام ايتمك ايله در (ثم كان من الذين آمنوا وتواصوا بالصبر وتواصوا بالمرحمة اولئك اصحاب الميمنة) بوندنصكره اول قول آزاد ايدن وفقرايى اطعام ايدن كمسه مؤمنلردن اولوب بربرلرينه طاعته صبر وناسه مرحمتله وصيت ايدر اربابدن اولمق شرطدركه آنلر صاغ طرفده اولوب جنته كيدنلردر ياخود يمن وبركت صاحبلريدر (والذين كفروا بآياتنا هم اصحاب المشئمة عليهم نار مؤصدة) آنلركه حق اوزره كتاب وجتله نصب ايتديكمز علامتلرمزه ياقرآنه كافر اولديلر آنلر صول طرف ياخود شأمت ونكبت اصحابيدر آنلرك اوزرينه آتش قاپلمشدركه آنك ايچنه نه روح كيرر ونه طشره توتون چيقار

(سورة الشمس مكيه وهى خمس عشر آية)

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(والشمس وضحيها والقمر اذا تليها والنهار اذا جليها والليل اذا يغشيها) شمسك ضحيده ضوء وحرارتى حقيچون وشمسه پيرو اولان قمر حقيچون وظلمتى دفعله جلا ويرن نهار حقيچون وافق ياشمسك ضياسنى ستر ايدن كيجه حقيچون (والسماء وما بنيها والارض وما طحيها ونفس وما سويها) وسماء وآنى بنا ايدن حقيچون وارض وآنى دوشه ين حقيچون ونفس آدم وآنى اعضا واحساسله تسويه ايدن حقيچون (فالهمها فجورها وتقويها) اول نفسه فجور وتقوايى الهام ايتدى (قد افلح من زكاها وقد خاب من دسيها) فلاح بولدى اول كمسه كه نفسنى پاك واصلاح ايدوب طاعته مشغول اولدى وخائب ومحروم اولدى اول كمسه كه نفسنى اضلال واهلاك ايدوب دفن ومحو اولدى (كذبت ثمود بطغويها اذ انبعث اشقيها) ثمود قومى طغيانلرى سببيله * پيغمبرلرى صالح عليه السلامى تكذيب واولوقتده اشقيالرى قالقوب دوه يى عقر ايتمكه مبادرت ايتديلر (فقال لهم رسول الله ناقة الله وسقيها) رسول الله * صالح عليه السلام * آنلره ديديكه ناقۀ الهى عقردن وصو ايچمسنه تعرضدن حذر ايدك (فكذبوه فعقروها) آنلر صالح عليه السلامى تكذيب ايدوب دوه يى سكرلديلر

(فدمدم عليهم ربهم بذنبهم فسويها) كناهلرى سببيله رب تعالى آنلرك اوزرينه قاپله عذاب كوندروب كوچكنى وبيوكنى على السويه تماماً هلاك ايلدى (ولا يخاف عقبيها) الله تعالى قوم ثمودك هلاككنك عاقبتندن وتبعه سندن خوف ايتمز

(سورة الليل مكية وهى احدى وعشرون آية) ﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(والليل اذا يغشى والنهار اذا تجلى وماخلق الله الذكر والانثى) عالمى ظلمتيله سترن ايدن كيجه حقيچون وظلمت ليلى زائل ايدوب عالمه ضيا ويرن كوندز حقيچون واركك ودیشى خلق ايدن حقيچون (ان سعيكم الشتى) تحقيق دنياده سزك سعى وعملكز مختلفدركه بعضكز ثواب وكرامته وبعضكز عذاب وملامته سعى ايدرسكز (فامامن اعطى واتقى وصدق بالحسنى فسنيسره لليسرى اما اول كمسه‌كه مالندن حق اللهى ادا ايدوب شرك وعصياندن صاقنه واحسن اولان كلمهٔ شهادتى ياخود انفاق ايتديكى مالك مقابلى وعد الهى‌يى تصديق ايده بز آكا آسان وراحته بادى ودخول جنته سبب اولور طريقى توفيق ايدرز (وامامن بخل واستغنى وكذب بالحسنى فسنيسره للعسرى) واما اول كمسه‌كه مالنى بخلله انفاق ايتميوب ثواب اللهدن استغنا وكلمهٔ شهادتى تكذيب ايده بز آكا عسر وشدته سبب اولور طريقى آسان ايدرز (ومايغنى عنه ماله اذا تردى) اول كمسه هلاك وقبر وجهنمده واقع اولدقده اول امسا كله حفظ ايتديكى مال آكا نفع ايتمز (ان علينا للهدى وان لنا للاخرة والاولى) هدايتله ضلالتى بيان ايتمك بزم عهده‌مزده‌در وآخرت ودنيا بزم ايچوندر * آنلردن ديله‌ديكمز كمسه‌يه ديلديكمز شيئى ويررز * (فانذرتكم نارا تلظى) اى اهل مكه علولو آتشله سزى قورقودرم (لايصليها الا الاشقى الذى كذب وتولى) لزوم ودوامله اول ناره داخل اولان آنجق حقى تكذيب وايماندن وطاعتدن اعراض ايدن بدبخت كافرلردر (وسيجنبها الاتقى الذى يؤتى ماله يتزكى) اول آتشدن * ابوبكر رضى الله تعالى عنه كبى زياده * متقى اولان اجتناب ايدوب دور اولوركه عند الله پاك ووعدنه نائل اولمق ايچون مالنى فى سبيل الله خيراته صرف ايدر (ومالاحد عنده من نعمة تجزى الا ابتغاء وجه ربه الاعلى ولسوف يرضى) اول متقينك ويرديكى شيده بركمسه‌دن مكافات ومجازات قصدى يوقدر انجق اعلى ربى عزشانه‌نك رضاسنى طلب ايچوندر يقينده قيامتده آكا ويريلان ثوابه اول راضى اولور * مرويدركه وسيجنبها دن آشاغيسى ابوبكر الصديق رضى الله تعالى عنه حال وشاننده نازل اولمشدركه اول اسيرلردن مشركلر يدنده متأذى اولنلرى اشترا ايدوب آزاد ايدردى آنلردن برى بلال بن ابى رباح رضى الله تعالى عنه‌دركه امية بن خلفك اسيرى ومسلم اولمغله اميه انى اسلامدن رجوع ايت ديو كونشده هركون آرقه‌سى اوزره ياتروب كوكسنه برطاشله باصدرردى ابوبكر رضى الله تعالى عنه آنى اول حالده كوردكده اميه‌يه ديديكه بوحقيره نيچون بويله عذاب ايدرسن بنم آندن كوجلو وقوتلو وبهادر وسنك دينكده اولان غلامى سكا ويره‌يم دكيشه‌لم ديدى اميه راضى ومسرور اولوب ابو بكر رضى الله تعالى عنه كندو كوله‌سى نسطاسى ويروب بلال رضى الله عنه‌يى اخذ وفى الحال آزاد ايلدى

(سورة الضحى مكية وهى احدى عشر آية) ﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(والضحى والليل اذا سجى) شمسك ارتفاع وقتى اولان ضحى حقيچون واشيايه سكون ويرن ياخود ظلمتى اشيايى قاپلاين كيجه حقيچون (ماودعك ربك وماقلى) ربك جل شانه سنى ترك وسندن نفرت ايتمدى * ديلديكه يهود پيغمبر عليه السلامه ذو القرنين واصحاب كهف وروحدن سؤال ايتدكلرنده يارين خبر ويره‌يم ديوب ان شاء الله ديمديكيچون برقاچ كون وحيك عدم نزوليله كافرلر ياخود ابى لهبك زوجه‌سى طعنه آغاز ايتملريله بوآيت كريمه نازل اولدى (وللاخرة خيرلك من الاولى) يامحمد آخرت سكا دنيادن خيرلودر ياخود امورك نهايتى بدايتندن خيرلودر ساعت بساعت درجهٔ رفعت وكمالك ترقى بوله‌ده‌در (ولسوف يعطيك ربك فترضى) ربك تعالى سكا دنياده كمال نفس واعلاء دين وآنده ناسه شفاعت ايتمك نعمتى احسان ايلديكه سن آندن راضيسن (الم يجدك يتيما فآوى) ربك تعالى سنى يتيم بولوب عمك ابوطالبه ضمله مأوى قيلديمى وياخود سنى در يتيم بولوب صدف نبوتى سكا مقام ايتمديمى (ووجدك ضالا فهدى) وسنى علم وحكمتدن خالى بولوب وحى والهام وتوفيقله سكا هدايت ايتدى * ياخود دايه‌ك حليمه‌سنى كعبه‌ده غائب ايتدكده عمك واجدادك سكا هدايت * ياخود شام يولنده سوار اولديغك دوه يولدن آزدقدن جبرائيل عليه السلام دوه‌نك يولارندن طوتوب يوله كتوردى (ووجدك عائلا فاغنى) وسنى فقير بولوب خديجه‌نك ماليله تجارت ايتديروب ياغنائم كفار ايله اغنا ايتدى ياخود مشاهدهٔ خلقله فقير ايكن مكاشفهٔ انوار جمال ايله اغنا ايتدى (فاما اليتيم فلا تقهر) اما يتيمه تحقير ايله قهر ايتمه * كه

يتيملك شربتنى ايچمكله قدرنى بيلورسن * (واما السائل فلاتنهر) واما سائلى انفاق يا كلمهٔ طيبه‌دن محروم ردايتمه * كه آنى دخى بيلورسن (واما بنعمة ربك فحدث) ربك تعالينك نعمتى اولان نبوتى يعنى احكام قرآنى ناسه تبليغ ايتمك نعمتك شكريدر

(سورة الانشراح مكية وهى ثمان آيات) ﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(الم نشرح لك صدرك) بز سنك صدركى كشاده وتوسيع ايتمدكمى تاكه مناجات حقه ودعوت خلقه واسرار وحيه متحمل وقابل اولدى * روايت اولنديكه جبرائيل عليه السلام آنك صباوتى حالنده يامعراج قبيلنده صدرنى شق وقلبنى اخراج وغسلدنصكره ايمان وحكمتله طولدردى (ووضعنا عنك وزرك الذى انقض ظهرك ورفعنا لك ذكرك) وبز سندن آرقكا ثقيل اولان باركرانى ايندردك * اول باركران امتك حاللرى ايديكه آنكله مكدر ايدى آنلرك حقنده شفاعتى قبول بيورمغله اول يوك خفيفلدى ياخود مبدئنده قومنك كفرده اصرارنده ثقلتده اولمغله صكره فوج فوج ايمانه كلمرندن خفيفلندى * وسنك ذكركى * كلمهٔ شهادت واذان واقامت وسائرده بنم ذكرمه مقارنتله ترفيع ايتدك (فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا) تحقيق دنياده بوباركرانك كوجلكيله آخرنده آسانلق واردر تحقيق مكه‌ده كوجلك اولديسه مدينه‌ده قولايلق واردر ياخود مدينه‌ده صعوبت وارايسه جنتده راحتلك واردر * (فاذا فرغت فانصب والى ربك فارغب) تبليغ رسالتدن فارغ اولديغكده مراسم عبادتله وامتنه مغفرت طلبيله زحمتده اول * ياخود نمازدن فارغ اولديغكده دعايه قائم اول وربك جل شانه‌نك دركاه عزتنه جميع اوقاتده دعايه رغبت ايله * كه سنك دعوات طيبانك محل قبولده وكلامك دركاه قربه مقبولده‌در

(سورة التين مكية وهى ثمان آيات) ﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(والتين والزيتون) انجير وزيتون حقيچون * انجير برپاك ميوه‌دركه چكردك وقبوغندن طرد ايده‌جك برشى يوقدر لطيف وملين وكثير النفع اولمغله آنكله قسم بيورلدى * وزيتون رأساً برغدا اولوب روغنى جمله‌يه لازم ونفعى اعم اولمغله آنكله قسم بيورلدى * ديلديكه انجيرله زيتونك قديم اولدقلرى ارض مقدسه‌ده ايكى طاغ اولمغله برينه طور زيتا برينه طور تينا ديلور معبر انبيا اولديغندن آنكله قسمدر (وطور سينين وهذا البلد الامين) محل مناجات كليم الله اولان طور سينا حقيچون واول شهر امين ومولد رسول رب العالمين اولان مكهٔ مكرمه حقيچون (لقد خلقنا الانسان فى احسن تقويم) بز انسانى انتصاب قامت وحسن صورت واعتدال مزاج وصاحب احساس واستجماع خواص مكونات ايله حامل امانت الهى خلق ايتدك (ثم رددناه اسفل سافلين) صكره بز اول انسانى اسفل سافلينه رد ايتدك * ديلديكه اول اسفل ضعف وهرم وارذل عمردر كه آنده احسن تقويم وفهم وعقل زائل اولوب صبى كبى عمللرى كسيلور وحسنه يازلمقدن قالور * ياخود اول انسان كفر وفجور اوزره مصر اولوب بلاتوبه فوتندنصكره اسفل ناره رد ايدرز (الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات فلهم اجر غير ممنون) لا آنلركه مؤمن اولوب عمل صالح اشله ديلردى آنلر ارذل عمره رد اولنمزلر ياخود توبه ايدوب ايمان وصالح عملده اولنلره رد اولنمزلر * ديلديكه قرآنى اوقوب موجبيله عمل ايدنلر ارذل عمره رد اولنمزلر آنلرك قوتلرى كيدوب عقللرينه ضعف كلدكده اجرلرى كسلمز بلكه كماكان حال شبابتلرنده وكمال قوتلرنده اشليوكلدكلرى اعمال صالحه‌نك اجرى موتلرينه‌دك يازيلور واول انلره عمامزاجر اولور (فما يكذبك بعد بالدين اليس الله باحكم الحاكمين) اى منكر بعث سنى نه شى تكذيب اوزره ثابت ايدركه بودليللر ظهورندنصكره روز جزا وحسابى اقرار ايتمزسن بوخسه الله تعالى جميع حاكمره حكم ايدیجى دكلميدر بلى حاكم مطلقدر * خبرده واردركه بوسوره آخرنده * بلى وانا على ذلكم من الشاهدين * ديمك اقتضا ايدر

(سورة العلق مكية وهى تسع عشر آية) ﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

اقرا باسم ربك الذى خلق خلق الانسان من علق) جمع اشيايى خلق ايدن ربك تعاليك اسميله باشليوب قرآنى اوقو اول الله تعالى انسانى برپارچه اويوشمش قاندن خلق ايتدى (اقرا وربك الاكرام الذى علم بالقلم علم الانسان مالم يعلم) يامحمد قرآنى اوقو ربك تعالى جمله كريملرك اكرميدركه قلمله خط وكتابت تعليم ايلدى انسانه بيلمديكنى بيلدردى * اكثر مفسرين قولنجه قرآندن ابتدا نازل اولان مالم يعلم‌ه‌دك بوبش آيتدر * روايت اولنديكه حضرت رسالت پناه عليه السلام حرا طاغنده مغاره‌ده خلوتده ايكن ناكاه جبرائيل عليه السلام ظاهر اولوب يامحمد بن سكا كوندرلدم بو امته پيغمبرسن اوقو ديدى پيغمبر عليه السلام بن اوقومق بيلمم ديدى ملك آنى صيقوب بيطاقت ايلدى واوچ دفعه بومنوال اوزره اوقو ديو وبيلمم جوابيله صيقدى اوچنجى دفعه‌ده اقرا باسم ربك مالم يعلم‌ه‌دك اوقودى اوحالده ترهه‌رك خديجه رضى الله تعالى عنهانك خانه سنه كلوب

بهوش نی اورتکز دیدی (کلا ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی ان الی ربک الرجعی) حقا که انسان کندوبی غنی
کوردکده حدینی تجاوز ایدوب ربسنه طغیان وکبر ایدر ای انسان عاقبت رجوعك ربك تعالی طرفنه در * دینلدیکه بو آیت کریمه
ابو جهل حقنده نازل اولمشدرکه آکا برمال اصابت ایتسه ثیاب ومرکب آرتررردی (ارأیت الذی ینهی عبداً اذا صلی)
کوررمیسن اول کمسه یکه برعبد خاصی نمازندن نهی ایدر * دینلدیکه بو آیت کریمه ابوجهل حقنده نازل اولمشدرکه اول
اکر محمدی نماز قیلار کوررسم بوینه باصه‌رم دیمشیدی نمازده ایدوکنی خبر ویردکلرنده سرعتله کیدوب یاقلشدقده کرو
کرو کیتمکه باشلدی اکا نه چکیلورسن دیدکلرنده محمدله بینمزده آتشدن خندق واژدها وقناد قناده متصل قوشلر کوردم
دیدی افندمز علیه السلامه آنك بو نیتله کلدیکنی خبر ویردکلرنده اکر بکا یقین کلیدی ملکلر آنی پاره پاره ایدردی
بیوردی (ارأیت ان کان علی الهدی او امر بالتقوی ارأیت ان کذب وتولی الم یعلم بان الله یری) کورر میسنکه راه هدی
اوزره اولان مصلی‌یی یاخود ناسه اتقا ایله امر ایدنی نماردن منع واتقایه اولان امرینی تکذیب ایماندن اعراض ایدن کمسه
بیلزمیکه الله تعالی آنك بو افعال قبیحه‌لرینی کورر (کلا لئن لم ینته لنسفعاً بالناصیة ناصیة کاذبة خاطئة فلیدع نادیه سندع
الزبانیة) حقا که ابو جهل محمد علیه السلامه اذیتدن فارغ اولسون اکر منهی اولمزسه بز آنك کذب وخطا ایله متصف
آلنندن شدت وقهرله جهنمه چکدیررز اول ابو جهل قوم وعشیرتنی دعوت ایتسون بز دخی یقینده جهنم زبانیلریله آنی
جهنمه کوندروز وقتا که ابو جهل پیغمبر علیه السلامی نمازدن نهی ایتدکده اولحضرت علیه السلام آنی تهدید وزیاده
زجر ایتمکله ابو جهل لعین سن بنی عذابله قورقودرمیسن والله بن سنك اوزریکه بووادینك اشجع واکبر رجالنی حواله
ایدرم دیمکله الله تعالی بو آیت کریمه ایله آنك حالنی وعاقبتنی بیان ایلدی (کلا لا تطعه واسجد واقترب) آنك سویلدیکی
کبی دکلدر آنك نهینه اطاعت ایتمه اکا مخالفتده ثابت اول علی الدوام الله تعالی‌یه سجده ایدوب تقرب ایله

(سورة القدر مکیة وهی خمس آیات) ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(انا انزلناه فی لیلة القدر وما ادریك ما لیلة القدر) بز قرآن کریمی قدر کیجه‌سی لوح محفوظدن سماء دنیایه انزال ایتدك صکره
جبرائیل علیه السلام حسب الاقتضا آیت آیت سوره سوره پیغمبر علیه السلامه یکرمی اوچ ییلده کتوردی * اول لیلهٔ قدرك کمال
فضیلتنی سکا نه شی بیلدردی (لیلة القدر خیر من الف شهر) اول لیلهٔ قدرده بر کیجه عبادت ایتمك سائر کیجه‌لرده بیك ماه عبادت
ایتمکدن خیرلودر (تنزل الملئکة والروح فیها باذن ربهم من کل امر) اول لیلهٔ قدرده ربلری تعالینك اذنیله ملکلر وروح
یعنی جبریل علیه السلام اول سنه تقدیر اولنان هر خیر و برکت امریچون سماء دنیایه یا ارضه اینرلر (سلام هی حتی مطلع الفجر)
اول لیلهٔ قدر تا فجر طلوعنه دك جمیع آفاتدن سلامتدر * زیرا سائر کیجه‌لرده سلامت وار ایسه دخی بلادخی نازل اولور
اولکیجه بلاو قضا نازل اولمز وملکلر مؤمنلره سلام ایدرلر * دینلدیکه اول لیلهٔ قدر سنه‌نك ایچنده بر کیجه‌در الله تعالی آنی بیان
ایتمکدیکه قوللرم اکا برکره نائل اولق طمعیله بتون سنه‌نك کیجه‌سنده قائم اوله‌لر لکن اکثر علما قرآنك رمضانده نزولی منصوص
اولدیغنه مبنی رمضانده دیو اتفاق ایتدیلر دخی قنغی کیجه‌سی اولدیغنی فرق ایده‌مدیلر اکثری رمضانك عشر اخیرنك برنك کیجه‌سی
اولمق اغلبدر دیدیلر اصحاب شافعی یکرمی اوچنجی کیجه‌سی اولمق مأمولدر دیدیلر وحنفی رحمه الله یکرمی یدنجی کیجه‌سی اولمسنی
امید ایده‌رم دیدی * مرویدرکه پیغمبرمز علیه السلام اصحابه خبر ویردیکه بنی اسرائیلدن بر کمسه بیك ماه سلاحنی چیقارمیوب
فی سبیل الله جهاد ایلدی بیوردی اصحاب رضی الله تعالی عنهم بزم عمرمزك تحملی یوقکه بو ثوابه نائل اوله‌لم دیو مکدر اوله‌لریله
بو لیلهٔ قدری بیك ماه جهاده مقابله ایله تبشیر اولندیلر * ودینلدیکه سموات وارض خلق اولنمزدن مقدم تقدیر اولنان
اجل ورزق وموت وسائر امور واحکامکه سنهٔ آتیه‌ده اوله جقدر اولکیجه مقدار ووقت وسوق وتنفیذی تعیین وتقدیر اولنور

(سورة البینة مدنیة وهی تسع آیات) ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(لم یکن الذین کفروا من اهل الکتاب والمشرکین منفکین حتی تاتیهم البینة) آنلرکه اهل کتابدن یهود ونصاری
وعبدهٔ اصنامدن مشرکلری آنلره حجت ظاهره ایله حق وباطل بیننی فرق ایدر پیغمبر وقرآن کلدکده دخی کفر
وشرکلرندن زائل اولمزلر (رسول من الله یتلوا صحفا مطهرة فیها کتب قیمة) اول محمد علیه السلام الله تعالیدن بر
رسولدرکه امته تلاوت ایتدیکی صحیفه‌لر یعنی قرآن کذب وبطلاندن پاك وآنده احکام ومواعظه دائر کلام طوغری یازلمشلر

(وما تفرق الذین اوتوا الکتاب الا من بعد ما جاءتهم البینة) اول اهل کتابك محمد علیه السلام حقنده اختلاف
وتفرقه‌لری آنجق بینه ایله بعثتندن صکره اولدیکه آنك بعثتندن مقدم تصدیق ایتمکه متفقه‌لر ایدی صکره بعضیسی ایمان ایدوب
بعضیسی کفرده قالدیلر (وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین حنفاء ویقیموا الصلوة ویؤتوا الزکوة وذلك دین القیمة)
وآنلر عقائد باطله‌دن دین اسلامه میل ایله اول دینده خالص اوله‌رق آنجق الله تعالی‌یه عبادت ایتمك ونماز مفروضه‌یی وقتنده وزکاتی
محلنه ادا ایتمك ایچون امر اولندیلر وبو مأموریتلری جمیع کتب منزله‌ده دین وملت مستقیمه‌در (ان الذین کفروا من اهل الکتاب
والمشرکین فی نار جهنم خالدین فیها اولئك هم شر البریة) اهل کتابدن کافرلر وآنلرك غیری مشرکلر قیامتده نار جهنمده مؤبد ودائملردر
اول کروه مخلوقاتك اشراریدرلر (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات اولئك هم خیر البریة) آنلرکه الله تعالی‌یه ورسولنه ایمان
ایدوب صالح عمللرده اولدیلر اول کروهلر مخلوقاتك خیرلوسیدر (جزاؤهم عند ربهم جنات عدن تجری من تحتها الانهار خالدین
فیها ابدا رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلك لمن خشی ربه) ربلری جل شانه عندنده آنلرك جزالری اقامت جنتلریدرکه اشجاری آلتندن
نهرلر جریان ایدر وانلر آنده متنعم ودائملردر الله تعالی طاعتلر سببیله آنلردن راضی اوله وآنلر دخی الله تعالینك ویردیکی نعمتلرندن راضی
اوله‌لر اشبو جزا ومکافات ورا ضیاق اول کمسه ایچوندرکه ربسی جل شانه‌دن خوف ایدوب امرینه اطاعت ونهیندن اجتناب ایده

(سورة الزلزال مدنیة وهی تسع آیات) ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(اذا زلزلت الارض زلزالها واخرجت الارض اثقالها وقال الانسان مالها) قیامت علامتندن اولان ارض شدتله زلزله
وحرکت ایتدکده وارض ایچنده اولان خزینه وموتالری طشره چیقاردقده انسان بو ارض نولیدیکه بو حرکتله ایچنده
اولان اشیایی چیقاروب طشره براقدی دیه (یومئذ تحدث اخبارها بان ربك اوحی لها) اولکونده الله تعالی ارضه لسان
ویروب اوزرنده اشانن شیلری خبر ویررکه ربك جل شانه اول ارضه اوزرنده اشلننی خبر ویرمسنی امر والهام ایدر (یومئذ
یصدر الناس اشتاتا لیروا اعمالهم) اولکونده ناس اعماللرینك جزاسنی کورمك ایچون پراکنده کروه کروه موقف حسابه
رجوع ایدرلر (فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره) کیمکه ذره مقداری خیر اشلمش ایسه آنی
کورر ذره آغرلغنجه شر اشلمش اولسه اولدخی آنی کورر * دینلدیکه مؤمن وکافردن هرکس قیامتده دنیاده اشلدکنی
کورر مؤمنك شری عفو اولنوب خیرینه ثواب ویریلور کافرك خیری رد اولنوب شری ایچون عقاب اولنور *
مرویدرکه بو ایکی آیت کریمه ایکی رجل حقنده نازل اولمشدر آنك بریسی سائله بر خرما وجوز کبی آزشی تصدق
ایتمیوب بونك ثوابندن نه اوله جق ویرنجه بزم رغبت ومحبت ایتدیکمز چوقجه ویرملودر ایدی واول بر رجل
کناه صغائردن تحاشی ایتمیوب الله تعالی وعیدنی کناه کبائر حقنده بیورمشدر دیر ایدی بو آیتین ایله اشارت
واردرکه خیرك قلیلنه رغبت ایله که عندالله رجائه کبیر اوله وکناهك صغیرندن حذر ایله اصرار ایله کبیر اولمیه

(سورة العادیات مکیة وهی احدی عشر آیة) ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(والعادیات ضبحاً فالموریات قدحا فالمغیرات صبحا فاثرن به نقعاً فوسطن به جمعاً) غازیلرك آتلری حتی ایچونکه دشمنه مکرندکلرندن
کوکسلرندن هارلتی پیدا اولور وطاشدن طرنقلریله آتش چیقاررلر وصباح وقتنده دشمنه غارت ایدن غازیلر حتی ایچونکه آنلرك
آتلری یوریدکلری مکانده قبیله کنارنده توزقوپاررلر واول غبار ایله دشمنلرینك جمعنه کیررلر (ان الانسان لربه لکنود وانه
علی ذلك لشهید) انسان ربسنك عطالرینه کفران نعمتدر تحقیق الله تعالی آنك کافر النعمه ایدوکنه شاهددر یاخود انسان کندی
آکا شاهددر (وانه لحب الخیر لشدید) وانسان ماله محبتده شدید وجمعنه حریصدر (افلا یعلم اذا بعثر ما فی القبور وحصل ما فی الصدور
ان ربهم بهم یومئذ لخبیر) انسان بیلزمی شول وقتکه قبرلرده‌کی بعث اولنوب ظاهر اولور وقلبلرده اولان خیر وشر
تمییز اولنوب اورته‌یه کلور رب تعالی آنلرك اعلان واخفا ایتدکلری شیء بیلور واولکونده جزاسنی ویرر

(سورة القارعة مکیة وهی ثمان آیات) ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾

(القارعة ما القارعة وما ادریك ما القارعة) قلبلره زخم اوریجی کون اول نیجه کوندز اول نه شیدر وآنی سکا نه بیلدردی
اول قیامت کونیکه آنك هیبتندن قلبلر اوریلور (یوم یکون الناس کالفراش المبثوث وتکون الجبال کالعهن المنفوش) اول
برکوندرکه ناس شدت واضطرابندن چکرکه کبی بربرینه قاریشوب پامال اولورلر وطاغلر آتلمش پنبه کبی هوا یوزنده

طاغیلوب طیران ایدرلر (واما من ثقلت موازینه فهو فی عیشة راضیة) اما اول کمسه که قیامتده حسناتی آغر کله اول جنتده راضی اولدیغی عیشده‌در (واما من خفت موازینه فامه هاویة وما ادریك ماهیة نار حامیة) اما اول کمسه که حسناتی خفیف اولوب سیئاتی آغر اوله آنك مکانی اسفل ناردر اول هاویه‌نه ایدوکنی سکانه بیلدردی اول غایت یاقیجی آتشدر

(سورة التکاثر مکیة وهی ثمان آیات) ❁ بسم الله الرحمن الرحیم ❁

(الهیکم التکاثر حتی زرتم المقابر) قومکزك کثرتیله افتخار ایتمك سزی مشغول ایتدی حتی مزارستانه کیدوب موتاریکزی دخی تعداد ایدوب مباهات ایتدیکز یاخود اموال و اولاد کزك کثرتیله امور معیشته مشغول اوله‌رق اهم اولان آخرته سعیی ترك ایدوب حتی فوت اولوب قبره کیردیکز (کلا سوف تعلمون ثم کلا سوف تعلمون) اویله دکلدرکه غافل اولان آدم همتنی دنیایه صرف ایدوب آخرته لایق اولانی اونوده یقینده موتکزده تفاخرك عاقبتی نه‌ایدوکنی بیلورسز صکره وقت نشورده خطا کزنه ایدوکنی بیلورسز (کلا لو تعلمون علم الیقین لترون الجحیم ثم لترونها عین الیقین ثم لتسئلن یومئذ عن النعیم) حقا که اول افتخار کزك عاقبتی علم الیقین بیلید کز اول علم سزی مفاخرتدن رجوع ایتدیردی خدا حقی ایچون سز ناری بعیددن کوررسکز صکره آکا دخولکزده عین الیقین کوررسکز بعده اول سزی افتخار ایله مشغول ایدن نعمتلرك اولکونده حسابندن سؤال اولنورسکز * مرویدرکه بنی عبدمناف‌له بنی سهم کثرت قبیله ایله افتخارلرنده عبدمناف غالب اولوب بنوسهم جاهلیتده قتال بزی افنا ایتمشدر دیو موتالرینی دخی تعداد ایتمکله بنوسهم غالب کلدی بو کلام شریف آنلرك حالنی بیان اوله

(سورة العصر مکیة وهی ثلث آیات) ❁ بسم الله الرحمن الرحیم ❁

(والعصر ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) دهر ووقت وزمان حقی ایچون یاخود ایکندی نمازی حقیچون که صلوة وسطی اوله تحقیق انسان عمرینی فانی دنیا مطالبه‌سنه صرف وحصر ایتدیکیچون خسران وزیانده‌در الا شونلر زیانده دکلردرکه الله تعالی‌یه ورسولنه ایمان ایدوب عمل صالح اشلدیلر وحق اولان قرآنله عمل ایتمکی و معصیتدن صبر ایله طاعته سعی ایتمکی غیریلره وصیت ایتدیلر * بعضلر بو سورهٔ شریفه‌یی بو وجهله بیان ایلمشدرکه ابوالاشدین حضرت ابوبکر رضی الله تعالی عنه‌یه سن بدریکك دینی ترك ایدوب زیان ایتدك دیمکله صدیق رضی الله تعالی عنه جوابنده زیانکار اولدرکه دنیا مطالبه‌سیله نفس وهواسنه تبعیتله بت پرست اوله دیمش بناء علیه بو سوره ایله صدیق رضی الله تعالی عنه تصدیق اولنمش * ودینلمشدرکه زیانکار ایله مراد ابوالاشدین وابوجهل وایمان ایدنله مراد مؤمن اقدم اولدیغی چون صدیق رضی الله تعالی عنه‌در و عمل صالح اشلینله مراد اعلان صلاح واظهار اسلامه سعی بلیغ ایتدیکیچون فاروق رضی الله تعالی عنه‌در وحق خبر و برمکده اهتمامیچون ذی النورین رضی الله تعالی عنه‌در وصابر وصبرله ناصح اولدیغی چون اسد الله رضی الله تعالی عنه‌در

(سورة الهمزة مکیة وهی تسع آیات) ❁ بسم الله الرحمن الرحیم ❁

(ویل لکل همزة لمزة الذی جمع مالا وعدده یحسب ان ماله اخلده) ناسی غیابنده فصل وغیبت ایدن ومواجهه‌سنده مذمت واستهزا ایدن هرکسه‌یه عذاب شدید واردرکه مال دنیایی جمع ایدوب تعداد وعددیله جمع ایدر ظن ایدرکه اول جمع ایتدکی مال آنی دنیاده موتدن منعله تأیید ایدر (کلا لینبذن فی الحطمة وما ادریك ما الحطمة نار الله الموقدة التی تطلع علی الافئدة انها علیهم مؤصدة فی عمد ممدده) اول باطل تأیید ظنلری کبی دکلدر آنلر نار حطمه‌یه براغیلوب اول حطمه‌نك ماهیتنی سکانه شی بیلدردی اول حطمه الله تعالی‌نك یاقدیغی بر آتشدرکه سوینمسی ممکن دکلدر اول آتش آنلرك جلد ولحملرینی اکل ایتدکدن صکره قلبلرینی احاطه ایدر وآنلرك اوزرینه اول آتش اوزون تیمور درکلرله باغلنمش قاپودر

(سورة الفیل مکیة وهی خمس آیة) ❁ بسم الله الرحمن الرحیم ❁

(الم تر کیف فعل ربك باصحاب الفیل الم یجعل کیدهم فی تضلیل وارسل علیهم طیرا ابابیل ترمیهم بحجارة من سجیل فجعلهم کعصف مأکول) یا محمد ربك جل شانه‌نك اصحاب فیله نیجه اشلدکنی تواتر اخبارله ایشتدکمی آنلرك کعبه‌یی تخریب قصدنده اولان مکر وحیله‌لرینی ابطال ایدوب اوزرلرینه کروه ابابیل قوشی کوندردیکه اول قوشلرك هربری آنلره چامور دن یاپلوب آتشده پشمش طاش آتارلردی الله تعالی آنلری کووه یمش اوت یپراغی کبی نابود ایلدی * روایت اولندیکه بو وقعه پیغمبرمز علیه السلامك ولادتی سنه‌سی واقع اولدی قصه‌سی بودرکه حبشه پادشاهی

اصحمة النجاشی طرفندن یمن والیسی اولان ابرهه بن صباح الاشرم ناسك کعبهٔ شریفه زیارتیچون مکه‌یه اطراف واکنافدن توجهلرینی کوردکده حسد ایدوب صنعاده کویا کعبه کبی برخانه بناسنه عزیمت و تکمیل ودیوارلرینی جواهرله تزیین ایدوب اسمنی «قلیس» وضع ایلدی وخلقی آنك زیارت وطوافنه تکلیف ایتدی بو حالت قریشه کران کلمکله بنی کنانه‌دن برکمسه اول کنیسایه کیدوب کیجه لکله بر تقریب ایچنه حدث ایدوب نجاستی دیوارلرینه سوردی بو سببله خلق آنك زیارتندن متنفر وابرهه زیاده متألم ومتأثر اولمغله کعبهٔ مکرمه‌نك هدمنه قصد ویمین ایدوب عسکرینی جمع وهدم ایچون اون ایکی قدر فیل ونجاشینك محمود نامده عدیم المثل بر مشهور کبیر فیلی اولمغله آنی دخی آندن طلب واخذ ایله جانب مکه‌یه عازم اولوب اهالیء مکه‌نك حیواناتنی غارت ایده‌رك مکه قربنده بر محله نزول ایتدی اول وقتده عبدالمطلب سید قریش وخادم کعبه ایدی بر قاطره سوار اولوب ابرهه‌یه واردی عبدالمطلبك خاندان ونامی اطعام ایدر علوفدار ایدوکندن خبردار اولمغله اکرام ایدوب یاننه اوتورتدی وبزدن حاجتك ندر دیو سؤال ایلدی عبدالمطلب دیدیکه عسکرك بنم دوه‌لرمدن ایکیوز مقداری دوه غارت ایتمشلر امرکله اول دوه‌لرمی بکا ردایده‌سز ابرهه دیدیکه بن بو بابده سکا تعجب ایتدم که بن دینکزك رکنی اولان کعبه‌یی هدمه کلدم سن بندن آنك عفونی رجا ایتمیوب دوه‌لریکی استرسن عبدالمطلب دیدیکه دوه‌لرك صاحبی بنم آنکیچون بن دوه‌لریمی استرم کعبه‌نك صاحبی بشقه‌در اول دیلرسه سزی آندن منع ایدر ابرهه امر ایدوب دوه‌لرینی عبدالمطلبه رد ایتدیلر چونکه ابرهه مرادم قطعا قتال دکلدر همان کعبه‌یی هدمدر دیو مقدم بیان ایتمش اولمغله اهل مکه طاغلره چکیلوب سیرجی اولدیلر بو طرفده ابرهه فیل محمودی کعبه اوزرینه یورتمکه امر ایدوب فیلبانلر زور ایتدکجه او اطرفه کتمیوب سائر طرف کوستردکده سرعتله اطاعت ودیکر فیللر دخی فیل محموده تبعیت ایدوب بر وجهله کعبه طرفنه سوق اولنه مدیلر بو حالده ایکن دکز طرفندن قرلنغج هیئتنده جمع کثیر قوشلر پیدا اولوب هر برنده نخوددن کوچك مرجمکدن بیوك بری آغزنده ایکیسی ایاقلرنده اوچر طاشله کلوب ابرهه عسکرلرینك اوزرینه بر طاش براقمقله باشندن کیروب اشاغیدن چیقوب فی الحال هلاك اولورلردی یالکز ابرهه‌نك طاشی براغلیوب نجاشی‌یه خبر ویرمك ایچون واردقده ماجرایی آکا بیان وتفصیل وقوشلرك کارینی سویلرکن بونلر نیجه قوشلرمش دیو سؤالنده ابرهه اوزرنده‌کی قوشی کوروب اشته بونلردر دیمسیله برابر اول قوش طاشی ابرهه‌یه براغوب انیدخی بتردی

(سورة القریش مکیة وهی اربع آیات) ❁ بسم الله الرحمن الرحیم ❁

(لایلاف قریش ایلافهم رحلة الشتاء والصیف) الله تعالی قریشك احترام واطرافه الفتلریچون اصحاب فیلی هلاك ایلدی بناء علیه قریش نره‌یه کیتسه‌لر سکان بلدهٔ مکرمه دیو مکرم ایدیلر انلر قیشین وقتنده یمنه ویاز وقتنده شامه سیر ورحلت وتجارت ایدرلردی اویله ایکن تعجب اولنورکه بو نعمتلری بیلمیوب اصنامه عبادت ایدرلر (فلیعبدوا رب هذا البیت الذی اطعمهم من جوع وآمنهم من خوف) امدی انلرك اطرافه الفتلرینه سبب اولان بو بیتك ربنی جل شانه‌یه عبادت ایتسونلرکه بو تجارت وجلب ذخائر ایله آنلری آچلقدن طویروب اطعام ایتدی وبو جهتله غارتدن وسائر خوفدن امین ایتدی * دینلدیکه قریش نضر بن کنانه‌نك لقبی اولمغله عربدن نسب جهتیله آکا منتهی اولنلره عنعنه ایله قریش دینیلور

(سورة الماعون مکیة وهی سبع آیات) ❁ بسم الله الرحمن الرحیم ❁

(ارأیت الذی یکذب بالدین فذلك الذی یدع الیتیم ولا یحض علی طعام المسکین) یا محمد کوردك بیلدکمی اول کمسه‌یکه روز جزایی تکذیب ایدر واول کمسه‌درکه یتیمی عنف وستمله دفع ایدر وفقرایه نه کندی اطعام ایدر ونه غیری‌یی ترغیب ایدر (فویل للمصلین الذین هم عن صلاتهم ساهون الذین هم یراؤن ویمنعون الماعون) شدت عذاب اول مصلیلر ایچوندرکه نمازلرینی غفلت ایله لاشی عد ایدرلر وآنلر ایچوندرکه نمازلرینی خلق یاننده نفاقانه وریا ایله قیلوب تنهاده ترك ایدرلر وآنلر ایچوندرکه زکاتنی اهلندن منع ایدرلر * ماعون زکات وعطیه معناسنه اولدیغی کبی کشی بریرندن عاریت آلدیغی شیئه دخی دینور مثلا صحن وتنجره وقوغه و سائر کبی بونلری عاریت استینه ضرورت صاحبی ایسه ویرممك حرامدر ضرورت صاحبی دکلسه حرام اولمز قبیح اولور بعضلر ماعون صو وآتش وطوز اوچ شیدر انی کیم استرسه ویرممك بخللدر دیدی * دینلدیکه بو سوره‌نك نصف اولی مشرك حقنده و نصف اخری منافق حقنده‌درکه ابو جهل یتیمه وصی اولوب یتیم عریان کندو مالندن اندن شیء استدکده عنفله انی دفع ایتدی ودائما خلقی فقرایه اطعام

وتصدقدن منع ایدرلردی یاخود ابوسفیان یا ولیدبن مغیره‌درکه بردوه قربان ایدوب آندن بریتیم حصه طلب ایلدکده عصا ایله ضرب ودفع ایتدی نصف اخری منافق ابن ابی وسائر حقنده‌درکه نمازی ریا ایدی

(سورة الکوثر مکیة وهی ثلث آیات) ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(انا اعطیناك الکوثر فصل لربك وانحر ان شانئك هو الابتر) یا محمد بز سکا علم وعمل وشرفدن خیر کثیر ویردك یاخود چوق امت یاخود کوکده ویرده سنکیچون چوق ذکر وثنا ویردك یاخود قرآن ویردك یاخود کوثر نهری ویردککه اول جمله جنت نهرلرینك اعلاسی اولوب انده لذتلرك جمیعی موجوددر امدی ربك جل شانه‌نك رضاسیچون خلوصله نماز قیل ودوه قربان ایدوب محتاجلره تصدق ایله یاخود بیرام نمازینی قیلوب قربان کس تحقیق سکا بغض ایدن کمسه ذریت وهر خیردن منقطعدر عاقبتی بوقدر * دینلدیکه عاص بن وائل باب بنی سهمده پیغمبر علیه السلامه ملاقات ایدوب برمقدار صحبتدن صکره پیغمبر علیه السلام مسجددن چیقوب عاص مسجده کیردکده مسجدده اولان صنادید قریش آندن سؤال ایتدیلرکه کیمکله صحبت ایده‌یوردك اولدخی ابتره دیدی عادت عرب بوایدیکه کیمك اوغلی اولمزسه اکا ابتر دیرلردی اول اثناده خدیجه رضی الله تعالی عنهادن اولان طاهر رضی الله تعالی عنه وفات ایتمشیدی عاصك بوکلامی پیغمبر علیه السلامه واصل اولدقده قلب شریفلرینه غم طاری اولمغله حق تعالی بوسوره ایله تسلی بیوردی

(سورة الکافرون مکیة وهی ست آیات) ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(قل یا ایها الکافرون لا اعبد ما تعبدون ولا انتم عابدون ما اعبد) یا محمد دیکه ای کافرلر بن سزك عبادت ایتدیککز اصنامه عبادت ایتم وسزه علم الهده ایمان نصیب اولمغله سزدخی بنم عبادت ایتدیکم الله تعالی‌یه عبادت ایتمزسز (ولا انا عابد ما عبدتم ولا انتم عابدون ما اعبد لکم دینکم ولی دین) وبن سزك عبادت ایتدیککز شیئه هیچ عبادت ایدر اولمدم وسز دخی جهد وتعندکزدن بنم عبادت ایتدیکمه حالا عبادت ایدر اولمدیکز سزك حالا شرك اوزره اولدیغکز دین باطل سزك ایچوندر وبن حالا اولدیغم دینده ثابتم وابدی آندن رجوع ایدردکلم * دینلدیکه بوآیت کریمه آیت قتال ایله منسوخدر * روایت اولندیکه قریشدن ابوجهل وعاص وولید واسود بن وبونلرك امثالی پیغمبر علیه السلامه عباس رضی الله تعالی عنهما ایله خبر کوندروب برسنه اول بزم آلهه‌مزه عبادت ایتسون بزدخی بریل انك الهنه طاعت وعبادت اوزره اولهلم دیمه‌لریله بوآیت کریمه نازل اولدی

(سورة النصر مدنیة وهی ثلث آیات) ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(اذا جاء نصر الله والفتح ورأیت الناس یدخلون فی دین الله افواجا) یا محمد اعدا اوزره الله تعالینك سکا نصرتی ومکه‌نك وسائر بلاد کفارك امتکله فتحی ظهور ایتدیکده کوررسنکه ناس دین الله اولان اسلامه کروه کروه کلورلر * اهل مکه وطائف ویمن وهوازن وسائر قبائل ومللر کبی * (فسبح بحمد ربك واستغفره انه کان توابا) ربك عز شانه‌نك بونعمتلرینه ووعد صادقنه حمد ایدرك نماز قیل وصفات جلالیله ثنا ایت وکفارك قول فاسدندن تنزیه ایت وفرطاتکه وامتك ایچون مغفرت طلب ایله الله تعالی مغفرت طلب ایدنلرین توبه‌سنی قبول ایدیجیدر اکثر علما دیدیلرکه بوسوره‌ده پیغمبر علیه السلامك وفاتنه اشارت واردرکه بونی تلاوتلرنده عباس رضی الله تعالی عنه آغلدی آکا یا عم نه آغلرسین بیورمغله سزك وفاتکزه بونده اشارت واردیدی پیغمبر علیه السلام دیدیکك کبیدر بیوردی بوندنصکره ایکی سنه معمر اولدیلر * دینلدیکه افندمز علیه السلام فاطمه رضی الله تعالی عنهایه بزم وفاتمز خبری ویرلدی بیوردی فاطمه بکا ایتدی بیوردیلرکه آغلامه اهل بیتمدن بکا اول کله جك سن سین بناء علیه بوسوره‌یه سورة التودیع دخی دینلدی

(سورة تبت مکیة وهی خمس آیات) ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(تبت یدا ابی لهب وتب ما اغنی عنه ماله وما کسب) ابی لهب پیغمبر علیه السلامه آتمق ایچون طاش اخذ ایدن اللری هلاك اولسون وکندو دخی نابود اولسون آنك مالی وکسب ایتدیکی تجارت واولادی اول هلاکی آندن دفعه مفید اولمز (سیصلی نارا ذات لهب وامرأته حمالة الحطب فی جیدها حبل من مسد) اول ابولهب وزوجه‌سی ام جمیل که دختر ابوسفیاندر انلر آخرتده شعله وحرارت صاحبی ناره داخل اوله‌جقلردر وام جمیل جهنم ایچون حطب حماله‌سیدر یاخود فی الواقع کندیچون اودون طاشیجیدر اودون باغلاق ایچون انك بوغازنده خرما لیفندن بوکلمش ایپ واردر یاخود پیغمبر علیه السلامه قوکشو اولمغله اول مرأه چالی ودیکنلر دیوشروب ایپ ایله ارقه‌سنه تحمیل وکیجه لکده پیغمبر علیه السلامك یولنه دوکردیکه ایاغنه باتمق واتکنه ایلشمك ایله اذیت اوله یاخود اول ایپ جهنمده بوغازینه اوریله‌جق زنجیر اوله مرویدرکه اوائل

سوره‌نك نزولنه سبب پیغمبر علیه السلام * وانذر عشیرتك الاقربین * آیت کریمه‌سیله اقرباسنی دعوت وانذاره مأمور بیورلدقده اقرباسنی جمع ایدوب انذاری تبلیغ ایدرکن ابولهب قالقوب یا محمد هلاك وخسارته اوغرایه‌سن بزی بونکیچونمی چاغردك دیدی علی قول آلتنده طاشلر اولمغله آتوب کیتدی صکره اکر قرنداشم اوغلی محمدك دیدیکی عذاب کرچك ایسه بن مال واولادیمی فدا ایدوب انك دیدیکی عذابدن قورتیلورم دیدی انجامکار دنیاده بدر وقعه‌سندن برقاچ کون صکره طاعون نوعندن قره حصبه دینیلن علتدن هلاك اولوب میته‌سی اوچ کون دفن اولنیوب تعفن ایتمکله اجرتله زنکینلر طوتیلوب دفن ایلدی زوجه‌سی دخی علی قول اودونی باغلیوب ایپك اوجی بوغازینه کچورمش ویوکنی بر دیوار اوزره وضعله قالدیریم دیرکن برملك یوکه باصمغله بوغیلوب هلاك اولدی واوغلی عتبه‌یی شام یولنده قافله ایچندن برآرسلان قابوب کتدی

سورة اخلاص مکیة وهی اربع آیات ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(قل هو الله احد الله الصمد لم یلد ولم یولد ولم یکن له کفوا احد) یا محمد سکا الله تعالیدن سؤال ایدنلره سن دیکه اول الله تعالی بردر شریکی ونظیری یوقدر درکاهی ارباب حاجاته مقصد وجمله‌نك سیدی دریوکاك انده نهایت یولمشدر ودائم وباقیدر آنکیچون ولدی یوقدر واولمدی واولمز ولده ووارثه محتاج دکلدر وانکیچون آناو باباو اولمدی وکمسه‌دن طوغمدی هیچ کمسه اکا اقران ومماثل اولمدی روایت اولندیکه بوسوره قریشدن برکروه پیغمبر علیه السلامه یا محمد سنك عبادت ایتدیکك وبزی آنك عبادتنه دعوت ایتدیکك الله تعالی‌یی بزه وصف ایله دیدیلر بوسوره نازل اولدی بوسوره بویله مختصر ایکن معارف الهیه‌نك جمیعنی مشتمل اولدیغیچون آنی اوقومق ثلث قرآنی اوقومق کبیدر دینلدی

سورة الفلق مدنیة او مختلف فیها وهی خمس آیات ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(قل اعوذ برب الفلق من شر ما خلق ومن شر غاسق اذا وقب ومن شر النفاثات فی العقد ومن شر حاسد اذا حسد) یا محمد دیکه الله تعالینك خلق ایتدیکی انس وجنك مضر وموذیلرندن ویرتیجی حیواناتك وسائرك شرلرندن وقرك طوتیلوب سیاه اولمسی یا کیجه‌نك ظلماتی یاخود امراض کبیره ایجاب ایدن ثریا یلدزنك سقوطی شرلرندن وایپ افسونله دوکمجیلرك شرندن وحسدنی اظهار ایدوب مقتضاسیله عمل ایدر حاسدلر شرندن بن صباحك ربی جل شانه‌یه صغنورم * دینلدیکه پیغمبر علیه السلامه یهوددن برغلام خدمت ایدردی یهودیلرك التماسیله اول غلام افندمزك مبارك باشی قیللرندن طراقده قلان بولدیغنی آلوب لبید بن الاعصم نام یهودیه ویردی لبید یاخود قزلری سحرله اول قیللری برایپ ایله اون بردوکم باغلیوب برقیویه برطاش ایله باصدیروب براقدیلر بوسببله افندمز علیه السلام مزاجسز اولدیلر بوایکی قل اعوذ سوره‌لریله جبرائیل علیه السلام کلوب اول سحرك محلنی خبر ویردی پیغمبر صلی الله علیه وسلم حضرت علی کرم الله وجهه‌یی کوندروب کتوردی بوایکی معوذتین سوره‌لری اون برآیت اولمغله هر برآیتی اوقودقجه دوکملری چوزیلوب وجود شریفلری صحت بولدی

سورة الناس مدنیة وهی ست آیات ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

(قل اعوذ برب الناس ملك الناس اله الناس من شر الوسواس الخناس الذی یوسوس فی صدور الناس من الجنة والناس) یا محمد دیکه انسانك قلبنه وسوسه ویرن جن وانسك وذکرالیدن فرار ایدن وسواس شیطانك شرندن آدملرك ربی جل شانه‌یه وانسانلرك پادشاهی الله تعالی‌یه وانسانلرك معبودی عز شانه صغنورم * مرویدرکه شیطانك عادتی برکمسه ذکر الهی ایلدکده فرار ایدوب ذکر الهیدن غافل اولدقده مسلط اولور * تفسیر لبابده دیرکه بوسوره‌ده واقع بش عدد ناس لفظی مکرر اولمیوب هربری برصنف انسانه اشارتدر * اولکی ناسدن مراد اطفالدرکه ربوبیت اولمغله آنلرك تربیه‌سنه دلالت ایدر * ایکنجیدن مراد جوانلردرکه ملك پادشاهلق اولمغله آنلرك قهر وسیاستنه اشارتدر . اوچنجیدن مراد پیرلردرکه اله اطاعت وعبادته مبنی اولمغله پیرلره مناسبدر . دردنجیدن مراد صالحلردرکه وسواس آنلرك اغواسنه حریص اولمغله آنلرك استعاذه‌سنه ایمادر . بشنجی معطوف اولدیغی جنه تبعیتله انسان مفسده‌لردر کلام اللهك بدأی بسمله‌نك باسیله وختمی والناسك سینیله اولمغله بوندن بس لفظی اولورکه عربیده «بسك وحسبك» لفظلرینك معناسی سکا کافیدر الیوبر دیمك اولور والسان فارسیده بس لفظی کذلك کافیدر معناسنه‌در یعنی بوایکی حرفك بیننده سزه ویردیکمز دنیاده وآخرتده سزه الویر کافیدر اول
واخر قرآن زچه با آمد وسین * یعنی آندرره دین رهبر تو قرآن بس *

تم الکتاب

فهرست تفسير تبيان

٢ سورة يس
١٤ سورة الصفات
سورة ص
٤١ سورة الزمر
٥٤ سورة المؤمن
٦٧ سورة السجده
٧٥ سورة الشورى
٨٤ سورة الزخرف
٩٣ سورة الدخان
٩٨ سورة الجاثيه
١٠٢ سورة الاحقاف
١١١ سورة القتال
١١٦ سورة الفتح
١٢٤ سورة الحجرات
١٣٠ سورة ق
١٣٦ سورة الذاريات
١٤٠ سورة الطور
١٤٥ سورة النجم
١٥١ سورة القمر
١٥٦ سورة الرحمن
١٦٢ سورة الواقعة
١٦٧ سورة الحديد
١٧٥ سورة المجادلة
١٨١ سورة الحشر
١٨٨ سورة الممتحنة
١٩٣ سورة الصف
١٩٥ سورة الجمعة
١٩٨ سورة المنافقين
٢٠٠ سورة التغابن
٢٠٣ سورة الطلاق
٢٠٨ سورة التحريم
٢١٢ سورة الملك
٢١٦ سورة ن
٢٢٢ سورة الحاقة
٢٢٥ سورة المعارج
٢٢٨ سورة نوح
٢٣١ سورة الجن
٢٣٤ سورة المزمل
٢٣٧ سورة المدثر
٢٤٢ سورة القيمة
٢٤٥ سورة الانسان
٢٤٩ سورة المرسلات
٢٥١ سورة عم
٢٥٥ سورة النازعات
٢٥٨ سورة عبس
٢٦٠ سورة التكوير
٢٦٢ سورة الانفطار
٢٦٤ سورة المطففين
٢٦٥ سورة الانشقاق
٢٦٧ سورة البروج
٢٧٠ سورة الطارق
٢٨١ سورة الاعلى
٢٧٣ سورة الغاشية
٢٨٤ سورة الفجر
٢٧٩ سورة البلد
٢٨٠ سورة الشمس
٢٨١ سورة اليل
٢٨٣ سورة الضحى
٢٨٥ سورة الم نشرح
٢٨٦ سورة والتين
٢٨٧ سورة العلق
٢٨٩ سورة القدر
٢٩٠ سورة البينة
٢٩١ سورة الزلزلة
٢٩٢ سورة العاديات
٢٩٣ سورة القارعة
٢٩٤ سورة التكاثر
٢٩٤ سورة العصر
٢٩٥ سورة الهمزة
٢٩٥ سورة الفيل
٢٩٧ سورة القريش
٢٩٧ سورة الماعون
٢٩٨ سورة الكوثر
٢٩٨ سورة الكافرون
٢٩٩ سورة النصر
٣٠٠ سورة تبت
٣٠١ سورة الاخلاص
٣٠٢ سورة الفلق
٣٠٢ سورة الناس

فهرست تفسير مواكب

٢ سورة يس
١٦ سورة الصفات
سورة ص
٤٩ سورة الزمر
٦٦ سورة المؤمن
٨٣ سورة السجده
٩٥ سورة الشورى
١٠٧ سورة الزخرف
١٢٠ سورة الدخان
١٢٨ سورة الجاثية
١٣٥ سورة الاحقاف
١٤٦ سورة محمد
١٥٥ سورة الفتح
١٦٥ سورة الحجرات
١٧٣ سورة ق
١٧٩ سورة الذاريات
١٨٦ سورة الطور
١٩١ سورة النجم
١٩٨ سورة القمر
٢٠٥ سورة الرحمن
٢١٢ سورة الواقعة
٢١٩ سورة الحديد
٢٢٨ سورة المجادلة
٢٣٧ سورة الحشر
٢٤٥ سورة الممتحنة
٢٥٢ سورة الصف
٢٥٥ سورة الجمعة
٢٥٧ سورة المنافقين
٢٦١ سورة التغابن
٢٦٥ سورة الطلاق
٢٦٩ سورة التحريم
٢٧٤ سورة الملك
٢٨٠ سورة ن
٢٨٦ سورة الحاقة
٢٩٠ سورة المعارج
٢٩٤ سورة نوح
٢٩٧ سورة الجن
٣٠١ سورة المزمل
٣٠٤ سورة المدثر
٣٠٦ سورة القيمة
٣٠٧ سورة الانسان
٣٠٨ سورة المرسلات
٣٠٩ سورة النبأ
٣١١ سورة النازعات
٣١٢ سورة عبس
٣١٣ سورة التكوير
٣١٤ سورة الانفطار
٣١٤ سورة المطففين
٣١٥ سورة الانشقاق
٣١٦ سورة البروج
٣١٧ سورة الطارق
٣١٧ سورة الاعلى
٣١٨ سورة الغاشية
٣١٨ سورة الفجر
٣٢٠ سورة البلد
٣٢٠ سورة الشمس
٣٢١ سورة اليل
٣٢١ سورة الضحى
٣٢٢ سورة الم نشرح
٣٢٢ سورة التين
٣٢٣ سورة العلق
٣٢٣ سورة القدر
٣٢٤ سورة البينة
٣٢٤ سورة الزلزلة
٣٢٥ سورة العاديات
٣٢٥ سورة القارعة
٣٢٥ سورة التكاثر
٣٢٥ سورة العصر
٣٢٦ سورة الهمزة
٣٢٦ سورة الفيل
٣٢٧ سوة القريش
٣٢٧ سورة الماعون
٣٢٧ سورة الكوثر
٣٢٧ سورة الكافرون
٣٢٧ سورة النصر
٣٢٧ سورة تبت
٣٢٧ سورة الاخلاص
٣٢٧ سورة الفلق
٣٢٧ سورة الناس